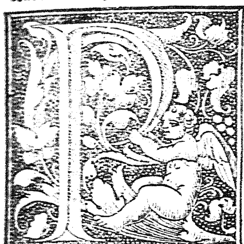
Expositio Ugonis Senēsis super Aforismos Hippocratis: ⁊ super Commentum Galeni eius interpretis.

¶ Incipit Expositio clarissimi doctoris Ugonis Senensis super Aforismos Hippocratis ⁊ super Comenta Galeni eius interpretis.

Recedentis anni lucubrationum munus q̄uis paruū tuo noī Nicolae Estēsis Illustris Marchio Ferrarie dedi: ad futurā tui gloriā. Si qd meus labor illi addicē possit nō q̄ in illis (vt in poetarū versibus: aut hystoricoꝝ lrīs tue singularissime virtutis eximia facta exprimant.) sed siqd dignum memoria in medicina ꝯtulero qd̄ ad posteros manet erit testimoniū gēris me collocādis hoibus studio lraꝝ. Tua.n. indulgētia ⁊ Magnifici viri Ugutionis veri amici diligētia tā multos p̄claros hoīes lrarūq3 magistros in ciuitatē Parmensem ꝯuocasti pro studio vt sit indignū nihil ad tāte rei memoriā relinqui posteris. Agam pro virili in parte satisfacere. Etsi in tanta doctoꝝ multitudine res mee in obscuro future sint. nā nobilitate ⁊ gloria doctoꝝ quos hic habes: etiā qui noīe meo efficient̄: ꝯsolor. Precedentis ergo anni opa ad expositionē tegni Gal. data est: hui⁹ anni ad aforismoꝝ Hippo. explanationē instabūt vigilie: vbi ꝯferā quoad potero breuitatē que reꝝ cognitionē nō offendat. Atq3 illud vnū a te obsecro vt si minus accurata q̄ tuo noī dicanda esset fuerit. recipias tñ benigne. Conferā.n. in illud q̄tū opere potero cū Hippo. fere phoꝝ oium: sed certe medicoꝝ p̄ncipe dicta: ⁊ eius Commētatoris Gal. nō solū exponēda. sed etiā reb⁹ illustrāda circūstātibus scripseriz. Et vt decet ante initiū opis opē a te scissime De⁹ posco ⁊ oro ac efflagito: qua dirigas mē tē ad ea dicēda: q̄ tuā opi ⁊ veritati: tū etiā audientiū aīs ⁊ lectoꝝ ꝯformia p̄ficiant. Aforismus. I.

Uita breuis: ars vo longa: tempus acutum: experimentum fallax: iudicium autem difficile.

¶ Iste est liber aforis. Hippo. in quo intēdit Hippo. nō vlr totā artē tradere: sed ponē in varijs ptib⁹ scie medicine q̄sdā verissimas sn̄ias sub cōpendio quātū est possibile. Et ex his p3 p̄mo titulus istius libri: q2 liber afoꝛ Hippo. ⁊ significat hoc nomen aforismus s̄m Isidoꝝ 4° etymologiaꝝ. sermonē breuē rei p̄posite sn̄iā totā explicātē. P3 2° nomen auctoris q2 Hippocras Cous. nō fuit ille alius Hippo. filius Euclidis. P3 3° libri subm. nā est idē qd̄ totalis scie medicine. s3 de isto nō in isto libro cōplet̄ scia. P3 4° istū librū iter libros medicinales: quos habemus Hippo. esse p̄mū. q2 cū reliq oēs circa vnā ptē versent̄ artis: vt pnosticoꝝ regimis acutoꝝ ⁊ alij: iste vlr circa oēs vagat̄. P3 5° vtilitas. nam cōtinet plura vtilissima circa vlia documēta artis mō quo possint facillime memorie cōmēdari. P3 6° cui pti p̄hie supponat̄: nā p̄hie nāli quēadmodū ps totalis medicine supponit̄: ⁊ his modicis p̄hemialibus sum ꝯtētus. ¶ Diuidit̄ aūt iste liber in p̄hemiū ⁊ tractatū qui icipit seq̄nti afo^mo. In pturbationib⁹ ventris. P̄ns aforismus diuidit̄ in duas ptes. Nā p̄mo p̄bat libros breues esse cōponēdos in medicina. 2° ostēdit ꝯditiones requisitas ad verificādū in ope ea que in isto libro ꝯtinent̄. ibi 2ª [Op3 aūt.] In pte p̄ª vult istā ꝯclusionem. Op3 in medicina cōponere libros afo^ca breuitate. p̄bat̄ sic. In arte q̄libet longa respectu vite humane est opportunū tales libros cōponere. sed medicina est ars lōga respectu vite humane que respectu art̄ illi⁹ ē breuis. igit̄ ⁊c. maior est manifesta: q2 sine talib⁹ libris nō possumus memoriter bonas sn̄ias tenē. ⁊ minor p̄bat̄. q2 ois ista ars est lōga que d3 acq̄ri p experiētiā faciēdā plimaꝝ reꝝ in tpe acuto ⁊ breui cū timore. ⁊ vltra h̄ p rōnem. s3 medicina est huiꝰ. ḡ ⁊c. ¶ Et p3 assumptū: q2 in talib⁹ artib⁹ s3 modicā vite nr̄e ptē facim⁹ experimētū pp timorē ⁊ tpis breuitatē: etiā in eīsdē rō cōplēdi est difficilis: cū in illa videam⁹ plimos sapiētes discordare. ḡ talis est lōga respectu vite nr̄e. Est ḡ ac si Hippo. dicat in medicina op3 cōponē libros aforisticos. q2 hois vita est breuis respectu illi⁹ artis ⁊ ars est lōga. ⁊ cā lōgitudis artis est: q2 tps in quo sp̄alr opamur circa corp⁹ nr̄a3 opationē ē breue. nā variant̄ dispōnes corpis humani frequēter. ⁊ ppterea op3 variare opationes. ¶ Scd̄a cā est: q2 experimētū est timorosū pp qd̄ medicus opat̄. Et iō nō mltotiēs se exponit ad p̄bādū res. ¶ Et 3ª cā ē: q2 rō req̄sita ad artē habēdā est difficilis. ¶ Circa istā ptē notādū p̄ q̄ l3 vita q̄nq3 sumat̄ p opatione subāꝝ itellectualiū vt 12° meta. cōmēto 28°. q̄nq3 vo p opatione cuiuscūq3 aīati: vt 2° de aīa. q̄nq3 p̄ntia aīe vegetatiue in corpe: vt in lib° de morte ⁊ vita colligit̄ q̄ est p̄māsio aīe vegetatiue in calo nāli. Hic vo sumit̄ 3° mō etiā p̄ut ad hoīes ꝯhit̄. hec aūt vita pōt dici breuis ēt lōga diuersimode cōparata. Nam si cōparat̄ ad pluriū alioꝝ aīaliū vitā tūc est lōga. Lōgissime.n. vite aīaliū elephas ⁊ hō: vt in libro de lōgitudie ⁊ breuitate vite. sed si cōparat̄ acq̄sitioni q̄rūdā artiū est lōga sicut arti sutorie ⁊ sīlib⁹. Cōparata aūt multis durationib⁹ etiā mōtiū ⁊ fluminū est breuis. Iteꝝ comparata acq̄sitioni mltaꝝ artiū ⁊ p̄cipue p iuētionē est breuis vt respectu medicine. Nā nullius hois etas sufficeret ad hāc artē iueniēdā ⁊ cōplēdā: ⁊ h̄ itēdit Hippo. in ista pª pticula. ¶ 2° notādū q̄ h̄ nomē ars equoce sumit̄. q̄nq3 eni sumit̄ large p oī hitu vero itellect⁹ ordiato in facē. s. in capiēdo facē p̄ut distinguit̄ ꝯ agere pro opatione nō ꝯcernēdo ei⁹ honestatē vel turpitudinē: ⁊ isto mō medicina. logica. ⁊ grāmatica sunt artes. 2° sumitur stricte pro habitu cū recta rōne factiuo: q2 imediate iter hitus itellectus directiuo in op⁹ dictū. ⁊ h̄ mō nulla scia est ars. vt pōt colligi 6° ethicoꝝ. Nec isto mō scia medicine est ars: s3 hn̄ hitus practicus acq̄situs ex opationib⁹ etiā pticularibus meditationib⁹ in curis ifirmoꝝ p quē p̄mpte ⁊ recte cū rōne opamur ars est. Et tu de h̄ vide qd dixeris p̄ tegni. ⁊ h̄ sumit̄ ars p̄ mō. Huiꝰ āt artes dn̄r lōge alijs artib⁹ cōparate aut rōne tpis req̄siti ad eaꝝ acq̄sitionē cōpletā. ⁊ isto mō medicina est ars lōga p̄cipue q̄ ad acq̄sitionē ei⁹ p viā iuētionis. p viā vo quo ad acq̄sitionē ei⁹ p doctrinā est lōga: q2 plīm tpis op3 in ea acq̄rēda ponē: nō q2 sit ipoſe ad ei⁹ sufficiētiā in vita humana venire: vt 4° Almāsoris. cap. vlt°. Et in talib⁹ artib⁹ vt reꝝ p̄cipuarū habeat̄ ꝯtinua memoria req̄rit̄ ordo libroꝝ breuiū aforis. ¶ 3° notādū q̄ ars medicine duob⁹ instr̄is acq̄rit̄ s3 meliorē sectā medicoꝝ. s. experimēto ⁊ rōne: vt colligit̄ a Gal. in cōmēto p̄mi regimis acutoꝝ. 3° etiā terapētice. ¶ Experimētū est q̄dā pticularī cognitio ex mltis memorijs collecta: vt pōt colligi in p̄hemio meta^ce. nec est idefinita cognitio cogitatiue vtut̄: vt dicit Marsili⁹. nā eēt cōis: etiā talis non esset in cogitatiua cū sit corpea vtus. ¶ Preterea cognitio illi⁹ idefinite nō plus ꝯfert ad p̄ncipiū art̄ acq̄rēde q̄ vna sola singularis. ḡ ⁊c. Et ḡ cognitio copulatiue ex mltis singularib⁹ memoratis ⁊ p̄batis iuicē sīlitudinē hn̄tib⁹ cū colatione sīlitudis ptiū. Et ista est in itellectu: ⁊ ex hac vlī itelligētia itellectus elicē pōt

ꝑncipiū artis.s.vl'ez ꝓpōnē sine cōplemēto īductionis.⁊ ideo ista vl'is dr̄ ꝑ se nota.⁊ tu tene mēti. ¶ Sed in acq̄rēdo artē ꝑ expimētū due sūt difficultates.vna q̄ꝛ ꝑ modicū tp̄s in vita nr̄a possum⁹ expiri rē vnā. Nā corp⁹ humanū est in ꝯtinua variatione tā ab ītrinseco q̄ȝ extrīseco.⁊ iō res applicata nō opat̄ vno mō nisi modico tp̄e ⁊ raro:nō sic aūt ꝯtigit in alijs ꝑtibus.nā in arte coriaroꝝ aut tinctoꝝ aut fabroꝝ possum⁹ diu stare sup expiētia:q̄ꝛ opamur circa res que modicā suscipiūt ab ītrīseco variationē. ¶ 2ª est,timor.nā operādo circa corp⁹ humanū viuēs:q̄ꝛ est res valde nobilis ⁊ ꝑmutabilis:⁊ nō cōiter in vnica dispōne ꝯsiderabilis ſ; cū dr̄ijs ⁊ ꝯ̄rijs.iō timor ē de nocumēto. Nā si mortali nocumēto noceret nō est ei remediū.Sed in artib⁹ circa alia subta operātib⁹ nō est talis timor ꝑꝑ subti vilitatē vt in pictura:aut ꝑꝑ subti ꝑmanētiā vt in metallica. Has ḡ duas difficultates q̄ sūt cā lōgitudīs artl mō dicto explicauit Hippo.pmā. Tp̄s acutū.i.breue.Scdaȝ cām dixit.Expimētū fallax:q̄ꝛ ambigue sn̄ie.nā ml'totiēs ml'tis applicatis sequēte effectu nescim⁹ a quo vel q̄ūo sequat̄. ¶ 4° nota ꝙ in acqrēdo artē medicine ꝑ rōnē opȝ cognoscē verā essentiā reꝝ vt morboꝝ ⁊ sanitatl ⁊ morboꝝ ⁊ v̄tutis ⁊ oīa accn̄tia ex q̄bus eliciam⁹ īgeniū curatiuū:vt sumit̄ 2° de īgenio.cap. finali.Et h̄ facē quo ad expletā artē medicine est difficile cū vsq; in hodiernā diē de h̄ in ml'tis sit discordia sapiētū. Hippo.ḡ cū dixit.Judiciū aūt difficile.Intellexit rōnē per quā ista ars est īueniēda eē difficilē.⁊ ꝑ ꝯn̄s ꝑtinē ad artē lōgā faciēdā. ¶ Attēde tn̄ ꝙ duplex est iudiciū etiā rōnis q̄ȝtū ad ꝓpositū spectat.vnum est p̄cedēs opationē ⁊ est cū ꝯsiderata morbi eēntia ⁊ morbi nā.ita iudicam⁹ sic vel tal'r opandū esse.vbi grā. Cogito ꝙ egritudo cordis est mala cōplexio calida ⁊ ꝙ cor est mēbruȝ p̄ncipale.⁊ ꝙ satis distat a cute pectoris. ¶ Cōcludo ꝙ applicāda sūt īfrigidatiua in q̄bus ꝯiūgat̄ aliq̄d subtilis sube vt penetrare faciat:⁊ aliq̄ð cal'm pro caloris ei⁹ ꝯseruatione. Aliud v̄o est sequens opationē.nā multis factis sequit̄ aliq̄n euacuatio vel fluxus aut alteratio aut sanitas.⁊ postea iudicam⁹ q̄ð istoꝝ que facta sūt fuit illud a quo ꝓcessit talis effect⁹.⁊ certū ē ꝙ vtrūq; istoꝝ iudiciorū est difficile. ¶ Primuȝ tn̄ hoꝝ maxie ad medicos de secta rōnaliuȝ ꝑtinet.2m v̄o ad methoycā vel empericā. nā h̄ scdm est poti⁹ determinatio expimēti q̄ȝ rōnis.

¶ Et ex his vr̄ mihi satl claꝝ rn̄dē ad dubia h̄ moueri solita an vita hois sit breuis.pȝ.n.ex p̄ notato rn̄sio. ¶ 2m an medicia sit ars lōga. ¶ 3m an artes acq̄rēde expimēto ⁊ rōne sint lōge.pȝ.n.ex 3° notato ⁊ 4° q̄ð ē magl ī medicia ꝑꝑ ml'titudinē reꝝ ⁊ ꝑꝑ sui subi mutabi'tē ac nobilitatē.

Solet tn̄ dubitari q̄ūo experimētū dicat̄ fallax cū sit p̄ncipiū artl.p̄ meta.⁊ sit illð in quo hr̄ fiducia. etiā facit nos eē certos canone 5°.⁊ cū repugnat rōni debem⁹ expimētū seq rōne dimissa:vt 4° p̄mi.cap.de flobotomia. ¶ Hic dr̄ ꝙ ad recte iudicādū ꝑ expimētū req̄runt̄.7.ꝯditiones:⁊ p̄cipue in iudicādo de veritate medicine vt sumit̄ 2° cañ.cap.2°.nō cōputato ꝓhemio.⁊ p̄ de simplici.⁊ 3° de cōpl'onibus q̄s grā breuitatis omitto. Jō q̄ꝛ multis ꝯtigit errare etiā in illis ꝯditionib⁹. iō hō est ambigu⁹ cū vult expimētū acq̄rē vtrū adhuc ꝑuenerit ad verā expientiā.⁊ q̄n̄q; decipit̄ credēs hr̄e verā experiētiā seu experimētū veꝝ ⁊ nōdū hȝ illā cognitioneȝ que dȝ dici expimētū. ¶ Cū aūt illā que vera est expiētia habuerit nō dr̄ fallax q̄ꝛ ambigua.naȝ est certa ⁊ p̄nm artis.ſ; dr̄ fallax q̄ꝛ timorosa est opatio ſ;m ipsiuȝ ꝑꝑ subti nobilitatē ⁊ varietatē que in īdiuiduis diuersis repit̄.⁊ in vno eodē ſ;m varias dispōnes. Nā certa experimētalis cognitio nō est p̄ncipiū operādi nisi circa īdiuidua in q̄bus iudicam⁹ sil'es esse dispōnes cuȝ illis que erāt in eis in q̄b⁹ est facta ꝓbatio. Talis aūt credulitas oīmode simitudīs nō est certa ꝑꝑ mēsuras q̄ distincte nō cognoscunt̄ ⁊ ꝑꝑ ꝓꝑetates occultas.Et iō expimētū nō est ambiguū in se:sed in relatione ad opationē quā facimus nō solum experimētū sequētes. Tu v̄o hūc modū serua mēti.nam ex h̄ vides ꝙ lȝ experimētū sit certū:tn̄ etiā in bono medico ꝯtigit ꝙ erret. ¶ Cū aūt dr̄ ꝙ cū rō repugnat experimēto seq̄mur experimētū:nō debemus itelligē ꝑ rōnē demōstrationē sed argumētationes q̄sdā ꝓbabiles. Naȝ demōstratio nō repugnat expiētie cū ambe sint vere.Et h̄ pȝ ex his que 4° p̄mi dn̄r. Nā rō h̄ erat saphena ⁊ sciatica ab eodē trūco oriūt̄.ḡ eisdē passionib⁹ eēntial'r ꝯferūt:q̄ rō nō ē demōstratio ſ; deficiēs. ¶ Deide cū dicit.

¶ Oportet autem non solum seipsum prebere facientem:que opȝ sed etiam egrotātem ⁊ presentes:⁊ ea que extrinsecus sunt.

¶ Nūc ostēdit que sūt req̄site ꝯditiones ad verificādum dicta in libris medicoꝝ.Et intēdit istā ꝯcl'onē ad recte ꝯsequēdū finē artis medicine opȝ non solū medicū facē vt dȝ:sed egrotātē opȝ eē obediētē:⁊ astātes in s̄uiēdo vt dȝ ⁊ debēt esse res extrīsece opportune. ¶ Cōclio ꝓbat̄. Sinc istis idebite administrant̄ īstrumēta artis medicine ad ꝯsequēdū finē.ḡ ista sūt opportuna.Et q̄ꝛ pars ista est manifesta ideo nō me extēdo.Et vt dr̄ 12° terapētice triplicē esse medicū.vnus est sinister qui intēdit īfirmo malefacere.ali⁹ adulator qui conat̄ adulari ⁊ placē. Ali⁹ est rect⁹ qui nitit̄ facē pro salute ea que sūt necessaria:⁊ huiꝰ est s̄mo hic. Illi⁹ ꝓbationē ponit Rasis 4° Almāsoris.cap.vltio:⁊ Gal'.2° regimīs acutoꝝ.cōmēto 38°. Naȝ dȝ esse sollers memorās sollicit⁹ ⁊ exꝑtus ⁊ plures alias illis locis lege ꝯditiones.ꝯcordia p̄me ꝑtis est p̄mo colliget.cap.itroductoria:⁊ 4° Almāsoris.cap.vltimo:⁊ scde ꝑtis.3° de creticis.cap.5°.Et ipsa vtilitas pȝ. Et ampliat̄ ad oēs artes magnas ⁊ difficiles.

Cōmētū Galeni.

PLurimi interp̄tes Galenus in isto cōmēto q̄tuor facit. p̄mo ponit p̄uilegiū.2° l'ralē expōnem afor ismi.3° dat intētionē Hippo.4° expōnē epilogat.ibi 2°[Uitā igit̄.] 3° ibi[Sed his ad horā.]ibi 4°[Nō sūt aūt.] Dicit p̄mo ꝙ plurimi iterp̄tes hui⁹ libri dixerūt istū aforismū siue sit vnus siue plures esse q̄si toti⁹ libri ꝓhemiuȝ. Et ꝙ in isto aforismo exponēdo opȝ vidē que fuerit itētio Hippo.⁊ ꝙ h̄ meli⁹ fiet:si p̄mo v̄ba singula ꝯsiderent̄. ¶ Deīde cū dicit[Uitā igit̄]ponit l'ralē expositionē.Et posset in plures ꝑtes diuidi:ſ; lego totā simul. ¶ Dicit Hippo.dixisse vitā breuē nō absolute:sed in cōparatione ad hāc īmēsaȝ ⁊ ꝓlixā artē. ¶ Et dixit artē eē lōgā:q̄ꝛ tp̄s in quo ꝑticulariter est operandū est strictū ⁊ breue:vt supra declaratū est.Et igit̄ siq̄s hāc artē vult nō nisi lōgo vsu ⁊ lōgis exercitijs capiet. Dic̄ 2° quo ad hāc ꝑtē ꝙ si q̄s artē aliquā ad opus vult ducē necesse est vti duob⁹ īstrumētis q̄b⁹ ars cōplet̄.s.experimēto ⁊ rōne:⁊ h̄ est notabile:ſ; rōne rem ꝓbatā īdicāte. ¶ Istoꝝ duoꝝ p̄mū est timorosuȝ in medicina:⁊ scdȝ difficillimū.Et iō Hippo.dixit ꝙ tp̄s est strictū.i.breue ꝓpter subm in quo est laborādū:q̄ð pōt esse corpus humanū:q̄ð cū ꝑꝑ se facile moueat̄:tāto facili⁹ reb⁹ extrinsecis occurrētib⁹.Et iō nō ꝑmanet in vnica dispōne per magnū tp̄s:sed variat̄:⁊ sic non ꝑmanemus multo tp̄e sup vnius rei ꝓbatione. ¶ Experimētū aūt est timorosuȝ ꝑꝑ subti nobilitateȝ ⁊ ꝑꝑ velociorē mutationē dicti subti.Et h̄ facit tp̄s eē strictū. ¶ Judiciū v̄o itellectiuū per rōnes moduȝ operādi in medicina pȝ esse difficile:cū in illo sapientes vsq; hodie discordēt. ¶ Dicit 3° quo ad eādē partē ꝙ iudiciuȝ. Siquis velit s̄m methoycos intelligere est cognoscere

in

in re probata qȯ per illā īuenerit. Et h etiā ꝯstat eē diffi/
cile cū quis etiā peritissimus vir illud adipisci pōt: vt i/
fra dicet. ¶ Et 4° ꝙ cū hip. sit de secta medicoꝝ rōna
liū nō sumemus iudiciū h mō: sed pmo. Et in h finiť p/
ma pars afoꝛismi. ¶ Dicit 5° ꝙ sequēs ps nō est h mō p
dicere sed sequētis ptis opus est istruere faciēs dicendo
ꝙ ab eo sit faciēdū: sed si lectoꝛ huius libri voluerit ten/
tare singula que dicunť ⁊ pbare: opꝫ ꝙ nō solū faciat il/
lud qȯ ab eo faciēdū est: sed dꝫ oꝛdinare res ifirmi: ⁊ astā
tis vt sint queādmodū esse debēt. ¶ Prima ǵ ps afoꝛi/
smi tota referť ad ostēdēdū vitā breuē ⁊ artē lōgā. Sed
sequēs statuit qȯdā .s. actū iter hippocratē ⁊ lectoꝛē sui
libri. Ubi nota lrāꝫ que dicit timoꝛosuꝫ eē itellectū ma/
gis ad mētē Saleni. ¶ Nota z° ꝙ lꝫ aliquis sine experi/
mēto totalē sciam medicine tā practicā ꝙ̄ theoꝛicā discē
possit vt sumiť pma pmi. tn̄ nō possit sine illo artem ad
opationē pfectam ducere vt hic dr̄. Ex quo sequiť ꝙ qui
dꝫ esse bonus medicus ⁊ opari ꝯtinue sine erroꝛe: a pnci/
pio dꝫ cū bonis ⁊ exptis medicis ꝯuersari vt videat opa
recta vnde experimentū eligat. Qui vō sine hoc opať se/
pissime in pncipijs errat. SED HIS. Nūc ponit hip/
po. intētionē ⁊ diuidiť in duas. Primo ponit circa h opi/
niones. z° reprobat q̄sdā alias approbādo. ibi zª [Quas
oēs.] In pma ponit. 7. opiniones de intentione hippo. h
dixisse vt istigat auditoꝛes ad assiduas lectiones. ¶ zª di
cit eū voluisse remouē studentes ab ista arte. ¶ 3ª dicit
eū voluisse per ista vba que difficultatē pponūt discernē
iter studētes qui eēnt prompti ⁊ qui tardi ad addiscēdū.
¶ 4ª dicit eū reddē cām q̄re libri in medicina sūt cōpo
nēdi. ¶ 5ª dicit eū velle ostendere ꝙ opꝫ cōponē breues
vn̄ afoꝛismos fecit. ¶ 6ª dicit eū velle nullū ptingē pos/
se ad pfectionē hui⁹ artis: sed quēlibet ad eā posse aspira
re. ¶ Alij dicūt ꝙ fecit vt ondēret culpā nō esse magnā
medici: si nō semp pōt complere illud qȯ intēdit ⁊ vult.
¶ Et differūt iste due vltime: q2 sexta via dicit absolute
ipossibile esse hr̄e hanc artē pfecte. ¶ Sed 7ª dicit siue
sit ipossibile siue multū difficile nō est magna culpa me
dici si nō ex toto pficit qȯ vult. In reb⁹. n. difficilib⁹ non
ꝯsequi oino finē videť min⁹ culpabile ꝙ̄ in faciliorib⁹.
QVAS OMNES. Mō q̄sdā reprobat ⁊ quasdā ap/
probat. Et diuidiť in tres ptes. Nā pmo iprobat opinio/
nes que dicūt absolute falsuꝫ ⁊ rem nō esse itelligēdaꝫ: ⁊
sunt. zª 6ª ⁊ 7ª. ¶ z° iprobat eos qui dicūt hippo. inten
dere veꝝ: sed nō ad ppositū: ⁊ sunt pma ⁊ tertia. ¶ 3° ap/
probat 4ª ⁊ 5ª. lꝫ magis 5ª. q2 dicūt intētionē verā ⁊ ad p
positū hippo. zª ibi [Qui aūt dicunt.] 3ª ibi [Utriqꝫ illi
laudādi.] ¶ Dicit de pma in sentētia ꝙ fere oēs iste intē
tiones sūt remote ab intētione hippo. vt pma. zª 6ª ⁊ 7ª
cōiter dicať ꝙ sint false: q2 nō esset opus sapientis cōpo/
nere libros in vna arte ⁊ dicere lectuꝝ se sua dicta cōple
re nō posse. Nec est sapiētis lecturos suū librū a se repel/
lere. sed signū ꝙ ipse nō intēdit nisi hāc artē nō posse cō
plere: est q2 subiungit: igiť ⁊c. qȯ nō subiūgeret si cōple/
ri nō posset: imo potius dixisset experimētū fallax. Iudi
ciū difficile cū peccet medicus ⁊ ifirmus ⁊ astātes ⁊ snia
satis est plana. QVI AVTEM. Nunc pertractat
alias opiniones nō ad ppositū ⁊ sūt pma ⁊ tertia dicens
ꝙ dicētes hippocratem itēdisse instigare discipulos ad
studēdū possent dicere veꝝ quo ad h ꝙ discipuli sūt isti
gādi: sed h veꝝ nō esset ad ppositū libri sui. Silr̄ illi qui
dicūt euꝫ voluisse discernere iter discipulos aiosos ⁊ tar
dos possunt veꝝ dicere. Nā ita faciebat Plato vt nō ad/
mitterenť tardi. sed etiā nō ad ppositū pro plogo huius
libri. Nā illud est oꝛetenus dicēdū: ⁊ plogus dꝫ pportio/
nari libro cui⁹ est plogus: qȯ nō esset hic. ¶ Dicit z° ꝙ si
qs obyciat plogū istū esse ad totā artē. Et ideo toti arti ⁊
nō huic libro pticulari debere appropriari dicēdo ꝙ opꝫ
discētes medicinā indigere tpe lōgo ⁊ experiētia multa
fm audiētiū nām. ¶ Diciť rn̄dendo ꝙ qui h dicerent
nō tn̄ pbarent hippocratē nō intēdere libros esse faciē/
dos: q2 hoc etiā toti arti ꝯuenit. vel dr̄ z° ꝙ hic liber nō
dꝫ hr̄e plogū vniuersalē cū hippocras aliū fecerit librū
introductoꝛiū ad medicinā vbi vlis plogus erat ponen/
dus. VTRIQVE ILLI LAVDANDI. Pertra
ctat quartā ⁊ qntā opinionē dicēs ꝙ vtriqꝫ sunt laudan/
di etiā qui dicūt libros breues esse cōponēdos in hac ar/
te. Nā q2 afoꝛismus breuiter explanat sentētiā auctoꝛis
magnū fit per afoꝛismos iuuamētū lōgā artē breui tpe
discere volētibus. ¶ Scdo qui dicūt opoꝛtere libros cō
poni in medicina: q2 cū vita sit breuis cōparatione lōgi
tudinis artis vt acquirēde per inuētionē. Iō nullus pōt
ad pfectionē venire nisi legerit libros pcedētiū: quoꝛuꝫ
vnus aliqd dixit: ali⁹ addidit: quousqꝫ ad pfectionē du/
cereť ars. iō ⁊c. ibi dicta patēt reducēdo ad lrāꝫ afoꝛismi.
NON SVM AVTEM. Nunc epilogat circa dictā
expōnē. Et pōt diui i duas ptes sic circa duas ptes afoꝛi
exponēdū epilogat. ⁊ zª icipit ibi [ꝙ dꝫ nō solū.] Et ps de
se vtraqꝫ ps pcipue si mēti hēanť dcā in expōne afoꝛi de
iudicio pcedēte expimētū ⁊ seqnte ⁊c. Afoꝛism⁹. II.

In perturbationibus vētris ⁊ vomi/
tibus qui spōte fiūt: siqdē qualia opꝫ
purgari purgenť: ⁊ cōfert ⁊ bene fe/
runt. Si vō nō ꝯtrariū. Sic ⁊ inani/
tio siqdem qualeꝫ opꝫ fieri fiat: ⁊ confert ⁊ be/
ne ferunt. Si vō non: contrarium.

¶ Hic incipit tractatus libri afoꝛismoꝝ. Et diuidiť in. 7.
pticulas. In pma determinat de regimine coꝛpis p eua/
cuationē ⁊ dietā. In zª ponunť q̄dā signa pnosticātia bo
nū vel malū in moꝛbis. In 3ª determinať de q̄rūdā egri
tudinū qbusdā causis sumptis ab aere ⁊ tēpoꝛib⁹ āni. In
4ª determinat de multis euacuationib⁹ tā nālib⁹ ꝙ̄ ar/
tificialib⁹ ⁊ qbusdā accidētib⁹ egritudinū. In 5ª determi
nat de accidētib⁹ que accidūt coꝛpib⁹ purgatis ⁊ de opa/
tionib⁹ calidi ⁊ frigidi: ⁊ de accn̄tib⁹ mulieꝝ addēdo q̄dā
egritudinū accidentia alia. In 6ª iteꝝ ponit multa de si/
gnis bonū aut malū poꝛtātibus aliqd interponendo. In
7ª plurimū recapitulat dicta in alijs pticulis pauca ad/
dendo partes patent. ¶ Prima particula cōiter diuidiť
in partes tres. Nā primo determinat de regimine coꝛpo
ris per euacuationē. z° per dietā maxime in moꝛbis acu
tis. ⁊ 3° iteꝝ de regimie per euacuationē. zª ibi [Tenues
⁊ certe.] 3ª ibi [Ea quoꝛuꝫ crisis fit.] Lꝫ istas diuisiones
nō videā ita oppoꝛtunas in libro ita separatoꝝ fmonū.
pma ps diuidiť in duas. pmo docet q̄litatē euacuatiōis.
z° ꝙ̄titatē. ibi zª [In exercitātibus.] ¶ Hic afoꝛism⁹ in
duas ptes diuidiť. pmo pbat vnā ꝯclōnē. quā intendit.
z° infert vnū coꝛrelariū. ibi zª [Cōtemplari igiť.] In pri
ma pte vult istā ꝯclōnē: medicus recte operans in eua/
cuādo dꝫ euacuare humoꝛē peccantē intm̄ vt sit dignus
euacuari. pbať sic. euacuādo ꝯfert euacuatio ⁊ bene ferť
ab ifirmo. Et si nō accidit ꝯ̄triū: ergo dꝫ talē humoꝛeꝫ
educere. pꝫ ꝯn̄tia. Et assumptū pbať: q2 in fluxibus ven/
tris factis a nā ⁊ vomitibus si euacuať humoꝛ peccans
euacuatio ꝯfert ⁊ bene ferť. Et si nō accidit ꝯ̄trium: ergo
a simili ita est de euacuatione artificiali. ¶ Circa hanc
partem notādū pmo ꝙ ꝯclōio pma afoꝛismi est: practica:
q2 est foꝛmalis de qualitate opationis practice: sed eius
pbatio ⁊ zª ꝯclōio sunt theoꝛice: q2 nō tales nec oēs ꝯclōio
nes pmi libri sunt theoꝛice: sed aliqn̄ imiscenť theoꝛicis
practice ⁊ ita hic in libro afoꝛismoꝝ. Require in prima

primi que dixerim cap. 2°. ¶ Notādū 2° hoc nomē ptur batio vētris fluxū iportat vētris quo humorales materie educunt̄. Et iō dr̄ pturbatio: qz illum cōiter sequit̄ totius corpis turbatio. ¶ 3° notādū q̄ h̄ nomē venter sumit̄ q̄nq3 pro oi ɔcauitate siue exteriori siue iteriori: vt in illo afori smo sexte pticule. si sanguis in vētrē. 2° sumitur pro totali ɔcauitate in qua apta est fieri nutricatio: et isto modo sumit̄ in ista pticula in aforismo. ventres vo. 3° sumit̄ pro tali ɔcauitate incipiente a furcula pectoris que sub collo est vsq3 ad ossa anchaꝝ et pectinis: et h̄ mō sumit Rasis pmo Almāsoris. cap. de forma pectoris. vbi dixit. ɔcauitates totius vētris. 4° sumit̄ pro stomacho. vt 2° tegni illo. §. Uētris cognitiones. 5° sumit̄ pro itestinis: et isto mō sumit̄ hic et vocat̄ cōiter venter inferior. ¶ 4° notādū q̄ vomitus est motus stomachi ad expellendū aliqd corpulentū in eo existens per viam oris: q̄n talis corpulēti expulsio cōicat̄: sed reperiunt̄ q̄dā dispositiones isti vicine quaꝝ nūc dicam a vomitu volo dicere. et sunt subuersio nausea seu v̄sio aie abominatio. Est ergo subuersio absolute pro motu stomachi ad expellendum cui non associatur expulsio. Nausea est inclinatio stomachi ad omnes mot9. Subuersio anime est nausea continua et quandoq3 sumit̄ pro destructione appetitus: et abominatio est odium et horror oblatoꝝ. ¶ 5° notādū est q̄ iste terminus spōte q̄nq3 significat idē qd subito: vt in aforismo sexte pticule. Quicūq3 sanguinem sponte mingūt. Quādoq3 idem est qd sine manifesta causa exteriori: vt in aforismo secūde particule labores spontanei. Quādoq3 sumitur pro a nā. vt 4a particula aforismoꝝ. aforismo 2°. Egestiones nigre q̄lis sanguis sponte vomētes. i. a nā: et hoc modo sumit̄ hic. ¶ 6° nota q̄ humorē esse qualem opz purgari est ipsum esse nociuum: qd pōt esse dupliciter: aut merito quātitatis aut q̄litatis. Merito quātitatis quādo in quātitate excedit mensuram humoris qui dz esse in tali corpore vel mēbro. Ratione vo qualitatis quādo in aliqua qualitate et per ipsā specialr̄ a temperamēto humoris in corpore debentis esse recesserit: vt qz nimis calidus aut frigidus aut grossus aut putridus aut venenosus &c. Quocūq3 tamē istorum modorū peccet dicit̄ humor qualis opz purgari. et dicit̄ peccās in quali saltem in generali vt dicet̄ in dubio. ¶ 7° notādum q̄ euacuatio qualis opz quādoq3 esse tempore ɔuenienti et per viam et locū ɔuenientes et sine pmixtione notabili iuuamenti. quādoq3 vo est aut non ɔueniēti tēpore: vt si pleno stomacho educat̄ et per flobotomiā sanguis peccans. aut per viam non ɔuenientem: vt si per virgam vlceratam educatur cū vrina cholera peccans: vt si cum ea multum humoris laudabilis et spirituū euacuet̄: quēadmodū in multa euacuatione aque hydropicoꝝ simul et saniei empicoꝝ. Juxta sententiā aforismi. quicūq3 hydropici aut empici vrunt̄. ¶ Ad ppositum intelligitur aforismus de euacuatione qualis opz modo pmo etiā talis euacuatio ɔfert qz remouet rem pternaturalr̄ imprimentē: et sic dispositum preternām et bene fertur: qz non multū debilitat virtutē. Ex quo pz q̄ stat euacuationē ɔferre et nō bene ferri: sicut flobotomia vsq3 ad syncopiz in synocha sine putredine: et quādoq3 ecōtra bene fert̄ et nō ɔfert sicut leuis flobotomia in tēperato nō indigēte ea. ¶ 8° nota q̄ purgatio pprie dicit̄ de euacuatione humoris peccantis in quali specialr̄: vt infra dicet̄ illo aforismo. Cūq3 cibus pternaturā. tamen sumit̄ purgari pro oi euacuatione humoris peccātis. ¶ 9° vo nota q̄ inanitio est nomen cōe ad omnē euacuationē artificialem vt hic sumit̄ siue flobotomiā siue aliter. Et hoc modo Aui. 4a pmi. cap. de clisteri. vocauit pharmaca ianiētia. q̄nq3 tamen sumit̄ cōiter sicut cōis pro abstinētia cibi et potus et pro oi q̄licūq3 euacuatione qualr̄ hic non sumit̄ et ampliat̄ iste aforismus ad oēm euacuationē a nā factā siue per mēstrua siue aliter. et ɔcordia sumit̄ 4a primi caplo 3°: de quando et qualiter euacuare opz. et caplo de regulis cōmunibus solutioni vētris et vomitui: et est vtilis vt pz.

Circa istam partem aforismi dubitat̄ primo: qz nō videt̄ bona similitudo inter nālē et artificialē cuz euacuatio materieꝝ multoꝝ coloꝝ a pharmaco facta sit laudabilis et a natura est illaudabilis vt q̄rta particula illo aforismo. Egestiones nigre. ¶ Dicendum: dicitur q̄ non intendit oimodam similitudinē esse sed quandam et precipue istam que est ɔferre et bene tolerari cum sit ex eadem causa. Cum autem sit diuersitas in significando per varietatem colorum in naturali et artificiali euacuatione videbitur infra loco suo.

Queritur vtruz aliquis vomitus sit naturalis. Et arguit̄ q̄ nō multipliciter. Primo cuilibet stomacho motus deglutionis est nālis: ergo quilibet motus vomitus est violētus cum ɔtrarius sit deglutioni. ¶ 2° sic. in vomitu graue mouet̄ sursum puta fundus stomachi qui subleuatur. Talis motus est violētus cuz reditus ad suum situm qui est illi ɔtrarius sit nālis. ¶ 3° sic. quilibet vomitus fit a causa preternām extranea vt sumit̄ in 3a tertij. tractatu 5°. cap. de vomitu subuersione et nausea. ergo quilibet talis est violētus. ¶ 4° sic. vomitus est operatio ex toto genere preternaturam. ergo nullus est nālis. ¶ 5° vomitus est motus aialis voluntarius. ergo nō nālis. pz antecedēs: qz aliqs est voluntarius: et oēs sunt opationes eiusdē virtutis cuz alio. ergo quilibet est volūtarius mot9. ¶ Cōfirmat̄. vomitus fit per solā imaginationē et appetitum nulla causa pternālr̄ alia stomachū stimulāte. g° est motus sequēs extimationis iudiciū et talis est volūtarius g° vomit9 est volūtari9. et añcedēs pz in q̄busdā delicatis qui in nāli sua dispōne existētes vidētes aliqd fetidū vel odorātes vomūt: cum talis visio nullā in stomacho faciat ipressionē et silr̄ odor: et ex h̄ saltē sequit̄ vomitū fieri a virtute stomachi sine ɔcursu rei in ipsum preternāliter imprimentis.

In oppositum est Hip. in aforismo qui dixit. spōte fieri vomitū. i. nālr̄. ¶ 2° sic. p vomitū stomachus expellit rē sibi ɔriā et nociuā: sz motus expulsiōis ɔrij ē entib9 nālis. g° vomit9 aliqs ē nālis.

Pro q̄one est notādū p° q̄ vomit9 est vt supra dictum motus stomachi ad expellēdū per viā oris quo res corporea ab eo expellit̄. ¶ Notādū 2° q̄ quidā vomitus fit a cā extrinseca stomachi nō ɔcurrēte virtute stomachi effectiue. vbi gr̄a. Jlle qui fit per volūtatē a musculis cōprimētibus stomachū et dilatātibus pectus et isophagū et os: et mouētibus pcussione quā faciūt in stomacho māz sursū et eā per os educētibus: lz nullū sit in stomacho nutrimētū stimulās ad expellēdū: sicut illi de q̄bus loquit̄ Gale. in libro de motibus liquidis. cū dixit. Quidā etiā hominū cū intēdūt euomere qd potarunt vel collatum dētibus volētes expellere faciliter aut velociter vt nō oporteat eos caput cōquiescere sicut faciūt alij: et nō egeant mēbroꝝ puocatione q̄bus euomitur neq3 distēsione. pz ergo q̄ si nō egent puocatione mēbroꝝ q̄b9 euomit̄ tūc nō egent q̄ stomachus vel isophagus stimulet̄. Et ideo nō fit in eis vomitus a virtute stomachi. sed a necessitate vt dictū est. Quidā aūt vomitus fit a cā intrinseca stomachi sicut fit multotiens nobis inuitis et renitentibus et in isto vomitu causa principalr̄ faciens eum est virtus stomachi vel forma eius que vliter mouet vilos latitudinales expulsionis pcepto nocumento a re contangente vt tale nocitiuū expellat instrumentum

tum virtutis ⁊ calor nālis ⁊ villi latitudinales: verūtñ qꝛ mā expellēda plurimū est grauis ⁊ in fundo vel ꝓpe fundū stomachi ⁊ ibi est foramen qđ vocat̃ portanarius. ¶ Hinc est ꝙ plurimū expulsiones sugfluitatis fiūt in stomacho versus iferius: imo hora expulsionis que fit sine perceptione nocumēti superiores partes deducto ipedimēto vniuersalr̃ cōprimunt̃ ita ꝙ ꝓhibeat̃ exitus materie per superiora. ¶ Et hinc est ꝙ habēs superiorē partē stomachi fortē difficilr̃ vomit: imo in eo medicina vomitiua fit secessiua vt sumit̃ 4ª primi. cap. 4° de regulis cōibus solutionis vētris ⁊ vomitui. sed cū cā fortiter stimulās partes iteriores conat̃ fortiter ad sursum mittendū: in quo conatu nālr̃ superiores latificant̃ vt res egredi possint. ¶ Ex h̔ pꝫ ꝙ in stomacho sano res mere nālr̃ in ipsum imprimēs nō stimularet ad vomitū. Nā in vomitu partes iferiores debēt tātū fortiter cōmoueri ꝯcutiendo rem vomitu expellendā vt superiores supra rem expellēdā existētes nō cōprimant̃: sed potius latificent̃. ¶ Et ideo videt̃ quedā nālis subordinatio ꝙ tali nocumento ꝑcepto in ꝑte inferiori vt sufficiat mouere ad vomitū musculi mouentes mandibulas ⁊ guttur nāliter ⁊ multotiēs nobis iuitis mouent̃ aperiendo guttur ⁊ os: ⁊ ita superiores ꝑtes stomachi mouent̃ dilatādo se: modo res que preternāliter imprimūt nō tātū stimulāt vt isti motus fiāt. ¶ Ex qbus sequit̃ ꝙ ad talē vomitū causandū preter virtutē ⁊ instrumēta eius requirit̃ res aliqua preternāliter stimulās ipsum stomachū. ¶ Notādū 3° ꝙ motuū localiū qui fiūt in corꝑe humano qdā fiūt solū a virtute vel aīa suis instrumentis mediantibus sicut motus pulsus. quidā aūt fiūt solū a re ꝑter nām. Sicut ectigatio siue saltus qui motus fiūt a vētositate querēte exitū. quidā aūt fiūt a virtute ⁊ re stimulāte. sicut tremor qui est accn̄s v̄tutis volūtarie motiue. vomitꝰ ergo videt̃ motus factus a virtute stimulāte. ¶ Notādū 4° ꝙ istoꝝ motuū qui fiūt a virtute ⁊ re stimulāte qdā sunt qui fiūt per stimulū rei ꝑternāliter iprimentis vt rigor. quidā a re stimulāte nō imprimēte ꝑter nālem dispōnē. Sicut accidit in anhelitu ⁊ in emissione fecū nāli ⁊ nāli mictu. Nā aer stimulat ad aerē ꝯhendū ⁊ cholera ad feces pellēdas ⁊c̄. quidā aūt fiūt a re stimulāte imprimēte ꝑternāliter vt in stranguria ⁊ tenasmone. ¶ Notādū 5° ꝙ aliquē vomitum esse nālē pōt itelligi multis modis. qn̄qꝫ eni dr̃ motus nālis ꝓut distinguit̃ ꝯtra violentum: qꝛ .s. nō violentus. qn̄qꝫ ꝓut distinguit̃ ꝯtra aialem .i. ꝯsequens cognitionē. qn̄qꝫ ꝓut distinguit̃ ꝯtra volūtariū: qꝛ nō aptū sequens iudiciū extimatiue ⁊ appetitū illum sequentē pro motu lacertoꝝ. qn̄qꝫ vt distinguitur ꝯtra preter nām intelligēdo per motū preter naturam illum qui nō per se a natura intentus sequit̃ transmutationem nocentē vt nociua est vel causam discōuenientis imprimentē vt sic. qn̄qꝫ sumit̃ nāle vt distinguit̃ ꝯtra artificialē: qꝛ .s. nō sic ꝓprie ab arte factus. ¶ Suppono 6° ꝙ non ois motus factus a ꝑncipio intrinseco ⁊ ꝑncipali est nālis ei qđ mouetur. Nā vapor qui est substātialis aque sed leuigatus cū sursum ascendit nō ascēdit nāliter: sed violēter ⁊ tñ motus ille fit a leuitate sibi itriseca ⁊ a forma dirigentis illā saltē ꝭm viā vnā: ois tñ motꝰ factus a ꝑncipio itriseco pure nāli disposito subro est nālis. Causa aūt est qꝛ multotiēs ꝓpter ꝑternālē dispositionē res appetit ⁊ iclinat̃ ad ꝯ̄riū eius ad qđ per nālē dispositionē nō inclinaret̃ ⁊ sic ad rē sibi violētā. Sicut discōueniēs est dispositio ꝓpter quam sic inclinatur.

¶ Tunc sit ꝑma ꝯclusio: sumēdo nāle vt distinguit̃ ꝯtra violentū nullus vomitus est nālis. Cōclusio ꝓbat̃. motus qui fiūt a ꝑncipio intrinseco nō nisi per ꝯcursum rei ꝯtrarie vt ꝯtraria est. nō sūt nāles nec per se a nā intēti. Sed talis vomitus est huiꝰ. ergo ⁊c̄. Nā vomitus factus a causa extriseca nō est nālis: ⁊ factus etiā ab itrinseca cōcernēte subiecti v̄tutē nō est nālis. ⁊ ista ꝯclusio pro nūc solū ponit̃ ꝓbabilr̃. alias eni magis pōderabit̃. ¶ 2ª conclusio. sumēdo nāle vt distinguit̃ ꝯtra aialē nullus vomitus est nālis: pꝫ. qꝛ est aialis cū sequit̃ cognitionē simplr̃ ⁊ ꝑceptionē nocumenti aut volūtatis. ¶ 3ª ꝯclusio sumēdo nāle vt distiguit̃ ꝯtra volūtariū: qdā est nālis purus vt distinguit̃ ꝯtra volūtariū: ⁊ qdā volūtarius ꝭm intētionē ꝑmā. ¶ Cōclusio quo ad ambas ꝑtes colligitur a Gal. in libro de morbus liquidis. Nā ꝑmā ꝑtē subdit cū dicit quidā vomitus fit a virtute nāli sola. ⁊ secūdā qdē subdit cū dicit: qdā totus vel maxima eius pars fit ꝓsus a v̄tute volūtaria. ¶ 4ª ꝯclusio. nullus vomitus est naturalis vt nālis distinguit̃ ꝯtra preternām. pꝫ: qꝛ nullus fit sine ꝯcursu rei ꝑternālis imprimētis vt sic. ¶ 5ª ꝯclusio. aliquis vomitus est nālis vt nāle distinguit̃ ꝯtra artificiale. pꝫ de se. ¶ Et hāc intendit Hippo. in afforismo. ¶ 6am ꝯclōnē ponūt qdā ꝓbabilr̃ oppositā ꝑme. qlibet vomitus est nālis sumēdo nāle prout distinguit̃ ꝯtra violentū. pꝫ: qꝛ ꝓuenit a ꝑncipio intrinseco. 2° qꝛ motus quo repellit̃ ꝯ̄rium est nālis. Itē quare graue extra suū locū situatū nāliter mouet̃ ad locū: ita stomachus preternaturaliter alteratus repellit cām ꝑternaturalr̃ imprimētē. ¶ Sed dubiū est de hoīe qui sumpto cibo nullo stimulāte sine impositione pēne vel alteriꝰ vomit volūtarie. ¶ Itē de q̄drupedibus rumināntibus nō videt̃ fieri nisi a musculis vētris stomachū cōprimētibus ita ꝙ stomachus mere instrumētalr̃ ꝯcurrit nō per virtutē vel aīam suā: etiā sic saltē aliquis vomitus nō fit a principio itrinseco ꝑncipali stomachi: ⁊ nō est nālis. Et tu de h̔ ꝯsidera. Nā ex isto videt̃ ꝙ aliqs est vomitꝰ qui nō fit ad expellēdū nocumētū ⁊ nō fit vt redeat ad nālē dispositionē: vt pꝫ in 2° notato. ille ergo nullo mō esset nālis. ¶ Itē vomitus factus a stomacho stimulato potest dici nō nālis imo violentus ⁊ ꝯtra naturalē iclinationē stomachi: lꝫ nunc merito preternaturalis dispositionis per accn̄s intendat̃. ¶ Et tūc tu solutiones argumētoꝝ imagineris. ¶ Ad principalia ergo argumenta patet solutio.

¶ Contemplari igitur opꝫ ⁊ tēpus: ⁊ regionē: ⁊ etates: ⁊ egritudines in quibus opꝫ aut non.

¶ Hic infert vnū correlariū ⁊ est hoc. ad debite cognoscēdū q̄lē humorē debemus euacuare opꝫ ꝯsiderare tēpus anni ⁊ regionē ⁊ habitationē ⁊ etatē corporis ⁊ manerīē egritudinis. In qbꝰ opꝫ certi humoris fieri euacuationē aut nō opꝫ. ꝓbat̃. qđ vniuscuiusqꝫ hoꝝ ducit̃ in cognitionē humoꝝ euacuādi: sed ea debēt ꝯsiderari ad recte euacuādū per que in humoris euacuādi recte ducitur. ꝭ ⁊c̄. ¶ Circa quā partē nota ꝑmo ꝙ per horā ⁊ tēpus itelligimus tēpus anni qđ hoc modo cognoscimus ⁊ ꝯfert in cognitionē humoris peccātis: qꝛ estas calida ⁊ sicca arguit dominiū cholere. hyems frigida ⁊ humida arguit dn̄iū flegmatis. Autūnus dominium melancholie ⁊ humoꝝ adustoꝝ. vel dn̄iū sanguinis. ¶ Proportionalr̃ dicēdū de regionibus. in etatibꝰ aūt pueritia flegma significat. iuuētus cholerā aut sanguinē. Senectus flegma ⁊ melācholiā: vt colligit̃ caplo de humoribus. Sed in egritudinibus possumus multa ꝯsiderare: vt colligit̃ ꝑma quarti. caplo primo de crisi. Nā ꝯsideramus eius manerīē an sit salubris aut mortalis. Cōsideramꝰ etiā motus an tardus an celer. 3° ꝯsideramus eius spēm puta de fe. vtrum tertiana an quotidiana an causon. Et de apostemate aut sit herisipila aut flegmon. ¶ In ꝓposito ergo maxie intelligimus ꝯsiderandū esse egritudinē quo ad motū vel speciē. Nā que est motus celeris aliis paribus est calida:

que tardi est frida: ꝛ sic pª chol'e vel sanguini attestaꝛ. 2ª flegmati vel melācholie. In speb⁹ aūt iā certū est ꝙ varie spes a nā varia humorē spe depēdēt vt tertiana a cholera: ꝛ q̄rtana a mel'ia: q̇tidiana a fl'ate. ¶ Nota 2º ꝙ preter hec signa ad recte euacuādū Auic. docet plures ↄsiderādas ↄditiōes. 4ª pⁱ. cap̄. 3º. ꝛ ↄtineꝛ sub his v̄sib⁹. Ars etas vt⁹ regio cōplexio forma. Mos ꝛ sint hora repletio tp̄s ꝛ aer. Hip. aūt h̄ q̄tuor ponit vl' magis gn̄alia vel breuitati idulgēs voluit ꝙ reliq̄ p nos cognoscam⁹. ¶ Notādū 3º ꝙ h̄ non solū significaret q̄lē humorē euacuare debem⁹: sed multotiēs q̄liter. q̄r sanguis flobotomia: reliqui pharmaco: aliqui supi⁹: aliqui inferi⁹. Ultimo nota ꝙ hec pars in q̄bus opꝫ fieri: aut nō h̄ mō dꝫ legi vt vnicuiq̄ꝫ istoꝝ q̄tuor referaꝛ. s3 ↄtemplari opꝫ horā in qua opꝫ fieri certi humoris euacuationē. Et simil'r de regione ꝛ alijs duobus dicatur.

Cōmentū Galeni.

In his verbis suis Gal'. in isto cōmēto q̄tuor facit. pº ponit gn̄alia ad expōnē ptinētia. 2º spālia exponit. 3º reprobat quorūdā opiniones. 4º rn̄det tacite q̄ōni. 2ª icipit ibi ⌊Si q̄lia opꝫ.⌋ 3ª ibi ⌊Palā est igiꝛ.⌋ 4ª ibi ⌊Tēpora curādoꝝ.⌋ ¶ De pª dicit tria. pᵐ est ꝙ Hip. in isto afoᵐº itēdit solū determinare de q̄litate purgationis. Et h̄ pbaꝛ: q̄r dic̄. q̄lia opꝫ purgari. Incipiēdo pº a q̄litate purgationis n̄alis cū dixit: que spōte fiūt. ꝛ subiferēdo de artificiali cū dixit. sic ꝛ inanitio. In q̄b⁹ v̄bis si de q̄ntitate purgationis loqui voluisset dixisset in spōtanea euacuatione. 2º pbaꝛ. ꝙ Hip. dixit q̄lia opꝫ purgari: ꝛ nō dixit q̄lia opꝫ euacuari. ¶ Ex q̇ daꝛ itelligi ꝙ loq̄ꝛ de q̄litate: q̄r v̄bū purgari respicit q̄litatē: dixisset. n. quāta est nō q̄lia in artificiali dixisset tm̄: q̄d supple nō fecit. ¶ Et ex isto cōmēto pꝫ aliquā pturbationē vētris eē n̄alē ꝛ aliquē vomitū esse sil'r put n̄ale ab artificiali distinguitur. ¶ Pꝫ 2º ꝙ nomē inanitionis sign̄at h̄ euacuationē artificialē. Sed iductū hui⁹ pᵉ ptis est ꝙ m̄lti errāt iterptādo hūc afori͂smū nō ↄseruādo v̄ba nec sentētiā qui putāt Hip. loqui de q̄ntitate. ¶ Error aūt illoꝝ noscit in significatiōe illi⁹ termini inanitio. Nā putāt eū p inanitionē itēdisse aut cibi abstinētiā aut flōmiā. Et hic error accidit eis q̄r Hip. oēm euacuationē solet inanitionē. hic aūt vt dr̄ solū de q̄litate itēdit. ¶ Tertiū dictū ē ꝙ q̄r Hip. semp p̄cipit medicū debere seq̄ actioneꝫ nā. ideo p̄misit in afoᵐº pximo euacuationes que fiūt spōte. i. a nā.

¶ Et in h̄ 3º dicto cadit dubiū vtꝝ debeat seq̄ actionē nature: ꝛ nō est dubiū ꝙ medicus q̄ntū pōt dꝫ imitari actionē nature n̄al'r opantl: nō āt sem p ei⁹ actionē cū synthomatice opaꝛ itelligēdo ꝙ medic⁹ operās circa corp⁹ humanū tal'r dꝫ opari vt p illā opationē ↄsequaꝛ finē a nā itētū: qui est sanitas. opando tn̄ h̄ mō q̄n̄q̄ꝫ sistit nāe operationē q̄n̄q̄ꝫ auget q̄n̄q̄ꝫ per ↄ̄riā ptē educit. naꝫ multotiēs nā stimulata exorbitāt aut ex aliquo accn̄te agit pro certo fine. ꝛ icōueniēter: ꝛ tūc medicus ipedit ꝛ illā opationē nō imitaꝛ. ƀm ergo modū dictū gloseꝛ ꝙ medicus est imitator nature. SI QVALIA. Hic poniꝛ spālis expō. in qua dicit q̄tuor. pᵐ est ꝙ per q̄lia opꝫ purgari intelligit v̄liter humorē nociuum ita in n̄ali sicut in artificiali euacuatione. Sicut alibi dixit: opꝫ chimos nociuos purgari nō alios. scd̄m dictū sequiꝛ ex pº: ꝛ est: ꝙ si peccat aut dn̄aꝛ flegma in nocēdo dꝫ purgari cū medicinis purgātib⁹ flegma. Et si chol'a aut mel'ia purgaꝛ cū medicis suis pprijs. ꝛ fl'a dimittaꝛ. sil'r de sanguīe ī flōmia. ¶ 3ᵐ est ꝙ domināt es chimi cognoscunꝛ ex q̄litate corpis. puta colore aut tāgibili q̄litate: nisi alij sint in exterioribus alij in iteriorib⁹ sicut dixit Hippo. Color corpis humoꝝ abūdātiā ostēdit nisi humores illi accubuerint in pfundo. ¶ 4ᵐ dictū est ꝙ humores nō equal'r in toto dominātes fuerint cū signis priorib⁹ choleꝝ opꝫ ↄsiderare tp̄s ꝛ regionē: etatē ꝛ egritudinē. vbi gr̄a. Si fuerit humor cholericus peccās quē debeo significare ex his signis tūc significātia erūt estas que est cal'a ꝛ sicca: etas iuuētutis in qua plurimū dn̄aꝛ. In fl'atico v̄o humorē significādo cōueniūt ista signa: si tp̄s fuerit hyems regio frigida ꝛ humida etas senectutis. In morbi v̄o nā. i. spēs aliq̄n ↄsideramus: q̄r certe morboꝝ spēs determinatū humorem sequunꝛ ꝛ cū cognouero morbū talis esse spēi cognosco humorē peccātē. vbi gr̄a. tertiana est de cholera rubea. q̄rtana est de melācholia. quotidiana de fl'ate. cācer de mel'ia adusta. ꝛ sic de multis alijs. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ morbos opꝫ cognoscē singulariter. Nā si bn̄ cognoscim⁹ eoꝝ spēꝫ tūc cognoscim⁹ rōnē ꝛ manerīē purgādoꝝ humoꝝ.

¶ Ex quo ad hāc ptē solet dubitari. vtrū fl'a magis multipliceꝛ estate q̄ꝫ hyeme. Et q̄dā tenēt ptē affirmatiuā pp v̄tutis debilitatē. intētio tn̄ Gal'. videꝛ eē ↄ̄ria: l3 saluari possit: sufficit tn̄ pro nunc ꝙ nō oīs digestio multiplicat fl'a: sed illa que est ppter qualitates sibi proportionatas. PALAM EST ERGO. In ista pte dicit ꝙ illi qui iterptāꝛ Hip. per inanitionē itelligē solā cibi abstinētiā in febrib⁹ male dicūt: q̄r hic nō noiauit fe. Sꝫ gn̄al'r cuꝫ v̄bū tetigerit ea que sūt extra nāꝫ. In quo etiā docuit se de q̄litate ꝛ nō de q̄ntitate purgationis precipue cum de quātitate purgationis in sequenti aforismo dicturus sit. TEMPORA CVRANDORVM. Hic rn̄det tacite q̄ōni: vt si queraꝛ quare nō dicis q̄n ꝛ in quo morbi tpe sunt purgādi humores: rn̄deꝛ ꝙ diceꝛ alias: ꝛ tūc ad expositionē huius aforismi non est necessarium ꝛc̄.

Queritur Utrū sit possibile humorem aliquē solū peccare in q̄li. Et arguiꝛ ꝙ nō: quia quilibet humor nocet sua q̄ntitate. ġ peccat in q̄nto. tenet ↄn̄tia. ꝛ pꝫ antecedens: q̄r plus nocet in q̄ntitate in qua est q̄ꝫ noceret alijs parib⁹ minoris q̄ntitatis. scd̄o arguiꝛ sic. q̄libet talis sup̄fluit nature mēbroꝝ. ergo peccat in q̄nto. tenet ↄn̄tia: q̄r superfluere dicit peccatū q̄ntitatis abundantis. Et assumptum patet: q̄r est euacuandus.

In oppositū arguitur ex Auic. scd̄a primi. doc. 2. caplo 25º. ad sciendum qualiter humores causent dolorem.

Pro dubio notādū quasdam esse maneries humoꝝ quorum nullā q̄ntitatē opꝫ esse in corpore n̄al'r disposito. Sicut est cholera prassina ꝛ eruginaria ꝛ vitellina: ꝛ flegma gipseum: ꝛ vitreuꝫ: ꝛ melācholia adusta que vocaꝛ fel nigrū. istos ġ humores impossibile est peccare in quali quin peccent in q̄nto ꝛ ecōtrario: eo ipso ꝙ sunt in corpore peccant in q̄nto spāl'r ꝛ peccant in q̄li. Quidā aūt sūt humores qui ꝛ sibi sil'es in spe reperiunꝛ in corpe n̄al'r disposito. Sicut sanguis cholera flegma ꝛ mel'ia loquēdo de istis n̄al'r exn̄tib⁹ ƀm spēm. ¶ Nota 2º ꝙ respectu cuiuslibet corporis mēbri in quo huiꝰ debēt n̄al'r inueniri q̄libet istoꝝ humoꝝ: hꝫ certaꝫ mēsurā q̄ntitatis iter duos terminos multitudinis ꝛ paucitatis cū qua stat n̄al'r in illo corpe vel mēbro. hāc ġ mēsurā si excesserit aut sꝛ citra termini paucitatis defecerit dicimus humorē peccare in q̄ntitate ꝛ variāꝛ iste mēsure in eodē mēbro ƀm cōplexiones ƀm etates ƀm tēpora anni ꝛ ƀm reꝝ nō n̄aliū variationē. Et sicut est inuenire latitudinē n̄alitatis in quātitate humoꝝ: ita in cōplone ꝛ alijs q̄litatib⁹ est dōm: cuicūq̄ꝫ mēbro vel corpi ƀm sui cōplonē etatē ꝛ sexū vl' admistrationē reꝝ nō n̄aliū determiatas corrn̄dē respcū cuiusl3 hūoris i eo debētis eē certā latitudinē q̄litati iter quā pmanēte hūore nō erit gradual'r lapsus: vel gradual'r peccās in q̄li. ¶ His ġ modis diciꝛ humor peccans in quāto special'r: ꝛ in q̄li spāl'r vel

stricto

ſtricto mō. ¶ Nota tertio. ꝙ aliqñ dicimꝰ aliquē humorem largo mō peccare in q̄li aut in quanto: q2 eſt humor nociuꝰ quātus aut q̄lis ⁊ h̄ ſine nocumēto fuerit merito receſſus a mediocritate q̄litatis. Et iſti dicunť h̄ mō peccātes in q̄li gnāl'r: aut largo mō. ⁊ ſic peccant in quanto. ¶ Nota 4° diuerſis mēbris ⁊ diuerſis corꝑibꝰ diuerſas correſpondere mēſuras q̄litatis ⁊ quantitatis humoꝝ in his debentiū eē. ¶ His hītis. Pria ꝯcl'io eſt iſta. poſſe eſt aliquē humorē peccare in q̄li ſtricte loquēdo ⁊ nō peccare in quāto ſtricte loquēdo. ⁊ ecōtra. pꝫ clare. q2 poſſe eſt humorē puta ſanguineū i corde exñtē eē mediocris quātitatis reqſite ꝓ corde ſanitatis: ipm tñ eſſe nimis calidū: ⁊ ſic a debita mēſura q̄litatis recedētis: ⁊ ſic patet ecōtra ¶ Scd'a ꝯcl'io. poſſe eſt humores noſtri corꝑis ſil'r peccare in quāto ⁊ in q̄li ſtricte loquēdo. pꝫ vbi ſanguis tam ꝓ qualitate ꝗ̄ ꝓ quātitate recederet a mediocritate debita. ¶ Tertia ꝯcl'io. ipoſſe eſt humorē aliquem peccare in quāto vel q̄li qualitercūqꝫ: ꝗ largo mō peccet in quāto ⁊ quali. pꝫ. q2 oīs humor peccās eſt humor peccans quātus: ⁊ ſic largo mō peccans in quanto. Et ſil'r eſt humor q̄lis peccās: ⁊ ſic peccās in q̄li cōiter pꝫ ex deſcriptionibꝰ poſitis. ¶ Quarta ꝯcl'io. poſſe eſt humorē ꝓ nunc peccare in quātitate augmētata ⁊ qualitate ꝑ frigidū: qui tñ ꝯtinue vſqꝫ ad. c. terminū infrigidabiť ⁊ minorabiť. tñ in. c. iſtā ti peccabit ꝑ caliditatē augmētatā. ⁊ ꝑ quātitatē diminutam: iſta ꝯcl'io pꝫ. ſuppoſito ꝙ flegma cordis dꝫ eſſe calidius ⁊ minus flegmate cerebri. Et ſit. a. flegma in corde maioris quātitatis ꝗ̄ ꝓ ſanitate corꝑis requirať: ⁊ minoris caloris. ſed tñ idē ſit minoris quātitatis: ꝗ̄ ꝓ cerebro requirať: ⁊ pꝫ ꝙ ſi trāmittať de corde ad cerebrū pōt ita modicū augeri ꝙ cū erit in cerebro erit quātitatis diminute: ⁊ pōt eſſe ita modicū infrigidatū ꝙ ibi minus calidū. ponať ḡ ita tranſferri ⁊ ita alterari. ⁊ ſequiť ꝯcluſio. ¶ Ex his ſit reſponſū ad dubium. Et argᵗᵃ patēt ſoluta. ¶ Nota tñ circa totū aforiſmū cōcedendas eſſe oēs iſtas ꝯcl'iones. ꝑma aliqs eſt humor peccans: quē nō opꝫ euacuari. pꝫ de humore ad benignuꝫ reducibili. ¶ Scd'a ꝯ. alicuiꝰ humoris peccātis euacuatio ꝑ locū debitū ⁊ ſine euacuatiōe humoris alteriꝰ: vel ſpūs ꝑ ſe nocet. pꝫ corꝑe febriēte febre tertiana. in q̊ tñ ſit ſanguis paucus ⁊ non ꝑmixtꝰ cholere: i illo ille ſanguis peccat. pꝫ: q2 ꝑ caliditatē recedit a temꝑamēto reqſito. Al'r. n. nō differť ſe. mediāte ſanguīe ꝑ totū corꝑꝰ: ⁊ tñ eiꝰ euacuatio ꝑ quēcūqꝫ locū: ⁊ q̄cūqꝫ hora. fieret ēt ſi nihil de ſpiritibꝰ educať nocet ꝑ ſe vt pꝫ. ¶ Tertia ꝯ. humor aliqs peccās ēt nociuꝰ nocumēto mortali nō ē euacuandus. pꝫ i moriēte ꝑ reſolutionē ex febre cholericiſſima: qñ iā ꝓpe mortē ē q̄libet ſanguis in eo exñs peccat mortali nocumēto: ⁊ nō eſt euacuādus. ¶ Quarta ꝯ. alicuiꝰ humoris peccātꝭ mortali nocumēto euāatio ē ꝑ ſe nociua: pꝫ. q2 eēt vite abbreuiatiua. Et ex his vide q̄re i pᵃ ꝯne dixi humorē peccātē ītātū ꝙ ſit dignꝰ euacuari. ¶ Ultio nō hūc aforiſmū eē de q̄litate euāationis ⁊ nō de quātitate: ⁊ nō q2 dicat ſolū debere euacuari humorē peccātē i q̄li ſpāl'r: ſꝫ in q̄li gnāl'r nō cōſiderando ꝙ ſit multus aut paucus. Aforiſmus. III.

In exercitantibꝰ ad ſūmū bone hitudies ſūt fellaces. ſi i vltio fuerit. nō. n. pñt manere in eodē: neqꝫ qeſcē. Qui vo nō quieſcunt nequaꝗ̄ poſſunt in melius addere. relinquitur igitur ad peius.

¶ In iſto aforiſmo itēdit Hip. loq de quātitate purgationis. Et diuidiť i duas ꝑtes ſm duas ꝯnes ꝑncipales. ibi zᵃ [Neqꝫ cōpreſſiōes.] Pria i duas: qm̄ pᵒ ꝓbat vnā ꝯnē ꝑncipal'r itētā. z° infert correlariuꝫ. ibi zᵃ [Hoꝝ igiť cā.] In pᵃ itēdit iſtā ꝯnē. In nullis corꝑibꝰ ſūt repletiōes vltimāde. Cōcl'io ꝓbať ſic. in corꝑibꝰ ſūme ſe exercitātibꝰ repletiōes nō ſūt vltimāde: ḡ i nullis alijs. tenet ꝯñtia: q2 iſta corꝑa ſūt maxīe apta ad tales repletiōes tolerādas: tū q2 plurimū reſoluunť: tū q2 vigor i eis eſt fortior alijs paribus. Aſſūptū ꝓbať ſic. repletiones i vltio exñtes in iſtis corꝑibꝰ ſūt fallaces: igiť nō ſūt i eis repletiōes vltimāde. tenet ꝯñtia. q2 nō debemꝰ fallaces diſpōnes i corꝑꝰ iducere. ⁊ aſſūptū ꝓbať: q2 tales repletiōes neqꝫ pñt manere i eodē gradu bonitatis: nec pñt addere ad meliꝰ. ḡ relinqť ꝙ ſint ꝑate ducē ad peiꝰ. Sꝫ oēs diſpōnes ꝑate ducere ad peiꝰ ſūt fallaces. ḡ ⁊c. ¶ Circa iſtā ꝑtē pᵒ notādū ꝙ antiq̊ tꝑe erāt qdā i grecia q q̊tidie fortiſſimis exercitijs exercebanť ⁊ ꝑiculoſis ad mortē: q2 erāt i pugna: iſti igitur hoīes q h̄ faciebāt ſūme vt ambundarent ſanguīe: ⁊ iſta corꝑa dicunť corꝑa athletaꝝ. q2 iſti erāt ꝓmpti ad letū. i. ad mortē: aut. recipiēdā: aut iferēdā. ¶ De iſtis igiť dicť Hip. ꝙ illoꝝ vltimate repletiōes ſūt fallaces. ¶ Nō z°. ꝙ ꝑ hitudinē debemꝰ itelligere corꝑis diſpōnē i craſſitie ⁊ carnoſitate etiaꝫ repletione humorali. aut in oppoſitis. ¶ Tertio nō. ꝙ ille diſpōnes pñt dici bone altero duoꝝ modoꝝ vl' appenter: q2 iſta ſūt rubicūda i colore robuſta ſꝫ rei v̄itate iſte hitudies nō ſint bone. vl' z° dñr hitudies iſtoꝝ bone: q2 repl'ones iſtoꝝ humoꝝ i ſolo q̄to ⁊ nō in q̄li peccātiū. ⁊ ita humoꝝ bonoꝝ i q̄li. Ex h̄ nōto. pꝫ q̄uo ſūt bone ad ſenſū Hip. ⁊ tñ fallaces. nō. n. abſolute bone: ſꝫ aut appēter aut ex humoribꝰ i q̄li nō peccātibꝰ cū qbꝰ ſtat ꝙ ſint ꝑate i peiꝰ cadē. ¶ Quarto nō. ꝙ hitudies ſūt fallaces: q2 ꝑantes corꝑꝰ ad caſuꝫ i morbū. morbi āt in q̊s hec corꝑa ſūt ꝑata cadē ſūt calidi nāl'is ſuffocatio fcā forti oppilatiōe in venis cordi vicinis: aut venaꝝ crepatura ꝑꝑ nimiā plenitudinē. Iteꝫ ad oēs egritudines putridas ⁊ ad aꝑata: vt pꝫ ꝯſiderāti. ¶ Quito nō. ꝙ dr ſi i vltimo fuerit. h̄. n. itelligēdū ē de vltiate repletis. Nā nō q̄libet repletio ē h̄ mō fallax. ¶ Sexto nō. ꝙ cā ꝑꝑ quā ñ pñt manē i eadē bonitate ē. q2 iſta corꝑa icurrūt famē fortē ⁊ ſic aut cibāť aut nō cibanť. ſi nō cibanť iflāmanť ⁊ cadūt i febrē. ſi cibanť augeť repletio: ⁊ ē dubiū de venaꝝ crepatura aut calidi nāl'is ſuffocatiōe ⁊ extictiōe. ḡ oi mō ſiue cibenť: ſiue nō ſtāte illa diſpōne ſūt ꝑati i morbū cadē. iſta ḡ nec pñt i eadē bonitate manē cū iſta repletiōe: nec addē ad meliꝰ cū eadē. Et iō necio ſi h̄ꝫ repletio ꝑſeueret veniūt in peiꝰ aliq̊ modoꝝ ſupradictoꝝ. ¶ Huius ꝑtis ꝯcordia ſumiť zᵃ ꝑmi. ca° de ſignis repletionuꝫ: ⁊ de oppoſita cōpōne ⁊ ab Haliab 3° practice. Eſt āt vtil' ⁊ ampliať ad oēꝫ rē v̄tutē aggrauātē ꝙ i illa vltitas ē fallax.

¶ Hoꝝ igiť cā bonā hitudinē ſoluē ꝯfert: ⁊ non tarde vt rurſus ꝑncipiū nutrimti accipiat corꝑꝰ

¶ Nūc ifert correlariū. ⁊ eſt. i talibꝰ corꝑibꝰ opꝫ cito euāare humorē faciētē hāc bonā hitudinē. ꝓbať. Illō opꝫ facere ꝑ qō fugiamꝰ ꝑicula morboꝝ i q̊s ē aptū tale corpus cadere: ⁊ ꝑ q̊s poſſit corꝑꝰ iteꝝ ſine ꝑiculo cibū aſſumere ſꝫ euāare ē h̄ꝫ: ḡ opꝫ hāc bonā hitudinē euāare. maior ē clara: ⁊ minor pꝫ: q2 fcā euāatione poterit ſumē cibū ſine ꝑiculo crepature venaꝝ aut ſuffocatiōis. ⁊ nō oportebit ſuſtinere famē. ¶ Circa iſtā ꝑtē notādū: q2 in iſtis corꝑibꝰ humores plerūqꝫ peccāt ſil'r i venis: iō euāatio i eis maxie ꝯueniēs ē flōmia. Si tñ videreť vnꝰ humor dñari aliꝰ a ſāguīe nō eēt icōueiēs ēt eū euāare pharmaco. ¶ Nō z°. ꝙ euāatio dꝫ fieri cito. q2 ꝑiculū eſt de cito caſu i morbū: aut mortē: ⁊ q2 nō in multo tꝑe ſine cibo ſtare poſſunt.

¶ Neqꝫ compreſſiones ad vltimuꝫ ducere. fallaces enim ſunt.

¶ Hic ponit secūdam ɔclusionē. Et diuidit in ptes tres. Primo pbat ɔclusionē quā itēdit. scdo remouet dubiū. tertio infert silitudinē quandā iter vltimatā repletionē ⁊ vltimatā euacuationē. scda ibi [Sȝ qlis.] tertia ibi [Similiter.] ¶ In pma pte vult istā ɔclōnē: q est pncipalis aforismi. in nullis corpib⁹ sunt euacuationes vltimāde. ⁊ hoc itelligit cū dicit: neqȝ cōpressiones ad vltimū ducere pbat. in corpib⁹ athletaꝝ nō fiunt euacuationes vltimate. ḡ nec in alijs. tenet ɔsequētia: qꝛ ista corpa tanq̄ sūme repleta ēt robustiora videnť minus ledi per vltimatas euacuationes q̄ alia. ¶ Ubi nota pmo. ꝙ euacuatio vocať cōpressio: qꝛ cōiter euacuato corpe ptes ɔtinentes cōprimunť. ¶ Nota scdo. ꝙ fallaces sunt iste vltimate euacuatiōes: qꝛ est timor de defectu v̄tutis: ⁊ qꝛ in eis plerūqȝ plus ledit p debilitationē q̄ iuueť p exoneratiōes: que aūt sit vltimata euacuatio videbiť infra in dubio.

¶ Sȝ qlis nā habētis fuerit sustinere ad h̄ ducē.

¶ Remouet dubiū. diceret aliqs ista corpa sunt euacuanda ⁊ nō vltimate: q̄tū ḡ sunt euacuanda. Rn̄det ꝙ hoc dȝ fieri vt corp⁹ euacuādo humorē deducať ad illud qđ pōt sustinere s̄m nām. i. ita vt nō nimia sequať v̄tutis debilitas. ¶ Ubi nota p̊ ꝙ per nām lȝ possit intelligi cōplexio ⁊ cōpositio ⁊ v̄tus ⁊ ɔsuetudo: vt Gal. libro experimētoꝝ. hic tn̄ p nām intelligit virtutē cōnotādo ipsi⁹ cōstātiā. ¶ Nota scdo. ꝙ tūc seqť nimia corpis debilitas euacuando cū maius est nocumētū debilitatis q̄ iuuamentū euacuationis humoris ⁊ hoc mō intelligendo pȝ clare ꝙ nō est deducendū corpus vltra id qđ pōt sustinere: nec ad aliquā ptē euacuationis: in qua sequiť nimia debilitas ad sensuȝ datū. pȝ scdo ꝙ multotiēs euacuādo vsq̄ ad syncopiȝ repabile euacuamus vsqȝ ad id qđ v̄tus pōt sustinere: ⁊ multotiēs nō deducēdo ad syncopim euacuamus vltra illud qđ virtus pōt sustinere ad sensum datū.

¶ Silr ⁊ inanitiōes ad vltimū ducētes sūt fallaces: ⁊ iteꝝ resūptiōes in vltimo exn̄tes fallaces.

¶ Infert ex dictis silitudinē vltimate euacuationis ⁊ vltimate repletionis: dicēs ꝙ ex dictis pȝ in oīb⁹ corporibus vltimatas euacuationes ⁊ vltimatas repletiones esse silr fallaces. ¶ Et nota ꝙ nō itelligit silitudinē oīmodā sed sunt vltimata euacuatio ⁊ vltimata repletio. Silr fallaces silitudine gnāli: qꝛ ambe nociue ⁊ a medio fugiēde. ¶ Ubi nota. ꝙ lȝ per resumptionē stricte acceptā intelligam⁹ regimen p dietā quo corpus inanitū ad pristinam redit fortitudinē ⁊ plenitudinē nālem quo mō dicimus conualescentiū corpora vti regimine resumptiuo: tn̄ hic sumiť resumptio generaliter p oī repletiōe facta ex cibo vel potu. ¶ Nota scdo ꝙ terminus resumptiōis est vsq̄ ad quātū v̄tus sine periculo maioris casus in morbū pōt sustinere. ¶ Colligitur aūt huius scde partis concordia quarta pmi. caplo tertio. Et vtilitas pȝ ⁊ ampliať ad oēm dispositionē preternām inanientē. ¶ Circa totuȝ tn̄ aforismū nota ꝙ ista corpora athletarū sunt fortia fortitudine nō vera: qꝛ parata facilitati casus ⁊ preparationi euentus in morbum. ¶ Sunt ēt pinguia ppter multoruȝ nutrimentoꝝ assumptionē nō ppter frigiditatē suis cōplexionibus dominantē: ita ꝙ eorū vasa sunt stricta cuȝ spirituū paucitate. ista ergo corpora sunt euacuanda: qꝛ nec eoꝝ fortitudo est talis qualis illa que nō indiget auxilio medicaminū: vt dr̄ pmo iterioꝝ. nec pinguedo terret ab euacuatione. Sicut pinguedo frigidoruȝ venas strictas habentium ⁊ debiles ⁊ debilem valde virtutē. de qua loquiť Auic. quarta primi. caplo tertio: vbi dixit ꝙ pinguedo nimia phibet ab euacuatione. ¶ Nota scdo ꝙ dr̄ repletionē nō esse vltimandā: qꝛ repletio vltimata pōt dicī vel in cōparatione ad vasa: qꝛ vasa non plus capere pn̄t: vel in cōparatione ad virtutē: qꝛ v̄tus ampliorē repletionē tolerare nō possit: etiam nullo istoꝝ modoꝝ repletio est vltimanda. ¶ Et hoc vult Hippo. in littera. quādoqȝ tn̄ dr̄ repletio vltimari respectu humoris pus euacuati: ⁊ h̄ mō loquēdo qn̄qȝ repletio est vltimāda: qꝛ tātundē humoris regenerandū quantū est euacuatū. qn̄qȝ nō: vt si prius valde repleto corpore euacuauerim⁹ nō debem⁹ ad pristinā plenitudinē ducere corpus. vltimo circa istū aforismum cadit dubium.

Queritur vtrum corpora dicta sunt vltimate euacuāda: ꝙ sic arguitur. Primo: qꝛ imoderate repletioni imoderata debetur euacuatio. qꝛ cura fit p cōtraria equalia in gradu: sed repletioni vltimate nō equať nisi vltimata euacuatio. ḡ ⁊c. ¶ Scdo: qꝛ nisi euacuenť vltimate accideret recidiua. iuxta sniam aforismi que relinquunť in morbis post casuȝ subuersionē facere ɔsueuerunt. ¶ Tertio euacuata pte mãe peccantis sanitas mōstrať: qbus crescit pportio v̄tutis ad residuū. Aliter. n. nō faceremꝰ minorationē in morbis de mā multa: igitur sequente parte euacuata equali adhuc crescit proportio virtutis ad mām: ⁊ quātacūqȝ fiat euacuatio humoris huius partē recte possumus euacuare quousqȝ totus sit euacuatus semper crescit pportio virtutis ad materiam ⁊ euacuatus semper meliorabitur: ergo debet totius fieri euacuatio.

Ad oppositū est Hippo. in aforismo.

Respondetur ꝙ euacuatio pōt dici vltimata: vel in cōparatione ad vasa ita ꝙ in vase nihil de humore relinquať: vel in comparatione ad virtutē: ita ꝙ virtus maiorē notabiliter tolerare non possit. vel in cōparatione ad humoreȝ peccantē: ita ꝙ de humore nihil remaneat. ¶ Notādū scdo. ꝙ iste euacuationes possunt fieri vel in vice vna aut in plurib⁹. Tunc ponit Marsilius hanc conclusionē. si medicus posset precipue nociuam euacuare materiā euacuationē respectu humoris haberet vltimare: sed huius conclusionis ɔtrarium probauit. vt in precedenti aforismo ⁊ clarū est esse falsam in peccato in quāto solo. ¶ Prima ergo cōclusio sit ista. lȝ aliqua euacuatio respectu quorūdā vasoruȝ sit vltimanda. nulla tn̄ euacuatio respectu oīum vasorū corporis est vltimanda. ¶ Prima pars pȝ de stomacho de intestinis de quibusdā pticularibus venis. ¶ Scda pȝ pȝ: qꝛ inde sequereť mors subita. ¶ Scda ɔclio. plurimū euacuatio nō est vltimanda quo ad virtuteȝ nec quo ad humorē peccantē in ambitu totius in vice vna. pȝ: qꝛ plurimū ita euacuando sequiť nocumentū maius p v̄tutis debilitationē q̄ iuuamentū. ¶ Tertia ɔclio. qn̄qȝ euacuatio ad sensum dcīn est vltimanda quo ad v̄tutē qn̄q̄ quo ad humorē peccātē. pȝ pma pars in synocha inflatiua in qua fit flobotomia vsqȝ ad syncopium: vt infra illo aforismo: que egerunť nō multitudinē cōsiderare opȝ. Et h̄ pp magnū periculū euitandū. ¶ Scda pars pȝ vbi humor esset multū paratus euacuationi. ¶ Quarta cōclusio. multotiens euacuatio est vltimanda respectu humoris in pluribus vicibus. pȝ qꝛ fit iuuamentum sine nocumento notabili multotiens ita operando Hippo. igiť intendit scdam conclusionem ⁊ per alias patet argumentorum solutio: ergo ⁊c.

Cōmentum Gal.

In aforismo predicto Gal. cōmētando hūc aforismuȝ. Primo ponit generalem intentionem. Secundo commentatur ibiq̄ similitudo. In primo dicit in precedenti aforismo Hippo. dixisse de qualitate euacuatiōis. in isto fo

presenti q sequit̃ precedētē loqt̃ de quātitate ⁊ icipit ab
vltimitate plenitudinis ⁊ euātionis. ⁊ in h̃ itroduxit sili
tudines. i. argumēta a sili vl' exēplaria sicut suus mos est
QVE SIMILITVDO. Hic cōmētat̃ aforismū. vbi
nō q̄ Gal. videt̃ velle vltimū: qd̄ ego dixi esse cor^m: esse
ōnē pncipalē. Et iō ego illo alio° introduxi vt scholares
ambos modos exponēdi haberēt. sequēdo g̃ modū expo
nēdi Gal. q in snia a meo nō discrepat: cōmētū diuidit̃ i
duas ptes. Primo Gal. cōmētatur preambulas ptes. 2°
pncipalr itentā 9clonē. ibi 2ª [Hanc exercitationē.] Pri
ma diuidit̃ in q̄tuor ptes. In pma ostēdit qd Hippo. in/
tendit p bonas habitudines in [corporibus se sūme exerci/
tantib⁹. 2ª ibi [Et huius crassities.] Ostendit quare tales
hitudines sunt fallaces. 3ª ibi [Quia priore.] Ostēdit cāz
pp quā op3 talem plenitudinē euacuari. 4ª ibi [Neq3 tñ
hoc] verificat illā ptē. neq3 cōpressiōes ad vltimū ducē.
¶ De pma dicit q̄ illa silitudo. i. exēplū qd̄ itroduxit in
aforismo est crassities q̄dā in corporib⁹ exercitātiu3 se: ⁊
intellexit de crassitie q̄dā artificialiter facta. In q̄ pale/
strite. i. illi q cōiter ludūt illo mō ⁊ ludo: ⁊ athlete finiūt
dies suos: s3 absoluta crassities in corpib⁹ se exercitātib⁹
nō est adeo molesta: imo laudabilis: q2 nō est cū vltima/
ta plenitudīe: illa g̃ q̄ hic itroducit̃ est illaudabilissima. s.
iter plenitudies apparētes bonas nō absolute: vult g̃ cras
sitē illā athletar̃ dici artificialē. q2 studio factā: q2 nō si
ne idustria ad h̃ deuenissent: illor̃ aūt crassities q nō in/
tēdūt impinguari dicit̃ naturalis respectu precedentis.
ET HVIVS CRASSITIES. Ostēdit q̄re tales re/
pletiones sunt fallaces dicēs q̄ hui9 crassities est fallax
⁊ molesta: q2 si vasa. i. vene vltra modū replent̃ periculū
est ne crepent̃: aut calor nālis suffocetur: vt multi subito
mortui sūt cū ad vlti^m plenitudis venerūt. S3 crassities
nālis in aratorib⁹ est laudabilis supple respectu macilen
tie: vñ nō op3 ipsam minui sicut pdictā. Ubi nota q̄ cu3
vene multū extense fuerint in pulsu nouo sanguie a mē/
bris pncipalib⁹ ad venas: periculū est ne vlteri⁹ facta ex/
tēsione vlteriori crepent̃. ¶ Nota scdo modū suffocatio
nis caloris nālis ⁊ cādelar̃ cū trāspiratio phibet̃. ¶ Pri
mo g̃ supponēdū est q̄ isti calores sunt tales q̄ sine cōti/
nua regeneratione stare nō possunt. hec p3: q2 reliq calo/
res nō extinguunt̃ p suffocatione3. Sic vbi gr̃a. siqs cali/
das carnes in suffocatorio mittat multo tardi⁹ infrigida
bunt q̄3 si discoopertas dimiserint: ⁊ tñ siqs i eodē loco can
delā ardētē posuisset flāma fuisset extincta. ¶ Suppo/
no 2°. q̄ ad talis calidi gnātionē i illis q̄ p suffocationē
extinguunt̃. reqrit̃ iā qdā modus applicatiōis calidi pre
existētis ad mām gnōnis. vbi gr̃a. flāma nō q̄litercunq3
applicata oleo generat flāmā: nec spūs q̄litercūq3 appli/
cati sanguini generāt spūm imo determinat⁹ modus req
rit̃. ¶ Supponēdū 3°. q̄ ēt reqrit̃ māe pparatio. Nam
actiōes fiūt i mā disposita. ¶ Supponit̃ 4°. q̄ cum nō
euentant̃ hui9 calida si mām hēant paratā illā dissoluūt
citius q̄3 si nō 9stringerent̃ vel suffocarent̃: p3 pp melio/
rē applicationē ⁊ minorē resistentiā. ¶ His notatis iste
est modus. Nā cū ista claudunt̃ ita vt spirare nō possint
ita celeriter consumūt mām paratā q̄ illa citius deficit
q̄3 noua sufficienter preparetur. Et ideo desinunt sibi suc
cedens calidū generare: ⁊ p motū sue leuitatis separant̃
ēt ab illa radice cui adherebāt: ita vt esto q̄ postea valde
celeriter fieret respiratio: tñ q2 nō hñt amplius talē mo/
dū applicationis requisitum. iō nō regenerarēt. ¶ Et tu
hec dicta potes viuentib⁹ appropriare ita vt cor silitudi/
nē habeat cu3 lycinio: ⁊ spūs cū flāma: sanguis cū oleo vl'
cera. ¶ Ex qbus p3 alior̃ paritate supposita calidiora ci/
tius suffocari q̄3 minus calida: ⁊ p3 cā quare in apoplexia
multotiens stat cum vita sine notabili anhelitu: vt duo/
bus horis: ⁊ precipue frigidi nāliter. ¶ Patet tertio cau/
sa. quare phibita transpiratio est quorūdā calorū cōser/
uatiua: ⁊ quorūdam extinctiua ēt supposito q̄ sint equa/
les. Nam ferrū cādens si ponat̃ in pixide ⁊ bñ obstruat̃
pixis nō tā cito extinguit̃ ei⁹ calor q̄3 cito extinguit̃ si po
nat̃ in aere libero: ⁊ sic p3 suffocationē 9seruare ibi.

Sed tunc est dubium in his que suffocant̃ qd est
corrūpens caliditatē. hic dr̃ q̄ est cō
trarium frigidum iuxta positum: qd̄ pōt hoc facere: cum
tale calidū subtile est diuersu3 ⁊ nō in vno loco coaduna
tum. ¶ Et si dicatur q̄ cineris coopculū 9seruat ignē
dicitur q̄ moderatum cooperculu3 9seruat prohibendo
eius nimis citū exitū: ⁊ aliquid transpirationis relinquē
do: ⁊ qñ sunt nimy aut conculcati extinguūt. Aqua aūt ca
lida ⁊ oleū multū ignē multotiēs extigūt. Alio mō ēt de
q̄ alibi. QVIA PRIOREM NECESSITATIS.
Hic dat cām q̄re op3 ista corpa cito minorare: ⁊ dic tria.
¶ Prio q̄ Hippo. hāc cām necessitatis minoratiōis te/
git cū dixit. nō eni3 possunt manere in eodē ⁊c̄. ¶ Dicit
scdo q̄ modus quo ista incurrunt pericula predicta cre/
pature venarū aut suffocationis est: q2 natura semper di/
gerit cibum ⁊ mittit in loca destinata vt stomachus cu3
digesserit mittat ad epar per venas meseraicas: ⁊ mutat
in sanguinē ⁊ in membra totius corpis mittit ⁊ membra
sue similitudini adaptant. corpore ergo ad hoc deuenien
te vt in venis vltra epar nō sit locus vacuus in quo reci/
piantur humores necesse est: aut venas rumpi: aut subita
morte interfici: q2 calor nālis extinguit̃ sicut accidit in
lampade que mediocri oleo quasi suo pabulo flāma re/
creatur: sed si nimis abundet suffocat̃. ¶ Dicit 3°. q̄ op3
ptereа cito venire ad minorādū istā plenitudinē. ¶ Ubi
nota pmo q̄ q2 virtus digestiua ⁊ expulsiua ⁊ mutatiua
sunt vtutes nāles nō agētes cu3 cognitione iō stāte obie/
cto presente deducto ipedimēto 9tinue operant̃. Natura
ergo semp digerit cibum illo psente deducto impedimē
to: ⁊ ita reliqua que sequunt̃. Sed tamen Gal. nō decla/
rat: quare ista corpa sumunt cibu3: nec vtrū in eis stante
plenitudine possit fieri nālis appetitus de quo dubio di/
cam in fine istius cōmenti. Nunc sequor littera3. ¶ No
ta scdo. q̄ in naturali dispositione quando vnum mem/
brum mandat alteri alterum attrahit. Et iō in naturalis
sima dispositiōe qñ stomachus mittit ad epar: epar attra
hit a stomacho: ⁊ ita dicat̃ de venis. Sed in casu nostro:
q2 epar est repletū ⁊ membra alia ⁊ vene dubiu3 est vtr̃
attrahant. De expulsiōe vō cū in epate sanguis fuerit ge/
nitus ⁊ in stomacho chilus. Gal. expresse dicit alias: ⁊ de
digestione. Sed de attractione tacuit. Na3 est ambiguū
⁊ non necessarium proposito nostro. Ideo autem est am/
biguum: q2 repletū mēbrū nimis inclinatur ad expellen
dū: ergo nō inclinatur ad attrahendum re3 omnino sibi
similem: ⁊ de hoc etiam post. ¶ Et si dicatur: videtur q̄
membra in istis corporibus nutrimentum non debent si
milare: quia est superfluu3 eis: ⁊ agunt tanq̄3 regulata ab
intelligentia nō errante: dicitur q̄ assimilant: q2 ad illa3
actionem membra inclinantur ab ista intelligentia que
in dando istū appetitū cōtinue assimilandi nō errauit: l3
per accidens ad hunc appetitū quandoq3 sequatur nocu
mentū appetitus. Sicut si aqua naturaliter descendens
cadat in ignem ⁊ eius appetitus nālis sit causa sue corru
ptionis per accidēs. NEQVE TAMEN. Hic facit qd̄
dictum est dicens q̄ euacuationes nō sunt vltimāde: q2
ista vltimitas nō est minus fallax in euacuatiōe: q̄3 in re
pletione: imo multotiens esset periculum subite mortis.
Dicit scdo q̄ nō solū quātitas humoris purgandi est 9si/
deranda ad mensurandā quantitatē recte purgationis:
sed etia3 debet conseruari virtus: quia diuersitas corpor̃

discordat in quātitate purgationū ēt de hoc est satis dictū in aforismo. HANC EXERCITATIONEM. ¶ Hic Galenus cōmētatur scđam partē pncipalē. Et diuidit in duas. Primo ponit expositionem quā verā putat. scđo ponit ⁊ remouet expositiones nō veras. ibi scđa [Qđ dixi.] Dicit p̄ q Hippo. hanc crassitiē se exercitantiū itroduxit ad quādā silitudinē vt per illā inferat subsequētia que dixit ibi [Silr vo] ⁊ euacuatiōes in vltimo existentes sunt fallaces: ⁊ iterū resumptiones in vltimo existentes sunt fallaces. p que verba intelligit q medicus in nullis corpib' dz vltimare plenitudinē aut vacuitatē: sed tñ crassities si virtus fuerit fortis ⁊ idonea laudatur: cū. s. virtus est fortis vere. ⁊ cū chīmi fuerint temperati: sed in plenitudine vltime opz festinare inanitionē: ⁊ illa inanitio nō est vltimanda. Cuz ergo in ista vltima plenitudine nō sit vltimanda euacuatio: tūc sequit q neqz in aratoribus: neqz in alijs erit vltimanda. Sz opz q in oī purgatione cōsideret virtus. ⁊ sic tandem p posse vtutis purget abundātia: sed si vtus deficiat cohibenda est euacuatio: ēt si nō totus humor abundans fuerit euacuatus: ⁊ tu hāc totā ptē limita p ea q dixi i illa pte. Sz q̄lis nā fuerit. Et vult Gal. dicere. q Hippo. p supiora i ista ifert ꝯnē q in nullis corpib' sūt euacuatiōes aut plenitudies vltimāde: ⁊ ista pbat p duas pcedētes ꝯnes q dicebant ō vltiate repleri se sūme exercitātib'. QVOD DIXI. Nūc ponit expōnes veras. ⁊ p̊ ponit eas ostēdēdo qd colo ris possint hre. Scđo iprobat eas. ibi 2ª [qđ si sic itelligit.] ¶ Expōnes sunt due: vna dicit q i pte ista ⁊ iteruz resumptiones. Si tu velis cōtinuare cū pcedētib'. ⁊ itelligere (vt est dictū i pn° aforismi de vltimitate plenitudinis corpoꝝ) se sūme exercitātiū pōt fieri ita vt sit q̄si repetitio pme ptis aforismi. ¶ Scđa expositio dicit ⁊ ē apud quosdā. M. in illa pte. Silr euacuationes. repetit idē qđ dixit in scđa ꝯclōne. s. q euacuationes in istis corporibus nō sunt vltimāde: ⁊ hoc facit vt nos itentos reddat: ne euacuationes vltimemus q2 hoc fallit. i. est fallax hec ergo repetitio addit cām in illa pte: ⁊ iterū resumptiones. ⁊ iō Hippo. dixit ⁊ sub itelligit tanq̄ nouā cām de refectione facienda nimia: q2 magna refectio est fallax succedēs nimie euacuationi: q2 vt' euacuata deficit neqz cibos pōt digerere. Est g̊ iuxta hūc modū snia ptis ista: similiter euacuationes in vltimo exñtes sūt fallaces: ⁊ iterū p q2 refectiōes i vltio exñtes q succederent istis euāatiōib' sūt fallaces. QVOD SI SIC. Nūc iprobat istā expōnez dicens: q si isto mō itelligat due ptes snie Hippo. euacuāt. i. frustra dicant aut remouent ex aforismo: vna est vltimitas plenitudis. i. fm istos nō erit gnālr q vltimitas plenitudis sit fallax sz tm ptic'lariter i athletis. ¶ Scđa ps q euacuat est crassities i athletis. i. ista pars nō erit posita ad aliqd pbandū: quā tñ fm verā expōnē posuit ad pbandū vlem: ⁊ subdit q hoc ēt verbū iterum videt iportare qd diuersuz a p̄mo. i. q nō ponit pbationē ⁊ cām precedētis partis: vt pbat ista expositio. postea igitur continuat dicta dicendis. ⁊ patet.

Queritur vtrū sit possibile in corpibus athletaꝝ repletis nutrimēto ⁊ sanguine laudabili fieri verū ⁊ nālem appetitū ⁊c. Et arguit q nō. p̄mo sic. In epate istoꝝ est copia sanguinis: ergo stomachus nō appetit nāliter. Et assumptū pz: q2 sunt vltimate repleta: ꝯsequētia tenet: q2 causa nō esuriendi est copiositas esce in epate vt sumit tertio virtutū nāliuz. caplo decimotertio. Et nō esuriendi inquit demum q̄nqz alias copiositas esce q in epate cā. meliorē enim ⁊ paratiorē habēs venter escam nō indiget ea que extrorsum est. ¶ Scđo sic. vene nō attrahūt a stomacho: g̊ fames nō fit nālis. Assumptū pz: q2 sunt replete: ⁊ tenet cōsequētia: q2 ad nālem famem talis attractio requiritur vt quarto de accidenti. caplo sexto. ¶ Tertio istoꝝ mēbra nō sūt inanita. g̊ fames nō est nālis: tenet cōsequētia. q2 ad nālē famē requirit inanitio mēbroꝝ vt loco statim allegato vult Gal. ¶ Quarto. presentia multi sanguinis in stomacho deycit appetitū: ergo isti nō appetunt: tenet cōsequentia: q2 multū hūt sanguinē. Et assumptū pz. q2 humor crudus presens deycit: g̊ sanguis. Assumptū pz quarto de accidenti ⁊ decima tertia tertij. caplo de destructione appetitus.

In oppositū arguit. q2 nisi ista incurrant appetitū nullū esset periculum crepature venarū: puta si staret sine cibis ⁊ nullū aliud videt sequi incōueniens: cōsequens cōtra Gal. in cōmēto. ergo ⁊c.

Ista questio habet plures modos rñdēdi. ⁊ vnus quez Patauī sequunt: diuisus tñ in plures. Sed p̊ ponam' gnālia. deinde ponamus vidēdo positiones p se. ¶ Supponēdū est g̊ p famē hic intelligi appetitū q stomachus appetit cibū. hic aūt appetitus est duplex. ¶ Nā qdā ē nālis ⁊ est iclinatio stomachi ad cibū recipiēdū q nō ꝯsequit aliquā sensationē sicut si deficiat cibus sz pp humoris malitiā vel pp debilitatē attrahentiū nō fiat suctio a stomacho: ⁊ penitus nulla fiat tristis sensatio. Stomachus tñ nāliter inclinat recipere cibū quo idiget ⁊ quo caret. Quidā tñ est appetit' aialis ⁊ est inclinatio stomachi ad cibū ꝯsequēs sensationē. Iste aūt appetitus animalis est ꝯueniēs ⁊ tēperat': q vocatur nālis vt cōtra preternālē distinguit: ⁊ ꝯñs operationem causaꝝ mere nāliter iprimētiū. Aliquis est voluptuosus: aliqs est mendosus. voluptuosus fit ex imaginatione delectationis q vtruz fiat in stōcho vel nō: ⁊ quo mō possit ex imaginatione fieri appetitus aialis tu ꝯsidera. Mendosus aūt est qui sine cibi idigentia sibi pportionata pp aliquē motū pter nām causat. Sicut vbi gr̄a. appetit' caninus ppter presentiam flegmatis acetosi in stomacho. ¶ Nota scđo iuxta mentē Gal. 4° de accidenti. allegato caplo. qnque p ordinē cōcurrūt ad appetitū aialē: q est fames nālis: put nāle distinguit cōtra preternām. Prim' est mēbroꝝ inanitio. scđs est membroꝝ attractio vel appetitus. tertius est attractio venarū a stomacho. quartus est sensatio qua stomachus hanc attractionē sentit. quintus est aiatū desideriū quo stomachus cibum desiderat. ¶ Nota tertio q mēbra nāliter desiderant ꝯueniens ⁊ respuunt inconueniens: hec possunt multis locis colligi tertio naturalium virtutum. ⁊ hic etiaz si talia nō discernerent in his conueniunt omnes.

¶ Primus igitur modus est Marsilij: fm g̊ Marsilium hec sit p̄ma cōclusio. talia corpa nunq̄ nāli: sed voluptuoso appetitu appetūt. ¶ Prima pars est pro rōnib' factis ante oppositū. ⁊ scđa est pro mente Gal. Nam voluptuoso insurgente appetitu si non comederet multa nocumēta sequerent: vt spirituū inflāmatio ppter tristitiā ⁊ alia que hinc sequunt. ¶ Cōtra istam cōclusionē procedūt argumēta pro opinione mea: ⁊ iō non insto. ¶ Secunda ꝯclio est. talia corpa pñt nāli appetitu cibuz appetere. Et circa hanc ꝯclionē ꝯsistunt opiniones in mō. ¶ Vnus g̊ modus patauoꝝ est q in corpib' istis calor est valde fortis: ⁊ iō dissoluitur valde multū de substātia mēbroꝝ ad porositates: g̊ vnde facta est dissolutio tanq̄ ad ptes inanitas q attrahunt mouet nutrimētū. ⁊ sic vene aliquātuluz inaniunt. Et per consequens trahunt a stomacho. Et ibi fit tristis sensatio ⁊ fames.

¶ Contra hunc modū arguitur sic. vene post illam attractionem aut remanent superflue replete: aut nō. Si non tunc quando fames insurgit ista corpora nō sunt vltimate repleta: imo non superflue. Si sic. ergo non attrahunt

a stōcho.tenet ꝯsequentia maxime apud eos q dicūt istū
appetitū esse rōne carētie.⁊ tūc īsurgūt oīa argumēta su
pra facta:qm̄ imo bene ēt post illā modicā attractionē re-
manēt aggrauate:ita vt expellere appetāt cū sit nociuū.
¶ Scōs modus parauoꝝ est dicēdo:ꝙ q2 sanguis in istis
corpib⁹ est supflu⁹:iō derelinquit a regimīe nāe.Et iō ex
trancat:⁊ mēbra ipsuꝫ respuūt:⁊ ꝑ ꝯsequēs ꝯueniēti nu-
trimēto carētia petunt a venis:⁊ vene pari mō a stōcho.
Et sic fit nālis.¶ Cōtra hūc modū arguit̄ p̄:q2 supponit̄
in titulo qōnis repletionē esse ex nutrimēto laudabili in
qlī:⁊ nō in quāto:⁊ iste modus dicit̄ peccare in quali.
¶ Tertius modus est idē cū scōo.nisi ꝙ magis dat viam
extrancationis sanguis.dr̄ ḡ ꝙ cū iste sanguis grauat vir
tutē mēbroꝝ mēbra alterāt ipsuꝫ alteratione preparante
ad expulsionē:merito cui⁹ fit incōueniēs nutrimentum.
¶ Hic modus ēt supponit appetitū fieri cū peccatū hu-
moris erit ī qlī:⁊ ñ erit abūdātia laudabiliū. Hic modus
est expsse ꝯ Gal.ī cōmēto. Nā vult ꝙ multiplicant̄ vltra
modū chimi apti ad nutriēdū mēbra in dictis corpib⁹:q
bus nō magnificatis ipoīe ē corp⁹ vltra modū magnifi-
cari.¶ P.ī dādo modū crepature venaꝝ dic̄ ꝙ epar ad
mēbra delegat ⁊ mēbra sue similitudini adaptāt.Et ꝙ h̄
fiat ꝗusqꝫ ad h̄ veniat corp⁹ vt ī venis nō plus cape pos-
sit.¶ Itē sequeret̄.ꝙ ex nouo sanguīe ista corpa nō nu-
trirēt. pbat̄:q2 talr̄ ip̄ꝫ alterāt qlīter alterabāt ꝓcedētē:
cū agēs sit simile ⁊ passuꝫ ⁊ finis:⁊ q2 ita est repletio scōo
adueniēte sic̄ p̄ aut maior.Et ꝑ ꝯñs ista corpa nō nutriē-
tur.Quidā ꝯ hanc positionē multis alijs medijs arguūt:
sed ego auctoritate Gal.sum contentus.
¶ Quartus modus est quorūdā supponētiū ꝙ aīal ⁊ san-
guis eius ꝑ aduentū nutrimēti refrigerat̄.hoc sumit̄ ab
Ar.in libro de morte ⁊ vita:⁊ pꝫ:q2 ieiunijs mēbra ⁊ san
guis calefiunt ⁊ cadūt hoīes in febrē.¶ Supponit̄ scōo
ꝙ sanguis īflāmatus nō ꝯueniens est nutritiōi.¶ Sup-
ponit̄ 3°.ꝙ mēbra ī cōueniētē humorē nutricationi nālr
expellūt ⁊ petūt laudabilē quo nutriant̄:⁊ pꝫ tūc modus
q̄ fiat fames ī istis:q2 ꝑ cibi abstinētiā sanguis eoꝝ cale-
fit:⁊ fit nutricationi ieptus.⁊ iō mēbra attrahūt aliū ⁊ tā
dē petūt a stōcho ⁊ fit nālis fames.Iste modus est in eo-
dē errore cū ꝓcedēte ⁊ eisdē argumētis pbat̄.¶ Prete-
rea videret̄ ꝙ ī febriēte nō fieret nutricatio.q2 calidior
est ꝑter nām in febriēte sanguis q̄ in talib⁹ hora q̄ famē
incurrūt.⁊ notat experiētia.ḡ si in istis illa hora sanguis
est ꝑꝑ caliditatē nutricationi ieptus multo forti⁹ sanguis
febriētis.¶ Scōo sequit̄.ꝙ tales debite regēdo essent
ante famē cibandi cū ꝑus cibari debeant q̄ sanguis isto
mō preternaturaliter disponatur.
¶ Quint⁹ est Jacobi de forliuio supponēdo p̄.ꝙ talia sunt
corpa multū calida ⁊ humida multū inquātū de huiꝰ ca
lore hñtia.Et iō humidi membralis resolutio est velox.
¶ Scōo supponit̄ ꝙ in eis est velocior ⁊ maior restaura
tio nutrimētalis humidi q̄ dissolutio eiusdē:⁊ ꝯuersio in
mēbrale.pꝫ.q2 aliter nō cresceret ꝯtinue plenitudo ī eis:
nec esset periculū crepature.¶ Tertio supponit̄ diuersis
corpib⁹ diuersas correspondere mēsuras sanguinis:circa
quas facta minoratione vene moueant̄ ad attrahēdum
ab epate ⁊ epar a stōcho ꝑ meseraicas.Nā hora q̄ sangui
neus appetit nālr multo plus hꝫ de sanguine q̄ melācho
licus qñ est ī maiori plenitudīe.maior est ḡ talis mēsura
valde ī sanguīeo:q̄ melācholico:imo maior q̄ tēperato.
¶ Supponit̄ q̄rto.ꝑ corpa repleta ītelligi illa in qb⁹ est
plenitudo maior q̄ ī corpe mediocris hītudīs.¶ Ex his
pꝫ.ꝙ stante plenitudīe venaꝝ ⁊ epatis ex sanguīe lauda-
bili cōtingit veꝝ ⁊ nālem appetitū causari.pꝫ:q2 cōtingit
in talib⁹ corpib⁹ stante plenitudine dicta:mēsurā tñ san-
guinis in epate ⁊ venis esse citra terminū multitudinis
ꝓhibēti attractionē:⁊ sic fieri mot⁹ ad famē necessarios.
¶ Ponit tñ scōam cōclusionē:ꝙ ipoīe est in istis corpib⁹
stante quo ad epar ⁊ venas plenitudinē nālem mensurā
excedēte:fiat in eis fames nālis.hāc ꝯclusionē dicunt ꝓ-
bare argumēta facta ante oppositū.¶ Iste vir per lōgā
viā venit ad ꝓbandū rē notissimā:qs enim ignorat cor-
pora sanguinea cū multo maiori mēsura caloris moueri
ad appetēdū q̄ tēperata:nec de isto erat questio.Nā loq̄-
mur de illis corpib⁹ in qb⁹ est necessariū cito euacuare:
vt pꝫ ex Hippo.in afforismo.⁊ Galeno ī cōmēto.⁊ de illis
q̄ sunt ī vltimitate plenitudīs:⁊ de plenitudīe illaudabi-
lissima vt dicit Gal.in cōmēto.mō stat ꝙ iste plenitudi-
nes ī qb⁹ iste modus dicit fieri famē verā:ex q̄ nō exce-
dūt modū ⁊ mēsurā sibi cōueniētē q̄ nō sunt ille de qb⁹
loq̄mur.¶ Preterea esto ꝙ in istis fiat maior restaura-
tio nutrimētalis humidi q̄ ei⁹ ꝑ nutricationē in mēbris
ꝯuersio:⁊ dissolutio:tñ q2 qñ famēt in epate ⁊ venis ē mi
nus mēsura sanguis q̄ sibi limitēt ī nālissima repletione
respectu eoꝝ:nō videt̄ ꝙ ꝑ vnicā repletionē intantū san
guis vltra modū possit augmētari vt crepaturā venaꝝ ī-
currāt:aut suffocationē.¶ Itē de illa plenitudīe loquit̄
Gal.ī cōmēto.In q̄ corp⁹ nō hꝫ cōpetēs spatiū recipiēdi
noui sanguinis ꝑꝑ plenitudinē:vñ dicit ꝙ ad hāc minuē
dā est festinādū vt ad recipiēdū suū nutrimētū corp⁹ cō-
petēs hēat spatiū.In sūma ḡ:q2 ista corpa nō appetūt ci-
bū nisi sanguīe exñte citra mēsurā quā ipsa sibi limitant
in dispōne nō famelica:⁊ nūq̄ ꝑ vnicā cibationē tm̄ san-
guis gñat̄:vt tātū supra mēsurā augeat̄ ꝙ vene crepent̄:
ḡ in istis nō ē ꝑiculū.Nā scōa cibatio nō fiet nisi iteꝝ ad
talē paucitatē deueniret.Itē q2 ista corpa h̄ modo citra
mēsurā ⁊c̄.hñtia de sanguīe nō sūt vltime repleta.¶ P.
Gal.in cōmēto videt̄ velle ꝙ ītelligamus de repletis vl-
tra modū respectu ꝓprie nāe.⁊ pꝫ ꝙ talia nō sic sunt.
¶ Videt̄ ḡ mihi alius modus sumēdus ex Gal.in cōmē- *positis propria*
to.Et suppono p̄ ꝙ epar deducto ipedimēto in eo sangui
nē ī se exñtē nālīter expellit vsquequo ad mēsurā veniet
paucitatis cū q̄ attrahit a stōcho.¶ Hec suppō ꝓbat̄:q2
in tēpato corpe ꝯueniēter recto vene nō attrahūt ab epa-
te:nisi epate trāsmittēte:sꝫ in eodē tēpato epar ad tātam
paucitatē ꝯuenit vt a stōcho trahat ꝑ meseraicas:ḡ epar
expellit sanguinē ad mēbra vsqꝫ ad mēsurā:cū q̄ ꝓuocat̄
ad attrahēdū.¶ Suppono scōo.ꝙ stāte stomachi vacui
tate ⁊ attrahētib⁹ venis meseraicis nō cōcurrēte re ꝑter
nām fit fames:⁊ ꝙ illa est nālis.q2 nec ē voluptuosa nec
mēdosa nec ad eā faciēdā cā ꝑter nāꝫ ꝯcurrit.¶ Ex his
pꝫ modus ꝙ stāte plenitudine corpis vltra mensurā sibi
debitā ex sanguīe laudabili cū q̄ est periculū de crepatu-
ra venaꝝ:tñ corp⁹ icurrit famē nālē.Nā venis post epar
plurimū existētib⁹ repletis.lꝫ ipse nō attraherēt:tñ epar
mittit ad eas sanguinē vsquequo ad mēsurā veniat cū q̄
ꝓmouet̄ ad attrahendū a stomacho ꝑ meseraicas:vt di-
xit p̄ª suppō.Sꝫ tūc stomacho existēte vacuo fit fames
nālis:vt dixit scōa.ḡ ⁊c̄.¶ Qr aūt epar stāte venaꝝ ple-
nitudine:transmutet dixit Gal.in commēto manifeste.
¶ P.supposito ꝙ epar nō trāsmutet:tñ fit in eo dissolu-
tio vsquequo ad talē paucitatem deueniat ⁊ tūc attrahit.
Ex qbus sequit̄ corpus qñqꝫ esse vltra modum repletuꝫ
sanguine laudabili:cū epar ⁊ vene meseraice nō sunt re-
plete vltra moduꝫ.¶ Scōo sequitur.a.⁊.b.esse duo cor-
pora eiusdem sexus ⁊ etatis ⁊ naturalis complexionis ⁊
oīno similis compositionis:⁊ omnino equalē precise mē
suram sanguinis etiam humorum laudabiliuꝫ sibi in dis
positione non famelica determinantia.⁊.a.esse repletuꝫ
magis.b.vtriusqꝫ stomacho vacuo.⁊ virtute sana.etiam
deducto preternaturali impedimēto:⁊ tamen.a.famere.
⁊.b.nō:vbi in.a.repletio sit post epar in venis:⁊ tūc videa

modum ꝑiculi crepature ⁊ necessitatis minuendi tales. Et si arguit illā famē nō esse nālē: q: illa mēbra nō sunt inanita: dicit ꝙ epar est inanitū: nō eni opꝫ oīa membra in fame nāli eē inanita: ⁊ trahit a venis ⁊ vene a stōcho ibi fit sensatio ⁊ sequit animatū desideriū. ⁊ sic fiunt illi qnque motus. ¶ Et si dicat Gal. in 4° de accidēti intelligere de mēbroꝝ inanitiōe que sunt sub cute. dī ꝙ epar est sub cute vel meli⁹ ꝙ ibi Gal. dat modum quo cōiter ꝯtigit fames nālis nō ꝙ sit neciū semꝑ illo mō fieri. Et ex his pꝫ solo argumētoꝝ pncipaliuꝫ. ¶ Alias tñ in hac mā dixi vtutē nālē attractiuaꝫ semꝑ eē in actu: ⁊ h̄ ꝑsente obiecto. Sic ēt Gal. vult in cōmēto de digestiua ⁊ nutritiua. ⁊ ꝑ inanitionē intellexit dissolutionē q̄ fit in mēbris: siue sit maior restauratiōe siue minor: ⁊ tūc dixi in istis corꝑib⁹ inaniri mēbra ⁊ venas attrahē ⁊ epar attrahere a stōcho stāte ēt in eo plenitudie ⁊ fieri famē nālē: sꝫ qđ dī 3° nāliū vtutū ꝙ copia esce q̄ in epate est cā non esuriēdi itelligit nō gnāliter. Et iō Gal. dixit ibi qñqꝫ et h̄ accidit: cū ꝑꝑ sanguis mltitudinē multū de eo trāsmittit ad stōchū ita ꝙ ipediat sensus suctionis venarū: ⁊ tu hūc modū capias si velis. Aforismus. IIII.

Tenues ⁊ certe diete i diuturnis semper passionib⁹ ⁊ in acutis egritudinibus quibus nō ꝯueniunt difficiles.

¶ Cū Hip. determiauit de euatione: ꝯñter determiat de dieta. In qua ꝑte ꝯueniēti⁹ mihi videt nō ponere diuisionēꝫ nisi vnius aforismi. Nā in tot ꝑtes diuidit ꝑticula quot sunt aforismi nec opꝫ ꝯsiderare ordinē: ⁊ tu h̄ potes videre. Nā aforismo. ii° dic. Et quecūqꝫ sm circuitus exacerbant in exacerbationib⁹ subtrahere opꝫ. Et post aforismo. 19. dicit. his q in circuitib⁹ exacerbant nihil dare ⁊c̄. ¶ Partes g̊ sunt tot quot aforismi: nec amplius in diuisione nisi vni⁹ aforismi in suas ꝑtes laborabo. ¶ Pñs g̊ aforismus diuidit in tres ꝑtes sm tres cōclusiones. scđa ibi[Ad vltimū.]tertia ibi[Etenīꝫ repletiones.]Prima cōclusio est ista. diete certe tenues sunt difficiles. i. inconueniētes in morbis diuturnis ⁊ in morbis ꝑacutis in qb⁹ nō cōueniunt. ¶ Probat ꝯclio. i oīb⁹ illis morbis diete absolute tenues sunt icōueniētes: qbus ꝑ eas aut vt⁹ debilitat nimis ita ꝙ vsqꝫ ad statum durare nō ꝯueniēter pōt: aut nimis grauat. ita ꝙ nimiū humorē facientē morbū foueret. sꝫ ꝑ dietas absolute tenues in morbis chronicis: aut ꝑacutis ꝯtigit alter istorū. g̊ i illis morbis diete absolute tenues nō ꝯueniūt. ¶ Circa istā ꝑtē nota p̊ ꝙ hoc nomē dieta qñqꝫ sumit ꝓ administratione reꝝ nō nāliū: vt tertio tegni. Illa ꝑte. de regimine tēꝑati. Et ita ei⁹ dieta vtētib⁹. scđo sumit ꝓ exhibitione cibi ⁊ potus vel subtractione. ⁊ hoc mō sumit hic. ¶ Nō scđo dietā cōiter diuidi in dietā grossaꝫ ⁊ tenueꝫ ⁊ tenuissimā. Grossa est dieta sanoꝝ: tenuissima est nihil dare. Tenuis aūt est in medio istaꝝ: ⁊ diuidit in tres. Quedā est absolute tenuis: q: media iter nihil dare ⁊ dietā sanoꝝ. Quedā est declinās ad tenuissimā: q̄dā declinās ad grossaꝫ. ¶ Exemplū p̄mi. sicut ptisana ordei nō colata. ¶ Exēplū scđi. sic vinum granatoꝝ ⁊ aq̄ mellis ⁊ iulep. ¶ Exēplū tertij. sic oua sorbilia ⁊ pisces petrosi. dieta g̊ absolute tenuis dī dieta certe tenuis ⁊ est de q̄ loquit hippo. in ꝯclione. ¶ Nota 3° ꝙ dieta dī tenuis: q: est exhibitio cibi vel potus apti modicū nutrire. Ecōtra aūt dicit grossa: q: exhibitio cibi vel potus apti multum nutrire. ¶ Media aūt: q: medio mō se hꝫ. ⁊ pōt eē tenuis duob⁹ modis. vno mō: q: modica ei⁹ quātitas exhibeat itantū vt ide modicū suscipiat corꝑ⁹ nutrimētū sic vni⁹ galli testiculus est dieta tenuis. ¶ Scđo. q: esto ꝙ cibi mediocris quātitatis exhibeat: tñ modicū affert corꝑi nutrimētū: sic ptisana ordeacea: ⁊ pariter itelligit de grossa ⁊ media: ⁊ h̄ scđo mō maxie loquunt doctores: lꝫ aliq̄ mō ꝑ sit opportunū attenuare. ¶ Nō 4° ꝙ dieta sanoꝝ dī grossa cōparādo ipsaꝫ ad dietā suimet ifirmi alijs parib⁹. Nā disparitate posita pꝫ grossi⁹ eē certū ifirmū dietādum q̄ datū sanū. Et attēde ꝙ exhibitionē cibi amplioris q̄ sanis ꝯueniat nō cōputāt medici i sua dietaꝝ diuisione q: nulli corꝑi vt sic pꝫ est ꝯueniēs. ¶ Quito nota ꝙ duplex est regimē dietādi. vnū vl̄e qđ est exhibitio vl̄ subtractio sm ꝙ opꝫ a p̄n° morbi vsqꝫ ad statū aut ꝑ aliqđ totū tps vl̄e morbi. Aliud ē ꝑticulare ⁊ est exhibitio vl̄ subtractio cibi sꝫ vnā ꝑticularē diē: vl̄ dici ꝑtē. In ꝓposito de p̊ mō logtur hic hippo. ¶ Sexto nō. ꝙ nomē passiōis: lꝫ aliq̄ dicat de oī corꝑis trāsmutatione ꝑter nāꝫ: vt tertio de accidēti. hic tñ ꝑ passionē itelligim⁹ morbū. Sūt aūt morboꝝ qdā māles qdā imāles: ⁊ hic logmur maxie de mālibus ⁊ p̄cipue de crisi terminādis. ¶ Pro q̊ nō 7°. ꝙ morboꝝ qdā sūt chronici. i. diuturni: qdā acuti: ⁊ qdā ꝑacuti. ⁊ qdā tropici siue ꝯuersiui. Chronici sūt q vltra q̄rtū diē terminant. Acuti vo q. 14. die terminant. Peracuti q añ decimūquartū. Tropici q post decimūquartum vsqꝫ ad 40. termiant. ¶ Octauo nō ꝙ morb⁹ acut⁹ nō solū dī q: cite terminatiōis: sꝫ cū h̄ qđ hꝫ accidētia timorosa: vt sumit cōmēto illo aforismi. Acutoꝝ morboꝝ. ¶ Ultimo nota. ꝙ diete nō ꝯueniētes: iō dicunt hic difficiles q: per eas medicus finē suū nō ꝯsequit: ⁊ infirmi ita ꝙ difficultatē icurrūt. Ex qbus pꝫ sensus lr̄e ⁊ cā vificās aforismi. Sensus. n. est: diete absolute acute sic ptisana in morbis chronicis ñ ꝯueniūt nec i ꝑacutis. Nā p̄mis nimiū ꝑ eas deficit vtus ⁊ i scđis ꝓhibet a pugna ⁊ digōne māe ⁊ nimis aggrauat. Cōueniūt aūt solū i absolute acutis vt sumit p̄ma q̄rti. i caplo de cibatiōe febricitantiū. Et si dicat dietā tenuē ꝯuenire in q̄rtana: q: in ei⁹ statu ⁊ in p̄n° dī. ꝙ hoc est quātū ad ꝑticulare regimē. Et si dicat ꝙ in asclite debem⁹ subtiliare q̄tū posse est. vt i q̄rta tertij dī. ꝙ h̄ est veꝝ: sꝫ nō possum⁹ rōnabiliter tātū subtiliare ꝙ q̊ ad vl̄e regimē debite agēdo dieta sit absolute tenuis.

¶ Ad vltimum tenuitatis: que adducuntur diete difficiles.

¶ Secūda cōclusio: diete tenuissime nō ꝯueniūt morbis chronicis nec absolute acutis. Probat: q: per tales dietas virtus nimiū debilitat ⁊ nō pōt vsqꝫ ad statū morbi sustētari debite. Et ista itelligit vt supra de dieta vl̄i concernēte morbum vsqꝫ ad statum.

¶ Et iteꝝ resūptiōes i vltimo extātes difficiles.

¶ Ponit ꝯclionē tertiā: ⁊ est: diete vltime grosse in oībus morbis sūt difficiles. ꝯclio pꝫ. q: nimiū vtutē aggrauāt. ⁊ sic idigestis cibis fouēt morbū. ⁊ h̄ ꝑ expiētiā est cognitū sicut alia antecedētia istaꝝ triū ꝯclionū. ¶ Circa hāc partē nota. ꝙ hic textus duplr̄ pōt exponi. vno mō vt factū est. alio mō vt itroducat tanq̄ ad antecedēs ad precedētē ꝯclionē vt lr̄a videt sonare: sic diete que ad vltimū dicunt sunt difficiles ꝓut: q: repletiōes in vltio. i. diete vltime grosse sunt difficiles. Hic scđs modus nō ē verus q: tūc iferret ꝙ i nullo morbo ꝯueniret dieta tenuissima cū i nullo morbo ꝯueniret grossissima: vt dī supra. teneat g̊ dicta expositio. Concordia ergo huius aforismi habet quarta p̄mi. caplo p̄mo. ēt p̄ma q̄rti. caplo de cibatione febricitantiū. vtilitas aūt pꝫ. ⁊ ampliat in dispositionib⁹ neutralibus in qbus sm eaꝝ durabilitatē variat dieta. ¶ Circa tñ oēs ꝯclusiones aforismi cōsidera ꝙ in morbis duo sunt a qbus sumit indicatio de mō dietādi p̄ncipaliter. ⁊ sūt vtus ⁊ morbus cū suis annexis: naꝫ virtus idicat de sui cōseruatione cum sit res nālis. Et quia vtutis ꝯseruatio fit per cibi exhibitionē: iō vtus indicat

oblationē cibi. morbus aūt indicat de sui remotione. ꝛ q̄ ei⁹ remotio fit opante v̄tute. iō idicat v̄tutē nō esse diuertendā ꝑ alias opationes a morbi ꝛ cāe expulsione: ꝛ a pugna cū illis. ꝛ iō quāto morbus est maior alijs paribus tanto magis idicat de cibi ablatiōe. Et quāto v̄tus est debilior tāto magis idicat de cibi oblatione. ¶ Ex qb⁹ pꝫ ꝓ idicationē sumptā a morbo esse ꝯtrariā quodāmodo idicationi sumpte a v̄tute. ¶ Pꝫ scōo sufficiētia ꝯclusionū aforismi ꝑ hanc diuisionē datā: qꝛ aut indicatio a morbo ꝛ a virtute sunt eq̄les. ꝛ sic cōuenit dieta media. aut maior est a morbo q̄ꝫ a v̄tute. ꝛ sic cōuenit dieta tenuissima aut tendens ad latus ei⁹. aut maior indicatio sumit̄ a virtute: ꝛ sic cōuenit dieta ad latus grosse declinans. ¶ Attēdē tn̄ ꝙ idicatio sumpta a v̄tute sumit̄ ab ea morbo ꝛ sue cāe cōpata. Nā ex eq̄li v̄tute ꝛ eq̄li morbo: ſꝫ magl duratiuo idicam⁹ dari grossiorē dietā. ꝛ ꝑ h̄ limitādū ē illud qd̄ supra dr̄. s. ꝙ quāto v̄t⁹ est debilior tāto idicat de grossiori dieta. itelligit̄ enīꝫ alijs parib⁹. Cōmentū Gal.

IN pcedenti aforismo. Istud cōmētū diuidit̄ in duas ptes. In pma ꝯtinuat̄ cuꝫ precedenti. in zᵃ exponit̄ aforism⁹. ibi zᵃ [In diuturna.] Snīa pme partis patet. vbi tn̄ nota Hippo. intentionem esse de infirmorū dieta non sanoꝝ. INDIVTVRNA. Exponit aforismū. ꝛ diuidit̄ in quatuor. in pᵃ pte v̄ificat pmā ptē aforismi. In zᵃ ibi [Subtilis.] docet q̄ sit dieta subtilis. In 3ᵃ ibi [Danda est autē.] ponit q̄sdā ꝯ̄nes ad ꝓpositū aforismi de modis dietandi. In 4ᵃ ibi [In q̄ aūt.] Excusando se ponit q̄dā ad v̄ificationē aforismi ꝛ expositionē ptinētia. ¶ Dicit ꝓ ꝙ in egritudine diuturna semꝑ dieta tenuis est fallax. i. mala: qꝛ ꝑ illā nimis v̄t⁹ debilitat̄ ꝛ itelligit̄ de dieta ꝯcernēte totū tp̄s pcedens statū. nā in pn̄° q̄rtane cōpetit dieta tenuis qbusdā dieb⁹ vt pᵃ q̄rti. caplo de cura q̄rtane. ¶ Dicit z° ꝙ in acutis egritudinib⁹ dieta tenuis nō semꝑ cōpetit. nā q̄ꝫuis multis talib⁹ cōueniat. tn̄ alique sūt ī qb⁹ est dāda vltime tenuis sicut cū totus cib⁹ auferr̄: ꝛ solum dabit̄ mellicratū vsqꝫ ad diē tertiū. itelligendo ꝑ mellicratū aquā mellis: ꝛ ista nō est tenuis absolute. ſꝫ tenuissima aut sibi valde vicina. Et sic pꝫ v̄ificata prima ꝯclo aforismi. SVBTILIS. Modo declarat in gnāli qd itelligim⁹ ꝑ subtilē dietā dicens ꝙ dieta subtilis nō vltimate est illa q̄ ꝯsistit ī paucitate cibi. i. in paucitate nutrimēti ex cibo. qd̄ ꝯtingit duob⁹ modis: aut qꝛ cib⁹ sumit̄ parue quātitatis. aut qꝛ cibus est paꝝ nutritiuus: vtputa ptisana ordacea. ꝛ de h̄ dictum est satis in expōne aforismi. Nota tn̄ hic describi gnāliter tenueꝫ dietā. ꝛ nō spāliter tenuem mediā. DANDA EST. Facit qd̄ dictuꝫ est. ꝛ facit quatuor ꝯclusiones ad ꝓpositū aforismi. Prima est dieta subtilis datur cā refectionis v̄tutis: qꝛ ad eā sustentandā pcipimus dari aliquātulū. Scōa est ista. sanis pōt ꝯuenienter administrari duob⁹ modis. vn⁹ est ad cōseruandā v̄tutē vt cōsueuit. Alius est ad augēdā v̄tutē sicut si quis ex ociosa vita sit permutandus ad negociatiuaꝫ. Tertia ꝓpositio est. grossus cibus augmentat v̄tutē. i. est augmentatiua v̄tutis. mediocris ꝯseruat. subtilis v̄o minuit. ¶ Ex quo seq̄t̄ ꝙ subtilis nō ꝯuenit sanis. cū in eis v̄tus aut sit augmētāda aut ꝯseruanda. ꝛ hic per grossuꝫ nō itelligimus humorū grossoꝝ ꝯgeneratiuū. sed illū qui est multi nutrimēti: ꝛ verificat̄ corpore non nimis repleto ꝛ bene digerente. ¶ Quarta ꝓpositio est. in īfirmis ꝑ dietā v̄tus nō dꝫ augmētari: ſꝫ custodiri sicut est. in morbis chronicis aūt etiam aliqual̄r minui sicut in acutis: in qbus acutis si augeat̄ virtus augmentabit̄ morbus. mō morbus nō est augmentandus. ¶ Circa istam quartam ꝯclonē notādū ꝙ v̄tutē augeri ī morbo pōt itelligi duobus modis. vno° respectu suiipsi⁹ pcedētis qꝛ fiat fortior q̄ꝫ sit. Alio mō: qꝛ fiat maiorē ꝓportionē h̄ns sup morbū ꝓ mō v̄t⁹ ī morbo regul̄r operādo nō est augēda: qꝛ sil̄ nāliter augeret mā morbi. Mō āt z° niti dēm⁹ ꝙ v̄t⁹ augeat̄ qꝛ maiorē ꝓportionē supra morbū obtineat. ¶ Nō z° ꝙ duplex ē v̄tut̄ fortificatio. vna ꝑ viā exoneratiōis. ꝛ ista nō ē icōueniēs ī morbo: imo q̄rēda. z° ꝑ viā resūptionis: ꝛ ista in morbo nō est querēda regul̄r. qꝛ multū nutrimētū req̄rit̄ ad hoc. ꝛ tale exhibitū ſꝫ multā ptē in malum humorē ꝯuertit̄: ꝛ sic fit notabile nocumētū. Et h̄ mō intellige illā q̄rtā ꝓpōnē. IN QVA AVTEM. Modo facit qd̄ dictū est. Et diuidit̄ in q̄tuor. Pꝛio se excusat. z° ponit ꝯ̄nes. 3° declarat quō ptisana sit dieta subtilis. 4° d̄clarat qd itelligit̄ ꝑ acutas egritudies ī qb⁹ nō ꝯueniūt zᵃ ibi [Virtuti māꝫ.] 3ᵃ ibi [Ptisana.] 4ᵃ ibi [Qd̄ dixit.] ¶ De pma dicit q̄ sūt egritudies ī qb⁹ dieta vltimate tenuis ꝯuenit: dictū est ab Hippo. in pithonoxomaton. i. in lib° regimis acutoꝝ: ꝛ ibi pmittit se Gal. ampli⁹ dicturū. hic aūt vult parū dicere. ¶ De zᵃ pte dicit tres ꝯ̄nes. pᵃ si v̄t⁹ īfirmi sit fortis in statu. i. cōprehendat̄ futura fortis ī statu: ꝛ stat⁹ nō distat nisi ꝑ q̄tuor dies: tūc auferim⁹ oēm cibū: ꝛ h̄ recte dr̄ dieta tenuissima. zᵃ ē ꝙ si v̄t⁹ ē futura fortis ī statu: ꝛ stat⁹ vsqꝫ ad septē ꝓlonget̄ tūc dādū est solū mellicratū: qd̄ nō ē tenuissima dieta sed sibi vicina. Et attēde ꝙ sufficiētia istaꝝ dietaꝝ ꝑ expiētiā ē iuenta. 3ᵃ ꝯ̄ est ꝙ si nos in predicto casu nō ꝯsiderem⁹ de v̄tute īmo dubitam⁹ ne deficeret dam⁹ ptisanā colatā: q̄ subtilis est ſꝫ nō vltimate. Et pꝫ: ꝙ ptisana nō colata ſꝫ mētē eius plus nutrit q̄ꝫ aq̄ mellis. ¶ De pte tertia dic̄. ꝙ ptisana nō colata nō ē subtilis dieta respectu medie nisi de ea paꝝ det̄: nec est grossa. s. respectu medie sic̄ ius tritici: oua: pisces: ꝛ sil̄ia. Restat ergo ꝙ est absolute media iter grossam ꝛ tenuissimā: ꝛ ē illa q̄ ꝯuenit in morbis absolute acutis. ¶ De 4ᵃ pte dicit ꝙ per egritudines acutas: in qb⁹ nō ꝯuenit dieta absolute tenuis intelligit Hip. pacutas in qbus subtilior dieta debet̄: ꝛ de istis dicet post vbi dicet vbi ſm acumen egritudo: qꝛ in cōmēto dicit̄ ꝙ subtilis dieta est danda causa refectionis v̄tutis ꝛc̄.

QVeritur Vtrū dietādo īfirmos cōuenīēter sit aliq̄ idicatio sumēda a v̄tute. Arguit̄ ꝙ nō. ꝓ qꝛ nec ꝓ dietādo subtil̄r nec vt grosse dietem⁹: idicatio sumit̄ a v̄tute nec mō medie. g̊ ꝛc̄. Assūptū ꝓbat̄. qꝛ ꝑ subtilē dietā v̄t⁹ debilitat̄. vt dr̄ ī cōmēto: ſꝫ v̄t⁹ nō idicat de sui debilitatiōe: cū sit res nālis idicās sui ꝯ̄uatiōnē: nec grosse: qꝛ nulli īfirmi sūt grosse dietādi. Grossa. n. est dieta sanoꝝ. Et sil̄r arguit̄ d̄ media: qꝛ illa d̄bilitat vt ptisana ordei. ¶ z° sic ī admistrādo dietā tenuissimā idicatio nō sumit̄ a v̄tute. g̊ saltē nō sꝑ. Assūptū pꝫ: qꝛ nulla v̄t⁹ q̄ꝫtūcūqꝫ fortis idicat cibū penit⁹ auferēdū: cū sine illo stare nō possit. ¶ 3° si ita eēt tūc q̄ꝫto v̄t⁹ eēt debilior tāto indicatio de cibo dādo esset maior: vt cōmuniter dr̄. ꝯseq̄ns falsum: qꝛ virtus debilis indicat modicū cibum dari. vt colligit̄ ex illo aforismo. Vētres vere ꝛ hyeme: ꝛ fortis indicat multum afferēdum. ¶ 4° si sic ꝛc̄. tunc sequit̄: ꝙ in aliquo morbo ꝓpter v̄tutis debilitatem. esset dādus cibus vbi virtute forti existente nō fuisset exhibitus: ꝯ̄ns ē falsū: ꝛ pꝫ ꝯ̄ntia de se. falsitas ꝯ̄ntis arguit̄ sic: qꝛ si sic sint sor. ꝛ plato ꝯsil̄r egrotātes: ſꝫ ī sor. sit v̄t⁹ debilis: ita ꝙ sit necīū cibū exhibere: ī platone aūt nō: qꝛ v̄t⁹ sit fortis. Et arguo. ī dādo cibū sor. mai⁹ fit nocumētū iuuamēto. g̊ cib⁹ nō est dādus. Assūptū ꝓbat̄. in dādo cibū Platoni mai⁹ fit nocumētū iuuamēto. Et iō nō est dandus: ſꝫ cibādo sortē nocumētū fit mai⁹ ei q̄ꝫ ploni ꝛ iuuamentū min⁹ q̄ꝫ in platone: g̊ in sorte iuuamētū ē min⁹ q̄ꝫ nocumentū: qd̄ fuit ꝓbandū. Minorem ꝓbo. quia nocu

mēta cibi exhibiti sūt virtutis aggrauatio ⁊ virtutis ipedimētū a pugna: ⁊ humoꝝ peccātiū multiplicatio vel fomētū. hec aūt oīa sunt maiora in for. cū virtus minus sit potēs ad cibū bene ꝯuertendū. iuuamenta aūt sunt spirituum ⁊ boni sanguinis restauratio. Modo cōstat ꝙ hec sunt minora in for. cum virtus in eo sit debilior: forte dicit̄ ꝙ in Platone virtus impeditur magis a pugna q̄ in for. per cibi exhibitionē: q2 virtus for. cum sit debilis nō erat bene pugnatura ꝯtra materiā. Sed in Platone ipedit̄: q2 virtus erat fortis ⁊ erat pugnatura: que pugna per cibi exhibitionē ipedit̄. ¶ Cōtra. saltē sequit̄ ꝙ si aliqs debilis in aliqua certa egritudine liberat̄ per cibi exhibitionē: ꝙ nullus eo fortior sil̄i morbo egrotans per cibi exhibitionē morieť. ꝓbat̄. q2 ꝯtinue post talis cibi exhibitionē maior remanebit ꝓportio vtutis in forti ad materiā ⁊ morbū q̄ in debili. ergo si debilis liberabit̄ etiā fortis alys paribus. Sequit̄ ꝙ nunq̄ exhibitio pauci cibi pōt esse error mortalis in corꝑe forti: qđ videt̄ absurdū. Nā si in quolibet casu accidētibus virtutē ꝓsternētibus cib9 est dādus ⁊ post sil̄e cibationē fortior remanet ille cuius vtus nō ꝓsternebat̄: ⁊ cū maiori ꝓportione ad morbum. q̄ ille cuius vtus ꝓsternebat̄: tunc sequitur ꝙ paratior est liberari. ergo si alius liberabit̄ ⁊ iste. ¶ Forte diceť ꝙ non obstante cibi exhibitione ille debilis morietur. ¶ Contra. tunc non esset cibus dandus cum morituri sint solis pronosticis dimittendi. cōmento 8°.

In oppositū est cōis medicoꝝ schola. ⁊ videtur sentētia afforismi. Naz si cibus dat̄ ad vtutis subleuationē ⁊ sustentationē: sequit̄ ꝙ indicatio in dietando sumitur a virtute. ¶ Preterea indicatio de subtiliādo regimē sumit̄ pro parte a virtute: vt Auic. ꝑma quarti. capl'o de cibatione febricitantiū dixit: ⁊ subtiliationē q̄dē regiminis significat nā materiei ⁊ possibilitas nature in digerēdo ipsaz. Ecce ꝙ a virtute sumitur saltem pro partiali indicāte subtiliationē: ingrossationē aūt absolute significat virtus: vt Aui. dicit ibidem.

In ista questione positis q̄busdā terminorū descriptionibus ⁊ distinctionibus ⁊ suppositionibus ponā ꝯclusionē ⁊ modū rñdendi. secundo ponam aliquas conclusiones alias.

Quantum ad primū notādū ad ꝓpositū ꝙ idicatio est iudiciū in mēte medici de particulari modo oꝑationis circa corpus humanū ex ꝯsideratione alicui9 particularis circūstātie factū. verbi gratia. Socrates febrit ⁊ ipse est puer. Judico ꝓpter etatez sibi debere humida offerri: h' iudiciū est indicatio. Et dr̄ idicatio sūpta a tali vel tali re s̄m varietatē circūstātie: merito cui9 medicus idicat tal'r esse operādū. ita ꝙ si merito cōpl'onis indicat ita dicimus illā esse a nāli cōpl'one. Si v° merito morbi dicimus idicationē siue ex morbo: ⁊ sic de etate ⁊ tempore anni ⁊ accidētibus est dicendū. ¶ Nota scđo ꝙ indicatio sumit̄ seu dicit̄ fortis per quā medicus indicat intense aut multū esse ita operandum. vbi grā. Jndicatio de cibo subtrahendo dicit̄ fortis per quā medicus indicat multū cibi subtrahendum esse. Et indicatio fortis de infrigidando per quam indicat multū esse infrigidādū: ⁊ simil'r de alys. ¶ Nota tertio ꝙ lz virtus semper indicet de sui ꝯseruatione: q2 est nālis. nō tamē semper equaliter indicat. Nā cū virtus est debilior fortius indicat de sui ꝯseruatione: ⁊ cū est fortior minus idicat. in morbo aūt accidit ecōtra. Nā lz semꝑ idicet de sui remotione: tamē cū est fortior magis indicat: ⁊ cū est debilior minus idicat. ideo ꝯtrarie se habent virtus ⁊ morbus in huiꝰ indicationibus quo ad fortiter vel debiliter indicādū. ¶ Quarto notādū: ꝙ q2 dupliciter contingit virtutem debilitari: ⁊ per viā aggrauationis ⁊ per viā resolutionis: ideo quandoq3 fortius indicat virtus de sui cōseruatione per exonerationem: ⁊ quandoq3 ecōtra. Et hinc est ꝙ m'totiēs eligimus debilitatē virtutis per resolutionē vt vtus exoneret̄: quēadmodū in synocha est ad syncopim flobotomamus: qñq3 econtra vt cum cibamus ꝓpter debilitatem in statu acutarum.

His suppositis ꝑma ꝯcl'io sit ista. oīs dieta circa corpus egrotās ordināda idicatione sūpta a vtute mediate vel imediate ordinat̄. ꝓbat̄: q2 in q̄libet egritudine tal'r ordināda est dieta vt ꝑ illā vtus maiorē habeat ad morbū ꝓportionē q̄ prius aut saltē q̄ hr̄et huiꝰ dieta nō administrata vt pz ⁊ constat: ergo opz sumere indicationem a vtute: ꝯntia est nota. q2 sine virtutis ꝯsideratione nō pōt medicus ad finē dictā dietā debite proportionare. Ex quo sequitur ꝙ dieta tenuissima administratur indicatione sumpta a virtute. ¶ Secūda conclusio. non quelibet indicatio ordinanda diete immediate sumitur a virtute. probat̄: q2 aliqua imediate sumit̄ a morbo vt idicatio de subtilissima dieta. Non enim sumit̄ a vtute nisi tanq̄ cōsentiente ⁊ nō prohibente per sui debilitatē talē dietā. ¶ Tertia ꝯclusio. quādoq3 sumit̄ indicatio dietādi a sola vtutis dispositione. pz in sanis in q̄b9 nō idicamus a morbo ⁊ in vera declinatione vt in cōualescentibus ¶ Quarta ꝯclusio. in corꝑe egrotāte idicatio dietandi sumit̄ a vtute in comparatione ad morbū. pz: q2 ex eadē vtute variato morbo aliter dietamus: vt pz de chronico ⁊ acuto: in vtroq3 constante vtute: ⁊ hoc visuz est in cōmēto. ¶ Quinta ꝯclusio. lz semꝑ per subtiliationez diete fiat vtus debilior q̄ prius in morbis tñ salubribus dieta subtili ordinata debite fit virtus potētior per cōꝑationē ad morbū. Prīa ps est cōmēti Gal. Scđa ps pz: q2 aliter nō bene regeret̄ debite in morbo salubri nisi vtus fieret potētior ꝑ cōparationē ad morbū q̄ prius. ¶ Preterea in morbo salubri est virtutis ad morbū ꝓportio maioris iequalitatis. sz per talē dietā nō plus minorat̄ virtus q̄ morbus: ergo crescit ꝓportio vtutis ad morbū. ꝯsequētia tenet. q2 minorato maiori ⁊ minori termino ꝓportionis: si non plus minorat̄ maior crescit inter illa proportio. ¶ Ultima conclusio. lz per ingrossationē diete in morbo chronico plus augeat̄ morbus q̄ per tenuez augeretur: non tamen in comparatione ad virtutem plus augeretur in salubri. pz: q2 aliter grossior dieta esset conueniens.

Quantū ad 2m supponitur. primo ꝙ crescente morbo ⁊ debilitata vtute ꝓportio virtutis ad morbū minorat̄: pz per se. ¶ Suppono scđo. ꝙ morbus a ꝑn° vsq3 ad statū maiorat̄. hoc patebit ifra. ¶ Suppono tertio ꝙ vtute ꝯstante in ꝑncipio morbi acuti si corpus debite regat̄ vtus debilitatur ⁊ in nullo fortificatur. hec tria patent ex cōmento in vna cōclusione Gal. vbi dicit ꝙ in īfirmis virtus nō debet fortificari: sed aliter custodiri: sicut est in morbis chronicis: aut debilitari aliquantulum: vt in acutis. ¶ Ex quo arguit̄ contra quintā cōclusionem sic. In morbis salubribus acutis per debitum regimen virtus fit debilior q̄ ante esset ⁊ morbus fit maior: ergo ꝓportio virtutis ad morbum minoratur. consequentia tenet ex suppositione prima: ⁊ maior pz et scđa. minor v° ex tertia suppositione. Et sic pz ꝙ in morbo salubri acuto dieta subtili debite ordinata vtus nō fit potentior ꝑ cōparationē ad morbum: ⁊ ista sit prima cōclusio secundi articuli. ¶ Secunda cōclusio est ista. in morbo salubri acuto ꝑ debitā diete ordinationē crescit ꝓportio cause morbi ad virtutem. ⁊ decrescit ꝓportio virtutis ad morbi causam. ¶ Ad conclusionem ꝓbandam suppono ꝙ cum causa morbi magis debilitat ⁊ alterat virtutē ꝓportio cause morbi ad virtutē est maior. patet quia nō

nō fortius ageret nisi ex maiori ꝓportiōe eius ad ṽtutē. ¶ Suppono 2° ꝙ ṽtus nō hꝫ ad morbi mãꝫ ꝓportionē maiorē nisi aut sufficiat veloci⁹ mãm mutare ad bonuꝫ aut sufficiat magis ad mãꝫ expellēdā: aut sufficiat magi alteratiōi mãe resistē. ¶ Suppono 3° ꝙ i statu saltē aliquo salubri mã magis debilitat ⁊ alterat ꝙ̃ in ꝑcedētib⁹ tpib⁹. pꝫ. qꝛ in illo accñtia vltimanť. Tūc pono i casu ꝙ sor. febriat acute: ⁊ ꝙ mã ꝯtinue magi putrefiat ꝑ certū tps. Et 3° ꝙ lꝫ mã digerat i septē dieb⁹: tñ ꝯtinue tardi⁹ ⁊ tardi⁹ digerat ꝑꝑ resistētiā mãei. Casus vꝫ eē possibil' cū quo pono ꝙ añ statū ṽtutis mãꝫ expellē nō sufficiat: tūc in casu pꝫ: ꝙ ꝑ debitā dietā ṽt⁹ isti⁹ fit debilior: ⁊ mã magis maligna ꝑ certū tps alijs parib⁹. g̊ ꝓportio ṽtutis ad mãꝫ minorať. ¶ Cōfirmať. in pn° stat⁹ minor erit ꝓportio ṽtutis ad mãm ꝙ̃ i pn° vlī morbi. ꝓbať. ṽtus minus sufficiet alteratiōi resistē mãe: cū tūc fortius alterabiť: ⁊ tardi⁹ imutabit mãꝫ: vt ponit casus: ⁊ nō erit potētior ad ipsam expellēdā. igiť ꝓportio ṽtutis ad mãm nullo mō erit maior: ⁊ aliq̊ mō minor: qꝛ ṽtus veloci⁹ alterabiť. g̊ ꝯclo. possibilitas aūt casus pꝫ quo ad oēs ꝑtes: ⁊ ꝙ morbus erit salubris. ēt pꝫ. nã i fine mã erit ex toto digesta. ¶ 3ª ꝯ. in oī ꝯueniēti dieta morbi salubris mãlis dꝫ virtus fieri paratior ad cōplēdas dispōnes: cui⁹ mã vicit ꝙ̃ añ eēt: vel ad vicendā mãꝫ. pꝫ. qꝛ aliter post dietationeꝫ corp⁹ eēt ita lōgiquū a sanitate sicut añ: ⁊ plus: ⁊ sic nō fuisset ꝯueniēs admistratio. ¶ Nota igiť ꝙ mã q̃ icipit putrescere in morbo salubri ēt icipit digeri. sꝫ tñ nō statim sicut icipit digeri: hꝫ ṽtus maiorē ꝓportionē ad mãm expellēdā: qꝛ nō q̊libet remisso gradu mã est ꝑparata recipere alterationē multā preparātē ad expulsionē: neqꝫ ēt ex q̊libet gradu acq̄sito digōnis ē opportunū ipsaꝫ eē benigniorē ꝙ̃ ꝑus: qꝛ stat simul cū digōne acqri putredinē multo maiorē ꝙ̃ est digō. sꝫ tñ cū cōpleta digō ē itroducta mã prepata est recipe q̃litatē a mēbris ꝑ quā expellitur. Quāto igiť ꝑ debitā diete subtiliationē ita ꝓportionať ṽtus mãe: ⁊ merito hui⁹ fiat mã magis digesta ⁊ magis: ita ꝙ aliqñ cū debita ꝯstātia ṽtutis sufficiet expelli: lꝫ in hoc tpe medio añ cōplementū digōnis mã sit maligníor ⁊ dñans magis ṽtuti. ⁊ ṽtus sit debilior ⁊ min⁹ potēs sup mãꝫ: tñ ꝑ hoc fit ṽtus prepata: vt aliqñ magis in futurū possit: si ꝯfortādo ṽtutē cū cibo ipsaꝫ a digōne ꝓhibuissem⁹: vel sit parata vt valde citi⁹ h possit nos dicimus diete ordinationē esse debitā nō crescēte ꝓportiōe ṽtutis ad mãꝫ: nec decrescēte ꝓportiōe mãe ad ṽtutē: sꝫ tñ morbi ꝙ̃ mãe ꝓportiōe ad ṽtutē crescēte: ⁊ h in morbo salubri. ¶ 4ª ꝯ. nō semꝑ sicut ṽtus ē debilior ita indicatio ad cibādū a ṽtute fortior. pꝫ. n. in sanis ṽtute fortiori ꝯtīte idicationē de cibādo eē fortiorē: ⁊ eꝫ minorē: ⁊ hec pro 2° articulo sufficiāt. ¶ Ad argumēta āt in oppositū facta vos ipsi solōnes cogitate. Aforismus. V.

IN tenuib⁹ dietis peccāt egrotātes: ⁊ iō magis ledunť. ¶ Omne eni peccatū quātūcūqꝫ sit magnū fit magis in tenuibus dietis: ꝙ̃ grossioribus. Propter hoc ⁊ in sanis fallaces sunt valde ⁊ certe ⁊ constitute diete qm̃ peccātia difficilius ferunt. Propter hoc igiť tenues ⁊ certe diete fallaces sunt amplius parum solidioribus.

¶ Hic aforismus diuidiť in tres ꝑtes. In pª ꝑte ponit ꝑncipalē ꝯclōnē. In 2ª ifert vnū correlariū. In 3ª aliud. ibi 2ª [Et ꝑꝑ h.] ibi 3ª [Propter h.] Cōclusio est hec. plus peccant egrotātes i tenuib⁹ dietis ꝙ̃ in grossis alijs parib⁹. ꝓbať ꝯclo plus ledunť ꝑ tenues ꝙ̃ ꝑ grossas dietas: igiť magis peccāt. ꝯñtia pꝫ. ⁊ assumptū ꝓbať. qꝛ oē pctm̄ magnū est maius cū est ꝯñs tenuitatē diete ꝙ̃ ei⁹ grossities alijs parib⁹. ¶ Prīo nota posse dici tenueꝫ dietā dupl'r. vno mō respectu aliaꝝ dietaꝝ: sicut illa ꝑ quā minus nutrimētū exhibeť dicim⁹ tenueꝫ. 2° mō dꝛ tenuis respectu ei⁹ ꝙ ṽtuti cū suis circūstātijs debeť: qꝛ min⁹ nutrimētū exhibeť debito: ⁊ h mō sumiť hic. ¶ 2° nota nocumenta diete tenuis eē spūs deꝑditionē ⁊ sanguis ⁊ caloris nãlis ⁊ humidi substātifici minorationē. Nocumēta aūt diete grosse sunt ṽtutis aggrauatio ⁊ hūoris peccātis abundātia. Ex qb⁹ pꝫ verificās ꝯclōnē: qꝛ peccatū diminutiōis ē deterius pctō replōnis. Prīo qꝛ deterior est defect⁹ istrumētoꝝ nãliū ꝙ̃ abundātia maloꝝ humoꝝ cū abūdātia maloꝝ hūoꝝ maxie sit mala qꝛ ꝑducit ad resolōneꝫ. 2° qꝛ talis defect⁹ sequēs diminutionē difficili⁹ corrigiť: cū nō corrigať nisi ꝑ regnātionē sanguis q̃ est difficilis debilitata ṽtute. Sed abūdātia tolliť ꝑ euōnē: q̃ facilis est ꝯstāte ṽtute. Et iō dꝛ 3° regimīs acutoꝝ. ⁊ 3ª ꝑmi. cap̊ de regimine ei⁹ qđ comediť ⁊ bibiť: ꝙ ꝑmutatio ab euōne ad replōnē ē peior ꝙ̃ eꝫ. ¶ Nota 3° ꝙ ad verificationeꝫ aforismi reqriť paritas in recessu a ꝯueniēti dieta taꝫ in grossa ꝙ̃ in subtili. naꝫ in disparitate posita ꝯtigeret aliqñ ꝯtrariū. ¶ Propter h correlariū pᵐ diete tenues sūt fallaces sanis. ꝓbať. qꝛ sani difficili⁹ ferūt dietas peccātes. i. dimiutas ꝙ̃ g̃ssas. ¶ Nota ꝙ cã ꝑꝑ quā sani difficili⁹ ferūt dietas diminutas ꝙ̃ g̃ssas ē eadē q̃ i egris. Et iō h nō opꝫ insistē. ¶ Propter h 2ᵐ correlariū. vl'r diete tenues certe sūt fallaciores i corꝑib⁹ iqb⁹ nō ꝯueniūt ꝑꝑ tenuitatē dieti modicū grossiorib⁹ ꝙ̃ oporteat. pꝫ correlariū. Ex q̊ tā in egris ꝙ̃ in sanis diete tenues sūt difficiliores. Sil'is snia pōt colligi ꝑma q̃rti cap̊ đ cibatiōe febricitātiū: ⁊ ē vtilis ille aforism⁹ in actu practico vt nō oino cognita debita mēsura poti⁹ ad latus g̃sse declinem⁹ ꝙ̃ ad latus subtilioris: ⁊ ampliať nō tm̄ ad dietā sed euōnes ⁊ oēs res ṽtutē per eēntiā debilitātes. Cōmētū Hal.

ALii iterpretes. Hal. in cōmento ponit duos modos exponēdi. ꝑm⁹ est ꝙ Hippo. voluit egrotātes peccare in tenuib⁹ dietis: ⁊ illud difficile ferre: qꝛ h faciūt inaniti ꝑcepto medicoꝝ nō a seipsis. Et iō ṽtus in eis deficit cū desiderent cibū. ¶ Scđa expō dicit gñal'r ꝙ siue sponte siue ꝑcepto medicoꝝ vtanť magis tenui dieta plus peccāt ꝙ̃ si vtantur tātūdē grossiori. Et isti sunt magis laudādi: qꝛ ponūt absolutiorē intell'm afori. ¶ Cãm ēt verificātē assignat. qꝛ q̊cūqꝫ mō magis abstineant multū ledunť: qꝛ ṽtus deficit ꝑ abstinētiā. Et qꝛ cōiter hoies sūt magis ꝑꝑ voluptateꝫ assuefacti diete grossiori ꝙ̃ ꝯueniat ṽtuti: ꝙ̃ subtiliori. ⁊ iō ēt repugnat magis ꝯsuetudini: manifestant ēt sensum eē vl'em id qđ iferť cū dꝛ. ꝑꝑ hoc ⁊ in sanis fallaces sunt certe ꝯstitute diete: qꝛ cogit eos peccare assiduitate diete subtilis. ⁊ reliqua patent.

QUeritur vtruꝫ in regimine corꝑis per dietā pei⁹ sit declinare ad subtiles ꝙ̃ ad grossas alijs paribus. sil'r vtruꝫ declinare ad tenues dietas sit vl'r pei⁹ ꝙ̃ declinare ad grossas. ¶ Negatiue arguiť sic. in oībus morb acutis ⁊ ꝑacutis ē regulariter declinādū ad tenues: vt ꝑma q̃rti. ⁊ in hac ꝑticula. g̊ nō vl'r declinare ad tenues ē peius. ¶ Scđo illa declinatio est melior q̃ conseruāda est cuꝫ ignoras debitā mēsurā cibi exhibēdā. nã in casu ignorātie debem⁹ min⁹ suspectā declinationē assumere. sꝫ eo casu debemus ad dietas tenues declinare. igiť ⁊c. minor est Auic. pª q̃rti. Et cū ignoras egritudinē subtilia regimē. ⁊ scđo regimis acutoꝝ cōmē. 36. vbi sic dixit. ⁊ inuit ꝙ ꝑmutatio ad diminutionē ē qñ cognitio ei⁹ effugit mēsurā q̃ opꝫ plus ea q̃ est ad additioneꝫ: qđ ē:

q3 additio ꝭm plurimū nocet nocumēto: cuius rectifica-
tio nō est possibilis. Rectificatio aūt nocumēti qḋ ad di
minutionē accidit est facilis: qm̄ possumus qñ videmus
v̓tutē iā superatā dare īfirmo ex cibo q̄titatē puā: s3 qḋ
īmittit̄ ex cibo plus q̄ op3: qñ puenit ad stōchū est diffi-
cile in oīb' dispōnib': ꝛ ꝓpe in egritudib' acutis. vult igi
tur Gal. ꝙ ingrossatiōe ꝛ diminutiōe exn̄tib' nociuis di-
minutio est min' mala. ¶ 3° maximū nocumētū igrossa
tiōis ē eq̄le maxio nocumēto subtiliatiōis: vtrūq3 n. est
mors. g̊ eque male sūt nimia igrossatio ꝛ nimia subtilia-
tio. Cōfirmat̄. q3 malitia est ꝑ recessu3 a tēꝑamēto. g̊ cū
recedunt eq̄lr erūt eq̄lr male. ¶ 4° arguit̄. ꝛ suppono p̊
ꝙ ptisana ordeacea ē dieta tm̄ distās a dieta sanoꝝ q̄tū
a tenuissima dieta. p3. q3 alr̄ nō eēt dieta media. Tūc ar-
guit̄ sic. aliq̄s cibat' ptisana ordeacea recte operādo per
assumptionē cibi sanoꝝ īcurrit nocumētū mortale: ꝛ ꝑ to
talē illi' cibi dimissionē nō incurrit mortale nocumētū.
igit̄ cū nihil dare sit dieta tm̄ subtilior q̄ illi' v̓tuti ꝯue-
niat q̄tū cib' sanoꝝ ēt ē dieta g̊ssior. Seq̄t̄ ꝙ alioꝝ ꝑita
te posita declinare ad grossas dietas ī aliq̊ casu ē deteri'
q̄ declinare ad subtiles. Assūptū p3. supponēdo ꝙ socra-
tes sit parat' īcidere apā alic' mēbri p̄ncipalis si sanguis
in eo ꝑ. a. mēsurā cresceret: s3 si cresceret ꝑ. b. q̄ sit ei' me
dietas nō īcideret h9 apa. ¶ Suppono 2° ꝙ mēsura san
guis acgrendi ꝑ cibū sanoꝝ sit. a. ꝛ ꝑ ptisanā sit. b. tūc p3
ꝙ exhibitio ptisane eēt ꝯueniēs mēsura cibi: s3 ꝑ abstinē
tiā nō moriret̄: ēt si trib' dieb' staret sine cibo: s3 ꝑ exhi-
bitionē cibi sanoꝝ moriret̄. g̊ ꝛc̄. ¶ 5° arguit̄. in corꝑib'
athletarū paratis crepature exhibitio cibi sanoꝝ fac̄ no-
cumētu3 mortale: s3 eq̄lis declinatio ad subtiliores q̄ ei
ꝯueniat nō facēt mortale nocumētū. igit̄ ꝛc̄. Maior p3
ex dictis cōmē. tertij afori. ꝛ minor p3. q3 l3 duob' aut tri-
bus dieb' nihil daret̄. tn̄ nō moriret̄ vt p3 ꝑ expiētiā.

In oppositū est Hippo. in aforismo cū dixit. oē
eni pctm̄ quodcūq3 sit magnu3.

In questione erūt duo articuli. In p̄mo positis
notabilib' enarrabo vnā pōnem.
In 2° articulo dicā illud qḋ mihi videbit̄ verius.

Notandum ergo p̊ ꝙ q̄tū attinet ꝓposito duob'
modis possumus dicere aliquā die-
tā eē tenuē. vno mō respectu diete sanoꝝ: alio mō respe
ctu eius. qḋ v̓tuti cū pn̄tib' circūstātijs est ꝯueniēs. Exē-
plū p̄mi. ꝛ oīs cib' minor nutrimēto eo qui sanis daret̄.
Exēplū scdi. si v̓tus regreret pro debite dietādo certū ci-
bū oīb' cōputatis: tūc q̄libet cib' illo minus nutritiu' eēt
dieta subtilis: ꝛ in q̄ōne maxie de hoc 2° mō ītelligim'.
¶ 2° nota ꝙ debite dietādo qñq3 sumimus īdicationē a
morbo: qñq3 a v̓tute. hoc patuit supra. ¶ Nota 3° ꝙ die-
ta siue regimē qḋdā est vl'e qḋ attēdit̄ in toto morbo an-
te statū per cōꝑationē ad statū qḋdā ꝑticulare: qḋ ꝯside
rat̄ in relōne ad particularem cibationem.
¶ Prima g̊ ꝯ̊ est ista. loquēdo mō p̄mo de subtili dieta ꝛ
grossa qñq3 est melius subtiliare: vt in morbo acuto con
stāte virtute. Et quādoq3 est melius igrossare vt in vera
ꝛ perfecta declinatione: ꝛ in conualescentibus vere.
¶ Scda ꝯ̊. vl'r declinare ad dietas subtiliores q̄ v̓tuti cō
ueniat est deteri' q̄ decliare ad g̊ssiores: ꝛ h̄ ta3 in sanis
q̄ in egris q̄licūq3 egritudine: ꝛ q̄cūq3 tp̄e tā quo ad vl'e
regimē q̄ quo ad ꝑticulare. ¶ Hāc ꝯnē arguūt plurib'
medicis. p̊ sic declinare ad dietas subtiliores ducit corp'
ad inanitionē: ꝛ decliare ad grossiores ducit ad repletio-
nē: s3 inanitio alijs parib' ē deterior repletiōe. Et assum
ptū p3 afoꝛis. 3°. ¶ 2° per subtilē imediate depdunt̄ ptes
subales mēbroꝝ: ꝛ resoluit̄ calor nālis: ꝑ grossa3 v̓o v̓tus
solū grauat̄ nutrimēto nimio: mō ꝯstat p̄m nocumētū eē
mai' scdo. ¶ 3° facili' remouet̄ nocumētū igrossatiōis q̄
subtiliatiōis vtroq3 exn̄te corrigibili. p3. Nā nocumētū
igrossatiōis est ꝑ euōnē corrigibile ꝛ nocumētū inanitio
nis ꝑ repletionē. Mō ꝯstat ꝙ replet' ꝛ forti facili' euat̄
q̄ inanit' repleat̄: cū repletio ī debili multo idigeat tp̄e:
euō āt fiat facilr̄. ¶ Ex hac ꝯclōne sequunt̄ multa corre
laria. p̄m ꝙ vbi duo ad eq̄les lapsus reducant̄. vnus ꝑ in-
grossationē. ali' ꝑ subtiliationē plus a ꝯueniēti dieta re-
mouet̄ ille q subtiliat q̄ q igrossat. p3. q3 si eq̄lr nō tm̄ no
ceret̄ sic vult ꝯclō. p3 2° ꝙ a media plus q̄titatiue distat
dieta g̊ssa ad mortē ꝑducens q̄ subtilis ad mortē ducēs.
¶ Seq̄t̄ 3° ꝙ stāte eq̄li fortitudine duoꝝ: q̊rū vn' igros
set vsq3 ad mortē: ꝛ reliqu' subtiliet ꝯtinue eq̄lr: citi' ad
mortē ducet̄ ille q eq̄lr subtiliet: ꝛ multa talia pn̄t excō
gitari sequētia. ¶ Itē ad ide3 sic. in 2° casu īfra posito ꝑ
īfinitā modicā diete igrossationē aliqñ añ finē decē die-
rū ad mortē ducit̄. S3 nūq3 añ finē illū ꝑ q̄tūlibet puā
subtiliationē ad morte3 duceret̄. g̊ aliq̄lr corꝑi deterior
eēt dieta g̊ssior q̄ sue v̓tuti ꝯueniat q̄ tātūdē subtilior.

Quantum ad 2m articulū ꝯ istā ꝯclone3 arguit̄. ꝛ
suppono ꝙ q̄libet sanus in die nāli est
cibādus. ¶ Suppono 2° ꝙ aliqḋ est corpus sanū qḋ per
vnā cibationē ꝯsimilē cibatiōi sani īcurreret mortē subi
tā: h̄ p3 ex cōmen. 3°. ¶ 3° suppono ꝙ tales ꝛ si ꝑ oimodā
abstinētia3 cibi lederent̄: tn̄ saltē q̄tuor aut q̄nque dieb'
nālib' viuerēt sine cibo: hoc p3 per experiētiā. Et tūc ar-
guit̄ sic: tale corp' qḋ ꝑ vnā cibationē eq̄lē cibatiōi sano
rū morit̄ plus ledit̄ ex vnica cibatione q̄ si trib' diebus
stet sine cibo: sed trib' dieb' stare sine cibo plus distabit
q̄titatiue a dieta illi corpori ꝯueniēte ꝭm subtilitatē q̄
vna cibatio in grossitie. vt ꝯstat. g̊. ¶ P̄. sit. a. corp' qḋ ꝑ
vniformē igrossationē supra illud qḋ v̓tuti cōueniat ali
qñ moriat̄: gr̄a exēpli in decē dieb'. Et seq̄t̄ ꝙ ꝑ equale3
subtiliationē nō subito moriet̄. ponamus g̊ ꝙ moriet̄ in
q̄nque ꝑ vniformē subtiliationē ꝯtinue vsq3 ad morte3
manēte eq̄le3 respectu v̓tutis illi igrossatiōi ꝛ igrosset. a.
dietā istis ꝯtinuis decē dieb' mō dicto. b. v̓o sit vnū cor-
pus qḋ in fine septē sit oino ꝯsilr̄ dispositū. Sicut nūc ē:
ꝛ icipiat vniformiter ꝛ equalr̄ subtiliare. sic. a. igrossabit
vsq3 ad mortē. a. Et arguo sic. nocumētū subtiliatiōis in
b. ē min' q̄ nocumētū igrossatiōis in. a. cū. a. ꝑ illud ī tri
bus dieb' moriet̄. b. v̓o nō. Sed tāta respectu v̓tutis sub-
tiliatio nō plus noceret. a. q̄. b. imo minus cu3 sit valde
magis repletū q̄. b. g̊ equalis subtiliatio respectu v̓tutis
in. a. eēt minus nociua q̄ hec igrossatio: semper loquēdo
de subtiliatiōe ꝛ igrossatione in cōparatione ad v̓tutem.
¶ P̄. ꝯ illam ꝯclusionē est expresse mēs Gal. 2° regiminis
acutoꝝ. cōmēto supra allegato. ¶ Sed ad illud cōmen-
tū rn̄dent fautores opionis ꝙ Gal. itelligit minus eē ma
lū decliare ad tenuē anq3 nocumētū sequat̄ eā: q3 ꝛ si mi
nus q̄ debuit comedit pōt addere ad cibū. sed si plus est
difficili' emittere: cū aūt nocumentū sit factū maius est
nocumentū tenuis diete. ¶ Cōtra. hoc est ꝯ lrām. Nam
Gal. dicit ꝙ cū videmus virtutē ia3 superatā possumus
dare cibū. Sed nō est dubiu3 ꝙ qñ v̓tus est superata ꝓ
pter abstinētiā iam accidit nocumentū: multa sunt ꝯtra
hāc viam: ꝛ ꝯsidera in argumēto 4° ꝛ 5° p̄ncipalibus.

Quantum ad 2m articulū aliqui ponunt istā ꝯclo
ne3. in oibus morbis attenuatio diete
que ad vl'e regimē plus nocet q̄ eq̄lis q̄titatiua igrossa
tio: ꝛ hāc ꝓbāt ꝑ media supposita pro scda ꝯclone ꝑcedē-
tis articuli. hec ꝯclō nō videt̄ mihi vera. Nā poſe est ali
qḋ corp' vltimate repletū īcipere febrire febre flegmati
ca: ita ꝙ in die aliq̄d cibi esset dādu3 recte operādo: ꝛ ita
igrossare quo ad regimē vl'e ꝙ due vncie sanguinis gene
rent̄ in die vltra debitū gradu3. gr̄a exempli. erit morta
le: vbi omni die ita attenuare vt citra debitum tres defi
ciant

ciant respectu illaꝝ que essent: ſi ꝯuenientissime dietarent eēt nō mortale. ¶ Et iō aliter pono ꝯclones. pma. vtute ꝯstāte in morbo acuto quātū ad vnā cibationē serius est subtiliare plus opportuno ꝙ igrossare plus. hoc fit ꝑ mentē Gal. 2° regimīs acutoꝝ. Et pꝫ ex alio. Nā illa subtiliatio nō pōt obesse: ſꝫ igrossatio pōt eē cā mortis aut multe ꝓlōgationis. Nā si in eo video vtutē debilitari nimis dabo leuiter cibū magis nutritiuū: ſꝫ humorē iā genitū ꝛ cū peccante mixtū: nō ita cito aut facilr̄ euāare potero. ¶ 2ª ꝯclo. tā in sanis ꝙ in egris: ꝛ tā quo ad vl̄e regimen ꝙ quo ad ꝑticulare ꝯtingere pōt nocumentū igrossationis esse maius nocumēto subtiliatiōis equalis respectu eiꝰ qđ dꝫ offerri. ista pꝫ per plura adducta an̄ oppositum. ¶ 3ª ꝯ. in corpibꝰ nō vltimate repletis: nec ad apata vel ad oppilōnes paratas nocumēta sequētia vl̄eꝫ diete maiorē subtiliationē ꝙ vtuti ꝯueniat sunt maiora nocumētis sequētibꝰ equalē dietē igrossationē. ¶ Istā puto mētēꝫ fuisse Gal. cū hic videat̄ loq maxime de vl̄i regimīe: ꝛ in morbis salubribꝰ in qbꝰ per debitā diete administrationē natura tandē crisim facit ꝛ sanitatem.

Ex his igitur pꝫ rn̄sio ad argumēta an̄ oppositū. Nā pᵐ ꝓbat ꝯclonē pmā pmi articuli quo ad ꝑtē pmā. Ad 2ᵐ pꝫ ꝑ ꝯclonē pmā huiꝰ scdi articuli. In 3° vō nō valet ꝯn̄a. In 4° aūt ꝛ 5°: aut est vltimata repletio: aut ꝑparatio ad apata. Aforismꝰ. VI.

AD vltimas egritudines vltime curationes ad ꝑfectionē sunt potētes.

¶ Cōclusio hꝰ aforismi ē ista. in egritudibꝰ vltimate acutis opꝫ vti dieta tenuissima. ꝓbat̄. qꝛ illa dieta opꝫ vti q̄ est sufficiēs ad hoc vt ifirmus reducat̄ ad ꝑfectionē vel sanitatē. huiꝰ est dieta tenuissima. igit̄ ꝛc. ¶ Nota ḡ pmo: ꝙ ꝑ vltimas egritudines nō itelligit Gal. pessimas. Iste. n. ex toto sunt mortales in qbus nihil ꝑdicit̄. Sūt. n. solis ꝓnosticis dimittēde: ſꝫ itelligit illas salubres qbꝰ nulle sūt acutiores q̄ nō sunt eiusdem gn̄is. s. per ꝑacutas. ¶ Nota 2°: ꝙ lꝫ curatio iportet oēm actū medici quo ifirmꝰ ad salutē ducit̄: tn̄ hic spālr sumit̄ ꝓ dieta vltia in subtilitate q̄ est nihil dare. ¶ Nota 3°. ꝙ cā vificatiōis aforismi est: qꝛ in talibꝰ egritudibꝰ vtus supponit̄ ꝯstās: ꝛ iō poterit vſqꝫ ad q̄rtā diē stare sine cibo. Et qꝛ pugna ē fortissima iter vturē ꝛ mām vtꝰ nō est ipediēda qnimo sup mām dimittēda: ꝛ isto mō nō est cibus dandus. ¶ Nota 4°. ꝙ iste vltime diete non semper sufficiūt ad curationē in talibus morbis: sed vbi virtus sit fortis ꝛ morbus salubris. Et iō hec duo opꝫ supponere ad verificationē aforismi. Et tūc nō sola dieta liberat sed vtus nō impedita per cibū. Et ꝯcordia habet̄ prima q̄rti caplo de cibatiōe febricitātiū. ꝛ 4° pmi caplo p. Ampliat̄ aūt nō tm̄ ad dietaꝫ sed ad alia remedia: qꝛ in vltimate fortibus morbis vtimur fortissima medicina: vt quarta pmi pmo caplo. Cōmentū Gal.

VLtimas egritudines Gal. in cōmento dicit q̄tuor. pmū ꝙ Hippo. ꝑ vltimas egritudines intelligit illas qbus vltimiores. i. magis acute que nō sunt eiusdē denoiationis. 2ᵐ est ꝙ Hippo. ꝑcipit in illis dari tenuissimā dietaꝫ. dicit 3°. ꝙ si egritudo de qua loquit̄ hic est acuta: est illa quā Hippo. vocauit ꝑacutā ꝛ vos habere mēti distōnē morboꝝ supra positā aforismo 4°. dixit vltimo. ꝙ ꝑꝑ tria subiunxit sequentē aforismum.

QUeritur vtrū in peracutis morbis cōueniat dieta tenuissima. Uidet̄ ꝙ nō. pmo corpus nō est vltimate inaniēdum. igit̄ nec tenuissima dieta administranda. ¶ Secūdo in his morbis virtus est debilior ꝙ in alijs: ergo dꝫ magis cōfortare. ¶ Tertio. meliꝰ est infra subsistere ꝙ exquisitissime euacuare. ergo ꝛc. ¶ Quarto in diuersis tēporibꝰ morbi diuersa est administrāda dieta: sed si a pn° tenuissima det̄: hoc nō fiet.

In oppositum est Hippo. in ꝑsenti aforismo.

In questione. Notandū pmo ꝙ lꝫ dieta tenuissima corpus quodāmodo euacuet: ꝛ tamen quia eius euacuatio est paulatina: ꝛ in multo tempore. ideo nō per quālibet tenuissimā dietaꝫ corpus vltimate inanitur: nā si nihil det̄ vno die inaniunt membra aliquātulū: si duobus plus: si tribus plus. ¶ Ex quo sequit̄ pmo. nō omnes tenuissimas dietas eē eiudē corporis equaliter dissolutiuas. pꝫ. vbi vna pluri tēpore duret ꝙ reliqua. ¶ Sequit̄ scdo. per aliquā tenuem dietaꝫ idem corpus plus inaniri ꝙ per certā tenuissimā: vt si tenuis duraret decē diebꝰ: tenuissima vō vno tm̄. ¶ Sequitur 3° tenuissimarū vnā esse alia magis tenuē. Certū est eni ꝙ magis tenuiter dietat̄ infirmus cuꝫ duobꝰ diebus tenet̄ sine cibo ꝙ cuꝫ vno die tm̄. ¶ Secūdo nota ꝙ variatio dietandi ꝑm variationē tempoꝝ nō attendit̄ nisi in morbis in quibꝰ a pncipio est aliquid dandū. ¶ Tertio nota ꝙ in morbo peracuto quādoqꝫ virtus est fortis in pncipio: ita vt tolerare possit omnimodā cibi abstinētiam vſqꝫ ad statū: quādoqꝫ nō. ¶ Tunc est pma cōclusio. in oibus morbis peracutis ꝯstante virtute danda est tenuissima dieta vſqꝫ ad statum. ꝓbatur. vt in aforismo. ¶ Secunda cōclusio. si principiū ꝛ augmentū sint tempora maiora statu: magis tenuis erit dieta principij ꝛ augmēti in isto casu ꝙ status. probatur. inter dietas tenuissimas illa est magis tenuis: qua pluri tempore tenet̄ corpus sine cibo. illa enim est per se magis dissolutiua: vt patuit in primo notato. Sed pluri tempore in isto casu tenet̄ corpus sine cibo in principio: quia per totum principium ꝛ similiter in augmento ꝙ in statu: igitur magis tenuiter dietant̄. hoc probabiliter.

Ad argumenta. Ad pmum negat̄ ꝯn̄tia: vt patet ex dictis. ¶ Ad scdm etiā negat̄ ꝯn̄tia. quia modico tēpore habet expectare ꝛ multum est iuuamentum. ¶ Ad tertiuꝫ dicit̄ ꝙ per tenuissimam dietam nō exquisitissime euacuamus. ¶ Ad quartum pꝫ ex secundo notato. Aforismus. VII.

VBi vō ꝑm acumē egritudo cōtinuos ꝛ vltimos labores habet: vltima ꝛ tenuissima dieta necessarium est vti.

¶ Iste aforismus diuidit̄ in tres partes. ꝑm tres cōclusiones: quas Hippo. vult in eo. secūda pars ibi [Ubi vō non.] sed 3ª ibi [Et tm̄.] Prima ꝯclusio. in omni egritudine vltima ꝛ cōtinua nocumēta causante: opꝫ vti dieta tenuissima. probat̄. in omni tali egritudine est pugna fortissima virtutis cōtra morbi mām que est modico tēpore duratura. ergo vtus nō est cū cibo quoquo modo ab illa pugna diuertenda. consequentia pꝫ ex supradictis. qꝛ multo maius esset nocumentū iuuamēto. ¶ Circa istā cōclusionē nota primo. ꝙ hoc nomē labor quādoqꝫ sumit̄ pro motu corporis quo fit lassitudo: vt in aforismo. Ubi indigētia nō opꝫ laborare: quādoqꝫ sumit̄ pro lassitudine: vt in illo aforismo. Labores spōtanei narrāt morbos. quādoqꝫ pro nocumēto. tali mō sumit̄ hic. ꝛ in pmo aforismo scde ꝑticule. ¶ Nota 2° ꝙ labores dicuntur vltimi: qꝛ nulli sunt vlteriores nō eiusdē denominationis: vt supra diximus de dieta. ¶ Nota 3° ꝙ hic inuenit̄ duplex lr̄a. vna dicit ꝯtinuo. ꝛ tenet̄ aduerbialr. ꝛ est tunc sensus lr̄e ꝑm modū exponēdi cōmēti. qđ vbi egritudo ꝯtinuo. i. statim a principio hꝫ vltimos labores ꝑm

acumen.i.facit seuissima nocumenta opꝫ vti tenuissima dieta. Et causa est: qꝛ egritudo hoc modo prope sui ꝓncipiuꝫ habēs ista accidentia necessario cito terminatᷣ: ⁊ est per ꝑacuta terminā da in ꝑma quarti: vt dicitᷣ in cōmento. Nam quia accidentia sunt valde seua non posset virtus accidētia illa tolerare longo tempore. Et ideo opꝫ ꝙ cito terminetᷣ. Secunda littera dicit ꝯtinuos: ⁊ tunc textus est planus: causa tamen verificans est eadē. ¶ Quarto nota ꝙ lꝫ ad morbi acuitatē duo requirantᷣ. vnum est seuitas accidentiū. scḋm est breuitas durationis: horum tamen vnū ad alterū consequitᷣ. nam quādo accidentia sunt seuissima morbus est breuis vt dixi statiꝫ. ¶ Quinto nota ꝙ nō opꝫ oēm seuitatem accidentiū esse causam breuis morbi. Aliqua eniꝫ est que debilitando virtutem est causa lōgitudinis: vt habet videri prima quarti. seuitia tamē vltima necessario facit morbuꝫ breuem: qꝛ aut opꝫ vt succumbat virtus: aut ꝙ magno conatu māꝫ vincat. ¶ Sexto nota ꝙ qnque cōiter ponuntᷣ cause acuitatis morbi: vnū est intentio morbi. verbi grā. Intentio caloris. scḋm est furiositas mā̄e. tertium est multitudo: vt quādoqꝫ in flegmatica. quartū est locus mā̄ei vt in peripleumonia ⁊ apoplexia. quintū est occulta malitia: vt in febribꝰ pestilētialibus ⁊ venenosis: ⁊ a quocūqꝫ hoꝝ fuerit egritudo per peracuta dꝫ dieta eē tenuissima. Et attēde ꝙ in textu dicitᷣ ergo ⁊ li ergo tenetᷣ illatiue: quia ista prima conclusio sequitur ex precedente.

¶ Ubi autem non; non: sed conuenit grossius reficere.

¶ Secunda conclusio afořismi est ista. In egritudine nō habente accidentia vltima ad sensum datum non debemus vti dieta tenuissima sed grossiori. ꝓbatᷣ. in tali egritudine status est longinqoꝛ quē v̄tus sine cibo expectare nō posset: sed in nulla tali ꝯuenit dieta tennissima. g̈ ⁊c̄. ¶ Circa quā partem nota ꝙ loquitᷣ de egritudine difficili. Nam si aliqua esset leuis egritudo sicut effimera que esset cito terminā da: ita sicut peracuta aut etiaꝫ tertiana duoꝝ paroxismorum. Et de istis nō loquitᷣ: sed egritudines difficiles que nō habent vltimata accidētia: nō sunt ita cite terminationis: ⁊ ideo opꝫ virtutē cum cibo sustētare: nō tñ in omnibꝰ istis vno modo vt statim dicetᷣ. Et si vis vniulem ꝯclōneꝫ facere potes hoc modo arguere. In omni tali egritudine est meliꝰ aliquid dare q̄ꝫ vti tenuissima dieta: igitᷣ non debemus vti illa. Assumptuꝫ pꝫ. qꝛ aut egritudo est leuis ⁊ nō idiget forti pugna sicut tertiana duoꝝ paroxismoꝝ vel effimera. Et tunc maius eēt nocumentū debilitatis v̄tutis per omnimodā cibi abstinentiaꝫ q̄ꝫ iuuamentum: aut egritudo est longioꝛ: ⁊ tunc virtus non toleraret sine cibo. melius est tamen non ponere vniuersalē: qꝛ multe sunt breues tātū ꝙ nullum est notabile nocumentum per eas abstinere totaliter.

¶ Et tantum subcondescendere quantum egritudo mollioꝛ fuerit vltimis.

¶ Tertia ꝯclusio est ista. dieta debet tātū descēdere versus grossitieꝫ a tenuissima quantū egritudo est melioꝛ. i. leuioꝛ acutissima. patet: quia quanto ab acutissima recedit egritudo tanto cause indicantes subtiliationem sunt debiliores. s. propinquitas status ⁊ pugne fortitudo. ergo tunc tm̄ debemus versus grossam dietaꝫ accedere. Ubi nota totum afořismuꝫ verificari cōstante virtute: ⁊ vbi preter morbum ⁊ virtutem non sit alia circunstantia indicans de subtiliatiōe. vt verbi gratia. vt vltimata repletio. Et similis sententia sumitur. i9. commento. ⁊ prima quarti. capitulo de cibatione febricitantiuꝫ. ⁊ quarta primi. primo capitulo. vtilis est autem afořismus ad cognoscendum diuersitatem modorum dietandi in veris morbis: potest etiam ampliari ad alia que fiunt vt virtus sustentetᷣ ⁊ pugna non impediatᷣ.

Cōmentuꝫ Gal.

Sicut superius Gal. cōmētādo hūc afořismū tria facit. ꝑmo declarat quid intelligamus per vltimos labores. scḋo declarando quare morbi dicantᷣ continuo habere istos labores verificat ꝑmā partē afořismi. tertio verificat secundā repetendo totūꝫ afořismum. 2ª ibi [Quia peracute.] 3ª ibi [Si tamen status.] ¶ Dicit primo ꝙ sicut supra dixit: vltimaꝫ egritudineꝫ qua nulla est vltimioꝛ. ⁊ ita hic dicit vltimatos labores: qbꝰ nulli sunt vlteriores: et supple vt in afořismo. qui non sunt morbis acutissimis ꝓportionati sunt isti labores accessiones febrium. ⁊ etiā per eos cetera accidentia morboruꝫ intellexit. ¶ Ubi nota ꝙ per accessiones febrium debemus intelligere inuasionem. cetera autem accidentia dicit. sicut verbi gratia. Doloꝛ capitis: vigiliarum instantia: sitis inquietudo: ⁊ multa alia que ideo dicuntur accidentia: quia sunt tres preter naturam sequentes morbum tāq̄ꝫ causam. nā hoc nomen accidens quandoqꝫ sumitᷣ generaliter pro omni dispositione preter naturam: quādoqꝫ v̄o solum pro tali dispositione preter naturam sequēte morbum: vt morbus est cōmunis ad neutralitatem: vt tertio de accidenti. ⁊ isto modo sumitᷣ hic.

QVIA PERACVTE. Facit quod dictum est: ⁊ diuiditur in duas. Primo enim verificat afořismum quo ad primam parteꝫ. Secūdo infert quedā. ibi [Si quis.] ¶ Dicit primo ꝙ quia peracute febres habent cōtinuo vltimos labores: id est in primis diebus quartum precedentibus: propter quam causaꝫ status ilico subsequitur. Status enim nihil est nisi cum in morbo labores: ⁊ eoꝝ accidentia vltimantᷣ. Et quia peracutus morbus est cuꝫ status erit continuus: quia in primis quatuoꝛ diebus aut in precedentibus ⁊ coniunctis cuiuslibet quarte diei: qꝛ vt puto in quarta aut tertia hinc est ꝙ in acumine ꝑacuti morbi oportet dare vltimam ⁊ tenuissimā dietaꝫ: quia talis est necessaria in statu: vt Hippo. dixit in libᵒ de acuta egritudine: cuius status est cōtinuus in primis quatuoꝛ diebus. Sed sufficit de hac re iteruꝫ dixisse. ¶ Circa quā parteꝫ nota. quia ponitur in ea notificatio status: qꝛ dicitur ꝙ est cum labores ⁊ accidentiū vltimātur: debetis notare ꝙ labores intelligimus nocumēta. Et per accidētia idē itelligamus. Et ideo debet exponi. ⁊ pro id est. ¶ Nota secūdo ꝙ accidētia alia sunt actiones lese. alia sunt accidētia mutata. alia sunt qualitates mutate. Exēplum ꝑmi. vt doloꝛ alienatio debilitas motus ⁊c̄. Exemplum secundi. vt malus coloꝛ vel aliqua alia similis qualitas. Exemplum tertij. vt vrina vel sputum ⁊c̄. hic autē maxime loquitᷣ de actione lesa. ¶ Nota tertio. ꝙ status in morbo quandoqꝫ distinguitur ab alijs temporibus penes materiei transmutationem ad benignum aut malignuꝫ quomodo sumitur primo de crisi. Et hoc modo solum tunc est status cum materia aut est complete digesta: aut completur digestio: vel est complete putrefacta: aut talis malignitas completur. Quandoqꝫ v̄o distinguitur penes accidentia. et tunc illa pars morbi dicitur status in qua sunt accidentia seuiora. Et hoc modo vult hic Galenus sumere. quandoqꝫ v̄o distinguitur penes vtraqꝫ: vt Auicenna videtur innuere prima quarti. capitulo 3ᵒ in descriptione status. cadit etiā hic breue dubium.

Queritur vtrum status sit cuꝫ accidentia vltimentᷣ. Et non arguitᷣ ꝑmo sic. in statu mā̄ est cōplete digesta ⁊ minoris q̄ꝫtitatis q̄ꝫ in temporibus ꝓcedentibꝰ. ergo acciñtia remissiora. tenet ꝯñtia: qꝛ si mā est digesta tūc ipsa est benignioꝛ ⁊ paucioꝛ q̄ꝫ ante. Et pꝫ antecedēs

antecedēs pro pͥma parte.prima quarti.capitulo 3°.⁊ pro
scda: qꝛ ɔtinue aliquid de mā dissolutū fuit. ¶ Secūdo
sic.in aliquo statu non fit pugna nāe ɔ māmi fortissima.
igit̃ in aliquo nō vltimant̃ accñtia. Assumptū pꝫ.ponen
do ꝙ aliqs erit stat⁹ quo ad māe digōnē:in quo tñ nā nō
faciet crisim vt quotidie videmus. Et arguit̃ sic.in statu
illo nā agit in mām ipsam digerēdo:qꝛ ipsa ante digesta
est:nec ipsam separādo:qꝛ nō tētat crisim.ergo in illo nō
est fortis pugna. nō enī videt̃ alia pugna nature ɔ mām
morbi. ¶ Tertio sic.in statu nō cōplet̃ digestio. ergo in
eo nō est pugna:saltē ante crisim forti. Assumptū arguo
pͥmo.si digerit̃ mā: tūc illi statui cōueniret rō augmēti:⁊
sic esset augmētū. ¶ Scdo.qꝛ tūc morb⁹ aut intēderet̃.
aut remitteret̃:⁊ sic nō staret. ¶ Tertio.qꝛ in illo eēt di/
gestio:qꝛ digō cū sit motus nō est nisi dū fit. ¶ Quarto.
qꝛ tūc iterpolati paroxismi eēnt minores ꝙ̃ ante: qꝛ tūc
mā esset digesta. ¶ Quinto.qꝛ nec digerit̃ causa antece/
dēs:qꝛ illa nō pugnat ɔ nām.nec causa ɔiūcta:qꝛ illa pu/
trefiat vsqꝫ ad inanitionem. ¶ Sexto ⁊ vltimo.in statu
est maior ꝓportio morbi ad virtutē ꝙ̃ vnꝙ̃ ante cū mor
bus sit maior:et ṽtus debilior: igitur si ante merito hui⁹
morbus ⁊ accidentia crescebāt:⁊ post statū crescēt.

In oppositum est Gal.in cōmento.⁊ primo de crisi.⁊ Auicenna 2ᵃ pͥmi.doctri na pͥma.⁊ prima quarti.capitulo tertio.

In isto dubio primo ponā notabilia.2° respon/ debo ad quesitum.

Quantum ad pͥᵐ nota.ꝙ morboꝝ quidā sunt mā les ⁊ qdā imāles. Et intelligo ꝑ māles
illos qui pēdēt ab aliq̃ mā pter nāꝫ ɔtēta in corpore spā/
li depēdētia.per imāles q nō sic depēdēt:hic aūt solū de
mālib⁹ est intētio Hippo. ¶ Nota 2°.ꝙ morboꝝ māliū
qdā sunt salubres:qdā mortales. Iterꝫ salubriū qdā reser
uāt mām ad vnā q̃si creticā expulsionē:ita vt nō multū
notabilr de illa mā ꝑus:aut expellat̃:aut resoluat̃:qdam
vo nō. Exēplū pͥmi: vt multotiens q̃sdā videmus febres
sanguis que vsqꝫ ad q̃rtuꝫ vel septimū modica facta re/
solutiōe ꝑmanēt:⁊ tūc nā subito magnā q̃titatē sanguis
emittēdo facit salutē. ¶ Nota 3°.ꝙ in morbo salubri au
ctores distinguūt quatuor tpa:pͥncipiū:augmētū:statū ⁊
declinationē. nā in mortali declinationē nō opꝫ esse.hec
aūt tpa quedā dñr vl̃ia:vt sic integrū morbū ɔstituētia:
quedā pticularia: vt sic pticularē paroxismuꝫ itegrātia.
nunc aūt solum de vl̃ibus est sermo. ¶ Nota 4°.ꝙ hec
vl̃ia tpa: qñqꝫ distinguunt̃ adinuicē penes alterationeꝫ
māe morbi.⁊ talis nō est nisi i morbis mālib⁹. Qñqꝫ ṽo
distinguunt̃ penes accidētia cuꝫ morbo existentia:⁊ hec
distinctio est in oibus morbis. nā qñ accidētia sunt valde
parua tūc est pͥncipiū:cū crescūt notabilr est augmentū;
ita tñ vt nō minuent̃ cum vltimant̃:ita ꝙ nō sit notabi
lis eoꝝ augmētatio vel diminutio in tpibus sibi inuiceꝫ
ꝓportiōalib⁹:tūc est status:cū ꝑterea decrescūt est decli
natio. Sed in distōne penes digōnē est aliud.nā qñ mā
est adhuc in tpe morbi in quo modicū trāsmutat̃ : aut a
calore nāli versus digōnē:aut putredinali versus opposi
tuꝫ:est pͥncipiū. Sꝫ cū mā notabilr ad aliqđ istoꝝ duoꝝ
trāsmutat̃:nō tñ ita ꝙ digestio vel ei⁹ oppositūꝫ cōpleat̃
⁊ appareat iā manifesta facta ipressio:tūc est augmētū.cū
aūt cōplet̃ talis trāsmutatio:aut est cōpleta:tūc est stat⁹
siue sit completa digestio: siue putredo digestioni opposi
ta. Et attēde ꝙ digestio dicit̃ qñqꝫ de trāsmutatiōe per
quā acqrit̃ ꝑfectio intenta in mixtione: aut tēperamēto
humidoꝝ ⁊ siccoꝝ adinuicē a naturali ⁊ ꝓpo calido.qñqꝫ
ṽo sumit̃ pro tali ꝑfectiōe acq̃sita. ⁊ hoc scdo mō sumit̃
digestio:cū dicimus ꝙ in augmento digestio est manife/
sta:⁊ in statu est cōpleta vel cōplet̃:⁊ in pͥncipio est occul
ta. Stat enī motū illū in principio factū esse valde fortē
⁊ velocē:⁊ in statu eē valde remissum. Intelligo etiā tūc
cōpleri digestionē:cū modicū valde deficit a complemē
to quo acquirit̃. ¶ Quinto nota.ꝙ accidētiū que fiunt
in morbo.quedaꝫ qñqꝫ fiunt magis vi morbi:vt in mor
bo mortali in quo natura nō audet pugnā comittere seu
tentare.fit tamē aut fortis dolor capitis a putrido vapo/
re illi eleuato:aut spasmus de repletione:⁊ sic de multis.
quedā aūt fiunt fortia vi nature : sicut quando materia
est complete digesta motus fortes cretici fiunt. illi eniꝫ
fiunt a ṽtute:nō a febre:nisi forte tāꝙ̃ a stimulāte. Que/
dam aūt sunt cōmunia vtriqꝫ:quia vtrūqꝫ concurrit sa/
tis notabiliter:⁊ virtus:⁊ morb⁹. ¶ Hic ergo querimus
de omnibus talibus. Nam vtrū accidentia merito mor/
bi sunt maiora in statu morbi salubris est dubitatio ma/
gna per se:quā infra dicemus duce deo in secunda parti/
cula,illo afforismo 3°. Circa pͥncipia ⁊ fines. ¶ Sexto no
ta.ꝙ cū materia est cōplete digesta acquiritur ei quedā
ꝓprietas per quā proportionat̃ ad virtutē:merito cuius
est receptibilis alterationū ⁊ motuū localiuꝫ multo ma/
gis ꝙ̃ ante. ⁊ si quādoqꝫ in digestione ingrosset̃. ṽbi gra/
tia. Carnes crude in stomacho nostro difficulter digerū/
tur. Eedeꝫ assate:aut in patella fricte:ita vt manifeste in/
durentur: tamen sunt manifeste a stomachi calore mul/
to magis alterabiles. hoc ergo modo humor digest⁹ me/
rito illius proprietatis potest a virtute membrorum alte
rari magis alteratione mouente humoreꝫ extra corpus:
⁊ alteratione per quaꝫ dissoluat̃ a calore naturali valde
velocius ꝙ̃ ante:⁊ etiā in suis malignis q̃litatib⁹ fortius
remitti. Ista tñ ꝓportio nō opꝫ ꝙ sicut digestio crescat:
ita acquirat̃: imo sequit̃ iaꝫ limitatū gradū digestionis:
quo acquisito:aut subito acquiritur:aut quasi subito.

Quantum ad 2ᵐ tunc sit prima conclusio:sumen/ do statuꝫ pro statu quo ad accidentia
in cuiuslibet morbi siue mortalis:siue salubris statu acci
dentia vltimant̃.patet.quia nō alia ratione dicit̃ status
quo ad accidētia. ¶ Secūda ɔclusio.in cuiuslibet mor/
bi materialis seruātis materiā ad vnā expulsioneꝫ creti
cam accidentia vltimant̃.patet.quia in statu tali est for/
tissima pugna nature. Cōtra materiā prius ad ipsaꝫ com
plete digerendā:postea ad separandam:⁊ crisim expellē/
dam. ¶ Tertia cōclusio. nō semper in statu quo ad ma/
terie digestionē accidētia vltimant̃.patet.de statu mor/
boꝝ nō reseruantiū materiā ad vnaꝫ expulsionem.nam
ante aduentum status potest intm̃ minorari materia:vt
multo magis remittat̃ morbus per illā paucificationem
ꝙ̃ merito pugne intendat̃. ¶ Quarta conclusio.dato ꝙ
in certo morbo reseruante quasi totā materiā nō fieret
crisis vel tentaretur:⁊ esset morbus salubris in statu : ta/
men primo accidentia vltimātur.pꝫ. Nā in statu tali vir
tus velociter agit in materiaꝫ digerendo plus ꝙ̃ in aliys
tēporibus. ergo fit huiusmodi materie maior agitatio ⁊
effumatio. Et per ɔsequēs cuꝫ adhuc plurimo calore pu/
tredinali pticipet faciet materia hoc modo cōmota for/
tia ⁊ seuissima accñtia. ¶ Quinta cōclusio.in statu com
pleta digestione adhuc tñ est digestio.pꝫ: qꝛ est illa perfe
ctio acquisita que dicit̃ digestio. ¶ Sexta cōclusio.lꝫ in
statu febriū interpolatarū fiāt notabiles intensiones et
remissiones accidentiū.tamen dicimus egritudineꝫ sta/
re. Prima pars pꝫ.qꝛ tali statu aliquādo cōprehendunt̃
plures paroxismi:vt pͥma quarti.caplo 3°. Sed nō est du
biuꝫ ꝙ in illis fiunt notabiles intensiones ⁊ remissiones
morboꝝ quo ad particularia tempora illoꝝ paroxismo/
rū status: vt inter pͥncipiū ⁊ augmētū ⁊ statū paroxismi.
¶ Ex quo pꝫ nō dici stare morbuꝫ vel accidentia in sta/
tu: qꝛ in q̃libet eius parte. vnde sit notabilis differentia:

sed ideo dicit͛ morbus stare quo ad accidẽtia: qꝛ in qualibet eius parte seuiora sunt accidẽtia ꝙ̃ fuerint in ꝑcedẽtibus: ⁊ ꝙ̃ erunt in futuras partes sibi inuicem correspondentes cõparãdo: vt ꝑncipium paroxismi ad ꝑncipium: et augmentũ ad augmentũ: ⁊ sic vltra. ⁊ hoc precipue in febris intẽsione vel morbi: cui⁹ est status manifeste: ita ꝙ partes etiã status inuicẽ cõparãdo ꝓportionales: nõ erit inter eas notabilis differẽtia. Per hoc pꝫ mens Galeni: qꝛ fuit de statu vniuersali morbi reseruãtis materiã ad vnicam expulsionẽ creticã. ⸿ Secũdo pꝫ ꝙ lꝫ talis morbus hoc modo seruans materiã per crisim nõ terminaretur: tamen sequitur post completã digestionẽ declinatio ꝓpter fortẽ resolutionẽ ⁊ materie alterationem a calore naturali. ⸿ Per hoc patet ad argumẽta respõsio. ⸿ Ad primũ negat͛ ꝯsequẽtia. Nã lꝫ sit digesta magis ꝙ̃ in ꝑncipio: ipsa tamẽ est putridior: vel si nõ sit putridior tamẽ magis a virtute agitat͛. ⸿ Ad 2^m di. ꝙ in statu est vehemẽs pugna. esto etiã ꝙ nõ fiat crisis. ⸿ Et ad argumẽta cum dicitur ꝙ materia nõ digerit͛ in statu negat͛: imo in quadam parte status digerit͛ ⁊ negat͛ ꝙ illi parti cõpetat ratio augmenti vt visum est in questione. Item in quadã parte status est digesta: ⁊ tamẽ multi mali vapores secũ mixti remanent qui virtutẽ multũ stimulãt sui claritate ⁊ putredine qua virtus pugnat: ⁊ ꝯtra materiã sue actioni forti resistendo: ⁊ ipsam alterãdo pro remotione male q̃litatis: ipsamq̃ resoluẽdo. ⁊ sic patet respõsio ad tertiũ. nã quo ad ꝑmã rõnem secũda rõ soluta est supra in ꝯclusionibus. ⸿ Ad tertiã dicit͛. ꝙ in parte status in qua materia est digesta. Est tamẽ digestio vt supra dicit͛. ⸿ Ad q̃rtã negat͛ ꝯsequẽtia. qꝛ ꝓpter materie multitudinẽ que vno paroxismo mouet͛ fit febris fortior. Item qꝛ putredo est intẽsior ẜm vnã opinionẽ: ideo illius tẽporis paroxismi sunt fortiores. ⸿ Ad 5^m dicit͛. ꝙ digerit͛ añs causa ⁊ ꝯiuncta: vt ĩfra videbit͛. ⸿ Ad 6^m negat͛ argumẽtũ. nã lꝫ morb⁹ maiorẽ ꝓportionẽ ad cãm morbi virtutẽ habeat ꝙ̃ ante: tamẽ virtus incipit habere proportionẽ ad cãm morbi: ⁊ ideo illã debilitat: ita vt morb⁹ crescere nõ possit. ⸿ Deinde cũ dicit. SI QVIS. Infert correlariũ. Et est ꝙ in statu morbi pacuti est exhibenda tenuissima dieta. probat͛. qꝛ siquis timet dare cibũ in pacutis egritudinib⁹ ꝓpter intẽsiones apostematũ aut febriũ cõtinuarũ: tũc magis est necessariũ hec cauere in statu: qꝛ tũc accidẽtia sunt seuiora: sicut testat͛ Hippo. in pitoneon noxomaton. i. in libro regimĩs acutoꝝ: in quo dixit de vltimitate caloris ꝯpatis: ⁊ dedit intelligi intẽsiones febriũ. Sicut mos est antiquoꝝ ponere vnũ pro exẽplo multorum: sꝫ de quocũq̃ istoꝝ siue febre: siue ꝯpate intelligat͛ ꝙ in statu nõ damus cibũ: intellectus est verus ⁊ sanus: vt nã in eoꝝ statu ꝑmittat͛ operari: ⁊ nec cibo: nec alia re impediat͛. Et iõ opꝫ ꝙ in statu dieta tenuis vltimet͛ in subtilitate: qđ fuit correlarium. SI TAMEN STATVS. Hec est tertia pars ꝑncipalis cõmẽti. Et facit qđ dcm̃ est di. ꝙ si status post ꝑmas quatuor ꝑdictas statim nõ venerit. i. nõ sit venturus: tũc nõ statim a ꝑncipio est vtẽdũ tenuissima dieta: ne forte ĩfirmus moriat͛ ante statũ. ⁊ hec est scđa cõclusio afori smi. ⸿ Ex quib⁹ oĩbus dictis pꝫ ꝙ in illo morbo cuius status est futurus in ꝑma 4ª die bonum est ilico tenuissimã dietã dare. Si vo illud nõ põt pati nã: mellicratũ det͛: vel sufficit parũ ptisane. Sunt enim hec in vltimitate tenuitatis. i. sunt declinãtia ad latus tenuissime diete. sꝫ illa que Hipp. vocat grossum cibũ. i. tendẽtẽ ad latus grossi sunt secũdaria istis. i. post istos cibos in grossitie: qui debẽt dari in statu. i. in morbo. cuius status est futurus post diẽ quartã. ⁊ in istis morbis subcondescẽdet͛ ad ĩgrossandũ ꝙ̃tũcũq̃ morbus molliat͛. i. fiat minus acutus. vbi gra. Si status est aliquãtulũ vicinus det͛ cibus parum grossus. Si vo remotior det͛ cibus grossior: qꝛ sic ordinata dieta est vtilis: ⁊ omniũ hoꝝ causa dicta est in expositione aforismi.

Aforismus. VIII.

Quando in statu est egritudo: tunc tenuissima dieta necessariũ est vti.

⸿ Cõclusio aforismi est ista. Egritudine existente in statu opꝫ vti dieta tenuissima. ꝓbatur. qꝛ illo tẽpore quo accñtia sunt seuissima: ⁊ pugna nature fortissima competit dieta tenuissima: vt. s. patuit. sꝫ hoc est in statu vt est etiã dcm̃ in cõmẽto ꝑcedenti. ꝰ ⁊c. ⸿ Nota ꝰ ꝑmo. ꝙ ex cibo in statu exhibito sequunt͛ nocumẽta supradicta de ĩpedimẽto ṽtutis diuertẽdo eã. 2° de resistẽdo digõni mãe. 3° qꝛ fouet͛ mã morbi: ⁊ qꝛ sequitur intẽsio febris: ⁊ qꝛ oĩa ista sunt in statu maiora per cibũ. ideo maxime in statu vitãda sunt. ⸿ Nota 2°. ꝙ hic per statũ ĩtelligere debemus statum vlem: ꝑcipue morbi acuti: mãm reseruãtis ad vnã expulsionem. Nã in morbo nõ reseruãte etiã in statu quo ad mãe digõnem nõ hꝫ veritatẽ: vt 4ª tertij. de cura pleuresis. hic aũt stat⁹ de quo dicimus est morbi ꝑs molestissima ⁊ modicũ duratura. Et ideo virtus põt sine cibo bene tolerare. ⸿ Nota 3° ꝑ dietam tenuissimã intelligi hic nihil dare: ⁊ non vt dicit Marsilius tenuissimã respectu dietarũ alioꝝ tempoꝝ: ⁊ sic dicit Jacobus. Nã tunc ad istius verificationẽ non opꝫ ꝙ status sit breuis: qꝛ etiã in longo statu hoc mõ administram⁹ tenuissimã dietam: vt in q̃rtana. ⸿ Nota 4° tres cõditiones req̃ri ad veritatẽ aforismi. vna ꝙ status sit breuis: qꝛ morbi acuti ⁊ seuoꝝ accñtiũ. 2° requirit͛ ꝙ virt⁹ sit constãs. 3° requirit͛ ꝙ sit status morbi: cui successiua sit declinatio: vt in cõmento dicit Gal. ⸿ Nota vltimo. ꝙ virtute constãte semper in statu quo ad accidentia vtit͛ dieta tenuissima respectu alioꝝ tempoꝝ morbi. ⸿ Cõcordia aũt aforismi habet͛ q̃rta ꝑmi. caplo ꝑmo. et ꝑma q̃rti. caplo de cibatiõe febricitãtiũ. vtilitas pꝫ ⁊ ampliat͛ ad remotionẽ oĩs rei nãm ab ꝯatione distrahẽtis. ⸿ Hic solet moueri dubiũ ĩutile. Utrũ in statu sit vtendũ dieta tenuissima: ⁊ certũ est ꝙ non: cũ est longus: vel virtus est debilis vel mortalis: sed cum dictis cõditionibus vtimur semper tenuissima.

Cõmentũ Gal.

Hunc aforismũ. Cõmẽtum diuidit͛ in tres ꝑtes. In ꝑma ꝑte oñdit habitudinẽ istius aforismi ad ꝑcedẽtẽ. In 2ª verificat ipm. In 3ª ꝯtinuat cũ sequẽti. ibi 2^a [In statu.] ibi 3^a [In ꝑmissis.] ⸿ De ꝑma dicit. ꝙ quidã hũc aforismũ ponũt separatũ a ꝑcedẽte. sicut ipse. q̃dã vo cõtinuant ipsum cũ ꝑcedenti. ⸿ De scđa parte dicit. ꝙ iõ ꝑcipit͛ in statu dari subtilissima dieta: qꝛ in eo succedũt multa accñtia morbũ digerẽtia. i. in eo fiunt multa accñtia propter digõnẽ: cui nã vacat multũ tũc. Et iõ nã nõ est ĩpediẽnda a digerẽdis humorib⁹ q sunt mã morbi: ⁊ ꝑcipue cũ tota est illi rei. s. digõni intẽta: ⁊ vix sufficit hora: q̃ñ vincat humores illos. Et iõ nõ ĩpediat͛ nã in digõnib⁹: qꝛ nos hoc ꝓhibem⁹ in lib° de die cretica. Et subdit. ꝙ ista dicta Hippo. oĩa ꝑcedẽtia de dieta status sunt intellĩnda de statu cui successiua sit declinatio. nã in morituris opꝫ futura ꝓnuntiare: ⁊ debẽt dictis ꝓnosticis dimitti. ⸿ De 3ª parte dic͛. ꝙ hucusq̃ locutus est Gal. de dieta infirmoꝝ distincta ẜm tp̃a morbi. hic vo subdit eius distõnẽ rõne virtutis.

In isto cõmẽto solet dubitari an aliq̃s sit stat⁹ morbi salubris cui nõ succedat declinatio. Et pꝫ ꝙ est possibile: quia põt ĩfirmus in statu morbi salubris mori ex alio morbo mortali. ⸿ Itẽ dubitat͛ vtꝝ morituri sint solis ꝓnosticis dictis dimittẽdi. Et breuiter di. ꝙ q̃ñ sũt morituri certe: ⁊ de ꝓxĩo: qꝛ sine m̃ta ĩfirmi vtilitate

tate: vel aliorum medici cadunt in infamiã. ideo dimittẽdi sunt. sed vbi nõ sit certũ de morte: vel vbi mors est lõginqua ad vitã ꝓlongandã adhibemus studiũ: vt in ptisicis: ⁊ in ethicis: ⁊ hydropicis: et multis talib⁹. vos tamẽ nõ relinquatis semper infirmũ: q: sepe errat: putãdo ꝙ sit cito moriturus: ⁊ nõ est ita. Aforismus. IX.

Contẽplari igit̃ opꝫ egrotãtem si sufficiat dieta ad statũ egritudis. ⁊ vtrũ ille deficiat prius: ⁊ nõ sufficiat dieta aut egritudo deficiat ⁊ obtũdat̃.

¶ Cõclusio isti⁹ aforis. est ista. medicũ debẽtẽ recte dietare ĩfirmũ opꝫ ɔtẽplari ⁊ ɔsiderare vtutẽ ĩfirmi: si cũ dieta exhibẽda sufficiet stare vsq; ad statuꝫ egritudis. aut ille ĩfirm⁹ cui⁹ illa ẽ vtus prius deficiat ⁊ nõ sufficiat dieta illa ad sustinẽdũ vtutẽ. aut prius deficiat egritudo ⁊ obtũdat̃ q̃ ĩfirmus cũ tali dieta. ꝓbat̃. q: dimissa ista ɔsideratiõe nõ recte dietat̃ infirmus. g̊ ⁊c. ꝓbat̃ assumptũ. q: dietatio dꝫ mẽsurari s̃m tenorẽ vtutis. vtriusq; eni opusculi est cõis itẽtio custodia vtutis. ¶ Nota g̊. ꝙ ɔtẽplari idẽ est qd̃ subtil'r ɔsiderare. ꝑ egrotãtẽ vo itelligit vtutẽ egrotãtis. ¶ Nota 2°. ꝙ cũ vtus vitalis sit aliarũ fundamẽtũ: vt ostendit̃ pma pmi. iõ illã maxime debemus cõsiderare: ⁊ maxie ꝑ pulsuꝫ: lꝫ ⁊ aliaꝝ vtutũ duaꝝ. s. nãlis ⁊ aialis ɔsideratio sit hñda: ⁊ multũ indicet earuꝫ debilitas. ¶ Nota 3°. ꝙ egritudinũ q̃ terminant̃. q̃dã terminãtur paulatine ad salutẽ. q̃dã subito ad salutẽ. q̃daꝫ p̊ subito vius salutẽ mouent̃. sꝫ pmo paulatine cõplet̃ trãsitus ad salutẽ: q: fuit facta crisis incompleta. Iste g̊ 3° mõ terminate in crisi q̃ fit in statu nõ deficiũt: sꝫ obtũdunt̃. igit̃ Gal. voluit ꝙ nõ solũ ɔsiderem⁹ vtrũ ex toto morb⁹ deficiat: sꝫ vtrũ obtũdat̃ ꝑ talis diete exhibitionẽ. Ex his sũt tres ꝓportiõales ad malũ terminãtes. ¶ Cõcordia pt su mi p⁹ q̃rti. c. d̃ cibatiõe febricitãtiũ. ¶ Et h̃ solet dubitari vtꝝ in dietãdo sumat̃ idicatio a morbo ⁊ vtute. Et ego istud disputaui. s̃. 4° cõmẽto aforis. ⁊c. Cõmẽtũ Gal.

Vlia superius. Gal. cõmẽtãdo aforismũ facit tria. primo ɔtinuat cũ p̃cedẽtibus. 2° verificat aforismũ. 3° ponit hitudinẽ isti⁹ ad p̃cedentẽ ⁊ sequẽtẽ. 2ª ibi[Ut vtus.] 3ª ibi[Quia g̊.] ¶ De pma pte dicit. ꝙ in s̃monib⁹ supiorib⁹ s̃m ꝓpinquitatẽ ⁊ remotioneꝫ stat⁹ docuit subcõdescẽdere in ordinãdo determinata dieta. In isto docet illã mensurare ⁊ ordinare s̃m vires patiẽtiũ. ¶ De pte 2ª dicit pmo. ꝙ infirmi dietant̃ vt vtus nutriat̃. i. vt vtus sit fortis: ⁊ nõ vt morbus nutriat̃. ¶ Et ex hoc sequit̃. ꝙ vltra morbũ ⁊ tẽpora de qb⁹ est dcm̃ debemus vtutẽ ɔsiderare pariter ⁊ morbuꝫ: vt pꝫ ex dictis. g̊ recte sequit̃ ꝙ si medicus ista duo in ordinãda dieta bene ɔsideret. s. lõgitudinẽ ⁊ breuitateꝫ status. i. ꝓpinqtatẽ: ⁊ distãtiã: ⁊ vtus infirmi bñ perpendat̃: tunc in dietãdo subsequit̃ vtilitas nr̃o opi. ¶ Et hoc pꝫ. q: si vtus defecerit: ⁊ nõ sustinuerit subtilitatẽ diete s̃m exigentiã morbi cibi dabunt̃ in q̃titate ⁊ q̃litate s̃m ꝙ expedit vtuti. Et etiã in statu cibus est dãdus accñtibus vtutẽ dissoluẽtib⁹. ¶ Dicit 3°. ꝙ q: maxima cautela medicoꝝ dꝫ eẽ in bñ ordinanda dieta. Ideo Hippo. putauit p̃cedẽtẽ aforismũ ⁊ subsequẽtẽ ɔtinuo subiũgẽdos p̃senti. i. ɔiungẽdos: quos tres: si quis tñq; vnũ itelligeret nõ peccabit: sed ipse diuisit vt melius explanaret̃.

¶ Et in hoc aforismo disputari solet. vtruꝫ infirmi semp dietent̃ vt vtus ⁊ nõ morbus nutriat̃. In quo dubio itelligẽdũ per nutriri tãdẽ fortificari ⁊ obtinere. hec est sentẽtia vera gñal'r. Nã etiã subtilissima dieta ad hũc finẽ admĩstrat̃. ⁊ ẽt dieta: que q̃nq; admĩstrat̃ ad causanduꝫ vnũ morbũ vt alius curet̃ deterior: ad hũc finẽ exhibet̃. Sicut q̃n in spasmo aut paralysi ꝓuocamus febrem. lꝫ g̊ dieta q̃nq; exhibeat̃: ita vt vtus pro tũc debilitet̃. hoc tñ nõ intẽdit medicus: imo si eẽt posse ꝙ cũ tenuissima dieta vtus staret in eodẽ gradu magis h̃ quereret: lꝫ aũt nõ sit possibile ꝑꝑ iuuamẽtũ seq̃ns ꝑ qd̃ tãdẽ vtus fortificabit̃ ea exhibita ꝑmittit ipm̃ debilitari. Aforism⁹. X.

Quibus ergo cõtinuus est status: cõtinuo ⁊ tenuiter reficere oportet.

¶ Iste aforismus diuidit̃ in tres partes s̃m tres ɔclões. ibi 2ª [Quib⁹ vo posterior.] ibi 3ª [Prius vo vberius.] ¶ Prima ɔclusio. in morbis habẽtibus in p̃ncipio. i. ꝓpe p̃ncipiũ statũ opꝫ a p̃ncipio vti dieta tenuissima. ꝓbat̃. q: nã vsq; prope p̃ncipiũ fortissime pugnat cũ m̃ã. Et iõ nõ est ĩpediẽda. ɔñ a tꝫ vt supra multotiẽs. ¶ Nota g̊ ꝙ in morbis dicim⁹ statũ eẽ ɔtinuum: q: valde p̃ncipio vicinũ: vt. s̃. 7° aforismo. Cũ aũt ita vicinũ statũ hꝫ videt̃ p̃ncipio carere. Nã cause occultantes p̃ncipiũ sunt duplices. quedã sunt remissio accñtiuꝫ: vt in se. latica que est ɔtinua flegmatica multotiens accidit. Quedã vo est subita fortiũ accñtiũ inuasio: ⁊ h⁹ morbi hñt occultũ p̃ncipiũ. ¶ Nota 2°. ꝙ hic per statũ itelligimus statũ vl'eꝫ quo ad accñtia: ⁊ nõ m̃ãe digõnẽ. Similr aũt saltẽ quo ad accñtia. nã de statu quo ad digõnẽ solũ supra dcm̃ est: nõ semꝑ in illo esse dietã subtilissimã. ¶ 3° nota hic ꝑ tenuẽ dietã itelligi tenuissimã: nõ sic̃ aforismo 4°. ¶ 4° nota. ꝙ egritudinũ per ꝑacutaꝝ que sũt feb. ɔcluse nõ hñtes manifestas ꝑiodicationes tres sunt maneries. quedã. n. a p̃ncipio vsq; ad statũ ꝑmanent h⁹: ita ꝙ nõ nisi q̃tũ merito alterationũ reꝝ extrĩsecaꝝ variari opꝫ: vident̃ intẽdi aut remitti. ¶ Et harũ causa est vniformitas m̃ãei. ⁊ ꝙ tãtũ mouet̃ ad putredinẽ: denuo q̃tuꝫ dissoluit̃: ⁊ iste dñr homothene. ¶ Quedã vo sunt augmastice: q: ɔtinue vel q̃si ɔtinue vsq; ad statũ intendunt̃. ¶ Et haruꝫ cã est: q: pmo icipit accẽdi grossa m̃ã: deĩde subtilior. aut q: plus trãsit ĩ putredinẽ q̃ dissoluatur. Quedã sũt ꝑaugmastice. i. q: q̃si ɔtinue remittẽdo ꝓcedũt: ⁊ in istis m̃ã accẽsa p̊ est subtilior: deinde accẽdit̃ grossior aut paucior q̃ dissoluat̃. maxie g̊ verificat̃ de homothenis ⁊ augmasticis: lꝫ ẽt ɔñã teneat in ꝑaugmasticis.

¶ Quibus vo posterior status ad id ⁊ ante id parum auferendum.

¶ Secũda ɔclusio. in morbis acutis nõ habẽtibus statuꝫ ɔtinuuꝫ sed posteriorem cibus in statu ⁊ parum ante statum est auferẽdus. probat̃. tunc est in illis morbis cibus auferendus cum est fortissima pugna: vt supra dicit̃. aut valde ꝓpe est futura materie ɔ nãm ⁊ ecõuerso. Sed ita est in istis morbis in statu: ⁊ paꝝ añ: vt patuit ẽt supra. g̊. ¶ Hic nota. ꝙ inuenit̃ duplex l'ra. vna dicit afferendũ: ⁊ si ita stet tunc debet li parum coniungi cuꝫ li afferẽduꝫ: ita ꝙ sit sensus ꝙ in statu ⁊ añ statũ est parũ afferẽdũ. i. parum dandum de cibo: aut etiam nihil. Nã quando nihil dat̃ cõmuniter dicimus parũ afferr̃: tamen puto hãc l'ram corruptã: alia dicit auferendũ: ⁊ ista conformis est cõmento: ⁊ tunc li parũ dꝫ ɔstrui cũ li ante: vt sit sensus ꝙ in statu ⁊ parum ante cibus est auferendus.

¶ Prius vo vberius reficiendum vt sufficiat egrotans.

¶ Tertia ɔclusio. in istis morbis statũ lõge hñtib⁹ a p̃ncipio opꝫ vberius reficere q̃ in statu vel parũ ante. ꝓbat̃. quia si non sic reficeret̃ egrotans non sufficeret vsq; ad statum durare cuꝫ debita vtutis fortitudine. ⁊ ad totius aforis. verificationem supponit̃ virtutis constãtia: ⁊ concordiam sume. 4° pmi. caplo pmo. ⁊ prima q̃rti. caplo de cibatione febricitantium. Cõmentum Gal.

Hic aforismus. Gale. cōmentando hūc aforismum facit duo. pmo ponit hui⁹ aforismi ad pcedentem habitudinē. 2° verificat aforismū. 2° ibi [Sūt enim.] De pmo dicit q hic aforismus est iūgēdus supiorib⁹ vt est dcm: sʒ tñ est eis vtilior. Alia lr̃a hʒ vtior: sʒ tñ snia manet eadeʒ. Nā in pcedentibus a pncipio: ꝛ cōtinuo in morbis acutis iussit tenuissime dietari: sʒ hic magis vlr iussit in cuiuslibet statu morbi supple acuti: sʒ nō eēt pacut⁹: ꝛ pergacut⁹ post initiū morbi: q2 ppe statū tenuissime dietare. vbi cōsidera supra eē dictū in morbo pacuto statū totū eē tenuissime dietandū. hic aūt magis vlr dz: q si morb⁹ nō sit pacut⁹: sʒ acut⁹ in statu ꝛ parū añ est tenuissime dietāduʒ. Et parū post initiū erit tenuissime dietādū. Et iō hic aforism⁹ est vtior. hec Gal. SVNT ENIM QVIDAM. Addito diebaly verificat aforismū di. q egritudinū quedā sunt ita acute vt statiʒ a pncipio statū hēre videant̄: ꝛ istis iussit Hippo. ab initio tenuissimā dietā dare. Alie vo sunt qrū status est lōgingor: ꝛ in istis dixit Hippo. q in statu: ꝛ parū añ statū ꝯuenit abstinere: sed pus reficiat̄: ita vt vtus egrotātis sufficiat: sʒ in statu nō sunt cibādi: vt nā sit preparata ad dimicādū: ꝛ hoc supra pluries verificatū est.

Queritur vtr̄ in morbis hñtib⁹ statū lōginquū sit in pncipio grossius dietādū. deīde v̄sus statū subtiliādū. Negatiue arguit̄ sic. in q̄rtana ꝛ flegmatica ꝛ sextana subtili⁹ est a pn° dietādū: ꝛ in pcessu igrossanda ē dieta. g̃ ꝛc̃. Assumptū pʒ p³ q̄rti. capl̃is pprijs de cura egritudinū. ⸿ 2° sic. stat a pn° talis morbi multā eē repletionē. merito cui⁹ dieta sit magis subtiliāda q̄ȝ in repletiōe. remoto g̃ stabit in pn° subtili⁹ dietari ꝯueniēter q̄ȝ in augmēto. ⸿ 3° in statu pleuresis grossi⁹ dietat̄ q̄ȝ in pn°: vt p regimis acutoꝝ. ꝛ decimatertij. g̃ ꝛc̃. ⸿ 4° vtus in morbo ꝯtinue debilitādo pcedit. g̃ ꝯtinue idiget maiori refectiōe. ⸿ 5° in pn° vtus magis pugnat ꝯ mām: et magis est digōni itēta: ꝛ repletio est maior. g̃ min⁹ est ipediēda q̄ȝ i pcessu. ꝯña clara. ꝛ pʒ assumptū. cū tūc mā sit magis rebellis cū sit min⁹ digesta. ⸿ 6° tūc seq̄ret̄ q in pn° taliū morboꝝ eēt grossi⁹ dietādū q̄ȝ in statu. ꝯñs ē falsuʒ. q2 tūc a pari in pn° paroxismoꝝ eēt grossi⁹ dietādū q̄ȝ in statu eorūdē. Cui⁹ oppositū pʒ p cōiter opantes. ⸿ 7° q2 in statu morbi īmālis nō est cā q̄re magis sit cib⁹ subtiliādus: cū tunc sit vtus minor ꝛ nō pugnās ꝯ mām nec magis intēta digōni cū nō sit ibi mā morbi digerēda.

In oppositum videt̄ Hippocras in aforismo.

In questione pmo ponent̄ quedaʒ preambula. scđo ꝯclusiones de questio.

Quantum ad p̄m notādū pmo. q ex his que in qōne pcedēti dcm̄ q pn^m augmētū stat⁹ ꝛ declinatio q̄nq̄ȝ dicunt̄ de vlib⁹ tpibus morboꝝ. q̄nq̄ȝ de pticularib⁹: in pposito itēdimus de vlibus. ⸿ 2° nota q mā in pncipio cōiter ē cruda. Et iō eo tpe opatio nāe in sanis pp multā suā resistētiā est tarda. Itē q2 adhuc mā nō est multū putrida. iō nō multū irritat̄ nā ad opandū in eā ipsaʒ digerēdo. In statu vo est ꝯ. nā mā iā multuʒ gradū digōnis recepit: ꝛ multū ē calefacta: ita vt multū irritet: ꝛ opatio nāe in mām est velocior: ꝛ hoc supposita paritate in q̄ȝtitate māe ꝛ loco vbi ꝯtinet̄ tā in pn° q̄ȝ in statu: ꝛ loquēdo de istis tpib⁹ vt penes alterationeʒ māe in morbo salubri distiguunt̄. ⸿ 3° nota q in pn° quo ad accñtia: q2 mā modicū stimulat vtutē. iō ipsa nō multū conat̄ ꝯ eā agere. Et iō actio nō est velox: sʒ in statu quo ad accñtia. Esto q mā nō sit multo nālr magis pparata q̄ȝ añ ad accipiēdas actiōes tñ q2 nā magl conat̄. iō multo magis in eaʒ opat̄: ꝛ etiā multo magis aggrauat̄ [illegible] ra. ⸿ 4° nota q nocumenta cibi exbibiti in morbo [illegible] vtutis aggrauatio ꝛ resistētia q̄ fit nāe in agēdo i [illegible] māʒ q2 difficili⁹ est duo obra vtuti q̄ȝ vnū trāsmutare [illegible] uersio instrī vtutis a loco vbi ē mā peccās. gnō mali [illegible] moris ex mā nutrimenti ꝛ tādē corpis alteratio. ⸿ 5° [illegible] ta q dupl'r possumus vnā dietā dicē alia grossiorē. vno quo ad q̄ȝtitatē nutrimēti in vna vice assumēdi. 2° [illegible] rādo totā q̄ȝtitatē nutrimēti in toto tpe quo dicim⁹ [illegible] tā grossiorē ad totā in eodē tpe in alia dieta sumēda siue hoc sit in vice vna siue in plurib⁹. ⸿ 6° nota q [illegible] compare in qōne pncipiū quo ad accñtia statui: vel [illegible] quo ad digōneʒ. Et hic supponit̄ q hic loquit̄ de morbis salubrib⁹ mālib⁹ vel imālibus reseruātib⁹ mām ad [illegible] creticā expulsionē siue nō reseruātib⁹. ⸿ 7° notandū [illegible] q̄uis vtus debilis forti⁹ indicet de sui ꝯseruatiōe: [illegible] opʒ q alijs parib⁹ indicet plus cibi in vice vna eē [illegible] q2 ppter debilitatē forte illud nō posset digerere: sed [illegible] solute indicat plus nutritiuū cibū offerri. ⸿ Ultimo notandū q in recte dietādo infirmū ꝯsideramus ei p [illegible] tate ꝯsequēda pdesse q̄ȝplm ꝛ inē pole minus obesse.

Quantum ad 2^m articulū loquēdo pmo modo de morbis imālib⁹ sit ista pma ꝯclo. nō semp in pn° imālis morbi salubris ē grossi⁹ dietādū quo ad vnā cibationē alijs paribus q̄ȝ in declinatione. pbat̄. Stat vtuteʒ in aliqua declinatiōe morbi imālis eē eque fortē. sicut fuit in pncipio eiusdē. g̃ alioꝝ paritate supposita eque grosse erit corp⁹ dietādū. tʒ ꝯña. q2 nō videt̄ qd eēt indicās maiorē igrossationē in pn°. Assumptū pʒ: q2 stat ex tertiana multū debilitāte trāsire in ethicā ꝯfectā ꝛ cū erit i illi⁹ pn° facta purgatiōe māe curari a tertiana ꝛ remanē ethicū multū debilē: ita vt postea in pcessu curare q̄nq̄ȝ in declinatione erit fortior q̄ȝ in pn° fuit. ⸿ Et ipsa seq̄t̄ 2ª ꝯclo q nō semp est cōpetēs pluries offerre cibū in augmēto statu vl' declinatiōe q̄ȝ in pn° morbi imālis. pʒ. q2 in pn° pp debilitatē equalē que pōt eē ita modicū q poterit in vice vna offerri in pn° sicut in declinatione. Et iō alijs parib⁹ tāta idigebit iteratiōe. ⸿ 3ª ꝯclo. [illegible] vlr in morbo imālī maior dʒ eē q̄ȝtitas cibi offerendi in declinatiōe: vel statu: vel augmēto q̄ȝ in pn°. pʒ ex pcedētib⁹. Et iste sūt tres ꝯclones ꝯ tres alias Jacobi de Forliuio i ista mā. ⸿ 4ª ꝯ. posita paritate in vtute nō [illegible] maiorē cibi q̄ȝtitatē offerēdā eē in statu q̄ȝ in pn° morbi imālis. pʒ in ethica in qua cib⁹ nō tm̄ dat̄ grā nutrimēti sʒ ēt grā refrigerij. Nā nutrimētū aliquo mō refrigerat a pncipio sue exbibitiōis. cū g̃ in statu sit idigētia maioris refrigerij: sequit̄ plus cibi alijs parib⁹ esse offerendū. ⸿ 5ª ꝯclo. in morbo imāli in quo nō est vtutis debilitas nisi ꝯñs vim morbi illius: nec ꝯiūgit̄ dispō indicās subtiliationē vel igrossationē in pn° quo ad accñtia est grossius dietādū quo ad vnā cibationē q̄ȝ in augmēto statu vl' declinatiōe. pʒ. q2 vtus est fortior ꝛ accñtia nō maiora: ꝛ nō est aliqd aliud ꝯrie indicans: vt suppono.

Quantum ad morbos māles sit ista ꝯclo 6ª. in pncipio q̄ ad accñtia nō semp in morbo māli ē grossi⁹ dietāduʒ q̄ȝ in statu q̄ ad accñtia declinātis alijs a morbo ꝛ vtute idicātib⁹. pbat̄. aliqs est morb⁹ [illegible] lis: cui⁹ stat⁹ est ita vicin⁹ vt nullo mō sit in pncipio cibādū. g̃ ꝛc̃. Et assumptū pʒ in apoplexia ꝛ multis talib⁹: ꝛ hoc est ēt vez in nō māʒ ad vnicā expulsionē reseruātib⁹: vt in pleuresi a fractura coste ꝯtingēte: cui⁹ stat⁹ distat a pn° per horā vl' min⁹. ⸿ 7ª ꝯclo. in talib⁹ morbis in pn° māli cū a statu distāte deducta alia idicatiōe alteri⁹ morbi coniūcti vel repletiōis: ꝛ taliū in pncipio est grossi⁹ dietādū ꝯstāte vtrobiq̄ȝ vtute. ꝯclo pʒ. q2 in statu quo ad accidentia mā est multa ꝛ multū stimulās vtutē. g̃ virtus nō cū

cibo

cibo grauāda. ¶ 8ª ↄclo. nō sēp̄ i statu quo ad mãe di-gestionē est subtili⁹ dietādū ꝙ in p̄ncipio sibi ꝓportiona-to: imo qñq; grossius etiā ↄstāte v̄tute. p3 de statu pleure-sis. Et causa est: q2 mã sic paucificata est vt nō mltū lede-re possit: nec magnū sit nocumētū cibati: nisi q2 i p̄ncipio quo ad digōnē accñtib⁹ ex̄ñtib⁹ seuissimis virtus nō erat aggrauāda maius fuisset nocumētū cibare. ¶ Cōclo no-na. stat in morbo mãli salubri nō reseruāte mām ad vni-cam expulsionē in statu quo ad digōnē mãe subtilius eē dietādū ꝙ fuit i statu quo ad accñtia eiusdē morbi alÿs idicatiōib⁹ deductis: ↄ vtrobiq; ↄstāte v̄tute. ꝓbaẗ. quia merito p̄paratiōis materiei i statu q̊ ad digōnē ipedimē-tū exbibitū v̄tuti p cibū ē maius ꝙ si mã nō eēt ita pre-parata: 13 tm̄ illa ita p̄parata eēt sic fuit in statu accñtiu3. Sit igiẗ ꝙ per. a. ↄ arguiẗ sic. stat min⁹ ꝙ per. a. nocumē-tū cibatiōis merito seuitatis accñtiū i statu q̊ ad accñtia excedere silr nocumētū i statu quo ad digōnē. In tali g̊ morbo stat totū nocumētū ex cibatione in statu digōnis eē maius. g̊ alÿs parib⁹ erit subtili⁹ dietādū: ↄ casus p3 i-telligēti. ¶ Ultia ↄclo gñalr deductis alÿs idicatiōib⁹ ab illis q̄ sumunẗ a morbo ↄ cā ei⁹ ↄ v̄tute in morbo mã-li salubri reseruāte mām ad vnicā expulsionē creticā: cu-ius stat⁹ est ita lōginquus a p̄n° vt v̄tus dietā tenuissimā tolerare nō possit vtrobiq; cōstāte v̄tute in statu est sub-tilius dietādū ꝙ in eiusdē morbi p̄ncipio. B est ꝓ mente Gal. ↄ Yppo. ↄ p3 p cām. Nā i statu nocumēta cibatiōis sūt multū maiora ꝙ in p̄ncipio cū v̄tus tūc sit magis gra-uata mã ex̄ñte q̄si equali: ↄ multo magis stimulāte: ↄ sic v̄tus cū hoc multo magis opationi intēta ↄ merito dispō-nis mãe morbi veloci⁹ agēs: ↄ cib⁹ sit patior a mala q̄lita-te morbi alterari ↄ corrūpi: ↄ idē corpus magis alterari. Dico aūt notāter alÿs idicatiōib⁹ deductis. Nā si cū p̄n-cipio febris cōiungaẗ plima repletio q̄ de crepatura aut suffocatiōe inuit: ↄ B nō ↄiūgereẗ cū statu nō op3 grossi⁹ eē dietādū in statu: ↄ idē ↄtingit si modica3 mām morbi ignoret. Nā subtiliaẗ regimē idicatiōe sūpta ab ignoran-tia medici vt morbus sibi manifestetur.

His habitis r̄ñdeo ad argª. ¶ Ad p̄m dr. ꝙ in q̄r-tana statica ↄ sextana est subtili⁹ die-tādū in p̄n° ꝙ p̄cessu idicatiōe sūpta a repletiōe q̄ cū il-lis plerūq; cōiungiẗ. ¶ Ad 2m p3 p idem. ¶ Ad 3m p3. ꝙ pleuresis de q̄ est s̄mo nō reseruat mām ad vnā creticā3 expulsionē. ¶ Ad 4m negaẗ ↄñtia. ꝓpter mlta alia iuua-menta. ¶ Ad 5m negaẗ. ꝙ in p̄n° talis morbi magis pu-gnat. Nā in statu mã est magis stimulās ↄ paratior pati. ↄ iō v̄tus veloci⁹ agit. Utrū aūt sit magis rebellis in p̄n° ꝙ in statu merito putredis. videbiẗ ifra. ¶ Ad 6m diceẗ ifra. ¶ De 7° p3 in ↄclonibus. Aforism⁹. XI.

In paroxismis subtrahē oportet: ap-ponere enim lesio.

¶ Iste aforism⁹ diuidiẗ in duas ptes s̄m du-as ↄclones quas ponit de particulari mō die-tādi. vnā in iterpolata febre. 2ª in ↄtinua. ibi [Et q̄cūq;.] ¶ Pria ↄclo est ista. Medico recte ↄ regulariter dietan-te op3 subtrahere cibū tp̄e poxismi. hoc ꝓbaẗ: q2 plus le-diẗ egrotās ex cibo exbibito illo tp̄e ꝙ in q̄ete. g̊ tunc op3 cibū subtrahere. Assūptū circa notata ↄclarabiẗ. ¶ Pro itellectu g̊ p̄mo notādū. ꝙ hic loquiẗ sp̄alr de febrib⁹: 13 etiā multi sint alÿ morbi poxismales. ¶ Nota 2° vt col-ligiẗ 4ª p̄mi. trac. 2°. c. de cura febriū in gñali putridar. ꝙ febriū mãliū q̄dā sūt iterpolate: q̄dā ↄtinue. Sūt aūt iterpolate ille q̄ merito nãe materiei a q̄ depēdēt: ↄ meri-to situs vbi talis mã ↄtineẗ sūt apte i ifebricitationē de-finere relicta aptitudine ad silis febris reditū post q̄ete3. vbi gr̄a. Cū cholera putrescit extra venas nō apostemān-do: q2 in loco valde amplo cōtineẗ: ↄ ipsa nō est vnita: imo in multis diuersis mēbris ip̄arsa pot dissolui ↄ icine-rari totalr anteq; alius humor ad putredinē i corp̄e mo-ueaẗ. Et isto mō corpus remanet ifebricitās: tm̄ q2 tp̄e q̊ facit febrē disponiẗ residuū cholere: qd i corp̄e remanet: vt ps eius moueaẗ tertia die ad putredinem: iō remanet aptitudo ad reditū febris: ↄ si nihil ō cholera mala rema-neret: tm̄ q2 remanet cineritiū: aut mala q̄litas in mēbro aggregatiua noue mãei putrescibilis: iō adhuc remanet aptitudo ad reditū silis poxismi. hec aūt sūt merito loci. Nā q2 est ex̄ in loco vbi facilr euaporat: ↄ vbi ip̄arsa mã nō vnita facilr dissoluiẗ: iō est citi⁹ apta dissolui ꝙ reliq̄ putrefiat. Et q2 ē hui⁹ maneriei: puta cholere. iō residua cholera remanēs p̄parata: vt in 3° die faciat paroxismu3 vel cineritiū: vel mala q̄litas ipressa est apta mã3: aut re-generare: aut ad locū attrahere que faciet paroximum. ¶ Ecōtra aūt diciẗ aliq̄ febris ↄtinua: q2 aut merito lo-ci: aut merito mãei nō ē apta in ifebricitationē desinere cū aptitudie ad reditu3. v̄. g. qñ mã putrefit itra magnas venas: q2 mã ē vnita ↄ alÿs humiditatib⁹ ↄiūcta: iō mlto maius tēpus reqriẗ ad ipsa3 dissoluēdā: ita ꝙ anteq; dissol-uaẗ noua mã ad putredinē mouebiẗ: ↄ sic nō desinit in i-febricitationē: nisi cū tādē mã est corrupta seu ↄsūpta: et nō est merito istius loci ↄ nãe mãe aptus fieri redit⁹ silis morbi. Et si aliqñ ↄtingat post crisim icōpletā reliq̄ ali-qd qd est paratū facere recidiuā: hoc nō est merito loci ↄ nãe mãei: imo p accñs: q2 v̄tus mã3 expulit: ↄ nō fuit po-tēs ad totā expellēdā. Silr si sanguis putresceret siue in venis siue ex̄ venas: q2 merito nãe sanguis nō est apta fe-bris desinere in febricitationē cū aptitudie talis reditus nō dicim⁹ febrē illā iterpolatā. ¶ Ex q̄b⁹ p3 q̄n° tertia-na vni⁹ paroxismi est iterpolata. vtrū aūt iterpolata pos-sit eē de putredie itra venas: ↄ ↄtinua ex̄ venas nimis est a ꝓposito nr̄o remotū. Et iō dimitto. nā illoꝝ dubioꝝ p̄-cipue p̄mi vtraq; ps ē ꝓbabilis. ¶ 3° nota. ꝙ apō auctor-es de febrib⁹ iueniunẗ ista vocabula. circuit⁹: piodus: i-uasio: accessio: poxism⁹: exacerbatio: exacuitio. nō oio eo-dē mō signãtia: 13 quādā hñt ↄueniētiā: ↄ iō bonū est ea hic declare. Circuitus g̊ est reditus egritudis ad dispōnē silē3 pori cū iterpolatione q̄etis vl' tēporis: ita ꝙ in se du-as afflictiōes ↄ vnā q̄etē vel tēporē cōprehēdit. Sed pe-riodus iportat reditū ordinatū ad dispōnē silē3 pori cu3 iterpositiōe q̄etis. i. reditū morbi apti reliquē post ifebri-citationē aptitudinē ad redeūdū sili ordine. Et sic circui-tus est cōior ꝙ periodus vl' cū ordie. i. cū modo sili redi-tui p̄cedēti aut sequēti in codē morbo. poxism⁹ aūt signi-ficat febrē merito situs putrefactiōis sue mãe: et merito nãe ei⁹ icohoātis ab ifebricitatiōe: ↄ apte merito istoꝝ ad ifebricitationē terminari cū aptitudine ad silem reditū. Et iō q2 in circuitu ↄ piodo sūt tres ptes ab iuicē separe totalr: vt pria febris. deide ifebricitatio. 3° febris. iō Gal. in lib° de typo. dixit ꝙ poxism⁹ est deterior ps periodi: q2 est afflictio: nō tm̄ v̄ba sunt itelligēda ibi pro diffōne. Nā illa nō ↄueniret nisi statui. Et si itelligereẗ de totali mor-bo alicuius periodi non verificareẗ de vltio paroxismo declinationis iter oēs min⁹ malo: vt p3 itelligenti. ¶ Ex isto p3 paroxismū nō eē nisi iterpolans. ¶ Et p3. ꝙ nulla pars paroxismi est paroxism⁹. Inuasio aūt ↄ accessio ali-qñ videnẗ iportare noue febris aduētū post quietē: qñq; sumunẗ large: vt etiā extēdanẗ ad oēm fortitudinē post tēporē. Sed exacuitio ↄ exacerbatio dñr ꝓprie de excre-scentÿs febriū cōtinuarū: que merito nãe materiei ↄ loci putredinis ↄtingūt cū aptitudine merito istoꝝ termina-tionis ad tēporē in quo fit etiā aptitudo merito istoꝝ ad reditū. vbi gr̄a. In tertiana cōtinua: 13 scd̄a die sit febris: tm̄ est tepida ↄ remissa respectu prime ↄ tertie diei: igitur

febris excrescens tertia die dr̃ exacerbatio vl'exacuitio. ⁊ hoc mõ febris de sanguine nõ hꝫ exacuitionẽ: ⁊ causon etiã nõ hꝫ: vt hꝫ videri pma q̃rti. pma istarũ ꝓpter nãm materiei. scđa pp locũ putredinis. ¶ Ex his pꝫ dĩa prie partis afoꝛismi a scđa. Nã in pma loquiť de paroxismis: q̃ in solis iterpolatis iueniunť. In scđa vo de exacerbatione q̃ ꝓpꝛie reperiť in cõtinuis. ¶ Quarto nota. ꝙ qlibet paroxismus salubꝛis hẽt q̃tuoꝛ tpa que distinguunť abinuicem: ⁊ dicunť vt sunt ei⁹ tpa pticularia ꝓpter cãm superius assignatã. Est aũt pncipiũ cuꝫ caloꝛ subiungiť ⁊ pulsus paruificať: ⁊ extrema infrigidanť: aut vo frigoꝛe: aut saltẽ in caloꝛe remittunť. ¶ Augmẽtũ ãt hꝫ duas ptes. vnã cũ icipit paulatie p coꝛp⁹ spargi caloꝛ: ⁊ durat q̃usqꝫ totũ sit calefactũ. scđaꝫ cũ caloꝛ i toto nõbil'r crescit. Status aũt est cũ iã totũ est calefactũ: ⁊ nõ ẽ notabile cremẽtuꝫ vel decremẽtũ. Declinatio vo cũ iã caliditas remittitur manifeste: ⁊ vapoꝛes ab iterioꝛib⁹ ad exterioꝛa: ⁊ pcipue extrema mãdanť. Et hinc est ꝙ in declinatiõe pectoralia apparẽt tepidioꝛa: sed pedes nõ ita. hic ẽt est ꝙ pcipiũt medici poni extremitates in aqua calida in declinatione ad faciẽdã citã euapoꝛationẽ illoꝝ fumoꝝ. ¶ Quinto nota nocumẽta cibi in paroxismo eẽ aggrauatiõe vtutis: diuersionẽ ei⁹ ab opatiõe: retardationẽ dissołonis materie moꝛbi: suffocationẽ caloꝛis: qñqꝫ augmẽtũ mãei male p viã idigõnis: cũ tũc vtus grauata sit debilioꝛ ꝓlõgatio paroxismi: coꝛpis supcalefactio calefacto cibo. Hoꝛũ aũt nocumẽtoꝝ quedã sunt maioꝛa in statu: quedã in pncipio: in declinatiõe aũt pauciora sequunť. Ex qbus pꝫ ꝙ nõ q̃libet hoꝛa paroxismi cibare est eque malũ. Nã minus est malũ in declinatiõe. Sed vtrũ sit peius in pn° q̃ꝫ in statu: videbiť in dubio. In statu eniꝫ maioꝛ fit caloꝛis accẽssio. in pncipio vo maioꝛ caloꝛis pꝛofundatio ⁊ vtutis aggrauatio ⁊ suffocatio ⁊ pliũ tẽpoꝝ ꝓlongatio. ¶ Ex his colligiť cã verificãs afoꝛismũ: maxie de cibo cibali: nõ medicinali: ⁊ hoc regulari cura in qua iuuam⁹ sine notabili nocumẽto. In coacta aũt vt pp virtutis debilitatẽ vel q2 plures febꝛes ita cõplicanť vt nunq̃ꝫ sit eger mundus. opꝫ alio modo facere: ⁊ tu vide prima quarti.

¶ Et quecũqꝫ ỹm circuitus exacuunť: in exacerbationibus subtrahere opoꝛtet.

¶ Scđa ꝯclo. medicus recte operãs in qbuscũqꝫ moꝛbis qui hñt exacerbationes ỹm acuitatẽ tpe exacerbationis debet subtrahere cibũ. ¶ Cõclo ꝓbať vt pcedẽs: q2 cibi exhibitio h̃ tpe est notabil'r nociua. ¶ Circa quã ptẽ nota pmo. ꝙ febꝛiũ ꝯtinuaꝝ quedã sũt ꝯtinue ꝓpoꝛtionales: q̃dã ꝯtinue cõcluse: vt sumiť p̊ de differẽtijs febꝛiuꝫ. Et põt colligi pma q̃rti. cap̊ p̊. dĩr aũt continue ꝓpoꝛtionales ille que merito nãe mãei ⁊ loci in quo putrefit sũt apte a foꝛtitudine ad tepoꝛẽ trãsire cũ aptitudie merito hoꝝ tpe tepoꝛis ad foꝛtitudinẽ redire: ⁊ ista sũt tertiana: cõtinua: ⁊ q̊tidiana ꝯtinua: ⁊ q̃rtana ꝯtinua. nã cũ putredo est in venis in ambitu toti⁹ existẽtib⁹: tũc q2 in illis venis nõ fit ꝯtinua afflictio: ⁊ q2 nõ sũt oĩno coꝛdi vicine: ⁊ nã mãei est talis. ideo est apta fieri alleuiatio et reditus ad afflictionem. Sed ille dĩr cõcluse in qbus nõ sũt merito loci et nãe materiei tales aptitudines sicut febꝛis de sanguine ⁊ causon. In sãguinea eni nõ fiũt iste exacuitiones merito nãe mãei: sed in causone deficit illa aptitudo pp locũ nimiũ coꝛdi vicinũ. hic g̊ Hip. ꝓpe docet dietationes q̊ ad fe. ꝯtinuas ꝓpoꝛtionales: que iõ dĩr ꝓpoꝛtionales: q2 in suis afflictiõib⁹ vere iterpolatis ꝓpoꝛtionãť. ¶ 2° nõ. ꝙ h̃ nom̃ exacerbatio ꝓpe sigt vt dixi. s. tñ large põt dici de oi excrescẽtia feb. ꝯtinue ex q̃cũqꝫ cã. Et h̃ modo etiã verificať hic p causas easdẽ: p q̃s pcedẽs conclusio vificať: sꝫ sũt in ꝯtinuis nocumẽta maioꝛa vt pluri mũ ꝓpter vtutẽ multo magis opp̃rimi a mã ⁊ caloꝛẽ pter nãm foꝛtioꝛẽ. ¶ Hoꝛa aũt electionis cibi in cõclusis ⁊ iterpolatis cõplicatis: nõ dãtibus merito afflictõis tps minus mala est hoꝛa cõsuetudis: aut hoꝛa diei frigidioꝛ si est in estate: aut pp aliã rẽ cõmodioꝛ. ¶ Cõcoꝛdia afoꝛismi sumiť pma q̃rti. c. de cibatiõe febꝛicitãtiũ. et in ca. de cura putridaꝝ in gñali vtilis est in regimie pticulari diete seruãdo ⁊ ampliať nõ solũ ad cibos: sꝫ ad alias res diuersiuas nãe ab opõne: aut g̃uatiuas vl' dbilitatiuas ei⁹.

Queritur vtrũ hoꝛa p̃oxismi vl' exacerbationis sit cib⁹ exhibendus. ¶ Arguiť p̊ ꝙ sic. In febꝛib⁹ cõpositis q̃rũ p̃oxismi sunt subintrãtes licet cibare in p̃oxismo. Aliter. n. nũq̃ꝫ cibareť ĩfirm⁹. g̊ ⁊c. ¶ 2° sic. In syncopali minuta a pncipio cõpetit cib⁹. igiť. pꝫ assumptũ. pma q̃rti. c. de cura syncopalis minute. ¶ 3° i febꝛe ꝯtinua ꝯclusa: cui⁹ status ẽ lõginquus cõpetit cib⁹ q̊ in iterpolata hoꝛa p̃oxismi. tꝫ ꝯñtia: q2 multo maioꝛa sequunť nocumẽta ex cibo in ꝯtinua tali q̃ꝫ in iterpolata. ¶ 4° stat añ p̃oxismũ factã eẽ plurimã resołonẽ: ꝓpter quã cibus in p̃oxismo sit neciũs.

In oppositũ est Hippocras.

Pro dubio

pmo nota. ꝙ illoꝝ nocumẽtoꝝ q̃ supꝛa noiata sunt: ⁊ accidũt ꝓpter cibi exhibitionẽ in paroxismo: nullũ vl' saltẽ taliũ qđ accideret in declinatiõe vel circa fineꝫ declinationis eẽt valde remissi⁹. ¶ 2° nota. ꝙ nõ soluꝫ ideo dicitur vna dietatio alia ꝯueniẽtioꝛ: q2 p illã coꝛp⁹ plura sequiť iuuamenta et paucioꝛa nocumẽta: sꝫ q̃a meli⁹ p illã medicus est aptus ꝯsequi finẽ. s. sanitatis factionẽ: aut cõseruationẽ. v. g. Si socrates febꝛit foꝛtiter mãli febꝛe: ⁊ idiget cibo: et sumat sibi ꝓpoꝛtionatũ cibũ: ⁊ Plato san⁹ sumat modicũ plus vel min⁹ cibi q̃ꝫ sit sibi neciũ: tũc cibatio Platonis nõ erit sibi ita ꝯueniẽs vt cibatio illa socrati: ⁊ tñ p illã plus iuuamẽti ꝯseq̃ť ⁊ min⁹ nocumẽti. ¶ 3° nota. ꝙ p̃oxismorũ q̃dã sũt in febꝛibus in qbus est vera iterpolatio sufficiẽs ad cibationẽ: vt in tertiana: iter cui⁹ paroxismos mediant hoꝛe. 36. ⁊ in q̃rtana. 48. quedã sunt in qbus tale tẽpus mediũ nõ ineniť: sicut in tertiana nõ pura: cui⁹ paroxismus est. 48. hoꝛarũ: vel flegmatica lõgi paroxismi: vl' cũ plures febꝛes inuicẽ cõplicanť: vt in emitritco. ¶ Ultimo nota. ꝙ aliq̃ñ cib⁹ exhibeť indicatione sũpta a moꝛbo ⁊ vtute: ⁊ mã moꝛbi: nõ ꝓpter aliã idicationẽ: qñqꝫ vo ex alia. Nõ ẽt aliquã eẽ cibationẽ coactã: aliquã reglarẽ. ¶ Tũc sit pma ꝯclo. regul'r operando ꝓbabil'r in febꝛe iterpolata. iter cuius paroxismos cadit qes media: cibandũ est in die ⁊ hoꝛa paroxismi. Cõclo pꝫ de q̃tidiana: cui⁹ p̃oxism⁹ eẽt. 22. hoꝛaꝝ. iter quẽ ⁊ sequẽtẽ nõ cadit tẽpus sufficiẽs digõnis. In q̃ ne accedẽte 2° vẽter sit plen⁹: melius est in declinatiõe pcedẽtis paroxismi cibare. Et hoc repugnat vni ꝯcłoni Jacobi in hoc dubio. ⁊ pꝫ nõ seq̃ in isto casu notabil'r tacta nocumẽta. ¶ 2ª ꝯclo. in cura coacta qñqꝫ in pncipio paroxismi est cibãdũ: vt cũ vtus pp nimiã euatiõnẽ deficeret. ¶ 3ª ꝯclo. in nulla febꝛe interpolata: iter cui⁹ paroxismos mediat qes sufficiẽs ad debite reficiẽdũ infirmũ ꝓ toto tpe circuit⁹ deductis aliqs idicatiõib⁹ ab illis que a pdicta febꝛe ⁊ virtute: ⁊ mã febꝛis sumunť est cibus dãdus tpe paroxismi ꝯstante vtute. ꝓ q2 meli⁹ ẽ ꝓ tũc nõ cibare: ⁊ expectare vt cibeť in q̃ete: hec est mẽs Hippo. ¶ Ex q̊ seq̃ť istã ꝯclonẽ eẽ ꝯcedẽdã. Socrates ⁊ Plato febꝛiũt simplici febꝛe salubꝛi ⁊ eq̃ distãt a statib⁹ suaꝝ febꝛiũ quo ad accñtia ⁊ mãe digõnẽ. ⁊ in socrate est virtus debilioꝛ ⁊ moꝛbus itẽsioꝛ q̃ꝫ in platone stãte vacuitate: ⁊ famis: ⁊ consuetudinis paritate. ⁊ tñ Plato est cibãdus ⁊ Socra. nõ. vbi Plato egrotet: febꝛe ꝯtinua eque distãte a statu sicut febꝛis iterpolata qua socra

crates febrit: et sint ambo a statu eque longinqui: et simus
in hora qua Plato est cibādus febre in eo existēte fortio
ri q̄ pro tūc sit in Socrate: sed sit pro tūc Socrates i de/
clinatione paroxismi: ita q̄ modicū stādo erit quies: et pz
cōclusū Socrates meli⁹ faciet abstinēdo vsq̄ ad quietē.
Plato aūt in expectādo faceret peius: vt pz esse pole.

Ad argumenta vo in oppositū. ¶ Ad p̄mū cō
cedit totū: sed nō est ibi febris
interpolata cū circūstātys in ↄclone positis. ¶ Ad scōz pz
bi eē idicationē ab accn̄te: que ē alia ab idicatiōe febris
et māe et vtutis: vel dicit̄ vtutē nō cōstare. ¶ Ad tertiuz
negat̄ argumētū: vt pz in positione. ¶ Ad 4^m cōcedit̄ to
tū: sed nō repugnat. Nā tūc vtus nō cōstaret: et tu hic po/
tes similem formare cōclusionē de exacerbatione conti
nue febris: et solue vt hic. Cōmentū Gal.

Omnis dieta. Istud cōmētū iuenit̄
diuersimode scriptuz:
propterea q̄ est duo cōmēta. vnū Gal. aliud
Oribasy. Et illud Oribasy est. Opz iquit. Et
illud in q̄busdā libris ponit̄ ante cōmentum
Gal. q̄si corrn̄deret p̄me ↄcl̄oni afforismi: et in q̄busdaz vt
ego expono hic. s. post cōmētū Gal. Galenus in cōmento
dicit tria. Primuz est q̄ ois ordinatio diete aut sumit̄ ex
ppinquitate et lōginquitate status: aut ex virtute ifirmi:
et hoc p̄mū dictū hz verū de dieta ordinanda in morbis
mālib⁹ quo ad vl̄e regimē: et vbi nō sūt aliq̄ istoꝝ idica/
tionē ipediētia. ¶ Scōz dcm̄ ē q̄ Hipp. isinuat in dicto
afforismo qual̄r sit ordinādā in singulis dieb⁹. i. ponit re/
gulā ptinētē ad p̄ticulare regimen. ¶ Dicit 3° sniaz esse
Hippo. q̄ cibus nō dz dari in hora accessionis feb. i. in pa
roxismo aut exacerbatiōib⁹. Nā hic sumit̄ accessio p̄ cōi
ad hec ambo. Et h̄ meli⁹ explanauit Hipp. i lib. regimis
acutoꝝ: vbi sic dixit. nō opz dietari. i. cibari in hora acces
sionis febriū. i. exacerbatōis vl̄ poxismi anq̄ dies suaue
nerit. i. anq̄ dies ↄueniēs cibādi venerit: sz dz cibari cuz
feb. iā declinauerit q̄ ad ↄtinuas: et h̄ p̄ticulari declinatio
ne: put generit: et h̄ quo ad iterpolatas: et itelligit̄ cū glo
sis statim positis i dubio. OPORTET INQVIT.
Oribasius ponit cōmētādo sniam et expōnē afforismi di/
cens q̄ Hippo. dicit: q̄ opz i exacerbatiōib⁹. i. in ipsi⁹ egri
tudinis ipetu et p̄te intēsiori: et in accn̄tibus. i. paroxismis
subtrahere cibū: et causa est: q̄ cibus crudus exhibit⁹ ge/
nerat crudos humores: et hoc modo nocet: et tu cū isto no
cumēto numera alia supius posita. ¶ In q̄bus cōmēti et
afforismi dictis mēti habeas q̄ intelligit̄ ↄstāte vtute de/
ductis alys idicationib⁹: vt de cibo cibali: et vbi tēpus in/
terpolationis: aut tēporis fuerit tm̄ vt vtus refici possit.
de cibo autē medicinali fortasse non est verum.

Dubitatur circa p̄sentē afforismū vtrū
sit deterius infirmū cibari
tēpore p̄ncipy paroxismi q̄ in tp̄e status. ne/
gatiue arguit̄ sic. in p̄ncipio vl̄i nō est deteri⁹
cibare q̄ in statu vl̄i. ḡ nec i p̄ticulari. tz ↄn̄a
per silitudinē: et assūptū est habituz in p̄cedēti afforismo.
¶ Scōo accn̄tia stat⁹ paroxismi i sūt seuiora accn̄tib⁹ p̄n/
cipy. ergo peius est tūc vtutē a pugna diuertere. Assūptū
pz: q̄ nō videt̄ q̄re dicat̄ stat⁹ paroxismi: nisi merito ac/
cidētiū. ¶ P̄. calor p̄ter nām tūc est intēsior. ḡ accidētia
sequētia sunt seuiora. ¶ 3° in p̄ncipio vtus est fortior: q̄a
calor est magis vnit⁹ in iteriorib⁹. ḡ meli⁹ pōt cibuz q̄ in
statu digerere. ḡ min⁹ est malū tūc q̄ in statu exhibere.
¶ 4° in febre tertiana vnius paroxismi in qua sunt vl̄ia
tēpora eadē real̄r cū p̄ticularib⁹ tēporibus eiusdē paro/
xismi min⁹ malū est cibare in p̄ncipio vl̄i q̄ in statu vl̄i:
sed idē est p̄n^m vl̄e et p̄ticulare: et status vl̄is cū particula/
ri statu. ḡ minus malū est in p̄ticulari p̄ncipio cibare q̄
particulari statu. ¶ Ultimo. in tēpore cōtēnēdo in idicā
do de cibatione min⁹ maluz est cibare q̄ in tēpore cuius
idicatio est fortis: sed alicuius paroxismi p̄ncipiū idicā
do de cibatiōe ē ↄtēnēdū statu nō existēte ↄtēnēdo. ḡ etc.
patet maior: et minorē vult Gal. in. 10. terapē. vlti. c. i fine.

In oppositū est Auic. p̄ma q̄rti. maxie p̄cipiens
eē cauēdū ne poxism⁹ occurrat nu
vētrē hēat vacuū: et Hippo. p̄ regimis acutoꝝ. tex. cōmē/
ti. 46. cū dixit. qn̄ eni plāte pedū frigide fuerint tūc ifir/
mo ois pot⁹ negādus est. Cōstat aūt q̄ hec est hora p̄nci/
py. idē expssius cōmēto dicto Gal. cuz dixit. Deterior vo
horaꝝ est cū iueniunt̄ ista mēbra in deteriori dispōne: et
māifestū ē q̄ hora in q̄ sūt in deteriori dispōne est hora
iceptionis poxismoꝝ. ḡ ipsa est deterior ad cibū dandu3.

Ista questio videt̄ depēdere ex h̄ vt videat̄ qua
hora sūt accn̄tia deteriora. an in sta/
tu an in principio paroxismi. primo igit̄ hoc declarabit̄.
secundo principale quesitum.

Quantū ad p̄mu3 duo sunt modi rn̄dendi. In h̄ tn̄
cōueniunt. p̄mo q̄ in p̄ncipio poxismi fit
caloris ad iteriora reuocatio in augmēto ↄtinue spargit̄.
in statu est total̄r expāsus cū vaporibus putredo māe. in
declinatione: et magna ps vapoꝝ resoluta est: et calor p̄ter
nām remissus: et mēbra iteriora vsus nālē tēperiez. ¶ 2°
in isto ↄueniūt: q̄ accn̄tia poxismi sūt duplicia: q̄dā cōia
vtutis aggrauationē ↄn̄a: quedā resolonē. ¶ Cōueniunt
3° q̄ accn̄tia ↄsequētia vtutis aggrauationē sunt in statu
minora q̄ in p̄ncipio: et ↄsequētia vtutis resolonē sunt in
statu maiora q̄ in p̄n°. pz ex oibus: et ex rōne p̄ncipy alys
occurrētib⁹ deductis. ¶ Sed p̄mus modus ponit hanc
cōclusionē respōsiuā absolute: deteriora sunt ceteris pa/
ribus accidētia p̄ncipy q̄ accn̄tia status. p̄bat̄. q̄ peius
est vtutē opprimi q̄ māe caliditate dissolui alys parib⁹.
¶ Scōo q̄ accn̄tia p̄ncipy extremal̄r opponunt̄ accn̄ti/
bus declinationis. vt p̄mo regimis acutoꝝ. cōmēto alle/
gato. cū dixit. hora vo declinatōis est ↄrie hore iceptiōis:
sed declinatiōis accn̄tia sūt optia: vel mime mala. ḡ illa
p̄ncipy sūt pessima. hoc idē notat experiētia. ¶ Hoc idē
vi velle cōmētū p̄ regimis acutoꝝ. s. allegatū. istā ↄcl̄o/
nē et si nō putē vl̄r verā: non possum⁹ tn̄ negare q̄n vt in
pl̄ib⁹ sit vera. Et iō ↄn̄ter dōm est vt in plib⁹ istū eē ordi
nē tēpoꝝ: q̄ pessimū est p̄n^m poxismi. 2° status. 3° augmē
tū. 4° declinatio. ¶ Sequit̄ 2° p̄n^m p̄ticulare quo ad ac/
cidētia eē vl̄em statū quo ad accn̄tia q̄nq̄: vt si sit vn⁹ ta
lis paroxism⁹ totalis febris: vt petit̄ in argumento q̄rto.
¶ Nec puto verū esse qd̄ q̄dā dicūt tūc esse p̄n^m quo ad
accn̄tia: q̄ est p̄ncipiū quo ad accn̄tia ↄsequētia ipressio/
nē caloris. Nā nō solū de talibus accn̄tib⁹ loq̄mur: vt pz
de accn̄tib⁹ crisis q̄ nō insequunt̄ ipressionē caloris p̄ter
nām: et tn̄ merito illoꝝ dicūt doctores esse statu3 quo ad
accn̄tia. ¶ Itē si hoc mō eēt dōm p̄ueniēdo manifeste
p̄bareť nō semp in statu vl̄i quo ad accn̄tia esse deteri⁹
cibare q̄ in alys tp̄ib⁹ cū stet tūc vtutē minus molestari
q̄ in certo alio tp̄e. ¶ Et si dicam⁹. est p̄n^m q̄ ad accn̄tia.
ḡ nō est stat⁹. nego assūptū absolute p̄lato vocabulo: q̄a
itelligit̄ de p̄ncipio vl̄i tanq̄ de potiori: vl̄ ↄcedēdo assū
ptū: q̄ est p̄n^m p̄ticulare. nego ↄn̄tiā: q̄ nō repugnat ratio
p̄ncipy p̄ticularis: et stat⁹ vl̄is. ¶ Seq̄t 2° p̄ncipal̄r ad il/
lud aliquā p̄tē p̄ncipy nō eē deteriorē statu: vel aliquam
partē augmēti eē aliqua p̄te stat⁹ deteriorē i illis casib⁹.
¶ Seq̄t 3° cōiter aliquā p̄tē declinatiōis aliqua p̄te au/
gmenti nō eē minus malā: l3 totale tēp⁹ sit min⁹ malū. vl̄
saltē opz dicere aliquā partē status p̄te augmēti ad ipsū
statū terminata: et est min⁹ malū: et tu ista considera.
¶ Scōs aūt modus distingnit māem a qua depēdet mor/
bus. q̄nq̄ eni depēdet a mā grossa multa difficulter istā/

mabili plus valde lesiua sui multitudie q̃ sui caliditate.
q̃nq̃ vo pēdet a mã iflãmabili valde subtili: non multe
quãtitatis ꝛ valde acutã.¶ Premittit scðo ꝙ v̄tutis op
pressio seq̄t m̄ltitudinē ꝛ grossitie mãe opprimētis ꝛ gra
uãtis: ꝛ suffocãtis: sed v̄tutis resoło sequit̄ intēsionē cali/
ditatis resoluētis. ¶ Tūc infert ↄcłones. poſe est accidē
tia p̄ncipij eē deteriora accñtib⁹ status. ꝓbat̄: q꞉ poſe est
mãm esse talē vt sit magis nociua aggrauãdo q̃ resoluē/
do: vt mã existente multa grossa difficulter inflãmabili.
¶ Scða ↄcło. poſe est alicuius paroxismi status accñtia
esse deteriora accñtibus p̄ncipij. ꝓbat̄. q꞉ poſe est mãm
a qua depēdet paroxismus multo min⁹ eē nociuã oppri/
mendo q̃ resoluēdo: vt si sit subtilis pauca multũ calida
acuta ꝛ quodã modo furiosa. Talis enim in principio pa
rum opprimit: sed in statu multum resoluit.
¶ Ego autē credo has duas ↄclusiones scði modi esse ve/
ras: ſ3 modi ꝓbãdi vident̄ mihi isufficiētes: ꝛ suppositio
scða falsa. Nã certũ est ꝙ materia maligna pauca m̄lte
malitie perēs cor aut stomachū: multo magis opprimit
v̄tutē q̃ mã multe quãtitatis nō ita maligne qualitatis.
nã si ad stomachũ tãta quãtitas materie flegmatice cur
rat quãta cholera currit in syncopali minuta: certũ est ꝙ
nō m̄ltũ sequeret̄ nocumētũ ꝛ in syncopali minuta mul
totiēs seq̄t mors. Cōtingit g̊ mãm aggrauare virtutē sui
malignitate: postea malignitate materiei ↄtingit calorē
magis submergi ꝛ mã existēte acuta mordicatiua: vt pa/
tet p̄ma q̄rti. caplo de rigore. vbi dicit. ꝑꝑ mordicationē
a mã calida calorē ad iteriora fugere. ergo mã m̄ltotiēs
sui malignitate suffocat ꝛ opprimit calorē: ꝛ ita m̄ltotiēs
quãtitas mãe calide facit m̄ltã resolutionē: vt p3 in syno/
cha. ¶ Dico igit̄ plurimas posse ↄtingere causas ꝓpter
quas accidētia principij nō sint seuiora: vt ꝙ a principio
cũ mã spargit̄ sup mēbra non multi fumi putridi cordi
ꝛ ꝑtibus iferioribus miscent̄ ꝑꝑ locũ vbi materia putre
fit vel m̄ltis alijs modis: q̃nq̃ vo ꝑꝑ oris stomachi debi/
litatē in p̄ncipio paroxismi mã mouet̄ ad ip3 ꝛ facit syn/
copim vbi in habēte fortē stomachũ nō fieret vt pōt col
ligi p̄ma quarti. caplo de syncopali humorosa: ꝛ sic infini
te sunt alie cōtingētie: quas oēs Gał. videt̄ itelligere. io.
terapētice. ca. vltio. in illo gñali ꝙ aliqđ est p̄nm qđ fit si/
ne oi ↄstrictione. i. suffocatione: ꝛ debet itelligi sine nota/
bili suffocatione: alr̄ illud nō haberet rationē principij.

Quantũ ad scðm articulũ p̄mo memorãda sunt no
cumēta sequētia exhibitionē cibi in paro/
xismo. z° supponēdũ ꝙ l3 q̃nq̃ cōtingat accñtia p̄ncipij
eē min⁹ mala accñtib⁹ status: tñ pluries ↄtigit oppositũ.
hoc p3 ex Gał. loco allegato: ꝛ ad experientiã. ¶ Tūc sit
p̄ma ↄclusio. ꝑter aliqđ accñs emergēs ↄtingēs est de/
teri⁹ eē cibãdũ in statu q̃ in p̄ncipio. p3 vbi in statu sup/
ueniret p̄nm alterius paroxismi vel multa sitis: vel vbi in
p̄ncipio esset nimia v̄tutis debilitas. in hãc oēs ↄsentiũt.
¶ Scða ↄcło Jacobi. v̄tute forti existēte paroxismo salu/
bri deducto nocumēto nouiter supueniēte alio ab eo qđ
natũ est sequi tēpora vni⁹ simplicis paroxismi deterius
est in p̄ncipio q̃ in augmēto vel statu egrotãtem cibare.
¶ Cōcłonē ꝓbat multiplr̄. p̄. q꞉ multum magis cibus in
p̄n° dãdus est apt⁹ addere ad suffocationē caloris q̃ da/
tus in statu sit apt⁹ addere in cruditatē vł dissołonē que
sunt necia status. Nã qlibet cibus a p̄n° est aptus addere
in suffocationē: sed nō qlibet ita in dissołonē cũ possit da
ri cib⁹ refrigeratiu⁹. ¶ Scðo: q꞉ ex cibo dato in p̄n° pa/
roxismi magis augmētant̄ tꝑa morbi q̃ ex eodē dato in
statu: cũ ꝑ ei⁹ exhibitionē in p̄n° augeat̄ p̄nm augmētum
status ꝛ declinatio. S3 ꝑ exhibitionē eius in statu nō au
get̄ p̄nm: nec augmētũ cũ p̄terierint. p̄nm eni auget̄: q꞉ fit
subuersio caloris. augmētũ magnificat̄: q꞉ pluri tꝑe sta/
bit ante q̃ cōplete spergat̄: status auget̄: q꞉ a cibo ꝓhibet̄
cita fumoꝝ dissolo declinatio pariter. ¶ 3°: q꞉ in p̄n° ma
xima q̃titas crudaꝝ supfluitatũ gñaret̄ ex cibo: cũ tūc
calor obsessus bñ digerere nō posset. ¶ Itē ille supflui/
tates in statu iflãmabũt̄ ꝛ corp⁹. ¶ Istã ↄnē nō puto ve
rã. Et iõ ↄ illã sic arguo. poſe est v̄tutē in statu ꝑoxismi
cũ p̄dictis ↄditiōib⁹ m̄lto magis ipediri ꝑ cibi exhibitio
nē q̃ in p̄n°. g̊ stat nō eē mai⁹ nocumētũ cibare in p̄n° pa
roxismi q̃ in statu. assumptũ p3: q꞉ poſe est in statu m̄lto
pl's ipeditã eē v̄tutē a digōne merito flãme mãe q̃ i p̄n°
merito suffocatiōis. g̊ stabit ꝛ multitudinē male mãe: ꝛ
ꝓlōgationē ꝑoxismi: ꝛ corpis alterationē m̄lto mag' cre/
scere q̃ oia crescerēt in p̄n°. ¶ Cōfirmat̄. tūc ē min⁹ ma
lũ cibare in ꝑoxi°: cũ pect⁹ ꝛ stōchus iueniunt̄ in meliori
dispōne: ſ3 ista mēbra p̃nt iueniri i peiori dispōne i statu
ꝑoxismi q̃ i p̄n°. g̊ ꝛc̄. maior ē Gał. p̄ regimis acu. ↄtc. 46.
allato sepe. Et mior p3 ꝑ ipsũmet: q꞉ a stat seuiora eē accñ/
tia stat⁹ q̃ p̄ncipij: ꝛ h̄ p̄nr ꝑꝑ ledi in statu tali mēbra p̄n
cipalia talia plusq̃ in p̄n° vt cũ mã eēt subtilis modicũ i
p̄n° suffocatiua: ꝛ i statu m̄ltũ calefactiua oiu3 ꝑtiũ: ꝓci
pue cordis: cũ tūc fe. sit maior: ꝛ i p̄n° modica fiat caloris
retractio. ¶ Pono g̊ ↄnē oppositã. ↄtigit v̄tute existēte for
ti in ꝑoxismo salubri deducti ipedimētis nouiter supue/
nientib⁹: exceptis illis q̄ sũt apta seq actionē v̄tut' ꝛ mãe
in vno simplici ꝑoxismo. magis tñ eē nocumētũ cibatio
nis i statu ei⁹ q̃ silis cibatiōis i p̄n°. ꝓbat̄. q꞉ ↄtigit i statu
v̄tutē q̊ ad oia mēbra magis molestari i vltio q̃ in p̄n° ꝛ
p̄cipue mēbra iteriora: ſ3 tc̄ eēt deteri⁹ cibare i statu. g̊ ꝛc̄.
maior est clara ex Gał. io. terapē. ca. vlt. ad fine3. vbi vult
aliqđ eē p̄nm ꝑoxismi: i q̊ nō ē penit⁹ ↄstrictio calitatis: i/
mo ↄtēnēdũ q̄ ad idicationē d nō cibãdo: vt. s̄. di. Cōstat
ãt statũ nō eē ↄtēnēdũ: cũ tc̄ nōbilr̄ febriat. iõ. ¶ P̄. Gał.
mouet ibi q̄ōnē: cũ q̃nq̃ ita disponãt̄ ꝑoxi': vt sit necius:
aut cibare in statu vel ꝓpe: aut in p̄n° vel prope. Querit
g̊ qñ deteri⁹: ꝛ nō vꝛ sibi absolute r̄ñdēdũ: imo ꝑ distictio
nē: q꞉ a q̊rũdã morb⁹ ꝛ stat⁹ sũt cũ m̄lta calitate sine aridi
tate in q̄b⁹ nō est cibãdũ: q̃nq̃ vo ecōtra in q̄b⁹ est cibã/
dũ in eoꝝ p̄n°. ¶ Itē p̄nꝫ q̄dã sũt cũ multa retractione
caloris: ꝛ suffocatiōe ei⁹: q̄dã vo sine. vñ sicut dicit ad lit/
terã. Morē aũt status ꝛ paroxismi p̄nm obsecro attēdere
mēte. Stat⁹ q̄dē si siccus ꝛ aridus siue in egritudie febri
lis caloris: aut ardēs siue ariditate. Nã ꝑorē q̄dē op3 hu/
mectare q̃ citissime humectãtib⁹ cibis. In scðo vo expe
ctare ꝛ sedare q̃ plimũ calorē. ita vo ꝛ p̄ncipij morē ifri/
gidãdo corpis extremitates: ꝛ in faciēdo m̄ltã ītus trã/
positionē sanguinis: aut in faciēdo sine oi ↄstrictione ꝑscru
taberis. Nã zm q̄dē non ↄstrictũ ↄtēnendũ vt nutriret̄.
Ecce ꝙ vult hic ꝭm p̄nm qđ fit sine ↄstrictiōe cōtēni in i/
dicãdo de ablatiōe cibi. stat⁹ aũt p3 nullo mō ↄtēnēdus.
¶ Ad argumēta aũt ↄcłonis precedentis. Ad p̄mũ negat̄
ꝙ mai⁹ sit nocumētũ submersiōis ꝛ suffocatiōis q̃ i sta/
tu calefactiōis. Nã in p̄n° modica facta merito principij
submersione: ꝛ in statu multo existēte calore p̄ter nãm nō
obstãte aptitudine cibi maiori ad ꝓuocãdũ q̃ ad icēdē
dũ. stat tñ plus icendi q̃ ꝓuocare. ¶ Ad zm negat̄ argm
hoc. oia q̄tuor tꝑa magnificant̄ ex cibo in p̄n° exhibito ꝛ
ꝑ cibũ i statu exhibitũ nō nisi duo. g̊ plus magnificabit̄
ꝑoxism⁹. Nō stat ꝑ illũ in statu exhibitũ plus magnifica
ri illa duo q̃ p̄us magnificabant̄ illa q̄tuor. ¶ Ad tertiũ
argm negat̄. ꝙ in p̄ncipio tã magna quãtitas crudoꝝ hu/
rum generet̄ ꝙ multi corrupti in illo statu generabunt̄:
quoꝝ erit maior lesio. ¶ Ad 4m dicit̄. ꝙ tã in statu sup/
fluitates ex cibo generate erũt forte expulse. vł si erunt
nō erũt ita apte icendio: sicut ille que ex cibo sumpto in
statu generabuntur. Et ideo minus intenderet in statu.
¶ Tertia cōclusio. stãtibus accidētibus p̄ncipij eque pro/

portionalr itẽſis cũ accñtib⁹ ſtat⁹ eiuſdẽ poxiſmi ſalubris ꝯſtãte vtute: ⁊ deductis alijs nocumẽtis ꝑterq̃ poxiſmalẽ morũ mãe dicti poxiſmi deteri⁹ eſt cibare in pn° q̃ in ſtatu. pȝ q: cib⁹ i pn° exhibit⁹ eſt apt⁹ magis itẽdere accidẽtia pncipij: q̃ alijs ꝑib⁹ magis itẽdet. Jtẽ q: nocumẽtũ plib⁹ cõicat̃ tpibus. Jtẽ h̃ ſtãte in poxiſmo pect⁹ ⁊ ſtõch⁹ deteri⁹ diſponunt̃ in pn°. q̃ ⁊c. ¶ 4ª ꝯ. illa ꝓportione ſtãte cũ circũſtãtijs dictis. Jſte ẽ ordo tẽpoꝝ i malitia cibãdi i poxi°. ꝑ eſt pnᵐ. 2° ſtat⁹. 3° augᵐ. 4° declinatio. ⁊ h̃ eſt ꝑ mẽte doctoꝝ: ⁊ pcipue Hal. ꝑ regimis acu. ꝯᵗᵒ allegato.

Ad argumẽta pncipalia. Ad primũ negat̃ ſilitudo: q: pnᵐ vl̃e morbi ſalubris quo ad accñtia nõ eſt aptũ ita ſeua accñtia hr̃e ſicut vl̃is ſtatus. ſȝ bñ pnᵐ pticulare poxiſmi eſt aptũ ita ſeua hr̃e accñtia ſicut ſtat⁹. pterea ẽ pticulare pnᵐ poxiſmi breuius cõiter vli. ¶ Ad 2ᵐ negat̃ aſſũptuȝ. ſi vl̃r ſumat̃. ¶ Ad 3ᵐ negat̃ argᵐ. vt⁹ eſt fortior. q̃ ⁊c. nã nõ ſoluȝ a vtute ſumit̃ idicatio cibãdi. aſſũptũ ẽt nõ eſt verũ gñalr. ¶ Ad 4ᵐ dĩ ꝙ illi⁹ febris tertiane ſtat⁹ q̃ ad accñtia erit in pn° pticulari. vl̃ 2° dõm qð ſupra nõ fuit dictũ ꝙ gñalr in cuiuſlibet morbi pn° eẽt groſſius dietãdũ: ſȝ i illis q̃ꝝ ſtat⁹ mltũ diſtat ab vlĩ pn° de qb⁹ eſt illa tertiana vnici poxiſmi: vt ꝯſtat. ¶ Ad 5ᵐ argᵐ pȝ ꝙ ꝓbat vnã. ſ. pticularẽ: ſȝ in tali pn° nõ erũt eq̃ ꝓportionalr itẽſa accñtia principij ſicut in ſtatu erũt accñtia itenſa ſtatus. **Aforiſm⁹. XII.**

Paroxiſmos ꝓo ⁊ conſiſtentias declarant egritudines.

¶ Ducuſq̃ q̃ ad mltos aforiſmos Hipp. docuit modũ dietãdi reſpcũ hito ad ꝓpingtatẽ ſtat⁹ vl̃ diſtãtiã: ⁊ q̃ ad pticularia q̃dã. hic ꝯñter ponit q̃dã ſigna p q̃ cõprehẽdim⁹ ſtat⁹ ꝓpingtates: ⁊ poxiſmorũ diſpõnes. ¶ Diuidit̃ aũt pſens aforiſmus in duas ptes. nã pmo docet ſigna que ſunt in morbo preapparẽtia: qa ſimul ab ipſo pncipio morbi: ſũt aũt ante. ſcðo docet iſta per ſigna que poſt apparẽtia: q: raro in pncipio morbi apparentia: imo plerũq; poſt pnᵐ. ſcða pars icipit ibi [Sed et poſt apparentibus.] ¶ Pria in tres ſm tres ꝯnes q̃s ponit de ꝓpoſito. ſcða ibi [Et hore anni.] tertia ibi [Et circuitũ.] ¶ Jn pma pte vult iſtã ꝯnẽ. per egritudinũ naturã poſſumus venire in cognitionẽ paroxiſmoꝝ ⁊ cõſiſtentiarũ. ꝓbat̃. per talẽ egritudinũ naturã vel maneriẽ poſſumus cognoſcere ~~manerie~~ materiei faciẽtis morbũ: ſed per talẽ manerie materiei cognoſcimus paroxiſmos ⁊ cõſiſtentias. ergo ⁊c. aſſumptũ circa notata declarabit̃. ¶ Nota pmo per paroxiſmos hic itelligere gñalr ita paroxiſmos ſicut exacerbationes cõtinuarũ: vt patet in cõmento. ¶ Nota ſcðo ꝙ hoc nomen cõſiſtentia duo ſolet apud medicũ ſignificare: qñq; eni ſignificat ſtatũ vl̃em: q: in illo cõiter eſt morbi maxia vis: qñq; ſignificat cõpoſitionẽ totalis morbi ex ſuis vl̃ibus tpibus pro quãto ſũt lõga aut breuia ꝓpinqua pncipio: vel ab eo remota: ⁊ lȝ vtroq; mõ poſſit verificari: tñ hic ſumit̃ mõ ſcðo: vt põt colligi ꝑ de criſi. caplo 3°. ¶ Nota 3° ꝙ tã paroxiſmoruȝ q̃ cõſiſtentiarũ poſſum⁹ plures hr̃e notitias. v̓. g. ꝙ ſunt vel erũt. Jtẽ de duratione de itenſione de mõ reditus de mõ terminatiõis de q̃litate accidẽtiũ in eo: vt ſitis doloris frigoris rigoris eſtuationis. Ad ꝓpoſitũ ſm quẽcũq; iſtoꝝ modoꝝ iſta fiãt nota cũ pus nõ eẽnt. ita nota dicũtur declarari p illa p que fiũt nota: ⁊ ecõtra. illa ita notiſſima dicunt̃ declarare. ¶ Nota quarto ꝙ hic p egritudines itelligunt̃ mãles apte paroxiſmos facere: quaꝝ egritudinũ iterum poſſumus multas notitias hr̃e. pmo ꝙ ſit egritudo. ſcðo gen⁹ eius. v̓. grã. ꝙ ſit febris. tertio magis ſpecialr vt ꝙ ſit putrida: ⁊ ſic tandẽ vſq; ad ſpẽm ſpecialiſſimã: vt ꝙ ſit tertiana cõtinua ⁊ ſil̃e exẽplũ intelligat̃ in apoſtemate. egritudo igit̃ nõ ſm quẽcũq; modum de iſtis cognoſcat̃: declar paroxiſmos ⁊ ꝯſiſtentias: ſed p cognitionẽ nãe vel ſue ſpecifice maneriei. ¶ Ex iſtis colligit̃ itellectus lr̃e ꝙ egritudĩes cognite quo ad ſuã maneriẽ ſpecificã ſignificãt aut notificãt paroxiſmos quo ad multas ſuas ſignificationes: ⁊ etiã vl̃em cõpõneȝ totius morbi ex ſuis vl̃ibus tpib⁹. ¶ Modus aũt eſt: qa ex quo ſcio ꝙ hec febris eſt tertiana. iam ſcio ipſaȝ pẽdere a cholera. Et qa cholera eſt ſubtilis ⁊ cite diſſolonis ⁊ mlte caliditat̃ ⁊ ſiccitatis cõprehẽdo ꝙ egritudo debet hr̃e tpa vl̃ia breuia: ⁊ ꝙ paroxiſmi debẽt eſſe breues cũ ſiti ⁊ ariditate ⁊ dolore capitis ⁊ rigore in pncipio ⁊ ſudore i fine: ⁊ tertianarij: qa de tertio in tertiũ redeuntis: ⁊ ſil̃e exemplũ poſſet poni de alijs morbis. ¶ Nota qnto. ꝙ notitia paroxiſmorũ ⁊ cõſiſtentiaꝝ habet̃ anteq̃ ſit p cognitionẽ nature egritudinis. nã ab ipſo initio cũ ſcio eſſe tertianã arguo oĩa dicta. ¶ Nota ſexto iſtã notitiã eẽ ꝯfuſaȝ: ⁊ nõ oĩno certã. pmo ꝯfuſam: qa nõ limitatã. v̓. g. Cognito ꝙ tertiana eſt: ſcio ꝙ debet cito terminari: ſed nõ ſcio limitate q̃ cito: vt ꝙ in q̃tuor paroxiſmis: ⁊ ſilr de quãtitate paroxiſmoꝝ: ⁊ modo terminatiõis ⁊ accidẽtib⁹ ſcðo inteta: q: nõ opȝ oĩno ita eẽ. Nã cognito ꝙ fc. eſt flatica arguo ipſaȝ longã: ⁊ poſſet ex aliq̃ ꝯtingẽtia breuiari. ita in tertiana ſi iudico futurũ capitis dolorẽ poſſum decipi ꝓpter multas pticulares circũſtãtias: ſed ſufficit ꝙ vt in plurib⁹ verificat̃. ¶ Nota ſeptio ꝙ ſignoꝝ egritudinis quedã ſunt extrinſeca corpori vt tẽpus ⁊ regio: quedã intrinſeca vt cõplexio etates. Jtẽ itrinſecoꝝ quedã ſumuntur a ſuba ipſa morbi vel eſſentia: q̃dã ab operationibus: quedã a caſib⁹. i. diſpõnibus que pẽdẽt ab aliquo mediãte operatione. Exẽplũ pmi: vt ſignũ ſũptũ a calore q tangit̃ in tertiana eſt a ſubaliter ĩberẽtibus. Exẽplũ ſcðĩ. vt ſitis dolor pulſus. Exẽplũ tertij. vt lingue citrinitas cholera a corpe emiſſa vomitu aut egõne. Signa ſũpta ab opatione mutata ſũt: aut corruptio: aut ablatio i q̃titate receſſus a nãli. Caſus autẽ eſt: aut exiẽs a corpore: aut q̃litas mutata lȝ nõ repugnet aliquã actionẽ leſaȝ eẽ caſuȝ. volendo ergo hr̃e notitiam ſpecificã maneriei egritudis: opȝ oĩa iſta cõſiderare. ¶ Poꝝ autẽ declarationẽ precipue iſtarũ diſtinctionũ quere ſcðo tegni. Exẽplum auteȝ cũ iſta oĩa contrahũt ad tertianã ſignificãdã. Nam cum video iuuenẽ cholericũ in tẽpore eſtatis poſt mltũ forte exercitiũ ⁊ vſum ciboꝝ ⁊ potuũ cholericoꝝ ⁊ multarum vigiliarũ pati fe. cũ calore mordaci in pncipio cito victo a manu cũ ſup ĩfirmũ ponit̃ cũ ſiti ⁊ dolore capit̃ ⁊ i pn° cũ horripilatiõe: ⁊ cũ pulſu magno veloci ⁊ frequẽte: ⁊ tñ nõ cũ nimia g̃uitate: ⁊ cũ ſudore i ðcliatiõe: arguo eẽ tertianã purã iterpolatã: ⁊ max° ſi poxiᵘˢ. iz. ñ trãſeat horã.

¶ Et tempora anni.

¶ Scða ꝯ. tpa anni notificãt poxiſmos ⁊ ꝯſiſtẽtias ad ſenſum precedentis cõcluſionis. ꝓbat̃. q: declant qualis eſt mã faciens morbũ ⁊c. ¶ Nota hic pmo. ꝙ p horaȝ anni duo poſſumus intelligere. pmo mõ illud anni tẽpus in q̃ maxime eius vtilitas quo ad fructus percipiẽdos manifeſtat̃: vel melius in qua maxie vis ſolis exprimit̃ apud nos. ſ. qñ nos ſol maxie calefacit: ⁊ iſto modo ſcða eſtatis medietas vel circa ſolet dici hora anni: ⁊ fructus q tunc naſcunt̃ dicunt̃ horarij. ſcðo mõ dicunt̃ hore anni q̃tuor tẽpora in que annus diuidit̃: ⁊ h̃ mõ ſumit̃ hic. ¶ Nota ſcðo ꝙ hec tpa ꝓ quãto ſol i ipſis vario mõ ſe hȝ ad nos ſũt cã varie cõplonis aeris. Et q: corp⁹ nr̃m diſponit̃ plerũq; ſm diſpõnẽ aeris. iõ diſponit̃ corp⁹ ẽt q̃ ad hũores in eo exñtes ſm aeris q̃litatẽ vtplᵐ. Ex qb⁹ pȝ modus q̃ hore anni ſignificãt diſpõnes paroxiſmoꝝ ⁊c. nam vnaqueq; hora ſignificat mãm a qua pendet morbus eẽ ſibi ꝓportionatã: vt eſtas cholerã: hyems flegma. Eſtas ſub-

tilitatē hūorū hyems grossitiē. Et iō penes h̄ significāt hec q̄tuor tpa q̄litates paroxismoꝝ ⁊ ꝯsistentiaꝝ:sic dictū est. ¶ Nota 3° hāc significationē eē min⁹ verā ⁊ magis cōfusā ea de q̄ loquit̄ p̄ ꝯ:sed tñ q̄ mutatiua ē nō ē negligēda. ¶ Ultio nota ꝙ hic itelligit̄ de tpib⁹ ꝓpas nās seruātib⁹ maxie.nā et si in aliys q̄dāmō verificet̄:tñ maxime v̄ificat̄ cū ista ꝯditōe. ¶ Quarto nota ꝙ ꝑ horas dedit Hippo. itelligere regiones q̄ horis ꝓportionant̄.

¶ Et circuituū adiuicē icremēta: siue quotidie: siue ꝑter diem: siue ꝑ amplius tempus fiant.

¶ 3ª ꝯ.icremēta circuituū adinuicē siue fiāt q̄tidie paroxismi siue die vna ita iterpolate:vt de 3° i 3ᵐ siue ampliori tpe notificāt paroxismos ⁊ ꝯsistētias.ꝓbat̄.illa notificant paroxismos ⁊ ꝯsistētias q̄ notificāt q̄litatē ⁊ dispōnē māei faciētis morbū:sꝫ icremēta dcā sūt h⁹.g̃ ⁊c̃.assūptū i notatis dclabit̄. ¶ Circa ptē p̄ nō ꝙ ꝑ circuitū h̄ nō vt p̄us ꝑcedēti afo° itelligit reditū cōphēdētē duos paroxismos ⁊ vnā iterpolationē:sꝫ paroxismū vt sic circul'r redeūtē:sꝫ ēt q̄nq; de tpe cōphēdente vnū paroxᵐ cū vna qete dicat̄:vt Rabbi Moyses ioª ꝑtic'la suoꝝ afoꝝ.29.afo°. ¶ 3° nota hic icremēta ista itelligi:aut q̄a paroxism⁹ fit lōgior aut fortior:aut q̄a anticipat respcū ꝑteriti:aut q̄ malignior:aut q̄a itēsioꝝ accn̄tiū. ¶ Exēplū p̄ⁱ.vt si durauit pm⁹ paroxismus decē horis:hic durat duodeciꝫ.Exēplū 2ⁱ.vt si pm⁹ fuit fortis:vt.3.hic vt.4.Exēplū 3ⁱⁱ.vt si pm⁹.20.hora inuasit hic.18.Exēplū 4ⁱ.vt q̄ pm⁹ fuit caloris mitis h̄ acuti.Exēplū 5ⁱ.vt q̄ in p̄ min⁹ sitiuit:min⁹ doluit caput:aut min⁹ riguit:⁊ sic de aliys. ¶ Tertio nota ꝙ cā h⁹ icremētoꝝ est plerūq; subtiliatio māe: vel ei⁹ maior ꝑparatio: aut ēt maior malignatio q̄re plus stimulat v̄tutē:⁊ ex h̄ pꝫ cā v̄ificās ꝯnē.nā q̄n appārēt ista cremēta:tūc ꝓbabiliter arguim⁹ māꝫ esse sensibil'r alteratā ab eo q̄d fuit in p̄n°.Et iō arguim⁹ nos eē in augmēto:⁊ cū crescūt multū notabil'r nos arguim⁹ māꝫ aut factā ꝓpe pessimitatē aut multū iobedientē.Et ex his itelligim⁹ p̄ns augmētū v'le morbi ⁊ futurū statū ꝓpe.Et ex hoc pꝫ istā cog̃nē eē ꝯfusaꝫ:⁊ nō ex toto certā.nā q̄nq; i paroxismo vltimi icremēti erit status nō augmētū:vt colligit̄ p̄ de crisi. ¶ 4° nōnᵐ ꝙ ista icremēta q̄nq; sūt absolute icremēta:q̄nq; icremēta icremētoꝝ.Exēplū p̄mi.vt si scd̄s paroxism⁹ respectu p̄ⁱ icrescit ꝑ vnū.tertiꝫ respectu scd̄i ꝑ vnū:et sic ꝓcedendo erūt sola icremēta.Exēplū scd̄i.⁊ si scd̄s paroxism⁹ respcū p̄mi crescit per vnū.terti⁹ respectu scd̄i ꝑ duo.q̄rtus respectu tertiꝫ per tria:h̄ nō solū est icremētū:sꝫ icremētuꝫ icremēti.Et h̄ est q̄d maxie debem⁹ attēdere.nā in sola anticipatione aut icremēto est sepi⁹ error.⁊ h̄ forte notat Hippo.cū dixit adiuicē.i.icreᵗᵃ adiuicē:q̄ vnū crescat.s̃. aliō icreⁿᵘˢ. ¶ 5° nō p'la alia sig̃ª pōi.p̄ª 4ⁱ.ca° 4° iter ꝑappē tia sic a v̄tute a pulsu a regiōe:⁊ p'lib⁹ talib⁹ q̄ tu ibi vid̄.

Ueritur vtrū q̄libet morb⁹ hēat q̄tuor tpa v'lia.negatiue arguit̄.p̄ sic. morb⁹ mortalis nō hꝫ q̄tuor tpa:cū saltē q̄nq; nō hēat declinationē. ¶ 2° morbi imāles non hn̄t q̄tuor tpa:cū ista q̄tuor tpa penes māe alterationē distinguant̄.vt p̄ª.4.c.3°. ¶ 3° morb⁹ ichoās a mā ex toto digesta:vt si sanguis in aliq̄ loco distāte a corde putruerit:deide mouet̄ ad locū cordi vicinū vbi faciat febrē:⁊ talis nō hꝫ p̄nᵐ aut augmētū. ¶ 4° pōe est aliq̄n morbū ichoare a mā putrida reducibili ad benignū: ⁊ talis morb⁹ nō hēbit declinationē.Nā cū cōplete digesta fuerit mā erit cōplete reducta ad benignuꝫ:⁊ sic non erit morb⁹. ¶ 5° oppilatio mālis nō hēt q̄tuor tpa.g̃ ⁊c̃.

In oppositū autem est Hippo.cū vult nāꝫ morbi manifestare consistentiam que est compositio morbi ex suis vniuersalibus temporibus.

In q̄ōne notādū p̄.ꝙ cū morboꝝ q̄dā sunt māles: q̄dā imāles:⁊ mālīū q̄dā mortales q̄dā salubres:hic solū de mālib⁹ salubribus itendim⁹. ¶ Nota scd̄o ꝙ mālīū q̄dā sūt apti ꝑm alterationē māe manifeste trasmutari vt febris ⁊ apata:q̄dā nō vt oppilatio repletio:⁊ de p̄mis itēdim⁹. ¶ 3° nota ꝙ q̄dā taliū icipiūt a mā cruda nō reducibili ad benignū:q̄dā vo a mā digesta vel ad benignū reducibili. ¶ Ultimo nota ꝙ tpa morbi q̄nq; sumunt̄ vt distiguunt̄ adiuiceꝫ penes accn̄tia vel morbi eēntiā:q̄nq; sumunt̄ vt distiguunt̄ penes māe trāsmutationē:⁊ vtroq; mō pōt q̄ri in q̄ōne:⁊ ista distictio satis pꝫ supra cū vtriusq; mēbri declaratione. ¶ P̄ria ꝯ.i morbis imālib⁹ tpa q̄ ad morbi eēntiā v'l accn̄tia distīcta corrn̄dēt:sꝫ nō q̄ ad alterationē māe.p̄ª ps pꝫ.q̄ morboꝝ imālīū q̄dā sūt q̄ stāt cū nō ꝑcipit̄ māifeste additio in eis:⁊ postea vr̄ q̄dā eq̄litas i sūmo eoꝝ:deide deficiūt vt pꝫ de ethica ⁊ effimera.2ª ps clara est de se. ¶ 2ª ꝯ.nō in q̄libet morbo imāli iueniūt̄ isto mō tpa adiuicē distīcta.pꝫ de hoie a natiuitate ceco:aut colobo nisi forte diceret̄ ꝙ sint in ꝯtinuo statu:sꝫ q̄ hec tpa aliquā videt̄ iportare adiuicē relōnē.iō nō puto v̄e ad mētē medicoꝝ ibi eē aliq̄d tēpoꝝ. ¶ 3ª ꝯ.nō i oib⁹ morbis mālib⁹ iueniūt̄ q̄tuor tpa penes accn̄tia distīcta:⁊ dig̃ōne pꝫ i mortalib⁹ ⁊ in morbo ichoāte a mā digesta aut corrigibili. ¶ 4ª ꝯ. ꝓbabil'r i oī mēbro māli salubri ad salutē termināndo inuenitur declinatio q̄ ad accn̄tia.pꝫ.q̄ nō subito termiat̄ ad nō q̄dū:sꝫ ꝑ paulatinā remissionē. ¶ 5ª ꝯ.pōe est aliquē eē morbū mālē salubrē q̄ nō habuit p̄nᵐ.pꝫ d̄ apate ꝯcto a p̄n° g̃nōnis. ¶ 6ª ꝯ.q̄libet morb⁹ post p̄nª g̃nōnis ichoās mālis saluber:⁊ ad salutē termināndus hꝫ 4ᵒʳ tpa q̄ ad accn̄tia v'l eēntiā:pꝫ.nā cū n'l's istoꝝ acgrat̄ v'l depdat̄ subito:pꝫ ꝙ p̄ erit tps i q̄ nō erit tāta ꝑtiuꝫ morbi diuersitas:vt morb⁹ ꝑcipi sufficiat augeri.2° tātū augebit̄ vt māifeste appeat v'l appere possit. 3° erit i dispōne sua sūma in q̄ nō erit nōbil' dr̄ia. 4° notabil'r remittet̄. ¶ Et nō hic ꝙ ꝑ nōbile icremētū itelligo m'tū ꝓportionale in cōꝑatione ad totā morbi itēsionē.Et ita ꝑ nō nōbile itelligo ꝓportionalē variationē modicā.In cōꝑatiōe ad totū morbū:⁊ h̄ iō dico:q̄ nō est dubiū ꝑꝫ modū loq̄ndi medicoꝝ p̄nᵐ acute pleuresis:aut causonidis m'to eē itēsius p̄n° leuis effimere:⁊ ita de declinatiōe. ¶ Ex ista sequit̄ p̄ ꝙ synocha sine putredie fcā flōia:⁊ termiata cito nō terminat̄ in p̄n°:imo i declinatiōe respcū sui:⁊ hꝫ p̄nᵐ augmētū statū ⁊ declinationē q̄ ad accn̄tia. ¶ Seq̄t 2° nō eē pōe medici bn̄ficio fieri ꝙ sit morb⁹ salubris post p̄nª g̃nōnis icipiēs:⁊ ad salutē termināndus:q̄ nō hēat augmētū ⁊ statū. ¶ Cōtra.pariat̄ sor.synochā sīn putrediē ⁊ sit nūc i p̄n°.⁊ fiat flōia vsq; ad syncopiꝫ ꝑ quā liberet̄. Et pꝫ ꝙ nō hēbit statū v'l augmētū:q̄ stati icipit declinare.hic dr̄ ꝙ si ꝑ flōiaꝫ icipit decliare stati nō sum⁹ in p̄n°: ⁊ sic casus eēt ipōis si ita pōat̄:sꝫ bn̄ sum⁹ i eo tpe ꝙ eēt p̄nᵐ vni⁹ alteri⁹ synoche:vtputa total' q̄ seq̄ret̄ si flōia v'l aliō nō fieret:vn̄ h̄ tps q̄d eēt vni⁹ alteri⁹ p̄nᵐ:q̄a i eo reª illi⁹ alteri⁹ nō eēt nōbile augmētū:iā ē aggregatū ex p̄nᵒ statu ⁊ augᵗᵒ illi⁹ p̄ue synoche:vt pꝫ intelligēti. ¶ Ultia ꝯ.q̄libet morb⁹ mālis saluber ad salutē termināndus apt⁹ de sui nā recipe varietatē ꝑm variationē dispōnis māe in dig̃ōne ⁊ putredie icipiēs post p̄nª g̃nōnis ⁊ a mā cruda incorrigibili deducēda ad cōplemētū digestionis cōuenieter materiei nociue incorrigibiliter hēt quatuor tēpora distīcta quo ad māe digestionem:⁊ quatuor quo ad accidētia vel morbi eēntiā:hoc fit pro mente acutorum.

Ad argumenta ꝑncipalia.Ad p̄ᵐ ꝯcludit ꝯnes 3ᵒˢ. ¶ Ad 2ᵐ rn̄suꝫ ē q̄uō morbi imāles hn̄t q̄tuor tpa ⁊ q̄uō nō. ¶ Ad 3ᵐ ⁊ 4ᵐ ꝓbant ꝯclōnē 3ªᵐ. ¶ Ad 5ᵐ dr̄ ꝙ hꝫ vbi icipiat post g̃nōnis iniu

cium:nõ tñ nisi quo ad accidẽtia vel morbi essentiam.

¶ Sz et post appẽtib⁹: queãdmõz i pleuretico sputũ subrubeũ si ꝯtinuo appeat icboãtẽ qdẽ ab breuiat. Si ṽo posteri⁹ appareat prolongat.

¶ In hac pte z^a ponit signa post appentia: ꝛ diuidit in duas ptes. pꝛio ponit ꝯnẽ vnã magis gñalẽ. scđa magis spe/cialẽ. ibi z^a [Et vrie.] In pꝛia vult istã ꝯnẽ. signa post ap/parẽtia notificãt morboꝝ ꝯsistentias ꝛ pogꝛismos. Cõclo pbaꝛ. hec talia significãt dispõnes mãe morbi a qb⁹ va/nanꝛ ꝯditiões poꝛismoꝝ ꝛ ꝯsistẽtiaꝝ. g̊ ꝛc. assumptũ p/baꝛ exẽplo. Nã in pleuretico sputũ subrubeũ si appet cõ tinuo. i. ppe initiũ morbi signat pleuresim futurã breuẽ: ꝛ si tardius appeat signat eã futurã lõgã. ¶ Nota p̊ p si/gna post appentia itelligi illa q̄ nõ statim ab ipso morbi initio pñt merito trãsmutatiõis facte i morbo appere: et tñ sũt apta talẽ seq trãsmutationẽ: vt digõnis vl' putredi nis. ¶ Nota z° ꝙ taliũ signoꝝ q̄dã sũt signa digõnis: aut oppositi: q̄dã signa mortis vel salutis: q̄dã signa cretica. Exẽplũ pmi. vt vrĩa cũ hypostasi laudabili: aut nigra: aut sputũ cũ laudabili colore ꝛ mõ sbe sic subrubeũ vl' albũ: Exẽplũ z^i. vt nigredo ligue: vl' nimia ariditas: vel nigre/do hypostasis. Exẽplũ tertiꝫ. vt rubedo maxillaꝝ cũ capi tis dolor i synocha ꝛ pꝛuritu nariũ signant crisĩ p fluxũ sanguis nariũ. Et lz de oibus possit verificari ꝯclo: maxi/me de signis digõnis aut oppositi vificaꝛ. ¶ Nota 3° ꝙ pleuresis est apa: sed est duplex: q̄dã vera: q̄dã nõ ṽa. ṽa di: q̄ est in pãniculo tegẽte costas iterius in pectore q vo/caꝛ pleura. nõ vera est i musculis medijs iter costas: aut in pãniculo costã iuoluẽte: nũc aũt de vera loqmur pleu/resi. ¶ Nota 4° ꝙ lz qñqꝫ spueꝛ pleuresis: qñqꝫ pmuteꝛ: pl'^s aũt sputo terminaꝛ: ꝛ modus ẽ iste: vt sumiꝛ ex Gal. 4° iterioꝝ. nã pp mltã caliditatẽ i iteriorib⁹ apata ꝯtinue ibi exñtia q̄si aliqd resudãdo emittũt ad supficiẽ iterio rẽ: illõ tale hora ꝯstrictiõis cũ pulmo tãgat parietẽ pe/ctoris sugiꝛ a pulmone. deide p poros ṽtute nãli pulmo/nis expulsiua mittiꝛ i puas camilas: deide in magnas q̊/usqꝫ ad guttur veniat ꝛ spuiꝛ: ꝛ h̄ paulatine q̊usqꝫ i pl'ib⁹ dieb⁹ tota mã pleuresis euaꝛ. ¶ Nota 5° ꝙ cũ mã pleu/resis sit vt plerũqꝫ sãguis cholicus: iõ est rubei coloris: ꝛ cũ p digõnẽ alteraꝛ: ꝯuertiꝛ ṽsus albedinẽ: vt p̊ pnostico rũ. 47. ꝯ^{to}. iõ icipiẽte digõne sputũ nõ est ex toto rubeũ sic sãguis: sz subrubeũ: ꝛ iõ sputũ subrubeũ tũc apparens signat digõnẽ velocẽ: ꝛ iõ cito morbi terminationeꝫ. Si ṽo opposito mõ tũc tarda ẽ termiatio. ¶ 6° nota ꝙ cõti/nue di eẽ qđ ppe ẽ valde. eẽ g̊ sputũ subrubeũ ꝯtinuo in/choãte pleuresi ẽ eẽ ppe valde ichoatiuũ. ¶ Ultio nota ꝙ dꝛ sputũ a sceratu: vt p̊ de crisi. 5° ca°. qa scerat⁹ diꝛ rẽ digestã. Sputũ autẽ est cõe ad digestum ꝛ indigestũ.

¶ Et vrie egões ꝛ sudores ꝛ ꝺscriptas ꝛ euertas lõgas ꝛ breues egritudies appẽtia ꝺclarãt.

¶ Ponit scđaꝫ ꝯnẽ: ꝛ est vrine ꝛ egõnes ꝛ sudores signant egritudinũ lõgitudinẽ vel breuitatẽ vel bonã vel malaꝫ eaꝝ terminationẽ. pbaꝛ. illa signant hec dicta p q̄ cogno sciꝛ spẽs mãei morbi ꝛ ei⁹ digestõ vel ꝯtrium. Sed vrine egõnes ꝛ sudores sũt hꝰ. g̊ ꝛc. Assumptũ collige i notatl. ¶ Pꝛio nota ꝙ signoꝝ q̄dã sũt cõia q̄dã ppa. Exẽplũ p/mi. sic vrina signũ est digõnis in febribus. Exẽplũ scđi. qꝛ sputũ ppꝛiũ est passiõib⁹ pectoris. ¶ Urie g̊ ꝛ egõnes ꝛ sudores sũt signa cõia: sz tñ ẽt quodãmõ pñt dici ppa cũ illoꝝ sup qb⁹ imediate signant vt vrina epatis et vesice ꝛ egestio stõchi ꝛ itestinoꝝ ꝛ sudor z^e digõnis. ¶ z° nota ꝙ ista exñtia dupl'r signant. Pꝛio spẽꝫ mãe: vt egõ citria chol'a viscosa flegma. Et vrina ad citrinitatẽ ꝛ igneitatẽ declinis chol'aꝫ: ꝛ ad albedinẽ fl'a. ¶ z° signant digõnẽ ꝛ idigõnẽ videri hꝫ locis ppꝛijs. merito g̊ pmi signant sup morbi lõgitudinẽ aut breuitatẽ sic egritudines ꝛ tẽpora. igiꝛ ꝛc. Sed merito scđi. sua significatio est certior. nã si/gna digõnis sũt valde certiora ad citã termiatiõnẽ ꝛ sta/tus ppingtatẽ: lz ẽt i istis possit eẽ error. Salutẽ aũt aut malã terminationẽ signant ista pcipue vt oñdũt digõnẽ aut ꝯtriũ digõnis. s. putrefactionẽ: ex qbus appet nõ icon uenire eadẽ eẽ signa breuitatis: ꝛ salutis ꝛ crisis: ꝛ ita eꝫ. ꝛ iõ distinctio supra i signa mortis vl' salutis: ꝛ digõnis ꝛ oppositi: ꝛ crisis nõ fuit tãqꝫ oppositorum: sed tanqꝫ diffe(rentiarum.

Cõmentũ Gal.

ET si ꝺ ordinãda. Gal. cõmẽtãdo hũc aforismuꝫ z° facit. p̊ oñdit hui⁹ afo^i vtilitatẽ. in z^a pte p seqꝛ spãlẽ afo. ꝺclarationẽ. ibi z^a [Dico ãt egri/tudies.] In p̊^a pte facꝛ 3^a. p̊ repetẽdo dcã i alijs aforismis: docet q̄ sũt illa a qb⁹ sumiꝛ diete idicatio. z° istoꝝ reqsi/toꝝ re^u oñdit vnũ facil'r cognosci. z° duoꝝ alioꝝ cogñeꝫ neciaꝫ. dicit hic Hippo. breuiter oñdẽ p mltis ad alia lo ca remittẽdo. ibi z^a [Uirt⁹ morbi.] ibi 3^a [Morbos aũt.] sz põt expõi ꝙ p̊ repetit dcã i alijs tñ: ꝛ tũc text⁹ ẽ clar⁹: qꝛ dicte sũt tres ꝯsiderationes in dietãdo hñde sz ad mo/dũ itroductiõis. ¶ De p̊^a diꝛ ꝙ qꝫuis supius dixit de or/dinãda dieta: tñ iste locus pp illũ finẽ ordinatiõis expe/tit maiorẽ tractatũ. nã cũ pus ṽtutẽ infirmi ꝛ tpa morbi ꝯsiderauit h̄ itroduxit q̄si 3^m ꝯsiderãdũ: ꝛ ẽ itelligẽtia vl' cognitio eẽntie acuti morbi siue pacuti siue diuturni. Ex qb⁹ morbi dispõnib⁹ q̄tidiana dieta fm circuit⁹ vl' icre/mẽta suaꝝ accessionũ erit ordinãda. Ex q̊ pꝫ ꝙ ordiatio diete est triplex. i. cõpleꝛ itẽsiõe hita ad tria. q̄rũ vnũ est ṽt⁹ ifirmi. z^m ẽ eẽntia morbi q̊ ad acutiẽ vl' chronicitatẽ. 3^m ex iterpolatione pticulari cuiuslibet illaꝝ ifirmitatũ. ¶ Ubi nota ꝙ illõ 3^m de q̊ in pñti afo° loqꛝ nõ est aliqđ de istis trib⁹. sz Hippo. diꛝ h̄ vnũ neciũ ad recte opandũ fm hec tria. s. cogñẽ ꝛ itelligẽtiã eẽntie morbi q̊ ad acuti/tatẽ vl' chronicitatẽ ꝛ modũ suaꝝ pticulariũ iterpolatio nũ: ꝛ hec cognitio ẽ i ṽitate mlt' necia ꝛ magnũ tractatũ reqrẽs. Et tu ꝯsidera modũ q̊ ad textũ exponẽdũ. nã nõ dico ꝙ in h̄ afo° 3as ꝯditionẽ vñ sumiꛝ idicatio ponat: sz qd certũ reqsitũ ad recte opandũ: ꝛ debitas idicationes eligẽdũ. VIRTVS. Facit qđ dictuꝫ ẽ. dicẽs ꝙ ṽt⁹ ifir/mi i p̊^a visitatiõe põt facil'r cog̊sci pulsib⁹ ꝛ ceteris signa tiõib⁹ ꝛ opationũ motiuaꝝ ꝛ sensibiliũ ꝛ nãliũ pfectiõe q̄ signatiões dicte sũt i pnosticis. ¶ Ex q̊ seqꛝ ꝙ nullus põt dicere real'r. i. cũ aliq̊ fũda^{to} ꝙ ipse nõ põt ṽtutẽ ifir/mi cog̊scẽ: qa ois medicus ad hãc cog̊scẽdã ẽ dispositus quãtũcũqꝫ nõ eẽt pfect⁹ medic⁹. ꝙ si ad h̄ nõ sit disposi/t⁹ nãl'r saltẽ artificial'r erit ille ad hãc cog̊scẽdã disposit⁹. ¶ Circa ptẽ nõndũ ꝙ lz ṽtutes dispẽsantes nr̃m corpus sint vitales ꝛ aiales ꝛ nãles: ꝛ oiuꝫ ꝯsideratio vtil' sit: ma/xime tñ de vitali ꝯsideram⁹ a q̄ reliq̄ depẽdẽt. hec ãt pul su ꝛ anhelitu cog̊sciꛝ de ppe. ¶ Itẽ ꝛ alijs signis tornali tatis faciei vl' hõe hitudis cũ silitudie sanoꝝ magis me diate. hec p̊ pnosticoꝝ ponũꛝ. sz qꝛ hec cognitio facil' fuit de hac ñ posuit Hippo. doctrinã aforisticã. MORBOS ET INTERPOLATIONES. Facit qđ dictũ est di. ꝙ morbos ꝛ eoꝝ iterpolatiões qdã medici arbitranꛝ nõ posse cog̊sci nisi cũ iã adsint: qb⁹ Hippo. i isto afo° est ꝯtri⁹. Et ex isto hꝫ ꝙ hic Hippo. illoꝝ q̄ sunt necio cog̊sci breuiꛝ notitiã reddit ꝛ ꝯtriaꛝ dõo ꝙ ista cog̊scũꛝ sic alia i medicia: aut certe aut ab iteriori idicio ṽitati vicio. qb⁹ mõis cog̊scẽdi puidẽdus ẽ stat⁹ ꝛ iterpolatio future feb. ꝛ h̄ Hippo. pfecto docuit i pnosticis: ꝛ i lib° epidimiaꝝ. ꝛ illõ qđ i isto afo° di Gal. mõstrauit i li° p̊ de crisi. i q̊ diꛝ se oñdisse anqꝫ sit morbi stat⁹ qñ erit: sz qꝛ h^c Hippo. mõ strat hic: iõ breuiꛝ satagit nos vt p posse studeam⁹ breui tati. Sed si cui hec dicta nõ sufficiant recurrat ad libruꝫ

de crisi Gal. Ubi nota cognē arbitrariā dici illū ascēsuȝ
qui est cū aliquali formidine: ⁊ talis est duplex. vna pro/
pinquās certe veritati sicut ascēsus artificialr deductus.
Quedam vo non propinqua sicut ꝑsumptio ex pura nar/
ratione: vel tali modo nūc ista cognitio temporū morbi
anteqꝫ sit acquisita ex arte est arbitraria modo primo.
DICO AVTEM EGRITVDINES. Hic exegē
particulariter exponēdo ⁊ diuidit in duas ptes. Prio expo
nit pmā ptē. Scdo scdaȝ. ibi scda[qdā tn̄ ex appentib⁹.]
Pria in tres ſm ꝙ ordinate tres ꝯclones pme partis ex/
ponit. Scda ibi[Et tpa anni.] Tertia ibi[Et post addit.]
Pria i duas. Nā pmo ꝯclonē declat in febrib⁹ tā ꝯtinuis
qꝫ iterpolatis. scdo i alijs morbis. ibi scda[Qd aūt de fe/
bre.] ¶ Dicit pmo. ꝙ egritudines declant exacerbatio/
nes: q2 tertiana pura cū cognoscit eē hꝰ significat se esse
breuē: ⁊ cū h̄ iterpolatā: ⁊ ꝙ sua crisis vel suū cōplemen/
tū est vicinū: ⁊ itelligo p crisim terminationē morbi cu/
iuscūqꝫ modi. sed amphimerina. i. qtidiana signat se esse
lōgā: sed qrtana signat se eē lōgiorē. i ꝯtinuis etiā vt cau
son: ⁊ febres ꝯtinue de sanguine vel ꝓportionales de ali/
quo humore significāt se eē acutas respectu sibi silius in
mā: nō tn̄ ꝯtiuaꝝ: ſ3 febris alippiados. i. lipparia: ⁊ emitri
teus sūt medie iter has lōgitudine. ¶ Dicit scdo quo ad
hāc ptē ꝙ in scdo de crisi docuit cognoscere vnamquāqꝫ
istarū ab initio sui: ⁊ iō hic nō repetit ne videat̄ ideȝ bis
dicere: ſ3 tn̄ haberis ꝙ si ab initio possit cognosci trite⁹. i.
tertiana: tūc poterit ab eodē initio itelligi breuitas sua et
velocitas sue crisis: ⁊ ꝙ fit iterpolatio qlibet tertia die. ⁊
hec est snīa quā voluit Hipp. cū dixit. ꝙ egritu^nes declant
paroxismos ⁊ cōsistentias. ¶ Dicit 3° ad ꝯfirmationē ꝙ
ista pn̄t cognosci ꝙ ipse multotiēs notauit qrtanas i pri/
ma sua iuasione: vn̄ nō fuit opportunū expectare 2^m pa/
roxismū: ſ3 ab initio ordinauit dietā sic opȝ in lōgo mor
bo. ⁊ ita fecit i effimeris ⁊ tertianis ſm lōgitudinē ⁊ bre/
uitatē sui status. ¶ Nota pmo ꝙ p triteū itelligit tertia
nā: iō sic dictā: qa de 3° in 3^m paroxismat p amphimerinā
qtidianā: ꝯtinue aūt sūt ꝓportionales: aut nō ꝓportiona
les sic causon. Causon āt dr a cau^te qd in illa febre est cir/
ca pectoralia: ⁊ ē febris ex putredie cholere vl flatis salsi
in venis: aut vlr toti⁹: aut vicinis cordi: aut in ore stōchi:
aut in epe. febris alippiados. i. lipparia est in q occultat̄ ca
lor: ⁊ appet frigus ex. emitriteus. i. semitertiana ē febris
cōposita ex flatica ⁊ tertiana. ¶ Nota 2° ꝙ mā tertiane
est leuis subtilis calida: iō cito dissoluit̄. Et p ꝯn̄s breuē
facit morbū ⁊ citā crisim: flatice vo mā cū sit multa ple/
rūqꝫ: ⁊ sit frigida grossa viscosa difficilis resolonis. iō fac
crisim tardā ⁊ lōgā egritudinē: sed melica mā lōgiorē vt
ꝑdicit̄. ¶ Nota 3° ꝙ nō qlibet ꝯtinua qlibet interpolate
est breuior. nā ꝯtinua flatica est lōgior tertiana pura iter
polata: sed posita paritate ex pte māe ꝯtinua est breuior:
qa mā putrefit in loco calidiori: ⁊ qa vtus magis ad māȝ
expellēdū irritat̄. ¶ Nota 4° ꝙ emitriteus cū sit a mā
flatica iūcta chole: ⁊ lipparia ēt hēat aliqd cholice māe:
ideo alijs parib⁹ citius terminant̄ qꝫ si ex flate solo fie/
rent: qre aūt dicat̄ pria qrti ꝙ emitriteus durat qnqꝫ cir
citer medietatē anni. Et flatica ꝙ durat septuaginta die
bus ibi videbit̄. nā hec est qō ꝑpetua de ꝓlōgatiōe mor/
bi. in qua qōne credo ꝙ si eque grossa est mā flatica a q
depēdet pura flatica sic flegma faciēs qtidianā in emitri
teo ꝙ flatica erit lōgior alijs parib⁹. ¶ Nota 5° ꝙ cā q/
re ēt tertiana iterpolat de 3° in 3^m: ⁊ qtidiana oi die: ⁊ qr/
tana de 4° in 4^m pncipalis est ex māe ꝓprietate. nā chole
ra rubea que est sub fora cāe antis a cholera putrescente
eiusdē modi dū actu putrescit acqrit ꝓprietatē: que ipsaȝ
sufficiēter ꝑparat ad trāseundū in cōiunctā nō statim: ſ3
in die tertia. flegma vo in sequenti die: melia in quarta.

vltra tn̄ hāc ꝓprietatē ꝯcurrit alia cā que facit ad celeri/
tatē motus: aut retardationē: vt grossities: paucitas: frigi
ditas: vtutis debilitas: vl istorū ꝯtraria: vt meli⁹ disputa/
ri debet pma qrti: ⁊ h̄ mō cognoscit̄: qre hita cognitione
spēi morbi cognosco iterpolationē ⁊ morbi cōpōnem ex
suis vlibus tpib⁹. ¶ Ultio nota: ꝙ iste febres in p die sui
aduētus cognoscunt̄ multis cōcurrētibus signis: vt Gal.
plene docet. 2° de crisi. ⁊ Auic. i cap. pticularib⁹. de signis
dictaꝝ febriū: ſ3 vbi nō sūt simplices nec simplicitati vi
cine: ⁊ vbi plēs iuicē cōplicant̄ nō est facile in p die eru
ditissimo medico cogscē. QVOD AVTEM. Nunc
declarat istā ꝯclonē i alijs morbis dicens. ꝙ idē itelligē/
dum est de oi morbo qd dictū est de febribus: ꝙ exēpla/
riter declat̄: q2 pleuresis ⁊ pipleumōia ⁊ frenesis iudicāt
sic acute febres: q2 cite terminatiōis. Sȝ sqnātia: diaria:
spasmus capiunt̄ sic febres pacute: q2 i 7^a aut 4^a termi/
nant̄ vl ante. ſ3 hydropisis mania empima flux⁹ vētris
⁊ ptisis assimilant̄ diuturnis: ⁊ sic pȝ qūo ex cognitiōe na
ture istoꝝ morboꝝ venim⁹ i cognitionē ꝯsistētiaꝝ: q2 lō
gitudis aut breuitatis: nō tn̄ oēs isti morbi signant paro/
xismos: q2 nō oēs hn̄t: vt pȝ d empimate ⁊ mania ⁊ silib⁹.
¶ Dicit 2° q ad hāc ptē ꝙ etiā qdā istoꝝ morboꝝ signi/
ficant exacerbationes suas: vn̄ ꝑoxismi pleuresis vplī^m
sunt tertiā i: ⁊ silr frenesis: q2 isti duo morbi plerūqꝫ a mā
cholica pēdēt: sed vulnerati in stōcho: ⁊ illi q empima pa
tiunt̄: vl vlcus i pulmone vl i epate iterpolat̄ oi die ma/
xime i nocte. Sed splenetici vna die febricitant alia non.
¶ Nota g p. ꝙ p pleuresim hic itelligim⁹ verā: frenesis
aūt dr a frenos qd est mens. i. passio mēbri in q est mēs: ⁊
p quā ei⁹ opatio corrūpit̄ celeri⁹. ista aūt est apa calȝ vt
plimū in p vētriculo cerebri: cui⁹ mā est chola. vt pria ter
tij. illo caplo dr carabit⁹. iueniunt̄ tn̄ ista vocabula sirsen
⁊ birsen. ⁊ birsen est apa pectoris dictū a bir qd ē pect⁹: ⁊
sen qd est lesio qsi lesio pectoris. sirsen vo dr a sir qd ē ce
rebrū: ⁊ sen qd ē lesio. pipleumonia aūt ē apa i pulmōis
carne ⁊ ē plī^m a mā flatica dn̄ante. Tn̄ pleuresis pp nām
māei: ⁊ pipleumonia ex loco vbi ē egritudo sūt acute ⁊ ci
te terminatiōis. ¶ Nota 2° ꝙ sqnātia est apa ptiū circa
caput gutturis: ⁊ qn̄ est i musculis epiglotis: tc sine dubio
est acut⁹ morb⁹ ad mortē. Nā vidi seruā cuiusdaȝ docto/
ris magri Jacobi de armis mori i vna hora p suffocatio/
nē. Diaria aūt aut sumit̄ hic p vno ꝑoxismo cholice pas/
sionis in q fluxu ⁊ vomitu expellūt̄ sufluitates i venis
ꝯgregate idigestione ipetuose: ⁊ talis sine dubio ē morb⁹
pacut⁹ in qrta die terminādus: aut an̄: vt. 16. tertij i ca° de
fluxu vētris. ⁊ 9° Almāsoris. ca° de cholica passiōe. aut nō
video qūo sit ad ꝓpo^m. nā cū iueniant̄ ista tria vocabula
liēteria q est flux⁹ cibal sine digōne. Dissinteria q est ꝓpe
fluxus cū excoriatiōe itestinoꝝ: et diaria q gn̄alr iportat
oēm hūoralē fluxū: nō vr ꝙ hac rōne diaria sic dici dēat
morb⁹ pacut⁹: ſ3 p gen⁹ spēm itelligim⁹. s. cholicā passio/
nē. Spasm⁹ itelligit̄ vlis toti⁹ corpis. is. n. et si a mā flati
ca pēdeat tn̄ pp anhelit⁹ ꝯstrictionez quā facit ē cite ter/
minatiōis ad mortē nisi forti conatu nāe cito mā dissol/
uat̄: ⁊ maxie si ē vlis tetanus iuxta afo^mi snīaȝ: qcūqꝫ a te
tano apphēdunt̄ i qtuor dieb⁹ pereūt. Si vo hos effuge/
rit salui fiūt. Aui. tn̄ p° 4^i. ca° p. als 4°. logt̄ de spasmo sic
co q mortal ē. Isti g morbi pp suoꝝ accn̄tiū vehemētiā:
⁊ nāe nimiā icitationē sūt pacuti quo ad terminationē.
¶ Nota 3° ꝙ hydropisis i gn̄e est egritudo officialis cū
q crescūt mēbra māifeste oia: aut loca vacua i qb⁹ ꝯtinē/
tur mēbra i qb⁹ ē regimē nutrimēti ⁊ humoꝝ: ⁊ est triū
modoꝝ. Aut. n. fit retētiōe sāguis flatici iepti vnioni mē
broꝝ ſ3 apponi possit: ⁊ tūc ē hyposarca. i. carnosa: aut fit
pp aqsitatē i ꝯcauitate vētris retētā: ⁊ tūc est asclites seu
aquosa q vere est hydrops: aut retētiōe vētositat grossē
⁊ est

est tympanites ⁊ q̄libꝫ istaꝝ ē diuturna ꝓꝑ materie frigiditatē. ❡ Mania aūt est egritudo cuꝫ corrūpit̄ opatio virtutis estimatiue ꝓꝑ adustionē hūoris melīci cerebrū penetris ⁊ opatiões virtutū volūtarie motiuaꝝ corruptis iudicꝰ obediūt: ⁊ in hoc differt a melācholia ⁊ merito sue materiei ē diu turna. Ego aūt duos liberaui vnū maniacū pisis ⁊ aliū parme adiutorio dei: ſꝫ tpe extēso. ❡ Empima est nomē gñale ad saniei collectionē in pectore siue fit in concauo pectoris siue fit in particulari concauitate in pectore existente: vñ pleuresim suppuratā vocant empima. Stricte tñ sumit̄ empima pro sanie in ꝯcauitate magna pectoris cōtenta ⁊ ista est morbus chronicꝰ cū sui grossitie nō faciliter a loco materia illa egrediat̄: presertim cū nō nisi per vias strictas possit meatꝰ largos ingredi. ❡ Uētris fluxꝰ ē lōgus plerūqꝫ ita ꝙ ego iā fluxū vidi annoꝝ duoꝝ. ❡ Ptisis vo aliqñ dicitur cōsumptio siue exiccatio supflua totius: qñqꝫ vo significat vlcus pulmōis ad qd̄ talis corpis exiccatio apta est sequi. ⁊ de hac loquit̄ hic: est aūt plerūqꝫ morbꝰ diuturnus: qꝛ cū modica sit a ꝑncipio eius lesio nō cito iterficit: sed qꝛ cōsolidatio pulmonis est difficil' pluribꝰ causis. iō ē diuturna. Isti ergo morbi cū cognoscunt̄ ab ipo initio se longos oñdūt. ❡ Nō 4° ꝙ pleuresis ⁊ frenesis ⁊ qñqꝫ ꝑipleumōia faciunt iterpolationē i 3° die: ꝓpea ꝙ a mā cholica pēdēt. Sꝫ nō est vera iterpolatio imo ē remissio morbi vulnerati i stōcho ⁊ in pulmōe ⁊ i epate maxie i nocte. ⁊ oi nocte molestant̄: ꝓpea ꝙ cū sint mēbra nobilia q̄ patiunt̄ cū ad ea lesa plures vapores reuocant̄ ledunt̄ hoīes notabil'r magis: vñ cōiter hñtes apata i iteriorībꝰ noctes hñt ingeriores. Ultio nō ꝙ lꝫ apata ꝑtiū iterioꝝ faciūt plerūqꝫ ꝯtinuas febres: tñ apata splenis vbi nō sit vehementer magnū ⁊ calidū facit iterpolationē ⁊ est plurimū q̄rtanaria.

QVOD TEMPORA. Nūc ꝓbat ꝯclōnē scđaꝫ. Et diuidit̄ i duas ꝑtes. ꝑ̊ fac̄ h̊. 2° docet qd ꝑ ꝯsisteriā ⁊ ꝑ iterpolatiões itelligit Hip. ibi 2ᵃ [Cōsistēria morbi.] Pria i duas ꝑ̊ h̊. 2° ampliat significātia ad cōplexiões ⁊ artes ⁊ aerē circūdātē. ibi 2ᵃ [Cōplexiões quoqꝫ.] ❡ De pᵃ dic̄ duo. pᵐ ꝙ Hipp. dixit tpa anni significare ꝯsistentias ⁊ paroxismos: ⁊ h̊ ꝑ̊ ꝑꝫ de ꝯsistētia q̄ ꝯsistit i breuitate ⁊ lōgitudīe morbi. Nā nō suffic̄ in quartana ⁊ tertiana ad recte ordinādā dietā scire ꝙ ē talis morbꝰ: nisi sciat̄ ꝙ est estas: aut autūnꝰ aut aliud tps anni. ⁊ rō ē: qꝛ rōne tēpoꝝ quorūdā isti morbi fiūt breuiores ⁊ rōne quorūdā lōgiores cū estiue quartane sint breues autūnales lōge. ſꝫ lōgissime que hyemi vicinant̄: ⁊ ifra in afoꝛismis oñdet̄. ⁊ ita tertiana lꝫ sit breuis: breuior tñ est in estate ⁊ lōgior in hyeme. qꝛ estas abbreuiat morbū: ⁊ hyems ꝓlōgat. ❡ Dicit 2° ꝙ ēt tpa oñdūt iterpolatiões ⁊ modos paroxismādi: ⁊ sic declarāt paroxismos quo ad modū reditꝰ: qꝛ in estate fiūt morbi tertianarij. qꝛ de cholera: ⁊ in autūno quartanarij: qꝛ de melīa q̄ sibi ꝓportioat̄: i hyeme fiūt anfimerie. i. flegmatice: qꝛ flegma hyemi ꝓportionat̄. ❡ Nō g̊ ꝑ̊ duobꝰ mōis significari lōgitudinē vel breuitatē morbi a tēpore. ꝑmo qꝛ significat determīatas spēs māe morbi illiꝰ: illa. s. que cōplexiōi tpis ꝓportionat̄. 2° qꝛ q̄cūqꝫ mā fuerit significat illiꝰ aut faciliorē dissolutionē: sicut estas: aut difficiliorem: sicut hyems. ⁊ hec scđa significatio est certior.

COMPLEXIONES. Hic ampliat signa ⁊ dic̄ i sūma ꝙ cōplexiōes ēt significāt varietatē egritudinū sicut tpa ſꝫ qꝛ mītoriēs Hip. alias de cōplexionū diuersitate dixerat: iō tacuit eas hic. ſꝫ vitas ē ꝙ illō qd̄ significat̄ ab estate significat̄ a cōplexiōe calida ⁊ sicca ⁊ ita de alijs tpi ꝓportionibꝰ. ❡ Dicit 2° ꝙ etas ēt significat vt etas iuuētutis significat vt si cū cōplexiōe calida ⁊ sicca fuerit etas iuuētutis vel ꝑfecta ⁊ etiā regio calida ⁊ sicca: ⁊ ars ⁊ cōsuetudo ita patiendi oīa h̊ significāt egritudinē similē. s.

tertianā: ⁊ ita aer quo infirmus circūdat̄. ❡ Ubi nō vnūquodqꝫ istoꝝ per se significare morbū sue qualitati ꝓportionalē. qꝛ cōuersio i genere ꝓportionabili eē facilior. sed tñ cū oia sil' ꝯcurrūt ē significatio fortior: ita ꝙ cōplexio per se significat morbū nām etiā sine etate ꝓportionata: sed fortiꝰ qñ ambe ꝯiūgunt̄ in eodē: ⁊ ita de alijs dicatis.

CONSISTENTIA. Hic fac̄ qd̄ dictū ē dicēs ꝙ nos dicimꝰ mōstrari ꝯsistētiā morbi qñ oñdit̄ morbꝰ aut eē acutꝰ vl' ꝑacutꝰ vl' diuturnꝰ: ⁊ h̊ ē necīū ad cognoscēdū statū morbi si ē ꝓpiquꝰ vl' ñ. si cū dicimꝰ ꝙ aliq̄ oñdūt paroxismos itelligimꝰ ꝙ oñdūt interpolatiões eē tertianas: aut quotidianas: aut quartanas: aut q̄ hora diei vel noctis futuꝝ sit ꝑncipiū paroxismi. ET POST ADDIDIT. Nūc Gal. cōmētat̄ illā ꝑticulā: circuituū adinuicē incremēta. Et diuidit̄ i q̄nque ꝑtes. ꝑ̊ itroducēdo ꝑtē docet qd intelligimꝰ ꝑ icremēta circuituū. 2° in qbꝰ dispositionibꝰ cōsistūt icremēta morbi. 3° icidēter que pars paroxismi sit deterior. 4° docet qūo ista icrementa significāt dispōnē ꝯsistētie morbi. 5° ifert vtilitatē ꝑtis. 2ᵃ ibi [Augmētū. n. 2ᵉ.] 3ᵃ ibi [Hic ꝑiodus.] 4ᵃ ibi [Festinans anteq̄.] 5ᵃ ibi [Ex quo aūt Hip.] Et nota ꝑmo hic cōiter inueniri litterā cōmēti transpositā. Nā ponit̄ exēplū pleuretici qd̄ dꝫ esse in ꝑte ꝑncipali. 2ᵃ ibi. Et ego notabo vbi ifra dꝫ esse. ❡ De pria ergo ꝑte dicit Hip. addidisse circuitū adinuicem ⁊c̄. Et iō opꝫ ꝑscrutari si per illa possint itelligi paroxismorū ⁊ ꝯsistētiaꝝ dispositiōes. ❡ Dixit scđo ꝙ per icrementa circuituū itelligit febrium circuituum augmenta ⁊ interpolationes ⁊ status: ⁊ per ista significatur morbi longinquitas status: vt statim ostendet̄. ❡ Nota ergo incremēta circuituū non notari nisi in febribus periodicis.

AVGMENTVM ENIM SECVNDE. Facit qd̄ dictū est dicēs quo ad hanc ꝑtē tria. primū ē ꝙ augmētatio 2ᵉ actiōis respectu ꝓcedētis ꝯsiderat̄ i tribꝰ. ex tpe incipiēdi: ex longitudine sue durationis: ⁊ ex magnitudine eius. ❡ Dicit 2° ꝙ magnitudo morbi siue dicat̄ magnitudo siue fortitudo est vna ⁊ eadem intētio: qꝛ medici cū volūt dicere febrē esse fortē vel aliū morbū dicūt ipsum magnū. ❡ Dicit 3° ꝙ h̊ febris maior q̄ꝫ solet eē qñ icipit prius q̄ꝫ soleat ⁊ hec attinet ad tps icipiēdi. Aliqñ diutius ꝑseuerat: qd̄ attinet lōgitudini. Aliquādo vo incipit sicut solebat. Et hoc nec attinet fortitudini vel magnitudini: sed potiꝰ breuitati vel lōgitudini. ❡ Ubi nota magnitudinē morbi maxie ex tribus ꝯsiderari aut ratiōe essentie morbi: sicut verbi gratia. febris est calor. tūc dicimꝰ eā eē hoc modo maiorē quādo calor est itēsior. Aut ratiōe virtutis dispēsantis corpus: quomō morbū cordis etiā ꝑuuꝫ dicimꝰ maiorē morbo stomachi aut alteriꝰ mēbri. qꝛ virtus vitalis ex illo morbo leditur. Aut ratione dignitatis lese actionis quomō paruū apostema i cornea diceretur maior morbꝰ q̄ꝫ magnū apa in nate cū ꝑ ipsū ledat̄ visio que est ꝑfectior operatio opatiōe natis. ❡ Ad ꝓpositū g̊ maxie hic itelligimꝰ de magnitudīe morbi in sui eēntia.

HIC PERIODVS. Facit qd̄ dictū ē dicēs: ꝙ hic periodus quē dic̄ eē maiorē iter initiū ⁊ statū est molestior crisibus. id est motibus ceterarū partiū paroxismi: ⁊ hoc qꝛ periodus est melior in declinatione ⁊ itelligat̄ de temporibus particularibꝰ. Nā de vniuersalibus prout distinguit̄ penes materie trāsmutationē nō esset verū vniuersaliter. Etiā patet ꝙ hoc modo distinguēdo nō oportet dicere ꝙ periodus sumit̄ ꝓ vna ꝑte paroxismi: ſꝫ paroxismꝰ est molestior iter initiū ⁊ statū. ❡ Nō 2° crisim nō sumi hic ꝓprie: ſꝫ ꝓ q̄libet motu morbi: qūo q̄libꝫ ꝑs paroxismi pōt dici crisis. FESTINANS ANTE QVAM. Hic verificat partē afoꝛismi dicēdo ꝙ hec incrementa significant dispositiones paroxismorū ⁊ cōsistentiarū. Et dicit ꝙ paroxismus festinās ad veniendū plusq̄ꝫ soleat ⁊ diuti

us durās ꝙ̄ solet ⁊ maior siue fortior solito q̄cūq; febris
significat morbū breuē aut lōgū. Et iō significat disposi/
tionē ꝯsistētie: ⁊ tūc seq̄re ꝯtinuādo ꝑtē ⁊ dimitte totū exᵐ
⁊ icipe ibi [Rōne ḡ ista.] Et dic̄ ꝙ ḡ ista rōne sūt ꝓspicie/
da morbi īcremēta: q: si seq̄ns iterpolatio. i. ꝑoxism⁹ icepit
i die pª. i. ꝑori: ⁊ plus morēt ⁊ fuerit fortior tūc significat
ꝙ augmētatio morbi ē fortior ꝙ̄ i ꝯrijs. Et iō crisis ē for/
tior ꝙ̄ i dispositis ꝯrio°: ⁊ stat⁹ ꝓpinqor. ⁊ rō ē: q: nō ꝯtin/
git ꝙ augmētū i morbo sit forti⁹: ⁊ stat⁹ ꝑpēdat remoti/
or. ⁋ Circa hāc ꝑtē nō ꝙ nō opȝ morbū cui⁹ ꝑoxismi sūt
fortiores ⁊ maiores eē breuiorem morbo hn̄te ꝑoxismos
breuiores ⁊ miores vt pȝ de sciatica ⁊ tertiana ⁊ q̄rtana ⁊
quotidiana. Nā ꝑoxism⁹ q̄rtāe ē. 24. horaꝝ ⁊ tertiāe. 12.
quotidiāe. 18. vt sumit̄ pª quarti. ⁋ Nō 2° ꝙ posito pari
principio ⁊ ꝯsili specie mātē facīētis morbum: si sint duo
morbi q̄rū vn⁹ hēat ista cremēta magna ⁊ reliqu⁹ mino/
ra: ille q magna hȝ icremēta alijs ꝑib⁹ dȝ eē breuior. Naȝ
significat̄ stimulatio virtutis super mām: ⁊ alijs paribus
hanc sequitur morbi abbreuiatio: ⁊ hoc voluit hic Gal.

EX QVO AVTEM. Hic ponit vtilitatem dicens ꝙ
ex quo Hip. icepit dicē ordinē diete: ⁊ h̄ itēdit: q: ad docē
dū ea q̄rū cognitio ē necessaria ꝑ debita ordiatiōe diete:
ꝙ ex ista ꝑte h̄ mō elicit̄. nā si iterpolatio. i. ꝑoxism⁹ ꝛm
dictos modos minoret̄. i. nō crescat: ꝑpēdit̄ stat⁹ remot⁹:
sicut ea crescēte cōprehēdit̄ vicin⁹. Et iō sit nobis ex ꝯsi
deratiōe hui⁹ icremēti notū. s. qñ stat⁹ ē futur⁹: ⁊ qñ reditu
ra ē iterpolatio: q̄rū ꝑ cognito seq̄t̄ ordiatio diete in toto
morbo: ⁊ quo ad vl'e regimē: ⁊ cognita accessione scit̄ qua
hora sit dieta offerēda. ⁊ iō Hip. ex h̄ aforismo h̄ itendit
vt sciat̄ q̄̄ta ⁊ qñ dieta vl' cibus dȝ offerri. Addit vltio ꝙ
per icremēta circuit⁹ nō itelligit nisi reditū morbi. ⁊ illō
qō ꝑus fuit cū augmento supple: ⁊ hec pars est notissima.

QVOD AVTEM EX POST APPAREN/
TIBVS. Hec est ꝑs 2ª cōmēti i q̄ cōmētat̄ scd̄am ꝑteȝ
afo. ⁊ diuiditur i q̄nque. nā ꝑ docēdo q̄ūo dicāt̄ signa post
appētia: pōit q̄dā eoꝝ distictionē. 2° docet q̄ūo ex signis
digōnis significam⁹ sup morbi ꝯsistētiā. ⁋ 3° pōit dr̄iaȝ i/
ter signa cretica ⁊ digōnis signa. ⁋ 4° ōndit q̄dā eē signa
sil' appentia. ⁋ 5° vificat illā ꝑtē. [⁊ vrie.] 2ª ibi. [Cū aūt
appētia.] 3ª ibi [Sūt ⁊ alie significationū.] 4ª ibi [Sȝ q:
supi⁹.] 5ª ibi [Neq; solū.] Pria ꝑs iteꝝ i q̄nque dīdit̄. nā
in ꝑ docet respectu cui⁹ dicant̄ signa post appentia. 2° po/
nit vnā distictionē signoꝝ post apparētiū. 3° pōit dr̄iaȝ in/
ter signa apparētia cū morbo ⁊ signa post apparentia. 4°
docet signis ꝯtētis sub mēbris diuisiōis signorū post ap/
parētiū. 5° pōit distictionē ꝑncipij ad explanationē dicto
rū. 2ª ibi [Que cū sint.] 3ª ibi [Apparentia ḡ.] 4ª ibi [Hec
aūt accn̄tia.] 5ª ibi [Dicit̄. n.] De pria dicit ꝙ cū Hip. dic̄
ex apparētib⁹ post ipse inuit itelligi i textu iterpolationē
fe. ⁊ morbi essentiā: respectu q̄rū ista apparētia dicuntur
post apparētia: ⁊ h̄ siue ista apparētia vocent̄ significatio
nes siue accn̄tia. ⁋ Circa ꝑtē ḡ nō ꝙ signa si dicant̄ post
apparētia vel simul apparētia hic li post ⁊ li simul refert̄
ad morbū: vt Gal. dicit. ⁋ Nō 2° ꝙ talia siue sint post ap
parētia siue nō: dicunt̄ tn̄ qñq; accn̄tia: qñq; signa: diuer
sis tn̄ rōnibus. verbi gratia. in febre tertiana vria citrina:
pro q̄̄to. n. seq̄t̄ calitatē febrilē dr̄ accn̄s: q: exiēs muta
tio: sȝ ꝑ q̄̄to ꝑcipit̄ visu facit nos itelligere hoieȝ febrire
tertiana febre ⁊ dicitur signum vel significatio large.

QVE TAMEN. Ponit distinctionem signorum post
apparentiū dicēs ꝙ hec signa: q: sunt cum morbo aut se/
quunt̄ morbū: iō distiguūt̄ i q̄tuor gn̄a. q̄dā. n. eoꝝ signifi
cāt crisiȝ futurā. alia v̄o significāt coctionē vl' digestionē
quedā v̄o ablationē digestiōis. i. coctiōis. Alia significāt:
mortē ⁊ posset suppleri ꝙ alia significāt salutē: sȝ h̄ q̄ntū
mēbrū tacuit: q: signa digōnis maxime vident̄ talia: ⁊ q:
illa potius debēt dici signa sanitatis ꝙ̄ morbi sub illa ra/
tione. ⁋ Nō primo signoꝝ post apparētiū aliq̄ apparere
ab ipō morbi initio: nec ista repugnāt. aliqō eē signū post
apparēs ⁊ tn̄ ipm simul apparere i ꝑncipio morbi respe/
ctu cui⁹ dicit̄ post apparēs ēt qual'cūq; sentiat̄ initiū vt
stati videbit̄. ⁋ Nō 2° ꝙ ablatio coctiōis ē duplex q̄dā
eni ē pura negatio coctiōis siue digōnis: cui nō cōiungit̄
dispō alia positiue repugnās digestiōi vt putredo vel cō/
bustio: ⁊ tal' dr̄ cruditas. Quedā āt ē ablatio cui ꝯiūgit̄ aut
putredo aut adustio ⁊ de vtraq; itelligit Gal. in cōmēto.

APPARENTIVM ERGO. Nūc ōndit dr̄iaȝ iter
signa apparētia cū morbo: ⁊ post apparētia siue sequētia:
dicēs ꝙ signa q̄ dicunt̄ sil' apparētia cū morbo semꝑ inci/
piūt simul cū morbo vt ifra dicet̄. Sed illa que dicunt̄
imediate sequētia morbuȝ siue post apparētia qñq; inci/
piūt simul cū morbo: aliqñ ante morbū. aliqñ post. aliqñ
cū neutro. i. nec apparent cū morbo. neq; ante neq; post.
Et rō est q: ista accn̄tia q̄ dicunt̄ post apparētia nō sunt
accn̄tia morbi seꝑabilia nec sunt sibi substātial'r inherē/
tia. i. sibi eēntial'r eadē. ⁋ Circa istā ergo ꝑtem nota ꝙ ex
ea colliguntur accn̄tia q̄ dicunt̄ simul cū morbo apparē/
tia aut morbo substātial'r iherere aut sibi substantialiter
cōiungi. econtra aūt signa post apparētia nō iō dicunt̄: q:
post initiū apparcāt vt patet de cruditate: sed ideo q: nec
sunt morbo essentialia nec iseparabil'r ꝯn̄a. Et ideo est ꝙ
tanꝙ̄ accidentalia possunt ante ⁊ post simul apparere.
⁋ Et ex hoc vides Marsilij expositionē nō fuisse ad mē/
tē Gal. cū dicit hec signa dici post apparētia: q: plerūq; se
quunt̄ morbi initiū. ⁋ Sȝ arguit̄ ꝯ sic. res q̄ sunt in mor
bo ⁊ nō sunt ibi ꝓpe ꝑncipiū nō sūt nisi post ꝑncipiū mor
bi. ḡ signoꝝ post apparētiū ꝑncipiū nō ē nisi post ꝑncipiū
morbi. Assūptū ē Gal. ꝑ de crisi ita dicētis. Rerū eni egri
tudini ꝓpriaꝝ ꝑncipiū ⁊ egritudinis ꝑncipiū est vnū. reli
quaꝝ v̄o rerū q̄ sunt in egritudie oī nō apparēt nisi post.
⁋ Dic dr̄ ꝙ ꝑncipiū taliū reꝝ appere post ꝑncipiū egritu/
dinis pōt itelligi dupl'r. vno mō: q: tēpore appareat post ⁊
h̄ mō nō eēt verus textus nec ad mētē Gal. Nā paꝝ post
dictū locū dicit ꝙ nō expuere aliq̄d cū tussi ⁊ de reb⁹ post
apparētib⁹ i pleuresi ⁊ pȝ ꝙ h̄ q̄si semꝑ appet in ꝑncipio
pleuresis. ⁋ 2° mō potest dici aliqō tale appere post: q:
potest indifferenter eque bene post morbi ꝑncipiū icipe
sicut in morbi principio: sed res proprie incipiunt cuȝ eo.

HEC ACCIDENTIA. Ostēdit signis cōprehēsis
sub q̄tuor mēbris ꝓposite dīonis ꝯuenire illā rōne signo
rū post apparētiū. s. ꝙ aliqñ sunt cū morbo: qñq; post ini
tiū: qñq; nec añ nec post: ⁊ hec ꝑ q̄tuor ꝓpōnes. pria ē ista
accn̄tia significātia crisiȝ lȝ nō sint i certo initio morbi. i.
in istāti initiatio morbi sūt tn̄ qñq; ꝑȝ scd̄aȝ ⁊ tertiā signi
ficationē vt postea ōndet̄ ⁊ aliqñ hec signa crisis appent
in augmēto aut i statu. ⁋ 2ª ꝓpō ē ꝙ signa coctiōis. i. di/
gōnis nō appent ēt i certis initijs morboꝝ. s. i ꝑ istāti sed
appent i scd̄a vl' tertia ꝯsideratiōe. nā i ꝑncipio vl'i appēt
saltē signa occulte digōnis i trib⁹ ꝑmis dieb⁹ apparet ali/
quādo cōpleta maturatio: ⁊ iste sūt scd̄a ⁊ tertia significa
tio ꝑncipij vt stati dicet̄. ⁋ 3ª ꝓpō ē ꝙ signa ablate coctio
nis aliqñ appent cū morbo i sui initio aliquādo v̄o post.
⁋ 4ª ꝓpō ē ꝙ signa mortis sūt signa post apparētia que
tn̄ qñq; appēt i ꝑncipio vt dic̄ se explanasse i lib. de crisi.
⁋ Circa pªm haꝝ nō ꝙ lȝ crisis ꝑfecta nō possit nisi dige
sta mā accidere: tn̄ crisis illaudabilis qñq; accidit i ꝑnci/
pio morbi nā multis stimulata. Et iō possunt ei⁹ signa ap
parere i ꝑncipio: plerūq; tn̄ appent in augmēto aut statu.
⁋ Circa scd̄aȝ nō ꝙ lȝ i ꝑncipio morbi certo nō possit appa
rere digestio mātē facīētis morbuȝ merito actionis facte
in morbo: tn̄ ꝯtigit h̄ apparere merito actiōis ꝑus facte
vt pȝ de morbo icboāte a mā digesta. ⁊ ꝑ mō vult Gal. h̄
signa

signa nō posse apparere ī certo initio. ¶ Circa tertiā ppōnē nō q̄ q2 dupliciter ɔtingit mām eē digōnis ablate vt supra dixi. iō saltē vno mō vtplurimū ē ī morbi pncipio vl' sīr eius signa vt nihil spuere cū tussi in pleuresi. ¶ Circa quartā ppositionem ēt nota. ꝙ lȝ mors in pricipio morbi contigēs plurimū fiat p viā suffocationis. tn̄ ēt multotiēs malignitate materie fit istud: sicut apparet ī pestilentialib⁹. Et iō in initio possunt signa mortis apparere.

DICITVR ENIM MORBI. Facit ꝙ dixi ꝯ primū ē ꝙ pricipiū morbi dr̄ trib⁹ mōis q in lr̄a patet. dic̄ 2° ꝙ ī lib. de crisi narrauit ṽtutē diuȝ accn̄tiū qui hic dicunt̄. ꝯ inseruit multa hypocras ꝯ alia: que q vult plenius habere ad predictum librum se transuoluat.

CVM APPARENTIA. Nūc docet quō p signa digōnis vel oppositi significam⁹ s̄ morbi ɔsistentiā. Et diuidit̄ ps ista ī q̄tuor: p̄ introducēdo illā ptē aphο. quēadmodū ī pleureticis ꝛc. ēt verificat ꝯ p exēplū anxy declarat. 2° docet ī pleuresi notare diuersos gradus digōnis. 3° docet general'r p signa digōnis significare sup lōgitudinē ꝯ breuitatē egritudis. 4° ponit q̄ sunt signa digōnis vl' oppositi ī pleuresi. scd̄a ps icipit ibi: (Quia sic ī apate.) 3ª ibi (Aqua si sputū.) 4ª ibi: (Sicut .n. sputo.) De pte p̄ma dicit tria. p̄mū ē ꝙ cū hy. dixerat ꝙ post appētia significare supra morbi essentiā itroduxit ad h̄ ɔpandū p silitudinē pleuresiȝ ꝯ ī hn̄tib⁹ textū trāspositū. hic dȝ subiūgi sicut ī pleureticis: ꝯ dixit sicut in pleureticis sputū subrubeuȝ si ɔtinuo. i. si p̄mis trib⁹ dieb⁹ appuerit significat̄ morbus breuis: sȝ si tardat̄ morb⁹ plongat̄. ¶ 2m dictū ē ꝙ h̄ plenius itelligit̄. si hic ponam⁹ exēplū positū ab hy. 3ª ptic'la epidimiaꝝ. ꝯ ē ꝙ anxi⁹ de ciuitate alexādrie q habitabat ī vicina pte q̄ opponit̄ barachie regiōi. i. regiōi boreali laborauit ɔtinua febre ꝯ doluit ī dextro latere ꝯ passus fuit alienationē ī 7ª post flobotomiā factā de vena epatī ī die octaua incepit cū modico sudore spuere ī xiª. 17ª. screauit plus ꝯ alleuiata fuit febris ꝯ 20. sudauit ꝯ multū screauit ꝯ cessauit febris. sȝ tn̄ screat⁹ nō fuit plene bon⁹: ꝯ iō remāsit cū siti ꝯ die 27ª multū screauit ꝯ redyt febris. sȝ screat⁹ fuit mult⁹ ꝯ magis digest⁹ ꝯ ī vrīa appuit fundus laudabilis. In. 34. toto corpore sudauit ꝯ crisi pfecta liberatus fuit. ¶ 3m dictū ē ꝙ morb⁹ hui⁹ anxy fuit pleuresis: qa ille vsq₃ ad 7m screare nō potuit: iō morb⁹ vsq₃ ī diē. 34. ptelat⁹ ē. q̄uis plurimū pleuresis. 14m. diē nō trāseat: ꝯ si trāsit vsq₃ ad 20m. Iste g̊ si screasset ī 3ª die venisset crisis ī 7° vel ī nono vl' xi°. ꝯ sic nō trāsiuisset morb⁹ 14m diē: ꝯ sic p ɔtrarīū hētis ꝙ sputū subrubeū cito appēs significat morbū breuē: sȝ cū tardat̄ significat lōgū. ¶ Circa ptē nō ꝙ boreas ē apt⁹ mās ī pectore coarctare. Et iō tusses ꝯ pleureses facere qō euenit anxio ī sil'i regiōe habitāti. ¶ Nō 2° ꝙ calefactoria q̄ fiūt ī pleuresi a p̄ncipio fieri tētatie. nā pauca exn̄te mā aut vētosa tollit̄ p calefactoria dolor. mlta vero exn̄te ī corpore mā currere parata crescit dolor. ¶ 3° nō ꝙ flebotomia de iferiori pte brachy itelligit̄ de vena epatis q̄ de trib⁹ venis brachy nōbiliorib⁹ ē infima. reliqua sunt clara si ɔsideres illō qō mihi ēt pluries euenit ī pleureticis qn̄ appent a febre liberi: qn̄ȝ in die cretica sequēte excitat̄ febris ꝯ dolor ꝯ sputū: qō euenit: q2 loc⁹ debil' ad quē ɔsueuit nā mandare māȝ illuc expelli parata ī die cretica: cū nā illā mouet eā recipit ꝯ fiūt dicta accidētia: ꝯ q2 nōdū cessauit morb⁹ ex toto ꝯ pendēt noua accidētia a pte mā q̄ fuit ps eē antecedētis ꝯ iuuat q̄litas a pte morbi pcedēte ipressa: iō dr̄ morb⁹ vn⁹. sicut flux⁹ vētris ꝯ febres vere iterpolate dicunt̄ a medico morbi vici.

QVIA SICVT IN APOSTEMATE. Docet hīc distinguere gradus digestionū ī pleuresi: ꝯ dicit duo. Primū ꝙ sic ī apate discoopto a cute solet appere sudor eruginosus. i. mā fluens eruginosa q̄ ē subtil' ī p̄ncipio. Sȝ qn̄ icipit digeri fit grossior ꝯ mollior p̄ore. Ita in pleuresi screatus aliq̄s ē min⁹ digest⁹ aliq̄s magis. Et hoc māifestū ē ēt in apatib⁹ sub cute existētib⁹ ꝯ ī ore ꝯ oc'lo ꝙ si cutis pforet̄: p̊ appet exire sudor mult⁹. i. mā subtilis multa. sȝ si talia nō pforent̄ illa mā digerit̄ ꝯ igrossat̄: h̄ ideȝ oȝ itelligere in pleuresi cū sit de gn̄e apatis. ¶ Dicit scd̄o ꝙ iō oȝ vt ɔsiderent̄ gradus digōnuȝ ī pleuresi. Nā si oīo nihil screat mā ē cruda: ꝯ iste ē prim⁹ gradus longior a digestiōe ɔpleta merito cruditatis. Si ṽo paꝝ screat ꝯ subtiliter morb⁹ nō ē ī vltimata cruditate: sȝ facit scd̄ȝ gradū ꝯ si screat⁹ igrossat̄ nō iā erit crud⁹. imo erit gradus terti⁹ in pleuresi vicinus statui. Sȝ si screat⁹ sit final'r ꝯ ɔplete digest⁹: q̄rtus gradus ē in pleuresi. ¶ Et nō. ꝙ illa duo exēpla plurimū sunt vera: lȝ aliqn̄ ab apate nihil sensibile resudet ēt discoopto: ꝯ p icisionē nō egrediat̄ talis materia.

AQVA SI SPVTVM. Nūc facit qō dictū ē dicens ꝙ si in pleuresi icipiat tardi⁹ apparere idicat̄ longa. Sȝ si icipiat apparere ī 3ª aut 4ª die signa pfecte digōnis ipossibile erit morbū trāsire septimā diē: ex q̄bus ifert̄ ꝙ longitudo ꝯ breuitas morbi sunt secundum apparentiam coctionis vel oppositi supple: ꝯ ita pars clara est.

SICVT ENIM SPVTO. Modo docet q̄ sunt signa digōnis vel oppositi ī pleuresi ꝯ icidenter addit q̄dā signa bona ꝯ mala ꝯ mortis ꝯ salutis ꝯ ɔsistūt ī nouē ppositionib⁹. ¶ Prīa ē ista. sputū apparēs oībus dieb⁹ eq̄liter significat cōplementū digōnis ꝯ hoc vbi sit eq̄le ꝯ facil' exit⁹. ¶ 2ª ablatio sputi oīo significat ablationē coctiōis q2 cruditatē. significat. n. māȝ ṽtuti iobedientē. ¶ 3ª sputū albū puū subtile significat ɔ̄coctionē eē puā nō paucū victū a nāli calore. ¶ 4ª ē ꝙ sputū rubeū aut citrinū aut viscosuȝ nō ē laudandū: q2 nō significat digōneȝ. ¶ 5ª sputū eruginosū. q2 attinēs colori erugis eris. s. viride liuiduȝ siue nigrū sunt signa mortalia cū significēt aut vehemēs icendiū: aut mortē inati caloris circa pectoralia. ¶ 6ª significatio coctiōis bona ꝯ laudabil': q2 cōpleta significat salutē pculdubio velociter futurā. ¶ 7ª pessima significatio vt sputū nigrū significat ifirmū velociter pdenduȝ. ¶ 8ª signa cruditatis significāt morbū longū nō p se mortē aut salutē. ¶ 9ª hec signa cruditatis ɔsiderata ṽtute vt potēte supare qn̄q₃ significat morbū salubrē ꝯ futurā salutē. Et tu ex his iferas ꝙ diuisio posita p̄us signoꝝ post apparētiū nō ē tāq₃ ī mēbra nō coicidētia ꝯ ïuicē realiter diuersa: sed ratione. Nam signa priuationis digestionis qn̄ȝ sūt mortl': ꝯ ita signa crisis

SVNT ET ALIA. ¶ In hac pte 3ª. 5e ptis aphο. pōit Hal. dr̄iam inter signa crisis: ꝯ signa digōnis. Et diuidit̄ ī q̄nq₃. ¶ Prīo narrat q̄dā signa cretica. ¶ 2° docet quō illa bonū aut malū significāt ī mōbis. ¶ 3° pōit dr̄iaȝ eoꝝ a signis digōnis pp vniuersalē laudē eoꝝ. ¶ 4° ponit spāles laudes digōnis ab hy. positas. ¶ 5° r̄ndet cuidā q̄ōni tacite. 2ª ibi. (Duob⁹ modis.) 3ª ibi. (Crisis aūt.) 4ª ibi. (Coctio hec taliter.) 5ª ibi (Ubi g̊ dixit.) ¶ Prīa ps p3 ī enūeratiōe ꝯ sūt. 19. q̄ quō significēt ꝯ q̄lē vide 2ª q̄rti. Nā oīa significāt motū materiei velocē ad locū vbi erat siue extra corp⁹: siue ad aliquā corpis pticulā. ꝯ ista p̄pa diuersis mōis crisiuȝ vt rubor maxillarum significat sanguis fluxum ex naribus ꝯ rigor sudorem: ꝯ sic ď alys.

DVOBVS MODIS. Hic dicit hec signa duob⁹ mōis eē nūcia. Nā qn̄ȝ sūt bōa qn̄q₃ mala. Si. n. apparēt post signa digōnis ɔplete tūc significāt futurā de ppe salutē: ꝯ si apparēt an̄ ɔplemētuȝ digōnis aut significāt mortē: aut lōgitudinē egritudinis. Et cā p̄mi ē: q2 digesta mā ṽtus mouet̄ ad expellēdū ꝯ dȝ eā cōplete supare. cā scd̄i ē: q2 si mouet̄ nā nō digesta mā ad expellēdū: tūc signū ē ꝙ nā nō pōt ei⁹ stimulū tolerare: aut pp multitudinē aut malignitatē. Et iō multotiens bonū cū malo expellēs q̄ ab iuicē separare nō potuit ē cā

mortis multotiēs vero ptē materie expellēs relinqt multaꝫ aliā ꝑ ipotentiā: ⁊ est causa longitudinis morbi.

CRISIS AVTEM. Ponit dr̃iaꝫ dictā: ⁊ hāc ptem aggredit̃ iohāniculus. Dicit ḡ Hal. ꝙ crisis signa nō sūt similia oīo signis digōnis teste hy. in li. epidimiarꝫ dicente. coctio velocē crisiꝫ portēdit ⁊ fiduciā sanitatꝭ. Sꝫ nō silr cruditas: maxīe si futura male sint ꝓcessura maxīe cū virtus nō fuerit crudā māꝫ supatura. Iohāniculus dic̃ ꝙ ꝑ futura male ꝓcessura itelligunt̃ de apatibꝰ. i. maxīe si ex illa cruda mā̃ sint apata ꝓcedētia aut ex toto corpe aut de iterioribꝰ ad exteriora q̄ significāt crisiꝫ malā aut morbū malū seu lōgū aut recidiuationē. Cā dicti Hal. ē quia sꝑ signa coctiōis significāt dn̄iū ṽtutis supra māꝫ cū digō nō fiat nisi a calido vt ē nāle: ḡ cū dominat̃ i alterando ⁊ digerendo: certe in reliquis dominat̃. sed si crisis a virtute stimulata que q̄uis moueat morbi materiam: tamen vbi illa non est digesta. nō accidit cōpletū dominium.

COCTIO HEC. Nūc ponunt̃ alie laudes pticulares posite ab hy. de vrīa ⁊ de egestiōe ⁊ de sputo. i qbus ponunt̃ ꝯditiōes significātes i istis digestionē: ⁊ sūt clariꝰ legēde 2ᵃ p̄mi. ⁊ i q̄rta tertij. ⁊ tu vide pte. Et ex isto infert ꝙ oēs significatiōes coctiōis sūt bone: sꝫ nō oīa signa crisis sunt bona: q2 ista signa cū apparēt tēpore crisis future si crisis nō seq̄tur significat aut mortē: aut creticam molestationē: ⁊ h̄ innuit hy. i ꝓnosticis cū dicit. bona signa crisis nō oꝫ eē subita: q2. s. ante digestionē. illa. n. nō sunt signa bone crisis: sꝫ digōnis signa quocūqꝫ tēpore apparent sūt bōa ⁊ breuiter crisis ē pugna. digō ē victoria. sicut ḡ signa pugne nō sūt sꝑ bona: sꝫ sic signa victorie ita ē d̄ illis.

VBI ERGO. Remouet dubiū dicēs ꝙ vbi ḡ dixit ꝙ sputū subrubeū i pleuresi si ꝯtinuo apparet abbreuiat morbū nō ꝯ̄dixit ei qd̄ dixit alibi: bone crisis nūcia nō oꝫ esse subita: q2 semꝑ signa digōnis sūt bōa qn̄cūqꝫ appareant: sꝫ signa crisis si sint subita ante. s. digōnē nō sunt bone crisis imo male: ⁊ ista sufficiāt hic propter breuitatem.

SED QVIA SVPERIVS. Ista ē q̄rta ps p̄ncipalis scd̄e ptis i q̄ docꝫ quō significāt signa cū morbo apparētia vel saltē exēplariter ōn̄dit q̄dā eē signa cū morbo apparētia. Et ꝯtinet ps ista tres ptes. ❡ Prīo Hal. h̄ facit scd̄o iohāniculus īgredit̃. 3º. Hal. ōn̄dit alios scripsisse d̄ signis post apparētibꝰ. p̄mo dicit supiꝰ posuisse vnā distinctionē semiplenā. i. ꝑ vno tm̄ mēbro declaratā ⁊ voluit illaꝫ eē explanādā. iō oꝫ explanare q̄ sunt signa cūꝫ morbo apparētia: q̄ hucusqꝫ nō sūt exēplariter explanata. Et subdit ꝙ talia i pleuresi sūt febris acuta ⁊ angustia spūs. i. hanelitꝰ difficultas ⁊ dolor lateris pūgitiuꝰ: q2 ista signa sūt pleuresi sb̄stātialia. i. pleuresiꝫ necessario ⁊ isepabiliter cōseq̄ntia: nisi fiat ꝑ accn̄s ipedimtū vt ꝑ stupefaciētia possꝫ dolor ipediri. Sꝫ ascēsus dolorꝭ vsqꝫ ad supiorē furculā aut d̄scēsus vsqꝫ ad iferiora ista sūt post appētia: q2 accn̄talia. IOHANNICVLVS. Dic̃ ꝙ ista duo signa significāt pleuresiꝫ factā. ⁊ etiā si ifirmꝰ leuiꝰ iaceat i latere infirmo q̄ꝫ i sano. tūc. n. significat̃ apa nō vētositas eē. dicit 2º Hal. ꝙ pictagoras epitagēsis fecit librū d̄ signis post apparētibꝰ q̄ signa dicit significare hy. Si post appeāt: ⁊ discretā. i. termiatiōis male: ⁊ eucratā. i. bōe termiatiōis aut longuꝫ aut breuem morbum.

NEQVE SOLVM. Hec ē q̄nta ⁊ vltia pars i qua dicit̃ ꝙ vrina ⁊ sudor ⁊ egestio significāt sicut sputū. Nā ꝓ quāto significāt digestionē ⁊ oppositū si cito appent digestiue significāt morbum breuē. Si tarde significāt lōgū: ⁊ sic ē finis huiꝰ ꝯmenti.

Dubitatur circa istud ꝯmentū. vtrū i p̄ncipio morbi materialis possint appere signa mortis vel crisis vł ꝯplete digestiōis vel oppositi. De mortalibꝰ p̄mo arguitur ꝙ sic: q2 i p̄ncipio ꝯtigit mori egrū: ḡ tunc mortis possunt appere signa. assūptū ē Hal. 3º. de crisi ⁊ in ꝯmto isto. ❡ Cōfirmat̃. q2 i p̄ncipio ꝑoxismi ꝯtigit mori: ḡ a pari i p̄ncipio vł̄i. Cōfirmat̃ 2º. ⁊ sit sor. robustꝰ icipiens pati febrē mortalē: ⁊ sit nūc i p̄ncipio. Et arguo. ille morbꝰ ē aliquāte malicie: ḡ tā debilis posset eē ṽtus ꝙ huic malicie succūberet. pōamꝰ ḡ sortē d̄bilitari ex alia cā vt flobotomia vel abstinētia morbo nō maiorato: ⁊ debilitet̃ tm̄ ꝙ huic malicie succūbat. Et sequit̃ ꝙ sortes moriet̃ i p̄ncipio morbi etiā q̄ ad morbi malitiā. ❡ Cōfirmat̃ sic. ad mortē causandā i corpe certe ṽtutis requirit̃ certa morbi malicia: ⁊ i corpe minoris vigoris reqrit̃ malicia minor vt cōstat. Cū ḡ ifinite modice ṽtutis possit esse corpus viuēs. sequitur ꝙ ab infinite remissa malicia morbi pōt causari mors. Sꝫ cuiuslibꝫ morbi mālis p̄ncipiū ē certe malicie. ergo a cuiuslibet morbi mālis p̄ncipio q̄ ad eiꝰ malitiā potest causari mors. ❡ 2º. arguit̃ ꝙ signa crisis possunt appere i p̄ncipio. p̄mo ex Ha. i cōmēto. ❡ Cōfirmat̃. q2 crisis mortalis qn̄qꝫ accidit i p̄ncipio nā multū stimulata a mā.

❡ Cōfirmat̃: q2 stat i p̄ncipio vł̄i māꝫ esse sūme digestā: sꝫ qn̄cūqꝫ mā ē sūme digesta ꝯstāte ṽtute pōt fieri crisis cōpleta ⁊ laudabił: ḡ i p̄ncipio pōt appere signū ꝯplete ⁊ laudabił crisis. Et assūptū ꝓbatū ē supra i q̄one de tēporibꝰ morbi. Et arguit̃ stati. ❡ 3º p̄ncipalr arguit̃ ꝙ in p̄ncipio mōbi mālis possūt appere signa ꝯplete digestiōis vł oppositi: q2 stat morbū ichoare a mā cōplete digesta aut sūme putrida: vt si mā prīo putruisset i loco a corde remoto: vel ibi digesta fuisset. ita ꝙ ꝑ tūc malos fumos non cōicaret cordi: sꝫ postea moueat̃: ita ꝙ cordi cōicet ⁊ faciat febreꝫ: ⁊ pꝫ talem febrem esse morbum materialem incipienteꝫ a materia sūme digesta: aut summe indigesta.

In oppositū videt̃ cōis fama medicorꝫ. Et quia mā morbū faciēs anq̄ꝫ faciat moutē aut stimulet ad crisiꝫ: oꝫ ꝙ leserit modicū. deinde magis: ⁊ cū iterficit maxīe: ḡ tūc nō erit p̄ncipiū saltē q̄ ad accidētia imo statꝰ. Et sic nec mors nec crisis poterūt i p̄ncipio q̄ ad accn̄tia appere. Sꝫ cōpleta idigestio cū sit ꝯpleta materie i malignū ꝯuersio: ⁊ ꝯpleta digestio ꝯuersio ad benignū. Cū āt aliq̄ istorꝫ mōrꝫ ē mā disposita ē statꝰ vt colligi pōt p̄ma q̄rti caº. 3º. vt. s̄. dictū ē: iō ista n̄ appēt nisi i statu.

In ista questione primo ponentur notanda. 2º. conclusiones de questio.

Quantum ad p̄mū notādū ꝙ titulus restrigit̃ ad morbos māles. Nā de istis est maxīe itētio i aphō. ❡ Nō 2º. duplicē eē temporꝫ vliū distictionē q̄ ad morbi magnitudinē: ⁊ q̄ ad materie trāsmutationē. ❡ Nō 3º. ꝙ morborꝫ qdā icipiūt a mā cruda nō p̄us putrefacta vel digesta. qdā a mā p̄us cōplete aut s̄m ptē digesta aut putrefacta p̄us. ❡ Cōstat. n. ꝙ mā febris tertiane q̄ an̄ crisiꝫ nō faciebat capitꝭ dolorē ⁊ i crisis tēpore facit illū: nouā malā ꝯpłonē iducit i caput sui presentia: q̄ nō ē febris. ⁊ cuiꝰ initiū ē cū mā ē digesta cōplete. ⁊ ita d̄ opilatiōibꝰ ⁊ repłonibꝰ q̄ i tali motu fiūt ⁊ sūt morbi: māifestū ē ꝙ sūt morbi māles icipiētes a mā sūme digesta. ❡ Ex q̄ pꝫ vt. s̄. dr̃ aliquē eē morbū mālēꝫ nō habētē p̄ncipiū vel augmētū quo ad materie alterationē. Naꝫ hic nō pōt dici vt imaginat̃ gētilꝭ p̄ma q̄rti. caº. 3º. ꝙ mā i tēpore huiꝰ morbi aliquātū digerat̃. ⁊ cū ē nō notabił digestio respectu totał acq̄rēde i morbo fit p̄ncipiū. qn̄ nobił ⁊ icōpleta augmtū: ⁊ qn̄ cōplet̃ fit statꝰ. Nā hic nō fit aliq̄ talis trāsmutatio. ❡ Nō 4º. morborꝫ icipiētiū a mā cruda qdā icipiūt a mā cruda corrigibili tm̄: qdā icorrigibili. vt supra dr̃: itelligēdo ꝑ corrigibilē reducibilē ad benignū.

❡ Notādū q̄nto. illō oꝫ dici statꝰ q̄ ad accn̄tia: ⁊ morbi esse tiā: i quo accn̄tia sūt sūma i malicia respectu oīuꝫ accn̄tiū eiusdē morbi. Cū ṽo post sūmā maliciā accn̄tiū ꝯsequētiā morbū ⁊ conatū ṽtutꝭ fiūt remissiora tūc eē declinationē

modo supra specificato i qõne d tẽporib⁹ morbi. ¶ 6ᵒ nõ ꝙ supponit̃ ſʒ cõem modũ loquẽdi medicoꝝ toti⁹ vite ꝑfectionẽ poſſe ꝑtibilr̃ deꝑdi. Ex q̃ vite ꝑfectio accñtal' de qua loqmur vſq; ad nõ gradũ termiat̃ q: ſub quãtulʒ re-miſſo gradu ꝯtigit eẽ virã. ¶ Ex h̃ ſeqt̃ ꝙ ẽ poſſibile ſor-tẽ ꝯtinue mioꝛato moꝛbo q̊ ad accñtia magis ⁊ magi ꝓpinquare moꝛti: ⁊ nõ gradui ꝑfectiõis vite: ⁊ moꝛbo exñte i ꝺclinatiõe q̊ ad accñtia moꝛbi. nec ſeqt̃. opationes ſoꝛtis ſũt magis leſe opatiõib⁹ platonis. g̊ moꝛb⁹ ſoꝛtis magis le-dit opatiões. Nã capio ſoꝛtẽ ſenẽ moꝛti nãli: ita vicinũ ꝙ ꝑ milleſimã ꝑtẽ ꝑfectiõis vite diſtet a nõ gradu: ⁊ platoneʒ i ſũmo gradu ꝑfectiõis vite. ⁊ ſit moꝛb⁹ platõis ſufficiens ꝑ q̃rtã ꝑtẽ opatiões eius ĩꝑficere: moꝛb⁹ aũt ſoꝛtis ſolũ ꝑ milleſimã ꝑteʒ toti⁹ ꝑfectiõis. Et ſequit̃ ꝙ ſoꝛtes ꝑ moꝛbũ ſuũ totaliter ablate ledit̃ i opationib⁹: ⁊ plato diminute. ita ꝙ opatiões ſoꝛ. erũt magis leſe: ⁊ tñ moꝛb⁹ eius nõ erit ſufficiẽs tm̃ ledere q̃tuʒ ledit moꝛb⁹ platonis ei⁹ ope-ratiões. ¶ Nõ vltio ꝙ cũ ꝑncipiũ ſumat̃ ꝓ iſtãti initia-tiuo. ⁊ ꝓ tẽpoꝛe triũ dieꝝ icipiẽtiũ a dicto iſtanti ⁊ ꝓ ꝑnci-pio vt ẽ vnũ d q̃tuoꝛ moꝛbi tẽpoꝛib⁹ hic ſumit̃ modo.

Quantum ad ſcõʒ articulũ hec ẽ ꝑma ꝯclo. poſ-ſibile ẽ ſigna moꝛtis appere i ꝑn-cipio moꝛbi: q̃uis moꝛs ñ eẽt futura i ꝑncipio q̊ ad mate-rie alteratione. pʒ: q: cruditas põt appere i ꝑncipio ⁊ talis ẽ ſignũ moꝛtis v̊tute exñte dbili: ſicut ẽ m̃ltotiẽs ſignũ ſa-lutis foꝛti exñte v̊tute: g̊ ⁊c. Aſſũptũ ex cõmento colligit̃. ¶ 2ᵃ ꝯclo. nõ ſꝑ q̃libet moꝛs accidit i ſtatu moꝛbi q̊ ad ac-cidẽtia vi cui⁹ moꝛit̃ eger. ꝓbat̃. poſſibile ẽ moꝛbũ ꝯtinue min⁹ ⁊ min⁹ ledere opatiões: ⁊ tñ tandẽ moꝛi ĩfirmũ vt ſu-pra dicit̃. ¶ Preterea pʒ vbi i ſoꝛte etatiue ad moꝛtẽ ten-dẽte moꝛb⁹ ꝯtinue diminuat̃ q̊uſq; moꝛiat̃: ⁊ poſſet caſus i terminis poni: ſʒ tu vide ⁊ ꝑ te fac. ¶ Ex h̃ ſeqt̃ hãc con-ſequẽtiã nõ valere. nũc ꝑ hũc moꝛbũ ĩfirm⁹ moꝛit̃. ⁊ ꝑus nõ moꝛiebat̃: g̊ nũc ẽ maioꝛ q̊ ad accñtia. vl' g̊ nũc accñtia illi⁹ moꝛbi ſũt ſenioꝛa q̃ ante. pʒ. n. ꝙ ablatio alicui⁹ oĩuʒ opationũ vt ſenis ꝑ milleſimã ꝑtẽ toti⁹ latitudis ꝑfectio-nis vite apꝛopiquãtl moꝛti ẽ mioꝛ leſio q̃ diminutio vſq; ad gradũ mediũ i coꝛꝑe alias ſaniſſimo: cũ h̃ ñ ſit leſio ni-ſi milleſime ꝑtis i nõ qngẽtecupla ad iſtã: q2 medietatis toti⁹. ¶ 3ᵃ ꝯclo. poſſibile ẽ egrũ moꝛi i ꝑncipio q̊ ad mate-rie trãſmutationẽ vt i pleureſi i ꝑncipio moꝛbi: lʒ ĩpoſſibi-le ſit i ꝑncipio moꝛi q̊ ad accñtia: q: min⁹ ledit q̃ iterficiat. Et q: tũc iã tota malicia moꝛbi ꝑceſſit: g̊ ẽ vl' ꝑceſſit ſtat⁹. Et ꝑma ꝑs pʒ: q: põt ſuffocari: ⁊ ex malicia iterfici. ¶ 4ᵃ ꝯ. poſſibile ẽ ſigna criſis ꝑfecte appere i ꝑncipio mõbi ma-terial' q̊ ad accñtia. pʒ d doloꝛe capitl accñte tẽpoꝛe criſis ꝙ ſignificat ſuã criſiʒ ꝑfectã vel ſaltẽ criſiʒ male ꝯplonis a q̊ ꝺpendet: ⁊ ita d multis moꝛbis q ſũt a mã boꝛa q̃ mo-uet cretice criſi laudabili ⁊ cõpleta. ¶ Quita ꝯclo. ĩpoſſi-bile ẽ i ꝑncipio q̊ ad materie digeſtionẽ appere ſigna cri-ſis laudabil' ⁊ cõplete eiuſdẽ moꝛbi: pʒ ex Gal. i cõmẽto: q: i tali ꝑncipio mã nõ ẽ digeſta ⁊ ſigna tũc cretica q̃ appent ſũt mala. Et itelligit̃ ꝯclo d moꝛbo pẽdẽte a mã ꝑ cui⁹ ex-pulſionẽ dʒ eẽ criſis dicta. ¶ Sexta ꝯcluſio. lʒ nõ poſſint appere ſigna ꝑñtis ꝑfecte digeſtiõis materie moꝛbi mãlis a mã cruda icoꝛꝛigibili ĩcipiẽtis i ꝑncipio q̊ ad mãe dige-ſtionẽ: illa tñ poſſũt appere i ꝑncipio accñtiũ alicui⁹ moꝛ-bi mãlis. pʒ ꝑia ꝑs: q: illõ ĩplicaret. ⁊ 2ᵃ. i moꝛbo ĩcipiẽte a mã ſũme digeſta. ¶ Septia ꝯclo. lʒ ſigna cõplete idige-ſtiõis poſſint appere i ꝑncipio moꝛbi quo ad materie alte-rationẽ: nõ tñ ẽ poſſibile i tali pꝛincipio moꝛbi a mã pure cruda ſine alia malicia poſitiua q̃litatiua ĩcipiẽte ſigna ꝑ-ſenti cõplete putrefactiõis materie eiuſdẽ moꝛbi appere. ꝑma ꝑs patʒ: q2 cruditas ẽ ꝯpleta idigeſtio ⁊ ei⁹ ſigna ap-parẽt i ꝑncipio. Et 2ᵃ ꝑs pʒ: q: oppoſitũ ĩplicat ꝓꝑ rõnem ꝑricipy. ¶ Octaua ꝯclo. ſigna complete putrefactionis poſſunt apparere in pꝛincipio moꝛbi eius quo ad acciden-tia: patet in vno argumento facto ante oppoſitũ: vbi moꝛ-bus a tali materia incipiet ſumme putrida.

¶ Cõtra ſcõaʒ ꝯclõnẽ ſic arguit̃. moꝛiat̃ nũc ſoꝛ. vi moꝛbi. q̃ñcũq; moꝛit̃ eger vi moꝛbi vltimãt̃ accñtia: ſʒ qñ accñ-tia vltimãt̃ ẽ ſtat⁹: g̊ nũc cũ moꝛit̃ ẽ ſtat⁹ q̊ ad accidentia. ¶ Cõfirmat̃. q̃ñcũq; v̊tus cõplete ſuccũbit moꝛbo ⁊ obti-net̃ ab accñtib⁹. tũc accñtia ſunt i ſtatu: ſʒ cũ moꝛitur vir-tus cõplete ſuccumbit. ergo. ¶ 3ᵒ ſic. tunc ſunt cauſe maxi-me leſionis operationis: ergo tunc ſunt vltimãda accidẽ-tia: cũ accidẽtia non aliud ſint q̃ leſe operationes.

¶ Ad h̃ rñdet̃. ad ꝑmũ nego aſſumptum vt ſupra patuit. ¶ Ad 2ᵐ negat̃ etiã maioꝛ vt patuit ſupꝛa. Stat. n. v̊tutẽ ex etate dbilitari. ita vt ex minoꝛib⁹ accñtib⁹ moꝛiat̃ q̃ ꝑ-us egrotabat. ¶ Ad 3ᵐ negat̃ ꝙ q̃ñcũq; eger moꝛiat̃ ma-gis ledunt̃ opationes q̃ ante. Stat. n. opatiões remitti ſi-ne leſiõe ꝑ etatiuũ ꝓceſſũ ⁊ mioꝛẽ valde eẽ leſionẽ q̃ ẽ ab-latio oĩum q̃ pꝛius in certo t̃pe fuerat diminutio data.

Ad argumẽta ante oppoſitum facta. ¶ Ad pꝛi-mum negatur ꝙ in pꝛincipio vni-uerſali moꝛbi alicui⁹ quo ad accñtia ꝯtingat moꝛi egꝝ ſic ſupꝛa negaui poſſe ſanari. Et itelligat̃ i ſenſu cõpoſito. ⁊ rõ q: qñ eger moꝛit̃ iã moꝛb⁹ deſinit eẽ. Et iõ iã ꝑterijt tota malicia ſua. in illa g̊ aliq̃ fuit maxia vel talis ꝙ ñ fuit aliq̃ in moꝛbo maioꝛ. Et iõ iã ſtat⁹ accñtiũ ꝑceſſit. ⁊ iõ nõ moꝛi-tur i ꝑncipio: q: poſt ſtatũ nõ ẽ eiuſdẽ moꝛbi pꝛicipiũ. Nõ ergo nego: q2 ſꝑ accidat moꝛs i ſtatu accñtiũ: ſʒ alio capite. ¶ Ad Gal. dr̃ ꝙ loqt̃ d ꝑncipio q̊ ad materie alteratione. ¶ Ad ꝯfirmationẽ ꝑmã nego ꝯñtiã. Nã q̃ñq; in pꝛicipio ꝑticulari ꝑoxiſmi ẽ ſtat⁹ accñtiũ. nũq; aũt in pꝛincipio vl' moꝛbi: ⁊ cã dicta ẽ ſupꝛa. ¶ Ad 2ᵐ admitto caſuʒ: ⁊ ꝙ ſoꝛ-tes moꝛiat̃ nõ maioꝛata malicia moꝛbi. Sʒ dico ꝙ ſi mo-rit̃ h̃ nõ ẽ ꝑncipiũ moꝛbi. ĩmo cõpꝛehẽdit i ſe ꝑncipiũ aug-mẽtũ ⁊ ſtatũ: ſaltẽ vt. s. dixit i qõne d tẽpoꝛib⁹. Aliq̃ ẽ ꝑs moꝛbi q̃ eẽt ꝑncipiũ vni⁹ magni moꝛbi ſi ꝯtinuaret̃: ⁊ ĩpe-dita ꝯtinuatione illa nõ eſt ꝑncipiũ ſʒ moꝛb⁹ totalis in q̊ ẽ ꝑncipiũ ſuũ augmẽtũ ⁊ ſtat⁹. ¶ Ad ꝯfirmationẽ aliã cõ-cedo ꝙ a q̃tulibʒ remiſſe malicie moꝛbo ꝯtigit moꝛi egꝝ. Et nego ꝙ aliq̃ ẽ determiata malicia coꝛꝛeſpõdẽs ꝑncipio q̊ ad accñtia ſupꝛa nõ gradũ moꝛbi: ĩmo quacũq; malicia mõbi data minoꝛẽ illa ꝯtigit eẽ maliciã ſtat⁹. ¶ Ad 3ᵐ cõ-cedit̃ ꝙ ſigna criſis poſſunt appere i ꝑncipio nec h̃ repu-gnat ꝯcluſionib⁹: loquẽdo d pꝛicipio q̊ ad accñtia: ſʒ nõ ar-guũt d pꝛicipio q̊ ad mãe diſpoſitionẽ. Nã tales moꝛbi ſũ-me a mã digeſta ĩcipiẽtes nõ hñt iſto mõ pꝛicipiuʒ: ⁊ ita ĩ-cipiẽtes mã ſũme putrefacta. ¶ Ad 3ᵐ argumẽtũ pʒ ꝙ ꝓ-bat i pꝛicipio q̊ ad accñtia appere ſigna cõplete digeſtiõis vl' putrefactiõis: qõ nõ negat̃. ¶ Ad argumñta alteri⁹ ꝑtis dico ꝙ nõ opʒ mãʒ m̃ltũ leſiſſe ꝑ oẽʒ moꝛbũ cui⁹ ſit criſis qñ ſtimulat ad criſiʒ. Suffic. n. ꝙ alio mõ leſit. ⁊ iõ ſtat eẽ moꝛbũ vnũ cui⁹ ſit criſis i pꝛicipio q̊ ad accidẽtia. de moꝛ-te ãt pʒ ꝙ ꝯcedit̃ nõ ꝯtigere i pꝛicipio: d digeſtiõe v̊o ⁊ idi-geſtiõe pʒ ⁊ determinatiõe q̃d dicẽdũ. Apho. XIII.

Senes facillime ferunt ieiunium.

¶ Poſitis modis dietãdi ſʒ exigẽtiã moꝛbi ⁊ v̊tutis: ꝯñter docet modũ dietãdi idicatiõe ſũ-ꝑta ab etate ⁊ ꝯplone i iſto apho. ⁊ diuidit̃ i qn-q; ꝑtes. ſʒ qnq; ꝯclones. 2ᵃ ibi (2ᵒ cõſiſtẽtes) 3ᵃ ibi (Minus vero.) 4ᵃ ibi (Doꝝ oiuʒ v̊o.) 5ᵃ ibi (Doꝝ v̊o) ¶ Cõclo ꝑia ẽ iſta. primi ſenes facillie ferũt ieiuni-um. ꝓbat̃. ꝑmi ſenes tardi⁹ icurrũt famẽ ⁊ minus ledunt̃ ex abſtinẽtia cibi q̃ aliȷ. g̊ ⁊c. tenʒ ꝯñtia. aſſumptũ pʒ i no-tatis. ¶ Circa ꝑtẽ ꝑmo nõ ꝙ etas a medicis diuidit̃ i q̃-tuoꝛ i etatẽ adoleſcẽtie ⁊ ſtat⁹ ⁊ ſenectutis ⁊ ſenȷ ſeu de-crepiti: ⁊ dſcriptiões iſtaꝝ ſunt ifra in qõne. ¶ Hic ꝑ ſe-nes itelligim⁹ pꝛimos ſenes q̊ꝝ etas icipit communiter

inter.35.7.45.7 terminaẽ ad.55.aut ad.60.aut ad.65.ãnuз
ѕз varietatẽ ɔplõnũ ⁊ aliaꝝ corporis diſpõnuз.℄ Nõ z°
ꝙ p ieiuniũ tria ſolẽt itelligi.vno mõ itelligiẽ ois ſubtra/
ctio cibi ⁊ pot⁹ reſpectu ɔſueti aut debiti.itaqꝫ illũ qui me
dictateз cibi ſibi ɔſueti ⁊ debiti ſumeret i dic diceremꝰ ie/
iunare.z° ſumiẽ ieiuniũ ꝓ cibi abſtinẽtia oĩmoda ſiue ſit
cũ ſtõaci vacuitate ſiue nõ.3° mõ ſumiẽ ꝓ abſtinẽtia cibi
cũ vacuitate ſtõaci.Et ieiuniũ põt hic itelligi q̊libet iſtoꝝ
triũ modoꝝ:ſз maxĩe z° mõ ſumiẽ hic: ita ꝙ ẽ ſenſus. ſe/
nes facillime poſſũt ſtare ſine aſſũptiõe cibi ſiue h̃ fuerit
poſt comeſtionẽ ſiue nõ.℄ 3° nõ tribꝰ mõis dici aliqđ faci
liter reſpectu alteriꝰ tolerare ieiuniũ: aut qꝛ tardiꝰ famẽ
icurrit aut minꝰ lediẽ.aut qꝛ faciliꝰ a ſuo nocumẽto rele/
uaẽ.℄ 4° nõ ꝙ cauſe facilitatꝭ tolerãtie ſunt remiſſio ali
qualꝭ caloris:groſſicies hũidi:mꝭtiplicatio crudoꝝ hũorũ.
mõ qꝛ i p̃mis iſta ſunt coniuncta ſatis multo ſanguini: iõ
facillime tolerant.Sed ad vniuerſalẽ intellectuз eorum
que ſunt hic neceſſaria queritur vtrum ⁊c̃.

Queritur vtrũ ſenes ferãt ieiuniũ facili
ter.Negatiue arguiẽ ſic.plus
lediẽ ſenex ex eq̃li ieiunio q̃ꝫ iuuenis:g̊ diffici/
lius tolerat ieiuniũ.ɔña tenз.aſſũptuз arguiẽ.
ex r̃ſolutõe facta a calido nãli citiꝰ cadit ſenex
i reſolutõeз icorrigibilẽ ab eo q̃ꝫ iuuẽis:g̊ ⁊c̃.Aſſũptũ argr̃.
qꝛ miorẽ ꝓportionẽ hз vtus reſtauratiua ſenis ad ſuã diſ
ſolutionẽ:cũ i ſene diſſolutiue ſue ad reſtauratiuã ſit ꝓpor
tio maioris ieq̃litatis.Sẽp.n.i eo minꝰ reſtauraẽ eo qđ ẽ
diſſolutũ:cũ fiat ɔtinua miorati o corpis.In iuuene aũt ẽ
ꝓportio eq̃litatꝭ reſtauratie ad diſſolutiaз:cũ ɔſiſtat ⁊ tm̃
reſtaureẽ q̃tũ diſſoluiẽ:g̊ d̃fectũ ɔtigentẽ ex reſolutione
fcã a calido nãli i eq̃li tpe citius ⁊ faciliꝰ recõpẽſabit ſp iu/
uenis q̃ꝫ ſenex:g̊ ad irrecupabilẽ ab ipſo citiꝰ d̃ueniet ſe/
nex.℄ Cõfirmaẽ.ſit ſortes nũc ſenex p̃ ɔueniẽter cibatꝰ
i ɔueniẽtiſſima ſua diſpoſitiõe.plato aũt iuuenis nũc prio
ɔueniẽter cibatꝰ:⁊ pз ꝙ i platõe meliꝰ recõpẽſabiẽ diſſo/
lutio i eodẽ facta tpe ſtãte regimĩe d̃bito tm̃ reſtaurabiẽ.
ſortes aũt minꝰ:⁊ ſiue p vnã cibationẽ ſiue p plures ſtãte
regimĩe d̃bito mãifeſtũ ẽ.℄ z° p̃ncipalr̃.d̃crepiti difficiliꝰ
tolerãt ieiuniũ q̃ꝫ p̃mi ſenes:g̊ p̃mi ſenes difficiliꝰ q̃ꝫ iuue
nes.ɔña tenз:qꝛ tã i gradu caloris q̃ꝫ i v̓tute ſic ſe hз iuue/
nis ad p̃mũ ſenẽ:ſic p̃mꝰ ſenex ad ſe aliq̃n d̃crepitũ. Silr̃
etiã i hũidi radicalꝭ d̃fectu:⁊ pз aſſũptũ p̃mo apho. cõmẽ/
to.iз.Senes.℄ Cõfirmaẽ ſic. Cicero tẽpatꝰ ɔſiſtẽs i fine
conſiſtentie.plato vero ſenex primus in fine ſenectutis
prime temperatus.Sortes autem decrepitus valde ꝓpe
p̃ncipiũ d̃crepite etatꝭ ita ꝙ cicero i maiori ꝓportiõe plus
hẽat fortiorẽ digeſtiuã ⁊ attractiuã platõe q̃ꝫ ſit ꝓportio
quã hз digeſtia platõis ad digeſtiuã ſortis:⁊ ita i maiori ꝓ
portiõe plus hẽat d̃ hũido cicero platõe q̃ꝫ ſit ꝓportio hu/
midi platõis ad hũiduз ſortꝭ ⁊ ſint oẽs d̃bite recti ⁊ tẽpati
nũc p̃mo cibati cõueniẽter.℄ Tũc arguiẽ ſic.ſortes citiꝰ
cadet i famẽ q̃ꝫ plato.ergo plato citius cadet in famem q̃ꝫ
cicero: ſз plato ẽ p̃mꝰ ſenex.g̊ p̃mꝰ ſenex citius cadit in fa/
mẽ q̃ꝫ ɔſiſtẽs aliis pibꝰ ɔña tenз p h̃ ꝙ ſi ſor.citiꝰ cadit in
famẽ q̃ꝫ pla.nõ põt dici h̃ eẽ.iõ qꝛ i ſorte fiat velocior re/
ſolutio:g̊ vel erit:qꝛ pp d̃bilitatẽ digeſtiue ſue minꝰ dз ſu/
mere d̃ cibo q̃ꝫ plato ⁊ cibũ digeſtibiliorẽ q in minori tpe
trãſmutaẽ q̃ꝫ cibꝰ ſũptꝰ i platõe.Et tũc ſeq̃ẽ ꝙ piter plato
d̃beret ſumere pauciorẽ ⁊ digeſtibiliorẽ cibũ q̃ꝫ cicero: qꝛ
i maiori ꝓportiõe ẽ debilior eo q̃ꝫ ſortes platõe vt põit ca
ſus.℄ Uel z° diceẽ iõ ſortẽ citiꝰ cadere i famẽ q̃ꝫ plato:qꝛ
v̓tus attractiua eiꝰ ⁊ digeſtiua ſũt d̃biles:iõ ex cibo aſſum
pto nõ digeret niſi modicũ ſ̃btile ⁊ illud attrahit cito ⁊ re/
ſiduũ tãq̃ꝫ incõueniẽs expellit. Et tũc ſilr̃ diceẽ de platõe
reſpectu ciceronis.℄ Uel 3° dr̃.qꝛ hũidũ radicale i ſor.ẽ
modicũ:iõ minor reſolutio eius eſt valde ſenſibilꝭ ⁊ iõ ex
modica mẽbroꝝ reſolutiõe iſurgit ad appetẽdũ:qꝛ [illegible]
maiori ꝓportiõe ſit minꝰ hũidũ platõis q̃ꝫ hũidũ [illegible]
nis ex eadẽ cã faciliꝰ ⁊ citiꝰ icurret famẽ plato q̃ꝫ [illegible]
p ɔñs p̃mus ſenex q̃ꝫ ɔſiſtẽs:qđ fuit ꝓbãdũ.℄ [illegible]
orfit reſolutio i ſene aliq̊ p̃mo q̃ꝫ i dato puero [illegible]
aſſũptuз ꝓbaẽ:qꝛ maior ẽ ꝓportio calidi ad hũidũ [illegible]
q̃ꝫ i puero cũ plus ꝓportionalr̃ minoratũ ſit hũidũ [illegible]
lidũ i ſene qđ ſi dicaẽ ꝙ reſiſtit humidũ ſenis mag [illegible]
midũ pueri pp d̃ſitatẽ vel ſiccitatẽ pз h̃ nõ eẽ ve[illegible]
qꝛ d̃ſitas nõ ẽ aliqđ p̃ter nãз q̃ nõ reſiſtit:⁊ ſiccita[illegible]
ſiſtit ſubtiliatiõi ⁊ reſolutiõi quãtũ hũiditas:cum [illegible]
ſtet ſiccitas i igne cũ maiori ſ̃btilitate q̃ꝫ hũiditas i [illegible]
corpe.minꝰ g̊ reſiſtit ſ̃btiliatiõi q̃ꝫ hũiditati.℄ 4° ad [illegible]
ẽ Auic.p̃ª q̃rti.ca° de cibatiõe febricitãtiũ ⁊ ſenes [illegible]
biles ⁊ ifantes ſũt ex his q nõ tolerãt ieiuniũ.℄ 5° [illegible]
ſicca difficiliꝰ tolerat ieiuniũ: ſз cõplo ſenis ẽ ſicca [illegible]
ctu pueri.g̊ tз ɔña.aſſũpᵐ colligiẽ 8° terapẽ.℄ 6 [illegible]
ſenis ẽ fridus:g̊ aliis pibꝰ citiꝰ icurrit famẽ cũ ſtõa [illegible]

In oppoſitum ſit bonꝰ appetere z° te[illegible]
eſt hypo.iз° aphõ.

In q̃ſtione Prio poneẽ q̃dã ad eiꝰ d̃clarationẽ ne
ceſſaria.ſcđo reſpondetur de q̃ſtione.

Quantum ad primũ nõndũ ꝙ p ſenes ali[illegible]
telligũẽ tã decrepiti q̃ꝫ p̃mi ſenes.
⁊ ſũt oẽs i qbꝰ merito hitudĩs caloris nãlis ad hũidũ radi
cale corpꝰ q̊ ad ſpmatica mẽbra diminuiẽ neceſſario [illegible]
itelliguntẽ ſolũ p̃mi ſenes q ſũt illi i qbꝰ merito habitudĩs
caloris nãlis ad hũidũ radicale fit mẽbroꝝ ſpmaticoꝝ
diminutio ſine mãifeſta v̓tutꝭ d̃bilitatiõe ad modũ loq̃ẽ
di medicoꝝ:⁊ ſumiẽ hec diſtictio i cõmẽto Hal.℄ Nota
dũ z° apđ medicos totã etatẽ hõis diſtigui i q̃tuor etates
ptiales:vt ſumiẽ p̃ma p̃mi.ca° d̃ ɔplõnibꝰ etatũ ⁊ ſe[illegible]
q̃ꝝ p̃ma nõtur adoleſcẽtia:⁊ dr̃ abolẽdo vel creſcẽdo [illegible]
qꝛ neceſſario corpꝰ i illa etate augeaẽ.Nã ex egritudi[illegible]
d̃fectu cibi vꝭ a cã extriſeca ipediẽte ɔtigere põt i illa eta
te diminutio:ſз iõ dr̃ creſcẽdi etas qꝛ merito habitudĩs
caloris nãlis ad radicale hũidũ poſſet fieri i corpe veꝝ
augmẽtũ ſiue cũ extriſeco iuuamẽto ſiue nõ.Nã poſt de
cẽ ãnoꝝ põt p flobotomiã ⁊ egritudinẽ ita d̃bilitari v̓ca
lor nãlis ſine iuuamẽto exteriori ñ ſufficiat facere augmẽ
tũ:adueniẽte tñ exteriore adiutorio potẽs reduci ad [illegible]
tatẽ nõ dз dici niſi adoleſcẽs cũ aliq̃n erit adoleſcẽs [illegible]
nõ ſufficit calor nãlis merito ꝓportiõis quã hз ad hũidũ
radicale facere veꝝ augmẽtũ ſine extriſeco iuuamẽto [illegible]
etas dr̃ etas ɔſiſtẽdi vel pulcritudĩs dr̃ etas ɔſiſtẽdi [illegible]
neceſſario corpꝰ pmaneat in eadẽ q̃titate.q̊ ad ſpmatica
mẽbra.Nã i hac ẽt etate põt fieri etiã vera diminutio [illegible]
iõ dr̃ ɔſiſtẽdi:qꝛ merito habitudĩs caloris nãlis ad hũidũ
poſſent ɔſeruari ſpmatica mẽbra i q̃titate eadẽ ſine poſſi
bilitate faciẽdi veꝝ augmẽtũ q̊ ad illa mẽbra. ⁊ 3ª ẽ etas
p̃me ſenectutꝭ ſupiꝰ d̃ſcripta i p̃mo nõto huiꝰ q̃õnis.Et 4ª
ẽ etas ſenũ i q̃ neceſſario fit mãifeſta v̓tutis debilitas [illegible]
corpis diminutiõe.℄ Et ſignãter dixi de augmẽto ſpma
ticoꝝ:qꝛ nullũ dubiũ ꝙ i ſene creſcũt carniformia valde
reſpectu ſui iuuenis ita vt fiãt carnoſiores ⁊ pigniores [illegible]
nifeſte q̃ꝫ ante erãt.Ex qbꝰ pз hãc ɔſequẽtiã nõ valere [illegible]
ſorte.merito hitudĩs caloris nãlis ad hũidũ fit maior re
ſtauratio q̃ꝫ reſolutio.g̊ ẽ adoleſcẽs.vel g̊ nõ ẽ ſenex [illegible]
pleroſqꝫ ſenes eẽ vere ɔualeſcẽtes i qbꝰ fit maior reſtau
ratio q̃ꝫ diſſolutio.ſз d̃ hoc magis infra.℄ Notãdũ 3° [illegible]
differẽtia ẽ iter ieiuniũ ⁊ famẽ.nã ieiuniũ ẽ vacuitas ſtõa
ci a cibo vel chilo vꝭ abſtinẽtia a cibo cũ ſtõaci vacuitate.
fames vo ẽ appetitꝰ cibi.℄ Nõ 4° facilitas tolerãtie ie
iuniũ ѕз Hal.i ɔmento i duobꝰ maxĩe attẽdiẽ.vnũ ẽ tardi
us aliis pibꝰ icurrere famẽ.Aliud ẽ minus ledi ex eq̃li ie
iunio.⁊ de ambobꝰ iſtis modis itelligiẽ in tolerãtia ieiuniу.

ōnis. Sꝫ moderni addiderūt 3^{m}: ⁊ ē facilitas releuādi a nocumentis ieiunij. ¶ Nō gnto ꝙ ad famē nālem qnqꝫ motꝰ cōcurrūt vt sumitur a Gal. 4º de accidēti ⁊ morbo. ¶ Primꝰ motꝰ ē mēbroꝝ ianitio. 2ꝰ ē attractio mēbroꝝ a venis. 3ꝰ attractio venaꝝ a stōaco. 4ꝰ est tristis sensatio ꝯsistā attractionē q̄ ē i ore stōaci. quītꝰ ē aiatū ꝺsideriū. ¶ Et q̄ appet ꝙ lꝫ ianitio mēbroꝝ fiat i vno corpe fortiꝰ vlꝫ ēt i miori tpe: tñ stat ex alia cā nō tā cito corpꝰ icurrere famē vt si mēbra sint ꝺbilis attractiē v̄tutꝭ vel si vene fiat ēt ꝺbilꝭ v̄tutꝭ attractiue. vel si i stō sit hūiditas ꝓhibēs tristē fieri sensationē vel sit os stōaci ex ꝯplone vel ꝺfectu spirituū: vel ex alia cā idispositū ad sentiēdū ⁊ sic ꝺ alijs. Nō ē.n. ianitio mēbroꝝ adeq̄ta cā famis: sꝫ alioꝝ paritate supposita, i qbꝰ fortior fit ianitio i eis fames citiꝰ insurgit. ¶ Notādū. 6º. ꝙ nocumēta pma q̄ ꝯsequūt̄ ieiuniū sunt mēbroꝝ ⁊ hūidi radicalꝭ r̄solutio ⁊ exiccatio. Tristitia ex fame hūoꝝ spūuꝫ ⁊ mēbroꝝ supfalefactio ⁊ eoꝝ resolutio ⁊ tandē ifrigidatio sunt ēt alia vt hūiditatū malarū ad stomacū attractio ⁊ similia. Inter oia tñ cōia nocumēta ieiunij resolutio sbstātifici hūidi ē maiꝰ cū p ipsaꝫ depdat̄ p se ps ꝺ eēntia corpis. ¶ Notādū vltio ꝙ i qōne cōparādo senes ad alios itelligit̄ posita pitate alioꝝ exceptꝭ necessario ꝯsequētibꝰ ad dispōnes cōpatas, vt ꝙ cōpetur senex tēpatꝰ iuueni tēpato sanguineꝰ sāguineo: ⁊ sic ꝺ alijs Nā nō ē dubiū ꝙ datꝰ senex colericꝰ minꝰ tolerat ieiuniū dato consistente flegmatico

Quantum ad 2^{m} sit ista pma ꝯclo rōne facilitatis icursus i famē pmi senes facilius tolerāt ieiuniū ꝗ̄ aliq i etatibꝰ poribꝰ ꝯstituti. ¶ Ista ꝯclo pbat̄ sic: i istis tardiꝰ isurgūt cause ad nālē famē necessitātes, ḡ. tenet ꝯña ⁊ assūptū pꝫ discurrēdo cū tardius fiat mēbroꝝ resolutio pp hūidū eē grossiꝰ ⁊ magꝭ resistēs ⁊ calorē eē r̄missiorē. Tardior ēt ē venaꝝ ⁊ mēbroꝝ attractio pp calorꝭ ꝺfectū. Sēsus ēt stōaci ē hebes respectu pcedētiū etatū neqꝫ tñ tāta ē i eis ꝺbilitas vt nō possint in vice vna digerer̄ satꝭ magnā cibi q̄titatē ⁊ totiꝰ corpis q̄titati ꝓportionatā: lꝫ tardiꝰ digerāt ꝗ̄ iuuenes. ¶ 2ª cōclusio ē ista q̄lꝫ ꝺcrepito aliqs pmꝰ senex facilius tolerat ieiuniū merito velocitatꝭ icursus i famē. ꝓbat̄ ꝯclo. qlibꝫ ꝺcrepitꝰ aliq̄ p sene ꝺbite recto ē sepiꝰ cibādus vt vl̄ Gal. i cōmēto iuuere: sꝫ nō ē citiꝰ cibādus ꝗ̄ famē nālēꝫ icurrat saltē ꝺcrepitꝰ tēpatꝰ: vt sumit̄ 3º. regni. ḡ sepiꝰ famē nālē icurrit stāte debito regimie i tpe eodē. ḡ citiꝰ icurrit famē post ꝺbitā cibationē. ¶ 3ª ꝯclo. q̄lꝫ ꝯsistēte aliqs ꝺcrepitꝰ alijs pibꝰ faciliꝰ tolerat ieiuniū. ¶ Ad hāc ꝯclonem ꝓbādaꝫ supponit̄ p ꝙ qlibꝫ pmꝰ senex alijs pibꝰ facilius tolerat ieiuniū ꝗ̄ aliqs ꝯsistēs vt videt̄ sonare ꝯclo pma ⁊ Gal. i ꝯmēto velle. 2º supponit̄ ꝙ nō dat̄ pmū istās senectutꝭ. q̄ suppositio sic arguit̄. nō dat̄ pmū istās i q̄ calor est etatiue remissior ꝗ̄ ante. sꝫ i q̄lꝫ sene calor ē etatiue remissior ꝗ̄ añ vt sumit̄ pma pmi. caº de ꝯplonibus etatū. vbi ad litterā dicit ꝙ corpa senū ⁊ ꝺcrepitoꝝ sunt frida. ḡ nec valet motiuū marsilij ad oppositū ꝓbādū cū arguit̄. resolutū eē dat̄ pmū istās: sꝫ senectꝰ sequit̄ resolutū eē: cū i q̄lꝫ sene sit hūidū plusq̄ i iuuene resolutū. ḡ dat̄ pmū instans senectutis. Sꝫ bene seq̄t̄ ꝙ cuiuslibet gradus senectutis dat̄ pmū istās. sꝫ mō nullus ē pmꝰ ḡdus pme senectutꝭ, vt pbatū ē: cū nullus sit minimꝰ p calitatē etatiuꝰ recessus a calore iuuenū. ¶ Supponit̄ 3º. ꝙ queādmodū pme senectutis nō datur primum ad bonuꝫ sensum. ita non datur primum in q̄ aliquis ē ꝺcrepitꝰ. sꝫ vltimuꝫ in quo est primꝰ senex. hec suppō pꝫ p sīlitudieꝫ. ¶ Seq̄t̄ 4ª suppō. ꝙ i trāsitu de pma senectute ad seniū nō fiat saltꝰ i difficultate tolerātie ieiunij. ¶ Supponit̄ vltiº ꝙ ꝯsistēs i extrēo ꝯsistētie v̄sus senectutē faciliꝰ tolerat ieiuniū ꝗ̄ aliꝰ cōsistens alijs pibꝰ, vt pꝫ ex ꝯmēto. qbꝰ suppositis capio sortē tēpatū i vltio istāti ꝯsistētie: ⁊ platonē pmū senē i vltio instanti pme senectutꝭ: qd̄ pꝫ eē possibile ex suppositiōibꝰ: ⁊ sint cetera paria. ¶ Tūc ex pma suppōne plato faciliꝰ tolerat ieiuniū ꝗ̄ sortes: cū sit pmꝰ senex: ⁊ sortes ꝯsistēs. ḡ i aliq̄ ꝓportiōe faciliꝰ tolerat. Sit ḡ ꝙ i duplo. ⁊ seq̄t̄ ꝙ immediate post h̄ plato faciliꝰ tolerabit ieiuniū ꝗ̄ nunc sortes. q2 ex pcessu etatiuo nō subito depdet certā latitudinē facilitatis tolerātie cū nō fiat saltꝰ vt supponit̄. ergo imediate post h̄ i aliq̄ ꝓportiōe faciliꝰ tolerabit ieiuniuꝫ ꝗ̄ nūc sor. Et imediate post hoc erit ꝺcrepitus: cū nūc sit in vltio istāti pme senectutꝭ. ḡ ꝺcrepitꝰ ꝯsistēte i extremo ꝯsistētie v̄sus senectutē alijs pibꝰ faciliꝰ tolerat ieiuniuꝫ: sꝫ iste ꝯsistēs q̄lꝫ alio ꝯsistēte faciliꝰ tolerat ieiuniū ḡ aliqs ꝺcrepitꝰ q̄libꝫ ꝯsistēte alijs pibꝰ faciliꝰ tolerat ieiuniū: qd̄ fuit ꝓbāduꝫ. ¶ 4ª ꝯclo. aliqs ꝺcrepitꝰ aliq̄ pmo sene merito facilitatis icursus i famē faciliꝰ tolerat ieiuniū alijs pibꝰ. Probat̄. i casu.n. pcedētis ꝯclonis plato ꝺcrepitꝰ faciliꝰ tolerat ieiuniū ꝗ̄ sortes in istāti vltio ꝯsistētie ꝯstitutus. ḡ i aliq̄ ꝓportiōe faciliꝰ tolerat. Sit ḡ sexqaltera: ⁊ arguit̄ sic. plato i sexqaltera ꝓportiōe faciliꝰ tolerat ieiuniū ꝗ̄ sor. sꝫ sortes nō imediate post h̄ i sexqaltera ꝓportione faciliꝰ tolerabit ꝗ̄ ipsemet nūc tolerat. ḡ imediate post h̄ pla. faciliꝰ tolerabit ieiuniū sorte: sꝫ imediate post h̄ sor. erit pmꝰ senex: ⁊ plato ꝺcrepitꝰ alijs pibꝰ: vt pōit casus cū sor. nūc sit i vltio istāti ꝯsistētie ḡ imediate post h̄ erit senex pmꝰ. ¶ 5ª. ꝯclo. merito velocitatꝭ icursus i famē a principio natiuitatis vsqꝫ ad finē pme senectutꝭ alijs seruatis pibꝰ ꝯtinue pcedit̄ ad maiorē facilitatē tolerātie ieiunij. pꝫ ḡ ꝯclo ex gal. i cōmēto. ⁊ q2 ifantes minꝰ tolerāt inter pueros ⁊ pueri minꝰ ꝗ̄ ꝯsistētes. ¶ Vltia ꝯclo i pcessu p totā pmā senectutē neqꝫ ꝯtinue itēdit̄ facilitas tolerātie: neqꝫ ꝯtinue remittit̄. pꝫ q2 p aliquātū tēpus itendit̄ a principio pme senectutis. Nā cū nō det̄ pmū istans senectutꝭ pme nō dat̄ pmꝰ gradus tolerātie i ea, opꝫ ḡ p aliquantū tēpus itendi: ⁊ q2 q̄lꝫ ꝺcrepito aliqs pmꝰ senex faciliꝰ tolerat. pꝫ ꝙ i pcessu ad ꝺcrepitā etatē ꝓpe finē pme senectutis remittit̄ facilitas tolerātie. ¶ Et si arguit̄ ꝯ istā ꝯclusionē: q2 p totū hūc pcessū ⁊ calor ⁊ v̄tus pcedūt remittēdo: ⁊ hūidū ꝯtinue fit resistētius. ḡ nulla cā ad famē faciēdā fit fortior: q2 neqꝫ mēbroꝝ ianitio neqꝫ attractio tam mēbroꝝ ꝗ̄ venaꝝ ⁊ sic de alijs vt pꝫ discurrēdo. imo pōt sic argui. q̄libꝫ cā ꝺ añcedētibꝰ famē nālē debilitat̄ i processu senectutꝭ. ḡ corpꝰ ꝯtinue difficiliꝰ ⁊ tardiꝰ cadit in famē. ¶ Dic dr̄ a qbusdā ꝙ alioꝝ posita pitate argumētuꝫ ꝯcludit v̄itatē: ꝙ qlꝫ ꝺcrepitꝰ tardiꝰ icurret famē ꝗ̄ pmꝰ senex: ꝙ aūt dr̄ ꝺcrepitū faciliꝰ famescere ē q2 alioꝝ non ponit̄ pitas: q2 ꝺcrepito dat̄ minꝰ de cibo ꝗ̄ pmo seni: ⁊ ille dat̄ magis digestibilꝭ: ⁊ iō stōacus eiꝰ citius euacuat̄: sꝫ suata pitate tardiꝰ i famē nālēꝫ icurret. ¶ Sꝫ nō ē dubium ꝙ ē ipossibile oēm eē pitatē iter ꝺcrepitū ⁊ pmū senē Nā si ponis pitatē i v̄tute digestia vt ē possibile ñ erit paritas vꝭ i ꝯplone nāli vꝭ i cōpōne. Et si sit pitas i correspōdētia cibatiōis puta ꝙ vterqꝫ ꝺbite cibet̄ nō erit pitas in q̄titate ⁊ q̄litate ciboꝝ. ¶ Et si sit pitas in q̄titate ⁊ q̄litas ciboꝝ nō erit pitas i aggrauatiōe v̄tutꝭ ⁊ ꝓportiōe ad v̄tutē digestiaꝫ. ñ ḡ itelligimꝰ cū dicimꝰ alioꝝ pitate posita ꝙ itelligat̄ ꝙ q̄rūlꝫ i qbꝰ iter ꝺcrepitū ⁊ pmū senē pōt iueniri eq̄litas sit̄ eq̄litas. H.n. ipossibile ē simplr̄: q2 si aliq̄ꝝ eq̄litas ponit̄ seq̄t̄ i alijs ieq̄litas. ḡ sēsus ē ꝙ sint reliqua sm ꝺnoīationē sibi iuicē corr̄ndētia. vbi grā. ꝺcrepitꝰ tēperatꝰ ꝯparet̄ seni tēperato i corr̄nti gradu tēpamēti ⁊ ꝯueniēter cibatꝰ ꝯueniēter cibato seni ⁊ sic vltra. hoc eni mō bñ possibile ē cetera eē paria sm quē modū pꝫ ꝯclusionē secūdā supiꝰ positā pcedere: ⁊ silr̄ vltimā. ¶ Et tūc ad argumētū. cause p se factiue famis ꝯtinue i tali pcessu ꝺbilitant̄. ḡ tardiꝰ icurrit̄ i famē, negat̄ argumētū: sicuti ñ

valz. potētia motiua ꝯtinue crescit. ergo mot⁹ velocitaṫ. ꝛ cā ē: qꝛ etiā cause ipeditiue citi icursus i famē ꝺbilitanṫ ꝛ ꝑ certū tēpus illi⁹ ꝓcessus ꝑꝑ ꝟtutis fortē debilitationē magis ꝓportionaľr maiorat ꝙ̃ tardeṫ resolutio: plus oꝫ minorare cibū ꝙ̃ tardeṫ mēbroꝝ resolutio ꝛ ipsuꝫ fieri in q̃litate facili⁹ digestibilē: ꝛ sic minori tꝑe potētis ꝓhibere icursū i famē. ¶ In ꝑ̇ncipio aūt ꝑ̇me senectutꝭ plus tardabaṫ ꝓportionabiľr resolutio ꝙ̃ ꝟtus minorareṫ iō in vna vice poterat cibū digerere sufficiēter ꝓ maiori tꝑe ꝙ̃ ꝑ̇us: ꝛ iō tardabaṫ icursus i famē: ꝛ hic ē ꝓpri⁹ modus. Et hec ē cā q̃re ꝺcrepiti sepissime famescāt. Nā i vice vna nō sufficiūt digerere cibū nisi ꝓ modico tꝑe sufficientē: ꝛ qꝛ mēbra ꝯtinue sūt ianita ianitiōe sufficiēti ad h̄ vt attrahant statiꝫ famescūt. ¶ Neqꝫ valet marsilij respōsio si cōsideras. negat. n. ꝙ tardi⁹ resoluiṫ: ꝛ itelligiṫ tardi⁹ ꝓportionabiľr. Cā. n. ē ꝓprie remotio cause ꝓhibētis vtputa cibi ꝛ chili ꝑn̄tia i stō: ꝛ mľti sāguinis i venis. ¶ His hītis venio ad ꝯcľones ꝺ facilitate tolerātie merito ꝑuitatꝭ nocumēti sequētis ieiuniū. Et sit ista p̄ᵃ ꝯcľo. merito nocumentoꝝ q̄ sequunṫ ieiunij tolerātiam ꝑ̇mi senes facili⁹ tolerāt ieiuniū ꝙ̃ aliq̄ i ꝑ̄cedētib⁹ etatib⁹ ꝯstituti. pꝫ qꝛ minor fit i eis resolutio: mīor i fame tristitia: mīor spūuꝫ ꝛ hūoꝝ calefactio ꝛ ꝯsūptio. mīor ēt malaꝝ matericꝝ ad stōacuꝫ attractio ex eq̄li ieiunij tolerātia. pꝫ ēt ex Hal. i ꝯmento ¶ 2ᵃ ꝯcľo i etatib⁹ ꝑ̇orib⁹ ꝑ̇ma senectute ꝯstituti illi q̄ sūt a senectute distātiores alijs ꝑ̄ib⁹ difficili⁹ tolerāt ieiuniū. pꝫ. qꝛ oibus pēsatis plus nocerenṫ ex ieiunio eq̄li tꝑe tolerato. vt expiētia docꝫ: qꝛ pueri magꝭ ꝙ̃ iuuenes leduṅt ꝛ citi⁹ pereūt ꝛ ꝑ̄cipue ifantes: ꝛ cū oiuꝫ nocumētoꝝ maius videṫ eē resolutio spūuꝫ ꝛ mēbroꝝ. ꝛ h̄ nocumētū absqꝫ dubio magis icurrūt cū ꝑꝑ sbtilitatē ꝛ hūiditatē sint multo magis resolubiles ꝙ̃ iuuenes plusqꝫ sit iuuenū caľitas qꝛ ē acutior magis dissolutiua ꝙ̃ pueroꝝ. ¶ 3ᵃ ꝯcľo. aliq̄ ꝺcrepiti oīb⁹ ꝑ̇mis senib⁹ ceteris ꝑ̄ib⁹ rōne nocumēti etiā difficili⁹ tolerāt ieiuniū. Cōcľo pꝫ. qꝛ aliq̄ tales sūt parati ex oī modica resolutiōe cadere i calidi extīctionē ꝛ mortē. aliq̄ ġ tales mľto citi⁹ morirenṫ ex ieiunio ꝙ̃ ꝑ̇mi senes ¶ 4ᵃ ꝯcľo ꝓbabiľr poniṫ. aliq̄ ꝺcrepiti merito nocumītorū sequētiū ieiunij tolerātiā ceteris ꝑ̇mis senib⁹ facilius tolerāt ieiuniū: ꝛ etiā ꝯsistētib⁹. Probaṫ vt. 4ᵃ ꝯcľo principalis ꝛ tertia.

Nunc sequūtur ꝯcľones ꝺ ṙleuatiōe a nocumēto. Et sit ista ꝑ̇ma ꝯcľo. ab eq̄li nocumēto sequēte ieiunij tolerātiā vľr meli⁹ ꝛ facili⁹ releuāṫ q̄ min⁹ i etate ꝓcesserūt. pꝫ: qꝛ releuatio fit a ꝟtute nāli q̄ i eis ē fortior. ꝟtutes eni nāles i pueris sūt fortissime vt sexto ꝺ regimīe sanitatis ad ꝑ̇ncipiū. ¶ 2ᵃ ꝯcľo. a nocumētꝭ q̄busdā seq̄ntib⁹ eq̄lē ieiunij tolerantiā ꝑ̄ci⁹ releuaṫ puer iuuene: ꝛ iuuenis ꝑ̇ sene. pꝫ: qꝛ ꝑ eq̄lē ieiunij tolerātiā citi⁹ cadit i ꝺfectū icorrigibilē ꝛ morteꝫ puer iuuene: ꝛ iuuenis sene ꝑ̇mo. ¶ 3ᵃ ꝯ̇. aliqs ꝺcrepit⁹ aliq̊ ꝑ̇mo sene ꝛ ēt aliq̊ ꝯsistēte alijs ꝑ̄ib⁹ a nocumētis seq̄ntib⁹ eq̄lē ieiunij tolerātiā i eis facili⁹ releuaṫ. pꝫ qꝛ aliqs talis merito nocumētoꝝ ēt facili⁹ tolerat istis ieiuniū. ¶ 4ᵃ ꝯ̇ cuiusdā doctoris. solo calore nāli ꝑ̄cedēti resoluēdo i sene ꝑ̇mo ꝛ i iuuene ꝺducta ṙsolutiōe q̄ fit ꝑꝑ iflāmationē a nocumēto resolutiōis sequēte eq̄lē ieiunij tolerātiā facili⁹ releuaṫ iuuenis ꝑ̇mo sene. ꝓbaṫ ꝯcľo. citi⁹ restauraṫ resolutū i iuuene ꝙ̃ resolutū i eq̄li tꝑe i p̊ sene. ġ ꝛc̄. Aūptū ꝓbaṫ: qꝛ restauratia iuuenis hꝫ maiorē ꝓportionē suꝑ suā dissolutiuā ꝙ̃ ṙstauratia senis sꝛ suā cū i iuuene restaureṫ sꝑ ei eq̄le qđ deꝑdiṫ ꝛ i sene minus. ¶ Hāc tn̄ ꝯcľonē nō credo vľr eē verā: ꝛ dṫ ꝙ lꝫ sene ꝛ iuuene stātib⁹ i nāli dispōne maior sit ꝓportio restauratiue iuuenis ad suā dissolutiuam ꝙ̃ restauratiue senis ad suaꝫ dissolutiuam: tamen potest ita minorari virtus iuuenis ꝙ i fine habebit minoreꝫ ꝓportionē ad dissolutiuā. plus enīꝫ valde debilitabiṫ ꝓportionabiľr virt⁹ iuuenis ꝙ̃ senis i resolutiōe q̄ fit i tꝑe eq̄li. ¶ Utꝝ aūt ab aliq̊ nocumēto sequēte eq̄lē ieiunij tolerātiā dissolutiōe facta tm̄ a calore nāli vṙ magis ambiguū: sꝫ pōt vinci ꝙ ꝑ̇us icipit virtus debilitari i iuuene ꝙ̃ i sene. Et iō qn̄ senex incipit recipere nocumentū ex ieiunio: ifinite mai⁹ icipit eē nocumētū ieiunij iuuenis ꝙ̃ senis: cū icipit ifinitū ꝑuū eē nocumētū senis: iuuenis iā ē certe magnū. ġ lꝫ mľto eēt fortior vt⁹ ṙstauratia i sene: tn̄ qꝛ i maiori ꝓportiōe nocumītū est mai⁹ nocumīto ꝙ̃ restauratia maior alia: iō difficili⁹ a tali nocumēto releuabiṫ iuuenis

Ad argumēta ꝑ̇ncipalia ṙndeṫ. ¶ Ad p̄ᵐ negaṫ ꝙ citi⁹ cadit i ṙsolutionē icorrigibilē ꝛc̄. Et ad ꝓbationē maiorē hꝫ ꝓportionē restauratiua iuuenis ad suā dissolutiuā ꝙ̃ restauratia i sene ad dissolutiuā suā. Cōcediṫ alijs ꝑ̄ib⁹ i nāli dispositiōe: sꝫ ꝓcedēte ieiunio i vtroqꝫ minoratur virt⁹ iuuenis multo plus ꝙ̃ virt⁹ senis. ita ꝙ i fine minor ē virt⁹ iuuenis restauratia ad restaurādū ꝙ̃ ꝟtus senis. ¶ Et ad ꝯfirmationē ꝯcediṫ ꝙ meli⁹ aliqđ tale nocumentū recōpēsabit sꝫ nō seq̄ṫ ꝙ crescēte nocumēto ita faceret: qꝛ ꝟtus plus ꝓportionabiľr ꝺbilitareṫ. ¶ Ad 2ᵐ argumētū ꝛ ꝯfirmationē ei⁹ pꝫ ꝙ negāda ē ꝯn̄a. In ꝑ̇mo eni sene dato nō ē tāta ꝟtutꝭ ꝺbilitas qn̄ i vice vna sufficiat digerere cibū sufficiētē ꝓ recōpēsatiōe resolutiōis magni tēporis: lꝫ tarde digerat illū respectu iuuenis: sꝫ i ꝺcrepito ita ꝺbilitata ē vt⁹ ꝙ h̄ nō pōt facere neqꝫ in ꝑuo neqꝫ in magno. ē ġ optimū ipsuꝫ modicū sumere ꝓ vice ꝛ digestibili⁹. ¶ Aliq̄ tn̄ ꝯcedūt ꝙ ꝑ̇mi senes sunt sepi⁹ cibādi i vero regimīe ꝙ̃ iuuenes vt Auic. vṙ inuere 3ᵃ ꝑ̇mi. ca° ꝺ comestiōe senū. Et rasis. 4° almāsoris ꝺ regimīe senū. h̄ tn̄ nō puto ꝯuenire mēti Hal. ¶ Ad 3ᵐ ꝑ̇ncipale negaṫ assūptū ꝙ i sene sit dissolutiua caľi ad resistētiā ꝓprij hūidi maior ꝓportio ꝙ̃ i puero vel iuuene. ꝛ dṫ ꝙ forma terre āplioris q̄titatis i sene ē q̄ resistit ampli⁹ dissolutiōi. vel dṫ ꝙ siccitas terre plus resistit vt vṙ Hal. velle ꝯmēto. 14. ꝑ̇me ꝑticule ꝙ humidū facili⁹ resoluiṫ sicco sicut aq̄ oleo. ¶ Ad 4ᵐ cōiter dṫ ꝙ Auic. itelligit ꝑ senes seniores. s. decrepitos. ¶ Ad 5ᵐ negaṫ siľitudo ꝺ ꝯpľone etatis sicca ꝛ nāľr tali: qꝛ etatia ē terrestrior nēcio. nō sic āt nālis. ¶ Ad 6ᵐ negaṫ ꝙ stōac⁹ fridus sꝑ citi⁹ cadat i famē: nec illđ sonat auctas: sꝫ ꝙ itensi⁹ famescit ex ꝓportiōali cā vel aliter vt cōiter dṙ ꝙ stōac⁹ fridus bn̄ appetit respcū sue digēstiōis. qꝛ min⁹ recedit a bōitate appetit⁹ optimi ꝙ̃ a bōitate optime digestiōis. ¶ Alias tn̄ dixi i ista questiōe itētionē eē hy. gn̄aľr ꝙ senes tā ꝑ̇mi ꝙ̃ vltimi. facillime tolerāt ieiuniuꝫ. i. modico cibo sṫ ꝯtenti ꝯpatiōe ad ꝓprij corpis q̄titatē. Nā cū i affo° seq̄nti iuxta sniaꝫ gaľ. reddat cāꝫ eoꝝ q̄ dicunṫ i. i. 3. ibi āt dic̄ eos q̄ crescūt pľi°. indigere nutri° ꝛ senes pauco ꝑꝑ caloris inati mľtitudinē ꝛ paucitatē. iō i illo affo° ꝑ facile tolerare ieiuᵐ itelligiṫ modicū cibū eis sufficere: ꝛ hūc sēsū i fine expssit Ha. sꝫ ꝺ cito icursu i famē tūc diceṫ ꝙ nō vľr senes ꝑ̇mi tardi⁹ icurrūt famē cū sepi⁹ sīt cibādi vt 3ᵃ ꝑ̇mi. cap° ꝺ comestiōe senū. nec possem⁹ dicere ꝙ ibi Aui. solū loq̄ṫ ꝺ ꝺcrepitꝭ cū i fine cap. vtrosqꝫ nōiet ꝛ rubrica sit gn̄alis. de tolerā° ꝟo famis cū pauco nocu° dṙ ꝙ nō oēs ꝑ̇mi senes cū pauciori nocumēto tolerant famē: imo tēꝑati ꝯsistētes tēꝑati⁹ i q̄cūqꝫ alia etate ꝯstitutꝭ facili⁹ tolerāt famē. ¶ Senes aūt tā ꝑ̇mi ꝙ̃ 2ⁱ. magis nocēṫ ex eq̄li famis tolerātiā ꝙ̃ ꝯsistētes. Et h̄ vṙ Aui. innuere p̄ᵃ q̄rti. ca° de cibatiōe febricitātiū. vbi dixit ꝙ ois cui⁹ calor ē inatus valde fortis aut plurim⁹ aut ꝺbiľ valde nō pōt dimittere cibū. ibi. n. videṫ inuere adolescētes ꝛ decrepitos ꝛ dimittere iuuenes ꝛ ꝑ̇mos senes i dubio: sꝫ post addidit ꝛ senes q̄dā ꝛ ꝺbiles ꝛ ifantes sunt ex illꝭ q̄ nō tolerāt famē loquēs de senib⁹ i generali: ꝛ ideo q̄si faciens exceptionē dixit. De ꝑ̇mis vero senib⁹ sūt q̄ sunt vehementis

tolerātie famis ꝛ ꝓprie hñtes solida mēbra ꝛ amplas ve/nas i aere frigido. ¶ Ex isto ergo colligebā ꝙ quo ad par/uitatē nocumētoꝝ seq̄ntiū famis tolerātiā q̄dā cōsistētes facili⁹ tolerāt famē senib⁹ p̄mis sibi corrn̄tibus. q̄dā autē p̄ma senes n̄ min⁹ ipsis ꝯsistētib⁹ tolerāt: sꝫ magis adolescē/tibus ita ꝙ aut magis q̄ꝫ ꝯsistētes aut saltē eq̄liter cū eis. ꝛ ista dicta Aui. vt sonāt: ꝛ dicta hypo. ēt vt sonāt nō ꝯdice/rent. sꝫ Gal. i p̄n° ꝯmēti vr̄ velle sn̄iaꝫ quā in ordine q̄ōnis expressi. ideo illam sequor cōmunius.

¶ Secundo consistentes.

¶ 2ª ꝯclō ista. 2° ꝯsistētes facili⁹ tolerāt alȷs i etatib⁹ p̄orib⁹ ꝯstitutis ieiuniū. ꝓbat̄: q2 tardi⁹ incurrūt famē ꝛ minora nocumēta ex ieiunio recipiūt. Assūptū pꝫ i notat̄. ¶ Pri/mo ē notādū ꝙ etas ꝯsistētie ē in q̄ calor adhuc alȷs pari/bus respectu p̄cedētiū nō ē diminut⁹ ꝛ merito ꝓportionat̄ cal̄ ad hūidū radicale mēbra sp̄matica q̄ꝫuis augeri n̄ pos/sint: tn̄ possūt ꝯseruari i eadē q̄ꝫtitate: h̄ etas q̄nq3 i 30. q̄n/q3 i 35° anno icipit ꝛ terminat̄ ad plus i. 45. ꝛ ē etas perfe/ctiōis ꝛ tēpati ꝛ pulchritudis vt colligi pōt p̄ma p̄mi. ca°. de etatib⁹. ¶ Nō 2° ꝙ hec etas diuidit̄ i duas p̄tes: quarū vna imediat̄ adolescētie ꝛ alia senectuti ꝛ hec vocat̄ 2ª cō/sistētia. ꝛ illi q̄ i ea etate dicūt̄ 2° ꝯsistētes. Et hoc mō sen/sus lr̄e ē ꝙ ꝯsistētes i 2ª p̄te ꝯsistētie ꝯstituti facili⁹ alȷs in p̄orib⁹ etatib⁹ tolerāt ieiuniū ꝛ tūc cause v̄ificātes p̄teꝫ sūt eedē cū causis verificātib⁹ p̄mā ꝯclōnē: nisi ꝙ calor i istis nō ē remissior. Alio tn̄ mō posset legi. vt ly. 2° importet or/dinē i facilitate tolerātie: ꝛ cū dixit. Senes facillime ferūt ieiuniū: ponit postea ꝙ i 2° loco facilitatis tolerātie sūt cō/sistētes: ꝛ iterū hoc mō ꝯclō hēret veritatē silibus causis. ¶ Nō 3° ꝙ cā faciliozis tolerātie i istis ē maxie: q2 hn̄t hu/midū dēsius ꝛ magis ꝯpactū. ꝛ iō difficiliozis dissolutiōis q̄ꝫ sit hūidū pueroꝝ: ꝛ lꝫ habeāt cal̄itatē acutiorē: tn̄ i ma/iori ꝓportiōe ē hūidū dēsius q̄ꝫ cal̄itas ad dissoluēdū potē/tior i iuuene q̄ꝫ i puero. Ex h̄ pꝫ solutio quorūdā argumen/toꝝ hic fieri solitoꝝ. nā nō seq̄t̄. calor iuuenis ē magis dis/solutiu⁹ calor pueri: g̊ magis dissoluit: q2 resistētia ē maior respectu caloris iuuenis. 2° nō seq̄t̄ calor iuuenū ē fortior calor̄ pueroꝝ: g̊ difficili⁹ tolerāt ieiuniū. ¶ Et si dicat̄ for/titudo calor̄ ē cā maioris dissolutōis. Cōcedo alȷs p̄ibus. Nō sic aūt ē hic: q2 hūidū ē valde resistētius dissolutioni. ¶ Nō 4° ꝙ q2 puer aliq̄s ē valde q̄ꝫtitatiue minor iuue/ne. iō nō ē ꝯueniēs ꝯcedeř i iuuene fieri maiorē resolutio/nē absolute q̄ꝫ i certo puero: sꝫ tn̄ ꝫm ꝓportionē sui corpis multo maior fit dissolutio i puero q̄ꝫ i iuuene. Et iō citius famē icurrit puer iuuene alȷs p̄ib⁹. ¶ Ultio nota ꝙ lꝫ in pueris pl⁹ abūdet flegma ꝫm sui corpis ꝓportioneꝫ q̄ꝫ i iu/uene: tn̄ calor nō ē remissior: ꝛ q2 hūidū eoꝝ ē valde subti/lius. iō ex hoc nō oꝫ pueros facili⁹ ieiuniū tolerare.

¶ Minus vero pueri.

¶ Tertia ꝯclō. pueri difficili⁹ ferūt ieiuniū cōsistētib⁹ ꝛ pri/mis senib⁹ ꝓbat̄: q2 citi⁹ famē icurrūt ꝛ maiora nocumēta ex tolerātia ieiunȷ: g̊ difficili⁹ illis ferūt ieiuniū. Assūptuꝫ stati patebit. ¶ Nō hic ꝑ pueritiā itelligi totā adolescētiā q̄ ē etas in q̄ merito habitudis cal̄i ad hūidū nō repugnat fieri veꝝ augmētū: ꝛ hec terminat̄ ad iuuētutē vel ꝯsistē/tiā: In hac g̊ etate duab⁹ causis citi⁹ isurgit fames ꝛ p̄mo: q2 forti⁹ resoluunt̄ ꝫꝫ ꝓportionē sui corpis vt dr̄ i p̄cedēte ꝯclōne: ꝛ q2 req̄rit̄ nutrimētū pro augmento.

¶ Horum vero oium maxime infantes.

¶ 4ª ꝯclō. iter pueros ifātes difficillime ferūt ieiuniū. ꝓba/tur: q2 citi⁹ famē alȷs icurrūt. ꝛ maiora nocumēta ꝯsequūt̄. totū i notatis patebit. ¶ Nō g̊ ꝑ ifantiā itelligi illā etateꝫ in q̄ vl̄r ꝛ vt i plurib⁹ hoies n̄ sūt dispositi ad ꝑfecte fandū siue loq̄ndū ꝛ cōiter circa septēniū terminat̄. ¶ Nō 2° ꝙ cā difficultatis tolerātie i istis respectu alioꝝ pueroruꝫ est ꝓportiōata supiorib⁹. ꝓꝑ. n. multā hūidi subtilitatē fit ma/gna resolutio: ꝛ ꝓꝑ augm̄ti necessitatē fit citi⁹ casus i famē.

¶ Hoꝝ v̄o ipsoꝝ q̄cūq3 sūt aiosiores existētes.

¶ 5ª ꝯclō. ifantes aiosiores alȷs p̄ib⁹ difficili⁹ tolerāt ieiuni/um. ꝓbat̄: isti citi⁹ icurrūt famē ꝛ maiora nocumenta: g̊. as/sumptū sat̄ patebit. ¶ Nō p̄mo ꝙ aiositas capit̄ ꝑ auda/cia: ꝛ q2 audacia seq̄t̄ cordis calorē. ideo aiosiores ifantes alȷs p̄ib⁹ sūt calidiores. Et ꝑ ꝯn̄s fortior fit resolutio ꝛ citi/us fames ꝛ maior iflāmatio ꝛ alia nocumenta. aphorismi ꝯcordia colligit̄ q̄rta p̄mi. ca° de cibatiōe febricitātiū. vti/lis ē in regimine tā sanoꝝ q̄ꝫ egroꝝ. ꝛ ita ad corpora egra ꝛ neutra ampliat̄ sem̄ꝑ alioꝝ posita paritate.

Dubitatur vtrū ꝯplōnes tēdētes ad la/tus cal̄itatis vel siccitat̄ dif/ficilius tolerāt ieiuniū ꝯplōnibus in friditate ꝛ hūiditate dn̄antibus. Negatiue arguit̄ sic. cor/pora hūida velocius resoluunt̄ siccis: ꝛ minus tolerāt famē eis: g̊ nō facilius tolerāt ieiuniū. ꝯsequentia tꝫ: q2 maius nocumentū videt̄ incurrere si velocius resol/uunt̄. Assumptū aūt est Aui. tertia p̄mi. ca° de regimine ei⁹ qd̄ comedit̄ ꝛ bibit̄ ad lr̄am dicētis. Lꝫ corpora hūida cū hūiditate n̄ali habentia veloci resolutioni sunt apta neq3 tn̄ famis tolerāt q̄ātū corpora sicca pauce humiditatis habentia: ꝛ idē videt̄ p̄ma q̄rti. ca° de cibatiōe febricitan/tiū velle. ¶ Et idē videt̄ sentire Gal. i ꝯmēto 14°. vbi ad lr̄aꝫ dicit. ¶ Quicq̄d aūt de suba hūida dissoluit̄ multo ē mai⁹ q̄ꝫ qd̄ de sicca ꝛ si i calore sint p̄ia. Et ibi ꝓbat ꝑ exem/plū olei ꝛ aque: q2 ab eodē calore ignis multo plus d̄ aqua resoluit̄ q̄ꝫ ex oleo. ¶ Cōfirmat̄. illa corpora citi⁹ cadūt in famē alȷs ꝑ p̄ib⁹: i q̄bus fit resolutio maior: ꝛ digestio ve/locior: sꝫ i hūidis corpib⁹ fit digō velocior ꝛ resolutio ma/ior: g̊ hūida corpora citius cadunt i famē. maior clara est: ꝛ minor arguit̄. p̊ ꝙ resolutio fiat velocior ex his q̄ nūc dcā sūt: sꝫ qd̄ digō ēt fit velocior arguit̄: q2 v̄tus digestiua iuua/tur caliditate ꝛ hūiditate. p̄ma p̄mi. ca° de virtutibus mi/nistratis. doctrina 6ª. ¶ Cōfirmat̄ 3°: q2 hitātes regiones calidas vt harmenȷ ꝛ caldei multo sunt abstinētiores q̄ꝫ hitātes fridas vt theutonici ꝛ anglici vt notat experiētia. neq3 pōt dici ꝙ h̊ sit: q2 sint fridiores cū sint cōiter valde colerici: g̊ q2 sūt sicciores. ¶ Idem vr̄ firmare id qd̄ appa/ret i heremitis sicce ꝯplōnis exn̄tib⁹ multuꝫ faciliter ieiu/nātib⁹. ¶ Iteꝝ corª calida ꝛ sicca hn̄t humidū magis cō/pactū ꝛ dēsum ꝓꝑ caliditatē resoluētē subtile: ꝛ ꝓꝑ siccita/tē: g̊ difficilius resoluunt̄. Item cōplō etatiue sicca facili⁹ fert ieiuniuꝫ q̄ꝫ humida vt senes pueris: vt sumit̄ p̊ apho. 13° apho. ¶ 2° p̄ncipal̄r sic corp̄a frida ex abstinētia a cibo citius cadūt i nocumēta q̄ꝫ calida alȷs p̄ibus: g̊ difficilius tolerāt ieiuniū. Assūptū pꝫ multipliciter. p̊ sic. min⁹ hn̄t de sanguine: g̊ citi⁹ cadūt i famē ꝛ nocumēt̄. tꝫ ꝯn̄a: q2 cā non esuriēdi aiali ē copiositas sanguis i epate: vt pꝫ 3° n̄alium virtutū. 2° q2 calida sūt lōgioris vite: ꝛ nō nisi: q2 tardius dissoluūt̄. 3° ꝑ illo ē auctas Gal. 2° d̄ ꝯplōnibus. 4° ca°: vbi dicit ꝙ signa ꝯplōis n̄al̄r cal̄e sūt venarū latitudo: ꝛ n̄al̄r fride venaꝝ ꝑuitas. subdit cui⁹ vene sūt stricte ei⁹ sanguis erit pauc⁹ ꝛ n̄ plurimū abstinet a cibo q̄n ipꝫ ꝯsequat̄ nocu/mētuꝫ. Sꝫ cui⁹ vene sūt ample ei⁹ sanguis erit mult⁹ ꝛ plu/rimū abstinebit a cibo ꝙ ipsuꝫ nō cōsequet̄ nocumētū.

Ad oppositū ꝛ affirmatiuā p̄tē arguit̄. p̊ de ꝯplō/nib⁹ ad cal̄itatē declinātib⁹. ex hyp. ꝑticula p̄ª aph. 13°: q2 h̊ ꝑ ꝙ ifantes aiosiores difficili⁹ tole/rāt ieiuniū ōdit itelligi ꝯplōes n̄ales calidas vt dixit Gal. i cōmēto de siccis vr̄ eē mens Gal. 8° terapētice. ca° 8°: vbi ꝑ siccas ponit facili⁹ cadere in febres q̄ꝫ humidas.

In q̄ōne erunt duo articuli. in primo tractabit̄ cōis respōsio ad q̄ōneꝫ. in 2° tractabunt̄ q̄dam speciales modi respondendi de quesito.

Quantū ad p^m pmisso ꝙ ꝯplonū qdā ē tēpata ⁊ qdā
distēpata. ⁊ distēpataꝝ qdaꝫ simplex. qdaꝫ
cōposita. ⁊ ꝯpositaꝝ qdā sūt cū eqli lapsu i ambab⁹ qlitati
bus a tēpamento: qdā cū ineqli: ſꝫ tm̄ ꝓportionali: ⁊ qdā la
psu ieqli ⁊ iproportiōali. ¶ Premittit̄ z° ꝙ loqmur ō dif/
ficultate vel facilitate tolerātie ieiunij merito gradualis
ꝓportōis calidi ad hūidū alioꝝ pitate supposita: vtputa i
subtilitate ⁊ grossicie: i ꝯplone isequēte māꝫ: ⁊ alijs accn̄ti
bus i iuuamētis vel ipedimētis: lꝫ h̓ z^m magis i cōplonib⁹
colligi possit. ¶ Premittit̄ 3° facilitatē icursus i famē aut
nocumēta famis attēdi penes velocitatē resolutiōis hūi/
di que velocitas resolutōis ꝯseqt̄ magnitudinē ꝓportiōis
maioris ieqlitatꝭ calꝭi ad hūidū: cū qbusdā circūstātijs ad
hoc disponētib⁹. s. subtilitate hūidi: raritate poroꝝ: ⁊ ꝯsue/
tudie comedēdi ⁊c. ¶ Premittit̄ 4° qōnē maxie itelligi
de fame nāli ꝯnte potissimū mēbrorū resolutionē ⁊ nō de
illa q appropatā stōi dispōnē ꝯseqret̄. ¶ Ultio dicit istas
ꝯplones posse ꝯpari adiuicē vl̓ i difficultate casus i famē
⁊ nocumēta: vel i difficultate releuādi a nocumētꝭ. nūc tm̄
de prima difficultate loquimur.

¶ His positis lapsib⁹ existētib⁹ eqlib⁹ iuxta hāc pōnē hic ē
ordo ꝯplonū i facilitate tolerātie ieiunij: qa p^a ⁊ facillime
tolerās ē frida ⁊ hūida. z^a hūida tm̄. 3^a frida tm̄. 4^a calida
⁊ hūida. 5^a tēpata. 6^a calida tm̄. 7^a frida ⁊ sicca. 8^a sicca tm̄.
9^a calꝭa ⁊ sicca q difficillime oium tolerat. ¶ Cōclo pꝫ. posi
to ꝙ i ꝯplone tēpata sit calidi ad hūidū ꝓportio maioris i/
eqlitatis ⁊ ēt caliditatis ad friditatē: ita ꝙ sit calidum vt
octo: hūidū vt qtuor: ⁊ pꝫ ꝯsideranti ꝙ si ois ꝯplo lapsa in
vna ꝯrietate vl̓ i ambab⁹ sit lapsa i ista vel i illis tm̄ p vnū
gradū a tēpamēto: ꝙ scōꝫ illum ordinē q scripte sūt se hn̄t
adiuicē i magnitudie ꝓportiōis maioris ineqlitatis calidi
. s. hūidū. nā minima est i frida ⁊ hūida ⁊ i qlibet pus posi
ta maior ꝙ̄ i pori: vt est certū calculāti p numeros: quē cal
culū cā breuitatꝭ dimitto. ¶ Dicit scōo doctor iste ꝙ lapsi
bus eq ꝓportionalib⁹ existētib⁹. iste ē ordo ꝯplonū i facili/
tate tolerātie ieiunij: q2 pma ⁊ facillime tolerans ē frida ⁊
hūida. scōa est frida tm̄. 3^a est hūida tm̄. 4° loco sūt eqliter
tēperata calida ⁊ hūida frida ⁊ sicca. 5° calida tm̄. 6° sicca
tm̄. Ultio calida ⁊ sicca. ¶ Est aūt verificatio ordinis ex
hoc ꝙ i frida ⁊ hūida ꝓportionali existēte lapsu ē minima
ꝓportio calidi ad hūidū: scōo minor i frida tm̄ ꝙ̄ in humi
da tm̄: q pars ꝓbat̄ ab isto doctore i exēplo sic. Sit hūida
tm̄ lapsa p qrtā partē totius hūiditatis quā hꝫ tēpata tūc
i ea erit hūiditas vt qnqꝫ: q2 tēpata ē vt qtuor vt suppōit:
sit āt frida tm̄ lapsa p qrtā ptē calꝭitatis tēpate: ⁊ pꝫ ꝙ ca/
lor i ea erit vt sex: cū i tēpata sit vt octo. mō clarū ē ꝙ octo
ad qnqꝫ ē maior ꝓportio ꝙ̄ sex ad qtuor: ⁊ p^a ē i hūida tm̄:
alia i frida tm̄: lapsib⁹ eq ꝓportōalib⁹: g i frida tm̄ ē minor
ꝓportio ꝙ̄ i humida tm̄. ¶ Certū ē ēt ꝙ minor ē ꝓportio
in hūida tm̄ ꝙ̄ in tēperata. Sꝫ i tēperata ⁊ calida ⁊ hūida
frida ⁊ sicca est ꝓportio eqlis. eq. n. ꝓportionaliter maiora
tis extremis alicui⁹ ꝓportiōis vl̓ miioratꝭ: sp ꝓportio rema
net eadē. reliq tres ēt patēt in ordine dicto ꝓbādo ꝙ i sic/
ca tm̄ est ꝓportio maior ꝙ̄ in calida tm̄ lapsib⁹ eq ꝓportio
nalibus p calculū vt diximus i hūida tm̄ ⁊ frida tm̄ vel la
psu exn̄te p quartā totius latitudinis hūiditatꝭ v̓sus siccū
fiet siccū vt tria. ⁊ erit i sicca tm̄ ꝓportio octo ad tria: ⁊ i ca
lida tm̄ lapsu exn̄te p qrtā toti⁹ latitudis caliditatis erit i
calida tm̄ ꝓportio decē ad qtuor. mō stat ꝙ maior ē ꝓpor/
tio octo ad tria ꝙ̄ decē ad qtuor. vbi vero lapsus nō fuerit
eq ꝓportionales nec eqles: sp illi q declināt ad latus cali/
ditatis vel siccitatis alijs pib⁹ difficilius ieiunia ferūt: non
tm̄ ē ex hoc aliqs duoꝝ pscriptoꝝ ordinū in illis seruādus:
vt ex varietate casuū ꝯtingit ondere ꝙ i aliq hūida ⁊ cali
da est maior ꝓportio ꝙ̄ in tēperata ⁊ in aliq minor: ⁊ sic de
multis ꝯparationibus alijs q note sunt calculāti.

¶ Contra hanc positionē arguit̄ supponendo ꝙ proportio
calidi ad hūidū quā sequit̄ resolutiōis velocitas est ꝓpor
tio potentie resolutiue calidi ad potētiā resolutiuā humi
di: vt clarū est. ¶ Suppositio z^a. ꝙ frigiditas est magis re
sistens actioni caloris subtiliātis alijs paribus ꝙ̄ hūidita
tis. pmo: qa humiditati nō repugnat nāliter esse i subtilio
ri ꝙ̄ sit vapor: vt pꝫ in aere nāliter disposito q est humidi
or hoie ⁊ suis humoribus ⁊ subtilior vapore. z°: quia est q
litas magis actiua ⁊ magis resistitia. 3° qa caliditas subti
liat calefaciendo: cui calefactiōi magis resistit frigiditas.
¶ Ex qbus suppositiōibus sequit̄ ꝙ maior est ꝓportio ca
lidi ad humidū in calida ⁊ humida ꝙ̄ i tēperata siue lapsi
bus equalibus siue ꝓportionalibus existētibus cū calidi
tas sit potentior ⁊ frigiditas remissior: merito quaꝝ quali
tatū est potissime ꝓportio agentis potētie ad resistētiaꝫ in
tali resolutione: ⁊ in calida tm̄ ꝓportio esset maior ꝙ̄ i sic
ca tm̄ lapsibus existentibus equalibus: cū ibi sit intensior
caliditas ⁊ remissior frigiditas: ⁊ plus facit ad magnitudi
nem dicte ꝓportionis remissio frigiditatis ꝙ̄ humiditatis
remissio que est i sicca tm̄. ¶ Seqt̄ 3° ꝙ i frigida tm̄ ꝓpor
tio est minor ꝙ̄ in humida tm̄: vt pꝫ eodeꝫ motiuo siue la
psibus equalibus siue eq ꝓportionalibus ⁊ plures ex ordi
nibus positis ex hoc motiuo ifirmari videt̄. ¶ Preterea
cōtra positioneꝫ est: qa humida nāli humiditate sunt apta
veloci resolutiōi: ⁊ nō tm̄ famis tolerant vt sicca. ergo hu
miditas potius pparat māꝫ resolutioni ꝙ̄ resistat: ⁊ sicci
tas magis resolutiōi resistit. assumptū est supra positum ex
quarta pmi. caplo de regimine eius qd comeditur ⁊ bibit̄.
¶ 3° etiā est pō isufficiens saltem i ꝯclusionibus illatis: ꝯ
stantibus fundamētis positiōis falsum est ꝙ frida tm̄ fa
cilius tolerat ieiuniuꝫ ꝙ̄ humida tm̄ lapsibus eque ꝓpor
tionalibus existentibus. falsuꝫ est etiaꝫ ꝙ calida tm̄ facili
us tolerāt ꝙ̄ sicca tm̄. nā si lapsus sūt eque ꝓportionales,
ergo tm̄ ꝓportionaliter in frida tm̄ distat per remissioneꝫ
caliditatis a tēperata i frida tm̄: quātum per itensionē hu
miditatis distat hūiditas i hūida tm̄ ab humiditate tēpe
rata. Aliter. n. lapsus nō sūt eq ꝓportiōales a tēpamēto: ⁊
si sic: tūc ꝓportio calꝭi ad hūidū i vtraqꝫ erit eadē. nā vtra
qꝫ ꝓportionū erit minor ꝙ̄ sit ꝓportio calidi ad hūidū i tē
perata p tātā ꝓportōeꝫ p q̄tā sue qlitates lapse distāt a tē
pamēto. i tēpata. n. ꝓportio calꝭi ad suū hūidū ē ꝯposita ex
ꝓportione calidi tēperati ad hūiduꝫ: ⁊ hūidi humide tm̄
ad hūidū tēpatū: iuxta ꝓpositōeꝫ libri euclidis: q2 q̄busc̄ā
ꝙ̄ duob⁹ termis iterposito medio ꝓportio pmi ad vltimū
componit̄ ex ꝓportione pmi ad scōm: ⁊ z^i ad 3^m: ⁊ ꝓportio
itēpata ex ꝓportiōe sui calꝭi ad calidū frigide tm̄: ⁊ calꝭi fri
gide tm̄ ad hūiduꝫ tēpatū. ¶ Cū g tāta sit ꝓportio tēpate
calꝭitatis ad calꝭitateꝫ fride tm̄ ꝙ̄ta hūiditatꝭ hūide tm̄ ad
hūiditatē tēpatā: seqt̄ ꝙ ambab⁹ istis dēptis a ꝓportiōe q
ē itēpata remanebit pcipue eqlis ꝓportio p cōeꝫ ꝯceptio
nē si ab eqlib⁹ eqlia demas ⁊c. ⁊ sil̓r demōstraret̄ ꝙ i cali
da tm̄ lapsib⁹ eq ꝓportiōalib⁹ nō ē mior ꝓportio ꝙ̄ i sicca
tm̄: sed ē pcipue equalis. ¶ Error autē est i ꝓbatiōe illoꝝ
ordinum: qa supponit ꝙ lapsus ad calidū addita qrta par
te totius latitudinis caliditatis tēpate ē tātus ꝓportiona
liter quātus lapsus ad siccū dempta quarta parte tempe
rate hūiditatꝭ: qd ē ipossibile. nā dēpta qrta parte ab aliq
minorat̄ p sexq3^{am}. Addita āt 4^a pte maiorat̄ ad sexqqr
tā: vt si. 4. veniant ad tres fit i sex q 3° min⁹ ⁊ si ad qnqꝫ fit
in sex q 4° mai⁹. Sꝫ ille subtilissim⁹ doctor min⁹ ꝯsidera
te dixerat. ¶ 4° ꝯ pōnē arguit̄ ꝓbādo ꝙ nō oꝫ ꝙ illa cor
pora i qbus veloci⁹ fit resolutio alijs pibus citi⁹ icurrāt fa
mē. Sit. n. sor. ex ꝯplone nāli sanguine⁹ ꝯualescēs ab egri
tudine vl̓ flobotomat⁹ vl̓ ex alia cā debilitat⁹: stāte tm̄ i eo
calor̄ itēsiori ꝙ̄ i plone flātico q hꝫ vt pote ē nūc digestiuā
stōi ⁊ attractiuaꝫ veaꝝ pcipue eque forte cū digestiua ⁊ at

tractius ꝑſonis.nā cū ſanguine⁹ hēat has v̄tutes fortiores ſſanco:pꝫ eſſe poſſibile ꝙ veniāt ad equalitatē ꝑ minoratonē illaꝝ virtutū i ſorte.Et tūc ponamus ꝙ ſortes ⁊ pſo nūc ꝑ ſint cibati cibis equalibus ⁊ ꝓcipue eq̄ reſiſtētibus digeſtiōi:⁊ pꝫ eque cito euacuabit̄ ſtomachus ſortis a chilo ſicut ſtomach⁹ platonis.ꝗ cū poſt vacuitatē ita attraherent vene pſonis ſicut ſortis vt ponit caſus ſtō eq̄ ſenſibili pꝫ ꝙ ꝓciſe eque cito cadunt in famē:cū eq̄ cito fiant attractiōes venaꝝ a ſtō vacuo a re ꝓhibente famē ⁊ alia ꝑtia ad hec ꝑtinētia:⁊ tm̄ velocior fiet reſolutio i ſorte cū calor ſit intēſior ⁊ humiduꝫ aptius reſolutiōi:vt pꝫ. ¶ Jtē poſitio nō ſaluat ordinē poſitū a Gal.8° terapētice.ca° 8°.Nā iſte videt̄ ordo Gal.i difficultate tolerātie ⁊ facilitate caſus in febrē ex fame. ¶ Pria eſt ꝯplexio calida ⁊ ſicca.2ª calida ⁊ hūida.3ª calida tm̄.4ª ſicca tm̄.5ª tēperata.6ª frigida ⁊ ſicca.7ª frida tm̄.8ª humida tm̄.9ª ⁊ vltima frida ⁊ humida.quē ordinē nō ſaluat hec poſitio:nec lapſibus eq̄libus: nec lapſib⁹ ꝓportionalibus exiſtentibus vt patet.

Quantū ad 2ᵐ alias determinando q̄onem ad hunc ſenſum querūt que ꝯplexio merito caſus i famē ꝑꝑ reſolutionē humidi vt ꝓportiōis calidi ad humidū cōſequentē virtutē q̄litatū manifeſtaꝝ q̄bus calidum agit ⁊ humidū reſiſtit dixi hunc eē ordinē facilitatis tolerātie ieiunij:alijs ꝑibus:q̄a frida tm̄.⁊ frida ⁊ hūida ⁊ frigida ⁊ ſicca iter ſe equalr̄ ſūt tolerātes maxie reſpectu aliarū.2° loco ſunt tēperata ſicca tm̄ ⁊ humida tm̄ q̄ iter ſe eq̄liter ſūt tolerātes ieiuniū ⁊ minus ꝓcedētibus trib⁹ ⁊ magis alijs.3° loco erāt calida tm̄:calida ⁊ humida ⁊ calida ⁊ ſicca q̄ iter ſe eq̄lr̄ ⁊ difficili⁹ alijs ieiuniū tolerant. ¶ Jſte ordo ꝓbat̄ ſupponendo ꝙ diſſolutiōi humidi ⁊ cōuerſioni eius i vaporē nō reſiſtit hūiditas nec ſiccitas cū iſte nō reſiſtant caliditati calefaciēti:⁊ calor ſubtiliat calefaciendo ſine hoc ꝙ humiditatē aut ſiccitatē iducat:⁊ idē ꝓbat̄:q̄a tā ſūma humiditas q̄ꝫ ſūma ſiccitas cū maiori ſtāt ſubtilitate nālīter ꝙ ſit vapoꝝ ſubtilitas:vt pꝫ de ſūma hūiditate aeris ⁊ ſūma ſiccitate ignis. ¶ Ex quo ſeq̄tur ꝙ q̄litas manifeſta i humido reſiſtens diſſolutiōi ē ſolū frigiditas. ⁊ ꝙ cā agens q̄ ſit manifeſta q̄litas eſt ſoluꝫ caliditas.ꝗ ſꝫ ꝓportiōeꝫ iſtaꝝ duaꝝ q̄litatū erit magnitudo ⁊ velocitas diſſolutōis de qua loq̄mur. ¶ Cū ergo i ꝑmis tribus complexiōibus noiatꝭ ſit caliditatis ad frigiditatē eq̄lis ꝓportio iter ſe:ſeq̄tur ꝙ merito huius eque velox dꝫ eē diſſolutio:⁊ q̄ꝛ i illis ꝑmis eſt mīor ꝓportio q̄ꝫ i ſequētibus:iō diſſolutio tardior:q̄ꝫ i ſequētibus ⁊ caſus i famē merito eius tardior:⁊ ſimili mō alie comparatiōes manifeſte ꝓbātur. ¶ Hūc aūt modū determinationis nō puto ſufficere medico artifici opatiuo:q̄ꝛ ꝑ illū n̄ habeo q̄d abſolute r̄ndeā. iō pro alio° iueniendo ſupponit̄.ꝑ ꝙ alioꝝ ꝑitate ſuppoſita plus diſſoluit̄ a calido de hūidiori:q̄ꝫ d̄ ſicciori. ¶ Hec ſuppō ē Gal.ad litterā.ꝑ aphoriſmorū.ꝯmento 14°.vbi dicit:q̄cq̄d aūt de ſuba humida diſſoluit̄ multo eſt maius q̄ꝫ q̄d de ſicca ⁊ ſi i calore ſunt paria.⁊ ꝓbat hoc exꝑimēto:q̄ꝛ plus ex aq̄ q̄ꝫ ex oleo diſſoluit̄. ¶ Suppono 2° alioꝝ paritate poſita maiorē fieri diſſolutionē i cōplexione calida q̄ꝫ in nō calida vel minus calida.pꝫ:q̄ꝛ calidum eſt ꝑncipalr̄ agens ad diſſolutōeꝫ. ¶ 3° ſuppono velocioreꝫ fieri digeſtionē ⁊ nutricatōeꝫ i calido ⁊ i humido q̄ꝫ i ꝯ̄rio mō diſpoſitis ꝑitate lapſus ſuppoſita.ita ꝙ vbi tm̄ diſtat ꝯpſo frigida a tēperamēto q̄ꝫtū calida:alijs ꝑibus velocius digeret calida:⁊ ita dicat̄ de hūida.hec ſuppō pꝫ:q̄ꝛ digeſtiua magis īdiget hūiditate ⁊ caliditate q̄ꝫ friditate:aut ſiccitate: vt ꝑma ꝑmi.doctrina 6ª.ca° d̄ v̄tutib⁹ miniſtrātib⁹.Et idē pōt colligi a Gal.6° de accidēti.⁊ 6° de regimine ſanitatis. ¶ 4ª ſuppō i corporibus habētibus caloreꝫ inatuꝫ multo maior fit diſſolutio digeſtio ⁊ nutricatio:alijs ꝑib⁹ q̄ꝫ i habentibus paucū.pꝫ:q̄ꝛ iſte operatiōes a calido inato fiēt.ꝗ cū eſt fortior:alijs paribus erūt operatōes iſte ampliores. hoc ēt videt̄ de mente hyp°.i apho.cū dixit ꝙ pueri plurimū habent inatū calorē ⁊ itulit ꝙ plurimo idigent nutrimento ⁊ ꝙ ſi nō det̄ corpus conſumit̄.ꝗ certe inuit in illis verbis ⁊ plus poſſe digeri ⁊ fortiorē fieri diſſolutioneꝫ i illis q̄ habent plus de inato calore. ¶ 5ª ſuppō.Corpora humida ⁊ calida ſiue diuiſim ſiue ꝯiuncti plus ſibi in nāli diſpoſitione determinant de ſanguine ⁊ nālibus humiditatibus alijs parib⁹ q̄ꝫ corpora oppoſita mō diſpoſita.hoc pꝫ ꝑmo:q̄ꝛ illis ſūt magis ſue ꝯpſōnes ꝓportionales:⁊ pꝫ iductiue.Jn ſanguineo.n.ē plus de maſſa ſanguinea:q̄n ē nāliter diſpoſitus q̄ꝫ i flegmatico.⁊ q̄ꝫ i colerico:⁊ ita i flegmatico plus q̄ꝫ i melico ⁊ i humido tm̄ q̄ꝫ i ſicco tm̄ ⁊ i calido tm̄ q̄ꝫ i frigido tm̄:⁊ ſic ꝯ̄ñter de alijs ꝯparatōib⁹. ¶ Suppono 6°.ꙮ ad famē naturalē cōiter gnq̄ꝫ dicti motus i precedenti dubio ſūt neceſſarij ⁊ ꝙ illis exiſtētibus ē fames. ¶ 7° ſupponit̄ ꝙ facilitas tolerantie ieiunij attēdatur vl penes difficultatē cadendi i famē vel penes paruitatē nocumentoruꝫ ſequentiū tolerantiā ieiunij vel penes facilitatē releuandi ſe a talibus nocumētis.hoc pꝫ ex Gal.i cōmento ſalt ē quo ad duas ꝑmas partes. ¶ Octauo ſupponit̄ ꝙ cum dicimus corpus ſanguineū comparari colerico ⁊ alijs iſtā addimus particulā alijs paribus ꝙ nō ſit itelligendū oīa reliqua ꝑter ꝯplexionē eſſe oīno ſimilia quo ad denominationē ⁊ quo ad mēſuras.nā eſt hoc impoſſibile vt dixi i ꝓcedente q̄one.ſi eni tm̄ de ſanguie i ſanguineo iueniat̄ quātum i colerico ⁊ ſanguineus habeat mediocrē menſurā ⁊ ſibi nālem colericus nimiū habebit:⁊ ita i multis alijs itelligamus.ergo alijs paribus vt i q̄bus eſt poſſibilis quo ad oīa paritas ſit:ſꝫ i alijs ꝙ ſint ita illa q̄ i vno iueniuntur ꝓportionabiliter ſibi ſicut illa reliqua:q̄ in alio iueniuntur ſunt ſibi ꝓportionalia vt cū vterq̄ꝫ cuiuſlibet q̄tuor humoruꝫ hꝫ menſuraꝫ ſibi ꝯuenientiſſimā ſicut pares quo ad humores:⁊ ſic de cibo ⁊ alijs.

His habitis ꝑmo loquar de ꝯparatione ꝯpſonuꝫ in facilitate tolerātie quo ad tarditatem caſus i famē.2°.quo ad nocumentoꝝ paruitatē.3°.quo ad releuatōeꝫ. ¶ Quātū ad ꝑmū ſit iſta ꝯ̄.ſtāte eq̄li multitudine humoꝝ i corporibus calidis ⁊ frigidis alijs paribus difficilius tolerāt ieiuniuꝫ calida q̄ꝫ frigida.ꝓbat̄.iſta maiorē multitudinem humoꝝ ſibi determināt q̄ꝫ frigida vt dicit 5ª ſuppō.ꝗ ſi ꝓcipue equalē habent plus deficit calidū a ſua nāli menſura q̄ꝫ frigidū:aut minus abundat reſpectu ſui:minus ꝓportionaliter hꝫ de hūoribus i iſto caſu ⁊ reſolutio fit i eo fortior vt dicit ſuppō 2ª ⁊ digō velocior ⁊ nutricatio.ꝗ i iſtis citius mēbra inaniunt̄ ⁊ citius attrahūt a venis ⁊ citius vene a ſtō.⁊ ꝑ ꝯ̄ñs citius fit fames.Ex quo ſeq̄tur ꝙ calida tm̄ difficilius tolerat ieiuniū q̄ꝫ frigida tm̄ ⁊ calida ⁊ ſicca q̄ꝫ frigida ⁊ ſicca ⁊ calida ⁊ humida. q̄ꝫ frigida ⁊ humida ſtāte ſemꝑ paritate i quātitate humorū ⁊ i alijs quātū eſt poſſibile. ¶ 2ª ꝯcluſio.ꝓcipue equali exñte quātitate humoruꝫ i humidis ⁊ ſiccis alijs paribus cōplexiones hūide difficilius tolerāt ieiuniuꝫ q̄ꝫ ſicce.probat̄ iſta paritate ſuppoſita iſte minus proportionaliter ad mēſurā ſibi nālē hn̄t de hūorib⁹:vt pꝫ ex ſuppōne 5ª ⁊ i eis fit diſſolutio fortior ⁊ digō velocior.ꝗ alijs parib⁹ citi⁹ fiēt iſti mot⁹ ad famē req̄ſiti ⁊ ſic citi⁹ cadūt in famē ⁊ pꝫ aſſumptū ex ſuppōne ꝑª ⁊ 3ª.⁊ hāc ꝯclōnē vult Aui.ꝑª q̄rti.ca° de cibatōe febricitātiū cū dixit ⁊ ſūt d̄ oīb⁹ q̄dā q̄ ſūt exuberātis carnis:ſꝫ cū abſcidit̄ ab eis cib⁹ d̄bilitāt̄ ⁊ extenuatōeꝫ icurrūt:q̄r n̄ tolerāt ꝓhibitionē cibi q̄ ad facilitatē tolerātie merito ꝑuitatis nocumētoꝝ ſeq̄ntiū ieiuniuꝫ. ¶ 3ª ꝯ̄ ē. corpa caľa ⁊ corpa hūida i nāliſſima ſibi diſpōne exñtia citius poſt ꝯuenientem cibationem fament q̄ꝫ ſicca vel frigida ſtante proportione lapſus.probatur:q̄a in iſtis fit diſſolutio maior ⁊ digeſtio velocior tam in prima q̄ꝫ i ſecūda.

Et iõ citius accidit mẽbroꝝ attractio ꝛ venaꝝ cuꝫ stõi va
cuitate: ĝ citius icipit in eis fames. Et dico notãter ꝙ i nã
lissima sua dispositõe exñtia: qa vbi haberẽt humiditates
extraneas vel supfluentes staret oppm. Et hãc ↄclusionez
vult Auic. 3a pmi loco allegato i pmo argumẽto. ¶ 4a cõ
clusio. qbuscũqꝫ corporibus siccis sanis aliqd humidũ sa
nũ facilius tolerat ieiuniuꝫ. pbaẽ. qꝛ quocunqꝫ tali corpe
sicco aliqd tale hũiduꝫ multo plus hꝫ de hũiditate cruda
digestibili reducibili ad benignũ: ita vt merito illiꝰ tardiꝰ
cadat i famẽ. ĝ. Assũptuꝫ p videẽ ad experiẽtiã. 2o ꝙ tales
humiditates coaceruãt i sanitate vt videẽ velle Hal. 8o te
rapentice. cao penultimo. Et ꝙ illaꝝ merito ↄfert eis ieiu
niũ: sꝫ humida cũ ista ↄditione poniẽ i 2o loco. Nã sic dicit
ad lrãm. sed qbusdã eaꝝ cuꝫ ↄtigerit multitudinẽ coacer
uasse humoꝝ sine corruptõe. coaceruant ãt ↄtinue: ꝛ ieiu
niũ pdest: magis ãt frigide ꝛ hũide. 2a vo q̃ hũide. 3a vo nõ
cũ hac q̃ frigida. 4a vero que frigida ꝛ sicca. hec Hal.

¶ Quãtum ad comparationem harum ↄclusionum meri
to nocumenti sequẽtis ieiunium notãdũ ꝙ nõ loqmur
nisi de nocumẽtis ieiuniũ p se sequẽtibus: sicut sunt nocu
mẽta dissolutiõis a calido nãli: ꝛ hec cũ generali verbo di
cemus nocumẽta maiora facilius tolerat: Cũ non specia
lia nocumẽta volã significare faciã illud spãli vocabulo.
¶ Tũc sit pa ↄ ista. si corpora humida in nãlissima dispo
sitiõe exñtia citius ex tolerãtia ieiunij icipiant famescere
q̃ꝫ sicca: ita citius icipiunt recipe nocumenta ex ieiunio. pa
ps ẽ 3a ↄ. ¶ 2a pbaẽ. qꝛ q̃ꝫ cito famẽ incurrũt ↄpletaꝫ ꝛ ve
rã tã cito icipiũt dissolui plus debito. Aliter. n. nõ eẽt i nã
li dispositiõe sibi cũ fames accideret mẽdosa: ꝛ p ↄñs inci
piũt noceri. Ex hac seqẽ ꝙ corporibꝰ humidis ꝛ siccis pci
pue eq̃liter habẽtibus de humoribꝰ nãlibus citius ex ieiu
nio leduntẽ humida q̃ꝫ sicca. ¶ 2a ↄ. corpora humida sana
qbuscũqꝫ corporibus siccis facilius possunt alijs paribus
hoc mõ tolerare ieiuniũ: pꝫ: qꝛ mlto maior q̃ꝫtitas hũidi
tatis crude digestibilis ipeditiue nocumẽti ieiunij põt in
corpore humido q̃ꝫ sicco coaceruari: quo facto maiori tpe
sine nocumento abstinebunt. ¶ Preterea ea calida con
tingit magis abundare sanguine i tm̃ vt magis sine nocu
mento ieiunẽt. hãc ↄclusionẽ vr̃ velle hyp. pticula 7a. illo
aphorismo. Corporibꝰ humidas carnes habentibus famẽ
adhibere remediũ ẽ. fames. n. exiccat. Et Hal. 8o terapẽti
ce. cũ humida posuit loco 2o in difficultate casus i febrẽ ex
fame: ꝛ ꝫ puto voluisse Aueroym 6o colliget cũ dicit. ꝛ vl̃i
ter ↄplexiões humide idigent iter refectionez ꝛ refectio
nẽ mora longa: queãdmoduꝫ sicci indigẽt breui. Intelligo
. n. vl̃iter. i. vtplurimũ in sanitate. ¶ 3a cõclusio. stante eq̃
li multitudine humoꝝ ↄueniẽtiũ ↄplexio calida difficili
us tolerat ieiuniuꝫ alijs paribus. pꝫ: qꝛ fortius dissoluitur
ꝛ citius ad minus sibi pportionalẽ mẽsurã deuenit humi
ditatis ꝛ humoꝝ. ¶ 4a ↄclusio nõ posita pitate i multitu
dine humoꝝ ↄtingit calidã ↄplexionẽ frigida magis tole
rare ieiuniũ. hoc pꝫ: qꝛ ↄtigit multo plus pportionalr̃ hẽre
de humore. puta de sanguine. ¶ Hec eadeꝫ ↄclõ ẽ Hal. 2o
ↄplexionũ. cao 4o dũ dixit. Qm̃ cuiꝰ vene sũt stricte eiꝰ san
guis erit paucꝰ: ꝛ nõ plurimũ abstiet a cibo qn ipsiꝰ sequaẽ
nocumẽtuꝫ. Sꝫ cuius vene fuerint ample eiꝰ sanguis erit
multus ꝛ plurimũ abstinet a cibo ꝙ ipꝫ nõ ↄsequaẽ nocu
mẽtũ. ꝛ iõ volũt qdã ꝙ ↄplexio sanguinea in pma senectu
te in nãlissima sua dispositiõe exñs ẽ maxie toleratiua ie
iunij: lꝫ ꝫ ego nõ credã. Illud tñ ↄfirmãt auctoritate Aui.
pa q̃rti. cao de cibatiõe febricitantiũ. illo. §. Et de pmis seni
bus sũt. ¶ 5a ↄclõ: lꝫ aliq̃ ↄplõ frigida ꝛ sicca in nãli dispo
sitiõe exñs absolute maiora nocumẽta sit apta incurrere
ex dato ieiunio q̃ꝫ data calida ꝛ hũida ceteris paribꝰ: tñ ca
lida ꝛ humida est facilius ex ieiunio alijs paribus apta fe
brem incurrere. pma pars est supra posita. ꝛ 2a ẽ Hal. 8o te

rapẽtice ꝫ vnã quotatõeꝫ. cao 6o. ¶ Vltia ↄclõ. nõ q̃libet
ↄplõ citiꝰ nocumẽtũ ex ieiunio icurrẽs ↄtinuato ieiunio cõ
tinue magis p ipꝫ ẽ lesa. pꝫ de sanguineis: q cũ in nãlissima
fuerit dispositõe citiꝰ famẽt q̃ꝫ colẽci: ꝛ tñ ↄtinuato ieiunio
colẽci i fine magis cito moriuntẽ: ꝛ sic magis lederentẽ.

Quantũ ad 3m supponiẽ p ꝙ hic loqmur de nocu
mẽto dissolutiõis. ¶ Supponiẽ 2o ꝙ
ab illo nocumẽto releuaẽ corpus p operationẽ virtutũ na
turaliuꝫ. Supponiẽ 3o ꝙ i calidis ꝛ humidis vtutes nãles
sũt fortiores q̃ꝫ i opposito mõ eq̃liter lapsẽ. ¶ Pria ↄclõ.
ab eq̃li nocumẽto faciliꝰ releuaẽ ↄplexo calida ꝛ humida
alijs paribus q̃ꝫ frigida vel sicca. pꝫ: qꝛ pari exñte nocumẽ
to virtus remanet maior ꝛ alia pia: ĝ ꝛc. ¶ 2a ↄo nõ exñte
eq̃li nocumento q̃ñqꝫ facilius releuareẽ frigida aut sicca
q̃ꝫ data calida vl̃ humida a suo: qꝛ tñ Hal. tm̃ duos modos
difficultatis tolerãtie tetigit: iõ de hoc 3o taceo cũ diffici
le sit vl̃es ↄplões de aliqua vna ↄplõne respectu aliaꝝ
nõ stante nocumẽto equali ponere. ¶ Nota vltio me hic
nihil dixisse de tpata: q̃ꝫ qꝛ Hal. posuit quodaꝫ mõ medio
facilr̃ i febrẽ cadeẽ respectu q̃rũdã ↄplõnũ ꝛ respcũ aliaꝝ
difficulter. iõ puto ẽt mõ medio se hẽre i velociter digerẽ
do respcũ ↄplõnũ nõ multũ lapsarũ ꝛ velociter famẽdo ꝛ

His habitis velociter ad nocumẽta veniẽdo.
rñdeẽ ad argumẽta añ oppom facta.

¶ Ad pmũ pꝫ. ꝙ pbat veritatẽ posita pitate hũoꝝ i q̃ꝫti
tate aut vtrobiqꝫ exñte nãlissima respcũ sui dispõne. pꝫa
tñ ↄfirmatiõe dicendũ ꝙ hermenij ꝛ caldei ex cõsuetudi
ne ꝛ grossice ciboꝝ plus abstinẽt nr̃is: lꝫ ẽt siccitas cõplo
nis iuuet. ¶ Ad 2m argm dr̃ ꝙ posita pitate i humoribꝰ cor
pora frigida tardiꝰ cadũt i famẽ. Iteꝝ stãte nãlissima vtri
usqꝫ dispõne frigida tardius fament ꝛ tardius nocentẽ. In
dispositiõe autẽ non nãlissima stat calida magis tolerare
vt q̃ñ multo plus excederent in sanguinis quãtitate q̃ꝫ in
caliditatis fortitudine. Et hoc vult Hal. scdo cõplexionuꝫ
loco supra posito. ¶ Ad argumẽtuꝫ: ergo minus habẽt de
sanguine. ĝ difficilius tolerant ieiunium. negaẽ argumen
tũ. Hal. autẽ qd voluerit in illa auctoritate dcm̃ est supra i
q̃one de fame athletaꝝ. ¶ Ad scdaꝫ ↄfirmatõeꝫ negaẽ ꝙ
iõ sũt lõgioris vite calida: qꝛ tardius dissoluuntẽ ꝛ cã dicta
ẽ 2o tegni in q̃one de lõgitudie ꝛ breuitate vite. ¶ Ad ter
tiã ↄfirmationẽ stati visuꝫ ẽ qd Hal. vult 2o complexionũ
¶ Ad argumẽta alterius ptis pꝫ p de calidis esse ↄcessũ
ꝙ i nãlissima dispõne difficilius ferũt: sꝫ de siccis Hal. vo
luit ꝙ citius cadũt in febres: qꝛ sui spũs sũt magis accẽdi
biles: sꝫ añqꝫ isti cadãt i febrẽ humidi ceciderũt in alia no
cumẽta: ꝛ iõ dcm̃ ẽ supra in ↄclusiõe vltia 2e ptis determi
natiõis: ꝙ lꝫ humida citius nocumẽta ieiunij icurrant tñ
ↄtinuato ieiunio plerũqꝫ sicci maiora icurrunt nocumẽta
vt in febrem ꝛ sincopim ꝛ mortem quandoqꝫ. Cuius cau
sam vide prima quarti. capitulo de cibatione febricitanti
um. ꝛ hec de questione.

Cõmentum Hal.

Diuersitates etatũ. Hal. ↄmẽtãdo aphо. facit tria.
p põit vtilitatẽ. 2o expõit aphom. 3o remouet du
biũ. 2a ibi. (Prope abstinẽtia cibi.) ibi 3a. circa
finẽ. (Nõ aũt ꝙ.) ¶ In pa pte dic ꝙ diuersita
tes etatũ itellecte q ad modũ se hñdi i faciliter tolerãdo
ieiuniũ iuuãt i ordinãda dieta ꝛ ꝫ ẽ claꝝ: qꝛ tã sano q̃ꝫ egro
puero aliter ẽ ordinãda dieta alijs pibꝰ q̃ꝫ iuueni vel seni
ꝛ hoc mõ hic apho. ẽ vtilis. ABSTINENTIA. Dic
expõit apho. ꝛ diuidit in q̃tuor. p docet ↄpatiõeꝫ senũ ad
pueros ꝛ eꝫ iferẽdo gñalẽ hitudinẽ etatũ vsqꝫ ad senectu
tẽ: ꝛ dclarãdo qr̃ aliqs dicaẽ faciliꝰ tolerare ieiuniũ. 2o osten
dit hitudinẽ illiꝰ aph. ad seq̃ntẽ. 3o ↄmẽtaẽ illã ptẽ. 2o ↄsistẽ
tes. 4o illã. qcũqꝫ sũt aiosiores. ibi 2a (Si qs. n. istos duos)
3a ibi (Scdo ↄsistẽtes) 4a ibi. (Qui ãt ifantes) ¶ De pma

dicit q abstinētia cibi ē facilis senib⁹ dura pueris: dicit se/
cūdo q itelligit facilē eē abstinētiā senib⁹: qꝛ nō fiūt fame
licita citoꝛ: qꝛ nō nocet eis esuriēs ex aliqli cibi abstinētia
sicut cō accidit i pueris: qꝛ pueri citius famēt ꝛ citius nocu
mēta famis incurrunt cum multū abstinent a cibo: nō tn̄
citius senibus sꝫ ēt citius scdo ɔsistētibus: q sūt medij iter
pueros ꝛ senes. dicit 3° q ex hoc sequit̄ q i his q sūt medij
inter pueros ꝛ senes duricies abstinendi a cibo ꝛ facilitas
est itelligi eē fm vicinitatē ad extremitates: qꝛ viciniores
pueritie durius: viciniores aūt senectuti facilius abstinēt
hoꝝ oium cā dicta ē i qōne ꝛ expositiōe aphoꝛismi. ℂ Tu
ā ex isto collige penes duo attēdi facilitatem tolerātie ie/
iunij: sūt h dicta. ℂ Dicit 4° q h voluit dicere hypo. hic
ī sequēti apho. cū dicit. q crescūt plurimū hn̄t innatū calo/
rē. Et tūc isurgit iohānicius dicens q plurimū caloꝛē eē
in pueris pōt dupliciter itelligi: vel qꝛ hn̄t multū respectu
aliaꝝ etatū: vel qa hn̄t plurimū de caloꝛe respectu alioꝛū
temporum. SI QVIS HOS. Facit qd dcm̄ est ꝛ pꝫ.
SECVNDO CONSISTENTES. Facit qd dcm̄
ē: sūt q̄tuoꝛ dcā. pmū q p 2° ɔsistētes itelligi debēt illi q
pfectōeꝫ iuuētutis trāsierūt: nōdū tn̄ ad senectutē puene
rūt. Et h imaginādū ē iuuenes p⁹ iuuētutē initiū aliquāto
tpe pficꝫ isensibiliter: sicut verbi gr̄a. In pma medieta/
te ɔsistentie: ꝛ i fine istius ptis sunt i perfectōe iuuentutis.
Sꝫ i scda parte iperficiunt̄: lꝫ etiā insensibiliter ꝛ ad sene
ctutē tēdunt: qa tn̄ caloꝛ remanet eq̄lis nō dicunt̄ senes.
ISTI ERGO SVNT: SECVNDO CONSI/
STENTES. 2m dcm̄ est theophili q hypo. p scdo cōsi/
stentes itelligit illos iter quos ꝛ pueros ē alia etas media
s. pma ɔsistentia vt satis dr̄ a Gal. ℂ 3m dcm̄ ē q hec etas
media iter pueros ꝛ scdo ɔsistētes sic ē i medio: ita medio
mō se hꝫ i facilitate ꝛ difficultate tolerātie ieiunij. ℂ 4m
dcm̄ ē qa gal. istos ptermisit volēs q p dcā d alijs itellige
ret quō se hn̄t. QVOD AVTEM INFANTES.
Facit q dcm̄ est dicēs q cū dixit infantes aiosioꝛes nota/
uit vlēꝫ nō etatiuā diuersitatē. Et rō ē: qꝛ animosioꝛes sūt
calidioꝛes: voluit ḡ q calidioꝛes alijs parib⁹ difficili⁹ ab/
stinēt: qa nocet eis fames multū si vltra modū abstineāt:
vt totū declaratū ē in expositione apho. NON ENIM.
Hec est tertia pars cōmenti pncipalis. In q̄ remouet du/
biū. posset qs dicere q dcm̄ est senes facillime ferre ieiuni
um dꝫ ne itelligi d oibus senib⁹ ꝛ decrepitis: ℂ Rn̄det p
q hypo. dixit senes nō senioꝛes: ꝛ iō voluit soluꝫ itelligere
d senibus pmis. ℂ Rn̄de scdo q si tu velis itelligere oēs
senes ꝛ decrepitos: tūc p facillime ferre ieiuniū: dꝫ itelligi
esse ɔtētos paruo cibo: ꝛ hoc mō verificatur: qa decrepiti
hoc mō facillime ieiuniū ferūt. i. oblationē pauci cibi ꝛ nō
multā cibi q̄titateꝫ tolerare possunt. ℂ Cā aūt est: qa sūt
sicut lucerna extinctioni parata in qua parū olei dꝫ admi/
nistrari: qm̄ si nimio plus abundauerit suffocat̄ caloꝛ ꝛ ex/
tinguit̄: ꝛ iō hec etas paꝝ ꝛ tm̄ sibi postulat cibi neqꝫ mul/
tū durat ad capiēdū. i. neqꝫ multo tēpoꝛe postea stat q oꝫ
iterū capere. hoꝝ oium cā dicta ē i qōne pma huius apho.
Et subdit q hypo. q̄si hoꝝ causaꝫ reddens subdit sequētē
apho. ꝛ iuxta hūc 2m modū rn̄dēdi Gal. militat pō Gal. quā
narraui i fine pme qōnis isti⁹ apho. ℂ Aphoꝛism⁹. XIIII.

Qui crescunt plurimum habent inna
tum caloꝛem: plurimo igitur indigēt
nutrimento. Si vero non: consumi/
tur coꝛpus.

ℂ In hoc aphoꝛismo reddēdo causaꝫ dictoꝛū. ponit hypo.
duas conclusiones: ꝛ fm hoc diuiditur i duas. ibi 2a. (Se/
nibus vero.) ℂ Prima ɔ est ista. Coꝛpoꝛa adolescētuꝫ in/
digent plurimo nutrimento. pbatur cōclusio. ista coꝛpoꝛa
habent plurimū caloꝛē innatū: ergo indigent plurimo nu/
trimento. ꝛ pꝛobat̄ consequentia: quia nisi plurimū nutri/
mentum detur consumitur coꝛpus eoꝛuꝫ a caloꝛe. ℂ Cir/
ca istam parteꝫ nota prius q per eos q crescunt debemus
vniuersaliter oēs adolescētes itelligere. ℂ Nota 2° q de
caloꝛe innato qd sit varie inueniuntur positiones: siue per
caloꝛē itelligamus coꝛpus: siue per caloꝛē itelligamus q̄li/
tatem subiectiue i eo existentē. nam qdam imaginantur a
pncipio generationis contractā esse i embꝛione quandam
partem subtilem spūosam que est pars membꝛoꝛum con/
nata. ꝛ simul cum alijs partibus grossioꝛibus mixtā: ita q
vna sine alia foꝛmā viuentis non recepit: sed pars illa spu/
mosa est pncipaliter ad foꝛmā illam conseruandam: ꝛ i ea
fundatur pncipaliter caloꝛ: qui est anime pmum istrumen
tum: ꝛ hanc partem vocauit caloꝛeꝫ inatum siue spiritum
cōplexionatū: aut etiam caliditatem huius partis natura/
lem vocant caloꝛem inatum: ꝛ hanc partem calidum ina/
tum. ℂ Quidam vero imaginantur vltra membꝛoꝝ sub/
stātiaꝫ ad vite operationes perficiendas reqri i quolibet
membꝛo spiritum. Sed tamen hic spūs quandoqꝫ est mē
bꝛo coniunctus ꝛ appropꝛiatus: ac si in illo natus esset. aliq
autem spiritus sunt adhuc sub foꝛma cōmunis spiritus p/
manentes. Nunc autē spūs h appꝛopꝛiatus vocat̄ calidū
inatū: ꝛ quādoqꝫ caloꝛ inatus: ꝛ caliditas in eo existēs vo
catur caliditas inata. ℂ Quidam vero per calidum nāle
vel inatum itelligunt oēm spūm nālem ꝛ conuenientem
mēbꝛo pꝛo suis opationibus exercēdis: siue illc sit caloꝛ in
mēbꝛo appꝛopꝛiat⁹: siue nō: ꝛ tūc pꝫ diuersitas sensus hy.
fm varietatē opinionū. ℂ Quidā. n. dicunt hypo. velle q
i pueris illa pars mēbꝛoꝝ spirituosa ē amplioꝛ. ℂ Quidā
volūt eū itelligere q spūs mēbꝛis appropati sūt plurimi i
pueris. ℂ Quidā volūt q tota sūma spūuꝫ ɔueniētium p
opatiōe ē amplioꝛ i pueris. ℂ Nō 2° dici i pueris eē pluri/
mū caloꝛē inatū respectu eoꝝ q i alia sūt etate constituti.
ℂ Nō q h pōt itelligi duob⁹ mōis. vno mō absolute: qa to/
tū inatū calidū i pueris eē mai⁹ toto inato calido iuuenis.
alio mō respectu ad q̄titatē sui coꝛpoꝛis: ꝛ isto scdo mō ma
xime verificat̄. Nam si caloꝛ inatus sumat̄ p spū cōueni/
enti multo maioꝛ ē q̄titas spūs in magno iuuene q̄ in em
bꝛione ad palmi magnitudinē. ℂ Nō 4° q eē plurimum
caloꝛem inatuꝫ i pueris posset itelligi itensiue nō quātita
tiue: sꝫ hoc vt mihi vr̄ nō ē ad mētē Gal. ℂ Nō qnto q q/
dā ɔstruūt illū terminū plurimū cū ly. inatuꝫ ꝛ erit sensus
q q crescūt hn̄t caloꝛē plurimū innatū. i. plurimū nālem.
Et h nō puto ad mentem Gal. ꝛ Aui. nā ille ē magis nālis
q ē tēperatioꝛ ꝛ pfectaꝝ opationū istrumētuꝫ. hic āt ē caloꝛ
iuuenis: vt pma pmi. ca° de etatib⁹. Quidā vō ɔstruunt cū
ly. caloꝛē ꝛ h verū. ℂ Sexto notādū q idigētia cibi i pue
ricia ē pp duos fines necessaria. vnus ē ad recōpēsandam
depditionē. ali⁹ ad augmētū faciēdū. cū. n. nō potuerit aīal
nāliter generari sub quātitate sub q̄ posset bene suas opa/
tiones perficere fuit opoꝛtunum animal augeri. Et ex hoc
qdam doctoꝛ inuehebat q q̄uis nulla fieret i coꝛpoꝛe disso/
lutio: adhuc tn̄ fames fieret nāliter. Infert 2° illos qnqꝫ
mot⁹ a Gal. positos nō eē de foꝛmali rōne famis nālis. pos/
set etiā addi 3a cā necessitatis nutrimēti: ꝛ ē vt habeat̄ cō/
ueniens mā p generatione sibi similis: ꝛ qꝛ istaꝝ causaruꝫ
due saltē pme que sūt potētioꝛes foꝛtioꝛes iueniunt̄ i coꝛ
poꝛib⁹ crescētib⁹. iō ipsi plurimo idigēt nutrimēto. ℂ Se/
ptimo nō q isti itelligūt̄ plurimo idigere nutrimēto respe
ctu quātitatis sui coꝛpoꝛis. Nō. n. ē dubiuꝫ plus sumere ci
bi iuuenē q̄ puer vnius dici. ℂ Nō octauo q hic posset i/
telligi q plurimo nutrimēto egeant i quātitate ɔtinua vl
in quantitate discreta. hic itelligim⁹ de cōtinua vt dixi in
relatione ad coꝛpoꝛis quātitateꝫ. Nā multis adolescētib⁹
decrepiti sunt sepius cibādi vt dicit̄ i pcedēti aphoꝛismo.
ℂ Ultimo nota q coꝛpoꝛa adolescentum consumi si non

exhibeaт nutrimēti:itelligi dз:qꝛ ꝓhibēт a magnitudine debita:ꝛ qꝛ iteꝝ caloꝛ hūiditatē radicalez citiꝰ dissoluit:sic .n.flāma pauco exn̄te oleo citiꝰ dissoluit hūidū radicale lichiny ita caloꝛ naturalis pauco exhibito nutrimento citius dissoluit humidū radicale.

¶ Senibus vero paruus caloꝛ inest.

¶ Hic poniт scda ↄclo ꝛ diuidiт i duas ptes. p̊ facit hoc. z° ifert correlariū.ibi zª.(pp hoc.) ¶ Ↄclo ē ista.coꝛpa senū idigēt pauco nutrimēto:pbaт:i senibꝰ puus caloꝛ iest:g̊ pauco idigēt nutrimēto:tз ↄn̄a:qꝛ si coꝛpoꝛibus modicū caloꝛē hn̄tibus dareт multū nutrimētū illud extigueret caloꝛē coꝝ. ¶ Circa ↄclonē no p senes itelligi ēt decrepitos q pauco nutrimēto idigēt respectu crescētiū ↄpatione ad q̄titatez ppꝛiȷ coꝛpoꝛis. ¶ Nō z° ꝙ qꝛ cibꝰ ē dādus ꝟm caloꝛis nālis vigoꝛē vt i sequēti ↄmēto. iō cū ē paucꝰ ꝛ modicū potēs paucū cibi ē dādū. ¶ Nō 3° ꝙ caloꝛ puus extinguiт a cibo multo:qꝛ nō pōt cibū multū digerere.fiunt g̊ crudi hūoꝛes ꝛ frigidi:q postea caloꝛē extinguūt aut suffocādo aut sui q̄litate mala ꝛ frigida alterando.

¶ Propter hoc igiт paucis fomentis indigēt: a multis enim extinguitur cibis caloꝛ: pp hoc igitur ꝛ febꝛes senibus non similiter acute fiūt: frigidum enim coꝛpus habent.

¶ Infert correlariū ꝛ ē.ꝙ febꝛes nō silr fiūt acute i senibꝰ. pbatur. Senes hn̄t coꝛpoꝛa frigida:g̊ nō silr itēdūт eoꝝ mēbꝛa p febꝛē. ¶ Nō g̊ ꝙ cū mēbꝛa senū sint frigidioꝛa mēbꝛis iuuenū:iō ex eq̄li cā nō tm̄ calefiūt. ¶ Supposito g̊ ꝙ in sene ad tm̄ gradū caloꝛis putredinalis deueniāt humoꝛes sic i iuuene ꝛ i tāta q̄ntitate:nō tn̄ febꝛis erit ita itēsa in sene sicut in iuuene. Et iō puto absolute dicendū esse ꝙ maioꝛi gradu febꝛire pōt iuuēis q̄ȝ possit febꝛire senex. nā capta maxia q̄ntitate hūoꝝ calidissimoꝝ possibiliū intendi i iuuene maxio icēdio possibili similis q̄ntitas si posset eē in sene nō tm̄ ipsū calefaceret:ꝛ sic nō ita itēsā faceret febꝛē. ¶ Nō z° febꝛē acutā dicere duo.p̄mū ē ꝙ sit in se intēsa.zᵐ ꝙ sit cite terminatiōis quo ad p̄mū i senibus nō possūт oino ita intēse eē sicut i iuuenibꝰ ad sensū datū. quo v̊o ad citā terminatiōez ꝛ si possint eē ita acute tn̄ hoc ē raro:qꝛ eoꝝ peccātes hūoꝛes sūt frigidioꝛes ꝛ grossioꝛes ꝛ caloꝛ senilis minꝰ potēs ad nālia opa ꝛ ꝟз modū dcm̄ itelligaт auero.7° colliget.ꝙ caloꝛ p̄ternām mēsuraт mēsura caloꝛis nālis: qꝛ mēbꝛa nāliter calidioꝛa aliȷs paribus ab equali causa vtrorūq̄ȝ calefactiua plus calefiunt.

¶ Huiꝰ apboꝛismi ↄcoꝛdia p pte sumiт p̄ma p̄mi.caº.de etatibꝰ.ꝛ pro pte correlariȷ vltimi pª q̄rti.caº.ō causonide.ꝛ 7° colliget.caº.3º. ē āt vtilis vt p̄cedēs ꝛ ampliaт ad oia plurimū caloꝛē vel paucū habētia nālē aliȷs pibus tā prima q̄ȝ secunda cōclusio. ¶ Cōmentū Hal.

IN libꝛis de ↄplonibꝰ.Ha.ↄmētādo huc apboꝛismū facit qnq̄ȝ.p̊ ↄmētatur p̄mā pticulā oñdendo q̄uo pueri hn̄t plurimū inatū caloꝛē. In pte zª oñdit ꝙ plurio egēt nutrimēto. i 3ª docet ꝙ senes egēt pauco nutrimēto. In q̄rta declarat correlariū apho. i 5ª excusat se ad alia remittēº. zª ibi.(Hoꝝ gd āt)3ª ibi(Ubi v̊o caloꝛ paucus.)ibi 4ª.(Et enim dixit.)ibi 5ª.(Hec hypocratica.)

¶ Pars p̄ma diuidiт in tres.p̊ narrat opinionē de caloꝛe pueri ꝛ iuuenis.z° ponit q̄sdā distinctōes ad ppositū.3°.pbat itētū.s.caloꝛē pueri eē maioꝛē caloꝛ iuuēis q̊ ad ppꝛiū subm. ibi zª.(Aliq̄n hi p caloꝛē.)ibi 3ª.(Subiectū.n.nālis.) ¶ In pª pte dicit dictū eē in libꝛo de cōplonibꝰ.s.caº. z°. ꝙ aliq dixerūt caloꝛē iuuenū eē maioꝛez caloꝛe pueri ꝛ ꝙ aliq dixerūt caloꝛē pueri eē maioꝛē caloꝛe iuuenis in cōparatiōe ad suos hūoꝛes. Et ꝙ qꝛ i iuuenibꝰ caloꝛ ē foꝛtioꝛ ꝛ vr̄ eē acutioꝛ i eis:sз tn̄ ē dcm̄ ꝙ ꝟm subm ē abūdātiꝰ. Et iō oз h dicerт breuiter q̄uis possemꝰ dicerт multa. ¶ Due opiniōes narrate sūt.due antiq̄rū.3ª Ha.loco allato.ꝛ p̄mi.caº de etatibꝰ. ALIQVANDO HI. Ponit diuisiōes ꝛ sūt tres.p̄mo ꝙ hoc nomē caloꝛ q̄nq̄ȝ dr̄ de q̄litate:q̄nq̄ȝ suba calida denoiatiue a caloꝛe dicta ꝛ ē ↄsuetudo ita equocādi i oibus fere antiqoꝛibꝰ:qō ↄfirmat auctoritate Theofili.ꝛ pз. ¶ zª distictio est.supponēdo ꝙ caloꝛ dicaт multus aut paucus rōne subi eū recipiētis.Et ē iste caloꝛ:q̄nq̄ȝ recipiт i substātia vel subo simplici nō cōmixto.q̄nq̄ȝ recipiт in subo ↄmixto.Exēplū p̄mi.Si vna aqua eēt tota calefacta illū caloꝛē dicimus recipi in subo simplici:q̄n recipiт in subo nō cōmixto.Exēplū scdi.si aqua calefacta misceaт cū frigida sicut sepe fit i vno vase dicеremꝰ caliditatē eē i illa aqua que tn̄ ē cōmixta ex calida ꝛ frigida. ¶ Et iuxta hāc distinctionez dicit ꝙ recepto caloꝛe in nō confusa suba.sicut verbi grā.in vase aque totaliter calefacte dicimus ↄsideratiōe subi illud eē calidius qō ē amplꝰ:ita ꝙ i vase maioꝛe plēo aqua calida ē maioꝛ caloꝛ q̄ȝ in minoꝛe.Sed q̄n caloꝛ ē in suba ↄfusa nō sp hoc mō dicimus.Sз q̄nq̄ȝ ↄtingit ꝙ i minoꝛe dicamꝰ ꝙ est maioꝛ ꝛ de maioꝛe dr̄ ꝙ ē minoꝛ.verbi grā.Si sint duo vasa i equali ↄmixtōe siue sint eq̄lia siue ineq̄lia:ꝛ sint ex aq̄ ꝛ vino.tūc nos dicimꝰ in hoc vase vinū plus abundat aut aqua.nō qꝛ vas sit maius.sз qꝛ plus est de illo pportionalr̄ in coꝛ hoc pōt de minoꝛi verificari ꝛ de maioꝛi ꝛ de eq̄li.Si v̊o vtrūq̄ȝ.s.vinū ꝛ aqua in vtroq̄ȝ ↄmisceanт eq̄liter dicimꝰ similiter abūdare vinū aut aqua in vino sicut i alio. ¶ 3ª distinctio : ꝙ cū dicimꝰ caloꝛē eē maioꝛē:q̄nq̄ȝ respicimꝰ q̄ntitatē vt statiз est dictū subi recipiētis:q̄nq̄ȝ vero nō:sз solā q̄litatē. verbi grā. dicimꝰ ꝙ i hoc ē maioꝛ caloꝛ.in illo vero minoꝛ.si eēnt duo vasa plena aque calide ꝛ eēnt eq̄lia.Sз in vno eēt aqua calidioꝛ:tūc in illo diceremꝰ maioꝛē caloꝛē: q̄uis hoc sit ipꝛopꝛiū ꝛ absonū:qꝛ respiciēdo solā q̄litatē deberemꝰ potius dicere foꝛtius aut debilius q̄ ↄuenit q̄litati:ꝛ nō maius vel minus:q̄ sunt propꝛia subē rōne tn̄ quātitatis. ¶ Ista tn̄ abusione nō solū vulgus:sз medici vtunт cū dicunt:hec febꝛis ē maioꝛ ꝛ similia. ¶ Addit vltra oēs diuisiōes istas ꝙ in oi equiuocatiōe oз considerare intentionē dicentis.s.in qua nomen ab eo pferturꝛ si quis infamaret dicētem differentia tanq̄ȝ diceret ↄtraria sit potius ipse dignus infamia nō bene intelligēdo dicta q̄ ipse vult repꝛhendere:pp quā ignoꝛantiā gdā hic obuciūt hypo.ꝛ dicunt ipsum loqui de qualitate: cum ipe dicendo ꝙ qui crescunt plurimum innatum habent caloꝛem itelligit solum de quantitate caloꝛis quo ad subiectum.

SVBIECTVM ENIM CALORIS NATVRALIS. Hic pbat intentū.s.pueros quātitatiue plurimū habere de innato caloꝛe.ꝛ hoc puto esse intelligendū in comparatione ad quantitatem sui coꝛpoꝛis ꝛ aliȷs paribus.s.in complexiōe naturali ꝛ sexu.nam iste ratiōes cum his duabus conditionibus videntur concludere. Et diuiditur pars ista in tres.scdm tres rationes.zª ibi.(Qualitas aūt caloꝛis.)3ª ibi.(Et si ꝓspiciaт phisice.)p̄ma i tres.p̄mo pōit vnā suppositōez.z°.facit suā rōnē.3°.pbat ↄn̄az ibi zª.(Cū aūt coꝛpoꝛi.)ibi 3ª.(Et si nō foꝛet.) ¶ De p̄ma pte supponit ꝙ subm ppꝛiū naturalis caloꝛis est suba aerea ꝛ aquosa. Et p ↄn̄s humida:quod pbatur exēplo.nā sperma est multū nāliter calidū:vt dr̄ in liº de spermate ꝛ sanguine mēstruo:ex gbꝰ coꝛpꝰ nr̄з ↄficiт : ꝛ in illo modicū est de suba terrestri:sз plurimū de suba humida ꝛ calida ꝛ similiter sanguis mēstruus calidus est ꝛ humidus. ¶ De zª pte itendit hāc rōnē.coꝛpa sunt humidioꝛa in puericia ꝛ postq̄ȝ creuerit siccioꝛa:g̊ q̄uis multū eēnt calida:q̄n creuerit ille caloꝛ eēt ignee nāe ꝛ caloꝛ nālis eēt paucꝰ respectu p̄cedētiū etatū. Et iō in illis p̄cedētibus erat multus respectu sequentium.assumptum patet:qꝛ coꝛpoꝛa humida

continue mutant̄ in magis terrestria. sicut videmus ē in initio augmenti: quia quando nascitur vel primo formatur videmus esse humidius ꝛ postea durius.

¶ De 2ª parte ꝓbat illā ꝯnaz. corpa sunt hūidiora ꝛ postea sicciora: ḡ postea minꝰ hn̄t ð calore inato: qꝛ si nō valeret: hoc maxime eēt: qꝛ iuuenes itensiorē hn̄t calorez vel fortiorē. Et iō diceremꝰ ꝙ in eis est amplior calor inatus.

¶ Cōtra si pp̄ h̄ ista rō nō valeat seqtur ꝙ calor inatꝰ i febricitātibꝰ ē multꝰ. s; h̄ ē falsū: ḡ ꝛc. ꝯn̄a t; p siītudinē: qꝛ ēē i febricitātibꝰ calor ē itēsior. Falsitas ꝓbat̄: qꝛ etiā i febricitātibꝰ calor nālis nō ē tātus q̄tus fuit añ. ḡ nō ē multus respectu p̄cedētis. Et assūptū ꝓbat̄: qꝛ calor nālis ē tēperate cōplōnis ꝛ calor accn̄talis ē ignee nāe: ꝛ illud qd̄ a calore accn̄tali dissoluit̄ q ē in terreo igneo ē calidū ꝛ siccū. sm̄ vo caloris nālis ē tēperatꝰ ꝛ suauis. ¶ Istud totū ꝓbat̄ expientia. nā calor sanoꝝ ē suauis ꝛ gratus tactui nulli iferēs nocumētū vel pūcturā: s; in febricitātibus ꝛ maxime in solidis artubus. i. i mēbris duris fixo calore vt est in ethica calor: ꝛ calor de humoꝝ putredinibꝰ q̄lis sentit̄ in putrida febre est horribilis ꝛ acutus ꝛ pūgitiuꝰ tactui: ḡ isti nō hn̄t tātū de calore inato sicut ipsimet sani alijs pibus. ista oia notificant̄: si ōn̄dat̄: q̄re calor iuuenis dicat̄ accn̄talis ꝛ q̄uo respectu caloris pueri cū habeāt cōplōnē magis equalē iuuenis: vt p̄ma p̄mi. caº de etatibꝰ cū p suū calorē magis pficiant opatiōes. ¶ Nō ergo sm̄ p̄mā opinionē supra positā de calore innato ꝙ calor fūdatus i illa pte corpis subtili aerea ꝛ hūida est aīe maxime ꝯformis respectu alioꝝ i corpore exn̄tiū cū sit radix ꝯseruāde aīe ꝛ pficiēdi opatiōes. ideo calor q ē i alijs ptibꝰ mēbroꝝ nō obstāte ꝙ sit nālis ꝛ ꝯueniēs: minꝰ tn̄ est nālis q̄ ille inatus. ¶ In iuuenibus ḡ calor quo ad illā ptē aereā ē pauce q̄ntitatis respectu sue molis saltē: imo absolute videt̄ minoris quātitatis: qꝛ illa ps aerea minor absolute est in iuuene q̄ i puero: tenēdo humidū radicale nunq̄ restaurari. Sed calor q residuas mēbroꝝ partes iformat ꝛ si sit nālis: tn̄ nō tātū sicut ille inatus. Et iō respectu illiꝰ inati ē accn̄talis. Calor ḡ nālissimꝰ iuuenū q ē suꝰ calor inatꝰ ē eque nālis. Sicut inatꝰ pueroꝝ: s; in illo nō excedit quātitatiue pueros. ¶ Ille vo in quo excedit ē ille q est ī residua pte mēbri sicca: ꝛ ille ē q nō ē ita nālis: imo accn̄talis. ꝛ nūc p; ꝙ iuuenes hn̄t cōplōnē magis eq̄lē q̄ ad humiditatē ꝛ siccitatē in q̄ pfectio nō habet̄: nisi pp̄ multā siccitatē post p̄ncipia generatiōis acq̄sitā: vt 3ª p̄mi. caº p̄mo. Sed q̄ ad calorē inatū nō hēt cōplōnē tēpatiorē nec minꝰ tēperatā: qꝛ ille est eque intēsus ꝛ eque nālis in se. ꝛ sic patet solutio. sm̄ vo alias opiniones tu considera.

QVALITAS AVTEM. Hic ponit̄ 2ª rō. Et ē ista illi hn̄t calorē nālē plimū: quoꝝ calor ē suauis ꝛ gratus. ꝛ illi minꝰ quoꝝ calor ē acutus ꝛ mordax. S; q̄litas caloris i pueris vr̄ sana ꝛ pfecta. i. suauis: s; in pfectiōe iuuētutis ē calor pūgitiuꝰ ꝛ nō humectatiuꝰ: ḡ. maior ꝓbat̄ ꝛ supponit̄ ꝙ illud qd̄ ab aliq̊ dissoluit̄ assilat̄ ei a quo dissoluit̄ i alijs qbꝰ plus ꝯuenit cu; eo a quo dissoluit̄ q̄ illud qd̄ dissoluit̄ a re ꝯ̄rio mō disposita. Ex quo sequitur ꝙ si corpus ifātiū vn̄ fumꝰ dissoluit̄ sit aereū ꝛ hūidū tūc dissolutū erit suaue: ꝛ ꝯ̄ si fuerit siccū ꝛ terrestre erit acutū ꝛ siccū sicut i rebꝰ exterioribꝰ videmꝰ fieri: qꝛ fumꝰ de aq̄ dulci ē suauis ꝛ gratus ꝛ siccoꝝ pūgitiuꝰ. Ex q̄ seqtur ꝙ illi a qbꝰ dissoluit̄ fumꝰ suauis hn̄t subm̄ caloris hūidius ꝛ sic alijs qbꝰ plus de illo subo. Cū ḡ corpis calor sit duobꝰ modis. vnꝰ ē suauis ꝛ gratꝰ ꝛ alter acutꝰ ꝛ igratꝰ ꝛ suauis ē plꝰs in ifantibꝰ ꝛ acutꝰ i iuuenibꝰ: seq̄t̄ ꝙ ifantes plꝰs hn̄t ð hūido qd̄ ē ꝓpriū sub; nālis caloris. iuuenes āt plꝰs de accn̄tali vt supra dr̄. ET SI PROSPICIATVR. Hic ponit tertiā rōnē. ꝛ diuidit̄ i tres ptes. p̄mo ponit h̄. 2º r̄ndet cuidā q̄ōni. 3º recapitulat sūmā istaꝝ triū rōnū ꝯcludendo itērū. ibi 2ª [Qꝛ si sm̄ gētē.] ibi 3º [Quicq̄d vo dixit.]

¶ De p̄ª facit qd̄ dc̄m ē di. ꝙ ꝓspiciēdo elemēta. 4. ex qbꝰ corpꝰ ꝯstituit̄: q̄ sūt ignis aq̄ terra aer. ꝓpositū nr̄; māifestabit̄ h̄ mō. illa corpa plꝰs hn̄t de calore nāli q̄ sūt ex pte sua terrea ꝛ mīta aerea ꝛ aq̄a q̄ illa q̄ ꝯ̄rio mō se hn̄t: sed corpa pueroꝝ sūt huiꝰ respectu iuuentutis: ḡ ꝯ̄rio mō se hn̄t: ḡ. maior ē manifesta ex dictis supra. minor ē ad sēsū clara ꝛ tactis. ¶ De 3ª pte dicit ꝙ si q̄s diceret poīe ē ista duo corpa eē pia s; 4m elementū puta ignē: ꝛ sic calorē q̄ ad 4m elemētū eē eq̄lē: ꝛ qꝛ illō 4m vr̄ caloris ꝓpriū sub; vr̄ ꝙ erūt saltē pares i calore nāli. ¶ Hic r̄ndet̄ ꝙ h̄ dato ipoīe ē tn̄ ꝙ suba calida nāli hūiditatis sit eq̄lis i puero ꝛ iuuene: qꝛ suba calida in pueris multa est hūida ꝛ est subm̄ caloris nālis ꝓpriū: s; in iuuenibꝰ suba multa calida p illū ignē ē sicca q̄ vt dr̄ nō est ꝓpriū subm̄ nālis caloris. Et tūc isurgit dn̄s Ioānitiꝰ ꝛ dicit ꝙ Hip. itēdit i isto aforismo quo ad hāc ptē suauitatē caloris eē in ifantibꝰ ꝛ ꝯ̄riū i iuuēibꝰ. ¶ De 3ª pte dic̄ p̊ ꝙ Hip. q̄cq̄d dixit ꝙ eorū q crescūt calor ē multus: respexit ad quātitatez corporis. Et hoc p̄mū dictū pōt intelligi ꝙ Hip. intendit i pueris plurimū eē calorē innatū non absolute: sed comparatione quātitatis sui corpis. ꝛ est vna Glo. supra posita. 2ª pōt itelligi ꝙ Hippo. dixit calorē eē maiorē quātitatiue nō q̄litatiue. ¶ Dicit 2º quo ad hāc ptē ꝙ dignius est dicere ꝙ subm̄ caloris nālis sit hūidū q̄ siccū. Et rō qꝛ corpora nr̄a ꝯficiunt̄ de suba hūida: s; suba sicca terrestris si est calida ē ꝓ quāto ē mutata ex̄neo calore ad sensum supra datū. ¶ Ex his igr̄ ꝯcludit̄ ꝙ si pueri sūt calidi: ꝛ sūt aerei ꝙ ipsi hn̄t plus de calore inato. ꝛ iuuenes q̄to sunt magis terrestres ꝛ minꝰ hūidi minꝰ necesse ē hēre q̄ ad ꝓpriū sub; de calore nāli ad sēsū datū. Est ḡ determinatio Gal. ꝙ pueri respectu iuuenu; hn̄t plurimū q̄titatiue de calido nāli cōparatione ꝓprij subi vel ꝓprie q̄titatis.

Queritur vtrū calor iuuenis ꝛ pueri sint eq̄les. Arguit̄ q nō. p̊ sic. caliditas spmaticoꝝ mēbroꝝ pueri ꝯtinue remittēdo ꝓcedit. ḡ. Assumptu; ꝓbat̄: qꝛ caliitas carniformiū senis ꝯtinue remittit̄: ꝛ illa sūt hūidiora spmaticis pueri. ḡ. 2º qꝛ forma hūana pōt itroduci cū sibi ꝓportiōatissima dispōne: ḡ cum tēperamēto scōi modi: ergo cū calore ꝛ cōplōne iuuenis: ergo poterit statī post generatiōis p̄ncipere calor diminui sicut post iuuētutē ꝯtinue minuit̄. ¶ 3º illi calores nō sunt eq̄les q non fundant̄ in eq̄li hūiditate cu; passiue qualitates sūt mā actiuaꝝ ꝛ variata mā variat̄ forma vt vult Auer. 2º colliget. caº p̄mo. s; pueroꝝ ꝛ iuuenū calor est huiꝰ cū pueri sūt humidiores. ¶ 4º calor iuuenū ē itensior: ḡ nō eq̄lis. assumptū p;. p̄mo: qꝛ calor vsq; ad iuuētutē ꝯtinue agit i mēbra ꝛ nō nisi calefaciēdo: ḡ mēbra ꝯtiue calefiūt. 2º qꝛ spūs ꝯtinue applicat̄ mēbris qbꝰ ē calidior. Et iō ꝯtinue illa calefacit. 3º qꝛ in iuuene hūores cholerici ꝛ calidi magis abūdant: cū faciliꝰ in calidas cadāt egritudines. 4º qꝛ in iuuenibꝰ inueniunt̄ signa amplioris caliitatis. Sicut pilositas corpis: velocitas motꝰ: possibilitas digerēdi dura: magnitudo pulsus: latitudo venaꝝ: audacia: ergo ꝛc.

In opposituū est Gal. 2º cōplōnū caº 2º. ꝛ h̄ cōmēto illo. §. Qꝛ si sm̄ 4m elemētū.

Pro solutiōe q̄ōnis p̊ notādū p calorē q̄nq; intelligi corpꝰ calidū: q̄nq; caliitatē. ¶ 2º notandū q̄dā caliditatē dici nālē vel inatā quādā; accn̄talē. Et itelligat̄ p caliitatē inatā vel calorē inatū caliditas fundata i hūido subtili mēbri cōplōnato: qd̄ ē p̄mū subaliū caloris naturalis: ꝛ q̄ caliditas est p̄ncipalis complexio preparans ad vite sustentationez. ¶ Nota 3º ꝙ de pueris ꝛ iuuenibus duplicem possumus formare q̄ōnez. vnam vtru; caliditas inata pueroꝝ sit equalis caliitati

innate iuuenū mō supra exposito. secūdā vtrū pueri inā li dispōne existes alijs pib⁹ sint magis calidi iuuenib⁹ vel hēant tātū de calore conuenienti q̄tum iuuenes.

¶ Et differūt ille qōnes. Nā ꝯstat ꝙ calor iuuēis i pte terrestri mēbroꝝ fūdat⁹ ē tñ ꝯueīēs iuuēi: lꝫ ñ dr̄ inat⁹. Et vtra qꝫ qō pt itellīgi ō ꝯpatōe istoꝝ caloꝝ i gradu vl q̄ ad subꝫ.

¶ Nō 4° ꝙ i istis cōpatiōib⁹ supponūt cetera pia vt i nāli cōplone ꝛ admistratiōe reꝝ nō nāliū ꝛ ōbito ꝯsuatino stāte regimie. ¶ Pria suppō. ppiuꝫ subꝫ inati caloris ē illud qō ꝓportiōat̄ sube māe ex q̄ fit gnātio. Tale āt ē hūidū aereū bñ ꝓportiōatū forme: pꝫ: qꝛ ppiuꝫ subꝫ inati caloris ē illō qō ꝓportiōat̄ sube māe ex q̄ fit gnātio. Tale āt ē hūidū aereū ꝛ aqueū: ꝛc̄. g̊. Et minor pꝫ: qꝛ mā sūt spma ꝛ sāguis menstru⁹. ¶ 2ª suppō lꝫ remissio aliq̄ hūidi radicalis faciat ad mēbroꝝ ifrigidationē. nō tñ q̄libet. H̕ pꝫ: qꝛ i cādela videm⁹ lyciniū intm̄ exiccari vt tātā flāmā ꝯseruare nō possit. In tpe āt satis magno silr̄ꝫ flāmā cōseruari videm⁹: lꝫ ꝯtinue a flāma radicale hūidū lyciniꝫ dissolnat̄. ¶ 3ª suppō. remissio caloris maxie seqt̄ resolutionē hūidi cordis q̊ ad suā ptē carnosā. pꝫ: qꝛ maxie seqt̄ remissio caloris remissionē ei⁹ i corde ꝛ illa seqt̄ resolutionē sue pncipalis ptis. ¶ Ultio supponit̄ ꝙ calitas inata tā i puero q̄ȝ i iuuene nō dr̄ i puero eē vel i iuuene tāq̄ȝ in subo simplici vel nō ꝯfuso cū tā puer q̄ȝ iuuenis hēat ptē terrestrē q̄ nō ē illi⁹ calitatl subꝫ: sꝫ calor inat⁹ i istis dr̄ eē sic i ꝯfusa suba vel subo. ¶ Ex q̄ seqt̄ ꝙ ad h̕ ꝙ cōiter dicat̄ pl's de calitate inata i puero q̄ȝ i iuuene q̊ ad subꝫ nō regrit̄ ꝓpriū illi⁹ calitatis subꝫ eē mai⁹: sꝫ sufficit eē mai⁹ ꝓportiōale toti ꝯfuso i cō̊ pꝫ. ¶ Nō tñ ꝙ qōnē hāc sub mō p̊ determiat hic Gal. cōpando calorē pueri ꝛ iuuēis q̊ ad subꝫ ꝛ nō in gradu. Nā qꝛ gradus talis calitatis nō pt tactu districte pcipi cū sp cū illa occurrat ifluēs vl accñtalis: iō illā nō determiauit. qꝛ voluit 2° cōplonū ꝙ nō eēt via alia vera nisi tact⁹ ad hoc idicādū. ¶ 2ᵃᵐ qōnē determinat 2° cōplonū. ca° 2°. vbi logt̄ de gradu calitatis ꝛ nō de cōpatiōe soli⁹ inate: nec ēt de cōpatiōe calitatl q̊ ad ꝓpriū subꝫ i q̄ȝtitate: sꝫ i gradu ꝛ mltitudie resolutiva poris ꝛ in acuitate: ꝛ hic varius modus determinationuꝫ Gal. fuit cā multe ꝯfusiōis in mētib⁹ doctoꝝ: vt pꝫ ex varietate opinionū eoꝝ q̄ sunt cognite q̄si octo. pmo ergo soluemus qōnem pmo mō intellectam ex his q̄ hic dicunt̄. 2° aliam intellectam de comparatione gradus caloris.

Quantū ad primū sit hec pma ꝯclo q̊ ad subꝫ nō ꝓpriū. calor inat⁹ iuuenis ē maior calore inato pueri. pꝫ: qꝛ tot⁹ iuuēis ē maior puero. ꝛ vterqꝫ ē totale subꝫ iproprium sui inati caloris. ¶ 2ª ꝯclo: lꝫ subm ꝓpriū inati caloris eēt min⁹ i puero q̄ȝ i iuuene: tñ calor inat⁹ i puero ē maior q̊ ad subꝫ ꝓpriū q̄ȝ i iuuene. ¶ Pria ps ꝯclonis ponit̄ sub dubio: qꝛ tenēdo ꝙ hūidū radicale possit restaurari stat i iuuene pl's eē absolute de tali hūido q̄ȝ i puero pno. ¶ 2ª ps vult ꝙ h̕ dato: tñ dicēdū ē calorē inatū i puero eē maiorē q̊ ad ꝓpriū subm. Probat̄ h̕: qꝛ eēt toti puero magis ꝓportiōale ꝓpriū subꝫ inati caloris q̄ȝ i iuuene. Et h̕ sufficit ad h̕ vt dicat̄ pl's eē de eo qō recipit̄ i ꝯfusa suba: vt ē dcm̄ i cōmēto. ꝛ maior pꝫ p tres rōnes Gal. supra factas hic i cōmēto. ¶ Ex quo pꝫ h̕ mō nō oportere dicere ꝙ hic calor inat⁹ sumēdo p corpore ē maior i puero q̊ ad ꝓprias dimēsiōes q̄ȝ i iuuene: sꝫ sufficit ꝙ ē ꝓportiōalior toti ꝯfuso in q̄ ē. puta puero: q̄ȝ calor inat⁹ iuuenis sit ꝓportionat⁹ iuueni. ¶ 3ª ꝯclo. sumēdo calorē inatū p tali subo calido ꝓprio ꝛc̄. Calor innatus est amplior i puero: lꝫ nō sit absolute maior q̄ȝ ille q ē i iuuene. pꝫ ꝺm modū ꝓbationis imediate pcedentis.

Quantū ad 2ᵐ sit ista pma ꝯclo sequēdo viā Gal. loco allegato. calitas pueri ꝛ iuuenis nālr dispositoꝝ ē eq̄lis: aut modico ē itēsior calor pueri.

¶ Istā ꝯclonē vult Gal. eē ad sensū illis q ꝯsueuerūt tāgere calitatē i sicco ꝛ molli ꝛ in vtroqꝫ ꝯsiderare p tactū equalitatē arte ab ipo ibi tradita. ꝛ tu eā vide. Aui. videt̄ velle addere rōnē ad hoc roborādū. pma pmi. ꝛ supponit ꝙ puero debite recto nō aduenit aliqd qō ipsi⁹ calorē habeat itēdere vsqꝫ ad iuuētutē. tūc. n. nō regeret̄ regimie ꝯseruatiuo. Silr̄ pueris vsqꝫ ad iuuētutem debite rectis nō aduenit aliqd nālē calorē remittēs aut extinguēs: qō ꝓbat̄. qꝛ ꝯtinue ꝓcedūt augmētādo. g̊ nō remittit̄ calor. ¶ Ex qb⁹ seqtur ꝙ in pn° iuuētutis ē eq̄lis sicut pus et quo nec itēdebat̄ nec remittebat̄ in calore. 2ª rō: qꝛ calor i pueritia sufficit ad duo. s. ad sui ꝯseruationē ꝛ ad augmētū. Et nūqꝫ nō sufficiet aliqō istoꝝ facere: g̊ aliqñ sufficiet facere vnū. ꝛ nō reliquū: sꝫ nō pōt dici ꝙ sufficiet facere augmentū ꝛ nō sui ꝯseruationē: ergo restat ꝙ sufficiet ꝯseruari ꝛ nō facere augmētū. Etas aūt in q̄ h̕ accidit est iuuētus: g̊ in iuuene ꝛ puero calor est eq̄lis. ¶ Sed i hac questione credo Gal. nec rō me compellit Aui. qꝛ facillime pōt solui sicut posset ad Gal. expimētuꝫ dici ꝙ nō est veꝝ vt dicit Thomas de garbo. vel dici ꝙ lꝫ quo ad cutē sint eque calidi nō opꝫ ita i iteriorib⁹ eē vbi plurimū sāguis ꝛ spiritus ꝛ cholera abūdat. ¶ 2ª ꝯclusio. calor tñ iuuenis est acutior. Probat̄: qꝛ fundat̄ in subo terrestri: ꝛ pꝫ ad sensuꝫ. ¶ 3ª ꝯclusio. calor iuuenis est minor q̄ȝtitatiue q̄ȝ pueri. i. minoꝝ vapoꝝ quātitas sub manu tangentis eleuat̄ in iuuene q̄ȝ puero hoc docet tactus. Et pro isto vide que dixi prima primi. caplo de etatibus.

His habitis respondetur ad argumenta in oppositū. ¶ Ad pmū negatur assumptuꝫ ꝛ dicit̄ ꝙ caliditas carniformiū aliorūꝫ a corde i sene remittitur remisso calore cordis: quod nō accidit in puero. vel secūdo dic ꝙ nō sunt oino similiter cōseruatiua caloris carniformia spmatica mediante eodem gradu humiditatis. imo cū valde minori spmatica: qꝛ minorē sibi limitāt: ꝛ ꝺm varietatem etiāꝫ forme. Non. n. est dubium ꝙ non ita substantifice humida est caro iuuenis sicut caro cordis in sene homine. ¶ Ad secundum dicitur illud nāliter esse ipossibile qō si fieret nunq̄ȝ esse puer. ¶ Ad 3ᵐ negatur assumptū ꝛ vide que scripta ꝛ dicta sunt de h̕ prima pmi capitulo de complexionibus. ¶ Ad 4ᵐ negatur ꝙ continue itendatur nec valet argumentū. calor cōtinue applicat̄: ergo continue calefit. Nam humores frigidi ꝛ aer frigidus ꝛ alia remittūt mēbroꝝ calorē: ita vt oporteat vti exercitio ad illū excitandum. Et ad confirmationem tertiā negat̄ ꝯsequentia. membra. n. pueri minus terrestria per spiritū ꝛ sanguinem tantum calefiunt quātū mēbra iuuenis per maiorē sāguinis ꝛ cholere quātitatē. ¶ Ad ꝯfirmatiōeꝫ q̄rtā di ꝙ illa significat calitatē cū alijs paribus qō non est in puero respectu iuuenis.

QVID AVTEM. Ista est 2ª pars pncipalis cōmenti in q̄ Gal. ꝓbat ꝙ q crescūt plimo idigēt nutrimento. Et arguit̄ sic. maior fit i eis dissolutio: ergo idigēt maiori nutrimēto. ꝯsequētia tenet: qꝛ cibus dat̄ ad dissoluta restaurāda. Et ꝓbat̄ assumptū: qꝛ sūt hūidiores: ꝛ qō dissoluit̄ a suba humida est plus eo qō dissoluit̄ a substantia sicca esto ꝙ i calore eēnt pes. sicut videm⁹ ꝙ multo plus de aq̄ q̄ȝ de oīo i eodē tpe alijs parib⁹ dissolueret̄ ab eodē igne.

VBI VERO CALOR PARVVS. In pte tertia probat ꝙ senes paruo cibo idigēt: qꝛ vbi est calor paucus ibi expetit̄ cibus paucus: ꝛ in senib⁹ calor ē pauc⁹. ꝛ assumptum pꝫ per similitudinē. Nā si carbones sint pauci multa ligna eos suffocabūt. Sꝫ hoc satis declaratuꝫ est super aforis. Attēde tñ hic ꝛ redde cām q̄re dissolutio hūidi citra terminū ꝯuenientē vltimo istanti ꝯsistentie est causa remissionis caloris nālis cū pternālis calor ibi itēsior cōseruari ꝛ figi possit vt pꝫ de ethica. ¶ Redde 2° cāꝫ q̄re

in tēperato

in tēperato incipit remitti calor etatiue humido suo existēte humidiori ꝗ̄ qn̄ incipit remitti calor in cholerico vel sicco tm̄. QVOD ENIM DIXIT. In hac parte quarta verificat correlariū dicēs: ꝙ ex hoc qd̄ Hippo. dixit ꝙ febres nō fiūt in senib⁹ simil'r acute: innuit ꝙ cā est: q: corpa senū sunt frigida. ⁊ tūc cā dicti est clara. Cū enī febris nō sit aliud ꝗ̄ calor nālis mutatus in igneū. i. trāsmutatio corpis de nāli calore ad igneū ꝯstat nō tm̄ posse mutari in senib⁹ ꝗ̄tū in iuuenibus in qbus cū sit multus calor ille facil'r venit ad vltimitatē. Sed si aliqn̄ ita itēse febriūt senes vt iuuenes pn̄t febrire. i. si ad ꝓpiquū gradū febriū iuueniliū veniāt significat futura mors ꝑꝑ morbi magnitudinē ⁊ subti debilitatē. ¶ Hec dicta oīa ſm modū dictū supra in expōne afo^mi limitent. HEC HIPPOCRATICA. Facit qd̄ dcm̄ est. ⁊ p₃ illā epistolā. Bonū est querere. Aforismus. XV.

VEntres hyeme ⁊ vere calidissimi sūt natura ⁊ somni longissimi. In his ergo tēporibus oblationes plures dande sunt. Etenim inatus calor est multus nutrimento igitur ampliori indiget. Signū ⁊ etates ⁊ athlete.

¶ Hippo. in hoc afo^mo intēdit vnā ꝯclōnē ꝑncipalē₃ que est ista. In tpe veris ⁊ in tpe hyemis op₃ plꝰ dare de cibo. ꝓbat: q: in illis tēporibus vētres sūt calidissimi ſm nām ⁊ somni sūt lōgissimi. ḡ plꝰ o₃ dare de cibo. ꝓbat ꝯn̄a: q: vbicūq₃ est calor inatus multus multo idiget nutrimēto. Et ꝙ vbi calor inatus est multus plurimo idigemus nutrimēto p₃ per signū sumptū ab etate ⁊ cōplone: q: etates calidiores vt pueritie ⁊ iuuētutis idigēt plꝰimo nutrimēto: ⁊ cōplones calidiores corpa athletaꝝ que sūt calidiora. Qd aūt vētres vere ⁊ hyeme sint calidissimi ⁊c. supponit Hippo. ¶ Circa aforismū nota p̄mo per vētrē h̄ itelligi oēm ꝯcauitatē corpis nāl'r nutrimēti ꝯtētiuā₃: vt dcm̄ fuit afo^mo 2°. ¶ Quid aūt itelligi o₃ per ver. ⁊ qd per hyemē vide 2^a p̄mi ab Aui. ¶ Nota 2° ꝙ vētres in his tpibus esse calidissimos: pōt itelligi duobus modis. vno mō itēsiue: ⁊ h̄ nō est veꝝ vt appebit in vna qōne. Alio mō q: plus eis assistat de spū ⁊ sanguine ⁊ corpibus calidis nāl'r iuuātibus ad opationes nāles: ⁊ h̄ mō itellexit Hippo. Et ideo nō dixit absolute sūt calidissimi: sed calidissimi nā. i. plꝰ abūdātes nāli calo: ⁊ h̄ est veꝝ mō dicto. ¶ Nota 3° ꝙ q: cā somni est vaporatio mulcebris ad cerebrū ⁊ ide sequit̄ spūū₃ retractio. iō illo tpe fiunt lōgiores somni in quo plꝰima talis fit vaporatio ⁊ diuti⁹ anteꝗ̄ dissoluat̄ ꝑseuerat. h̄ aūt est in vere ⁊ hyeme: cu₃ tūc min⁹ acuti vapores eleuent̄ ⁊ tēpoꝝ friditate diuti⁹ stent anteꝗ̄ dissoluant̄. ¶ Notādū 4° ꝙ cā q̄re vētres sūt isto mō calidissimi in hyeme est: q: ꝑ frigus aeris ꝓhibet̄ exit⁹ spūū₃ a corpe clausis poris: ⁊ ita ad itra magis mouent̄. vn̄ fortificato corde ⁊ mēbris iterioribus tādē magis multiplicato sanguine fortificant̄ etiā exteriora. In vere aūt sūt cal'i ꝑꝑ sanguinis ⁊ spūum multitudinē factā tpe hyemis: ⁊ q: tp̄s moderamine ⁊ eq̄litate vtutis ꝑseuerat vtus fortis: ⁊ tūc p₃ cā verificās ꝯclōne₃ afo^mi. Nā calore existēte nāli plꝰimo merito hui⁹ digestio est apta fieri melior ⁊ supfluitatis dissolutio velocior. ⁊ iō plus cibi poterit vtus tolerare ⁊ decēter digerere. ¶ Itē somn⁹ adiuuat digestionē. iō lōgo existēte somno plus cibi digeri pōt. ¶ Nota 5° ꝙ ad verificationē ꝯclōnis reqrit̄ p̄mo ꝙ tēpora seruēt suā nām: ita ꝙ hyems sit frigida: sed nō extreme. tūc e. n. debilitaret vel extigueret calorē ⁊ ver tēperatū. ¶ Requirit̄ 2° ꝙ corpus sit robustū. Nā corpus valde tenue itus ⁊ extra ifrigidaret̄. ⁊ iō corp⁹ valde senile ⁊ etiā cōplonē hn̄s multū frigidā. ¶ 3° reqrit̄ ista corpora vti debito regimine vt p̄nis ⁊ administratiōe reꝝ nō nāliū. ¶ Nota 6° ꝙ corpa athletaꝝ sūt cal'a cōiter cū sint audacia ⁊ ad motus fortia. iō si multo cibo idigēt h̄ est: q: multū hn̄t calorē. ¶ Nota vltimo ꝙ per calorē innatū nō itelligit sicut in p̄cedēti afo^mo: imo per inatū intelligit vnūquēq₃ calorē hic ꝯueniētē ⁊ nālē corpi humano. ¶ Nota 8° ꝙ plurimo idigere nutrimēto pōt itelligi aut quo ad vnā cibationē aut quo ad oēs in eo tpe simul aggregatas. huius aūt aforismi ꝯcordia sumit̄ p̄ma q̄rti. caplo de cibatione febricitātiū. ⁊ 2^a p̄mi. ⁊ est vtilis in recte ordinādo dietā ſm varietatē tempoꝝ anni ⁊ ampliat̄ ad regiones: ⁊ similes causas calorē vnientes.

CIrca aforismū dubitat̄ Utrū corpora humana sint calidiora nāl'r in hyeme ꝗ̄ in estate: Negatiue arguit̄ sic. aliqd̄ corpus tēperatū est calidius in estate ꝗ̄ in hyeme ⁊ nō est calidi⁹ nisi nāl'r. ḡ tale est calidi⁹ nāl'r in estate ꝗ̄ in hyeme. ꝯn̄a clara est. ⁊ assumptū p₃: q: omne corpus ꝯueniēter rectū est in estate calidius ꝗ̄ in hyeme: vt p₃ per signa talē caliditatē significātia. s. pulsu₃ velociorē: vrinā citriniorē magis cholericas feces. ḡ etiā tēperatū corpus est calidi⁹ in estate ꝗ̄ in hyeme. 2° sic. si ita esset. sequeret̄ aliquē senē tēperatū esse aliquo tēperato iuuene in sil'i gradu tēperamēti calidiorē nāl'r. ꝯn̄s falsum: q: quilibet senex respectu sui iuuenis est frigidus. Et arguit̄ ꝯn̄tia: q: sit sortes tēperatus in vltimo instanti ꝯsistentie ⁊ sit in istanti initiatiuo hyemis ⁊ regat̄ regimine ꝯseruatiuo optimo: ⁊ sequit̄ ꝙ imediate post hoc fiet nāliter calidior ꝗ̄ nūc sit: ⁊ imediate post hoc erit senex in medio tēperamēti. aliter enim nō ꝯseruaret̄. ⁊ tūc est ꝯsistens. ergo ꝯclusio. Et ex eodē sequeret̄ ꝙ non semꝑ stante debito ꝯseruatiuo regimine caliditas post etatē ꝯsistentie minueret̄ cōtra Auicennā. caplo de etatibus. ⁊ ꝯtra diffinitionē senectutis. ⁊ p₃ reducēti ꝯclōnem ex eodem casu. ¶ Sequitur tertio ex isto ꝙ in etate senectutis posset fieri veꝝ augmētum. ꝯsequēs impossibile. ⁊ p₃ ꝯn̄tia in casu nostro: quia sor. per totum autumnum fuit ꝯsistēs. ergo sufficiet tātū restaurare quantū resoluere vel dissoluere: ⁊ ꝯtinue post hoc restaurativa fortificat̄. ergo sufficiet plus restaurare ꝗ̄ dissoluetur. ergo sufficiet facere veꝝ augmentū cū nihil aliud videat̄ esse augmentū ꝗ̄ restauratio ſm quātitatē maiorē deperditā. ¶ Sequit̄ 4° ꝙ saltē in etate cōsistentie posset fieri veꝝ augmentum. ¶ Nā sit nunc vltimū instans adolescētie ⁊ principiū hyemis: ⁊ sequit̄ ꝙ calor incipit habere maiorē ꝓportionē supra humidū ꝗ̄ imediata ante habebat: cum merito hyemis incipiat fortificari. ergo cū imediate ante talem haberet ꝓportionē ꝙ sufficeret ad augmētū faciendū sequit̄ ꝙ immediate post poterit idem. ¶ Sed facere imediate post erit ꝯsistens. ergo in ꝯsistētia posset fieri veꝝ augmentū. ¶ Ex eodē sequit̄ 5° ꝙ non general'r qui crescūt haberēt plurimū innatū calorē nec difficilius tolerarēt cibi abstinentiā ꝗ̄ nō crescentes ꝯtra Hippo. aforismo. 14. p̄cedenti. Et ꝓbat̄ ꝯn̄tia: q: in isto casu immediate post hoc in dato homine calor inatus erit multus respectu eius qd̄ immediate ante fuit cū imediate post hoc erit in hyeme calor nālis multus respectu autūni ⁊ homines plurimo indigent nutrimento vt dicet̄ in aforismo. ¶ Tertio principaliter arguitur sic. in hyeme frigus aeris nō calefacit nec ab intrinseco calefit spūs saltem. ergo spūs nō sūt calidiores in hyeme. ergo nec homo: cum maxime merito spūum sit homo calidus nāl'r. Assumptū p₃: q: nihil agit in se: nec vnum contrarium agit qualitatem sibi ꝯriam. ¶ 4° qlibet humor in hyeme est frigidior. ḡ ⁊ hō. ꝯn̄tia

tenet. Assumptū pꝫ:qꝛ sūt grossiores ꝛ magis coagulati. ergo fridiores. assūptū pꝫ:qꝛ hac sola cā difficili⁹ pharmaco educunt̄ ꝛ flobotomia vt habet̄ videri quarta primi.

In oppositum est hippocras in afoꝛismo.

In ista qōne erūt duo articuli. In p̄ determinabit̄ p̄ncipale ꝓpositū. In 2° videbit̄ vtrū p hyemis aduētū in p̄ncipio senectutis vel ꝯsistētie possit in aliqua illaꝝ etatū fieri veꝝ augmentum.

Quantū ad p̄mū notādū ꝙ corpoꝝ humanoꝝ:q̄dā sūt fortis caloꝛis ꝛ robusta:q̄dā debilis caloꝛis ꝛ ībecilia. Siue hoc sit merito cōplonis vt flegmatici:siue merito etatis vt senes valde:siue a cā alteri⁹ accidentis vt p̄cedentis dissolutionis:aut febꝛis aut nimie maciei. ¶ Nota 2° ꝙ hec tempoꝛa.s. ver estas autūnus ꝛ hyems q̄nq₃ seruāt ꝓpꝛiā nām. q̄nq₃ non:vt si estas erit frida aut nimis habide calā:ꝛ ita ecōtra de hyeme. ꝛ in ꝓposito intelligat̄ de istis tꝑibus suā nām seruantibus. ¶ Nota 3° ꝙ per ꝯtrariꝫ iuxtapositionē q̄nq₃ aliq̄d ꝯ̄riuꝫ fortificat̄ vt experiētia docet:ꝛ notat ꝙ vapoꝛ ascēdens in aere tēpoꝛe estatis ꝯuertit̄ ꝛ fit glaties cum fit grādo: qui tn̄ vapoꝛ cū mediū nō est vehemēter calm:nō ita in glatiē ꝯuertit̄:sed fit pluuia. h idē videmus:qꝛ aque puteales sūt estate fridioꝛes. hyeme vō calidioꝛes ꝛ tn̄ fortificationē dicit Aristoteles fieri per antiparistasim.i. ꝯ̄riꝫ iuxtapositionē. ¶ Notādum 4° ꝙ hec ꝯ̄riꝫ fortificatio duobus modis ꝯtingit. vnus est ꝯ̄riū circūdatum a ꝯ̄rio vndiq₃ ab illo fugiēs f̄m oēs suas ꝑtes petit cētruꝫ:ꝛ ita vniunt̄ sue partes ꝛ ita vnaqueq₃ ab alia recipit maius iuuamentū aliꝫ paribus q̄ꝫ p̄us. Et h mō dr̄ ꝙ v̄tus vnita est fortioꝛ seipsa dispersa. hec aūt fortificatio fit a nā taliū corpoꝝ que refugiūt iuxta posito ꝯ̄rio. talis aūt nā maxime in corpib⁹ vaporosis īuenit̄. Nā ferrū ꝛ lapides aut talia nō vident̄ hāc hr̄e virtutē. Sed vapores ꝛ vēti vidētur ꝛ res vapoꝛose subtiles:ꝛ hoc est magis in libꝛo metheoꝛoꝝ videndū. ¶ Scd̄s modus fortitudinis est: qꝛ nō solū partes magis vniunt̄:sed qualitas ꝯ̄ria q̄litati circūdāti fortius intendat̄ q̄ꝫ si ꝯ̄riū nō approximaretur. ꝛ tūc illud in reb⁹ diffoꝛmib⁹ facilē hꝫ cām:qꝛ partes minus itense ꝑtibus intēsioꝛibus appropiquant̄ ꝛ ab eis assimilant̄ ꝛ intēdunt̄:ita ꝙ totū reddit̄ intēsius q̄ꝫ p̄us esset. Sed supposito vapoꝛe vnifoꝛmi frigido vr̄ q̄uo per antiparistasim intēdat̄ nō est tam facile. ¶ Quidam tn̄ imaginant̄ hūc modū ꝙ q̄litates p̄me agūt sibi similes q̄litates per spēs spūales que sunt alie a q̄litatibus p̄mis sicut lumē a luce hn̄t tn̄ virtutē generādi similes illis a q̄b⁹ decidunt̄. ¶ Imaginant̄ 2° ꝙ queādmodū spēs visibilis reflectit̄ a speculo denso ꝛ opaco:ita spēs calitatis ꝛ friditatis ꝛ aliaꝝ q̄litatū reflectunt̄ a corꝑe ꝯ̄rio q̄litate forti īfoꝛmato. Et iō ille spēs supꝛa subꝫ suū reflexe talia corꝑa intēdūt. ¶ Quidā vō dicūt nō ꝯ̄ria oīa h mō per ꝯ̄riꝫ iuxtapositionē vel circūpositionē esse apta fortificari in sua q̄litate qua sūt a dn̄io īfoꝛmata. vbi gr̄a. aqua calida per iuxtapositionē vl' circūpositionē ꝯ̄riꝫ siue fortis siue debilis nō calefieret:sꝫ poti⁹ īfridaret̄ nisi forte ꝑꝑ ꝓhibitionē exitus cali ꝛ vaporis ꝛ fumi:sꝫ illa que sunt apta nālr esse sub itēsioꝛi gradu talis q̄litatis q̄nq₃ p cōtrariꝫ circūpositionē itēdunt̄ vt vapoꝛ qui est subalr aq̄: q̄n adhuc est sub foꝛma vaporis fridi est tn̄ aptus sub itēsioꝛi friditate eē. talia ergo hn̄t in se p̄n^m itrisecū reductiuuꝫ ad maioꝛē itēsionē. Et iō cū ꝑtes per antiparistasim magis vniunt̄ ꝛ vicinant̄ pōt totū vna ꝑte aliā iuuāte reduci citius ad p̄stinā nāꝫ ꝛ itēdi. ¶ Quidā vō dicūt nō ꝯtingere per solā antiparistasim fieri talē itēsionē in vnifoꝛmi nisi alio agēte ꝯcurrēte. ꝛ tūc f̄ꝫ modos dictos pꝫ nō repugnare imaginationi caloꝛē spūs hoīs tꝑe hyemis p antiparistasim itēdi. ꝛ sic etiā mēbꝛoꝝ ꝛ humoꝝ caloꝛi: qō vtrū sit veꝝ videbit̄ in ꝯclonib⁹. ¶ Nota 5° ꝙ aliud est vnū hoīeꝫ esse alio caliorē absolute:ꝛ esse calidioꝛē f̄m nām:nā aliqd eē calius absolute est ipm itēsius calm denoīari per q̄litatē que est calitas. Esse aūt calius f̄m nāꝫ vel nālr est esse ita in calitate ꝛ corpoꝛibus calis dispositū vt merito illoꝝ sit fortius nāliū oꝑationū cōpletiuꝫ siue hoc sit merito gradus caloꝛis siue merito multitudinis sanguinis ꝛ spūum:lꝫ gradus esset remissioꝛ. ¶ Ultimo nota ꝙ tꝑe hyemis:qꝛ aer est fridus cutis ꝯdēsat̄ que aeri occurrit ꝛ poꝛi claudunt̄ ꝛ spūs qui est cals petit interioꝛa:vt dicit Gal. in cōmēto:ꝑꝑ que oīa ꝓhibet̄ sanguinis ꝛ spūuꝫ dissolutio ꝛ cibi q sumunt̄ circa stomachum maioꝛi exn̄te q̄ꝫtitate caloꝛis nālis fit digestio melioꝛ ꝛ in epate amplioꝛ sanguinis q̄ꝫtitas ꝛ in coꝛde spūuꝫ gn̄atio. Et iō cōiter accidit oīum v̄tutū nāliū fortificatio saltē respectu ei⁹ qō est itēdēs actus nāles exercere cū spūs sit ad ista oꝑa p̄ncipale aīe īstrumētū vel saltē multū adiuuās. Et h itelligat̄ esse veꝝ in corꝑibus robustis ꝛ fortis caloꝛis ꝛ debite rectis ꝛ tēpoꝛib⁹ suā nām seruātib⁹. ¶ Tūc sit p̄ma ꝯclo:stāte debito regimine ꝯseruatiuo sanitatis aliꝫ paribus. corꝑa sūt frigidioꝛa absolute tam intus q̄ꝫ extra tam quo ad humoꝛes q̄ꝫ quo ad mēbꝛa in hyeme q̄ꝫ in estate. ꝓbat̄. chola rubea in corꝑe humano est fridioꝛ in hyeme q̄ꝫ in estate aliꝫ parib⁹. ergo oēs aliꝫ humoꝛes ꝛ oīa alia mēbꝛa. tꝫ ꝯn̄a:qꝛ chola est aliꝫ humoꝛibus calioꝛ:vt pꝫ ex ei⁹ diffōne. ergo si per aliquē modū deberet p antiparistasim ali⁹ humoꝛ itēdi ipsa itēderet̄. ꝯn̄ia pꝫ ꝯsiderāti modos. ¶ Sed p̄^m arg^m ꝓbat̄ ex mēte Aui. 2^a p̄mi. doctri. 2^a. cap. 6°. vbi ad lr̄aꝫ vult ꝙ in hyeme cholera maxime rep̄mit̄ tꝑis friditate ꝛ noctiū lōgitudine ꝛ diei paruitate:sed depꝛimi per ista nō est nisi in caloꝛe remitti. ergo ꝛc̄. ¶ Cōfirmat̄:qꝛ adueniente vere sanguis eliquat̄ a calitate aeris. ergo calefit. Et per ꝯn̄s calioꝛ est q̄ꝫ in hyeme cū est coagulatus quodāmō. ¶ 2° ꝯfirmat̄:qꝛ in estate oīa signa apparēt itēsioꝛis caloꝛis:vt dr̄ in vno argumēto. ¶ 2^a ꝯclo. corꝑa humana robusta hyeme suam seruāte nām ꝛ debite recta aliꝫ paribus sūt calidissima f̄m nām. ꝓbat̄. talia fortioꝛes ꝛ velocioꝛes exercēt actus nāles vtplīmū. ergo sūt calidioꝛa f̄m nām. ¶ Cōsequētia nota ex 4° notabili. assumptū est Gal. in cōmēto:ꝑꝫ vt ipse dicit ad sensum. ¶ Ex istis duabus ꝯclonib⁹ sequit̄ aliquas oꝑationes que a calo fiūt:multo tn̄ fieri velocius a certo calo remissioꝛi q̄ꝫ itēsioꝛi. vbi gr̄a. digestio fit velocioꝛ in sano remisse calido q̄ꝫ in febꝛiente acute. ¶ Itē vētositatis dissolutio ꝛ sanguinis ex cibo gn̄atio. ¶ Sequit̄ 2° ꝙ caloꝛis in corꝑe nostro intēsio est multotiēs per accn̄s cā gn̄ationis frigidoꝝ. nā nimia intensa calitate epatis ita vt sit ꝑternām ꝯtingit q̄nq₃ chilum a stomacho veniētem nō digeri nisi modicū ꝛ residuū eliquari ꝛ diuidi ita vt inde multa aquositas generet̄ vt in hydrope est videre:ꝛ ecōtra calitate remissa ꝛ ad naturā redacta non generabit̄. ¶ Tertia ꝯclo. lꝫ calidioꝛa sint corpoꝛa robusta nālr hyeme q̄ꝫ vere. non tn̄ absolute oīa talia melius sūt dicēda esse disposita. p̄ma pars est ꝯclo p̄cedēs. 2^a ꝓbat̄:qꝛ ver est tēpus sanissimū:sed in sanissimo melius disponunt̄ corꝑa. ergo. ¶ Cōfirmat̄:quia in melioꝛi tēpoꝛe corpoꝛa saltē tēperata se debēt melius habere. Sed ver est melius tp̄s:vt 2^a p̄mi. doctri. 2^a. cap. 6° duꝫ dixit. Et ver q̄dē est melius tp̄s ꝛ est ꝓpoꝛtionale cōplexioni spūs ꝛ sanguis. ¶ Cōtra. in hyeme caloꝛ inatus est amplioꝛ. ergo v̄tus fortioꝛ. Et per ꝯn̄s corꝑis dispositio melioꝛ. tꝫ ꝯn̄tia:qꝛ ex augm̄to inati caloꝛis nō accidit nocumētū neq₃ v̄tutis diminutio. ergo accidit augmētatio cū aliquo modo variet̄. Sed fortitudo v̄tutis insequit̄ tēperamētū. ergo ex augmento innati caloꝛis fit corpus tēperatius.

teperatius.ergo in hyeme est melius dispositum ⁊ ꝙ ex augmēto inati caloris nō accidit nocumentū aut debilitas.p3 z^a p̄mi.doc.3^a.sūma de pulsib⁹.cap̄.8° vbi ad lrām dixit.Et neq3 estimes ꝙ si calor inatus fuerit fortis q̄tū cūq3 minuat ex v̄tute:imo ex ea ꝓuenit in suba spūs fortitudo ⁊ in aīa3 audacia.❡ Dic dr̄ ꝙ fortitudo v̄tutis dr̄ duob⁹ modis.vno mō dr̄ v̄tus vna fortior alia:q2 aptior est opationes ꝓducē ꝓportionatas itēsioni aīe vel nāe:⁊ ista fortitudo isegt̄ tēperamētū.z° mō dr̄ v̄t⁹ fortis:q2 sine p̄ternāli nocumēto operationū operationes a nā intētas est apta facere intensiores:qūo dr̄ sepe a Gal.digestiuā fortificari caliditate ⁊ humiditate nāli.iō dicimus in hyeme v̄tutē esse fortiorē h̄ mō z°.Et h̄ mō dixit Auic. loco allegato ꝙ nō minuit ex v̄tute calor inatus:mō aūt p̄mo minuit.p3 cū addat in audacia que nō est ita ꝓportionalis forme hoīs:sicut fortitudo vel mediocritas.

Quantū ad z^m articulū p̄mittēdū.p̄mo ꝙ per pueritiā ⁊ ꝯsistētiā ⁊ senectutē intelligatis vt scriptū in q̄ne de tolerātia ieiunij senū.❡ Supponēdū z° ꝙ corpe debite recto ⁊ deductꝭ causis p̄ternālr ip̄rimētibus ꝯtinue vel q̄si ꝯtinue in pueritia fit veꝝ augmētū. p3 ex Aui.p^a p̄mi.cap̄.de etatibus.vbi ad lrā3:puer nāq3 augeri nō cessat:s3 crescēdo gradit̄. Si ḡ non cessat seqt̄ ꝙ ꝯtinue auget̄.❡ Premittēdū 3° ꝙ ad h̄ ꝙ dicat̄ fieri veꝝ augmētū.reqrit̄ ꝙ ꝯm mēbra spmatica fiat maior restauratio q̄ꝫ dissoło cū ꝓportionali eorūdē quo ad humidū p̄exn̄s extēsionē ꝯ3 q̄lꝫlibet diametrū.nā cū nō fiat augmētū per solā iuxtapōnē:s3 per itus susceptionē:p3 ꝙ si d3 corp⁹ crescē ꝯ3 oē3 dimēsionē est opportunū p̄exn̄s humidū extēdi:s3 h̄ vide meli⁹ p̄ de ḡnatione:⁊ p̄^a p̄mi. doc.6^a.❡ Premittēdū 4° cuilib3 gradui cōpłonalis caloris diuersa3 corn̄dē limitatā extēsione3 totalis hūidi sui corpis ꝯ3 varietatē q̄ꝫtitatis hūidi ⁊ cōpłonis eiusdē. Nā cū calor nālis nō itēdat corp⁹ augē in infinitū:vt z° z° de aīa:s3 certū itēdat terminū.p3 ꝙ limitata est talis mēsura respectu cuiuslib3 totalis hūidi a całō intēta. p3 ꝙ q2 diuerse sūt hoīum q̄ꝫtitates nāles tā ꝯm cōpłonem q̄ꝫ ꝯ3 humidi q̄ꝫtitatē ꝙ diuersi sūt hui⁹ extēsionū termini a nā itēti ꝯm diuersitates dictas.❡ Supponēdum 5° cuilibet humido mēbrali hoīs corn̄dē limitatā extēsionē sub qua pōt eē nālr ⁊ supra quā si extēderet̄ esset sibi violēta.Ex h̄ p3 ꝙ cū ad talē extēsionē deuenerit multo ampli⁹ vlteriori extēsioni resistit q̄ꝫ ante extēsiōi resistebat alteri.❡ Ex quo seqt̄ z° nō eē icōueniēs per ꝯtinuā paulatinā humidi extēsionē calore remanēte eque forti subito depdi certā ꝓportionē ad hūidū extēdēdū.❡ 6° supponit̄ ꝙ cū humidū ꝓuenit ad tātā extēsionē ꝙ vlteriorē pati nō pōt:ꝙ nō ex q̄libet exiccatiōe ꝯbit̄:imo certā tolerat exiccationē.h̄ p3 māifeste in reb⁹ exteriorib⁹. Et alr̄ statī3 post adolescētiā seq̄ret̄ diminutio cū humidū ꝯtinue ꝓcedat exiccādo.❡ Ultimo p̄mittit̄ ꝙ quēadmodū ad veꝝ augmētū reqrit̄ ⁊ plus q̄ꝫtitatiue restaurari q̄ꝫ depdat̄ ⁊ hūidū p̄exn̄s extēdi:ita eꝫ ad verā diminutionē reqrit̄ ꝙ min⁹ restauret̄ ꝯ3 mēbra spmatica q̄ꝫ dissoluat̄:⁊ ꝙ remanēs humidū ꝯbat̄ ꝓportiōalr ꝯ3 oē3 dimēsionē. Ista p3 eo motiuo quo dicim⁹ de augm̄to.Ex quo p3 eē poſe in ꝯsistētia q̄nq3 plus restaurare q̄ꝫ dissoluat̄ q̄nq3 min⁹:l3 i ea nec fiat veꝝ augmētū nec v̄a diminutio cū nec p̄exn̄s hūidū extēdat̄ qđ reqrit̄ ad augm̄tū veꝝ:nec remanēs ꝯbat qđ reqrit̄ ad diminutionē verā.

His habitis ista sit p^a ꝯclo.corpe ꝯuenienter recto deductis causis p̄ternālr ip̄rimētibus per totā adolescētiā in quocūq3 fuerit anni tpe est restauratio spmaticoꝝ maior dissołone.p3:q2 est verum augmētū.ḡ maior restauratio dissołone. Ex quo p3 tā in autūno q̄ꝫ in estate fieri restaurationē maiorē dissołone corpe in adolescētia ꝯstituto salte3 quo ad spmatica mēbra.❡ Sequit̄ z° impołe esse in pueritia corpe exn̄te nāliter disposito fieri verā diminutionē.❡ 3° seqūit̄ per caliditatē estatis plus ꝓportionabilr respectu dissołonis remitti restauratiuā carniformiū q̄ꝫ spmaticoꝝ.p3:q2 in estate nālr multi pueri demacrescūt.❡ Scd̄a ꝯclo.impossibile est in senectute fieri veꝝ augmētū vel in ꝯsistētia nālr.Probat̄:q2 si est ꝯsistētia.ergo corpus ꝓuenit ad augmēti finē.ḡ mēbra spmatica hn̄t terminu3 q̄ꝫtitatis quē intēdit calor in illo humido.ḡ calor nō intēdit vlterius extēdere.⁊ nihil est ipsu3 violētans.ergo nō ampli⁹ extēdit̄.Et per ꝯn̄s nō fit veꝝ augm̄tū.❡ Tertia ꝯclo. impossibile est per causas mere nāliter imp̄rimētes fieri in ꝯsistētia verā diminutionē.Probat̄:q2 nō fit vera diminutio:nisi humido exiccato:ita vt ꝯbat̄ ꝓportionabiliter in suis dimēsionibus oībus quo ad mēbra spmatica.Sed tāta siccitas nō accidit nisi in senectute.ergo minor p3:q2 per exiccationē vsq3 ad gradu3 siccitatis senectutis stat humidū nō ꝯtractū.ergo per nullā tn̄ ꝯberetur.❡ Quarta ꝯclo.impossibile est esse senē per tēp⁹ in quo nō fiat diminutio.Nā per nullu3 adiutoriū pōt ita fortificari vt plus ꝯm spermaticoꝝ subam restauret̄ q̄ꝫ dissoluat̄ vel suoꝝ spermaticoꝝ ꝯtractio impediat̄. Aliter enī nō esset senex cū illo mō disponeret̄.Ex quo seqt̄ in quolibet anni tpe quo ad spmatica in sene ꝯtinue maiorē fieri dissolutionē restauratione.❡ Sequit̄ z° ꝙ l3 i tpe hyemis in aliquo sene fiat maior restauratio q̄ꝫ dissolutio.hoc tn̄ nō erit quo ad mēbra spermatica:sed carniformia solū.❡ Seqt̄ 3° in vero ꝯsistēte ꝯtingere quo ad spermatica minore3 fieri dissolutionē restauratione: vt p3.si quis incipiat esse senex in p̄ncipio hyemis cū incipit calor fortificari.❡ Sequit̄ 4° nō respectu cuiuslib3 mēbri necessario fortiorē eē nutritiuā tēpore hyemis q̄ꝫ fuerit in estate p̄cedēte.Stat enim plus vt in spmatico debilitatā eē nutritiuā ex ꝓcessu etatiuo q̄ꝫ ex hyeme fortificatā etiā in robusto corpore ex tēporibus suā seruātibus nām.❡ Quita ꝯclo.⁊ si fortior sit carnificatio hyeme q̄ꝫ p̄cedente estate in corporibus robustis ⁊ tēporibus suam nām seruātibus:nō tamē op3 melius carnis humidū aut pro opationibus aut pro vita restaurari q̄ꝫ in estate.Prima pars p3:q2 calor est fortior nālis:vt p3 ex Gal.in cōmento.Secūda pars p3 vbi in estate fuerit consistens ⁊ in hyeme sit senex.Dicit̄ autē calor fortior: non quia melius humidū possit restaurare:sed ad sensu3 supra positum.❡ Non tamen habeo pro inconuenienti melius tam pro vita q̄ꝫ pro operationibus restaurari humidum q̄ꝫ fuerit dissolutum:vt dixi prima primi.

Ad argumēta p̄ncipalia.❡ Ad p̄mū negat̄ assumptū.Cōcedo enī ꝙ est calidius ⁊ ꝙ nō est całm nisi nāliter.⁊ nego ꝙ est calidius ⁊ rō nāliter p3 in logica.❡ Ad z^m ꝯcedit̄ ꝯclo.⁊ dr̄ ꝙ senex nō est frigidior iuuene nisi alijs paribus.mō nō sūt alia paria:sed vnū est in hyeme.reliquū in estate.dico tamē ad argumēti mām ꝙ senex in hyeme nō est calidior q̄ꝫ fuit in estate:sed est calidior nālr.❡ Ad ꝯfirmationē cōcedit̄ ꝙ stat aliquē nāliter dispositū ⁊ ꝯuenienter rectu3 regimine ꝯseruatiuo ⁊ qui ꝯtinue reget̄ deducta dispositione p̄ternām incipe esse senē ⁊ icipere calefieri vt si vltimū instās ꝯsistētie sit initiū estatis aut hora inchoādi exercitiū:sed hoc modo dicimus ꝯtinue diminui caliditatē post ꝯsistentiā:q2 corpus ꝯtinue est remissius całm postq̄ꝫ si in alijs paribus esset ꝯsistēs:⁊ ita est in ꝓposito. ❡ Ad ꝯfirmationē tertiā negat̄ ꝯn̄a.⁊ admisso casu dico ꝙ si icipit esse senex imediate post hoc minus quo ad spermatica mēbra restaurabit q̄ꝫ dissoluet̄.Et cū dr̄ plus restaurabit q̄ꝫ faciebat imediate ante potest cōcedi:sed

dr̄ ꝙ in autūno nō tātū restaurabat q̄tū dissoluebat̄: ſ3 esset ꝯsistens. ❡ Ad 4ᵐ nego ꝯn̄tiā. ⁊ admisso casu dico ꝙ imediate post hoc nō augebit̄: ⁊ ꝯcedo ꝙ plus restau/rabit etiā quo ad ſpmatica q̄ dissoluet̄: ⁊ tn̄ nō augebit̄ vt est dcm̄ in q̄ōne ſc̄ḋi articuli. Et ꝓportionalr̄ rn̄deat̄ ad alias ꝯfirmatiōes eiusdē argumn̄ti. ❡ Ad 5ᵐ dr̄ ꝙ qui crescūt habēt inatū calorē ⁊ plurimo īdigent nutrimēto alijs parib⁹ que nō sūt in illa cōparatione cū ponat̄ ado/lescēs in autūno ꝯsistēs in hyeme. ❡ Ad 3ᵐ ꝑncipale ar/gumētū ⁊ 4ᵐ ꝯcedit̄ illud qḋ ꝯcludūt ꝙ in hyeme corpa sunt frigidiora ⁊ eoꝝ humores: ⁊ p3 in ꝑmo articulo: tn̄ sunt calidiora ſm nām.

Cōmentum Galeni.

Tempora anni. Gal. in h̄ cōmēto ꝑmo ponit vtilita/tē cū gn̄ali ſnia afoᵐⁱ. 2° ſpālr̄ exponit. 2ᵃ ibi [Neq3 calorē dixit.] Dicit ꝑmo ꝙ tēpora an/ni quo ad eas dispōnes q̄s faciūt in corpib⁹ hoīm dant magnū adiutoriū in ordine cibi qḋ p3. Nā3 hyems facit esse opportunā cibi maioris opatione ⁊ ap/petitū ⁊ facit esse minorē egestionē: sicut manet in ſeq̄nti bus ⁊ in estate est ꝯ̄riū. Hoc ḡ est qḋ Hippo. bn̄ diffiniuit id est declarauit cū dixit ꝙ vere ⁊ hyeme vētres sūt cali dissimi nā ⁊ somni lōgissimi: ⁊ cām assignauit: q2 calor i/natus est multus. ⁊ iō m̄lto idigēt nutrimēto. ❡ Nota ḡ ꝙ egestio paucificat̄ in hyeme respectu assūptoꝝ: q2 plu rima pars ꝯuertit̄ in sanguinē: ſ3 alie cause ꝯcurrāt vidē de 2ᵃ ꝑmi. 2ᵃ doc. caplo. 6°. NEQVE CALOREM. Cōmētat̄ ſpālr. ⁊ diuidit̄ in duas. ꝑ v̄ificat ea q̄ dicta sūt de hyeme. 2° ꝓpe finē cōmēti v̄ificat de vere. ibi 2ᵃ [Hip pocras nō ita.] ꝑᵃ in tres. ꝑ exponit ꝑticulas afoᵐⁱ. 2° po/nit vnā ꝯditionē req̄sitā ad verificationē afoᵐⁱ remouē/do vnū dubiū. 3° arguit ꝯ̄ ſniam ei⁹ ⁊ soluit. 2ᵃ ibi [Sed h̄ nō vl̄r.] 3ᵃ ibi [Quib⁹ in tpib⁹.] In ꝑᵃ pte dicit q̄nque. Primo ꝙ Hippo. nō dixit h̄ absolute in hyeme pl̄m esse calorē: sed cū determinatiōe: q2 apposuit inatū. i. nālē3. ⁊ ita habet̄ expō caloris inati ⁊ itellect⁹ ꝑᵉ ꝓpōnis afoᵐⁱ ⁊ talis caloris nā3 Hip. alibi dixit. ❡ Scḋ3 dcm̄ ē ꝙ huiꝰ dicti cā q̄tū ad hyemē alibi ab Hip. est dicta. Nā dic̄ ꝙ in hyeme calor nālis petit iteriora corpis. ⁊ iō fortificat̄ ꝯ̄riū fugiēdo: ſ3 in estate mouet̄ extra ad suū sil̄e: ⁊ ita in corpe minorat̄ ⁊ dissoluit̄. ❡ 3ᵐ est ꝙ in hyeme m̄ltū di gerit̄. iō m̄ltus cib⁹ est nec̄cius. ❡ Dicit 4° ꝙ sōni sūt lō gissimi ꝑꝑ noctis lōgitudinē ⁊ bonū est ꝑpēdē̄ somni vti litatē: q2 ad digōnē iuuat. ❡ Dic̄ 5° ꝙ etates ⁊ athlete q̄ ponunt̄ in fine afoᵐⁱ ponūt̄ ad declarādū ꝙ vbi est mul/tus calor innatus ibi indigens multo cibo sicut in pue/ris ⁊ athletis. Et hec omnia sunt in aforismi expositione. SED HIC NON VNIVERSALITER. Gal. qḋ dcm̄ est ꝑmo. 2° ex illo verificat ꝯclūionē afoᵐⁱ. ibi [Cū ergo humana.] In ꝑᵃ pte dicit 4ᵒʳ. ꝑᵐ est dubij remotiuū ꝙ istud. ſ. pl̄imo īdigere nutrimēto in hyeme nō est veꝝ in oīb⁹ aīalib⁹: imo sūt excipiēda aīalia fride nāe in hye/me in cauernis accūbētia: q2 istis si multū cibi daret̄ nō digererēt. ❡ Dicit 2° ꝙ h̄ idē patiunt̄ hoīes debilis nāe cū lauant̄ frida aq̄. iō q2 īfridant̄ ⁊ debilitant̄. ⁊ iō isti ēt in hyeme debilitant̄. ⁊ iō nō idigēt multo. ❡ 3° dicit ꝙ hoīes fortes cū lauant̄ in frida aq̄. ꝑ calor eoꝝ trahit̄ ad īteriora ⁊ postea fortificat̄: ita ꝙ sūt tādē amplioris calo ris nāli calore redeūte ad īteriora. Et ex h̄ habemus ꝯdi tionē req̄sitā ad afoᵐⁱ verificationē: q2 req̄rit̄ hoīes tales eē robustos: vt dixi in expōne afoᵐⁱ. ❡ Dicit 4° ꝙ aīalia fride nāe supant̄ a friditate aeris hyemis: vt q̄nq3 iueni ant̄ accubētia in cauernis īsensibilia ⁊ q̄si mortua: ⁊ mul ta ēt eoꝝ peūt. S3 aīalia cal'a m̄ltū sanguinē hn̄tia patiū tur ex hyeme illḋ qḋ hoīes robusti cū frida lauant̄ aq̄ in q̄b⁹ calor petit īteriora: ⁊ l3 a ꝑn° videant̄ īfridari: nō tn̄ debem⁹ dicere aquā penetrare ītus: sed potius ītus ingre/diunt̄ calor ⁊ san. qui sūt cā multitudinis carnis. ❡ Ubi nota ꝙ in istis aīalib⁹ tpe estatis nālr̄ m̄ltiplicari flegma ta ⁊ crudos humores qui in hyeme tenēt locu3 cibi: ⁊ ꝑꝑ tpis friditatē eoꝝ vaporatio nō dissoluit̄. ⁊ iō dormiūt tota hyeme ⁊ nutriunt̄ dictis humiditatib⁹. ❡ Nota 2° hoīes frigidos non ita posse stare sine cibo: q2 subtilium sunt humoru3 q̄ dicta animalia in cauernis accubantia. CVM ERGO HVMANA. Nō ex dictis verifi cat aforismū dicēs: ꝙ cū hoīs corpus ꝯsistat ex ſpmate ⁊ sanguine mēstruo ⁊ spū: vt oñsu3 est in lib. de ſpmate in quo est dcm̄ ſpma eē subalē cām mēbroꝝ ⁊ ꝙ ex ipso cor pus augmētat̄ ⁊ nutrit̄ manifestū est ꝙ melior fiet digō si sanguis ⁊ spūs aggregent̄ in iteriorib⁹ in q̄b⁹ d3 maxie fieri digō. Et iō Hip. in isto afoᵐᵒ nō solū testat̄ ꝙ meli/or fiat digō: ſ3 ꝯfitet̄ in his corpib⁹ hac cā multū cibū eē dādū. ❡ Circa ptē ḡ nota ꝙ ſpma quo ad ptē ei⁹ corpulē tā fit ex sanguine ia3 aliquo mō appropriato nāe ſpmati coꝝ: vt h3 videri isᵃ tertij. Et iō sanguis isto mō appro/priatus pōt dici quodāmō ſpma saltē in ꝓpinq̄ potentia. De tali ḡ vult Gal. ꝙ ex ipso corp⁹ nutrit̄ ⁊ auget̄: ⁊ h̄ nō h3 dubiū. ❡ Utrū aūt corpulēta ps ſpmatis mālr̄ ꝯcur/rat ad fet⁹ gn̄ationē: est qō pro vtraq3 pte ꝓbabilis in qua tenet Gal. ptē affirmatiuā. QVIBVS IN TEMPO RIBVS. Hic arguit ꝯ̄ dicta ⁊ diuidit̄ in 4ᵒʳ. na3 ꝑ arguit ꝯ̄ dicta ꝑcipue ꝯ̄ h̄ ꝙ in hyeme sit plus dādū de cibo. 2° verificat dcm̄ Hip. ꝑ sensu3 ⁊ cām. 3° oñdit aliq̄ veritatē ꝯtineri in facto argᵗᵒ. 4° cōplere soluit rōnē. 2ᵃ ibi [Un ex ipso.] 3ᵃ ibi [In q̄bus nō solū.] 4ᵃ ibi [Perpēdis ne.] ❡ In ꝑᵃ pte itēdit talē rōnē. in dictis tpibus nō est dan/dū m̄lti cibi si dissolō sit pauca: q2 cib⁹ est nec̄cius ad dis/soluta restaurāda: ſ3 supple ī istis tpib⁹ dissolō est pauca respectu estatis. ḡ nō in istis tpib⁹ est modic⁹ cib⁹ dād⁹ ⁊ nō m̄ltus. hui⁹ rōnis nō ponit nisi maiorē cū ꝓbatione sua. VNDE EX IPSO. Docet ex sensu ⁊ cā veꝝ esse dcm̄ Hip. di. ꝙ ex ipso sensu cōprehēdit̄ Hip. dicē veꝝ: q2 in istis tpib⁹ nō solū si male digerat̄ vt in q̄busdā de/bilib⁹ ꝯtigit: ſ3 ēt si paꝝ comedat̄ corpa īfridant̄ ⁊ maxie īpediūt̄ in suis opationib⁹: ⁊ si m̄ltū cibi det̄ vltra modū nō patiunt̄ illḋ qḋ in alijs tpibus. ❡ Ubi nota ꝙ sensus oñdit paꝝ ꝯcedētes hyeme īfridari ⁊ īpediri: ⁊ ex h̄ rō nē ꝯcludit̄ ꝙ ōbēt m̄ltū comedē̄ corpa in hyeme nō tn̄ ad restaurādū dissoluta: ſ3 ad m̄ltū sanguinē ⁊ spm̄ gn̄an dū ⁊ carnē per quos resistat̄ friditati hyemis. ⁊ iō nō e3 ꝙ si min⁹ dissoluit̄ min⁹ de cibo det̄. ❡ Nō 2° ꝙ si in hye me cib⁹ det̄ vltra modū: ita ꝙ ēt plus sanguis gn̄et̄ q̄ ē opportunū tn̄ nō est talis lesio sic̄ ex sili vel ꝓportionali cibi exhibitiōe in alio tpe. Nā ꝑ illi ꝑꝑ v̄tutē nō esse ita fortē nō ita bn̄ digerūt ⁊ peiores hūores gn̄ant̄. 2° ēt ta/les hūores geniti nō ita facile mouent̄ ad putredinē ꝑꝑ v̄tutē eē fortiorē ⁊ miorē eē cal'itatē accn̄talē. IN QVI BVS NON SOLVM. Oñdit argumētationē factā hr̄e aliq̄d coloris di. ꝙ in istis dcis q̄ sūt vera nō solū a q̄/busdā redarguit̄ Hip. ſ3 refellunt̄ oēs idē faciētes. Et rō est: q2 nullus est qui nō fateat̄ corp⁹ aīale. i. aīalis dissolui. ⁊ si icōprehēsibilr̄ apḋ sensū saltē itellectu h̄ cognoscit̄. ❡ Et ꝙ h̄ sit veꝝ oñdit nec̄itas reficiēdi q̄ est. ſ. in q̄oli bet tpe. nā si aīal ꝯtinue in eodē statu ꝑmaneret ⁊ nō dis solueret̄ nō sibi nec̄cius eēt cib⁹ saltē quol3 tpe. ❡ Et ex h̄. vr̄ veꝝ eē ꝙ cib⁹ nec̄i⁹ ad dissoluta restaurāda: qḋ erat assūptū in arguᵗᵒ. ❡ Ubi nō ꝙ si q̄s ꝯiūgat dcā isti⁹ ptis cū dcis ptis ꝑcedētis: p3 solō argⁱⁱ. Nā in ꝑcedēte pte oñ dit̄ vtilitas m̄lti cibi in hyeme ad resistēdū friditati: ſ3 nō sit tūc m̄lta dissolō: ⁊ in ista pte dr̄ ꝙ tn̄ sine dissolōne cib⁹ nō fuisset nec̄cius saltē in q̄libet etate ꝑfecta: cu3 tūc nō eēt ꝑ augmēto nec̄cius. Et iō argᵐ supra nō valet. cib⁹

nō

nō est necīus nisi ad dissoluta restaurāda in quolibꝫ tpe
anni ⁊ in q̄libꝫ etate.ğ qñ min⁹ dissoluit̄ min⁹ est dādūꝫ:
q̄ꝛ stat nō dari ꝑꝑ necītatē:ſꝫ vt sit meli⁹. ¶ Et hic est ꝙ
Gal. h mō iterrogatiue ꝯ oppoᵐ isurgit in pte sequente.
PERPENDIS NE: Dic pōit Gal. itegrā solōnē ⁊ fac
4ᵐ. ꝓ narrat opationes nālis caloris mltas. 2° addit vnā
ꝯditionē ex pte tēpoꝝ reqsitā ad afoᵐ verificādū. 3° tāgit
cāmꝫ: q̄re mltus est necius cib⁹ in hyeme: ex qua pꝫ mani
feste argᵐ solo. 4° adaptat dcā ad afoᵐ. ibi 2ª [Cursus ğ.]
ibi 3ª [Solius ſi q̄titat.] ibi 4ª [Que eīa in isto afoᵐᵒ.]
¶ Dic ğ Gal. i pte pª gnque. ꝓ qcūqꝫ sis ipugnator Hip.
ꝓpēdis ne ex dictis te nō esse dignū rñsione: Sꝫ tñ ego
mediāte Hip. volo tibi rñdē. ¶ Dicit 2° ꝙ qcqd ꝯstituit
aīal a pn° ⁊ cōplet augēdo ⁊ regit nutriēdo fit tripl'r. i. in
aliq̄ triū v̄tutū. ſ. gnātiue nutritiue ⁊ augmētatiue: quoꝝ
tñ ciuꝫ vnū est pnᵐ: qd̄ est calor nālis ex̄ns gnāle instr̄m
ad oēm opationē viuētis. ¶ Dicit 3° ꝙ hic calor p̄cipue
hyemalis. i. fortificatus ꝑꝑ hyemē: vt dr̄ supra: augmētat
appetitū: ꝯfortat digōnē: sanguinē auget in corpe: ⁊ disso
luta supfluitate a corpe restaurat. ¶ Dicit 4° ꝙ calor ex
terior nō tm̄ dissoluit supfluitates: sed ēt rē nālē q̄ custo
dit corp⁹. ¶ Dicit 5° ꝙ dissolō que a medicis vocat̄ oc
culta: fit a solo calore nāli qui in solis aīalib⁹ iuenit̄: vt di
ctū est in libro nāliū v̄tutū. Et iste nō solū facit appetitū
ꝯuenibilē ⁊ digestionē ⁊ assimilationē: sed etiāꝫ expellit
cibi supfluitates. Ex quo seqt̄ ꝙ qñ calor nālis est fortior
dissolō tertie digestionis. i. supfluitatis ei⁹ est occultior.
Et ideo Diophorus dic. ꝙ oīs sudor est p̄ternāꝫ: q̄ꝛ ſi cor
poris cursus. i. trāsmutationes fiūt in corpe ſꝫ nāꝫ. ⁊ ipsa
vincit cibū. tūc ad cutem nō mandat̄ humiditas sensibi
liter expellēda. ⁊ ideo qñ sudor accidit in laboribus ⁊ ni
mys exercitys aut calore estiuo fit ex nature fatigationi
bus. i. debilitationibus. ¶ Ubi p̄mo nota ꝙ generatio ⁊
augmētatio ⁊ regimen fiūt per nāles opationes. Et ideo
maxime per ministratas v̄tutes nāles cōplent̄: que sunt
tres dicte: quaꝝ istr̄m in oi opatione est calor nālis vt su
mit̄ pª p̄mi. ꝑpter 2ᵐ qd̄ notum est sensu calorē hyemalē
augmentare sanguinē. ¶ Sed vtrum fortificet appeti
tum videt̄ dubiūꝫ. Et simil'r vtrū magis dissoluat estua
lis q̄ȝ hyemalis. ergo imediate sequētibus dubitādū esse
videtur vtrum in hyeme fiat maior dissolutio ⁊c̄.

Ueritur vtrum in hyeme fiat maior
dissolō ⁊ maior fames q̄ȝ in
estate. Negatiue arguit̄ sic. in hyeme fit mi
nor sitis q̄ȝ in estate. ğ minor dissolō ⁊ minor
fames. ꝓbat̄: q̄ꝛ seqt̄: fit minor sitis. ğ fit mi
nor humidi roridi dissolō: cū sitis istā dissolōnē sequat̄. ⁊
vltra. ğ minor dissolutio etiā humidi substantifici: tenet
ꝯñā: q̄ꝛ nō vr̄ q̄re plus ꝓportionabil'r respectu estatꝭ vnū
reliquo magis citius dissoluat̄. Et vltra sequit̄. minus de
substātifico dissoluit̄. ğ minor fit fames: q̄ꝛ fames illam
dissolutionē ꝯsequit̄. ¶ 2° sic. in estate mēbra sūt magis
inanita ⁊ magis calā. ğ forti⁹ dissoluunt̄. ğ magis a stoma
cho trahūt. ⁊ per ꝯñs maior fit fames. tꝫ ꝯñā: q̄ꝛ ſi sūt ma
gis calā. ğ a posteriori dissolōne: calō igit̄ intēsiori ex̄nte
magis dissoluunt̄: ⁊ vltra magis dissoluunt̄: ⁊ plus añ dis
solutionē sūt inanita. ğ citi⁹ isurgit eoꝝ appetitiua: cū ci
tius ad paucitatē cū qua appetit⁹ exiccat̄ deueniāt. ⁊ sic
citi⁹ est fames. Et assūptū pᵐ est notū: cū tactu sint cali
diora: ⁊ visu macilētiora. ¶ 3° v̄tutes sunt debiliores in
estate. ğ resolō maior cū nō nisi ꝑꝑ dissolōnē fit v̄tus de
bilis. Assūptū pꝫ 2ª p̄mi. pª doc. cap. 6°. ⁊ sūma de pulsib⁹.
cap. de pulsib⁹ tipoꝝ. ¶ 4° aīalia debilia in hyeme pñt
stare sine cibo: ⁊ sine fame tota hyeme: nō estate. ğ magis
est estas famis augmētatiua q̄ȝ hyems. ¶ 5° calor in esta
te est itēsior tā itus q̄ȝ extra: ⁊ magis nāliū hūiditatū dis
solutiuus: ⁊ mēbra ⁊ humores magis dissolutioni parati.
ergo maior fit saltē nāliū humiditatum dissolutio.

In oppositum videtur esse Galenus in cōmen
to.

In qōne ponam duos articulos. In primo videbo
vtrum maior fiat dissolutio in hyeme. In
secundo vtrum maior fit fames.

Quantū ad pᵐ sciēdū de hac qōne duos ineniri mo
dos cōes. p̄m⁹ supponit ꝙ h nomē resolō
sumit̄ mltis modis. ꝓ pro corruptione: vt 3ª hui⁹. cōmen
to. 13°. 2° pro rarefactione: vt 3ª p̄mi. doc. 2ª. cap. 3°. 3° mō
pro separatione supflui a iuuatiuo. 4° pro oi gnāl'r ꝯuer
sione corpulēti in vaporē. 5° pro ꝯuersiōe corpulēti in va
porē isensibil'r expellēdū. ¶ Supponit̄ 2° ꝙ resolōnūꝫ
q̄dā sūt hūidi corpulēti in vapores: q̄dā sūt idicātes cibi
oblationē cū potētia restaurādi: vt que fit a forti calo nā
li: q̄dā v̄o idicat restaurādi potētiā vt que fit a calore p̄
ternām. ¶ Tūc ista est pª ꝯclō. resolō pro separatiōe su
pfluitatis a iuuatiuo fortior fit in hyeme. ꝓbat̄. h fit a ca
lore nāli vt nālis: sed calor vt nālis est fortior in hyeme.
ğ ⁊c̄. ⁊ ista sit ¶ 2ª ꝯclō. resolō h mō dicta solūꝫ fit ꝑ se
a calore nāli nō accñtali. pꝫ: q̄ꝛ accñtalis calor nō itēdit
hāc separationē: ⁊ h mō itelligat̄ 5ᵐ dcm̄ supra in cōmē
to ꝙ dissolō que occulta vocat̄ a medicis fit a solo calo
re nāli: nō accñtali. pꝫ: q̄ꝛ accñtalis calor nō intēdit hanc
separationē. ¶ 3ª ꝯclō sumēdo resolōnē gnāl'r pro q̄libꝫ
ꝯuersione rei corpulēte in vaporē maior fit resolō cuius
cūqꝫ maneriei corpulēti in estate q̄ȝ in hyeme. ꝓbat̄ per
plura deducta añ oppoᵐ. ¶ 4ª ꝯclō. resolō que est ꝯuer
sio in vaporē isensibilē ⁊ sepatio a iuuatiuo est maior in
hyeme. ꝓbat̄: q̄ꝛ v̄tus nālis est fortior. ğ sufficit magis su
pfluū sepāre ⁊ isensibilē vaporē ꝯuertē. pꝫ etiā ex alio: q̄ꝛ
calor estatis resoluit in vaporē grossiorē. ⁊ per ꝯñs sensi
bilē: nō sic aūt calor hyemis. ¶ 5ª ꝯclō. resolō cū possibi
litate restaurationis est maior in hyeme. pꝫ: q̄ꝛ v̄t⁹ est for
tior in hyeme. ğ plus pōt restaurare de dissoluto. ⁊ ſi bñ
ꝓspiciat̄ hec opinio nō plus valꝫ nisi ꝙ dissolō est maior
in estate: ſꝫ potētas restaurādi ē maior in hyeme. ¶ Sꝫ
tūc restat adhuc sibi soluē argᵐ in cōmēto factū ꝯ Hip.
¶ 2ª pō supponit ꝙ nō opꝫ calorē intēsiorē posse magis
dissoluē: vt supra in pª qōne isti⁹ afoᵐⁱ. ¶ 2° supponit ꝙ
q̄ȝto calīm est potēti⁹ ad resoluēdū tāto est ei⁹ resolō ma
gis occulta: q̄ꝛ tāto magis subtiliat in eq̄li tpe. ¶ 3° p̄mit
tit ꝙ corpe vniformiter ⁊ nāl'r se hñte ſm toti⁹ hitudinē
q̄ȝ cito mēbra inaniunt̄ tā cito fit fames: ⁊ eꝯ. ¶ Pria di
stictio. ꝙ tā a calō itriseco q̄ȝ extriseco triplex corp⁹ ꝯtin
git dissolui. Aut. n. dissoluit̄ spūs siue calor nālis: aut hu
miditas nutrimētalis sub illa cōprehēdēdo supfluitates
aut humidū mēbrale aīatū: qd̄ est hūidū radicale. ¶ 2ª
distictio trib⁹ modis ꝯtigit aliqd̄ corp⁹ fieri inanitum q̄ȝ
añ: aut q̄ꝛ magis dissoluit̄: aut q̄ꝛ min⁹ restaurat̄: aut ꝑꝑ
vtraqꝫ. exēpla satis patēt. ¶ Tūc est pª ꝯclō. calor nālis
magis dissoluit̄ estate q̄ȝ hyeme. ista pꝫ ex cōmēto. ¶ 2ª
ꝯclō. hūiditates manētes sub forma nutrimēti forti⁹ ⁊
magis dissoluit̄ estate q̄ȝ hyeme. ꝓbat̄: q̄ꝛ cū calꝫ extrise
cū sit forti⁹ in estate seqt̄ ꝙ plus de tali hūido trahat ad
supficiē: ⁊ illō tractū magis dissoluit: cū ipꝫ sit estatꝭ tpe
magis dissolōni paratū: ⁊ pori sint etiā magis apti. ¶ 3ª
ꝯclō plus dissoluit̄ in corpe robusto debite recto de radi
cali humido tpe hyemis q̄ȝ tpe estatis tpib⁹ suā nāꝫ ſuā
tib⁹. ꝓbat̄: q̄ꝛ citi⁹ talia tpe hyemis famē icurrūt: ſꝫ q̄ȝ ci
to icurrūt famē dissoluunt̄. ğ citi⁹ dissoluunt̄ quo ad ra
dicale hūidū. Cā aūt q̄re h dissolō est maior: est: q̄ꝛ calor
nālis in multa q̄ȝtitate amplior radicali hūido applicat̄
⁊ vehemēti⁹ icētrat̄. ⁊ iō nō obstāte mēbroꝝ maiori ca
liditate itēsiue in estate. vñ fortior fit radicalis humidi

dissolõ i hyeme. ¶ Cõtra hãc põnẽ arguit̃.q2 calor nãlis
vt sic dissoluit supfluitates:⁊ accñtalis rez nãlẽ.g̊ ex cre/
mẽto accñtalis caloris dz magis cresce͂ dissolõ rei nãlis:
talis aũt maxie est radicale humidũ.g̊. ¶ 2° mẽbra sũt
ꝯtinue magis dissoluta in estate q̃ vnq̃ in hyeme:cũ mi
norẽ hẽant sanguis ⁊ carnis q̃titatẽ.g̊ si aliqñ in hyeme
pp dissolõnẽ attrahũt.seq̃t ꝙ in estate semp appetũt aut
saltẽ semp trahũt.g̊ nõ citi⁹ merito talis dissolonis icur
rũt famẽ hyeme q̃ estate. ¶ P̃.sepius sũt cibãda corpa
estate q̃ hyeme debite regẽdo:sed nõ sepi⁹ q̃ appetũt.g̊
sepi⁹ appetũt. ¶ P̃.in illis locis maxie mltiplicat̃ spũs
in hyeme in qb⁹ maxie est aptus ꝯseruare:⁊ digõ fieri:⁊
plima ei⁹ q̃titas inuenit̃.sz h̃ est in corde ⁊ arterys ⁊ ve/
nis.g̊ i istis maxie fortificat̃:sz nõ nisi cõmixtũ nutrimẽ
tali hũido.g̊ maxie fortificat̃ supra nutrimẽtale hũidũ.
g̊ si hui⁹ merito fit maior dissolutio humidi substãtifici
multo forti⁹ fiet maior dissolõ humidi nutrimentalis.

In soluendo istã difficultatẽ videt̃ mihi suppo/
nẽdũ ꝙ calor est dissolutiu⁹ humi/
ditatũ nãliũ magis vt est calor ꝑternãz vel accñtalis q̃
vt est nãlis:vel ꝙ vt nãlis nõ dicat̃ dissolutiuus nãlium
humiditatũ:hec suppõ pz ex mõ loquẽdi Gal.in cõmẽto
vbi dixit.ꝙ calor exterior nõ dissoluit tm̃ supfluitates:sz
rẽ nãlẽ que custodit corpus:inuẽs ꝙ in h̃ differt a calore
nãli.idẽ pz rõne:q2 calor vt nãlis intẽdit istaꝝ nãliũ hu/
miditatũ ꝑmanentiã.g̊ nõ tm̃ appetit eaꝝ dissolutionẽ.
¶ Suppono 2° ꝙ mẽbra ⁊ humores corpis sũt intẽsiue
calidiores tpe estati q̃ tpe hyemis:pz in ꝑma qõne hui⁹
aforismi:⁊ in 2ª ꝯclõne ꝑmi articuli videbis. ¶ Suppo
no 3° ꝙ superfluitates 3ᵉ digõnis calor vt nãlis dissoluit.
pz:q2 illas nãlissimo mõ vt nãlis hz expelle͂. Modus ãt
nãlissimus est per dissolõnẽ expellere cũ per poros cutis
egredi debeãt. ¶ Suppono 4° ꝙ calor nãlis cũ istas su/
pfluitates dissoluit magis ꝓportionalr̃ eas dissoluit q̃ ca
lefaciat.pz:q2 multũ intẽse hz eas dissoluere aut subtilia
re vt insensibilr̃ egrediant̃:⁊ nõ multũ itẽse hz calefacẽ.
¶ P̃.sicut calor nãlis stomachi multo magis eliq̃t pro/
portionalr̃ q̃ calefaciat ita dz esse de calore in supfluita/
tes agẽte vt nãli.Ex h̃ pz cã q̃re magis insensibilr̃ iste su
pfluitates egrediunt̃ cũ agit solus calor nãlis. Nã agẽte
accñtali:q2 ille calefacit ⁊ leuigat añq̃ per subtilitatẽ fa/
ciat isensibiles vt est vidẽ in aqua calefacta.iõ sensibilio
res a corpe egrediunt̃ calore accñtali agẽte. ¶ Ex h̃ pz.
q̃re Gal.dixit ante in cõmẽto hui⁹ afoᵐⁱ a solo calore nã
li fieri dissolõnẽ que vocat̃ occulta a medicis.i.solus ca/
lor nãlis est ille merito cuius dissolõ multi corpulẽti fit
occulta. Nã tm̃ humidũ ab accñtali calõ dissoluẽdum a
corpe sub forma grossioris vaporis educeret̃ q̃ iaz edu/
cat̃:cũ anteq̃ ad tãtã subtilitatẽ veniret fieret leue ⁊ exi
ret:nõ tñ volumus ꝙ nullo modo aliqua possit fieri oc/
culta dissolutio ab accidentali calore.

His habitis hec est prima ꝯclõ.Cuiuslibet nãlis
humiditatis corpis ꝫm spũm maior
fit dissolõ in estate q̃ in hyeme alys parib⁹.pz:q2 q̃libet
talis est de se magis apta dissolui cũ sit calidior ⁊ subtili
or ⁊ calor estatis est eaꝝ magis dissolutiuus cũ dissoluan
tur a calore accñtali magis vt dixit vnũ suppositũ:⁊ ca/
lor estatis est magis accñtalis ⁊ est intẽsior ⁊ amplior:q2
in aere mlto ⁊ mẽbris ⁊ humorib⁹. ¶ Scda ꝯclõ.disso/
lutio supfluitatis tertie digõnis in tpe hyemis in corpe
robusto ꝯueniẽter recto ⁊ tẽporibus seruãtibus suã nãm
est velocior q̃ tpe estatis.pz:q2 illa est velocior cũ calor
agit vt nãlis:⁊ h̃ maxie est tpe hyemis. ¶ Tertia ꝯclõ
cibi nõ dant̃ sibi pro restauratione supfluitatũ tertie di/
gestionis:sed pro restauratione humiditatũ nãliũ. h̃ pz.
q2 tales sunt supfluitates abyciende.ergo illaꝝ restaura/
tionẽ nõ per se intẽdit nã. ¶ Correlariuz.nulla est disso/
lutio ꝓpter cui⁹ maioritatẽ in hyeme q̃ in estate dãdus
sit in hyeme amplior cib⁹:q2 cib⁹ ꝓpter nullã dissolonẽ
restaurãdã est dãdus amplior in hyeme q̃ in estate nisi
ꝓpter dissolõnẽ nãliũ humiditatũ:⁊ talis nõ est ampli
or. ¶ Ultima ꝯclõ.Cib⁹ amplior est opportunus magis
hyeme q̃ in estate.ꝓbat̃.q2 in hyeme opz sanguinẽ ⁊ car
nẽ augeri ad debitã corpis ꝑmanẽtiã.Sed nõ augentur
nisi ex multa ⁊ ampliori comestione.ergo opz ampli⁹ in
hyeme comedere:⁊ intelligat̃ ꝯclusio in corporibus robu
stis ⁊ cum conditionibus supra positis:⁊ hanc conclusio/
nem innuet paulo post Gale.in commento.

Quantũ ad 2ᵐ nota ꝑmo.ꝙ lz dissolõ humidi mẽ
broꝝ sit cã famis.tñ multotiens fames ac
cidit mẽbris magis restauratis ⁊ plus de humido vel nu
trimẽto habẽtibus q̃ prius habeãt cũ nõ aderat fames:
⁊ hoc pz in vere ꝯualescẽtibus:in q̃bus ꝯtinue mẽbra re
staurant̃:⁊ in adolescẽtibus in q̃bus ꝯtinue fit augmẽtũ.
pz etiã ex alio:q2 sumpto cibo.i 4.aut.16.horis post in cõ
sistẽtibus insurgit appetitus vt apparet de distantia que
est itra cenã ⁊ prãdiũ.⁊ tũc ꝓprie sunt mẽbra magis re/
staurata:q2 tũc cõpleta est digestio mẽbroꝝ ⁊ nutricatio.
¶ Ex quo sequit̃ hãc ꝯñtiã nõ valere hic fit velocior hu
midi substantifici dissolutio.g̊ citior fames nisi ponãtur
alia paria. ¶ Nota 2° ꝙ diuersa est mensura paucitatis
humoꝝ:merito cuius excitat̃ v̄tus attractiua venaꝝ in
hyeme ab ea:ꝓpter quã in estate.ꝓbat̃.sicut se hz nãlis/
sima humoꝝ mẽsura ⁊ ꝯueniẽtissima in hyeme ad cõue
nientissimã in estate:ita mẽsura sui paucitate faciens at/
traherec:sed minor est conueniẽtissima mensura humoꝝ
estatis in corpibus robustis q̃ hyemis.g̊ minor est mẽsu
ra sui paruitate excitans mẽbroꝝ attractiuã. ¶ Nota 3°
fortiorẽ esse attractiuã hyemis in dictis corpibus q̃ esta
tis.pz pp spũuz multitudinẽ. ¶ Nota 4° ex fortiori v̄tu
te attractiua fortiorẽ fieri attractionẽ alys parib⁹. ¶ Ul
timo nota ꝙ fames a fortiori attractione facta alys pari
bus pluri cibo idiget vt sedet̃ q̃ illa que fit a debiliori.
¶ Prima ꝯclõ stãte ꝓportionali necessitate in hyeme
⁊ estate maior fit fames in corpib⁹ dictis i hyeme.ꝓbat̃.
v̄tus attractiua est fortior.g̊ fortiorẽ facit attractionem
alys parib⁹.g̊ fortior fit sensatio in ore stomachi.accidit
etiã ꝙ os stomachi frigiditate hyemis est magis corru
gatũ ⁊ multitudine spũum magis sensitiuum. ¶ Scda
ꝯclõ nõ fit tãta sitis tpe hyemis quãta tpe estatis.pz ad
sensum:⁊ q2 non tanta fit humidi roridi consumptio nec
tanta intensio. ¶ Tertia ꝯclõ ꝓbabiliter ponit̃ stante
vtrobiq3 debita cibatione in dictis corporibus citius in/
currunt famẽ in estate q̃ in hyeme.pz:q2 sepius sunt ci
bãdi ⁊ nõ nisi cũ fament.g̊ ⁊c.sed de hoc magis infra.

Ad argumẽta ꝑncipalia. ¶ Ad ꝑmũ ꝯcedit̃ ꝙ
fit minor dissolutio:sz neget̃.er
go minor fames:vt pz in positione. ¶ Ad 2ᵐ ꝯceditur ꝙ
mẽbra in estate sunt magis dissoluta:sed nõ sequit̃.ergo
fortius attrahunt:q2 virtutẽ habẽt debiliorem ⁊ minorẽ
q̃titatem humoꝝ sibi determinant. ¶ Ad 3ᵐ concedit̃
totum. ¶ Ad 4ᵐ negat̃ argumentum.nam estas auget
famem in aĩalibus debilis caloris.hyems autez in robu
stis de quibus hic loquit̃. ¶ Ad 5ᵐ concedit̃ totum:quia
non repugnat dictis. ¶ Ad auctoritatẽ Gal.pro alia par
te duby dicit̃ ꝙ Gal.non dicit in cõmento maiorez fieri
dissolutionem in hyeme q̃ estate nisi superfluitatis ter
tie digestionis:nec dicit ꝙ in hyeme sunt plures cibi dan
di ꝓpter restaurationem plurium dissolutorum. Nam
illa littera introducit̃ supra pro vno argumento nõ pro
determinatione:imo oppositũ inuit Gal.vt pz ⁊ patebit.
Et tu hũc modũ nota ⁊ modũ exponendi cõmentum.

Secundo

Secundo solet hic dubitari. vtrū ois sudor sit p̄ternā̄m. ꝛ pōt dici ꝙ ois sudor sit ꝯcurrēte aliqua dispōne p̄ternā̄m. nā̄ corpe nālissime disposito virtus ea que sunt per poros cutis expellēda expellit isensibilr̄ non in forma sudoris. iō in oī sudore aut v̄tus est p̄ternālr̄ debilitata. aut materia preternālr̄ alibi abundans. aut qualitas preternaturalis est impressa. CVRSVS IGITVR. Hic pōit vnā ꝯditionē reqsitā ex pte tēpoꝝ dictoꝝ ad verificationē afoꝛismi repetēdo oꝑationes hyemalis caloris dicēs ꝙ cursus corpis. i. dispō in esse trāsmutabili corpis est in hyeme ꝛ vere cōuenibilis: qꝛ bon⁹ si est tēperatus. i. tpa ꝓuauerit suā nāꝫ: aut mediocritatē in gn̄e suo: ita ꝙ ver nō sit extremi caloris aut frigoris vel alteri⁹ q̄litatꝭ: ꝛ ita hyems respectu ꝯueniētis hyemis. nā si hec tpa nō fuerit tēperata. tūc sequent̄ ꝯ̄ria his que dcā sūt: qꝛ Hip. blasphemauit hec tpa que nō ꝓuāt suā nāꝫ in fine hui⁹ libri: vt dicit nr̄a trāslatio: sed illa Burgōdionis dicit in seq̄ntib⁹ ꝛ est verior: qꝛ h̄ sit p̄ticula 3ª. Et iō si stomach⁹ bn̄ digerit in hyeme. tūc v̄tus nālis que hāc actionē facit idicat hr̄e bn̄ se: qꝛ h̄ tpe calor iterioꝛib⁹ augmētat̄: somn⁹ ꝓlōgat̄: sup̄fluitas tertie digōnis dissoluit̄: q̄s nō sentiat̄ fumosa sup̄fluitas cū anhelitu egredit̄. ꝛ iō manifestior est anhelit⁹ hyemis q̄ꝫ estatis. hypostasis vrine est feculētior q̄ꝫ in estate. corpe illā per debitū locū mādāte in hyeme: sꝫ in estate mltū ad cutē de ea mittit̄ q̄ꝫtitas vrine maioꝛat̄ ea cā ꝛ corp⁹ magis nutrit̄ ꝛ caro auget̄ ꝛ sanguis mltiplicat̄ oꝛdinatione modū nō excedēte. i. corpe ꝯueniēter recto. Et est 3ᵐ addēdū ad afoᵐⁱ verificationē. Et tūc isurgit dn̄s Joānici⁹ di. ꝙ nā̄ dr̄ q̄tuor modis. vno mō de v̄tute aīe. 2° de forma. i. de cōpōne. 3° de cōplōne. 4° de ꝯsuetudīe. ꝛ hec oīa patent. SI QVANTITAS. Gal. hic spālr̄ narrat cā̄m pp̄ quā est necius mlt⁹ cib⁹ in hyeme: ex qua apparet argumēti solō di. ꝙ si ingrat̄ q̄ꝫtitas corpis quo ad mltitudinē sanguis ꝛ carnis in tpe hyemis iuenit̄ ꝙ ē mlta respectu ei⁹ qō est in estate: ꝛ h̄ nō fit nisi ex multa comestione ꝛ digōne nō solū stomachi: sed venaꝝ ꝛ mēbroꝝ corpis. Ergo ista est cā mlte necitatꝭ cibi in hyeme: vt mltū sanguis ꝛ spūꝫ hēat̄ vltra mēsurā ꝯueniētē in estate: ꝛ h̄ expit̄ vulgus. ꝛ iō purgat sanguinē in fine veris ꝛ an̄ initiū estatꝭ. Scit. n. ꝙ maximū p̄iculū subit aduenīēte calore estatis si nō purgauerit se mō dicto: qꝛ calor estatꝭ dissoluit sanguinē ꝛ chimos ebullire facit ꝛ vene ꝯculcant̄ hūoribus rarefactis: ꝛ qn̄qꝫ crepāt ꝛ hūores qn̄qꝫ putrescūt ꝛ ad debilia mittūt̄: q̄bus missis fiūt flegmōes aut herisipile aut aliꝗ morbi. ¶ Sūma g° est ꝙ in hyeme plus opꝫ hr̄e sanguis ꝛ humoꝝ q̄ꝫ in estate: ꝛ ī estate minus: qꝛ si tāta hr̄et̄ q̄ꝫtitas periculū esset morboꝝ dictoꝝ vt vulgus cognoscit. per flegmoneꝫ aūt intelligendum est apostema sanguineū: per herisipilam cholericū. QVE OMNIA. Nunc adaptat dicta afoꝛismi dicēs: ꝙ oīa p̄dicta Hip. in p̄n̄ti afoꝛismo testat̄: qꝛ in his horis nō tm̄ plus digerit: sed plus cibi est dādū: qꝛ cibus est dādus ad comparationē caloris nālis. i. ꝓm posse nālis caloris in digerendo nisi subsit calor extraneus: vel sit periculum de subeundo. nā̄ illo extraneo calore generato in humoꝛibus cibus minoꝛatur ne mali chimi generentur. HIPPOCRAS NON. Hic Gal. cōmētat̄ afoꝛismū quo ad ver. ꝛ dicit breuiter ꝙ Hip. nō ita tractauit de vere sicut de hyeme in libro supra allegato qō Gal. nō vult relinquere in tractatu. ¶ Dicit 2° ꝙ initiū veris plm̄ est sile hyemi: sꝫ finis est silr̄ estati. ¶ Dicit 3° ꝙ qn̄qꝫ totū ver est fridū qn̄qꝫ totū calm̄. ¶ Dicit 4° ꝙ in vere. s. q° ad ei⁹ initiū opꝫ ordinare cibū sicut in hyeme cū sibi similet̄. ¶ 5° dicit ꝙ si totū ver friguerit erit oꝛdinādū cibariū sicut in hyeme. ¶ Dic̄ 6° ꝙ in fine veris ꝛ toto tpe calido est oꝛdinandum sicut in estate: sed si fuerit mediocre tempus mediocritas seruanda erit. ista omnia intelligunt̄ de sanis. De egris aūt dicet Hippo. statim post.

Afoꝛismus. XVI.

Humide diete omnibus febꝛicitantibus conferunt.

¶ Hippo. in isto afoꝛismo docet q̄litatē diete exhibēde ꝓm varias idicationes: ꝛ diuidit̄ in tres p̄tes ꝓm tres ꝯclōnes. ibi 2ª [Maxima vo.] ibi 3ª [Et aliꝗ.] Pꝛia ꝯclōo est ista. oīb⁹ febꝛicitātib⁹ cōpetūt diete humide. ꝓbat̄. ꝑ tales dietas remouet̄ aut ꝓhibet̄ siccitas p̄ternā̄m apta fieri a febꝛe. g° illa ꝯueniūt. ꝯn̄a tꝫ: qꝛ dispō p̄ternā̄m est abꝗciēda ꝛ ꝓhibēda. ¶ Circa p̄tē nota p̄mo h̄ dietā sumi ꝓpꝛie pro administratione cibi ꝛ potus: lꝫ verificari posset de administratione reꝝ nō nāliuꝫ oiuꝫ. ¶ Nota 2° ꝙ triplr̄ ꝯtingit dietā esse humidā. vno mō actualr̄ ꝛ non virtualr̄: vt decoctio aromatū in aqua: aut vinū potens: eo ꝙ actu talis dieta est fluida ꝛ humida: non tamē effectiue. eius tamē effectus in corpe nr̄o non est humectatio: sed exiccatio. ¶ Scd̄o modo virtualr̄ ꝛ non actualr̄ vt fungi ꝛ psiliū ¶ Tertio mō tam actualr̄ q̄ꝫ virtualr̄: vt aqua oꝛdei ꝛ decoctio lactucaꝝ ꝛ lac: ꝛ hoc modo maxime hic intelligitur vel scd̄o. ¶ 3° nota ꝙ lꝫ dicatur oīb⁹ febꝛicitātibus conferre dietas humidas: nō tn̄ itelligit̄ oēm humidā dietā ꝯferre febꝛicitātibus: sed ꝓpoꝛtionatā necessitatē humectationis vel ꝓhibitionis siccitatis. ¶ Nota 4° etiā frigidas dietas ꝯuenire febꝛicitantibus: sed Hippo. tacuit: qꝛ est notum.

Queritur Utruꝫ oībus febꝛicitātibus ꝯueniāt diete humide. Et nō ꝓbat̄: qꝛ paralytico vl̄ hydropico febꝛicitāti ꝯueniunt diete sicce: vt 2ª tertiꝗ. ꝛ 14ª tertiꝗ. ergo. ¶ 2° aliꝗs est febꝛiens p̄ternālr̄ aut nāliter nimiū humidus: ꝛ tali ꝯuenit exiccatio. g° ibi nō cōueniūt diete humide. Assūptū pꝫ esse pōe vbi aliꝗs eēt in extremo latitudīs calitatis in sanitate ꝛ ī extremo humiditatis ꝛ īciper calefieri p̄ternāꝫ. tūc. n. citi⁹ febꝛiret q̄ꝫ p̄ternālr̄ exiccaret̄: qꝛ talibus corpibus est ꝯueniēs exiccatio: vt in cōmēto illius afoꝛismi. Corpoꝛibus humidas carnes hn̄tib⁹ famē adhibē̄ remediū est. ¶ 3° in flegmatica fe. nō ꝯueniūt hūida: cū laudet̄ decoctio oꝛigani ꝛ piperis ꝛ huiꝰ. pª q̄rti. cap. de cura flegmatice. Et idem pꝫ de effimera ex oppilatione ꝛ de febꝛibus syncopalib⁹: in q̄bus dat̄ vinū: ꝛ de febꝛe pestilētiali: ꝛ cū cadit virtus.

In oppositum est afoꝛismus.

Circa dubium nota p̄mo distictionē de dieta hūida supꝛa positā. ¶ Nota 2° ꝙ febꝛiū q̄dā sūt sine mā̄. vt ethica vel effimera: q̄dā cuꝫ mā̄ vt alie. ¶ Itē ēt mālīū q̄dā pēdēt a mā̄ ī suis nālib⁹ q̄litatib⁹ ꝓpoꝛtionata febꝛi. q̄dā a mā̄ ꝯ̄riaꝝ q̄litatū nāliū. Et dico notāter nāliū: qꝛ fe. mālis in q̄litatib⁹ actualibus vel saltem vna: puta calitate sꝑ sue mā̄e ꝓpoꝛtionat̄. Alr̄. n. nō fieret febꝛis a tali mā̄ denoīanda nisi ista esset calā satis p̄ternāꝫ. ¶ Nota 3° ꝙ in febꝛib⁹ qn̄qꝫ sumim⁹ idicationē a moꝛbo ipo qui est febꝛis: qn̄qꝫ a v̄tute: qn̄qꝫ a mā̄ vel cā: qn̄qꝫ ab accn̄te. Exēplū p̄mi. cū est fe. imālis ꝛ v̄tus ꝯstat. Exēplū scd̄i. qn̄ v̄tus deficit: vt in pestilētialib⁹ sepe. Exēpluꝫ tertiꝗ. vt in syncopali vbi a syncopi sumit̄ idicatio. Exēplū q̄rti. vt in sciatica: cui⁹ mā̄ est mlta ꝛ ipsa fe. nō sit valde itēsa. ¶ 4° nō ꝙ qn̄qꝫ cū febꝛe ꝯiūgit̄ ali⁹ moꝛb⁹ a quo ēt idicatio diete est sumēda: ꝛ cū ꝯ̄riant̄ iste idicationes opꝫ seq̄ foꝛtioꝛē altera nō neglecta: ꝛ cū eēnt pares opꝫ ꝯ̄ria equalr̄ cōmisceri: ꝛ in h̄ opꝫ medicū esse solertē ꝛ exptū. ¶ Ultimo nota ꝙ quia febꝛis

est caloꝛ extraneꝰ qui est ignee nãe. oĩs aũt talis est exic-
catiuus. iõ febꝛis cõiter dr̃ moꝛbꝰ siccus v̾tualiter: ⁊ si nõ
actualr̃. ⁊ iõ q: q̃libet res ꝑternãꝫ idicat de sui remotio-
ne. iõ idicatiõe sũpta a fe. debemꝰ exiccationẽ ꝓhibere.
¶ Prima ꝯclĩo. cũ plures ꝯiũgunt̃ idicationes cũ fe. cõ-
tingit febꝛicitãtibus exhibẽdã esse dietã siccã vel calaꝫ.
pꝫ in pluribꝰ exẽplis añ oppo^m: q: stat alias idicatiões fe.
idicationẽ fugare vt in hydropico paralytico in vehemẽ-
ter humido in febꝛibꝰ mãlibus: quaꝝ mã est nãliũ q̃lita-
tum ꝯ̃riaꝝ q̃litatibus febꝛis. ¶ 2ª ꝯclĩo. semꝑ indicatio-
ne sumpta a febꝛe ꝯueniũt diete frigide ⁊ humide. pꝫ: q:
semꝑ hac idicatione ꝯueniũt ea que febꝛẽ ⁊ suũ ꝑternã-
lẽ effectũ sũt apta remouere cũ res ꝑternãꝫ de sua idicẽt
remotione. ipsa aũt est caloꝛ ⁊ suus ꝑternãlis effectꝰ aut
est apta eẽ siccitas ꝑternãꝫ. hec v̾o remouet̃ ꝑ frida ⁊ hu-
mida. ¶ Ad argu^m pꝫ solõ. ⁊ pꝫ quõ dr̃ ꝙ feb. est moꝛbꝰ
siccus v̾tualiter. s. q: est apta sibi ꝑternãlem siccitateꝫ co-
pulare. quõ aũt ꝯ̃rie ꝑmixte medicine conueniant in cõ-
trarijs indicationibus patebit in cõmento statim.

¶ Maxime v̾o pueris.

¶ 2ª ꝯclĩo. hũide diete maxime ꝯueniũt pueris. ꝓbat̃: q:
per tales dietas ꝯseruat̃ ⁊ restaurat̃ humidũ nãle ꝓpoꝛ-
tionale deꝑdito: qđ pꝫ: q: in illa etate mẽbꝛa sũt hũida. ⁊
iõ illud qđ resoluit̃ est humidũ. ¶ Circa ꝑtẽ nota ꝙ lr̃a
põt dupl'r itelligi. vno mõ ꝙ humide diete maxime ꝯue-
niũt pueris febꝛicitãtibꝰ: ⁊ h̾ sensus nõ est ad mẽtẽ Gal.
in cõmẽto cũ dicit: ꝙ in isto afo^mo ꝑus tractat Hip. de q̃-
litate diete ĩfirmoꝝ. 2° sanoꝝ. Scđs sensus est ꝙ pueris
sanis maxime ꝯueniũt diete humide: ⁊ iste est ad mẽteꝫ
Gal. ¶ Nota 2° ꝙ li maxime põt ꝯstrui cũ li pueris ⁊ est
sensus ꝙ humide diete ꝯueniũt illis qui sũt maxĩe pue-
ri. i. ĩfantibꝰ. 2° cũ li humide: ⁊ est sensus ꝙ pueris ꝯueni-
unt diete humidissime. ⁊ 3° cũ li ꝯueniũt ⁊ sensus est ꝙ ĩ-
ter diuersos in etate diete humide maxime cõueniũt in
pueris. ⁊ hic tertiꝰ sensus est Hip. ¶ Nota 3° ꝙ nãlia cõ-
seruant̃ per sĩlia. ⁊ iõ cõplõ etatiua ꝯseruatur per sĩlia: vt
pueritia que ꝯseruatione ĩdiget. quõ aũt h̾ sit ĩtelligẽdũ
vide in q̃one lõga suꝑ 3° tegni quã feci in scripto. ¶ Ul-
timo nota ꝙ ad huiꝰ veritatẽ: supponẽda sunt cetera pa-
ria cũ puer iuueni cõparat̃. vt ĩ nãli cõplone ⁊ alijs rebꝰ.

¶ Et alijs sic assuetis refici.

¶ 3ª ꝯclĩo est. hũide diete maxĩe ꝯueniũt alijs a pueris cõ-
suetis refici dieta humida. ꝓbat̃: q: cõsuetudo est tanq̃
res nãlis: ſꝫ res nãles ꝯseruant̃ per sĩlia. g̊ ⁊ ꝯsuetudo. ⁊ ꝑ
ꝯñs per humidas dietas ꝯseruat̃. ¶ Ista ꝯclĩo põt hr̃e
triplicẽ ĩtellectũ vt ꝑcedẽs si in ista ĩtelligat̃ ẽt de sanis.
põt ẽt hic li maxime ꝯstrui tribꝰ modis: vt supꝛa dr̃: ⁊ in-
telligat̃ ꝑut li ꝯueniũt ꝯstruit̃ vt dr̃ in ꝑcedẽte ꝯclĩone.
¶ Quid aũt sit ꝯsuetudo ⁊ quõ opet̃ dicã in illo afo^mo.
Ex m̃lto tꝑe ꝯsuetus iuuante deo: hic afo. totus est vtilis
in actu pꝛactico. ampliatur ad nãles cõplones in vltimis
ꝯclĩonibꝰ que sũt per sĩlia ꝯseruãde: ⁊ in ꝑª ad oẽs moꝛ-
bos cõplonales qui sũt per ꝯ̃ria abyciẽdi. Concoꝛdia v̾o
sumit̃ ꝑª q̃rti. cap. de cibatione febꝛicitãtiũ: ⁊ 8° terapẽti.
⁊ 16° continentis: ⁊ 3° tegni ⁊c. Cõmentũ Gal.

Aforismus precedẽs cõmẽtũ diuidi-
tur in tres ꝑtes. ꝑmo expo-
nit afoꝛismum. 2° obycit ⁊ r̃ndet. ibi 2ª [Qui
v̾o.] Prima in tres. ꝑmo ꝯtinuat ponẽdo vti-
litatẽ ⁊ diuisionẽ afoꝛismi. 2° ꝑmittit quedã
ad verificationẽ. 3° verificat. ibi 2ª [Res extra nãꝫ.] ibi
3ª [In febꝛibus.] De ꝑma dicit ꝙ ꝑcedẽs sermo fuit de
q̃titate diete. hic est de q̃litate. ⁊ in h̾ afo. m̃lta iuuatiua
sub bꝛeuitate dr̃r. In quo ꝑmo ad ꝑꝛimã ꝯclĩonẽ loquit̃
de ĩfirmis. 2° quo ad scđam ⁊ tertiã ꝯclĩonẽ loquit̃ de sa-
nis. ¶ De 2ª ꝑte dicit. ꝙ res ꝑternãm est abycienda per
ꝯ̃riũ reducẽdo coꝛpꝰ ad ꝓpꝛiã nãm. Sed res nãlis est cõ-
seruãda per sĩlitudinẽ. i. per sĩlia. ¶ De 3ª ꝑte dicit ꝙ q:
febꝛis est moꝛbꝰ calidus ⁊ siccus. i. febꝛis est moꝛbus cal's
actu ⁊ siccus virtualr̃: q: est caloꝛ ignee nãe: ⁊ ille est exic-
catiuus. iõ dꝫ per ꝯ̃ria hũida remoueri eiꝰ mala q̃litas ĩ-
troducta aut ꝓhiberi ne ĩducat̃: sed in ꝓpꝛia etate hũida
⁊ in cõplone hũida ⁊ in ꝯsuetudine nõ solũ nõ dꝫ ꝯ̃rium
dari: sed ꝺm ꝯsuetudinẽ dabit̃ humida dieta: q: nãlia de-
bẽt custodiri nõ minui: sicut opꝫ dietare in moꝛbis ad re-
motionẽ ꝑternãlis dispõnis. ¶ Et nota ꝙ res ꝑternãm
maxime remouet̃ ꝯ̃rijs v̾tutibus: ⁊ ita ꝯseruant̃ ſꝫ cõeꝫ
viã sĩlibꝰ v̾tutibꝰ res nãles. ¶ Utrũ aũt hec v̾tualr̃ sĩlia
sint sĩlia ꝺm foꝛmã aut ꝺm coꝛr̃ndẽtiã situs in ꝓpꝛia lati-
tudine illi situi in quo est hõ in latitudine hũane cõplo-
nis. vide loco supꝛa dicto. ¶ Nota 2° ꝯ̃ria per que remo-
ueri dꝫ dispõ ꝑternãꝫ debẽ esse in effectu eq̃lia in gradu
dispõni remouẽde: q: tãtũ remotiua q̃ta ẽ illa ꝑternãlis
dispõ nõ ꝙ semꝑ eque distẽt ſꝫ denoiationẽ a tẽperamẽ-
to in ꝓpꝛia latitudine. ¶ Nota 3° ex dcĩs circa afo^m: quõ
febꝛis sit moꝛbꝰ cal's ⁊ siccus ⁊ qbꝰ glosis dõm sit in febꝛe
ꝯferre dietã humidã. QVI VERO. Hic obycit. ⁊ di-
uidit̃ in q̃tuoꝛ. ꝑmo obycit. 2° soluit. 3° ampliat afo. 4° epi-
logat. ibi 2ª [Sed in megategni.] ibi 3ª [Hip. aũt.] ibi 4ª
[Si g̊ coꝛpꝰ.] Dicit ꝑ̊ ꝙ q̃dã obyciũt Hip. q: in hydropi-
si cũ febꝛe nõ ꝯuenit dieta hũida: sed sicca dieta. illi tñ q̊
h̾ mõ arguũt decipiũt̃ in oꝛdinãda dieta. q: nõ ĩtelligũt
mẽtẽ Hip. ¶ De ꝑte 2ª dicit ꝑ̊ ꝙ in megategni. i. in tera-
pẽti. dicet̃ de hac re pleniꝰ vbi oñdit̃ ꝙ simplex moꝛbus
curat̃ simplici medicina. Cõpositꝰ cõposita ⁊ aliq̃ñ ex eq̃-
libꝰ ꝯ̃rijs ⁊ aliq̃ñ plus capiẽdo de vno minus de reliquo.
hydropici g̊ cũ febꝛe curant̃ sic̃ illi qui sũt simul ptisici. i.
screãtes sanguinẽ ⁊ pleuretici. nã pleureticis ad digõneꝫ
cholice mãe dãda est dieta hũida. ptisicis ad vlceri exic-
cationẽ dãda est sicca. ⁊ isto mõ sũt ꝯ̃rie idicationes. ⁊ iõ
ĩdigẽt ꝯ̃rijs medicinis ⁊ opꝫ in istis vt vnꝰ ꝑus medicet̃:
⁊ alter nõ negligat̃: ⁊ ita in hydrope cuiꝰ sũt duo moꝛbi
opꝫ ꝙ ꝯ̃rijs adiuuent̃ sicut in egritudibꝰ cõpositis. ¶ De
3ª ꝑte dicit ꝙ lꝫ Hip. sit reꝑhẽsus: tñ nõ neglexit h̾: ſꝫ po-
nit ꝑtẽ pꝛo toto vt febꝛẽ ad oñdẽdũ ꝙ oĩs dispõ ꝑternãꝫ
dꝫ curari ꝯ̃rijs idicatiõe sũpta ab ipsa. sũt igit̃ ꝯ̃ria admi-
nistrãda: ⁊ ita h̾ ẽt dixit de etate ⁊ ꝯsuetudine ꝙ sũt per
sĩlia ꝯseruãde dãs ĩtelligi per cõplonẽ nãlẽ ⁊ tꝑs ⁊ regio-
nẽ. Idẽ g̊ qđ h̾ facimꝰ si debite ĩtelligat̃ Hip. est faciẽdũ
in alijs locis: ⁊ est Hip. obuiãduꝫ: q: vera dixit. de 4ª ꝑte
reperit. ⁊ pꝫ. ¶ Nota igit̃ ꝑmo ꝙ h̾ per moꝛbos simpli-
ces ĩtelligit moꝛbos nõ ꝯiũctos alteri rei a qua sumat̃ in-
dicatio per moꝛbũ cõpositũ illũ ĩtelligimꝰ hic qui alicui
alteri rei a qua sumit̃ idicatio ꝯiungit̃: siue illa alia res
fuerit accñs siue cã: siue aliꝰ moꝛbus. ¶ Nota 2° ꝙ cum
moꝛbi ꝯ̃rij cõplicant̃ sepe damus cõtraria: q: nã ad vnũ-
quẽq; moꝛbũ mãdat sibi ꝓpoꝛtionatũ pꝛo cura. vbi gr̃a.
Si epar sit cal'm ⁊ caput frigidũ dabo cõpositũ ex endi-
uia ⁊ sticados qui sticados a ꝓpꝛietate petit caput ⁊ endi-
uia epar. si etiã in eodẽ mẽbꝛo ꝯtinet̃ mã frigida indigẽs
digestione per calida: ⁊ membꝛũ sit calefactum do medi-
cinam compositã vt ptisanam cum pipere sperans ꝙ q:
virtus agit in materiam calefaciendo addito pipere po-
tentioꝛ erit virtus calefacere materiam. nam mẽbꝛa re-
spuunt piper ⁊ illud miscent cum materia: sed ptisanam
suis poꝛis adaptant: vel quem ex ptisana genitũ habent
sanguinẽ: ⁊ ita infrigidant̃. qñq; v̾o nõ damus ita cõposi-
tũ ex ꝯ̃rijs extremis: sed aliqđ medium appꝛoximamus
aliquo modo vt si merito moꝛbi acuti non sit dandus ci-
bus calidus: sed merito virtutis deficiẽtis sit oppoꝛtunũ
vti vino dabo vinũ: sed nõ ita calidum sicut si moꝛbus
nõ esset.

nō esset. ¶ Nō 3° ꝙ quādo plures morbi complicantur: ⁊ vnus est alteri⁹ cā plerunqȝ a cura cāe incipim⁹. hoc tñ aliqñ fallit. ꝓ vt si cā curari nō possit nisi effectu remoto: vt cū est ruptū sipbac primo intestina reducimus. Uel se cūdo si effect⁹ eēt piculosior: vt si malā debilitatē oris sto machi sequat̃ syncopis. vel tertio qñ effect⁹ fieret inde pendens. vt si ex catarro essent facta vlcera. ¶ Nō 4° ꝙ vna lr̃a dicit ꝙ ptisici indigēt humidis: ⁊ hec vĩ verior. q̄r sunt cōsumpti: ⁊ pleuretici siccis ad mām minuēdaȝ. Alia hȝ vt dixi ecōtra. ⁊ vtraqȝ pōt saluari. nā nec ptisici egri sunt simplici morbo ad sensuȝ dictū nec pleuretici. iō ambo nō indigēt exiccatiuis ⁊ humectatiuis varys in tentionibus. ¶ Ultimo nō ꝙ Hippo. alio mō dedit itel ligi cōplexionē nālē. Alio mō tps ⁊ regionē. naȝ a tpe su mitur indicatio de 3ria dieta. ⁊ ita a regione lapsa. vt 3° tegni. ⁊ octauo terapentice. ⁊ pluries alibi. reliqua sunt sa tis supra notificata in dubio.

Solet autem primo hic moueri dubiū. Utruȝ a morbo sumēda sit indicatio de q̄li tate diete. Et vĩ ꝙ nō. q̄r morb⁹ indicat sibi ablationem. In quo dubio certū est morbū aliqueȝ indicare de cibo dādo: vt morb⁹ de inanitiōe: ⁊ itē aliq stomatichi a mā petēte os stomachi frigidi q̄ indicāt pro sui remotione ꝓ sentiā cibi malā qualitatē remouentē esse opportunam. ¶ Patet scd̄o. ꝙ febris mālis ēt si indicet nullū eē cibū dādū: idicat tñ ꝙ si det̃ ꝓ quāto est febris sit humidus ⁊ frigidus. ¶ Ex quo ifert̃. ꝙ dispō indicās de oi cibi ab latione. idicat tñ q̄litatē sibi offerēdā: nec hoc repugnat: nā non merito illius cibus offertur. Sed cibus qui pro pter aliud exhibetur merito illius ita debet qualificari. ¶ Scd̄m dubiū est vtrū a cā sumat̃ idicatio. ĩ quo dubio dicitur ꝙ tam a causa antecedente q̄ȝ a coniuncta sumit̃ indicatio qualitatis diete: lȝ causa antecedens nō faciat morbum: sed tamen sufficit ꝙ est factiua nisi ꝓhibetur. ¶ Tertiū dubiuȝ. vtrū ab accidente sumat̃ indicatio de qualitate diete. Et ꝯcedit̃ ꝙ sic cū sepe talia accidētia ꝑ qūtitatē cibi remoueant̃. vt pȝ de syncopi de ardore sto chi ⁊ de siti ⁊ plurimis alys silibus. Aforismus. XVII

Cibus semel aut bis: aut amplius: aut minus.

¶ In isto aforismo docetur qūo ordinanda sit dieta quo ad numerū vicum q̄bus cibus administrat̃. ⁊ diuidit̃ i duas ptes ſm duas ꝯclones. ibi scd̄a [Et ſm ptē.] Prima ꝯclo est ista. opȝ vltra ea q̄ dcā sunt de quātitate ⁊ qualitate diete cognoscere quib⁹ cor poribus cibus est exhibēdus semel: aut bis: aut ampli⁹: aut min⁹. ꝓbat̃. illud opȝ vltra cogscere sine cuius cognitio ne nō recte possum⁹ dietare. sed cognoscere q̄bus semel aut bis ⁊c. est hm̃. g̊ opȝ hoc cognoscere. maior est certa ⁊ minor pȝ: q̄r nō sufficit cognoscere quanta ⁊ qualis dieta dȝ offerri in gnāli regimine nisi sciamus numeꝝ oblatio nū ⁊ q̄ntitatis particularis oblationis. vt pȝ de se. ¶ Cir ca istā partē nota ꝑmo. ꝙ cibus exhibēdus in toto tēpo re precedēte statim vel in tota vna die posset offerri: ita in numero oblationū ⁊ quātitate vni⁹ vicis ꝙ virtus in de recipit iuuamētū: posset aūt ita dari vt poti⁹ ipediret̃. verbi grā. Si socrates in die dȝ hr̃e ad sui sustentationeȝ lib. cibi pōt tot⁹ dari in vice vna. ⁊ tunc forte nō digeret̃ q̄r ante digestionē primi scd̄s crudus suppnet̃ q̄ ipedit ei⁹ digōnē. pōt aūt dari trib⁹ vicib⁹ dando q̄tuor vncias ꝓ vice octo horis iterpositis. ⁊ tūc bñ digeret̃ pria vice. ¶ Ex hoc pȝ ꝙ vltra illud qd̄ est scitum de q̄ntitate exhi bēda cibi ⁊ qualitate: opȝ scire quibus semel aut bis aut amplius aut minus in q̄ntitate in vice vna est dandū. Et ꝙ ista ꝯsideratio est necessaria. pȝ scd̄o: q̄r lr̃a: aut amplius aut minus nō itelligit̃ de numero vicū tm̃. sed de nume ro vicū ⁊ q̄ntitatis in vice vna administrāda: ⁊ hoc modo Gal. ꝓsequit̃ in cōmento. ¶ Nota scd̄o. ꝙ cognitio isto ruȝ hr̃ pncipalr̃ a vtute ⁊ cā morbi sine humoꝝ dispōne. Et h̄ tacuit Hippo. volēs ꝙ hec ꝑ ꝓterita cōsideremus. Gal. aūt in cōmento modū iudicandi ꝑ ista explanauit ⁊ dicet̃ in cōmento. ¶ Nota tertio. ꝙ ꝓter vtutē ⁊ mor bū ⁊ cām eius sunt aliqua ꝑticulariter indicātia que ex plicant̃ in scd̄a particula aforismi tanquā nō incognita significare super proposito.

¶ Aut ſm partem.

¶ Scd̄a ꝯclo in indicatione de numero cibationū ⁊ q̄nti tate vniuscuiusqȝ indicatio particulariter sumenda est a tēpore regione etate ⁊ ꝯsuetudine. ꝓbat̃. ab illis est sumē da hec indicatio ꝑticulariter ſm quoꝝ varietateȝ vices exhibitionis ⁊ q̄ntitatis vicis vnius variant̃: sȝ hec dicta sūt hm̃: igit̃ ab istis ꝑticulariter sumēda est hec idicatio. ¶ Nō ꝑmo. ꝙ q̄r ista nō significant suꝑ q̄ntitate cibi aut numero nisi ꝓ quāto significant virtutē aut in se aut in cōparatione ad morbū sic se hr̃e vel taliter habiturā. Et iō ista dicunt̃ scd̄ario significantia nō ꝑncipalr̃: aut q̄r si gnificāt morbū vel eius cām se sic habere vel taliter ad virtutem habiturū. ¶ Et ex hoc pȝ qūo hec littera. s. Et ſm partē. dȝ exponi. Nā ab istis dictis partialiter colligi tur hoc indicium q̄uis posset dici ſm partē. i. limitate: q̄r virtus ēt ⁊ morbus indistincte significat vices: sed istis consideratis distincte. ¶ Nō 3° ꝙ hec particula. ſȝ ptē. a q̄busdā ꝯiungit̃ cum ꝯclone ꝑma: ita ꝙ sit sensus. opȝ medicū cognoscere quibus semel: aut bis: aut ampli⁹: aut minus est dādus de cibo supple quo ad vl̃e regimen. ⁊ ſȝ partē. i. quo ad partiale regimē. puta vnius diei. Et ēt sen sus verus esset: ⁊ tunc scd̄a conclusio aforismi esset ibi.

¶ Dandū v̊o est aliq̄d tempori ⁊ hore ⁊ regio ni ⁊ etati ⁊ consuetudini.

¶ Ultimo nota ꝙ tps estatis significat frequenter ciban dū eē ⁊ modicū ꝓ vice. ⁊ econtra hyems ꝓportionabilr̃ facit: sicut regio calida estati frigida hyemi. Etas āt pue ritie regrit multū ⁊ sepe ⁊ ꝯsuetudo regrit varia ſm sui varietatē: ⁊ ex hoc apparet qūo istoꝝ cognitio iuuat ad h̄ iudicium habendum ⁊c. Cōmentum Gal.

Cum superius. Cōmentū diuidit̃ in duas ptes. ꝑmo ꝯtinuat̃ aforismus. ⁊ exponit̃ ei⁹ vtilitas cū gnāli expōne. scd̄o spālirer ostendit̃ qūo ex virtute ⁊ mā sit iudicādū de multitudine ⁊ paucitate tā ꝯtinua q̄ȝ discreta cibationū. ibi 2ª [Si vir tus.] ¶ De ꝑmo dicit ꝙ supius determinatū est de q̄nti tate ⁊ qualitate cibationis. hic voluit redigere ordineȝ. s. quo ad numerū ⁊ q̄ntitatē spāliuȝ cibationū. ¶ Dicit 2° ꝙ nō solū sufficit ad recte dietādū multuȝ dare de cibo aut paucū exiccatiuū vel humectatiuū nisi scias ēt q̄tiēs opȝ dare. ⁊ vtrū amplius vel min⁹ ꝓ vice ⁊ hic hr̃ huius aforismi vtilitas: ⁊ ꝑma ꝯclo dicit tria quo ad hāc pteȝ: ꝙ hec tu itelliges ex tpe etate ⁊ regione sicut superi⁹ de q̄ntitate ⁊ q̄litate. Et iō subintulit Hippo. dādū v̊o aliq̄d hore ⁊ regioni ⁊c. vbi monstrauit Hip. hec eē ꝯsiderāda ad cognoscendū si multotiens aut paulatim: aut ēt nō dā dū sit de cibo: ⁊ ista est 2ª ꝯclo aforismi. ⁊ totū est clarū. ¶ Dicit 4° ꝙ ad hec disponēda. i. bene cognoscēda opȝ ꝯsiderare q̄litatē morbi ⁊ vtutē ifirmi ꝑncipalr̃. deinde tps etates ꝯsuetudinē ⁊ silia sicut ifra dicet̃. ¶ Ubi tñ tu nota ꝙ hic Gal. nō innuit Hippo. ponere hāc ꝯclioneȝ pro prima. opȝ considerare virtutem infirmi ⁊ qualitatē morbi ad sciendum quibus semel aut bis ⁊c. vt quidam

dicunt seu introducūt: sʒ vult istā quā iaʒ ego posui. opʒ scire qbꝰ ĩfirmis semel aut bis ⁊c̃. Et ꝓbaẽ vt in cōmēto q꜡ ꝯsideratio de qualitate ⁊ q̃titate nō sufficit. vñ aūt cognitio hēaẽ: docuit in scđa volēs ꝙ ex dictis ꝑncipaliter ṽtutē ⁊ māᷓm ꝯsideremꝰ. SI VIRTVS. Ostēdit spāľr qūo sit iudicandū de q̃titate taʒ ꝯtinua q̃ȝ discreta. ⁊ diuidiẽ in duas. Pͥo ostēdit hic cōsiderationē virtutis ⁊ cāe morbi. scđo cōsiderationē illoꝝ que sunt quatuor in textu expssa. ibi 2ª [Scđm ṽo tps.] Pͥa ĩ qnque diuiditur ſʒ qnque ꝯclͥones. ibi 2ª [Qꝫ si ṽtus.] ibi tertia [Similiter ṽtute] ibi 4ª [Uirtute ṽo forti.] ibi 5ª [Si ṽo vtꝰ fortis.] ¶ Pͥa ꝯ est ista: si virtus est debilis ⁊ corpꝰ extenuatū vel hñs humores corruptos: multotiens ⁊ parū ꝓ vice est dandū de cibo. ¶ Qꝫ parū ꝓ vice sit dandū ꝓbatur. q꜡ ṽtus est debilis. g̊ nō pōt multū cibuʒ in vna vice digerere. sed nō plus est dandum q̃ȝ digerere possit. g̊ ⁊c̃. Qđ multotiēs ꝓbaẽ: q꜡ corpus est extenuatū ⁊ carēs bonis humoribus. g̊ indiget multa refectione: sed nō pōt in vice vna. g̊ opʒ ꝙ vices multiplicenẽ. ꝙ si humores sint corrupti ⁊ mali ēt est necessaria eoꝝ restauratio. s. ꝙ loco eoꝝ habeanẽ boni. hāc tñ opʒ facere cū temperamēto. i. cum cautela ⁊ arte ne cibis exhibitis corruptio augeatur vel cū temperamento. i. temperando malos humores sui per euacuationē: aut cū alterantibꝰ. ¶ Ubi nō istā ꝯclͥonē implicare duo. Unū est ꝙ ṽtute debili paucis humoribus ⁊ nō corruptis modicū ⁊ sepe cibi est dandū: vt in cōualescente: ⁊ de hoc nō est dubium. Scđm est ꝙ virtute exñte debili ⁊ humoribꝰ corporis exñtibꝰ corruptis est ēt cibandū sepe: ⁊ modicū: ⁊ hoc hʒ aliqđ ambiguitatis: q꜡ ista sunt corpa nō pura. Et iō nō pura corpora quāto magis nutries tāto magis ledes: ⁊ q꜡ ista sunt euacuāda nō videnẽ reficiēda. ¶ Nō igiẽ ꝙ cuʒ humores sunt corrupti intelligunẽ mali nō sufficientes ad corpoꝝ nutritionē: virtus ṽo dẽ debilis per viā resolutionis. Et tūc pʒ ꝙ in istis corporibꝰ: q꜡ ṽtus stare nō pōt. opʒ cibare ⁊ frequēter ēt nō pōt multū sumere in vice vna: ⁊ iō ꝯclͥo est etiā vera. ¶ Qđ aūt dẽ nō pura corpa. intelligiẽ ꝙ si nutries vltra illud qđ regulariter accipere deberet ledes ⁊ ēt ex oĩ cibo ledunẽ: q꜡ aliquid humori mali generaẽ: sʒ iuuamentū est maiꝰ. iō cibādi sunt: vt dẽ. ꝯcediẽ scđo ꝙ sunt euacuandi: ⁊ item sepe cibandi. Naʒ mali humores educi debent ⁊ boni gnāri. ¶ Attende tñ hic ꝙ humoribus corruptis ⁊ temperate q̃titatis: nō opʒ virtute debili exñte plus dari de cibo in vice vna: nec est verū ꝙ semper virtꝰ sit fortior cuʒ humores sunt corrupti nullo mō ṽtuti ꝯuenīēti. pʒ ħ eē falsū. QVOD SI VIRTVS. ¶ Scđa ꝯclͥo. ṽtute exñte debili corpe nō extenuato ⁊ abundantibus humoribꝰ laudabilibꝰ nō corruptis paruʒ ⁊ raro est exhibēdū de cibo. ꝓbatur. virtus nō indiget refectione: ⁊ per exhibitionem cibi vlteriꝰ grauareẽ. g̊ paꝝ ⁊ raro est cibādū: cū oĩno sine cibo stare nō posset. ¶ Circa ꝯclͥonē nota primo ꝙ virtus cū multitudine humoꝝ laudabiliū pōt eē debilis: aut q꜡ multi spūs sunt dissoluti vt multotiēs accidit ĩ pestilētialibꝰ: aut gaudio nimio aut nimia fame in corpibus athletaꝝ. Aliqñ ṽo est debilis nō per viā dissolutiōis spirituū: sed ꝑ viā aggrauationis ab humoꝝ quātitate: ita vt ēt in digerēdo impediaẽ. ⁊ vtroqʒ mō verificaẽ cōclusio. ¶ Nō scđo ꝙ humores pñt dici dupľr laudabiles. vno mō q꜡ optime quo ad q̃litates dispositi: ⁊ hoc nō videẽ ex toto possibile cum virtutis debilitate. scđo: q꜡ rōne sue qualitatis nō remouetur corpus a latitudine sanitatis: ⁊ hoc est poľe: vt si sic intelligatur. Nā virtus nō pōt bene istos regulare. iō nō sunt oĩno in temperamento. nō tñ opʒ ita malignatos esse: vt per suam qualitatem corpus a sanitate sua educeretur. ¶ Nota 3º. ꝙ cā quare isti cibanẽ est eadem cum causa quare corpora athletaruʒ repleta cibanẽ. vel ad spiritus generationem. SIMILITER VIRTVTE. ¶ Tertia ꝯclͥo. virtute exñte forti cū multis bonis humoribus debemus parū ⁊ raro cibare. ꝓbaẽ: q꜡ nō indiget multo cibo: ⁊ multū pōt expectare. ¶ Et nota ꝙ ista conclusio intelligiẽ in egris māli egritudie. nā in sanis tēpore hyemis cū ṽtus est fortior plus cibi damus. vt aforismo. is. Et si arguiẽ cōtra: q꜡ nō siľr est faciendū ṽtute existente forti sicut debili dẽ ꝙ nō oĩno siľr: q꜡ cū virtus esset fortis ēt rarius in tali morbo cibamus: q꜡ plus pōt expectare. VIRTVTE VERO. ¶ Ponit quartam conclusionē: ⁊ diuidiẽ in duas. pͥmo illaʒ ponit. scđo modificat. ibi [qđ si ĩterpolatio.] Cōclͥo ē ista. ṽtute exñte forti corpore extenuato vel in humoribus paucificato aut corruptos humores hñte multū ⁊ multotiens erit dandū de cibo. ꝓbaẽ. ṽtus est fortis. g̊ pōt multū digerere ⁊ humores sunt paucificati vel corrupti. g̊ indiget multa refectione. igiẽ debet etiā frequēter exhiberi. ¶ Nota igiẽ ꝓ intellectu oĩum istaꝝ cōclusionū ꝙ cum dẽ virtus fortis aut debilis: nō intelligiẽ in istis conclusionibꝰ in cōparatōe ad sanitatē. nā nullus eger hoc mō hʒ ṽtutē fortē: sed intelligiẽ respectu alterius ṽtutis alterius ĩfirmi: cui comparamus ĩ multitudie ⁊ paucitate cibi aliū opposito mō dispositū. Et dẽ ṽtus fortis quo ad cibi digestionē. Cum ergo dicimus ṽtutem fortē cū paucitate humoꝝ comparamus ad ṽtutē debileʒ cum multitudine que opposito mō se hʒ. Et ꝯstat mō ꝙ stat esse ṽtutē fortē cum paucis humoribus respectu ṽtutis hñtis multos: ⁊ stat etiā ṽtutem esse fortē cum humoribus corruptis respectu ṽtutis hñtis humores nō corruptos. in isto igiẽ respectu illoruʒ intelligamus multū ⁊ sepe esse cibandum ex causa assignata ⁊ precipue cuʒ humores dicantur corrupti a Galeno quando non sunt nisi pauci boni ⁊ residui corrupti. QVOD SI INTERPOLATIO. Remouet instātiam dicens ꝙ si interpolatio febris. i. paroxismus nobis obuiauerit: q꜡ illo modo inuadat ꝙ nō multotiens possumus cibare. vbi grā. Si omni die interpolaret horas sexdeciʒ ⁊ octo essent quiete: nō possumus debite nisi semel in die cibare. opʒ igiẽ ꝙ raro ⁊ multū demus. ⁊ ħ. q꜡ vtꝰ cū multo cibo semel sūpto tolerabit. Si tñ nō sufficeret erit opportunū sepe dari nō obstante morbo: vt supra dẽ. SI VERO VIRTVS. ¶ Ponit hic quintā ꝯclusionem dicens: ꝙ si virtus sit fortis ⁊ morbus ex abundātia fuerit humoruʒ debet dari cibus modicus ⁊ raro. ꝓbaẽ. q꜡ si multū vel sepe dareẽ nimiū augereẽ mā morbi. sed hoc nō est faciendū cū virtꝰ tolerare possit: q꜡ est fortis. ¶ Ubi nota istā qntā ꝯnē ĩtelligi vbi ṽtus sit fortis: ⁊ humores a qbus pendet morbus sint mali siue sint nāles siue nō. Nam ꝓpter abundantiam humorum a quibꝰ pendet morbus paucū ⁊ raro dandū est: ⁊ tunc ista differt a 3ª. q꜡ 3ª dicit virtute existēte forti cū multis temperatis humoribus a qbus morbus non dependet. Dic autē; volumus hanc abundantiā facere morbū. Nā possibile est in vno corpore respectu alterius esse abundantiaʒ humorum laudabiliū. ⁊ in vtroqʒ esse morbū a tali abundātia nō dependente. ¶ Et si dicatur ꝙ in quarta cōclusione cōcediẽ ꝙ virtute forti cū humoribus corruptis multuʒ ⁊ sepe est dandū. ¶ Rñdeẽ ꝙ ibi ĩtelligiẽ de corruptōe cui associaẽ paucitas bonoꝝ humoꝝ: ⁊ illi est dādū sepe ⁊ multū respectu eiꝰ ĩ q̊ nō ē corruptio cū illa paucitate. SECVNDVM VERO TEMPVS. Cōmentatur partem scđam. primo ostendit diuersitatē cibandi ex tēporum diuersitate. scđo ex etate ⁊ alijs simul. ibi scđa in fine cōmenti [Scđm ēt ꝯsuetudinē.] Prima in quatuor ſm numeꝝ tēpoꝝ. ¶ Premisso igiẽ ꝙ ſm tēpora ⁊ alia variaẽ cibus dandus multotiens ⁊ parum. Dicit primo

ꝙ in estate est dādus cibus multotiēs ⁊ paꝝ. Nam quia
v̄tus est debilis:ideo parū ꝓ vice est dandū.sed qa fit in
ea multa dissolō ⁊ corpus est tenue dādū est sepe vt p̄ma
cōbinatiōe diximꝰ. ❡ Dicit scd̄o.ꝙ in hyeme est dādus
cibus multus ꝓ vice:sed raro.multus aūt:qa v̄tus est for
tis ⁊ pōt digerere multū in vice vna. Raro aūt:quia nō
multa fit dissolō:⁊ qa v̄tus digestiua non posset isto cibo
multotiēs accepto bene vti pp morbi mām. De sanis vō
qualr cibādi sint:dictū est supra:vbi dicit̄.melius digeri
in hyeme in sanis ꝓpter calorē latētē in iteriorib9 corpo
ris.nō aūt sic in febre digestiua fortificat̄ ꝓportionabilr
in hyeme sicut in sano:qui simul cū nāli calore trahitur
intus extraneus ꝓhibens digōnem. ❡ Dicit 3° ꝙ in me/
dio vere appropinquāte estate parū cibi ⁊ raro est dādū.
⁊ rō qꝛ ver ꝓportionat̄ morbo de plenitudine in quo cū
virtutis ꝯstantia pendet a plurima materia. In quo casu
dixit 5° ꝯclō ꝙ cibus det̄ paucus ⁊ raro. ❡ Causa autem
q̄re ver similat̄ morbo de reple̅ne est:qa in eo eliquant̄
humores ⁊ currunt per totū corpꝰ:⁊ hoc maxie est veruȝ
in febricitantibus de quibus hic loqmur. ❡ Dicit 4° ꝙ
autūnus similat̄ morbo de corruptiōe humoꝝ.s.cū quo
est paucitas bonoꝝ. In tali aūt diximꝰ ꝙ si v̄tus est debi
lis modicū ⁊ sepe est dādū. Si vō fortis multum et sepe.
SECVNDVM ETATEM ET CONSVETV
DINEM. Ostendit quō per alia signa dicimus ꝙ ꝭm
hec dicta cōsideres cōsuetudinē ⁊ regionē.nā senectus ꝓ/
portionat̄ morbo de corruptiōe.pueritia morbo de reple
tione.iuuentus estati. ❡ Consuetudo vō significat se ser/
uari. ❡ Regiones vō significant ꝓportionabiliter tēpo/
ribus excepta frigida sicca quā non oportet correspōde/
re autumno:quia autumni malitia multū ex estatis ope
ratione ⁊ humorum errore ⁊ dierum inequalitate depen
det:que nō oīa sunt in regione frigida ⁊ sicca cū illis mo
dis impedimentorum causatiua. Ex his significatur ꝭm
ꝙ virtutes augent:aut debilitant:aut ex illis morbi qua/
litas innuitur. Aforismus. XVIII.

Estate ⁊ autumno cibos grauissime
ferunt.

❡ Aforismus p̄sens diuidit̄ in tres ptes ꝭm
tres cōclusiones.ibi scd̄a[Hyeme.]ibi tertia
[Uere.] ❡ Prima ꝯclō.corpib9 ifirmis in vice vna mo
dicus est dādus cibus tpe estatis ⁊ autumni. Probat̄:qa
illis tpibus est modicū danduȝ in vice vna.in qbus gra/
uissime ferūt cibos ⁊ digerūt:sed hoc est in estate ⁊ autu/
mno.igit̄. ❡ Circa partē nota ꝙ itelligimꝰ ꝯclōnē in cor/
poribus robustis ⁊ tpibus suā seruātibus nām:⁊ ꝯuenie̅/
ter rectis:vt in aforismo.15.⁊ cōparādo ad illud qd̄ alijs
tēporibus dandū est. ❡ Nota scd̄o.ꝙ de cibatione facie̅/
da tēpore morbi in istis tēporibus duplicē habemꝰ indi/
cationē:vnā a virtute tanq̄ȝ potente ad digerendū:⁊ aliā
a rebus preternām morbo ꝯiunctis:⁊ contingit istas in/
dicationes eē oppositas.vbi grā.in vere virtus digestiua
est fortis:humores tamē sunt multi sui multitudine cau
santes morbos:a virtute vt digestiua sumitur indicatio
multi cibi exhibendi in vice vna:sed a plenitudine sumi
tur indicatio modici cibi dandi ⁊ proportionabilr dicere
possumus in hyeme. ❡ Tertio nota ꝙ in corpib9 dictis
v̄tus est fortissima in hyeme.scd̄o loco est fortis in vere.
tertio debilissima in estate ⁊ autūno ꝓpter cās dictas.15°
aforismo. ❡ 4° nota cōclusiones istius aforismi intelli/
gendas esse oēs indicatione sumpta a v̄tute vt cibi dige/
stiua:⁊ tūc pȝ:ꝙ aforismi ꝯclōnes sunt vere. Cōcedendū
tn̄ est ꝙ merito dispōnis annexe stat minus esse cibādū
in vere q̄ȝ autūno cuȝ in vere sit maxima plenitudo:⁊ in
autūno paucitas nālium humoꝝ. ❡ Ex qbus pȝ solutio
questionū hic fieri solitarū.s.vtrū minus sit dandum de
cibo in vice vna tpe estatis ⁊ autūni q̄ȝ alijs temporibus.
Et vtrū minꝰ vere q̄ȝ hyeme. ❡ Respōdet̄ eni ꝙ in cor
poribus robustis ⁊ tēporibus suā nām seruātibus indica
tione sumpta a virtute vt potēte digerere plus in vice est
dandum in hyeme q̄ȝ in alijs:⁊ in vere q̄ȝ in estate vel au
tumno:⁊ minꝰ q̄ȝ in hyeme ⁊ estate:et autumno minime.
hoc enim ordine se habēt hec tempora in fortitudine vir
tutis cuȝ conditionibus supradictis. Et causa est caloris
fortificatio in interioribus in hyeme ⁊ nō in estate.imo
eius eductio:⁊ illa que sunt afo.15.dicta.sed indicatione
sumpta a dispositionibus annexis contingit minus dan/
dum in vere:⁊ sic patet remotio cōtradictionis afo.istius
etiam dictorum in precedenti commento.

❡ Hyeme vō facile.

❡ Scd̄a conclusio.tēpore hyemis plurimū est dandū de
cibo in vice vna.ꝓbatur.quia illo tēpore facillime tole/
rant multitudinē cibi exhibiti.ergo. ❡ Ubi nota ꝙ qa
in hyeme calor est fortis.ideo facillime tolerant in eligē
do semper cū conditionibus supra positis in cōclusione
p̄ma. ❡ Nota scd̄o.ꝙ facilitas tolerādi cibū est duplex.
vna:qꝛ faciliter digerat̄.scd̄a ꝙ corpus noceat̄ aut minꝰ.
⁊ vtroq̄ȝ modo itelligende sunt cōclusiones indicatione
sumpta a virtute vt est cibi digestiua. Nam quia melius
digerit̄:igit̄ minus mali humores generantur.

❡ Uere vō secundo.

❡ Tertia conclusio.in vere post hyemē plus dandum est
de cibo q̄ȝ in alijs temporibus.ꝓbatur.in vere post hye/
mem facillime tolerant corpora cibum respectu aliorū
tempoꝝ.ergo ⁊c̄.patet assumptū:qa v̄tus in vere est for/
tis.scd̄o loco post hyemē.vt patet ex his q̄ dicunt̄ afo.15.
Et intelligatur omnino cum eisdem glo.cum quibus pre
cedentes conclusiones intelliguntur.

❡ Ista est cōis afo.introductio que mihi videt̄ oīno con/
tra mentē Gal.⁊ Auic̄. Suppono igit̄ p̄mo cōia dicta ex/
ponentiū ꝙ morbus indicat de cibi subtractione:⁊ v̄tus
de cibi oblatione:sed etiā cōtrario modo fortificant̄ idi/
cationes a morbo ⁊ virtute. Nam per augmentuȝ morbi
fit fortior eius indicatio:per decremētū vō v̄tutis fit idi/
catio fortior ⁊ non per augmētū. ❡ Suppono scd̄o ꝙ ali
quis est morbus in quo virtute exn̄te forti cibus non est
dandus:⁊ tamē virtute exn̄te debili:cū eodem morbo et
alijs paribus cibus eēt dādus indicatiōe sumpta a virtu
te hoc patuit supra. ❡ Supponit̄ 3° ꝙ magis ledit̄ a ci/
bo sumpta idicatiōe a v̄tute ille cui nō est dandus:si sibi
daret̄ q̄ȝ ille cui est dādus eadē idicatione sūpta. ❡ Tūc
sit Socrates in estate eger egritudine ꝑacuta: in quo tn̄
v̄tus pp etatē est ita debilis vt cibādus sit.sed in hyeme
v̄tus eius eēt ita fortis vt cū eodē morbo nō sit cibādus.
casus pȝ esse possibilis:cuȝ in hyeme sit fortior. Et arguo
sic.indicatione sumpta v̄tute minus est dādū sumēti de
cibo in hyeme.imo nō est dandus in Socrate:⁊ in eodeȝ
in estate indicatione sumpta a v̄tute que talis est merito
estatis cibus est dandus.g̊ qn̄q̄ȝ minus dādū est de cibo
in hyeme q̄ȝ in estate semꝑ supposita idicatione sumpta
a virtute alijs paribus cum omnibus glo.quas ponunt.
❡ Ego aliter ergo introduco istas cōclusiones ita ꝙ p̄ma
ꝯclusio sit ista. Ex equali superabūdantia cibi supra illū
quī virtuti vt est morbo ⁊ cause cōiuncta ꝯuenit in vice
vna plus ledunt̄ corpa in estate ⁊ in autūno q̄ȝ in alijs tē
poribus. Probat̄.illo tpe plus ledunt̄ quo v̄tus grauissi/
me digerit:sed hoc est in estate ⁊ autūno.igit̄ ⁊c̄. Et assū/
ptū pȝ pro maiori:qꝛ cū peius digerit̄ equalis excessus a
debita mensura in peiores humores ꝯuertit̄ ⁊ difficilius
superfluitas eiꝰ expellitur: ⁊ minor patet ex dictis afori/

ſmo.iſ°.ſeruatis cōditionibus ibi poſitis. ¶ Et ſcđa ꝯclo eſt equali cibo ſumpto ſupra menſurā ꝯuenientē virtuti: vt eſt morbo cōiuncta in hyeme corꝑa minime leduntur alijs ꝑibꝰ reſpectu aliorꝫ tēporꝫ:pꝫ.qꝛ virtus digeſtiua facillime tunc dictos cibos digerit ⁊ ſuperfluitates expellit ⁊ intelligiṫ alijs paribꝰ:⁊ in corꝑibꝰ robuſtis ⁊ tēporibus ſuā nām ſeruātibus:⁊ ꝓportionabiľr intelligat ꝯclo 3ª. ¶ Qꝫ aūt hec ſit mens Auic.ꝑma quarti.pꝫ conſiderāti ſermonē eius:cū hunc aforiſmū cū ſnīa cōmēti precedētis dicere voluit.dixit enim ⁊ eſtas qdē ꝓportionabiľr ꝑ ſuā reſolutionē indiget additione cibationis ⁊ ſeparatione eius.nā vtus nō ſufficit ad digerēdū illō ꝙ multū eſt ſiľ. De hyeme dixit:⁊ in hyeme eſt res econuerſo.qñ ꝓpter paruitatē reſolōnis eiꝰ nō facit idigere cābio multo.amplius ſi multum dederūt cambium ſubito erit virtus tolerans ipm ⁊ fortis apud expulſionē eius:nō dicit.igitur plus eſſe dandum. Sed minus noceri ex eque pluri dato ⁊c. Cōmentum Galeni.

Ec verba non. Gal.in cōmēto facit duo.ꝑmo dicit nō eſſe hunc aforiſmū repetitionē.iſ.vt qdā extimabāt.ſcđo verificat aforiſmū dīiaꝫ eiꝰ a precedētibꝰ ponēdo.ſcđa ibi[Cū.n.ſupiꝰ.] De ꝑma dicit ꝙ hec vba huius aforiſmi nō ſunt duplicata:vt qdā dicunt q extimāt Hippo.idē velle hic qō aforiſmo ꝓxio cū dixit.ventres vere.Sed nō eſt ita:⁊ ꝑ vba duplicata itelligant repetita. CVM ENIM. Docendo dīiam verificat.⁊ ꝑmo cōparando hyemē ad eſtatē.ſcđo cōparādo ipm autūnū ad ver:⁊ ecōtra.ibi ſcđa[De alijs tēporibꝰ.] ¶ Primo dicit ꝙ cū ſupiꝰ dixerit quātitatez diete debere ordinari ẜm anni tpa in infirmis ⁊ in ſanis: hic fuit optimū dicere ꝙ multus cibꝰ nocet vltra menſurā.ſ.ꝯuenietē infirmo:ſed tñ hūc multū cibuꝫ ferunt in hyeme facillime:⁊ in eſtate difficillime.i.minus ex iſto nocenṫ dūmō equaliter a debita menſura recedat.Et cā eſt qꝛ calor in eſtate exit corpꝰ ⁊ virtꝰ nālis debilitatur:⁊ econtra in hyeme:⁊ ſi bene ꝓſpicis iſta eſt ſnīa ẜm introductionem quam feci.

Hic tamen cadūt due difficultates. Prima ꝓpter qō emplaſtra cerota calida ⁊ vnguenta ⁊ ſacculi:⁊ talia que exterius approximanṫ iuuant digeſtioné ſtomachi:calor aūt aeris īpedit ⁊ debilitat:cum vterqꝫ ſit calor exterior. ¶ Hic dīṫ ꝙ iſta talia vni determinato mēbro approximanṫ:⁊ ſui corpulentia poros obſtruunt:⁊ calorē intus reuerberant:qꝛ igitur vni parti approximanṫ ad illā trahunt calorē nālē ⁊ ſanguinē:vñ fortificaṫ:qō nō fit cū vľr corpus circundaṫ a calido:tūc.n. euaporat:⁊ nō fortificaṫ in aliquo loco:⁊ qꝛ obſtruunt poros ꝓhibēt diſſolutionem vel exitum caloris naturalis: quod non facit aer:quia ſunt corpulenta reuerberant intus calorem:qō aer non facit.

¶ Scđa difficultas.cū caliditas aeris adiuuet ad digōnē nocitiui in tēpore eſtatis:vnde morbi materiales abbreuianṫ quare caliditas ēt nō adiuuat ad digeſtionez.iuuamētū eñi idē videṫ eē digōnis in nocitiuo ⁊ iuuatiuo:cū vtrobiqꝫ ſit calor nālis ſolus.calor eniꝫ putredinalis putrefacit:⁊ naturalis digerit:vt ꝑmo ꝓnoſticorꝫ. cōmento vltimo. ¶ Hic dīṫ ꝙ calor accidētalis nō iuuat fortificādo actionē caloris naturalis.⁊ coagēdo cū eo in digeſtione humorū.imo iuuat ꝑ accidens preparādo mām:qꝛ illā ſubtiliat ⁊ eliquat:⁊ merito huiꝰ ꝑparationis calor nālis pōt multo faciliꝰ digerere.Et iō ſi oīno eque ſubtilis eēt humor in hyeme ſicut in eſtate citius in hyeme digereret.in iuuatiuo aūt h nō opꝫ eē:qꝛ ſumiṫ iā ꝑparatum opꝫ ad patiēdum:⁊ mittiṫ chilus ꝯuenienter epati preparatꝰ. DE ALIIS VERO. Hic comparat ver autumno addendo aliā dīiam iter preſentē aforiſmū ⁊ ꝑcedentes. ⁊ dicit ꝙ de alijs temporibꝰ a ꝑdictis.ſ.vere ⁊ eſtate que ſunt ver ⁊ autūnus:ver ꝓportionaṫ hyemi.Et iō minus eſt nocumentū ſumere cibū in eo ſupabūdātē equaliter ſuper cōuenientē menſurā. ¶ Qꝫ aūt ver ꝓportionatur hyemi ⁊ autūnus eſtati.probaṫ:qꝛ in vere incipiunt pori aperiri ⁊ diſſolui:⁊ in autūno incipit corpus conſtringi ⁊ pori claudi:⁊ hec dicta ſatis innuit Hippo.q̄nō duplicauit nec iterauit. ¶ Preterea hic loquitur de infirmis ſupra.iſ.loquiṫ de ſanis. ¶ Circa iſtam ꝑtem nota ꝙ qꝛ in autūno incipiūt pori claudi:⁊ ꝑceſſit inanitio ⁊ debilitatio eſtatis:iō nō pōt tā cito reſtaurari hec inanitio ⁊ debilitatio. ¶ In vere aūt ⁊ ſi incipiant pori aperiri preceſſit hyemis repletio ⁊ fortificatio.igiṫ in vere eque diſtante a hyeme vel eſtate eſt corpus cōtinue fortius q̄ in parte autūni eque ꝓpinqua hyemi aut eſtati.imo in ꝑnᵒ veris videṫ fortior q̄ in ꝑncipio hyemis:quo igitur ad virtutē ⁊ plenitudinem ver ꝓportionaṫ hyemi ⁊ autūnus eſtati. ¶ Nota ſcđo ꝙ lꝫ autūnus compenſatis oībꝰ partibꝰ ſit tempus in calore ⁊ frigiditate tēperatū:tñ nō eſt ita bonū ſicut ver.qꝛ inter partes ſuorꝫ dierū eſt magna valde inequalitas. Nā matutina ſunt frigida ⁊ veſpertina ſunt calida:⁊ hec inequalitas eſt cā magni nocumētī:cū apertis poris a caliditate veſꝑtina ſupueniat frigus matutinale.Et iō eſt tꝑs peius vere. Cā aūt maioris inequalitatis in autūno eſt aeris ſubtilitas ꝓpter quā faciľr infrigidaṫ ⁊ faciliter calefit. ¶ Ultimo nota ex dictis dīiaꝫ in mō idicādi temporꝫ ⁊ regionū. Nā regio tēpata nō ita indicat ſicut ver:qꝛ ver ꝓpter hyemem precedentē ſignificat repletionē:nō ꝑꝑ q̄litates tēporꝫ in ſe. Et ita regio frigrida ⁊ ſicca nō eſt ita mala ſicut autūnale tēpus cum nō necīo ſibi aſſocieṫ debilitas eſtatis acq̄ſita ⁊ partium dierꝫ tanta ineq̄litas.igiṫ ⁊c. Aforiſmus. XIX.

Is qui in circuitibus exacuuntur:nihil dare neqꝫ cogere.

¶ In iſto aforiſmo ponunṫ due ꝯcluſiones. ſcđa ibi[Sed auferre.] Prima ꝯclo eſt iſta. medicus neqꝫ volentibus neqꝫ inuitis debet aliquid dare de cibo hora exacerbationis īfirmis qui circulariter exacerbantur. ꝓbatur.qꝛ illa hora dando multa ſequerenṫ nocumēta maiora iuuamētis.igiṫ.aūt ꝑ ꝑtē ſatis patuit aforiſmo.iz. ¶ Circa ꝑtē nō.ꝙ ꝑ acuitiones vel exacerbationē intelligit hic tam verꝫ ꝑoxiſmū interpolate q̄ exacuitionē ꝯtinue ꝓportionalis. ¶ Nō zᵒ qd circuitus quid periodus ⁊ quid ꝑoxiſmus:⁊ que ſunt nocumēta cibi exhibiti in paroxiſmo:⁊ ī quo tꝑe magis noceant oīa habentur in notatis aforiſmo.xi.

¶ Sed auferri ex appoſitis ante criſim.

¶ Concluſio ſcđa.opꝫ medicū remouere illa ab infirmo que fuerint ſibi data modicū ante paroxiſmuꝫ.ꝓbaṫ.qꝛ iſtarum ablatio multa remouet nocumenta:⁊ facit iuuamenta. igitur eſt faciēda. ¶ Nota hic.ꝙ appoſita id eſt comeſta aut bibita ante paroxiſmum:aut ſunt multo ante bibita vel ſumpta:ita vt dicendum ſit ea eſſe digeſta. aut modicum ante:ſi multo ante:nō oportet ꝙ auferantur.Si vō modicum ante.ſic oportet ꝙ auferantur vomitu in principio paroxiſmi vel modicum ante. ¶ Nota ſcđo ꝙ aliter poteſt introduci concluſio ſcilicet ꝙ intendat iſtam. ¶ Medicus non debet dare ante aduentum paroxiſmi cibos q̄uis eſſent conſueti.patet.qꝛ ſumere illo tempore cibuꝫ eſt nociuum:⁊ ſic forte intelligitur ꝑma. ¶ Nota tertio.ꝙ criſis ꝓprie dicitur de motu vehemēti morbi quo infirmus aut ducitur ad mortē aut ſalutē:quandoqꝫ vō pro omni paroxiſmo:eo ꝙ in ꝑoxiſmo ēt multū moueṫ morbꝰ:⁊ hoc modo ſumitur hic. Quere

[...]cordiā ꝛ vtilitatē ꝛ āpliationē afo^me^. xi. Cōmētū Gal.

Omnis diete ordo. Gal. in cōmēto facit duo. p̊ ońdit vtilitatē afoꝛiſmi. 2° exponit ibi [Si enī interpolate.] Dicit p̊ ꝙ oīs vl'is ordinatio diete aut ē rōne q̄litatis: aut quantitatis: aut ad sciēdū q̄ñ dꝫ dari. ſꝫ ad ſignādū de duob⁹ p̄cedētib⁹. ſ. q̄ntitate ꝛ q̄litate diete ab Yp. hic nulla dat̄ auctoꝛitas i interpolatiōib⁹. i. nō docet ex iterpolatiōib⁹ an modicū vel multū ꝛ ēt q̄le ſit dādū. Sꝫ q̊ ad 3^m multū nos adiuuat. ſ. ad cogńcēdū q̄ñ debeat dari. vñ de iterpolatiōibus ab Yp. dī ħ mō ꝓtēdūt iterpolatiōes q̊ tp̄e cib⁹ debeat dari. Et ex ħ pꝫ afoꝛiſmū eē vtilē ad docēdū q̄ñ cib⁹ debeat dari ꝛ iſtā eē Yp. in iſto afoꝛiſmo. intētionē. ꝛ ꝯſidera ꝙ nō ſumo ħ p̄n^m cōmēti ad cōe ſenſuꝫ ꝙ li duobus p̄cedentib⁹ nō dicat̄ hoc de duobus p̄cedentib⁹ afoꝛiſmis. SI ENIM INTERPOLATE. Modo exponit afoꝛiſmū. ꝛ diuidit̄ in duas. p̊mo exponit p̄teꝫ p̊mā. 2° 2^am^. ibi ſcḋa [Et dixit.] Pꝛio dicit ꝙ ſi febꝛes interpolate ſeruāt vnā hoꝛā: qꝛ eadē hoꝛa ſemꝑ inuadāt aut ſaltē vnuꝫ modū ſeruēt anticipationis aut poſtpoſitionis: tūc in illo tēpoꝛe ꝛ ꝓpe ipꝫ i q̊ expectat̄ exacerbatio nihil dꝫ dari. Si vō nō ſuat aliquo mō oꝛdinē: tūc ꝑ iterpolationē nō p̄nt certificari tp̄a cibationū. Et iō hic innuit ꝛ p̄cipit nobis ꝙ neqꝫ icipiētib⁹ iterpolatiōib⁹: neqꝫ p̄ſentib⁹: neqꝫ multuꝫ appꝛopinquantib⁹ nō debemus dare aliq̄d. ¶ De p̄te 2ª dicit. ꝙ ꝑ criſim pōt Yp. intelligere trib⁹ modis: vl' añ acceſſionē: vel añ ſtatū moꝛbi vl'em: vel añ criſim ꝓpꝛie acceptā ꝛ quocūqꝫ mō itellexerit eſt veꝝ dcm̄. Sꝫ tñ qꝛ ſupi⁹ dixerat de ſtatu ꝛ ēt de criſi. iō credēdū eſt ip̄m hic loq̄ de acceſſiōe: ꝛ totū eſt claꝝ: ſi q̄d deficit vade ad xi^m. ¶ Unū tñ ꝯſidera ꝙ cognitiōes neċie ad debite adminiſtrādū dietā ſūt due. ſ. q̄ntitas ꝛ q̄litas offerēdoꝝ. i q̄b⁹ duab⁹ diſtinctis ꝛ ꝑfectis includit̄ ꝛ tp̄is cognitio ꝛ p̄parat[i]ōis ꝛ oꝛdinis. Nā ſi dieta eſt talis q̄lis offerri dꝫ. igit̄ nūc eſt tp̄s q̊ dꝫ offerri ꝛ eō. ꝛ nō eſt tp̄s q̊ dꝫ offerri. igit̄ nō eſt talis ꝛ tanta q̄lis ꝛ q̄ntā dꝫ offerri. qꝛ nō dꝫ dari: verūtñ qꝛ cib⁹ dr̄ q̄lis dꝫ offerri: ꝛ quāt⁹ ſm̄ coꝛp̄is indigentiam ꝛ coꝛp̄is indigētia multotiens ex tp̄e. ꝛ eius ꝯditionibus cognoſcit̄. iō tp̄is ꝯſideratio eſt vtilis ad ſciēdū debitā qualitatē ꝛ q̄ntitatē: ꝛ merito hui⁹ q̄ñqꝫ ad faciliorē operationē exprimit̄. pꝛo 3ª ꝯditione ꝯſiderāda p̊mū boṅū voluit Gal. 3° tegni. cū ſolū duas poſuit ꝯſiderationes in reb⁹ nō nālibus adminiſtrādis. 2^m vō voluit hic. ꝛ ibi ēt. vt pꝫ legenti.

Afoꝛiſmus. XX.

IN quoꝝ criſis fit: ꝛ quoꝝ facta eſt eq̄liter nō mouere neqꝫ nouū facere neqꝫ pharmacijs neqꝫ alijs ꝓuocationibus vti: ſed ſinere.

¶ Concl'io p̄ńtis afoꝛiſmi eſt iſta. medicus nō dꝫ mouere neqꝫ aliq̄d nouū facere: nec pharmacijs vti vl' alijs ꝓuocatiōib⁹. Sꝫ dꝫ nāe dimittere coꝛp̄a i q̄b⁹ criſis ē f̄cā ꝑfecta: aut in q̄bus ꝑfecte fit. Concl'io ꝓbat̄. qꝛ talia faciēdo ꝛ ñ dimittēdo nāe ꝑiculū ē magꝭ nocumēti q̄ꝫ iuuamēti: ꝛ nō expectat̄ veriſil'r iuuamētū notabile. igit̄ nō dꝫ illa face͛. Nō eſt ꝯñtia: ꝛ aſſūptū patebit in notatis. ¶ Nota igit̄ p̊. ꝙ cū criſis ip̄oꝛtat motū velocē ꝛ vehemētē moꝛbi q̊ ifirm⁹ ducit̄ ad moꝛtē: aut ad ſalutē i nālib⁹ moꝛbis maxime. iō in criſi cōiter tres notam⁹ tranſmutationes: quaꝝ quelibet a doctoꝛibus dī criſis. ¶ Pꝛima eſt māe agitatio ꝛ cōmotio verſus vias ductuū ſiue cū illa ſit ſeparatio iuuatiui a nocitiuo ſiue nō. ¶ Scḋa eſt ipſa materiei expulſio a loco in quo p̊mo ꝯtinebat̄ ad terminuꝫ ad quē a v̄tute mandat̄ ſiue exteri⁹ vt in criſi euātionis: ſiue itra: vt in criſi ꝑmutatiōis. ¶ 3^a eſt alteratio ſequēs hāc expulſionē ſiue ad bonū fuerit ſiue ad malū. ¶ Nō ſcḋo. ꝙ criſis fit dū iſti motus ſunt in fieri: eſt p̄cipue p̄i mi duo: tūc vō dr̄ facta cū iſti motus ſunt cōpleti. ¶ Nō 3°. ꝙ criſiuꝫ quedā eſt laudabilis ad ſalutē: quedā vō mala ꝛ ad moꝛtē. criſium aūt laudabiliū quedā eſt diminuta: quedā ꝑfecta: ꝛ quedā ſuꝑflua. nā cōtingit nām mām peccātē nō totā euacuare ꝛ partē relinquere que facilius vincet̄: ꝛ cōtingit plus q̄ꝫ opꝫ euacuare ꝓpter irritationē vel mēbꝛi. vñ ſit euātio diſpōnē: ꝛ ꝯtingit precedere illō ꝙ opꝫ eam euacuare iuxta poſſibilitatē que cuꝫ iſto mō ſit ſeruatis alijs cōditionibus in cōmēto dicendis erit ꝑfecta. Iſta igit̄ talis dr̄ facta eq̄liter aut fieri eq̄l'r. Et de iſta loquit̄ Yppo. q̊ poſſet large hoc mō deſcribi. Criſis eſt illa laudabilis ꝑ quā tal'r mā moꝛbi a coꝛp̄e tota educit̄: ꝛ inde ſequit̄ moꝛbi remotio ſine p̄paratione ad recidiuā merito talis māe qualis fuit illa que dictū moꝛbū cauſabat. Et tūc apparet cā verificans afoꝛiſmū. Nā cuꝫ nā ita facit nō eſt agēdū reſpectu illi⁹ māe a medico: qꝛ tūc opatio ſuꝑflueret. ſic criſis fuit eq̄l'is ꝑfcā: ꝛ ſi nā ita facit: nō eſt a medico ſtimulāda vel ipediēda: qꝛ ꝑiculuꝫ eēt aut diſſōnis criſis: aut ſuꝑfluitatis ex medici opatione. ¶ Apparet igit̄ ſcḋo ita debere gloſari afoꝛiſmi ꝯnē ꝙ medicus nō dꝫ opari in dictis coꝛpoꝛibus circa mām moꝛbi: cuius ſit vel facta eſt ꝑfecta criſis euacuando vel mouēdo vel ꝓuocādo cū quo tñ ſtat ꝙ circa aliaꝫ mām poſſit opari: cū poſt vnius moꝛbi ꝑfectaꝫ criſim ꝯtingat aliū moꝛbū remanere. ¶ Nō 4° ꝙ dr̄ nō mouere. ħ pōt intelligi plurib⁹ modis. vn⁹ ꝙ medic⁹ nō dꝫ mouere hec coꝛp̄a motu locali. qꝛ ille poſſet criſiꝫ ipedire v̄tutē debilitādo aut mām nimis agitādo. ¶ Scḋo nō mouere. qꝛ nō euacuare. ſꝫ cū dicim⁹ neqꝫ ad nouū facere pōt gnālis intelligi de oī opatione medici: vt cibatione alteratione cliſteri ꝛ ſil'ibus. ¶ Uel ſcḋo ſumit̄ ſp̄ālit[er] ꝑ alteratiōe qꝛ medicus hoc tp̄e nō dꝫ alterare: ꝛ erit ſenſus. medicus mām ꝛ coꝛpus in perfecta criſi tā cū ſit q̄ꝫ cū eſt facta nō dꝫ euacuare vel alterare: ꝛ tūc reſiduū neqꝫ pharmacijs vel alijs ꝓuocationib⁹ vti: ſed ſiue ſtabit ad ſpecificādū li mouere ꝛ erit ſenſus dicens ꝙ nō dꝫ mouere euacuando: ſiue talē euacuationē faceret cū pharmaco educēte ꝑ ventrē vel vomitum ſiue medicinis ꝓuocantibus. ſ. aut ſudoꝛē aut vꝛinā aut mēſtrua. Nā illis ꝓpꝛie cōuenit nomen medicinarū ꝓuocantiū. Et cā eſt clara ex dictis: qꝛ tota mā ꝑfecte remota eſt. ¶ Debet aūt ſinere: qꝛ nāe dimittere ꝛ nō operari ꝑ ſe ad aliq̄d dictoꝝ: ſed remouēdo impedimenta operū nāe hꝫ opari: vt ꝓhibēdo clamoꝛes ꝛ motus ꝛ ea q̄ impedire p̄ńt. de q̄b⁹ dicit Gal. p̊ de creticis. 5° capl'o. Iteꝫ cū odoꝛamentis pōt virtutē ꝯfoꝛtare. ꝛ ideo aliquo modo operari.

QUeritur Utrū medicus cuꝫ perfecta fit criſis vel facta eſt debeat euacuare vel alterare coꝛp⁹: Affirmatiue arguitur ſic. nunq̄ꝫ pōt ifirmi natura facere criſim ꝑfectam ſine adiutoꝛio medici. ergo ꝛc. Aſſumptum ꝓbatur. quia non pōt in p̄ncipio moꝛbi ꝛ in augmento. ergo nec in ſtatu. Aſſumptū eſt Gal. in cōmento. quia perfecta criſis ſequitur ſigna perfecte digeſtiōis que in ſtatu vel poſt. pꝛobatur conſequentia. quia virtus in ſtatu eſt debilioꝛ. ergo ſi in pꝛincipio nō poteſt. nec in ſtatu poterit. ¶ Secundo ſic. materiā peccantē facturaꝫ moꝛbum nō ſufficit virtus expellere ante moꝛbuꝫ. ergo nec in moꝛbo. nec valet ſi dicat̄. ꝙ hoc eſt ꝓpter digeſtionem. pꝛimo quia ſanguinem ſolo quāto peccantem non ſufficit expellere qui tñ eſt ſūme digeſtus. Secundo: qꝛ in moꝛbo ſynthomatice virtus mām non digeſtā: vt ſepe in criſi mala pellit exterius. ergo cauſa expulſiōis nō eſt ſola digeſtio. ¶ Tertio per adiutoꝛiū medici ꝯtingit cri

sim perfectā velocitari ꝛ infirmū citius ad salutē ꝑduci.
sed talia sunt a medico faciēda. igit̄ ꝛc. Assumptum pꝫ. qꝛ
pōt medicus aliqua administrare remedia que materiā
nō educēdā per crisim nō cōcernent nec euacuare pote/
runt: sed tm̄ velocitare mãe crisi expellende motū ad ex
tra. ⸿ Confirmatur. qꝛ crisi futura ꝑ fluxū ventris etiā
perfecta: si in intestinis sint feces pure sunt euacuande
clisteri cū inde remoueat̄ impedimētū sine vlteriori in/
citatione. igitur aliquo mō est euacuandū. ⸿ 4° lꝫ nā est
cōpletura digestionē: virtus tm̄ dꝫ iuuari. ergo ꝛ in crisi.
⸿ 5° virt⁹ faciēs crisiꝫ agit mere nāliter. igit̄ in obiectū
cōsilr̄ dispositū agit vnico mō. Cū igit̄ mã crisi expellen
da sit vno mō disposit⁹. Sequit̄ ꝙ vno mō trāsmutabit̄
ꝛ nō diuerso mō. hoc videt̄ falsuꝫ in crisi ꝑfecta. qꝛ p̄mo
hec mã in crisi perfecta a benigno sepatur: deinde expel/
lit̄ ad vias ductuū. deide ex̄ corp⁹. Si igit̄ fieri nō pn̄t si
ne adiutorio medici a nã seq̄t̄ ꝓpositū. ⸿ Sexto sic. cō/
tingit vltra mām crisi expellēdā aliquā aliā mām pecca
re: sed hoc stāte medic⁹ dꝫ euacuare aut alterare. igit̄ ꝛc.

In oppositum est Hippocras in aforismo.

Pro dubio notādū primo. ꝙ hoc nomen crisis i
greco significat iudiciū vl̄ litis sepa/
tionē: ꝛ sicut illos q̄ sunt expectantes sn̄iam ꝑsonaleꝫ aut
absolutoriam: aut ꝯdēnatoriā: videm⁹ anxie ꝛ moleste se
hr̄e vsqꝫ ad latā sn̄iaꝫ: ita cōiter illos q̄ sūt i crisi videm⁹
anxiari ꝛ medicos p̄cipue iperitos videm⁹ dubitare de fi
ne eoꝝ: iō sicut p̄mi dicunt̄ eē in iudicio vel sub iudicio
ꝯstituti. ita medici antiqui aduenīēte crisi dicebant com
muniter illos sub iudicio positos eē. Et iō crisis signifi/
cat iudiciū ꝑ qd̄ sepat̄ lis ꝓprie ꝛ in medicina trāsumpti
ue motū celerē ꝛ fortē ꝑ quē infirm⁹ aut ducit̄ ad salutē
aut ad mortē. Et si tu istis metaphoris dlecteris lege p̄m
caplm p̄mi de creticis. ꝛ p̄m caplm scōe q̄rti. ⸿ Nota 2°
ꝙ iste transmutationes celeres ꝛ fortes per quas ifirm⁹
ducit̄ ad salutē vel mortē sūt cōiter tres. vna est sepatio
ꝛ cōmotio mãe an̄s ei⁹ expulsionē. scōa est expulsio. 3ª est
alteratio: vt dr̄ supra: ꝛ hoc mō loquit̄ hic de crisi ꝓut ali
queꝫ de istis tribus motibus importat aut aggregatum.
⸿ Nota 3°. ꝙ calor nālis agēs vt nālis agit ꝑꝑ finē a nā
intentū. Et iō cū agit in humiditatē benignā vel ad beni
gnū reducibilē ꝛ nutriturā corpus agit dispositioneꝫ s̄m
quā parat̄ illa humiditas i corpe detineri. Et nō hꝫ quā
parat̄ a corpe expelli. Cū aūt agit in sup̄fluitatē vel hu/
morē nō reducibilē ad benignū agit dispōnē preparāteꝫ
ad hoc vt illa a corpe facilius expellat̄: ꝛ hec preparatio
nō tm̄ est merito modi sube. sed ēt merito ꝓprietatis in/
currētis iter v̄tutē mēbroꝝ ꝛ humoꝝ tam in benigno q̄
in nocitiuo digesto. ⸿ Ex quo seq̄t̄ ꝙ lꝫ sanguis ꝛ alij nā
les humores sint digesti. ēt magis tp̄e sanitatis q̄ morbi:
tm̄ alius est modus digōnis quē recipit sanguis in febre
synocha: vbi grā de putredie: ꝛ alius quē hꝫ i corpe dispo/
sito nālissime. Nā per digōneꝫ scōam recipit ꝓprietatē:
vt a mēbris attrahat̄ ꝛ retineat̄. Sed ꝑ aliā que est in no
citiuo recipit ꝓprietatē ꝑparantē: vt faciliter expellatur:
⸿ Nota 4° ꝙ forme mere nāliter agentes ꝛ simpliciuꝫ
corpoꝝ diuersis tēporibus s̄m varietatē circunstantiarū
agūt per se ꝛ extensione diuersos. imo ꝯ̄rios effect⁹ ꝛ nā/
liter. vbi grā. aer superpositus aque quiescit in spera sua
ꝙ si aqua supponat̄ sibi videm⁹ aerē ascendere nāliter.
Et nō est dubiū ꝙ quies in termio a quo est ꝯ̄ria motui
ab illo: vt sumit̄ 5° physicoꝝ: ꝛ multa alia exempla poni
possent respectu diuersoꝝ obiectoꝝ q̄ diuerso mō opant̄:
ꝛ de multis medicinis ꝛ venenis ꝛ manifestum est. imo
ignis coagulat lutū ꝛ eliquat plumbū. In sūma ḡ nō est
icōueniēs v̄tutes nāles in nobis mere nāliter agētes hꝫ
circūstātiaꝝ varietatē agere respectu eiusdē obiecti di
uerso mō obiecta agere ꝯ̄rias dispōnes ꝛ mot⁹. ⸿ Nā 5°
nō eē icōueniēs vnā v̄tutē nālē qn̄qꝫ magis conari qn̄qꝫ
minus ēt ipsa nō fortificata ꝛ debilitata. Nā videmus ꝙ
vapores in aere calido celeri⁹ ad glatiē redeūt q̄ facerēt
in aere frigido vel tēperato. vt pꝫ de illis q̄ in grandinem
conuertunt̄ tēpore estatis ꝛ nō in hyeme. Nō. n. dici pōt
cām imediatā frigiditatis eē aerē calidū. nec reflexionē
spēꝝ frigiditatis ab illo vapore ad aerē multiplicataruꝫ.
cū sit in ꝯtinuo descensu: ꝛ nō supra reflecterent̄: nec so/
lam fugā vnā a ꝯ̄rio. ꝑ cā possum⁹ ponere hui⁹ cām: que
tm̄ si poneret̄ cā sola: tm̄ adhuc illa fuga fit a p̄ncipio itrin
seco multo celerius ꝑtes illas ꝓpinquare faciēte ꝑꝑ ꝯ̄riꝫ
iuxtapositionē. hoc idē ad sensum manifeste videm⁹ cuꝫ
fiat rigor ꝛ mot⁹ mēbri inuoluntari⁹ cū mã mordicatiua
super ipsuꝫ mouet̄ q̄ alias nō fieret. Ex quo sequit̄ ꝙ ali/
qua virtus cuiusdā motus factiua ꝯtinue debilitabit̄ ab
solute. ꝛ tm̄ ꝯtinue intrinsece sufficit ad illū motū causan
dū. ⸿ Sequit̄ scōo ꝙ q̄uis mēbrorum v̄tus nō multuꝫ
stimulata a mã nō sufficiat eā expellere: qꝛ non pōt cum
istis circūstātys tanto conatu conari q̄tū est opportunū
tm̄ eadē v̄tus cū mã multū molestauerit poterit expelle/
re: ꝛ si absolute sit debilior. ⸿ Sexto nō crisim aliā lau/
dabilē aliā vo nō. ꝛ hic de laudabili loq̄mur ꝛc. irē lauda
biliū alia perfecta alia diminuta: ꝛ alia sup̄flua. vt dictū
est supra aforismū. Et hic pone diffōnem ꝑfecte. hic igit̄
de ꝑfecta loq̄mur hn̄te sex conditiones in isto cōmēto vi
dēdas. ⸿ Ultimo nō ꝙ euacuatio aut alteratio vel est i
corpe in q̄ fit crisis respectu humoris. cui⁹ crisis sit ꝑfcā
aut respectu alteri⁹ humoris vel rei: vt dr̄ i expōne afori
smi. ⸿ Tunc dicit p̄° ꝯ. Contingit aliquā eē crisim lauda
bilē icōpletā. pꝫ ex his que dicunt̄ in illo aforismo. Que
relinquunt̄ in morbis. ⸿ Sꝫ ꝯtra. ꝑte mãe euacuata in
crisi laudabili crescit ꝓportio v̄tutis ad mām residuam.
igit̄ si in p̄ncipio poterat euacuare parte euacuata pote/
rit euacuare residuū. ꝛ sic fiet crisis cōpleta. Assumptum
ꝓbat̄. qꝛ nō plus decrescit virtus q̄ mã ex quo crisis est
laudabilis. ḡ ꝓportio virtutis ad mām crescit. pꝫ ꝯn̄ia.
qꝛ maiori ꝛ minori termino alicuius ꝓportionis decrescē
tibus dū mō maior nō plus decrescat ꝓportio inter illos
terminos crescit. ⸿ Hic pōt dici ꝙ virtus hꝫ maiorē pro
portionē ad mām remanentē quā prius habuit ad eādē
remanētē: sꝫ ad illā p̄us nō habuit ꝓportionē talē ꝙ illā
posset expellere. ꝛ ita nō hꝫ nūc: vt si mã fuerit difformis
ꝛ ꝑtē subtilē digestā potuerit v̄tus euacuare ꝛ grossā nō.
Ex h̄ seq̄t̄ hanc ꝯn̄tiā nō valere. a. mã plus resistit q̄. b. ꝛ
v̄tus pōt ꝑtē. a. euacuare. ḡ ꝛ partē. b. alioꝝ ꝑitate suppo/
sita. ⸿ 2° dici pōt. ꝙ ꝓportio absolute virtutis ad mām
crescit. Sed ꝓpterea ꝙ virtus hꝫ ēt corpus regere mul/
tū paucificato instrumēto intēdit regimen totius dimis/
sa euacuatione. videm⁹ enim sepe facta forti euacuatiōe
fieri syncopim corde retrahente spūs ad se. v̄tus igit̄ ꝛ si
maiorē hēat absolute ꝓportionē supra mām. nō tm̄ ma/
gis sufficit euacuare: aut qꝛ nō ita applicat̄: aut qꝛ nō ita
conat̄. ⸿ 3° dici posset ꝙ virtus absolute per viā dissolu
tionis plus ꝓportionabilr̄ debilitat̄ q̄ mã minorat̄: ꝛ tm̄
crisis est laudabilis: qꝛ v̄tus: ꝛ si nō hꝫ i fine euacuatiōis
maiorē ꝓportionē q̄ in p̄ncipio: tm̄ est habilior ad maio/
rē ꝓportionē habendaꝫ q̄ in p̄ncipio habuit: vnde facta
spirituū restauratione poterit meli⁹ residuū euacuare q̄
si pars p̄ma euacuata nō esset. Nō. n. dubiū est plus ꝓpor
tionabilr̄ debilitari virtutē socratis portantis lapides in
die q̄ minoret̄ cumulus portandus in anno cum fortes
forte in die vsqꝫ ad subduplū portatiue potentie veniat
ꝛ tm̄ ad aliquē totū ferendum vtile ꝛ conueniens est vna
die cū tanta debilitatione portare: qꝛ v̄tus postea e gete

tabis reficit᷑:sed nō cumulus. ꝓportionaliter igit᷑ imaginari possumus de virtute ⁊ mā̄ educenda. ⸿ 2ª ꝯclio. cōtingit nā̄m sine adiutorio medici ꝑfectam crisim facere. p3 ad experientias ⁊ ex cōmēto. ⸿ 3ª ꝯclio. post crisis perfectam contingit medicū recte operando ab eodem corpore euacuare. p3 in casu qnti argumēti. ⸿ 4ª ꝯclio. medicum recte operantē natura factura perfectā3 crisis cōtingit aliqd a corpore euacuare. patet de fecibus duris in recto intestino existentibus cū crisis fluxū ventris est factura. Attēde tñ ꝙ tūc lenitiuo tm̄ euacuant᷑: nec respicit mā̄m crisi pellendā. ⸿ 5ª ꝯclio. nō debet medicus nā̄ factura in breui perfectā crisim: aut postquā fecerit operari aliquid alterando mā̄m crisi educendā: aut eius euacuationē incitando: vel roborando: vel eidē euacuationi resistendo. hanc cōclusionē vult hippo. in aforismo. ⁊ ꝓbatur per rationem aforismi.

Ad argumenta principalia. Ad pͥmū negetur assumptū. Et cū dr̄ non pōt in pͥncipio facere ꝑfectam crisim. igit᷑ nec in statu. neganda est cōsequētia: nec valet. virtus est debilior in statu q̄3 ante. ergo si ante nō potuit: nec posterius poterit: q2 in statu materia est digesta digestione ad expulsionē preparante: ⁊ nō in tēporibus p̄cedentib⁹. Et tu hic ꝯsidera differentiam inter euacuationē naturalē synthomaticā ⁊ creticā veram vel bona3 que dr̄ multotiens nālis. imo dicimus fieri a nā̄ nāliter operāte crisim perfectā: sed nō digesta mā̄ synthomatice. Nā mā̄ nō digesta nā̄ nō expellit mā̄3 nisi pp nocumentū. ⁊ iō ꝓpter synthoma. sed cū mā̄ digesta est cā expellendi est ꝓprietas currens īter nā̄m ⁊ materiā3: merito cuius virtus est nāliter ꝓductiua q̄litatis mouentis mā̄m extra corpus ⁊ mā̄ ex receptiua eius etiā nāliter sicut ꝓprietas inter cibū ⁊ membrū trahit naturaliter nutrimētū. ⸿ Ad 2ᵐ dr̄ ꝙ nō repugnaret in sanitate aliq̄3 mā̄m digestam expelli vt colligit᷑ 2ª pͥmi summa de vrinis. dico tñ nō semꝑ talē mā̄m facturā morbū expelli in sanitate. ⁊ h̄ q2 mā̄ nō stimulat: aut ēt si stimulat nō est digesta digestione qua in morbo: ⁊ p3 tunc solo argumēti de sanguine. ⸿ Ad 3ᵐ argumentū ꝯcedit᷑ ꝙ h̄ est cōtingens: q2 tñ medicus nō pōt h̄ scire. imo verisilr̄ plus debet credere se aut aucturū aut impediturū. ideo nō debet facere sicut quandoq3 euacuatio materie indigeste confert. vt prima quarti. caplo de cura putridarum in gnāli. nō tñ d3 fieri. ⸿ Ad 4ᵐ neget᷑ similitudo: q2 digestio nunq̄3 nocet. sed euacuatio hñ: cu3 iuuatiuū simul cum nociuo egrediatur. ⸿ Ad 5ᵐ responsum est in positione.

Cōmentum Galeni.

Ostquam de ordinatione.

[P]Ostqua3 de ordinatione. Gal. in cōmento facit duo. primo cōtinuando ponit gnālem intentionē. 2° spāliter exponit aforismū ibi 2ª [Dixit igit᷑.] De pͥma parte dicit ꝙ postquā hippo. de ordiatione diete dixit. hic ostēdit qñ nā̄ d3 dimitti operari: vt faciat medicus illud qd̄ est infirmis opportunu3. Et vult in sūma in aforismo ne preoccupemus nā̄m festinantes per aliqd̄ adiutoriū nisi diete ordinationibus: ⁊ ostendit quādo nā̄ nō est ꝑmittēda operari: s3 poti⁹ debeat adiuuari. DIXIT IGITVR. Exponit magis spāliter: ⁊ diuiditur in duas. primo ponit sententiam tam explicitā q̄3 implicitam aforismi. 2° auctoritate hippo. ostendit que sit perfecta crisis ⁊ que imperfecta. ibi scd̄a [vñ aliud.] Dicit pͥmo hippo. dicere ꝙ ea corpora. i. eoꝝ corporum egroꝝ quoꝝ crisis fit perfecta: aut perfecta est equalr̄ nā̄ est permittenda operari sicut facia᷑ s̄m ꝙ op3 neq3 nos intromittamus de ea īpediendā. i. permittenda in sua operatione cretica illam augendo aut minuendo. Sed si natura moueatur ad crisi3 imperfecte. op3 ꝙ de motu eius deficit itromittamus nos aut compleamus. ⸿ Ubi nota pͥo ex mēte Gal. tūc velle hippo. nā̄m dimitti operari cum fit crisis: aut cū facta est: sed si crisis nō fit. imo sumus in morbi p̄ncipio: ⁊ credamus crisim futuram die 20ª. verbi grā. Non inconuenit medicis aliquid euacuare aut digerere: vt morbus abbreuietur: q2 ex istis operibus nā̄ nō impedit᷑ in suis operationibus. imo fit fortior ad crisim faciendam qñq3 vel fit potēs ad mā̄m insensibiliter expellendā aut dissoluēda3 ante tempus crisis qd̄ melius est q̄3 crisim in illa 20. die facere. Sed si crisis fit: q2 nā̄ est in cōmotione antecedente vel in actu euacuationis: nos tūc debemus dimittere nā̄m operari ⁊ nō administrare nisi tm̄ debita3 dietam s̄m v̄tutis indigētiā nisi videamus nā̄m perfectam crisim esse facturā. Nam in isto casu magis est dubitandu3 de nocumento per huius opera q̄3 sperandū de iuuamento: vt dictū est in dubio. ⁊ si forte qñq3 per aliqd̄ adiutoriū facilitaret᷑ crisis ⁊ velocitaretur: tñ ꝓpter dubiū dcm̄ talia sunt dimittenda. ⸿ Et ex hoc p3 solutio ad cōmune dubiu3: vtrū nā̄ factura perfectā crisim nō concurrente adiutorio medici d3 medicus digerendo vel euacuando mā̄m aliquid facere. Na3 ꝯcedendū est qd̄ sepe est faciendum anteq̄3 natura incipiat crisim. vbi multu3 longinqua sit futura crisis ⁊ actio nature in mā̄m debilis: ⁊ precipue vbi dubitemus de completo nature opere: qd̄ accidit sepissime. ⁊ iō medici in p̄ncipijs morborum vtuntur minoratiuis ⁊ digestiuis etia3 in augmento. Si autem crisis futura sit de ꝓpe nō puto si certi sumus de bonitate eius artificialr̄ aliqd tale esse agendum: sed solum ordini diete esse insistendum ꝓpter dubium de nocumēto in diuertēdo nā̄3 a suo opeꝛ. VNDE ILLVD. hic docet que crisis sit perfecta: ⁊ que imperfecta: ⁊ diuiditur s̄m hoc in duas. ibi 2ª [Si enim.] In pͥma cōtinuādo dicit. ꝙ hac causa hippo. in libro de chimis dixit hoc ad declarandū que crisis est perfecta: ⁊ est breuiter ꝙ crisis perfecta indiget sex cōditionibus quaꝝ prima sit: vt fit per euacuationem. nam crisis cū euacuatione est perfectior eaq3 est per apostema. ⸿ 2ª vt sit purgās chimos nociuos qui sunt causa morbi ⁊ corpori dominantes: q2 talis est melior opposita. ⸿ 3ª vt purgatio fiat recte a loco vbi est minera materie morbi que melior est sibi contraria. ⸿ 4ª est. vt fiat cu3 quiete ⁊ corporis lenitate. hec enim est opposita melior. ⸿ 5ª vt si post apparitionem signorum complete digestionis. iste enim est melior cōposita. ⸿ 6ª ⁊ vltima. vt fiat in die cretica. quia est etiā laudabilior opposita. Cum ergo omnes iste conditiones conueniunt crisis est perfecta. ⸿ Circa partem nota primo ꝙ crisis perfecta de qua hic loquimur est completa laudabilis ⁊ manifesta. ita ꝙ conditionum hic positaꝝ quedam sunt requisite ad crisim manifestanda3 pro bona: ⁊ non sunt conditiones ab alijs differentes quo ad ipsam esse bonam. Sicut conditio 3ª nihil addit supra scd̄a3 ad faciendam crisim bonam: sed cognitio eius facit cognoscere scd̄am. Et ideo additur ad manifestandum tm̄ bonitatem crisis. ⸿ Nota scd̄o ꝙ conditiones perfecte crisis qñq3 magis explicite qñq3 minus enumerant᷑ ab auctoribus. vt tertio de crisi. 2° ca. solum quatuor conditiones vident᷑ enumerari a Gal. ⸿ Dixit eni. pͥᵐ itaq3 significantiū bonitatem crisis p̄sentis: ⁊ maius ipsorum est digestio. ⁊ signum 2ᵐ est: vt fiat crisis in aliquo dieꝝ eius quē precessit ⁊ indicauit dies indicationis ei ꝯtinuus in virtute. ⸿ Tertiū est natura egritudinis ⁊ ipsi⁹ modus ⁊ per nā̄m egritudinis ⁊ modū intelligit ꝙ sit facilis aut maligna. Et paulo post subdit. post hoc ꝯsiderādū an cri-

sis sit cōueniēs nature egritudinis. Sed ad ista quatuor signa illa sex posita reducunt̄. ita vt quasi in idē redeāt. sitr Aui. scđa quarti videtur ponere nouē signa vel conditiones bone crisis que ēt ad has sex reducunt̄. ¶ Modus aūt reducēdi est ꝙ natura egritudinis. s. ꝙ sit salua: ⁊ pulsus ⁊ bonitas dispositionis virtutis oīa reducant̄ ad quartā. s. ꝙ fiat cū qete ⁊ facilitate. Nā vbi opposita ponuntur in esse nō fit crisis quieta facilis: sed molesta difficilis oīno. Crisim aūt eē indicatiuā reducit̄ ad sextam ꝯditionē: cū dī ꝙ fit in die cretica. s. radicali ⁊ priꝰ indicata. Or aūt sit ꝯueniens nāe egritudinis includens scđa ⁊ tertia significationibus hic positis. ¶ Nota ꝙ lȝ dicant̄ iste esse conditiones bone ⁊ cōplete crisis ꝓprie: tñ dicūtur signa accidētia cū crisi per quē cōprehendimus crisiȝ esse perfectā. ⁊ iō de istis eisdē signis determinatū est: ⁊ hic: ⁊ in locis allegatis. ¶ Ex quo pȝ. ꝙ hic nō ponuntur tanquā cōstituentia diffōnē perfecte crisis. sed posita sūt superius que ex dictis signis hȝ significari. vt pȝ locis allegatis. scilȝ tertio de crisi ⁊ scđa quarti. ¶ Ex quo scđo pȝ nullū istoꝝ esse superfluum. etsi per aliud presupponatur. ¶ Patet tertio aliquā bonā crisim cōtingere nō oībus istis signis precedentibꝰ: ⁊ cōpletā: sed illā nō esse notā dum fit vt crisis in pͥma die vel quarta: qꝛ eniȝ nō precessit indicatio nō sumus bñ certi de complemento eius. ¶ Ultimo nota ꝙ causa q̄re ista significāt ꝑfectā crisiȝ est: qꝛ significant dominiū cōplete v̄tutis sup māam morbi: ⁊ morbi subdominiū. vñ etiā ex cā declarari pōt. nam melius est malā māam pelli a corpore q̄ȝ ipsaȝ facere apostema: ⁊ melius humores nociuos qui sunt causa morbi educi q̄ȝ ꝯtrarios: ⁊ cū a loco minere educunt̄ significat̄ ex isto māam morbi educi: ⁊ qñ est cū quiete ⁊ leuitate est signū ꝙ nō multū notabiliter debilitat̄ virtus ꝓpter bonuȝ qđ educat̄. Et qñ apparent signa digestionis iā supra dictū est māam factā esse obedientem expulsioni ⁊ in die cretica. Itē iuuat̄ virtus super celesti aspectu. SI ENIM MINVS. Ostendit que crisis sit iperfecta dicens ꝙ si vna vel altera deficiat de istis significationibus aut alie excedant istis. s. cōtrarie nō erit ꝑfecta ⁊ certa. qꝛ saltem nō erit certa: ⁊ legat̄ cōiunctim certa ⁊ ꝑfecta: qꝛ vt dixi stat esse ꝑfectā in prima die: ⁊ sic nō in die cretica: sed nō erit certa. Et sic in summa colligat̄ ꝙ hec signa reqrunt̄ ad sciēdū crisiȝ eē bonā ⁊ ꝑfectā: pōt aūt eē bona ⁊ ꝑfecta sine istis: sed nō sciet̄.

Aforismus. XXI.

Que ducere opȝ vndecunqȝ maxime natura repit inde ducere per conuenientes regiones.

¶ Cōclusio aforismi est ista. humores quos opȝ euacuare medicus dȝ per illa loca euacuare per que nā tentat: dummō sint conuenientia. Probat̄. qꝛ ita faciendo iuuant ⁊ opposito mō nocent: igit̄ ⁊c. ¶ Pro itellectu aforismi nota. ꝙ cū dictū sit in precedēti aforismo ꝙ cū natura nō ꝑfecte crisim sed diminute facit medicꝰ dȝ residuuȝ euacuare. iō Hippocras voluit docere ꝑ quā viā talia que a nā nō vident̄ euacuanda sine adiutorio debeant a medico educi. ¶ Nota scđo ꝙ taliū materierūȝ educendaꝝ qñqȝ cognoscit̄ nāam tentare aliquā educere ꝑ quādā corporis regionē: vt si nā crisim imꝑfectaȝ fecerit fluxu vētris. Et videamus fieri rugitus in intestinis significat̄ ꝙ nā hāc māam agitat versus intestina. Si v̄o video fluxū sanguinis narium iudicabo nāam versus nares māam deriuare: ⁊ hunc motū dicit Hippocras repere: qꝛ est nō cōpletus queādmodū animalia sine pedibꝰ se mouentia dicunt̄ repere habentia imperfectū motuȝ localē in genere aīalium: in his casibus mā est euacuāda per loca per que nā conat̄ si illa sint conuenientia: ⁊ tunc pȝ cā. Nam multo melius euacuantur euacuante ⁊ iuuāte nā q̄ȝ illa renitente. Sed ad euacuationē per talem locum vnde nā conabat̄ iuuat natura ad aliā differentiaȝ contra nitenteȝ. ergo alijs paribus melius per talia loca fiet euacuatio. Or si dicatur ꝙ si nā nō tentaret educere. dico ꝙ educemus per locū qui esset per se conuenientior illi humori cū illis circunstantijs. ¶ Notandū tertio ꝙ multotiens natura euacuat humorem per locum inconuenientem: aut qꝛ ipsa stimulatur: ⁊ nō agit nisi pro quāto agitatur a re preter nāam: ⁊ tunc qñqȝ non sequitur rectam viam ⁊ bonam ad euacuandum. Sed qñqȝ propinquiorem aut paratiorē: lȝ pro tunc vadat humor ad nobilius membrum: vt cum materiam in venis existentē pellit ad substantiā cerebri faciendo qñqȝ ibi apostema: aut cum materiam pleuresis pellit ad pulmonem vel feces ad os in hyleos. Aut scđo: qꝛ via que naturalr debet esse conueniens euacuationi humoris in tali loco existentis per accidens facta est inconueniens: vt si cholera cōtinetur in gibbo epatis: ⁊ in vesica sint vlcera: tunc nā māam emitteret ad vesicam: qꝛ non habet mentem: sed tamen locus erit inconueniens euacuationi propter vlcera. ⁊ similibus modis contingit ꝙ euacuatio nature fiat per loca inconueniētia. Medicus igitur nō dȝ per talia loca euacuare. sed diuertere vt fugiat nocumenta: ⁊ euacuare per loca conuenientia. ⁊ hoc innuit Hippocras in aforismo: cum dixit. Undecunqȝ reperit inde ⁊c. ¶ Ex quo pȝ. ꝙ illud aduerbium vndecunqȝ non sumitur ibi vt iportat terminum a quo: sed viam per quam ⁊ terminuȝ ad quē: que duo oportet considerare. vtrū sint conuenientia aut nō: ⁊ si conuenientia fuerint sequi naturam: sin autem diuertere ⁊ ꝓhibere debemus. ¶ Nota quarto ꝙ loca cōuenientia euacuationi materierum sunt diuersa ꝯm diuersitatem materiei ⁊ loci vbi continetur. nam materia in concauo epatis contenta melius per secessum: contenta in gibbo melius per vrinam: contenta circa musculos melius per sudores: ꝯtenta in venis iferioribus ꝑ hemorroidas: contenta in venis superioribus melius ꝑ venas nasi que omnia in specialibus capitulis morborum sunt legenda: ⁊ hoc nisi in aliquo istorum locorum aliqua sit lesio: merito cuius eductio per ipsuȝ noceret. Omnium tñ locorum maxime conuenientia sunt cōmuniter vie ductuū a natura ordinate: vt anus ⁊ vie vrine ⁊ stomachus ⁊ cutis. Nam cuȝ illa loca natura superfluitatibus expellendis dedicauerit illa muniuit: vt alijs locis melius euacuationem tolerent ⁊ transitum humorum malorum: ⁊ ex hoc patet generalem rationem conuenientis loci per quem euacuantur esse ꝙ euacuatio per illā facta sit iuuatiua sine notabili nocumēto merito loci ꝑ quē euacuat̄. ¶ Ex quibus omnibus colligendum est primo ꝙ illi sunt humores: quos oportet educere qui cum sint euacuandi nō sperat̄ māam per se de prope euacuaturā. ¶ Colligit̄ scđo. ꝙ si percipimus nāam tentare illoꝝ euacuationem per aliquā viā que non sit inconueniens debemus per eādem facere. ¶ Colligitur tertio ꝙ natura euacuante ⁊ tētante euacuare per loca inconuenientia medicus non dȝ eam imitari sed ipedire. ¶ Ultimo nota: ꝙ bonitas euacuationis ex multis solet argui quasi sicut bonitas crisis. primo qꝛ euacuetur humor peccās. ¶ Scđo ꝙ si est aliꝰ a sanguine euacuetur post digestionem. ¶ Tertio ꝙ per conuenientem locuȝ. ¶ Quarto sequitur ꝙ leuitas ⁊ bona tolerantia que quo ad ꝑtem hic tanguntur. nam cum dicitur que duci oportet. datur intelligi de humore peccante quem natura non esset per se de prope euacuatura. Et per li vndecunqȝ datur intelligi debitus locus ad

quem

quem sequit̃ tolerãtia ⁊ leuitas postea. ¶ Cõcordia aforismi colligit̃ pma quarti. caplo de cura putridarũ in generali ⁊ vtilis est in practica. Et ampliat̃ nõ tm̃ ad motũ mãe ẽ corpus: sed etiã ad diuersiones de loco nobili ad ignobilẽ. Vñ pestis tempore ponunt̃ ventose super loco incipiente apari vt venenosa mã a pncipalibus ad ignobilia membra trahatur. Cõmentus Gal.

IN his verbis. Cõmẽtũ Galeni diuidit̃ in q̃tuor partes. Primo ꝯtinuãdo ponit aforismi sniam. Scdo docet que loca sunt cõuenientia. Tertio ostẽdit qd faciẽdũ sit mã euãnte per loca icõuenientia. 2ª ibi [Loca vo.] ibi 3ª [Currere.n.] ibi 4ª [Vñ dicit.] ꝙ Hippo. in hoc aforismo inuit duo. vnũ ꝙ purgent̃ humores q sunt mã morbi respectu quoꝝ iperfecta crisis est futura aut supple fuerit aut nullo mõ crisis est futura. ¶ Scdm qd inuit est per que loca dz hec mã purgari. in quo scdo duo dedit itelligi ꝯsideranda. vnuz situm membri per qd dz trãsire mã purgatiõis. scdm est quo. i. termin⁹ ad quẽ humores fluere debeãt: ⁊ h mõ itelligẽdo li vñcũq͂ vt signãt viã ⁊ terminũ ad quẽ dixit vñcũq͂ mã maxie ducit eẽ ducẽdos ⁊c̃. i. si loca sint ꝯueniẽtia tali euãtioni. ¶ Circa quã ptẽ nota in mẽbro per qd dz fieri euãtio ꝯsiderãdã esse ꝓpinqtatẽ ad locũ vbi ꝯtinet̃ mã. rectitudinẽ aspectus ad eãdẽ latitudinẽ. vie fortitudinẽ v̄tutis expulsiue ei⁹ ignobilitatis mẽbri ⁊ paucibilitatẽ sensibilitatis: ⁊ passibilitatis: ⁊ deputationẽ a nã ad expellẽdũ: qb⁹ oĩbus ꝯcurrẽtib⁹ locus est euãtioni cõuenientissimus ⁊ si sint ꝯ̄ria fit tm̃ icõueniẽtissimus q̃tũ a ꝯ̄ijs idicat̃: maxie tñ sunt cauẽde nobilitas mẽbri per qd transit mala mã ⁊ ei⁹ sensibilitas ⁊ passibilitas. Et dico notãter passibilitatẽ: q2 ꝓpter vlcus stat renes a mala mã multũ passibiles sĩ ⁊ nõ sentiãt. LOCA VERO. Docet que loca sunt euãtiõi ꝯueniẽtia di. ꝙ ista sunt itestina stomachus vesica vulua: cutis. Itez fauces ⁊ nares. ¶ Nã cũ cerebrũ dz purgari purgabit̃ maxie ꝑ fluxũ sanguinis naris directe opposito loco morbi ꝙ si ibi non fiat isto mõ tunc nõ bñ purgabit̃, sed ꝯ̄rie. ¶ Vbi nõ ꝙ ista oĩa mẽbra sũt a nã expulsioni deputata aut cõi aut alicuius pncipalis mẽbri. nã itestina tãq͂ cloaca corpis oẽs superfluitates apte expellũt: pncipalius tñ superfluitates pme digõnis: q2 ẽt stõchus expellit ad itestina. Et itẽ i eo vis expulsiua ꝑ vomitũ fortis iuenit̃: vesica ẽt superfluitatib⁹ scde digõnis expellẽdis deputat̃: matrix superfluitatibus tñ⁹ vt pz in mẽstruis. Cutis ꝑ poros pellit superfluitates tertie digõnis: qd. n. dĩ 2° de accñti. ꝙ cutis nõ hz opationẽ nisi qd est cooptoriũ intelligit̃ de pte q̃dã subtili que vocat̃ hymẽ. ¶ Sz hic de vera cute itelligim⁹ in qua ẽt sensus tactus iuenit̃ ƒm Gal. 4° cõplexionũ. fauces aũt ⁊ venenariũ ẽt expulsioni deputant̃ ⁊ maxie mãerũ capitis. ¶ Et q̊ pz hic nũerari debẽ iguina ⁊ ascellas q̃ deputant̃ cordi ⁊ epati. ¶ Nota 2° istoꝝ q̃dã pncipalr̃ expulsioni deputata eẽ vt itestina ⁊ vesica q̃dã alijs opationibus pncipalib⁹. vt matrix stõchus: ⁊ iõ illa duo sunt euãtioni aptissima. CVRRERE ENIM. Hic oñdit que loca sũt icõueniẽtia: ⁊ posset diuidi in duas: q2 ponit exẽplũ. s3 dico sit. ¶ Dicit g̃ pmo de pte pma ꝙ tũc dicim⁹ currere ꝑ loca icõueniẽtia humorẽ cũ mẽbrũ sit nobile cũ sit valde sensibile cũ sit suspectũ ad patiẽdũ ex q̃cũq͂ cã siue nãli siue nõ: ita vt mai⁹ sit dãnũ in euãtione q͂ si crisis absit. ¶ Dicit 2° ꝙ exẽplũ tã ꝯueniẽtis q͂ incõueniẽtis euãtiõis merito loci est hoc ponamus ꝙ in epate sint dimi morbũ cãntes tũc locus ꝯueniẽs est stõchus ⁊ conueniẽtior est ꝑ iferiora stõchi ⁊ ꝑ itestina q͂ ꝑ supiora vt ꝑ os: q2 ille ptes sunt nobiliores ⁊ sensibiliores. aut ẽt loca ꝯueniẽtia erũt renes ⁊ vesica. nam mã existẽte multa: ⁊ grossa vbicũq͂ sit in epate via ꝯueniẽtior erit ad itestina vel ad stõchũ pauca existẽte ⁊ subtili in gibbo via ꝯueniẽtior erit ad vesicã. Cũ aũt ẽ in ꝯcauo ꝯueniẽtior via ẽ ad itestina: ⁊ stõchũ ƒm ꝓpinqtatẽ. ¶ Et hoc vult Auic. 4° pmi. cap p ⁊ 3°. Sed si istis locis dimissis mã moueat̃ ad pect⁹ ⁊ ꝯcurrat ad pulmonẽ vel cor. nõ ẽ bonũ signũ bone crisis vel laudabilis euãtiõis: q2 locus est nimis nobilis. Et ex hoc ponas ꝯditionẽ loci inconuenientẽ vt fuit dcm̃ i aforismo. ⁊ tu limita. VNDE ET MAXIME. Oñdit qd faciẽdũ nã nõ euacuãte ꝑ debita loca di. ꝙ ex h seq̃t̃ ꝙ opz medicũ maxie iuestigare ꝑ quã viã nã humores destinare velit: ꝙ si nõ miserit ad loca apta medicus pparet illis humorib⁹ viã aptã ⁊ succurrat eis ita vt ad viã aptã veniãt: ꝙ si nõ põt saltẽ quodãmõ aut quoquo mõ ipediat aut repugnet: ⁊ nitat̃ ad apta loca ducẽ ⁊c̃.

DIgesta medicari.

¶ In isto aforismo intendit Hippo. qnque ꝯclones. Et 2ª pars ẽ ibi [Et mouere.] ibi 3ª [Neq͂ i.] ibi 4ª [Nisi sint.] ibi 5ª [Multa.] Cõclusio pma est ista: medic⁹ dz euãre mãs peccãtes digestas. ꝓbat̃. q2 mãe digeste sũt expulsiõi parate ⁊ sufficiẽter sepate a iuuatiuis. igit̃ euãnt̃ cum iuuamẽto sine notabili nocumẽto. igit̃ sunt vacuãde. ¶ Circa quã partẽ notãdũ ꝙ gñalr̃ digestio est ꝑfectio in mixtione humidi cõplexionalis a sicco facta a calido nãli: ⁊ ꝑ ꝑfectionẽ itelligimus cõplemẽtũ hui⁹ mixtionis ƒm calidi nãlis itẽsionẽ nãliter agẽtis: itellĩdo ꝑ calidũ nãle calidũ agẽs vt subordinatũ forme alicui⁹ mixti: vel vt directiuũ ꝓductionũ alicuius nãlis forme mixti. nã cũ humidũ ita passum fuerit hãc mixtionẽ cũ sicco vt calidũ nãle agẽs in hoc ꝯsequat̃ finẽ quẽ intẽdit dicimus cõpletaz eẽ actionẽ calidi: ⁊ illud talis actiõis cõplemẽtuz est digestio. ¶ Ex quo pz pmo ꝙ nõ opz illud qd ꝑ digõnez generat̃ eẽ ꝑfectius eo ex quo generat̃. nã in lacte comesto generat̃ chilus per digõnez ⁊ ex chilo sanguis in epate ⁊ ex sanguine lac in mamilla. igit̃ non est possibile in quacũq͂ illarũ digõnũ generari ꝑfectius cũ incipiamus ab vno ⁊ redeamus in idez. Et iõ hoc nomẽ ꝑfectio positũ in diffinitiõe digõnis 4° metauroꝝ nõ importat dispositionẽ meliorẽ respectu p̄existẽtis in humido. ¶ Seqtur 2° ꝙ nõ opz illud qd per digõnẽ generat̃ esse magis mixtũ eo ex quo fit eius generatio. Et ꝓbat̃ ex simili motiuo cũ nũc dicto. nã ex magis mixto ⁊ magis ꝑfecto ꝯtingit datũ nãlez calorẽ intẽdere generare rem aliã mixtã que erit ⁊ minus mixta ⁊ minus ꝑfecta sicut calor nãlis stõchi ex carne intẽdit gnãre chilum. ¶ Nota 2° ꝙ digestio apud medicos qñq͂ fit a calore nr̃o in humido iuuatiuo ⁊ benigno: qñq͂ vo in nocitiuo. Exẽplũ pmi. vt cum ex cibo fit chilus aut ex chilo sanguis ⁊ sic de alijs. Exẽplũ scdi. sicut cũ sanguis putridus in saniẽ ꝯuertit̃. Digestio aũt in iuuatiuo sic describit̃. Digestio est ꝯuersio humiditatis in essentiã aptã opationi virtutũ in ea ꝑmutationẽ faciẽtiũ vltra cõplexionez que ꝯuersioni nutriẽtis in effectu est competẽs. Sed digestio in nocitiuo aut est eius ꝯuersio ad iuuatiuũ ⁊ in essentiã aptam ⁊c̃. aut preparatio ad expulsionẽ per remotionẽ dispõnũ eã ꝓhibẽtiũ. ⁊ de hac ꝓprie digestione itelligimus h que est preparatio ad expulsionẽ. Sed de ambabus vide in q̃ne vbi etiã videbit̃ quomodo cũ digestione ꝓprie dicta ista cõueniant. ¶ Nota 3° ꝙ per digõnẽ qñq͂ itelligimus transmutationez per quã dicimus aliqd digeri. quãdoq͂ vo dispõnẽ per talez transmutationẽ acqsitam per quã res denominat̃ digesta. ⁊ hoc iteruz duobus modis. nã qñq͂ solum terminũ complete actionis vocamus digestionẽ: qñqz vo cõem terminuz cuiuslibet partialis transmutationis per quam res digerit̃ dicimus digestionem. ⁊ hoc

descriptio digestionis

secūdo modo loquendi dicunt medici ꝙ materia quandoqꝫ est occulte digesta: ⁊ est pͥm⁹ gradus pnoīatus. qñqꝫ manifeste: sed incōplete ⁊ est secūdus gradus: quādoqꝫ vͦ cōplete. ⁊ est tertius gradus. Et Hippo. maxie itelligit 3ͦ gradu. ¶ Nota 4ͦ ꝙ lꝫ medicari dicat̄ qñqꝫ de quolibet opari per artē medicine quādoqꝫ de qualibet eūatione per medicinā factā. h̄ sumit̄ tñ strictius vt ipoꝛtat eūationē factā a medicia euacuāte exoluēdo ⁊ determinatū humoꝛē eligendo. ⁊ ex his verificat̄ ꝯclusio. naꝫ qꝛ mā digesta pꝛeparata est expulsioni ꝯueniens est eius euacuatio ⁊ medicina ipsam facil̄r attrahet.

¶ Et mouere non cruda.

¶ Scd̄a ꝯclusio est. ꝙ medicus nō dꝫ euacuare mās crudas. ꝓbat̄. qꝛ tales māe sunt euacuatiōi iepte. ita vt ideo per eaꝝ eūationē plurima sequant̄ notabilia nocumēta. ergo nō sunt euacuande saltē regulariter. ¶ Circa ꝯclōnē nota pͥmo. ꝙ crudū sumit̄ duob⁹ modis. vno mō qꝛ diminute digestum vt flegma nāle possumus respectu sanguis dicē crudūꝫ. 2ͦ mō: qꝛ carens dispōne quā itēdit in ipsūꝫ agere caloꝛ nālis. ⁊ hoc modo sumit̄ hic: appꝛopꝛiate tñ crudū sumit̄ hic ꝓ hūoꝛe malo nociuo a nāli caloꝛe nō ꝑparato ad expulsionē. ¶ Nota 2ͦ in humoꝛe crudo īueniri dispōnē foꝛte merito cui⁹ resistit euacuatiōi: ⁊ separationi a benigno si secū fuerit mixt⁹. ⁊ nō currit ꝓpeꝛtas iter vtutē mēbꝛi ⁊ humoꝛē illū crudūꝫ: merito cuius vtus possit ipm̄ sufficiēter alterare alteratione mouente ex̄ coꝛpus. ¶ Ex his mō pꝫ cā ꝯclonis. nā cūꝫ nitunt̄ crudū humoꝛē eūare per pharmacū ipsi⁹ eūatione difficili exn̄te nō multū ex eo euacuat̄ sine notabili lesione vtutis. Itē qꝛ non facile sepat̄ a benigno cū eo multū de bono euacuat̄. ¶ Itē qꝛ agitat̄ residuūꝫ ⁊ qꝛ ges est magis necāria in digōne ipedit̄ digestio residui: ⁊ sic fiunt ista q̄tuoꝛ notabilia nocum̄ta. ¶ Unū est debilitatio vtutis. ¶ 2ᵐ est eūatio boni. ¶ 3ᵐ est ꝓhibitio digōnis residui. ¶ 4ᵐ est ꝑmixtio maioꝛ benigni cū maligno: ⁊ ita illius ad malignū ꝯuersio. ¶ Ultimo nota vt in qōne patebit ꝙ mā cruda qñqꝫ est i vijs ductuū ⁊ nō ꝑmixta iuuatiuo: qñqꝫ vͦ lōge est ꝑmixta que nō nisi per pharmacūꝫ exoluēdo educeret̄: ⁊ de isto maxie hēt ꝯclusio veritatē.

¶ Neqꝫ in pꝛincipijs.

¶ Tertia cōclusio est ista. medicus nō dꝫ eūare mām appꝛopꝛiatā moꝛbi in pͥn° quo ad digōnēꝫ māe. ꝓbat̄. qꝛ in tali pͥncipio mā est cruda. aliter. n. nō eēt pͥncipiū mō dicto. ¶ Circa quā partē nota ꝙ hic itelligit̄ de pͥn° vniu̾li distincto penes māe digōnē in quo mā ꝓpꝛia moꝛbi est cruda. ¶ Nota 2ͦ ꝙ māe que inueniunt̄ in moꝛbis q̄daꝫ sunt ꝓpe q̄dā cōes. ꝓpe dn̄r a qb⁹ moꝛb⁹ spālit̄ dependet vt cholera ꝓpa est tertiane. cōes dn̄r que in plerisqꝫ moꝛbis diuersarū spērū īueniunt̄ moꝛbū augmētātes sic māe que in vijs ductuū īueniunt̄: q̄rū eūatio in pͥncipijs fit: vt pͥma quarti de cura putridarū in gñali. hic loq̄t̄ de mā ꝓpꝛia. ¶ Nota 3ͦ ꝙ itelligit̄ de regulari eūatione.

¶ Nisi sint furiosa.

¶ Quarta cōclusio afoꝛismi. mā exn̄te furiosa ⁊ si nō eēt digesta: dꝫ tñ in pͥncipio eūari. ꝓbat̄. qꝛ per hꝫ eūationēꝫ euitat̄ moꝛtis aut maximi nocumēti ꝑiculū ⁊c̄. ¶ Circa partē nota pͥmo dupl̄r dici aliquā māꝫ furiosaꝫ. vno mō large: qꝛ in paruo tēpoꝛe est maximi nocumēti illatiua ⁊ hoc siue ꝓpter multitudinē suā vt mā pꝛefocare parata siue ꝓpter qualitatēꝫ vt calida acutissima vel venenosa: aut ꝓpter locū vt mā sq̄nantie siue q̄cūqꝫ alia cā. ¶ Secūdo modo dī mā furiosa stricte et appꝛopꝛiato modo q dicet̄ in cōmento: qꝛ est mobilis de mēbꝛo ad mēbꝛū acuta leuis maligne q̄litatis: lꝫ Gal. de secūda videat̄ intelligere: tñ verificat̄ ꝯclusio etiā de mā pͥmo modo furiosa.

¶ Nota 2ͦ in cōmento dicet̄ mām stricte dictā furiosāꝫ dici per similitudinē aīaliū furētiū ad coitū que in vno loco stare non possunt: ita hec mā cū sui malignitate stimulet membꝛū in quo est ⁊ sui subtilitate ⁊ leuitate non multū expulsioni resistat: mouet̄ sepe de loco ad locūꝫ: ⁊ ꝓpterea iminet periculū moꝛtis ⁊ maximi nocumēti in pͥncipali mēbꝛo. Cū ergo euacuat̄ excitat̄ hui⁹ ꝑiculūꝫ nō sine foꝛti nocumēto. accidit etiā ꝓꝑ sui motū facilius educi eā. Ex quo sequit̄ talē euacuationē esse coactam.

¶ Multa vͦ non sunt furiosa.

¶ Quinta cōclusio. nō sunt māe furiose multe in coꝛpoꝛe humano. pꝫ: qꝛ s̄m plurimū nō inueniunt̄ māe ita extreme malitie ꝓpter vtutē gubernātēꝫ: ⁊ qꝛ anteq̄ꝫ ad hanc extremā malitiā veniant plerūqꝫ aut euacuant̄ aut coꝛrigunt̄ vt monstrat experientia. Concoꝛdia afoꝛismi sumit̄ 4ᵃ pͥmi. caplͦ de cura putridarū in generali.

Queritur vtrū ante eūationē humoꝛū sit a medico expectāda digestio quā qōnē separate hic applico. ¶ Negatiue arguit̄ sic. Si sic eēt nūq̄ꝫ esset eūandū nisi in declinatione. ꝯn̄s est falsum. Et ꝓbat̄ ꝯn̄tia: qꝛ mā nō est digesta nisi in statu ⁊ declinatōe. igitur nō est eūanda: nisi in statu ⁊ declinatione. Sed in statu silentiū hēre melius est. igit̄ ⁊c̄. ¶ 2ͦ sic. nulla mā nō reducibilis ad benignūꝫ digerit̄ a nāli caloꝛe vel pōt digeri: sꝫ aliqua talis tñ dꝫ euacuari: igit̄ in eūatione alicuius māe digestio non est expectāda. Assumptū ꝓbat̄: qꝛ oīs digestio est per se intēta a calido nāli digerēte: sꝫ dispositio que acq̄rit̄ in mā nō reducibili ad benignum nō est a calido nāli itenta. igit̄ talis nō est digestio. Maioꝛ patebit ifra. minoꝛē ꝓbo: qꝛ nulla dispō oīno coꝛpoꝛi discōueniēs ⁊ nature est per se a caloꝛe nāli intēta. Sꝫ quolibet talis dispō in mā nō reducibili acq̄sita est discōueniens nāe: cū oīno talis mā sit abyciēda. igit̄ nulla talis est a calido nāli itēta. ¶ 3ͦ sic. in nulli⁹ hūoꝛis eūatione est expectanda digestio qui est summe aut sup̄flue digestus: sꝫ sanguis est ꝑfecte digestus ⁊ cholera sup̄flue digesta. ergo saltem in istoꝝ eūatione nō est expectāda digestio. maioꝛ pꝫ: ⁊ minoꝛ est Auicen. pͥma pͥmi. caplͦ de humoꝛib⁹. ¶ Cōfirmat̄. qꝛ tūc sequeret̄ ꝙ coctū posset incrudari: ꝯn̄s falsum: ⁊ ꝓbat̄ ꝯn̄tia. nā sanguis summe digestus posset fieri crudus sanguis. igit̄ ⁊c̄. Assumptūꝫ ꝓbat̄. nam posito ꝙ incipiat facere synochā vt est possibile in pͥncipio illius moꝛbi vbi materia erit cruda ⁊ nō nisi iste sanguis. igit̄ iste erit crudus qui tūc est summe digestus. ¶ Quarto sic. aliq̄ cholera nō cōplete digesta regulariter est radicatiue eūanda. igit̄ nō semper est expectāda digestio. Assumptūꝫ ꝓbat̄. ⁊ suppono pͥmo ꝙ alijs parib⁹ cholera est facilioꝛis eūationis q̄ꝫ sit flegma: ⁊ pcipue cholera mediocris in grossitie. hoc supposito patet ꝙ cholera est subtilioꝛ ⁊ nō ita viscosa ⁊ subtilitate non ꝓhibēte eūationē: vt suppono. Scd̄o suppono ꝙ flegma sūme digestūꝫ pōt regulariter opando a coꝛpoꝛe eradicatiue eūari. Tertio suppono ꝙ illā dicamus regularē euacuationē per quā fit iuuamētū sine notabili nocumēto ⁊ sint socrates ⁊ plato. In quoꝝ pͥmo nūc pͥmo sit digestum flegma et in 2ͦ nāl̄r pͥmo digesta cholera. ⁊ arguit̄ sic. difficilius euacuat̄ hoc flegma q̄ꝫ cholera. igit̄ alijs parib⁹. maius est nocumētū in eius eūatione q̄ꝫ cholere. Sit igitur ꝙ per. a. sit mai⁹ nocumētū. ⁊ arguo sic. nā imediate añ. a. erat mai⁹ nocumentū eūare hāc cholerā q̄ꝫ nūc sit. igit̄ aliq̄n ante cū minoꝛi nocumēto poterat cholera hec euacuari q̄ꝫ hoc flegma iaꝫ pōt eūari sine notabili nocumēto ⁊ imediate añ fuit incōplete digesta. g̃ ⁊c̄. ¶ Quinto materia apostematis ante cōplementūꝫ digestionis est euacuanda. igit̄ ⁊c̄. Assumptūꝫ pꝫ. qꝛ in augmēto ponuntur

tur resolutiua ad materiā euacuādam: que tamē non est
digesta. ❡ Sexto in flegmatica nō opꝫ expectare cōple/
mentū digestionis. igiť nec in alijs. tenet ꝯsequentia: qꝛ
flegma est difficile euacuabile: ⁊ assumptuꝫ est Auic. pri
ma quarti. capitulo de cura flegmatice vbi dixit. Ego vo
nō diligo expectationē digestionis: ⁊ lenificationis cum
eis que diximus p̄us: imo opꝫ vt euacuetur ex ea aliqd.
❡ Septimo materia existente multa a principio est eua
cuandum minoratiue. ergo etiā eradicatiue. ꝓbatur con
sequentia: qꝛ parte euacuata virtus est potētioꝛ super re/
siduam: ⁊ igiť cū minoꝛi nocumēto illius euacuationem
tolerabit: ⁊ cū equali iuuamēto. ❡ Cōfirmatur. materia
existente multa euacuatur: qꝛ maius est iuuamentuꝫ no/
cumento: sed illa existente pauciori: nocumenta sunt val
de minoꝛa vt ꝯstat in eius euacuatiōe: ⁊ equalia iuuamē
ta. igiť a p̄ncipio materia existente pauca euacuāda erit.
❡ Octauo flegmata cruda cholericaꝫ cāntia sunt euan/
da. igiť nō semper est expectanda digestio. ❡ Nono eua
cuatio debet precedere digestionem vt prima quarti. igi
tur non semper in euacuatione est expectāda digestio.

In oppositum est Hippocras in afoꝛismo.

In ista questione faciam duos articulos. In p̄mo declarabitur quid est
digestio ⁊ cruditas cum suis pertinentijs. In secundo re/
spondebitur de quesito.

Quantum ad p̄mū p̄mittendū ꝙ Aristoteles 4° methauroꝛum hoc modo diffinit dige
stionē. s. digestio est ꝑfectio in vnoquoqꝫ humido a ꝓprio
⁊ nāli calido ex oppositis passiuis vel ꝯtraiacētib⁹ passi/
uis. ❡ Nota 2° ꝙ hec descriptio a diuersis diuersimode
intelligiť. p̄mo igiť ponā Alberti magni ītellectū cuꝫ ei⁹
iꝓbatiōe. scd̄o ponā illā que mihi videť verioꝛ ostēdē/
do oīa que ꝯuenienter de digōne ⁊ cruditate dicunť ſm
itellectū meuꝫ verificari. Dicit ergo Albertus in hac dif
finitione ꝑfectionē esse genus: ⁊ per eā ītelligimus cōple
mentū dispōnū humidi: per hoc aūt qd̄ dr̄ in vnoquoqꝫ
humido. intelligiť subm̄ digōnis qd̄ est humidū. per hoc
vo qd̄ dr̄ a ꝓprio ⁊ naturali calido intelligiť agens per se
digestionē ⁊ ex itensione ad foꝛme mixti introductionē
vel suaruꝫ dispōnū ꝑfectionē siue fuerit caloꝛ celestis si/
ue caloꝛ gn̄abilium: ⁊ dr̄ hic caloꝛ ꝓprius qꝛ vere ⁊ deter
minate tale cōplemētū in humido itendēs. ⁊ hucusqꝫ vi
deť mihi Albert⁹ optime dicere. ❡ Sed id qd̄ addiť ex
ꝯiacētib⁹ passiuis vel ex oppositis passiuis ſm mentē Al
berti impoꝛtat dispōneꝫ humidi a qua dꝫ remoueri per di
gestioneꝫ ⁊ que opponiť nāe mixti gn̄andi vel cōplendi.
❡ Cuꝫ eni humidū dꝫ digeri necio aliquas hꝫ dispōnes
qbus ꝯiacet vel opponiť nāe mixti gn̄andi vel cōplēdi:
q̄rū remotio ⁊ deductio ad cōplementū est digestio ſm
ipm. g̊ qualitercūqꝫ recedat humidū a ꝯuenieti dispōne
foꝛme mixti: si per nāle calidū ab illa dispōne remoueť
⁊ duciť ad dispōnē cum qua compleť illius humidi con/
ueniētia ad mixti foꝛmā: hoc cōplemētū vocať digestio.
❡ Hunc modū salua tāti viri semꝑ auctoꝛitate nō video
ꝯfoꝛmē Aristoteli ⁊ Auerro. p̄mo ex illo sequereť ꝙ sim
pliciter calefactio erit digestio. nam cū stet humidū per
frigiditatē recedere a cōplemēto itento a naturali ⁊ ꝓ
prio caloꝛe tūc seqtur ꝙ eius calefactio a nāli caloꝛe eēt
digestio. ❡ Sequiť 2° ꝙ nō repugnaret rationi digestio
nis ꝙ esset humectatio: cum stet per nimiā siccitateꝫ hu
midū esse foꝛme mixti incōueniens. Et per consequens
nō ꝯtinue ꝓcederet ingrossando. ❡ Sequiť 3° aliqꝫ esse
indigestionē ꝓpter humidi defectū ⁊ paucitatē contra
riarū in eodē. nā cum indigestio dicať de omni tali incō/
plemento. ⁊ multotiens ex paucitate humidi nō pōt vir
tus cōplete ad mixti foꝛmā ipsuꝫ deducere. sed si deficit
stabit esse indigestionem per humidi paucitatem ⁊ sicci
abundantiā. ❡ Seqtur 4° ꝙ esset possibile coctū incru/
dari vt si cōpleať humidū in calido ⁊ ecōtra icipiat ifri/
gidari. ❡ His ⁊ pluribus alijs motiuis videť mihi aliter
esse itelligendā illam particulā ex oppositis passiuis.

❡ Pro itellectu igiť istius vltime ꝑticule notandū est nō
oēm oꝑationē calidi nālis in humido per quē fit foꝛme
mixti ꝯueniēs dici digōnē: vn̄ infridatio calefactio eliq̄
tio ⁊ multe tales non dicunť digestiones neqꝫ merito ha
rū foꝛmaliter aliqd dr̄ magis digestū: sed humidū ꝓpoꝛ
tionatū foꝛme mixti opꝫ ꝙ a sicco terreo ⁊ igneo patiať
⁊ eō agat: ita in mixtione vt merito isti⁹ ꝯsurgat in vtro/
qꝫ cōplexio que est q̄litas scd̄a media īter humiditatē et
siccitatē que dr̄ cōplexio: ad aliquā tn̄ illarū magis decli
nās vt dixi p̄ma p̄mi. caplō de cōplexionib⁹. ❡ Cū igiť
humidū hoc mō patiť a sicco qd̄ secū per actionē calidi
nālis cōmisceť ad cōplexionē dicimus ipm digeri ⁊ pas/
sionē eius cōpleri ex opposito passiuo. i. per actionē passi
ui qd̄ est oppositꝫ humido ⁊ illud in rei veritate est sic/
cū: ita igiť poniť hec ꝑticula ad specificādū ꝙ cōplemē
tū passionis hūidi est digestio: qꝛ nō oē qd̄ est cōplemen
tū passionis facte a calido nāli ex passiuo opposito. i. per
cōmixtionē sicci qd̄ est oppositū passiuū humidi. Et hoc
mō sit exposita digestionis diffinitio ab Aristotele posi/
ta. ❡ Ut tn̄ sciant multa que de digōne ⁊ digestis ꝯnter
ꝯceduntsunt aliqua notāda. p̄mo ꝙ non q̄libet actio ca/
loꝛis nālis ad gn̄ōnē mixti oꝛdinata est digestio. nā appli
cato obiecto in qd̄ caloꝛ nālis pōt agere multotiēs p̄mo
eliquať: ⁊ ante oīa supfluū terrestre separať: qꝛ qn̄ com/
plexionaliter ꝯiunctū est nimiū difficile esse ipm separa
ri ⁊ seꝑatis partib⁹ aliā partē limitat caloꝛ ꝑ ꝯueniēti ad
digōneꝫ recipiendā. Et hoc vocať a Cōmentatoꝛe subie/
ctū stabilitū digōni: ⁊ illaꝫ icipit agere digerēdo. ❡ No
ta 2° ꝙ illi māe quaꝫ a principio limitat sibi caloꝛ nālis
tāqꝫ digerēdā nō itendit idē caloꝛ aliā ꝯiungere que cū
p̄ma vel eius parte ita misceať vt ide sit apta seq cōple/
xio p̄ma a naturali caloꝛe in mā itenta. ſꝫ ꝑseqtur miscē/
do partem huius materie ſm finis exigentiaꝫ ⁊ comple/
xionis p̄me in illa materia itente. ❡ Nota 3° ꝙ hui⁹ mas
se māe pars terrestris maxime tenetur a calido naturali
tāqꝫ fundamentū mixtionis. Et iō nō est amplius de na
tura caloꝛis nālis agere ad partē terrestrē seꝑatā: ſꝫ pars
humida: qꝛ fuit oppoꝛtunū ipsaꝫ esse multā in p̄ncipio ꝓ
pter facilitatē mixtionis ꝯtinue vsqꝫ ad certū terminuꝫ
paulatim a nāli calido dissoluiť ⁊ residuū ꝯtinue magis
⁊ magis a sicco secū coniuncto cōplexionaliter patiť. Et
hec est causa quare oīum mixtoꝝ que per digōneꝫ gene/
rantť p̄ncipia sunt humida ⁊ post gn̄ōnē ꝓcediť exiccādo
vt in plātis ⁊ aīalibus licet īspicere ⁊ in mālib⁹ ⁊ lapidi/
bus. ❡ Nota 4° ꝙ postqꝫ elēta cuꝫ certo modo mixtio/
nis ⁊ ꝓpoꝛtione sunt ꝯiuncta ita adiuicē vt certa sequať
cōplexio nō opꝫ ꝑ simplicē alterationeꝫ quācūqꝫ illā cō/
plexionē ꝑmutari in gradu. vbi gr̄a. Caro hēt certā com/
plexionē stāte isto mō mixtionis. ⁊ hac elētoꝝ ꝓpoꝛtiōe
que nūc est: lꝫ ergo aqua sibi vel alia res q̄tūcūqꝫ humi
da appꝛoximareť stante ista elētoꝝ ꝓpoꝛtione et modo
mixtiōis ⁊ ꝯstāte foꝛma substātiali cōplexionalis humi
ditatis sequēs hunc modū mixtionis cū elementoꝝ tali
ꝓpoꝛtiōe nec itendiť nec remittiť lꝫ itendať humiditas
elementalis que est in carne. hinc est ꝙ dicimus multo/
tiens aliqua humectari qualitatiue: sed nō substātifice.
Nā humiditas cōplexionalis est illa que vocať substan/
tifica: qꝛ ab illa magis esse foꝛme in mā pēdet imediate
q̄ ab humiditate elemētali. ❡ Nota eni solū qualitatū
p̄marū gradus concurrunt ad complexioneꝫ generandā

ſ3 plura alia que dixi pma pmi. caplo de cõplexionibus
in pn°. ¶ Patet z° quare ipoſſibile eſt aliquẽ humectari
vel q̃litatiue vel ſubſtãtiſice. ¶ Patet 3° q̃re ethica ter
tie ſpẽi eſt icurabilis quo ad ſiccitatẽ. ¶ Patet 4° nullã
malã ⁊ pternãm cõplexionẽ ſiccã ꝯfirmata3 eſſe curabi
lẽ: ⁊ que dz dici ꝯfirmata: ⁊ que nõ. ¶ Patet 5° quõ põt
aliqua mala cõplexio ſicca curari et nõ eſſe confirmata.
¶ Quoꝝ difficultatẽ Gal. inuit 6° de regimie ſanitatis.
cap° 3° cũ dixit. q̃liter aũt aliq̃ ſicca egritudo eſt doctrina
lẽ hẽbit cognitionẽ que ſcripta ẽ in de maraſmo. i. tabe.
lege nõ ſemel vl bis nec trãſcurras: ſ3 addiſcẽs: ⁊ attẽdẽs
mẽte vnũqdq3 eoꝝ que dicta ſunt. ¶ Ex his vlterius ſe-
quit̃ oẽm digõnẽ pcedere igroſſando hoc modo ſumen-
do digõnẽ reſpectu eius qd̃ digerit̃ ſiue illa preparet ad
formã mixti terminati ſiue non: l3 alias ſup pma pmi lo-
quẽs de digõne ad modũ medicoꝝ dixeri3 aliquã digõ-
ne3 pcedere ſubtiliãdo. ¶ Seqt̃ etiã q ipoſſibile eſt co
ctũ eo remanẽte eiuſdẽ ſpẽi icrudari. Nam nullus calor
h3 humidũ diſſolutũ eodẽ mõ remittẽ hũectando. ſicut
eſt iã diſſolutũ cũ exiccatione cõplonali ſiue ſit calor nã
lis ſiue accñtalis. Ex re tñ cocta corrupta ſtat gnãri cru-
dũ ⁊ ex ſanguine ſtat gnãri chilũ crudũ. nõ tñ ita q ſan-
guine exñte in ſtõcho cũ ad chilu3 cõuertit̃ acqrat tales
diſpõnes: quales in chilo repiunt̃ in epate cu3 ad ſangui
nẽ ꝯuertebat̃. ¶ Seqt̃ ẽt oẽm indigeſtionẽ ſiue crudita
te3 eſſe pꝑter calidi ipotentiã que aut ſeqt̃ calidi effectũ
aut humidi abundãtiã vel reſiſtẽtiã vt Ariſtoteles vult
expreſſe locis allegatis. ¶ 3° pncipalr q̃tũ ad iſtũ articu
lũ notandũ hic q hoc noie digeſtio vtimur valde equo-
ce. qñq3. n. accipit̃ hic terminus pprijſſime vt iportat cõ-
plemẽtu3 paſſionis humidi a ſicco per ei⁹ cõmixtionem
cũ eo facta3 a calo nãli reſpectu illi⁹ qd̃ pncipaliſſime ta-
le calidũ vt ſic intendit. vbi grã. Calor cõplonalis epatis
vt calor p toto gñatiu⁹ humoꝝ itẽdit ſanguinẽ cholerã:
flegma ⁊ melãcholiã ẽm mentẽ medicoꝝ. ¶ Sed inter
iſtos hũores pncipaliſſime ſanguinẽ itẽdit cõplemẽtu3.
igit̃ paſſionis humidi a ſicco ſecũ a calo nãli cõmixto re
ſpectu illi⁹ diſpõnis hũidi quã itẽdit iſte calor in ſangui
ne eſt ppe digeſtio. nã vere cõplet̃ vltimata caloris iten
ſio. ¶ z° ſumit̃ magis large vt iportat cõplemẽtũ paſſio
nis hũidi a ſicco ſecũ cõmixto ẽm aliquẽ finẽ p ſe itẽtu3
a nãli ⁊ ppo calo ſiue ille ſit pncipaliſſime ab illo calore
vt ſic itẽſus ſiue nõ pncipaliſſime ⁊ hoc mõ diſpõnẽ hu-
midi in flegmate nãliſſimo genito ab epate q̃ eſt acqſita
in pmixtione ſicci ſui cõplonalis dicimus digõnẽ. ¶ Et
ſilr eſt dõm de hũido cholere ⁊ hũido melãcholie ⁊ hoc
mõ nullus hũoꝝ nãliſſim⁹ in ſpe ſua gñat̃ aut p ſupfluã
decoctionẽ aut p diminuta3. qd̃ aũt dr pma pmi. flegma
per diminutã ⁊ cholerã per ſupfluã digõne3 gñari itelli-
git̃ in cõparatiõe ad digõnẽ in ſanguine ab epate itẽta3.
¶ 3° mõ ſumit̃ digõ magis large put eſt cõplementũ ta
lis paſſionis humidi a ſicco non ſolũ reſpectu ei⁹ qd̃ p ſe
itẽdat nãlis calor: ſ3 ẽt reſpectu ei⁹ qd̃ per accñs itẽdit. ſi-
cut vbi grã. digeſtio fecis ⁊ vrine ⁊ hũoꝝ maloꝝ nõ con-
uertibiliũ ad benignũ in qua plurime ſilitudines cu3 nã
mẽbroꝝ acqrunt̃ vt ſumit̃ pnoſticoꝝ pmo. cõmẽto vlti
mo. Et dico calorẽ p accñs itẽdere tales diſpõnes: qr nõ
itẽdit eas niſi pp diſcõueniẽtẽ diſpõnẽ in patiẽte reptã.
¶ 4° mõ ſumit̃ digeſtio p oi pparatiõe hũidi ſiue a ca-
lido nãli ſiue accidẽtali ſiue a quocũq3 alio cõpleta in re
ſpectu ad aliqd̃ op⁹ faciẽdũ. Sicut laterẽ dicimus coctũ
aut crudũ: ⁊ cibos elixos aut aſſos: ⁊ hũorẽ ſubtiliatũ vl
iciſu3 dicimus digeſtũ. nã later coctus eſt pportiõ at⁹ mu
ro ꝯſtruẽdo ꝯſtãti: ⁊ cibus eſui ⁊ humor expulſioni ⁊ oẽs
iſti modi quatuor pñt ſub analogo diffinitiõis poſite ab
Ariſtotele quodãmõ analogice reduci ⁊ tangunt̃ 4° me

theororũ ab Ariſtotele. ¶ S3 pter iſtos modos medici
trãſumpſerũt nomen digõnis ad dñas ẽm diuerſas ma
neries trãſmutationis: vnam qua3 facit vtus in mã beni
gna. Et aliã quã nõ facit niſi pp mãe malignitate3. Et qr
mã benigna que digerit̃ qñq3 parat̃ vt cõuertat̃ in ſub-
ſtãtiã nutriti vt ſanguis cũ ſit hũiditas ſcda: qñq3 ꝯuer-
tit ad hoc vt ſit inſtrm ꝯueniẽs opationi vtutũ nãlium ⁊
aialiũ cũ ex ſanguine fit ſpũs aut ſpma: ideo digõne3 in
iuuatiuo Auic. cũ diſiũctione deſcripſit dicẽs q digeſtio
eſt ꝯuerſio humiditatis in eſſentiã aptã opationi vtutu3
in ea trãſmutationẽ facientiũ vel cõplexionẽ que cõuer
ſioni nutriẽtis in effectu eſt cõpetens. ¶ Sed qr mã eſt
maligna qñq3 hẽt mãm ꝯuertibilẽ qñq3 hẽt malignita-
tem icorrigibilẽ ita q ad benignũ non poſſit humorẽ re-
duci. ideo etiã digõnẽ in nocitiuo deſcripſit cu3 diſtictio
ne. ſ. digeſtio in nocitiuo aut eſt illud qd̃ eſt ſtati3 dcm̃ de
iuuatiuo: aut eius pparatio ad expulſionẽ. vbi grã. Sub-
tiliatio ſi ipediẽs eſt groſſitudo: inciſio ſi ipediat viſcoſi
tas: ⁊ ſic vltra ⁊ ꝯſtat q capiẽdo digõnẽ pro digõne in iu
uatiuo vt dicũt medici in multis differt a digõne pprie
accepta ẽm phm ⁊ in multis ꝯuenit. ¶ Conuenit pmo.
qr vtraq3 fit a calore nãli. ¶ Cõuenit ſcdo. qr vtraq3 eſt
alicui forme mixti ꝯueniẽs. ¶ Sed dñtia eſt: qr nõ ois
digeſtio ad modũ loquendi phoꝝ eſt digeſtio ẽm medi-
cos. nã cõplementũ qd̃ acqrit̃ humido nutrimentali cũ
in ſubam nutriti cõuertit̃ nõ dr apud medicos digeſtio:
ſed nutricatio: apud vo phos dicitur proprie. Differunt
ſecundo: quia ẽm medicos digeſtio eſt tranſmutatio: ſed
ẽm philoſophos digeſtio eſt terminus tranſmutationis.
¶ Ex quo ſeqtur tertia differentia: qa ẽm medicos dici
mus aliqd diminute digeſtũ: aliqd manifeſte: aliqd com
plete: ſed ẽm modũ loquendi phoꝝ ſolu3 complete dige
ſtum cũ digeſtio ſit ipſum complementũ. ¶ Quarta dif
ferentia: qa ẽm medicos digeſtio eſt tam acqſitio modi
ſubſtãtie q̃3 complexionis cuiuſcũq3 ſiue in humiditate
ſiue in ſiccitate ſiue liqditate ſiue groſſitie: ſed ẽm phos
eſt ſolũ complementũ paſſionis humidi a ſicco terreo ſe
cum cõiuncto per actionẽ calidi nãlis. ¶ Ex iſta quarta
ſequent̃ multe alie. pma q digeſtũ ẽm modũ medicoꝝ
põt icrudari. ſcda qr nõ ſemper in iuuatiuo vel nocitiuo
pcedit digeſtio ẽm modu3 medicoꝝ igroſſando vt dixi
pma q̃rti. caplo de vtutibus. 3° qr cruditas digeſtioni op-
poſita ẽm medicos multotiẽs eſt ex abundantia caloris
aut ſiccitatis quoꝝ nullũ eſt in digeſtione de qua loqtur
phs pprie vel cruditate. Ex his plures alie aſſignari poſ-
ſent. ¶ Ultimo quo ad iſtũ articulũ memorãdum q in
digeſtione nocitiui nõ ſolũ remouent̃ maligne diſpõnes
mãe phibentis eius expulſionẽ vt calor groſſities viſco-
ſitas ⁊c. Sed acqrit̃ per illã ppetas currens: merito cui⁹
vtus membroꝝ põt tale3 mãm alterare alteratione mo
uente exteri⁹ vbi pus nõ poterat ita q humor multotiẽs
ingroſſatus in hac digõne fit tñ facilior ⁊ paratior expul
ſioni pꝑter hanc pprietatẽ acqſitã. In titulo igit̃ qõnis
noſtre itelligamus de digõne ad modũ loquẽdi medico
rum in nocitiuo nõ reducibili ad benignũ. ¶ Ultio no-
ta q ẽm varietatẽ tenoris digõnis variant̃ modi crudi-
tatis que eſt pncipaliſſime oppoſita digeſtioni. nã ẽm p-
prium modũ loquẽdi phoꝝ. omne humidũ non cõplete
paſſum a ſicco terreo per calidũ naturale eſt crudũ. ſi eſt
ita poſſibile: ſed ẽm modum medicoꝝ omne receptibile
alicuius ſpẽi digõnis ea carẽs aut eius cõplemento põt
dici crudũ ſiue aliquo modo paſſu3 fuerit ſiue nõ. Scio
q plurime alie res hãc mãm circũſtãt. Sed pro loco ſa-
tis video dcm̃ eſſe. ¶ Uenio igit̃ ad z^m articulum.

Quantum igitur ad z^m articulu3 ſit hec pma
diſtictio materieꝝ peccan-
tium

tiam que debēt a corpore eūari: quedam sunt in vijs ductuū vel valde vicine illis: quedā vō remote. exēplū primi. vt ꝯtēte in stōcbo vel in itestis. Exēplū scdi. vt ꝯtēte in venis post epar. ¶ 2ª distictio. taliū mãerū qdaꝫ sunt valde ꝑmixte cū iuuatiuo: qdā nō. ¶ 3ª distictio mãerū taliū qdā sunt cōes: qdaꝫ ꝓpe. Et itelligunt͂ hic mãe ille eē cōes que nō dāt morbo specificā denoiationē: nec sūt ille que pncipalr̄ peccāt: sed pncipalr̄ peccantib' ipse vel sibi siles ieniunt͂ male morbū augmētātes ꝛ pcipue febe sicut flegmata in stōcbo ꝛ itestinis iuēta. ¶ Quarta distictio. mãeꝝ taliū qdā est sanguis: quedā ab eo diuersa. ¶ Quinta distictio. humoꝝ alioꝝ a sanguie qdā sunt sanguini valde ꝑmixti: ꝛ cū flō mia educibiles cū sanguine facilr̄: qdā nō. ¶ Sexta distictio. dictarū mãerū quedā sunt furiose: qdā nō: ꝛ ꝑ furiosaꝫ itelligo mãꝫ furiosaꝫ largo mō supra exposito. ¶ Septia distictio. eūationuꝫ qdā fit pharmaco exoluēte quedā alijs modis. s. floboto mia pharmacia lenitiua balneo scarificatiōe vl̄ ptīmis alijs modis. ¶ Octaua distictio eūationū qdā est eradicatiua qdā minoratiua. Intell'ndo per eradicationē illā per quā talis mã morbi ita a corpe educit͂ vt morbus remoueat͂. per minoratiuā vō illaꝫ per quā pars mãe morbi educit͂: ꝛ nō totalis vel tāta: vt ide morb' remoueat͂. ¶ Prima suppō. mā ꝓpinqua vijs ductuuꝫ vel in ipsis vijs exñs q̄uis nō sit digesta multotiēs tñ sine notabili nocumēto pōt educi. ¶ Scda suppō. In eūatione mãe indigēte cū pharmaco solutiuo vtus debilitat͂ ꝛ residuū maligni cū bono ꝑmiscet͂: ꝛ illius residui digestio ꝓpter agitationē impedit͂: ꝛ benignū in malignū ꝯuertit͂. vl' si hec nō fiāt tñ apta sunt hec nocumenta ad totalē eūationē seq. ista patent ex supra dictis: ꝛ pōt colligi pro pte 4ª pmi. caplo 4º duꝫ dicit. Ois preterea medicina que vētris est solutiua cū nō ipm soluit: aut soluit sꝫ nō id qd̄ ē maturū mouet humorē quē debet soluē ꝛ debilitat ipm in corpore. supat ergo corp' ꝛ ꝯuertunt͂ ad ipm hūores alij. ¶ Tertia suppō. nulla eūatio quaꝫ est meli' dimittē q̄ facē est regularis. h̄ pꝫ de se. ¶ Quarta suppō. nulla euacuatio que fit cū forti indicatione ad oppositū est regularis. hoc pꝫ de se ex mēte doctoꝝ. ¶ Quinta suppō ꝙ mā cholerica facilioris est eūatiōis q̄ alij hūores ꝑ pharmacū solutiuū alijs parib'. pꝫ: qꝛ eūatio añ digōnē in tertiana est minoris erroris q̄ in alijs. vt 4ª pmi. caplo de cura tertiane: ꝛ nō nisi ob istā cāꝫ: ꝛ qꝛ fortiori medicia idigemus in alioꝝ eūatiōe vt 4ª pmi. cap 5º. Cuꝫ dicit. illis vō q stātes bibūt aquas: ꝛ hñtib' splenes fortes medicie sunt necie. ¶ Sexta suppō. mãe in venis exñtes facili' alijs parib' eūant͂ pharmaco solutiuo q̄ exñtes i medijs regionib' aut iuncturis. pꝫ 4ª pmi. caplo 3º. ¶ Septima suppō. mãe febriū cōplete digeste que sunt aut in venis aut in toto ambitu sunt regulariter deductis alijs ipedimētis pharmaco eūande si nā nō eūat. dixi notāter i venis aut ambitu toti' exñtis: qꝛ ille q̄ sunt in apate iaꝫ ad saniē deducte nō sūt pharmaco solutiuo eūande. Et dixi deducto ipedimento. Nā esto ꝙ mā esset digesta: tñ stat ꝓ multa alia ei' eūatiōe nō debē fieri pharmaco solutiuo per vētrē vt sumit͂ 4ª pmi. caplo 4º. Suppō hoc mō itellecta pꝫ ex cōmēto 2º ꝛ pmo hui' ꝑticule. ¶ Octaua suppō. alijs parib' maiora sūt nocumēta exhibitiōis pharmaci solutiui mā exñte multū digesta ꝛ i morbi augmētatione lꝫ icōplete. ꝙ mā exñte cruda hoc pꝫ sicut. s. diximus de cibatiōe. nā impedit͂ opatio nãe q̄ est valde velocior q̄ pus erat: ꝛ sic mai' fit ipedimentū. ¶ His g̊ hitis h̄ sit pma ꝯclo. In aliq̄ eūatione mãe ꝓpe nō furiose ꝓprie ꝛ cōiter electiua nō est expectāda digestio. h̄ pꝫ p̊ in egritudine sāguinea cū mā ꝑ flōmiā eūat͂ a pn̄º sine notabili nocumēto. pꝫ 2º de mā in vijs ductuuꝫ exñte vt sunt mãe cōes in febrib'. vbi grā. feces ꝛ flegmata in intestis exñtia. pꝫ 3º de mā apatis icōplete digesta ſm partē euacuāda ꝑ emplm̄ cui' ꝑs est resolutiua. ꝛ tales eūationes sunt lenificationes nãe clisteri aut medicina lenitiua in pncipijs febrium. ¶ 2ª ꝯclo. aliq̄ mā in venis remotis a vijs ductuū exñs notabilis q̄titatis nō furiosa pōt a corpore cū notabili iuuamēto ꝛ sine notabili nocumēto educi ꝑ medicinā solutiuaꝫ. Esto ꝙ nō esset cōplete digesta. ¶ Cōclusio ꝓbat͂. mā flegmatica cū istis ꝯditiōib' pōt cōplete digesta educi ꝑ pharmacū solutiuū sine notabili nocumēto. igit͂ cholerica poterit añ cōplemētū digōnis eiusdē sine notabili nocumēto educi. tꝫ ꝯñtia: qꝛ in certa ꝓportiōe ē difficili' flegmaticā educere sūme digestā q̄ cholericā ꝛ i nulla ꝓportiōe ē difficili' educē sūme digestaꝫ cholericā q̄ nō sūme digestā vt deductū ē in vno argumēto añ oppositū. Assumptū ē vna suppō supra posita. Cōfirmat͂. mā flegmatica sūme digesta in iūcturis pōt sine notabili nocumēto ꝑ pharmacū educi vt dic͂ suppō 7ª. igit͂ flegmatica in venis añ cōplemētū digōnis cum minoris sit difficultatis talē eūare q̄ illā q̄ est in iuncturis ſm suppōnē vnā. ¶ 3ª ꝯclo. ꝯstāte vtute gñalr̄ vbi ꝓpter expectationē digōnis magnū iminet periculū deductis alijs ipedimētis mā añ digōnē est eūanda. Ista ꝯclo est ꝓ mēte auctoꝝ q qñ est multa vel furiosa vel currēs ad pncipale mēbrū itrinsecū apandū vel aliud notabile mēbrū a pncipio pcipiūt eūationē. ¶ 4ª ꝯclo. mā exñte notabilis quātitatis vincibili a vtute ꝛ ex vias ductuum educēda ꝑ pharmacū nō furiosa ꝓpe vel cōiter imo verisilr̄ a vtute supabilis añ ei' eūationē per pharmacū est expectāda digestio. ista sit ꝓ mēte Hippo. ꝛ oiuꝫ auctoꝝ. ¶ Quinta ꝯclusio. ois eductio mãe indigeste extra vias ductuū exñtis notabilis quātitatis per pharmacū solutiuum facta est irregularis. ista patēt ex mētib' doctoꝝ.

¶ Contra. aliqua talis fit sine notabili nocumēto ꝛ cū notabili iuuamēto. igit͂ aliq̄ talis est regularis. Assumptuꝫ est 2ª ꝯclo huius qōnis. ¶ Hic dr̄ negando ꝯñtiam. Nā ad hoc vt aliqua dicat͂ regularis requirit͂ ꝙ sit meli' eaꝫ facere q̄ nō facere. modo in casu secunde ꝯclusionis melius est eā dimittere quousq̄ cōplete digerat͂ vt dicit 4ª ꝯclo: qꝛ ita dimittēdo fit equale iuuamētū cū minori nocumēto q̄ fiat eā euacuādo ꝛ nō dimittēdo complete digeri. ¶ Sexta ꝯclusio ꝓbabiliter ponit͂ ꝯtra oēs expositores. lꝫ mā in pn̄º sit magis indigesta ꝛ difficilioris euacuatiōis q̄ in augmēto tñ eūatio mãei in augmento vt plurimū est magis coacta q̄ in pncipio. pma ꝑs pꝫ: qꝛ in augmēto mā est magis digesta. 2ª ꝓbat͂: qꝛ nocumēta istā euacuationē sequētia sunt valde maiora in augmēto. cū eniꝫ tūc mā sit malignior dispsa per corpus magis alios humores malignabit. Itē qꝛ tūc vtus est debilior. Itē qꝛ ex tali euacuatiōe velox opatio bone mãe impedit͂. tūc eniꝫ velocius digerit vtus vt dixit 5ª suppositio: ꝛ hec est mens Hippo. 2ª particula illo afforismo. initiantib' morbis ꝛc̄. ¶ Septima conclusio. lꝫ mā venenositate aut furiositate ꝓpe dicta peccās sit in pncipio eradicatiue euacuāda: plurimū tñ cum eūatione faciēda ꝓpter materie multitudinē nō ꝓpter furiositatē proprie dictā debet in pncipio euacuatio fieri minoratiua. ¶ Hec ꝯclusio quoad oēs ptes colligit͂ plene pma quarti. caplo de cura putridarū in gnāli ꝛ ex causa. nā materia existente furiosa ꝓprie dicta furiositate si dimittatur pars notabilis maius est periculū in dimissione q̄ in euacuatiōe. ¶ Sed cum mā est multa nō peccās ista speciali furiositate aut venenositate parte dimissa nō est tātū periculū quātuꝫ in euacuatione: sed cū mā est multa nō peccās hac furiositate spāli aut venenositate parte dimissa: nō est tātū periculum quātū iminet in vlteriori euacuatione.

His igitur bitis rn̄def ad argumēta añ oppositū.
¶ Ad p^m negat ꝯn̄tia. Et dr̄ ꝙ ille afo
rismus scđe particule vult nos silere in statu quādo nos
sumus certi ꝙ natura non faciet crisim. ¶ Ad z^m neget
minor. ¶ Ad ꝓbationē dr̄ ꝙ dispositio per accidens ad
sensuȝ datū in qóne a calore naturali itenta est digestio.
Et hoc patuit in p̄mo articulo. ¶ Ad 3^m cōcedit ꝙ aliqs
humor per superfluaȝ digōnē factus est crudus nō crudi
tate opposita illi digōni per quā erat superflue digestus
vn̄ carnes nimis cocte cuȝ a stōcho recipiunt sunt cibus
crudus respectu chili gn̄ādi. ¶ Ad cōfirmationē pȝ ꝙ
coctū non pōt icrudari cruditate opposita illi digestioni
ad sensum p̄hoꝝ: sed bene cruditate opposita alteri dige
stioni. pȝ ēt loquendo ad modū medicoꝝ nō esse iconue
niens. ¶ Ad 4^m pȝ ꝙ nō valet hoc argumētū istius cho
lere euacuatio est faciēs iuuamētū notabile sine notabi
li nocumēto. igit est regularis: sȝ opȝ ꝙ meli⁹ sit eā face
re ꝙ̄ dimittē: qđ nō est hic. ¶ Ad 5^m pȝ. ꝙ nō euacuatur
pharmaco exoluente ꝑ cui⁹ agitationē multiplicat hūor
in toto: de illa dixi i ꝯclone. Et itēdit Hippo. in lr̄a. Et pȝ
ꝙ similitudo nō valet. ¶ Ad 6^m pȝ Auic. loq vbi mā sit
multa ꝙ minorāda est a p̄ncipio. ¶ Ad 7^m neget ꝯn̄tia.
¶ Ad cōfirmationem neget añs. ¶ Ad 8^m dr̄ ꝙ illa fle
gmata sunt in vijs ductuū. ¶ Ad 9^m dr̄ ꝙ in eūatiōe per
flobotomiā non semꝑ est expectāda digō. mō hic nos lo
qmur de eūatiōe ꝑ pharmacū solutiuū. Et auctes Gal. ⁊
Auic. nō sūt nisi de flōmia vel ēt de eūone cōiuȝ mãeꝝ
q̄ aut sūt in vijs ductuū aut digeste ⁊c. Cōmētū Gal.

Cum medicari.

Gale. cōmētando hunc aforismū fa
cit tria. p̄ exponit duo vocabula. z° verificat
ꝯclones aforismi. 3° docet quō iste aforism⁹
iueniat. z^a ibi [Qui sunt hui⁹.] 3ª ibi [Hic aūt
aforism⁹.] De p̄^a dicit duo. p̄^m est ꝙ Hippo. cū dicit medi
cari itelligit eūare cū medicina laxatiua. ¶ z^m est ꝙ hoc
nomē furiosa sumit trāsumptiue. nā aīalia cū ad coituȝ
furiunt ꝑꝑ ꝯcupiscentiā: nō p̄nt in eodē loco qescē: ⁊ mo
uent de loco ad locū. ita igit iueniunt qdā hūores q mo
uent de mēbro ad mēbrū ⁊ nocēt ifirmo nō ꝑmittentes
eū qescere: sȝ ꝑturbātes nāe opationē: ⁊ isti ꝑꝑ silitudinē
dn̄r furiosi. Nota ḡ ꝙ medicinaꝝ educētiū ꝑ vētrē q̄dā
dn̄r lenitiue: q̄dā lubricatiue: q̄dā lābificatiue: q̄daȝ aūt
dn̄r laxatiue vel solutiue: ⁊ iste sūt q̄ ꝑ eaꝝ v̄tutē hn̄t de
termiatū humorē eūare alterādo ipȝ ad itestina vel stō
chū trahēdo: sic turbith flegma: scamonea cholerā. Et d̄
istis itelligit Hipp. vt dixi in aforismi expōne. ¶ Nō z°
illud qđ. s. dcm̄ est ꝙ duplr̄ dr̄ mā furiosa: hic aūt apud
Gal. sumit ꝑ mā furiosa ꝓꝑe: sȝ de iꝓprie furiosa ēt ve
rificet. QVI SVNT HVIVS. Hic verificat ꝯclo
nes. Et p̄mo q̄rtā. z° p̄mā 3° q̄ntā. Sed tertiā relinqt itel
lectā in p̄ma: ⁊ z^a ꝑs icipit ibi stati [Si aūt qescāt.] 3^a ibi
[Bn̄ aūt.] ¶ De p̄^a dic ꝙ hūores q sūt furiosi mō dicto
debēt eūari supple nō expectādo digōnē: etiā si oportea
per pharmacū solutiuū. Et cā pȝ ex dictis: q2 si dimitterē
tur imineret ꝑiculū magnū: qđ ꝑ eoꝝ eūationeȝ euitat.
Et nota ꝙ hui⁹ mā eradicatiue eūanda est ꝓpterea ꝙ in
ꝑua q̄ntitate ēt iminet ꝑiculū. Et itelligat deductis alijs
idicatiōib⁹ excepta mãei idigōne ad oppositū idicātib⁹.
nā si v̄tus esset ita debilis vt eūationē tolerare nō posset
nō sunt euacuandi. SI AVTEM QVIESCANT.
Probat hic p̄mā ⁊ scđam ꝯclonē simul: ⁊ diuidit in tres.
nā p̄mo ꝓbat eas. z° limitat ꝯclonē p̄mā. 3° ōn̄dit a qbus
cāis fiat digō: ⁊ a qb⁹ eūatio mãei. z^a ibi [Cū tn̄ nā] 3ª ibi
[Nos aūt.] ¶ De p̄ma ꝑte dicit p̄mo ꝙ si hūores quie
scant in determiato mēbro vel plurib⁹ ibi ihabitātib⁹: et
se nō moueāt nō sunt mouēdi medicamibus. s. laxatiuis
quousq̄ maturent. nā ex hoc dat intelligi ꝙ cū sunt ma
turi sunt eūandi. Et cū dr̄ nō sunt mouēdi medicationi
bus añq̄ maturent: q2 tūc sunt crudi. ¶ Ista sic ꝓbant.
Tūc dȝ fieri eūatio electiue ⁊ nō añ cuȝ nā nos adiuuat
in expellendis hūoribus bn̄: sȝ qn̄ hūores sunt digesti tn̄ nā
nos adiuuat in hūorib⁹ expellendis bn̄ ⁊ nō añ. igit sunt
tūc mouēdi ⁊ nō añ. Maior supponit ⁊ minor pȝ: q2 hoc
tꝑe qn̄. s. morb⁹ est maturat⁹. i. mā morbi digesta: nā qn̄
q̄ abscindit hūores illos a corꝑe expellēs eoꝝ sup̄fluita
tes q̄ sunt nociue ⁊ cāe morbi. Et B eodē tꝑe solet accide
re crisis: ⁊ supple ita accidit vt in plurib⁹: igit hoc tꝑe nā
bn̄ nos adiuuat in expellēdis hūorib⁹. Nota igit ꝙ moti
uū ad ōn̄dēdū ꝙ mā est eūanda reglariter post digōnē
est: q2 nā añ nimiū in eis expellēdis laboraret: cū tūc nō
hēat sup talē mām expellēdā ꝯuenientē ꝓportionē. Sed
cū maturata est nā pōt faciliter expellere vt notat crisis
que solet plurimū tali tꝑe accidere. Et notat Hippo. cuȝ
v̄ria trāsmissa qn̄ mā est digesta ⁊ nō qn̄ est crudissima.
CVM TAMEN MATERIA. Nūc modificat p̄
mā ꝯclonē dicens ꝙ mā exn̄te digesta. Si nā mouet ad
crisim perfectā faciēdā nō est a medico euacuāda. Sed
si nō mouet perfecte ad crisim tunc post digestioneȝ de
bet medicus illā eūare vt fiat crisis cōpleta vtroq̄ ꝯcur
rēte ⁊ natura ⁊ medicina. NOS AVTEM. Ostēdit a
qb⁹ causis fiat ⁊ digestio ⁊ euacuatio dicēs ꝙ in libro de
v̄tutibus ostēdit ꝙ cuiuslibet mēbri natura hēt quatuor
v̄tutes: attractiuā attrahētē ꝯueniētia: digestiuā corrūpē
tem ⁊ digerētē: retētiuā ⁊ expulsiuā que expellit sup̄flua
nociua. Et idē ōn̄dit in alio lib° ꝙ medicina solutiua at
trahit sibi silia. ¶ Nota igit p̄mo ex his dictis colligi ꝙ
digō fit a nāli v̄tute attractiua mēbroꝝ. Eūatio āt exhi
bito pharmaco fit cōcurrēte v̄tute attractiua medicine
⁊ v̄tute expulsiua mēbroꝝ. ¶ Nō z° ꝙ medicinaȝ attra
here sibi silia nō est itellīdū de silitudine cōplexionali.
Nā euforbiū calidū exn̄s attrahit flegma: qđ est fridūȝ:
⁊ ita collogntida. Sed similitudo de qua hic loquimur
est quedaȝ ꝓportiōalitas ⁊ ꝯueniētia in forma specifica:
q2 talis currit ꝓꝑetas iter ambo vt medicia possit ꝑ suā
ꝓꝑetatē humorē ad se trahē. BENE AVTEM. Ostē
dit q̄ntā aforismi ꝯclonē di. ꝙ Hipp. bn̄ adiuuat nos cū
dixit ꝙ nō multū sint furiosa: qđ per expientiā est mani
festū. HIC AFORISMVS. In hac tertia parte cō
menti facit qđ dcm̄ est ⁊ pȝ. Aforismus. XXIII.

Que egeruntur non multitudinē con siderare oportet.

¶ Hippocras in p̄senti aforismo intēdit do
cere ꝑ que signa cog̃scit ꝯueniēs q̄ntitas pur
gatiōis: ⁊ diuidit in tres ꝑtes. p̄mo remouet vnū qđ videt
p̄ma frōte magis ꝯsiderādū. z° ponit p̄ncipalia ad debi
tā q̄ntitatē signādā. 3° remouet dubiū. z^a ibi [Sȝ vt ege
runt.] ibi 3^a [Et vbi opȝ.] ¶ In prima ꝑte vult istā ꝯclo
nē ad cognoscēdū purgationē eē debite q̄ntitatis nō opȝ
medicū ꝯsiderare absolutā humoris euacuati q̄ntitatē.
ꝓbat. in oī morbo in quo hūor est eūandus nulla ē q̄nti
tas absoluta hūoris ꝑ quā vt sic signamus ꝯueniētē esse
q̄ntitatē purgatiōis vel signare possumus. igit illa nō est
ꝯsiderāda. Assumptū pȝ: q2 quacūq̄ q̄ntitate data debite
mãe purgāde stat sub illa q̄ntitate eūari hūorē nō eūan
dū ⁊ sic eūationē factā in illa q̄ntitate nō esse ꝯuenientē.
¶ Circa quā partē nota ꝙ q̄ntitatē eūationis eē ꝯueniē
teȝ pōt dupliciter itelligi. vno modo: q2 euacuatio sit bo
na ꝑ infirmo in q̄ntitate illa. scđo ꝙ eūatio sit sufficiens
ad humorē peccantē totuȝ vel q̄si euacuādū qui euacua
ri dȝ: ⁊ isto modo scđo euacuationis quātitas nō tunc dr̄
cōueniens sed sufficiens. ¶ Ad ꝓpositū in isto aforismo
nō

nõ ponunt̃ signa sufficiẽtis sed conuenientis mõ pmo ſm quẽ modũ quãtitas absolute ↄsiderata nõ h3 illã significare:3 bene hec tria que in scd̃a ↄclusiõe aforismi ponũtur. ¶ Nõ 2° ꝙ per ea que egerunt̃ itelligunt̃ qñq3 sola emissa per secessum ⁊ ꝑ anum:qñq3 vo ponunt̃ oia quo a corpe emittunt̃ qualr̃cũq3 siue vomitu siue flõmia siue fluxu mẽstruoꝝ:⁊ sic de alijs:⁊ h̃ mõ sumit̃ hic. ¶ Nõ 3° per multitudinẽ Hippo. itelligere q̃ntitatẽ in se ↄsideratã sine ↄiũctiõe q̃litatis ⁊ alioꝝ:⁊ ita vt dixi nõ per se signant supra ↄueniẽtẽ q̃titatẽ eũatiõis. Et iõ ad habendũ signũ talis ↄueniẽtis q̃titatis nõ op3 ↄsiderare ꝑ se q̃titatẽ hũoris egesti. ¶ Nõ 4° ꝙ exeuntia sua q̃titate multotiẽs signãt aliquas dispõnes: vt cortices itestinorũ grossi vlceris signant magnitudinẽ:⁊ ꝙ sit in grossis itestinis. verũtñ talis q̃titas in se ↄsiderata nõ põt esse signũ ↄueniẽtis q̃titatis eũatiõis. Et iõ Aui. 2a quarti. pº caplo accñtia ⁊ significatiões cũ dicit ꝙ exeũtia significant sua q̃titate nõ ↄdicit huic loco:q2 hic vult Hippo. q̃titatẽ exeuntiũ non ↄtractã ad quãtitatẽ determinati hũoris nõ posse significare ↄuenientẽ quãtitatẽ eũationis sed bene põt alia significare ⁊ ita soluat̃ dubiũ querẽs vtrũ in eũatione ↄsiderãda sit quãtitas egestoꝝ. dicendũ eni ꝙ sic:sed nõ tanq̃ signũ se solo potens significare quãtitatis conuenientiam euacuationis.

¶ Sed quomodo egerunt̃ ⁊ si equalia op3 purgari purgentur ⁊ confert ⁊ bene ferunt.

¶ Scd̃a ↄclusio aforismi est ista. ad cognoscendã eũationem esse ↄueniẽtis quãtitatis op3 ↄsiderare q̃litatẽ egestoꝝ ⁊ bonã tolerãtiã ⁊ ↄferẽtiã. ¶ Probat̃ sic. illa sunt ↄsiderãda per que cõprehẽdit̃ eũationẽ ↄueire ⁊ nõ superfluere ad h̃ vt cognoscat̃ quãtitas ↄueniẽs eũationis:s3 vnũq̃dq3 hoꝝ triũ ẽ h9. igit̃ ista sũt ↄsiderãda. ¶ Uult igit̃ in sũma Hippo. ꝙ hec sunt tria signa ↄsiderãda ad cognoscẽdũ ꝙ eũatio est quãtitatis ↄueniẽtis. pm est qualitas hũoris. i. nocibilitas talis vt sit dignus eũari. ¶ 2m signũ est ↄferẽtia:q2 ĩfirmo ↄferat. ¶ 3m signũ est ꝙ bene toleret̃ ⁊ h̃ signãt nõ superfluere eũationem. quõ aũt differãt ↄferẽtia ⁊ bona tolerãtia dictu3 est aforismo 2°. ¶ Nõ tñ ꝙ qualitas q̃dã est spãlis q̃dã generalis. Et de vtraq3 ↄtinet aforismus veritatẽ. nã si cõprehẽdo humorẽ esse nociuũ ita vt sit dignus eũari cõprehẽdo ei9 euacuationẽ esse ↄueniẽtis quãtitatis:q2 ↄferre iuxta dicta in 2° aforismo. ¶ Nõ 2° ꝙ vnũq̃dq3 istoꝝ triu3 signoꝝ significat per se ↄueniẽtẽ q̃titatẽ eũatiõis:nullũ tñ eoꝝ per se nec oia tria signãnt sufficiẽtẽ quãtitatẽ eũationis. stat. n. euacuari humorẽ talem qualẽ op3 ⁊ ↄferre ⁊ infirmũ bene ferre:⁊ tñ nõ eẽ cõpletã euacuationẽ. ¶ Nõ 3° ꝙ nõ op3 in oi ↄuenienti q̃titate eũatiõis ↄcurrere hec tria signa. Nã stat esse ↄueniẽtẽ quãtitatẽ eũationis ⁊ infirmũ nõ bene ferre. i. sine notabili nocumento vt p3 de eũatiõe vsq3 ad syncopi3:sed ista signa bene signãnt ↄueniẽtiã eũatiõis ⁊ vnũ quodq3 eoꝝ per se. ¶ Nõ 4° ꝙ ad cognoscẽdũ sufficiẽtẽ quãtitatẽ euacuationis vltra hec tria ponunt̃ alia signa vt scitis de qua dicit̃ particula q̃rta illo aforismo. q̃cũq3 in pharmacijs. sõnus de quo dicit̃ Aui. q̃rta pmi. ⁊ mutatiões egestionũ que hic nõ ponuntur:q2 nõ sũt per se signa significantia ↄueniẽtẽ q̃titatẽ eũatiõis cũ vnũq̃dq3 illoꝝ possit esse quãtitas purgationis exñtis ↄueniẽtis ⁊ eadẽ exñte incõueniẽte. ¶ Nõ 5° ꝙ bona tolerãtia significat quãtitatẽ eũatiõis:q2 signãt nõ eũari notabiliter. S3 ↄferẽtia signãt euacuari malũ nõ euacuato bono notabiliter ⁊ sic ambe signãnt eũari malũ nõ euacuato bono notabiliter. ¶ Sed tu hũc modũ itroductiõis aforismi ↄsidera differre a cõi expositione modernoꝝ. Oẽs eni3 dicunt Hippo. hic velle ponere signa sufficientis quãtitatis. ¶ Dicũt 2° ꝙ in pma ↄne. vult ꝙ q̃titas nõ sit ↄsiderãda per se ad cognoscẽdũ sufficiẽtẽ quãtitatẽ euacuationis. sed tũc videt̃ mihi ꝙ op3 dicere eodẽ modo ꝙ nec tolerantiã nec ↄferẽtiã nec q̃litatẽ ↄsiderare op3 cũ nullũ istoꝝ hoc sufficiat significare. Jte3 vt videbitur in cõmento Gale. intentionem ad quam me expono cõmentatur.

¶ Et vbi op3 vsq3 ad defectionem ducere.

¶ Remouet hic dubiũ ⁊ diuidit̃ in duas. q̃m pmo remouet vnũ. scd̃o aliud ex pmi declaratiõe ↄñs. ibi 2a [Et h̃ facere.] ¶ Jn pa pte itendit istã ↄnẽ qñq3 ꝓpter necessitatẽ ĩfirmus est euacuãdus vsq3 ad syncopi3. ꝓbat̃. qñq3 ex tali eũatione euitat̃ mortis ꝑiculũ. igit̃ ⁊c̃. Assumptũ ꝓbatum est ex multis experientijs ⁊ patebit ex notatis. ¶ Nõ igit̃ pº ꝙ inueniunt̃ ista vocabula syncopis lippotomia defectio animi defectio v̇tutis. Et sũt ꝓpinqua in signãdo iuxt̃ modũ loquẽdi medicoꝝ. Na3 lippotomia dicit̃ defect9 aiositatis. sicut animi defectio in latino ⁊ ẽ cũ corde retrahẽte multũ spm̃ deficit magna ps audẽdi. imo hoies cũ difficultate ambulãt:s3 tñ nõ tollit̃ maior ps opationũ sensus ⁊ mot9. defect9 aũt v̇tutis signãt oẽm notabilẽ v̇tutis vitalis ꝑuitate3. ¶ S3 syncopis alio mõ a Gal. describit̃ ⁊ alio mõ ab Auic̃. nã a Gal. describit̃ sic i3. terapen. ꝙ est casus v̇tutis subito fact9. vñ valde notabilis defect9 v̇tutis cordis subito fact9 dicit̃ syncopis:sed apud Aui. syncopis ẽ destructio maioris ptis aut plimu3 v̇tutis sensibilis ⁊ motiue ꝑꝑ debilitatem cordis ⁊ retractionẽ spũs totalis ad ipm ꝑꝑ cãm mouẽtẽ ipm ad interiora aut ꝑꝑ cãm ipm ꝓuocantẽ iteri9 q̃re nõ ĩueniat spiraculũ aut ꝑꝑ debilitatẽ ⁊ sensibilitatẽ suã q̃re nõ superfluit vltra illũ q ĩuenit̃ in minera. ⁊ ſm modũ pm syncopis est cordis debilitas:s3 iuxta modum 2m syncopis est accñs ↄñs istã cordis debilitatẽ. ¶ Nõ 2° ꝙ syncopis q̃dã est reꝑabilis q̃dã nõ. Nam in syncopi qñq3 cor remanet ita debile vt nõ possit aliquo mõ regenerare nouos spũs ad toti9 regimẽ necios. Et iõ cũ tali syncopi morit̃ hõ. Sed qñq3 remanet cor tãte v̇tutis vt possit post syncopim regenerare tãtos spũs vt iteꝝ sufficiãt ad totũ regimẽ etiã ista syncopis ẽ reꝑabilis que cũ hac cordis dispositiõe ↄtingit. ¶ Ad ꝓpositum itelligat̃ ꝙ medic9 d3 ducere ĩfirmũ vsq3 ad defectionẽ reꝑabile3. ¶ Nõ 3° ꝙ syncopis cũ eũatione accñs qñq3 fit ꝑꝑ cursu3 alicuius mãe ad os stomachi: qñq3 ex timore vel accidentib9 anime:quandoq3 ex nimia spirituũ dissolutione ꝓpter qua3 cor cogit̃ retrahere residuum:quãdoq3 ex alijs causis ab euacuatiõe vt in cõmento notat̃. mõ hic loquit̃ Hippo. de syncopi ↄtingente merito euacuationis. ¶ Nõ 4° ex his talẽ euacuationẽ vsq3 ad syncopim nõ esse electiua3 sed coactam ad modũ loquẽdi medicoꝝ q2 notabili nocumento:sed ꝓpter iuuamentũ magis. ¶ Ultimo vide ꝙ hec ↄclusio remouet dubium. posset enim quis querere vtrũ sit aliqua euacuatio cõuenientis quãtitatis que nõ bene toleret̃. ⁊ respondet̃ ꝙ sic. q2 aliqua est talis vsq3 ad syncopim. ⁊ patet ꝙ ista nõ bene toleratur.

¶ Et hoc facere si sufficiat egrotemus.

¶ Ponit quartam cõclusionẽ remotiuã alterius dubij et est ꝙ euacuatio vsq3 ad syncopi3 nõ d3 fieri nisi ĩfirmo valde forti. ꝓbat̃ q2 aliter non resurgeret a syncopi. tali mõ nunq̃ medic9 debet vsq3 ad syncopim irrecuperabilẽ euacuare. vbi nota ꝙ corpora robusta q2 habẽt cor forte in cõplexione sua ⁊ mõ substãtie ⁊ cũ hoc habent sanguinẽ laudabilẽ. ideo facile a syncopi releuãt̃. ¶ Nõ 2° ꝙ h̃ valde raro fieri debet ꝓpter magnũ timorẽ in tali euacuatione. huius aforismi ↄcordia colligit̃ quarta primi. de quando ⁊ qualiter euacuare oportet quantum ad

conclusiones primas duas. Sed quãtũ ad alias ꝯclusiones nono terapen. ꝛ pˢma quarti. caplõ de cura febris sanguinis ꝛc.

Cõmentum Galeni.

OPortet purganda. Gale. in pᵒ ponit gñalem itentionẽ afo. zᵒ cõmẽtat ipm spãlr. ibi zᵃ [Si eni tm̃.] Dicit pˢmo ꝙ mãe purgãde hñt limitatã ꝙ̃titatẽ ꝯuenientẽ sicut qualitatis siue sint purganda naturalr siue artificialiter. ꝛ iõ cũ Gal. locutᵒ sit supra de qualitate purgationis ꝯuenientis. In pñsenti ponit signa ꝙ̃titatis purgatiõis ꝯuenientis: qꝛ de hac nunꝗ̃ est supra dcm̃. SI ENIM TANTVM. Cõmentat spãliter. ꝛ pˢmo duas pˢmas ꝯclusiones. zᵒ alias. zᵃ ibi [Qd̃ dixit.] Dicit pˢmo ꝙ si euacuet tantum mã ꝛ causa egritudinis que supple non sit vtilis ad ꝯseruatiões ṽtutis qd̃ addo ꝑꝑ hũores leprosoꝝ ꝛ sanguinẽ patiẽtis synochã tũc ifirmᵒ qescit leuiᵒ: nã qꝛ remota cã deficit effectᵒ tali mã euacuata egritudo ꝛ accidẽtia minorant ꝛ ṽtus exonerat. Et per ꝯñs infirmus quiescit leuius: sed si cũ mã purgãda cõmisceat ꝛ simul euacuetur humor bonus ꝛ nãlis tũc ifirmus grauat ꝛ angustiat qꝛ debilitat sua virtus. Ex his duobᵒ sequit ꝙ ad sciendum ꝯuenientẽ quãtitatẽ purgationis nõ opꝫ ꝯsiderare quãtitateꝫ absolute humoris euacuati: sed opꝫ ꝙ cognoscat ex his signis dictis ab Hippo. s. leuitate ifirmi ꝛ cõferentia ꝛ quiete eius. i. bona tolerantia ꝛ exq̃litate nociuoꝝ humoꝝ exeuntiũ. Nam qꝛ quacũqꝫ quãtitate data que esset ꝯueniẽs stat in ea educi humores nãles. ꝛ quando nãles humores purgarent nõ esset ꝯueniẽtis quantitatis purgatio vt dicit. ideo quãtitatẽ in se: nõ opꝫ pro signo talis ꝯueniẽtie ꝯsiderare. ꝛ qꝛ dũ purgant humores digni purgari sine purgatione bonoꝝ vel saltẽ virtutem ꝯfortãtiũ: ideo ṽtus alleuiat ꝛ bene tolerat: nõ bene aũt tolerat cũ boni ꝛ nãles eũant. ideo bona tolerãtia specialis ꝛ generalis qualitas ꝛ ꝯferentia sunt signa ꝯueniẽtis quãtitatis purgationis. Nota tamen vt supra dicit ꝙ ad sciendũ ꝙ purgatio fuit sufficiẽtis quãtitatis alia ponunt signa. quarta pˢmi. caplõ de sciẽdo quãdo catarticũ est ꝯstringendũ. ꝛ iõ ex modo cõmentãdi videt ꝯueniẽs supra posita expositio. QVOD DIXIT. Nunc cõmẽtat alias duas conclusiones. ꝛ diuidit in duas partes. primo cõmentat eas. zᵒ ponit vnũ notatũ. ibi zᵃ [Opꝫ tñ discernere.] In parte pˢma facit quatuor. nã primo ꝓponit intentũ. zᵒ oñdit de qua defectione Hippo. loquat. 3ᵒ specificat quosdaꝫ casus in qbᵒ opꝫ euacuare vsqꝫ ad syncopim. 4ᵒ verificat ꝯclusiones per cãm ꝛ experiẽtiã. ibi zᵃ [Unde pˢus.] ibi 3ᵃ [Sicut in acutissimo.] ibi 4ᵃ [Nõ tñ temere.] De pˢma dicit ꝙ vtile est dcm̃ Hippo. cuꝫ dicit ꝙ opꝫ vsqꝫ ad defectionẽ ducẽ. Sed tñ opꝫ videre pˢmo de qua defectiõe dicit. Et ponẽde sunt significationes per quas cog̊scimus necitatẽ esse eũandi vsqꝫ ad syncopim. De parte zᵃ dicit ꝙ opꝫ ꝯsiderare syncopiꝫ accidẽtẽ si accidat ꝓpter flobotomiã vel aliã medicinã. i. euacuationem a medicina factam. aut accidat nõ ꝓpter ꝙ̃titatẽ purgationis. sed ꝓpter humores acutos currentes ad os stomachi. ꝛ qꝛ iste accidũt ꝓpter sufficiẽtes purgatiões sepe vt notat expiẽtia. iõ nõ est verisimile ꝙ de istis Hippo. itelligat: ꝛ silr nõ itelligit de illa syncopi que accidit febricitãtibᵒ ꝓpter suos iordinatos motus. iõ cõcludẽdũ ꝙ qꝛ Hippo. itelligit de syncopi que est post sufficiẽtẽ purgationẽ. Et iste oẽs nõ sunt cũ sufficiẽti purgatione. iõ itelligit de illa que fit ꝑꝑ purgatiõis quãtitatẽ. Dicit de 3ᵃ pte ꝙ vsqꝫ ad talẽ syncopiꝫ ducẽdũ est in acutissimo apate aut in febre pacuta aut in dolore fortissimo vl in silibᵒ cais. Dicit 4ᵒ ꝙ nos debemᵒ in dictis casibᵒ eũare vsqꝫ ad syncopiꝫ: sed nõ temere nos itromittamus ad talẽ euacuationẽ faciẽdã nisi virtus custodiatur. i. nisi eger fuerit fortis ad talẽ eũationẽ tolerandã. ꝛ ꝙ hec sint faciẽda ꝯfirmat experientia qꝛ facta rõnabiliter multũ ꝓtulit euacuatio vsqꝫ ad syncopiꝫ. Et cã est qꝛ in febre pacuta facta eũatiõe vsqꝫ ad syncopiꝫ: puta flomia corpᵒ statim refrigerat ꝛ febris extiguit ꝛ in multis vẽtres soluunt ꝛ alij sudores patiunt ꝛ multi perfecte sanant. ꝛ iõ in maximo dolore nulla medicia est ꝑfectior ista euõne vsqꝫ ad syncopi. ꝛ de oibᵒ istis videbit stati in qõne. OPORTET TAMEN DISCERNERE. Ponit documentuꝫ dicens ꝙ opꝫ discernere Utrũ euacuatio facienda sit flobotomia aut pharmacia. nam humor peccans si est sanguis aut ita sanguini mixtus ꝙ cũ flobotomia possit educi non remanente magna inequalitate faciẽda est flobotomia. Si ṽo fuerit aliter danda est medicina laxatiua ꝛc.

QUeritur Utrum in aliquo casu conueniat euacuatio vsqꝫ ad syncopim inclusiue. Negatiue arguitur primo ex Auerro. 7ᵒ colliget ex intentione volẽte nunquã esse euacuandũ vsqꝫ ad syncopiꝫ. ꝛ sunt eius due rationes. prima quia nũꝗ̃ natura euacuat vsqꝫ ad syncopiꝫ nisi in crisi mala. medicus igitur non debet talem euacuationem facere cum debeat imitari naturã: tamen non synthomatice operanteꝫ. secunda ratio est qꝛ medicus non debet euacuare nisi humorem peccanteꝫ. sed ꝙ̃diu talis solus humor euacuatur ifirmus bene tolerat ꝛ non sequitur syncopis. ergo ꝛc. Scdõ principaliter arguitur: quia in tali euacuatione nõ conseruat virtus. igit nõ est facienda: cum intentio cõmunis vtriusqꝫ opusculi sit vite custodia. Tertio pˢncipalr si eẽt talis eũatio faciẽda maxime esset in casibᵒ expressis a Gal. in littera. sed arguitur ꝙ non pˢmo de febre peracuta. nã in ea euacuatio talis nõ esset facienda pharmaco: qꝛ mã est in venis cum sit continua. ꝛ per consequens mã est sanguis vel sanguini cõmixta. ꝛ ideo flobotomia est facienda. sed ꝙ nõ flobotomia arguitur: qꝛ talium febriuꝫ mã est cholera citrina vtplurimuꝫ. sed tunc non est facienda minutio aut flobotomia vt prima quarti. capitulo de cura putridarum in gñali. flobotomia est melior res ꝛ ꝓprie cũ vrina fuerit rubea grossa nõ citrina ignea ex qua timeat apud flobotomiã victoria cholere et acuitas eiᵒ. Iteꝫ etiã quarta primi. capitulo de flobotomia. Caue ne egrum ad alterum duarũ rerũ perducas ꝛc. pari ratione arguitur ꝙ non in acutissimo apostemate. Qꝛ aũt in acutissimo dolore non sit faciẽda. probatur: quia talis dolor est fortissime prostratiuus virtutis et euacuatio iterum. igitur si ambe cause coniungantur infirmus tolerare nõ poterit. ꝓpterea hora fortis doloris non est flobotomanduꝫ vt quarta primi. caplõ primo. Et in eodem capitulo vult ꝙ cum materiã ad diuersum trahere volueris dolorem loci prius seda. igitur aperi in euacuatione.

In oppositum est hic Hippo. ꝛ Gale. in cõmẽto ꝛ 9ᵒ terapentice. ꝛ Auicen. prima quarti. capitulo de cura febris sanguinis.

In questione primo ponentur preambula. secũdo conclusiones de quesito.

Quantum ad primum notanduꝫ vt supra dicitur ꝙ syncopis est destructio maioris partis aut plurimuꝫ virtutis sensibilis ꝛ motiue propter debilitatem cordis ꝛ retractionem spiritus totalis ad ipm. hec est descriptio sua posita secunda tertij. ex qua pꝫ primo que res est syncopis. nõ est enim nisi illa ablatio aut diminutio operationuꝫ virtutis sensibilis: ꝛ motiue. non tamen quelibet talis est syncopis nisi fuerit propter cordis debilitatem ꝛ retractioneꝫ spiritus totalis vel quasi

totalis

totalis ad ipsuȝ. ita enī oportet glosari. Et vide tūc dr̃iaȝ
inter somnū ⁊ syncopim: lȝ aliqñ cū somno sit syncopis.
vide scdo dr̃iaȝ iter apoplexiā ⁊ syncopim: lȝ cū forti apo
plexia semꝑ syncopis cōiungat̃. ¶ Scdo pncipalr̃ patet
ex diffōne ꝙ ī omni syncopi opȝ spūs retrahi ad cor: aut
retractos esse. ¶ Tertio pōt cōprehēdi cā: quare in eua/
cuatione accidit syncopis: nā cuȝ spūs plimi dissoluunt̃:
ad tātā ꝑuenit cor paucitatē: vt nāliter fortissime conet̃
attrahere a toto corꝑe spūs q sūt instrm̃ pncipale v̾tutis:
vt vniti in eo vigorēt v̾tutē ipsūum generatiuaȝ: ⁊ ita fit
retractio a toto residuo intātū vt ibi nō remaneat mēsu
ra sufficiens pro oꝑationibus sensus ⁊ motus: aliq̄ tñ re/
manet mēsura: qa aliter mēbra morirent̃. ¶ Quarto ap
paret causa q̄re fit syncopis magis in nō cōsuetis flebo/
tomari. Nā pp insuetū motū nā terret̃ ⁊ agitat̃ cholera
que ad os stomachi ꝓfluit. vnde fit syncopis: ⁊ etiā quia
tāta paucificatio est cordi incōsueta. ideo magis ⁊ citius
stimulat̃ cor ad attrahendū. ¶ Quinto pȝ causa q̄re plu
rimoȝ facta clausione vene accidit syncopis in flleboto/
mys magis ꝙ̃ dū sanguis egredit̃. nā dū sanguis egredi
tur pp motū sanguis spūs cū eo ex̃ mouet̃: ⁊ ita ipedit̃ re/
tractio a corde: lȝ cū q̄escit nō ꝓhibet̃ illa retractio. ¶ 2°
pncipalr̃ nota ꝙ duplex ē syncopis: quedā reꝑabilis: q̄dā
nō: vt dr̃ sup afforismo. ¶ Tertio notādū vt dr̃ in cōmē/
to ꝙ syncopis accidēs post eūatiōnē multotiēs est meri/
to magnitudīs eūationis: ⁊ mlr̃totiēs pp alias cās. hic aūt
itelligimus de syncopi pmo mō accn̄te. ¶ Quarto notā/
dū ꝙ paucificato spū totū corpus refrigerat̃: ⁊ etiā eo re/
tracto ad cor. Et iō cū pp humoꝝ putredinē totū corpus
erat supcalefactū: ⁊ sic mēbra nimiū a suo tēꝑamēto re/
mota: ⁊ corꝑe restaurato a syncopi mēbra recipiūt calorē
ꝯueniētē a spū: vñ resultāt fortiora ad oꝑatiōes nāles: et
qa mā aut nulla remāsit post talē eūationē: aut modica:
iō aliqñ ꝯtingit ꝙ īfirmi post syncopim talē plene liberā
tur: vt narrat Gal. 9° terapē. de illo iuuene ab eo vsq̧ ad
syncopim flebotomato: qñq̧ āt pauca exn̄te mā q̄ rema
net ⁊ cui dñat̃ v̾tus fit eiꝰ expulsio: aut fluxu: aut sudore:
aut talibus modis. ¶ Ex qbꝰ apꝑet ꝙ syncopis aliqñ iu
uat ꝑ accn̄s ad v̾tutē ꝯfortādā ꝓ quāto tēꝑerat morboꝝ
cōplōnes. ¶ Quīto notādū ꝙ tā febris ꝑacuta ꝙ̃ acutis
simū apā qñq̧ pēdet a mā q̄ est sanguis: aut sanguini cō/
mixta vt ꝑ flebotomiā sit educibilis: qñq̧ aūt pendet a
mā que nō est sāguis vl̃ sanguini isto mō mixta. ¶ Sex
to nota ex Dino ⁊ Thadeo duplr̃ dici dolorē fortissimū.
vno mō qa valde sit itēsus. alio mō q̄ valde v̾tutē ꝓstra
tiuus. nō enī icōuenit dolorē vnū cē alio fortiorē ⁊ minꝰ
v̾tutē ꝓsternere: ⁊ hoc aut ꝯtingit ex varietate v̾tutis ho
minū vel ꝯsuetudinis: aut ex varietate mēbroꝝ dolētiū:
nā dolor oris stōchi eque itensus multo magis ꝓsternit
v̾tutē ꝙ̃ dolor ī iūcturis pedis: vt notat exꝑientia. ¶ 7°
nota: ꝙ etiā cū dolor sit sensatio male cōplōnis vel solu/
te ꝯtinuitatis vl̃ ambaꝝ ꝯtigit ad locū aliquē sensibileȝ
valde ꝯgregari māȝ ⁊ sui corpulētia didēte cōtinuū: aut
sua q̄litate ⁊ malā cōplōnē faciente: ⁊ iō hec mā qñq̧ est
sanguis vel mā secū mixta: qñqȝ alia nō secum mixta.

His habitis prima cōclō sit ista in scdo articulo. nunq̄ medicus debet euacuare vsqȝ
ad syncopim regulariter. ꝓbatur: qa talis eūatio est cum
notabili nocumēto. ¶ Secūda ꝯclusio. nullo mō debet
medicus euacuare vsqȝ ad syncopim irreparabilē: patet.
qa nō dȝ occidere. ¶ Tertia ꝯclō. qñqȝ debet medicus
vsqȝ ad syncopim eūare: ꝓbat̃ ex aforismo ⁊ cōmento ⁊
cā assignata ibidē cū ꝑ talē eūationē maximum effugiat
periculū. ¶ Quarta ꝯclō. tā per pharmacū ꝙ̃ ꝑ flleboto/
miā licet medico qñqȝ vsqȝ ad syncopiȝ eūare. pȝ ex cō/
mēto in fine. ¶ Quinta ꝯclō. tutius est per flebotomiā
euacuare vsqȝ ad syncopim ꝙ̃ per pharmacū. ista pȝ: qa
illa est tutior eūatio vltimata: quā medicus pt̃ ad libitū
ꝯstringere ꝙ̃ illa quā nō sic pōt. sed eūatio ꝑ flebotomiā
est pmi modi. ꝑ pharmacū autem est modi scdi. igit̃ ⁊c̃.
¶ Sexta ꝯclō. tā ꝑ pharmacū ꝙ̃ ꝑ flebotomiā: licet eua
re vsqȝ ad syncopim in acutissimo apāte: aut in acuta fe/
bre: aut in dolore fortissimo. ꝓbat̃: q̄ si talū dispōnū cā
est sāguis aut hūor mixtus cuȝ flōmia educibilis: debet
flōmia fieri. Si v̾o nō: pharmacū ē exhibēdū: lȝ vtrūqȝ
est pōle. igit̃ ⁊c̃. ¶ Septia ꝯclō. in dolore fortissimo mō
scdo nō est faciēda euacuatio vsqȝ ad syncopim. ꝓbat̃.
q̄ v̾tus nō posset sil̃ duas cās tante debilitatis tolerare.

Per hec rñdet̃ ad argumēta ī oppositū. ¶ Ad pm̄
dicit̃ Auer. itelligere de regulari: ⁊ prima
ratio eius idē ꝓbat. nā queādmodū nā in crisi nō ꝑfecta:
tamē salutifera qñqȝ pp necessitatē euacuat vsqȝ ad syn
copim: ita facit medicus qñqȝ. scda rō arguit ꝙ regulari
ter nō est vsqȝ ad syncopim eūandū: sed de regulari non
ꝓbat: qa medicus in tali eūatione vt eūet malū: euacuat
etiā bonū. ¶ Ad scdm pncipale dr̃ ꝙ v̾tus ꝯseruat̃. nam
plus ꝑ viā exonerationis iuuat̃ ꝙ̃ debilitat̃ per viā reso
lutionis. ¶ Ad tertiū pncipale dr̃: ꝙ in illis casibus ꝯue
nienter facienda est eūatio vsqȝ ad syncopim qñqȝ flle/
botomia: qñqȝ pharmacia vt dictū est in ꝯclusionibus: ⁊
pȝ ꝙ auctoritates nō repugnāt ꝯclusionibus. id autē qd̄
dicit̃ dolorē prius esse sedandū: q̄rta primi: itelligitur re/
gulariter ⁊ non coacte. Aforismus. XXIIII.

In peracutis passionibus raro: ⁊ in principijs pharmacijs vti.

¶ Istius aforismi sunt due cōclusiones. scda
ponitur ibi ¶ Et hoc prius. ¶ ꝯclusio prima est
ista. raro est vtēdū medicina laxatiua in pncipio morbo
rū acutoꝝ. ꝯ ꝓbat̃. raro est in pn° morboꝝ acutoꝝ mā fu
riosa: ⁊ solū tūc est vtendū ab initio medicina laxatiua.
igit̃ ⁊c̃. Assumptū ꝓ maiori fuit ꝯ vltia. 22. aforismi: ⁊ ꝓ
minori fuit ꝯ q̄rta eiusdē. ¶ Circa igit̃ hūc aforismū no
ta: ꝙ ꝑ acutas passiōes itelligit h̄ nō absolute acutas: lȝ ꝑ/
acutas: in qbꝰ modicū est tēpus iter pm̄ ⁊ statū: puta que
in septia vel ante terminā de sunt. ¶ Nota scdo ꝙ in pn
cipio adhuc mā nō est mota notabilr̃ a v̾tute: nec etiam
valde debilitauit virtutē respectu eius qd̄ facit qñ est in
augmēto. Itē mā nō est ita calida ⁊ putrida vt dicet̃ ifra
sicut in augmēto. ¶ Ex quo pȝ ꝙ minꝰ nociuū est vt plu
rimū tales mās eūare in pn° ꝙ̃ in augmēto: ⁊ iō Hippo.
dixit: ⁊ in pncipijs: ad denotādū ꝙ tales eūationes faciē
de sūt in pn°. Si sint necīe ante digōnis cōplemētū in ta
libus ꝑacutis morbis. ¶ Et hoc est qd̄ Gal. dixit ī cōmē
to huius aforismi: cū dixit. in egritudine ergo acuta non
nisi ab initio pharmacia est dāda. i. si est opportunū dare
ante digōnē melius est ꝙ det̃ in pn° ꝙ̃ postea. ¶ Et hoc
idē vult Aui. pma q̄rti. caplo de cura putridaruȝ in gn̄ali
cū dixit: ⁊ si hūor nō est dignꝰ nō moueas: nisi in pncipio.
intelligo enī ꝙ debes mouere in pn° si ante digōnem sit
euacuādus: si pōt hoc facere. ¶ Nota tñ ꝙ ꝯtigit aliqñ
dimitti cōueniēter euacuationeȝ in pncipio ⁊ fieri in au/
gmento: puta si in pncipio virtus est debilis: vel vie non
sunt ita apte oino ⁊ multis talibus casibus: sed deductis
oibus alijs significationibus post significationē pncipij
⁊ augmēti morbi melius est in pncipio acutarū dictaruȝ
ꝙ̃ in augmento mouere. ¶ Ultimo nota. ꝙ hic itelligi/
mus de eradicatiua euacuatione maxime. nam sepe con
tingit mām esse multam ⁊ ab initio minorandam.

¶ **Et hoc prius bene diiudicantes facere.**

¶ Secūda cōclusio. talis euacuatio est faciēda precedēte
pus recto iudicio ⁊ scrutinio. Cōclusio ꝓbat̃ in tali eua/

cuatione est maximū periculū:sed illa in quibus est maximū periculū nō sunt faciēda nisi precedēte rōnali iudicio ⁊ scrutinio.ergo. Pro pte nota.ꝙ hic loquiꝛ de euacuatiōe faciēda medicina laxatiua eradicatiue:vt dictū est in cōclusione pcedēte. ¶ Nota scdo.ꝙ in exhibitiōe talis medicine in febre acuta est vehemēs periculū. Nā primo pharmacia est calida ꝑm plurimū:⁊ iste egritudines sūt calide:⁊ sic pharmacū faciēdo nocet multū:ġ vidēdū:vtrū sit maius iuuamētū euātionis an nocumentuȝ calefactionis. Scdo agitatio mãe etiā multū perturbat ⁊ debilitat. Itē spūuȝ dissolō q̄ fuit in pharmaci exhibitione.pȝ igiꝛ magnū esse periculū:⁊ per ɔ̄ns subtile requiri scrutiniū.ɔcordia huius afoꝛismi habeꝛ ꝑma q̄rti. caplo de cura tertiane.⁊ a Gal.in libro de tēpoꝛibus moꝛbi.et primo de crisi. Cōmentū Galeni.

Ante dixit Hippo. Gal.in cōmēto ꝑ ponit gn̄alem afoꝛismi intentionē. Scdo specialr commentaꝛ.ibi scda[Qd autē.]In ꝑma dixit ꝙ prius afoꝛismo 2o° Hippo.dixit nām ⁊ modū purgādi nō cruda:qa.s.talia non debēt purgari nisi sint furiosa. ¶ Hic igitur tāgit tm̄ euacuationes faciēdas in ꝑncipio pp necessitatē ⁊ raro in febꝛibus peracutis.s.cuȝ passiones sint de furiosa mã:⁊ ista precipit fieri cū ɔsideratione maioꝛi q̄ꝫ fiāt euacuatiōes in chꝛonicis moꝛbis: qa in chꝛonicis expectamus saltē ꝓ eradicatiua euātione signa coctionis qbus apparētibus non est periculū in dādo pharmacū solutiuū:sicut i ꝑncipio febꝛiū acutarū.
QVOD AVTEM. Nunc exponit specialr ꝑmo secundā ɔclusionē.scdo primaȝ.ibi secūda[In egritudie.] Prima in quatuoꝛ.ꝑmo dubitatiue ꝓponit quosdaȝ sensus scde ɔclusionis afoꝛismi.scdo gn̄alem eius ponit itellectum verificando eum.tertio ponit conditiones significantes non esse euacuanduȝ.quarto ponit conditiones indicantes de euacuationis humoꝛis facilitate.scda ibi [Sed qcqd.]ibi tertia[Quoꝝ eni moꝛbi.]ibi q̄rta[Conuenit.]Dicit ꝑmo ꝙ opȝ videre quid Hipp.itelligit nos prius debere bene diiudicare.vbi gr̄a.bn̄ diiudicāduȝ dicat si opȝ coꝛpus ifirmi preparare ad pharmaciā capiendā:vel vtrū opȝ expectare opus nãe vt coꝛpus ifirmi sit apparatū pharmacie:aut aliud itendat nos debere bene diiudicare. ¶ Ubi nota ꝙ ꝑter humoꝛis dispōnē operatur etiā debita coꝛpoꝛis dispositio ad facilē euātionē vt apertura cānaliū ⁊ laxitas vel eoꝛū mollificatio:⁊ sic de talibus. SED QVICQVID. Ponit gn̄alē itellectū dicēs ꝙ qcqd cōsiderauit Hippo.tm̄ vult in genere dicere ꝙ custodiendū ⁊ cauenduȝ est ne erremus in talibus euacuationibus aut purgationibus. Et ideo opȝ ɔsiderare oīa arguētia vel indicātia euacuationē esse faciēdaȝ ⁊ illa cōparemus ⁊ operemur ꝑm foꝛtioꝛes idicationes. Et rō est.q꞉ si erreꝛ in dādo aliqd tale solutiuū in febꝛibus acutis erit valde periculosum pp ṽtutē a moꝛbo multuȝ molestari ⁊ mãȝ si agiteꝛ ⁊ nō euacueꝛ plimū nociuā eē. Et plēs alias cās vt in exēplo dicaꝛ:oē pharmacū saltem foꝛte solutiuū ⁊ a remotis est calidū ⁊ siccuȝ:febꝛis etiaȝ acuta est cal'a ⁊ sicca:iō medicina ꝓ quāto est alteratiua nō est dāda q꞉ nō idigemus calefaciētibus ⁊ siccātibus: sed potius ifrigidātibus ⁊ humectātibus. ¶ Si ġ est dāda hoc est cā euātiōis hūoꝛis q est mã febꝛis. Et h̄ faciemus cū itellexerimus ꝙ plus ɔfert purgatio q̄ꝫ sit timoꝛ angustie ⁊ laboꝛis. Et est maxie qn̄ mã moꝛbi sine multo coꝛpis nocumēto purgari pōt. Et ita supple multe alie ɔ̄rietates idicationū ɔsiderāde iter quas est ꝑquirēdū si coꝛpus est pharmacie appatū. ¶ Circa ptē nota.ꝙ ꝑncipalr q̄tuoꝛ modis ɔtingit errare in dādo medicinaȝ:aut ex pte hūoꝝ:qa nō sunt digni ꝓ tūc euāri vt nimiū grossus vel viscosus:vl'alia cā.vt q꞉ nō nimius nec furiosus ⁊ nō dign⁹. Scdo ex pte coꝛpis ꝙ sit ieptū ad pharmacū tolerādū:vt q꞉ nimis debile:aut nimis strictos poꝛos habēs:aut lesuȝ in vijs ductuū. Tertio ex pte medicie q꞉ sit in nō ɔueniēte dosi:aut nō cōueniēter coꝛrecta:aut non ɔueniētis ꝓꝑetatis cū humoꝛe. Quarto ex pte itrinsecorū vt ꝙ nō suppeditēt nec̄ia pharmacādo vt aeris dispō vel ɔstellationis vl'ciboꝝ ⁊ potuū deficiat vl' doꝛmiēdi facultas nō deꝛ:⁊ sic de alijs q̄ oīa sūt ɔsiderāda.pȝ igiꝛ ɔclō ꝙ talis euātio ꝑcedēte recte scrutinio est facienda. ¶ Nota scdo ꝙ nō oē pharmacū laxatiuū est calm ⁊ siccū:vt mirabolani viole rose:sed tm̄ vꝑplimū foꝛtia laxatiua sūt cal'a ⁊ sicca. Nā eoꝝ ꝓꝑietas caliditate iuuaꝛ in attrahēdo. QVORVM ENIM. Ponit ɔditiones indicantes de nō purgādo:⁊ dicit ꝙ si moꝛbi sunt pp hūoꝛū piguedinē.i.grossitiē cū viscositate:vl' sūt facti ex multis grossis ⁊ viscosis cibarijs:aut sit apā sub diafragmate vel sūt de nimio caloꝛe aut sit in aliq̊ mēbꝛo apā puta iterioꝛi mēbꝛo:oēs isti sunt merito istarū dispōnū pharmacie iepti:Hippo.dicente ꝑmo regimis acutoꝝ.ꝙ oēs isti sūt pharmacie nō ꝑparati:⁊ iō nisi purgatio cōuenit sine idicationibus ɔ̄rijs nō dȝ aliqd boꝛū iueniri. ¶ Ubi nota:ꝙ pn̄t idicātia purgationē eē faciēdā vt cum istis vel aliq̄ istarū ɔditionū sit euāndū vt pȝ ꝙ in pleuresi Hippo.docet administrare fel licbiniū ⁊ in apostemate epatis Auic.14.tertij.sed tm̄ vult Hippo.ꝙ merito istaruȝ ɔditionū indicatur ideo esse euacuandā pharmaco exoluente. CONVENIT. Ponit ɔditiones arguētes ⁊ indicātes euātionē ɔuenire di.ꝙ ɔuenit pro facilitate purgationis humoꝛes esse subtiles ⁊ faciles ⁊ sine viscositate ⁊ viā exeuntiū eē apertā sine ɔstipatione aut rerū extraneārū in ea ɔtentaꝝ vt essent feces duꝛe in itestinis: aut sine cōstipatione.i.siccitate viarū vel sine apāte. Et iste cōditiones tote aliqn̄ artificialr faciēde sūt vt qn̄ nobis datur tēpus ⁊ egritudo expectat damus aperientia vias ⁊ mollificātia ⁊ subtiliātia hūoꝛes. h̄ est igiꝛ qd Hippo. inuit hic ɔsiderādū ⁊ ɔfirmabit hoc in subsequēti afoꝛismo vt illo scde particule coꝛpa:vbi qs vult purgare opȝ prius fluxa faceꝛ. IN EGRITVDINE. Hic cōmētaꝛ Hippo.ꝑmā ɔclusionē dicēs ꝙ in egritudine acuta pharmacia nō est dāda nisi in ꝑn° si purgatio sit faciēda ante digestionē:⁊ hoc ad sensuȝ supꝛa in afoꝛismo expositus:⁊ in ꝑma ⁊ scda die:⁊ pp hoc nō habeꝛ spatiū ad appandūȝ coꝛpus ad hoc suscipiēdū.s.pharmacū qd spatiū si daret bonū eēt dare coꝛpi mellicratū.i.aquā mellis i q̄ coquātur hyssopus herba calamētū herba:ameos semē est minutū:⁊ oīa sunt aperitiua subtiliatiua. Et per ɔ̄ns coꝛpus euātioni preparātia.cū aūt esset oppilatio aut grossities pro impedimēto. Sed alijs exn̄tibus alia essent preparatoꝛia dāda:⁊ ꝓpter hāc cām raro est dāda pharmacia in principio.primo q꞉ raro est mā furiosa. Scdo q꞉ raro inuenīꝛ coꝛpus paratū pharmacie:maxie tm̄ dāda ē cū mā est furiosa. Sed q̄ꝫuis sit cauēda illa mā. Et per ɔ̄ns euacuanda coꝛpoꝛe existente impꝛeparato:⁊ ꝓpter breuitatē tēpoꝛis non datum inducijs apparendū:⁊ patet etiā multo rarius esse euacuandum ⁊c. Afoꝛismus. XXV.

Si qualia opoꝛtet purgari purgentur: ⁊ confert ⁊ bene ferunt. Si ɔ̄contrarium impoꝛtune.

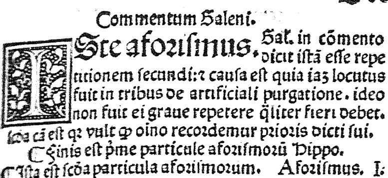
¶ Iste afoꝛismus habet duas conclusiones. ibi scda[Cōtraria ṽo.]Et ambe posite sūt afoꝛismo 2° ⁊ ideo est repetitio.ꝑma ɔclusio.opȝ medicū euacuare humoꝛem nociuū.ꝓbeꝛ vt in scdo. ¶ Scda ɔclō.medicus dȝ cauere euātionem humoꝛū bonoꝝ.ꝓbaꝛ:qa hoꝝ purgatio ferꝛ ipoꝛtune:⁊ expone totū vt in scdo afoꝛismo.

Commentum Saleni.

Ste aforismus. Gal. in cōmento dicit istā esse repetitionem secundi: et causa est quia iā locutus fuit in tribus de artificiali purgatione. ideo non fuit ei graue repetere q̄liter fieri debet. scda cā est q2 vult q2 oino recordemur prioris dicti sui.

¶ Finis est p̄me particule aforismorū Hippo.

¶ Ista est scda particula aforismorum. Aforismus. I.

N quo morbo somnus laborē prestat mortale.

¶ Ista est secūda particula aforismorum in qua ponunt̄ multa signa pronostica boni vel mali salutis vl' mortis in morbis. Et aforismorū non est inuicē tāta colligantia vt sit opportunū cōtinuare vel cōueniat vnū cōtra alios diuidere: sed vnūquēq3 per se exponā vtplurimū feci in p̄ticula p̄ma. ¶ Presens aforismus duas hēt partes s̄m duas oēlones. ibi scda [Si vo inuenerit.] ¶ Cōclo p̄ria est ista. nocumētū factū ex somno in morbo est signū mortale. p̄bat̄: q2 tale nocumētū significat v̄tutē a morbo superari et nō posse c̄tra mām vincere. igitur etc. ¶ Circa partem nota p̄mo: q2 in somno calor naturalis retrahit̄ ad intra et multotiens simul cum eo vapores et humores tā boni q̄ȝ mali retrahunt̄ p̄pter motum naturalis caloris cui cōiungunt̄. Itē si solus calor naturalis puta spiritus retrahatur cōtingit q2 intus sint humores mali nō receptibiles operationis caloris vt est naturalis: sed vt est calor absolute quos cōtingit alterari p̄pter somnū ad malū et magis ledere. ¶ Ex his p3 q2 cōtingit quādoq3 somnuȝ ledere: p̄cipue in morbo. ¶ Nota secūdo. q2 tribus modis in genere c̄tingit somnuȝ facere nocumētū. vnus modus est q2 spūs simul cū nāli calore mali vapores aut humores ad interiora ducantur. ¶ Secundus modus est: q2 ipse spūs qui et calor naturalis dicit̄ fit malus a qualitate nociua ifectus. ¶ Tertius est ex dispōne corpis: q2 aut sit nimis vacuū: aut malis humorib9 repletū vl' alia dispositione nō bona. merito cuius per actionē huius spiritus vt est absolute calidus fiat nocumētū. ¶ Nota tertio. per laborem hic ītelligi nocumentū vt dixi aforismo octauo p̄me p̄ticule. Talia autē nocumenta sunt aut magnificatio febris: aut dolor: aut apostema: aut distemperātia: aut debilitas aut aliqd̄ aliud nocumentum. ¶ Nota quarto quedā esse tempora morbi in q̄bus general'r somnus nocet si fiat. s. p̄ncipiū paroxismi: quedā aūt in q̄b9 vtplurimū solet somn9 prodesse vt declinatio: quedā vo medio modo vt status vt dicitur in cōmento. Et ab Aui. p̄ma q̄rti. caplo de cura putridaꝝ in generali. hic igit̄ intelligatur de nocumēto eueniēte in tēpore morbi in quo merito somni communiter non consueuit fieri nocumentum: puta de nocumēto in declinatione particulari et vniuersali contingente. ¶ Nota quinto. q2 tale nocumentū quādoq3 est p̄seuerans et multis vicibus: quādoq3 vo nō. modo nocumentū perseuerās et magnuȝ est illud de quo maxime hic intelligit̄. Ex his colligimus istum esse sensum aforismi: nocumentuȝ somni magnū et perseuerans accidens in morbo in tempore in quo non debet somni sequi nocumentū est mortale. Et causa verificans est: q2 in tali tempore retracto calore deberet virtus fortificari et accidentia mala remoueri. Si igitur crescunt significatur q2 materia iterior est maligna que nō superatur a calore vt naturalis est: sed ab eo patitur vt calor absolute: et conuertitur ad peius faciendo nocumēta. Ex quo significatur naturam non posse superare hanc materiā: et per consequens mortem esse futuram.

Irca hanc partem dubitatur. Utruȝ in omni morbo nocumentum sequēs somnū sit signū mortale. Negatiue arguit̄ sic. Sōnus est res non nālis. igit̄ pōt icōuenienter administrari in morbo: sed nō ex q̄libet icōueniēti administratiōe ei9 sequit̄ mors. ¶ Scdo sic. alique sunt egritudines nō mortales in q̄b9 oino somnus nocet. igitur nō qōlibet tale nocumētuȝ est signū mortis. Assūptū p̄bat̄ in apoplexia minori subeth litargia et similibus. ¶ Tertio sic. gn̄aliter somnus quantūcūq3 naturalis nocet. igitur nō omne nocumentū somni est mortale nō morbo. Assumptū probatur. quia saltē in principio somni naturalis debilitatur digestio in mēbris exterioribus cuȝ in eis paucificetur calor naturalis: et sic illa mēbra nocent̄. ¶ Quarto sic. somnus est res naturalis cum sit operatio: ergo non noceret esse res preternām iuxta ea que dicunt̄ quarto de accidēti et morbo. ¶ Quinto ex errore in cibo et potu cōtingit in salubri egritudine somnū nocere: ergo nō quodlibet tale nocumentū est signū mortale. Assumptū p3: q2 hoc pōt in sanitate facere. igitur et in morbo. ¶ Sexto in aliqua egritudie ex toto salubri cōtingit somnū nocere. igitur nō quodlibet nocumentū est mortale. Assumptū p3 in tertiana pura in qua in augmēto et principio paroxismi somnus nocet vt p̄ma quarti. capitulo de cura feb. putridarū in generali.

In oppositum est Gal. in cōmento. et Hippo. in prima conclusione.

In dubio primo videbitur. vtrum somnus possit nocere. Scdo de quesito principali.

Quantum ad primū. nota q2 de somno plures inueniuntur descriptiones: et hoc quia in somno plures concurrunt simul dispositiones: et aliqui doctores vnā illarū magis expresserūt: alij aliā. ¶ In sōno nāq3 primum qd̄ apparet est impotētia sensuū exterioꝝ ad sentiēdū et mēbroꝝ motiuoꝝ voluntarie ad mouēdū exceptis instrumentis anhelitus. ¶ Secūdo percipitur spiritus ad iteriora moueri non solū ad cerebruȝ: sed ad cor et ad epar et iteriores venas vt in istis fortificat̄ digestio. ¶ Quidā igitur describunt somnū ab illo primo qd̄ apparet dicentes q2 somnus est impotētia siue est vinculū p̄mi sensitiui vt dicit Aristoteles in libro de somno et vigilia. et ab Auer. primo de somno dicit̄. Sōnus est sensus impotentia: respectu reruȝ existentiū: et per sensuȝ: vt ipsemet exprimit itelligit sensum cōmuneȝ: et iste ambe descriptiones vident̄ conuenire: l3 non eodem modo sumat̄ impotentia apud ambos. nā in diffinitione ab Aristotele posita li impotentia sumitur pro nō sufficiētia: q2 somnus est dispositio per quaȝ sensus cōmunis est isufficiens ad sentiendū actu exteriora sensibilia. ¶ S3 Auerrois dixit sensum cōmunē esse in potētia nō in actu respectu exteriorū cum dormit. Et idem significat descriptio collecta ab Aristotele in fine primi de somno. cū dixit q2 est primi sensitiui comprehendendo: vt non possit. i. non sufficiat agere. s. comprehendēdo per actiones exteriorū sensuum. ¶ Et nota q2 omnes iste descriptiones volunt nō quālibet impotentiaȝ primi sensitiui eē somnū. vnde in defectionibus vt in syncopi est talis impotētia: et illa non est somnus. sed dicunt impotentiam ex certis causis contingentibus esse somnū. ¶ Quidā autem immo istimet quādoq3 somnū describunt per illam caloris retractionem: vnde prima tertij. caplo de subeth. dicitur q2 somnus est reditus spiritus animalis ab istrumētis sensus et motus ad suū principiū cum quo priuant̄ membra ab exitu in operationes exceptis illis que sunt necessaria ad hoc vt vita permaneat. ¶ Et quasi simileȝ descriptionē ponit Aristoteles primo de somno. capitulo quinto. dum

dixit:q̄re manifestū est ex his que dicta sunt:ꝙ somnus
est quedā cōueniēs caloris intrinsecus ⁊ nālis reciproca/
tio.ꝓpter predictā cām vaporationis nutrimēti ad cere/
brum.Et Auer.dicit in libro de somno.somnus est itroi/
tus sensus cōmunis ad mēbrū qđ est suum principium.
¶ Nota secūdo principaliter ꝙ in secunda parte somni
postq̄ spūs multi sunt regenerati iā ad exteriora mēbra
spūs plures trāsmittunt ⁊ est tūc expansio spirituū.hoc
sumitur plane ab Aui.scđa primi. Summa de pulsibus.
caplo de pulsibus somni cū dixit. Cū aūt cibus digestus
est in somno redit pulsus ⁊ fit fortior.ꝓpterea ꝙ virtus
augmētū recipit a nutriente:et propterea ꝙ recipit illud
qđ ad fundū descēderat ad regendū nutriēs ad exterio/
ra ⁊c.¶ Tertio nota.ꝙ somnus est passio sensus cōis vt
sumit prius de somno ab Ari.caplo 4°5° ⁊ 6°.⁊ ab Auer.
in libro de somno ⁊ vigilia.¶ Ex his infero.ꝙ illa res q̄
in veritate est somnus nō est motus spūs siue nālis:siue
aialis:siue vitalis ad suū principiū.ꝓbat.⁊ p̄mo quia in
vltima parte somni naturalis non est talis motus spūs
ad suū principiū:sed potius expansio est vt dixit scđo no/
tabile.ergo ⁊c.¶ Confirmat.talis motus cuiuscūq̄ spi/
ritus nō est passio primi sensus.ergo nō est sōnus.¶ Se
quitur scđo magis ꝓprias somni esse descriptiones illas
que dicunt somnū esse aut vinculū:aut cōprehensionem
p̄mi sensitiui:ita vt nō possit agere cōueniēter per exte/
riores sensus q̄ sint ille que dicūt ꝙ sōnus est mot⁹ spi/
ritus ⁊c.¶ Nota q̄rto.ꝙ in exprimēdo cām talis dispō/
nis merito cuius talis dispositio dꝫ dici sōnus īueniūtur
quodāmodo sūmi phi īuicē discrepare.nā Aristo. primo
de somno vult ꝙ sola ipotentia p̄mi sensitiui cōsequens
euaporationē nutrimēti ad mēbrū in quo est primū sen/
sitiuū est somnus:vñ sic dicit ad litterā:sed vt diximus nō
somnus omnis impotētia sensitiui:sed euaporatione cir/
ca nutrimentū passio fit hec.¶ Auer.autē in libro de so/
mno ⁊ vigilia plures videt ponere causas huius cōuent⁹
caloris nālis ad intra facti in sōno:merito cuius illa ipo/
tentia dicit somnus:aliquādo enī apud ipsum fit ꝓpter
cogitationē.nā sicut dixit.⁊ nō ois somn⁹ fit ex debilita/
te v̄tutū sensibiliū.fit eni maxie a cogitatione in aliqua
re quādo sensus cōis profundat ad iuuādū cogitationē
non ꝓpter debilitatē contingentē.¶ Secūda causa est
ꝓpter infrigidationē factā a nutrimēto cerebri ⁊ vapori
bus nutrimēti.merito cuius virtus cerebri nititur istos
spiritus ad se trahere.¶ Tertia cā est necessitas digerē/
di.nā q: aia est vna ⁊ hꝫ multas virtutes quādo est neces
sariū vti plus vna virtute anima cōgregat spūs ad locū
illius operationis.v̄bi grā.si est necessitas digerendi.non
obstante ergo q: nō sit facta refrigeratio:tñ fit retractio.
¶ Quarta cā est permixtio grossi vaporis cū spiritibus:
ex quo turbant spūs ⁊ turbati naturalr recurrunt ad suū
principiū vt ibi purificentur. ¶ Quinta causa est dimi/
nutio spirituū in quantitate vnde retrahunt interius ad
aliorū generationē.¶ Sexta causa est infrigidatio ꝯtin
gens ꝓpter spirituū diminutionē:vnde etiā fit remanē/
tium retractio a toto corpore.¶ Et hec sñia Auer.videt
magis cōformare se cum sñia Aui.prima tertij.caplo de
suberb.⁊ locutionibus medicoꝝ:sed vt ex oībus istis tan
dem ꝫm hanc viā medicoꝝ colligamus aliquā verā ⁊
vlem somni diffinitionē:debetis scire ꝙ ad hoc vt vera
dispositio primi sensitiui dicatur somnus requirit ꝙ per
ipsam primus sensus.s.cōis sit ipotens recte percipere ꝑ
sensationes mediocres exteriorum sensuū:⁊ ꝙ cū ea cō/
iungatur retractio spirituū animaliū ad cerebrū a mem
bris exterioribus sensus.s.⁊ motus talis : vt ꝑ ea illa mē/
bra p̄uent ab exitu in operationes:nisi sint nečia ad hoc
vt vita ꝑmaneat qualia sūt instra spūs:⁊ per retractionē

nō itelligo ꝙ actu retrahant vt moueant ab exteriorib⁹
ad interiora:sed aut ꝙ sic moueant : aut ꝙ sint moti vel
retracti vel retenti:vt merito illius mēbra exteriora pri/
uent ab exitu in oꝑationes sensibiles ⁊ motiuas volūta/
rie recte per mediocria promouētia:⁊ tunc ponemus de/
scriptionē hoc modo.sōnus est cōprehēsio vel dispositio
p̄mi sensitiui per quā est insufficiēs ad percipiēdū recte
per mediocres sensationes exteriorū sensuū:cui associat
reditus spūs ab instris sensus ⁊ motus:merito cuius illa
priuant ab exitu in oꝑōnes debitas per mediocria pmo
uentia exceptis instris que sunt nečia ad vite permanen
tiā:sicut instra anhelitus.¶ In hac igit descriptione di/
citur dispositio primi sensitiui pro genere. ¶ Hec autē
dispositio:aut est qualitas.sicut v̄bi grā.acquisita in cere
bro ab euaporatione.aut est modus cōpositionis vt oppi
latio vel coartatio ventriculi cerebri ⁊ viaꝝ que sunt me
die ab ipso ad instrumēta sensus vel spirituum in conca
uitate vbi sensus cōmunis perficit perturbatione vel ag
gregatū ex oībus istis.Quicqd enim tale fuerit indispo
nēs ita organū vt non sufficiat modo dicto sentire cū si/
bi cōiungunt reliqua in descriptione posita est somnus.
¶ Scđo dicit p̄mi sensitiui siue sensus cōis ad declarā/
dum qđ est subiectū somni ⁊ in quo mēbro debet eē.nā
si ꝓpter cordis defectū vel oiuꝫ exterioꝝ mēbroꝝ nulla
facta mutatione in cerebro nō sufficeret vel organū sen/
sus cōis ꝑcipere obta talis res nō diceret sōnus.¶ Et di
citur tertio per quā esset insufficiēs ad percipiendū recte
per mediocres sensationes exteriorū sensuū ad differen/
tiā aliarū dispositionū que nō sunt somnus ⁊ ad specifi/
candū ad quid fit in somno impotēs primū sensitiuū.nā
q: sōnus est qđdā sensus vinculū ⁊ precipue primi vt di
primo de somno:nō ꝓhibet autē primus sensitiuus in so
mno recipere ab imaginatione vel memoria vel cogitati
ua vt notat experientia somnoꝝ:ideo nō debemus dice/
re ꝙ sensus cōmunis sit ipotēs absolute in somno:respe/
ctu oium operationū:⁊ hoc etiā voluit Auer.loco allega/
to:sed impotens respectu sensationis recipiēdo ab exte/
rioribus.¶ Et q: in somno videm⁹ ꝙ vocādo respōdēt
ad ꝓpositū:sepe esto ꝙ nō excitent:ideo non possumus
vniuersaliter dicere ꝙ sensus cōis in somno nō pōt per
sensationes exteriores percipere:sed additur per medio/
cres.¶ Et q: quādoq̄ in somno leuia sensibilia ꝑcipiun
tur per sensum exteriorē ⁊ cōmunē:⁊ apparent maiora vt
dicitur tertio de somno.caplo p̄mo.ꝙ ex defluxu flegma
tis dulcis per os videbit quandoq̄ in somno dulcissima
gustare:ideo nō dicit absolute ꝙ nō possit ꝑ sensationes
mediocres sentire.Sed dicit recte sentire.nā apparet ꝙ
cū certo errore ꝑcipiunt iste mediocres. ¶ Quarto ad/
ditur cui associat reditus spūs animalis ab instrumen
tis ⁊c.Ad denotādū ꝙ de ratione formali sōni est deno/
tare huc reditū:⁊ hāc isufficiētiā exterioꝝ sensuū ad sen
sandū:⁊ per reditum intelligo vt dixi nō solum motum:
sed redire:aut reduxisse:aut retineri:imo i vero ⁊ perfecto
somno redijt de preterito spiritus ad primū sensitiuum:
⁊ per istā partē differt somnus ab impotentia que est in
syncopi vel apoplexia vel alia defectio non cōiuncta so/
mno:lꝫ plurimū coniungat illis dispositiōibus somnus.
¶ Quinto additur merito cuius reditus priuant mēbra
ab exitu in operationes per mediocria sensibilia promo/
uentia.nā si reditus esset ita paucus vt adhuc membra
cōmunia obiecta recte perciperent non diceremur vere
dormire:nec tamē oportet ex toto priuari operatione vt
dictum est in tertia declaratione declarata.¶ Ex prima
⁊ secunda cōditionibus sequitur ꝙ stat somnū esse mor
bum complexionalem:aut cōpositionalē:sed nō simplr
sed compositum.¶ Seqtur scđo.ꝙ stat sōnū esse accñs.

¶ Tertio sequit̃ ꝙ somnus nõ est ꝓprie in potẽtia: cũ illa nõ sit nisi vꝉtus impotẽs: sed dispositio per quã virtus est ipotẽs. ¶ Sequit̃ quarto vt supra dicit̃ ꝙ nõ est motus spũs. ¶ Sequit̃ 5°. ꝙ talis mot⁹ vel reditus spũs nõ vꝉr est cã somni: ſ; qñq; ecõtra causat̃ a sõno. ¶ Ex quo vltimo sequit̃ ꝛ Auic. diffõnẽ nõ esse causalẽ vt dicit Jacobus de forliuio sup isto afo: ismo: nec eẽ cõpletissimã ꝛ optimã vt affirmat Gẽtilis pma terty: ꝛ plũma pñt ifer ri ex declaratione tertie ptis. ¶ Patet pmo quõ in sõno ꝯtigit somniare: qꝛ ꝑ representationẽ phãtasmatis ab aliqua poꝛi vꝉtute ad sensũ cõem. nã respectu illoꝝ nõ opꝫ esse ligatũ. sensuꝫ cõem. ¶ Patet scdo vꝉtutẽ localꝛ motiuã pcipiẽtẽ motũ posse opari: ꝛ pcipue instꝛm motus voluntary vt moueant̃: ꝛ qꝛ ista istꝛa nõ ex toto sunt priuata in vero sõno vꝉtute motiua ꝛ sensitiua: vt dꝛ in explanatione qnte cõditionis. ideo forti exñte pcepto tales dormiẽtes vere pñt moueri ad modũ vigilãtiũ. Sed tñ isti motus i vero sõno nõ fierẽt a mediocri ꝓmouẽte. Et iõ in sõno nobis putãtib⁹ ambulare: aut natare: nõ tñ mouemur: ſ; in forti timore mouemur: ꝛ aliqñ in forti cupiditate pp fortitudinẽ pcepti vꝉtutis precipiẽtis ꝛ ꝓmouẽtis motũ exterioꝝ mẽbroꝝ: ꝛ sic clare habebit qualꝛ fiũt ista opa silia opib⁹ vigilãtiũ in sõno exñte vero sõno: ꝛ ꝙ in illis istꝛis mouẽdi sũt spũs sensitiui: ſ; queadmodũ pp paucitatẽ spũuꝫ nõ obediũt vꝉtuti motiue iperãti que est appetitus cũ sensu vel intellectu vt dꝛ 3° de aĩa: ꝛ quarta pte septi nãliũ: ꝛ in libro de cã motus aĩaliũ. Ita etiã nõ cõsentiũt recte ex mediocri obiecto sensibili applicato.

¶ Nota tñ nõ esse icõueniẽs aliquos nõ ex toto dormire nec ex toto vigilare vt in subeth vigilatio: hec sunt aliqualiter dicta diffusius quãtũ ad medicos ꝑtinẽt: si prius nãlibus studerẽt iuuenes añq; ad medicinã venirent.

His igitur habitis pono aliquas distinctiones. prima est ista. Quidã est somnus nãlis. quidã nõ nãlis. quidam pternãm: hãc distinctionẽ itellexit Auic. pma terty. caplo allegato cuꝫ voluit ꝙ aliqs est somnus nãlis: aliqs est nãli ꝓpinquus: ſ; nõ sit absolute naturalis: alius est absolute nõ nãlis ſm Gal. de istis sequẽdo modũ expositoꝝ voco mediũ nõ nãlem ꝛ tertiũ pternãm. per sõnũ igit̃ nãlẽ intelligit Auic. illũ q fit nõ ꝯcurrẽte aliq̃ cã pternãliter iprimẽte ad ipm causandũ ꝛ cuꝫ quo est retractio spũum a nã mere naturalꝛ operãte. Et est ſm Auic. pncipalꝛ duobus modis: vno mõ ꝙ reditus spũs aĩalis ad suũ pñm cõiungat̃ ꝓfundationi spũs vitalis facte ab aĩa vt cibus digerat̃ deducto quocunq; alio ad hũc reditũ ꝓmouẽte. ¶ Scdus modus est vt spũs retrahat̃ ad restaurandũ illud de spiritu qd fuit dissolutũ in naturali ꝛ ꝯueniẽti vigilia. ¶ Somnũ aũt vicinũ naturali: qui tñ nõ est absolute naturalis itelligit Aui. illuꝫ qui fit post nimiã spirituũ dissolutionẽ etiã pternãlẽ: sic accidit post potũ medicine ꝛ ꝯualescẽtibus ꝛ post multũ exercitiũ somnus ꝓfundus: hic aũt iõ nõ dꝛ absolute nãlis qꝛ causa ꝓpter quã remouẽdus sit nõ est nãlis: vt paucitas spirituũ paucitas ꝛ resolꝯ nimia. Sꝫ tñ ideo nõ dicit̃ absolute pternãm: qꝛ per se effectiue ad reditũ spũs in tali somno nõ ꝯcurrit cã pternãm: sed vꝉtus medĩãtib⁹ suis nãlibus istꝛis siue positis preternãm incitantis. ¶ Somnũ vo vocat preternãm vel absolute nõ nãleꝫ oẽm somnum factũ ꝓpter cãm pternaturalẽ imprimentem vel sic positiue cõcurrẽtẽ ad reditũ spiritus causandum siue talis causa fuerit cibus siue pot⁹ siue medicia siue extrinsecus aer siue qcqd aliud pter naturã positum imprimẽs ꝛ per talẽ ipressionẽ cõcurrẽs ad reditũ causandũ. ¶ Ex quo sequit̃. nõ ideo dici somnũ nõ naturalẽ: qꝛ illius causa sit aliqua res nõ naturalis: itra tamẽ latitudinẽ ꝓprie sanitatis corpore remanẽte: vꝉ qꝛ fiat a cibo frigido sicut lactuca vel potu vini. nã omnes isti sunt in tertio mẽbro ſm modũ Auic. vt potest patere legenti capitulũ. ¶ Secũda distinctio. duplꝛ possumus imaginari somnum nocere: aut ꝑ se: aut per accidẽs. ¶ Tertia distinctio. siue ꝑ se siue per accides dupliciter possumus aliquid dicẽ esse cãm nocumẽti. vno modo: qꝛ aliqd sequit̃ nocumẽtuꝫ ex ipso nõ obstãte ꝙ etiã sequat̃ iuuamentũ aut maius aut minus suo nocumẽto. scdo mõ qa absolute nocumentuꝫ sequẽs ipsum nõ sequit̃ cũ maiori vel equali iuuamẽto.

¶ Tũc sit pma cõclusio. Possibile est pternãlẽ somnũ ꝑ se nocere. ꝓbatur. possibile est taliter somnũ esse morbu vel malã cõplexionẽ cerebri vel cõpositionẽ vt supra dicitur. igitur possibile est per se nocere. scdo somnus superfluus ꝑ se nocet ifrigidãdo. g ꝛc. ¶ Secũda cõclusio. nõ nãlem somnuꝫ cõtingit etiã per se nocere: mõ pmo. pꝫ. ꝙ ꝑ ipsuꝫ mẽbra exteriora plus debito ifrigidant̃. Cũ enim sint in vigilia minus frigida et in somno infrigidant̃ pp maiorẽ retractionẽ pluꝛq; in nãli somno. igit̃ plus debito ifrigidant̃. ¶ Tertia ꝯclo. possibile est somnũ nãleꝫ per accidens nocere. ꝓbatur. possibile est somnũ naturalẽ ex ꝯcursu alterius cause. vbi grã. mali cibi sumpti: vel ꝙ hora naturalis somni superueniat paroxismus tertiane: ita ꝙ cũ illo somno ꝯiungat̃ pncipiũ paroxismi. ¶ Quarta cõclusio cõmuniter ponit̃. ipossibile est somnũ naturalẽ ꝑ se esse cãm nocumẽti. ꝓbatur: qꝛ si est per se cã nocumẽti. igit̃ est res preternãm. igit̃ nõ est sõnus nãlis. ¶ Contra arguit̃. et suppono ꝙ in socrate sint exteriora mẽbra ita frigida ꝙ per quãtũcũq; modicã ifrigidationẽ egrediat̃ latitudinẽ sanitatis. Et pono ꝙ tũc superueniat sõnũ nãlẽ: ꝛ pꝫ ꝙ exteriora mẽbra per se ab illo ifrigidant̃. Et ꝑ ꝯñs a latitudine sue sanitatis trahunt̃: ꝛ sic ꝑ se fit a somno nãli nocumẽtũ. ¶ P. sicut ꝯtingit aliquã famẽ nãlẽ eẽ minus intẽsaꝫ ꝛ aliquã min⁹ remissaꝫ. Ita ꝯtingit aliquẽ somnũ nãlẽ esse maiorẽ ꝛ aliquẽ minoreꝫ. pono g ꝙ in sorte fiat sõnus nãlis lõgior opportuno: ꝛ sequitur ꝙ ille ꝑ se nocebit: puto igit̃ potius tenẽdã eẽ oppositã ꝯclonẽ: nec valet argumẽtũ. sõnus est res nãlis: igit̃ nõ pot ꝑ se nocere. nã vꝉtus volũtarie motiua est res nãlis: ꝛ tñ pot ꝑ se nocere ponẽdo ꝙ vnũ mẽbrũ aliud effodiat: nec est inconueniẽs rem nãlẽ esse causam preternaturam.

Quantũ ad scdm articulũ pono aliquas distinctiones ꝛ ꝯclones. pma distictio morboꝝ qdaꝫ sunt in qbus de natura eoꝝ somn⁹ semꝑ est aptus obesse. qdã vo in qbus aliqñ ꝓdest: ꝛ aliqñ nocet. Exẽplũ primi vt subeth apoplia litargia ꝛ silia. Exẽpluꝫ scdi vt febris. nã in declinatiõe ꝓdest: in pncipio nocet. ¶ Et nota ꝙ dico i illis morbis semꝑ sõnũ obesse: qꝛ semꝑ sit in eis pei⁹ dormire q̃ nõ dormire. nã ẽt in illis ꝑ vꝉtutꝛ sustẽtationẽ est opportunũ dormire: ſ; tñ aliqd fit nocumẽtuꝫ merito nãe morbi. ¶ Scda distictio. tempoꝝ morbi quedã sunt in qb⁹ merito nãe eoꝝ sõnus est aptus obesse. Quedã in qbus sõnus est aptus ꝓdesse. qdã medio mõ. Exẽplũ primi. pñm pticulare. Exẽplũ scdi. declinatio pticularis. Exẽplũ terty. status aut ps augmẽti statui vicia. Regre ista in cõmẽto istius aforismi. ¶ Tertia distinctio nocumentoꝝ sequẽtiũ somnũ quedã sequunt̃ somnuꝫ ex dispõne intrinseca corpi dormiẽti quãtũcũq; stante regimine debito rerũ nõ nãliũ: qdã vo ꝓpter idebitũ regimẽ. ¶ Ultima distinctio. nocumẽtoꝝ somnũ sequẽtiũ qdã sunt magna ꝛ ꝑseuerãtia: qdã vo pua ꝛ nõ ꝑseuerãtia. Et itelligo illa esse perseuerantia que pluribus vicibus facto somno consequuntur et diu post excitationem remanent.

¶ His habitis sit pma ꝯclusio. nõ omne nocumẽtũ factũ ex somno in morbo est signũ mortale. ꝓbat̃. pmo de nocumẽto facto in morbo in quo semꝑ de nã debet somn⁹ obesse sicut subeth ꝛ similes. patet secundo de nocumen

to facto i pncipio paroxismoꝝ.pꝫ tertio de nocumēto puo nō psternēte virtutē ꝛ nō pseuerāte.pꝫ quarto de nocumento facto pp indebitū regimē vel alicuius rei extrinsece occursum. ¶ Scda pclo.oē nocumentū magnū est pseuerans factū ex sōno in morbo mali in quo nō debet somnus semp obesse de nā illius morbi in tpe in quo merito tēporis nō debet sōnus obesse nō pēdēs ex indebito regimine vel cā extrīseca occurrēte est mortale signum. ¶ Ista cōclusio patet de mēte Hippo. Et qꝛ si solētia iuuare suo tpe nō iuuerint ē mala et mortalis significatio. ꝛ p rōnes cōmēti: ꝛ alias que in qōne sequenti tangenꝫ.

Et per hec respōdeꝫ ad argumēta facta in oppositum. ¶ Ad pmū pꝫ: qa dico tunc nocumentū factū ex sōno signū est mortale: cū est icōueniēs admistratio regimis: modo si idebite sōnus administreꝫ nō est pueniēs admistratio. ¶ Ad 2m pꝫ rnsio per primā cōclusionē huius articuli. ¶ Ad tertiū cōcesso antecedēte pro possibili: nō tamē necessario illud tale nocumentū est magnū ꝛ pseuerās de quo hic est sermo. ¶ Ad qrtuꝫ pꝫ qꝫ psequētia nō valet ex vltimo dicto in prio articulo. ¶ Ad quintū pꝫ ex pma cōclone scdi articuli: qd probat vex: sed nō ptra pclones dictas: quas Hippo. itendit ꝛc.

¶ Si vero somnus iuuerit non mortale.

¶ Hic ponitur scda cōclusio afforismi. Et est ista. iuuamētum factuꝫ ex somno in morbo nō est signū mortale. pbatur: qa non significat virtutē succūbere: ergo nō signat mortē. ¶ Circa pclonē nota p qꝫ nō semper iuuāte sōno in morbo ex hoc possumus pnosticari salutē. Naꝫ existēte apostemate duro in epate: ptigit tn sōnū multotiēs iuuare: ꝛ tn ifirmus morieꝫ. Et ideo hanc pclonē itelligere si somnus iuuerit significat morbū esse mortalē: sed vt dictū est qꝫ nō signat morbū eē mortalē. ¶ Nota scdo totū afforismū verificari maxie in morbis mālibus: ꝛ precipue febribus: aut vere iterpolatis aut cōtinuis pportionalibus: vt dicā in cōmēto. ¶ Nota tertio. iuuamēta sōni eē remissionē morbi aut accntiū: aut vtutis pfortationē. ¶ Ultio circa totū afforismū collige eius pcordiā .16. ptinētis. ꝛ.25. eiusdē. ꝛ.22a quarti. Cōmentū Gal.

[M]onstrat ꝛc. Gal. in cōmēto facit qtuor. ¶ Prio exponendo vnū vocabulū ponit sniaꝫ gnalē afforismi ¶ Scdo narrat duas opiones circa afforismi materiā. ¶ Tertio specialr declarat menteꝫ Hippo. quo ad ambas pclones afforismi. ¶ Quarto ostēdit pmā de opionibꝰ recitatis repugnare Hippo. ibi scda [Redarguimur.] ibi tertia [Multi aūt.] ibi qrta i fine cōmenti [Qꝫ sōnus noceat.] ¶ In pma pte dicit gnque. pmū est qꝫ qa in scda pclone dixit iuuerit. ideo Hippo. facit nos itelligere qꝫ in pma p laborē itelligit nocumentū. ¶ Dicit scdo qꝫ nocumētū accidit ex sōno duobꝰ modis. Uno mō vlr: qa semp morbo existēte in tali tpe sōnus est aptus nocere. ¶ Scds modus est specialis: qa accidit in sōno in certo morbi tpe in quo nō dꝫ gnalr sōnus obesse merito dispōnis illiꝰ tēporis. Exēplū pmi. sic in principio: ꝛ pcipue pticulari. Exēplū scdi. sicut in declinatione. ¶ Tertio dicit. qꝫ hic Hippo. itelligit nocumētū secūdo mō eueniēs. s. in speciali. ꝛ rō: qa pmū nocumētum nō significat mortē: nec nocumētū notabile. Sed potius significat qꝫ sōnus mām morbi ꝛ tēpoꝝ eius ad nocēdū qꝫ nō est vehemēs malū. ¶ Quarto dicit. qꝫ calor in tēpore pncipij paroxismi petit iteriora silr cū humoribus: ꝛ pcipue in venis existētibus: ꝛ hoc precipue si febris icipiat cū vigore aut rigore aut tremore in exterioribꝰ. ¶ Quinto dicit ondendo: qre in pncipio paroxismi sōnus debet obesse qꝫ si isti q hoc mō patiunꝫ dormiāt in pncipio: tūc ista dicta accntia plōganꝫ. s. fructus tremor ꝛ rigor ꝛ febris nō puenit ad statū: nisi post magnuꝫ laborē infirmi ꝛ si habeāt ifirmi apostemata in iterioribus illa crescunt: retractis hꝫ humoribus ad locū apostematis: ꝛ silr dolor crescit. Si vo mali humores fuerint in stomacho non digerunꝫ sed augmētanꝫ: ꝛ ideo ifirmi in tali tpe pcipiunꝫ nō dormire vt exteriora mēbra habeāt spūm ꝛ sanguinē laudabilē sicut iteriora. ¶ Circa ptes nota: qꝫ in pncipio paroxismi iterpolate febris mā spargiꝫ sup musculos totius: ꝛ ideo corde retrahēte spūs ꝛ sāguis ad iteriora mouenꝫ ꝛ nō tm isti: sed etiā aliqd de malis humoribꝰ q mouenꝫ in eodē pnº: ꝛ exteriora remanēt depauperata a calore. ¶ Ex his pꝫ p. qꝫ istis dormiētibus in pnº frigus ex tremoꝝ crescit intēsiue ꝛ extēsiue: sꝫ rigor ꝛ tremor ex sōno nō opꝫ qꝫ intēdanꝫ. nā qꝛ in sōno diminuiꝫ sensus exterior: ꝛ ideo mēbra nō pcipiētia nocumēta materie non ita tremūt in sōno: ꝛ iō in rigore multū molestāte damꝰ a pncipio somnifera: vt pma quarti: verū tn plōgaꝫ dispōne māe fm quā est apta facē corpus rigere: ꝛ ad hūc sensuꝫ dicꝫ Gal. h rigorē plōgari: ꝛ qꝛ ad stōchū trahiꝫ noua mā ꝛ cū illa q in stōcho erat piungiꝫ. iō potiꝰ ipediꝫ qꝫ iuuet digō taliū māex. pꝫ g qꝫ in pnº sōnus est aptus facē nocumentū de nā pncipali: sꝫ ptingit qnqꝫ facere aliqd iuuamētū et maiꝰ suo nocumēto vt dcm ē in fortissimo rigore: ꝛ iō nocumētū sequēs somnū pncipij nō hēt significare vehementem malitiam: et sic non significat mortem.

REDARGVIMVR. In hac pte scda ponit opiniones circa afforismi mā: ꝛ sūt due. vna dicꝫ qꝫ sōnꝰ nūqꝫ nocet: sꝫ illd qd nocet ē febris. v. g. aut cā eiꝰ q febris minus noceret si euigilaret ifirmꝰ. Si g nō excitaꝫ ē nocumētū sōnꝰ: sꝫ qꝛ nō excitaꝫ. Ecce g qꝫ isti manifeste dicūt sōnū nō nocere in pnº: sꝫ dicūt potiꝰ qꝫ auferēs sōnū iuuet. s. faciet iuuamētū. ¶ 2a opio dicꝫ qꝫ somnꝰ nocet: sꝫ addūt qꝫ Hippo. h itēdit tm de nocumēto fcō i pnº: sꝫ de nocumēto fcō i qcūqꝫ tpe fuerit qꝫ eiꝰ nocumtū ē signū mortale. istaꝝ opionū reprobatio patebit: qꝛ stati pbaꝫ falsitas: ꝛ in fine cōmenti ostenditur primam esse contra Hippo.

MVLTVM AVTEM. Hec est 3a ps in q spāliter cōmētaꝫ afforismū. Et diuidiꝫ in duas. p cōmētaꝫ pmaꝫ pclonē eā limitādo: ꝛ limitatā pbādo. 2º scdaꝫ. ibi 2a [Si nā.] Pria i tres. nā p ponit qdā pambula. 2º ponit sēsuꝫ pme pclonis. 3º pbat. ibi 2a [In declinatione.] ibi 3a [Si eni solētia iuuare.] ¶ Dicꝫ p. qꝫ sōnꝰ mltū vꝫ iuuare i declinatiōe febriū: ꝛ aliqn mltū iuuat i statu: ꝛ aliqn iuuat in augmnto statui vicio. ꝛ adde qd ex dictl pꝫ qꝫ si noceat in augmēto vicino statui eiꝰ signatio ad mortē nō ē fortis ꝛ nō mltū possumꝰ arguere ifirmū ide moritur. ¶ Nō igiꝫ qꝫ tēpoꝝ morbi qdā sūt vlia: quedā pticularia. De igiꝫ loqꝫ Gal. de pticularibꝰ. ¶ Nō 2º qꝫ in augmēto statui vicio iā fcā est mlta resolō māe. Et iō qn morbꝰ pendet a mā acuta pauca ptigit qꝫ i augmēto plus pfert sōnꝰ pfortādo vtutē supra residuū qꝫ noceat per vapoꝝ retractionē pcipue cū tunc p sōnū nō tā facile retrahaꝫ mā q iā est i poris: ꝛ valde vicia cuti: qꝫ in pnº: ꝛ tūc moueꝫ per calorē actualē ad exteriora. Cōtigit g qꝫ i augmēto statui vicio pferat ꝛ a fortiori ptigit pp dictas cās qd pfert i statu aliq: sꝫ tn plerūqꝫ magis in augmēto: qꝫ in statu noceat plus qꝫ pferat. ¶ Nō 3º qꝫ in declinatiōe pticulari iā mā actu putrēs ē ipaucificata mltū ꝛ vapores paucificati et illd qd remāsit ēt trāsmissuꝫ ē ad ptes: ꝛ maxie extremales. Et qbꝰ caussis accidit qꝫ lꝫ spūs ꝛ sanguis retrahaꝫ ad iteriora in sōno hoc tpe: tn paucissimū de mā retrahiꝫ cū istis. Et illud paucū est valde subtiliatū vt faciliter vincaꝫ. Et qa vtus idiget refectione pp debilitatē acqsitā in pcedētibꝰ tpibus: iō sōnus in tali declinatiōe est multuꝫ aptus cōferre: ꝛ mime obesse merito nāe tpis. ¶ Et hoc vult Auic. pma qrti. cū dicit: in declinatiōe ē valde iuua-

nimi .f. somnus qđ dictū: sic etiā dictū est hic itelligat̄ ꝙ absolute merito dispōnis tēporis paroxismi vt est talis vel tale tēpus sōnus est aptus cōferre: aut itelligēduȝ est quia cū alijs paribus magis est aptus cōferre in declinatione ꝙ̄ in alio tēpore. ¶ Nota quarto ꝙ si mltis vaporibus itus retractus ⁊ humoribus sequit̄ nocumētū magnū: nō tamē est timēduȝ nisi ꝯm ꝙ illi nocere poterint. Et qꝛ dissoluunt̄ in die vno multotiēs. ideo nō multum est timendū de morte. Sed si nocumentū accidat quādo pauci vapores ⁊ humores retrahant̄ simul etiā cum nāli calore: ⁊ sic hoc nocumentū nō ꝓpter extrinsecā ⁊ incorporalē cām: tūc significat̄ illos esse intensissime malitie: ⁊ tūc significat̄ ꝙ residuū materiei nōdū agitatū nō potest vinci: aut opȝ nocumentū ex alia causa accidere. vbi grā: quia aliqua maligna materia latet que in somno agitatur ⁊ nocet. Et hoc iterū est signū valde malum. in augmento igit̄ statui vicino quia multi vapores: ⁊ plurimū etiā male materie non multū subtiliate retrahunt̄: ideo plerūqȝ accidit nocumētū qđ non est valde forte scilicet ad significādū mortē cū rōnale sit ex illis solū nocumentū accidere. IN DECLINATIONE. Hic limitatur conclusio aforismi prima. Et intēdit ꝙ somnus nocēs in declinatione merito nocumēti est certū signū ad mortē. ¶ Nota ꝙ per declinationē intelligimus declinationeȝ particularem ⁊ non vniuersaleȝ: ⁊ precipue declinationē paroxismi declinationis vniuersalis.

Queritur vtrū nocumētū somni factū in declinatione sit signū mortale. ꝙ nō. arguit̄ sic. nocumentū factū in pn̄cipio nō est signū mortale: sed ipsum est maius nocumēto declinationis alijs parib⁹: igit̄ nec nocumētū declinationis est signū mortale. maior est Hal. supra. minor ꝓbat̄. qꝛ merito tēporis plus est aptus nocere in pn̄cipio sōnus ꝙ̄ in declinatione: ergo alijs positis paribus nocumentū pn̄cipij est maius. ¶ Scđo arguit̄: in qualibet declinatione somnus nocet. ergo cuȝ nō q̄libet sit mortalis: sequit̄ ꝙ nocumentū sōni in declinatiōe nō est mortale. Assumptū pȝ: qꝛ retrahit vapores putridos itus aut multos aut paucos. ¶ Tertio si eēt verū maxime eēt verū ꝓpter rōnē Hal. qꝛ si solētia iuuare nō iuuerint ⁊c. Sed ꝓbo ꝙ hec rō nō est ad ꝓpositū: nā aut loquemur de vera declinatione: ⁊ tūc nocumētū non est mortale signū: qꝛ nūc ꝯtingit in illa mori egrū: vel de nō vera: ⁊ in tali nō solet iuuare sōnus nec est de sui rōne ꝙ iuuet: ḡ rō Hal. nō cōcludit. ¶ Quarto sic. et suppono ꝙ alijs paribus in eo tēpore est nocumentū somni deterius signū in quo minus est aptū sequi nocumentū ex somno ⁊ pariter in eo morbo min⁹ malū est signū in q̄ sōnus est merito nāe illi⁹ morbi magis aptus nocere alijs parib⁹: hec suppositio patet ex mō loquēdi Hal. q vult ꝙ in pn̄cipio nocumētū somni nō est signuȝ notabilis malitie nec mortis ⁊ in augmēto statui vicino nō est forte signuȝ ad mortē: sed bn̄ in declinatione ⁊ ꝑꝑ cām dictā. ¶ Suppono scđo. ꝙ in flegmatica alijs paribus nocumētū somni est maius ꝙ̄ in cholerica cū illa q̄ pēdet a mlta mā magis est apt⁹ sōnus obesse ꝙ̄ in illa q̄ pēdet a modica. ¶ Suppono 3°. ꝙ nocumētū factū in statu febriū nō est signum certū ad mortē. Sortes febriat febre a mlta mā depēdēte: ⁊ ponat̄ tūc ꝙ Plato a mā i duplo pauciori ⁊ sint ambo in fine status. Et arguo sic. nocumētū in Plone somni est signū deterius ꝙ̄ nocumentū somni in sorte: qꝛ in suo morbo minus est aptus nocere vł ex somno seq nocumētū. Sic ergo in duplo deterius: ⁊ arguo sic. non in duplo deteri⁹ signū eēt nocumētū factū ex sōno imediate post in sorte ꝙ̄ nūc. ḡ imediate post h nō eēt ita malū signuȝ nocumēti somni in sor. sicut est nūc in Plone: sed nūc in platone nō est signū mortale: sȝ imediate post h erat nocumentū in declinatione: ergo nō omne tale nocumētuȝ est signū mortale. Et hoc argumentū potest formari qualitercūqȝ conclusio glosēt dūmodo vniuersalis ponatur.

In oppositum est Hal. in commento.

Pro dubio nota duplicē eē declinationē: vl'eȝ et ꝑticularē. ¶ Nota scđo vl'ium declinationū quādā esse verā: quādā nō verā: vera declinatio est manifesta morbi remissio respectu ꝑexistētis pris correspōdētis: cū vo dn̄io vtutis supra morbuȝ ⁊ cām eius si cām habuit. Nō vera aūt est manifesta morbi remissio: nō tn̄ cū vo dn̄io virtutis ⁊c. Sed cū aptitudine ad deteriorationē. ¶ Nota tertio taliū nocumentoꝝ quedā eē magna ⁊ ꝑseuerātia: quedā nō. ¶ Nota q̄rto. ꝙ morboꝝ in q̄busdā sꝑ est apt⁹ sōnus obesse: in q̄busdā nō. ¶ Prima suppō. sōnus deducta cā extrīseca nocet notabili nocumēto: aut qꝛ mala mā: ⁊ mali fumi ꝑ ipm iterius retrahunt̄: aut qꝛ ipsi spūs ⁊ sanguis sunt mala qualitate infecti: aut qꝛ interi⁹ latet mā vehemētis malignitatis quo a calore adueniēte in sōno nō patit̄ tāqȝ a nāli: sed vt pter nāȝ: aut ꝓpter corpis nimiā vacuitatē. ¶ Scđo suppono in declinatiōe ꝑticulari merito ei⁹ nō mlta mā retrahit̄ ꝑ sōnū: pȝ. ꝙ nō est multa mā. ¶ 3° suppono. hic loq̄t̄ de sōno q administrat̄ ꝯueniēter rōne aliaꝝ rerū nō nāliū: ⁊ cū quo mā nō ꝯiungit̄ alia dispō faciēs aliū morbū ꝙ̄ illū in cui⁹ declinatiōe sum⁹: vł cā extrīseca mlta ipediētia. Certū est eni ꝙ in declinatiōe vni⁹ ꝑoxismi stat subintrare aliū ꝑoxismū: ⁊ merito illi⁹ poterit sōnus i declinatiōe obesse: sȝ de tali nō loquit̄ hic nec de alijs: alio mō nūc dicto ꝯtingētib⁹. ¶ Prima ꝯ. nō ē nocumētū factū in declinatione est signū mortale. pȝ: qꝛ factū in pn̄° ꝑticulari ꝑoxismi declinationis vl'is nō est signuȝ mortis. silr factū i morbo in q̄ nālr dȝ obesse: silr vbi cū declinatiōe alia cā alteri⁹ morbi cōiungat̄. ¶ 2ª ꝯclo. oē nocumētū magnū ⁊ ꝑseuerās factū in sōno in declinatione ꝑticulari vl'is declinatiōis morbi mālis nō ꝯiuncti cū alio morbo ⁊ nō merito alicuius eē pmitiue est signum mortale. ¶ Istā vult Hal. in cōmēto: ⁊ ꝓbat̄ suis rōnib⁹: qꝛ in declinatiōe ꝑ sōnū fortificat̄ vt⁹ ⁊ nō mlta mā retrahit̄. ḡ merito hui⁹ sōnus deberet iuuare. ḡ si nocet signat̄ ꝯiungi aliquā cāȝ vehemētis malitie qđ mortē faciet. Cōfirmat̄. si sōnus nocēt. aut ḡ mō dicto in suppōne tertia nocet: aut ḡ est ꝑꝑ retractionē hūoꝝ vł vapoꝝ: ⁊ tūc i declinatiōe pauca pt fieri: pȝ. qꝛ nō fiet nōbile nocumētū ꝑseuerās nisi illi fumi pauci sint vehemētis malitie ⁊ mā ēt ex q̄ fiūt sint eodē mō: ⁊ ꝑ ꝯn̄s signat̄ mors. ¶ P. si illos paucos calor fortificat⁹ vincē nō pōt qūo poterit mltos ⁊ nō fortificato calore vincere certe nullo mō: ⁊ sic necio succūbet aut mā latēs maligna agitat̄ ꝑꝑ qđ accidet nocumētū. Et seq̄t ꝙ si est talis neciovtus succūbet. ¶ Tertia cā esse nō posset cū debita sōni admistratōe respectu rerū aliaꝝ nō nāliū q̄ supponit̄. ¶ Tu tn̄ hic cogita vtꝝ ꝑ sōnū i sanitate factū posset aliq̄ mā excitari ad febreȝ nō mortalē faciēdā: ⁊ si sic. q̄re nō i declinatiōe. Sed dic vt sis de ꝑseuerāte ꝑseueratiōe vli. vł ꝙ ꝯ est va vt i pluribus. ¶ 3ª ꝯclo. aliqđ nocumētū factū in sōno in certo statu est signū mortale: pȝ ꝑ vltimū argumētū añ oppositū.

Ad alia argumenta pn̄cipalia. ¶ Ad pmuȝ negat̄ ꝯsequētia. ⁊ ꝯcedit̄ nocumētū in pn̄cipio factū esse deterius signuȝ. imo minus malū. ¶ Ad 2m pȝ talia nocumēta nō esse magna. ¶ Ad 3m dꝛ ꝙ est veꝝ de declinatiōe ꝑticulari. tā ve declinatiōis vl'is ꝙ̄ nō ve: ⁊ dꝛ ꝙ in va declinatiōe ꝯtingit mori: sȝ nō ex ipso morbo cui⁹ est declinatio va: ⁊ h significat nocumētū factū ex somno. Itē in particulari decli

natione vl'is declinationis nõ vere:nõ debet tñ somnus obesse ex nã declinatiõis pticularis:⁊ iõ signat malum. ¶ Ad q̃rtũ respõsuʒ est per cõclusionẽ quartã. Caue tñ si respõdes ne vl'em ponas cõclusionẽ vt certius loquatur:sed dicas vtplurimum. SI ENIM SOLENTIA. Hic pbat cõclusionẽ suã ꝙ nocumẽtũ somni in declinatione est signũ mortis. Et diuidit in tres ptes sm tres rationes. ibi scdã Si enim calor. ibi tertiã Si ergo calor iste. Prima in duas:qm p̃mo facit qđ dictũ est. scdo narrat nocumẽta cõiter ex somno cõtingẽtia. ibi scdã Nocumẽtũ somni. In p̃ma inuit hãc rõnẽ. Si solẽtia iuuare nõ iuuerint in tpe in quo solẽt iuuare:significatio est mala ⁊ mortalis:sed sõnus solet iuuare:⁊ pcipue in declinatione vt dictũ est. ergo si nocet tũc signatio erit mala. NOCVMENTVM. Narrat nocumenta somni communiter in febre cõtingentia vel cõsequẽtia:et sunt õria iuuamẽtis:vt si augeat febrẽ ⁊ augmẽtat doloreʒ apostematis:aut irrationabil'r loquat in somno ⁊ postq̃ excitatus est aliquãdiu in eadeʒ varietate pmaneat aut surgat stupidus aut cuʒ magna varietate vel grauitate. Et si notas plima istoꝝ sunt ex nocumẽto facto in cerebro ⁊ qui ista patit accidit ei ex chimoruʒ pessimitate. SI ENIM CALOR. Scda rõ illa est signatio mortalis q̃ signat calorẽ nõ posse dominari humoribus malis:⁊ hoc signat nocumẽtũ sõni in declinatiõe:ergo. maior est clara:⁊ minor pbat:qa si calor nãlis in corpe est fortior chimis:tũc in somno:⁊ pcipue in declinatione:quãdo nõ multi mali fumi retrahuntur aut humores calor eos vinceret:⁊ non accideret nocumentũ. si autem ecõtra. tunc chimi dominant calori in visceribus:et sic sequitur mors. ¶ Ratio autẽ quare in somno debet calor vincere est:quia in tẽpore vigiliarũ calefiunt exteriora ⁊ ifrigidant in somno:vt dicit Hippo. in hoc pluribus phis concors. Et ideo tempore somni calor confortatur:⁊ si est fortior chimis eos vincet. somnus autem ⁊ vigilia faciunt coadunationẽ caloris naturalis:aut itus:aut extra. Et nota ꝙ dicit faciũt nõ ꝙ fiãt ex tali coadunatiõe. SI ERGO CALOR. Tertia ratio est. illud qđ significat vtuteʒ quãdo est fortificata nõ posse vincere mãm quando est pauca significat ꝙ calor nunq̃ poterit materiã vincere:sed hoc significat nocumentuʒ somni in declinatione. g̃ ⁊c. minor pʒ. qa calor tũc in iterioribus est confortatus et materia est pauca. dixi hic stricte:quia in questione dictum est satis. SED SI NATVRA. Nunc cõmentatur scdam cõclusioneʒ dicens:ꝙ si natura dominatur in declinatione humorib' signũ est bonũ:⁊ tamẽ necessario significat salutem:qr posset ifirmus ex alia causa periclitari vt si eẽt apostema durũ in epate vel alio interiori mẽbro nobili. Et iõ ꝯ itelligat ꝙ si sõnus iuuat nõ est signuʒ mortale. nõ tñ ꝙ sit oio signũ saluti. QVOD SI SOMNVS. Nũc auctoritate Hipp. iprobat p̃mã opionem suprapositã dicens:ꝙ Hippocras in libro epidimiarum dixit ꝙ somnus nocet:⁊ patet.

Aforismus. II.

VBi desipientiã somnus sedat bonũ.

¶ Iste aforismus duas cõtinet cõclusiones. scda ibi Ubi vo. pclo pria est ista. sõnus sedans desipientiã est bonus vl' sedatio desipiẽtie a sõno est bona. pbat:qr talis sedatio significat victoriã vtutis supra nãm morbi:ergo assumptũ patebit stati.

¶ Ubi vo prestat malum.

¶ Scda pclusio. desipiẽtia cõsequẽs sõnũ est signũ malũ pbatur. qr est nocumẽtũ. sed tale est signuʒ malũ ex precedenti aforismo. ergo ⁊c. Circa aforismuʒ nota virtutes interiores p̃mo in cerebri vẽtriculis vigere:⁊ maxime nocumẽtũ accidit in illaꝝ vtutũ opatiõe ex lesione cerebri:aut per vapores hũores malos cerebrũ stimulantes. ¶ Nota scdo:ꝙ ex cõmuni modo loquẽdi sapia dicit de virtute recte operãdi per istas interiores vtutes:vñ illos q sunt bone imaginatiue ⁊ estimationis dicimus sapientes. ¶ Tertio nota ꝙ in illarũ vtutũ operationibus tripliciter ptingit nocumentũ:aut eni auferunt:⁊ tũc dicit dispositio illa amentia:aut corrumpunt ⁊ dicit illa alienatio:aut diminuunt:⁊ dicitur illa stoliditas. desipientia autem dicitur de quolibet tali nocumento:⁊ precipue de corruptiõe:vt Cõmẽtator videtur in cõmẽto exponere. ¶ Nota quarto ꝙ cum humores nõ sint valde multi et nõ valde maligni calor retractus iterius põt illos digerere ⁊ dissoluere:⁊ hoc modo si prius erãt causa lesionis operationis virtutũ iteriorũ remouetur illa lesio. Et ita somnus põt sedare desipientiã:sed cũ vapores sunt vehemẽter mali ⁊ in sõno retrahant ad cerebrum stat post somnũ hominem merito precedẽtis somni esse desipientẽ. ¶ Ex quo pʒ somnũ aliquãdo prestare ⁊ facere desipientiam:q̃nq̃ vo auferre ⁊ est verũ per accñs:⁊ pʒ nũc cã verificans vtrãq̃ cõclusionẽ aforismi.

Cõmentũ Gal.

HIc aforismus. Gal. p̃mo coniungit hũc aforismum cum precedẽti. Secundo euʒ commentatur. ibi scdã Intendit autem. prima patet. nam illo modo hic aforismus esset correlariũ precedẽtis. INTENDIT. Dicit hic intẽtionẽ eẽ Hippo. ꝙ si somnus mitiget dolorem aut minuat febrẽ:aut apostema est bonus:⁊ ita de remotione alioꝝ nocumentoꝝ. Sed cũ oia ista itellexit nominauit periculosius iter ea:⁊ est desipiẽtia quã posuit pro exemplo:vt per eã de aliis nocumentis intelligeremus. ¶ Circa partẽ nota. ꝙ non vult Gal. quãlibet desipientiã qualibet febre vel apostemate esse deteriorem:qa hoc est manifestũ falsum. Sed ꝙ desipiẽtia in genere suo est deterior apostemate:quia pluries reperitur apostema modici periculi q̃ desipiẽtia modici periculi:⁊ hoc modo solue dubiuʒ hic moueri solitum ⁊c.

Aforismus. III.

SOmnus ⁊ vigilia vtraq̃ modo magis facta malum.

¶ Cõclusio aforismi est ista taʒ somnus q̃ vigilia mediocritatẽ ⁊ conuenientem mensuras excedens est malum. probatur vtrũq̃ istorũ excedẽs cõuenientẽ mensurã nocet:⁊ significat malaʒ dispositionẽ. igitur vtrũq̃ istorũ est malum:⁊ per viã cause ⁊ per viaʒ signi. patet cõsequentia:⁊ assumptum totũ declarabitur in notatis. ¶ Circa aforismum nota p̃mo:ꝙ retractio spirituũ in somno ⁊ quies sunt causa ifrigidationis exteriorum ⁊ interiorũ:vt ostendi super tertio tegni. ¶ Sũt etiam causa retentionis superfluitatũ p̃me ⁊ secũde digestionis que expelluntur precedente sensationem itestinorũ ⁊ colli vesice:quarũ retentio est causa multoruʒ nocumentorũ. Et ex isto patet ꝙ somnus mediocritatẽ excedens est malum:vigilia vo multũ dissoluẽdo ⁊ spiritus ad exteriora expellẽdo est causa dissolutionis et male digestionis:⁊ ideo est causa mala. ¶ Nota tertio somnũ lãgiorem debito fieri plerũq̃ ex frigiditate cerebri:aut presentia humorũ:vel vaporis grossi alterãtis cerebrũ plus debito:vigilia autẽ plerũq̃ si est nimia fit a caliditate vl' humore mordicante:nisi a causa p̃mitiua:sicut accidẽs anime aut dolore aut alia tali dependeat:⁊ quia effectus significant supra suas causas:ideo taʒ somnus q̃ vigilia vltra modũ facti significant malum. ¶ Nota secundo. ꝙ in somno cõsideramus quãtitatẽ que est lõgitudo:aut breuitas:secũdo qualitateʒ que est profunditas aut leuitas. ¶ Tertio tempus vt in die vel in nocte. ¶ Quarto

accidétia ipꝫ ꝯñā: ⁊ pariter in vigilia. hoc aũt solũ ex quātitate docet Hippo. significare. ¶ Nota 4° ꝙ cā lõgi somni: aut ē frigiditas impressa i cerebro fortis: ⁊ diu stās anteq̃ꝫ vel remoueri possit: vel multā faciēs retētionē: ⁊ nõ remittere pmittēs ad mēbra debitā spũuꝫ q̃titatē ꝑ sensu aut motu: aut est multa euaporatio oppilās viā iter cerebrũ ⁊ mēbra grossa dissolõni resistēs: aut ꝯtinuatio euaporationis: cā aũt sõni ꝓfundi est idē qȯ cā difficilis excitatiõis. iste aũt sunt aut fortitudo q̃litatis ipresse in cerebrũ: merito cui⁹ retrahit̃ spũs: aut multa resolõ ꝑꝑ quaꝫ cerebrũ fortissimā facit retractionē: aut p̃ntia mlti grossi vaporis oppilātis: ⁊ humoꝝ etiā viaꝝ strictura. ¶ Ex q̃bus pꝫ. ꝙ plerũqꝫ ꝯiungunt̃ inicē lõgus sõnus ⁊ ꝓfũdus: sed tñ aliqñ ꝯtingit vnũ ab alio absolui. Naꝫ vt habet̃ a Serapiõe in simplicib⁹. c. de mādragora. ꝙ est mādragora q̃dā q̄ facit sõnũ triũ horaꝝ: ⁊ valde ꝓfundũ: ita vt icidat̃ mēbrũ sine sensu egri. Sõnus g̊ ille nõ est lõgus: sed ꝓfundus: sed cā in hoc est: q̃ fumus aut vapor a mādragora illa eleuat⁹ est iprimēs fortē caliditatē in cerebrũ: ſꝫ q̃ ē subtilis cito dissoluit̃: ⁊ eo dissoluto q̃litas mala a cerebro facile ⁊ cito remouet̃. ¶ Quinto nota. ꝙ ꝯtingit in aliq̊ sõno eē debito lõgiorē: ⁊ silr̃ vigiliā: vt si q̃s vna die itegra dormiret: ⁊ deide vna die vigilaret: tunc eni vterqꝫ esset lõgior debito: q̃ tñ plerũqꝫ sõno lõgo exñte fit breuis vigilia ⁊ ecõtra. ideo nõ fuit necesse ꝙ ex p̃uitate istorũ doceret Hippo. significare: q̃ icludit̃ i positis. ¶ Ultimo nota. ꝙ sõnũ aut vigiliā eē factā magis mõ põt duplr̃ itelligi. vno mõ q̃ excedāt mēsurā debitā tēperato corpi ⁊ hoc mõ nõ semꝑ sũt mali excedētes in via cāe. pꝫ. quia sõnus lõgus post medicinā restituit hoieꝫ virtuti sue: vt p̊ma terty. c. de subeth. ⁊ vigilia mlta in catarosis ⁊ humidis ⁊ silibus. 2° mõ dicit̃ facta magis mõ: q̃ lõgior q̃ꝫ cõuenit ei in quo est. Et hoc mõ itelligat̃ aforism⁹. ¶ Ex q̃bus pꝫ. ꝙ aliq̃s sõnus excedēs quātitatē debitā mõ p̊mo est bon⁹: ſꝫ nõ mõ scd̕o. ¶ Sequit̃ scd̕o. ꝙ idē est cā mala ⁊ signũ malũ. ¶ Sequit̃ 3° ꝙ aliq̃s sõnus ⁊ aliq̄ vigilia est res p̄ternām: q̃ est causa morbi. ⁊ si arguit̃ vt supra p̄cedēte aforismo p̊mo. pꝫ nõ esse incõueniēs aliquā rē naturalem esse nõ naturalē ⁊ p̄ternām: vt ostendi supra: et plenius tertio tegni ⁊c̃.

Cõmētum Gal.

Quidā medici. Gal. in cõmēto facit tria. p̊mo ponit duas opiones. vnā iprobando circa hāc mām de lõgitudine sõni ⁊ vigilie. 2° verificat aforismũ. 3° ponit vnā aliā opionē. 2ª ibi [Cũ igit̃ morborũ.] 3ª ibi [Sicut aũt.] ¶ Dicit p̊mo ꝙ q̃dā medici putāt nimis lõgas vigilias esse malas. Sꝫ nõ ita putauerũt de sõno: q̃ eis videt̃ nullũ posse eē lõgũ sõnũ. ¶ Dicit secundo quo ad p̊mā ptē. ꝙ q̃dā aly sũt q̃ dicũt sõnũ lõgũ eē stuporē. ¶ Dicit 3° ꝙ isti scd̕i errauerũt cũ nũq̃ꝫ ꝯsuetudo fuerit vocare stuporē sõnũ lõgũ. ¶ Hic g̊ nota. ꝙ h̕ nomē stupor sumit̃ duplr̃. qñqꝫ eni significat egritudinē organi tactus ꝑ quā accidit nocumētum: puta diminutio aut ablatio i sensu tactuali. Et hoc dicit̃ 2ª terty. c. de stupore. ⁊ d̕ illo nõ itelligebāt medici: q̃ nimis stultũ fuisset. 2° mõ sumit̃ stupor ꝓ q̃dā duritie sentiēdi ꝑ oēs sensus q̄ vocat̃ catalasia in cõmento siue cõgelatio: ⁊ ista ꝯsequit̃ nimiā cerebri friditatē cũ siccitate: merito cui⁹ etiā postq̃ꝫ sunt vigiles dure sentiũt: ⁊ dure audiũt: ⁊ dure mouentur. ⁊ de ista loquunt̃ illi medici ⁊ Gal. ¶ Hic nota 3° ꝙ vera rõ hui⁹ stuporis est eē malā cõplexionē frigidā ⁊ siccā cerebri ꝓpter quā mēbra a cerebro nõ ꝑfecte recipere p̃nt sentiendi v̓tutē. Et dr̃t a sõno: q̃ in sõno est retractio spũuꝫ a mēbris exteriorib⁹: q̊s nõ opꝫ in ista retrahi: imo esto ꝙ excitent̃: ⁊ exteri⁹ mittant̃: tñ ꝑꝑ spũuꝫ in debitaꝫ cõplexionē: vel paucā quātitatē nõ sufficiũt mēbra debite sentire. ¶ Et ex istis volo satisfactũ eē dubio vtrũ lõgus sõnus sit stupor. nā nõ habeo ꝓ incõueniēti ꝙ res q̄ est sõnus lõgus sit stupor hoc mõ. Stat enim istā cerebri cõplexionē: merito cuius est ipotēs. ad ꝑcipiēdũ etiā coniungi retractioni spũuꝫ ad cerebrũ ꝑꝑ quā illa mēbra p̊uant̃ ab exitu in oꝑationes mõ dicto: ⁊ tũc erit somnus. Stat aũt aliqñ stuporē illũ nõ eē sõnũ: ⁊ eē lõgũ sõnũ: q̄ nõ est stupor: ⁊ hoc sufficit Gal. ꝙ rõ vni⁹ nõ sit rõ alteri⁹ stuporis ⁊ sõni lõgi. CVM ERGO. Hic cõmētat̃ aforismũ ꝑ cāni: ⁊ p̊ de sõno. 2° de vigilia. ibi 2ª [Ecõtra vigilie.] ¶ Dicit p̊. ꝙ q̃ꝫuis fuerit sine stupore sõn⁹ excedens modũ: in quātitate tñ dicet̃ sõn⁹ lõgus. cognoscit̃ aũt eē stuporē post euigilationē: nā stupor etiaꝫ in vigilia ipedit sensuꝫ: vt dixi sũpto stupore modo dicto. ¶ Dicit 2° quo ad hāc partē: ꝙ sõnũ lõgũ facit p̊mi sensus friditas. i. cerebri qȯ est organũ p̊mi sensus ad mēteꝫ Gal. ¶ Dicit 3° ꝙ si talis frigiditas non sit valde fortis ⁊ ꝯiungat̃ humiditati facit litargiā. i. obliuionē ⁊ apa posterioris ptis cerebri flegmaticũ. vbi aũt sit multa ⁊ ꝯiungat̃ siccitati facit catalasiā. i. cõgelationē quā ego añ paulo dixi esse stuporē cõeꝫ: nõ eodē mõ quo sumit̃ 2ª terty. v: supra dicit̃. Ex q̃b⁹ pꝫ quare sõnus lõgus est malus: saltē ꝑ viā signi: q̃ signat frigiditatē nimiā cerebri. ¶ Nota tñ circa ptē nõ esse mentē Gal. ꝙ sõnus solũ fiat a frigiditate nõ cõcurrēte alia qualitate: ita ꝙ velit ad somnũ causandũ frigiditatē solā cõcurrere: sed vult ꝙ aliqñ etiā humiditas concurrit: vt quarto de accidēti. hic aũt sufficit ꝙ frigiditas cõiuncta alicui aliarum qualitatũ temperamētũ excedentiũ sufficit ad somnũ longum causandum.

Queritur vtrũ sõnus longus fiat a friditate cerebri. Negatiue arguitur sic. Aliq̃s sõnus fit ꝑꝑ dñium sāguis: ⁊ talis nõ fit a frigiditate. igit̃ ⁊c̃. minor est clara. maior est Aui. p̊ma terty. c. d̕ cura subeth. vbi dicit. in illo aũt q̄ fact⁹ est ꝑꝑ dñiuꝫ sanguis opꝫ vt icipiat̃ a flõmia cephalice. iõ māifeste fatet̃ aliquē fieri a dominio sāguis. ¶ 2° aliq̃s subeth fit ab hũiditate pura absqꝫ mā. igit̃ ⁊c̃. Assũptũ est Auic̃. vbi supra eodē. c. vbi dicit. illũ aũt. s. subeth q̄ fact⁹ est ꝑꝑ dñiuꝫ humiditatis pure: q̄ nõ est cũ mā. opꝫ vt cures cũ emplastris factis ex karabe ⁊ flore squināti ⁊c̃. hic etiā vult fieri subeth ꝓpter humiditatē purā: ⁊ sic non ꝓpter frigiditatē. ¶ 3° aliq̃s sõnus fit ex sola forti cogitatione: ⁊ talis nõ opꝫ ꝙ sit ꝑꝑ friditatē. igit̃ ⁊c̃. assũptũ est Auer. loco supra allãto. afo. i. ¶ 4° aliq̃s sõnus grauis fit ꝓpter cõpressionē timpoꝝ: aut depressionē ossis supra pāniculo cerebri. igit̃ aliq̃s nõ fit ꝑꝑ frigiditatē. Et ꝑ ꝯñs aliq̃s sõnus lõgus fit: nõ ꝑꝑ frigiditatē. assũptũ est Auic̃. p̊ma terty. c. de subeth. ⁊ in. c. de signis eius. ¶ 5° si sõn⁹ lõgus ⁊ ꝓfundus eēt ꝓpter frigiditatē. seq̃t̃ ꝙ mot⁹ in eo nõ essent leuiores sensib⁹ ei⁹. ꝯñs ꝯ Auicē. c. de signis subeth. vbi dixit. ⁊ drĩa iter subeth et apostema est ꝙ q̃ habētes subeth possibile est itelligere ⁊ excitari: ⁊ sunt motus eius leuiores sensib⁹ eius ⁊ ꝯñcia arguit̃: q̃ frigiditas ē magis ipeditiua motuũ q̃ꝫ sensuuꝫ cũ multo maior caliditas req̃rat̃ ad mouēdũ q̃ꝫ sentiēdũ. itē q̃ maior spũuꝫ quātitas req̃rit̃. ¶ 6° i sõno fit febris calefacto nimiũ cerebro. igit̃ stat sõnũ eē cũ nimia caliditate. igit̃ ⁊ sõnũ lõgũ. assũptũ docet exꝑientia. ¶ 7° in freneſi aliqñ dormit ifirm⁹ febre forti exñte: ⁊ capite vehemēter calefacto: igit̃ sõnus lõgus stat cũ mala cõplexione calida: ⁊ ꝑ ꝯñs nõ fit a frigiditate. ¶ Ultimo. somnus fit ab humiditatibus solis. igit̃. assũptũ pꝫ. q̃ medicine vere somnifere sunt humectatiue: nõ infrigidatiue: vt 4° de accñti et mor. vltimo caplõ. vbi dicit. medicina vȧ que tm̃ humectat dignũ est vt dicat̃ somnifera. que autē sensum obtundit ⁊ congelat non est dicēda somnifera.

In oppositū est Gal.in cōmēto in ꝑte dicta:nūc
ad eādē ꝑtē ē Auic.ꝑma tertij.ca.de
subeth.vbi dicit.ois aūt subeth ex cōplōne pendēs est ꝓꝑ
frigus. ¶ Primo idē facit Auer.in de sōno ⁊ vigilia.vbi
dicit ꝙ ꝯctio calidi nālis ad iteriꝰ corꝑis accidit ꝓꝑ suuз
contrariū:qđ est frigiditas ⁊ humiditas:quēadmodū ex-
pāsio ⁊ motus ad extra accidit ei propter calorem ⁊ sicci-
tatem:necesse est vt nō accidat ei h̄ accn̄s apud sōnū:nisi
ꝓpter frigiditatē ⁊ humiditatē que dominant̄ i cerebro.
Idē vult Arist.ꝑmo de sōno.vlti.c.vbi mouet qōnē:ex q̄
sōnꝰ est general'r ifridatio quō fiet sōnꝰ ꝑ calidā euapo-
rationē.vbi dicit.q̄ꝗ vtiqз dubitabit aliqs quare post ci
bū fit fortissimꝰ sōnus:⁊ est sōniferū vinū ⁊ alia huiꝰ cali
ditatē habētia.Est autē nō rōnale sōnū qdē esse ifrigida-
tione causam aut dormiendi caliditatem.hec Aristo.⁊ pз
intelligenti causam:q2 Aristoteles vult in omni sōno esse
pro ea infrigidationem cerebri:vt testatur Auer.

Ista questio visa est mihi ambigua:⁊ ī qua varie
phoꝝ sentētie reperiunt̄. in eiꝰ ergo
determinatione faciā duos articulos. In primo ponam
notabilia ⁊ distinctiones.In secūdo respōsionē de q̄sito.

Quātū ad ꝑmū nota ꝑmo ꝙ de rōne formali sōni est
impotētia ꝑmi sensitiui ad sentiēdū recte per
mediocres sensatiōes exterioꝝ:⁊ ēt reditꝰ spūs ab instru
mētis sensus ⁊ motus ad suū ꝑncipiū sumendo reditū:vt
importat redire:aut redisse cū ꝓhibitiōe expāsiōis:quē-
admodū in qōne ꝑma huiꝰ ꝑticule.ꝙ.n.ꝑmuз sit de rōne
sōni colligit̄ ab Arist.ꝑ de sōno.⁊ 2° colligitur ab Auic.ꝑa
tertij.⁊ Auer.3° colliget. ¶ Nota 2°.ꝙ ex eadē qōne ois
sōnus est passio ꝑmi sensitiui cū debeat esse illius v̄tutis
passio ad quā sequit̄ ligamētū oīuз sensuū sil'. ¶ Nota 3°
ꝙ ille due dispōnes que sūt de formali rōne sōni in sōno
nō per accidēs:sed per se ꝯiūgunt̄.pз.q2 cū sōnꝰ sit dispo-
sitio nālis:⁊ a nā irēta:⁊ tales per se cōplete ꝯtingūt:⁊ nō
solū per accidens:sequit̄ ꝙ iste due dispōnes in sōno ꝑ se
cōiungunt̄.impotētia ergo ꝑmi sensitiui ⁊ spūuз reditus:
⁊ ꝓhibitio expāsionis eius opз ꝙ nō per accidēs:sз ꝑ se ī
sōno inuicē cōiūgant̄. ¶ 4° nota.ꝙ dispōnes quarū ꝯiū
ctio est per se:opз ꝙ aut vna sit alteriꝰ causa:aut ꝙ ambe
ab eadē causa sint apte nāliter dependere.nā nō videtur
alius modus cōiungendi per se tales vel alias dispōnes.
¶ 5° nota.ꝙ nec impotētia ꝑmi sensus est per se retracti-
ua spūum:nec reditus spūum per se facit ꝑmū sensuз im-
potētē.primū pз.q2 cū ipotētia dicat purā priuationē nō
erit:vt sic per se causa positiui. ¶ Scđз pз.q2 hoꝝ spūuз
reditus potius facit sensum cōmunem potentiorē ꝓpter
instrumenti abundantiaз q̄з ipsum reddat impotentem.
¶ Prima suppositio.ois dispositio ꝑmi sēsitiui:merito cu
ius est isufficiēs ad ꝑcipiēdū recte ꝑ mediocres sensatio-
nes exterioꝝ sensuū est cōplexiōalis aut cōpositionalis:
aut ad vnitatē ꝑtinēs.ꝓbat̄.in eodē genere sūt dispōnes
mēbroꝝ.merito quarū oꝑationes suas debito sufficiūt fa
cere ⁊ merito q̄rū ledunt̄:cū genera lapsuū sint eadē his
que v̄tutē cōplēt.ergo a simili in eodē genere dз eē dispō
mēbro intrinseca reddens mēbrū insufficiēs:lз illa isuffi
ciētia nō fit ꝑternām cū dispōne ꝑ quā mēbrū ē sufficiēs
ad oꝑādū.sed dispōnes per quas ꝑmū sensitiuū sufficit
operari modo dicto sunt cōplexiōales cōpositionales aut
vnitates.igit̄ ⁊c. ¶ Ex isto sequit̄.ꝙ ois sōnus est disposi
tio cōplexiōalis:aut cōpōnalis:aut vnitatis ꝑmi sēsitiui.
ꝓbat̄.q2 ois sōnus est dispositio ꝑmi sēsitiui:merito cuiꝰ
est insufficiēs ad ꝑcipiēduз.igit̄ ⁊c.vt ꝑus dicit̄. ¶ Sup-
pono scđo.ꝙ lз de caliditatis rōne sit iuuare attractiuam
⁊ sibi deseruire:tn̄ ꝑncipalia mēbra nr̄i corꝑis trāsmissiua
spūs ad residuū corꝑorū:vel ad alia sibi subseruiētia per
augm̄ caliditatis nō iclinant̄ ad spūs retrahēdos:sз potiꝰ
ad spargendū ipsos exterius.hec suppositio colligit̄ h̄ de
causa vigiliaꝝ.⁊ ꝑma tertij.⁊ de dispōnibus cordis.ii.ter-
tij. ¶ Suppono 3° ꝙ q̄litates ꝑ quas obtūdunt̄ virtutes
cognoscitiue:maxime sunt frigiditas ⁊ humiditas.Colli-
git̄ hoc ex Gal.3.iterioꝝ.5.c.vbi dicit.vnde scias ꝙ humi
ditas in cōfusiōe actiōis aīe est in 2° gradu:⁊ friditas i ꝑ.
¶ Suppono 4°ꝙ maior ⁊ fortior retractio spirituū aliis
paribus cōtingit ꝓpter friditatis augmētū in ꝑncipio:q̄з
ꝓꝑ aliaз q̄litatē aliq̄з.Ex hac suppōne pз.ꝙ syncopis for-
tis:timor fortis:⁊ sōnus maxime vident̄ posse i corporibꝰ
fridis accidere. ¶ Pria distictio.Sōnꝰ qdā ē nālis:qdaз
nō nālis:qdā ꝑternām.pз supra cū sua declaratiōe. ¶ 2a
distinctio.aliud est aliquā eē cām sōni ꝓfundi:⁊ aliud ē
esse causaз sōni:sicut aliud ē eē causaз fortis albi:⁊ aliud
est eē cām fortis.nā ille oēs dicunt̄ cause sōni ꝓfundi q̄-
cūqз sunt cāe difficilis excitatiōis.mō stat aliquas eē cās
difficilis excitatiōis:q̄ tn̄ non sūt cāe sōni:vt patebit infra.
¶ Pria ꝯclo.ois sōnus ē dispō ꝑmi sensitiui a q̄ ꝑmū sen-
sitiuū reddit̄ ipotēs ad recte ꝑcipiēdū ꝑ mediocres sēsa-
tiones exterioꝝ sensuū:⁊ ꝑ quā ipsuз iclinat̄ ad spūs retra
hendos ⁊ retractos reyciēdos ab istrumētis sensus ⁊ mo
tus.Ista ꝯclo ꝓbat̄ sic.Sōnꝰ est dispō ꝑ quā ꝑmū sensi-
tiuū reddit̄ ipotēs ad recte ꝑcipiēdū:sз ab eadem dispō-
ne in sōno fit ꝑmū sensitiuū ipotēs:⁊ spūs retrahuntur:⁊
nulla est alia dispō ꝑter sōnū i sōno necessaria hec duo fa
ciēs.a sōno ergo etiā spūs retrahunt̄.ꝙ āt ab eadē dispo-
sitiōe in sōno depēdeāt ista.arguit̄.q2 per se i sōno ꝯiūgū
tur:vt dicit 3a suppositio.g̃ vel vna ab alia pēdet:vl' ambe
ab eadē 3a in sōno existēte.ꝯn̄a tз ex suppōne 4a.Sз vna
istaꝝ nō pēdet ab alia vt dixit suppositio q̄nta.Restat igi
tur ꝙ ambe iste dispōnes ab eadē depēdeāt. ꝙ aūt nulla
sit dispositio corporis alia in sōno ꝑ se cōcurrēs:a qua sic
depēdeāt.pз discurrēdo. ¶ Scđa ꝯclo.aliqs sōnus est cō
plexionalis dispositio ꝑmi sensitiui.ꝓbat̄ ꝑmo ex mō lo-
quēdi Auic.ꝑma tertij.cū dixit i ca.de subeth.ois subeth
ex cōplōne pēdēs est ꝓꝑ frigus. ꝑmo vbi videt̄ innuere
ꝙ aliqs talis est q nō est ex cōplōne pēdēs. ¶ Cōfirmat̄
scđo.de sōno ꝓꝑ cōpressionē cerebri ab osse:⁊ ꝓpter ꝑcus-
sionē:⁊ ꝓpter fortē cogitationē.imaginādū est.n.ꝙ cere-
brū ꝯstrictū ⁊ ꝑturbatū in se merito huiꝰ dispōnis fit ipo
tens ad ꝑcipiēdū recte:⁊ cū h̄ iclinat̄ ad retrahēdū spūs
ab istrumētis sensus ⁊ motꝰ.Et iō talis ꝯstrictio est sepe
sōnus ⁊ siles sōni accidūt ex ꝑcussiōe in capite circa tipo
ra:⁊ ꝑcussiōe in stōcho:q̄n̄qз ex istis sequit̄ nō oēm sōnū
nec oēm sōnū lōgū fieri ex nimia frigiditate ꝑmi sensus.
Nā dn̄s Jacobꝰ boninꝰ ex ꝑcussiōe capitis vsqз ad remo
tionē ossis stetit in ꝯtinuo subeth. ¶ Tertia ꝯclo.nullus
sōnus ē cōplo cal'a.ꝓbat̄.nulla talis calida cōplo cerebri
est ꝑ se factiua ipotētie ꝑmi sensitiui ad ꝑcipiēdū ⁊c.⁊ re
tractiōis spūuз ab istrumētis sensus ⁊ motꝰ:vt pз ex sup-
positiōibꝰ. ¶ Quarta ꝯclo.poss'e ē cerebꝝ calidū cōplona
liter pati sōnū cōplōnalē.pз de febriētibꝰ ⁊ freneticis i q-
bus sepe accidit sōnꝰ:⁊ ifrigidato capite cū oleo rosaceo
nō obstāte ꝙ post talē ifrigidationē remaneat cerebrum
calidū ꝑternaturā. ¶ Correlariū.non iconuenit idē mē-
brū simul ⁊ semel pati cōplexionē malā calidā ꝑterna-
turā:⁊ malā cōplexionē frigidaз ꝑternām.pз de cerebro
patiente karabitū per opiū dormiēte. ¶ Quinta ꝯclusio.
ois nālis sōnus est frigiditas.aut a frigiditate ꝑmo depē
dens.Ista ꝯclusio ꝑmo videtur de mēte Arist.ꝑmo de so
mno.vltio.c.vbi sōnū general'r dicit esse infrigidationē.
Et cōstat ꝙ loqtur de sōno naturali. ¶ Sed ꝓbat̄ ratio-
ne.omnis sōnus nālis aut fit cū ꝓfundatiōe spūs vitalis
ad digerēdū cibū:aut ꝓpter restaurationē spūs i vigilia
dissoluti:vt dī ꝑma tertij.c.de subeth.⁊ hoc sine concursu
rei alicuius ꝑternāliter agētis ad sōnū causandū:sз quā-
docūqз

docūq3 sic est cerebrū retrahit spm̄ pp̄ frigiditatē pncipalr. igit̄ ⁊c. minor pbat̄: aut n. talis retractio fit pp̄ cerebri retractionē pncipalr aut pp̄ humiditatē: si non fieret pncipalr a frigiditate: sed nō fit sic cerebri talis retractio nō existēte frigiditate sine causa pternālr imprimēte vt pstat discurrēdo per cās pctionis cerebri. g̃ op3 vt fieret pp̄ humiditatē: sed arguit̄ ꝙ nō: q2 humiditas non facit cerebrū retrahere spm̄: s3 videt̄ secūdario facē ad somnū causandū: q2 iuuat ad faciēdū cerebrū impotēs ad operādū ipsius subam relaxādo. Alr̄ n. insufficiēs valde fuisset Aui. ponēdo modos qb⁹ humiditas facit subeth cu3 nūq̃ ponat ex ea fieri: nisi q2 mēbra relaxat ita vt coincidāt ⁊ claudant̄ vie ⁊ phibeat̄ spūs trāsire. in frigiditate aūt ponit ꝙ est cā redit⁹ spūs imediate. ¶ P̄. si ita esset eque pmo posset humiditas eē cā somni cōplonalis: sicut friditas: cur posset eē imediate cā ipotētie ⁊ retractionis spirituū. etiā lōgo tpe durātiū. pñs est ptra Auic. in loco statī3 allegato vbi dixit ꝙ ois subeth cōplonalis fit a frigiditate pmo. ⁊ ab hūiditate 2°. q2 illa cū friditate pcurrit ad ipm: vel q2 humiditas cū facit subeth: nō facit immediate: sed mediāte alio: puta mēbroꝝ tali relaxatiōe: vt coicidāt: ⁊ phibeat̄ excitatio: dūmō pus ab alio sit fcā retractio. ¶ 6ª p̄. pura humiditatis sine pcursu mãe pōt eē cā subeth cōplonalis: l3 sit ipole solā humiditatē sine alteri⁹ q̃litatis pcursu esse cām somni cōplonalis. pª pars pbat̄. pp̄ humiditatē cerebri ptigit somnū qui al̄s esset nālis fieri pfūdū ⁊ lōgū: igit̄ stat humiditatē esse per se cām q̃re aliqs somnus etiā faciet subeth. Assūptū p3 ponēdo ꝙ per ifrigidationē nālis euaporationis cibi cerebrū retrahit spūs vt d3 pro somno nāli: s3 postea piūgat̄ humiditas absq3 mã: merito cui⁹ instrã spūs ita relaxent̄ vt coicidāt: ⁊ phibeāt spūu3 retractionē lōgo tpe: ⁊ faciāt somnū difficilis excitatiōis. totū p3 esse pole. ⁊ tūc p3 pª ps pclionis. Scda pbat̄. q2 pura humiditas sine alteri⁹ pcursu nō pōt eē cā retractionis spūs ab istr̄is sensus ⁊c. nisi mediāte mala cōplone. ⁊ per pñs nō faciet somnu3 cōplonale. assumptu3 patuit supra. ¶ Ultima pclio. ois somni lōgi cōplonalis cā est frigiditas cerebri. H̄ sit pro mēte Gal. ⁊ p3 per pcedentes pcliones. ideo ois somnus lōgus cōplonalis purus est a friditate aut sumit̄ a dñio.

Ad argumēta pncipalia. ¶ Ad pm̄ pcedit̄ añs ⁊ pñs. ꝙ aliquis somnus longus nō fit a dñio frigiditatis: sed talis somnus nō est cōplexionalis somnus. g̃ factus a dñio sanguinis nō est cōplexionalis. ¶ Nota tñ hāc pñtia3 nō valere. Iste somnus fit a caliditate. g̃ nō fit a frigiditate. nã somni nāles fm̄ Arist. a cal̄itate fiūt eleuāte euaporationē cibi: ⁊ illi ide3 fiūt a frigiditate illi⁹ euaporationis acq̃sita in ea in cerebro sicut vapores in media regione aeris frigidi fiunt. ¶ Ad 2m negat̄ ꝙ aliqs somnus cōplonalis fiat ab humiditate pura. i. sine pcursu alteri⁹ q̃litatis. ¶ Ad argumētum cū dr̄. subeth aliqs fit ab humiditate pura absq3 mã. g̃ somnus fit ab humiditate. argumētū nō valet ad sensu3 medicoꝝ. nã Auic. nō vult plus nisi ꝙ aliqñ pura humiditas absq3 mã est cã ꝙ aliqs somnus est subeth. q2 est cã quare difficulter excitat̄. ppterea ꝙ facit coincidere extremitates neruoꝝ terminatas ad pm̄ sensitiuū. ⁊ ita difficulter penetrare sensationē exterioꝝ sensuū ad organū sensus cōis: nec plus voluit Auic. ¶ Ad 3m dr̄ ꝙ somnus pñs forte cogitationē: aut fit ppter mã3 attractã ad locū pmi sensitiui oppilātē aut infrigidāte3: aut fit q2 pbit̄ primus ventriculus versus scdm: ⁊ sic pstringuntur meatus ad organa sensuū: ⁊ somnus nō fit pure cōplexionalis. ¶ Ad 4m patet: q2 illi sunt somni cōplexionales. ¶ Ad 5m negetur argumētū: ⁊ cū dicit̄ frigiditas est magis impeditiua ⁊c. dr̄ hoc pcedēdo alijs paribus. Sed cã quare motus sunt leuiores sensibus est ꝙ in somno plerūq3 cū cōplexione piūgit̄ oppilatio: ⁊ maxime in primo vētriculo: vnde oriunt̄ nerui sensitiui alijs sensibus a tactu: ⁊ aliqui tactui. alioꝝ ergo sensuū opatio est grauior: sed nerui motiui qui a posteriori cerebro ⁊ nuca oriūtur circa illas partes nō existēte tāta oppilatiōe plus de spū aiali ad eadē penetrare pōt: ⁊ sic leuius possunt moueri. Et si dicat̄. ergo ydē leuius poterūt sentire. pcedit̄: si tangibile eque facilr applicat̄. nunc autē motiui nerui sunt multū corpori itrinseci. Et ideo tāgibilia nō ita illis occurrūt. vel dicas ꝙ ipedimētū in sentiēdo nō est tm̄ pp̄ frigiditatē faciētē retractionē: sed etiā ppter defectum spūu3 in mēbris tam in q̃titate q̃ ppter eoꝝ turbulētiā vnde fiunt inepti ad opera motus. ¶ Ad 6m negat̄ illa pñtia. somnus lōgus cōplexionalis stat cū mala complexione calida. g̃ nō est frigiditas. nã nō incōuenit in eodē esse positiuā caliditatē pternãm: ⁊ positiuã frigiditatem pternãm. ¶ Ad vltimū dr̄. ꝙ medicina frigida est magis somnifera q̃ humida. q2 tñ medicine denominant̄ a fortiori effectu quē sufficiūt facere in corpus humanū: ⁊ fortior est stupor de quo ibi loquit̄ Gal. qui fieri potest a medicina frigida q̃ sit somnus. ⁊ ideo frigide sunt denominãde stupefactiue: nō obstāte ꝙ etiã sint ml̄to magis somni iductiue q̃ humide. Quis. n. dubitat ꝙ magis est somniferꝝ opiu3 q̃ aqua tepida. sed humide: q2 nō possūt stupefacere: sed somnū iducere: ideo dicunt̄ somnifere. ꝙ si dicat̄ ibi Gal. dicē auctoritate Arist. ꝙ ois somnus fit humectato cerebro: ⁊ idem 3° interioꝝ. 5° cap. dicit ꝙ somnus ab humiditate: ⁊ vigilia a siccitate. dr̄ ꝙ ista sūt v̄ba absolute plata. intētio tñ Arꝝlis fit ꝙ ab humiditate id est a psentia materiei humide in cerebro: que mã tñ infrigidat dū fecit somnu3. vt vult Arist. pmo de somno ⁊ tu hic psidera ꝙ vigilia est dispositio: merito cuius sensus cōis est potens per exteriores sensationes recte pcipere: ⁊ spūs a pncipio ad instr̄a sensus ⁊ motus trāsmittit̄: ita vt possint opari per mediocria pmouētia. ⁊ vide qūo hic vigilia sit pueniēs cerebro ⁊ nālissima cōplexio ⁊ cōpositio dū sit nālis. pternālis aūt pōt esse ⁊ cōplo ⁊ cōpositio nō pueniēs pmi sensitiui: s3 plurimū est cal̄itas: aut cal̄itas cū siccitate: vt pª tertij. c. de sara. ECONTRA VIGILIE. Hic verificat de vigilijs dicēs. ꝙ vigilie fiunt ex cal̄itate pmi sensus. i. organi sensus cōis: ⁊ ista caliditas aut fit ppter simplicē complexionē in cerebro sine materia: aut ppter presentiã materiei: puta cholere: aut flegmatis salsi: qd̄ dicit Gal. se in quibusdam libris alijs explanasse. Et ideo sufficit hic abbreuiare: ⁊ hoc totū est clarum ex his que supra dixi. SICVT AVTEM. Hec est tertia pars principalis: in qua narrat opinionem quorundam dicentium ꝙ vigilia nunq̃ est excedēs modum sicut alij dixerunt de somno. ⁊ patet totum ⁊c.

Aforismus. IIII.

Non plenitudo: non indigentia: neq3 aliud quodcunq3 magis natura fuerit nihil bonum.

¶ Hippocras in hoc aforismo intendit duas pclusiones: sed eas ita coniungit ꝙ textus non videtur diuidendus. ¶ Prima igit̄ pclusio est hec. nulla repletio vel euacuatio egrediens mensuram nālem que est pueniens corpori in quo est: est bona. ¶ Secunda pclusio. nulla alia res nō naturalis corpori nostro applicata extra mēsurã naturе pueniētē est bona. ambe pclusiones pbant̄. nulla dispositio apta ducere corpus extra latitudinē naturalium dispositionū est bona: sed tam repletio excedēs nālē mēsurã q̃ euacuatio: q̃ etiã quelibet alia res nō nālis egrediens mensuram modo dicto est huiꝰ. igit̄ ⁊c. p3 pñtia. ⁊

assumptum statim patebit. ¶ Nota primo ꝙ plenitudo
⁊ euacuatio: quādoq; sumunt̄ pro humore quo mēbrum
est repletū: vel paucitate: vel priuatione humoꝝ in eua/
cuato. aliqñ aūt sumit̄ repletio pro dispositione membri
repleti: puta extēsione dimēsionū eius: ⁊ inanitio pro dis
positione mēbri inaniti. qñq; vō sumit̄ pro operationi/
bus virtutum nālium: vt motus attractionis humoꝝ ad
mēbrū dicat̄ mēbri repletio: expulsio eoꝝ dicat̄ euacua/
tio: ⁊ quocūq; modo capiat̄ afoꝛismus est verus. ¶ No
ta scđo. ꝙ hoc nomē indigētia qñq; significat famē nā/
lē: vt ibi. vbi indigentia nō op; laborare. qñq; famē cani
nā: vt infra. potus indigentiā soluit. ¶ Nota tertio. ꝙ re
rum circa corpus humanū a medico cōsideratarꝝ tria cō
muniter ponunt̄ genera: res nālis: res nō nālis: ⁊ res pter
nām. Res nālis est res ſm suū genus per se ordinata ad
corporis integritatē vel ꝯseruationē effectiue vel corpo
ri intrinseca: ⁊ ista sunt elementa: cōplexiones: humores:
mēbra: virtutes: spūs: ⁊ operationes. Res vō nō nālis est
illa que ſm suū genus nō trāscendēs medici ꝯsideratio/
nē necessario occurrit corpori debenti per suas etates de
currere: ⁊ potest ſm nostre volūtatis imperiū ꝯueniēter
vel incōuenienter applicari corpori: ⁊ ista dicunt̄ cōiter
sex: aer: cibus ⁊ potus: motus ⁊ quies: somnus ⁊ vigilia:
inanitio ⁊ repletio: ⁊ accñtia aie. res vō pternām est illa
que est per se sanitatis: vt sic vel suoꝝ opeꝝ deteriorati/
ua: aut nocumētū in sanitate ꝯñs: ⁊ huius sunt tria gña. s.
morbus: causa: ⁊ accñs. q2 ergo res nāles vt sic sunt corpo
ri ꝯueniētes: ⁊ res pternām sunt incōuenientes. de istis
sic nō fuit opportunu; ꝙ Hippo. diceret ꝙ existētes ma/
gis nā sunt male. sed q2 res nō nāles sub rōne qua tales
possunt ꝯuenienter applicari corpori: aut incōuenienter.
ideo illa pars afoꝛismi neq; aliud quodcunq; fuerit ⁊c̄.
etiā intelligēda est de rebus nō nālibus: vt dixi in ꝯclūo
ne afoꝛismi. ¶ Nota quarto. ꝙ l; ista genera tria diffe
rāt ſm rōnē: nō tñ est incōueniēs vnā ⁊ eandē re; illaꝝ
esse nālem: nō nālem: ⁊ pternām. Nam sanguis replens
venas nimis pro quāto est humor est res nālis. pro quāto
est repletio est res nō nālis. pro quāto est nocēs est causa
morbi ⁊ res preternām. ita etiam potest dici de ira ⁊ gau
dio ⁊ timore nocentibus. pro quāto sunt opationes sunt
res nāles. pro quāto nocent sunt res pternām. pro quāto
sunt accidētia aie sunt res nō nāles. ¶ Ex quo sequit̄: ꝙ
nō est incōueniens repletionē esse rem nālem: ⁊ tñ noce/
re ⁊ rem esse pternālem. item ꝙ nō est incōueniēs eandē
rem esse cibum ⁊ repletionē. ¶ Quinto nota. ꝙ repletio
nē vel inanitionē esse magis nā intelligit̄ esse egredien/
te; a ꝯuenienti mensura corpori cui applicat̄ vel in quo
est: vt ita intelligat̄ in scđa ꝯclusione siue a tali ꝯueniēti
mēsura egrediat̄ per augmētu; siue per diminutionem.
vtroq; eni modo res tales nō sunt bone. ¶ Sexto nota.
ꝙ repletionē vel aliā rem esse extra mensurā nālem: vel
magis nā potest intelligi dupliciter. vno modo ꝙ sit ex/
tra mensurā ꝯuenientē; corpori sano. Scđo modo ꝙ sit
extra mensuram pro tunc cōuenientē corpori in quo est
vel cui applicat̄. ⁊ hoc scđo modo itelligit̄. nam qñq; est
bona euacuatio vsq; ad syncopim que modo primo est
magis nā. ¶ Ultimo nota. ꝙ iste res oēs tam euacuatio
⁊ repletio: ⁊ alie res nō nāles corpus cui obuiāt pmutāt:
⁊ ideo cū mensurā nālem egrediunt̄ etiam sunt apte in
cōueniēter pmutare: ⁊ ideo dicunt̄ magis nā ⁊ nō aliter.
Et ex hoc apparet assumptū verificans afoꝛismi ꝯclusio/
nes: q2 talia sunt apta corpora nālitate educere. ¶ Nota
vltimo de repletione ⁊ etiam euacuatione ꝙ q̄dā est ta/
lis quo ad vasa: q2 per eam vasa multū extendunt̄: q̄da;
dr̄ repletio quo ad virtutē: q2 per eā virtus grauat̄ ⁊ de/
bilitat̄. exemplū pmi. vt siquis bono sanguine plenas ha
bet venas ⁊ tumidas. exemplū scđi: vt psentia pauci hu
moris ⁊ mali in stomacho. Cōcordia afoꝛismi habet̄ ter
tia pmi doctrina scđa. caplo de his que ꝯueniūt ex eua/
cuatione ⁊ retentione. ¶ Ex istis volo solutū esse ad du/
bia hic moueri solita. pmū vtrū plenitudo magis natura
sit mala. certū enim est ꝙ si itelligatur magis nā ad sen/
sum dictū. s. ꝙ excedat mēsuram plenitudinis ꝯuenien/
tis corpori in quo est ꝙ ipsa est mala. ⁊ si dicat̄ ꝙ athlete
sunt in hac plenitudine que est bona. negatur ꝙ sit bona
vel perseueranter fortis talis athletaꝝ dispositio: vt di/
citur particula prima. ¶ Secundū dubium vtrum ple
nitudo ⁊ inanitio magis modo sint cause morboꝝ vel
esse possint. dicitur enim ꝙ sic qualitercunq; plenitudo
sumatur. ¶ Item potest esse morbus siue sumatur pro
membri repleti dispositione siue pro humore replente.
Nam sicut lapis in vesica est morbus ita non repugnat
humorē in oculo esse morbū: ⁊ tñ pōt esse cā: vt ꝓdicit̄: ⁊
signū ⁊ etiā accñs morbi eiusdē.

Cōmētū Gal.

Cum in precedēti. Gal. in isto cō
mento primo
ostēdit qd generalr̄ intelligat̄ in isto afoꝛi/
smo. Scđo tāgit causa; ipsiu; verificantē. ibi
[Exiens ergo.] ¶ Dicit primo ꝙ hoc in pce
dēti afoꝛismo intellexit: ideo hic specificauit: ⁊ voluit da
re intelligi ꝙ sanitas est temperamentum ⁊ equalitas: ⁊
ideo nō debent sanitatis ꝯseruatiua excedere mediocri/
tatem. ¶ De parte secūda dicit ꝙ ex dicto sequit̄ ꝙ cor/
pus exiens temperamētū ⁊ equalitatē pculdubio icidit
infirmitatem ex quo egredit̄ sanitatem: ⁊ addit ꝙ si iste
egressus a temperamēto est multus: tūc est morbus. si vō
paucus tūc est causa morbi. s. saltem preparatiua ad h ꝙ
corpus facilius egrotet. ¶ Circa primū dictū adde ꝙ sa
nitatis esse equalitatem est intelligendū sanitatē esse dis
positionē equalem. s. ad iustitiam. iustitia enim est dispo/
sitio ꝓportionata perfectioni operationū: ⁊ cū ab illa ꝓ/
portione ad operationes perficiendas remouet̄ corporis
dispositio. dicit̄ ifirmū corpus: aut nō sanū: vt statim di
cam. ¶ Circa secundū dictū attende. ꝙ hoc nomen infir
mitas significat omnē dispositionē nō firmā: sicut est sa
nitas: ⁊ q2 neutralitas est dispositio non firma. ideo neu
tralitas dicit̄ ifirmitas. ¶ Ex quo apparet hoc argumē
tum nō valere. hoc corpus est ifirmū. ergo est egrū. patet
scđo ꝙ illud quod hic dr̄ exiens sanitatē incidit in infir/
mitatē est veꝝ nō repugnās positioni neutralitatis: quia
neutralitas in infirmitate cōtinet̄. ⁊ ideo Gal. subiūgit
illā de paruo ⁊ magno exitu distinctionē. ¶ Nota scđo.
ꝙ aliud est membrū aliquod in suis operationibus im/
pediri: ⁊ aliud est ipsum ledi ſm modū loquēdi medico/
rum. Ipsum eni ledi est ꝓhiberi a recte operādo: merito
defectus pternālis in aliquo instrumēto nālr̄ requisitus
in corpore humano ad talē operationē. vbi grā. ad visio/
nē in cornea causandū requirit̄ debita cōplexio ⁊ positio
crystalline: ⁊ albuginei: ⁊ cornee: ⁊ neruoꝝ opticoꝝ: ⁊ spi/
rituū in quocūq; istoꝝ fuerit aliquis defectus pternām
in dispositione requisita ad visionē causandā: merito cu
ius crystallina nō sufficeret vidē recte ⁊ pfecte: dicimus
crystallinā ledi: sed mēbrum impediri est qualitercūq;
impediri a pfectione operationū siue per talē defectum:
siue per causam extrinsecam: siue quomodocūq;: vt fa/
ciendo vnā operationē ꝓpterea ꝙ illi vacat virtus non
potest simul alteri vacare omnibus istis modis dicimus
membrū impediri. vnde mōtes impediūt ad visionem
reꝝ que sunt post montes: ⁊ arma a cursu ⁊ funis a motu
manuum cū ligant̄. cum tamē nullum illoꝝ membroꝝ
ꝓpter hoc dicat̄ lesum: ⁊ quia egritudo est dispositio le/
dens operationes ⁊ similr̄ neutralitas. ideo nulla illaru;

rez est egritudo aut neutralitas:ꝛ nullū taliū corpoꝝ est
egrū vel neutrū. ¶ Ex qͥbꝰ seqͥt pmo. ꝙ nō ideo hominē
ligatū nō dicimus esse egrū. qꝛ dispō īpediēs sit depēdēs
a cā pmitiua: sed rō est. qꝛ illa nō ledit opationes lꝫ īpe-
dit. ¶ Sequit̄ 2° illū qui patit̄ malā cōplōnē pendētē
a cā primitiua que mala cōplō ledit sensibilr̄ opationes
esse egrū. ¶ Sequit̄ 3° dispōnes aliquas ex toto in esse
pēdētes a pmitiua cā esse egritudines aut neutralitates.
¶ Sequit̄ 4° ꝙ qlibet exiēs sanitatē ꝛ remanēs in vita
egredit̄ ifirmitatē aut neutralitatē. ꝛ tu istas trufas tene
mēti amplius. pmo tegni eas declarauimꝰ. ꝓpter tertiū
dictū ꝯsidera: ꝙ ille est multus exitus a sanitate a quo ꝑ
se ꝛ imediate sensibilr̄ ledunt̄ opationes: ꝛ ꝑ ꝯñs est egri
tudo. Exitꝰ aūt puꝰ aut est cōplonalis aut cōpōnalis aut
vnitatis: ꝛ qlibet talis aut est cā morbi factiua ꝛ corpea:
aut est cā ꝑparatiua corpis ad facilē casum in morbo. dr̄
tñ neutralitatis a Gal. pͦ tegni ꝛc. Aforismus. V.

Labores spontanei narrant morbos.
¶ Cōclō aforismi est hec. lassitudines spō-
tanee sūt signa ꝓnostica morboꝝ. ꝓbat̄. iste
lassitudines significāt in corpe p̄sentiā cause
factiue morbi. igit̄ ꝛc. assūptū patebit statiꝫ.
¶ Nota pͦ ꝙ h̄ nomē labor sumit̄ h̄ pro lassitudie. lꝫ su-
pra pro nocumēto ꝛ alibi pro mlta mā sumat̄. ¶ Nō 2°
ꝙ lassitudo est īpotētia v̄tutis motiue ꝯiūcta tristi sensa
tioni tactiue in cute: ꝛ q̄si totiꝰ ambitu musculoꝝ que tri
stis sensatio apō motū ꝛ cōpressionē est maxime apta ex
citari. ¶ Nō 3° ꝙ lassitudīs spēs a Gal. ponunt̄ tres sim
plices. 3° de regimine sanitatis. s. extēsiua vlcerosa ꝛ apo
stemosa siue īflāmatiua. Est aūt extēsiua lassitudo īpotē
tia mouēdi cū sensu nimie extēsionis mēbroꝝ. vlcerosa
cū sensu nimie mordicatiōis. apostemosa est cū sensu ex
tēsionis ꝛ supcalefactionis q̄lis in apate sentit̄. sꝫ q̄tuor
sūt cōposite. s. extēsiua vlcerosa. extēsiua apostemosa. apo
stemosa vlcerosa extēsiua. apostemosa vlcerosa. vt eodeꝫ
loco ex Gal. colligit̄. ¶ Nō 4° ꝙ iste lassitudies qn̄qꝫ cō
tigūt ex cā extriseca. sic̄ vbi grā. exercitio vel siti. qn̄qꝫ cō
tigūt ab itriseco sine cā exteriori: ꝛ isti dn̄r labores spōta
nei h̄ ab Hip. ita ꝙ ꝑ spōtaneos itelligit eos qui fiūt si-
ne cā extriseca: nō qui fiūt a nā. ¶ 5° nō ꝙ labores qui fi
unt ab exercitio nō sūt malū signū: vt hr̄ 4° de regimine
sanitatis. ꝛ 2ª pmi. sꝫ qꝛ labor siue lassitudo ab itriseco ꝓ-
ueniēs: si est vlcerosa sign̄at pn̄tiā humoꝝ maloꝝ pūgiti
uoꝝ. si v̄o est extēsiua sign̄at pn̄tiā humoꝝ in q̄to peccā
tiū. si apostemosa sign̄at presentiā humoꝝ peccantiuꝫ in
q̄to ꝛ in q̄li. ꝛ iō q̄libꝫ istaꝝ sign̄at pn̄tiā cāe factiue egri
tudis. h̄ g̊ mō iste sūt male ꝑ viā signi: qꝛ sūt signa ꝓnosti
ca morboꝝ futuroꝝ: ꝛ ita est verificata ꝯclō Hippo.

Queritur Utrū labores spōtanei sint si
gna ꝓnostica futuroꝝ morbo
rū. Negatiue arguit̄ sic. lassitudo seqn̄s exer
citiū nō sign̄at futuꝝ morbū. g̊ nec lassitudo
spōtanea. assūptū pꝫ. ꝛ est Gal. 4° de regimi-
ne sanitatis. ita dicētis. in exercitijs imoderatis natꝰ labor
sanatiuū est syntboma: q̄ aūt sine his egrotatiuū. Et snīa
ꝓbat̄. qꝛ labor extēsiuꝰ ꝯñs exercitiū ita sign̄at pn̄tiā mlt
te māe: ꝛ vlcerosus pn̄tiā māe mordicātis sic̄ in spōte fa-
cto. igit̄ si ꝑꝑ hāc cāꝫ spōtaneꝰ est ꝓnosticus morbi seqͥt
ꝙ pariter nō spōtaneus ꝛ eꝫ. assūptū pꝫ. qꝛ nulla alia cā
imediata assignat̄ coꝝ. vt 3ª pmi. ꝛ 3° ꝛ 4° de regimine sa
nitatis. ¶ 2° sic. lassitudo talis est signū demōstratiuuꝫ
pn̄tis morbi. g̊ nō est ꝓnosticū. pꝫ ꝯñtia. Assūptū ꝓbat̄. qꝛ
sign̄at dispōnē p̄ternām sensibilr̄ operationes ledētē. cū
enī in ea sit talis opationū lesio. Sequit̄ ꝙ in ea signifi-
cat̄ p̄sens cā talis lesionis: ꝛ ꝙ in lassitudine sit talis sensi
bilis lesio. ꝓbat̄. qꝛ sensitiua opatio sensibilr̄ ledit̄ cū ibi
sit dolor. ꝛ ex isto sequit̄ talia corpa nō esse sana: sꝫ egra:
cum sint in suis operationibus sensibilr̄ impedita. ¶ 3°
lassitudo apostemosa non est lassitudo simplex: nec lassi-
tudo cōposita. ergo nō est lassitudo. ꝛ ꝑ ꝯñs saltē cū ipsa
sit nō erit signū futuri morbi. ¶ 4° talis lassitudo nō ē
accn̄s. igit̄ nō est signū. Assūptū pꝫ pͦ: qꝛ nō est exiēs mu-
tatū nec q̄litas mutata. vt pꝫ: nec actio lesa cū nō sit opa
tionū ꝓuatio vel v̄tutis motiue īpotētia q̄ nō est opatio.

In oppositum est Hippocras in aforismo.

In questione erūt duo articuli. vnꝰ de ꝓposito.
Scōs de mā tertij argumenti.

Quantū ad pmū nota pmo ꝙ lꝫ scōo tegni diuidā-
tur signa idemōstratiua p̄sentis dispōnis:
rememoratiua p̄terite: ꝛ ꝓnostica future: tn̄ nō pōit̄ diui
sio tanq̄ necessario realiter distictoꝝ. nō. n. est icōueniēs
vnā ꝛ eādē rem esse signū demōstratiuū p̄sentis egritu-
dinis ꝛ future sanitatis: sicut vrina in febre cū hypostasi
alba leni ꝛ eq̄li ꝛ colore citrino significat febrē p̄senteꝫ ꝛ
futurā salutē: ꝛ labia vulneris boni coloris significāt pre
sens vulnus ꝛ futurā sanitatē. multo etiā minus est incō
ueniēs significare vnū p̄sentē morbū ꝛ aliū futuꝝ vel p̄-
sentē neutralitatē ꝛ futuꝝ morbū. ¶ Nota 2° ꝙ docto-
res medicine cū dicūt ꝙ accn̄tia morbi sūt: aut actio le-
sa: aut q̄litas mutata: aut exiēs a corpe mutatū. per actio-
nē lesam nō tm̄ itelligūt opationē que recedit a ꝑfectio-
ne opationū: sed per actionē lesam itelligūt tales opatio-
nes ꝛ v̄tutes vel corpus: vt est īpeditū vel lesuꝫ in operā-
do. nā si dicūt ꝙ actio est lesa ablate qn̄ nō fit: ꝛ ꝯstat tūc
ꝙ nā est talis actio: sed dr̄ corpus esse lesum respectu ta-
lis actionis faciēde vel virtus corpis esse lesa: qꝛ talē nō
pōt facere sub actione. ergo lesa itelligūt etiā opationes
esse h̄ mō recedētes a ꝯueniētibus. ideo nō est incōueni
ens virtutē esse accn̄s morbi ꝛ virtutē vt īpotentē ad sic
vel taliter operādū. ꝛ qꝛ oīs actio lesa est accidēs morbi:
ideo nō est incōueniens virtutē esse accn̄s morbi. Et per
ꝯñs esse rem p̄ternām nō ꝯm ꝙ virtus: sed ꝯm ꝙ actio
lesa ad sensum dictū. qꝛ virtus lesa vel īpedita. ex quo se-
quit̄ ꝙ aliqua est res p̄ternām que nō indicat de sui re-
motione. virtus. n. est res p̄ternām: ꝛ nō indicat de sui re-
motione. igit̄ ꝛc. ꝯcedit̄ tn̄ ꝙ oīs res p̄ternām indicat vt
remoueat̄ ab ea rō p̄ternālitatis vel vt ipsa remoueat̄.
¶ 3° nota ꝙ ad hoc vt aliqō corpus denominet̄ egrū nō
sufficit aliquā eius opationē sensibilr̄ ledi: sed opꝫ sensi-
biliter totū ledi aggregatū ꝯsuetaꝝ operationū vel debi
taꝝ in cōmuni vita. corpora igit̄ lassitudines incurrētia
eo ꝙ nō notabiliter respectu omniū operationum simul
sumptaꝝ ledunt̄ in operationibus: nō obstāte ꝙ tactiua
operatio eoꝝ sit sensibilr̄ impedita ꝛ lesa. nō tn̄ dicūtur
egra: etsi in illis sit egritudo quo ad quedā mēbra sensi-
bilia. ¶ Ultimo nota pro nūc teneri hic ꝙ lassitudo non
est nisi v̄tutis impotētia ad mouēdū cōnotādo. vt supra
dicit̄. ꝛ ꝯstat ꝙ talis impotētia est virtus impotens ꝯm
cōmunē viam hodie currentē. ¶ Quidā tn̄ per lassitudi
nē intelligūt talem tristē sensationē: sed pro nunc sequa-
mur hec cōmunia dicta: quia nō est magna vis.

His igit̄ habitis sit pͣ ꝯclō ista. oīs lassitudo ē res
p̄ternāꝫ. ꝓbat̄. qꝛ est accn̄s aut morbꝰ aut
neutralitas. ¶ 2ª ꝯclō. nulla lassitudo est egritudo. ꝓba
tur. qꝛ nulla talis est nisi v̄tus: sꝫ ꝯstat ꝙ v̄tus nō est egri
tudo. ¶ 3ª ꝯclō. nō oīs lassitudo īdicat de sui remotiōe.
cū virtus nō ita indicet. ¶ 4ª ꝯclō. ꝛ si in q̄libet lassitu
dine sit sensibilis lesio p̄ternām alicuius operationis: nō
tn̄ omne corpus patiēs lassitudinē est egrū. pma pars pꝫ
in secūdo argumēto. 2ª ꝓbat̄. qꝛ lꝫ quo ad sensationem
vel sensitiuā opationē sit sensibilis lesio: tamen a ꝯsuetis

operationibus tale corpus nõ est sensibilr̃ remotũ. ¶ 5ª ↄclũo. omnis lassitudo spontanea est signum ꝓnosticum futuri morbi probata est in notat̃is aforismi.

Quantũ ad 2ᵐ nota primo ꝙ in lassitudine est impotentia recte mouẽdi: ⁊ sensatio tristis. pʒ ex Gal. 4° de regimine sanitatis. ꝓpe pͥncipium per mediam colũnam. ex hoc sequit̃ nullã lassitudinẽ importare tñ simplicẽ dispõnẽ. ¶ 2° nota ꝙ lassitudo ideo dr̃ cõposita: qꝛ in se solum includit rõnẽ lassitudinũ simpliciũ nulla superaddita cõnotatione vltra cõpositionẽʒ rõnis simpliciũ. vbi grã. si esset vnũ corpus in quo mẽbra tenderentur: ⁊ sentiretur dolor extensiuus. Et cum hoc acredo ⁊ quasi punctura acuum. tunc si nulla alia ratio lassitudinis coniungatur: dicimus ꝙ illa est lassitudo composita: simplex autem dicitur lassitudo que habet rationẽ lassitudinis aliam ab aggregato ex alijs lassitudinibus lʒ in ea aliarum lassitudinum ratio includatur. ¶ Nota 3° ꝙ apostemosa lassitudo sentitur ac si membra essent confracta cuʒ inflammatione: ⁊ inflammatio non est de rõne vlcerose: nec de rõne extensiue. ¶ Ex quibus patet responsio ad difficultatem querentem circa materiã tertij argumẽti ponẽdo duas ↄclũones. Prima lassitudo apostemosa est magis cõposita q̃ʒ lassitudo vlcerosa vel extẽsiua. pʒ: qꝛ plures icludunt̃ ↄditiones ad h̃ ꝙ dicat̃ apostemosa q̃ʒ ꝙ sit aliq̃ aliaꝝ. Scđa ↄclũo. lassitudo apostemosa est simplex lassitudo. pʒ: qꝛ hʒ rõnẽ lassitudis: nõ tñ aggregatam ex rõnibus aliaꝝ lassitudinum.

His habitis respõdet̃ ad argumẽta ante oppositum. ¶ Ad primum neget̃ silitudo. ¶ Ad scđm negetur cõsequentia. vt patet in questione. ¶ Ad tertium patet in secundo articulo. ¶ Ad quartuʒ dicit̃ ꝙ est accidens: ⁊ ad sensum medicorum actio lesa: vt dicit̃ in primo articulo. Cõmentum Gal.

Nomen laboris. Gal. in cõmento facit q̃tuor. pͥmo ostẽdit quid hic per laborẽ intelligere debemus. scđo ponit distinctionẽ laboris hoc mõ accepti. tertio ostendit cãs cuiuslibet mẽbri diuisionis. quarto verificat afoᵐ ex dictis. ibi 2ª [Qui labor.] ibi 3ª [Cã pͥmi.] ibi 4ª [Qđ cuʒ ita.] De prima dicit hic nomen laboris nõ significat h̃ nimiũ motum: sed effectum ↄsequẽtẽ nimiũ motũ. s. lassitudinẽ que lassitudo si ↄtingat sine motu nõ dr̃ labor vel lassitudo absolute. sed cuʒ ista determinatione sine cã manifesta. Et de isto intendit Hip. hic cum dixit. labores spõtanei. ⁊ sic pʒ ꝙ spõte sumit̃ hic ꝓut significat sine cã. i. sine cã mãifesta. QVI LABOR. Ponit distinctionẽ supra positã que habet̃ 3° ⁊ 4° de regimine sanitatis. ⁊ 5° de accidenti. ⁊ 2ª primi. ⁊ est ꝙ lassitudinũ quedã est vlcerosa in qua cum impotẽtia mouẽdi sentit̃ mordicatio silr̃is mordicationi vulnerum paruoꝝ. Et ideo Joãniculus insurgit dicẽs. ꝙ vulnus est dissolutio ↄtinuitatis in carne: ⁊ separationis functure. i. solutio cõtinuitatis quocũqʒ mõ fiat. lassitudo aũt alia scđa est quasi dolor thetani. i. extẽsionis mẽbri. ⁊ intelligo ꝙ lassitudo nõ est iste dolor: sed est impotentia mouẽdi cõnotando hunc dolorẽ. tertia est spẽs in qua sentit̃ dolor silr̃is dolori apostematis. s. cũ intensione ⁊ inflãmatione. CAVSA PRIMI. Ponit cãs haruʒ specieꝝ dicẽs. ꝙ cãe pͥmi sũt mali chimi. s. spãli qualitate mordicatiua peccãtes. cãe scđi sũt multi chimi: qꝛ humores peccãtes in quãto. cãe tertij sũt humores peccãtes in quãto ⁊ q̃li. QVOD CVM ITA. Infert ex dictis ꝙ ista est cã q̃re isti labores significant futuros morbos. qꝛ. s. significãt ꝑsentiã male materie: que tãdẽ morbi est factiua. Et qꝛ hec oĩa satis in aforismo dicta sũt nõ oportet amplius dicere ⁊c̃. Aforismus. VI.

Quicũqʒ dolẽtes aliq̃d corpis pͥmũ dolorẽ nõ sentiũt: his mens egrotat.

¶ Cõclusio istius aforismi est ista. in oĩbus hoĩbus quoꝝ mẽbris sensitiuis est applicata causa fortis doloris factiua eo modo quo est eius factiua. ⁊ qui hãc cãm nõ sentiũt egrotat mens. ꝓbatur. qꝛ in oĩbus talibus opationibus mẽtis est sensibilr̃ lesa ⁊ pͥternãlr̃. igit̃ q̃ʒtũ ad mẽtẽ est egra. assũptũ stati declarabit̃. ¶ Nota pͦ ꝙ h̃ nomẽ doloris qñqʒ sumit̃ stricte ꝓ actu dolẽdi. qñqʒ large pro cã doloris cãtiua: vt cũ dicimꝰ aliquẽ dolorẽ esse calm̃ aut fridũ qđ nõ est veꝝ de actu dolẽdi sed de cã. ⁊ h̃ mõ sumit̃ hic: vt patebit in cõmento: vtroqʒ tñ mõ verificat̃ aforismus. ¶ Nota 2° ꝙ h̃ nomẽ mẽs qñqʒ sumit̃ pro itellectu: qñqʒ pro v̄tute memoratiua que est cognoscitiua per spẽs in memoria reseruatas: qñqʒ largius pro oĩ v̄tute cognoscitiua iteriori: ⁊ isto mõ sumit̃ in ꝓposito. ¶ Nota 3° ꝙ siue dolor sumat̃ ꝓ cã doloris illatiua siue sumat̃ pro actu doloris v̄tꝰ iteriordʒ qñcũqʒ approximat̃: ita cã doloris cãtiua dolorẽ ꝑcipere. nã nãlr̃ iterior v̄tus dʒ ꝑcipe obiecta ⁊ opationes exterioꝝ v̄tutũ cognoscitiuaꝝ. ¶ 4° nota ꝙ si tal̃ cã dolorosa approximat̃: ⁊ nõ ꝑcipit̃ h̃ ẽ aut qꝛ exteriora mẽbra sũt indisposita ad sentiẽduʒ: aut qꝛ v̄tus iterior est in se ipedita ab huiꝰ ꝑceptiõe. ⁊ h̃ est tribꝰ modis. aut. n. ipedimẽtũ est in aliquo illoꝝ nãle sic somnꝰ ꝓfũdus: aut ipedimẽtũ est ex nimia itẽtiõe ad aliã opationẽ sic accidit in forti cogitatiõe: aut ꝑꝑ ipedimẽtũ p̃ternãle merito defectꝰ in aliquo nãli istrõ reqsito: aut in exteriori organo: aut in organo v̄tutis iterioris ad recte operanduʒ. ¶ Ad ꝓpositũ g̃ itelligat̃ ꝯ afoᵐⁱ vbi nõ sentire ꝓueniat a cã itrinseca p̃ternãm. ¶ 5° nõ ꝙ lʒ egrũ dicat̃ ꝓprie de mẽbro viuẽte ⁊ corꝑe aĩato vt colligẽdum est in libro de sensu ⁊ sensato. tñ quodãmõ iproprie possumꝰ dicẽ v̄tutẽ egrotare: qꝛ ledit̃ p̃ternãʒ sensibilr̃ in sua opatione. ¶ 6° nõ duplr̃ dici aliqđ mẽbrũ egrũ. Uno mõ per ꝓprietatẽ. alio mõ per cõitatẽ. illđ egrotat per ꝓprietateʒ qđ ledit̃ per se sensibilr̃ in opatione merito defectꝰ in aliquo nãli itrĩseco istrõ reqsito in eo pro opatione. illud aũt per cõitatẽ egrotat qđ ledit̃ merito defectus in istrõ mẽbri sibi nãlr̃ subseruire debẽtis in tali opatiõe. ¶ Ex his ↄcluditur veritas afoᵐⁱ: qꝛ si est applicata cã fortis doloris cãtiua mẽbris sensitiuis eo mõ quo est doloris cãtiua: ⁊ non ꝑcipit̃ deducto ipedimẽto nãli vt somni: ⁊ ipedimẽto ꝑꝑ aduertẽtiã ad aliã opationẽ: est opportunũ ꝙ sit ꝑꝑ p̃ternãlẽ dispõnẽ: aut in organo exteriori: aut in organo ꝓpe v̄tutis. ¶ Si pͦ mõ. vbi grã. qꝛ mẽbrũ esset stupidũ: tunc mẽs egrotat per cõitatẽ: qꝛ merito defectus instrĩ subseruiẽtis. ¶ Si mõ 2°. tũc egrotat per ꝓprietateʒ. ⁊ sic illis circũstantijs ↄseruatis ꝙ sit fortis doloris cãtiua. ⁊ ꝙ sit sufficiẽter mẽbro sensibili applicata. eo mõ quo est doloris cãtiua: ⁊ ꝙ nõ sit impedimentũ nãle ꝓpter somnuʒ: nec ꝓpter dimẽsionẽ ad aliã opationẽ semp. ↄclũo est vera ad sensuʒ datũ. Ex q̃bus iferre põt pͥmo ꝙ nõ est incõueniens intellectũ egrotare. 2° ꝙ aliqđ potest per cõmunitatẽ egrotare qđ nõ põt per ꝓprietatẽ: vt itellectus cuʒ nõ hẽat corporeũ organũ. ¶ His g̃ litteralr̃ dictis q̃daʒ dubia circa hanc mãm breuissima sunt tractanda.

Primũ dubiũ est Utruʒ dolor sit q̃litas sensibilis. ⁊ vr̃ ꝙ sic ex Auic. 2ª fen̄ nãliũ. cũ dixit in cap. de tactu. dolor g̃ ⁊ remediũ doloris sũt de sensibilibꝰ ⁊ tactibilibꝰ. 2° ad idẽ vr̃ snĩa p̃ntis aforismi cũ icludit dolorẽ sentiri. 3° ꝓ h̃ vr̃ expientia cũ mltotiẽs dolemꝰ nullo alio obto ꝑ exteriorẽ sensuʒ ꝑcepto.

In oppositũ arguit̃. qꝛ nulla sensatio est sensibilis ꝑcipue exteriori sensu: sed dolor est

est sensatio.ergo non est sensibilis:⁊ ꝙ dolor sit sensatio potest colligi secunda primi.caplo de causis doloris.⁊ maior sumitur secundo de anima.

In ista questione de re que est dolor ⁊ q̄ res sit inueni tres positiones ⁊ vnã addã. ❡ Sed pro itellectu p̄me.nota ꝙ iueniunt̄ in aiali v̄tutes cognoscitiue ⁊ appetitiue aiales que in appetẽdo sequunt̄ cognitiones:nã vltra rei pceptionẽ videm⁹ eẽ timorẽ spe3 delectationẽ tristitiã que nõ sũt cognitiones.⁊ p ꝯñs nõ sũt opationes v̄tutũ vt sũt cognoscitiue. sed sequunt̄ cognitionẽ v̄tutũ cognoscitiuaꝝ.q̄dã dñr interiores:q̄dã exteriores sine manifeste cõpressiue. Interiores v̄tutes sũt ille q̄s ipole est cognoscẽ nõ p̄cedẽte alterius v̄tutis cognitione in eodẽ aiali:vt sensus cõis cogitatiua ⁊ estimatiua.Sed exterioꝝ sũt que pñt nõ p̄cedẽte cognitione alteri⁹ v̄tutis cognoscẽ. ❡ Pria g̊ põ vr̄ Cõciliatoris dicẽt.ꝙ dolor ppe sumẽdo dolorẽ nõ pro iteriori mestitia est q̄litas p se ppe tãgibilis.⁊ p ꝯñs p se sensibilis:⁊ fundamẽtũ ei⁹ maxime vr̄ experiẽtia.nã nullus vulgaris certi⁹ diceret se vidẽ niuẽ aut solẽ q̃3 se sentire dolorẽ ex exteriori orgão.g̊ a nullo põt h̄ri maior certitudo de sensibilitate alicui⁹ q̄litatis q̃3 h̄eat̄ de dolore. ❡ Tãgit tñ q̄sdã alias rõnes nõ m̄ltũ molestãtes:imaginãdũ g̊ iuxta hãc põnẽ:ꝙ sicut lumẽ nõ fit a sole idifferẽter in qd̃cũq3:sed in diaphano.ita etiã visio nõ fit in vnoquoq3 sed in oculo:ita corrñdẽter hec q̄litasq̄ est dolor nõ fit in q̄libet re:s3 tm̄ in mẽbro in quo est v̄t⁹ tactiua:⁊ nõ ẽt semp est ita dispositũ tale mẽbrũ vt sit aptu3 dolẽ.vt p3 in mẽbro stupido.Cũ g̊ mẽbrũ p̄paratu3 est ⁊ applicat̄ cã doloris sufficiẽti mõ:tũc fit dolor:⁊ pcipit̄ a tactu sic ppriũ ei⁹ ob3:nõ obstãte ꝙ sit subiectiue in mẽbro illo ita pcipiẽte:q2 ƀm mẽtẽ Auic.sensatũ vere est illud qd̃ in orgão pcipit̄:vt dixi p̊ᵃ p̄mi. ❡ Dixit tñ Cõciliator ꝙ dolor est tristis sensatio.s3 negat ex illo seq̄ ꝙ ẽ sensatio.Sic nõ seq̄t̄ ros est pua pluuia:g̊ ros est pluuia. ❡ Itẽ nõ sequit̄ pruina est pua nix:g̊ pruina est nix.Rõ est.q2 h̃ nomẽ tristis ꝯtinuatũ illi vocabulo sensatio distrahit illd̃ a sua significatione:ita vt significet dispõne3 in orgão sensus extñtẽ que nõ est sensatio:⁊ istã opinionẽ puto satis pbabilẽ. ❡ 2ᵃ põ est ꝙ dolor est opatio v̄tutis appetitiue.nã sic se h̄nt dolor ⁊ delectatio iteriores ⁊ itellectuales ad itellectũ:ita dolor ⁊ delitia sensitiua ad sensu3.S3 ꝯstat ꝙ dolor ⁊ delectatio iteriores apud oẽs ponunt̄ passiones sensitiui appetitus:vt videri h3.2° ethicorũ.igit̄ dolor exterior erit passio appetitus sensitiui exterioris.dic̄ g̊ põ ꝙ tactu pcipiẽte obm̄ per viã discõueniẽter iprimẽtẽ statim nãli ordine isurgit in appetitu sensitiuo secũ ꝯiũcto passio iclinãs ad nõ psistẽdũ sub tali dispõne que dr̄ dolor sicut obto pcepto per sensu3 sub rõne ꝯueniẽtis fit delitia directe sicut in v̄tutib⁹ iteriorib⁹ iudiciũ de ꝯueniẽtia rei factũ per estimatiuã est nãli ordie cã cõplacẽtie iterioꝝ que est passio appetit⁹:⁊ eõ.iudiciũ de discõueniẽtia seq̄t̄ displicẽtiã ƀm illos.g̊ dolor est passio appetit⁹ sensitiui ꝯiũcti cũ exteriori sensu:⁊ q2 q̄lib3 sensus aliqd̃ obm põt pcipe per viã ꝯueniẽtis:⁊ aliqd̃ per viã icõueniẽtis.iõ in quolibet sensu põt accidẽ dolor large accipiẽdo vt videt̄ colligi 4° de accidẽti.sed q2 tãgibilia vt sic per suas ipressiones que sũt mãles multo magis discõueniẽter iprimũt:q̃3 alia sensibilia ⁊ magis ꝯueniẽter.ideo ista sentiunt̄ ita vt sic ꝯsequat̄ maior valde dolor ⁊ alterius modi:⁊ ẽt maior delectatio:⁊ hinc est ꝙ restringit̄ aliq̃n nomẽ doloris ad iportãdũ dolorẽ tactiuu3:⁊ nõ aliũ ƀm modũ loquẽdi medicoꝝ:⁊ nõ est dubiũ ꝙ tales passiones ponant̄. Sed vtru3 dolor sit talis passio vel nõ:vr̄ mihi nõ clare pbare volẽdo dicere ꝙ sit sensatio exterioris sensus.sed apd̃ alios ꝯtra istã opinionem pcedunt argumento pro alijs operationibus facta. ❡ 3ᵃ opio dic̄ dolorẽ eẽ sensationẽ obti tãgibilis ꝯ̄rij subito ⁊ mãl̄r iprimẽtis:ita ꝙ obto approximato in mẽbra tãgẽtia iprimẽte mãl̄r ⁊ ꝯ̄rie ⁊ velociter illd̃ pcipit̄ pceptione que dr̄ dolor:⁊ est opatio tactus.⁊ pro ista opinione vident̄ oẽs auctoritates medicoꝝ.⁊ Gal.6° de accñti. dicẽtis ꝙ dolor est sensus tact⁹.⁊ alibi ꝙ dolor est sensus tristis.⁊ delitia sensus hylaris. ⁊ Aui.2ᵃ p̄mi.ꝙ dolor est ꝯ̄rie rei ꝯ̄rietatẽ sentire.⁊ in libro de virib⁹ cordis. ❡ Si qs aũt p̄cedẽtẽ vult tenẽ opinionẽ dicet ꝙ oẽs iste diffõnes sũt cãles:q2 exprimũt cãm imediatã doloris qui est talis sensatio:ista tñ opinio est cõmunior quã q̄si omnes modo sequunt̄. ❡ Cõtra hãc positionẽ arguo ⁊ suppono ꝙ dolor est pceptio rei per modũ discõuenientis.h̃ p3 ex Auic.cap̊.de causis doloꝝ.dixit.n.dolor est ꝯ̄rie rei ꝯ̄rietatẽ sentire. ❡ Suppono 2° ꝙ delectatio ⁊ tristitia sunt passiões apte seq̄ cognitionẽ rei per modũ ꝯueniẽtis:aut discõueniẽtis apprehẽse.ita ꝙ quãlibet talẽ cognitione3 est apta sequi delectatio:aut tristitia sine ꝯcursu alteri⁹ cognitionis.Tũc arguo sic.si dolor est sensatio tactiua sequit̄ ꝙ sensus possent pcipere rem per modũ discõuenientis.⁊ p3 ꝯcl̄io ex suppositione p̄ma:sed ꝯñs est falsum. nã ex illa sequit̄ ꝙ nõ vbicũq3 est sensus illic est phãtasia.ꝯñs est ꝯtra Arist.2° de aĩa.textu cõmẽti.20.sic dicẽtis de aĩalibus anulosis diuisis.eteni3 sensus vtraq3 partiũ h3 ⁊ motũ ƀm locũ.si aũt sensum ⁊ appetitũ: ⁊ adduxit p rõne ꝙ vbi est sensus illic est delectatio ⁊ tristitia. ❡ Qd̃ ãt seq̄t̄ hic.ꝙ nõ vbicũq3 est sensus sit phãtasia. pbat̄.q2 si op3 esse phantasiã maxime esset vbi esset delectatio ⁊ tristitia:sed h̃ posset esse per solũ sensu3.igitur maior p3 ex rõne Arˡⁱˢ ibi facta.⁊ minor p3:q2 solus sensus est sufficiẽs ad pcipiẽdũ per modũ ꝯueniẽtis vel discõueniẽtis:⁊ ista iter cognoscitiuas v̄tutes sufficit ad delectationẽ ⁊ tristitiã.vt p3 ex p̊ᵃ ⁊ 2ᵃ suppositionibus.Rõ igit̄ stat in isto.ppter nihil aliud requirit̄ phantasia:nisi vt res pcipiat̄ per modũ ꝯueniẽtis vel discõueniẽtis:sed ppter h̃ nõ requirit̄ cũ sensus sufficiat.igit̄ non op3 esse phantasiam in talibus vltra sensum.ꝯñs ꝯtra Aristotelẽ loco dicto.⁊ maior p3 discurrẽdo per cãs ⁊ pcessum Aristotelis ad pbãdum ibi esse phantasia3:⁊ minor est positionis istius. ❡ Alias ꝯtra hãc positionẽ deduxi plura argumenta:sed pro nũc nõ curo.nã 3° tegni dixi diffusius. ❡ 4ᵃ positio que mihi post p̄mã videt̄ pbabilior.pro cuius intellectu suppono ꝙ cũ exteriori sensu in organo est v̄tus phãtastica impfecta ⁊ v̄tus appetitiua. ❡ Hec suppositio p3 ex Arˡᵉ 2° de aĩa loco allegato.⁊ ex Auer.commẽto.20.nã in cauda lacerte vbi nõ est organũ cognoscitiuum p̄ter tactũ:est tamen phantasia.vt Auer.vult illo loco:sed est imperfecta. ❡ Supponẽdu3 2° ꝙ phantasia imperfecta nõ requirit̄ ad opationẽ appetitus existẽtis in organo tactus:nisi vt pcipiat rẽ per modũ ꝯuenientis vel discõueniẽtis.p3 suppositio cũ nulla alia cã assignari possit. ❡ Ex istis sequit̄ ꝙ sensus vt sic nõ est cognoscitiuus obiecti per modũ ꝯueniẽtis vel disconueniẽtis.p3 suppositio:tũc.n.phantasia nõ esset ad opus appetitus necessaria. ❡ Sequit̄ 2° ꝙ dolor nõ est opatio sensus tact⁹ vt sic:q2 dolor nõ est pceptio rei per modũ discõuenientis. ❡ Sequit̄ 3° ꝙ dolor est opatio isti⁹ phantasie iperfecte.nã dolor est in organo exterioris sensus:vt notat experiẽtia.⁊ est cognitio.aut g̊ erit sensitiua aut hui⁹ phantasie impfecte opatio:sed nõ est sensitiua. ❡ Restat g̊ ꝙ est hui⁹ phantasie impfecte opatio.sed si q̄rat̄ vtrũ in oĩ aiali ista phantasia impfecta repiat̄.dicẽdũ est ꝙ sic.nã p̄mo in lũbricis ⁊ iperfectis inuenit̄.Itẽ in serpẽtibus in qbus phantasia iperfecta ⁊ fortis estimatiua viget.⁊ tñ est hec iperfecta phantasia:vt p3 in partibus decisis que

viuunt. ¶ Et si queraẽ z° que sũt huius phantasie opa dicit. ꝙ sũt ꝑcipe rem per modũ ꝯuenientis vel discõue niẽtis. nõ tñ põt eo mõ ꝑcipe ĩtẽtiones oẽs ĩsensatas: nec ita discurrere vt estimatiua. ¶ Et si dicaẽ ꝙ tũc ĩterio res ṽtutes essent plures q̃ꝫ poni solebant. ꝓma ꝓmi. dr̃ ꝙ medici nõ curãt istã virtutẽ a sensibus exteriorib⁹ ponẽ distictã cũ ab illis nõ differat subo vel tẽperamẽto quo mediãte opaẽ. sed differũt rõne: τ hinc est ꝙ medici oẽs dolorẽ ꝓprie dictũ dicũt tactiuã passionem: q2 est passio phantasie tactus ꝯñtis. τ illa nõ ꝯsideraẽ a medico tãq̃ꝫ distincta. ẜm q̊ ꝓmã põnẽ pꝫ rñdẽdo ad dubiuꝫ. q2 dolor est q̃litas sensibilis per se tactu. sed iuxta tres alias posi tiones lꝫ dolor nõ sit sensibilis exteriori sensu. est tñ sen sibilis ẜm viã cõem ĩteriori sensu: τ ita aforismus põt ve rificari: nõ solum de cã doloris: sed etiã de dolore.

Ad argumẽta principalia sequendo has vlti mas vias. rñdeo ꝓmo ꝙ Auic. fu it illius opinionis: vel q2 per dolorẽ ĩtellexit cãꝫ doloris. ¶ Ad z^m pꝫ. q2 hic Hippo. ĩtelligit de cã doloris. ¶ Ad 3^m dicit cõprehendi in casu illo obm: sed nõ distincte. vt calm vel frigidũ: sed vt ꝯrie ĩmutans: τ dolor non cõpre hendiẽ sensu exteriori sed interiori.

Secundũ dubiũ q2 videẽ ꝙ applicata cã for tis doloris organo tactus ꝙ necessario mens egrotat. nã si nõ ꝑcipit dolorẽ mẽs egro tat. τ si h̃ sit ꝑꝑ defectũ mẽbri exterioris egrotat per cõi tatẽ: q2 mẽbrũ sibi deseruire debẽs egrotat: τ est ĩpeditũ: vt dr̃ supra. si ṽo dolor ꝑcipiẽ: itẽ mens egrotat. ¶ Qð sic arguo. mẽbrũ exterius si esset ita stupefactuꝫ τ lesum vt diminute sentiret mẽs egrotaret per cõitatẽ iuxta dicta: igiẽ si mẽbrũ ita lesuꝫ esset vt corrupte sentiat cũ sit ma gis lesum dꝫ a fortiori mens ita egrotare per cõitatem. ¶ Hic dr̃ ꝙ cã fortis doloris ita posset indisponere orga nũ vt merito huius incõueniẽter deseruiret sensui inte riori sensibilia representãdo: τ tũc mens egrotaret: aliqñ aũt nõ ita fieret: τ tũc nõ egrotaret mens merito illius. ¶ Et qñ dr̃ per dispõnẽ mẽbri diminute ledẽtẽ opatio nẽ mens egrotat. igiẽ per dispõnẽ magis ledẽtẽ a multo fortiori egrotaret: sed magis lediẽ per dispõnẽ dolorosaꝫ q̃ꝫ per diminutã h̃ a multis negaẽ. ĩmo stat ꝙ minus le daẽ mẽbrũ cui⁹ opatio est corrupta q̃ꝫ mẽbrũ cui⁹ opatio est diminuta vt stupidũ magis est egruꝫ q̃ꝫ dolẽs ex leui ꝑcussione. ex quo sequiẽ ꝙ nõ ois actio lesa corrupta est magis lesa q̃ꝫ diminuta. ¶ Uel aliter dr̃ ꝯcedendo ꝙ in certo dolore magis leditur opatio sensus exterioris q̃ꝫ in vna data sensibili diminutione: τ tñ lesio diminuẽs red dit mẽtẽ egrã: τ lesio magis corrũpẽs opationẽ sensus ex terioris nõ reddit mẽtẽ egrã. nam leuis oppilatio in ner uo optico mlt̃o plus ledit visionẽ q̃ꝫ forte mala cõplexio eiusdẽ mẽbri. Et ideo stat per vnũ paruũ morbuꝫ nerui optici dici oculũ egrũ per cõitatẽ: τ per aliũ magnũ non. ¶ Nota tñ ꝙ mẽbro exteriori diminute ꝑcipiẽte obie ctũ ꝓpter egritudinẽ suã ṽtus ĩterior etiã diminute ꝑci pit: sed exteriori mẽbro corrupte ꝑcipiente: q2 dolorose: nõ opꝫ ꝙ ṽtus ĩterior corrupte ꝑcipiat. nam dolor nõ dr̃ actio corrupte lesa: q2 obiectũ ꝑcipiaẽ aliter q̃ꝫ debeat ꝑ cipi a sensu taliter applicato obiecto: sꝫ q2 est sensatio ita excedẽs ꝯueniẽtiã τ ꝓprietatẽ ad spẽm tactus ꝙ nulla ta lis põt ĩueniri organo mãe nãlr̃ se hñte: sed cũ virtus ĩte rior ꝑcipit obm vt dolorose ĩprimens ꝑcipit ipsuꝫ q̃liter dꝫ cũ alijs circũstãtijs: τ cũ hoc stat organũ eius esse quo ad intrinseca in nãlissima dispõne. Et iõ nõ dicimus il lam ꝑceptionẽ interioris virtutis esse lesam actioneꝫ. in diminuta aũt actione non sic contingit: vt patet.

Tertiũ dubiũ est: q2 videẽ sequi ex dictis ꝙ ali quod semꝑ sanum est egrum. nã capio cerebrũ optime cõplõnatum τ cõpositionatũ τ sit manus stupida eiusdẽ hois. tũc illõ cerebrũ est egrũ iux ta dicta: τ tñ est semꝑ sanuꝫ: q2 maxime τ optime eucra ton: τ maxime coeq̃le. ¶ Hic rñdeẽ ꝙ ꝯclio est polis: sꝫ Gal. qñ h̃ distixit ꝓ tegni: loquiẽ de talib⁹ ꝑ ꝓprietatẽ. vl̃ dic z° ꝙ loq̃ẽ de totali τ nõ de ꝑte: vt pꝫ ex mõ loquẽdi: q2 ꝯiũgit sanitatẽ simpliciũ τ organicoꝝ. Cõmẽ. Gal.

Cum dolorẽ. Gal. in cõmẽto facit tria. ꝓ di cit q̃d ĩtelligimus per dolorẽ. z° ostẽ dit que sit cã egritudis mẽtis in fortib⁹ dolo ribus. 3° docet q̃d ĩtelligam⁹ per mẽtẽ. ibi z^a [Apostemata.] ibi 3^a [Neqꝫ distat.] ¶ De ꝓ^a dicit ꝙ cũ Hip. dicit dolorẽ: ꝯsueuit ĩtelligẽ cãꝫ doloris: vt facit ĩ epidimijs. dũ dixit ꝙ ꝓmi dolores quos passus fuit Hector illi fuerũt fridi. scdĩ fuerunt cali. per calm τ frigidũ. n. ĩtelligit manifeste cãm cũ dolor in se nõ sit ca lidus aut frigidus: τ idẽ ĩtelligit hic. s. cãm doloris per do lorẽ. ¶ De ꝑte z^a dicit ꝙ in aꝑatib⁹ calis vt in herisipila que est aꝑa cholicũ: τ flegmõe qð est sanguineũ: τ in vul nerib⁹: τ ĩcisionib⁹: τ excoriationib⁹: τ ꝯcussionib⁹ que so lẽt eẽ cause fortis doloris ꝯtigit ꝙ ista eadẽ sint cã egritu dis mẽtis: q2 faciũt ĩfirmos ista patiẽtes egrotare mẽte: τ ita vr̃ Gal. velle nos maxie notare afo^m in istis causis: nã tũc est malũ signũ: q2 significaẽ nocumtũ magnũ esse cerebro cõicatũ nisi fuerit a cã ꝓmitiua puta vino vl̃ sili. vulnus ṽo est solo ꝯtinuitatis mãifesta in carne. excoria tio est solo ꝯtinuitatis in cute. ꝯcussio ṽo est solo ꝯtinui tatis neruis accñs ossi vel alteri mẽbro: vt dr̃ z^a ꝓmi. ca° de egritudib⁹ solonis ꝯtinuitatis: τ 4^a q̃rti. caꝑ. de ꝯcus sionib⁹. tractatu z°. ¶ De 3ª ꝑte dicit ꝙ nõ distat siue di cas mẽtẽ egrotare siue ĩtellectũ siue memoriã. nã de oib⁹ põt ṽificari mõ dicto in expõne afo^mi. Ex quo videẽ vel le ꝙ ꝑ mẽtẽ oia ista ĩtelligẽ possum⁹. τ tu nõ ꝙ h̃ nomẽ memoria sumiẽ qñqꝫ ꝓ ṽtute reṽuatiua qñqꝫ ꝓ ṽtute co gnosci^ua ꝑ spẽs ĩ ea reṽuatas: τ illa ẽ estiatiua: τ tu vide h̃ clari⁹ in z° tegni. τ in ꝓ^a ꝓ^i sũma de ṽtutib⁹. Afo. VII.

Uecũqꝫ multo tẽpore extenuanẽ cor pora tarde reuerti consueuerunt.

¶ Hip. in isto afo^mo ĩtẽdit duas ꝯclones. z^a poniẽ ibi [Que ṽo.] Prima ꝯclio est ista. cor pora que extenuanẽ in multo tꝑe tarde resu munẽ ad pristinã dispõnẽ: que probaẽ sic. illa corpora tar de resumunẽ in q̃bus est opportunũ restaurare partẽ dif ficilis restaurationis: τ in q̃b⁹ restauratiua virtus est de bilitata: sed illa que in multo tꝑe extenuanẽ sunt huiõ. igiẽ τc. ꝯclio est clara: τ residuũ declarabiẽ in notatis.

¶ **Que ṽo modico modice.**

¶ Scda ꝯclio. corpa que modico tꝑe extenuanẽ ꝯsueue rũt etiã restaurari in modico. ꝓbaẽ. q2 in istis ṽt⁹ restau ratiua remãsit satis fortis: τ id qð restaurãduꝫ est nõ est difficilis restaurationis. ¶ Circa istũ aforismũ nota ꝓ. ꝙ per extenuationẽ ĩtelligimus diminutionẽ humiditatis substãtifice aut nutrimẽtalis. s. humoꝝ aut humiditatis: sed per restaurationẽ ĩtelligimus reditũ ad pristinã q̃nti tatẽ taliũ humiditatũ nãliũ per eam regeneratoꝝ in cor pore ꝓportionabiliũ virtutũ deꝑditaꝝ. ¶ Nota z° ꝙ ex tenuatio aliqua est nãlis vt in quibusdã senibus: τ in q̃ busdã iuuenibus respectu pueritie. quedã ṽo est accñta lis ꝯñs: aut cãs extrinsecas. sicut vigiliã famẽ laborẽ tri stitiã: τ qñqꝫ nimiã quietẽ: vt dimittẽs exercitium qñqꝫ cadit in ethicã: vt pꝫ z° primi. aut ꝯñs est cãs intrinsecas sicut oẽ gen⁹ male cõplõnis ꝓhibẽtis: aut digõnẽ aut nu tricationẽ: τ de accñtali qũocũqꝫ cõtingat intelligiẽ afo rism⁹. ¶ Nota 3° ꝙ resũptio siue restauratio fit ꝑ cibuꝫ a virtutibus digestiua τ nutritiua cuꝫ sibi deseruiẽtibus

τ per

⁊ per cās istas virtutē foꝛtificantes simul cū administra tione cibi cōuenientis ad illud. ¶ Nō 4° ꝙ nō icōuenit māc̄im que vni esset extenuatiua alteri esse resūptiuā. nā hoi sc̄a habēti in carne ⁊ neruis digōnem ꝓhibētia balneum sulfureū:⁊ fricatio ⁊ exercitiū essent cāe resum ptiue:⁊ cholerico valde calido ⁊ dissolubili.ista eēnt cāe extenuatiue:⁊ ecōtra qes isti scōo esset resūptiua ⁊ p̊ extenuatiua.⁊ ex hoc pꝫ vitas ꝓhleumatis p̄mi septime ꝑti. cule pp qd sedes hos ipinguat:hos vo demacrat. ¶ Nō 5° ꝙ cause demacrantes corpi occurrētes in modico tpe nō multū de radicali humido dissoluunt.qꝛ plus resistit radicale humidū:sed plurimū dissoluūt humiditatem ⁊ sanguinē.sed qn̄ multo tpe ꝓcedit extenuatio:⁊ qꝛ humi ditates dissolute ⁊ paucificate sunt:faciliꝰ de radicali cō sumit̃.Et qꝛ in eodē tpe nō potuit fieri restauratio talis humidi.iō multū durāte extenuatiōe multū remanent mēbꝛa a radicali humiditate depaupata:⁊ iō ēt multum debilitata. ¶ 6° nō ꝙ iste radicales ptes difficiliꝰ restau rant̃:qꝛ plures transmutationes sunt ad eoꝝ restauratio nē necessarie.tunc pꝫ cā verificans afoꝛismuꝫ:qꝛ illa que multo tēpoꝛe extenuant̃ indigent regeneratione partiū radicaliū:que difficilius regenerant̃ ꝙ̄ humiditates nu trimentales:⁊ cum hoc membꝛoꝝ virtus est valde defe cta.⁊ iō ēt merito huius tarda fit restauratio.sed in coꝛ poꝛibꝰ que in pauco tēpoꝛe dissoluunt̃ alys paribꝰ:minꝰ est de radicali restaurādū:⁊ virtus ēt est minus defecta. iō faciliter ista coꝛpa resumunt̃.⁊ i modico tpe respectu p̄cedētiū:⁊ huiꝰ afoꝛismi ꝯcoꝛdia colligit̃ septima quar ti.tractatu 4°.ca.p̄mo.⁊ est vtilis vt pꝫ. Cōmētū Gal.

Macies pro. Gal.p̊ ostēdit in quo dif fert macies in multo tpe facta ⁊ in modico.2° v̄ificat ex illo ambas con clusiones.3° ponit diuersitates afoꝛismi.ibi 2ª [Vñ necesse.] ibi 3ª [Et finis.] ¶ De p̄ma dic̄ ꝙ macies que in paruo tpe est acq̄sita reddēs coꝛpoꝛa te nuia itelligit̃ esse pp defectū humiditatis nutrimētalis: q.s.in carniū poꝛositatibꝰ nō est tāta q̄ntitas:vt ꝯsueuit. tn̄ solida mēbꝛa nō sunt multū ꝓpoꝛtionabilr̄ dissoluta. sed illa que multo tpe extenuant̃ est pp defectū partiuꝫ membꝛoꝝ radicalium.⁊ iō in istis multo tpe extenuatis vene deferentes sanguinē p coꝛpus ⁊ ipsum epar ⁊ stoma chus ⁊ alia mēbꝛa:in qbꝰ fit cibi digestio sunt coꝛrupta.i. in virtute sua diminuta:⁊ in quantitate humiditatis:ita ꝙ non pōt cibus digeri in quantitate coꝛpoꝛi sufficiente. VNDE CVM NECESSE. Uerificat afoꝛismuꝫ per cām dicens ꝙ qꝛ coꝛpa si debēt refici opꝫ ꝙ reficiant̃ ci bo:iō ista 2ª.s.multi tempoꝛis est pp virtutis mēbꝛoꝛum debilitatē ⁊ pp difficultatē regnātiōis deperditi nō nisi in multo tpe reficiunt̃.⁊ h̄ itēdit Hip.ꝙ coꝛpa extenua ta p solā nutrimētalis humiditatis depditionē refici ce leriter debēt ex cibo:qꝛ in illis mēbꝛa appetitiua ⁊ dige stiua sunt foꝛtioꝛa ꝙ̄ in p̄mis:nō ḡ opꝫ ꝙ citius redeant ꝙ̄ pus remacrabantur:sed citius ꝙ̄ p̄oꝛa. ET FINIS. Ista pars patet de se. Afoꝛismus. VIII.

Si ex egritudine cibuꝫ accipiens quis non conualescat significari:quia coꝛ pus plurimo cibo vtitur.

¶ Hippo.in isto afoꝛismo intendit duas cō clusiōes.⁊ scōam ponit ibi [Si vo nō.] Cōclo p̄ª est hec. q̄ncūqꝫ coꝛpus exiens egritudinē accipit cibū sufficiētē cū appetitu:⁊ nō reficit̃ ex cibo: significat̃ ꝙ coꝛpꝰ vtit̃ nimia quātitate cibi.ꝓbat̃.in isto casu significat̃ ꝙ vtit̃ cibo quem digerere nō pōt:sed oīs talis est nimie quan titatis.igit̃ ⁊c̄.minoꝛ pꝫ.qꝛ nō propter aliud caloꝛ sibi nō dominatur.⁊ maioꝛ patet.qꝛ alias resumeretur.

¶ Si vo non accipienti hoc fit:significat quo niam coꝛpus inanitione indiget.

¶ Scōa ꝯclo.coꝛpꝰ exiens egritudinē qō nec sumit cibū cū appetitu nec reficit̃ significat ip̄m idigere euacuatio ne.ꝓbat̃.qꝛ significat malos humoꝛes q sūt cā ⁊ nō appe tendi ⁊ nō digerēdi:⁊ tales sūt euacuādi ⁊c̄. ¶ Circa afo rismū nota p̊:ꝙ p coꝛpꝰ exiens egritudinē itelligit̃ ꝯuale scens ab egritudie q̄ est apta extenuationeꝫ facere vt fe bꝛis ⁊ apostemata ⁊ multa talia:⁊ sunt ista coꝛpa neutra: qꝛ nec sunt ex toto cū suoꝝ operū ꝑfectione:nec ex toto sensibilr̄ lesa in suis opationibꝰ vt dicunt medici. ¶ Nō 2° ꝙ hoꝝ ꝯualescētiū ex egritudie qdā sunt vere ꝯuale scētes in qbꝰ merito p̄sentis dispōnis:nō est dispōsitio p̄ parās ad recidiuā:qdā aūt sūt ꝯualescētes nō vere:qꝛ in eis est dispō p̄parās ad recidiuā.multotiēs.n.ꝯtingit ali quē egredi febꝛē remanēte mā ꝓpter aliquam cām:tūc inepta ad faciēdū febꝛē:que mā postea aliū moꝛbū apta est causare nisi euacuet̃:⁊ ista potius decidētie sunt neu tra. ¶ Nō 3° ꝙ cū coꝛpus est ex moꝛbo ꝯualescēs ⁊ appe tit cibū:⁊ sumit bñ cibū:est signū coꝛpus esse bñ mūdifi catū.⁊ iō vtplurimū ꝙ si bñ regat̃ debite resumet̃.nam in talibꝰ mēbꝛa debēt esse sufficiētia ad ita digerēdū ci bū sibi ꝯueniēter exhibitū vt resumant̃ cū nō sit ibi ipe dimētū maloꝛū humoꝝ:⁊ iō si nō resumitur stante de bito regimine in qualitate cibi:⁊ alys rebus nō naturali bus:puta exercitio accidentibus anime somno ⁊c̄.signifi cat̃ ꝙ defectus est ꝙ nimiā cibi sumit quantitatē cū illā caloꝛ digerere nō potuit:⁊ ita verificata est p̄ma ꝯclusio afoꝛismi. ¶ Nota 4° ꝙ cū talis exiens egritudinem nō appetit cibū:⁊ cū hoc nō resumitur ipedimētū debet eē plerūqꝫ ꝓpter malos humoꝛes si debitū exhibeat̃ regi men:⁊ qꝛ humoꝛes illi sunt male regulabiles a v̄tute:opꝫ ꝙ euacuentur:⁊ ita verificata est scōa cōclusio. ¶ Nota 5° ꝙ quādoqꝫ ꝯualescens in quo nō sunt mali humoꝛes: imo plene euacuatus nō appetit cibū sufficientē ipsuꝫ re ficere i pꝛincipio:nec si caperet posset digerere:⁊ h̄ ꝯtin git duobus modis:aut ꝓpter malā qualitatē derelictam ex moꝛbo in aliquo membꝛo:aut ꝓpter nimiā caloꝛis de bilitatē:⁊ ideo contingit in qbusdaꝫ casibus ꝙ ꝯualescēs capit cibū.nec resumit̃:⁊ tamen nō indiget coꝛpoꝛis eua cuatione:qꝛ hoc est aut ex nimia euacuatione:aut ex ma la qualitate.ita etiam quandoqꝫ ꝯtingit ꝙ in ꝯualescen te nō vere remaneat appetitus ad cibum pꝛopter humo rem acetosum excitantem appetitū ⁊ ipsum nō resumi: ⁊ nō erit ꝓpter cibi nimiam quantitatē:sed ꝓpter humo rem malum euacuandū. ¶ Nota ergo sexto ꝙ quando dicimus ꝙ tale signuꝫ significat talem rē nolumus dice re ꝙ necessario illo signo existente sit illud quod dicimꝰ significari.tunc enim omnia signa essent necessarie veri tatis contra Auic.scōa pꝛimi.illo cap.accidentia ⁊ signi ficationes:sed sufficit si vtplurimū ita contingat. ¶ His igitur non obstantibus qꝛ plurimū stantibus conditioni bus significantibus positis in afoꝛismo sequitur signifi catū:ideo ꝯclusiones Hippo.sunt vere vt iacent:qꝛ dicit significant ⁊ non dicit sic necessario sequi.similem autē sententiam huic colligere possumus secunda quarti cap. de cibatione conualescentium.

Dubitatur Utrū coꝛpus exiens egri tudinē accipiens cibū cuꝫ appetitu qō nō resumit̃ vtatur cibo amplio ri.ad ptē negatiuā arguit̃ sic.possibile est ap petitum esse foꝛtē ex mala materia in stoma cho contenta:⁊ sumere debite quantitatis cibū.⁊ tamen nō resumetur:sed in isto casu nō vtit̃ cibo amplioꝛi:⁊ su mit cū appetitu:⁊ egredit̃ egritudinē:igit̃ dubiū falsuꝫ.

¶ Scdo possibile est in conualescentibus membra alia a stomacho esse infecta mala qualitate stomacho bñ appetente que mala qualitas ꝓhibebit membroꝝ debitã resũptionẽ: vt pꝫ. sed hoc stãte nõ erit necessaria euacuatio: ꝛ corpus egrediens egritudinẽ sumens cibũ nõ conualescit. g͂ ꝛc. ¶ Tertio. si corpus sumit cibũ notabiliter ampliorẽ q̃ꝫ posset digerere: ꝛ ita appetit: sequit̃ ꝙ appetitiua opatio erit lesa sensibiliter: aut digestiua cũ nõ sibi inuicem debite ꝓportionent̃ vt debent: ergo corpus erit egrũ. g͂ nõ erit conualescens. ꝛ si videt̃ claudere cõtradictionẽ conditionalis Hip. añs in dubio. teneatur pars affirmatiua que est conclusio Hippo. ad sensum expositũ: q꞉ nõ opꝫ in casu dicto signũ esse veritatis: sed raro ꝯtingit oppositũ sicut raro cõtingunt casus quos argumenta facta supponunt: ꝛ sile dubiũ formari posset de scda ꝯne. ꝛ dr̃ ẽt ꝙ est verum vt in pluribus. Cõmentũ Gal.

Hic aforismus. Gal. in cõmento facit q̃tuor. pmo docet qd itelligendũ sit ꝑ accipientẽ cibum. 2° verificat aforismũ per cãm. 3° remouet dubiũ. 4° ostendit habitudinẽ huius aforismi ad sequẽtes duos. ibi 2ª [Siquis igit̃.] ibi 3ª [Or aũt.] ibi 4ª [Que cum ipse.] ¶ Dicit primo hunc aforismũ eẽ obscurũ ꝓpter breuitatẽ vnius verbi. s. istius accipiens. nã asiam habitantibus vsuale fuit per accipientem accipere illum qui sumit cum appetitu: ꝛ ita sumit̃ hic. ꝛ ita apparet propria locutio. nã cũ appetitu sumunt accipiunt. sed quando sine appetitu tunc potius eis datur q̃ꝫ accipiant. Et pꝫ ꝙ q꞉ nunc per accipiens cõiter intelligit̃ sumens siue cũ appetitu siue nõ. ideo ita intelligendo aforismus videt̃ falsus: ꝛ hoc erat obscuritas aforismi ex breuitate illius verbi accipiens. SIQVIS. Gal. verificat dicens. ꝙ si quis accipiens ꝛ desiderans cibũ cũ exit egritudinẽ nõ resumit corpus ad id qd̃ prius. tũc significatur ꝙ corpus nõ nutrit̃ cibo accepto: sed potius aggrauat̃ eo indigesto. ꝛ iõ significat̃ ꝙ vtitur ampliori cibo q̃ꝫ v'tus digerere valeat. ꝛ ad hunc sensũ dictũ est ꝙ vtit̃ cibo ampliori. sed ille qui nec desiderat nec accipit quã. tũ sufficit significat̃ ꝙ appetitus est deiectus ꝓpter humores malos a quibus si nõ purget̃ corpus nõ reuocabit̃ ad pristinam dispositionẽ virtutis. Naꝫ nõ redit corpus ad pristinam virtutẽ per cibũ nisi digeratur: nõ tm̃ in stomacho sed epate ꝛ membris. ꝛ iõ q꞉ nõ nutrit̃ in casu prime conclusionis: ꝛ tamen appetit merito appetitus significam⁹ corpus esse mũdũ: ꝛ iõ nõ impedit̃ in eo digestio ꝓp malos humores: sed q꞉ nõ resumit̃ significat̃ ꝙ digestio impedit̃. ꝛ h̀ nõ cõiter nisi ꝓpter cibi nimiã assumpti quãtitatem stantibus aliis rebus cõiter administratis vt q̃litate cibi ꝛ rebus aliis extrinsecis. Restabit ergo ꝙ sit signum hoc nimii sumpti cibi. sed si nõ appetit tunc significatur dispositio impediens appetitũ cũ membra inanita multũ deberent appetere nisi impediant̃. ꝛ hoc impedimentũ est plurimũ ꝓpter malos humores. ꝛ iõ significatur opportunitas euacuatiõis. HIPPO. AVTEM. Remouet dubium. posset quis dicere qũo sunt isti euacuãdi an pharmaco an flobotomia. respondet ꝙ Hippo. hoc idẽ in isto libro aut humores cum peccant multitudine in venis. s. existentes ꝓportionabiliter sunt euacuandi per flobotomiã: sed cũ peccat humor vnus alius a sanguine nõ existẽte peccato merito sanguinis hꝰ humor est euacuãdus pharmaco. Et rõ est. q꞉ multitudo humoꝝ ꝑ flobotomiaꝫ euacuat̃. vt q̃rta ꝑmi. cap. de flobotomia. ꝛ Gal. in cap. de flõmia. sed si vnicus humor peccat ali⁹. s. a sanguie. tũc ꝑ flõmiã nõ solus ille euacuat̃: sꝫ ẽt sanguis qui est nãe thesaurus. ꝛ iõ nõ dꝫ merito hui⁹ flõmia euacuari. ꝛ iõ euacuãdus est pharmaco. QVECVM. Hic facit ... qd̃ dictũ est: ꝛ patet. Aforismus. IX.

Corpora vbi quis vult purgare oportet fluxa manere.

¶ Conclusio aforismi est ista. opꝫ volentem purgare corpora ꝑus eadeꝫ bene purgationi preparare. ꝓbat̃. ita preparando purgatio confert. ꝛ bene fert ... ur ab eis ꝛ nõ preparando nõ bñ fert̃ aut non ꝯfert. igit̃ ꝛc. assumptũ statiꝫ patebit. ¶ Circa istum aforismũ nõ ... ꝑ est differentia iter euacuationẽ ꝛ purgationẽ. Nam euacuatio est generale nomẽ cuiuslibet euacuationis humorũ a corpore siue ꝑ flobotomiam siue quomodolibet aliter. sed hoc nomen purgatio dr̃ tm̃ de euacuatione humoris cũ pharmaco: ꝛ ꝑcipue exoluente siue electiue euacuante. ꝛ hoc mõ sumit̃ hic siue fieri debeat vomitu siue ꝑ secessum. ꝛ hinc apparet ꝙ hic aforismus nõ loquit̃ in sanguinis eductiõe ꝑ flobotomiã in qua pluries digestio nõ est expectãda. ¶ Nota 2° ꝙ humorũ peccãtiũ in q̃bus ... ꝛ hoc mõ per purgationẽ educendoꝝ. qdã peccant ita ꝙ nõ dant tp̃s induciaꝝ imo ante inducias inferunt maximũ nocumentũ: vt mãe furiose aut stricte aut large. ꝛ in istis nõ opꝫ ꝑus corpora preparare. sed qñ iste mãe dant inducias in isto casu opꝫ ꝑus corpus ꝑparare. ¶ Nõ 3° ꝙ prepatio corpis ad purgationẽ. vt pꝫ i cõmẽto ẽ duplex. qdã eniꝫ respicit membra corpoꝝ. vt vbi gr̃a. preparatio pororũ: relaxatio membroꝝ per que mãe euacuant̃: ꝛ talia. quedã respicit humorẽ euacuandũ. s. si est viscosus ꝙ incidat̃. Si aũt est grossus ꝙ subtiliet̃ ꝛ breuiter digeratur. ꝛ de vtraqꝫ preparatione intẽdit hic Hippo. vt pꝫ in cõmẽto. Ex quo appet dr̃ia inter istũ aforismũ: ꝛ 2ᵐ prime particule. s. digesta medicari ꝛc. q꞉ ille est generalior. ¶ Nota 4° ꝙ cum fit euacuatio ante ꝑparationẽ dictam sequuntur multa nocumenta. nam virtus multũ debilitatur: q꞉ euacuatur plurimũ de iuuatiuo: ꝛ nõ ita euacuatur de nocitiuo: q꞉ multũ resistit ꝛ residuũ miscet̃ cũ iuuatiuo: ita ꝙ ille maligneť: ꝛ q꞉ agitatur remanens ꝓhiberet a facilitate sue digestionis: ꝛ ista sunt nocumẽta generalia talis euacuationis: igit̃ opposita fiunt si ꝑus corpus mõ dicto ꝑparet̃: ꝛ hoc ꝓpter humorũ obediẽtiam ꝛ viaꝝ preparationẽ. specialia aũt nocumenta dicentur in cõmento: ꝛ ibi reddet̃ causa. ¶ Ex his colligit̃ aforismi verificatio. nã cũ fiũt fluxa corpora mõ exposito tolerãt faciliter euacuationẽ: ꝛ mã mala euacuat̃ ita vt idẽ morbi ꝛ mala accidentia remoueant̃: ꝛ cõfert ꝛ bene fert: ꝛ aliter nõ ꝓpter nocumenta dicta. Cõcordia aũt aforismi colligenda est q̃rta ꝑmi. cap. de regulis cõibus solutioni ventris ꝛ vomitui: ꝛ vtilitas pꝫ. Cõmentũ Gal.

Multi medicorũ. Gal. in cõmento facit quatuor. ꝑ ponit opinionẽ vnã circa itentionẽ aforismi eam dicendo esse falsam. 2° ostendit intentionẽ Hippo. ostendẽdo vtilitatẽ que sequitur operãdo ꝭm ei⁹ intẽtionẽ. 3° ostẽdit nocumenta q̃ sequũtur: si aliter euacuet̃ corpus q̃ꝫ ꝭm doctrinaꝫ. 4° ponit in sũma sñiam aforismi expositã. ibi 2ª [Sed nõ tã vilis.] ibi 3ª [Quicqd neglexerit.] ibi 4ª [Hic intendit.] De ꝑ͂ parte dicit ꝙ quidam medici intendunt Hippo. velle in hoc aforismo ꝙ corpora purganda sunt preparanda purgationi hoc modo: quasi vomitu purganda sunt preparẽtur prius cum aqua calida ꝛ cum cibis humidis fastidiosis ad vomitum inclinantibus. ꝛ si fluxum ventris prouocare volumus. primo molliendo eorũ ventres vt sint parati ad solutionẽ. ꝛ lꝫ ista sint vtilia multotiens: vt hꝫ videri in illo aforismo. ad elleborum ꝛc. tamen Hippo. hic non intendit rem illaꝫ. SED NON. Hic facit qd̃ dictuꝫ est dicẽs. ꝙ Hippo. hic intendit rẽ magis necessariã

quā ſı̄ ipſe multis experimētis ꝓbauit.⁊ eſt ꝙ humores
groſſi ſunt ſubtiliandi ⁊ viſcoſi incidēdi ⁊ pori ꝑ quos hꝫ
tranſire mā̄ ſunt aperiendi.Et vtilitas harū rerū eſt ꝙ
his factis poterit humor expelli ꝑ medicinaꝫ tempatā.i.
nō multū fortē q̄ hodie vocat̄ medicina bn̄dicta:vt reu/
barbarū:māna:agaricus:caſſia:ꝑ quā medicinā nō cōtur
bet nā.hec igit̄ ē ꝑparatiōis vtilitas.QVOD QVI.⁊c.
Oſtēdit nocumenta que ſequunt̄ ſi dimittat̄ hec doctri/
na dicens.ꝙ ꝗ neglexerit hanc ꝑparationē:ſed tm̄ ad dan/
dū medicinā ſolutiuam ſine ꝑparatione reddit humores
diſſolutos anguſtiores.ꝓ q̄ nō facile penetrant:iō eorꝫ
nocumēta ledēdo mēbra ꝑ q̄ trāſeūt durant diu ⁊ angu/
ſtiā facit:⁊ cū nimys torturis.i.tortionibꝰ q̄ vētoſant̄ ⁊
extēdūt membrū ī q̄ claudunt̄:⁊ cū defectionibꝰ.i.ſynco
pis:q̄ fumant male mãe multuꝫ agitate añq̄ educant̄.⁊
viſus cor ⁊ viſus cerebrū.iō ēt cū vertiginibꝰ ⁊ inordinatis
pulſibus fiūt in loco humoꝝ illoꝝ ſolones.⁊ cū h̄ ēt no/
cumenta generalia ſupra i expōne aforiſmi dicta ſequun
tur.Et cauſas hoꝝ dixit ſe alias dixiſſe.Nō tn̄ ꝙ h̄ hꝫ vi
tatē vbi humores a vys ductuū fuerint diſtātes multuꝫ:
nō ſi i ipſis vys ꝯtineant̄ ⁊ vbi ſint multi ⁊ viſcoſi ⁊ groſ
ſi.HIC INTENDIT.Ponit aforiſmi ſniam dicens.
ꝙ Hippo.itēdit corpora purganda ꝑ vomitū vel ſolonē
ventris debere fieri mollia:vt dixit pma opinio.⁊ cuꝫ h̄
ꝙ pori aperiant̄ ⁊ mā ſubtilietur ⁊ diſſoluat̄ ⁊ incidatur
ita ꝙ hec preparatio reſpiciat:⁊ humorem ⁊ corpus a q̄
debet fieri euacuatio. Aforiſmus. X.

Non pura corpa quantūcūqꝫ nutries
magis ledes.

¶ Concluſio aforiſmi eſt iſta.corpa nō pura
nō ſunt cibatione reſumptiua:⁊ multū nutri
tiua cibāda.ꝓbat̄.iſta corpa quāto magis tali cibo nutri
antur tāto magis ledunt̄.igit̄ nō ſunt tali cibo nutriēda
vel cibāda.ꝯñtia pꝫ.⁊ aſſumptū declarabit̄.¶ Circa afo
riſmū nō ꝙ corpa nō pura ītelligunt̄ vl̄r illa in qbꝰ ē no
tabile peccatū humorū in totiꝰ ambitu:ꝑcipue q̄ ad inte
riora ⁊ exteriora ſil̄:⁊ h̄ oſtēdet̄ in illo aforiſmo.vbi fau/
ces.¶ Nō 2° ꝙ hꝰ notabile peccatū:aut eſt in quāto ſpe
ciali:aut ī q̄li:aut ī vtroqꝫ:vt pluries ſupra declaratū eſt.
Et ſi eſt peccatū i quāto nō q̄li ſpāli:tūc dicū t̄ a medicis
plectoria.i.valde repleta.Si vo fuerit peccatū ī quāto ⁊
q̄li ſil̄:aut q̄li tm̄ dicant̄ cacochima corpa.i.hn̄tia malos
humores a cacos grece qd̄ eſt turpe:⁊ chimos qd̄ eſt hu/
mor.¶ Nō 3°.ꝙ hꝰ peccato exn̄te magno:vt dī.opꝫ cor/
pora aut eē egra:q̄ illi humores actu faciūt egritudineꝫ.
aut ſaltē opꝫ eē neutra nūc decidērie:q̄ parata ſūt ī egri
tudinē cadere.¶ Nō 4° ꝙ nutricatio eſt duplex.q̄dā cū
cibo cibali pure opante a mā:vt carnes pullorum vitelli
ouoꝝ panes:⁊ ſil̄es cibi ī qbꝰ aut nulla ē medicine rō aut
pauca de q̄ multū nō curat̄:ſꝫ ſola vtꝰ cibi a mā opantis.
q̄dā vo eſt cū cibo medicinali aliquā notabilē q̄litatē ha
bētē corpis alteratiuā:hic aūt itelligimꝰ de cibatiōe ꝑ ci
bū abſolute.¶ 5° nota ꝙ ēt cibationū cibaliū q̄dā eſt re
ſumptiua:cuiꝰ vtꝰ eſt corpis vtutē ⁊ plenitudinē augere.
q̄dā aūt vtutū cuſtoditiua ne deficiat:⁊ ꝓprie eſt ſermo
in iſto afoᵐᵒ de pᵃ.Ex iſtis colligit̄ ſenſus afoꝛiſmi.corpa
nō pura.i.in totiꝰ ambitu ſaltē q̄ ad iteriora notabile pec
catū humoꝝ hn̄tia nō ſūt cibāda cibo cibali ⁊ cibatione
reſumptiua.¶ 6° nō cām eſſe vitatis q̄ cibꝰ cibalis cuꝫ
operet̄ patiēdo facile ꝯuertit̄ ad q̄litatē quā iuenit i cor
poris humoribꝰ.⁊ iō ſi peccatū eſt ſoliꝰ quāti ꝑ cibationē
reſumptiuā auget̄ illud peccatū humoribꝰ augmētatis ī
q̄to.ſi vo peccatū eſt in q̄li peccatū auget̄ cū cibꝰ ad nāꝫ
dn̄antis humoris ꝯuertat̄:nō ꝗ ſunt talia corpora tali ci/
batiōe cibāda.¶ Nō 7°.ꝙ leſio ſumpto cibo ſuperueniēs

qn̄qꝫ eſt ex ītrinſeco cibi defectu q̄ peccat:aut in q̄li:aut
in quāto:aut mala ꝓprietate:aut malo ordie.Qn̄qꝫ vo le
dit cibus ex cā ſibi extrinſeca ſicut i diſpōne aeris ⁊ hu/
morū corporis.⁊ ꝑꝑ cōplexionē corpis malā.⁊ de leſione
hoc mō loquit̄ Hippo.¶ Ultimo nota ꝙ lꝫ afoꝛiſmus
ꝓferat̄ corpe vl̄r exiſtente ipuro:ēt pōt intelligi vbi mē/
brū impurū ſit vnū:ſed hn̄s ꝑ toto digerere ⁊ totū man/
dare ſicut ſtomachus epar cor vene ⁊c.Pōt ēt verificari
vbi mēbrū vnū ſit impurū ꝙ ipm membrū quātūcūqꝫ
magis nutriret̄ mō dicto tāto magis illud mēbrū ledere
tur.¶ Cōcordia afoꝛiſmi colligēda eſt 3° tegni.⁊ eſt vti/
lis ⁊ ampliatur vt dictum eſt ⁊c.

Sed contra hanc ſniam.due leues occurrūt inſtā
tie.q̄ in pma pticula afoꝛiſmi ⁊ cō/
mento.17.dr̄ ꝙ corruptioni humoꝝ eſt reſtauratio necīa
cū tēperamēto.Cū ꝗ corpa ſint nō pura q̄ corruptionem
humoꝝ patiunt̄.ſeq̄t ꝙ illis eſt necīa reſtauratio ⁊ ciba
tio cū tēpamēto:tempatꝰ aūt cibꝰ maxie vī eſſe cibꝰ ciba
lis.¶ 2ᵃ iſtātia:q̄ 3ᵃ primi.cap̄.de regimie eiꝰ qd̄ come/
dit̄ ⁊ bibit̄ dicit Auic.Sepe ꝯuenit ei in cuiꝰ corpe hu/
mores abūdāt corrupti vt rē bonā largiter comedat:⁊ ꝓ
prie cū nō patit̄ ventrē ſibi ſolui ꝓpterea ꝙ eſt debilis.
vr̄ ꝗ ꝙ nō ſꝑ quātūcūqꝫ magꝭ nutries magꝭ ledes.¶ Ad
pᵐ dr̄ ꝙ ſupra patuit nō eſſe itētionē Gal.ꝙ iſta corpa ci/
bent̄ cibo cibali reſūptiue.Et iō addidit iſtā pticulā.cuꝫ
tēpamēto.¶ Ad 2ᵐ dī ꝙ ille tex.pōt vificari multis mo
dis.Nā talia corpa cū nō patiant̄ ſe purgari ꝑꝑ debilita/
tē.iō ꝯuenit eis ad remouēdā debilitatē ꝙ rē bonam co/
medent largiter.i.quātū opꝫ:vt vtꝰ foueat̄.Sed ex h̄ nō
ſequit̄ ꝙ cibent̄ cibo cibali reſumptiue.nā cibatio reſū/
ptiua hꝫ corpis vtutē ⁊ plenitudinē augere.ſed h̄ nō niſi
corpis vtute:q̄ res erit valde ſubtilis.¶ Poſſet 2° dici
ꝙ afoꝛiſmus intelligit̄ regulariter operādo.mō iſta ciba
tio fit ꝓpter neceſſitatē dbilitatis vtutis ⁊ irregulariter.
¶ 3ᵃ expō eſt ꝙ per rē bonā Auic.nō itelligit ibi cibum
cibalē temperatū:ſed cibū illi corpori ꝯuenientē:qui eſt
aut alteratiuus aut ſeceſſiuus.nā ex quo iſte nō patit̄ vē/
trē ſibi ſolui dabimus cibū ſeceſſiuuꝫ multe quantitatis:
aut alteratiuum ſm̄ exigentiaꝫ morbi qui ſit multe quā
titatis vt multum alteret̄ mala mā.⁊ iſte ſunt res bone
illi infirmo.⁊ hoc nō repugnat ꝯcluſioni.¶ Uel 4° dic
ꝙ eſt comeſtio coacta reꝝ temperataꝝ ad ꝑparandū cor
pus purgationi.ſil̄.n.humectātur vie ⁊ virtus fortificat̄.
⁊ iō ſi pmo nō erat purgatiōi paratū ꝑ cibū parabit̄ iux/
ta ea que dicent̄ in illo afoꝛiſmo.ad elleboruꝫ.¶ Nota
tn̄ vltimo nulla eē corpa nō pura q̄ ſint aut ſana aut neu/
tra:qbꝰ nō poſſet ſtante ipuritate ꝯſiderare cibatio ſiue
ſint plectorica:vt 4° de regimine ſanitatis.ſiue cacochi/
ma:vt ſcabioſa ⁊ leproſa:ſed nō ꝯuenit cibatio cibalis re/
ſūptiue regul̄r opādo:⁊ h̄ voluit afoꝛiſmꝰ.Cōmētū Gal.

Ibi ſubeuntes. Gal.in cōmento
oſtēdit tria.pᵒ oſtē
dit qd ſeq̄t̄ aſſūptionē cibi i corpe nō puro.
2° oſtēdit cuiꝰ mēbri ipuritas h̄ maxie facit.
3° reperit vnū aliud nocumētoꝝ iſtoꝝ ſupe/
rius dcm̄.ibi 2ᵃ[Hoc plurimū.]3ᵃ ibi[Patiunt̄ ad aliō.]
De pma dicit ꝙ cibi ingredientes corpora nō mundifi/
cata a malis humoribus corrumpunt̄.⁊ iō illoꝝ maloꝝ
humoꝝ quantitas auget̄.ſed qualitas illoꝝ ꝑ hoc nō mu
tatur ſupple ad melius.igit̄.¶ Nota ꝙ quia cibus ciba/
lis a mā operatur:ideo faciliter tranſmutat̄ nām ad nāꝫ
rei in ipm agentis.q̄ ergo calor naturalis illos cibos a ꝓ
pria forma mutat vt ꝯuertat in chiluꝫ cum eliquati ſunt
recipiunt malam qualitatem humoruꝫ maloꝝ faciliter
⁊ prohibetur calor naturalis agere vt debet:⁊ finem quē
intēdit,⁊ ideo generatur nō ex cibo res a calore naturali

intenta:sed res humoralis alia nō naturalis.Et iō hec le
sio operationis dī corruptio:⁊ cibi dicunt̄ a medicis cor-
rūpi.i.corrupta trāsmutatiōe naturali trāsmutari.Si tñ
virtus illis humoribus dominaret̄ nō oporteret ita seq
lʒ nō perfecte cibus mutaret̄.¶ Nota scdō ꝙ ex multa
ciboꝝ assumptione posset aliquādo per viam indigestio
nis flegma generari multū ⁊ multa cholera in stomacho
existente:⁊ tūc qualitas humoꝝ mutaret̄.sed nō ad me-
lius:qꝛ totus humor esset adhuc magis nociuus ꝙ̄ prius.q̄
litas ergo generalis que est nobilitas nō mutat̄ in meli⁹
lʒ contingat qualitatē specialeʒ notabiliter transmutari.
HOC PLVRIMVM.Facit qδ dcm̄ est ⁊ dic̄ ꝙ istā
ciboꝝ corruptionē ⁊ ad maloꝝ humoꝝ nām conuersio-
nē cibi maxime illi patiunt̄ in quoꝝ stomachis mali hu
mores abundant.¶ Nota ꝙ cibus in stomacho p̄ma di-
gestione digerit̄ in chilū:⁊ epar est aptuʒ generare ex eo
bonos humores.Cū igit̄ prima digestio īpeditur ⁊ corrū
pitur:omnes posteriores corrumpunt̄ ⁊ īpediunt̄ ⁊ preci
pue si primū īpedimentū fuerit notabile.nā sequens di-
gestio ⁊ si prime diminutionē posset corrigere.tñ corru-
ptā notabilem nullo mō potest corrigere.nocumento in
stomacho ergo existente maximo mali humores generā
tur.Et si dicat̄ in quo mēbro mali humores generantur.
Potest dici ꝙ hoc sit in epate.nā stomacho malū chiluʒ
generante contrahit̄ epar propter necessitatē.ibi ēt dige-
stio epatis corrūpit̄ ⁊ mali humores generant̄:cū patiēs
nō sit paratū pati debitā epatis operationē.Et hoc possu
mus dicere saluando Auer.tertio colliget.qui videt̄ vel-
le idē membrū esse generatiuū bonoꝝ ⁊ maloꝝ humoꝝ.
Uel scdō cōcedimus ꝙ in stomacho generant̄ mali hu-
mores nō eiusdem speciei specialissime cum nālibus.vt
sentire videt̄ Aui.p̄ma p̄mi.caplō de humoribus.de cho
lera prassina ⁊ çinaria.nec oportet illud membruʒ quod
non potest bonos humores generare non posse generare
non bonos.PATIVNTVR.Dicit ꝙ patiūtur aliud
isti quod fuit dictum supra in illo aforismo si ex egritudi
ne.⁊ est ꝙ non reducuntur ad pristinum vigorē nisi p̄us
purgentur.

Aforismus. XI.

Facilius est repleri potu ꝙ̄ cibo.

¶ Conclusio aforismi est ista. Corpora resu-
menda facilius resumuntur re accepta in for
ma liquida potabili ꝙ̄ sumpta in forma soli-
da masticabili.probatur. Res isto mō in for
ma potabili sumpta est facilius in substantiam corporis
transmutabilis:⁊ ꝑm plures suas partes ab earum natu-
rali calore.igit̄ facilius talia corpora per rē talē resumun
tur.cōsequentia nota.⁊ assumptum statim declarabitur.
¶ Nota p̄mo ꝙ in aforismo per repletionem debemus
intelligere resumptionē in qua est augmentatio humidi
tatū nutrimentalium ⁊ humidi membralis:⁊ ideo in eo
opʒ repleri vasa ⁊ porositates membroꝝ: sumitur ergo
repletio pro resumptione.¶ Nota scdō ꝙ resumptio cō
pletur principaliter per digestionē ⁊ nutricationē.⁊ ideo
illa dicuntur faciliter replere:ex quibus corpus est aptū
faciliter:⁊ ꝑm plurimas illarum partes nutriri. Nam qꝛ
de ratione repletionis est nutricatio nō absolute.sed ꝑm
plurimas partes:ideo ad facilitatē oportet ambas ratio-
nes concurrere.¶ Ex quo sequitur hoc argumentuʒ non
valere.a.est facilius digestibile ꝙ̄.b.igitur est magis ⁊ fa
cilius repletiuuʒ:sed oportet addere:⁊ ꝑm plurimas par
tes in substantiā corporis faciliter trāsmutabile.¶ Ter
tio nota ꝙ hoc nomen potus dicitur aliquando de potu
absolute qui est res liquida merito modi sue substātie si-
ne masticatione deglutibilis ⁊ solū cibi eliquationi ⁊ pe-
netrationi iuuamentū prestans:sine hoc ꝙ sit in subām
corporis transmutabile:⁊ ille est aqua.scdō modo sumit̄
potus ꝑ re nutritiua merito sui modi substātie sine ma-
sticatione deglutibili:⁊ hoc modo vinum est potus ⁊ iu-
scula.⁊ hoc mō sumitur hic.¶ Nota quarto ꝙ ad facili-
tatem nutricationis ⁊ digestionis vidētur concurrere cō
plexio modus substantie ⁊ proprietas.nam merito cōple
xionis calida ⁊ humida facilius digeruntur cum nō mul
tum excedunt:qꝛ sunt proportionata agenti digestioneʒ
que fit caliditate ⁊ humiditate.Merito vō modi substā
tie illa que nō sunt multum subtilia sicut aqua:nec sunt
multū grossa sicut panis sunt faciliter digestibilia.nā cū
ad h̊ vt sint debite digesta:sit opportunū ea esse cōuersa
in chilū saltem digestione prima.Iste aūt in modo sub-
stantie ptisane similantur:sequit̄ ꝙ cibus sibi proportio-
nalis merito modo substantie facillime in ipsuʒ trāsmu-
tatur:lʒ facilius id quod est subtilius ꝙ̄ illud qδ est gros-
sius alijs paribus:sed propter proprietatem currenteʒ in
ter cibum ⁊ cibatum:illa dicūtur magis nutritiua:inter
que ⁊ nostrum corpus currit melior proprietas preparās
ea ad patiendum hoc modo passionis qui requiritur ad
digestionem:⁊ ista nō cognoscuntur nisi per experiētiā.
nā tamen dedit aīalibus gustum tanꝙ̄ naturaleʒ iudicē
ad taliter discernēdū:de quo planius infra dicet̄.¶ No
ta quinto ꝙ per cibum intelligimus rē in corpore nostro
vi caloris nālis transmutabilem ꝑm totum aut parteʒ in
substantiam corporum nostrorum:quādoqʒ vō strictius
rem dictā:sed cum hoc merito sui modi substātie.nō si-
ne masticatione deglutibilem:⁊ hoc modo sumitur hic.
¶ Ex quo sequit̄ oēm cibū hoc modo sumptuʒ per gros
sitiem ⁊ duritiem excedere potum:vt hic sumit̄.Sequit̄
scdō omneʒ talē merito modi substantie difficilius dige-
stibilem aliquo determinato potu.¶ Sexto notandum
ꝙ lʒ aliqui cibi sint alijs facilius digestibiles.non tñ opʒ
ꝙ in quolibet humano corpore facilius digerant̄.naʒ vi
telli ouoruʒ ⁊ si facilius digerantur ꝙ̄ caro porcina.tñ in
isto vehementer cholerico nō facilius digeruntur:qꝛ in
illo corrumpuntur iuxta ea que dicuntur scdō tegni.de
signis complexionis calide stomachi.vbi dicit.corrum-
punt̄ enim in eo facile transmutabilia.sed in corporibus
mediocris caloris aut remissi ⁊ pauci ista melius digerū
tur.¶ Septimo nota ꝙ corpora resumenda sunt cōiter
cōualescentia vere ⁊ inanita sine plenitudine maloꝝ hu
morum vt dictū est in precedenti aforismo.⁊ in istis ca
lor est debilis.⁊ iō pʒ quare dictum est in conclusione ꝙ
corpora resumenda sunt potu ⁊c̄.⁊ nō fuit dictum abso
te ꝙ omnia corpa facilius replent̄ potu ꝙ̄ cibo. ¶ Ulti
mo nota ꝙ quocūqʒ cibo assumpto ad sensum datū con
tingit accipere aliquem potum ꝑm modū substantie pro
pinquiorem chilo.⁊ ideo alijs paribus facilius in chiluʒ
corpori ꝓportionatū conuertibilem ⁊ ꝑm plures partes.
¶ Ex quo sequitur ꝙ quocūqʒ cibo sumpto cōtingit ac
cipere potum quo corpus resumendū facilius repleatur:
⁊ hanc cōclusionem vult Hippo.nō ꝙ quolibet potu nu
tritiuo facilius repleatur corpus ꝙ̄ cibo.nam ꝯtingit ine
nire potum a quo plures supfluitates aquee ⁊ aeree sunt
abyciende in digestione prima ꝙ̄ sint superfluitates ter
ree cibi certi illi potui equalis.⁊ ideo nō ꝑm plures par-
tes erit in corporis substantiam transmutabilis.¶ Cāʒ
veritatis cōclusionis est:qꝛ quocunqʒ cibo ad sensuʒ da
tū accepto cōtingit accipere potū qui merito modi sub-
stantie est ꝓpinquior optime dispōni chili:⁊ est ēt passibi
lior sui subtilitate.Et iō ꝑm plures ptes alijs paribus in
corpis subām facilius ꝯuertet̄.¶ Cōcordia huius afori
smi colligitur.18.continentis.⁊ scdā quarti.cap.de regi-
mine cōualescentis.⁊ tertia primi.caplō de regimine ei⁹
qδ comeditur ⁊ bibit̄.⁊ est vtilis.⁊ ampliat̄:vt pʒ. Circa
presentem aforismum dubitatur.

Dubitatur Utrū cibarijs ī forma liq
da facili⁹ corpora humana
repleant̃ q̃ꝫ in forma solida: vt videt̃ velle cō
clusio aforismi. ¶ Ad p̃tē negatiuā arguitur
sic. facillime corpus replet̃ illis cibarijs q̄ ci-
tius alijs parib⁹ assimilant̃ corpori. sed cibaria sicca citi⁹
corpori iuuenis ⁊ habēti cōplexionē siccam assimilant̃. g̊
illis cibarijs hec corpa facili⁹ replent̃. maior p3. q2 nutri-
tio est assimilatio nutrimēti ad nutritū. vt p3 p̄mo vtu
tum nālīū. c. 6. illa ergo q̄ citius assimilant̃ citius nutriūt
⁊ p ɔ̄ñs eis citius corpus replet̃. minor v̄o est Gal. 6. de re
gimine sanitatis. c. 3. s3 vnā trāslationē vbi sic dicit. Nu-
tricatio v̄o fit assimilatio eo q nutrit cibo ei qd̄ nutrit̃ cor
pori. citius aūt assimilant̃ sicca q̄dē siccis: humida v̄o hu
midis. ¶ Cōfirmat̃ sic. corpa calidi stomachi nō facili⁹
replent̃ humidis vel liquidis cibis. g̊ nō saltē vl̓r oīa cor
pora facili⁹ replent̃ cibarijs liq̄dis. Assumptū p̱bat̃ sic.
Ex illis nō facile replent̃ corpa hec que in ipsis faciliter
corrumpunt̃: sed liq̄da cibaria in illis facil̓r corrūpunt̃.
igit̃ ⁊c. p̱bat̃ minor. q2 in istis corrūpunt̃ facile mutabi-
lia: liq̄da sunt hui9: vt sup aforismo dictū est. ¶ Confir
mat̃ scd̄o sic. Si ita eēt: tūc oīa corpora deberent cibari
cibis in forma potabili. ɔ̄ñs falsu3 ⁊ cōtra experiētiā. tūc
eni3 nā nō debuisset nobis dare dētes: nec iuuenib⁹ cibi
grossiores q̃ꝫ pueris ɔ̄uenirēt. ⁊ arguit̃ ɔ̄ñā. q2 oīa corpa
ex illis sunt cibāda alijs parib⁹ ex q̄b⁹ facillime resumun
tur. cū cib⁹ nō sumat̃ nisi ad dissoluta restaurāda. ¶ Se
cūdo p̄ncipal̓r arguit̃ sic. ex illis cibis facillime corp⁹ nu
trit̃ q minori īdigēt trāsmutatiōe: vt in subām corporis
ɔ̄uertant̃ alijs parib⁹. s3 sīl̓es mēbris sunt hui9. g̊ illis fa-
cillime nutriunt̃. maior est nota. minor p3. q2 p minorem
latitudinē distant a nā mēbri. g̊ minori trāsmutatiōe in-
digēt. Et vltra sic arguit̃. cibi masticabiles alijs paribus
sunt mēbris similiores q̃ꝫ in forma liq̄da potabili. g̊ mi-
nori indigēt trāsmutatione ad corpus nutriēdū: ⁊ facili⁹
corp⁹ eis replet̃. ¶ Cōfirmat̃. q2 ɔ̄uersio in genere p̱por
tionali est facilior: vt 2° p̄mi. c. de signis cōplexionū. ⁊ nō
videt̃ alia causa. nisi q2 pauciori indiget trāsmutatione.
¶ Cōfirmat̃ scd̄o sic. nutricatio ⁊ digestio fiūt igrossan-
do. g̊ illa q̄ min⁹ a nā mēbri distāt p grossitiē alijs parib⁹
facili⁹ nutriūt. ¶ Tertio p̄ncipal̓r arguit̃ sic. illa facili⁹
nutriunt que sunt magis ɔ̄fortatiua: s3 cibaria grossa ma
gis ɔ̄fortāt v̄tutē. g̊ ⁊c. maior p3. q2 v̄tus p nutricationem
maxime ɔ̄fortat̃. ⁊ minor est Aui. 3ª p̄mi. ca. de regimine
eius qd̄ comedit̃ ⁊ bibit̃. ¶ Cōfirmat̃. illa nō facili⁹ re-
plent q̄ modicū dāt corpi nutrimētū: sed humida ⁊ liqui
da sunt hui9 vt p̄mo alimētoꝝ. c. 18. Quecūq3 inq̄t humi
diora ɔ̄sistētij oīa modicū alimētum dant corpi: ⁊ celeri
ter euaporāt ⁊ euanescent: vt alio rursus opus sit in bre-
ui. dura aūt ⁊ terrestria mansiuū ⁊ difficulter resolubile:
⁊ paulo post in fine subdit. sed qñ victa fuerint ⁊ elabora
ta alimentū multum dant corpori.

In oppositū est Hippo. in aforismo. ⁊ auctores
allegati supra p aforismi ɔcordia.

In ista questione p̄mo ponā p̄ambula. 2° po-
nā ɔ̄clusiones ad quesitum.

Quantū ad p̄mū suppono q per cibū: ⁊ potu3: ⁊ re-
pletionē: ⁊ facilitatē repletionis intelliga-
mus vt dictū est supra. ¶ Ex q̄bus apparet. q p cibum ⁊
potū intelligim⁹ hic futurū nutrimētū: qd̄ est extra p co-
mestionē vel potū corpib⁹ nostris applicabile. ¶ Nota
scd̄o. q ad hoc vt p cibū ⁊ potū h̓ mō acceptū fiat restau
ratio requirit̃ fieri digestione3 ei⁹: ⁊ postea corpis nutri-
cationē. p̄mo. n. in stomacho recipit̃: ⁊ ibi p̱parat̃ vt faci-
le in epate cōuertat̃ ad sanguinē. ⁊ in epate 2° cōuertitur
in sanguinē. in venis aūt ⁊ mēbris ɔ̄uertit̃ ad duas humi
ditates p quas est p̱paratus ad nutriēdū: vt h3 videri p̄-
ma p̄mi. c. de gn̄atione humoꝝ. fuit aūt hoc necessarium
vt nā hoc mō ordinaret: q2 illa que sūt extra p cibo mul
tū distāt a nā mēbroꝝ: ⁊ p̄cipue multa eoꝝ: ⁊ nō possunt
nisi p multas trāsmutationes ɔ̄uerti in substātiā mēbro
rū: qd̄ fit in stōcho: in quo ad nām chili ɔ̄uertit̃. Et iterū
quedā hoꝝ sūt dura q̄ nō poterāt trahi ad membra: nisi
p̄us eliq̄rent̃. qd̄ fit in stōcho: in q̊ ad nām chili ɔ̄uertun-
tur. ¶ Ex h̓ seq̄t̃ tres fieri diuersas digōnes in nobis añ
nutricationē p exteriorē cibū. vnā in stōcho. scd̄am ī epa
te. tertiā in venis. ¶ 2° seq̄t̃. q si sanguis q̃ꝫtūcūq3 bene
digestus reciperet̃ p cibo exteriori: ita op3 eū trib⁹ dige-
stiōib⁹ trāsmutari añq̃ꝫ nutriret sic aliū cibū. nā stōchus
cū in ei⁹ cōcauo recipit̃ nitit̃ ī ip3 agē ipm̄ digerēdo: ⁊ ad
chili nā3 ɔ̄uertēdo: ⁊ retinet ip3. Et q2 nō est nāle aliquē
cibari sanguīe p̱prio. iō nō multū ɔ̄ueniēs currit p̱petas
iter sanguinē sic est ⁊ stōchū agētē p cibo. ⁊ p ɔ̄ñs est dif
ficilis digestionis: imo plerūq3 in eo coagulat̃: ⁊ facit ac-
cidētia veneni: vt p̄ōt colligi 4ª q̄rti. ¶ 3° seq̄t̃ q h̓ ar-
gumētū nō valeat. a. cib⁹ est virtual̓r similior nāe mem-
broꝝ q̃ꝫ. b. g̊ vtroq3 oīno ɔ̄sil̓r applicato p nutricatiōe ⁊
digōne facili⁹ assimilabit̃. a. q̃ꝫ. b. Nā sanguis ī venis exi
stēs ē v̄tual̓r silior mēbris q̃ꝫ caro pullina: ⁊ tñ si ille san-
guis in stōcho recipiat̃ difficili⁹ digeret̃. ⁊ p ɔ̄ñs illa ap-
plicatiōe stāte tardi⁹ assimilabit̃. ¶ Noᵐ 3° q calor stō-
chi cū agit in cibū receptū ī eo nō tm̄ agit vt calor nālis:
sed ēt agit vt calor absolute. nā exquo nō p̄ōt absolui ca
lor nālis ab ista actiōe in mēbra: ⁊ humidū substātificū:
seq̄t̃ q nō possit ēt absolui ab ista actiōe ī alia sibi appli-
cata. ¶ Nō 4° q actio caloris vt calor est qñq3 est ita p
portionata ei⁹ actiōi vt nālis: vt p eā nālis actio iuuet̃. ⁊
h̓ mō dicim⁹ q digestiua iuuat̃ a caliditate. qñq3 v̄o ista
actio est ip̱roportionata ⁊ velox nimis: ⁊ nimis fortis ad
dissoluēdū: ita vt merito velocitatis sue actiōis īpediat̃
⁊ corrūpat̃ digestio: ⁊ loco ei⁹ fiat adustio. istud noᵐ p3: q2
al̓r nō possem⁹ assignare cām q̄re ī stōcho calido choleri
co caro vaccina bñ digerat̃: ⁊ ea q̄ sūt ī se facilis digōnis
corrūpant̃: vt sumit̃. 13ª. tertij. c. d̄ corruptiōe digōnis ad
finē capituli. vbi dr̄. Et cū stōchus est calidus absq3 mā:
⁊ cū mā cholerica effusa ex epate ad ip3 pp multitudinē
gn̄ōnis ei⁹ in ipso p viā fellis p̄dictā corrūpunt̃ in eo cibi
leues: ⁊ digerunt̃ fortes grossi sic caro vaccina. ¶ Cōfir-
mat̃: q2 tunc nisi ita esset nō posset assignari cā quare nō
existēte defectu in receptiōe cibi. s. in stomacho paucitas
cibi est causa corruptionis cibi in stōcho: nisi q2 modicu3
resistit actioni caloris actualis stōchi temperati: ⁊ tñ hec
paucitas est causa corruptiōis stāte debita quātitate ⁊ p
prietate: ⁊ mō sube: vt colligit̃. c. stati3 allegato. 13ª tertij
ad p̄ncipiū capituli. vbi de cibo dicit. aut est min⁹ q̃ꝫ op3:
⁊ patit̃ de digestione supra quā op3 q̄re adurit̃: ⁊ in cine
rē ɔ̄uertit̃. ¶ Ex quo sequit̃. q hec ɔ̄ñtia nō valet. a. cib⁹
merito modi substātie: ⁊ cōplexionis: ⁊ p̱prietatis occul-
te est facilioris digōnis q̃ꝫ. b. g̊ ambobus equal̓r applica-
tis: ⁊ in q̃ꝫtitate equali stomacho tēperato meli⁹ digeret̃
a. q̃ꝫ. b. alijs parib⁹. vt p3 si. a. sit leuis digestibilitatis ī mo
dica quātitate applicat⁹. ita vt adurat̃. b. aūt q2 dure est
digestionis tardi⁹ patiat̃ a calore actuali: ita vt nō cōbu-
ratur: nec eius digestio p̱hibeatur: ⁊ possibilitas casus p3
ex notato. ¶ Sequit̃ scd̄o. q nō quāto aliqd̄ nutrimen-
tū est facilius passibile a nostro calore naturali tāto alijs
paribus est aptū s̓m plures partes assimilari corpori no-
stro. nam illud nutrimentū modicū leue est passibilius
a calore naturali ⁊ alijs paribus nō ita trāsmutat̃ sic illd̄
grossu3. p̄terea sicut est passibile a nāli calore: ita stat ip3
eē passibile ab actuali: ⁊ p ɔ̄ñs ita magis vaporabile: ⁊ sic
s̓m pauciores partes in substātiā membrorū ɔ̄uertibile.

¶ Tertio seqꝛ. ꝙ nullā claudit repugnātiā stante debita q̄titate: ꝛ q̄litate: ꝛ ꝓprietate occulta nutrimēti ꝑꝑ subtiliationē ꝛ rarefactionē eo remanēte in forma potabili fieri ieptū nutricatiōi ꝛ digestiōi i tēperato stōcho. ꝓbatur. nimia passibilitas ꝛ paucitas resistētie sunt cā corruptiōis cibi in stomacho ꝛ ipedimēti digōnis: vt pꝫ de cibo modice q̄titatis. q iō nō bn̄ digerit: qꝛ patit de digestione plus q̄ opꝫ: ꝛ adurit vt. s. dī. g cū ꝑꝑ raritatē ꝛ subtilitatē possit eque bn̄ fieri modicū resistēs. seqꝛ ꝯclusio. ¶ Quarto seqꝛ. ꝙ aliqs est cōueniēs cibꝰ corpori debili qui in tēperato corpe est digestioni ineptus: vt pꝫ de isto valde subtili: qꝛ forti calore vt est calor tēperati euaporatur: ꝛ a debili ꝯueniēter digerit. ¶ Notādū 5°. ꝙ nullus est stomachus sanus hoīs cui nō aliqs cibꝰ in forā liqda assumptꝰ sit ꝓportionate passibilitatis: ita vt in eo digeri possit. h notatū ꝛ si ꝑ cām demōstrari nō possit: tn̄ est ad experiētiā. i stōchis fortissimis iuscula de fabis aut lētibꝰ aut de carne bouina facta digerunt ꝛ nutriūt nutrimēto forti vt pꝫ ad expiētiā. ¶ Sexto noᵐ. ꝙ cū quemlibet cibū mō dicto nutriturū sit opportunū an̄ nutricationē ꝯuerti in chilū q ē sūba sil'is ptisane liqde. iō alijs paribꝰ facilꝰ trāsmutant. Et illa ꝰm plurimas suas ꝑtes nutriūt: q̄ i hāc sūbam alijs paribꝰ ꝰm plurimas ꝑtes conuertunt. ¶ Hec suppō est nota ꝰm se: ꝛ ꝑ alia paria intelligo chilū sil'is modi sūbe ꝛ sil'is q̄litatis: ꝛ ī corpe ꝰm oīa mēbra sil'i: ꝛ sic de alijs: exceptis illis ī qbꝰ fit cōparatio. ¶ Septimo nota. ꝙ aliorꝫ paritate posita illa facilꝰ in chilū cōuertunt: ꝛ ꝰm plures ꝑtes q̄ sibi sil'itudine actuali magis ꝓportionant. pꝫ. qꝛ sil'itudo ista est cā facilis cōuersionis vt dī zᵃ p̄mi. loco. s̄. in ofoᵐᵒ allegato. ¶ Octauo nota. ꝙ corpa ꝯualescētiū debilē habēt calorē nālē. h pōt colligi. 3. tegni. ꝛ zᵃ q̄rti. ꝛ iō in eis debilis est digestiua respectu sanorꝫ alijs paribꝰ. Ex quo sequit ꝙ ad eq̄liter digerēdū reqrūt minꝰ resistētie q̄ in sanitate. ¶ Nono nota. ꝙ alijs paribꝰ humida sunt facilꝰ passibilia ꝛ liqda: qꝛ humiditas est magis p̄parās ad passionē recipiēdā vt p̄ de gnātiōe. ꝛ q̄rto metheo. est colligēdū. ¶ Ultimo nota. ꝙ in cibo nō tm̄ querimꝰ nutricationē: sꝫ multotiēs robur ꝛ ꝑmanētiā eiꝰ qd̄ ꝑ nutricationē restaurat: vt in illis ī qbꝰ est necessariū exercitiū. Et iō solet dici ꝙ dupl'r pōt dici aliqs cibꝰ alio magis nutritiuus. vno mō qꝛ ꝰm plures ꝑtes sit in corpis sūbam trāsmutabilis. z° qꝛ nutrimētū ab illo exhibitū est ꝯstantiꝰ. p̄ mō vinū ꝛ vitelli ouorꝫ ꝛ testiculi gallorꝫ sunt multū nutritiui: vt q̄rta p̄mi ca. p̄. ꝛ zᵃ p̄mi. ca. de eo qd̄ comedit ꝛ bibit. z° mō porcina caro est multū nutritiua: vt dī. 7. terapētice.

His habitis. Hec est p̄ᵃ ꝯclio. nō oīa cibaria liqda alijs paribus in q̄titate ꝛ cōplexione ꝛ q̄litate occulta oībꝰ solidis sunt ꝰm plures ꝑtes nutritiua. Ista ꝯclio ꝓbat. vinū subtile est cibariū liquidū: qd̄ nō est respectu solidorꝫ. nisi ꝰm modicā partē nutritiuā: ꝛ stāte quacūqꝫ in alijs paritate. g ꝛc. Assūptū est Gal. in cōmēto isto. dixit. n. vinū. n. aquosum subtile atqꝫ albū ṽtualiter aque est vicinū: ꝛ illiꝰ ṽtuti vicinat ad nutriēdū. vn̄ vrina ꝓuocat: nec corpꝰ inde nisi parū nutrit. ¶ Forte dī ꝙ nō sūt cetera paria: sꝫ vbi sūt cetera paria ꝰm plures ꝑtes nutriret. iō aliter arguo ꝯclionē sic. stat ī cibo liqdo alijs paribꝰ plures aqueas ꝑtes supfluere ab illis que requirunt in sanguine: q̄ in cibo duro supfluū terree ꝛ aquee. g stabit pauciores supfluitates alijs paribus a duro resecari: ꝛ sic ꝰꝫ plures ꝑtes ꝯuerti. Ex isto sequit ꝙ nō gnāliter ex oībꝰ cibarijs liquidis alijs paribꝰ facilius possunt corpa resumptione idigētia repleri q̄ solidis. ꝛ hoc vult Gal. illa ꝑte cōmenti: nō tn̄ absolute ꝛc. ¶ zᵃ ꝯclio est ista. quocūqꝫ cibo solido dato ꝯtingit dare cibū liquidū in tēperato corpe facilius digestibilē: ꝛ ēt ꝰm plures partes eius nutritiuū alijs paribꝰ. ꝓbat ꝯclusio. quocūqꝫ tali dato ꝯtingit reperire potabilē cibū magis vicinū dispositioni chili cū paritate aliorꝫ: ꝛ oīs talis est citius ꝛ ꝰm plures ꝑtes ꝯuertibilis in chilū. g ꝛc. vera qꝫ ꝑs antecedentis pꝫ ex ꝓbatis. s̄. ¶ Tertia ꝯclio. quocūqꝫ corpe dato apto nutriri ex cibo ab extra ꝯtingit dare cibū potabilē in eo facilius cibo duro digestibilē: ꝛ ꝰꝫ plures ꝑtes in illo corpe in chilū trāsmutabiles. patet. qꝛ quocūqꝫ stōcho q̄tūcūqꝫ forti capto ꝯtingit recipe cibū liquidū potabilē ꝓportionatū: ꝛ nō nimis passibilē ab eodem. g si in illo sint alia paria: puta ꝯueniens quātitas ꝛ complexio: ꝛ debita ꝓprietas; sequit ꝙ ille facilꝰ in illo stomacho in chilū cōuertet: ꝛ ꝰm plures partes: cū sit vicinior dispositioni chili. ꝛ dixi hāc ꝯclusionē ꝓbabiliter. ¶ Quarta conclusio sequēs ex tertia. qd̄libet corpus humanū resumptibile ꝛ repleri aptū est aptū facilꝰ repleri potu q̄ cibo: lꝫ nō quolibet potu alijs paribꝰ facilius possit repleri. Conclusio quoad ambas ꝑtes pꝫ ex dictis. nā cum respectu cuiuslibet talis sit dare cibum potabilē ꝰꝫ plures suas partes: ꝛ facilius in chiluꝫ conuerti: ꝛ omnis talis facillime ꝛ ꝰm plures partes alijs paribus est aptus nutrire. ergo ꝛc. ¶ Quinta conclusio. omne corpus conualescens resumptibile est facilius potu resumptibile ad sensum dictum q̄ cibo. hec sit pro Gal. ꝛ Hippo. ꝛ probatur vt in afoꝛismi expositione.

Ad argumenta. Ad p̄ᵐ ꝯcedo ꝙ cibaria sicca citius alijs paribus similant iuueni ꝛ corpori sicco q̄ humido: sed intelligunt de siccis virtualiter: que stant esse potabilia: sicut cōtusum factuꝫ ex carne hedi facilꝰ assimilabit corpori sicco q̄ cōtusuꝫ factū ex carne agni alijs paribus. ¶ Et ad confirmationem negetur. ꝙ omnia liquida in stomacho calido ꝛ sicco aduruntur. negat etiam ꝙ omnia talia mereant dici absolute facile mutabilia. verbi gratia. iusculū factuꝫ ex puluere carniū bouinarū exiccatarꝫ nō est tā facilis mutatiōis sicut vitelli ouorꝫ aut pulline carnes. vel hedine. ¶ Ad cōfirmationē scd̄am negetur argumentū. nā nō solum gratia restaurationis sumitur cibus: sed etiaꝫ grā roboris. vt dicit in vltimo notato. Itē etiā talia iuscula sūt multiplicatiua superfluitatū in venis: ꝛ iō nō semꝑ illis est vtendum. ¶ Ad zᵐ p̄ncipale negetꝛ minor. Res eniꝫ membris similes indigent maiori transmutatione ad h vt per viam cibi in membra conuertant q̄ res valde vicine dispōni chili: quia oportet ꝙ p̄mo in chilo cōuertantur. nec valet argumētū: minus distāt a mēbri. natura g minori transmutatiōe indigēt: ꝛ h siue loq̄mur de distātia virtuali siue formali: vt fuit dictum in scd̄o notabili. ¶ Ad cōfirmationē dī. ꝙ conuersio in genere ꝓportionali alijs paribꝰ est facilior vbi imediate aliqd in sibi ꝓportionale ꝯuertatur: vel itegre: vt in p̄ argumēto. ¶ Ad scd̄am rōnē dī. ꝙ preter digestionē idiget cibus masticabilis eliquatione que nō ꝓcedit ingrossando. ¶ Ad 3ᵐ p̄ncipale negatur maior ad hunc sensum: ꝙ illa facilius nutriunt que prebent nutrimentū cōstantius: ꝛ ad hunc solū itellectum vult Auic. loco allegato ꝙ grossa magis confortant virtutem. ¶ Ad confirmationem dī ꝙ Gal. vult humida dare modicum alimentum: qꝛ modicū ꝑseuerās: vt dicitur in vltimo notabili. Sed nō aliter: ꝛ ecōtra dura vult dare multum.

Cōmentū Gal.

Ioannicius liquida. In isto cōmento ponitur p̄mo dn̄i Joannicij expositio. z° Gal. 3° ibi, Hic intēdit.]Dicit Joānicius ꝙ Hippo. itel lexit ꝑ potꝰ cibos liqdos in forā potabilē.

HIC INTENDIT. Cōmētū Gal. diuidit ī 4ᵒʳ ꝑtes. p̄ ponit gnālē snīam afoꝛismi. z° approbat afoᵐⁱ auctori

te Hip. in alio loco. 3° remouet dubiũ. 4° excusat se ab assignatiõe cause cuiusdã q̃ forte a quibusdã videt̃ assignã da. ibi 2ª [Dicit eni. ibi 3ª [Non tamen absolute. ibi 4ª [Quicũq; aũt. [De parte ꝑma dicit Hip. itendere hic de corꝑib⁹ reficiẽdis vt redeãt ad illã plenitudinẽ ĩ qua fuerant sani. ⁊ hic voluit ostẽdere cibaria ad hoc sufficientia. ⁋De secũda pte dicit ꝙ Hip. in alio lib. s. de cibis dixit ꝙ ille q vult reitegrari ad illõ qd̃ fuit. i. resumi: tũc opportunũ ẽ vt itegret̃ cibis humidis. Si võ vult celeri⁹ reintegrari. i. resumi: tũc opꝫ ꝙ reintegret̃ potu: ⁊ ꝑ cibos humidos itelligam⁹ actu humidos: nõ tamẽ tanta humiditate vt i forma potabili possint assumi. ⁋De 3ª parte dicit ꝙ hoc nõ est intelligendũ absolute. s. ꝙ vl'r oĩa cibaria humidiora facilius repleãt: q2 ꝓpter causas dictas in questiõe ꝯtingit oppositũ. ⁊ subdit ꝙ hic per potũ nõ debemus intelligere solũ potũ. s. aquã: sed illa que sũt corꝑis nutribilia ⁊ vicina in nutriẽdo grossis cibis: sed sumunt̃ i forma potabili: sicut vbi gratia. vinũ grossuꝫ. nã de istis vificat̃ afforismus: nõ de alijs: q2 vinũ albũ aquosuꝫ subtile est in colore sil'e aque: ⁊ vicinat̃ virtuti ei⁹: ⁊ ꝓuocat vrinã: ⁊ corpus ex eo nõ nutrit̃ nisi parũ. sed vinũ grossuꝫ rubeũ ẽ ceteris vinis nutribilius: ⁊ iplet corpa q̃ sũt obnoxia facili resolutioni. ⁋De parte q̃rta dic̃. ꝙ q̃cũq; itelligit modũ quo fiat nutricatio: intelligit etiam quare humida cibaria sunt nutribiliora ad digerẽdũ: quorum omnium modi glosandi ⁊ cause ex questione supra dicta sunt clari.

⁋Tñ sũt duo parua litteralia dubia. ꝑmũ. si ẽ aliqd̃ vinũ frigidũ ꝓuocãs vrinã. Et 2m. vtrũ vinũ rubeũ sit ceteris nutribilius. ⁋Ad ꝑmũ dicit̃. ꝙ aliqd̃ vinuꝫ est fridũ. Et ideo ẽt in febre aliqua põt ꝯcedi. Sed de ꝓuocatiõe vrine nota. ꝙ dupl'r dicit̃ aliqd̃ ꝓuocatiuũ eius vel diureticuꝫ. vno mõ ꝓpe: q2 humiditatẽ hꝫ eliquare: ⁊ versus vias vrine mouere: sicut miliũ solis: aut cãtarides: ⁊ isto mõ nõ ꝓuocãt vrinã nisi calida: aut i quibus ptes alique sũt calide sicut in semibus cõibus. ⁋2° mõ dicit̃ aliquid diureticũ iꝓprie: q2 causa quare multuꝫ mingat̃: q2 trãsit ad epar cũ multa parte aquosa: ⁊ q2 etiã ꝑmiscẽdo se quibusdã grossis ea eliquat nõ caliditate: sed obuiatione ⁊ mixtiõe sua cum illis: ⁊ isto modo nõ icõuenit frida ꝓuocare. ⁊ h̃ modo dicit̃ hic. ⁋Pro scd̃o dubio dd̃m ꝙ dupl'r dicit̃ vnuꝫ vinuꝫ alio nutribilius: vt dixi in questione. vno modo: q2 s̃m plures partes aptum cõuerti in substantiã corꝑis: ⁊ h̃ mõ vinũ rubeũ est nutribilius ceteris: vt hic dr̃. scd̃o mõ q2 ꝯstãtius ꝑbet nutrimẽtũ: ⁊ hoc modo nigrũ vinũ magis nutrit: vt dicit Gal'. infra.

Afo. XII.

Que relinquunt̃ in morbis post crisim subuersiones facere consueuerunt.

⁋Hip. in isto afo. itendit hanc cõclusionem materie relicte in morbis post crisim ꝯsueuerũt facere recidiuã. ꝓbatur sic. tales materie plerũq; sunt maligne: nõ bene superabiles a virtute: sꝫ tales cõiter faciũt morbũ ⁊ recidiuã. ergo ⁊c̃. totũ in notandis apparebit. ⁋Notãdũ ergo ꝑmo. ꝙ crisis vt ꝓposito spectat sumit̃ duobus modis. vno mõ pro crisi ꝑfecta eo modo quo est dictũ particula ꝑma. afo. 2°. 2° modo sumitur crisis pro omni vehemẽti ⁊ veloci moto materie morbi ꝑ quẽ ita notabil'r de mã euacuat̃ vt morbus valde notabil'r remittat̃: ⁊ isto modo sumit̃ hic. ⁋Notãdũ 2° ꝙ i talibus crisibus modo dicto ꝯtigit nõ euacuari totã materiã malã ex multis causis: aut q2 mã est difformis: ⁊ virtus vnã partẽ sufficit vicere ⁊ aliã nõ: ⁊ h̃ est vtplurimũ. aut q2 mã in diuersis locis ꝯtinet̃: ⁊ ista que est i vno mẽbro sufficit pellere aliã nõ: aut q2 virt⁹ in euacuãdo tñ debilitat̃ vt nã regitiua spũs retrahat ad totius regimẽ: aut ꝓpter infirmi opera: vt si faceret aliquid crisis impeditiuum: queãdmodũ in fluxu sanguinis nariũ si faceret fortes ligaturas in extremitatibus: vel cibuꝫ valde frigidũ: vel potũ sumeret: vel caput ifrigidaret: ⁊ sic de multis q̃ possunt crisim impedire. vel 3° ex reb⁹ per accidẽs occurrẽtibus: vt nouo astrali a spiritu suꝑueniẽte: aut accidẽte aie: aut dolore forti a quacunq; causa ꝯtingat afforismus ꝯtinet vitateꝫ. ⁋3° notãdũ ꝙ materierũ que iueniunt̃ i morbis: ⁊ dicunt̃ illoꝝ morboꝝ cause. quedã dicunt̃ cause antecedẽtes: quedã cause ꝯiũcte: ⁊ cause cõiũcte febris sũt ꝓpe actu putrẽtes: aut ita ꝑternãliter calefacte: vt ab eis calefiat cor ꝑter nãm sine medio alterius materiei: cuius nõ sunt pars. ille võ dicunt̃ antecedẽtes que nõdum sua caliditate facta faciũt febreꝫ: sed sunt parate facere ⁊ putrescere: ex quo sequit̃ vnãquãq; talẽ eẽ malã: ⁊ vtplurimũ nõ suꝑabilẽ a virtute: ita vt ad benignũ reducatur. ⁋4° nota. ꝙ tales materie cũ in corpore remãserint: q2 a calore nãli nõ sũt rectificabiles: iõ ab eo tanq̃ ab actuali calore patiunt̃ accidẽtali: ⁊ tandẽ ad putredinẽ mouentur: ⁊ q2 ĩficiũt humorẽ bonũ qui trãsmittit̃ ad locũ vbi sũt. iõ mãe augent̃: ⁊ tãdẽ iterũ faciũt febrẽ. ⁋5° nõ. ꝙ recidiua significat morbũ: nõ h̃ꝫ se totũ exñtẽ ptẽ alic⁹ vl'is declinatiõis vel vl'eꝫ declinationẽ eueniẽtẽ post vl'eꝫ manifestã declinationẽ alteri⁹ morbi ex causa corporali ab illo morbo ꝑcedẽte derelicta. dicit̃ ꝑmo morbus nõ exñs declinatio vel ps declinatiõis vl'is alicui⁹ morbi: q̃m paroxismi qui redeũt in declinatiõe vl'i tertiane sunt ps tertiane: al'r ꝯueniret descriptio recidiue. Et dĩ 2° accñs post manifestã declinationẽ vl'eꝫ alteri⁹ morbi: ad dãdũ dr̃iaꝫ iter recidiuã ⁊ paroxismos in alijs tẽporib⁹ redeuntes. Et dicit ex causa corporea ⁊c̃. ad declarãdũ ꝙ morbi q post alios ꝯtigũt: aut ꝓpter errorẽ vite: aut ex cã extriseca nõ ꝯcurrẽte cã corporea ex alio morbo relicta nõ sunt recidiue. ⁋Ex istis patet veritas afforismi. naꝫ mãe ille q̃ relinquunt̃ sunt male: vt dicit̃ in tertio notabili. ⁊ malignant̃ vtplurimũ cũ nõ morant̃ intra corpus: ⁊ augent̃. ⁊ ideo plerũq; mouent̃ post declinationẽ apparẽtẽ ad faciẽduꝫ morbũ: qui nõ ẽ declinatio vel ps declinatiõis: ⁊ ideo faciũt recidiuã vtplurimũ. ⁋6° nota. ꝙ recidiuaꝝ quedaꝫ est vã: q̃dã nõ vera. Recidiua vera ẽ recidiua eiusdẽ specifice denoiationis cũ sua radice: vt si post tertianã accidit tertiana: nõ vera ẽ morbus nõ eiusdẽ specifice denoiatiõis cũ sua radice: vt si post tertianã fiat q̃rtana. ⁋7° nota. ꝙ mã relicta q̃nq; est ita modica ꝙ a virtute separat̃ ⁊ resoluit̃: aut sensibil'r expellit̃ anteq̃ aliũ morbuꝫ causet: ⁊ ideo nõ semꝑ ex talibus morbis sequit̃ recidiua: sed vtplurimũ. ⁊ iõ dicit Hip. facere ꝯsueuerũt: ⁊ nõ dicit faciũt. ⁋Ultimo nota: ꝙ q̃uis Hip. loquat̃ tñ de mã que remanet ex morbo ꝙ ipa ꝯsueuit facere recidiuã: tñ q̃nq; sola mala q̃litas relicta ex morbo. v̄. g. mala cõpl'o epatis sufficit facere recidiuam regenerãdo mãm noui morbi. ⁋Ex quo pꝫ. ꝙ plura ex morbo relicta pñt esse cã recidiue. ꝑ eni mala mã relicta. 2° mala q̃litas. ⁋Patet 2° q̃re q̃nq; recidiua sequit̃ cito post radicẽ siue morbũ ꝑncipalẽ: q̃nq; tarde: q̃nq; fortis: q̃nq; debilis. nã q2 mãe relinquunt̃ quãdoq; multe: quãdoq; pauce: q̃nq; valde maligne: q̃nq; modice: ⁊ aliq̃n i locis calidis: aliq̃n nõ: ⁊ q̃nq; cũ forti v̄tute: q̃nq; nõ. iõ s̃m istoꝝ varietates ꝯtigũt dicte varietates in recidiua. ⁋Pꝫ 3° q̃re q̃nq; recidiua est vã: q̃nq; nõ vã. nã si mã remanẽs sit eiusdẽ spẽi cũ illa a qua morb⁹ depẽdebat: tũc plurimũ ẽ vera recidiua: vt si ex tertiana relinquat̃ chol'a: aut si reliquat̃ ex ea mala q̃litas chol'e gn̄atiua: q̃ ꝑ chol'e gn̄ationẽ faciat morbum. ⁋Si võ mã nõ sit eiusdẽ spẽi cũ illa a q̃ morb⁹ depẽdebat: tũc pl'imũ ẽ recidiua nõ vã: vt si ex tertiana reliquũt̃ multa cineritia q̃ i mel'iaꝫ ꝯuertãt̃ cũ hũore quẽ ad se attrahũt post tertianã redibit q̃rtana. q̃ erit recidiua nõ vã.

Dubitatur vtrũ ea q̃ relinquunt̃ i morbis post crisim faciãt recidiuam. Et arguitur ꝙ nõ. ꝓ sic. mãe relicte post crisim nõ ꝑmanẽt tp̃e notabili. g̃ nõ faciũt recidiuã. ꝓbat̃ assũptũ. qꝛ v̾tus in p̃n° crisis fuit potẽs expellere notabilẽ partẽ mãei: ꝛ in fine sup̾ residuũ maiorẽ hꝫ ꝓportionẽ q̃ʒ in p̃n° habuit sup̾ totam. g̃ in fine crisis sufficit notabilẽ p̾tẽ residui expellere. g̃ nõ retinebit notabili tp̃e. maior est nota. ꝛ minor pꝫ. qꝛ i crisi si sit laudabilis crescit ꝓportio v̾tutis ad mãʒ morbi. ¶ 2° sic. mãe relicte post crisim nõ sufficiũt facere morbũ statim post crisim. vt pꝫ. g̃ nec post sufficiẽt. ꝓbat̃ ꝯsequẽtia. qꝛ ꝯtinue post v̾tus fortificabit̃: ꝛ mã minorabit̃ i quãtitate ꝛ malitia. g̃ nunq̃ʒ poterit postea facere morbuʒ si nũc nõ põt. ꝙ aũt mã minorabit̃ pꝫ. qꝛ calor aget in eã rectificãdo ꝛ resoluẽdo. ¶ 3° sic. si ex mãeb⁹ relictis post crisiʒ fieret recidiua. seq̃t̃ ꝙ illa cũ radice faceret morbũ vnũ ꝯñs falsũ. Et ꝓbat̃ ꝯña. qꝛ febris iterpolata: iõ dicit̃ morbus vnus: qꝛ ex eadẽ cã corporea pẽdẽt ei⁹ ꝑtes nõ obstãte ꝙ iter paroxismos cadat qes media: sed pariter recidiua ꝛ radix ab eadẽ cã corporea depẽderẽt. g̃ recidiua ꝛ radix essent morb⁹ vn⁹. ꝙ ꝯñs sit falsuʒ. ꝓbat̃ cũ stet recidiuã eẽ flegmaticã radice existẽte tertiana: ꝛ ecõtra. ¶ Sequeretur 2° ꝙ eiusdẽ vni⁹ morbi eẽnt octo v̾lia tp̃a a se iuiceʒ ꝑ iclusionẽ alteri⁹ tp̃is v̾lis eiusdẽ morbi distantia. ꝯñs falsum. cũ tñ q̃tuor tp̃a ponant̃. Et ꝓbat̃ ꝯña. qꝛ radicis sũt q̃tuor tp̃a v̾lia: ꝛ recidiue iteruʒ q̃tuor. g̃ ꝛc̃. ¶ 4° arguit̃ sic. si mãe relicte i morbis post crisiʒ eẽnt cause recidiue. seq̃ret̃ ꝙ recidiua ꝯtingẽs ex errore regimis eẽt deterior q̃ʒ seq̃ẽs sine errore. ꝯñs ꝯ Auic. 2ª p̃mi. ca°. de idicijs recidiue. vbi ad litterã dixit. Et vt eueniat recidiua cũ errore regimis eius est salui⁹ q̃ʒ vt eueniat ꝑ se cũ rectificatione regimis. ꝓbat̃ tñ ꝯña. qꝛ eueniẽs cuʒ errore regiminis eueniret cũ maiori malignitate mãe. Error. n. hꝫ mãʒ malignare: vt colligit̃ p̃ creticoꝝ. ad p̃nᵐ. vbi Gal. ad litterã iquit. Egritudo enĩ q̃ qeuit si parua fuerit: deinde rexeris ifirmũ hoc regimie. s. rõnali qḋ p̃miserat: pole erit vt sanet̃ ex ea sanitate itegra: ita vt nunq̃ʒ redeat. Et si fuerit egritudo malitiosa redibit: q̃ʒuis egꝝ rexeris hoc regimine. sꝫ nõ redibit: cũ malitia ꝛ timore vehemẽti: ꝙ si neglexeris eũ: ꝛ dimiseris ipsuʒ cũ ip̃e iã sit sanatus sanitate integra ꝛ certa redibit magis malitiosa q̃ʒ fuerit i p̃ncipio. Error g̃ i regimie facit egritudinẽ redire magis malitiosam: ꝛ minus saluã. ¶ 5° arguit̃ sic. si recidiua posset fieri ex mã relicta post crisim: sequitur ꝙ posset fieri recidiua post ꝑfectã crisim. ꝯñs falsum. ꝛ ꝓbat̃ ꝯña. qꝛ post crisim ꝑfectã pole ẽ remanere malã q̃litatẽ noue mãe reaggregatiuã: ꝛ per talẽ mãm reaggregatã ꝯtingit fieri recidiuã eque bñ sicut ꝑ remanẽtẽ. g̃ ꝛc̃.

In oppositũ est Hip. in aforismo.

In ista questione faciam duos articulos. In p̃ tractabit̃ q̃sitũ. In 2° videbit̃ de cõparatiõe recidiue ad radicẽ i malitia ꝛ vnitate.

Quantũ ad p̃mũ. supponẽdũ p̃mo ꝙ nõ ois morb⁹ eueniẽs post aliũ morbũ dꝫ dici recidiua. Nullus. n. dicit: ꝙ si sortes est ex vno morbo itegre sanatus: ita ꝙ nulla ex illo dispositio p̃ternãm remãserit ꝙ illo cũ ex noua causa egrotet recidiuet. ¶ P. i febre iterpolata nõ dicim⁹ sequẽtẽ paroxismũ eẽ recidiuã: cũ tñ sit morb⁹ accidẽs post aliũ. ex cã etiã alteri⁹ morbi corporea relicta. videt̃ g̃ ad hoc vt aliq̃s morbus dicat̃ recidiua requiri ꝙ ip̃m p̃cesserit ali⁹ q ad manifestã decliationẽ venerit v̾leʒ quo ad accñtia. ¶ Requirit̃ 2° ꝙ ille morbus qui sit recidiua sit factus vel fiens ab aliq̃ causa p̃ter naturã corporeã relicta ex alio morbo dicto p̃cedẽte: ꝛ ꝑ hoc differt recidiua a morbo q nouiter accidit post aliũ sine cõcursu cause relicte ex p̃: ꝛ a morbis q supueniũt augmẽto vel statui alicui⁹ morbi. ex causa etiam corporea illius morbi: cũ nemo dicat variolas supuenientes febri ꝯtinue eẽ recidiuã. aut apostẽa in iguine i peste supueniẽs: qꝛ ista nõ accidũt post v̾leʒ d̾clinationẽ p̃cedẽtis morbi. ¶ Requirit̃ 3° illũ morbũ qui dicit̃ recidiua nõ eẽ d̾clinationẽ v̾leʒ: vel ꝑtis v̾lis declinatiõis q̃ ad mãe alteratiõem alicuius morbi. Et ꝑ hoc differt recidiua a paroxismis febrium iterpolatarũ: q accidũt in fine declinatiõis: ꝛ q̃buidã paroxismis q tardãt accessionẽ suã ꝑ aliquos dies i declinatiõe ꝓpter mãe paucitatẽ. ꝛ colligẽdo has tres ꝯditiones habet̃ descriptio recidiue posita supra i notatis circa aforismũ. ¶ Nota 2° ꝙ recidiua q̃nq̃ʒ ẽ morb⁹ cũ p̃ncipali eiusdẽ specifice denoiatõis iter morbos: ꝛ tũc cõiter dicit̃ recidiua vera vt si post vnã tertianã redeat alia tertiana. Q̃nq̃ʒ v̾o est morbus nõ eiusdẽ specifice denoiationis: ꝛ tũc ẽ recidiua nõ v̾a sꝫ cõeʒ modũ loquẽdi doctoꝝ. verbi gr̃a: Si post tertianã recidiua sit: aut apostema: aut quartana. ¶ Tertio nota. ꝙ ex morbo veniẽte ad manifestã declinationẽ q̃nq̃ʒ remanet mã que in p̃cedẽti morbo fuit pars cause antecedẽtis: q̃nq̃ʒ remanet mã q̃ in p̃cedẽti fuit pars cause ꝯiuncte. q̃nq̃ʒ v̾o remanet qualitas mala in mẽbris. Exẽplũ p̃mi. vt si sit febris vna ꝓcedẽs a mã mixta ex cholera ꝛ fl̾ate: ꝛ digesta chol̾a expellat̃ i crisi: ꝛ remaneat flegma malũ: ꝙ ꝓ nũc nõ ꝯiunctũ cholere est isufficiẽs facere morbũ. Exẽplũ scd̾i. vt si i tertiana ꝯtinua expellat̃ pars que putrefit: ꝛ cã añs: sꝫ cineritiũ ꝑtis putrefacte remaneat. Exẽplũ tertij: vt si totali mã expulsa remaneat mala caliditas in epate q̃ nõ sit febris regñatiua chol̾e. Recidiua g̃ accidit ex vno hoꝝ: aut pluribus simul. ꝛ modus est: qꝛ ꝓ nũc mã nõ ẽ sufficiẽs facere febrẽ q̃ postea ex ceteris causis sufficiet facere febrẽ siue sit cineritiũ: siue pars cause añtis. ¶ Quarto nota. ꝙ iste cause remanẽtes q̃nq̃ʒ sunt ita debiles vt debito stãte regimie nõ sequat̃ inde recidiua: tñ indebito stãte regimie facerẽt recidiuã: vt p̾t colligi ex Gal. loco supra allegato. Et hinc est ꝙ dicũt doctores recidiuã fieri ex errore regimis: nõ ꝙ morbus ex solo errore regiminis sine concursu cause corporee ex p̃cedẽti morbo relicte d̾beat dici recidiua: sꝫ qꝛ fit simul ex malo regimie cũ cã corporali relicta. ¶ Quinto nota. hec derelicta eẽ multũ differẽtia in quãtitate ꝛ q̃litate ꝛ situ. ideo ꝯtingit multa differẽtia in reditu recidiue. nã quãdoq̃ʒ cito redit: q̃nq̃ʒ tarde: q̃nq̃ʒ fortis ꝛ ꝑiculosa: q̃nq̃ʒ nõ sꝫ relicti ꝛ virtutis varietatẽ. ¶ Sexto nota. ꝙ cause q̃re mã remanens post crisim: que p̃mo faciebat morbũ: puta febrẽ: non statim facit morbũ post crisim: sed bñ post põt esse multiplex. P̾rio ex parte materie: qꝛ gratia exẽpli remanet tã frigida q̃ʒ grossa. qḋ nõ sufficit ad putredinẽ moueri: vbi tñ p̾us erat ꝯiuncta materiei subtili calide q̃ euacuata est in crisi sufficiebat. aut scd̾o: qꝛ talis materia est icinerata: ita vt nõ sit vehiculũ putredinalis caloris: ꝛ postea sibi reaggregat nouã mãm que ab ea ificit̃: ita vt moueat̃ ad putredinẽ ꝛ faciat morbũ nouũ. Secũdo põt eẽ causa ex rebus accidentibus: sicut ex opere medici. verbi gratia. Si medicus exhibuerit medicinã opiatã: q̃ sui frigiditate imobilitet materias vt nõ moueant̃ ad putredinem. vel 3° ex causa supercelesti: vt si luna ꝯiungat̃ illo tẽpore cũ aliquo planeta benigno: ꝛ qui in hora natiuitatis infirmi aspectu amicabili eã aspexerit: ꝛ fortunatus fuerit. verbi gratia. veneri aut Ioui. tunc enim merito influxus in dato idiuiduo recepti statnãlem calorẽ ꝓhibere posse motum materie ad putredinẽ: ꝛ luna redeũte ad ifortunia: vt saturnũ vel martem redibit morbus. vel quarto. materia est tã pauca: tam modicũ maligna: vt nisi accideret error non sufficiat morbum facere: sed per errorem in regimine: vt in vsu rerum calefacientium.

facientiũ. Sicut cibi potus medicine ꝛ exercitia ꝛ accidētia anime poterit excitari. ¶ Ultimo nota ꝙ ad hoc vt crisis sit perfecta requirit̄ ꝙ fiat cũ quiete ꝛ corporis leuitate: ꝛ ita sine pparatiõe ad recidiuā sine errore: crisis aũt aliq̄ est imperfecta ex defectu alicuius sex conditionũ positarũ in cõmento. 20. afoꝛismi prime particule.

His ergo habitis. Ista est pma ꝯ. poẞe est dispõnem relictā post crisim pfectā facere verā recidiuā. Ad hãc pbandā suppono ꝙ post crisiʒ ĩfirmus nõ statiʒ igredit̄ sanitatē. imo pus puenit ad neutralitatē h̄ saltẽ est possibile. ¶ Suppono 2° ꝙ in neutralitate tali stat eē malā q̄litatē pternālē. h̄ pʒ de se. ¶ Suppono 3° ꝙ aliqđ regimē sufficit cum tali mala q̄litate eē cām regnõnis noue mãe male ꝙ sine illa mala q̄litate nõ sufficeret h̄ facē. hoc pʒ: qꝛ illa mala q̄litate aliq̄ mõ iuuat ad malā mãm regnãndā. ¶ His ergo positis pono ꝙ crisis fiat pfecta post quā remaneat q̄litas in latitudine neutralitatis. ꝛ simĺ cũ malo regimine fit cā recidiue. ꝛ pʒ ꝯclo ex his que dĩr in 4° notabili. ¶ Scda ꝯ: stat aliq̃ eē crisim icõpletā ꝛ impfectā: quā tñ nõ sequet̄ recidiua. pbat̄. qꝛ stat residuuʒ mãe qđ remanet eē tā modicũ: vt stãte debito regimĩe vinci possit a v̄tute vt pʒ ex notato 4°. ¶ Tertia ꝯ. vtpl'm mãe morbi notabilis q̄titatis relicte post crisiʒ in morbo faciunt recidiuā. pbat̄. qꝛ vtpl'm tales sũt ita maligne vt ad benignũ duci nõ possint. ꝛ iõ in corpe stãtes tandē a calore mouebunt̄ ad putredinē ꝛ faciēt morbũ. Ex hac seq̄t̄ ꝙ prudēter dixit Hippo. subuersionē facē ꝯsueuerũt ad declarãdũ ꝙ vtpl'm hoc faciunt nisi purget̄ talis mã: sʒ nõ necio: ꝛ semp. ¶ 4ª ꝯ taʒ relicta mã q̄ erat ps cãe añtis q̃ relicta mã q̄ erat ps cãe ꝯiũcte q̃ etiā relicta sola mala q̄litate ꝯtingit q̄ñq̃ seq̄ recidiuā verā q̄ñq̃ nõ verā. pᵒ mã que erat pars cause añtis stat ꝙ sit fl'a purũ faciens quotidianā vbi cā pncipalis morbi erat mixta sequens motuʒ cholē: ꝛ faciebat tertianā. ꝛ iõ põt nõ verā facere recidiuā. ꝙ possit facē verā pʒ de se. ¶ Itē mã que erat ps cãe ꝯiũcte stat ꝙ sit cineritiũ remanens ex melĩa faciēte q̄rtanā. ꝙ reaggregãs alios hũores ad mãʒ melĩe eos redigens faciet q̄rtanā p recidiua: q̄ñqʒ vo cineritiũ erit remanẽs ex mã cholerica faciēte tertianā: ꝛ tñ ipm pmouebit q̄rtanā. Et sĩli mõ de mala q̄litate põt oñdi.

Quantum ad 2ᵐ articulũ notãdũ pmo ꝙ due sũt q̄ões que querunt̄ cõiter de recidiua ꝛ radice. ¶ Prima vtrũ sit vnus morbᵘ ad hunc sensuʒ. vtrũ aggregatũ ex recidiua ꝛ radice sit vnus morbᵘ. Et iõ ꝯsiderãs Cõciliator in isto q̄sito nõ pspexit mentē dicentiũ. ¶ Secunda vtrũ sit deterior recidiua q̃ radix. ¶ Pro pma q̄ nota ꝙ aliq̄ pñt dici cõstituere vnũ multis modis. pmo: qꝛ ex illis fit vnũ cõtinuũ sicut due medietates diei faciũt vnũ diē: due medietates hoĩs faciũt vnũ hoiẽ. ꝛ hoc mõ recidiua ꝛ radix nõ sunt morbᵘ vnᵘ ꝯtinuᵘ vel saltē nõ est necĩũ sicut nec aliq̄ febris iterpolata ex pluribus paroxismis distãtibᵘ cõposita est vnũ vel vna. ¶ 2° mõ dicunt̄ aliq̄ ꝯstituere vnũ: qꝛ vnuʒ aggregatũ ex pluribᵘ eiusdē specifice denoĩationis ꝯtinuitate vel ꝯtiguitate vel multa vicinitate vnũ facientibᵘ sicut ea q̄ vinculo aut vase faciunt põdus vnũ: ꝛ grana q̄ vicinitate faciunt cumuluʒ vnũ. ¶ 3° mõ aliq̄ dĩr ꝯstituere vnũ qꝛ ꝯstituũt aggregatũ ex multis quoꝝ vnũqđqʒ ad vnũ pncipiũ vel vnũ fineʒ hēt attributionē. Sicut dicimus exercitiũ vnũ in quo fiunt plurimi diuersi motᵘ ad finē tñ vnũ. s. ad sanitatē ordinati. ꝛ bellũ dr̄ vnũ: qꝛ oĩa ad ducē hñt attributionē in quo ēt fiũt plures motᵘ: ad finē tñ vnũ. s. victoriā ordinati. ꝛ hoc mõ 3° q̄libet recidiua põt q̄dãmõ dici vnũ facē cũ sua radice siue fuerit recidiua vera siue nõ. est. n. aggregatũ ex ptibᵘ q̄rũ vtraqʒ respicit vnā ꝛ eãdeʒ cãm tñ q̃ suā cãm ptialē. ꝛ hoc sufficit medicis dicētibᵘ recidiuā esse morbũ vnũ cũ radice. ¶ 2° nota ꝙ recidiua q̄dā est appens cũ accñtibᵘ q̄si ita malignis sicut erũt accñtia radicis: quedā nõ. sed cũ valde remissioribᵘ. ¶ Nota 3° ꝙ recidiuarũ quedā accidit plurimũ ex errore regiminis vicino: quedā vtplurimuʒ ex mã relicta ex radice. ¶ Nota 4° ꝙ egritudinē hic dicimus malā: qꝛ magis piculosaʒ. ¶ Tunc sit pma ꝯclo. ꝯtingit recidiuaʒ sua radice eē minᵘ seuā. Ista ꝯclo pmo per expiētiā appet: qꝛ sepe post fortes ꝛ piculosas febres ꝯtigũt febres lenes vnᵘ aut duoꝝ dierũ. ꝛ pʒ ex cā: qꝛ cõtigit mãm eē valde pauciorē q̃ fuit mã radicis. ¶ 2ª ꝯ. stãte pitate in seuitate accñtiuʒ recidiua semp ex vicino tpe aliȷs deductis est deterior sua radice. pbat̄. ipsa accidit v̄tute existēte debiliori. q̃ qñ icepit radix. ergo aliȷs positis pibus ipsa est piculosior. ideʒ. n. morbᵘ debili existēte v̄tute est piculosior q̃ forti exñte v̄tute. ꝛ hãc sententiā voluit Auič. 2ª q̄rti. cap̄ de iudiciȷs recidiue dũ dixit deterior est recidiuatio illa que est velocior ꝛ est cũ v̄tute debiliore. ¶ 3ª ꝯclo. plurimuʒ recidiua diu pseuerãs est sua radice deterior. pbat̄. qꝛ plurimuʒ depēdet a mã magis seua ꝛ maligna, plurimũ eni pēdet a mã que ideo nõ fuit victa in morbo pcedēte: qꝛ multũ actioni caloris nãlis plus resistit q̃ illa que fuit cā ꝯiũcta morbi pcedētis q̄ pro tunc potuit a v̄tute supari: ꝛ ista sint pro mente Auič. pma q̄rti. cap̄ vltimo. ¶ 4ª ꝯclo. aliȷs pibus stãte malo regimine deterior seq̄t̄ recidiua. pʒ: qꝛ maluʒ regimen addit in malitia. ¶ 5ª conclusio. stãte equalitate accidētiũ appentiũ magis est dubitandũ de recidiua accidēte nõ pcedente malo regimine q̃ de recidiua appente precedēte malo regimine. pbat̄: qꝛ stãte illa pitate in recidiua que euenit post bonũ regimen significat̄ malitiā esse pfundatā in mã multuʒ rebelli v̄tuti que diu stetit in corpe nec potuit corrigi. ꝛ iõ dubitãdũ est: qꝛ v̄tus eaʒ corrigere ꝛ vincere nõ possit. sʒ qñ accidit post maluʒ regimē sigñandũ est plurimũ malitie pendere a mã nouiter genita que nõ põt mēbris ita eē affixa. ꝛ de cuiᵘ multa resistētia nõ debemus verisimilr̄ dubitare. ¶ Ex his appet ꝯcordia inter apparentē ꝯtrarietatē eius qđ dicit̄ pmo de creticis a Gale. ꝛ 2ª quarti ab Auicen.

Ad argumenta aũt pncipalia. Ad pmuʒ vide plures respõsiones supra afo. 2° modo. ¶ Ad 2ᵐ pʒ responsio ex dictis in 6° notabili. ¶ Ad 3ᵐ ꝯcedit̄ ꝙ recidiua est morbᵘ vnus cũ radice: ꝛ conceditur ꝯclusio ꝙ vnius morbi dicto mõ sunt plura q̃ quatuor tēpora vniuersalia quo ad materie alterationē: sed nõ plura q̃ quatuor specifice distincta sub rõne vniuersalium temporum. ¶ Ad 4ᵐ patet ex dictis in secundo articulo. ¶ Ad 5ᵐ conceditur conclusio que infertur vt patet ex pmo articulo.

Cõmentum Galeni.

Hic afoꝛismus. Ga. in cõmēto duo facit. pmo ꝯtinuat afoꝛismũ cum vno precedēte ponendo eius sniam. scdo verificat afoꝛismum per cãm. 2ª ibi [Que relinquuntur.] ¶ De pma dicit ꝙ iste afoꝛismus est cõtinuãdus illi superiori. si ex egritudine qs ꝛc. Et vult ostēdere cãm quare ꝯualescētes nõ accipiētes cibũ indigēt euacuatione: ꝛ cā est: qꝛ in illis sunt materie relicte ex morbo. ꝛ iste materie cõsueuerunt facere subuersionem. ne igitur illam faciant sunt euãde. QVE RELINQVVNTVR. Uerificat per cãm dicens ꝙ illa que relinquunt̄ sunt male materie vel mali chimi. i. humores qui nõ pñt a v̄tute ad benignũ duci. Et ideo cũ longo tempore remanent putrefiunt ꝛ faciũt morbũ qui vocat̄ recidiua: ꝛ modus fuit supra dictus in notatis afoꝛismi. naʒ omnis humor extraneᵘ qui nõ erit

naturalis corpori. imo valde malignatus impossibile est vt nutriat corpus: qꝛ nõ hẽt proprietatẽ per quã patiaꝛ a calore vt est naturalis: sed potius patiꝛ ab eo vt est calor absolute. Et per ꝯñs putrefit. ⁊ si talis humor ꝯtineaꝛ in locis calidis et hũidis fit putrefactio velocior et fortior: qꝛ calor (vt dixi) nõ põt agere vt nãlis pp passi indispositionẽ. fortius ergo agẽdo vt calor est cã fortioris ⁊ velocioris putrefactiõis. ⁊ hoc mõ intelligaꝛ. sꝫ si humor eẽt ad benignũ reducibilis non opꝫ ꝙ in locis calidioribus fortius putrefiat: imo stat ꝙ ibi digeratur ⁊ ad benignũ reducatur ⁊c. Aforismus. XIII.

Quibuscũqꝫ crisis fit: his nox difficile est ante acumen.

¶ Hippo. in isto afor. duas itendit ꝯclones. Et scdaꝫ ponit ibi [Superueniẽs.] ¶ Prima ꝯclusio est ista. in qbuscũqꝫ fit crisis in die in eis nox ante crisim est difficilis. Cõclusio ꝓbaꝛ sic. in istis in nocte tali adsunt cause difficultatis accidẽtiũ sufficiẽtis. ergo ⁊c. assumptũ in notatis declarabiꝛ. ¶ Circa aforismũ nota ꝙ sex modis in genere contingit morbũ terminari. vno mõ subito ad salutẽ pfecte. 2° mõ subito ad mortẽ complete. 3° ita vt subito pmuteꝛ eger ad dispõnẽ multo meliorẽ: ⁊ postea paulatiꝫ veniat ad pfectã salutẽ. 4° vt subito pmuteꝛ eger ad dispõnẽ valde peiorẽ: postea paulatim deterioreꝛ quousqꝫ morieꝛ. 5° mõ: qꝛ paulatine altereꝛ eger vsqꝫ ad salutem. 6° qꝛ paulatine altereꝛ vsqꝫ ad morteꝫ. oẽs aũt iste terminatiões pñt dici pmutationes morbi ꝑm denominationẽ maligni vel minus maligni. nã cũ ĩfirmus ad salutẽ moueꝛ fit morbus minus malignus aut absolute aut in cõparatiõe ad egrũ. cũ vo pmutaꝛ ad mortem fit morbꝰ malignior aut absolute aut in cõpatiõe ad egrũ. ¶ Ex qbꝰ appet ꝙ lꝫ morbꝰ nõ sit subiectũ vere huiꝰ motꝰ. tñ qꝛ est illud respectu cuiꝰ variatur denoĩatio in tali pmutatiõe: iõ large ⁊ mõ loquendi medicorꝫ possumus dicere ꝙ oẽs illi motꝰ sunt motꝰ morbi qui sunt aut subita eiꝰ remissio in malitia vsqꝫ ad nõ gradũ: aut subita eiꝰ ĩtẽtio vsqꝫ ad mortẽ egri in malignitate: aut absoluta aut respectiua: ⁊ sic de aliis. ⁊ iõ ẽt isti motus dñr terminationes morbi. qꝛ ꝑ illos tãdẽ morbꝰ desinit eẽ morbꝰ. siue eger ad salutẽ siue ad mortẽ puenerit. ¶ 2° pncipalr nõ ꝙ lꝫ crisis posset dici de qlibet tali terminatiõe morbi: ꝓpe tñ dĩ de duabꝰ pmis absolute plato vocabulo. nã due scde dñr crises diminute: ⁊ 5ª ⁊ 6ª nõ dñr ꝓpe crises sꝫ ꝯsumptiones morbi. hec duo notata sumunꝛ ex Gal. 3° de crisi. cap pmo. nã postqꝫ istas sex morbi terminatiões posuit ita dixit. ⁊ pma istarum spẽrũ est melior que nõ fit nisi nã dñante in oibus rebꝰ extra nãꝫ exñtibus. vñ nomen crisis meruit sola simplr appellari. alteratio nãqꝫ manifeste declinare faciẽs egritudinẽ ad sanitatẽ vel mortẽ qrũ neutra cõpleret ꝑ ipsaꝫ dĩ crisis diminuta. sꝫ alteratio que fit cũ diminutiõe egritudinis aut ṽtutis egri paulatiꝫ nõ crisis sꝫ ꝯsumptio noĩaꝛ. hec Gal. ¶ 3° pncipalr nõ ꝙ lꝫ multotiẽs auctores dicãt crisim eũationẽ ꝯsequiꝛ terminatio subita morbi aut commotionẽ pcedentẽ euacuationẽ: tñ ꝓprie nomẽ crisis dꝫ dici de alteratiõe per quã terminaꝛ morbꝰ ⁊ non de tali eũatiõe aut cõmotiõe. His notatl pꝫ ꝙ Gal. vult hãc alterationẽ quã vocauit crisim fieri ab eũatiõe tãqꝫ a causa. Nã ita dixit 3° de crisi. eodẽ cap. alteratio igiꝛ furiosa que fit ad sanitatẽ aut fit euacuatiõe manifesta aut extura hñte quãtitatẽ. ¶ 4° nota ꝙ ꝑuarũ egritudinũ terminatio: ⁊ si sit subita non ꝯsueuit vocari crisis: cũ crisis importet iudiciũ: ⁊ pcipue in re ꝑiculosa ⁊ dubia: vt colligitur pmo de creticis. ⁊ 3° de crisi. cap statim allegato. sola ergo subita terminatio morboꝝ magnorum dĩ crisis:

¶ Ex his pꝫ ꝙ ꝯñter describiꝛ crisis hoc mõ ꝓprie accepta a Gal. in cõmẽto cũ dĩ. crisis est vehemẽs ⁊ velox motus morbi: cũ infirmus duciꝛ ad salutẽ aut ad mortẽ. est eni trãsmutatio ꝑ quã morbi variãꝛ in sua denoĩatiõe quo ad eẽ malũ absolute aut in cõparatiõe ad ṽtutem. ⁊ iõ est motꝰ morbi tãqꝫ subi denoĩatiõis: qui tñ terminaꝛ ad nõ gradũ eẽ morbi. aut per sanitatẽ introductã: aut ꝑ mortẽ vel neutralitatẽ. ¶ Patet 2° ꝙ motus hic sumiꝛ large pro omni trãsmutatiõe ꝑm denominationeꝫ: ⁊ est hic loco generis. dĩ aũt morbi ad specificãdũ subꝫ respectu cuius per motus variaꝛ denominatio malignitatis. ¶ Diciꝛ 3° velox ⁊ vehemẽs ad differẽtiã motuũ debiliũ qui sunt paulatine morbi aut virtutis consumptiui. ¶ Diciꝛ 4° quo ĩfirmus duciꝛ ad salutẽ vel ad morteꝫ pfecte ad differentiã impfectarũ crisiũ. de qbus hic non itẽdimus. ¶ 5° nõ ꝙ hãc alterationẽ subitã pcedũt duo motꝰ. vnus est eũatio materiei aut ex corpꝰ aut ad vnũ determinatũ locũ corpis. alius ⁊ prior est mãei agitatio ⁊ cõmotio versus vias ductuũ. vñ mã debet eũari in istis duobꝰ motibꝰ: qꝛ mã multũ cõmoueꝛ ⁊ fumi plures materie male versus pncipalia mẽbra moueñꝛ: ⁊ qꝛ virtus multo conatu mouet contingunt accidentia difficilia et terribilia et pcipue in cõmotiõe materie ante eũationẽ. ⁊ sunt ista accidẽtia inquietudo dolor alicuiꝰ mẽbri syncopis tremor cordis ⁊ plurima narrata a Gal. 3° de crisi. cap pmo. ⁊ pmo de creticis. ¶ 6° nõ ꝙ per acumẽ crisis ĩtelligimus actualẽ eũationem materiei. ¶ Ex his appa ret cã verificãs aforismũ. nã qñ fit crisis anteqꝫ euacuatio fiat pcedit cõmotio qsi durãs per diẽ vel semidiẽ. et iõ si crisis fit in die in nocte pcedẽti fuit cõmotio añs. et per ꝯñs tũc fuerũt cãe accñtiũ illoꝝ difficiliũ. qre sequitur noctẽ esse difficilẽ ante acumẽ. ¶ 7° nõ ꝙ si crisis sit futura in nocte accidentia difficilia erunt in die pcedente vt dicit Gal. in cõmẽto. sed tñ Hippo. maxime expressit de nocte: aut qꝛ pluries ista commotio fit in nocte vt hẽbimus in qõne. aut qꝛ cũ de nocte accidit appẽt ista accidentia magis molesta: qꝛ accidũt in tpe in quo deberet dormire ĩfirmus ⁊ hãc cãm expressit Gal. in cõmento.

¶ Superueniens vo leuior vt in pluribus.

¶ 2ª ꝯclo aforismi est ista. vt in pluribꝰ nox sequẽs acumẽ ⁊ eũationẽ crisis est leuior nocte pcedente. Cõclusio ꝓbatur: qꝛ tũc iã vt plurimũ est eũata mã praua que erat causa accñtiũ. Et iõ illa accñtia remittunꝛ aut ex toto tolluntur. añs aũt pꝫ qꝛ vt plurimũ crises sunt ad salutẽ vt dicitur in cõmẽto. in talibꝰ autẽ mã mala est eũata. ¶ Huiꝰ aforismi cõcordia sumiꝛ 3° de crisi i2° cap. ⁊ 2ª qrti cap 2°. ⁊ est vtilis in actu practico. Cõmentũ Gal.

Crisis est vehemẽs. Gal. in cõmento pmo pmittit crisis descriptionẽ. 2° verificat aforismuꝫ ꝑ cãm. ibi 2ª [Est aũt.] Dicit pmo ꝙ crisis est vehemẽs ⁊ velox motꝰ morbi quo supple trãsmutaꝛ ꝑm denominationẽ in malitia absoluta vel in cõparatiõe ad ṽtutẽ cũ infirmus deducitur per illũ. vel ad mortẽ vel ad salutẽ. s. pfecte. ⁊ ego supra explanaui istã descriptionẽ ostẽdendo ꝙ crisim sumpsit pro alteratione ⁊ ꝓprie pro completa ⁊ ꝙ illius alterationis morbus est subm denoiationis quo ad esse malũ plus vel minus. ⁊ ostẽdit verificationẽ aliarũ partiũ. EST AVTEM. Nunc verificat aforismũ per cãm et diuidiꝛ in duas ptes. pmo verificat cõclusionẽ pmã per ptes. 2° scdam. ibi 2ª [Dixit postea.] Prima in tres. pmo dat cãm difficultatis accñtiũ ante crisiꝫ appentiũ. 2° ostẽdit qre Hipp. spãliter dixit de nocte ⁊ nõ de die. 3° remouet dubiuꝫ ꝯtingens. ibi 2ª [Nocte aũt.] ibi 3ª [Aliqñ aũt.] De pma dicit ꝙ crisis est qñ ante eã natura diuidiꝛ nocu

ua

na a bonis vt faciat ea apta ad expulsiones. aut supple si ouidere nō pōt vt in crisi mala cū moueat mām versus loca expulsionis. cum aūt illud fiat: qꝛ mā mala agitata multo plus nocet ꝙ̃ qeta: necesse est fieri ꝙ infirmus patiat̃ angustias. i. difficilia accñtia: ꝛ morbꝰ durescat. i. appareat molestioꝛ. ¶ Cā aūt est vt supra dixi duplex vna qꝛ hūores moti plus ledūt ꝛ plures fumos mittūt ad pn̄cipalia membra. 2° qꝛ v̄tus in hoc actu laboꝛat. hēmus g̊ cāꝫ q̄re ante crisiꝫ accidit molestia et difficultas ifirmo. NOCTE AVTEM. Ostēdit q̄re Hippo. specialiter de nocte molesta fecit mentionē dicēs. ꝙ iō hoc fecit qꝛ in nocte plus appet molestia. qꝛ ꝯsuetudo hūana est dormire in nocte. Si g̊ pp angustiā auferat̃ sōnus magl manifeste pcipiunt̃ periculosa accñtia: qꝛ ista est hora qetis ꝯialis: ꝓ quoꝝ pñtiam posset molestia occultari. Et nō ꝙ hec est vna cā non totalis. alie aūt cāe dicent̃ in q̄one staꝫ. ALIQVANDO AVTEM. Remouet dubiū. posset qs dicere. non appet hec molestia nisi de nocte. respōdet ꝙ aliqñ appent hec accñtia in die qñ crisis futura est in nocte. ſꝫ alijs paribꝰ vñr in nocte molestioꝛa pp cām dictā. DIXIT POSTEA. Cōmentat̃ secundaꝫ ꝓclonē. Et dicit q̄tuoꝛ. Primū est ꝙ in multis libꝛis hec scōa ps nō iuenit̃. Dicit 2° ꝙ ista ps itellīnda est de crisi que est ad salutē. Nā de crisi ad moꝛtē nō verificat̃. 3° dicit ꝙ hoc est bñ dcm̃: qm̄ eūant̃ mali hūoꝛes in tali crisi. necāriū est ergo subseq̄ qetē remota cā maloꝝ accñtiū. Dixit 4° ꝙ bñ dixit vt in pluribꝰ: qꝛ plurimuꝫ crises terminant̃ ad salutē nisi in moꝛbis pestilētialibꝰ. cā aūt q̄re crisis in pestilētialibꝰ est plurimū ad moꝛtē. est qꝛ in illis moꝛbis coꝛrūpunt̃ pncipia vite que sunt spūs vitales et hūoꝛes coꝛdis. ¶ Nā vt dī pma q̄rti. in illis putrefiunt hūiditates coꝛdis ꝛ spūs vitalis a veneno deficit.

Contra dicta primo litteraliter videt̃ ꝙ nomē crisis nō dicat̃ ꝓprie de alteratione: ſꝫ de cōmotiōe añte ex Gal. pmo de crisi. cap̊ vltimo sic dicēte. Et illa qdē dicta cōmotio apud me dignioꝛ est noiari crisis ꝙ̃ alteratio que aduenit post ipsam. ¶ Dic dī hoc nomē crisis sigñare alteratione dictā cōnotando cōmotionē antecedēteꝫ vt vult Gal. 3° de crisi circa mediū libꝛi: vbi ꝯsumptiōnē moꝛbi noiat crisiꝫ. nō oēm: ſꝫ illā que fit cū ista cōmotione dicta: vbi postq̄ꝫ posuit plures modos ꝯsumptionis moꝛbi ad salutē. ꝛ dicit ꝙ ꝯsumptio paulatina dī sanatio nō crisis. addit cām dicēs: ꝛ cū crisi qdē neciū est vt fiat euacuatio plurima vel exitura egrediēs in aliquo mēbꝛoꝝ cū diuersa cōmotiōe ꝛ maligna. ꝛ pꝫ cū ponat tres spēs alteratiōis ad salutē. quarū due sunt cū eūatione: ꝛ 3ª sine eūatione vel apate: ꝛ ponit q̄tuoꝛ spēs alteratiōis ad moꝛtē: q̄rū due sunt cū euacuatione vel apostemate: ꝛ due non. Et illas que sunt cū euacuatiōe vel apostemate vocat crises: qꝛ ipse vult vere alterationē esse crisiꝫ. Sed nomē crisis sumit̃ pncipaliꝰ ab illa cōmotiōe ꝙ̃ ab alteratione. talis. n. alteratio absolute dicit̃ aut sanatio aut moꝛdificatio. Sed ꝙ dicat̃ crisis est pp cōmotionē illā. Et hūc sensum dixit Gal. pmo de crisi loco allegato. ꝙ commotio est dignioꝛ nominari crisis ꝛc̃. i. illa a qua tāq̄ꝫ a foꝛmali sigñato aliq̄ denoiat̃ crisis. Et iō digniꝰ a quo sumit̃ rō nois illiꝰ: nō tñ ꝙ ista sit res que est crisis. ¶ Attēde tñ ꝙ pluries iuenit̃ ꝙ doctores sumūt crisim ꝓ cōmotione antecedente. qñq̄ꝫ ꝓ euacuatiōe. qñq̄ꝫ ꝓ alteratiōe: ꝛ ad hūc sensuꝫ diffinit̃ hic.

¶ Scđo querit̃ quare crisis vtplurimū est ad sanitatem. ¶ Respōdēdū ꝙ plurimū nā insurgit ad eūanduꝫ materiā cū dñio: ꝛ ide seqtur salus. ſꝫ in moꝛbis pestilētialibus: qꝛ radix putredis est in humiditatibꝰ coꝛdis. iō nā euacuante simul deficit virtus vtplurimū ꝛ moꝛiunt̃.

¶ Tertio querit̃ vtruꝫ cōmotio añs ꝛ eūatio semꝑ fiant in vno paroxismo. hic sine argumētis dicēdū ꝙ ꝯtingit in eodē paroxismo ambos motꝰ. ꝛ est 2° ꝯtigēs oppositū. nec opꝫ si v̄tus agitat mām ꝙ pp hoc moueat̃ ad putredinē. ꝛ ita iueniunt̃ f̄m istas ꝯtingētias varie auctes doctoꝝ. Sꝫ qꝛ Gal. facit mētionē ꝙ accñtia sūt in nocte seuioꝛa.

Dubitatur Utrum crisis nocturna sit perfectioꝛ ꝙ̃ diurna. Et arguit̃ ꝙ nō. illa crisis est perfectioꝛ alijs paribus que cuꝫ leuitate maioꝛ est: vt. s. ꝑticula pma. afoꝛismo 2°. Sꝫ diurna crisis est cū leuitate maioꝛi cuꝫ accñtia in nocte sint seuioꝛa. g̊ diurna crisis est ꝑfectioꝛ. ¶ 2° sic. eo tꝑe accidit ꝑfectioꝛ crisis quo tꝑe v̄tus est foꝛtioꝛ. g̊ in die alijs ꝑibꝰ v̄tus est foꝛtioꝛ. g̊ in die crisis accidit ꝑfectioꝛ. maioꝛ pꝫ. qꝛ crisis fit a v̄tute. ꝛ minoꝛ pꝫ. qꝛ in die v̄tus vigoꝛat̃ ab influxu solis q̄ deficit nobis in nocte. ¶ 3° tūc fit crisis laudabilioꝛ cuꝫ humoꝛes faciliꝰ mouent̃. ſꝫ in die faciliꝰ mouent̃ humores. g̊ ꝛc̃. maioꝛ est manifesta: sed minoꝛ arguit̃: qꝛ tꝑe vigiliaꝝ ꝛ motꝰ magis faciliter mouent̃ humoꝛes: ꝛ tꝑe somni difficiliꝰ: eo ꝙ sōnus oēs retinet eūones excepto sudoꝛe. ſꝫ nox est tēpus doꝛmiendi. ꝛ dies vigilādi. ergo ꝛc̃. ¶ Cōfirmat̃ qꝛ in die sūt vie magis apte et poꝛi pp aeris caliditatē. g̊ hūoꝛes faciliꝰ eūant̃. ¶ Cōfirmat̃ 2°: qꝛ dies ꝓpoꝛtiōat̃ estati. nox v̄o hyemi: ſꝫ estiuales crises sūt faciliores ꝛ ꝑfectioꝛes: ꝛ hūoꝛes ad currendū factioꝛes. ergo ꝛc̃. ¶ Cōfirmat̃ 3°. qꝛ frigus ipedit crisiꝫ: vt 3ª q̄rti. 2° cap̊ dī. ꝛ pp hāc cām ipedit crisiꝫ cōpletā frigus vehemēs. ¶ 4° per crisiꝫ nocturnā alijs paribꝰ plus debilitat̃ v̄tus ꝙ̃ per diurnā. qꝛ plus a ꝯsuetudine remouet̃: cū cōsueti sint hoies in nocte qetari. in die v̄o operari. ¶ 5° crisis fit tūc laudabilioꝛ ꝛ magis perfecta cū paroxismi sunt molestioꝛes ꝛ foꝛtioꝛes: vt 3° de crisi ꝛ 2ª q̄rti. cap̊ 2°. sed in die sunt paroxismi molestioꝛes ꝙ̃ in nocte. vñ pma q̄rti febꝛis diurna dicitur esse longioꝛ ꝛ deterioꝛ ꝙ̃ nocturna. ¶ Ultimo crisis mala ꝛ ad moꝛtē fit sepius in nocte ꝙ̃ in die. ergo bona econtra fiet sepius in die ꝙ̃ in nocte.

In oppositum arguit̃ sic. Tūc fit ꝑfectioꝛ crisis cū v̄tus magis stimulat̃. vt 2ª q̄rti. cap̊ 2° dī ꝙ fit in statu: ſꝫ magis molestat egritudo in nocte. vt dī h̄ in cōmēto. g̊ ꝛc̃. ¶ Cōfirmat̃: qꝛ tūc fit ꝑfectioꝛ crisis cū caloꝛ est magis foꝛtificatꝰ: ſꝫ magis est foꝛtificatꝰ in nocte cū tūc fit vnitꝰ in iterioꝛibꝰ. g̊ ꝛc̃. ¶ Ultio tūc fit ꝑfectioꝛ crisis cū sepiꝰ mouet̃ nā ad crisiꝫ. qꝛ ipsa facit de possibilibꝰ qđ est melius. ergo cuꝫ in nocte sepiꝰ fiat crīas. ideo in ea fiet crisis perfectioꝛ.

In ista questione faciā tres ꝑuos articulos. In p̊ videbit̃ q̊ tꝑe magis ꝯtigat crisis aut de die aut de nocte. In 2° ponet̃ opi. Cōciliatoꝛis in isto q̄sito. In 3° videbit̃ positio alia illi ꝯ̄ria.

Quantum ad pmū notā duꝫ pmo ꝙ crisis pōt sumi ꝓ alteratione moꝛbi ad salutē vel moꝛtē. pōt 2° sumi ꝓ eūatione vel ꝑmutatiōe māe. pōt 3° sumi pro cōmotione antecedēte eūationeꝫ ꝛ quolibet istoꝝ modoꝝ sumit̃ hic. ¶ Nō 2° ꝙ crisiū q̄dā est cōpleta. q̄dā icōpleta. ꝛ de vtraq̄ꝫ est sermo. ¶ Nō 3° ꝙ cāruꝫ crisis q̄dā sumunt̃ a supioꝛibꝰ: quedā ab inferioꝛibꝰ. a superioꝛibꝰ sicut v̄bi grā. in fluxu lune amicabili adiuuāte ad māe expulsionē. Nā qꝛ luna est mater hūiditatū mūdi. vt dicūt astrologi. iō mouent̃ maxie a luna vt appet de fluxu maris. 2° metheoꝛoꝝ. Et iō imaginādū est v̄tutē in diebꝰ creticis recipe a luna ifluxū iuuātē ad expellēdū humoꝛē nociuū ab iferioꝛibꝰ. sicut v̄b i grā. v̄tute ꝛ dispōne māe. Nā mā cū multū molestat irritat virtutē ad expellēduꝫ. Et iterū cū mā est digesta di ꝯōne in nocitiuo modo supꝛa dicto afoꝛismo 22° pꝛime ꝑticule. v̄tus per ꝓprietates currētes inter ipsam ꝛ mām alterat mām

alteratiõe mouēte eā exteri⁹. vel iclināte ad talē motū.
pñt eē ēt mlta alia iuuatiua: vt colligit z° q̃rti. cap̊ z°. ⁊ p̊
de creticis: ⁊ pñt eē ēt multa ipediētia. nā crisis futura p
sudorē ipediret a forti frigore: a forti timore: a forti flu/
xu: vt pluries p̄ma quarrti colligi pōt: ⁊ p̄mo de creticis.
❡ Nō 4° q̄ in nocte calor reuocat⁹ ad itra maxie vacat
nālib⁹ opib⁹. p̄mo qr est vnit⁹ magis. z° qr est bō absolut⁹
ab aīalib⁹ opōnib⁹. ⁊ hoc pōt p pte colligi. z° q̃rti. caplo
4° cū dixit. et scias q̄ egritudines ⁊ accñtia fortiora fiūt
in nocte. ppterea q̄ calor est occupat⁹ in digerēdo mām.
❡ Tūc sit ista ɔclō rñsiua ad argumentū pluries ɔtingit
crisis in nocte q̄ȝ in die stāte pari lōgitudine vtriusq̄ȝ: su/
mendo crisiȝ p euacuatione ⁊ cōmotione añte. Probat
ɔclō. in nocte plures ⁊ fortiores sunt cāe faciētes ad hoc
vt sit crisis q̄ȝ in die. g̊ ⁊c. Assumptū pbat p̄mo ex parte
supcelestiū: qr luna maxie dñat in nocte. ⁊ ipsa p̄bet suo
ifluxu adiutoriū in mouēdo plus q̄ȝ in die. z° vt⁹ caloris
nālis est magis itenta opōni nāli in nocte q̄ȝ in die. ⁊ cuȝ
expulsio sit nālis opatio: seqt̃ vtutē illi magis vacare in
nocte q̄ȝ in die. 3° mā magis molestat in nocte ⁊ stimulat
q̄ȝ in die. tū qr agitat̃ a calore. tū qr idē motus factus ab
ea est in nocte magis molestus pp ɔsuetudinē qescendi.
❡ Ex istis potestis iferre p̄mo cāȝ q̃re plures moriunt̃
in nocte q̄ȝ in die. p̄mo qr in illa pluries ɔtigit pugna for/
tis que est in crisi. z° qr mā magis mouet̃ pp lune dñiuȝ.
3° qr ille mot⁹ ē magis molest⁹ ⁊ nociu⁹ q̄ȝ in die. 4° qr de/
ficit iflux⁹ solis p quē vtus resistit ipressioni male. 5° qr il
la hora mãe male simul cū spū mouent̃ ad itra vsus mē
bra nobilia: ⁊ sic magl sūt lesiue. ❡ z° pȝ q̃re iundatiões
terremotus ⁊ vēti maxime fiunt in nocte. ❡ 3° apparet
alia cā q̃re accñtia seua sūt in nocte alr̄ q̄ȝ i die: vt ponit
Hal. in cōmēto. ❡ Sȝ ɔ̄ ɔ̄nē arguit̃ sic. nox pportionat̃
hyemi. in hyeme āt pauciores fiūt crises. g̊ in nocte pau/
ciores fiūt crises. Dic dī q̄ i qbusdā nox pportioat̃ hye
mi. nō tñ ē oimoda silitudo. nā i hyeme pp frig⁹ diu du/
rās sūt hūores valde fridiores ⁊ g̊ssiores q̄ȝ estate ⁊ imo
biliores. ita q̄ plus fac̃ h̄ ad corꝝ qetē q̄ȝ caloris reuoca/
tio ad corꝝ motū: sȝ i nocte ē eɔ̄. Negat̃ g̊ ɔ̄ña argumti.
❡ z° ɔclō. crisis p alteratiõe sepius fit nocte. pȝ: qr statiȝ
post euacuationē incipit alteratio. ergo cuȝ euacuatio se/
pius fiat in nocte: sequit̃ q̄ sepius in ea incipit alteratio
que est crisis. Et ideo alÿs parib⁹ sepius fit in ea.

Quantum ad z^m articulū nō p̊ sequēdo viā Côci/
liatoris q̄ ad pfectionē crisis requirit̃
ipsaȝ eē cōpletā p totalē eūationē mãe morbū faciētis.
❡ Nō z° q̄ hic nō loqt̃ nisi de crisi salubri. Naȝ ex quo
cōpam⁹ in pfectiōe crises: mortifere āt nō sunt bone di/
cēde: seqt̃ q̄ hic solū de salubri intelligat̃. ❡ Nō 3° q̄ in
crisi salubri vtus dñat̃ mãei ⁊ nō eɔ̄. alr̄. n. crisis nō erit
salubris. ❡ Nō 4° q̄ influxus lune facit magis ad expel
lēdū malā māȝ q̄ȝ solis iflux⁹ facit ad h̄ vt vtus resistat
ipressioni male mãei. ❡ 5° nō q̄ alÿs pib⁹ mā subdñan/
te plus facit ad crisis pfectionem id qd̄ adiuuat ad mãe
expulsionē q̄ȝ id qd̄ adiuuat ad resistēdū mãei. pȝ. nā v/
tus nō idiget tali adiutorio: aut modicū idiget ex quo iā
dñat̃ ⁊ mām digerit ita q̄ nō multū pōt iprimē: sȝ bñ in
diget adiutorio ad expellēdū. Nā sepe videmus digestā
māȝ nāȝ nō posse cito expellere. Et iō morbū paulatine
terminari. ❡ Tūc sit ista ɔ̊. alioꝝ pitate supposita crisis
est apta pfectior fieri in nocte q̄ȝ in die. pbat̃: qr iuuamē
ta q̄ hēnt̃ in nocte merito noctis oia faciūt ad citā ⁊ cō/
pletā victoriā mãei: ⁊ ista q̄ hēnt̃ in die faciūt ad resistē/
dum mãe: vt pȝ ex notatis. naȝ calor retrahit̃ ⁊ vnit̃: mā
fit magis mobilis: lune adiutoriū ad mouēduȝ aduenit.
Sȝ pp p̄ma iuuamēta magis pficit̃ crisis salubris q̄ȝ pp
scdā. g̊ ⁊c. ❡ Confirmat̃. dies vt sic nō videt̃ fortificare
nisi crises in qb⁹ mā mouet̃ ad cutē: sed ille nō sunt pfe/
cte itra alias. imo debiles. Nox aūt hȝ alias q̄ sūt pfecte
ɔfortare. g̊ seqt̃ q̄ pfectior absolute fiet crisis i nocte q̄ȝ
in die: ⁊ super hoc multum se fundat Côciliator.
❡ Hāc igit̃ sequētes opionē rñdēt ad argumēta añ oppo/
sitū facta. ❡ Ad p̊^m rñdet Côciliator negādo assumptuȝ
qr vt dic̃ nō coronant̃ nisi fortissime agonicātes: ⁊ ita nō
plene vicit nā nisi fortiter pugnās in qua pugna accñtia
sūt fortia. sȝ hec rñsio repugnat Hal. p̊^a hui⁹. cōmē. zo. nā
vnā ɔditionē ponit crisis pfecte q̄ sit cū leuitate et qete
ifirmi. ⁊ Aui. z^a q̃rti. cap̊ de signis sigñantib⁹ crisiȝ bonaȝ
idē vult cū dic̃. ⁊ illi⁹ crisis. s. pfecte cōplemētū ē aduēt⁹
trāqlitatis ⁊ leuitatis. hic dixit crisis pfecte ɔditionē eē
vt sit cū qete ⁊ leuitate corpis. s. in ei⁹ cōplemēto: qr mā
est eūata totalr̄: ita q̄ ista qes est post eūonē: sȝ añ ⁊ in ea
sunt accñtia fortia si crisis dȝ eē pfecta: ⁊ h̄ isinuāt dicta
Auic. in aucte allegata. ❡ Ad z^m dī q̄ añs est vex alioꝝ
pitate posita. mō vtus ⁊ si in die sit fortior ad resistēdū
cais iprimētib⁹ pp solis ifluxū: in nocte vtus est potētior
ad expellēdū māȝ pp lune adiutoriū. ❡ Ad 3^m negat̃ as/
sumptū p maiori nisi alioꝝ ponat̃ pitas. nā q̄ȝuis hūores
difficili⁹ moueant̃ si vt⁹ expulsiua sit fortior stat pfectio
nē fieri crisiȝ. minor ēt ē falsa q̄ in nocte difficili⁹ mouē/
tur. nā q̄ȝto magis p friditatē imobilitant̃ tāto magis p
ifluxū a luna receptū ad motū habilitant̃. Et cum dī q̄
sōnus imobilitat hūores: dī q̄ in cōmotiōe añte nō ob/
stāte q̄ sit nox ifirm⁹ nō dormit. ❡ Ad ɔfirmationē dī
negādo q̄ oēs vie sint magis apte in die nisi pori cutis.
vl̄ z° dī q̄ plus fac̃ lune iuuamtū ⁊ vnio caloris ⁊ stimu/
latio vtutis ad pfectionez crisis nocturne q̄ȝ viaꝝ aptio
ad pfectionē crisis diurne. ❡ Ad scdam ɔfirmationē pȝ
in pōne. ❡ Ad tertiā ɔcedit̃ q̄ frig⁹ ipedit crisiȝ cū fue/
rit nimiū: sȝ tñ in nocte sunt alia magis pmouētia q̄ȝ fri
gus ipediat. pterea mlte sūt noctes nō mltuȝ fride vt no
ctes estati. ❡ Ad 4^m negat̃ assūptū: qr si plus a ɔsueto p/
mutet̃ tñ ex alia pte ex celeri male mãe expulsiōe magl
alleuiat̃. ❡ Ad 5^m dī q̄ stāte pitate ex pte mãe peximi
sūt fortiores i nocte. auctoritas āt Aui. nō vult oppositū
d̄ diurna ⁊ nocturna: sȝ tu h^c vide. ❡ Ad vlti^m negat̃ ɔ̄ña.

Quantum ad 3^m articulū supponēdū q̄ alioꝝ po/
sita paritate vtute exñte fortiori ⁊ hu
moribus habiliorib⁹ ad motū exñtibus sit pfectior cri/
sis. ❡ Supponēduȝ z° q̄ in nocte nō pōt hēri tam bon⁹
solaris iflux⁹ sic̃ in die: qr in nocte semp est sol sub hemi/
spio nr̄o. ❡ 3° supponendū q̄ nō repugnat de die ifluxū
recipi lunarē eque bonū sic̃ de nocte. Nā luna ita stat de
die sup nr̄m hemispiū sic̃ de nocte. ❡ 4° supponēdū est
humores in die a solis caliditate mollificati et a vigilia
spūs aut agitatione. nā aliter cā nō assignaret̃ q̃re sōnus
⁊ qes phibent opōnē catartici: ⁊ vigilia ⁊ mot⁹ augēt: vt
in cōmēto illius aforismi. Cū volueris. ❡ Ex his ponit̃
ɔclō rñsiua. perfectior pōt ɔtingere crisis in die q̄ȝ in no
cte. nā ex parte lunaris ifluxus eque bonuȝ pōt recipi de
die sicut de nocte ⁊ vtus pp solis influxū est fortior ⁊ hu
mores ad motū pñt esse eque parati. g̊ plures ⁊ fortiores
cause ad perficiēdā crisim pñt ɔiungi in die q̄ȝ in nocte.
assumptū pȝ ex supponibus ⁊ ex cōmēto sequit̃ q̄ perfe/
ctior pōt esse crisis in die q̄ȝ in nocte alÿs paribus.

Ad argumēta in oppositū. Ad p̊^m ɔcedit̃ assum
ptū alÿs pib⁹. mō ɔstat q̄ in die
vt⁹ est fortior q̄ȝ i nocte. cū g̊ miori stimulo poterit eque
pfectā crisiȝ fac̃. ❡ Ad z^m dī calorez magis eē fortifica
tū in die pp solē q̄ȝ in nocte pp clausionē. ❡ Ad 3^m nega/
tur maior: qr crisis nō fit a nā nisi vt stimulata: ⁊ iō agit
qñ stimulat̃ ⁊ sepi⁹ agit qñ sepi⁹ stimulat̃. ❡ Ad argumē
ta vo p alia pōne pȝ facil̄r rñsio.

In vētris fluxib⁹ mutationes egestio nū iuuāt si nō ad mala trāsmutanť.

ℂ Cōclusio aforismi est ista: mutatiōes egō nuз cū nō sūt ad res peiores signāt bonū in fluxib⁹ ventris. pbať. iste signāt corpis cōpletā aut q̄si cōpletā mūdificatiōe: talē aūt seqť sanitas in fluxu ventris. ġ iste signāt sanitatē. Et p ɔn̄s bonū assumptū cuз ɔn̄ia in notatis declabiť. ℂ Circa hūc afori^m nō ꝙ per vētrē: ƺ plura itelliganť in diuersis locis ab Hipp. vt dicū est aforismo 2°. hic itelligimus vētrē iferiorē. s. itestina. ℂ 2° nō p fluxū ventris iportari oēm expulsionē rei p̄ternāliter fluide a corpore per viaз intestinoꝝ ex ano. ℂ Nota 3° ꝙ per egōnes debemus itellere oēm talē reз per viā ani a corpore egredietē ex ɔcauitate itestinoꝝ siue fuerit superfluitas p̄me digōnis siue hūor siue q̄cūq̧ alia res vt ptes mēbroꝝ. ℂ 4° nō ꝙ istas egestiones iuuare itelligiť p viā signi: qꝛ sūt signū bonū vt dicit Hal. in cōmēto. ℂ 5° nota ꝙ mutationes egōnū pn̄t dici: aut qꝛ simul pl̄es res varie: aut in colore: aut in mō sube expellanť: aut qꝛ successiue expellāť. p̄us aliq̄ quorūdā modoꝝ: posteri⁹ alie alioꝝ modoꝝ. ꝛ puto Hippo. itedē mō 2° pp modū loquēdi cū dicit. Si nō ad mala se transmutauerint. nō. n. dicim⁹ egōnes trāsmutari ex vna dispōne in aliā si simul expellanť diuersoꝝ modoꝝ. ℂ His hitis cōiter solet hic aforismus ita verificari notando ꝙ ista mutatio egestionū aut est añ signa digōnis: aut post. si fit ante signa digōnis dicūt eē malas. qꝛ signāt peccatū plurīū materierū ɔ̄ quas alys parib⁹ difficili⁹ pugnat v̄tus. ƺ si appent post signa cōplete digōnis. tūc signāt bonū: qꝛ signāt māз malā multiplicē ꝭm oēs suas ptes varias victā a v̄tute. ℂ Et hec expō pōt roborari ex Auič. 2° q̄rti. cap̄ de signis sumptis ex egōne ita dicente. diuersitas coloris ei⁹ qō egrediť de egōne est laudabilis in duabus horis nō alibi. q̄ruз vna est diuersitas cretica post digōneз in die cretico ꝛ signo cretico: ꝛ altera est post potatiōnē solutiuā ptrāseūtē fortē ꝛ signāt in duab⁹ dispōnibus mundificationē corpis expectatā. in alys v̄o signāt adustionē ꝛ multitudineз hūoꝝ corruptoꝝ. ℂ Nō 6° ēt post signa digōnis stat malā māām q̄ p̄us latebat moueri: aut ex noua cā fieri fortē adustionē mēbroꝝ ex qb⁹ cāis illa que egredienť in fluxu erūt peiora q̄ illa q̄ egrediebanť añ signa cōplete digōnis: ꝛ cuз isto mō ad deteriora fiat mutatio erit signuз malū. iō ad hec cauēda addit Hipp. si nō ad malū se trāsmutauerūt. ꝛ itelligo gn̄alr̄ de oi vehemēti malitia q̄ in cōmēto explicabiť. ℂ Hic modus exponēdi est clarus ꝛ roborat⁹ auc̄te Auič. expssa vt vidistis. sed qꝛ Hal. nō limitat rē. iō fortasse dici posset ꝙ cū accidit flux⁹ hūoralis est plīmū ex mō vł vitio hūoris ꝛ peccātes sunt illi q euāť iteriз ēt nō solus peccās hūor euāť: ƺ ēt cū alio pmixt⁹: ƺ sua nimia q̄titate tegit aliū ꝛ occultat. Cuз aūt peccās hūor fuerit q̄si tot⁹ euātus: qꝛ in fine relaxata sunt mēbra pp morbi diuturnitatē ēt satis de alio hūore nō multū peccāte: ƺ valde remisse peccante euāť ꝛ pp paucitatē hūoris p̄ncipalr̄ peccantis iste min⁹ tegiť et pōt manifesti⁹ appere. hoc ergo mō ex tali mutatiōe tñ nō ad maligniorē humorē signāmus purgationē corpis ab hūore cuius magna erat quātitas ꝛ forte peccātis. Et iō spamus certā salutē qō q̄uis nō sit sp veruз. tñ qꝛ q̄nq̧ imo plurimū verificať. iō Hippo. posuit istū aforismū. Sufficit enī ad hoc vt aliqō dicať signuз bonū ꝙ vtplurimū significet bonū. ℂ Ego aūt multotiēs sum exptus ꝙ cū p̄mo icipit fluxus valde choleric⁹ acutus iteriз dū in sua acutie p̄seuerat nō suз vicin⁹ fini ƺ q̄n iā ex mordificatiōe hēt min⁹ ꝛ i colore video min⁹ māifesta signa cholere: tūc qꝛ flegma magis apparet appropinquat sanitas. Et hec mihi videť verior expositio: qꝛ si dicať diuersitatem coloꝝ nō esse laudandaз in egestione nisi in casibus ab Auicen. descriptis cōceditur de diuersitate simul apparente: sed cum apparet successiue nō opз. nec opз ꝙ plures humores peccātes significet vt patet ex mō assignato. Cōmentum Haleni.

Diuersitates ꝛc. Hal. i cōmēto facit duo. Prio verificat p̄mā partem. Scōo exceptionē. ibi 2ª [Ubi tñ.] De p̄ma dicit ꝙ diuersitates egestionū et mutatiōes eoꝝ signāt purgatiōes multoꝝ diuersoꝝ hūoꝝ. et dāt fiduciā mundificationis corpis ꝛ sanitatis: ꝛ itellige hic de mutatiōe successiua: ꝛ intellige ꝙ hoc faciūt vtplurimū. Plurimuз enī in p̄ncipio q̄n mutari debēt egestiōes. hoc mō nō vnicus hūor euāť: ƺ plures ꝛ diuersi ꝛ mutanť egestiones in colore ꝛ mō sube nō per noui humoris exitū ꝭm spēm a p̄existētib⁹ dn̄tys: ƺ per diminutioneз maligniotis dn̄antis vt dcm̄ est in scōa expōne. vel dic istud esse verū post signa digōnis. VBI TAMEN. Hic verificat exceptionē di. ꝙ hoc dcm̄ est veꝝ nisi iste egestiōes in hac trāsmutatione nō trāsmutenť ad malignas respectu p̄egredientiuз. tunc enī hāc mutationē stare significaret malū. Sed cū multis ꝛ varys modis ɔtigat istā trāsmutationē ad maluз fieri de duab⁹ valde malignis trāsmutatiōibus fecit mētionē ꝛ per istas tāq̄ per exēpla itelligamus vīr alias di. ꝙ si mutenť ad māās significātes mēbroꝝ solidoꝝ eliquationē ꝛ corporis dissolutionem: aut corruptionē ꝛ putrefactionem nimias sunt male. ℂ Sicut verbi grā. egestio vnctuosa de qua fecit mētionē Hipp. p̄mo pnosticorum quā dixit signāre dissolutionē subalis humiditatis cū est fetens. de qua ēt dixit ꝙ corporis putredinē ꝛ corruptionē portēdit. Aly aūt sunt multi modi vt si ex flegmatica mutať ad sanguineā: aut excoriationeз: ꝛ sic de alys quos opз per istos itelligere. Aforism⁹. XV.

Vbi fauces egrotāt aut pustule in corpore nascuntur: considerare oportet egestiones.

ℂ Hippo. in aforis. itendit duas ɔclusiones. secūdā itendit ibi [Si v̄o fuerit ꝛc.] ℂ Prima cōclusio est. copora quoꝝ fauces egrotant: aut in qbus pustule nascuntur multe si egestiōes hēant humorales nō sunt nutrienda nutricatiōe resumptiua. pbať. ista corpora sunt egra vel apta egrotare māli egritudine. ergo nō sunt pura. ꝛ cuз sic sunt nō pura nō sunt ergo nutricatiōe resumptiua nutrienda. assumptuз in notatis declarabiť. ꝛ consequentia tenet ex aforismo. 10. secunde particule.

ℂ Si enim cholere fuerint corp⁹ egrotat: si v̄o sanis similes certum est corpus nutriri.

ℂ Cōclusio secūda est ista ꝙ ista corpora dicta: si eoꝝ superfluitates fuerint similes perseuerāter superfluitatib⁹ sanoꝝ sunt nutrienda. Probatur: qꝛ itrinsecus sunt pura. ergo sunt nutriēda. assumptū ꝛ ɔn̄tia in notatis videbūtur. ℂ Circa aforismū nota p̄mo ꝙ hoc nomē fauces p̄ncipaliter ꝛ pp̄rie importat quasdam carnes glādosas positas iuxta radicē lingue ꝛ in capite gutturis nāliter superfluitates cerebri receptiuas: ꝛ dicunť 3ª aforismoruз farvuiges: ꝛ 9ª terty: dicunť aūt ꝭm Isidoruз fauces a fando vel fundendo vocē. ℂ Scōo mō sumiť et ampliať hoc nomen ad significandū omne membrū qō est p̄ncipalis enunciatoriū sicut predicte sunt cerebri ꝛ subascelle cordis ꝛ inguina epatis. ℂ Tertio ampliať hoc vocabuluз pro omni mēbro debili respectu alterius q̄uocūq̧ sumatur: verificatur aforismus maxime p̄mo mō: q̄a pluries

egrotant. cum sint enuntiatoriū membri plurimas pro-prias superfluitates hn̄tis. s. cerebri qđ est q̄si totius ca-minus vapores vndiq̄ʒ recipiēs ⁊ in flegmata sui frigidi tate redigēs. ¶ 2° nō ꝙ fauces egrotare: aut pustulas in corpore nasci debemus intelligere a causa humorali cor-porea: non a cā p̄mitiua solū: vt percussione vel occursu rei pustulas facientis vt vrtica. ¶ 3° nota dcm̄ esse. ⁊ pu-stule. ad denotādū ꝙ nō loqtur hic de illis que sunt ma-nifeste egra. sed de illis que sunt: aut neutra: aut sana: in quib⁹ tamē iste pustule apparēt vt in scabidis: aut saltē loquit̄ hic de neutris. pustule enim dicunt̄ parua aposte mata que ab Auicē. bothor dicunt̄. ¶ Nota 4° per ege-stiones nō soluʒ itelligi superfluitates p̄me digestionis: sʒ oēs supfluitates sensibil̄r expellende: sicut vrina ⁊ spu ta ⁊ sudor ⁊ talia. Et tunc per egestiones cholericas intel ligimus humorales. s. cum permixtione humoꝝ maiori q̄ʒ debeāt vel in sanis appareāt. ¶ Cholera. n. sumit̄ pro cōi ad oēm hūorē vt ifra. si febris aut cholera nō hēat. ⁊ ita hic ꝓportiōabil̄r sumit̄ cholericū gn̄al̄r ꝓ humorali. ¶ Nō 5° ꝙ corp⁹ egrotare pōt itelligi duob⁹ modis. vno sciʒ q2 sit actu egrū. alio mō q2 sit paratū ab itriseco ca-dere in egritudinē. Et hoc 2° mō sumit̄ hic. ¶ Ultio nō ꝙ si fauces egrotāt vel pustule nascunt̄ mō dicto signuʒ est ꝙ mā est mala in corpore stimulās v̄tutē ad expulsio nē cū ad ista mēbra mādet stōchus ⁊ epar: ⁊ alia p̄ncipa-lia remanēt mūda. Et ideo cibi digestio ⁊ supfluitatis ex pulsio dʒ eē silis sanoꝝ ⁊ eʒ. sʒ qn̄ egestio est similis ege stioni sanoꝝ significat̄ corpus esse intrinsecū mundifica tum per hāc trāsmissionē humoꝝ ad faucem vel cutē: et sic corpus dʒ nutriri. sed si nā nō totā mām trāsmisit re-māsit de ea in venis ⁊ p̄ncipalib⁹ mēbris. ⁊ iō cū aliq̄ ex supfluitatib⁹ vt fecib⁹ vel vrina vel aliqd de ea egredit̄. ita vt tn̄ egestio dicēda sit humoralis. ⁊ iō hūorositas su perfluitatis significat corpus esse itrinsecus abūdās ma lis hūoribus: ⁊ sic nō purū nec nutriēdū. ¶ Attende tn̄ hoc verificari duabus ꝯditionibus seruatis. vna ꝙ ege-stiones sint tales ꝑseuerāter nō vnica vel duab⁹ vicibus. nā in pestilētiali feb. qn̄q̄ʒ nō apparēt egestiōes choleri-ce imo similes sanis. secūda ꝯditio ꝙ taliū supfluitatuʒ exitus nō fiat a cā p̄mitiua: puta medicina assumpta vel cibo medicinali vel errore aliq̄ ⁊c. Cōmentū Gal.

In isto aforismo. Gal. in cōmēto facit duo. p̄mo cōplet l̄ram aforismi per supplemēta. 2° veri ficat eū. 2° ibi [Unde aūt Hippo.] Dicit pri-mo ꝙ Hipp. posuit duo ꝯ̄ria ꝓ dispōnibus. s. corpoꝝ sup qb⁹ sign̄at̄ in afor. Et iō opʒ ꝙ eis corrn̄deāt ꝯ̄ria signata: sed q2 vnicuiq̄ʒ signoꝝ posuit vnū sign̄atū. nec illa ponit ꝯtraria. iō per ista que posuit dant̄ itelligi due ꝑtes supplēde ꝓ aforismi cōplemēto. Nā p̄mo signo dʒ apponi ꝓ sign̄ato vltra illud qđ est expressum opposi-tū signati expressi in 2° signo ⁊ ecōtra. dicet̄ ergo isto mō supplēdo vbi fauces egrotāt ⁊ pustule in corpe nascunt̄. opʒ ꝯsiderare egestiōes: q2 si fuerit cholerice corp⁹ egro-tat ⁊ nō sum⁹ certi ꝙ debeamus ipʒ nutrire. Sʒ si fuerit sil̄es sanis corp⁹ nō egrotat ⁊ certū est ip̄m debē nutriri. VNDE AVTEM. Mō aūt verificat aforismū ⁊ di-uidit̄ in tres ꝑtes. p̄mo ōn̄dit qūo fauces egrotāt ⁊ vnde pustule in corpe nascunt̄. ¶ 2° ōn̄dit q̄re ad sign̄andū ꝓ positū opʒ ꝯsiderare egōnes. ¶ 3° verificat ambas ꝯclo nes. ibi 2° [Hippo. aūt.] De p̄ma dicit se alibi mōstrasse ꝙ nā regitiua aialiuʒ que est v̄tus expulsiua expellit hu mores malos de mēbris p̄ncipalib⁹ ad loca debilia: ⁊ qn̄-q̄ʒ a corpe expellit fluxu vētris aut vomitu aut sudore: sʒ multotiēs cū mām mouet ad cutē pori sunt clausi ⁊ mā est viscosa. ideo adheret cuti: ⁊ ibi cāt vlcera ⁊ pustulas. qn̄q̄ʒ v̄o ad fauces mittit̄ que faciliter recipiūt hūidita-tes a capite trāsmissas. ḡ harū egritudinū est hūor in cor pore peccans. ¶ De ꝑte 2ª dicit ꝙ opʒ ꝯsiderare Utruʒ hec v̄tus totā mām peccātē a mēbris nobilib⁹ expulerit ad ignobilia ⁊ debilia aut nō totā: sʒ remāserit multa ꝑs in mēbris nobilib⁹. Et hoc intelligit̄ per exeūtia: q2 si nō tota expulsa est: necesse est egōnes vel alia exeūtia appa rere hūoralia cū ꝑmixtiōe humoꝝ: cū vlcera illa sint ex cholera vel sanguis itensiōe: que itensio fit ꝓpter chole-rā. ⁊ supple si toti humores sunt diffusi ad hec ignobilia mēbra: tunc iteriora sunt mūda ⁊ supfluitates sunt sil̄es sanis. ¶ De ꝑte 3ª dicit Hippo. hoc voluisse ꝙ corpa hec in qb⁹ iste supfluitates vnunt̄ p̄us debēt mūdificari q̄ʒ nutriri: sʒ si nutriant̄ nō mūdificata magna fieret lesio: sed si exeuntia corpus sunt similia sanis. vt dr̄ corpus est mundificatum: ⁊ debet nutriri ad sensum dictum.

Dubitatur Utrū per egestionem cho lericā pustulis nascētibus in corpe: sign̄andū sit sup corpis ipuritateʒ. Negatiue arguit̄ sic. egestio non sign̄at nisi sup mēbra infra diaphragma existētia: ergo nō sign̄at totius corpis impuritatē. Assumptu est Gal. p̄-mo ꝓnosticoꝝ. cap̄ de egestiōe: ⁊ p̄mo de crisi. cap̄ 5°. ⁊ se cūda p̄mi. vltimo cap̄. ¶ Scđo sic. egestio sumit formā in intestinis tm̄. igit̄ tm̄ super itestina significat. Assum-ptū est Auicē. decimasexta tertij. cap̄ p̄mo. ¶ Tertio si-gnificat solū super stōchū: q2 est supfluitas p̄me digōnis ⁊ solus stōchus facit hāc superfluitatē: q2 solus ipse dige rit digōne p̄ma. ¶ Cōfirmat̄. q2 si itestina possent p̄ma digōne digerere seqtur ꝙ clistere posset cōuenienter nu trire. ꝯn̄s est cōtra experientiā. tunc enī in squinātia mu sculoꝝ meri nō esset multū periculū cōtra Auicē. tertia tertij. ¶ Quarto stat egestiones puratas cū corporis im puritate. ⁊ ecōtra. p̄mū in pestilētiali pʒ in quo aliqn̄ est vrina bona: ⁊ ifirmus tēdit ad morteʒ. p̄ma q̄rti. ⁊ 2° pʒ secūda p̄mi. cap̄ vltimo. illa ꝑte. sanus cum dimittit.

In oppositum exercitiū frequenter egerit vir tus est Hippo.

In questione p̄mo ponent̄ notabilia. 2° videbi tur de q̄sito. ¶ Notādū igit̄ p̄ ꝙ nomen egōnis dr̄ multipl̄r. vt. s. dr̄ hic tn̄ de superfluita te digōnis p̄me. ¶ Nota scđo ꝙ cū in stōcho genitus est chilus ex cibo trāsmittit̄ a stōcho per portanariū ad ite-stina simul mixtū cū superfluitate que erat iepta ꝯuerti in chilū ꝑte supflua relicta: ⁊ illa est egestio cui cōmisce-tur in nāli dispōne cholera a chisti fellis ad itestina trā-smissa. ¶ Nō tertio ꝙ intestina sunt quodāmō recepta culū superfluitatis totius coporis precipue venaruʒ sto-machi ⁊ epatis. ⁊ multis exn̄tibus supfluitatib⁹ in dictis membris cum fece permiscent̄ vtplurimū ita ꝙ nō diu perseuerat humoꝝ taliuʒ multitudo in corpore: quin ꝑs notabilis ad itestina trāsmittatur. ⁊ cuʒ fece egrediatur. ¶ Quarto nota ꝙ lʒ stomachus hēt v̄tutē digerendi di-gestione p̄ma maiorē q̄ʒ alia membra a stomacho. tamē in itestinis reperit̄ ⁊ hec v̄tus tali digōne digerēdi lʒ de-bilior. ¶ Hoc notatū plane colligit̄ 4° de vtilitate par-ticularuʒ. ⁊ ab Auic. 16ª tertij. cap̄ p̄. ⁊ spāliter de itestino monoculo. et q2 digestio fit a mēbro a quo supfluitas ge nerat̄ ⁊ separat̄. iō ex istis patere pōt ꝙ cōtingit fecē su-mere suā subalem formā in stomacho: contingit etiaʒ il-lam sumere in itestinis cū in eis cōtingat p̄mā digestio-nē fieri. ¶ Contra arguit̄: q2 stomachus est ille qui sepa-rat a cibo feces ⁊ expellit: ergo nō intestina. assumptū su-mit̄ qnto de iterioribus. p̄mo cap̄ circa p̄ncipiū. vbi Gal. dixit ita. ⁊ virtus stōchi est que separat cibū quādo deco xerit ipsum ⁊ separat ab eo feces ⁊ eycit eas ad inferius.

Dic

Dic dicit ꝯcedēdo stōchū hoc plurimū facere. ſ3 ex isto
nō ſeqtur ꝙ nūꝙ̄ fiat ab itestinis. imo aliqñ fit ab eis:ꝛ
hoc ꝯcipit ex mō loquēdi Aui.16ª terty.cap̊ p̊. ¶ Quito
nota. ꝙ nō est icōueniens vnū signū significare ſup plu
res corpis diſpōnes vnā ſigñando mediate aliā imedia/
te.nā effect⁹ hēt ples cās ꝛ imediati⁹ ſup imediatā ſigni/
ficat:mediate ſup mediatā. ¶ Sexto nota ꝙ l3 fex ime
diate fiat a stōcho: tñ ipſa3 eē hūoralē pōt fieri a stōcho
ꝛ a multis alys cais: vt ſi i stōcho gñet flegma qd̄ egōni
cōmiſceat fit hūoralis a stōcho.ſi vō ab epate vel ſplene
vl toto corpe trāſmutat talis hūor ad itestia:tūc dicim⁹
ꝙ fit hūoralis ab illo mēbro. ¶ Ultimo nota ꝙ egestio
nes eſſe hūorales pōt intelligi pſeuerāter ꝛ multis vici/
bus.ꝛ nō pſeuerāter ꝛ ita eas eſſe ſiles fecib⁹ ſanoꝝ.

His habitis ſit hec prima ꝯ. ois egestio hūoralis
imediate ſigñat ſup diſpōnē intesti
noꝝ. p3 q2 ois talis ſigñat imediate illos hūores i itesti/
nis fuiſſe cū fece. ¶ 2ª ꝯclō.multo hūoroſe egōnes ſigni
ficant ſup alioꝝ mēbroꝝ diſpōne:ſ3 mediate. Ista p3 q2
chiloſa ſigñat ſup epati oppilationē aut debilitate3.alba
ſup oppilationē pori fellei. ſpūoſa ſup hūiditatē capiti ꝛ
ſic de multis alys colligēdū est 16ª terty. ¶ 3ª ꝯ.ꝛ ſi ege/
stio que est ſupfluitas pme digōnis plurimū formā ſu3
ſubales recipiat in stōcho:tñ plurimas ei⁹ diſpōnes acci/
dētales acqrit in itestinis. Pria ps ꝯnis p3. q2 plurimu3
in stōcho gñat chilus:ꝛ idē est gnāns ſupfluitatē ꝛ chilū.
ſcōa ps p3:q2 croceū colorē acqrit in itestinis ex cholera
pfluēte a felle. ꝯstātiā ꝛ ſoliditatē acqrit pp expulſionē
pꝛis ſubtilis cui cōmiſcebat ꝛ ſepatione3 ab illa.ꝛ h̄ fit
in itestino ꝛ ita appet de figura. ¶ 4ª ꝯclō.ꝛ ſi cōtingat
egestionē humoralē eſſe factā corpore mūdificato pluri
mū tñ ſigñat abundātiā taliū humoꝝ in mēbris intesti
nis cōicātibus:puta epate ꝛ venis.p3 pma ps in caſu vlti
mi argumēti ex aucte Auic.ſcōa ps p3:q2 plimū nō tota
lis hūoralis mā q̄ erat i corpe in vice vna expellit. ¶ 5ª
ꝯclō. egōnes pſeuerātes hūoroſe ſigñant abundātiā ma
loꝝ hūoꝝ in corpe quo ad itriſeca. p3:q2 nō poſſent pſe/
uerāter eē tales niſi pp abūdantiā:ꝛ itelligit ꝯclō dedu/
cto errore in cibo: ꝛ cā pmitiua hoc faciēte ſicut eſſet ꝯtī
nuus potus medicinaꝝ aut pillularu3. ¶ 6ª ꝯclō ſupflui/
tates pſeuerātes ſiles ſanis in colore mō ſube odore tpe
exit⁹ ꝛ puritate a re itrinſeca ſigñant itrinſeca mēbra eē
pura a malis hūorib⁹.p3: q2 ſi eēnt isti mali humores in
iterioꝛib⁹ nō poſſent notabili tpe stare qn aliquo mō cō/
mouerent:ꝛ a natura ꝺm partē extra expellerent.

Ad argumēta in oppoſitū. Ad p̄ᵐ negat añs.ſ3
Gal. voluit ꝙ ſup alia membra
nō ſigñant imediate.ꝛ ita Aui.ſcōa pmi. ¶ Ad 2ᵐ dī ꝙ
egestio in itestinis ſumit plurimū formā accñtalē: l3 ali
qñ etiā ſubalē. Sed negat argumētum. ¶ Ad 3ᵐ negat
ꝙ ſolu3 fit in stōcho.negat etiā ꝙ ſolus stōchus digerat
digōne pma.nā Auicē.expſſe. 16ª terty.cap̊ pmo.vult ꝙ
in itestino monoculo pficit digō ei⁹:qd̄ in stōcho effugit
digōnē.ꝛ p3 ꝙ loquit de digōne pma cū dicit. ꝛ itestinū
qdē monoculū est intestinū in quo cōplet digestio ei⁹ qd̄
fuit iobediens in stōcho. ¶ Ad 4ᵐ p3 ꝙ ꝯstat ita eſſe pſe
uerāter ſine cauſa pmitiua. Aforiſmus. XVI.

Ubi indigentia nō oportet laborare.

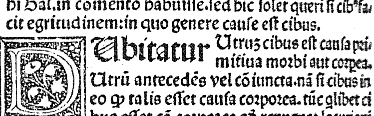
¶ Cōcluſio quā itendit Hipp. est ista.corpo
ra famelica fame nāli cū paucitate nutrimē
ti nō ſunt exercitāda regulariter. pbat. per
exercitiu3 tale notabilr vtus dicti corpis de/
bilitat ꝛ pſternit.g̊ nō est exercitādū regulr.aſſumptu3
ꝛ ꝯña statī3 patebūt in notatis. ¶ Circa aforiſmū nō p̄/
mo multis modis ſumi indigētia3 vt ſupra dī illo afori⁹
nō plenitudo ꝛc. Hic tñ accipit p fame q̄ ꝯiūgit paucita
ti nutrimenti. 2º nota hoc nomen labor ſumi multis mo
dis vt dcm̄ est afori⁹ pmo hu⁹.hic ſumit p forti exerci/
tio. ¶ Nō 3º ꝙ exercitiū qñq3 ſumit gnālr p oi ope
vtutis voluntarie motiue. Et hoc mō dī a Gal.in lib⁹ de
tremore ꝛ iectigatiōe.ꝙ stare est ſpēs exercity. ¶ Scōo
mō stricte pro illo motu volūtario pp quē3 reſpiratio in
aliq̄ ſuaꝝ diſiaꝝ pmutat vel apta est corpa in ſuo pprio
tempamēto exñte pmutari ad maiorē velociorē vel fre
quētiorē.ꝛ hoc voluit Auic. 3ª pmi cū dixit.exercitiū est
motus volūtarius pꝑter quem anhelitus magnus ꝛ fre/
quēs est necarius.i.eſſet corpori ſano necarius.ꝛ isto mō
deſcribēdo videt Gal.dixiſſe 3º de regimine ſanitatis.ꝙ
exercitiū est motus vehemēs intātū vt alteret reſpiratio
nē in maius vl minus velocius vel ſpiſſius. nā ſi alteret
motus ſui vehemētia anhelitū in minus tūc corpe in ſa
nitate existēte eſſet ille motus aptus alterare in maius.
¶ Nota 4º hora famis que cōiungitur paucitati nutri/
mēti reſolō fit fortis.nā hūidū minus reſistit eo paucifi
cato alys parib⁹:ꝛ ēt corpus a fame calefit vtplurimū:et
ēt pꝑter tristem ſenſatione3 ſpūs iordinate mouent vñ
diſſoluunt. Cu3 ergo hec diſſolutio ꝯiungit paucitati nu
trimenti nō pōt applicari alia cauſa fortiter diſſolutiua
niſi cū notabili nocumēto.ꝛ per ꝯñs nūꝙ̄ approximare/
tur regulariter. ¶ Quito nō per exercitiū fieri fortē diſ/
ſolutionē fortificato calore ꝛ ſpū agitato. Ex his p3 afori
ſmi veritas iuēti. ¶ Ultio nō istū afoꝛᵐ exponi a qui/
buſdā isto mō. Corpa famelica fame nāli nō ſūt exercē/
da regulariter.ſ3 q2 teneo ꝙ stat in corpib⁹ vltimate re/
pletis laudabili nutrimento fieri famē nālē.iō ꝯcedo ꝙ
stat famelicū corp⁹ ſine nocumēto maiori iuuamēto exer
citari: q2 stat diſſolutionē que ſeqt famē ꝛ exercitiū eſſe
vtilē. ſed tñ nullū famelicū cū nutrimenti paucitate est
reglr exercēdū.ꝛ h̄ vult Gal.in cōmēto. Cōmētū Gal.

Certa fames. Gal.cōmentando afo
riſmū duo facit. p̊ ex/
ponit vocabula in afori⁹ poſita aforiſmi ſen/
tētiā ponēdo. 2º verificat p cā3.ibi 2ª [Quia
his.] p̄ª in duas: q2 pmo facit qd̄ dcm̄ est. 2º
ampliat aforiſmū.ibi 2ª [Qd̄ vlr.]pma in duas.pmo de
clarat hoc vocabulū idigētia. 2º illū terminū laborare.
ibi 2ª [Laborē.] hanc pmā ptē l3 aliqui exponāt ꝙ Gal.
dicat Hippo. vocare hic idigentiā nālē cibi appetitū:nō
tñ mihi videt ita.ꝛ iō exponā mō meo. ¶ Dicit ergo in
ista pte tria.pmū est ꝙ carētia cibi quā ſeqt imenſus ap
petitus est certa fames . ita ꝙ hoc nomē fames nō ſolu3
ſignificat appetitū vel tristem ſenſationē: ſed multotiēs
idigētiā cibi vel nutrimēti:qd̄ est idē:ꝯnotādo ꝙ illā in/
digētiā ſequat appetit⁹. ¶ Dicit 2º ꝙ hāc talē famē vo/
cat Hippo.idigētiā in plurib⁹ locis.pmo in ſcōa pticula
epidi.cu3 dicit. De leues cū pp idigentiā comedūt legu
mina ſeqt eos pedū debilitas. Ite3 idigētiā vocat famē
dictā.ſ.carētiā cibi cū appetitu ſiue hec carētia fuerit cū
voluntaria ſiue coacta iferi⁹ in 7ª pticula cū dicit.humi
dū hñs corp⁹ op3 vt idigētia medicet qua humores exic
cent. Itē in libro pnosti.dixit ꝙ op3 iterrogare egrotan
tem. Utrū habuerit ſolutione3 vētris:aut nimiā idigen
tiā.i.nimiā cibi carentiā. ¶ Dicit 3º quo ad hāc partē ꝙ
cū Hipp.noiauit idigentiā itellexit pauperiē cibi.ſ.qua3
ſequit appetitus. ꝛ iō ſenſus aforiſmi est vbi indigentia
nō op3 laborare.i.qui nō hēt manducare nō laboret ꝛ h̄
pꝑter cauſa3 dictā in aforiſmi notatis. LABOREM.
Exponit illū terminū labor dī. pmo ꝙ p laborē itelligit
nimiū motū volūtariū qui alibi vocat exercitiū.ꝛ iō ex
afori.ſnia colligimus ꝙ cibus ſemp d3 poccupare exerci
tiū.i.corpa nō ſunt exercitāda niſi cū pñtia cibi. Ut aūt
ps ista itelligat ſumit hic cib⁹ nō p futuro nutrimento ſ3

pro quasi nutrimēto: aut vero nutrimēto. i. nō ꝺ exerci-
tari corp⁹ in quo nō est sufficiēs veri vel q̄si nutrimenti
q̄titas. nō aūt ītelligam⁹ ꝙ cibo in stōcho exñte exercitē
tur: q̄ illud digōnē fieri ꝓhibet vt 3ᵃ p̄mi. cap̊ de regimie
ei⁹ qꝺ comedit ⁊ bibit. ⁊ si dicat in illo cap̊ īcessus. mihi
placet hic ⁊ ꝓpe post prādiū. q̄n bonitatē opōnis cene
pparat. dicēdū ꝙ loq̄t de īcessu suaui q nō est exercitiū
vt pꝫ ibi legenti. QVOD VNIVERSALITER.
Ampliat afořismū di. ꝙ h̄ vl̄r est faciēdū a sanis ⁊ infir-
mis regul̄r: q̄ sanis nō est iniūgēdū ꝙ ieiunēt ⁊ ꝙ labo-
rēt regl̄r cū tūc fieret notabil̄r nocumētū dissolōnis ⁊ ī-
telligant sana iculpate. Nā in aliq̊ casu san⁹ ⁊ lapsus idi
get simul exercitio ⁊ fame et ieiunio. vt multa fiet in eo
dissolō. Itē infirmoꝝ corpa nō sunt nimio motu fatigan
da ⁊ hēre ieiunia famē dictā. sil̄r neq̄ pharmacia et me-
dicina vētris solutiua ⁊ flōmia sunt nec̄ia ieiunantib⁹. i.
carētib⁹ nutrimēto nisi irregulariter ⁊ coacte quādoq̄.
QVIA HIS. Uerificat per cām ⁊ dicit duo. p̄ᵐ est q̄re
ista nō sunt iniūgēda est: q̄ p istos mot⁹ deficit corp⁹ si-
ne v̄tus. i. debilitat multū. ⁊ Hippo. ad h̄ ītēdit in afořī.
vt v̄tus custodiat sicut ē scriptū in lib̊ de dieta. ¶ Dicit
2° ꝙ v̄tus est q̊dāmō vna ⁊ quodāmō nō vna. eteni vna
in gn̄e ⁊ multis formis. i. multis rōnib⁹ sibi ꝯueniētib⁹:
v̄bi gr̄a. est vna sub hac rōne aīa: ⁊ sub hac rōne forma: ⁊
sub hac rōne v̄tus. sꝫ spāli denoiatiōe nō ē vna. i. nō solū
hꝫ vnā specificā denoiationē. nā vocat visiua. auditiua
nutritiua gn̄atiua augm̄tatiua ⁊c. q̄ oia sūt res vna. s. aīa.
⁊ hūc credo hui⁹ loci intellectū. lꝫ multi ītelligāt de spū
vitali q est v̄tus vna gn̄al̄r ad oia opa ꝯcurrēs multarū
formarū diuersoꝝ mēbroꝝ: sꝫ v̄tus ī specie. i. spāles spūs
dearticulati ad certa opera sunt plures. s. aīalis ⁊ natura-
lis ⁊ visiuus ⁊ auditiuus. Afořismus. XVII.

Vbicūq̄ cibus p̄ternaturā intrat: hic
egritudinē fac: māifestat h̄o sanatio.
¶ Cōclusio afořismi est ista. In quocūq̄ cor
pore igredit cib⁹ p̄ternām in eo est apt⁹ facē
morbū. ꝓbat. q̄ talia corpa per cibū sumptū p̄ternām
sunt apta icurrere morbos q curant per euōnē ei⁹ qꝺ ex
tali cibo in corpe remanet. ğ cib⁹ erit aptus facē illā egri
tudinē. tꝫ ꝯn̄tia. q̄ talis euātio nō curat nisi p q̄to per il
lā educit cā morbi que erat remanēs ex cibo assumpto.
¶ Circa hunc afořismū nō p̄mo ꝙ p cibū debemus hic
ītell̄ere nutrimētū: qꝺ corp⁹ igrediēs est aptū in illo opa
ri a nā ⁊ cōuerti in subām mēbroꝝ siue fuerit in forma
potabili siue nō. ¶ 2° nota triplicē inueniri cibū. nā qdā
di ver⁹ cib⁹: ⁊ est ille q īmediate in subāz corpis ꝯuertit
vt vna de scdis hūiditatib⁹. qdā di q̄si nutrim̄tū: ⁊ ē ois
humiditas nālis in nr̄o corpe per digōnē genita apta nō
īmediate. sed tādē nutrire per actionē caloris naturalis
vlteriorē. ⁊ isto modo chilus ⁊ sanguis ē q̄si nutrimētū.
¶ Tertio mō di cibus vel nutrimentū qꝺ ab extra ingre
diēs corpus est ita aptū pati a calore nāli corpis vt tādē
in subām corpis ꝯuertat: et quolibet istoꝝ triū modoꝝ
verificat afořismus vt patebit. ¶ 3° nota ꝙ talis cibus
tūc di igredi corpus nāliter cū īgredit vt corpi cōuenit.
ꝯsistit aūt ꝯueniētia maxime in sex ꝯditiōib⁹ in q̄titate
q̄litate manifesta: q̄litate occulta siue ꝓpetate mō sube
tpe ⁊ ordine debitis. lꝫ iste sex comprehendant a Gal. 3°
tegni. sub q̄litate ⁊ q̄titate. ⁊ ita eō dicimus cibū incon-
ueniēter corp⁹ igredi q̄n in aliq̄ de istis ꝯditionib⁹ discō
uenit. ¶ 4° nota ꝙ cibū igredi corp⁹ p̄ternām pōt itelli
gi duob⁹ modis. vno mō vt in aliq̄ dictarū sex ꝯditionū
fiat discōueniēs: puta in cōuenienti q̄titate aut qualita-
te ⁊c. ¶ Scdo mō di igredi corp⁹ p̄ternām: q̄ p̄ter pos-
se nāe ita ꝙ a v̄tute nāli regulari nō possit. ⁊ h̄ mō scdo

sumpsit Gal. in cōmēto. ⁊ ꝯstat qꝺ seq̄t. hic cib⁹ ingredit
corpus preternām mō scdo. ğ ingredit corpus p̄ternām
mō p̄mo. nā nūq̄ cibus est talis vt a v̄tute regulari non
possit nisi merito defectus alicuius istarū sex ꝯditionū:
sed bene pōt esse defectus in aliqua dictarū rerum sex:
tñ cibus obtinebit a virtute. vt si v̄bi gr̄a. peccat in qua-
li: sꝫ est in modica q̄titate. q̄ v̄tus ipꝫ superat ac vincit.
¶ 5° nota ꝙ hoc nomē egritudo. q̄nq̄ sumitur stricte p
dispōne corpis hūani p̄ternām per se ⁊ imediate ⁊ essen
tial̄r ⁊ sensibil̄r opationū lesiua. vt. s. dictū est. q̄nq̄ lar-
ge p dispōne p̄ternām lesiua opōnū per se ⁊ īmediate ⁊
eēntial̄r siue sensibiliter siue nō. sed tñ ex̄ latitudinē p-
prie sanitatis exñte. i. per quā corpus latitudinē ꝓprie
sanitatis egredit. ¶ Tertio sumit p omni dispōne imp
fectiua opationū siue ītra latitudinē siue ex̄. ⁊ hoc 3° mō
sumēdo nō est dubiū quēlibet cibū p̄ternām corp⁹ igre
diētiū facere egritudinē: q̄ facit dispōnem lesiuā opera
tionū aliquo modo siue multū siue modicū permaneat.
nā statiꝫ sicut corpi applicat incipit agere dispōnē talē.
si v̄o sumamus egritudinē p̄mo aut secūdo mō. tunc in-
telligēdū est ꝙ facit egritudinē. i. si perseuerat: ⁊ in nota
bili quātitate sumat est aptus facere egritudinē. nam ex
vna assumptione non fit egritudo mō dicto semper: sed
est apta ex multis talibus fieri. ⁊ hunc sensum videt mi-
hi Gal. in cōmento habuisse. sed hic solet queri si cib⁹ fa-
cit egritudinem: in quo genere cause est cibus.

Dubitatur Utrū cibus est causa pri-
mitiua morbi aut corpea.
Utrū antecedēs vel cōiuncta. nā si cibus in
eo ꝙ talis esset causa corporea. tūc q̄libet ci
bus esset cā corporea qꝺ repugnat locutioni
bus auctoꝝ dicentiū cibū esse cām p̄mitiuā ⁊ icorporeā.
si v̄o dicat cibū esse cām p̄mitiuā vt sic. Tūc sequit ꝙ si
qs potaret sanguinē ꝓpriū ille esset cā icorporea. ꝯn̄s fal
sū: q̄ est causa humoralis ⁊ oīs talis est causa corporea.
¶ Pro huius ergo dubij intellectu notādū apud aucto-
rēs medicine inueniri istos terminos. causa p̄mitiua vel
incorporea: aut corporea causa antecedēs causa ꝯiuncta.
¶ Causa describit scdā p̄mi: q̄ est illud qꝺ p̄mo est ⁊ ex
quo ꝓuenit inuentio alicuius dispōnis in corpore huma
no: aut fixionis eius. per causam eniꝫ medici intelligunt
cām efficientē. Efficiens aūt aut perducit de nouo dispo
sitionē eius cui⁹ est causa: aut cōseruat. ⁊ hoc modo vult
Auic. ꝙ ex causa ꝓueniat inuentio alicuius dispositōis:
quia ꝓducat ab ea aliqua dispositio aut fixionis. i. ꝯser-
uationis vel permanētie. ⁊ hoc per causam cōseruantē.
qual̄r aūt causa est p̄or nā. ⁊ nō opꝫ ꝙ sit p̄or tēpore suo
effectu. ⁊ qūo ꝯseruās reducit ad genus cause efficientis
sunt res magis ad 2ᵐ physicoꝝ pertinentes. ¶ Causa v̄o
a medico vocat incorporea: q̄ sunt cause extra substātiā
corpis humani. omne illud qꝺ aduenit ab extra: aut im-
primit ac si ad extra adueniret: aut si ab intra aduenit ⁊
ab intra īprimit: est tamē nō p̄ncipaliter corporis sꝫ ani
me denominatiuum. ¶ Et dico notāter ꝙ aduenit aut
imp̄mit ac si ab ex̄ adueniret. sicut v̄bi gr̄a. si qs digito p-
cusserit oculū dicimus illum digitū esse cām icorporeā:
nō obstāte ꝙ nō aduenit ab extra. sed q̄ eo mō īprimit
quo ab extra veniētia consueuerunt imprimere. ideo di
causa icorporea: ⁊ sanguis proprius bibitus est etiā hoc
modo causa icorporea. sed nō lapis in vesica. ¶ Alij aūt
solent hoc modo causam incorpoream describere ꝙ est
causa que nō fuit genita in corpore humano: aut aliquā-
do fuit extra corpus: aut est non p̄ncipaliter corporis de-
nominatiua: ⁊ hoc vltimū addunt ꝓpter anime accn̄tia.
sed hoc nō puto verum ꝓpter digitū percutientem qui
est causa primitiua: ⁊ sibi non conuenit descriptio ista.
¶ Aliqui

¶ Aliqui vo descripserūt ꝙ causa icorporea ē causa corporis extrinseca aut itrinseca: pēdens tñ ab aīa vt est cognoscitiua: ⁊ patet ꝙ cōtra hoc arguit̄: sicut cōtra precedētia de mēbro percutiēte ⁊ iterū cibus cū est intra corpus: est tamē causa icorpea quousq̄ nō ꝑmutat̄ in corpe. ¶ Videt̄ ergo melius dicere ꝙ est causa extra corpus genita vel eo mō alterans vel permutans quo solent extrinseca permutare: aut operatio vel passio pendens ab aīa vt est vtus cognoscitiua. per cām aūt corporeā itelligūt causas genitā in corpe: ⁊ eo mō quo genita permutare solēt permutans: ⁊ nō ꝑncipalr̄ operatio vl' passio aīe: vt est cognoscitiua. sicut vbi grā cōplones compositiones ⁊ humores: membra etiam putrida. cām aūt antecedentē quidā medici hoc mō describūt ꝙ est causa corpea iter quā ⁊ effectum cadit mediū: ⁊ per mediū aūt itelligūt tps mediū aut aliā cām mediā effectui viciniorē: ita ꝙ flegma. vbi grā existens nūc nō putridū qd̄ hinc ad annū causabit febrē: ⁊ nunc nō causat: est causa añs illius future febris. ¶ Et dictū est voluntariū. Tūc eni opꝫ dicere ꝙ in corpore de scdo mō eq̄litatis est cā morbi. pꝫ q2 est humor q hinc ad annū causabit morbū: vt ꝯstat esse pole: ⁊ cū ois talis sit ꝑternām: sequit̄ ꝙ in corpe de scdo mō equalitatis est res ꝑternām: q2 cā morbi. ¶ Videt̄ ergo mihi ꝙ ad hoc vt sit cā añs requirit̄ ꝙ sit cā: ⁊ cū hoc iter ipaꝫ ⁊ effectū cadat cā media. v.g. si cerebrū ē repletū humiditate flegmatica ⁊ pars humoris descēdit ad foramē vuee: tūc dicim9 ꝙ ista cerebri repletio est cā oppilationis. nā per illā repletionē ꝯtingit ꝙ ille paucus hūor ad foramē descēdit. ¶ Et si dicat̄ ꝯ: q2 tūc in febre tertiana multorū paroxismoꝝ nō eēt cā cōiūcta: q2 nō est cā nisi hūor qui actu putrefit qui est cā ꝯiuncta. dī ꝙ stat hūorē q nō est putridus eē cāꝫ putride fe. mediāte putrido. v.g. si vncia vna cholere male eēt nō moueret̄ ad putredinē: q2 regularet̄: sꝫ q2 ista cōiungit̄ cū alijs: illa nō mouet̄ ad putredinē sic alie nō putride sunt cā q̄re ista putrefit: ⁊ sic sunt cā febris mediāte ista. ¶ Cā aūt cōiuncta est illa corpea inter quā ⁊ effectū nō cadit cā media sic vapor putridus est cā cōiuncta putride feb. Vtrū aūt hūor putridus qui nō ꝑuenit ad cor: sed suū vaporē cōicat cordi sit cā ꝯiuncta est qd̄ alibi vidēda. ¶ Ad ꝓpositū ergo reuertēdo dī ꝙ cibus iterim duꝫ ꝑmanet in forma qua ab ext̄ imissus est corpi est cā ꝑmitiua: sed postq̄ trāsmutatus est a calore nro post ꝑmā applicationē ꝑ modū cibi extrinseci ⁊ ꝓpriā ꝑdidit formā ⁊ acq̄siuit nouā: tūc est cā corpea: aut primitiua aut antecedens ⁊c.

Cōmentū Galeni.

QVod hic ⁊c. Gal. in commēto facit duo. ꝑmo ponit hitudinē huius afo. ad 4m huius ꝑticule. 2o cōmentat̄ afo. ibi 2a [Et ꝑter nāꝫ.] Dicit ꝑ Hipp. alibi dixisse illud qd̄ hic dixit. s. in alio afo. vbi dicit nō plenitudo nō idigētia: sed hic solū loquit̄ de plenitudie. i. repletiōe nāe posse excedēte. ⁊ iō iste afo. ē particularis respectu afoi. 4i. QVOD PRETER NATVRAM. Exponit afo. ⁊ diuidit̄ in duas partes. ꝑmo ostēdit qd itelligēdū sit per cibū ꝑternāꝫ corp9 intrātē. 2o vificat scdaꝫ ptē afo. s. illā. mãifestat vo sanitatē. ibi 2a [Et aūt.] ¶ Pria in duas. ꝑ ponit vnū gñalē itellm̄ cibi ꝑternām iplicādo vnā distinctionē. 2o spāliter oñdit itellectū Hippo. ibi 2a [Et aūt cibū.] ¶ Dicit ꝑ ꝙ cū Hipp. dixit ꝑternām itellexit cibū faciētē replonē q dī preter nāꝫ in cōparatione ad aliā replonē q est nālis. nā mēbra debēt eē aliq̄ repletione nālr̄ repleta. ¶ Dicit scdo q ad hāc ptē ꝙ repletio ꝑter nāꝫ est duob9 modis. vno mō in cōparatiōe ad largitateꝫ vasis: ⁊ isto mō illa dī repletio ꝑternām q vasa plus debito extendunt̄. 2o in cōparatione ad tenorē vtutis: ⁊ isto mō dī repletio cū i loco ꝯtinet̄ corpus qd̄ a vtute recte regulari non pōt. Nā si in stōcho esset cibus mltū extēdēs. s. merito sui modi sube q posset forti existēti vtute bñ ⁊ facilr̄ digeri ista est repletio quo ad vasa: sed nō quo ad virtutē. ¶ Itē si in stomacho paucus ponat̄ cibus: sed malus ita ꝙ eū vtus vincere nō possit illa ē repletio quo ad vtutē: sed nō quo ad vasa: q2 vasa non ampliorē habēt quātitatē q̄ nālissime capere deberēt. QVOD AVTEM CIBVM. Modo specialiter exponit: ⁊ diuidit̄ in tres partes. ꝑmo ponit verā expositionē. 2o vnā falsam ⁊ improbat. 3o vnā aliā falsam ⁊ improbat. ibi scda [Aliter autē.] ibi 3a [Alij aliter dicūt.] Dicit ꝑ ꝙ cū Hippo. dicit cibū ꝑternām itranteꝫ corpus facere egritudinē nō dixit illud vt itelligerem9 ꝙ cibaria extendentia stomachū nocēt: ⁊ ista que sunt minoris quātitatis q̄ capere possit stomachus nō nocent: sed supple vt itelligerem9 ꝙ cibaria faciētia repletionē in cōparatione ad virtutē sunt illa que faciunt egritudinē. Et ꝙ nō opꝫ oīa: sed illa que faciūt repletionē quo ad vtutem: ꝓbat trib9 exēplis. ¶ Primū est. si vtus sit fortis ⁊ cib9 multū extēdēs stōchū facilis digōnis vtus eū superabit ⁊ digeret ⁊ nō faciet morbum: sed si cibus fuerit paucus male digestibilis: vtus etiā debilis nō poterit eū supare: ⁊ iō faciet morbū. ¶ Scdm exēplū est de digestiōe epatis: nā forti exñte vtute ⁊ chilo facilr̄ ad sanguinē trāsmutabili etiā si mltū vene epatis impleant̄. vtus tñ digeret ⁊ in bonos mutabit humores: sꝫ vbi vtus epatis sit debilis valde nō obstāte ꝙ chilus sit paucus precipue si male fuerit digestibilis virtus epatis euꝫ superare non poterit ⁊ erit aptū facere egritudinē. ¶ Tertiū exemplū est de sanguine ad mēbra exteriora transeunte. nā illoꝝ mēbrorū forti existente vtute: ⁊ si in quātitate superet digerit̄. ⁊ in subaꝫ mēbroꝝ trāsmutat̄: sed si mēbra sunt debilia q̄uis paucus esset sanguis: tñ nō digerit̄ ⁊ esset aptus facere egritudinē. ¶ Ex q̄bus pꝫ. ꝙ plenitudo quo ad vtutē est aptior facere morbū q̄ plenitudo quo ad vasa: ⁊ iō verisile est Hippo. itelligere hūc modū repletionis q est ꝑm tenorē vtutis humana corpora regētis. ALITER AVTEM. Hic ponit expositionē nō verā illius partis dicte. ⁊ posset diuidi in tres: q2 ꝑmo ponit expositioneꝫ. scdo rōnē pro illa. tertio improbat. Dicit ꝑmo ꝙ pole est illā partē aliter intelligi ab alijs q̄ sit dictū. Et est ꝙ dicamus cibū illū preter nām qui excedit nām ⁊ vtuteꝫ ratione alicuius sue qualitatis. ¶ Dicit scdo ꝙ h apparet rōnabile: ⁊ rō est: q2 ex quo oīa membra ad sui nutricationē appetunt cibos sibi cōueniētes: ideo illi dicunt̄ nāles qui cōueniētes sunt ad nutriēdum ea: sed si cibus alicui mēbro fuerit ꝯueniēs ⁊ alteri nō aduenerit cibus ꝯgru9. tūc ꝓculdubio dicemus cibū preternām igredi corpus: ⁊ precipue mēbro cui nō ꝯuenit. ¶ De parte tertia dicit ꝙ ista expositio nō est ad mētē Hippo. Ratio q2 ex cibo in qualitate peccāte nō est necesse morbum generari: q2 stat ipsum esse modicū vt digeri possit: ⁊ ideo ex eo non generabitur morbus neqꝫ si multiplicat̄ hoc modo multiplicationis est aptus facere morbum. ¶ Hoc autē probatur. ꝑmo: quia medicina membrū corrumpēs vt opiū vel mādragora vel euforbiū nō facit morbū nisi in quātitate notabili detur. ¶ Scdo idem ꝓbat̄: q2 humor ad membra transmissus non facit morbum nisi fuerit notabilis quantitatis: q2 qñ est paucus nisi sit extra metam malitie potius ex eo nutriret̄ mēbrū cui cōuenit: nā nisi mēbrū ex illo esset aptū nutriri nō diceret̄ cibus: ⁊ tamē hic loquit̄ in afo. de illo qui est cibus. ¶ Tertio ꝓbat̄: q2 aer cū anhelitu attract9 ad stōchū si sit paucus nō ledit: sꝫ nō ꝯueniat: ⁊ humiditas pauca ad cānaꝫ pulmonis descēdēs nō ledit: ergo nō etiā quilibet cib9 qualitate peccās ledit. Sꝫ q2 Gal. dicit hic ꝙ opiū ⁊ mādragora ⁊ cū

forbium nõ ledãt nisi augmẽtata quãtitate.q̃ oĩa dicun/
tur venena aut medicine venenose.ideo hic.

Dubitatur Utrũ venenũ possit nutri
re.ad partez negatiuam.ar/
guit̃ sic.illud qd̃ est penitus s̃m totaz subam
discõueniẽs nõ potest nutrire hoĩez.venenũ
est huiusmodi:ergo ⁊c̃.Maior est Gal.tertio
cõplexionũ.ca° z°.di.oportet igitur vt sit iter totã subaz
nutriẽns ⁊ totã subaz nutriti cõmunicatio aliqua ⁊ simi
litudo.minor arguit̃.quia illud qd̃ s̃m totã subam est in
terficiẽs:⁊ cõtrarium est penitus s̃z subaz discõueniens
⁊ venenũ est huiusmodi:ergo ⁊c̃.minor est Auic̃.z^a p̃mi.
caplo.de eo qd̃ comedit̃ et bibitur.vbi dixit. Si ṽo tota
suba mortificãs est venenũ. ¶ z° sic arguit̃.illud qd̃ nõ
pmutat̃ a corpe s̃m totã subaz nõ nutrit: sed venenũ s̃z
totã subaz nõ permutat̃ a corpe:sed mutat ipsuz.ergo ve
nenum nõ nutrit.maior est clara.minor est Auic̃.scd̃a p̃/
mi.caplo allegato dum dixit.Illud ṽo qd̃ nullo modo a
corpore mutat̃ ⁊ ipsum mutat venenũ absolute. ¶ Ter/
tio sic.venena putrefacientia ⁊ corrodẽtia nullo mõ pñt
nutrire.cũ ipsa sint calida sequit̃ q̃ a pari nec alia q̃z cali
da venena poterũt nutrire.g̊ nec frigida nec calida vene
na poterunt nutrire:sed q̃ sequat̃ q̃ frigida non possunt
nutrire arguitur:qa calida venena ⁊ corrodẽtia a corpo/
re nostro trãsmutabilia sunt:sed frigida vt opiuz nec s̃m
qualitatẽ:nec s̃m subaz sũt a nobis trãsmutabilia.Cuz g̊
trãsmutabilia a nobis magl videant̃ posse nutrire q̃z nõ
transmutabilia:sequit̃ ↄñtiam valere.ista corrosiua non
pñt nutrire.ergo nec frigida : sed q̃ corrosiua ⁊ putrefa/
ctiua a nr̃o calore permutent̃:colligit̃ a Gal.tertio cõple
xionũ.ca° 5° dũ dixit de illis venenis calidis corrosiuis.
⁊ illud iõ qm̃ cũ corpori calido occurrũt ⁊ aliqual'r ad re
cipiendũ alteratione ĩclinant̃ quedã vltimũ caliditatis
cõsequunt̃ ⁊ quedã eoꝝ in putredinẽ ↄuertant̃ : ⁊ ꝓpter
illud trãsmutant corpa aĩalis:sed q̃ frigida venena non
pñt a corpe trãsmutari neq̃z s̃m totã subaz:neq̃z qualita/
tẽ colligit̃:⁊ precipue de lacte papaueris eodẽ modo duz
dixit.Scd̃m aũt hunc modũ corpus hoĩs cõtrariũ est la
cti papaueri:qm̃ nõ est eius vt in ipsum penit⁹ aliqd effi
ciat neq̃z s̃m q̃litatẽ:neq̃z s̃m v'lem subam eius. ¶ Q̃z aũt
ista corrodẽtia nullo modo corpa nr̃a nutrire pñt sumit̃
a Gal.3° de simplici medicina.distinctione 4^a ca° 3° duz
dixit.in medicinis aũt que ĩterficiũt per illud qd̃ faciũt
accidere de corrosione ⁊ putrefactione nõ est põle vt nu
triãt penitus etsi quãtitas eoꝝ sit pua ĩ termĩo puitatis.

In oppositũ arguit̃ p̃mo auctoritate Gal.tertio
de simplici.loco allegato.dũ dixit.
Et ex oĩbus reb⁹ scit̃ q̃ vna medicinaꝝ q̃ ĩterficiũt p suã
ĩfrigidationẽ qñ sumit̃ ex ea q̃ttitas pua põle ẽ vt nutri/
at corpus sic̃ succus lactuce. ¶ Rõne arguo sic.põle est
vt nutrimentũ a corpe nr̃o spoliet̃ sua venenositate:⁊ po
stea poterit ĩ subaz nr̃i corpis ↄuerti.g̊ venenũ p̃t nutri/
re.g̊.ↄñtia clara.Assũptũ ꝓbat̃.q2 nutrimẽtũ p̃t corpus
spoliare sua venenositate et magis sufficit corp⁹ mutare
nutrimentũ q̃z eõ.g̊ corp⁹ poterit nutrimẽtũ spoliare sua
venenositate.ↄñtia clara ⁊ assũptũ p3 de arbore trãsplã
tata de Persia in Egyptuz:de q̃ loq̃t̃ Gal.6° de accñti et
mor.q̃ ĩ Persia erat venenosa:⁊ ĩ Egypto nõ erat veneno
sa q̃ mutatio nõ fuit nisi pp nutrimtũ diuersuz. ¶ Cõfir
mat̃:q2 stat in hoĩe ĩueniri ꝓpetatẽ nãlẽ corrũpẽdi vene
na ⁊ venenositates.Sz ista exñte poterit ille hõ venenũ
sua venenositate spoliare.Assũptũ est Aui.ĩ 7° de aĩalib⁹
vbi dic̃ ĩ p̃ria sua fuisse hoĩez quẽ cũ morderẽt serpẽtes.
nõ ledebat̃:nec veneni ĩpressionẽ pcipiebat. ¶ Cõfirma
tur z°:q2 p vsuz medicinaꝝ tyriacaliũ corpi acq̃rit̃ ꝓpe/
tas resistẽdi veneno vt p3 in ca° de tyriaca.5° cañ.6^a q̃rti.
⁊ de metridato. ¶ Cõfirmat̃ 3°:q2 ex paulatina assuefa
ctione fiũt aliq̃ñ potẽtes sumere venenũ sine nocumẽto
vt dicit Gal.ꝺ mĺiere que p hãc assuefactionẽ puenit ad
hoc vt ex iusq̃amo sumeret sine nocumẽto quãtitatẽ ma
gnã 3° de simplici medicina.distinctione 4^a.ca° p̊. ¶ 3°
p̃ncipal'r arguit̃ de puella nutrita napello de qua di̇ sep
ta q̃rti q̃ facta est ita venenosa q̃ non approximabat ei
gallina. ¶ Quarto arguit̃:qa in corpe nr̃o põt venenum
gñari vt p3 de saliua hoĩs cholerici ieiuni.4° de itericii/
bus.caplo sexto.ergo potest homo veneno nutriri.

In ista q̃õne sũt varij mõi dicẽdi. ⁊ iõ faciã tres
articulos.In p̊ oñdã qd est venenũ
⁊ qd medicia venenosa.⁊ ĩ qb⁹ dĩnt.in scd̃o ponã opionẽ
q̃ mihi vi2 nõ sufficiẽs de q̃sito.ĩ 3° r̃ndebo iux̃ sñiaz Gal.

Quantum ad p̃^m nota q̃ hoc nomẽ venenũ : q̃ñq̃z
sumit̃ large.s.p oĩ qd̃ applicatuz corpi
vel mẽbro tẽperamẽto vicino in dosi q̃ denoĩat̃ tale est
mẽbri vel corpis corruptiuũ siue q̃litate siue ꝓprietate:⁊
hoc mõ large diuidit̃ venenũ sexta q̃rti.ca° z°.in venenũ
operatiuũ a q̃litate ⁊ in opatiuũ a ꝓprietate:⁊ hoc modo
loquit̃ Gal.3° cõplexionũ.ca° 4°.vbi postq̃z narrauit ve/
nena q̃ a ꝓpetate ↄ2iant̃:subdit.venenoꝝ q̃dã est aliud
genus p̃n^m alterationis sue ex cal'itate que est in corpib⁹
nr̃is recipiẽs.Et idez Auer.5° colliget.q̃ñq̃z v̊o sumit̃ stri/
cte put ĩportat corpus humani corpis vel mẽbri occulta
ꝓpetate peremptiuũ q̃si a tota suba ĩmediate cõplexio/
nẽ ei⁹ corrũpẽdo.Et hoc mõ distinguit̃ ↄ medicinã vene
nosam:⁊ Aui.describit z° cañ.ca° 4°.dũ dixit. Et venenũ
est medicina que corrũpit cõplexionẽ.s.humanã nõ cuz
ↄ2ietate tm̃.sz cũ ꝓprietate q̃ est in ipso:⁊ hoc mõ distin/
guit̃ ↄ medicinã venenosam.z^a p̃mi.ca° de eo qd̃ come/
dit̃ ⁊ bibit̃ loco.s̃.all'ato. ¶ Nota scd̃o q̃ hoc nomẽ me/
dicina venenosa q̃ñq̃z sumit̃ large sic̃ venenũ p̊ mõ dcm̃
vt di2 tã de operãte a ꝓprietate q̃z de operãte a qualitate
mortificãdo:⁊ hoc mõ loq̃t̃ Gal.3° cõpl'onuz loco all'ato
dicẽs:sz res q̃ remanẽt s̃m diuersas subas absq̃z pmuta/
tione ⁊ pmutãt corp⁹ sũt medicie male corrũpẽtes nãm
aĩalis:quapp existimo genus oĩum haꝝ medicinaꝝ esse
venenosuz:⁊ ita vtit̃ sepe.3° ꝺ simplici medicia.distictio
ne 4^a.ca° p̃mo ⁊ 3°. ¶ Scd̃o mõ sumit̃ stricte : ⁊ hoc mõ
dicit z^a p̃mi q̃ opatio medicinaꝝ q̃rti gradus ẽ ꝓpetas
mediciaꝝ venenosaꝝ:⁊ h̃ mõ sumit̃ z° cañ.ca.4° all'ato
cũ describit̃ medicina venenosa aut venenũ vt eufor biũ
⁊ opiuz. ¶ Sed tu diceres si esset vna medicina agens a
q̃litate vt napellus q est cal's:⁊ a ꝓpetate ĩterficiẽs.Utꝝ
dz dici medicina venenosa. ¶ Dĩm q̃ res hñs occultaz
ꝓpetatẽ corrũpẽdi q̃ñq̃z h3 ↄiunctã q̃litatẽ p se sine ꝓ/
prietate mortificatiuã:⁊ tal'r di2 venenũ absolute:⁊ di2 me
dicina venenosa diuersis respectib⁹:q2 vtriusq̃z rõ ⁊ ve/
neni ⁊ medicie venenose sibi cõuenit. ¶ z° mõ ↄtigit q̃
cũ ꝓpetate ĩterfectiua sit q̃litas nõ p se pemptiua:⁊ tunc
erit venenũ absolute ⁊ nõ medicina venenosa. Nec valet
arg^m.est medicina ⁊ est venenũ.g̊ nõ medicia venenosa.
vbi gr̃a.napellus est calidus in z° ⁊ a ꝓpetate ĩterficit.est
ergo venenũ pp ꝓpetatẽ ⁊ est medicina pp q̃litatẽ.s.est
calidus:sz nõ est medicia venenosa:q2 nõ ẽ talis in q̃rto
g̃du nec merito q̃litatis p se pimeret. ¶ z° dubitat̃ vtrũ
medicia p suã attractionẽ ĩterficiẽs vt elleborus debeat
dici venenũ aut medicia venenosa.q̃ dicat̃ venenũ abso
lute.arguit̃:q2 perimit p suã v̊tutẽ attractiuã:⁊ talis ẽ ꝓ/
prietas occulta.vt Mesue vult.g̊ est perẽptiuus a ꝓpe/
tate:q̃ sit medicina venenosa habet̃ a Mesue in caplo
ꝓprio.⁊ ꝓbat̃.q2 anteq̃z corrũperet idiget notabil'r pmu
tari.g̊ est medicina venenosa nõ venenuz.ↄñtia tenet et
Auic̃.scd̃a p̃mi.caplo de eo qd̃ comeditur et bibitur.vbi
hanc ponit dr̃iam inter venenuz ⁊ medicinã venenosaz.

¶ Hic dicit̄ supposito ꝙ elleborus habeat ꝓꝑetatē educendi ⁊ attrahendi humores in tātū vt inde sequat̄ spasmus: ⁊ nō habeat ꝓprietatē imediate corruptiuā cōplexionis humane: ⁊ cū hoc nō habeat qualitatē quarti gradus: ꝙ elleborus est venenū: largo modo accipiendo venenū: ⁊ est medicina venenosa largo modo. Et sic cōputat̄ sexta quarti iter venena: ⁊ quīto colliget. Sed stricte sumēdo vtrūq; modis dictis: nec est venenū: nec medicina venenosa. Et sic apparet ꝙ venenum et medicina venenosa stricte accepta non sufficienter diuidunt venenū largo modo sumptum.

Quantum ad scōm. p̄ma opio stat in duabus ꝯclusionibus vt breuissime dicatur. p̄ma. possibile est venenū qualitercūq; acceptū in tā modica quātitate recipi vt inde corpus nutriat̄. ꝓbat̄. tanta pōt esse ꝓportio corporis ad paruā partē quanta est corporis ad magnū cibū. sed tāta potest esse ꝓportio corporis ad magnū cibū: ꝙ ipsum in subam trāsmutādo cōuertet. ģ pariter de veneno. ¶ Scōa cōclusio. impoſſe est corpus nutriri veneno sumpto in quātitate tāta in quanta debet sumi cibus pro debita restauratione faciēda per vnā itegrā saturationē vt comestionē. hoc patet: qa venenū qualitercūq; accipiat̄ in tāta quātitate iterficeret p̄us q̄ nutriret. ¶ Et ad hūc itellectū debet itelligi ꝙ venenū mutat ⁊ nō mutat̄ a corpe mutatione de qua sit curandū. s. quādo in tāta quātitate sumat̄ in quāta capiēda est cib⁹ pro vna integra saturatione: ⁊ ad hunc sensuꝫ itelligūt doctores dicētes venenū non posse nutrire. ¶ Hec positio leuiter fundat̄. Nā ex motiuo ꝯclōnis prime ostenderet̄ ꝙ ex pane imediate posset corpus nutriri: cū in tā parua quātitate posset poni iuxta cor vt tātā ad illud hr̄et ꝓportionē: quātā habet ad sanguinē quo nutrit̄: ⁊ ꝯstat h̄ esse falsuꝫ. Sed credo ꝙ ista positio nō negaret ⁊ multa alia absurda. 2° ista positio est ꝯtra Gal. 3° de simplici medicina loco supra allegato. ¶ Scōa positio ponit p̄rio has distinctiones. venenoꝝ qōdā est a tota suba peremptiuuꝫ: quoddā a q̄litate. hoc sumit̄ sexta q̄rti. cap. 2°. ¶ Scōa distinctio. venenoꝝ a qualitate operātiū quedā sunt calida quedā frigida. hoc pꝫ scōa p̄mi. caplo de eo qō comedit̄ ⁊ bibit̄: ⁊ sexta q̄rti. ¶ Tunc ponunt̄ tres ꝯclōnes. p̄ma est. impoſſe est venenū ab occulta ꝓꝑetate iterficiēs nutrire. ꝓbat̄. q: mutat ⁊ non mutat̄: vt scōa p̄mi. caplo allegato. ⁊ 3° cōplexionū. caplo 4°. vbi dicit̄ ꝙ nō mutatur in q̄litate nec in suba. scōo q: iter tale venenuꝫ ⁊ corpus nō currit ꝯueniētia vel familiaritas ex ꝓprietate: cū sit oino ꝯrietas. Et iuxta hāc ꝯclonē dicūt puellā nō fuisse napello nutritā: sed assuefactā assumptioni eius: ita vt eius supflue humiditates remanerēt ifecte ⁊ iterficerēt. ¶ Scōa ꝯclo. impoſſe est ex veneno calido corp⁹ nutriri qō ꝑ manifestā q̄litatē est ꝑemptiuū. ꝓbat̄. q: oē tale aut est adustiuū aut putrefactiuū aut corrosiuū aut iflāmatiuū. nullū aūt tale pōt nutrire: q: nō p̄t corrigi a nr̄o calore. poti⁹ eni auget̄ illorū dispō a calore. ¶ 3a ꝯ. lꝫ aliquo veneno frido nō possit corp⁹ nutriri. tn̄ nō repugnat aliq̄ tali nutriri corpus. ¶ P̄ria ps pꝫ: q: aliqō tale venenū fridū est ita iproportionati modi sube vt nutrire non possit sic lapis. 2a ps pꝫ ex Gal. de simplici medicina. distinctiōe 4a ca° p̄ ⁊ 3°. ¶ Hec positio p̄ repugnat Gal. et Auic. de veneno a forā specifica opatiuo quo dicūt nutritam eē puellā. ¶ 2° repugnat experimēto. nā plante tpe pestis ⁊ fructus i loco ꝓducti sūt venenosi ⁊ ifecti: vt sumi pōt 2a p̄mi. ca°. de his q̄ ꝓueniūt ex mutatiōe dispōnū aeris: ⁊ cū talib⁹ nutriūt̄ plima corpa vt ꝯstat. ⁊ pꝫ ꝙ sūt venenosa hꝯ ꝓprietate: ⁊ ꝓpterea nō videt̄ q̄re calor nālis caliditatē intensiorē nō possit remittere cū vrina existētes in balneo: quia magis est calidus refrigerat.

¶ Tertia igit̄ positio supponit p̄ ꝙ nō min⁹ pōt nutrituꝫ trāsmutare nutrimētū q̄ eꝫ. pꝫ. q: nutritū hꝫ rōnē agentis respectu nutrimēti. ¶ Scōo supponit ꝙ nutritū sufficit corpus trāsmutare de dispōne venenosa ad nō venenosam. pꝫ de arbore transplantata ex Persia in Egyptū. ¶ Ex his sequit̄ ꝙ nutrimentū venenosum pōt a corpe transmutari ⁊ expoliari sua venenositate. Sequit̄ scōo ꝙ nō repugnat aliqua duo esse eiusdē speciei specialissime in quoꝝ vno erit vna ꝓprietas que nō erit in alio vt captis duabus talibus arboribus vna trāsplātata et alia non. ¶ Tertia suppositio: ꝙ nō repugnat in eodē mixto iueniri rationē cibi ⁊ veneni respectu eiusdē ⁊ vnius. probatur: qa napellus est huiusmodi respectu hois: vt vult Gal. 3° cōplexionū. hoc patet scōo de carne vipere que leprosis dat̄ pro cibo: ⁊ patet de fungis malis qui quosdaꝫ nutriunt ⁊ quosdam interficiunt. Unde socer meus habuit famulū Theotonicū qui oēs malos fungos q̄s maleficos sanis vocamus comedebat in plima quātitate q̄bus nutriebat̄ cum alij inde perirent. ¶ Quarta suppositio ꝙ non repugnat aliquā dispōnē per paulatinā assuefactionē fieri corpi nālē: que tn̄ si subito imprimeret̄ eēt eiusdeꝫ corpis peremptiua. patet de complexione sclaui respectu indi corporis. patet scōo de muliere que assuefacta comedebat iusquiamuꝫ sine lesione. tertio de simplici medicina. ¶ Quinta suppositio tam naturalr̄ q̄ artificialiter potest acquiri corpori dispositio ⁊ proprietas venenosa a forma specifica operāte corrosiua ⁊ eiusdeꝫ peremptiua. hoc patet de metridato qui per vsum sue medicine quē metridatū appellamus se reddidit ab vsu venenorū securū: ⁊ de vsu boli armeni ⁊ tyriace in loco pestifero. patet scōo de illo homine ab Auic. noiato qui serpentibus sine lesione se obyciebat. ¶ Ex his ponitur cōclusio responsiua ꝙ taꝫ veneno a proprietate q̄ veneno a q̄litate operāte pōt humanū corpus illud sua venenositate spoliare. ꝑ p̄mā suppositionē. Et iō poterit illo nutriri. ¶ Scōo capio mixtū qō hēt rōneꝫ veneni ⁊ nutrimenti. pꝫ ꝙ pōt aliq̄s hō ꝑ ꝓprietatē suā illā venenositatē remouere ⁊ ea remota remanebit sola ratio cibi. Et iō poterit corpus nutriri. ¶ Tertio poſſe est talē venenosaꝫ dispōnē alteri per assuefactionē paulatinā fieri nāleꝫ vt dicit tertia suppositio. ergo nō repugnabit nutriri ex habente illā. ¶ Quarto cōtingit capere hoiem habentē ꝓprietatē peremptiuā venenositatis vt dicit quarta suppositio: ergo poterit venenositate spoliari: ⁊ postea nutriri. ¶ Hec positio si itelligat ꝯclonē pticulariter est in se va. sed nō limitat totā mām. Si aūt itelligat vlr̄ est falsa et ꝯtra mētē Gal. vt patebit statiꝫ. ꝓpterea p̄ma suppositio etsi sit vera nihil facit ad ꝯclonē ꝓbandā. Nā nō sequit̄. nutrimētū pōt a nutrito spoliari sua venenositate. ģ humanū corp⁹ pōt illud qō sibi est venenū spoliare sua venenositate. nā gallina gr̄a exēpli comedit araneas q̄ non sunt sibi venenū ⁊ eas spoliat venenositate: que sunt venenū hoi. ita ꝙ illud qō ex araneis fit gr̄a exēpli ouū pōt hoieꝫ nutrire. Sꝫ nō seq̄t̄ ꝙ hō possit h̄ facere. ¶ Et si tu dicas ꝙ p̄ma suppositio intelligat ꝙ hō pōt venenum hoi spoliare sua venenositate. hoc nō ꝓbat̄ ibi. Nā nutrimentū qō trāsmutauit arborē persicā nō erat venenū illi arbori nec eꝫ. Et ideo nō mirū si vnū potuit reliquuꝫ trāsmutare. Et ita gallina trāsmutat id qō ē hoi venenū ad nō venenosuꝫ. illa ergo lōga rō de arbore egypti nihil valet ad ꝓpositū: sed alie suppōnes sūt vtiles ⁊ verisiles ex quibus ꝯclusio posita nō sequitur nisi particulariter. ¶ Sētilis āt i qōne quā facit vtrū veloci⁹ iterficiat venenū calꝫ an fridū: vt qō ipoſſe est corp⁹ nutriri ex eo qō est sibi venenū iterimi dū ē venenū sibi: ⁊ ē res n̄ digna tāto doctore. vt igr̄ videat̄ vitas Sa. opionis sꝫ aliq̄ p̄mittēda.

¶ Primo ergo supponit̃ ꝙ impossibile est calorē naturalem absolui ab operatione eius vt est calor hoīs stāte vita ⁊ nutricatione. ista pʒ: qꝛ si nutrit̃ homo tunc calor regit sicut calor hoīs conuertendo humiditatem in subam membroꝝ. ¶ Scđa suppositio. aliq̄ sunt corpa que quāto magis a calore nostro vt est calor humanus patiūtur: tāto magis a nā nutrimēti humani remouent̃: q̄a nō conuertunt̃ a nr̄o calore in reʒ corporis nostri augmētatiuā: sed aut dissoluunt̃ in el'nta: aut aliq̄ mō magis fiunt discōueniētia nutricationi. hec suppositio pʒ de medicina putrefactiua. Nam ex quo putrefit a nr̄o calore: ⁊ postea putrefacit merito ꝓprietatis currētis inter ipsammet ⁊ corpus nr̄m: sequit̃ ꝙ quāto minor quātitas eius sumat̃ tāto velocius putrefiat. ¶ P. sic inter micā panis ⁊ citruʒ currit ꝓprietas merito cuius caro citri a pane putrefit ⁊ nō ꝯuertit̃ in subam panis ita nō repugnat iter vnā aliā rē ⁊ nr̄m calorē currere silem ꝓprietatē. Idē posset dici de medicina corrosiua. ¶ Tertia suppositio nō est repugnās aliqđ eē mixtū in quo simul sunt venenositas ⁊ possibilitas nutrimēti: pʒ ex dictis opione tertia. ¶ Quarta suppō. nō repugnat alicuius medicine putrefactiue vtutē putrefaciēdi remoueri a calore nāli. ꝓbat̃. nō est impossibile vtutē adustiuā remoueri a medicina ꝑ calorē nr̄m nāleʒ: ergo nec erit impossibile de putrefactiua. ꝯn̄tia tʒ: quia tātū vel maiorē calorē habet medicina adustiua sicut putrefactiua. Sed arguit̃ maior: q̄a alleū est adustiuuʒ: ⁊ tamē virtus per nostrū calorē remouet̃ cū itus assumitur. ergo ⁊c̄. maior est Auic̄. scđo can̄. caplo de alleo. ⁊ minor pʒ 3° de cōplexionibus a Gal. ¶ Quinta suppō. medicine frigide stupefactiue venenose pn̄t a calore nr̄i corporis corrigi ⁊ in verū nutrimētū tādē redigi. pʒ ex Gal. 3° de simplici medicina. distinctiōe 4ª. caplo 3° allegato supra. ¶ Sexta suppō ad h̄ vt aliqđ sit cibus corpis humani nō sufficit ꝙ per multas trāsmutationes tandē in subam corpis nr̄i ꝯuerti possit. ṗma pars pʒ: qꝛ tūc el'nta ⁊ oīa corpa gn̄abilia ⁊ corruptibilia possent dici cibus nostri corpis: qđ est ꝯ oīum doctorū mentē. Et qꝛ tūc essent cibi diuersi diuersoꝝ aīaliū. ⁊ scđa pars pʒ: qꝛ nulla alia videt̃ rō futuri nutrimēti. ¶ 7° suppō. sic ad chilū v'l ad sanguinē gn̄andū requirunt̃ determinata agentia ita ad eadē generāda reqrunt̃ determinate mãe merito occulte ꝓprietatis in illas res a calore nr̄o trāsmutabiles. ṗria pars pʒ: qꝛ chilus aut in stōcho aut in itestinis gn̄at̃ / non in corde: ⁊ sanguis ī epate ⁊ venis: nō in cerebro. scđi pʒ. ex dictis ī illo aforismo facilius est repleri potu q̄ȝ cibo.

¶ His habitis hec est ṗma ꝯcl'o. stat aliqđ mixtū nōvenenosum esse: qđ tn̄ nō pōt corpis humani esse nutrimētuʒ ad sensuʒ datū in sexta suppōne. pʒ: qꝛ stat aliqđ esse tale inter qđ ⁊ corpus nō currit debita ꝓprietas occulta: merito cui⁹ possit in subaʒ corpis hūani ꝯuerti. g̃ ⁊c̄. Assumptū pʒ: q̄a aliter oīa mixta q̄ nō sūt venena eēnt cibi hoī. qđ manifeste repugnat experiētie. de lapidib⁹ ⁊ m'tis talib⁹ idē pʒ: qꝛ aliq̄ est medicina absolute nō cib⁹ vt dī 2ª ṗmi. caplo de eo qđ comedit̃ ⁊ bibit̃. ¶ Et ꝯstat ꝙ talis nō est venenū. si eni eēt venenū nō eēt absolute medicina. g̃ ⁊c̄. ¶ 2ª ꝯ. nō repugnat aliqđ eē venenū fridū ⁊ aliqđ cal'm ⁊ aliqđ a tota suba: qđ tn̄ sit corpis nr̄i futurum nutrimētū. ¶ Hec ꝯ hʒ tres ptes. pª est Gal. 3° de simplici loco all'ato. 2ª ꝓbat̃: q̄a nō repugnat alicui tali suā venenosaʒ caliditatē a calore nr̄i corpis auferri ⁊ rōne cibi remanētis ī sbaʒ corpis ꝯuerti. g̃ ⁊c̄. Assūptū ꝓ pª pte pʒ: ex suppōne 4ª đ adustiuo ⁊ putrefactiuo. ¶ 3ª pʒ de puella napello nutrita: ⁊ ꝑ rōnes q̄ fiunt in 3ª opione ꝓ illa cōclusione vt particulariter itelligit̃. ¶ 3ª ꝯ. verisil'e ē aliq̄ esse venena calida ⁊ aliq̄ frigida: ⁊ aliq̄ a ꝓprietate occulta: quoꝝ nullū pōt humanū corpus nutrire. ꝓbat̃: qꝛ verisil'e est aliq̄ cal'a eē iter que ⁊ nr̄m corpus nulla currit occulta ꝓpetas ꝯueniēs: merito cui⁹ sint ī sbaʒ corpis trāsmutabilia. Assūptū ꝓbat̃: q̄a talis ꝓprietas aliqn̄ in re que nō est venenū non inuenit̃: ergo multo verisilius in veneno nō inueniret̃. eadē pōt ad experientiā ostēdi: q̄a adamas nunq̄ȝ nutriret in quacūq̄ȝ parua quātitate caperet̃: nec viride eris: nec caro reguli siue basilisci. ¶ 4ª ꝯ. venena que ideo putrefaciūt: q̄a de ꝓprietate a calore nostro sunt putrefactibilia: nec in parua quātitate: nec ī magna quātitate pn̄t esse corpis nutrimentū: ista sit ꝑ mēte Gal. ⁊ pʒ: qꝛ cū calor noster possit spoliari ab eius actiuitate stante vita: ⁊ ista de sui ꝓprietate putrefactibilia: seqt̃ ꝙ si sumant̃ in pua quātitate putrefiēt: ⁊ sic acuta putredine tādē in el'nta dissoluent̃: ⁊ nullo mō per solius caloris nr̄i actionē poterūt in corpis subam ꝯuerti. Sic igit̃ in sūma dicet̃ ꝙ tā aliqđ calidū venenū q̄ȝ frigidū venenū: ⁊ q̄ȝ a tota substantia pōt esse corporis humani nutrimentū. ⁊ etiam dicit̃ ꝙ aliqua inueniunt̃ calida ⁊ aliqua frigida: que non pn̄t esse corporis nutrimētū. ⁊ simil'r aliqua a tota suba operatiua: nō q̄a sint venena: sed q̄a carēt occulta ꝓprietate preparante ad talem determinatū modum passionis qualis requiritur ad corporis nutrimētū.

¶ His habitis respōdebitur ad argumēta ante opposita.

¶ Ad ṗmū dicitur ꝙ aliqua ꝫm totā subam ⁊ a ꝓprietate occulta cōtraria homini: sunt tamē a ꝓprietate conueniētia: sed ab alia ꝓprietate. Et ideo stat corrupta ꝓprietate: merito cui⁹ discōueniūt remanere ꝓprietatē ꝯuenientē. ¶ Ad scđm dicit̃ ꝙ venenū est absolute a corpe ꝑmutabile ꝑmutatiōe notabili: sed nō ꝑmutat̃ a corpe: ita ꝙ ꝓprietatē acq̄rat per notabilē a corpe ꝑmutationeʒ: vel tal'rē ad ei⁹ actionē ab occulta ꝓprietate nō requirit in se magnā trāsmutationē: ⁊ h̄ vult Aui. 2ª ṗmi. ⁊ Gal. 3° cōplexionū. ¶ Ad tertiū si antecedēs sumit̃ particulariter conceditur ⁊ negat̃ ꝯn̄tia. Si vō vl'r negat̃ nec hoc voluit Gal. ¶ Ad argumēta vō alterius partis dicit̃ ꝙ ꝓbāt particularē ꝙ aliqđ venenū pōt nutrire ex qua nō seqt̃ vl'is.

Sequit̃ cōmentuʒ. ALII ALITER DICVNT.

¶ Hic Gal. dat tertiam expositionem illius termini pternām: ⁊ dicit q̄nque. primū est ꝙ alij per cibum ingredientē corpus preternām intelligunt illum solū per quē vltimate excedit̃ natura. i. per quē vltimate opprimitur vtus. hoc eni idē est qđ p̄ter nām. ¶ Dicit scđo ꝙ ille nō est itell'us Hippo. ⁊ ratio: q̄a non fuit cōsuetudo antiquoꝝ cū dicunt aliqđ nociuū intelligere ita particulariter. nāʒ dicūt gn̄aliter vt calor cibus plenitudo ciboꝝ corruptio chimoꝝ labores generant morbos: ⁊ non ita limitate ꝙ primūt quātitatē nec est nec̄iuʒ ponere. ¶ Dicit 3° ꝙ iđ nō est necessariū ponere: q̄a nemo dubitat cibū excedētē naturā in quātitate valde modicū: vtputa si vnius denarij pōdere excedat ꝯsuetū: nō tamē ilico faceret morbū: sed si iteret̃ erit cā morbi. vult igit̃ Hippo. hoc esse factiuū morboꝝ nō ꝙ nec̄io actu faciat. Et ideo nō est necesse isto mō limitare. ¶ Dicit 4° ꝙ ex dictis pʒ ꝙ lʒ ipsi dicāt verā sn̄iam: tn̄ intentio eorū est superflua in limitando illud qđ non opʒ. ¶ Dicit q̄nto ꝙ (sic supra dicit̃) ꝙ nō intelligit̃ de cibo peccante in qualitate: ita hoc intelligendū est ꝙ nō fuit mens Hippo. de cibo mali saporis.

QVOD AVTEM. Hic cōmentat̃ scđam ptē afo. ⁊ diuidit̃ in tres. ṗmo exponit partem. scđo decl'at expositionē. tertio remouet quedaʒ dubia. scđa ibi [Ponamus hoiem.] tertia ibi [Sed cū Hippo.] De p̄ria dicit ꝙ Hippo. bene dixit cuʒ dixit. manifestat vō sanatis: qꝛ nō solū sanatio: sed qualitas sanatiōis decl'at cibū igrediētē corpus p̄ternāʒ facere morbū. Et sil'r oīs actio futura a medico cōprobat̃ eē vtilis ex suo effectu. i. ex effectu g secutus est in p̄terito sileʒ actionē. Et iđ Hippo. ī dictis verbis

intelligit sanitatē sequētē euacuationē rei nociue eē illā que significat rei nociue psentiā facere morbum. Et hoc idem voluit Hippo. in tribus libris quos fecit de digestiua qō totū explanabitur. ¶ Considera igit Hippo. velle q effectus rōnales sequentes quasdā actiones faciūt manifestū eē cū itēdim⁹ talē effectū in fili filr eē operādū. PONAMVS HOMINEM. Nūc declarat exēpluz di ponamus hoiez plus comedisse debito ꝛ se exercuisse minus ꝯsueto ꝛ q sentiat grauitatē post ista i toto corpe ꝛ q cū rubore ꝛ tumore venarū febriat. In isto casu non pōt imo rōnalr cogitam⁹ p signa dcā egritudinez eē plenitudinē: tñ si purgauerim⁹ eā ꝛ viderim⁹ pfuisse purgationē tūc erim⁹ ꝛ certi ꝛ securi ita esse ꝛ securius poterim⁹ de hac ifirmitate aliū curare. Neqȝ expectabimus qd alii expectant .s. multis aliis certificari: quia h sufficit neqȝ h erit opportunū q certificemur: qꝛ in ꝯtra opatione ꝯtigit eꝫ vtputa q nō euādo nō sanat: qꝛ hec certitudo sufficit fm mētē Hippo. SED CVM HIPPO. Hic remouet dubitationē: ꝛ diuidit in quatuor fm quatuor dubitatiōes. 2ª ibi [Humoꝝ aūt.] 3ª ibi [Sed tamē ꝗdā.] 4ª ibi [Cū eni corruptio.] De pma dicit q Hippo. euacuationē humoꝝ peccātiū equaliter vocat minorationē. Sed qñ vnus determinatus humor peccās euacuat illā vocat purgationē. Et hoc dictū ē pluries. ¶ De scda parte dicit q minoratio fit pluries pncipalissime p flobotomiā. 2° per scarificationes specialr in spatulis: qꝛ insunt vicine venis magnis a qbus sugunt. deinde exercitia. deinde fomētationes que sunt calefactiones cū re humida vaporosa vel corpulēta balena etiā ꝛ fricatiōes ꝛ ieiunia accidentalia. Et ista nō minuūt cito sicut superior .s. flobotomia ꝛ scarificatio ꝛ hec p isto loco sufficiāt. Nā alias fecit librū de plenitudine. ¶ De parte tertia dicit q subiūgendū est: q fit hōm de plenitudie fm tenorē vtutis merito qualitatis male. Et dicit q opꝫ peccātē humorē purgare .s. pharmaco. Naꝫ pte illa purgata illud qd restat est bonū. De pte q̄rta dicit q nō ōis putrefactio dꝫ dici isto mō humorū corruptio. imo notare debes q sicut accidit in vino ita accidit in sanguie q qñqȝ itēse putrefit ꝛ nō pōt reduci ad benignū a calore nostro: sicut cū vinū leuiter acessit pōt ad vinuꝫ leuiter reduci. Et ideo talis corruptio ad benignū reducibilis non dicat huiꝰ corruptio: sed per corruptionez intelligamus cum ita corruptus est vt ad benignum reduci non possit.

Queritur Utrū sāguis putridus ad benignum reduci possit. Et sine argumētis notādū est ex his que dixi i qōne de putrefactione .3° tegni. q in putrefactione est caliditas extnea fixa in hūiditate putrefacti. 2° opꝫ calorē nālē esse debilez. 3° q hec caliditas agat ad mixti corruptionē ꝛ elītoꝝ separatiōnē nō ppārādo ad alicui⁹ forme mixti introductionē p se. ¶ Nota scdo q in q̄libet mixto pfecto est ps subtilis spumosa in qua fundat suus itrinsecus calor nālis eiusdē cōseruatiuus ꝛ humidi ꝯtentiuus. ¶ Nota 3° q queādmodū deficiēte radicali humido cū ad senectutē vadim⁹ ad hoc venim⁹ vt ad pfectionē iuuētutis amplius redire non possimus. Si tñ stāte adhuc debita mēsura illius substantifici humidi ad pfectionē possumus attingere nō obstāte ifirmitate ꝛ alteratione ptrnāli ita est in istis iuenire mēsurā huius hūidi aerei qua deficiēte nō pōt amplius nālis calor ad illū vigorē redire vt possit suū hūidū debite cum sicco retinere. ¶ Nō 4° per putredinē tale substātificuꝫ hūidū spumosuꝫ depdi: sed pmo fieri alterationē et subsequētē dissolōnē ꝛ paulatiꝫ. istud pꝫ: q a dissolō fit p alterationē: ꝛ q a aliter nunqȝ p tps aliqd putrefieret. ¶ Nota 5° q̄litatē p alterationē itroductā posse remoueri corpore eodē remanēte. ¶ Ex his pꝫ q humor m ultū putrefactus puta vsqȝ ad tantū dissoluta sit hūiditas aerea ne possit satis amplius hic de nāli calore nō pōt ad benignuꝫ reduci. Sꝫ hūor putrefact⁹ citra illā mēsurā pōt ad benignū reduci cū p alterationē malas q̄litate s depdidit: et iste ē vn⁹ modus satis clar⁹ vbi hūor fꝫ se totū putrefiat. ¶ Alii sūt modi vt q icipiēte trāsmutatiōe ꝛ in mō mixtiōis vius dissolōnē nō possit reduci: qꝛ illa reductio nō fieret nisi a calore nāli huiusmodi mixtionis dicti quam prius habuit ꝛ ille humor: ꝛ ille calor. v. g. e parte huiusmodi mixtionis nō est opariu⁹ nisi i determinatā nāꝫ ppriā q̄ nō est iste hūor putridus. ¶ 3ª est q putrefactio qñqȝ est ōib⁹ ptib⁹ hūoris aut plib⁹: ꝛ tūc nō est hūor ad benignū reducibilis qñqȝ i paucis: ꝛ tūc p illaꝝ sepationē reliquę reducunt. Sed huiꝰ vltim⁹ nō est ad mentez Gal. Sed tunc isto stāte videt sequi prio q aliq̄ est febris putrida salubris ad salutē terminādā nō hñs q̄tuor tēpora quo ad māei trāsmutationē vt febris icipiēs a tali putrido hūore ad benignū reducēdo: qñ eni erit cōpleta digestio ꝛ ad benignū reductio non amplius erit febris: ꝛ sic febris illa non habebit statum aut declinationē. ¶ Sequit scdo q nō in qualibet febre putrida essent habēde tres intentiones digestio ꝛ euacuatio ꝛ alteratio: ꝯtra Galenū in 3° tegni vt in illa in qua humor q putridus est nō esset euacuādus. ¶ Tertio sequit q aliqs est humor putridus ꝛ pter nām qui nō idicat de sui remotione: ꝛ ista tria ꝛ mlta silia sūt ꝯcedēda in febre a mā ad benignū reducibili pēdēte ꝛ de tali hūore. Aforismus. XVIII.

Eorum que nutriuntur copiose ꝛ velociter: veloces secessus fiunt.

¶ Conclusio aforismi est ista. superfluitates corpoꝝ que nutriunt copiose ꝛ velociter: cito a corpore expellunt. pbat cōclusio: qꝛ tales superfluitates cito a benigno separant ꝛ cito generant. igit aliorū paritate posita. cito expellunt. assumptū ꝛ ꝯsequētia declarabunt in notatis. ¶ Ad intellectū aforismi nota primo q nutricatio est assimilatio nutriētis ad nutritum ꝛ vltima operatio quā virtutes nāles nectio faciunt in nutrito pprie accipiēdo nutricationē: sed tñ qñqȝ sumit nutricatio pro oi opatione nutritiue vtutis circa nutrimentum. tales aūt opationes cōiter ponunt tres a doctorib⁹. Appositio vnio ꝛ assimilatio. nā nutrimētū prio ponitur in poro mēbri debentis nutriri. scdo iuiscat et vnit cum partibus circūstantibus. tertio assimilat ꝛ in qualitatib⁹ ꝛ in suba: quilibet g̃ istoꝝ actuū large accipiēdo nutricationē pōt dici nutricatio. ¶ Nota scdo q nutritiue vtuti q̄tuor deseruiūt vtutes nāles que vocant ab Auic. ministrātes: scilꝫ attractiua: retentiua: ꝛ digestiua: ꝛ expulsiua: de attractiue ꝛ retentiue operibus alibi dicetur. Nūc de digestiua et expulsiua oportet attendere: q digestiua agit in mām nutrimentalē in tribus precipue locis ipsaꝫ transmutando in stomacho in epate ꝛ in mēbris et in oī tali digestione separatur aliqua superfluitas ꝛ virtus eo tempore quo generat benignam humiditatē p digestionem: generat etiam superfluitatem: sed interim dum remanet materia superflua multū permixta benigno non multum stimulat ad expellendum: ante etiaꝫ q̄ digestio cōpleta fit non separat naturalr superfluitas a benigno: sed post complementum digestionis separatur benignū a superfluo ꝛ superfluum solū remanens ꝛ grauans tāqȝ disconueniens expellitur. Ex quibus patet q eorum que cito digeruntur aliis paribus: cito superfluitates a benigno separant. Sequit scdo q eoꝝ aliis parib⁹ citius superfluitates a corpore expellunt. ¶ Nota 3° q velocitas nutricationis maxime ꝯtingit ex velocitate oībus tribus

digestionibus p̄cedētibus nutricationē alijs paribus vel saltē alicuius ułarū. nā ſm ꝙ veloces sunt iste digōnes. ita velociter mā est p̄parata nutricationi. igit̄ alijs paribus velociter fit nutricatio. ¶ Ex his apparet v̄ificatio afo. q2 corpoꝝ que nutriunt̄ velociter fiunt digōnes ꝛ velociter eoꝝ sup̄fluitates expellunt̄. ergo de p̄mo ad vltimū eoꝝ q̄ nutriunt̄ copiose ꝛ velociter sup̄fluitates cito expellunt̄. ¶ 4° nota ꝙ velocitas nutricationis ꝛ digōnis pōt cōtingere ex p̄te nutriti ꝛ cibi. Ex p̄te nutriti: q2 habēt fortē cōplonē ꝛ debitā cōpōnē i mēbris digestiuis et nutritiuis. Ex p̄te v̄o nutrimēti: q2 nutrimētū h3 ꝯditiones faciētes ad facilē trāsmutationē ꝛ citā a corp̄e in humiditatē nālē. Ex p̄te quantitatis ꝛ qualitatis manifeste ꝓprietatis debite currētis īter ip3 ꝛ cibatū modi sube et ordinis ꝛ hore ꝯueniētis assūptionis sic̄ dictū est supra illo afo. facilius est repleri potu q̄ȝ cibo. ¶ 5° nota ꝙ dr̄ia est īter nutrire copiose ꝛ nutrire velociter. illa. n. dn̄r nutrire copiose q̄ ſm p̄līmas suas p̄tes sunt apta cōuerti in subam corp̄is. illa v̄o dn̄r nutrire velociter que in modico t̄p̄e ita trāsmutant̄. ¶ Cōtingit eni inueniri aliq̄d copiose ꝛ tarde nutritiuum: vt porcina caro: ꝛ aliquod copiose ꝛ velociter vt oua sorbilia: ꝛ testiculi galloꝝ: ꝛ vinū q̄dā paucū: ꝛ cito sic̄ q̄dā olera ꝛ aq̄ ordei: q̄dā paucū ꝛ tarde sicut caro vaccina. hoc etsi veꝝ sit de velociter nutrientibus: tn̄ itellexit de his que sit̄ ꝛ velociter et copiose nutrirēt. ¶ Nota sexto: ꝙ per quedā signa cōp̄rehēdimus ex p̄te corp̄is ip̄m cito nutriri vt fortificatio v̄tutis cita in debilibus: ꝛ cita pulsus eleuatio: ꝛ talia q̄ in cōmēto dicent̄: q̄dā v̄o cognoscim⁹ ex p̄te dispōnis nutrimēti vt p̄ illa supra noiata. ¶ Ultio nota ad afoxismi v̄itatē itelligi alioꝝ p̄itatē. nā si cito nutrit̄: ꝛ cū h̄ tā multa fiat in eo attractio vt feces exiccent̄ magis q̄ȝ in alio. aut in alio sit v̄tus ꝯtētiua debilior: aut cholera amplior ab epate ad itestina trāsmutat̄ nō op3 v̄ificari ꝛc̄. Com. Gal.

Quod dixit. Gal. in cōmēto p̄rio gn̄aliter exponit. 2° sp̄āliter. scd̄a ibi [Diu3 velociter.] De p̄ria p̄te dicit p̄° Hippo. itēdere p̄ velociter ꝛ cito nutriri i hora q̄ cibi accipiunt̄ aut i hora q̄ paꝝ succedit ita vt in illa cibi p̄ totū corp⁹ disp̄gant̄. Dic̄ 2° q̄ ad hāc p̄tē ꝙ illi q̄ hāc haberēt nām velociter expellūt sup̄fluitates: ꝛ maxie si illa cibaria fuerint acuta: q2 eoꝝ sup̄fluitates magis stimulāt v̄tutē ad expellēdū. Sed si cibaria fuerit viscosa illa tardi⁹ egrediūt̄. s3 si cibaria sup̄i⁹ dcā .i. acuta sint velociora in exitu suaꝝ sup̄fluitatū: ꝛ h̄ vult Hipp. in afo°. OMNIVM VELOCITER. Cōmētat̄ in sp̄āli: ꝛ diuidit̄ in duas. p̄° exponit ſ3 p̄p̄riā opionē. 2° ponit vnā nō verā expōnē. ibi 2ª [Quidā sophiste.] p̄ª pars diuidit̄ in q̄nque. nā p̄° narrat q̄dā nutritiua tarde aut cito. 2° ponit signa p̄ q̄ cognoscim⁹ corp⁹ cito nutriri. 3° v̄ificat afo. per cām. 4° redit ad narrādū ciboꝝ varietatē i nutriēdo. 5° ponit q̄sdā ꝯditiōes attēdēdas ad afo. v̄ificationē. ibi 2ª [Uñ corp⁹.] ibi 3ª [Cū eni hec cibaria.] ibi 4ª [Unū aūt.] ibi 5ª [Artificialr̄.] ¶ De p̄ma dicit p̄° vinū eē īter oīa cito ꝛ velocit̄ nutriēs: ꝛ h̄ p̄p̄ modu3 sue sube: ꝛ p̄p̄etatē currētē īter vinū ꝛ nr̄3 corp⁹: s3 caro vaccina: ꝛ q̄dā alia in cōmēto posita tarde nutriūt: q2 nō nisi post lōgū t̄ps nutriūt. VNDE CORPVS. Ponit signa cite nutricatiōis dicēs ꝙ corp⁹ cito nutriri cognoscit̄ ex magnitudie pulsus ꝛ fortitudie cito post cibū acq̄sita: ꝛ h̄ maxie cognoscit̄ in corp̄ib⁹ quoꝝ virtus est debilis: q2 paruus excessus in eis est magis mā̄ifestus: ꝛ talia sūt infirma aut debilitata ieiunio euacuatione aut labore. CVM HEC ENIM CIBARIA. Uerificat afo. dicens: ꝙ cu3 cibaria per que corpus tarde nutrit̄ tarde digerant̄ nec̄e est eoꝝ sup̄flua tardi⁹ expelli vt dictū est supra in afo. expōne: sed si eō cibaria accipiant̄ q̄ cito digerant̄: tūc eoꝝ exeūtia facili⁹ exeūtia etiā p̄us exibūt: q2 p̄us separabunt̄. VINVM AVTEM. Narrat diuersitates ciboꝝ in nutriēdo: ꝛ diuidit̄ in tres. p̄mo in narrādo intentionē ponit diuersitatē vinoꝝ. 2° diuersitatē similiū vino. 3° ōn̄dit ꝯditionē obseruādā ad v̄ificādū has diuersitates oꝑationis cibo. 2ª ibi [Idē de alijs.] ibi tertia [Eadē i alijs.] ¶ De p̄te p̄ria dic̄ ꝙ vinū ē certissimū ꝯ̄rīū. his q̄ tarde nutriūt: q2 cito nutrit: s3 tn̄ vina sunt diuersa in hac actione: ꝛ etiā alia in his vino silia: s3 p̄us dicet de vino postea de silib⁹: ꝛ subdit ꝙ vina alba subtilissimi liquoris sic̄ aq̄ sūt pauci nutrimēti: s3 vina grossa rubei colori sūt p̄lis nutrimēti q̄ȝ alba: s3 paucioris q̄ȝ nigra ꝛ alba grossa min⁹ nutriūt q̄ȝ rubea grossa: s3 grossa vina gn̄alr̄ plus nutriūt q̄ȝ subtilia. ¶ Subdit 2° ꝙ ſ3 diuersitatē vinoꝝ sūt diuersitates exeūtis corp⁹. Nā alba quo ad suū sup̄fluū cū vrina egrediunt̄: s3 rubea ꝛ nigra cum egōnibus. ¶ Subdit 3° ꝙ post t̄pa nutricationis sūt t̄pa expulsiōis: ꝛ h̄ p̄ t̄pa nutriēdi itelligatꝫ t̄pa digerēdi. Nā trāsmutat̄ q̄n̄qȝ. ¶ Circa istā p̄tē nō ꝙ vina nigra plus nutriūt q̄ȝ rubea: cui⁹ oppositū dictū ē supra afo° 11°. facili⁹ ē repleri ꝛc̄. hec q̄ō fuit ibi soluta: ꝙ hic itelligat de cōstātiori nutrimēto: s3 p3 ꝙ nō ē ita. dōm q̄ ꝙ vinū rubeū dat min⁹ nutrimētū i eq̄li q̄ȝtitate sūptū q̄ȝ nigrū: s3 cū⁹ ꝛ plus excedit i velocitate nutricatiōis q̄ȝ excedit̄ i multitudie nutrimēti a nigro. Et iō p̄cedit nigrū vinū in velociter iplēdo: ꝛ h̄ voluit ibi Gal. Nō solonē. IDEM ET DE ALIIS. Narrat siles diuersitates i vino silib⁹ dicēs: ꝙ p̄tisanū q̄ō ē aq̄ ordei cocta nutrit corp⁹ cito: s3 modicū dat nutrimētū: s3 iuscula de frumēto dāt nutrimentū mltū: s3 post lōgū t̄ps. Et ex hac narratōe vult nos cōp̄rehēdē diuisionē nutrimētoꝝ. s. positā i expōne afo. q̄dā eni sūt mlti ꝛ velocis nutrimēti. q̄dā multi tardi: q̄dam pauci ꝛ velocis: q̄dā pauci ꝛ tardi. EADEM ETIAM IN ALIIS. Pōit ꝯditionē obſuādā in v̄ificādo cōparatiōes ciboꝝ adiuicē di. ꝙ cū dicim⁹ cibaria alia adiuicē i nutricatiōe: o3 ꝙ alia ponāt̄ paria p̄ter specificas diuersitates. v̄. g. Cū dico: ordeū min⁹ ꝛ citi⁹ nutrit q̄ȝ frumētū: itelligat̄ posita paritate i mō admistradi: vt si vnū in iusculo reliquū i iusculo: ꝛ si vnū excessum. ita ꝛ reliquū: ꝛ ita in legumib⁹ ꝛ carnib⁹: ꝙ si vne elixe admistrent̄ alie etiā. Si vne asse etiā alie assent̄. istō p3 p̄ regulā cōparationis positā 2° cōplexionū. ARTIFICIALITER TAMEN. Hic ponit ꝯ̄nes req̄sitas ad v̄ificādū afo. et diuidit̄ in duas. ibi 2ª [Corp̄a tn̄ idē.] Dicit p̄° ꝙ ad v̄ificandū ꝙ citi⁹ nutriētia citius egrediunt̄ sup̄flua: op3 obſuare ꝙ si qua eoꝝ sūt q̄ hn̄t humectationes ꝛ p̄tes nociuas ꝛ pungitiuas: merito quaꝝ virtus ad expellēdū stimularet̄ ꝙ illa talia artificialr̄ purgent̄ ab istis paribus. v̄. g. lentes habent p̄tē solutiuā que in brodio trāsit faciliter ꝛ residuū q̄ō est nutrimentū tarde nutrit. Siquis igitur comedat lentes citius egeret q̄ȝ si comedat ordeū: q̄ō citius nutrit nisi a lētibus iste partes purgent̄: ꝛ sic de caulibus ꝛ multis talibus alijs. Modus igitur purgandi est ꝙ talia coquant̄ in aqua ꝛ elixatura p̄roiciat̄: deinde coquantur in alia aqua: ꝛ tunc comedant̄ ꝛ isto seruato illorum que citius nutriunt superfluitates citius expellunt̄. CORPORA TAMEN. Ponit scd̄am cōditionē obseruandā: ꝛ est ꝙ dent̄ in corp̄ibus in oibus q̄litatib⁹ silibus: q2 sunt aliq̄ nutrimēta que sunt velocissima i nutriēdo: tn̄ facile ip̄edit̄ eorū sup̄fluitatū exitus p̄p̄ corp̄is dispōnē. Ad h̄ aūt itelligēdū debem⁹ intellige q̄ in libro Gal. de v̄tutib⁹ nālib⁹ dn̄r. ibi eni di ꝙ stochus recipit cibū ꝛ retinet sibi sile ad sui nutrimētū. i. ad suā voluptationē: ꝛ cū voluptat⁹ fuerit emittit residuū ad itestia. vn̄ trahit vnle ab epate. si tn̄ epar aliq̄n p̄ venas meseraicas p̄p̄

nimiū desideriū plus trahit ad se ꝙ̃ stōchus trāsmutat. sed si stomachus nō idigeat voluptatiōe stomachus cito trāsmittit. Et iō citius epar illa digeret: q̄a citi⁹ habebit ⁊ capiet. eodē mō imaginādū est de epate respectu toti⁹ corpis. ꝙ epate auaro exñte cibū diuti⁹ retinet. Et ideo tardius mēbra nutriunt̄: sed eo nō exñte auaro citius nutrit ⁊ citius nutriunt̄. ¶ Ex q̄bus pȝ. ꝙ nō solū ẜm varietatē digestionis cite aut tarde fit cita aut tarda supfluitatis emissio. imo etiā ẜm indigentie varietatē mēbroꝝ in retinēdo. Et iō hac varietate stāte in corpibus ꝯtingeret error in iudicādo de cibis q̄ tardius digerunt̄ aut velocius ꝑ exitus supfluitatū. ḡ dū tētamus cognoscere superiora dicta ꝓbemus illud in corpe inanito quo ad vtrūq̄ nutritiuoꝝ: ⁊ nō vnū i exinanito ⁊ aliud in repleto ⁊ inueniemus ita eē: vt ē dictū. QVIDAM SOPHISTE. ꝑōit falsā expōnē iprobādo dicēs ꝙ q̄dā sophiste dicūt Hippo. i afor^mo itendē ꝙ velociter dissoluant̄ a corpe nutrimēta q̄ cito nutriūt. Et hoc volunt ꝯcordare cū eo qd̄ dr̄ in libro de dieta. s. ꝙ cibaria que tarde mutant̄ tarde dissoluunt̄: ⁊ velocia eꝯ: qd̄ est certū ⁊ verū: sed nō est intentio Hippo. hic dicē illud: q2 aliō itelligūt qñ dicūt secedāt aut exeūt ꝙ̃ dissolui: ⁊ dixit hic de secessu. Cōsueuimus eni dicē ꝙ res exit: qñ cib⁹ assumptus ẜm ptē superfluā exit de vētre vł de alia corpis pte. Sȝ tñ verū est ꝙ nutriētia tarde dāt nutrimētū nō cito dissolubile ⁊ eꝯ velociter nutritiua vt caro porcina et siłia. gñant. n. hūores grossos viscosos: sed herbe ⁊ pisces petrosi ⁊ oīa subtiles hūores gñantia cito dissoluunt̄. Aforismus. XIX.

Acutoꝝ morboꝝ non oīno certe sunt sanitatis ꝓnuntiatiōes neq̄ mortis.

¶ Cōclusio afo. est ista. ꝓnosticatiōes de salute vł de morte i morbis acutis nō sūt oīno certe. Probat̄. mãe a q̄bus pendēt isti morbi sunt acute mobiles facił: ⁊ ad peius ⁊ ad melius: ḡ signationes salutis vel mortis nō sūt oīno certe. ꝯñtia ⁊ assūptū i notatis videbunt̄. ꝯcordia afo. colligit̄ 16° ꝯtinētis. ꝑ ca°. ¶ Circa afo. ꝑmo notādū morbū acutū icludere duo. vnuȝ ꝙ sit magnus ⁊ difficilis. 2^m ꝙ sit cite terminatiōis vt dr̄ in cōmēto. ¶ 2° nota ꝙ plurimū terminatio cita morboꝝ acutoꝝ pēdet ab accidētiū difficultate: ꝑꝑ quā v̄tus vltio conatu pugnat ꝯ morbi mãȝ. Et iō aut cito vincit̄ aut cito vincit vt dr̄ in cōmēto illi⁹. q̄cūq̄ a thetano apphendūt̄. ¶ Nota 3° ꝙ morboꝝ acutoꝝ q̄dā sūt ex toto gñe mortales sic fortis apopłia ⁊ taliū sūt certissime signationes mortis: ⁊ de eis nō itelligit̄ afo. q̄dā ex sui gñe sūt idifferenter ad salutē vł mortē terminādi: ⁊ de istis loq̄t̄ afo. ¶ Nota 4° ꝙ cā faciēs morbū acutū: aut facit illū acutū ꝑꝑ sui multitudinē: aut ꝑꝑ occultā q̄litatē vt pestilentiales morbi: aut ꝑꝑ locū vbi peccat mã vt apopłia squinātia ⁊ siłes: aut ꝑꝑ manifestā q̄litatē. s. caliditatē subtilitatē illā ꝯñtē: ⁊ de h' ꝑꝑe v̄ificat̄ afo. s. de morbo acuto a tali mã pēdēte. ¶ 5° nota talē dictā mãȝ eē mobilē motu locali sui subtilitate facił. Et q2 ifesta mēbris i q̄b⁹ ꝯtinet̄. iō mēbra conant̄ młtū ad ei⁹ expulsionē: ⁊ ex hoc ꝯtigit q̄nq̄ ꝙ a mēbro nobili ad ignobilia: aut ex̄ corp⁹ añ digōne expellat̄ ⁊ salus seq̄t̄ ꝙ̃uis prius signa mortalia apparuissent. Cōtingit etiā q̄nq̄ ꝙ ab ignobili ad nobile moueat̄: vbi signa salutis apparebūt seq̄t̄ mors ⁊c̄. est etiā h' mã mobilis in q̄litate. nā ꝙ̃uis iterdū gradū digōnis recipit leui oppilatiōe sup acq̄sita ꝯtigit ꝙ ei⁹ putredo faciliter excādescat, vñ deterioret̄. Ex his appet cā verificās afo. nā istoꝝ morboꝝ mãe sūt mobiles ita vt aliq̄ñ q̄ iudicat̄ moritur⁹ euadit. Et q̄ iudicat̄ euasur⁹ moriat̄. ⁊ iō illa signa mortis vł salutis sūt icerta. Ex q̄b⁹ seq̄t̄ ꝙ siue afo. itelligat̄ ꝙ nō oīuȝ morboꝝ acutoꝝ signatiōes salutis vł morti sūt icerte: siue itelligas ꝙ tales signatiōes nō sint valde certe vterq̄ sensus est ver⁹. ¶ 6° nō morbos chronicos ideo dici chronicos: q̄a sūt diuturni: ⁊ per ꝯñs pendēt a mã nō facił mobili. Et ideo signa que apparēt in eis de salute vel morte sunt certiora ꝙ̃ in acutis: ⁊ hoc videtur velle Galenus in cōmēto. Cōmentū Galeni.

Acuti morbi. Gal. in cōmēto ꝑ ponit ꝑambula q̄dā. 2° verificat afo. ibi 2° [In acutis igit̄.] prima in 4°. ꝑrio declat q̄d est morbus acutus. 2° ostēdit cās morbi acuti. 3° dat cās morboꝝ chronicoruȝ. 4° ponit q̄dā in afo. iplicitū. 2ª ibi [Qui acuti morbi.] ibi 3ª [Diuturni vo.] ibi 4ª [In q̄b⁹ Hippo.] De pria dicit ꝙ morbi acuti sūt illi q̄ cā velocitatis sue crisis sūt magni. ¶ Et iō effimera nō est morb⁹ acut⁹: q2 nō ē magnus ⁊ itelligat̄ magn⁹: q2 seuoꝝ accñtiū. De pte 2ª dicit ꝙ morbi acuti aut pēdēt a mã ꝑ totuȝ dispsa vt feb. aut pēdēt a mã collecta vna i vno loco sic pleuresis peripleumonia ⁊ squãtia ⁊ feb. q̄dā in vētre cū acuto apate fiunt ꝯtinue calidissime ⁊ raro fiūt acuti morbi sine feb. q2 raro sit sine mã cała: ⁊ tātū ifestātes vt fiat fe. aliq̄ñ tñ fiūt sine feb. vt apa qd̄ est acut⁹ morb⁹ ꝑꝑ locū in quo mã peccat. ¶ De pte 3ª dicit ꝙ morbi diuturni fiūt de hūorib⁹ grossis viscosis frigidis tarde digerēdis ⁊ iuiscatis in loco morbi. i. in loco in q̄ maxie viget morb⁹ vel ei⁹ minera. ⁊ iō difficulter sūt mobiles sic si putrefiat flegma aut melia in venis gñant̄ feb. lōge. De pte 4ª dicit ꝙ i istis morbis chronicis Hippo. testat̄ ꝑmutationes. i. signa ꝓnostica salutis vel mortis eē certa: ⁊ ꝯstat ꝙ hic Hippo. nō dicit expsse: sȝ Gal. vult Hippo. hic itēdisse iplicite ꝙ voluerit cōparare signa in morbis acutis ad signa i chronicis: sȝ de h' statiȝ videbit̄ in dubio. Deinde cum dicit. IN ACVTIS IGITVR. Hec est scd̄a ps cōmenti in q̄ v̄ificat afo. ꝑ ponēdo sniam. 2° cām. ibi 2ª [Qd̄ ꝯtingit.] Dicit ꝙ in acutis morbis ꝓnostica signa salutis vel mortis nō sūt oīno certa: ⁊ itelligit̄ ꝙ nō sūt sꝑ certa sic si itelligerem⁹ ꝙ nō oīs hō est iustus: q̄a aliq̄ sūt iniusti. nā ille signationes nō oīno sunt certe ⁊ maxie in acutis. ¶ De 2ª pte dicit ꝙ hic ꝯtingit: q2 mã ista ē acuta cała ⁊ plurimū de loco ad locū mobilis ⁊ in seipsa trāsmutabilis: ⁊ iō pñt fallacie ꝯtingere vt dixi in expōne aforismi.

Dubitatur vtꝝ signa ꝓnostica salutis vel mortis sint certiora in chronicis ꝙ̃ in acutis. Negatiue arguit̄ sic. in illis morbis sūt certiora signa saluti vł mortis in q̄bus manifestius cōprehendit̄ dñiuȝ v̄tutis sup mãm: aut ecōtra. Sed in acutis est ita. igit̄ talia signa in acutis sūt certiora. maior pōt colligi ex Gal. 3° ꝓnosti. cōmēto 5°: vbi ponit siłitudineȝ iudicij medici cū iudicāte de victoria futura in pugna duoꝝ bellātiuȝ. Et dicit. Significatio eni prudētiū in lucta super illuȝ q̄ vincit ex duobus luctātibus nō est nisi ẜm hūc modū: q2 qñ quis videt supfluitatē vnius eoꝝ super cōpensum in virtute superāte magnā sperat ei victoriaȝ. Et minor est Gal. in eodē cōmento: q̄a cā velocitatis terminatiōis nō est nisi magnuȝ dñium virtutis supra mãm: aut ecōtra. ¶ Scd̄o ad idē. illoꝝ sunt signa certiora que facilius cognoscunt̄ esse salua aut mortifera: sȝ acuti morbi sūt h'. ergo ⁊c̄. maior est per se nota. minor est Hippocratis. 3° ꝓnosticoꝝ. textu cōmenti septimi. ⁊ Galieni in eodē cōmento. Dixit eni Hippocras: que vo in breui finiunt̄ facili⁹ cognoscunt̄. ¶ Tertio sic. in illis sūt certiora signa salutis vel mortis in quibus dr̄ia inter mortales ⁊ salubres est magis manifesta: sed differentia inter mortales ⁊ salubres est magis manifesta in acutis ꝙ̃ in chronicis. igit̄ ⁊c̄. maior est clara: q2 talis dr̄ia nō est manifesta nisi

p signa salutis et mortis apparētia. ⁊ minor est Hippo. loco statim allegato cū dicit. Dīia eni illaꝝ .s. egritudinum pacutaꝝ quaꝝ vna est salua. alia mortifera est euidētissima. ⁊ Gal. in cōmēto 7° dixit. dixi eni in eis q̄ pcesserunt ꝙ diuersitas in egritudinibus de aptitudīe: qꝛ est vt cōsumanť in minoribus spatijs īter illas q̄ saluanť ex eis ⁊ īter illas que īterficiunt est magna valde. Egritudinū āt quaꝝ spatiū plōgať nō est dīia īter saluas ⁊ pnecabiles magna. ¶ 4° sic. eque certa possunt eē signa mortis salutis ī chronicis: ⁊ eō sicť in acutis ⁊ eō. igiť nō certiores sūt in chronicis. Assūptū pbať. pͦ qa in apoplexia maiori sūt certissima ⁊ īfallibilia signa mortis. 2° qꝛ cognoscēs recte vitalia signa ⁊ mortis pnosticoꝝ rectitudinē inoffense pgredieť. 2° pnosti. ¶ 5°. qa quātacūqꝫ pt eē pportio morbi ad v̄tutē in chronico aut eō tāta pōt esse in acuto ⁊ nō maior. igiť eque certa signa pñt appere. ꝯñtia clara est: qꝛ ex magnitudine talis pportionis signa fiunt certa: ⁊ assūptū pꝫ. qꝛ in chronico ad salutē terminādo in īfinitū crescit pportio v̄tutis ad morbū cū morbus nō ad gradū remittať ⁊ in chronico ad mortē terminādo in īfinitū crescit pportio morbi ad v̄tutē: qa v̄tus ad nō gradū terminať stāte morbo ⁊ talr ⁊ nō plus accidit in acuto. igiť ⁊c.

In oppositum est Galenus in commento aforismi.

In qōne sunt due opiones digne recitari. Una opinio est que sumiť quodā mō ex solutione Bertbucij boñ. ⁊ Alberti de çancarijs: quaꝫ Jacobus de forliuio bñ colorat motiuis variať termis. scōa est Gentilis ⁊ cōis hodie. Et iō in qōne ponā duos articulos. in primo narrabo positionem primā. secundo secundam.

Quantum ad pͥmum pmittendū pͥmo ꝙ signorū pnosticorū multe sunt significationes vt lōgitudo breuitas ⁊c. Hic tñ solū loqmur de istoꝝ signoꝝ certitudine iquātū signant salutē aut mortē. ¶ 2° pmittēdū ꝙ hic loqmur ō signis ī morbis q̄ nō sūt ex toto gñe mortales vt fortis apoplexia. ¶ 3° pmittēdū vt supra dicať ꝙ cā faciēs morbū acutū facit hoc aut rōne q̄litatis manifeste aut rōne q̄litatis occulte aut rōne quātitatis aut rōne loci: ⁊ totū pꝫ circa afo. in notatis. Tūc est pͥma suppō. mãe faciētes morbū acutū merito q̄litatum manifestaꝝ sūt mãe mobiles valde. Sꝫ ō. mãe morbuꝫ chronicū faciētes. pꝫ qꝛ pͥme sunt acute leues calide subtiles: ⁊ alie sūt opposito mō viscose grosse fride vt dr̄ in cōmēto. ¶ 2ᵃ suppō. mobilitas mãe que est cā morbi incertificat iudiciū. pꝫ qꝛ ex ea ꝯtigit variari effectū aliter q̄ꝫ p signa ostēdať. ¶ 3ᵃ suppō est ꝙ aliō est signuꝫ aliqō salutis ⁊ mortis eē certius: ⁊ aliud est ipsum esse manifestius. nā signū dr̄ certū qñcūqꝫ signat certe rē futurā. tūc aūt dr̄ manifestꝰ qñ in se facilꝰ cōprehendiť: ⁊ qñ facilꝰ appet eē ⁊ māifestius eē signū: tūc ponunť quedā ꝯnes.

¶ Pria. signa pnostica salutis vl' mortis in chronicis nō sunt necio certiora signis sibi pportionatis in acutis merito loci vbi peccat mā vl' merito mltitudinis eiꝰ. pbať. qꝛ si eēnt īcertiora. hoc eēt pp mãe mobilitatē cū nullaꝫ aliā cām assignet Cōmētator: sꝫ in talibꝰ mā nō est mobilior q̄ꝫ in chronicis cū sit frida vt pꝫ de apoplexia et spasmo vli ⁊ pipleumōia q̄ꝝ morboꝝ mãe sūt flatice. ¶ 2ᵃ ꝯ. signa pnostica salutis vl' mortis in morbis acutis merito mãe malitie solū occulte sūt īteriora q̄ꝫ signa ī chronicis apparētia. Hoc pꝫ ad sensuꝫ ī febribꝰ pestilētialibꝰ: in qbꝰ signa salutis aut mortis sunt incertissima. Appet eni aliqñ pulsus bonꝰ ⁊ vrīa bona: ⁊ tñ eger tēdit ad mortē. pͣ 4ͥ. ¶ 3ᵃ ꝯ. signa lōgitudis aut breuitatis morbi sūt certiora ī acutis q̄ꝫ ī chronicis. pbať. qꝛ euidēter apparēt in acutis accñtia vehemētiora: cū qbus v̄tus nō pōt diu pdurare q̄ nō apparēt ī chronicis. ¶ 4ᵃ ꝯ. oīa signa mortis aut salutis in chronicis apparētia sūt certiora q̄ꝫ sibi silīa apparentia in acutis. pbať: qꝛ mā acutoꝝ est magis variabilis: merito cuiꝰ facilꝰ cadit error ī iudicio de illa. ⁊ hāc voluit Hippo. ⁊ Gal. hic. ⁊ itelligiť de acuta pēdēte a mā faciēte morbū acutū merito māifeste q̄litat. ¶ 5ᵃ ꝯclō. sꝫ ita sit: in oībus tñ egritudinibꝰ acutis manifestiora sūt signa salutis vl' mortis q̄ꝫ in chronicis. Probať: qꝛ accñtia in acutis sūt vehemētiora ⁊ actio est velocior valde in eis aut mãe in mēbra aut virtutis in mām. Et ideo fiunt signa magis manifesta. In istis stat quasi respōsio.

¶ Cōtra hāc positionē arguiť. ⁊ pͥmo ꝙ hec nō sit intentio Hippo. tertio pnosticoꝝ. loco allegato. ⁊ Gal. arguiť. egritudines salue a mortiferis discernunť facilius: quia in illis in qbus signa sunt certiora salutis aut mortis: non qa signa in se sint manifestiora: vt pꝫ: sꝫ facilius discernunť salue a mortiferis in pacutis vt vult Hippo. ḡ in eis sunt signa certiora salutis aut mortis. Maior pꝫ: qa hec talis discretio nō fit nisi ꝺm certitudinē taliū signoꝝ: vt sunt talia signa. ¶ Et hoc argᵐ puto sufficiēter oñdere hanc nō esse mētē Hippo. in loco isto nec Gal. ¶ Scōo sigillatim arguiť de ꝯditionibꝰ in se ꝯsideratis. ¶ Et pͥmo cōtra primā. ⁊ suppono ꝙ mā alijs paribus cū magis nocet magis stimulat v̄tutē ad expellēdū. hoc pꝫ ō se. ¶ Et qa aliter non videreť q̄ño euātio in pͥncipio febriuꝫ esset signū multitudinis mãe. ¶ Scōo suppono ꝙ mā magis stimulās ad expellēdū alijs paribꝰ facilius moueť. Hec suppositio pꝫ: qꝛ minor v̄tus posset hāc mouere cum agat maiori conatu. ¶ Ex istis sequiť pͥmā ꝯclōneꝫ vniuersaliter non esse verā: nam mãe acutoꝝ morborū alijs paribus siue sint morbi acuti pp̄ter mltitudinē mãe: siue pp locū magis stimulant q̄ꝫ facientes morbū chronicū. igiť sunt mobiliores. ¶ Sed mobilitas est causa incertitudinis signorum vt vult positio: ergo conclusio prima falsa.

¶ Cōtra tertiā ꝯclōnē arguiť: qꝛ in pcessu chronicoꝝ vbi sūt certa signa salutl: signa lōgitudis morbi sūt certissima: qꝛ salutis sūt certa vt vult positio. ⁊ sciť ꝙ salus non pōt eē cito. igiť signa lōgitudis sūt certa. ¶ P̄. fortitudo accidētiū nō sp̄ ē signū breuitatl: imo icolumitas vt hꝫ videri p signa q̄ narranť tertio pnosticoꝝ. textu cōmēti septimi. vbi dič Euasuris: si cito spūs suauis neqꝫ dolor aliqs ⁊ qes nocturna nālis ⁊c. sꝫ eque icolumia pñt eē ī chronicis. silr̄ signa cite mortis in chronicis pñt apparere eque certa sicť ī acutl sicť pcipiť futura mala crisis. imo ista sūt certiora iuxta pōnē: sꝫ illa signāt eque certā morbi breuitatē sicť mortē citā. ḡ seqť ꝙ in mortalibꝰ nō opꝫ eē certiora signa breuitatl aut lōgitudis ī acutl q̄ꝫ in chronicis. ¶ 4ᵃ iteꝝ ꝯ est falsa cū in acutis merito qualitatis mãe manifestatio cū iā plīma ps mãe est expulsa pcedentibꝰ signis digōnis certiora videnť signa salutis q̄ꝫ silia ī chronica: qa mãe mobilitas arguit tūc v̄tutē eā facilꝰ pellere ⁊ sanitatē facere. ¶ Cōtra qntā ꝯnē arguiť. in chronica egritudīe stat tātā eē malitiā in mā sicť in acuta vt in statu chronici mortal: vbi vrina appet nigra: ita sicť ī aliq̄ acuta cū v̄tutl tāta debilitate sicť in acuta. igiť nō māifestiora pñt eē mortis signa in vna q̄ꝫ in reliq. ¶ P̄. certissima signa de morte sūt v̄tutis debilitas ⁊ māifestissima sꝫ v̄tꝰ pōt eē ita debilis ī chronicis sicť in acutis. igiť ꝯ falsa. Nū q̄ꝫ. n. caliditatis iteñsio pōt eē ita certū signū mortis aut doloris fortis sicť v̄tutis certa ⁊ irrepabilis debilitas q̄ tāta pōt eē in chronicis sicť ī acutis. eque igiť māifesta ⁊ certa signa pñt signare mortē in chronicis sicť ī acutis.

Quantū ad 2ᵐ nota pͥmo ꝙ certius ⁊ maius signum de morte vl' de salute est illud p qō magis significať: aut v̄tutis dñiuꝫ supra morbū aut eō. nā vt dixi ex tertio pnosticoꝝ. cōmēto quinto. illa est via prudētium in respōdēdo. idē videť de mēte Aui. scōa q̄rti ca. de signis

de signis mortis. vbi principalissima signa posuit debilitatē virtutis in cōparatione ad egritudinē cū dixit. de illis est debilitas ṽtutis ⁊ defectus ei⁹ ad resistentiā egritudinū. ¶ Nota 2° ꝙ in morbis tam chronicis ꝙ̄ in acutis maius est dñiū ṽtutis supra morbi mām in statu ꝙ̄ in aliquo pcedētiū tēpoꝝ. aut ecōtra maius dñiū morbi ⁊ materie supra ṽtutē. h̄ loquendo de statu quo ad digestionē mãe vel putrefactionē: h̄ pz de se: qr summe digesta mã magis sibi dñaṫ ṽtus alijs paribus ꝙ̄ ante ⁊ pessime putrida magis dñaṫ ṽtuti. ¶ Nota 3° ꝙ qñ paruus est excessus ṽtutis sup mãm: aut ecōtra parua fit pugna: ⁊ si fiat nō multū cognoscitṫ vni⁹ eoꝝ dñium supra reliquū. ¶ Nota 4° ꝙ morbi ideo sūt acuti. qr ab ipso morbi initio multū dñaṫ ṽtus materiei: aut ecōtra. nã hec sola est cã cite terminationis huiꝰ morboꝝ: in chronicis aūt ab initio est ecōtra. ⁊ hec est cã lōgitudinis pugne: ⁊ h̄ pōt totū colligi 3° pnosti. cap. 5°. ¶ Ultimo suppono ꝙ loqmur de morbis nō ex toto genere mortalibus.

His habitis Hec est pma ɔclio. certiora sūt signa salutis vel mortis in pncipio morborū acutoꝝ ꝙ̄ in pn° chronicoꝝ. pbaṫ. in illis morbis sūt certiora signa salutis aut mortis in pncipio eo tpe: in quibus multo notabilr mai⁹ ⁊ manifestius est dñiū ṽtutis sup mãz: aut eō. sed h̄ est in pn° acutoꝝ. g̊ ⁊c. maior est nota ex pmo notato: ⁊ minor pz ex 4° notabili. ¶ Scda cōclusio. certiora sūt signa salutis vel mortis in statu: ⁊ ppe statū chronicoꝝ ꝙ̄ in statu vel ppe statū in acutis. pbaṫ. equalr pōt apparē dñiū ṽtutis sup mãz in chronicis in illo tpe sicut in acutis: vt pro pte pbatū est in argumētis ɔtra pcedētē pōnē. sed eqli apparēte dñio certiora sunt signa chronicaꝝ. igiṫ ⁊c. minor pz. qr sūt stabiliores ⁊ minus merito sue mãe variabiles. ¶ Tertia ɔclio. absolute signa salutis vel mortis in chronicis in statu sūt certiora ꝙ̄ signa salutis vel mortis in acutis in statu vel ante. pbaṫ. qr signa talia in statu sūt certiora ꝙ̄ signa sibi silia in statu acutoꝝ: vt dicit 2ª ɔclio. ⁊ in statu acutoꝝ sūt talia signa certiora ꝙ̄ in pn° earūdē vel in augmēto: vt dicit scdm notabile. g̊ ɔclio vera. Et pmã istaꝝ ɔclusionuz vult Hip. ⁊ Gal. 3° pnosticoꝝ locis allegatis: ⁊ secūdam ⁊ tertiam vult Gal. hic in commento.

Ad argumēta igiṫ pncipalia. ¶ Ad pmū negetur minor. ⁊ qñ arguiṫ auctoritate Hippo. 3° pnosticoꝝ. dr̄ ꝙ h̄ est veꝝ in principio. ⁊ ita expssit Hippo. in textu cū dixit. in qbus egritudinib⁹ terminatio est tarda pnostica in illis initio sunt latētia. expssit igiṫ initiū in quo est tale dñium maius. ¶ Ad 2m argu m diciṫ eodē modo ꝙ acute egritudines in initio sūt faciliores ad cognoscendū. vtrū sunt salue an mortales: sz nō seqṫ ꝙ sint faciliores ad cognoscēdū. Et iō Gal. in cōmēto 7° cū docuit qd itēdit Hip. dixit post locis supra allegatis in 3° argu to. sz eaꝝ significationes. s. chronicaꝝ mortaliū ⁊ saluaꝝ sūt siles ab initio eaꝝ manifestis dictis textus cōmēti qnti: ⁊ cōmēti septimi sūt de signis in pn° pro vno de 4or tpib⁹ vlib⁹ morbi quo ad mãe alterationē. ¶ Ad 3m diceṫ de eodē mō. hec dña in pn° est maior nō aūt in statu. ¶ Ad 4m argm loquendo de morbis. nō ex toto gñe mortalibus pōt dici ꝙ assumptum est falsum. ⁊ tunc prima rō de apoplexia non pcedit. ¶ Ad secundam dicitur ꝙ recte cognoscens ista signa progredietur incōfuse. id est ipse non pronuntiabit ita absolute de morte aut de salute in acutis siue chronicis. ¶ Ad tertiam de proportione negatur consequentia: quia ista est firmior proportio in chronico ꝙ̄ in acuto: vel si vis securius dicere facias secundam ⁊ tertiam conclusiones non vniuersales. sed vt in pluribus verificari. hec de questione.

Aforismus. XX.

Quibuscūqz iuuenib⁹ existētibus vētres fiūt humidi: his senescētibus exiccantur: qbus iuuenibus vētres fiūt sicci: his sen ioribus factis humectantur.

¶ Hip. in isto afo. intēdit duas ɔcliones: ⁊ scdaz ponit ibi [Et qbuscūqz.] Pria ɔ̊ est ista. qlib; habēs vētrē fluxibilē ⁊ lubricū in iuuētute in senectute hz vētrē stipticū. pbaṫ. qr in istis in senectute adsūt cãe stipticitat̄. g̊ ⁊c. ɔña clara: ⁊ assūptū patebit in notatis. ¶ Circa afo. nō p̊ p vētrē h̄ itelligi itestīa: sz mltis modis capiaṫ h̄ nomē vēter vt dcm̄ ē 2° afo. p̊c pticule. in pturbationib⁹ ⁊c. ¶ Nō 2° ꝙ vēter dr̄ hūidus ad sensuz Hip. qr est emittēs ex cibo assūpto in forma supfluitatis p̊ digōnis rē humidā nālr: nō ex alteri⁹ hūoꝝ pmixtiōe. vbi grã. siqs a toto corpe remitteret humores ad itestina: merito cui⁹ vēter fieret lubricus ⁊ egestio hūida. pp illoꝝ pmixtionē nō diceretṫ vēter hūidus ad sensuz Hip. sz q a ɔsuetudie emittit feces que sūt molles nō merito pmixtiōis humiditat̄ mollificātis eas: tūc dicimus istū vētrē eē humiduz. ⁊ eō siccū. ¶ Nō 3° ꝙ per iuuenes intelliguntṫ oēs a pn° senectutis vsqz ad pnm vite. ⁊ p senescētes nō tm̄ intelligim⁹ pmos: vt vocabulū icboatiuū sonat: sz gñalr oēs a p̊ istāti senectutis vsqz ad vite finē. ¶ Nota 4° ꝙ vētrē p̊ humidū in senectute fieri siccū pōt fieri duob⁹ modis. vno ꝙ fiat siccus respectu vētris tēperati in sua etate: vel ꝙ fiat stipticus: qō idē est in cōparatiōe ad seipsuz iuuenē. ¶ Nō 5° ꝙ vlis cã humiditatis vētris mō dicto est qr de toto cibo sūpto modica pportionabilr trahiṫ humiditas ad epar. ita ꝙ merito hui⁹ id qō remanet emittēdū p itestina est humidū. Hoc āt qnque causis nālib⁹ pōt ɔtingē. p̊ pp stomachi frigiditatē: merito cui⁹ plus appetit ꝙ̄ epar possit attrahē. 2ª est epatis friditas p quā epar est debile ad attrahēdū: ita ꝙ nō pt tātū attrahē ꝙ̄tū tēpat° stomachus appetit. 3ª est ṽtus expulsiua fortis in stomacho pp fortē humiditatē ⁊ calitatē. 4ª cã pp debilitatē retētiue merito friditatis ⁊ humiditatis stomachi. 5ª cã est mltitudo cbo. ab epate ad itestina trāsmisse ad stimulādū ea vt expellāt. ¶ Nō 5° ꝙ sz Gal. in cōmēto de istis qnque plurime pmutanṫ de iuuētute ad senectutez in ɔ̄riū. ⁊ iō faciūt effectū ad ɔ̄riū tēdētē. nã p̊ si stomachus eēt in iuuētute fridus in senectute ifridaṫ totū corp° ⁊ etiã stomachus remanet fridus. ⁊ iō appetitus deijciṫ. nã corpis frigiditas facit debilē appetitū: qr vene debilr attrahunt a stomacho. silr si vēter est lubricus in iuuētute pp multã cbo. trāsmissaz ad itestina in senectute. qr cbo. paucificaṫ pp friditatē etatiuã vēter fit magis stipticus. Si vo fuerit vēter humidus pp debilitatē retētiue aliqñ mutaṫ ad stipticū: ⁊ aliqñ nō. nã si mltū est fridus vēter ⁊ hūidus i iuuētute merito hui⁹ erit ēt in senectute magis hūidus: qr deficiet ɔtētiua mltū augmētata friditate: sz si vēter fuerit vēter cals ⁊ hūidus: merito cuius pp hūiditatē sit debilis ɔtētiua in senectute mutaṫ ad stipticitatē: qr in senectute remanet satis cals: cū pus fuerit valde cals ⁊ fit siccus: ⁊ iō ṽtus ɔtētiua fortificaṫ. sz si fuerit hūidus pp epatis debilitatē eodē mō remanet in senectute vel crescit hūiditas: qr epar magis debilitaṫ. Iteꝝ si fuerit hūidus pp fortitudinē expulsiue: sz expulsiua iuueṫ p accñs: friditate tñ plus debilitaṫ in senib⁹ debilitato calore. ⁊ iō ēt in siccitatē mutaṫ merito hui⁹ cãe. ¶ Ex qb⁹ appet ꝙ vt plimū cãe fluxibilitat̄ vētris in iuuētute mutanṫ in senectute ad stipticitatē. ¶ Pz 2° ɔclionē afo. itelligēdã eē vt in plib⁹: nō vlr. vt dic̄ Gal. in cōmēto. ¶ Pz 3° cã afo. verificās. ¶ Pz 4° ꝙ itelligiṫ in senectute vēter siccus nō in cōparatione ad tēperatū: sz in cōparatione ad id qō fuit i iuuētute. ¶ Ultio nō ꝙ disparitate regimis

posita ptigeret oia falsificari:vt si fit etatis pmutatioe p mutaret dietā ad illā q̄ mag eēt apta lubricū vētrē reddere.[Et qbuscūqʒ.] ¶ 2ᵃ ꝯ afoᵐⁱ ē ista.qcūqʒ i iuuētute hñt vētrē siccū i senectute hñt lubricū.pbat.q₂ cāe stipticitatis i iuuētute i vētre pmutāt i etate:ita vt ide venter fiat lubric⁹.ꝙ ꝛc.Assūptū i notatis patebit.¶ Nō hic ꝙ cāe stipticitatis i iuuētute sūt qnque opposite pdictis cais fluxibilitatis.pᵃ est paucitas appetitus pp stomachi caliditatē.2ᵃ ē fortitudo attractiue epatis pp caliditatē.3ᵃ est fortitudo retētiue stōchi pp siccitatē ꝛ caliditatē.4ᵃ ē debilitas expulsiue stōchi.5ᵃ ē paucitas cholere trāsmisse.¶ 2° nō ꝙ ēt hic vt i plurib⁹ pmutāt iste cāe:naʒ si appetit⁹ ē debilis pp multā caliditatē in iuuētute hoc maxie est ex multa cholera gnāta:ꝛ multo cholico fumo cōicato ori stōchi ꝛ i senectute pp frigiditatē ꝯstat ꝙ hec cā miorat augmētata friditate ꝛ stōchi ꝛ epatꝭ.2ᵃcā iteꝝ pmutat:q₂ epar ꝯtinue in senectute debilitat i attrahendo.3ᵃcā iterū pmutat:q₂ ꝯtētiua debilitat duob⁹modis.vnus per augmētū frigiditatis oēm opationē ipficiētis.scōs ē p nimiū augmētū siccitatis:qñqʒ actū ꝓprie vtuti deyciētis:ꝛ hec pmutatio nō cito accidit:sʒ tarde:vt i cōmēto dr.4ᵃ cā remanet ꝛ crescit crescēte friditate.5ᵃiteꝝ remanet aut auget.pʒ igit ꝙ ēt vtplurimū iste cāe pmutant.verificat igit scōa ꝯ ēt vt in plurib⁹ ꝛ nō vlr.ꝛ aforismi ꝯcordia colligit decimasexta tertij.ca.de fluxu vētris oium modorum.

Cōmentum Galeni.

Hoc non semper. Gal.in isto cōmēto facit duo pmo pmittit qdā pambula ad expōnē.2° exponit verificādo ambas ꝯnes.ibi scōa[Uentres iquā.]pᵃ diuidit in 4ᵒʳ ptes.In pᵃ ostendit aforismū itelligendū eē vt in plurib⁹.In scōa ostendit de q̄ lubricitate ꝛ siccitate loquat.3°ostēdit q̄ sunt cōsiderāda ad aforismū verificādū.4° ponit intentionem suā.ibi scōa[Humiditatē sani.]ibi tertia[In quo ꝯsiderāda.]ibi q̄rta[Et ego hic.]pmo dicit hūc aforismū non esse semp veꝝ:sʒ vt in plurib⁹.ꝛ hoc ꝓbat de mēte Hip.q ita dicit i vltimo afoᵐᵒ hui⁹ pticule vbi q̄si istū repetit.¶ De 2ᵃ pte dicit ꝙ hic nō oʒ itelligi de lubricitate ꝛ siccitate vētris qūolibet ꝯtingētib⁹:sʒ de illis q̄ sunt suate eodē ordine diete i oibus etatib⁹.nā si quis in iuuentute vtat dieta alexādrina in q̄ in pncipio prandij sumuntur subductiua vētris:vt pisces saliti ꝛ porri ꝛ vinuʒ dulce.ꝛ postea in senectute moueant ad capiendū stiptica vt nespula ꝛ sorbe ꝛ vinū ponticū:aut si ecōtra fieret in dieta mutatio tūc lʒ in iuuētute lubric⁹ fiat in senectute stipticus.ista nō est mutatio quā Hippo.itendit:sʒ si seruatur idē ordo diete.tūc debem⁹ mutationē talē aduertere.ꝛ d illa maxie verificat aforism⁹:ꝛ est intētio Hippo.¶ De pte tertia dicit ꝙ ad h vificandū opʒ ꝯsiderare diuersitatē dispōnū corpoꝝ:p q̄s fit aut lubricitas aut stipticitas.ꝛ h mō accidit ꝙ multi medici istud inuestigauerūt vt veritatē istius aforismi cogñcerēt.¶ De pte 4ᵃ dic ꝙ ipse est factur⁹ illd idē:q₂ inuestigaturus cās dictas p demrationē:sʒ q₂ vidit opus cōmēti q̄le ē illd ad hoc nō sufficere ꝓposuit facē vnū volumē solū de dcō ꝓposito.s.cais fluxibilitatis ꝛ stipticitatis:ꝛ addit ꝙ hic nō vult retardari id est scribere ea q̄ sunt dicta in libro de vtutib⁹ nālib⁹:ꝛ de accidentalibus. Sed vult nos ista habere in mente.

VENTRES INQVAM. Hic verificat aforismū.ꝛ diuidit in duas ptes.pmo vificat ꝯclōne pmā.2° scōam ibi 2ᵃ[In senectute vo.]Pria in duas qm p dat cās humiditatis vētris in iuuētute.2° oñdit ex illaꝝ mutatioe etatiua vificari ꝯclōnē pmā:vt in plurib⁹.ibi 2ᵃ[Uentres igit.]pma ps posset diuidi in multas ptes.sʒ i pma dicit qnque.pᵐ vt vlr vētres sūt humidi eo mō q̄ hic loqmur de minuta hūiditate q̄ venit a stōcho ad epar d hūiditatib⁹ciboꝝ.i.q₂ pauca hūiditas ex cibo trāsmittit ad epar ꝛ h ẜm cibi ꝓportionē.¶ Dic 2° ꝙ cā q̄re pauca humiditas trāsmittit ad epar ē:aut q₂ stōchus plus sumit d cibo q̄ȝ epar suffic attrahē:aut q₂ cito cibi a corpe expellunt añq̄ȝ epar ad se totā humiditatē possit attrahē:nā si plus recipit q̄ȝ epar trahere posset:remanet multuʒ de illo suscepto:ꝛ si cito expellit:nō pōt epar multū de humiditate cibi cape.¶ Dicit 3° ꝙ cā q̄re cib⁹ velociter egredit stōchū ꝛ itestina est multitudo chole trāsmisse ab epate ad itestina:aut fortitudo vtutis expulsiue istoꝝ mēbroꝝ aut debilitas retentiue.¶ Dicit 4°.ꝙ cā q̄re plus desiderant cape q̄ȝ epar possit attrahē:aut est ex pte stōchi:h q₂ os stōchi sit fridū:aut ex pte epatis:q₂ sit debile pp friditatē.¶ Dicit 5° ꝙ debilitas ꝯtētiue ē pp humiditatē stōchi.Ex qbus pʒ vētres eē in iuuētute humidos cās eē qnque nāles:friditas stōchi:multitudo cholere:hūiditas stōchi:friditas ꝛ humiditas stōchi:frigiditas epatis.

VENTRES IGITVR. Hic ostēdit veritatē pme cōclusionis.ꝛ dicit.4.pmū est:ꝙ vētres humidi pp stōchi friditatē multū cibū appetētes sūt i senectute sicci.Rō.q₂ qñ vētres sunt humidi ꝛ stōchi sūt frigidi totū corpus in senectute ifrigidat:ꝛ ēt stōcho ꝛ corpe ifrigidato:ꝛ etatiue ꝛ pp friditatē stōchi addētis deficit attractiua toti⁹.ꝛ sic appetit⁹stōchi deycit duob⁹ modis.vno mō q₂ ifridatio q̄ ē pp hūidi substātifici:ꝛ spūuʒ defcm mlta etis nō auget appetitū:sʒ diminuit:ꝛ talis ē i senectute.2ᵃ est toti⁹ corpis friditas:pp quā nō fortꝭ fit attractio.¶ Dic 2° ꝙ vēter hūidus i iuuētute pp cho.mltitudinē fit i senectute sicc⁹:q̄ȝtū ē ex pte isti⁹cāe:q₂ pp friditatē etatiue acqsitā opʒ minui cholerā.¶ Dic 3° ꝙ si vēter ē hūidus pp ei⁹ cōplonalē hūiditatē nō opʒ i senectute sp eē siccū nā si ē hūidus cū friditate i senectute deficiet mag ꝯtētiua vt⁹ q̄ȝ i iuuētute friditate augmētata:q₂ i senectute friditatē hitā i iuuētute ñ amittit.si.n.i iuuētute stōchus ifridat ꝛ est fridus in senectute friditas auget:ꝛ iō cōtētiua debilitat:q₂ oē corp⁹ in q̄ abundat friditas ꝛ ꝓpē ꝯñs paucitatē innati caloris nece ē ꝙ actiones hēat defectas.¶ Patet igit ꝙ nō necio exiccatur.sʒ si in iuuētute fuerit hūidus ꝛ calidus stōchus:tūc i senectute fiet stipticus q pus erat lubric⁹.pʒ.q₂ ꝯtētiua vtus vigorat:ꝛ causa est cōplō stōchi respcū cui⁹ē frida ꝛ sicca cū sit neruosus.si igit sit multū hūidus i iuuētute:qd opʒ si oʒ eē lubric⁹ merito isti⁹ hūiditatis:opʒ ꝙ i senectute ꝯfortet ꝯtētiua q₂ stōchus exiccat ꝛ nō fit multū fridus.imo remanet satis calidus:cū i iuuētute mltū fuerit calidus.¶ Ex his dicit 4° ꝯstare ꝙ vtplm venter in iuuentute lubricus et etatiua mutatioe fit stiptic⁹ in senectute.nā si eēt humidus pp epatis friditatē paucum attrahētis:pʒ ꝙ nō opʒ merito hui⁹ fieri siccū:sʒ cū h toto plures restāt modi qbus fit trāsmutatio q̄ȝ qbus nō.

IN SENECTVTE. ¶ Nūc explanat ꝯclusionē scōam:ꝛ diuidit in q̄tuor.p ponit ꝯnē.2° cām stipticitatis in iuuētute.3°oñdit ꝙ iste cāe vtplm in senectute pmutant ad cās lubricitatis.4° ponit finē dictis excusando se.ibi 2ᵃ[Siccitas vo.]ibi 3ᵃ[Hec oia.]ibi 4ᵃ[Ista p breuitate.]¶ Dic p ꝙ i senectute sunt hūidi illi vētres ꝛ lubrici q in iuuētute sunt sicci vtplm.¶ De 2ᵃ pte dic ꝙ cāe stipticitatis i iuuētute sūt aut paucitas cibi i cōpatioe ad illd qd epar ē aptū attrahere:aut pp paucitatē chole ad stōchū ꝛ itestina venientis:paucitatꝭ āt cibi cā ē caliditas stōchi pp quā festinat saturari stōchus.sʒ siccitas stōchi q p se eēt hūidus fit ab epate tēpato aut calido.ꝛ hic p tēpatū itellim⁹ mediocriter calm i q̄ vt⁹ attractiua ē fortis:ꝛ cā paucitatꝭ cholē ē friditas epatis:vel ēt ꝯtigit vētrē eē stipticū pp ꝯtētiuā stōchi fortē qñ stōchus fcūs est siccior tēpato.in summa

igitur cãe stipticitatis iueniant̃ hic.4.pª est caliditas stomachi pp quã stomachus modicũ appetit.2ª ē paucitas cholẽ ad stõchũ eũtis ⁊ in itestina.3ª ē fortitudo attractiue epatis.4ª ē fortitudo retẽtiue.nã expulsiue debilitas nõ est h̃ cõnumerata.pt tñ itelligi ex dictis in ↄ̃ne pma. ¶ De pte 3ª dic̃ ꝙ vẽter stiptic⁹ pp stõchi calitatẽ ea tẽpata i senectute fit lubric⁹:q2 appetit⁹ crescit:ſ3 si sit venter stiptic⁹ pp siccitatẽ ↄfortãtẽ ↄtẽtiuã:pcipue q2 ē ↄiuncta calitati iuuẽtutis.Tũc ista vt⁹ ↄtẽtiua debilitabit̃ in senectute nimiũ exiccato stõcho:⁊ sic velociter egrediet̃ cibus.hec tñ debilitatio fiet tarde:q2 tarde eueniet tãta siccitas vt deyciat ↄtẽtiuã.ſ3 si in iuuẽtute vẽter ē siccus pp cholẽ paucitatẽ i senectute fiet sicc⁹ eodẽ mõ:q2 epar ifridat̃:⁊ nõ gnãt multã cholerã:imo stat ꝙ i tãtũ augeatur frigus vt humiditatẽ chili epar trahẽ nõ possit:⁊ sic ẽt fiet hũidus ⁊ lubric⁹.ex qb⁹ p3.ꝙ vtplm vẽter in iuuẽtute stiptic⁹ i senectute ē lubric⁹. ¶ Dicit 4º ꝙ ista sufficiẽt pp breuitatẽ opis q̃ꝗ̃ videat ista eẽ difficilia ⁊ obscura illis q nõ legerũt librũ de nãlibus virtutib⁹.tñ videt̃ hic posse sufficere tendentibus ad medicinam.

Dubitatur Utrũ oẽs hñtes in iuuentute vẽtrẽ lubricum hẽant ip3 i senectute stipticũ. Negatiue arguit̃ sic. hoĩes frigidi stõchi nãliter alys parib⁹ tã in senectute q̃ꝫ in iuuẽtute hñt vẽtrẽ lubricũ.g ⁊c̃.assũptũ pbat̃.q2 oẽs tales plus appetũt respcũ attractiue epatis q̃ꝫ tẽpati:⁊ ista ē cã lubricitatis.igit̃ alys deductis vẽtris erũt lubrici. Aũs arguit̃.q2 iã in senectute q̃ꝫ in iuuẽtute frigidus stõchus facit magl appetere alys pib⁹. Forte dr̃ hic ꝙ assũptũ pᵐ nõ ē vlr vez vbi ē multũ lapsus:q2 oĩs imoderata discrasia deycit actũ ppe vtutl: saltẽ habeo ꝙ hñtes stõchũ fridũ nõ multũ a tẽpamẽto lapsu3 deductis ipedimẽtis hñt vẽtrẽ lubricũ tã in iuuẽtute q̃ꝫ i senectute:⁊ sic ↄ̃ nõ ē vl̃is.nec ẽt q̊ ad illos q hñt vẽtrẽ lubricũ:merito isti⁹ cãe ē vã:vt i plurib⁹.q2 lapsoꝝ a tẽpamẽto plures sũt ita modicũ lapsi vt nõ deyciatur act⁹ ppzie vtutis merito lapsus illi⁹ q̃ꝫ aly opposito mõ hñtes.⁊ de istis ē vez ꝙ tã i senectute q̃ꝫ in iuuẽtute hñt vẽtrẽ lubricũ. ¶ 2º sic.hñtes multã cholerã ad itestina trãsmittẽdã deducto ipedimẽto tã i senectute q̃ꝫ in iuuẽtute hñt vẽtrẽ lubricũ:⁊ tales hñt i iuuẽtute lubricũ:⁊ in senectute nõ stipticũ:cũ ẽt in senectute hẽant lubricum. Igit̃ ↄ̃ nõ est vlr vã.assũptũ p3.q2 impedimẽto deducto multa cholera h̃ mõ trãsmissa ē cã lubricitatis i q̃cũq3 cã inueniat̃ deducto ipedimẽto.Et ego ita pono. ¶ Forte dĩ ꝙ hñtes multã cholerã i iuuẽtute nõ hñt multã in senectute.⁊ sic nõ ē vez:ꝙ hñtes multã cholerã i senectute hñt vẽtrẽ lubricũ:q2 nulli sũt tales. ¶ Cõtra stat aliquẽ eẽ senẽ cholicũ ⁊ qlibet talis nãlr dispoſit⁹ h3 multã cholerã.igit̃ ⁊c̃. ¶ 3º hñtes vẽtrẽ lubricũ pp epatis fridităte modicũ attrahẽtl i iuuẽtute ẽt hñt lubricũ i senectute:q2 i senectute debilitas ē maior.igit̃ ↄ̃ falsa. ¶ 4º habẽtes lubricũ vẽtrẽ pp hũiditatẽ ↄtẽtiuã debilitãtẽ hñt ẽt debilẽ eadẽ cã i senectute:⁊ magis pp debilitatẽ additã merito diminutiõis caloris.igit̃ ⁊c̃. ¶ 5º hñtes lubricũ vẽtrẽ i iuuẽtute pp fortitudinẽ expulsiue merito caliditatis ⁊ hũiditatl vẽtris.eodẽ mõ hñt i senectute.g ⁊c̃. P3 assũptũ:q2 tales ẽt i senectute pmanẽt calidi ⁊ hũidi si regimie pseruatiuo ↄseruent̃.⁊ sic vñr ꝙ h3 nullã cãm assignatã a Gal̃.cõmẽto.vẽter i iuuẽtute lubric⁹ vtplm pmutat̃ ad stipticitatẽ i senectute. Itez p hac pte ē Rabbi moyses i afo2ismis q hũc afoᵐ dic̃ expsse falsum esse.

In oppositum est Hippocras i afo2ismo ⁊ Galenus in cõmento.

In ista qõne nitar saluare mẽtẽ ⁊ vba Gal̃.in cõmẽto.⁊ Hippo.in afo2ismo ⁊ faciã duos articulos.in pmo ponã pambula q̃dã ad nostrũ propositũ.2º ↄclusiones de quesito.

Quantũ Ad pᵐ notandũ p.ꝙ duplr possumus imaginari vẽtrẽ i iuuẽtute lubricũ i senectute fieri stipticũ. vno mõ in cõpatione ad tẽpatũ senẽ.2º mõ in cõpatiõe ad seipm iuuenẽ.ita ꝙ dicat̃ stiptic⁹:q2 min⁹ lubricus q̃ꝫ fuit in iuuẽtute:⁊ pportionabilr intelligat̃ de ↄuersa pmutatiõe. ¶ Nõ 2º vt ẽt i lr̃a tãgebat̃ ꝙ vẽter hic non dr̃ lubric⁹:q2 fluxũ vẽtris patiẽs pter nãm.nã dr̃ penultimo afoᵐᵒ qcũq3 vẽtres hũidos hñt ꝙ in iuuẽtute isti melius cõmutãt siccos hñtib⁹.vt Gal̃.vĩ dicere ꝙ i istis hñ egrediunt̃ supfluitates:qõ nõ diceret si isti eẽnt h̃ mõ pternãlr dispositi.p ventrẽ igit̃ lubricũ itelligim⁹ illu3 q supfluitates pme digõnis expellit modicũ p attractionẽ ex defectu ptis humide sue exiccatas:⁊ ecõtra p siccum. ¶ Nõ 3º ꝙ 5ᵉ assignant̃ cõiter cãe hui⁹ lubricitatis q̃ posite sũt i cõmẽto.vna ē friditas stõchi p quã pl̃s appetit q̃ꝫ epar attrahẽ possit.2ª ē fortitudo vtutis expulsiue pp caliditatẽ ⁊ humiditatẽ stõchi.3ª ē debilitas retẽtiue pp hũiditatẽ stõchi aut caliditati aut friditati ↄiũcta.4ª est multitudo cholere ab epate trãsmisse.5ª ē epatis attractiue debilitas:⁊ modi qb⁹ faciũt lubricitatẽ pdictã habiti sũt i expõne afoᵐⁱ.Ecõtra ãt qnque sũt i spe ↄ̃rie cãe stipticitatis in iuuẽtute.vna ē calitas stõchi deyciẽs appetitũ.2ª fortitudo retẽtiue pp stõchi siccitatem.3ª debilitas expulsiue pp friditatẽ.4ª attractio epatis fortis pp calitatẽ.5ª paucitas cholẽ trãsmisse ab epate. ¶ Nota 4º ꝙ l3 dicte cãe sic se hẽant ꝙ vnaqueq3 p se sit apta facere ventrẽ lubricũ aut stipticũ:vt dr̃:tñ multotiens ↄiungũtur cũ dispõnib⁹ ad oppoᵐ iclinãtib⁹.ita ꝙ lucubratiue cãe cũ stipticatiuis cais ↄiũgũt̃.vbi q̊ ad istos ↄ̃rios effectus pducẽdos eque potẽter cõcurrãt effcũs.seq̃t̃ ꝙ nullã eaꝝ magis q̃ꝫ ad aliã declinãs:l3 si vna potẽti⁹ tũc effectus ad nã3 potẽtiorẽ declinabit. ¶ Nõ 5º.ꝙ aliqñ vna ⁊ eadẽ q̃litas.vno mõ iuuat ad stipticãdũ ⁊ ad mollificãdũ.vbi grã caliditas epatis p quãto ē cã multe cholẽ gnãtiua ē cã fluxibilitatis vẽtris:⁊ p q̃ꝫto vigorat vi3 attractiuã epatis est cã stipticitatis aliq̃lis:⁊ ita stõchi frigiditas pro quãto facit cibũ ampliorẽ appetere ē cã fluxibilitatis.⁊ p q̃ꝫto facit cibũ multũ morari i stõcho ⁊ itestinis remittẽdo digõnẽ ⁊ debilitãdo expulsiuã est cã stipticitatis. Ex qb⁹ seq̃t̃.ꝙ nõ op3 vnũquẽq3 iuuenẽ calidi epatis hr̃e vẽtrem fluxibilẽ alys pib⁹:aut vnũquẽq3 hr̃e eũ stipticũ:ſ3 stat aliqñ eẽ stipticũ.vt vbi plus vigoretur attractiua q̃ꝫ maioret̃ q̃ꝫtitas cholere ad itestina trãsmisse:⁊ stat esse fluxibilẽ.vbi eↄ̃:⁊ stat esse mediũ gradualr inter fluxibilẽ ⁊ temperatũ.vbi vtrũq3 equalr faciat.

Sed circa Hoc dubitaret aliqs ꝙ ē epar plus cholere trãsmissiuũ sua caliditate q̃ꝫ attractiuũ pro eade3. Hic respondẽt aliq ꝙ epate p caliditatẽ modica3 recedente a tẽpamento vigorata est attractiua ⁊ nõ multũ vigorat̃ vt⁹ cholẽ gnãtiua.nã gñat̃ a calitate ignea sufficiẽte supflue coquere.Et iõ dicũt ꝙ l3 p augᵐ caliditatis supra tẽpamẽtũ tã attractio q̃ꝫ generatio cholere possint diminui.q2 oĩs immoderata discrasia deycit actum ppzie vtutis:tñ plus põt augeri calitas stante po⁹ multe cholẽ gnãtiua q̃ꝫ stante virtute forti ad multũ attrahẽdũ:⁊ iõ cũ epar tñ fuerit lapsu3 in caliditate:vt incipiat remitti in attrahẽdo:tũc ad multum cholere generat:⁊ pseuerãdo in intẽsione caliditatis ad hoc deueniet: vt plus possit pportionalr multã cholere generare q̃ꝫ attrahere.sed modica existente distãtia cõtingit oppositũ: epar igit̃ multũ p caliditatẽ a tẽpamẽto distans fac̃ ventrẽ fluxibilem.ſ3 cũ modicũ distat facit stipticitatem in aliquo gradu conuenit ꝙ faciat medium inter vtrunq3. ¶ Hec tñ positio est voluntaria ponẽs ꝙ citius p augᵐ

caliditatis incipit deyci virt⁹ attractiua q̄ cholere gnāti ua. nā q̄uis chola a calitate ignea generet̄. tñ in flegmatico generat̄: ꝛ in tēperato epate. vbi igit̄ crescat ista caliditas vr̄ facere cholē augmētuꝫ. ita a pn° ꝓportionabilr̄ fit̄ ad augmētationē attractiōis. ¶ Preterea opatio vtutis attractiue crescit ꝑ accñtalē calitatē. vt pꝫ in apatib⁹: ꝛ in fricationib⁹ ꝛ in calefactorȷs oib⁹. Cholere āt nālis gnātio nō ita cū multa maiori mēsura caloris tā naturalis q̄ ꝑternāꝫ stabit attractio fortis q̄ multe cholere generatio. ¶ P. in hydrope asclite a caliditate epatis fcā ē po^a ad attrahendū: alr̄ aquositas i epate nō gnāret̄: ꝛ nō est po^a ad multā cholerā generandā cū generet̄ aq̄sitas. citi⁹ igit̄ debilitat̄ vt⁹: vt gnātiua cholere q̄ attractiua. ¶ Puto igit̄ nō eē bñ determiabile: vtꝝ ꝑ solū caliditatis augmētū plus vna istaꝝ opōnū itēdat̄ aut remittat̄ q̄ alia: lꝫ tñ sit verisilr̄ oppo^m ꝑcedētis pōnis: sꝫ pōt ꝯtingere ex alȷs cais q̄ cū forti attractione stabit ꝓportionalis cholere trāsmissio: vt si epar eēt calidū ꝛ humidum: ꝛ cū multa cholere gnātione nō tanta ꝓportionabiliter attractio: vt in calido ꝛ sicco. iterū ex parte latitudinis aut stricture pori fellei poterit hec disparitas ꝯtingere: ꝛ iō sufficit q̄ multa generata cholera vēter fit lubric⁹: q̄ñq̄ꝫ v̄o nō. ꝓportionabilr̄ ēt dici posset de stomachi frigiditate. ¶ 6° notādū q̄ tā in senectute q̄ in iuuentute cōtingit epar calidū plus cholere transmittere ad intestina q̄ tempatū epar in eadē etate. pꝫ. q̄ꝛ in oi etate ꝯuenit inuenire epar calidū nō multū distans a tēpamēto: ꝛ ita multū de cholere respcū tēpati gnāns: ꝛ ita ꝓportionabilr̄ dicat̄ de appetitu merito stōchi frigidi. nā ex quo caninus appetitus pōt ēt in sene ꝑ frigiditatē stōchi ꝯtingere. sequtur posse inueniri stōchū senē magis merito frigiditatis appetērē q̄ tēpat⁹: ꝛ ēt pōt i tātū augeri frigiditas: vt minus appetat. ¶ 7° nō. q̄ corpoꝝ lapsoꝝ a tēpamēto pl'a inueniunt̄ ita modicū lapsa vt merito lapsus nō deyciatur actus ꝓprie vtutis q̄ eꝫ. istud docet experientia.

His habitis sit ista ꝑma ꝯclio: nō q̄libet habens vētrē lubricū in iuuentute hꝫ illum stipticū i senectute alȷs ꝑib⁹: nec q̄libet hñs stipticū i iuuentute hꝫ lubricū in senectute. Cōclusio est Gal. in cōmēto q̄ ꝯclionē afoꝛismi dicit: nō in oib⁹ veraꝫ vt pꝫ statim. ¶ 2ª ꝯclio. nō vtpl'm vēter in iuuētute lubric⁹ est i senectute stipticus respectu tēpati eiusdē etatis. ꝯclio ꝓbat̄. discurrēdo ꝑ oēs cās. nā q̄ est lubric⁹ ꝑꝑ debilitateꝫ attractiue epatis remanet merito hui⁹ ēt lubric⁹ in senectute: q̄ v̄o est lubric⁹ ꝑꝑ retentiue debilitatē tandē in senectute frigiditate oia remittente remanet ēt lubricus.

Restat ergo de alȷs trib⁹ cais videre: ꝛ ꝑmo de frigiditate stōchi. Arguo sic. vtpl'm frigidus stomachus ē modicū distās a tēpamēto: ꝛ talis in senectute nō hñs deiectū appetitū: imo itēsiorē tēpamēto sene. igit̄ vtpl'm vēter lubricus in iuuētute ista de cā remanet lubricus. Si v̄o dicam⁹ de cholē multe transmissione pꝫ q̄ pl'm epar calidū est cal'm ꝛ humidū: ꝛ nō multū a tēpamēto distās: talia aūt i senectute remanēt: vt plus cholere gnātiua q̄ tēpatū epar: ꝛ plus trāsmittit̄ vt dcm̄ est supra. Si v̄o vtus expulsiua sit fortis ꝑꝑ caliditatē humiditati ꝯiunctā: cōstat ex cōmēto q̄ respectu tēpati senis adhuc remanebit fortis: ꝛ sic plurib⁹ casib⁹ falsificat̄ ꝯ̊ q̄ verificat̄ i cōpatione ad tēpamētū itelligēdo stipticū ꝛ lubricū. ¶ 3^a ꝯ̊. nō vtpl'm venter in iuuētute stipticus fit i senectute lubric⁹ respectu tēpati senis. ¶ Hec ꝯ̊ ē ēt manifestior ꝑcedēte. nā si ē stiptic⁹ ꝑꝑ fortitudinē attractiue epatis ꝯñtis caliditatē nō multū a tēpato distātē i senectute remanebit ēt epar cū fortiori attractiua q̄ tēpat⁹ senex: cū ꝑmaneat calidū respcū tēpati. si v̄o sit scd̄a cā. s. paucitas cholē: pꝫ nō fieri ꝑmutationē vtpl'm ex cōmēto. si sit 3ª remissio appetit⁹ stōchi remanēte calido i senectute: adhuc appetit⁹ ē remissus respectu tēpati senis. si sit 4^a cā debilitas expulsiue: pꝫ illā ēt in senectute remanere. ꝯstat igit̄ vtpl'm in comparatiōe ad tēpamētū talē vētrē fieri lubricū. ¶ 4^a ꝯ̊. vtpl'm vēter in iuuētute a tēpamento distans per lubricū aut stipticū est aptus in senectute remitti respcū ei⁹ qd̄ fuit in iuuētute. Ista ꝯ̊ fit ꝑ mente Gal. ꝛ hāc ꝓbant rōnes eius in cōmēto. ꝛ rō facta ꝓ afoꝛismo. vēter igit̄ lubric⁹ in iuuētute in senectute vtpl'm fit min⁹ lubric⁹: ꝛ ita stipticus ꝛ plus ꝓbāt rōnes Gal. tēpat⁹ aūt merito tēpamēti i oibus membris ēt tēpat⁹ manet: tñ puto magis siccū fieri. vñ nos videm⁹ senes siccitate vētris laborare. vt patet. ¶ Cōtra arguit̄. q̄ Gal. intētio sit q̄ hec permutatio sit respectu tēpati senis. ex his que dicunt̄ in cōmēto penultimo hui⁹ ꝑticule. vbi dicit. q̄ hñtib⁹ ventrē lubricuꝫ in iuuētute senect⁹ ē grauis: q̄ꝛ eis siccant̄ vētres in senectute. ꝛ ꝯstat q̄ si nō fierēt sicci respectu tēpati: sꝫ appropinquarent tempamēto: merito hui⁹ senect⁹ nō eēt grauis. imo leuior nisi q̄ vult ꝑmutari ad ꝯtriū respcū tēpati senis. ¶ P. tales hñtes vētrē lubricū in iuuētute vtpl'm i senectute deterius hñt q̄ habentes ventrē in iuuentute stipticū. vt dī in afoꝛismo. ĝ opꝫ q̄ in eis sit siccior in iuuētute q̄ in habētib⁹ ventrē stipticū in iuuētute: qd̄ fieri nō pōt nisi in altero vel in ambob⁹ fiat ꝑmutatio ad cōtrariū respectu tēpati senis. ꝯstat igit̄ Gal. intelligere de cōparatione ad tēperatuꝫ nō ad id qd̄ fuit in iuuentute. ¶ Preterea. tēpatus deberet lubricari: ꝓbat̄. q̄ꝛ ꝑꝑ stomachi frigiditatē acq̄sitā intendit̄ appetitus: aliter non videret̄ q̄uo remisso appetitu ꝑꝑ caliditatē in iuuētute: in senectute postea intēdat̄ ꝛ attractiua epatis postea debilitet̄. igit̄ si i iuuētute sufficit tātū attrahere q̄tū stōchus appetit: in senectute sufficiet min⁹ attrahere ꝛc. ꝛ ꝑ ꝯñs fiet vēter lubricus. Multe hic similes difficultates quas ego nō volo soluere nec mouere: sed vos cogitate.

Ex his respondeo ad argumēta ꝑncipalia. ad primū ꝛ alia excepto 3°. pꝫ q̄ ostendunt nō fieri permutationem in comparatione ad temperatum: ꝛ hoc volunt conclusiones. tertium autem argumentuꝫ ꝓbat veritatem absolute.

Afoꝛismus. XXI.

Potus indigentiam soluit.

¶ Conclusio quā intendit Hippo. in afo^mo est ista. vinū curat appetituꝫ caninum. ꝓbat̄ sic. vinū debito mō exhibitū remouet sufficienter cām canini appetit⁹. ĝ ꝛc. Assumptū ꝓbat̄ in notatis. ꝛ ꝯñtia clara. ¶ Notādū igit̄ silem sententiā colligi. 13° tertȷ cap. de cura appetit⁹ canini. ꝛ nono Almāsoꝛis: ꝛ 3° breuiarȷ Serap. ¶ Nō scd̄o. q̄ h̄ nomē pot⁹ q̄ñq̄ꝫ sumit̄ ꝓ illa re fluida que corp⁹ nostrū in certa debita mensura ingrediēs non est apta corp⁹ notabilr̄ alterare nec apta i corpis subām ꝯuerti. Sed cibi ꝑmixtioneꝫ ꝛ penetrationem sui fluxibilitate iuuare: ꝛ iste est aqua: ꝛ h̄ mō sumit̄ pot⁹: vt cōtra cibū distinguit̄. 2° mō sumit̄ ꝓ oi fluxibili. 3° mō ꝓ vino. ꝛ hoc mō sumit̄ hic. ¶ Nō 3°. q̄ h̄ nomē indigētia sumit̄ q̄ñq̄ꝫ ꝓ inanitione. q̄ñq̄ꝫ ꝓ fame nāli. q̄ñq̄ꝫ ꝓ appetitu canino. ꝛ h̄ 3° modo sumit̄ hic. ¶ Nō 4° q̄ lꝫ fames distinguat̄ i famē nālē ꝛ nō nālē: si ꝑternālē ꝓprie sit illa ad quā causandā ꝯcurrit preternālis dispō. tñ solent a doctorib⁹ tres cōnotari spēs famis ꝑternālis. vna est fames syncopalis: ꝛ est illa quā est apta sequi syncopis. Alia vocat̄ fames vaccina siue bolism⁹: ꝛ ista est defect⁹ appetit⁹ stōchi cū vehementi mēbroꝝ desiderio ꝛ tertia est canina. ꝛ est appetitus ita intensus: vt in nullo indiuiduo spēi humane ita intēsus possit inueniri indiuiduo mere nāliter disposito. immo merito sue intensionis transcendit ꝯuenientiam ꝛ ꝓportionem

tionem ad hoīem nāl'r dispositū: ꝛ pp hanc cām hic appe
titus vocaꝭ corrupt⁹: nō q2 sit ad cibaria alia a cibis ho/
minū ꝯuenie͞tib⁹ vt ad carbones aut lutū. Et dꝭ caninus
pp silitudinē cū appetitu canū q̄ q̄si sp̄ videntꝭ voraciter
famere. ¶ Sumēdo aūt caninū appetitū h̄ mō Auic. po
nit plures cās. i3° terty. loco allegato. vna est fortis mem
broꝝ attractio q̄ aut ē pp multā cūationē p̄cedētē. vt pp
fortē dissolutionē factā in mēbris multa mēbroꝝ calita
te. aut fit pp ꝯtinuā corrugationē oris stōchi ꝛ ip̄ressionē
silem ip̄ressioni: quā fecit humor melicus hora famis na
turalis. Et h̄ accidit pp p̄ñtiā humoris frigidi in ore sto/
machi ip̄m corrugātis: aut pp malā cōpl'onē frigidā stō/
chi: ꝛ de isto ꝑp̄e loqꝭ Gal. in cōmēto. ꝛ Hippo. in afo^m°.
nā qñq3 sumiꝭ canin⁹ appetit⁹ nō ita large. s3 ꝑ appetitu
intēsiori valde q̄3 corrñdeat attractioni mēbroꝝ. ꝛ huius
appetit⁹ canini cā nō ē nisi pp p̄ñtiā frigidi humoris in
stōcho mō dicto vel frīditas stōchi: ꝛ hoc stricto mō v̄ifi
caꝭ afo^m°. ꝛ id qd̄ in cōmēto dꝭ q̄ canini appetit⁹ cā est sp̄
frigiditas. ¶ Nō 5° q̄ vinū debēs caninū appetitum re/
mouēꝭ nō ē vinū oē: s3 vinū calidū acutū potēs ꝛ d3 post
vnctuosa ꝛ actu cal'm exhiberi. nā illud vinū sui calidita
te subtiliat ꝛ diuidit illos hūores caninū appetitū faciē/
tes ꝛ ipsos a stōcho sepat ꝛ stōchū relaxat sui humidita/
te ꝛ h̄ mō remoueꝭ cā canini appetit⁹: d3 aūt esse multe
quātitatis: vt quātitate sua supet māīn. op3 q̄ vinū curās
caninū appetitū esse potēs: vt sit cal'm v̄tual'r: ꝛ ēt actu vt
magis humori ꝯrieꝭ eē multū: vt domineꝭ: eē dulce vel
acutū vt nō corruget stomachum. Cōmentum Gal.

DIcendo potū ꝛc. ¶ Gal. in com
mento facit q̄/
tuor. p̄mo ostēdit qd̄ ꝑ potu3 intelligit Hip.
2° qd̄ ꝑ indigentiā. 3° v̄ificat afo^m. 4° remo/
uet vnā falsa3 expōnē. ibi scd̄a [Neq3 tñ oēs
cibi.] ibi 3^a [Caninum igiꝭ appetitum.] ibi 4^a [Qui boli
smū.] De p̄ma dicit q̄ dicēdo potū Hippo. ꝯsueuit itel/
ligere vinū. Et hoc ꝓbat auctoritate Hip. in libro de hu/
mana nā. que poniꝭ in cōmēto. ¶ De 2° dicit q̄ nō intel
ligit hic per indigentiā quālibet cibi ablationē neq3 fa/
mem nālē. s3 illā famē q̄ est cū nimio ꝛ canino appetitu
quē medici vocāt appetitū caninū: quē solū vinū curat.
nā famē ex nimio ieiunio vel nimia corpis inanitiōe vi/
nū nō soluit: s3 maxime impedit ita famelicos si eis deꝭ:
ꝛ si accipiꝭ ab eis ante cibū cito icurrūt aut spasmū ipso
penetrāte in neruos oris stomachi: ꝛ dolorē causante: aut
alienationē mentis ipso vino ad caput vaporāte. p3 igiꝭ
q̄ ꝑ indigētiā itelligit caninū appetitū ꝛ nō oēm famē.
CANINVM IGITVR. Uerificat afo^m ꝛ diuiditur
in tres ptes. p̄mo ostēdit q̄ vinū soluit caninū appetitū
ꝛ q̄ nō. scd̄o docet quō est administrādū ad bñ soluēdū
ꝛ curādū caninū appetitū. 3° infert v̄ificationē afo^mi. ibi
2^a [Cibaria igiꝭ.] ibi 3^a [Hic Hippo. itēdit.] De p̄ma dicꝭ
q̄ multū comedere nō tollit caninū appetitū. sed tñ vi/
nū ip̄m tollit: q2 calefacit stomachū ꝛ humores in eo exi/
stentes: sed vinū acerbū nō soluit hūc appetitū. q2 nō est
calidū. ¶ Ex q̄ sequiꝭ q̄ ad soluēdū hūc appetitū: debet
dari vinū rufu3 aut aureū aut rubeū: qd̄ nō sit acidū. sed
supple dulce vel acutū qd̄ calefaciat. ¶ De scd̄a dicit. q̄
primo denꝭ cibaria vnctuosa ꝛ pinguia que si nō haben/
tur nāl'r fiāt artificial'r cū ꝑmixtione. s. olei vel pinguedi
nis: ꝛ cū ista sunt assūpta denꝭ supradicta vina. q̄ si isti si
tire incipiāt bonū est signū: significat eni3 q̄ calefit sto/
machus. ¶ De pte 3ª dicit. q̄ h̄ est illō qd̄ Hippo. itēdit
ꝛ bñ: q2 canin⁹ appetit⁹ ē tñ ex frīda cōpl'one stōchi: aut
frīdis humorib⁹ se in stōcho īuiscātib⁹: ꝛ q2 dcm̄ vinū est
curamētū vtriusq3 istoꝝ. iō necesse est vt soluat caninu3
appetitū ab illis dependentem. QVI BOLISMVM.

Nūc improbat vnā nō verā expōnem dicens q̄ illi q̄ di/
cunt Hip. hic itēdisse ꝑ indigētiā bolismū duob⁹ modis
errāt. p̄mo q2 illō qd̄ hic Hippo. dicit ꝑticulariter putāt
ipsum dicere vl'r. scd̄o q2 bolismus fit ex sola frigiditate
exteriori: q̄ i p̄n° facꝭ famē. ꝛ ī fine remittit ita vt deficiat.

Hic tamē est difficultas. ꝓ quare dicit q̄ isti volūt
Hippo. dicere vl'r cū ipse dicat ꝑticula/
riter. nā nō videꝭ vl'ior bolism⁹ q̄3 canin⁹ appetit⁹. ¶ 2°
ex quo bolism⁹ fit ab exteriori frigiditate vꝭ veꝝ q̄ vinū
posset bolismū curare: ꝛ sic isti nō erūt ī h̄ erronei. 3° nō
vꝭ q̄ bolism⁹ ex sola fiat frigiditate exteriori: cū Aui. i3°
terty. ca° de bolismo dicat: q̄ qñq3 fit a cā īteriori ꝛ a ca/
liditate qñq3. 4° vꝭ q̄ caninus appetitus nō solu3 fiat a
frigiditate ꝛ frīdis humoribus. vt dixit Gal. in cōmento.
¶ Ad p̄^m rñdet Thadeus dupl'r. p̊. q2 l'ra d3 dici cōuerso
mō. s. q̄ isti exponūt ꝑticulariter: ꝛ isto mō sonat transla
tio Burgūdionis: ꝛ est appetit⁹ caninus vniuersalior bo/
lismo. q2 in eo appetūt stōchus ꝛ mēbra: in bolismo nō: ꝛ
istā puto verā. scd̄o soluit q2 bolismus est vniuersalior q̄3
canin⁹ appetit⁹. nā bolism⁹ inueniꝭ cū fame: vt in sui p̄n°
ꝛ sine fame vt in fine: sed canin⁹ nō īueniꝭ nisi cū fame.
sed nulla istaꝝ vꝭ vera. nā l3 diceret vl'r vel ꝑticul'r non
vꝭ hoc mō itelligēdo ꝑticulare ꝛ vl'e eē reprehēsio expo/
nētiū. iō puto istos dixisse Hip. intendere de oī fame pre
ternām cum frigiditate. ita vt comp̄hēdaꝭ ēt bolismus:
ꝛ isto mō p3 q̄ faciunt afori smū vl'iorem q̄3 faciat Gal.
¶ Et tūc ad 2^m dꝭ q̄ bolismus fit ab exteriori frīditate: s3
q̄ tñ mortificauit stomachi v̄tutē pp ei⁹ nimiā intensio/
nē vt sit opportunū: nō cū solo vino curare. imo addere
aromata vt dꝭ. i3. terty. ꝛ ita appet quō vniuersalicatio
istoꝝ facit expōnē erroneā. q2 facit credere q̄3tūcūq3 eēt
intensa frigiditas stomachi vinum ip̄m curaret.
¶ Ad 3^m dꝭ cōcedēdo q̄ nō solū fit bolismus a frigidita/
te exteriori. ita q̄ nō ab alio: nec illud vult Gal. S3 vult
Gal. q̄ ꝑ solā actionem exterioꝝ frigidoꝝ nō ꝯcurrente
alio ad hoc ꝑticulariter agente fit bolism⁹ hoc mō: quia
cum illa frigiditas itendiꝭ fit fames: ꝛ iō nō est bolism⁹:
imo attinēs canino appetitui. S3 cū vltimaꝭ frigiditas
facit bolismum ꝛ tollit appetitum.
¶ Ad quartum dōm per distinctionem de canino appeti/
tu posita supra in aforismi expōne. Aforismus. XXII.

EX plenitudine quecunq3 egritudines
fiunt: euacuatio sanat.

¶ Hippo. in aforismus intendit tres ꝯclusio
nes. ꝛ p3 hoc aforismus diuidiꝭ in tres ptes.
2^a ibi [Et quecūq3.] 3^a ibi [Et alioꝝ.] Prima ꝯclusio est
ista. oēs egritudīes fiētes a repletiōe sanabiles sunt apte
sanari per euacuationem. ꝓbatur. oēs tales sunt apte sa/
nari per remotionem sue cause: sed causa ꝑ euacuatione3
est apta remoueri. igiꝭ ꝛc. totū assūptū p3 ī nōtis. ¶ Cir/
ca ptē p̄ notādū q̄ duplex est plenitudo. est eni3 plenitu/
do quo ad v̄tutē: ꝛ plenitudo quo ad vasa: vt supra dictū
est illo afo^m°. vbicūq3 cib⁹. Et de vtraq3 itelligiꝭ. vtraq3
aūt istarū pōt esse aut in ambitu totius: aut in determīa/
to mēbro: aut ītra venas: aut extra: aut humoꝝ: aut cibo/
rū: aut potuū: aut superfluitatū: ꝛ oī mō verificaꝭ. Quid
aūt sit plenitudo an humor replens aut mēbri extēsio: vl'
aliud dcm̄ est supra illo afo^m°. nō plenitudo ꝛc. ¶ Scd̄o
nota q̄ egritudinū quedā dicunꝭ a medicis fiētes: ꝛ que
dā facte. ꝛ iteꝝ vtrūq3 istoꝝ dꝭ duobus modis. vno eni3
mō dꝭ egritudo fiens: q2 s̄m partē ꝓducta: ꝛ s̄m partem
ꝓducēda: sicut de tp̄e ꝛ successiuis dicimus. 2° mō diciꝭ
fiens: q2 sp̄ali depēdentia dependens in ꝯseruari a cā sua.
siue ipsa sit tota ꝓducta siue nō. verbi grā. calor febrilis
actu inuētus in medio instanti paroxismi ī tertiana in il/

lo instanti est fiens: q̄ a cholera putrida spāli depēdētia dependēs: sed nō est pro tunc fiēs mō p̄mo. ꝛ h̄ scd̄o mō dr̄ hic de fiēte. fcā ēt egritudo dr̄ duob⁹ modis. vno mō q̄ totalr̄ in eē ꝓducta. scd̄o mō: q̄ nō dependēs spāli dependentia ab aliqua cā nō necessaria in eē īdiuidui in q̄ est vel mēbri ei⁹. v̄ificat̄ igit̄ afo^m⁹ de fiente vt in cōmēto patebit: ꝛ nō de facta scd̄o mō. nam lꝫ repletio fecisset vnū morbū. vt verbi grā. solōnē cōtinuitatis. nō opꝫ per euacuationē talis repletionis remoueri morbū. ¶ 3° p̄ncipalr̄ nō. q̄ eūatio sumit̄ cōiter ꝓ oī eductiōe humoris a corpe siue artificialr̄ siue a nā. vbi grā. flobotomia fluxu vētris vomitu sudore euaporatione mēstruis hemoroidibus: ꝛ oib⁹ alijs modis qbus pōt res replōnē faciēs a corpe educi. ¶ 4° nō. q̄ hoc verbuꝫ sanare dicit̄ de oī opere medici p̄ qd̄ p̄sens egritudo remouet̄ ꝛ sanitas inducit̄: siue p̄ illud opus īmediate sanitas īducat̄ siue nō. Et isto mō remotio cāe morbi ad cui⁹ remotionē tollit̄ morb⁹ dr̄ sanatio ꝛ curatio. lꝫ nō sit ipsa sanitatī īductio. sꝫ operatio per quā mediate sanitas inducit̄. ¶ 5° nō. q̄ lꝫ q̄libet talis egritudo sit apta p̄ euacuationē sanari: non tn̄ p̄ quālibet neqꝫ qū olibet: aut in quocūqꝫ tp̄e factam: sꝫ p̄ aliquā p̄ quā cōmodi mā illā egritudinē faciēs educit̄ a corpe: ꝛ intelligat̄ de egritudinib⁹ pendētibus a plenitudine humoris peccantis in quāto spāli aut in quali nō reducibili ad benignū: ꝛ de euacuatiōe a loco vbi est plenitudo. nā si humor est ad begnignū reducibilis stat egritudinē p̄ reductionē ad benignū sanari: ꝛ ita si ī vno mēbro sit plenitudo faciēs morbuꝫ ꝛ transposita mā ad aliud mēbrū nō educta mā a corpe. ¶ Ultimo attende q̄ ad debite faciēdū eūationeꝫ. opꝫ p̄ cognoscere ea q̄ dicunt̄ in cap̄ de qualr̄ ꝛ qn̄ euacuari opꝫ. ꝛ regulas cōes solutioni vētris ꝛ vomitui ꝛ regulas flobotomie ꝛ oīuꝫ instrumentoꝝ qbus fit euacuatio: ꝛ cū hoc particulares cōsiderationes s̄m p̄ticularia egri corpis ꝛ membri ꝛ modi egritudinis: que oīa hic nō opꝫ dicere.

¶ Et quecūqꝫ ab euacuatione: plenitudo.

¶ Scd̄a ꝯclōio est ista. oēs egritudines pendētes ab inanitione curabiles. sunt apte per replōnes curari. pbat̄. q̄ p̄ replōnē est apta tolli cā taliū egritudinū. ¶ Circa hanc p̄tē nō. q̄ in ꝯclusione prima dixi q̄ plenitudo quedam est quo ad vasa: quedaꝫ quo ad virtutē: ꝛ cōmuniter illa distinctio intelligitur de plenitudine preternām. hic igitur p̄ plenitudinē nō intelligimus aliquā de illis. sꝫ resūptionē p̄ acq̄sitionē nālis humoris vel p̄tis. ¶ Nō scd̄o q̄ facilius est alijs parib⁹ repleta corpa euacuare q̄ꝫ econtra euacuata replere. ꝛ rō q̄ in euacuatione nō est opportunū v̄tutem multū operari: sed in repletione de qua est sermo: opꝫ humoris vel mēbri generationem fieri a virtute. ꝛ hoc satis est supra habitum p̄ma particula.

¶ Et aliorum contrarietas.

¶ Conclusio tertia est ista. oīuꝫ aliaꝝ egritudinū sanatio est per suā ꝯ̄rietatē. i. suū ꝯ̄riū. pbat̄. q̄ oēs tales sunt p̄ suū ꝯ̄riū remouibiles ītelligēdo semp̄ ī salubrib⁹: ꝛ sine dubio istud pōt dici quodāmō medicinale p̄n^m ꝛ assūptū ad precedētes duas ꝯclōiones. ¶ Nō igit̄ p̄mo q̄ ꝯ̄rietas dr̄ multis modis. nā qn̄qꝫ dicunt̄ ꝯ̄ria que sub eodem genere posita maxime a se inuicē distāt. Et in hoc satis largo mō cōprehēdunt̄ alij strictiores vt hꝫ notari in altiori scia. s. 4° metaphysice. qn̄qꝫ vō cōtrariū sumit̄ magis large apud medicum pro oī eo qd̄ per se vel p̄ accn̄s mediate vel īmediate est alteri⁹ remotiuū. sicut verbi grā. scamonea calida exn̄s: hꝫ tn̄ ꝓprietatē per quā est cholere euacuatiua ꝛ cholera euacuata sequit̄ remotio tertiane q̄ a cholera pēdebat. iō dicim⁹ h̄ largo mō scamoneā ꝯ̄riari tertiane. lꝫ tā scamonea sit calida q̄ꝫ feb. tertiana ꝛ hoc mō sumit̄ ꝯ̄riū hic qn̄o ꝯueniēs dieta pōt dici ꝯ̄ria morbo q̄ p̄ ipsaꝫ remouet̄. ¶ Cū aūt Auic. dixit 4° p̄mi. scias preterea q̄ n̄ oīs egritudo suo medicat̄ ꝯ̄rio: sꝫ qn̄qꝫ multa regiminis bonitate: ītellexit de ꝯ̄rio stricte: ꝛ s̄ꝫ denoīatione. ¶ Cōcordia hui⁹ afo^mi colligēda est 3° tegni ꝛ 4° p̄mi. ꝛ 5° terapētice: ꝛ est vtilis. vt pꝫ. Cōmentū Gal.

I morbus. Gal. in cōmēto facit quatuor. p̄mo ostendit de qbus morbis loquat̄ Hippo. in scd̄a p̄te exponit aforismū. in tertia ponit opinionē quādā falsaꝫ circa māꝫ aforismi cū reprobatiōe. in 4° rn̄det cuidā rōni quorūdā sophistaꝝ. ibi 2° [Et si cā.] ibi 3° [Quidā tn̄.] ibi 4° [Sed tn̄ volo.] De p̄ma dicit q̄ si morb⁹ fc̄us sit ex plenitudine: ꝛ cessante plenitudīe remanet: q̄. s. iam erat fact⁹ independens. tūc de illo nō intēdit Hippo. sed solū intēdit q̄ euacuatio faciēda est qn̄ nōdū cessauerit abundantia. s. eē cā a qua morb⁹ dependet. nec in isto est ampli⁹ morādū ad ostēdendū h̄ eē verū: q̄ oīs morb⁹ suo ꝯ̄rio medicat̄: ꝛ h̄ est sepissime dc̄m: ꝛ h̄ ostēdit tā mū morboꝝ q̄ꝫ accn̄tia morbis cōicantia. Cōtrariū aūt large sumat̄ hic: vt supra. ¶ Ex qb⁹ ꝯcluditur q̄ disputatio isti⁹ afo^mi nō est nisi de morbis sequētibus suas causas. ꝛ q̄ ad illaꝝ remotionem remouentur. QVOD SI CAVSA. Uerificat afo^m exemplariter dicens q̄ si causa morbi fuerit calor: curatio. i. cā curatiua est frigiditas: ꝛ si fuerit plenitudo sequit̄ ad curā euacuatio: ꝛ si fuerit inanitio. opꝫ corpus nutriri cibis facilis digestionis ꝛ multi nutrimēti: ꝛ ita repleri corp⁹ cibo. i. p̄ cibū. QVIDAM TAMEN. Ponit falsam opinionē circa māꝫ afo^mi dicēs. q̄ qdam arbitrant̄ q̄ nullus est morb⁹ de inanitione: sed isti p̄ morbū vident̄ intelligere solū febrē. nā si intelligerent p̄ morbū oēm dispōneꝫ preternām per se ledentē ꝛ īmediate opationes ipsi tunc nō dubitarent q̄ nimia inanitio est cā morbi: q̄ videm⁹ q̄ fluxus sanguinis nimius siue de mēstruis siue de hemoroidib⁹ siue p̄ flobotomiā nocet in multis operationib⁹ vt aliq̄ inde fiant hydropici: debilitata digestiua epatis: aliq̄ patiunt̄ fastidiū debilitata attractiua: aliqui etiam nālr̄ calꝫ ad febres veniūt. SED TAMEN VOLO. Rn̄det instantie sophistaꝝ: ꝛ dicit quatuor. p̄muꝫ est q̄ ipse vult rn̄dere sophisticis stantibus semp̄ in v̄bis q̄ h̄ mō arguūt cōtra Hippocratē: gnātio plenitudinis est remotio cause morbi. Sed remotio cāe morbi. est preuisio nō sanatio vel curatio. igitur nō bn̄ dicit Hippo. sanatio. ¶ 2° dicit q̄ isti arguūt solū de noībus in qb⁹ ēt non bn̄ ītelligūt. ¶ 3° dicit q̄ si remouet̄ cā morbi iā existis ꝛ p̄ illā morb⁹ remouet̄ illud vocat̄ curamentū morbi si mā remouet̄ cā factiua morbi que nōdū fecit morbū: illud vocatur p̄uisio ne futurus morbus accidat. sed si cā fecerit morbū ī p̄te ꝛ factura sit tūc est ibi ꝛ p̄uisio ꝛ curatio. ¶ Ex qbus patet. q̄ remotio cause a qua dependet morbus existens ꝛ sanatio ꝛ curatio ꝛ pertinet ad partem medicine curatiuam. ¶ Dicit 4° q̄ istud fit verū. vt patet ex locutionibus auctoꝝ qui in morsu rabidi canis quandoqꝫ dicunt curari morsum rabidi canis: quādoqꝫ dicūt preuidere ne rabiositas accidat. Naꝫ respectu morbi existentis cum causa remouetur dicimus curare. sed respectu rabiositatis que non statim est post morsum dicim⁹ preuidere ne accidat.

Aforismus. XXIII.

Acute egritudines in quatuordecim diebus indicantur.

¶ Conclusio afo^mi est ista. acute egritudīes indicātur quatuordecim diebus. id est creti ce terminant̄. probatur. isti sunt cōtinui ꝛ ordinati ꝛ fortis mortis

tis motus ab eorum pñcipio cõtinue procedendo sine remissione notabili. ꝙ terminant cretice in.14.diebꝰ. assumptũ patebit ex descriptiõe egritudinis absolute acute: ꝛ ꝯñtia tz: qꝛ nã tales fortes ꝛ cõtinuos ꝛ ordinatos motus tolerare nõ põt vltra dies.14. vt notat expientia: ꝛ in cõmẽto dicit. ¶ Circa aforismũ nota pmo ꝙ dupl'r possumus afom intelligere: vno mõ ꝙ iste acute egritudines terminant in.14. die: alio mõ qꝛ terminant in.14. diebꝰ. qꝛ in aliquo.14. dierum: ꝛ hoc scdo mõ intelligit Gal. in cõmento. nam stat terminari acutũ morbum in septima. ¶ 2° nõ. ꝙ inueniunt isti termini morbꝰ acutꝰ ꝛ morbus chronicꝰ: vt dcm̃ est supiꝰ afomo 4° pme pticule notabili septimo. tenues ꝛ certe diete: ꝛ in qõne. notabili 4° scdi articuli illiꝰ aforismi acutoꝝ morborũ quõ abinuicem differãt. ¶ Sz q dicũt acuti sunt diuersoꝝ modoꝝ: qdã enim dicunt absolute acuti: ꝛ isti sunt q a pñ° hñt motuz fortẽ ꝛ ꝯtinuũ ꝛ sine ꝯuersiõe notabili ad debilitatis fortitudinẽ certe mẽsure cognite apud medicũ: ꝛ opz istam fortitudinẽ eẽ tantã vt necessario B mõ ꝓcedẽdo in.14. diebꝰ vel paucioribꝰ virtꝰ conet ad mãe expulsionez. ita vt notabil'r minoret vel oĩno morbus remoueat: aut ita vt ad peius notabiliter deueniat aut moriat. ¶ Aliȷ vo dicunt acuti ꝯuersiui: aut qꝛ nõ tã fortẽ hñt motũ continuũ sicut isti: aut qꝛ lz hẽant aliqñ ita fortẽ. tñ qñqz notabiliter debilitat ꝛ ꝯuertit ad remissionẽ maiorẽ ꝛ istos nõ opz in.14. diebꝰ creticare. sensus igit afomi est de acutis absolute. ¶ 3° nõ. ꝙ istoꝝ q sunt absolute acuti qdaz dicuntur acuti sine additione: ꝛ sunt qui.14. terminãtur. qdam pacuti: ꝛ sunt qui in septimo vel post eũ añ.14. terminant. qdaz dicunt ppperacuti. ꝛ sunt qui ante septimũ terminant. ¶ Nõ 4°. ꝙ verificatio aforismi nõ hr per cãm demrãtiuã: sed per expientiã visuz est ꝙ tales morbi nunqz trãseũt diẽ 14m quin aliquo mõ crisis veniat ꝛ cã est: qꝛ motꝰ est tã fortis ꝙ nã eũ amplioritpe tolerare nõ põt cũ ꝯtinuitate mõ dcõ. ¶ 5° nõ. ꝙ cã quare aliqui morbi sunt ita ꝯtinui in afflictione: aut est nã mãe q̃ est apta cõtinue in putredinẽ trãsire vt sanguis: aut vnitas mãe: aut locꝰ vbi mã peccat sicut accidit in causone vero in q̊ cholica mã intra venas cordi vicinas putrefit. Et iõ nõ hz manifestas exacerbationes. cõ aũt cã ꝯuersiõis ab acuitate ad mollitiẽ est nã mãe q̃ est apta cum ĩteruallis morari: ꝛ locus vbi peccat: qꝛ nõ sit ita fortis caloris vicina. vt ab ope suo impediat aut mãe difformitas. ¶ 6° ꝙ mã facit morbũ acutũ. vt supra dr: aut pp mãe m'titudinẽ: aut pp q̃litatẽ manifestã: aut pp locũ: aut pp malignitatẽ occultã: aut pp plura istoꝝ ꝛ quocũqz mõ sit verificat afomo. Cõcordia vo colligitur scdo creticoꝝ. io. cap. ꝛ 4° Almansoris. cap. de cognoscẽdis tẽporibꝰ febris: ꝛ est aforismus vtilis. vt patet. Cõmentum Gal.

Acute egritudines. Istd cõmẽtuz diuidit ĩ tres ptes. In pma Gal. exponit afom. ĩ scda remouet dubitatiões quedã inferendo. in 3a reuertit ad vificandũ afomo ibi scda [Aliqñ eni.] ibi 3a [Sz ipsa vitas.] ¶ In pma pte dic qnque. pm ꝙ actute egritudines sũt magne ꝛ veloces motꝰ ꝛ necesse est vt cito veniãt ad statũ ꝛ maxie moueat morbus motu q motꝰ dr crisis. ꝛ iõ necesse est vt cretice terminent. ¶ 2m est ꝙ ille creticꝰ motꝰ est q̃tuor modis: aut subito ad sanitatẽ cõplete: aut qꝛ subito infirmꝰ moriat: aut qꝛ mouet ad salutẽ incõplete: aut qꝛ mouet ad mortẽ incõplete. ¶ Dicit tertio ꝙ iste motus est quartanarius. i. q̃tuor modis: vt dcm̃ est: qõ pz ex auctoritate Hippo. in prima epidimiarũ particula: vbi dixit ꝙ iste motus: aut est ad mortẽ: aut ad vitã: aut ad melius: aut ad peius. ¶ Dicit 4°. ꝙ necesse est talẽ motũ cõtingere in istis egritudinibus pp piculositatẽ suoꝝ accidẽtiũ ꝓpter quã aut vincitur vtus ꝛ subito morit infirmꝰ: aut virtꝰ mouet ad expellẽdũ mãm morbi in qbꝰ expellendis si vtus preualet fit bona ꝛ laudabilis crisis: si vo vincit fit crisis pessima ꝛ mortalis. Et iõ crisis in morbis acutis nõ per multũ tẽpus moratur cũ veniat. ¶ Dicit qnto ꝙ istis morbis absolute acutis mõ infra limitãdo Hippo. limitauit duas hebdomadas q̃s egritudo acuta nõ ptrãsit: qm̃ crisis aliqua de dictis sequat. Ex qbꝰ appet ꝙ lz in genere sit assignata cã quare crisis cito venit: spãliter tñ q̃re in duabus septimanis nõ est assignata. ALIQVANDO CRISIS. Nunc remouet duo dubia quedã inferẽdo. ꝛ diuiditur in duo. pmo remouet duas dubitationes. scdo infert duo correlaria. scda ibi [Morbus igit.] De pa dicit duo. pmum est. Si quis querat vtruz morbi acuti añ 14m diẽ terminent: rñdet ꝙ sic. qꝛ aliquãdo terminat talis morbus in illo: aliqñ in.14. aliquando in septimo: aliquando in quinto: aliquando in sexto. Sed est vtplurimum in ea crisis mala: sicut est dictũ in libro de crisi. sed ille q vult Hippocratis dicta ĩtelligere. opz in libris eiꝰ se exerceat. ¶ Dicit scdo. ꝙ si crisis accidat his morbis incõpleta in die.14. ꝛ nõ cõplet ad aliquã partiũ. tũc istoꝝ morboruz crisis cõplebit in aliquo tẽpore determinato qõ tps non transit 14m diem. MORBVS IGITVR. Hic infert duo correlaria. ꝛ diuiditur in duas partes. scda ibi [Non igitur taliter.] De prima parte dicit. ꝙ morbos qui complete per crisim in 14m diebus terminantur vocat absolute acutos ꝛ morbos qui non complete terminantur in illis. sed postea coruz crisis completur ante.40. dies vocat ipse acutos nõ absolute cum quadã determinatione. Nam dicuntur acuti tropici vel conuersiui: ꝛ hoc confirmat ex modo loquendi Hippo. in epidi. ꝛ in ꝓnosticis. sz hic Hippo. loquitur de absolute acutis qui in.14. diebus terminatur. NON IGITVR. Hic infert correlarium 2m. ꝛ est ꝙ Hippo. nõ intellexit hic vt quidam dicunt ꝙ acute egritudines terminãtur in.14. diebus. i. in.14. creticis diebꝰ. qꝛ si ita esset tunc qꝛ idem Hippo. in pronosticis dixit ꝙ terminus acutoꝝ est in.40. diebus: tũc deberemus intelligere in.40. diebus creticis: ꝛ sic morbi acuti transirent valde diem.40. qõ est falsum. Et isti qui viderunt eundem dicere hic in.14. diebus iudicant acuti morbi ꝛ in pronosticis dicere in.40. nõ potẽtes suis ĩtellectibus comprehendere hanc varietatem inciderunt in hanc prodigiosam suspitionẽ. ¶ Sed hec ꝯdictio tollit per distinctionem acutoꝝ absolute ꝛ nõ absolute. Sed ipsa veritas hic reuertitur ad afom verificãdũ: ꝛ diuidit in quatuor partes. pmo verificat aforismũ per experientiam. scdo remouet dubiũ. 3° infert ex dictis corelarium. 4° concludit circa veritatẽ afomi. ibi scda [Aliqñ autez.] ibi 3a [Morbus igit.] ibi 4a [Si igit aliqs.] ¶ De pma dicit ꝙ ipsa veritas testat nullũ esse morbũ ab initio acuti ꝛ cõtinui ꝛ ordinati motus qui diem 14m trãseat quin veniat crisis aliquo pmoꝝ modoꝝ quatuor: qꝛ in istis venit completa: vt est dcm̃ supra. ¶ De scda parte dicit remouẽdo dubium ꝙ aliqui sunt morbi qui nõ sunt ab ipo initio acuti sed molles: sed in quarto incipiunt esse acuti. ꝛ ita perseuerant: ꝛ isti terminantur in.17. Si vo ĩcipiũt in acutie in septima ꝛ perseuerant cõtinue ꝛ ordinate ad 20. protenduntur. sed illi qui ab initio sunt acuti ꝛ ordinati ꝛ continui motus nõ transgrediuntur.14. diẽ. ¶ De 3a infert ex dictis ꝙ inter morbos acutos solum illi terminantur a 14° die vsqz in alium posterius venientem qui habent diuersos ꝛ inordinatos motus: intelligendo per motus diuersos ꝛ inordinatos qui qñqz cõfortantur quandoqz debilitant: ꝛ huius cã dicta est supra in afomo. ¶ De quarta concludit ꝛ pz. Aforismus. XXIIII.

Septime quarta est indicatiua.

¶ Hippo. in aforismo intendit quatuor conclusiões: ⁊ ẜm hoc diuiditur ĩ quatuor ptes. scđa ibi [Alterius võ] tertia ibi [Contemplaria autẽ.] 4ᵃ ibi [Contẽplaria rursus.] ¶ Cõclusio pma est ista. dies quarta est indicatiua septime. pbatur: per ea que apparent in quarta medicus põt indicare vtplĩn de crisi futura vel nõ futura in 7ᵃ. ꝫ ⁊c̃. ꝯsequẽtia ⁊ aññs patebunt ex dicendis. ¶ Circa hanc ꝯclusionem nota primo. q̈ dies cretica apud medicine auctores dicit̃ dies in qua est apta multotiens euenire crisis. dies autez indicatiua siue cõtẽplaria siue manifestatiua est dies in qua solẽt indicare egrotãtes signa ꝓtẽdentia crisim futurã vel nõ futurã in die cretica. ⁊ illius diei dr̃ indicatiua in qua significat dispõ in ea apparẽs futurã vel nõ futurã esse crisim: sed dierũ creticoꝝ quidã dicunt̃ esse cretici radicales: ⁊ qdã cretici per intercidẽtiã. ¶ Creticã aũt radicalẽ describũt qdam q̈ est illa dies in qua vtplurimũ solet euenire perfecta: sed hoc mõ describendo nulla post. 14. esset cretica radicalis: cum in nulla sequente vtplurimũ soleat hoc fieri. per diẽ aũt creticam radicalem intelligimus diẽ creticã que magis est cretica q̃ꝫ aliq̃ precedens vel sequẽs in sua septimana vel per septimanam vnã inclusiue. verbi gratia. septima est cretica radicalis: q̃ꝛ nulla precedens vel in septimana. cuiꝰ ipsa est pars sequens est magis cretica: ⁊ ita. 14. ⁊. 20. sed quarta nõ est cretica radicalis: q̃ꝛ aliqua secum cõicans septimana est magis cretica: vel si hoc nõ stat ꝓpter. 20. respectu. 14. dicas illã eẽ creticã radicalẽ q̃ est cretica: nec tñ aliq̈a sibi ꝑ medietatẽ septimane vicina añ vel post est eq̈e cũ illa cretica. dies aũt cretica ꝑ itercidẽtiã est dies cretica nõ radicalr̃ idicatiua: nec cretica radicalis. idicatiuꝫ aũt radicalis est illa q̃ pncipalr̃ respectu alicuiꝰ cretice radicalis est idicatiua: ⁊ hoc mõ vult Hippo. quartã eẽ indicatiuã septime. ⁊ lꝫ cretice radicales q̈sq̈ꝫ sint aliarũ idicatiue: nõ tñ pncipalr̃. ⁊ iõ nõ dicunt̃ absolute indicatiue. ¶ 2ᵒ pncipalr̃ nota. q̈ lꝫ virtus ⁊ mãe dispositio ⁊ celestis aspectus ꝯcurrãt ad crisim faciendã in die cretica: tñ nõ opꝫ semꝑ spãlẽ aspectũ celestem morbi confortatiuũ: aut virtutis concurrere ad crisim: cũ aliqñ fiat crisis in die non digna dici cretica. vt põt colligi pmo de creticis ex Gal. Sed q̃ꝛ in quibusdam diebꝰ plurics ⁊ multotiens valde accidit crisis. in q̈busdã tã antecedẽtibꝰ q̃ꝫ sequentibus. hoc nõ accidit nisi raro. huiꝰ diuersitatis cã nõ potest reduci ad virtutem infirmi ⁊ dispõnem materie. immo opꝫ q̈ hec ordinata diuersitas sumatur a supercelesti aspectu in genere incitatiuo virtutis cõtra materiã morbi. aut econtra: qui supercelestis vel sibi similis redit ordinate. ⁊ ideo non obstante aliarum rerum varietate est causa: quare in tali die sepe accidit crisis. ¶ Nota tertio. q̈ lꝫ alij planete ⁊ alie stelle multum imprimãt in ista inferiora: tamen inter oẽs maxime percipimus variare dispositionem istorum inferiorum ẜm motum lune. ⁊ ideo maxime ẜm motum istoꝝ planetarum accidit q̈ aliqua dies sit cretica: ⁊ hoc sumit̃ a Gal. 3ᵒ de creticis per multa exẽpla que longũ esset ponere. ¶ 4ᵒ nõ. q̈ mãe acute velocis motus plurimum ex motu lune recipiunt varietatem: ⁊ quia modicum resistunt trãsmutationi: ⁊ q̃ꝛ sũt citi motus. ideo lune magis proportionant̃ in suis manifestis transmutationibus q̃ꝫ soli: quia luna est etiam motus velocioris q̃ꝫ sol: ⁊ minoris vigoris. sed materie tardi motus: quia multum cum hoc sunt resistentes transmutationi ꝓpter vtranq̈ꝫ cãm magis in suis manifestis trãsmutationibus sequunt̃ motum ⁊ aspectus solares. Et iõ in morbis acutis dies cretici maxime computant̃ ẜm lune aspectũ. In chronicis aũt magis motũ solis sequunt̃.

¶ Quinto notandũ q̈ aspectus lune de q̈bus consideramus ad cognoscẽdos dies creticos sunt aspectus ad illuꝫ gradũ ꝫodiaci in quo luna inuenit̃ hora inuasiõis a morbo: ⁊ quidaꝫ coꝝ sunt confortantes aspectum inimicitie que est mãe ad morbũ aut econtra. quidã aũt sunt corrohorantes amicitiã ⁊ cõuenientiã reꝝ amicarũ mãe. pmi sunt quaternus oppõnis. Nam cum luna distat per quartã ptẽ ꝫodiaci a loco vbi erat qñ egritudo incepit: tũc est aspectus q̈ternus. qñ võ est distans per medietatem est aspectus oppositionis. qñ võ transiuit tres q̈rtas ꝫodiaci redit ad aspectũ q̈ternum. ¶ Et iõ si in principio morbi luna fuerit in loco fortunato egroti aut cõiuncta cũ aliq̃ fortunarũ celi: puta Venere aut Joue: aut aliq̃ benigno aspectu ꝓspiciatur ab illis accidẽte luna ad oppõnem accedit ad quadraturã. qđ est qñ media vigoratur in inimicitia vtutis ad morbuꝫ cũ augmẽto virtutis nature: ⁊ sequuntur motus ad bonuꝫ: ⁊ cõiter egritudo est bone terminationis. vt dicit Gal. 3ᵒ de creticis. Si võ fuerit econtra in illis diebus mouetur ad malũ ⁊ fit morbꝰ. quartũ est merito istius male terminationis: ⁊ in istis diebꝰ ꝯfortata inimicitia fit pugna fortis ⁊ merito istius in istis maxime fit crisis. Dies aũt isti sunt vt ostendam. 7. 14. 20. lꝫ nõ integre ⁊ precipue: cũ aũt redit ad eũdẽ punctũ ⁊ inimicitia cõfortatur: si fit pugna ⁊ est. 27. si ita ꝑ quartas circuli ꝓcedẽdo vsq̈ꝫ ad diẽ 40ᵐ. ⁊ isti dicuntur in morbis acutis cretici radicales. ¶ Sed quãdo luna trãsiuit medietatẽ quarte circuli: merito istius etiam inimicitia cõfortatur. sed nõ tãtũ quãtũ in fine quarte partis. Et iõ in medio quadre contingunt motus ⁊ agitationes in pugna sine complemento victorie cõiter. Sed indicant id qđ futurũ est in complemento quadrature. ¶ Dies aũt isti in q̈bus luna inuenitur in medio quadre sunt quartꝰ vndecimꝰ ⁊. 17. anteq̃ꝫ veniat. 20. ⁊ alij post ipsuꝫ ẜꝫ hũc ordinẽ: q̃ꝛ igitur luna existente in medio quadro est aspectus cõfortatiuus inimicitie: sed impfecte. iõ accidit pugna vtplĩn sine cõplemento victorie: sed talis q̃ declarat futuram victoriam alterius partis in fine illius quadre qñ fortius pugna excitabitur. Et iõ isti dies dicunt̃ indicatiui. ⁊ hꝰ mõ verificat̃ assumptuꝫ in ꝓbatione ꝯclusionis aforismi positi. s. q̈ per ea q̃ in quarta apparent medicus põt indicare de futura crisi vel nõ futura ĩ septima. Sunt aũt alij duo aspectus quoꝝ vnus est trinus ⁊ alius est sextilis: ⁊ isti sunt ꝯfortãtes amicitiã. Et iõ corroborãtes virtutes pro ꝯfortatione amicitie ⁊ conformitates inter ipsam ⁊ sua instrumenta. ¶ Est aũt aspectus sextilis quando distat luna a loco primo per duo signa que sunt sexta pars circuli: ⁊ tunc est trinus quando distat per. 4. signa que sunt tertia pars circuli: ⁊ contingit q̈ in diebus quibus isto modo confortatur virtus fiat crisis. sed hoc est raro: quia in crisi requiritur fortis pugna. Et iõ dies in quibus merito istorum aspectuum fit crisis. nec dicuntur cretici radicales nec indicatiui principales. sed cretici per intercidentiam. sicut verbi gratia. nonus ⁊ quintꝰ. ¶ Sexto nota. q̈ quandoq̈ꝫ siue confortatione inimicitie inter morbum ⁊ virtutem: siue speciali aspectu cõfortante virtutem quandoq̈ꝫ fit crisis. quia materia in die paroxismi mouetur: ⁊ virtutem stimulat. ⁊ cõtingit q̈ stimulatio est tanta q̈ virtus non expectat diem adiutorij sed conatur ad materiam expellendam ⁊ expellit. ⁊ dies in quibus hoc modo accidit crisis dicuntur cretici per intercidentiam ⁊ per impulsionem. quia virtus impellit ad illud faciendum ab acuitate morbi. quandoq̈ꝫ autem fit hoc. q̃ꝛ materia est digesta ⁊ parata expulsiõi. Et ideo leui bello expelli potest. virtus igitur naturalis membrorum nõ expectans adiutorium mãm expellit. ⁊ isti dicuntur

tur cretici ꝑ accõmodationẽ:qꝛ nãa accõmodat se ṽtuti
vt vincat ⁊ tales crises in oĩ die cõtingere possunt:vt po
test colligi ex dictis pmo creticoꝝ:de quibus diebus non
ppter hoc dicendũ est ꝙ sunt cretici.¶ Septimo nota
ꝙ quatuoꝛ aspectuũ supꝛa nominatoꝝ:qdã dicunt vere
amicitie vt aspectus trinus.qdã medie amicitie vt sexti/
lis.silr qdã vere inimicitie vt oppõnis.qdã medie inimi
citie vt quadrature.qdã aũt inchoate inimicitie vt in me
dio quadrature:⁊ ꝭꝫ hoꝝ varietatẽ merito supercelestiũ
variant virtutes dierũ in crisi genere:lꝫ dispositio mate
rierum aptarum creticare etiã multum faciat vt dicam.
¶ Octauo nota ꝙ nõ tm̃ merito istoꝝ aspectuũ cõfoꝛta
tur virtus:sed multa sunt alia que sunt accessus lune ad
planetam benignũ:vt venerem aut iouem in aspectu be
niuolo:aut eius cõiunctio cum foꝛtuna patientis:⁊ mul/
ta alia que magis pertinent vltra ista generalia ad astro
logos. Nam variant ꝭm variationeꝫ natiuitatis egroꝝ.
Et hoc iam est nimis longe a ꝓposito:qꝛ ꝭm tales crises
merito illoꝝ cõtingentes nõ dicunt dies cretici:vt dcm̃
est.hec igitur nobis sufficiant ad cognoscendũ qui dicun
tur cõtra dies cretici:qꝛ dies in quibus multotiens acci/
dit crisis:⁊ sunt tertius quartus quintus sextus septimus
octauus nonus vndecimus.13.14.15.17.18.⁊.20. vsqꝫ ad
pmas tres septimanas. Octauus aũt ⁊ decimus ⁊ duode
cimus ⁊ decimussextꝰ:⁊ decimusnonus nõ sunt cretici:lꝫ
in eis possit crisis accidere:sꝫ de sexto qui supꝛa nomina/
tus est non vult Gal. ꝙ absoluto vocabulo dicat creticus
nec absolute dicat nõ creticus:sꝫ creticus ad malũ ⁊ ita
est in medio inter pmũ oꝛdinẽ nunc dcm̃ ⁊ 2m oꝛdinem.
⁊ hoc colligitur pmo creticoꝝ a Gal.¶ 2o scimus q sunt
cretici radicales ⁊ sunt illi qui se inuicem consequuntur
pro septimo a pncipio egritudinis:⁊ qui sunt indicatiui
pꝛincipales siue radicales:⁊ sunt illi qui sunt in medio se
ptimanarũ ⁊ hoc vsqꝫ ad.40. Nã post illũ dieꝫ vnus de
vigesimo in vigesimũ vsqꝫ ad octauũ:⁊ postea per.40
vsqꝫ ad.120.posterius autem per menses ⁊ annos ⁊ hoꝛũ
assignata est causa:⁊ quare dies cretici intercidentes di/
cant intercidẽtes.⁊ quibus causis tam superioꝛibus qꝫ in
ferioꝛibus potest crisis contingere in omni die:⁊ quo ab
alijs causis nõ dicũtur dies cretici:qꝛ ille nõ plus in cer/
to numero a pnº egritudinis ꝯtingunt qꝫ in alio.

¶ Et alterius hebdomade octaua pꝛincipium.

¶ Scda conclusio est ista.octaua dies est pnm scde hebdo
made.pbat.qꝛ octaua existẽte pnº scde hebdomade.14.
erit cretica radicalis. Sed si septima poneret pnm scde
hebdomade cretica esset.13.cũ cretice radicales sequant
seinuiceꝫ per septimanas. Sed modo ita est ꝙ.14.est cre
tica radicalis nõ.13.igit octaua erit pnm scde hebdoma/
de. Totum assumptũ declarabit cũ cõsequentijs statiꝫ.
¶ Circa istam ꝯclusionem nota ꝙ computatio dierũ ꝭm
medicos est recta numeratio ꝭm quam cretice radicales
sunt in finibus septimanaruꝫ ⁊ indicatiue in medio.s.in
quarta die hebdomade. Nunc aũt qꝛ in.20. diebus sunt
tres dies cretice radicales.s.7.14.⁊.20.ad facienduꝫ.14.
finẽ scde hebdomade est oppoꝛtunũ:ꝙ pma dies compu
tata in ea sit octaua:vt pꝫ numeranti:sed si.20.dꝫ esse cre
tica radicalis:⁊ ꝑ ꝯñs finis tertie hebdomade est oppoꝛ/
tunum ꝙ.14.sit pnm tertie septimane ⁊ finis scde:⁊ ita 3a
⁊ 2a cõmunicãt in vna die:sed nõ sic pma ⁊ scda:imo sũt
separate:⁊ hoc est qđ dicit Gal. in cõmento:cuius causaꝫ
statim dicã.¶ Nota 2º ꝙ ista cognitio creticoꝝ dierum
radicaliũ habita est per experientiam longi tempoꝛis in
qua antiqui doctoꝛes obseruauerũt modos terminatio/
nis egritudinũ ⁊ dies ⁊ opꝫ auctoꝛitati Hippo. Gal. crede
re ꝙ dies.20.sit cretica radicalis plus qꝫ.21.⁊.14.plus qꝫ
13.¶ Nota tertio ꝙ hec experiẽtia debet in istis ĩfirmis
obseruari.supposito ꝙ nõ sit erroꝛ in regimine infirmi.
Nã ꝑ istũ erroꝛẽ cõtingit variari valde creticos dies:vt
ostendit pꝛimo de crisi a Gal.

Dubitatur Utrum vigesima dies sit
cretica radicalis. Arguit
affirmatiue ex Galeno tertio creticoꝝ ⁊ Hip
po.3º ꝓnosticoꝝ.⁊ virtualiter hic ⁊ Aui. scda
quarti. scdo sic.in.20.die complentur ⁊ finiũ
tur tres septimane:sed in fine triũ septimanarũ est dies
cretica vt consentiunt omnes.igitur. Assumptũ ꝓbatur:
qꝛ tres septimane finiunt cuꝫ luna complet tres quartas
tempoꝛis in quo influit transmutando.hoc aũt tẽpus est
maxime tp̃s apparitionis:cuius tres quarte complentur
in.20.diebus minus tribus hoꝛis vt patebit infra.ğ ⁊c.

In oppositum est astrologoꝝ mens.vñ Tho/
lomeus in centiloquio videtur
sentire vigesimãpmã esse creticã ⁊ nõ vigesimã:⁊ Cõmẽ
tatoꝛ cẽtiloquij dixit. Medicus ponit.21.foꝛe creticam ⁊
nõ.20.Cõfirmat.dies in qua cõpletur transitus triũ qr
tarũ circuli est magis cretica qꝫ in qua nõ cõpletur alicu
ius quartarũ transitus. Sed hec dies est.21.siue cõputet
modo Galeni siue aliter.ergo ⁊c. Maioꝛ est clara: qꝛ in
die illa est cõfoꝛtata inimicitia virtutis cõtra moꝛbum
ꝓpter aspectum:vt pꝫ ex notatis.minoꝛ aũt pꝫ:qꝛ cõpu/
tando ꝭm viam Galeni tres septimane complent in vi/
ginti diebus ⁊ qtuoꝛ hoꝛis cũ dimidia vt statim patebit.

In isto dubio pꝛimo narrabo positionem Gale
ni. Secundo rationes contra eaꝫ.
Tertio ponam positionem cõciliatoꝛis.

Quantum ad pmum notandum pmo ꝙ lꝫ in qua
libet die possit esse crisis:tamen inue/
niuntur quidam dies in certo numero computati a pꝛin/
cipio egritudinis in quibus multotiens accidit crisis bo/
na ⁊ laudabilis vt septimus ⁊.14.quidã in qbus aut nun
quã accidit aut raro sicut.12.⁊.19.de quibus dicit Galenꝰ
se nunqꝫ vidisse crisim.¶ Notãdũ scdo.ꝙ hec varietas
durans ⁊ seruans vnum oꝛdinem nõ videtur posse redu
ci in causam nisi in motum aliquẽ supercelestem.illi enĩ
sunt oꝛdini vni adherentes.¶ Tertio nota.ꝙ inter sup/
celestes motus maxime ꝭm varietatem motus solis ⁊ lu
ne videntur fieri varietates in humiditatibus istoꝛum
inferioꝛum ⁊ precipue quantum ad humiditatem valde
mobilem ex motu lune vt ostendunt fluxus ⁊ refluxus
maris:⁊ augmentuꝫ humiditatis crescente luna in lumi/
ne.⁊ econtra decrementum.¶ Ex quibus videtur velle
Galenus ꝙ causa dierum creticoꝛum ⁊ pꝛecipue vsqꝫ ad
quadraginta sumenda est ex motu lune.¶ Quarto nota
ꝙ ꝭm Galenuꝫ est supponendũ ꝙ ea que ab Hippo.per
experientiam sunt inuenta ⁊ ipse se testatur inuenisse ꝙ
dies.14.est cretica magis qꝫ tredecima ⁊ vigesima ma/
gis qꝫ.21.Ex his apparet:ꝙ si ꝓcedimꝰ ad creticos dies
per fines septimanarum:ꝙ est impossibile septimanam
medicinalem esse completã capiendo adequate certum
numerum dierum naturalium sicut expꝛesse dicit Hip/
pocras.tertio pꝛonosticoꝛum ad pꝛincipiuꝫ.¶ Nota qn
to ꝙ crisis nõ videtur magis accidere notabiliter ex mo
tu lune nisi ꝭm quartas mensis aut medietatem quarta/
rum. Et ideo opꝫ videre quis est mensis ꝭm cuius quar/
tas iste contingunt crises.¶ Nota sexto.ꝙ triplex inue/
nitur mensis:simplex scilicet mensis coniunctionis:⁊ est
tempus interceptum inter vnam lune coniunctioneꝫ cũ
sole ⁊ aliam.secundus mensis est peragrationis:⁊ est tem
pus mensurans motum lune in suo deferente describen/
do totum ꝫodiacum incipiẽdo ab aliquo puncto quousqꝫ

ad eundem punctum redeat: ⁊ dicit etiam iste mensis ꝓprie impressionis. tertius est mensis apparitionis in quo luna lumīe recepto nobis apparet: ⁊ iste vocat mēsis cōmunis ĩpressionis. ꝑmus aūt mensis est. 29. dieꝝ cum dimidio. Et ideo cretici dies nō debent eē ſcꝫ fines quartarū huius mensis. Naꝫ tunc 4ª pars mensis esset septem dies ⁊ nouem hore. Et sic due quarte. 14. dies ⁊. 18. hore ⁊ 15. dies esset plus cretica q̄ꝫ. 14. cuiꝰ oppoᵐ notat experiētia: ⁊ finis septimane tertie eēt in. 22. die tribꝰ horis post initiū eius: ⁊ sic. 20. nō esset cretica. ¶ Scđs aūt mensis ꝑagrationis est. 27. dierū ⁊ octo horarū. 4ª igit pars huiꝰ mensis esset septē dies minus quatuor horis: vt pꝫ cōputanti. Et ideo tres quarte huius mensis vel tres septimane complent in. 20. diebus cum dimidio. ⁊ ꝑ ꝯñs. 21. dies haberet tātū de cretico quātū. 20. ⁊ cum hoc. 21. esset ita cretica sicut. 20. qđ est falsum. ¶ Tertius aūt mensis apparitionis est tm̄. 26. dieruꝫ cum dimidio: quia deficit a mense coniunctionali per tres dies. Nam luna occultat tribus diebus in cōiunctione. istius aūt mēsis quarta est 6. dies ⁊ hore. 15. ⁊ sic due septimane cōprehēderent dies 13. ⁊ horas sex. ¶ Ex quo sequit ꝙ de die terminante secundā septimanā plus caperet. 13. q̄ꝫ. 14. Et iđ eēt magis creticus q̄ꝫ 14. qđ est falsum. nullus igit istoꝝ mensium est talis ꝙ ſcđm eius diuisiones per quadras sequat motꝰ creticus dictꝰ. igit Galenus imaginatus est menseꝫ medicinalē cōpositū ex mēse peragrationis ⁊ mēse apparitionis: q꞉ cōstans ex illoꝝ medietatibus: ⁊ fit hoc mō: q꞉ cōiungamus illos duos menses: ⁊ q꞉ vnus est. 27. dies ⁊. 8. hore. Alter est. 26. dies cum dimidio. fiēt in toto. 53. dies ⁊ viginti hore. Capiat igit huius medietas ⁊ illa est mēsis medicinalis continens. 26. dies ⁊. 22. horas: huiꝰ mensis. 4ª pars est sex dies ⁊. 17. hore cū dimidia. aggregādo aūt tres tales quartas habemꝰ. 20. dies ⁊ quatuor horas cum dimidia: ⁊ ita. 20. dies multo plus hꝫ de cretico q̄ꝫ 21. ⁊ hoc fuit imaginatus Galenus computando dies creticos ſcꝫ septimanas huius mensis. ¶ Ex quo pꝫ septimanaꝫ medicinalē nō esse ĩtegrā ex aliquo completo numero dierū nālīū. pꝫ 2º diē medicinalē nō esse integruꝫ diē naturalem. Deficit enim a naturali die per vnā horā minus. 14. parte hore. pꝫ 3º causa: quare 2ª septimana debet poni coniuncta cum tertia: ⁊ separata a ꝑma. ⁊ quarto sequit ꝙ quarta debet esse a 3ª separata.

Quantum ad 2ᵐ arguit ꝑmo contra hanc positioneꝫ sic. ex pōne sequeret aliq̄ñ eē egritudinē quando nō mensurat medicinali mense. ꝯñs falsum: q꞉ tūc egritudines notabili tempore starent qđ tps nō esset cōputandū inter creticos dies. ꝯñs falsum. ⁊ contra Gal. ⁊ modū oīum doctoꝝ q cōputando creticos dies aꝑncipio egritudinis nullū relinquunt diē nō cōputandum. ꝯñtia tm̄ arguit: q꞉ in tempore in quo luna non apparet: qđ est triū dieꝝ ſcđm Gal. nō est mēsis medicinalis. Nā altero componentiū deficiēte deficit etiā cōpositū. ⁊ ꝑ ꝯñs cū tunc nō sit mēsis appitionis: tunc nō est medicinalis ex eo cōpositus. ¶ 2º ꝯ pōnē arguit. ex illa seq̄t 13. esse magis creticā. 14. ꝯñs contra Gal. ⁊ ꝓbat ꝯñtia: q꞉ due septimane medicinales continent. 13. dies ⁊. 11. horas ⁊ iđ. 14. nō hꝫ nisi. 11. horas creticas: sed. 13. hꝫ. 12. igit. 13. est magis cretica q̄ꝫ. 14. argumētū est sicut suā de. 20. cōtra menseꝫ peragrationis. ¶ 3º ex positione sequit ꝙ. 61. est magis cretica q̄ꝫ. 60. Nā. 61. hꝫ. 13. horas cū dimidia de cretica ⁊. 60. 10. vno modo minus: vt pꝫ calculāti ſcđm vias Gal. ꝯñs tm̄ ꝯtra Hippo. ¶ 4º ſcđm huius mēsis. 4. nō cōseruant aspectus amicitie vel inimicitie: merito quoruꝫ pugna insurgit. igit iste mēsis nō est rōnalis ad creticos inueniendos. ¶ 5º hec positio fundat sup falso. supponit eniꝫ ꝙ semꝑ tres sint dies occultationis: cū tm̄ aliquādo luna ĩ mane solet ĩgredi sub radijs solis ⁊ die 2º ita egredi vt appareat vt docet experiētia ⁊ Alfraganꝰ ametus: q̄ñq꞉ ḡ erit mēsis ꝑagratiōis. 28. dieꝝ ⁊ dimidij. 6. ſcꝫ motū lune in suo epiciclo: q̄ñq꞉ velocitat. 4. ꝑagrationis q̄ñq꞉ tardat. igit q꞉ Gal. hic nō distinxit vr̄ ĩsufficiēs fuisse. istis argumētis putat ꝯciliator pōnē Gal. nō fuisse verā.

Quantum ad 3ᵐ. ⁊ ꝓ opinione Cōciliatoris ĩtelligēda supponēdū ꝑmo ꝙ quantum est ex parte motus lune maxime cōtingunt crises in determinatis diebus merito aspectuū tunc inuentoꝝ lune ad locuꝫ ꝑncipij egritudīs. ita potest sumi ex Tholomęo in cētiloquio: ⁊ in ꝑmo quadriptiti ⁊ ab haliabate. 10. theorice q ſcꝫ hos aspectus maxime crisis cām assignat. ⁊ a Gal. 3º creticoꝝ: vbi etiā vult ꝙ ſcđm aspectus quadrature fiūt magne mutationes ad bonū vel ad malū: ſcđm varietateꝫ initij egritudinis. ¶ Scđa suppō. isti aspectus maxime seruant ſcđm motū ꝑagratiōis lune. pꝫ. q꞉ ſcđm istū motuꝫ luna trāsit circulū çodiaci totū in mense vno. Et iđ transit ꝑ oēs tales aspectus. ⁊ pꝫ ꝙ isti hoc mō cōsiderant ex astrologis. ¶ 3ª suppositio. Aspectus q sunt cā crisis hūt latitudinē ⁊ nō ꝯsistūt in puncto. Istud pꝫ ex astrologis q dicunt istos aspectus esse cū latitudīe tot graduū quot sūt gradus lucis planete vel ſcđm quātitatē orbis planete: qđ in luna est septē gradibus ante ⁊ 7ᵐ gradibus post: ita ꝙ luna exñs in ꝑmo gradu arietis aspicit aspectu. 4. illđ qđ est a ꝑmo puncto cancri vsq꞉ ad septimū gradū cancri ⁊ retrocedēdo vsq꞉ ad. 23. geminoꝝ exclusiue. ꝓbat hoc in astrologia. ¶ 4ª suppositio. ꝙ motus ꝑagrationis corpꝰ lune quo describit circulū çodiaci nō est semꝑ vniformis: imo aliq̄ñ velocior aliq̄ñ tardior. hec suppositio pꝫ supponēdo ꝙ motus simplices faciētes ⁊ ꝑagrationē lune in circulo signoꝝ sunt tres ꝓprie. s. motus epicicli lune sup circūferētiā deferētis q est tredecim graduū ⁊. 11. minutoꝝ in die nāli. scđs motus est motus çenit capitis ⁊ caude draconis tribꝰ minutis ad oppositu ꝫ ꝑmi in die. tertius motus est motus diuersitatis quo motu luna mouet in suo epiciclo tredecim gradibꝰ ⁊ quatuor minutis de gradibꝰ epicicli. Iste aūt motus q̄ñq꞉ velocitat cursū lune in çodiaco vt q̄ñ ambobus mouet v̄sus oriēs q̄ñq꞉ retardat vt q̄ñq꞉ vno istoꝝ. s. motu diuersitatis mouet v̄sus occidēs. Nā luna exñte in auge sui epicicli ꝑ motuꝫ diuersitatis retardat descriptio çodiaci: ⁊ q̄ñ est in opposito auge velocitat: ⁊ q̄ñ est in medio nec velocitat nec tardat. Ex qbꝰ tribus motibus fit motꝰ cōpositus descriptionis circuli signoꝝ a luna q motus est difformis: vt pꝫ cōsideranti dicta: ⁊ cōtingit ex hac varietate q̄ñq꞉ ꝙ luna in die vna describit oēs. 3. gradus çodiaci. Et iđ in sex talibus diebus peragrat quartam vnā çodiaci: q̄ñq꞉ etiā peruenit ad aspectum quartanū: q̄ñq꞉ aūt ꝯtingit ꝙ propter retardationem non pertrāsit. 12. gradus integros in die vt quādo isti motꝰ essent ad opposita. Et iđ tūc aspectus quadrature accideret in fine octo dierū. ¶ Quinta suppō. aspectus quos maxime consequit crisis sunt aspectus quadrature aut oppositionis aut coniunctionis. hec suppositio est Gal. 3º đ creticis ⁊ oīuꝫ astrologoꝝ. Isti. n. sunt aspectus inimicitie aut complete aut medie ad illuꝫ morbum qui in tali die inchoauit. Et ideo morbum imprimunt. ⁊ cum hoc mouent inimicitiam ipsaꝫ augendo: ⁊ ideo ad crisim ⁊ pugnam incitant.

His habitis sit ista prima cōclusio. Mensis ſcđm cuius quartas fiunt dies cretici radicales est mensis peragrationis. Ista conclusio probatur primo: quia aliquando oportet esse de quatuor supradictis ⁊ non est mensis medicinalis Galeni. vt patet per rationes supra factas. nec mensis coniunctionalis: vt pꝫ per rationes Galeni. nec mēsis apparitionis: vt patet per

p̃mam rõnem contra Gal. factam que equaliter contra Aui. ꝓcedit. Restat igit̃ ꝙ iste sit mensis peragrationis. ¶ Cõfirmat̃: qꝛ ſm illius mensis quartas computande sunt cretice radicales ſm cui⁹ q̃rtas ſupueniũt aspectus: q sunt crisis cã: ſ3 iste est mẽsis pagratiõis. g̃ ꝛc̃. Maioꝛ ẽ ꝑ se nota: qꝛ hũc mẽsem nõ cõsideramus nisi ad inueniẽdum crises ſm quartas mensis. Minoꝛ ṽo p3 ex suppositione z°. ¶ Ex ista p̃ma ꝯne seq̃t̃. 14. diẽ plus habere de cretico q̃3 hẽat. 13. ꝓbat̃. Nã hic mẽsis est. 27. dierũ: ꝛ. 8. hoꝛarũ fere. Et iõ septimana erit. 7. dies minus. 4. hoꝛis ꝛ per ꝯñs due septimane constituunt. 13. dies ꝛ hoꝛas. 16: sunt g̊ in. 13. octo hoꝛe cretice ꝛ in. 14. hoꝛe cretice. 16. ꝛ in hoc ista positio excedit põnem Gal. Nã Gal. dũ nitit̃ inuenire mensez ſm cui⁹ diuisionẽ. zo. plus habeat de cretico q̃3. zi. dedit. tũc. 13. plus de cretico q̃3. 14. qð nõ fac̃ hec positio. ¶ Seq̃t̃ z°. zi. ꝛ. zo. esse quasi equal'r creticas. p3 qꝛ tãtũ h3 vna de hoꝛis creticis sicut alia. Et iõ iter se sũt equales: ꝛ in crisi. ꝑ cõmotionẽ aũt magis est cretica. zo. ꝛ hoc sit ꝓ his que vidit Gal. q hãc cõmotionẽ vocat crisim: vt dixi supra: l3 in crisi ꝓ eũone ꝛ alteratione vigesima p̃ma erit magis cretica h ꝛ est ad mẽtẽ Archigenis q ꝓtulit vigesimam p̃mã magis creticã. ¶ Scða ꝯ. dies cretici nõ sunt assignandi cũ precisione hoꝛe vnius. ista ꝯclõ p3. qꝛ aspectus creticus nõ tãtũ durat ꝑ hoꝛã: ſ3 notabili tempoꝛe ante complementũ quadre ꝛ post: puta totũ ꝑ tp̃s transitus septẽ graduũ: vt dixit 3ª suppõ. ¶ Ex ista ꝯclõne sequit̃ bene ꝛ nõ sine cã Hippo. p̃mo epidi. ꝛ tertiis istoꝝ moꝛboꝝ nõ locutũ fuisse cum p̃cisione: imo addẽdo istũ terminũ circa. vñ dicit terminat̃ circa quartã. ꝛ sic de alijs suis modis loquẽdi. ¶ 3ª ꝯclõ. contingit aliq̃ñ merito aspectus motus lune ꝯñtis sextã eẽ creticã ad bonã. ꝓbat̃: qꝛ ꝯtingit in 6ª peruenire ad aspectũ. 4.ᵐ q est cã bone ꝛ laudabilis crisis. ꝛ assumptũ p3 ex dictis ĩ suppõne q̃rta ꝛ q̃nta: ꝛ tu computãdo ex hoc oꝛdĩe quarta huius mẽsis pagrationis inuenies creticas radicales ꝛ indicatiuas per te: ꝛ q̃ũo septimane p̃me sunt seiungende ꝛ scðe cõiungende: ꝛ 3ª cũ quarta seiungẽde vt dies cretici per accõmodationez inueniant̃: ꝛ vide q̃ũo septimane medicinales nõ sunt complete. ¶ Ex q̃bus p3 etiã causa multe varietatis que videt̃ quotidie. nã videbim⁹ q̃ñq3 in fine sexte laudabiliter creticare: ꝛ quandoq3 in principio octaue. debet tamen ad modũ grossum loquendi medicoꝛum tribui dici septime ꝛ fini prime septimane qui ponit̃ a medico ex causa dicta.

Contra istam positionẽ sunt alique rõnes. Et p̊ rõ Gal. ꝯ assignationem mensis peragrationis ꝛ ista soluit̃: qꝛ nõ cõcedit̃ a Gal. absolute magis creticã eẽ. zo. q̃3. zi. Nam Hippo. in epidi. dixit de zi. ꝛ in ꝓnosticis de. zo. ꝛ vtraq3 est accipiẽda ꝓ vera cretica: ſ3 nõ cũ exclusione alteri⁹. ¶ Scðo ꝯ hanc põnem arguit̃: qꝛ tũc sequeret̃. ꝙ. 41. esset magis cretica ꝛ. 82. ꝛ nõ. 40. ꝛ. 80. ꝯ Hippo. in locis dictis. hic dĩ concedendo ꝯclusionẽ. Et dĩ ꝙ nõ repugnat mẽti Hippo. q nõ loquitur cũ p̃cisione: sed addit circa: ꝛ ita noĩat special'r in numero magis ꝑfecto. ¶ 3° ꝯ hanc põnẽ arguit̃. Sequitur ex positiõe ꝙ in. zo. nihil esset de die cretica radicali aut q̃si nihil. ꝯñs ꝯ ip̃3. ꝛ ꝓbat̃ ꝯñtia. ꝛ suppono ꝙ in illa die nihil sit de cretica radicali: in q̃ nõ est planeta: puta luna in aliquo gradu de tota latitudine aspectus quẽ crisis sequit̃. ¶ Suppono scðo. ꝙ cũ luna trãsiuit tres quartas circuli çodiaci est luna in medio latitudinis aspect⁹. hoc p3 ex dictis in suppõne 3ª. ¶ 3° suppono ꝙ in viginti diebus cũ dimidio cõplent̃ tres q̃rte mẽsis peragratiõis. h dicit positio. ¶ Tunc arguit̃ sic. per totã diẽ. zi. erit in latitudine aspectus quadrature. g̃ tota. zi. erit cretica radicalis: ꝛ qꝛ in die. zo. vt constat: aut nullo modo: aut paucissimo tempoꝛe stabit in illis gradibus. sequit̃ ꝙ. zo. aut nihil: aut paꝝ h3 de cretica radicali: ꝛ sic si cõputes. z8. erit tota vel quasi cretica radicalis. nã in fine 3ᵉ ꝑtis diei. z8. erit luna in centro latitudinis cõiunctionis: ꝛ per duodecim hoꝛas postea ꝛ plus cum nõ transeat. 7. gradus in medio die. g̊ saltẽ. zo. hoꝛe. z8. erunt cretice ꝛ nõ nisi q̃tuoꝛ hoꝛe. z7. ꝯñs ꝯ Hippo. ꝛ oẽs: ꝛ isto mõ. 15. plus h3 de cretica q̃3. 14. cuius oppoᵐ dicũt. nã centrũ oppõnis est in. 14. die ante cõplementũ eius per. 8. hoꝛas. Et cũ. 12. hoꝛis ante fuit luna in aspectu oppõnis ꝛ. 12. postea erit: ꝛ sic. 15. h3 q̃tuoꝛ hoꝛas de cretica ꝛ non. 13. qꝛ illa nihil h3 ꝛ pariter octaua plus haberet de cretica q̃3 sexta: vt p3 calculanti. Ad ista aũt ꝛ reliqua dimitto responsiones inquisitoꝛi diligenti: ꝛ in hoc sit finis dubij.

¶ Contemplaria ṽo vndecima. hec enim est q̃rta scðe hebdomade.

¶ 3ª ꝯclõ afoꝛismi est ista. dies. xi. est indicatiua. 14. ꝓbatur. ita se h3. xi. ad. 14. sicut quarta ad septimã. g̊ ꝛc̃. assumptũ p3: qꝛ. xi. ẽ quarta scðe septimane. ꝛ ꝑ ꝯñs ita se h3 ad septimanã eiusdẽ: sicut quarta p̃me ad septimam prime. ¶ Nõ hic: ꝙ l3 septima sit cretica tñ multotiens indicat q̃d futurũ sit maxime: qꝛ tñ p̃ncipalius h3 creticare q̃3 indicare. ideo nõ ponitur inter indicatiuas: sed a dignioꝛi dicit̃ radicalis. ¶ Nõ scðo ꝙ causa istã ꝯclõnem verificans est eadem cum verificante p̃mam afoꝛismi.

¶ Cõtemplaria ṽo rursus septimadecima: hec est enim quarta a quartadecima: septima ṽo ab vndecima.

¶ Cõclusio q̃rta est ista. 17. dies est ĩdicatiua. zo. ꝓbatur. ista est quarta a. 14. ꝛ per ꝯsequens quarta tertie hebdomade. Et ideo sicut. xi. est indicatiua ita. 17. est ĩdicatiua. ꝓbatur scðo: qꝛ illa est septima ab. xi. ergo est indicatiua sicut. xi. consequentia tenet: quia sicut cretice se inuicem consequuntur per septimanas. ita etiam indicatiue. isti⁹ cõclusionis vigoꝛ ꝛ probatio maxime cognoscitur ex dubio precedente. ¶ Nota tamen vltra ea que supra dicta sunt ꝙ ĩdicatiua nõ tñ ĩdicat si futura est crisis aut nõ. Sed qualis vtrũ bona vel mala erit crisis. Et vtru3 per sudoꝛem vel fluxum sanguinis vel vomitum aut alium motum. plura essent hic dicenda que ex proposito tanquam nimis longa ꝛ non necessaria expositioni dimitto ad presens.

Cõmentum Galeni.

Hic intendit nuntios dies. Gale. in isto cõmento facit quatuoꝛ. Primo ponit in gñali s̃niam afoꝛismi. Scðo specialiter ipsu3 exponit quo ad tres ꝯclusiões. Tertio declarando scðam conclusionem docet modũ cõiungendi vel separãdi septimanas ſm medicos. Quarto cõfirmat dicta auctoꝛitate Hippo. ibi scða [Quoꝛu3 numerum.] ibi tertia [Sed tamen hec septimana.] ibi quarta [Sufficit igitur tñ.] ¶ De prima dicit. ꝙ hic quasdam dies nuntiatiuas Hippo. enumerat que dies sunt protendentes futuras crises ꝛ vocant̃ aut nuntiatiui aut monstratiui ab eo in pronosticis. ¶ De p̃te scða dicit. ꝙ Hippo. vult hoꝝ dierũ numerum esse quartanariu3 a principio septimane: ita ꝙ quilibet eoꝝ est quartus sue hebdomade: ꝛ diuidit̃ hebdomada bifariã. iste est modus. verbi grã. quartus est nuntiatiuus. 7. ꝛ. xi. 14. ꝛ. 17. zo. ita ꝙ dimidia septimana ꝑ mediũ dies eius quartus est ille q est nũtiatiuus. ¶ De parte tertia dicit. ꝙ in computo septimanarum tertia est cõiungenda scðe hoc modo: qꝛ dicimus quartus est finis scðe ꝛ p̃ncipiu3 3ᵉ: sed scða nõ est ꝯiũcta p̃me hoc mõ: ꝛ h qꝛ in. zo. die vult terminari tres

hebdomadas:⁊ hoc quare factum sit dicit se ostēdisse in libro de crisi:⁊ ꝙ est manifestū ⁊ ꝓbatū multis experimētis ⁊ narratiōe egroꝝ. De qbus Hippo. meminit:qui hic ꝑꝑ breuitatem nō narrant̄. Sꝫ ille tres hebdomade terminant̄ in.20.die:⁊ ita de tertijs ītelligat̄ i.60. ⁊ hec experimēta dicit eē ꝓbata. De pte 4^{a} declarat qđ dixit auctoritate Hip.in 3° ꝓnostico.tex.cōmēti ṗmi ⁊ scđi ⁊ tertij.quē textū vide in cōmēto per te ⁊ ꝯiunge cū textu ꝓnosticoꝝ:⁊ videbis. Aforismus. XXV.

Estiue vero quartane vt multum fiunt breues.

¶ Hippo.in afo^{mo} intendit tres ꝯnes.ibi 2^{a} [Autūnales.] ibi 3^{a} [Lōgissime.] Pria ꝯclō afo^{mi} ē ista:q̄rtane estiuales plimū sunt breues.ꝯclō ꝓbat̄ sic.cāe breuitatis morbi sūt in estate fortiores q̄z in alijs tēporibꝰ.ḡ ⁊c̄. Assumptū pꝫ:q2 si morbꝰ est mortalis v̄tus in estate ē debilior ⁊ citiꝰ succūbet:si saluber:tūc hūor estatis ē subtilior:⁊ pori magis apti ⁊ aer iuuās ad resoluendū.igit̄ oī mō vtplimū cāe breuitatis morbi ⁊ ṗcipue mālis sūt in estate fortiores. huiꝰ afo^{mi} ꝯcordia colligenda est ṗ^{o} q̄rti.caplō de q̄rtana.⁊ pluries alibi. ¶ Circa hunc afo^{m} notandū ṗmo.ꝙ q̄rtana dicit̄ estiua duobꝰ modis:aut qa in estate exn̄s:aut qa ī estate īcipiēs:⁊ vtroqꝫ mō hꝫ v̄itatē afo^{mi}ꝰ. ¶ Nō 2° ꝙ per q̄rtanā ītelligere debemus nō tm̄ quartanā īterpolatā de 4° in 4^{m} diē affligētē:sed oēm febrē a mā melācholica putrida pendentē q̄ mā merito loci vbi putrefit:⁊ nā eiꝰ est apta de 4° in 4^{m}:aut paroxismare aut manifeste exacerbare egrotantē. Et iō talis paroxismus est q̄rtana.esto ꝙ nō redeat de 4° ī 4^{m}. ¶ Nō 3° ꝙ modi q̄rtane variātur.nā q̄dā est ꝯtinua:q̄dā īterpolata:q̄dā pēdēs a melācholia nāli putrescēte.q̄dā a melācholia genita ꝑ putrefactionē ⁊ adustionē alicuiꝰ vel aliq̄ꝝ humoꝝ vel modoꝝ ⁊ isti sūt multi modi vt q̄dā ꝑ adustionē sanguinis: q̄dā cholere ⁊c̄. ¶ Nō 4° istas q̄rtanas dici breues ī cōparatiōe ad q̄rtanas hyemales aut alioꝝ tempoꝝ:⁊ hoc alioꝝ posita ꝑitate. Et iō dixit vtplm:q2 nō seruata ꝑitate alioꝝ ꝯtingit qn̄qꝫ oppo^{m}. ¶ 5° nō cās breuitatis morbi ṗcipue mālis ⁊ a mā depēdēte siue sit ex pte māe a q̄ pēdet esse:qa pōt a v̄tute supari:aut q2 cito pōt v̄tutē superare ēt a pte v̄tutis ⁊ a pte adiuuātiū.mō certuꝫ est ꝙ v̄tute dn̄ante māe sūt cōiter subtiliores estate q̄z hyeme ⁊ pauciores.ideo merito istius morbi in estate sunt breuiores saltem salubres:⁊ qa est in estate plurimum debilior.ideo mortales sunt etiam breuiores.

¶ Autumnales vero longe.

¶ Scđa ꝯclō ē ista:q̄rtane autūnales sūt lōge.pꝫ:q2 ī autūno adsunt cāe lōgitudīs respectu estatis.ḡ ⁊c̄. Assumptū pꝫ:q2 mā est amplior vtplm ⁊ ēt grossior ꝑꝑ aeris frigiditatē:⁊ pori sunt minus apti vbi ꝑ autūnales aut ītelligimus illas q̄ in autūno īcipiūt aut q̄ in autūno repiunt̄ ⁊ vtroqꝫ mō verificat̄ vt in pluribꝰ vt dicit̄ supra.

¶ Maxime vero que ad hyemē contingunt.

¶ Tertia ꝯclō afo^{mi} ē ista.q̄rtane q̄ hyemi ꝯtīgunt̄ sūt lōgissime.ꝓbat̄:q2 cāe ꝓlōgatiōis morbi sunt fortiores in hyeme q̄z in estate.ḡ ⁊c̄. ¶ Nō igit̄ ṗ.ꝙ ī hyeme māe sunt āpliores ⁊ magis grosse ⁊ magis resolōni īepte:⁊ iō v̄tute dn̄ante plimū tardius vincunt̄:⁊ cū ꝫ resolō minus ab aere iuuat̄ ⁊ vie dissolōnis sunt strictiores. Si v̄o morbꝰ sit mortal:q2 v̄tus est fortior.iō tardius succūbit (alijs paribus. Cōmentū Galeni.

Non solum.

Gal.ṗmo ampliat aforismū.2° verificat ꝯclōnē ṗmam cuꝫ eius ampliatione.3° tertiā.ibi 2^{a} [Quia hoc tēpore.] ibi 3^{a} [Sicut.n.ī estate.]

¶ De ṗma dicit.ꝙ nō solū q̄rtane sunt in estate breues: sed omnis morbus:⁊ ītelligit̄ de morbo māli:vt videbit̄ in dubio. ¶ De pte scđa.dicit cām esse:q2 in isto tempore.s.estatis humores faciliter resoluunt̄ ⁊ spargunt̄ per corpus ⁊ annihilant̄.i.dissoluunt̄:⁊ a corpe ita educunt̄ vt nihil coꝝ remaneat.⁊ iō si virtus sit fortis ad humores purgādos.tūc morbus breuiat̄. Si v̄o virtus nō sufficit vincere humores purgādos ⁊ cessat a purgatione coꝝ tunc ipsa cito deficit opprimēte morbo:cū sit debilis. Et ideo nullus morbus ita ī estate nec saluber nec mortalis ꝓlongatus supple sicut in alijs. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ Hippo. cum intenderet cōclusionēꝫ vniuersalē introduxit quartanaꝫ que est longissimus morbus precipue inter febres ꝓ exemplo. ¶ Et per hoc fundamentū ego soleo ponere huius aforismi conclusiones vniuersales ⁊ earuꝫ ꝓbationes pro exemplo quartanarū:vt Gal.vult hic esse de mēte Hippo. ¶ De parte 3^{a} dicit ꝙ eodē modo sicut in estate cito aut humores dissoluunt̄ ad bonum:aut virtus deficit ad malum:ita econtra in hyeme fit ꝙ humores congelati quiescant in interioribus corporis ⁊ virtus fit fortis.vnde nec morbus cito finitur:quia humores qui sunt eius causa morantur:nec infirmus moritur cum virtus eius custodiatur ⁊c̄.

Dubitatur

Utruꝫ quilibet morbus sit breuior in estate q̄z in hyeme.negatiue arguit̄ sic.febris ethica ṗme speciei breuior est in hyme.ḡ ⁊c̄. Assumptum arguit̄:q2 nō curat̄ nisi per infrigidationē ⁊ humectationē. Sed in hyeme citius iste cōplet̄.ḡ ⁊c̄. ¶ 2° apoplexia maior est ⁊ breuior in hyeme.ꝓbat̄.ipsa interficit ꝑ viā suffocationis:sed citius suffocat̄ corpus in hyeme q̄z ī estate:cū vie sint magis anguste. ¶ Tertio quartana est febris minus ꝓportionalis estati q̄z hyemi.igit̄ magis periculosa ī estate.ꝯn̄tia tꝫ ex aforismo.34. Et vltra est magis periculosa.igit̄ difficilioris cure:⁊ sic tardiꝰ ab ea liberant̄. ¶ Quarto mala complexio frigida mortalis est breuior in hyeme q̄z in estate:cum citius tunc interficiat propter adiutorium aeris.

In oppositum

est Galenus in principio commenti.

Circa istud

dubium nota ṗmo ꝙ morboꝝ qdaꝫ sunt materiales:q2 pendētes in esse ⁊ fieri a materia humorali vel illi proportionali:quidam īmāles:q2 nō sic a mā pendentes. Exēplū ṗmi vt tertiana. Exēplū scđi:vt ethica.de vtrisqꝫ pōt intelligi dubiuꝫ. ¶ Scđo notādū.ꝙ morboꝝ qdā sunt mortales:qdaꝫ salubres. ¶ 3^{a} distinctio.morboꝝ mortaliū qdā īterficiūt acuente q̄litate:qdā ꝑ viā oppssionis a multitudine māe vel suffocationis. ¶ 4^{a} distictio.morboꝝ salubriuꝫ mālīū qdā remouent̄ tm̄ ꝑ sue cāe remotionē ⁊ a corpe sepationē vt febres pēdētes a mā multū putrida. Quidā v̄o ꝑ alterationē vl̄ digōnē māe vt synocha sine putredie vel morbi pēdētes a putredie hūoꝝ corrigibili vt dcm̄ est supra illo afo^{mo}.vbicūqꝫ cibꝰ ṗternāꝫ ītrat. ¶ 5° nō.ꝙ cārū lōgitudīs morbi q̄dā sumunt̄ a rebꝰ nālibus.s.cōplone cōpōne v̄tute hūoribꝰ mēbris spiritibꝰ ⁊c̄.⁊ suis ānexis: q̄dā sumunt̄ a rebus ṗternāꝫ.s.morbo cā ⁊ accn̄te ⁊ a rebus nō nālibꝰ ⁊ annexis vt medicis q̄ reducūt̄ ad cibos. ⁊ balneū quoqꝫ reducit̄ ad aerē ⁊ ꝯtinēs.⁊ sumūt̄ qntoa rebus accidētalr̄ occurrētibꝰ sicut occursu cultelli vel bestie vel opatiōe medici. Exēpla oīa patēt. ¶ Notādū 6° ꝙ nō iō dr̄ vnus morbus breuior alio:q2 ꝑꝑ aliq̄ꝫ accidētalē causam possit citiꝰ remoueri stāte vita.nā scrophule ēt exterius apparentes ponuntur morbi chronici ⁊ nodi mellini.⁊ tertiana ponitur morbus breuis:⁊ non est dubium ꝙ tales morbi pn̄t remoueri ad libitum volūtatis

cū cultello ī q̄rta ꝑte hore penit⁹ eradicādo. tertiana aūt nō ita. ¶ Ex quo seq̄t istā ꝯclōnē esse ꝯcedēdā. a. morb⁹ est chronic⁹: ⁊. b. acut⁹ saluber q eq̄ cito īcipiūt: ⁊ tñ pōt ci tius corp⁹ liberari ab. a. q̄ʒ a. b. ⁊ plura talia potes sup isto cogitare: imo ꝙ aliq̄s morb⁹ saluber tñ ꝑ diē duraturus est chronic⁹. nodus. n. talis īcipiēs cuʒ cauterio remoueri pōt q̄si subito ⁊ cū ē morb⁹ chronic⁹. ḡ ⁊c̄. morbū ḡ illuʒ dicimus alio lōgiorē aut diuturniorē absolute ꝓlato vocabulo q stāte debito regimine īfirmi tardi⁹ est aptus ad mortē vł salutē termīari deductis accn̄talr occurrētib⁹: sicut q̄rtanā dicimus tertiana longiorē: ⁊ hoc mō q̄rat̄ in hyeme ⁊ in estate. ¶ 7° nō. ꝙ iste res. s. nāles ⁊ nō nāles ꝑternām nō semper eadē rōne oīno sunt cāe lōgitudis ⁊ breuitatis morbi. nā ṽtus debilis in morbo salubri est cā lōgitudis. In mortalib⁹ est causa breuitatis: ⁊ eꝯ ṽtus fortis vt sic i mortali ē lōgitudis ⁊ ī salubri ē breuitatꝭ: ⁊ ita magnitudo morbi ī salubri ē cā lōgitudis vtpl'm. ī mortali ṽo vtpl'm est breuitatis. Idē aūt dicat̄ de malignitate accn̄tiū. ¶ Et nō ꝙ est dcm̄ vt in plurib⁹: q̄a stat aliq̄ṅ morbū maiorē esse cām: q̄re ṽtus mouet̄ ad creticādū digesta mā. ⁊ sic ēt cā q̄re cito ēt ad salutē morb⁹ ēt termīetur. Sʒ si morb⁹ esset minor ⁊ cū minorib⁹ accn̄tibus nā nō fuisʒ mota ad crisiʒ faciēdā: imo paulatina resolutōe fuisʒ morb⁹ resolutus ⁊ lōgiore tꝑe durasset morb⁹. ⁊ sic ꝯtingit ex augmēto morbi q̄nq̄ʒ ꝑ accidēs ipm breuiari. ¶ Ex quo seq̄t istā ꝯclonem esse possibilē. sor. ⁊ pla. sunt oīno silis cōplōnis cōpōnis etatꝭ ⁊ ṽtutꝭ q morbis eiusdē spēi oīno egrotāt ⁊ pēdentib⁹ p̄cipue a mā īproportiōali loco peccāte: quoꝝ vnus maiori morbo egrotat q̄ʒ alius: ⁊ pluri mā pēdēte aliȷs parib⁹. Et tñ ille qui egrotat maiori morbo citius libabit̄: stāte vtriusq̄ʒ debito regimine. ¶ 8° nō. ꝙ lʒ estas sit calida ⁊ sicca: ⁊ hyems frida ⁊ humida: ⁊ plurimi humores īueniāt̄ ꝯgelati tꝑe hyemis respectu ei⁹ ꝙ sūt ī estate: nō tñ opʒ semꝑ humores hyemis esse grossiores hūorib⁹ estatis nisi aliorū posita paritate: nec opʒ plures esse nisi. s. alioꝝ ēt humoꝝ vt ī spe ⁊ ī aliȷs supposita paritate. Silr ēt nō opʒ ṽtutē gn̄alr in hyeme esse fortiorē: vt in illi⁹ afo. cōmē. Uentres vere ⁊ hyeme.

His notatis p̄ ponā vnū cōem moduʒ rn̄dēdi ad q̄situ̅. z° dabo aliū quē puto veriorē.

Quantum ad p̄m supponendū est ꝙ comparemus īuiceʒ egritudīes eiusdē spēi ⁊ equalis. sit ista p̄ma ꝯclō. nō quelibet egritudo īmālis est lōgior ī hyeme q̄ʒ sibi similis ī estate. ꝓbat̄: q̄a mala cōplō calida curabilis multo citius curabit̄ in hyeme q̄ʒ ī estate ꝑꝑ hyemis adiutoriū. ꝓbat̄ scdo: q̄a mala cōplexio frigida mortalis multo citi⁹ īterficit in hyeme q̄ʒ in estate. ¶ Ex cōclusione ⁊ ꝓbōne seq̄t correlarie ꝙ egritudines fride curabiles immāles tardius curant̄ in hyeme q̄ʒ in estate aliȷs parib⁹ ⁊ īcurabiles. ¶ z° seq̄t ꝙ egritudīes calīe curabiles īmāles citi⁹ curāt̄ ī hyeme q̄ʒ ī estate aut eꝯ īcurabiles citi⁹ termināt̄ ī estate. ¶ z° ꝯ. oēs egritudīes māles curabiles citi⁹ termināt̄ ī estate q̄ʒ ī hyeme. pʒ. q̄a tūc plures ꝯcurrūt cāe breuitatis morbi ⁊ fortiores. nā māe cuʒ sint magis subtiles magis spargunt̄ ⁊ pori magis aperiūtur. ⁊ per ꝯn̄s māe magis euaporant. Et ītelligat̄ ꝯclusio vbi in tali egritudīe sit ītentio euōnis. naʒ si pēdet a mā nō reducibili ad benignū stat ꝙ in hyeme facilius reducat̄ ad benignuʒ q̄ʒ in estate. ¶ Tertia ꝯclō. egritudines mortales īterficientes suffocādo aut īfrigidando veloci⁹ terminant̄ in hyeme q̄ʒ in estate aliȷs paribus. probat̄: q̄ꝛ in hyeme minus resistit̄ actioni māe aut suffocantis aut infrigidantis. ¶ Quarta ꝯclusio. omnes alie egritudīes māles siue salubres siue mortales veloci⁹ terminant̄ in estate q̄ʒ in hyeme aliȷs paribus. Istam conclusioneʒ ponunt pro mente Gal. in cōmento. ¶ Quinta ꝯclō. vbi nō sunt cetera paria īdifferēter pōt ꝯtīgere quocūq̄ʒ tꝑe āni egritudines fore longiores aut breuiores. pʒ. q̄ꝛ disparitas in aliȷs pōt ꝓlongare plus q̄ʒ merito tꝑis breuient̄.

¶ Contra hāc positionē arguit̄ ostēdēdo ꝙ nō est ad mētē Gal. in cōmento: q̄ꝛ Gal. in cōmento verificando ꝯclusionem dicit ꝙ in estate virtus est debilis in hyeme fortis. Et iō vult ꝙ si sit morbus mortalis in hyeme sit longior. ḡ nō ītendit alioꝝ posita paritate cū ponat in ṽtute disparitatē. ¶ Itē humores hyemis dicit congelatos. pʒ q̄re ītelligit cōparando humoribus estatis. ¶ Cōfirmatur: q̄ꝛ vbi sint cetera paria nō videt̄: q̄re minus in hyeme resistit̄ actioni māe suffocantis. ḡ si min⁹ resistit̄: opʒ ꝙ vie sint strictiores. Et iō cetera nō sūt paria. ¶ Forte dr̄ ꝙ ītelligit̄ ceteris parib⁹ exceptis hiȷs q̄ ꝯsequunt̄ mō ad hyemē seq̄t humoꝝ ꝯgelatio ⁊ ṽtutis fortitudo ⁊ poroꝝ strictura. ⁊ opposita ꝯsequunt̄ ad estatē: ⁊ ista vr̄ mēs Gal. in cōmen. ¶ Sʒ si isto mō ītelligit̄ ꝯclio posita adhuc male ponit̄ vlīs: q̄ꝛ multa sūt corꝑa: quoꝝ ṽt⁹ est valde debilior ī hyeme: ꝑꝑ hyemē q̄ʒ ī estate: vt. s̄. dr̄: ⁊ in talibus mortales egritudines q̄ resoluēdo īterficiūt: erunt breuiores in hyeme: ī estate ṽo longiores. ¶ z° p̄ncipalr arguit̄ ꝯ 3ᵃᵐ ꝯnē. eo tꝑe citi⁹ īterficiūt egritudīes suffocādo aliȷs ꝑib⁹ quo tꝑe est maior necitas euētatiōis: sed in estate est necitas euētatiōis: maior vt oēs ꝯcedunt. ḡ aliorū posita ꝑitate egritudīes suffocādo īterficiētes citius īterficiunt in estate. ¶ Cōfirmat̄: q̄ꝛ sicut se hʒ cōplexio calida ad egritudines suffocātes: ita tꝑs calidū ad easdē. sed cōplexio calida est cā breuitatis morbi mortalis suffocādo īterficiētis. ḡ. Maior est clara. Minor pʒ de apoplexia ex hiȷs q̄ dicunt̄ p̄ma tertiȷ. caplō de apoplīa. ī illis quoꝝ anhelitus nō percipitur. vna causa est: quia non indigent multum euentatione ⁊ mundificatione.

¶ Cōtra 4ᵃᵐ ꝯnē. ⁊ zᵃᵐ arg' sic. stat alicui⁹ egritudīs mālis curabilis ꝑ hūores a corꝑe euōnē pēdē a mā peccāte nimia subtilitate: vt colligit̄ 3ᵒ q̄rti. sʒ talis mā ī hyeme facilius ⁊ citius digerit̄: cū ꝑꝑ frigiditatē hyemis tollat̄ ei⁹ subtilitas ⁊ caliditas: ⁊ ꝑꝑ ṽtutē fortiorē facili⁹ ⁊ citi⁹ possit cretice expelli. ḡ stabit aliquē talē morbū ī hyeme citius terminari. Et sic pʒ rōnē factā ꝑ z° ꝯclusione non valere. Nō enim sequit̄. mā subtilior est: ⁊ facilius ꝑ corpus dispergit̄. ergo citius morbus terminat̄. Stat. n. ita esse subtilem vt merito hui⁹ īpediat̄ eius euacuatio: ⁊ ab arte ⁊ a nā vt dr̄ p̄ma q̄rti. ca° de cura putridaꝝ in gn̄āli ⁊ ꝑ īgrossationē ꝑparet̄ expulsioni q̄ fit citius in hyeme.

Aliter igit̄ vr̄ mihi rn̄dēdū supponēdo: ꝙ lʒ multitudo māe possit eē cā breuitatꝭ morbi salubris ꝑ accn̄s ad crisiʒ: ītēdēdo tñ vtpl'm mltitudo māe ī morbo salubri facit morbū longū. ¶ z° supponit̄: ꝙ lʒ aliq̄s humor putridus peccet nimia subtilitate. tñ vtpl'm humores digerēdi īdigēt subtiliatiōe: ⁊ ita vtpl'm a grossiori mā aliȷs parib⁹ lōgior pendet morb⁹ vbi fuerit salubris. ¶ 3° supponit̄ ꝙ ī morbis mortalib⁹ aut sp aut plurimū fortitudo ṽtutis est cā lōgioris morbi: ⁊ ecōtra ī salubrib⁹ cā breuioris. ¶ 4° ⁊ vltimo supponit̄ ꝙ in hyeme vtpl'm virt⁹ est fortior q̄ʒ in estate: ⁊ humores plures ⁊ grossiores q̄ʒ ī estate. ¶ Ex his seq̄t ꝯclō. vtpl'm duob⁹ morbis mālib⁹ exn̄tib⁹ equalib⁹ in hyeme ⁊ estate: longiores sūt morbi hyemis q̄ʒ estatis. pʒ q̄ꝛ vtpl'm ex grossiorib⁹ humorib⁹ ⁊ min⁹ mobilib⁹ ⁊ ꝯiungunt̄ virtuti fortiori. iō plurimū si sūt salubres sūt tardiores ꝑꝑ humoꝝ īmobilitatē: ⁊ si sunt mortales sunt tardiores ꝓpter virtutis fortitudinē: ⁊ hoc vult Gal. in cōmēto. de īmālibus aūt non opʒ dicere: q̄ꝛ Gal. intentio manifesta est de materialibus: vt pʒ ex probatione.

Ad argumenta p̄ncipalia. ¶ Ad p̄m pʒ rn̄sio. q̄ꝛ ethica nō est morb⁹ mālis.

¶ Ad 2m dr̄ ꝙ apoplexia est diuturnior in hyeme q̄ȝ estate vtplurimū. nā in ea sūt humores min⁹ mobiles. Et iō si dȝ liberari tardius liberabit̄: q2 minus idiget euētatione corpus in hyeme q̄ȝ in estate. iō pari stante suffocatione tardi⁹ morieī. ¶ Ad 3m dr̄ ꝙ q̄rtana estiua ē morbus ꝓportionalis estati cū facill⁹ febriat corp⁹ ex melācholia eq̄li i estate q̄ȝ i autūno aut vere. Aforismus. XXVI.

Febrem in spasmo melius est fieri q̄ȝ spasmum in febre.

¶ Ista est ɔcl'io aforismi. Melius est febrē superuenire in spasmo q̄ȝ spasmū supuenire in febre. pȝ. q2 p̄m est curatiuū spasmi. ⁊ 2m est signū mortis. ergo ⁊c̄. cōsequētia nota. ⁊ assumptū videbit̄ in notatis. ¶ Circa aforismū nota ꝙ nō quālibet fe. superuenire spasmo est melius q̄ȝ ecōtra. Nā feb. pestilentialē aut ethicam tertie spēi nō est bonū superuenire spasmo aut melius q̄ȝ eɔ̄. ¶ 2o nō. ꝙ febris quā est bonuȝ supuenire spasmo est feb. plus iuuās dissoluēdo q̄ȝ nocumētū sit ei⁹ ex altero. h⁹ aūt maxime sunt febres multe itēsionis: q̄rū calor dependet nō a putredine humoꝝ: sȝ a caliditate tam vapoꝝ q̄ȝ spirituū: vt dr̄ p̄ aforismo qnte particule. A spasmo vel thetano. Cōferūt ēt feb. putride multū: vt dicet̄ illo. 7o aforismo. a q̄rtanis hn̄ti nō apprehendent̄ valde a spasmo. ¶ 3o nō. ꝙ hoc nomē spasm⁹ qn̄qȝ sumit̄ large ꝓ oī egritudīe neruosa imediate lacerti extensionē ꝓhibente. ⁊ isto mō est cōis ad spasmuȝ ⁊ thetanū. scdo mō sumit̄ ꝓ eo qd̄ dr̄ spasmus: ⁊ hoc mō sumit̄ ab Auic. scda terty. caplo de spasmo sic. Spasm⁹ est egritudo neruosa qua mouent̄ lacerti ad p̄n⁹ sua: ⁊ sunt iobediētes ad dilatationē. dicit̄ .n. egritudo. ⁊ ponit̄ loco generis: q2 oīs spasmus est egritudo ex quo itelligit̄ ɔtra quosdā ꝙ spasmus nō est mot⁹ ɔtractionis lacerti aut illud contractū esse. ¶ 2o sequit̄ ꝙ li egritudo nō sumit̄ hic iproprie pro accn̄te ⁊ ꝙ illud intēdat Auic. pōt ꝓbari. q2 hoc idē vult Gal. in libello de rigore ⁊ tremore ⁊c̄. vbi caplo vltio dixit. dicemus g̃ ꝙ cū omnes motus volūtary videlicet q scilicet vi musculi exercent̄: qn̄ musculus corrugat̄ seu cōtrahit̄ versus p̄ncipiū ⁊ radicē eius q̄zobrē cōtrahunt̄ membra qbus musculi cōiūgunt̄. Sequit̄ necessario ꝙ quādo accidit egritudo p̄usq̄ȝ nerui tendant̄ causabit̄ ab egritudīe illa motus in musculo silis motui nāli hoc excepto ꝙ iuolūtarius erit: quā egritudinē medici spasmū vocant. pȝ g̃ Gal. vocare spasmū causam illi⁹ morbi ⁊ nō illū motū: ⁊ hoc modo itelligit Auicen. ¶ Dicit̄ scdo neruosa: q2 nō quelibet egritudo causans illā cōtractionē dr̄ spasmus. verbi grā: Apopl'ia facit contrahi musculū sibi vicinū: ⁊ tn̄ ille nō est spasm⁹. Dicit̄ g̃ neruosa ad d̄clarādū subm spasmi: q2 neruus est. ¶ Dicit̄ 3o qua mouētur lacerti ad p̄ncipia sua ⁊ intelligit̄ ꝙ mouentur vel moti sunt: ⁊ in mutato eē tenent̄. Nā nō opȝ in spasmo illos lacertos moueri: sȝ sufficit eos esse ɔtractos ꝓpter illā egritudinē ⁊ ita teneri. ɔ̄hunt̄ aūt lacerti versus suū p̄nm: q2 illa est coꝝ nālis ɔtractio: ⁊ iō accidēte causa ɔtradictionis nō pn̄t ad oppositū ɔtrahi. ¶ Dicit̄ q̄rto ⁊ sunt inobediētes dilatationi ad declarandū ꝙ multotiēs ꝓpter egritudinē neruosam lacerti ɔtrahunt̄: non tn̄ remanent inobedientes dilatationi: vt pȝ sepe in rigore ⁊ iectigatione in qbus stante obedientia nō dicimus esse spasmum. ¶ Nota 4o. ꝙ duobus modis in genere merito dispositionis humiditatis neruoꝝ contingit neruos accurtari: ⁊ per cōsequens ipsos ⁊ lacertos contrahi. vno mō propter humiditatē imbibitā poris longitudinalib⁹ extendentē neruum s̄m latitudinē: ita vt contrahat̄ in longitudine. Alio modo ꝓpter defectum radicalis humiditatis nerui: merito cuius cōtrahit̄ ⁊ corrugat̄. ⁊ hoc exemplū s̄m Gal. loco allegato videre possumus in chordis instrumētoꝝ musicalium que cū extense tenent̄ prope ignem aut in sole aut in vento septentrionali rumpunt̄ ⁊ pariter cū tenent̄ in australi vento: ⁊ hoc q2 in p̄mo casu ꝓpter exicationem cōtrahunt̄. in scdo ꝓpter plenitudinē humiditatis. ⁊ sic oīs spasmus ꝓportionatus ad mām est aut de inanitione vel siccus: qd̄ idē est. aut de repletione. ¶ Cōtingit aūt spasmū aliqn̄ fieri nō ꝓportionatū ad mām ⁊ est cū ꝓpter dolorē in neruo ɔtingit via cōpassionis neruum ⁊ lacertū cōtrahi versus suum p̄ncipium. ¶ Quinto nota. ꝙ aliqn̄ iste tres cause cōcurrunt ad causandum spasmum. aliqn̄ due ex eis. aliqn̄ vna.

Sed tamen est dubiū. pono ꝙ siccitas ɔcurrat ⁊ defectus radicalis humiditatis simul cū abundantia humiditatis extranee ⁊ concurrant equaliter. ¶ Utꝝ dicet̄ spasmus de inanitione aut de repletione. dr̄ ꝙ dȝ dici spasmus de inanitione ⁊ repletione sil'. Et posset etiā sigillatiȝ dici spasmus de repletione ⁊ spasmus de inanitione. vn̄ nō sunt cōtrary isti duo. ¶ Scdo dubitat̄. pono ꝙ spasmus fiat ꝓpter doloreȝ ⁊ ꝓpter plenitudinē: ita ꝙ nulla illaꝝ causaꝝ ꝑ se sufficiat ad spasmū: sed ambe sufficiant. vtruȝ debeat dici spasm⁹ de repletione ⁊ ꝓportionat⁹ ad māȝ aut nō ꝓportionat⁹. ¶ Dic puto ꝙ dȝ dici ꝓportionat⁹ ad mām. nā est fact⁹ ꝓpter māe m'titudinē: q2 illa nō sufficeret sine dolore. nō dȝ aūt dici nō ꝓportionatus: q2 negatio negat totum. ¶ Sexto nō. ꝙ nō obstāte ꝙ feb. sit calor extraneus. tn̄ subtiliat ⁊ dissoluit nō tn̄ nālem humiditatē: sed etiam extraneam. ⁊ iō feb. superueniens spasmo de repletione ipȝ curat resoluēdo ei⁹ mām. ¶ Septimo nō ꝑꝑ feb. fortes fieri spasmū. pōt aūt hoc dupl'r ɔtingere. vno mō: q2 māe multū eliquant̄ a febrili calore ⁊ fiūt penetrātes ꝑ neruos ꝑ quos p̄us nō penetrabāt ⁊ talis erit de repletione. qn̄qȝ aūt ⁊ hoc est vtplurimū spasm⁹ causat̄ a feb. q2 ꝓpter feb. dissoluit̄ humiditas radicalis neruoꝝ ⁊ exicātur. ⁊ iō ɔtrahunt̄. ⁊ hoc est de inanitione ⁊ iste est malus valde: imo cū est ɔfirmatus est incurabilis: ⁊ de illo maxīe verificat̄ aforismus. ¶ Ex qbus colligere possumus v̄ificationē aforismi: q2 feb. supueniēs spasmo humido est bona sit cū cura ei⁹: sȝ spasmus supueniēs febri cōiter est siccus. ⁊ iō ille significat vtpl'm se eē mortalē. q̄re aūt spasmus de inanitione sit icurabilis videbit̄ in qnta ꝑticula ꝓprie. ¶ Octauo nō. ꝙ spasm⁹ de repletiōe qn̄qȝ ē vl'is toti corpi vl' q̄si toti. ⁊ tūc licet medico ꝓuocare fe. nā nō vr̄ calefactio ita bn̄ cōicari toti. alio mō sit ex fe. qn̄qȝ aūt spasmus est ꝑticul'r in nō determiato mēbro. ⁊ tūc possum⁹ cū vnguētis ⁊ empl'is facere curā sine fe. ꝓuocatōe. Et ad hȝ sit solutū ad dubiū. vtꝝ licet medico i spasmo de repletiōe ꝓuocare fe. ¶ Et vltimo nō. ꝙ thetanus qn̄qȝ ē duo spasmi: qn̄qȝ est aliq̄ spasmo ꝓprie dicto: qd̄ qn̄o ɔtigit vide 2a terty: cap̄. de thetano. ⁊ dicaȝ in afomo qcūqȝ a thetano. sil'eȝ āt snīaȝ huic afomo hēmus 2a terty loco allega. ampliat̄ ēt ad palysim ⁊ alias egritudines neruoꝝ de repl'one factas. Cōmentum Gal.

In sequētibus. In isto cōmē. Gal. fac̄ tria. p̄mo ponit vnaȝ distinctionē. 2o verificat qn̄o febris superueniens spasmo humido est curatiua ei⁹. 3o qn̄o spasmus sequens febrē est mortalis. ibi 2a [Si sano.] 3o ibi [Si supuenerit.] De p̄ma dicit. ꝙ hippo. dicit infra. s. in ꝑticula 5a. ꝙ spasmus qdaȝ est de repl'one. qdā de inanitione. ¶ De 2a dicit. ꝙ si sano spasmus subito. i. valde cito supuenerit necē est illū eē de repletiōe cui⁹ cā sunt humores fridi ⁊ viscosi replētes ip̄m mēbrū cui⁹ est spasm⁹ ⁊ istis talib⁹ supueniat fe. acuta. i. multi caloris: dissoluunt̄ isti humores ⁊ calefiunt qbus

nerui sunt repleti: ꝛ supple ita curaꝣ spasmus. ¶ De parte 3ª dicit. ꝙ si superueniat alicui fe. acuta vel ꝑacuta. tunc ab ea totū corpus desiccaꝣ. ꝛ iō si in tātū desiccaꝣ vt inde sequaꝣ spasmus hoc erit malū ꝛ mortale: qꝛ neruus multū staret ad sanandū ꝛ morbꝰ est magnꝰ cū īpediat anhelitū. Et iō si nō finiꝣ breuiter ꝟtus nō tolerat ꝛ necesse ē ꝙ mors sequaꝣ. ¶ Nota circa hoc. ꝙ qꝛ difficiliꝰ est ꝯsumere humiditatē nerui substātificā q̄ʒ replere accidētali humiditate. iō qlibet neruus faciliꝰ cadit in spasmuʒ de repletione q vocaꝣ humidus. Ex q̄ seqꝣ ꝙ spasmꝰ humidus est ꝓportionalis neruo ꝛ nō siccus: sed de hoc infra: ꝛ qꝛ non pōt neruus ita substātifice reumectari sicut exiccari vt dixi in qōne de digōne. iō spasmus siccus confirmatus est incurabilis: sed infra particula quinta magis diffuse dicetur.

Aforismus. XXVII

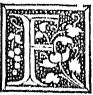
Non ꝭm rationem alleuiatis nō oportet credere: neqꝫ vereri valde mala q̄ fiunt irrationabiliter. Multa enim talium incerta sunt: ꝛ nō valde permanere neqꝫ morari consueuerunt.

¶ In isto aforismo Hip. ītendit istā ꝯclˀoneʒ ꝙ ꝑꝑ signa bona vel mala apparētia nō ꝭm rōnē nō opꝫ medicum multū sꝑare nec multū timere sup īfirmo. Conclusio ꝓbaꝣ. qꝛ talia signa bona aut mala nō ꝭm rōnē apparētia nec ꝑseuerāt nec minoranꝣ. sed ꝑ talia nec est multū sperandū nec multū timēdū vt cōstat. ꝗ. ¶ Nō circa hunc aforismū: quosdā ꝑ signa nō ꝭm rōnē apparētia ītelligere illa q̄ nō fiūt a cā illoꝝ signoꝝ nāliter factiua: ꝛ eꝯ ꝑ talia ꝭm rōnē apparētia ītelligere illa q̄ sequunꝣ cām eorūdē signoꝝ nālr factiua: q iudicio meo nō ītelligūt bn̄. nā talia signa siue bona siue mala apparētia hn̄t cām a q̄ nāliter depēdēt. alr nō essent. Sʒ iō dicanꝣ talia nō ꝭm rōnē apparentia: qꝛ pēdētia a cā nō ꝑseueranter factiua ꝛ huic intellectui bn̄ ꝯsonat aforismus ꝛ cōmētū. ¶ Nō. 2° ꝑncipalr multis modis ꝯtingere alleuiationeʒ nō pendentē a cā nō perseuerāter factiua. ꝑmo ꝓpter māe difformitatē: qꝛ mā subtili resoluta anteq̄ʒ grossa accendaꝣ videꝣ flāma minor. ¶ 2° rōne ꝑmutationis māe vt cuʒ est sqnātia ꝛ est cū mā ad ꝑipleumoniā interim dū mā ē in venis nō tātū ledit sic̄ qn̄ erat in loco apatis. ¶ 3° ꝑꝑ caloris nālis resolˀonē cū quo vꝛ ges ab accn̄tibus sequētibus flōmiā. ¶ 4° ꝓpter vltimū conatum ꝟtutis. vn̄ in syncopi ꝓpter mortē leuāt caput. ¶ 5° ꝓpter astralē īfluxum diu nō duratiuū sicut qdā sunt: quoꝝ luna fuerit dies: q ī certa lune q̄dra melioranꝣ: ꝛ in alia ꝑseuerāte causa morbi deficiūt vt vidimꝰ in dn̄o Laurentio veneto q luna exn̄te ad angulū noctis fiebat sine sensu ꝛ cū perueniebat ad punctū medij celi: ita ꝓspabaꝣ vt medici q nocte eū nō videbāt. nullo mō putabāt eū grauiter egrotare vsqꝫ ad diē penultimū vite in egritudīe sua. ¶ 6° ꝑꝑ stupefactionē vt in colica ꝛ alio dolore cū medicīa stupefactiua. ¶ 7° ꝓpter coartationē ꝛ ꝯgelationē materie in loco ꝓpter approximationeʒ opiatoꝝ sicut in dissinteria approximato philonio. ¶ 8° ꝓpter accidētia aīe ꝛ multis talibus modis possumus imaginari causas tales. Ex his pꝫ veritas aforismi quo ad conclusionem ꝛ eius probationem.

Cōmentum Galeni.

Omnia de his. In isto cōmen. Galˀ. facit q̄tuor. ꝑmo remittit nos ad aliū librū. 2° exēplificat de parte prima ꝯclˀonis. 3° exemplificat de scd̄a parte. 4° iteruʒ remittit nos. ibi 2ª [In magno.] ibi 3ª [Similiter.] ibi 4ª [Nō qualiter.] ¶ De ꝑma dicit se oīa rōnabiliter dicenda ꝛ de istis dixisse in libᵒ de crisi. ¶ De scd̄a parte dicit. ꝙ si in magno ꝛ forti morbo fiat alleuiatio nō precedente purgatione aut vomitu aut egestione aut sudore aut apate aut fluxu sanguis ꝛ nō apparentibus signis digōnis nō ꝯfidere illi alleuiationi: quia cū nō appareāt signa digestionis ꝛ euacuationis illa non contingit nisi a causis nō ꝑseueranter ita factiuis. ¶ De tertia parte dicit. ꝙ apparētibus signis perfecte digestionis in vrina ꝛ egestione: puta quāuis infirmꝰ incidat difficultatem anhelitus aut mētis alienationē aut duritieʒ id est intensionē febris. ꝛ virtutis ꝓsternationeʒ: nō opꝫ desperare. nam illa non diu sunt apta permanere: ꝛ multotiens significant crisim futuram laudabilē. ¶ De parte 4ª dicit. ꝙ qualiter cognoscimus ista signa significare crisim laudabilem ꝛ qualiter preuidentes ꝑnuntiemꝰ dictum est in lib. de crisi.

Aforismus. XXVIII.

Febricitantibus nō fortiter neqꝫ oīno in sup̄ficie permanere ꝛ nihil minuere corpus: aut tabescere magis: eo ꝙ ꝭm rationem fit malum est. hoc eniʒ longitudinem egritudinis significat.

¶ In isto aforismo Hippo. intendit istā ꝯclˀonem. corpus permanere ꝛ oīno nō diminui ī febricitātibꝰ nō oīno leuiter: aut idē corpus magis ꝯtabescē q̄ʒ ꝭʒ rōnē. vtrūqꝫ ē malū. Cōclˀo in textu ꝓbaꝣ sic. qꝛ ꝑᵐ istoꝝ significat longitudinē egritudīs. ꝛ 2ᵐ significat debilitatē ꝟtutis. ergo vtrūqꝫ est malū. ꝯ est nota. ꝛ assumptū declarabiꝣ in notatis. ¶ Nō ꝑ. ꝙ illi q dicunꝣ nō oīno in sup̄ficie febricitare: q nō febriūt febre valde leui: ꝛ modus loquendi metaphoricus est: qꝛ sup̄ficialia sunt exilia: ꝛ nō multū resistētia. sicut ꝓfunditatē ꝛ soliditatē hn̄tia. ¶ Scd̄o nota. ꝙ cū dicimꝰ oīno nihil minuere corpus nō ītelligimꝰ nisi ꝙ nō macrefiat notabilr sicut dꝫ correspondere intēsiōi fe. ¶ Tertio nota. ꝙ hoc verbū contabescere sumiꝣ hic improprie ꝑ macrefieri. ¶ Quarto nota. ꝙ tunc dicimꝰ magis q̄ʒ ꝭm rōnē aut magis ꝑmanere cū est maior macrefactio aut extenuatio q̄ʒ in corpore mediocris dispositionis in sua etate debeat esse stantibꝰ eisdē causis dissolutionis: aut qn̄ est notabilr minor. ¶ Quinto nota causas dissolutionis effectiuas esse multiplices. quedā. n. sūt nāles vt cōplexio calida: q̄dā nō nāles vt aer calidus ꝛ cibi calidi: ꝛ q̄dā ꝑter nāʒ vt egritudīes calide: vt fe. Ad recte igiꝣ iudicādū ꝯsideranꝣ oīa q̄ hn̄t facere macredinē in tāto vel tāto tēpore. ꝛ tūc si videꝣ minus macrefactꝰ febriens q̄ʒ deberet mediocris hō similibus causis. tunc iudiceꝣ longū morbū mō statim dicēdo. si ꝟo magis dicaꝣ ꝟtutē esse defectaʒ. ¶ Sexto nota. ꝙ multitudo humorū ꝛ grossities eoꝝ ꝛ densitas poroꝝ īpediūt resolutionē. nā humores ꝓping se inuicē iuuāt ad resistēduʒ dissolutioni. Un̄ videmꝰ ꝙ aqua in cacabo calefit ꝛ notabili tpe bullit ante q̄ʒ notabilr qd ab ea dissoluaꝣ: cuʒ est multa eadeʒ dispersa cito dissoluiꝣ an̄q̄ʒ tātū caloris recipiat. igiꝣ si videmꝰ corpus minus dissolui q̄ʒ sit rōnabile: est: qꝛ multū resistūt humores eius dissolutioni: ꝛ hoc erit ꝓpter eoꝝ frigiditatē aut grossitiē aut ꝓpter eorum multitudinē q̄ oīa morbi significāt lōgitudinē: ꝛ sic apparet verificata ꝑma ps ꝯclˀonis. ¶ Septimo nō. ꝙ cōpositio rara est cā cite ꝛ multe dissolˀonis ꝑꝑ modicū resistere caīs dissoluentibus. ¶ Itē ꝯtingit corpus macrefieri ex defectu restauratiōis nō ex fortitudīe dissolˀonis. ꝛ iō si caīs ꝑ se solutiuis corrn̄det maior dissolˀo q̄ʒ sint apte facere in corꝑe mediocris dispōnis. ꝛ hˀ ē ꝑꝑ paucitatē resistētie corꝑis caīs: ꝛ qōcūqꝫ istoꝝ fuerit sign̄at ꝟtutis debilitatē in colorādo morbi īpressionē aut in releuando a nocumento. ¶ Ex quo pꝫ ꝟificatio scd̄e ptis. ¶ 2° pꝫ ꝙ stat alicuiꝰ hōis humidū multo velociꝰ dissolui q̄ʒ alteriꝰ

τ ipm minus extenuari. similē aūt sniaʒ huic totalr̄ colligim⁹. 2ª q̄rti.ca.ꝺ signis lōgitudis morbi. Cōmētū Gal.

In hoc afoꝛismo. In isto cōmento Gal. tria facit. p̄ exponit afoꝛismum litteralr̄. 2° dat cās certificātes afoᵐ. 3° limitat supponēdo precipue scꝺam ꝯclionē. ibi 2° [Bonū esse.] ibi 3° [His subintrare.] ❡ Circa p̄mā ptē dicit q̄tuoꝛ. p̄ᵐ ꝙ cū Hippo. dicit febꝛicitātibus nō foꝛtiter. illud nō ꝺʒ sumi absolute: ſʒ cū additiōe q̄ addit statiʒ. nec oīno ī supꝑficie ita ꝙ ꝭ totū sit subm copulatū febꝛicitātib⁹ nō foꝛtiter nec oīno in supꝑficie. Nā si dixisset absolute febꝛicitātib⁹ nō foꝛtiter oīno nihil minuere coꝛpus malū illud dictuʒ approbaret̄ eē falsuʒ. sicut ꝯtingit aliquā febꝛē nō foꝛtiter in tp̄e hyemis plenitudinē laudabiliū humoꝝ existētiū τ coꝛp⁹ nō minui est signū nō eē malū: ſʒ si fe. non sit oīno debilis. ꝭ erit malū. ❡ Dicit 2° ꝙ si aliq̄s minuat̄ plus q̄ʒ opʒ. i. extenuat̄ plus debito. ꝭ est malū gnāl'r taʒ in foꝛti febꝛe q̄ʒ ī debili: qꝛ oī mō significat defectū v̄tutis. ❡ Dicit 3° ꝙ hoc ꝺcm̄ cōtabescere sumit̄ hic impꝛopꝛie. nā tabes significat ꝯsumptionē humoꝝ nimiā valde τ ꝯfirmatā siccitatē. hic aūt signicat oēm extenuationē. ❡ Dicit 4° ꝙ bn̄ addit Hippo. magis: eo ꝙ ꝭʒ rōnē ad ꝭ vt tal'r ītelligat̄ febꝛicitātib⁹ nō foꝛtiter supple: neq̄ʒ oīno debiliter. si coꝛpus autē ꝑmaneat plus q̄ʒ opʒ est malū: ita ꝙ li magis: eo ꝙ ꝭʒ rōnē referat̄ ad vtrūq̄ʒ. nā si macrefiat vel ꝑmaneat plus q̄ʒ opʒ vtrūq̄ʒ est maluʒ. ❡ Et tu circa hoc cōmentuʒ ꝯsidera ꝙ lr̄a inuenit̄ sepe coꝛrupta q̄ ꝺʒ eē ista. In hoc loco dicit ꝯditionalr̄ nō foꝛtiter: qꝛ absolute si dixisset febꝛicitātib⁹ nō oīno foꝛtiter ꝑmanere τ ī supꝑficie τ nihil minuere coꝛp⁹ τc̄. falsuʒ cōpꝛobaretur esse. BONVM AVTEM ESSET. Hic verificat assignando cām. τ diuidit̄ in sex ptes. p̄mo ponit p̄ambulū. 2° enumerat cās faciētes extenuationē. 3° declarat q̄uo ꝭm istaꝝ cāꝝ varietatē variat̄ extenuatio. 4° mouet τ remouet dubiū. 5° ostēdit q̄uo se hʒ extenuatio sequēs dictas cās in significādo. 6° v̄ificat ꝯclionē scꝺaʒ. ibi 2° [Opʒ inq̄ʒ.] ibi 3° [Si. n. febꝛis.] ibi 4° [Si nō ī febꝛicitātib⁹.] ibi 5° [Et nullo hoꝝ.] ibi 6° [Si v̄o in p̄cedētib⁹.] De p̄ma dicit. ꝙ esset bonū Hippo. posuisse istoꝛuʒ cām qꝺ nō fecit ꝑꝑ bꝛeuitatē: ſʒ Gal. ꝑmittit se explanaturū. ❡ De pte 2ª enumerat decem faciētia extenuationē: τ tu lege. ❡ De 3ª dicit q̄nque. τ p̄ ꝙ maioꝛ febꝛis est magis extenuatiua. ❡ Dicit 2° ꝙ merito etatis pueri τ decrepiti magis extenuant̄ diuersis tn̄ de caīs. pueri ꝑꝑ foꝛtitudinē dissolōnis: qꝛ sūt multū molles. decrepiti ꝑꝑ debilitateʒ v̄tutis restauratiue. ❡ De 3° ꝙ tp̄a τ regio τ aer si sint calidi τ sicci extenuant cito. eꝯ. si sint frigidi τ humidi. ❡ Dicit 4° ꝙ de euacuatione sensibili. s. ꝑ flobotomiā aut pharmacū aut a nā nō opʒ dicere ꝙ extenuat: qꝛ ꝭ sciūt ēt vulgares. ❡ Dicit 5°. ꝙ idē facit nimia abstinētia τ tristitia τ nimi⁹ mot⁹. oīa. n. ista calefaciūt τ exiccāt. τ iō extenuāt. ❡ De 4ª dicit opponēdo ꝙ nimius mot⁹ nō est cā dissolutiōis ī febꝛicitātib⁹: qꝛ ipsi gescunt in lecto. Et soluit ꝙ q̄nq̄ʒ mouent̄ mltū: vt si q̄s ex p̄riaʒ īcipiat febꝛire τ velit repatriare: aut si ī febꝛe patiat̄ alienationē ꝑꝑ quā ingetet̄ τ mouet̄ ī lecto. isti. n. tales necē est vt extenuent̄. ❡ De pte 5ª dicit ꝙ ista ꝑ quāto faciūt extenuationē nō sunt signa debilitatis v̄tutis: sed qꝛ hn̄t ista ꝭ facere cū v̄tute quātūcūq̄ʒ foꝛti: ſʒ tn̄ ista macrefaciēdo sunt cā q̄re v̄tus debilitat̄: qꝛ sicut macrescit coꝛp⁹ ita v̄tus minuit̄. ❡ De 6ª parte dicit: ꝙ si plus minuit̄. i. extenuat̄ coꝛpus q̄ʒ opʒ ꝭʒ p̄dicta. tūc significat̄ ꝙ est ꝑꝑ defectū virtutis nō restaurantis vt opʒ: sicut diximus de decrepito: τ causa est: qꝛ nulla assignari potest causa hui⁹ maioꝛis macilētie: τ hoc Hippo. itendit. HIS SVBINFERRE. Hec est 3ª pars in qua vult supplere ꝯclionē scꝺam τ afoꝛismū quodāmō limitare: τ dicit in ea quatuoꝛ. Primū est ꝙ ipse vult hic dare causas ꝑpter quas coꝛpus paratū est multuʒ diminui alias a p̄dictis. τ sunt due. vna est subtilitas humoꝝ q̄ coꝛpus facit passibile facilr̄. scꝺa est poꝛoꝝ apertio q̄ idē facit: τ iste due si cōiungant̄ sunt cāe velocis diminutiōis. i. dissolōnis q̄ vocat̄ a medicis dissolutio occulta: qꝛ resolutio fit in vapoꝛē insensibileʒ. ❡ Dicit 2° ꝙ ꝯ̄ria istoꝝ sunt cā: quare coꝛpus ꝑmanet nō extenuatū. s. grossities humoꝝ τ poꝛoꝝ densitas. ❡ Dicit 3° ꝙ hoc voluit Hippo. dare intelligi cū dixit. ꝭ v̄o lōgitudinē egritudīs significat dimittēs oppositū. i. nō ponēs significatū expꝛesse oppositū significato nimie extenuatiōis qꝺ significatū oppositū est exp̄mendū: ꝑ q̄ exp̄mēdo. ❡ Dicit 4° ꝙ ꝭ oppoᵐ est hic ponendū: ita vt dicat̄ sic. febꝛicitātib⁹ foꝛtiter si supꝑficies coꝛpoꝛis ꝑmaneat vel minuat̄ plus q̄ʒ opʒ malū est ꝑmanere plus q̄ʒ opʒ facit ꝯstipatio poꝛoꝝ τ grossities humoꝝ τ coꝝ multitudo. τ iō significat̄ moꝛbi lōgitudo: ſʒ minui plus q̄ʒ opʒ aut facit humoꝝ subtilitas aut poꝛoꝝ raritas aut sola v̄tus defecta. ❡ Et iō scꝺa pars ꝯclionis si ꝺʒ exp̄mi cōplete dicat̄ cū isto supplemēto cū quo tn̄ stat ꝙ sꝑ significat defectū v̄tutis vt supꝛa dixi. τ ex ꝭ vltimo dicto collige descriptionē ei⁹ qꝺ est minui plus q̄ʒ opʒ supꝛa positā in exponēdo afoᵐ. Afoꝛismus. XXIX.

Inchoantibus moꝛbis si quid videt̄ mouere moue.

❡ Hippo. in isto afoꝛismo itendit duas ꝯclones. τ sic diuidit̄ ī duas ptes. 2ª ibi [In statu v̄o.] p̄ma ꝯ. si opʒ mām in moꝛbo euacuare bonū est euacuare in p̄n°. ꝑbat̄. ex tali euacuatiōe reddit̄ virt⁹ foꝛtis supꝛa residuū digerēdū τ expellendū residuū τ min⁹ molestare pōt q̄ʒ mā tota. ꝯ̄ assumptuʒ statim declarabitur. ❡ Circa afoᵐ nota p̄mo ꝙ p̄nᵐ sumit̄ hic pꝛo vno q̄tuoꝛ tēpoꝝ vliuʒ moꝛbi. ❡ Nota 2° nō eē intentionē Hippo. ꝙ gnāl'r in p̄n°. moꝛbi sit euacuādū: sed vult ꝙ q̄nq̄ʒ est euacuādū nō obstāte ꝙ simus in p̄n°. vn̄ nō repugnat ꝭ ei qꝺ dī p̄ma particula afoꝛismi. 22. s. digesta medicari. Est igit̄ sensus iudicio meo ꝙ si opʒ euacuare ante crisiʒ. tunc est melius euacuare in p̄n°. τ iō dixit: si qd vr̄ mouēdū. i. si medicus iudicat ꝙ opʒ euacuare ante crisim. tūc mouēdū est inchoantibus moꝛbis. Ex tali. n. euacuatiōe sic facta. tūc maioꝛa sequunt̄ iuuamenta τ minoꝛa nocumenta q̄ʒ si fiat euacuatio in alio tp̄e. ❡ Nota 3° ꝙ ante digestionē nō est euacuandū nisi mā sit furiosa ꝑpꝛie vl' impꝛopꝛie: aut sit talis ꝙ in ea nō expectat̄ digō sicut in sanguine. Est aūt mā furiosa ꝑpꝛie qn̄ ꝑ manifestā q̄litatē. s. caliditatē τ ꝑꝑ subtilitatē τ lenitatē est plurimi nocumenti τ mobilis de mēbꝛo ad mēbꝛuʒ. Impꝛopꝛie aūt dī furiosa aut ꝑꝑ multitudinē aut ꝑꝑ locū aut ꝑꝑ venenositatē τ occultā q̄litatē. talē ꝯ̄ opʒ euacuare nō expectando digōnē: vt dī p̄ma pticula afoⁱⁱⁱⁱ. 20ⁱ. ❡ 4° nota ꝙ ī p̄n° nō multū velociter digerit̄ mā τ v̄tus nō multū est debilitata sicut in ꝑcessu. τ iō per euacuationē factam in p̄n° mā agilet̄ nō multū fit īpedimētū v̄tuti digestiue q̄ppe que nō velociter digerebat. ❡ Itē lʒ aliq̄d de bono euacuet̄ v̄tus tn̄ ꝯstans multo meli⁹ pōt tolerare q̄ʒ debilis. ❡ Itē idē humoꝛ peccans in p̄n° τ si ꝑmisceat̄ cuʒ bono: tn̄ nō tātū facit nocumentū sicut postea qn̄ magis malignat⁹ est. ❡ Ex his pʒ ꝙ cū post ante digōnē fit v̄tus debilioꝛ τ mā malignioꝛ τ digō velocioꝛ ꝙ peius est posterius euacuare q̄ʒ in p̄n°. τ ꝑ ꝯn̄s bonū est in p̄n° euacuare: vt dictū ē. ❡ 5° nō. ꝙ aliqn̄ in p̄n° cōpetit euacuatio eradicatiua: qn̄. s. mā fuerit ꝑpꝛie furiosa aut venenosa aut in loco: ꝑpter qꝺ moꝛtis subite īminet periculuʒ: sed qn̄

mā sui

mā ſui quātitate multa indicat de eūone añ digōnem: tūc ſolū minoratiue eūcł: ⁊ hoc eſt ꝙ cōiter magis cadit ī practica. ¶ Sexto ⁊ vltimo nō. hic eſſe mentionē de mā ꝓpria morbi ⁊ nō de māebus cōibus.

¶ In ſtatu vero habere ſilentium melius eſt.

¶ Secūda cōcluſio eſt iſta. in ſtatu morbi .ſ. añ ꝯplemētuʒ digōnis nō eſt mā eūanda. ꝓbał. qꝛ virtꝰ tūc eſt intenta digōni: ⁊ mā tūc eſt maligna multū: ⁊ virtus ē multū debilitata. ergo tūc mā nō eſt eūanda. pʒ ꝯñā. qꝛ ex eūone virtus diuerteretł ab ope: ⁊ ſic multū eēt īpedimentū. 2° mā cum bono ꝑmiſceretł: ⁊ qꝛ multū malignata ē: iō multū īficeret plus q̄ʒ in ꝑncipio. 3° virtꝰ eſt debilis ⁊ īpreſſionē multo difficiliꝰ toleraret. ¶ Nō ꝑ° ꝙ ſtatus hʒ duas ptes. vnā ī qua digō complet ⁊ eſt ꝑma. ſecūda ī q̄ fit criſis: aut ī q̄ non facta criſi nā ſeꝑat ⁊ minorat a corꝑe. īſenſibilr tñ valde notabiliter mām morbi. ¶ Ad ꝓpoſitū. q̄ ad primā partem bonū eſt hr̄e ſilentiū ꝓpter cās dictas: ſed vbi nā non facit criſim in 2ᵃ pte ⁊ ꝯſtat de complemēto digōnis māe: tunc mā eſt eūanda in 2ᵃ pte ſtatꝰ: ⁊ h̄ voluit aui. ꝑma q̄rti. cap̄. de cura putri. in gñali. cum dixit. ⁊ cū nā nō mouet: moue tu hora motꝰ eiꝰ. ¶ Nō 2° ꝙ vbi ſit mortalis egritudo oīo nō oʒ ī ꝑn° eūare: qꝛ medicus circa illos nihil dʒ agere īmo dimittere vt īfamiā fugiat vbi morbꝰ eēt valde diuturnꝰ. Cōcordia aphoriſmi ē colligił. ꝑ° q̄rti. cap̄. de cura putri. ī gñali. Utrū aūt ſit ī ꝑn° eūandū diſputatū eſt ſatis ī ꝑma pticula. aphō. 22°. ¶ Cōmentū Gal.

Uia de cauſa. In iſto cōmēto Gal. tria facit. ꝑmo oñdit habitudinē iſtiꝰ aphō. ad ſequētē. 2° ponit cōditionē reqſitā ad vitatē aphoriſmi. 3° vificat ſeruata ꝯditiōe. ibi 2ᵃ. (Silr ⁊ ī ꝑn°) ibi 3ᵃ. (Quorum nullū.) De ꝑma dicit ꝙ cām illiꝰ dicti ponet ī aphoriſmo ſequēti ī quo ꝑ oīa q̄ dicit imbecilliora oʒ ītelligere accidentia. ſed cām illa accidētia faciētē oʒ eē in ſtatu minorem ſi morbꝰ eſt ſalubris: ſed de h̄ infra. Silr ponit ꝯditionem requiſitā ad verificādū dicēs ꝙ dictū eiꝰ qđ in ꝑn° oʒ eūari. oʒ intelligi ī morbo ſalubri: qa nō oʒ aliquē medicari in q̄ virtus ſit defecta defectione mortali: ſaltē cum premiſſiōe ſalutis. Sed pro hoc vide ī aphō 8ᵉ prime. Sed ſi morbus ſit ſalubris tūc intelligatur illud qđ dicit h̄ Hyp. ꝙ faciamꝰ aut per flōmiā: aut exhibeamꝰ fortē farmaciaʒ. QVORVM NVLLVM. Hic vificat aphoriſmuʒ di. ꝙ nullū iſtoꝝ. ſ. flōmia: nec farmacia eſt adminiſtrāda ī ſtatu: qa tūc virtus eſt tota intenta coctiōi. i. digōni māe: vt dictū eſt in libro de criſi. īmo oʒ adiuuare in digerēdo: et ñ eūare cum flōmia nec farmacia: ſed in initio morbioꝝ h̄ facere vt nā adiuueł ad digerēdū reſiduū: ⁊ corpꝰ alleuieł. ſed ī ſtatu nō eſt ſic faciendū: qa virtꝰ aīalis multū laborat q̄uis ī ſtatu virtꝰ nālis qeſcat qñqʒ. ¶ Circa h̄ cōmentuʒ nota precipue de hoc vltimo dicto qđ multiplr exponitur. nam qdā dicūt ꝙ virtꝰ aīalis laborat eo ꝙ ꝓpter māe agitationē ⁊ multitudinē vapoꝝ eleuatoꝝ fiunt criſes ſenſationes ⁊ dolores: ſed qa in 2ᵃ pte ſtatus digeſta mā nā non multū agit vt nālis virtus: iō tunc dicimꝰ eā qeſcere. Sed mihi nō vr̄ ꝙ iſtud ſtet. qꝛ virtꝰ expulſiua laborat: ſed illa eſt virtꝰ nālis. ergo vtꝰ nālis laborat. Aliter ḡ dicūt alij ꝙ cum digeſtiua alterat digōne nō īpediente vtutē nālr multum a ſuo opere. ⁊ ideo continue proceditur poſt meliorādo: lʒ protunc multum ledat operationes virtutis animalis.

Aphoriſmus. XXX.

Irca principia ⁊ fines oīa ībecilliora:

¶ In h̄ aphō. Hypo. ītēdit duas cōclones. ⁊ ſʒ h̄ diuidił ī duas ptes. ibi 2ᵃ. (Circa ſtatū.) Prima eſt iſta. in principio ⁊ declinatiōe oīa accidētia morbi ſunt minora. ꝓbał. in illis tēporibus morbus eſt minor. ergo accidētia minora. tenet ꝯñā. accñs ſeqtur morbū ſicut vmbra corpus.

¶ Circa ſtatuʒ omnia fortiora.

¶ 2ᵃ ꝯclo. oīa accñtia morbi ſł maiora ī ſtatu. ꝓbał. qꝛ ī illo tēpore morbꝰ eſt maior. ergo. ¶ Nota ꝑmo. ꝙ pricipiū ſtatus ⁊ declinatio aliqñ dicunł vniuerſalia tēpora: aliquādo particularia. hic ſumił ꝓ vniuerſali tꝑe ꝑncipij ſtatꝰ declinatiōis ⁊ finis. ¶ Scđo nota. vt ſupra ꝙ iſta tēpora aliqñ diſtiguūtur penes alterationē materie. qñqʒ penes accidētia. hic loqtur de talibus tꝑibus vt ſunt diſticta penes accidētia. ⁊ hoc mō ītelligēdo res nō hʒ dubiuʒ in ſalubribꝰ de qbus eſt ſmo. cū. n. morbus īcipit a nō gradu ſenſibilis leſionis: ⁊ ita terminał. pʒ ꝙ in ꝑncipio ⁊ declinatōe hoc mō diſticta accidētia ſunt miora. ſilr cū ſtatus quo ad accñtia ſit cū labores ⁊ accidētia vltimātur. nō eſt dubiū ꝙ in tali ſunt accidētia maiora. ⁊ hoc loquēdo de qbuſdā accñtibꝰ. ¶ Tertio nota. ꝙ cū cōparamus accidētia ꝑncipij vniuerſalis ad accidētia ſtatus debet ītelligi cōparādo accidētia partiū ſtatus ⁊ ꝑncipij ſibiīuicē ꝓportiōaliū. vt ſupra ꝑma particula dictū eſt. Intelligātur ergo ꝯcluſiones alijs paribus. ⁊ hoc mō. vt ſupra ꝑma particula dixi. credo ꝙ aphoꝰ habeat veritatē de oībus accidētibꝰ ſiue ꝯſequētibus īpreſſionē merito q̄ʒtitatis ſiue merito malignitatis. ⁊ tenendo ll. oīa collectiue. nam ſi diuiſiue teneał nō repugnat aliqđ accñs eſſe maius in principio morbi q̄ʒ ſibi ſilē in ſtatu. ſed lʒ iſte cōclones ſint quodāmodo ꝑ ſe note de ſtatu quo ad accñtia ⁊ de ꝑncipio ⁊ de declinatiōe. tñ hic cadit q̄ſtio.

Ueritur vtꝝ in ſtatu morbi mālis ſalubris ſit morbus maior q̄ʒ in ꝑncipio quo ad materie digeſtionē: vt videł aſſumi in ꝓbatione ꝯclonis. Arguił ꝑmo. ꝙ ſit maior in ſtatu q̄ʒ in ꝑncipio: qꝛ fe. putrida ſalubris eſt maior in tali ſtatu. ergo ⁊ aliqñ morbi. aſſumptuʒ ꝓbał ſic. Calor pter nāʒ eſt maior in ſtatu q̄ʒ in ꝑncipio: ⁊ talis calor ē fe. ḡ fe. eſt maior in ſtatu q̄ʒ in ꝑncipio. ꝯñā tʒ. ⁊ aſſumptū pʒ. ꝑmo quo ad tactū: qꝛ tūc pulſus eſt maior velocior ⁊ frequētior q̄ʒ in ꝑncipio. ⁊ hanelitus codē mō: ⁊ ſilr ſitis: ⁊ alia accñtia. vt notat expiētia. ¶ 2° ſic. talis fe. aliqñ ē in ſuo ītēſiſſimo gradu ⁊ nō in ꝑncipio. ḡ oʒ ꝙ ſit in ſtatu. maior pʒ. qꝛ ipſa ē finita. ⁊ minor: qꝛ ſi in ꝑncipio eēt ī ſuo ſūmo gradu ſeq̄reł ꝙ augmētū fuiſſet in tꝑe neutralitatis: qđ eſt falſū. ⁊ pʒ ꝯñā: qꝛ ex quo tūc eſt ī maximo ſuo gradu. aliqñ creuit ⁊ nō niſi añ. ḡ añ ꝑncipiū creuit: ⁊ ſic fuit in augmēto anteq̄ʒ eēt. ¶ 3° ſic. in ſtatu mā faciēs fe. actu eſt amplior: ⁊ iſta ē cā ꝓlōgationis paroxiſmoꝝ ſtatus. vt ſumił ꝑmo de criſi. ḡ tūc morbꝰ ⁊ fe. ē maior. ¶ 4° ī ſtatu ē maior pugna vtutis ꝯtra māʒ ⁊ mā ꝯtra vtutē. ḡ tūc morbꝰ maior. ꝓbał argumētū: qꝛ vtus nō magis īcitał: niſi qꝛ magis ſtimulał: ⁊ nō magis ſtimulał niſi a morbo maiori. maior ē Ga. ꝑmo huiꝰ. aphō. 8°. ⁊ minor colligił ex his q̄ dicūtur de cā criſis. ¶ Quīto. tūc ē morbꝰ maior cū opatiōes ſunt magis leſe. ſʒ ſunt magis leſe in ſtatu. ḡ tūc eſt morbꝰ maior. minor pʒ. diſcurrēdo ꝑ opatiōes. nā vitales vt pulſus ⁊ hanelitus in ſtatu ſūt magis a tēperamēto recedētes ſilr appetitꝰ ⁊ digō ⁊ rō ⁊ ſenſus. ſic ḡ videł ꝙ opatiōes magis in ſtatu ledunł. ¶ Sexto apoſtema eſt maior morbus in ſtatu q̄ʒ in ꝑncipio ⁊ talis morbus ē mālis. ḡ morbi māles ſunt maiores in ſtatu q̄ʒ in ꝑncipio: idē poſſet dici de opilatiōe ⁊ ſilibus.

Oppoſitum videł eē gal. ī cōmēto pñtis aphōi. ⁊ ꝑcipue ſʒ trāſlationē aliaʒ vbi dicit. diſpō quā hic ſinthomata ꝯſequunł quā egritudinē voco nō dīno in ſtatibꝰ eſt fortior. ſʒ in his demū qui ſaluanł eſt multo melior q̄ʒ in ꝑncipio egritudinis. Et idē ſonat in ꝑcedēti cōmēto. Et idē videł ſentire rabi moyſes cū dic̄. Egritudo ī tꝑe ſtatꝰ de neccitate ē melior qñ īfirmus dʒ ſaluari.

In hac questione faciã tres articulos. ĩ p̃mo ponã q̃dã p̃ambula ĩ q̃bus debẽt oẽs medici ꝯuenire ⁊ ex illis ondaꝫ in qua re remanet dubiũ. In secũdo articulo ponã opiones Drusiani ⁊ diui: q dicũt morbũ eẽ in pĩcipio maiorẽ q̃ʒ in statu. In 3° ponã põneꝫ gẽtilis cũ eius ꝓbatione.

Quantum ad primuꝫ suppono q̈ licꝫ questio posset generaliter querere de omni morbo mãli. tñ limitetur ad febrem putridam salubrẽ pẽdentẽ a mã nõ reducibili ad bẽignũ: ⁊ hoc dico qꝛ in ea q̃ pẽdet a mã reducibili status quo ad digõnẽ ẽ finis fe. ⁊ ps remississima. ❡ Scd̃o no. q̈ mãe q̃ ponunt cãe fe. putride q̃dã sũt cãe ꝯiũcte: ⁊ q̃dã añtes: nec volo q̈ ĩ oĩ fe. ĩueniat mã sub forma cãe añtis vt pꝫ ĩ pox̄ismo vltimo fe. tertiãe: aut ĩ tertiana vnici pox̄ismi. Ille sũt cãe ꝯiũcte fe. q̃ imediate ⁊ actualiter febrẽ causãt. ille vo sũt cause añteꝭ q̃ fe. cãnt ſꝫ nõ imediate: mãe q̃ actu putrescẽtes. q̃ aut per se: aut cũ alio ꝯstituũt vnã cãm imediatã fe. sũt cã ꝯiũcta: vbi grã. pone q̈ in socrate sit vna libra colere: sed hodie ꝑꝑ multitudinẽ isti⁹ colere ñ posse bene r̃gulari a virtute: moueꝰ vna vncia colere ad actũ putredinis dico q̈ ille. xi. vncie sunt cã fe. q̃ fit ab ista vna: pꝫ q̈ añs. nõ. n. faciũt illã caliditatẽ nisi ꝑ q̃tõ sunt cã: q̈ illa vncia moueaꝰ ad putredinẽ: ſꝫ illa vncia ẽ cã ꝯiuncta. ❡ Nã q̃uis ab ea eleueꝰ vapor putrid⁹: tñ totũ aggregatũ ex mã ⁊ vapore ẽ cãtiuꝫ caliditatis p̃ternãliter ĩp̃rimẽtis in cor ⁊ ĩducẽtis febrẽ: sic ● t eñ ignis aere calefacto nos calefacit nõ ꝑ hoc solũ q̈ ignis calefacit aerẽ ⁊ aer nos: ſꝫ qꝛ ãbo ĩmediate ꝯcurrunt ad nos calefaciẽduꝫ sicut due medietates ignis se ad agẽdũ iuuãtes. Et tu ex hoc collige quõ nõ obstãte q̈ vapor putridus sit cã ꝯiuncta putride febris: tñ mã actu putrida a qua ille vapor eleuaꝰ: esto q̈ nõ sit in ꝯcauo cordis: tñ ẽ cã imediata ⁊ ꝯiuncta caliditatis putredinalis cordis: nec ꝓpinquior ẽ in cãndo vapor q̃ʒ talis mã directe: sicut dato igne sũme applicato alicui corpori medietas illi⁹ ignis distãs a ꝯbustibili agit ĩmediate in ꝯbustibile ⁊ eque ĩmediata sicẽ ꝓpĩqua. nõ. n. agit in illud ꝯbustibile ꝑ q̃tõ aliq̃d p̃ius vt ꝯstat erudito in nãlibus. ❡ No. 3° q̈ tã in febribus putridis ꝯtinuis q̃ʒ in ĩterpolatis putridis disti⁹ tp̃oꝝ vniuersaliũ sumiꝰ penes mãei alteratõeꝫ. nã apud doctores eque dicim⁹ q̈ melĩa ẽ digesta in statu quartane interpolate: sicut q̈ colera ẽ digesta in statu causonidis. ❡ 4° nõ q̈ de facto paucissime ĩueniuꝰ febres in q̃bus ab ipso rei initio tota mã cãtura actu febrẽ trãseat ad putredinẽ. nã in ĩterpolata ꝯstat q̈ si sit pluriũ pox̄ismoꝝ mã q̃ facit 2ᵐ paroxismũ nõ fuit mota in p̃imo: qꝛ illa iã ẽ incinerata. In ꝯtinuis aũt ꝓportionalib⁹ pꝫ q̈ mã 2ᵉ exacerbatiõis nõ fuit mota ad putredinẽ in p̃ma in cõclusa sanguinea eodẽ mõ. nã ĩ augmastica plus trãsit ĩ putredinẽ q̃ʒ dissoluaꝰ. ĩ paugmastica pl⁹ dissoluiꝰ q̃ʒ ĩ putredinẽ trãseat. ĩ homotea equalr̃ secũdũ cõem viã. Et videbiꝰ idẽ ĩ discurrendo ꝑ alias. aliñ tñ ꝯtingit q̈ tota sil' moueꝰ ad putredinẽ vt imaginatũ est ĩ tertiana vni⁹ pox̄ismi. ❡ 5° no. q̈ hic trãsitus mãe q̃ ẽ sub forma cãe añcedẽtis ĩ cãm ꝯiunctã nõ ẽ ois ĩ oib⁹ febrib⁹ putridis eiusdẽ spẽi vniformis. in q̃busdã vo plus ⁊ pl⁹ de mã vsq̈ ad statũ moueꝰ ad putredinẽ. ĩ q̃busdã ꝯtinue minus. In q̃busdã quasi equalr̃. nã ex quo hoc ẽ possibile ĩ cõtinua. idõ videꝰ q̈ sit possibile in interpolata. ❡ Ex hoc pꝫ. cã q̈r aliq̃ fe. sũt ĩterpolate p̃imũ pox̄ismuꝫ hñtes seuissimũ: ⁊ q̃ videnꝰ in oĩ pox̄ismo minorari. q̃dã ecõtra: ⁊ q̃dam medio mõ: quaꝝ diuersitatũ cãe pñt eẽ: plĩme: ⁊ precipue mãei dispõ cã ad putredinẽ p̃parãs. ❡ Ex isto pꝫ q̈ nõ oꝫ in statu quo ad mãei digõneꝫ sp̃ plus de mã eẽ sub forma cãe ꝯiũcte aut min⁹. imo vtrunq̈ ẽ ꝯtingens. pꝫ secũdo. qꝛ multitudo mãe ẽ cã maioritatis morbi: nõ ẽ dubitãduꝫ q̈ aliqua fe. putrida salubris ẽ minor in statu q̃ʒ ĩ p̃ncipio. vt paugmastica: ⁊ aliqua maior vt ĩ augmastica. ⁊ aliqua eq̃liter vt homotena. Et ꝓportionabiliter nõ repugnat simile inueniri in interpolatis: q̃õ vel titulus ei⁹ q̈ nõ põt in genere ꝑ vna pte terminari vl'iter: ſꝫ vtraq̈ pticulariter verificaꝰ. pꝫ iõ ad hoc vt res ñ remaneat ambigua. q̈ oꝫ limitari titulũ. ⁊ q̃dã hoc mõ limitãt vtruꝫ fe. putrida salubris seruãs mãm ad vnicã expulsionẽ creticã sit maior ĩ statu q̃ʒ ĩ aliquo alioꝝ tp̃oꝝ. ſꝫ ẽt nõ vr̃ mihi bõa limitatio qꝛ aliqua talis ẽ maior aliqua minor. vt pꝫ õ augmastica crisi terminabili. Qz si dicaꝰ q̈ iste ñ seruãt mãꝫ ad vnicã creticã expulsionẽ qꝛ ꝯtinue ĩ eis aliq̃d resoluiꝰ de mã: tũc nulla erit fe. vsq̈ ad statũ hoc mõ reseruãs mãm: cuꝫ necessario fiat dissolutio talis mãe: vt igiꝰ ille limiteꝰ titul⁹. ❡ No. 6° q̈ ĩ morbo salubri mã mlt'otiẽs q̃ ẽ sub forma cãe añcedẽtis ⁊ illa q̃ ẽ sub forma cãe ꝯiũcte multotiẽs digeruñꝰ a virtute vnde sicut mã faciẽs apostema ⁊ actu putrida digeriꝰ ita vt ꝯuertaꝰ in saniẽ. ita nõ repugnat: ĩmo de facto ẽ ita q̈ mã q̃ est sub forma cãe ꝯiũcte digeriꝰ. Et p̃cipue accidit hoc in cõtinuis ĩ q̃b⁹ mã talis diutius stat añq̃ʒ ĩcineretur ⁊ dissoluatur ꝑꝑ ei⁹ ꝯgregationẽ in vno loco. q̈ tñ ĩ vtraq̈ possit digõ ꝓcedere ex mẽte auic. ĩ p̃mo de ꝯiuncta mã. nã prima quarti ca° de cura putridaꝝ in generali: vult q̈ sedimẽ laudabile ẽ humor faciẽs fe. q̃ iã digestus ẽ: ⁊ iõ cã ꝯiũcta digeri갰. vl't ẽt q̈ pox̄ismi stat⁹ ĩ quartana sũt mã magis digesta q̃ʒ in p̃ncipio: ⁊ iõ talis mãe digõ facta fuit cuꝫ nondũ trãsiuisset ĩ cãm cõiunctã. in vtraq̈: q̈ mã põt ꝓcedere digõ. Ego tñ dixi mlt'otiẽs: ⁊ nõ dixi sp̃ ꝓcedere ĩ istis mãebus digõneꝫ ẽt ĩ salubri. nã cũ mã pox̄ismi ita putrefiat vt ois incineraꝰ videꝰ verisĩle q̈ oꝫ venire ad talẽ dispõnem vt in illa calor nãlis nõ agat digerẽdo. Act⁹. n. actiuoꝝ sũt ĩ patiẽte disposito. ❡ 7° nõ q̈ ĩ febrib⁹ putridis salubrib⁹ hñtib⁹ mãꝫ sub forma cãe añcedẽt ĩ ꝑmanẽtis illa mã post fe. initiuꝫ vsq̈ ad statũ ꝯtinue digerẽdo ꝓcedit. ❡ Ex quo pꝫ q̈ post initium talis morbi mã que de nouo transit ad putredinem est magis digesta q̃ʒ erat p̃ius alia mã transiẽs ad putredinem. ⁊ hoc vtplurimum q̃ñ. s. mã tota in principio fuerit vniformis. non. n. repugnat imaginationi incipere febrẽ a mã difformi: cuius pars vna sit minus cruda ⁊ non incipiat putrescere: ⁊ alia pars minus digesta que trãseat a principio in putredinem: ita q̈ mã minus cruda 2° trãsit ad putredinem ⁊ hoc multũ ꝯtingit ĩ flegmatica ꝑꝑ flegmatis diuersitatem vel difformitatem. ex quo patet q̈ non omnis digõ in mã fe. est ĩ mã putrida. ❡ Pꝫ 2° in plurimis mãebus ĩ quibus procedit digõ nõ procedere putrefactioneꝫ. ❡ Pꝫ 3°. plurimum ita esse q̈ in mã q̃ est ĩ statu sub forma cãe coniuncte non continue vsq̈ ad statum processerunt digestio ⁊ putrefactio. Nã in statu quartane mã que mouetur ad paroxismandum est summe digesta que tamen fe. imo in principio non est putrida nec adhuc per totum tempus precedens putruit. ⁊ ita communiter in alijs interpolatis ⁊ in continuis proportionalibus longis ⁊ ĩ cõtinua conclusa verisimile est. 7°. dic aut. 14. nihil esse putrescens de mã que ab initio mota fuit ſꝫ totũ illud transiuit ad putredinem ꝑ duos aut tres dies ante diẽ talẽ. ❡ Sequitur 4° q̈ ſꝫ possibile esset digõneꝫ ⁊ putrefactionem simul intendi. tñ propter hoc non probatur putredinem esse maiorem in statu q̃ʒ in principio. non. n. oꝫ q̈ pluri tempore putruit mã que in statu est causa coniuncta q̃ʒ illa que ẽ cã coniuncta in principio. nam paroxismus principij si durauerit duabus horis iam mã eius ante duabus horis putruit: ⁊ si sumus in statu in paroxismo eius post initium per duas horas adhuc precipue tanto tempore durauit putrefactio in illo sicut durauerat in illo pox̄ismo p̃cedente horꝫ notatꝫ: ⁊ pariter in ꝯtinuis: Pono. n. q̈ p̃ncipiũ sit duo/

rum dierum in fine durauerit putrefactio in materia illa duobus diebus: sed si sumus postea in statu forte nulla est materia que duret tunc diobus diebus sub actu putredinis: quin incineretur ⁊ resoluatur: ⁊ sic nulla erit materia ĩ statu que in tãto tẽpore putruerit sicut putruit in pricipio aliquo. ¶ Quito seqtur veraz viaz soluendi istaz questionem nõ esse ex hoc ꝙ putrefactio ⁊ digestio possunt simul intendi aut nõ: quez tamen punctuz putauit gẽtilis eẽ clauum istius questionis. ¶ Nota octauo ꝙ nõ opz materiã magis putrefactaz esse calidiorez. Naz quãdo mã est incineratõi vicina ipa ẽ multo remissioris caliditatis: q̃z quãdo multa humiditate pticipabat: ⁊ tamẽ tũc est magis putrefacta: qr magis vicina vltimato termino putredinis: sz pro hoc vide in qõne de putredine. tertio tegni. ¶ Et ex h pz. ꝙ ita putrefacta potest esse mã in principio fe. sicut ĩ aliquo alioꝝ temporuz: naz cũ pars materiei incinerer̃ multum in principio. sequitur ꝙ venit ad sũmuz putredinis.

¶ Nota nono. ꝙ plurimis modis cõuenit materiã putrefieri: quoꝝ vnus est alio deterior: videmus enĩ materiam fe. quãdoqz putrere in mẽbris: putredine que nõ est membroruz peremptiua: sicut apparet in salubribus ⁊ in materia faciente apostemata que pueniũt ad saluaz exituram: quãdoqz aũt putredo materie est membris corruptiua vt pz in empistiomeno cãcrena ⁊ silibus. pariter ergo contingit in fe. ꝙ quandoqz putredines sũt male mortifere: qũqz ãt ⁊ si p eas mã vltiate putrefiat: nõ tñ sr̃ ita mortifere: nec ita maligne: hoc idẽ contingit experientia in interiorib⁹. q̃dam enĩ putrefiũt cuz sũmo fetore: quedaz vo cũ remissiori. ¶ Nota decimo. ꝙ digestio facta in mã: ⁊ si nõ prohibz putredinem futuram: tamen facit materiã parataz putrere minus maligno modo putredinis q̃z si non fuisset digestio. Aliter enĩ digestio in vrina nõ esset nobis signum salutis aut spei. ¶ Undecimo nota ꝙ ĩterlz dũ materia putre fit calor naturalis ẽt agit ĩ materiã: ⁊ per actionẽ suã quãtum possibile est resistit malignitati putredinis: ne. s. malignus modus putredinis ĩducatur. ¶ Ex quo pz non repugnare simul in materiaz agere calorez naturalem ⁊ preter naturã vt vult Gal. pmo pronosticoꝝ in cõmento vltimo.

¶ Secũdo sequitur quãdoqz ista duo agere ex toto vincẽte naturali calore vt in febriẽte cõueniẽter nutrito agit naturalis calor digestionẽ bonaz: nõ obstãte actione putredinalis caloris: quãdoqz vo vincit calor putredinalis: vt cuz mã ex toto malignetur quãdoqz quodãmodo equantur: ⁊ tũc sequitur vtriusqz effectus vsqz ad quid. Et ĩ hoc tertio modo contĩgit ꝙ sequatur generatio alicuius rei per digestionem vt saniei. ⁊ tũc vincit calor naturalis: lz nõ multuz nec cõplete. Quandoqz materia incineratur licz nõ transeat ad malignũ valde moduz putredinis: ⁊ in h quodãmodo vincit calor naturalis quodãmodo pter naturaz calorem. ¶ Ex his ergo sequitur ꝙ in tribus actionibus caloris naturalis nã tandẽ superat malaz materiaz: vna est cũ cõplete calor dominatur ⁊ reducit materiaz ad benignuz. secũda cuz per digestionẽ factã a nãli calido. materia reducitur ad vnũ nõ ex toto benignum: qd est sanies vl' res sibi pportionalis que est apta in eius dissolutõe obedire ṽtuti ⁊ in eius expulsiõe. ¶ Tertia est cũ agenti putredinali calore naturalis tamẽ calor phibet ne ad malũ modũ putredinis trãseat: licz tãdez putredinali vincẽte in illo ope materia dissoluatur ⁊ incinerer̃. naz etiaz calor naturalis illius dissolutõez intendit. Exempluz primi sicut si. in leui sinoca sine putredine multa ex potu aque frigide rectificer̃ sanguis. ita ꝙ a virtute ppria ad benignũ reducatur. Exẽplum secũdi vt in apostematibus que ad saniez ducunr̃. ⁊ in febrib⁹ in qb⁹ digesta mã cretice expellir̃. Exm tertij vt in febribus que per paulatinaz resolutionez terminantur absolute nulla facta materiei sensibili expulsione: ⁊ sic accidit in omni paroxismo salubri feb. interpolate: quia tota eius materia resoluitur ⁊ ĩcineratur: propter qd fe. cessat a paroxismo pro tũc nisi noua materia superueniat: vt pma quarti. ¶ Quarto sequitur ex dictis aliquaz esse febrẽ putridam salubrez ad salutez terminãdam: que quãto materia erit magis putrefacta tanto erit propinquior sanitati ⁊ fe. remissior. naz dato ꝙ vna fe. debeat per paulatinaz dissolõnez terminari ad sanitatez: cõstat ꝙ ĩ fine: quãdo mãe dissolutio ꝯplebir̃ ipa mã erit magis putrefacta ⁊ magis ĩcinerata q̃z anͣ: ⁊ hz ꝙ appropinq̃bit illi ĩcineratõi appropiq̃bit termĩo suo. ⁊ nõ eẽ. ¶ Ex his oĩb⁹ notatis simul ẽ colligẽduz ꝙ in fe. putrida ĩ qua aliqua est mã sub forma cause antecedẽtis in illa semper vsqz ad statuz semp procedit digestio: sed dũmodo sub forma cause antecedẽtis maneat: sed in ea nõ pcedit putrefactio nisi postq̃z transiuit ĩ cõiunctã. ¶ Et ideo de talibus fe. salubribus putridis cadit questio. Utrũ supposito ꝙ a principio materia esset vniformis. ⁊ ꝙ pcedẽte digestione in causa antecedente sub forma antecedẽtis manẽte ⁊ supposito ꝙ tñ de tali materia trãseat in cãm coniũctaz ꝙ in statu quo ad partez partib⁹ principij correspõdentez: precipue equalis quãtitatis talis materiei sit sub forma cause cõiuncte sicut in pricipio. vtꝝ febris illa erit maior in statu q̃z in principio. Scimus enĩz ex dictis ꝙ potest esse ita pauca h materia in statu ꝙ erit fe. minor ⁊ potest esse ita multa ꝙ erit fe. maior. sed posita paritate stat dubiũ. ¶ Si vo fe. fuerit talis ꝙ tota materia trãseat ab ipso principio in causaz coniunctaz. sed ita ꝙ fe. fiat salubris ⁊ terminer̃ per crisiz. est etiã dubiũ. vtrũ hec fe. erit maior in statu q̃z ĩ pricipio: dũmodo nõ sit facta multa materiei dissolutio. Et quantuz ad hec duo ĩueniũtur cõtrarij modi dicẽdi. precipue de secundo qui in sequẽtibus articulis videbuntur.

Quantum ad secundum p intellectu Dini ⁊ plusq̃z cõmẽtatoris aut alioꝝ ipsos sequentiũ.

¶ Nota pmo ꝙ tempora vniuersalia morbi distinguũtur quandoqz penes materiei alterationez quãdoqz penes accidentia morbuz consequentia: ⁊ hoc est sepe dictuz vt supra. ¶ Nota secũdo accidentium inuentorum in morbo quedam sunt tñ vi morbi. quedam mixtim vi morbi: aut incitatiõe quadam nature: ⁊ sunt accidẽtia cretica. ¶ Nota tertio ꝙ lz accidentia nature incitatõem cõsequentia simul cuz morbo sũt maiora: nõ tamẽ opz morbũ maiorem esse directe. Sicut si quis febriens multuz se exercuerit: licet maiorem habeat pulsuz ⁊ velociorez ⁊ frequẽtiorez q̃z alius datus qui se non exercuerit. tamẽ non dicimus feb. primi esse maiorem: sed si accidentia sequentia morbũ appropriate essent maiora: tunc bene oportet morbum esse maiorem. ¶ Nota quarto. ꝙ in ratione feb. includuntur duo scdm quorum varietatem potest febris dici maior: vnum est ipsius feb. intensio. nam cum feb. non sit aliud q̃z calor: quando est intensior calor est intensior feb. alijs paribus. 2m quod consideratur est preternaturalitas illius caloris. nam calor non est tantum disconueniens: merito gradualis recessus a temperamento: sed etiam merito mali modi caloris ⁊ alijs paribus ille calor febrilis qui est magis preter naturam ⁊ est maior morbus ⁊ maior feb.

¶ Nota quinto ꝙ alijs parib⁹ materia digesta si transeat in putredinẽ min⁹ malã putredinẽ recipit q̃z nõ digesta. nã aliter non videretur causa quare paroxismi declinationis sunt minus mali. probatur secundo. quia vbi non sic esset digestio in causa antecedente esset potius nociua q̃z iuuatiua cum per eam peiori putredine materia putresceret.

¶ Nota sexto ꝙ materia que putrida est si in ea incipit digestio procedere ⁊ magis procedat: q̃z putrefactio ipsa fit ꝯtinue magis benigna. ⁊ fit ṽtuti rebellis min⁹: h pz. qr h ẽ rõne digõnis. ¶ Nõ 7o ꝙ ĩ morbo salubri ꝯtinue post

principium materia que transit in coniunctam est digestior ꝗ illa erat que in eodem morbo prius transiuit in coniunctam; ⁊ materia tamen se tota est sub forma coniuncte cause; tamen post principium continue magis est digesta. Aliter enim non esset salubris morbus. ¶ Ex his sequitur conclusio. ꝙ semper cum illis limitationibus feb. in aliqua parte principij est maior ꝗ in aliqua parte status. cõclusio ꝓbatur pluribus medijs. p̄mo sic. mã fe. ẽ minus putrida ⁊ minus digesta in statu: ꝗ in aliqua parte p̄ncipij. ergo fe. est minor alijs paribus. Assumptũ ꝓbatur. q2 si fe. a p̄ncipio habuit cãm antecedẽtez quã o3 in statu trãsire in cõiunctã. illa quãdo trãsibit in cõiũctaz erit magis digesta tẽpore status: ꝗ illa que in principio putruit. ergo in minus malã putredinez transit alijs paribus ꝗ illa que in principio putruit. tenet ꝯsequẽtia ex quinta suppositione. si mã tota fuerit ab initio sub forma cãe cõiũcte cũ ipa cõtinue post initiũ magis ⁊ magis fuerit digesta ipa benignior. Et iõ fe. ab ea pendens erit minor: cõsequẽtia tenet ex sexta suppositõe. ¶ Scõo sic: in statu talis fe. virt⁹ habet maiorẽ ꝓportionez super cãm morbi: ꝗ in p̄ncipio. igitur minus vincit̃ ab ipa causa. ⁊ sic minor morbus causat̃ ¶ Tertio accidẽtia ꝓpria morbi in statu sunt minora ꝗ ĩ pricipio. verbi gratia sit pleuresis sub putrida: ⁊ pat3 ꝙ facta sanie nõ obstãte ꝙ materia tũc sit multa ante euacuationẽ fe. tamẽ est minor. ⁊ dolor similiter iuxta sentẽtiam aphorismi. ¶ Circa saniei generationẽ. si ergo ita est ĩ apostemate. ita erit in fe. ¶ Quarto arguit̃ ⁊ primo supponitur. ꝙ motus versus terminũ ad quẽ plus sapit nã3 termini ad que3 ꝗ termini a quo. ¶ Secũdo supponit̃ ꝙ in tali motu ꝯtinue plus acqrit̃ de termino ad quẽ ⁊ plus ꝑdit̃ de termino a quo. ¶ Tertio ꝙ qñ incipit mã digeri: tunc incipit ĩfirmus moueri ad sanitatem ⁊ quanto magis procedit tanto magis mouetur ad sanitatem. ¶ Ex his arguitur sic. a fine principij vsq3 ad statu3 procedit sor. in motu ad sanitatem. ergo per totum illud tempus continue magis acquirit de termino ad quem qui est sanitas. ⁊ plus deperdit de termino a quo qui est morbus ⁊ iõ continue morb⁹ minorat̃ vsq3 ad statum. Et per ꝯsequens est minor ꝗ in fine principij. ¶ Quĩto arguitur quia saltẽ in aliquo morbo videm⁹ statũ quo ad digestionẽ esse minorẽ fe. vt ĩ paugmastica fe. sed hec ratio paucũ valet.

¶ Contra hanc rationẽ siue positionẽ sunt quinq3 rationes in principio facte. Arguit̃ etia3 sic. in apostemate cũ sanies generatur ꝓpria accidẽtia apostematis sunt maiora: ergo morbus dum generatur sanies est maior ꝗ erat in principio. assumptum patet ex aphorismo. Circa generationem saniei: ⁊ ex cõsequenti sequit̃ ꝙ ꝓprie stati3 cu3 materia ẽ digesta morb⁹ est maior: ⁊ sic nõ erit maxim⁹ ĩ subiecto illo.

¶ Sequendo hanc via3. respondet̃ ad argumenta. ¶ Ad primu3 conceditur ꝙ calor est maior in statu: sed nõ sequitur. ergo fe. est maior. non enim est ita preter naturã in statu: preterea experientia patet ꝙ calor in statu est maior cũ conditionibus dictis. nam dica3 hoc contingere vbi plus valde de materia sit sub actu putredinis. ¶ Ad secundu3 cum dicitur. aliquãdo talis morbus est maximus. dico ꝙ hoc est in principio quo ad digestione3 materie ⁊ cu3 infertur ꝙ augmẽtu3 fuerit tempore neutralitatis. nego argumentu3. imo fuit post principiu3. ¶ Et si dicatur. morbus non augebatur. immo minuebatur: ergo fuit tunc augmẽtum: nego consequentia3 loquendo de augmento quo ad materie digestionem vt patet de peraugmastica. Dico igitur morbum non esse maximum in principio sui sed in fine sui principij: quia vsq3 ad illud non apparent signa manifesta digestionis: iõ tũc materia est plurimum maligna. sed postea cõtinue melioratur. morbus igitur crescit ĩ pricipio: sed post continue procedit discrescendo. ¶ Ad tertium patet. ꝙ assumptu3 est falsu3 in casu nostro. ¶ Ad q̃rtum conceditur ꝙ in statu est maior pugna virtutis cõtra materia3: non quia materia de se magis stimulet: sed quia cum hoc virtus habet maiorem proportionem ⁊ currit ꝓprietas inter materia3 digesta3 ⁊ virtute3: merito cui⁹ virtus potest plus conari agere in materia3. Et ideo tunc fiũt fortia accidentia contraria penes que distinguuntur a doctoribus tempora morbi tanq3 penes accidẽtia. ¶ Ad q̄ntum negatur assumptu3 absolute prolatu3. Sed si dicatur tunc morbus quando merito sui operationes magis ledũtur. conceditur. Sed negatur nec h̄ probatur experientia: primo q2 plura taliũ accidentium sunt cõmunia. secundo quia videmus bene quid cẽt quando materia esset eque multa in statu sub forma cause coniuncte sicut in pricipio. ¶ Ad hanc ratione3 hic facta3 dicitur ꝙ dolores non fiũt maiores circa generationem saniei nisi ꝓpter solutionem continuitatis q̃ fit tũc qñ mã eleuat̃ in cibu3 ⁊ illa solutio continuitatis est morbus nouus: vel dicitur ꝙ ibi concurrit agitatio materie ⁊ loci ad virtutem illuc multum spiritum mittẽte3: vnde ⁊ fiunt pulsus magni ⁊ inde dolor.

Quantum ad tertiũ articulu3 explanando positionem gentilis in casu nostro sit ista p̄ma conclusio. possibile est in materia fe. putride salubris post eius instans initiatiuu3 procedere putredine3 intendẽdo. ista conclusio probatur pluribus rationibus. primo putredo in febribus ẽ sil'is putredini in ap̄ate. nã ĩ ap̄ate incipit materia modicum putrida: ⁊ postea intenditur putredo. ergo pariter in febrium materijs. maior est Gal'. primo de differentijs febriu3: minor patet: quia in principio apostematis ad hoc nõ est tanta putredo quin humor possit nutrire cum facta repercussione materie ille recurrant ad venas: sed quando materia conuersa est ad saniem: tanta est putredo vt nutrire non possit. ¶ Confirmatur: quia in principio febrium sanguinearum: sanguis qui per flobotomiam extrahitur est rubeus ⁊ sine fetore. Sed si fiat flobotomia in processu non est ita rubeus ⁊ participat fetore: ergo putredo intenditur. ¶ Tertio cõfirmatur quia fe. põt intendi aliter in primo instãti sui esse esset summa: ergo similiter materiei putredo. preterea diuersi sunt gradus putredinis in febribus salubribus: ergo erit possibile alique3 incipe febrire remissiori gradu: ⁊ ꝯñter ĩtẽsiori nõ obstãte ꝙ fe. sit salubris: imo ita ꝯtingit de facto. ¶ 2ª ꝯclusio. possibile est ꝙ precedente putredine intendendo in eadem materia continue ita simul intendatur digestio. Ista conclusio est quasi vigor istius positionis gentilis. ꝓbatur sic positis sufficientibus causis effectiuis ⁊ sufficienti receptiuo: quanto magis isto modo perseuerat tanto magis acqritur ⁊ erit acquisitum de terminis transmutationu3: quarum ille cause sunt sufficienter factiue. ⁊ receptiuũ est passiuu3 sed in fe. putrida materia est sufficiens receptiuũ digestionis ⁊ putredinis ⁊ etia3 est causa putredinis factiua puta calor extraneus. ⁊ causa factiua digestiõis puta calor naturalis. igitur his stantibus materia plus continue acquirit de termino per vtranq3 causarum intentio. sc3 vna intendit putredinem ⁊ alia digestionem. igitur. ¶ Confirmatur secundo auctoritate Gal'. primo pronosticorum. cõmento vltimo. nam sic arguit ibi calor naturalis mẽbrorum est digestiuus ⁊ calor putredinalis est putrefactiuus ⁊ ambo applicantur materie. ergo materia transmutatur transmutatione participante digestione ⁊ putrefactione. vnde si prospiciatur in primo de differentijs febrium talẽ transmutationem quandoq3 vocat Gal'. putrefactionem: quandoq3 digestionem. ¶ Confirmatur. genita sanie materia est alba ⁊ non nisi per digestionem. igitur digestio est intẽta. ¶ Sil'r ẽ magis fetida ꝗ pri⁹: g̃ magis putrida: vñ ĩ isto ꝯmẽto dcõ ita ĩ greca trãslatõe dicit. Si vo saluet̃ ali

qua virt⁹permixta fit trāmutatio a cā q̄ preter nām ꝛ ea q̄ ꝑm numeꝝ putrefaciēte q̄ꝫ ea que preter nām.

¶ Secūdo pricipaliter arguiť sic supponēdo ꝓmo: ꝙ si ē aliqͦd passū qͦd idifferēter possit alterari ad duas diuersas formas a diuersis agētibus: quācūqꝫ dispōnez pōt acqrere illis duob⁹agētib⁹applicatis vnū post aliud: ita ꝙ nō ħz totā dispōnez a ꝓmo itroductā corrūpat: eādē pt recipere ab illis duob⁹adiūctis simul applicatis: sed mā fe. est idifferēs ad digōnez recipiēdā a calore nāli. ꝛ putrefactōez a putredinali. ꝛ pōt ꝓmo aliquāto gradu putrefieri. ꝓma applicato calore nāli ꝛ digeri ꝺpdēdo aliqd putredis: ꝫ ñ deꝑderet putredinē. ergo erit poꝰe ꝑ talē successiuā applicatōem acqri dispōnē cōpositā ex qbusdā gradibus putredinis ꝛ qbusdaꝫ digōnis: ergo talis poterit acqri ambob⁹adiūctis simul applicatis: ꝛ ꝑ ꝯñs poterūt simul itēdi digō ꝛ putrefactio. ¶ Tertio ꝓncipaľr arguiť. possibile est vnuꝫ simul acqrere caliditatē ꝛ friditatez ꝑm eandē ꝑtem: ergo erit possibile simul itēdi digestionē ꝛ putrefactōem: ꝯñtia tenet a fortiori. ꝛ assumptū ꝓbať ꝓmo supponēdo ꝙ cōpositū ex castoreo ꝛ opio ex equalibus ꝑtibus ħz plus de caliditate ꝛ friditate q̄ꝫ ħz simile cōpositū ex lactuca ꝛ reubarbaro. ꝓbatur. qꝛ primū ꝑ caliditatē est dissolutiuū ventositatū: ꝛ nō secūdū: ergo est calidius ꝛ siľr est stupefactiuum ꝑ friditatē. ꝛ nō secūdū. ergo ħz virtutē ifrigidatiuaꝫ fortiorē: ponať ergo ꝙ illa duo mixta in vnā formā redacta approximenť. ꝛ sequiť ꝙ potētius agit ad alteri⁹assimilatōem: ꝛ nō nisi simul calefaciēdo ꝛ ifrigidādo: vel simul caliditatē ꝛ friditatē inducēdo. ¶ Quarto pricipaliter arguitur. Egestio nigra magis apparēs in statu ē minus mala q̄ꝫ apparēs i pricipio: vt in ꝓncipio illius aphorismi. Egestiōes nigre. ꝛ siľr ibi: vrina nigra. ꝛ secūda ꝓmi. ꝛ ysach q̄rto vrinaꝝ. sed nulla est cā nisi qꝛ cū illa digōne que ē in statu ꝓcedit putredo: qꝛ cū hac ita itēsa putredie ē digō i statu. ꝛ nō ita cū ea eēt digō in pricipio. seqtur ergo ꝙ poterūt simul intēdi: cū nō apparēte i pricipio vrina nigra non erit ita putrida. sicut est quādo appet vrina nigra: nec ēt est ita digesta vt erit in statu: ꝛ ꝑꝫ. ¶ Ex qbus rōnibus videť supposito ꝙ digō ꝛ putrefactio essent due forme ꝯtrarie ꝙ tamē pōt digestio itēdi simul cū putrefactione in eadē parte māe adequate. Ex hac cōclusiōe ifert gētilis tria correlaria. ꝓmū. siľr distiguūtur tꝑa quodāmō penes māe alteratōem in mortali fe. ꝛ salubri. nā qñ mā est paꝝ putrida est pricipiū. ꝛ qñ magis putrida est: est augmētuꝫ: ꝛ qñ est intēsissime putrida est status: ita in salubri siue in mortali: qꝛ i salubri: qñ est magis digesta. est ēt magis putrida vt dictū est. ¶ Secūdū correlariū est ꝙ digestio i mā putrida non est ꝓprie māei prepatio ad expulsiōem: cū ꝑ digōnez sepe mā disponať. nā sanguis anteq̄ꝫ ad saniē ꝯuertať est paratus fluxui magis q̄ꝫ qñ factus est sanies. Cōtingit aūt ꝙ ꝓpter digōnez prepareť expulsiōi: qꝛ ꝑ illā magis ab alÿs separatur humoribus: ꝛ fit obiectū ꝓportionatuꝫ expulsiue virtutis. ¶ Tertiū correlariū est respōsio ad q̄ōnem ꝓncipalem: ꝛ est hoc. fe. putrida salubris ē maior ꝛ fortior i augmento ꝛ statu q̄ꝫ in ꝓncipio. hoc correlarium sequiť ex dictis. qꝛ in statu mā est magis putrida: ergo fe. ē maior alÿs paribus. ¶ Confirmatur ab eo rationibus ꝛ auctoritatibus. Auctoritas vna ē Gal. in loco de tēporibus ꝑticularibus: ꝛ pariter in loco de temporibus vniuersalibus. naꝫ in vtroqꝫ loco dicit ꝙ quēadmoduꝫ aīal incipit augeri stat ꝛ minuiť vsqꝫ ad corruptōem. ita ēt morbus salubris incipit augeri stat ꝛ decliat. ꝛ tūc declarat illa tēpora. dicit eē augmentum quando maiora apparent signa digōnis. statū vͦo quādo digestio ꝑficitur: igitur vult morbum augeri precedente digestione: ꝛ stare in culmine cū compleť digestio.

¶ Nec valet qͦd dicit plus q̄ꝫ ꝯmētator. ꝙ Ga. vult ibi augeri morbuꝫ quo ad accidētia cōmunia. nā cōia accidētia nō sūt nisi cretica. ꝛ talia nō sūt cōiter i augmēto. imo i statu soluꝫ. ergo quo ad hoc nō est maior morbus in augmento q̄ꝫ in principio: cuius oppositum dicit Gal. ¶ Idē aūt facit Aui. secūda primi cum dicit ꝙ in augmento manifestatur constrictio egritudinis ꝛ ꝙ in statu consistit ex omnibus partibus. ¶ Idem vult Aliebas quarto theorice cuꝫ dicit ꝙ augmentum est quando incipit maturatio: ꝛ tunc augetur virtus morbi ꝛ virtutis debilitas. ¶ Nota tamē ꝙ vltra istū moduꝫ tres alios imaginatur gētilis quib⁹defenditur ꝙ nō obstante ꝙ signa digestionis ꝯtinue appareant in salubri ꝛ in statu signa ꝯplete digōnis. tamē fe. est maior q̄ꝫ in principio. ¶ Unus eoꝝ est imaginando ꝙ nō tota mā faciens febreꝫ salubrē cōplete digerať tali digōne: qualis est in ypostasi alba leui ꝛ equali in fūdo stāte: ſꝫ in quibusdā ꝑtibus materiei morbū facientis que partes: qꝛ in eas magis superat digestio q̄ꝫ putrefactio ꝓculdubio fiunt benigniores: ſꝫ alie ꝑtes in quibus licꝫ agat calor naturalis: nō tamē ꝓhibet quin multo magis fiāt putride q̄ꝫ ante erāt: ꝛ ideo nō obstāte ꝙ signa digestionis appareant decisa a mā digesta: tamē plurime alie ꝑtes sūt nequiores q̄ꝫ in principio. merito quaꝝ fe. ē maior. ¶ Hic modus. ꝓbatur expientia. nā crisi facta in statu salubri morbi plurime materie euacuanť fetide maloꝝ humoꝝ: ꝛ nō dealbate vt ypostasis dicta: imo multi fetoris. ¶ Idē apparet in crisi que fit cū fluxu sanguis nariū in qua nulla vř ꝑs alba imo totus sanguis: aut quasi totus ē rubeus nō dealbat⁹. ꝙ si dicatur ꝙ hoc mō signa digōnis nō essent signa salutis. qꝛ si ꝑseuerat significať virt⁹caloris naturalis in cōparatione ad mām tantā. ꝙ sufficiet nō tm̄ illā que digeritur sed aliaꝫ secū cōiunctam expellere.

¶ Secūdus modus est imaginādo ꝙ agētibus simul calore nāli ꝛ preter naturā nō fiūt duo diuersi motus: ſꝫ vn⁹ participās quodāmō virtualiter ꝛ digōne ꝛ putrefactione vnde ꝑ hunc vnū motuꝫ acqrunť quedaꝫ que se tenent ex ꝑte digōnis: verbi gratia. albedo ꝛ determinata forma mixti: ꝛ quedā que se tenent ex parte putrefactiōis vt fetor ꝛ actualis calor preter naturaꝫ ꝛ multarum partiū dissolutio. Exempluꝫ huius est. qꝛ color viridis est medius inter album ꝛ nigrum nō cōpositione illorum vera: imo quodāmodo virtuali. In isto igitur imediato termino illius trāsmutationis est quodāmodo iperfecta rō digestionis ꝛ imperfecta putredinis. ꝛ quāto plus acqritur de isto: tāto mā magis de vtriusqꝫ sapit natura: sicut plus acquirēdo de rubedine a nō gradu in corpore nō colorato plus acquiritur de vtroqꝫ. s. albedine ꝛ nigredine virtualiter. Materia igitur magis digesta est etiam magis putrida: ꝛ hunc moduꝫ dicimus fuisse quodāmodo Gal. ꝓmo de differentÿs fe. qꝛ quandoqꝫ hanc transmutationem ad saniem vocauit digestionem: quādoqꝫ putrefactionē.

¶ Tertia via est dicendo digestionez ꝛ putrefactionē non esse motus proprie cōtrarios: sed aliquo modo participāt natura contrariorum. nam non sub quibuslibet gradibus seinuicem compatiunť sicut nigredo non contrariatur caliditati ꝛ siccitati: tamē ignis multotiēs calefaciēdo ꝛ exiccando denigrat. sed non tamen sub quibuslibet gradibus siccitas ꝛ caliditas compatiuntur nigredinē. nam quando ad sūmum ꝓcedit res: tūc ꝓduciť nigredo vt constat in cōuersione carbonum ad cinerē. ¶ Primū istoꝝ dictoꝝ sic arguiť. putrefactio est cōtrariū generatōi simplici. ergo nō digōni. ꝯsequētia tenet. qꝛ vni vnū est cōtrariū. ꝛ assūptū ē Arist. quarto methauroꝝ. ꝛ 2ᵐ hoꝝ ꝑꝫ. qꝛ ꝑfecta digō qualis est i corꝑe tēꝑato ꝑ quā humor in substātiā mēbri ꝯuertiť. excludit omnē putrefactionē. ꝛ siľr ꝑfecta putrefactio ꝑ quā res in elemēta dissoluitur excludit omnem digōnez Et iō quodāmodo nā ꝯtrariaꝝ ꝑticipat: ꝑñt tamen sub qbusdam gradibus intēdi. nam cibus in corpore febriente

in ſubſtãtiam eius ꝯuertendus patitur a calore nãli. ⁊ tñ
nulli dubiũ eſt ꝙ ꝯtinue caleſit putredinali calore: nõ er-
go repugnat intendi digeſtionem ⁊ putrefactionem vſqꝫ
ad quid. i. vſqꝫ ad illũ gradum digõnis q in ſtatu habetur.
¶ Multe aũt ſũt difficultates hanc materiam ꝯcernẽtes
que hic ꝓ breuitate expoſitõis nõ ponunť: ſꝫ tamẽ in dua-
bus queſtionibus de digõne. ⁊ illa de putrefactione inue-
nies ſolutões. ſed ſi qs habꝫ bene mẽti que res ſit putrefa-
ctio. ⁊ que ꝯditões reqrũtur ad hoc vt aliqua trãſitio dica-
tur putrefactio. ⁊ ſilr que res eſt digeſtio plane videbit ꝙ
nõ repugnat vſqꝫ ad qd illas duas trãſmutatões continue
in eodẽ ſubiecto ꝓcedere. vltimata aũt ⁊ ꝯpleta digõ: qꝛ
ponit in re digeſta ꝯplemẽtũ eius qd intẽdit calor nãlis:
tã quo ad modũ mixtõis qꝫ quo ad ꝯñtia hũc modũ nãli-
ter nõ ꝯpatitur aliquẽ gradũ putredinalis caloris. ſꝫ etiaꝫ
oppoſitũ huius poſſet ꝓbabiliter defendi.
¶ Et ita vť mihi ex his que dixi in dictis queſtionibus: ꝙ il-
le tertius modus eſt ĩ radice verior. qd enĩ repugnat ꝙ cũ
debilitate ĩnati caloris in ſanguine reſpectu ꝓprij humidi
regulãdi ſit calor ꝑter nãm fixus agẽs ad mixti corruptio-
nẽ: ⁊ cũ hoc calor mẽbroꝝ circũſtãtiũ agit in eũdẽ diſpõ-
nes ad certi mixti preparãtis ꝑ ſe: vľ certe: ⁊ tũc erũt ſimul
⁊ digõ ⁊ putrefactio. ¶ Sꝫ tamẽ nõ vť mihi aliquẽ iſtorũ
mõꝝ ꝯplete. ꝓbatur tertiũ correlariũ: ꝙ fe. putrida pẽdẽs
a mã q tota trãſiuit in cãm ꝯiũctaꝫ ⁊ cui nihil de alia mã
addiť debeat eſſe maior ĩ ſtatu vel augmẽto q̊ ad digõnẽ
mõ mãe qꝫ in ꝑncipio: ſed bene poſit⁹ eſt modus ꝓbabilis
defẽdẽdi ſaltẽ iuxta hũc quartũ modũ. ¶ Et iõ qꝛ adhuc
res videbiť ambigua. ꝑmo tenẽdo viã pluſqꝫ ꝯmẽtatoris
ſoluã ad argumẽta ꝓ iſta põne. z° ecõtra ſoluã rões pluſqꝫ
ꝯmẽtatoris. Cõcedo ergo ꝑmã ꝯcluſiõem. ꝙ poſſibile ẽ
in fe. putrida ſalubri ꝑ certũ tp̃s putrefactõem in mã iten-
di. imo dico ꝙ hoc de facto ꝯtingit ĩ qualibꝫ tali ĩ ꝑncipio
feb. ¶ Scđa aũt ꝯcluſio. ꝙ poſſibile eſt putrefactionẽ ⁊
digõnẽ ſimul itẽdẽdo ꝓcedere in eadẽ mã: adequate ẽt ꝯ-
cediť. ſꝫ dico ꝙ in ſalubri: multo magis terminať ⁊ gerať
hũidũ vaporabile diſperſũ in mã ꝑ digõnẽ qꝫ creſcat ebu-
litio ꝑ putredinẽ. Et iõ qꝛ ꝯtinue putrefiat. nõ opꝫ mã fie-
ri calidiorẽ: vt in queſtiõe de putrefactõe dixi ⁊ ptiꝫ ſupra
Et hic eſt ꝙ mã talis ꝯtinue poſt ꝑncipiũ fit benignior ĩ ſa-
lubri fe. cũ ꝯditõib⁹ ſupradictis. nõ obſtãte ꝙ ꝑ certum tẽ-
pus creſcat putrefactio: nec valet argumẽtũ. mã eſt magis
putrefacta. ergo nequior. Et ſic oẽs ille rões q ꝯcludunt
ꝙ digõ ⁊ putrefactio pñt ſimul itẽdi nõ plus ꝯcludũt qꝫ il-
lud qđ dcm̃ eſt: licꝫ illaꝝ plurime ſint ĩſufficiẽtes. ¶ Quõ
ãt caliditas ⁊ friditas pñt ſimul itẽdi. ⁊ quõ poſſibile ẽ da-
tum mixtum eſſe frigidi⁹ aqua pura ⁊ calidius igne. igitur
ſũt res dicte a me ꝑma ꝑmi. caplõ de elemẽtis. ibi vide ma-
teriã q ñ tollit ꝓpoſitũ. Correlariũ ꝑmũ ꝯcediť. qꝛ diċ quo-
dãmõ: ſed tñ eſt diuerſitas. Correlariũ ẽt ſecũdũ põt ꝯce-
di. ſꝫ ẽt tertiũ correlariũ nõ ſeqť ex dictis ꝙ fe. ſit maior in
ſtatu qꝫ in ꝑicipio. Et cũ dť in ſtatu mã eſt magis putrida:
ergo fe. maior. ꝑmo negať argumẽtũ. naꝫ licꝫ putrefactio
certo tp̃e itẽdať nõ oꝫ ꝙ vſqꝫ ad ſtatũ qñ mã erit ꝯplete
digeſta mã magis putrefiat. ſꝫ citra ſtatũ mã icipiet eẽ pu-
trida min⁹: ⁊ ẽt ꝯñtia ñ valet vt dť ſupra. ¶ Sꝫ ad auctori-
tatẽ Ga. dť ꝙ Ga. diffiniuit ſtatũ vt ẽ dcm̃ ⁊ ꝙ diſtiguit tp̃a
vt dť. ¶ Sꝫ poſtea cũ diċ ꝙ ſtat⁹ ẽ qñ mã ẽ ꝯplete digeſta:
h ẽ dcm̃ exẽplãdo: ⁊ ꝯcedo ꝙ h ẽ vex vtplm. nã mã vtplu-
rimũ multo amplior ẽ ſub actu putredinis in hora ſtat⁹ qꝫ
añ ſtatũ. ⁊ ſilr ĩ augmẽto qꝫ in ꝑncipio ⁊ febrib⁹ ſeruãtibus
mãꝫ ad vnicaꝫ expulſiõeꝫ creticã. Sꝫ ſi dixiſſes Gal. pono
ꝙ ſi tãta mã cauſe ꝯiũcte ab initio: ⁊ nihil eſt ei additũ nec
diminutũ. ſed tantũ eſt facta alteratio talis qualis fit ma-
teria putride fe. ſalubris criſi expellẽda dico ꝙ Gal. dixiſ-
ſet ꝙ in ſtatu vbi criſis futura fuiſſet quo ad digõnẽ mate-
rie accñtia fuiſſent valde minora: ⁊ dixiſſet in iſto caſu ſta-
tum morbi eſſe ꝓprie finẽ ꝑicipij quo ad digõnẽ materie:
⁊ pari mõ reſpõdetur ad alias auctoritates. nam in paug-
maſtica febre nõ eſt veruꝫ ꝙ fortitudo morbi ſit maior qꝫ
mã digeſta: ergo illud dcm̃ Gal. a nullo verificať vľr: nec
Gal. ipm limitat hoc mõ limitatõis q fere nunqꝫ euenit: ſꝫ
dicit illud qđ ſolet plurimũ ꝯtingere. Si võ loquať de iter-
polatis. pꝫ h modus Gentilis nihil probat. naꝫ in ꝑicipio
eaꝝ eſt tanta putrefactio ſicut in ſtatu vt dcm̃ eſt ꝑmo ar-
ticulo: ⁊ materia nõ putrefit niſi ĩ hora ꝑoxiſmi: ⁊ ſic nõ oꝫ
pluri tp̃e putruiſſe illã que facit ſtatũ qꝫ putruit illa q facit
ꝑicipiũ. ¶ Et ſi dicať penes viã pluſqꝫ ꝯmẽtatoris: qua-
re ſtatus quo ad digõnẽ in iterpolatis ẽ itẽſior febris dico
ꝙ hoc eſt qꝛ qñ mã eſt digeſta ⁊ nõ valde multũ putrefa-
cta nã plus de ea valde mouet in paroxiſmo vno: ⁊ iõ ſunt
fortiores: nõ ergo ſeruať paritas dicta: ſed cũ ſeruať pari-
tas multo minores ⁊ breuiores eẽnt ꝑoxiſmi ſtatus qꝫ ꝑn-
cipij quo ad digõnem materie.
¶ Sꝫ ſecũdũ poſitõeꝫ gẽtilis reſpõdeť ad argumẽta. ¶ Ad
ꝑmũ. mã ẽ magis digeſta ĩ ſtatu. ꝯcedo ergo min⁹ putrida.
negatur argumẽtuꝫ. ¶ Et ſi dicatur digeſtio facit ceſſare
putredinẽ manẽte ſubſtãtia: vt diciť tertio tegni. Reſpõ-
detur ꝙ digeſtio facit ceſſare putredinẽ peſſimã. naꝫ ꝓhi-
bet ne illa accidat vt dcm̃ eſt ſuperi⁹. Sꝫ in iterpolatis ne-
gatur argumẽtũ hoc. mã trãſiens in cãm ꝯiunctaꝫ in ſta-
tu eſt magis digeſta: ergo remiſſiori putredie putrefit: im-
mo itẽſiori: naꝫ ſanguis ⁊ ſi ſit digeſtus magis flegmate: tñ
deteriori putredine putrefit qñ tranſit ad putredinẽ: ⁊ de
hoc plurima exẽpla ponere poſſum⁹ ꝙ magis digeſta ſunt
apta facilius putrere min⁹ digeſtis vt ſp̃ma magis putret:
qꝫ ſanguis. ¶ Ad ſecũdũ dicitur ꝙ poſſumus plures cõdi-
tiones conſiderare in vtuteꝫ ⁊ cãm vnaꝫ in reſiſtendo alte-
rationi faciẽde a cã in mẽbra ⁊ quo ad hoc minoreꝫ habet
proportõem virtus ad cauſaꝫ morbi in ſtatu qꝫ in ꝑicipio
¶ Secũdo conſideramus proportõem virtutis ad cauſã
morbi nõ poſſe expellere aut diſſoluere. ⁊ hoc mõ ꝯcedi-
tur maioreꝫ eſſe ꝓportõem virtutis ad cauſaꝫ morbi ĩ ſta-
tu qꝫ in principio. ſed ex hoc nõ ſequiť morbuꝫ eſſe minorẽ
qꝛ etiaꝫ ecõtra cauſa morbi ad virtutẽ eſt maior ꝓportio:
qꝫ in principio. Et tibi ſupereſt vt ꝯſideres ſi eſt poſſibile.
ꝙ in ꝑicipio alicui⁹ fe. ſit tota cauſa coniuncta difformis.
ita ꝙ ꝑs que poſt mouebitur ad putredineꝫ ſit malignior.
⁊ eſt quãdo mouebiť ad putredinem. Conſidera ſecundo.
vtrũ ſit poſſibile omnẽ partẽ materie que eſt cauſa antece-
dens digeri anteqꝫ trãſeat in ꝯiunctaꝫ. videtur ꝙ nõ cum
tempore ſanitatis non digeratur: ⁊ hoc pro rationibus Di-
ni. ¶ Pro via gẽtilis ꝯſidera ꝙ in ſtatu duꝫ eſt ſũma di-
geſtio nõ debꝫ eſſe putredo: qꝛ in ſanie laudabiliſſima non
eſt putrefactio omnino: vt ifra in illo aphoriſmo. Circa ge-
nerationeꝫ ſaniei. Iteruꝫ nõ ꝓbatur ꝙ gradus qui eſt ĩ ſta-
tu ſtet cum augmẽto putredinis ſupra illã que fuit in aug-
mento. ¶ Ad tertiũ negatur argumentũ: ⁊ patꝫ ꝙ in pleu-
reſi nõ ſeruãtur cõditões mõ dicto ſi ipſa ꝑ ſputũ reſoluiť
ſed ſi ſpueretur. pꝫ ꝙ ſolutio ꝯtinuitatis continue creſcit
vſqꝫ ad ſtatũ: merito cui⁹ ſť dolores fortes ⁊ alie agitatões
que ſũt cauſe fe. ſed nos hic nõ querimus de magnitudine
ſolutiõis ꝯtinuitatis aut apoſtematis. ¶ Ad quartuꝫ ad-
miſſis ſuppoſitionibus primis negetur ꝙ quantacũqꝫ ma-
teria digeratur ifirmus moueatur verſus ſanitateꝫ. ſꝫ quã-
do remittitur morbus: imo ſtat materiã digeri ⁊ infirmũ
magis egrotare: qꝛ putrefit materia. ¶ Ad quintuꝫ ex di-
ctis: ex quibus colligenduꝫ eſt iuxta viaꝫ gentilis ꝙ oĩa ac-
cidentia tam ꝓpria qꝫ ꝯmunia in ſtatu morbi cuꝫ cõditio-
nibus ſunt maiora. Sed iuxta viaꝫ pluſqꝫ ꝯmentatoris il-
la accidẽtia ſunt maiora in ſtatu. aut ꝓꝑ multitudinẽ mãe
ꝑ tũc ſub forma cãe ꝯiũcte exñtis aut nõ ſť maiora h acci-

dentia communia nisi seruentur conditiones:limitantes quocunq;:vel dic ꝙ intendit de statu accidentiū. ⁊ hoc est verum vniuersaliter.aliter nō esset status quo ad accñtia.

Cōmentum Galieni.

HIc omnia accidētia. Gal. in cōmento duo facit. ¶ Pⁱo ostēdit qd per ly.omnia intelligatur in aphorismo. ¶ Secūdo ostēdit quomō se hȝ morbus i statu. Secūda ibi (Cū hoꝝ).dicit primo ꝙ per ly.omnia intellexit accidētia .s. iterpolatōes febriū.s.paroxismoruȝ accessiones seu pⁱcipia paroxismorum dolor sitis vigilie angustie.naȝ vt dixi plerūq; in statu plus de materia est sub forma cause coniuncte. Et ideo maior fit euaporatio ⁊ maior motus:vel secūdū viā Gentilis:qꝛ mā est putridior. CAVSA HORVM. Facit ꝙ dictuȝ est di.ꝙ est necesse morbū incipere in statu diminui si morbus debet esse salubris. H patȝ de se de statu quo ad accidentia. Nam si morbus non incipit tunc diminui nunq̃ incipiet. Secunduȝ auteȝ viam plusq̃ cōmentatoris morbus est minor in statu ⁊ nō incipit minui conditionibus supradictis loquendo de statu quo ad digestionem materie:sed oportet dicere grecam translationem esse meliorem que absolute dicit morbum esse minorem in statu: q̃ in principio.

¶ Aphorismus XXXI.

EX egritudine ꝓ bene reficiēti ⁊ nihil addere corpus malum.

¶ In isto aphorismo hypo.itendit istā conclusionē. Corpus cōualescens:⁊ bene sumens cibū nō resumi malū est. ꝓbaᵗ:hoc significat debilitatē digestiue vtutis:ergo est malum. Assumptuȝ statim ꝓbabiᵗ. ⁊ hꝰ concordia sumitur secunda quarti.capitulo de regimie cōualescentium. ¶ Nota primo ꝙ ly ex egritudine significat conualescentem:quia mouetur ab egritudine in sanitatem. ¶ Nota secundo ꝙ bene reficiens dicitur sumens cibum cū appetitu qui cibus est quantitatis ⁊ qualitatis ad reficiendum debite.nam posset nimium comedere: ⁊ non debite resumi non propter debilitatem virtutis: sed propter ampliorem cibi quantitatem:⁊ ita dicatur de defectu in qualitate vt dictum est in illo aphorismo. Si ex egritudine cibum accipiens quis non conualescens ⁊c. ¶ Tertio nota.ꝙ corpus nihil addere itelligitur ꝙ corpus non resumatur ꝺm proportionem assumptaȝ: ita ꝙ non redit ad pristinam virtutem. ¶ Nota quarto.ꝙ hꝰ causa non est nisi debilitas virtutis digestiue: aut in stomaco vel epate vel membris:⁊ hec debilitas aut est propter malam cōplexionem sine materia:aut est propter humores corruptos malos. ¶ Nota quinto ꝙ hic nō resumi est malū primo per viam signi vt patȝ.secundo per viam cause: quia cibis illis non conuersis ad membrorum substantiā ex eis generantur mali humores.

Cōmentum Galieni.

HAnc aphorismum. Gal.i isto cōmento facit duo.ꝑmo cōtinuat istum cum sequenti. Secundo verificat istū.scōa ibi.(Dic nobis). De ꝑma patȝ. De secūda dicit ꝙ hypo.inuit hic nō refici ꝑpter debilitateȝ digestiue que debilitas:aut est ex mala cōplexione sine mā:aut ꝑpter malos humores ⁊c.

¶ Aphorismus. XXXII.

PLerunq; omnes male se habentes.

Hypo.in hoc aphorismo duas intēdit cōclusiones.scōa ibi.(Et ꝺm pⁱcipia).ꝑma est.plerūq; omnes cōualescentes in pⁱcipio cōualescentie male habentes: sed multū cibo se reficientes. ⁊ qui tali cibo nō resumunᵗ in fine priuantur appetitu. probatur in istis in fine sūt cāe priuationis appetitus . igiᵗ ⁊c. assumptū patebit circa litterā. ¶ Nota igitur primo ꝙ ꝑ male habētes intelligimus conualescentes qui q̃uis vadant in sanitate.dicuntur male habentes respectu sanoꝝ. ¶ Nota secūdo ꝙ circa dicta in precedenti aphorismo. quando isti nō resumuntur ex tali cibo generantur ex cibo mali humores ꝑpter debilitatem digestiue. Cum isti mali humores coacervantur ⁊ vene ⁊ epar īplentur eis: aut destruitur attractiua mēbroruȝ aut obtunditur sensus oris stomaci.⁊ ideo sequitur tādeȝ appetitus deiectio. Ex quibus pȝ causa verificans aphorismum. ¶ Nota tertio ꝙ dicit plerūq;:naȝ aliquando rectificato regimie virtus superat malos humores ⁊ eos expellit ⁊ perseuerat bonitas appetitus.

¶ Secūdum principia quidē bene recipiētes: ⁊ nihil addentes in fine rursus abstinent secūduȝ principia quidē abstinētes fortiter:posteriꝰ ꝓ bene facientes melius cōmutant.

¶ Secūda ꝯclusio aphorismi est ista .plerunq; conualescētes in principio conualescentie multum abstinentes: ⁊ in fine bene sumentes cibum cum appetitu in fine meliꝰ digerunt cibum q̃ in principio.probatur.in talibus remota est causa prohibens cibi digestionem:ergo.assumptuȝ statim declarabitur. ¶ Nota primo .ꝙ ꝺm principia debemus intelligere principia conualescentie. ¶ Nota secundo ꝙ per fortiter abstinentes debemus intelligere illos q sunt valde ꝓstrati appetitus:⁊ cum hoc modicum cibum respectu requisiti ad resumenduȝ assumunt. ¶ Nota tertio ꝙ causa istius fortis abstinentie cum prostratione appetitus in illis in quibus redit appetitus per hꝰ abstinentiam non potest esse nisi presentia malorum humorū. Nā si esset ex sola debilitate innati caloris per hꝰ abstinentiaȝ multum non reuiuisceret appetitus. ¶ Nota quarto . ꝙ ideo appetitus redit ad hos per abstinentiaȝ:quia illi mali humores consumuntur ⁊ dissoluuntur : aut in stomaco aut in membris existentes. ¶ Ex his apparet . ꝙ quia isti mali humores prohibent debitam digestionem:ideo illis remotis:ita vt redeat appetitus melior fiet digestio :quia remota est causa impediens primo digestionem:⁊ sic patȝ veritas aphorismi:dicitur autem plerūq;.quia quando potest oppositum contingere vt si mali humores qui primo erant in stomaco mouētur ad epar:⁊ sic sensus stomaci nō remaneret obtusus immo fieret appetitus:⁊ tamen digestio precipue secunda fieret deterior ⁊ colligitur cōcordia huius secunda quarti.capitulo de regimine cōualescētiū.

¶ Cōmentum Galieni.

HOc similiter de exeūtibus. Gal. in hoc cōmento tria facit. Primo ostendit de quibus corporibus verificatur.secūdo verificat conclusiōem primaȝ.tertio secundam. ibi secūda.(Si exeuntes).ibi tertia(Abstinētes). ¶ De prima dicit ꝙ hic aphus est ēt de cōualescentibus:quia ita solent intelligere antiqui cuȝ dicunt ex egritudine. ¶ De secunda dicit ꝙ bene reficientes ⁊ non resumpti in initio:postea priuantur appetitu : quia causa que facit ꝙ non resumuntur crescit cū mali humores multiplicantur:⁊ intantum crescit vt deyciat appetitū:⁊ hoc ēt dictuȝ est supra in septimo aphorismo huius secūde pticule ibi.s.si ex egritudine exiens:vbi diciᵗ ꝙ tales indigent euacuatione : qꝛ significat eos habere malos hūores. ¶ De tertia dicit.ꝙ si in principio abstinent fortiter:⁊ postea appetunt:tunc melius cōmutāt : qꝛ natura tempore abstinentie fit occupata ad digerendū totam illaȝ mām malaȝ que fuerat causa abstinentie ⁊ supple erat causa male digerendi.

¶ Aphorismus. XXXIII.

In omni egritudine cōfortari mēte. ⁊ bene se habere ad oblationes bonū.

¶ In isto aphorismo hypo. ītēdit duas ꝯclusiones. ibi secūda. (Cōtrariū ꝟo malū) Prima est. in omni egritudine est bonū cōfortari mēte ⁊ bene se hēre ad oblatōes. ꝓbatur: q2 hoc significat bonā dispōnē cerebri ⁊ neruoꝝ ⁊ mēbroꝝ naturaliū: sicut stomaci ⁊ epatis: ergo est bonū. ꝯsequētia est nō. ⁊ assūptū declarabit̄ stati. ¶ Nota pͥmo aphorismū verificari in oī egritudine. tā māli q̄ȝ in imāli. ⁊ hoc significat semꝑ bonū vt dicit̄ in probatione. ¶ Nota secūdo ꝙ cōfortari mēte pōt dupl'r itelligi: vno mō q2 bene letet̄ ⁊ sperat de ꝓpria salute. secūdo mō ⁊ magis ad mētē Gal'. ꝯfortari mēte. i. fortes ⁊ bonas hēre mētis opatiōes. s. virtutes cerebri iterioris. ⁊ iste sensus maxime verificat̄: licȝ ēt pͥmus sit bonus. ¶ Nota tertio ꝙ ifirmū bene se hēre ad oblationes icludit duo: vnū ꝙ bene ⁊ cū appetitu recipiat. scd̄m ꝙ bene imutet cibū. ⁊ hoc mō hic itelligit̄. q2 appetere sine digestione nō est bonum signū. ¶ Nota quarto ista duo eē bōa signa: q2 significāt animaliū ⁊ nāliū ꝟtutū sanitatē vel bonitatē. sūt etiā bona ꝑ viā cause. ¶ Nā ista talia ex quo faciūt infirmū recte medico obedire ⁊ bonos humores ex cibis generare sine dubio conferunt.

¶ Contrarium ꝟo malum.

¶ Secūda cōclusio. Cōtrariū dictis est malū. s. ledi in opationibus mētis ⁊ male se hr̄e oblatōes. ꝓbat̄: q2 significat egritudinē ⁊ debilitatē mēbroꝝ animatoꝝ in q̄bus est virtus sensitiua ⁊ motiua ⁊ mēbroꝝ nāliū: ⁊ sunt illa mala. Itē ꝑ viā signi: ⁊ ꝑ viā cause: vt dicitur in opposito.

Hic solent cadere duo leuia dubia. pͥmū vtrū aphorismus sit verus. ⁊ videt̄ ꝙ nō: q2 ī morbis oīno mortalib⁹ nullū est bonū signū vt in ethica tertie speciei. ⁊ forti appoplexia. ¶ Secundo: q2 bene se hēre ad oblatōes in ydropisi ⁊ in egritudine ꝑperacuta ī qua nihil est dādū nō est bonū saltē via cause. tertio q2 spes est causa aliquādo dilatatōis sanguis extra: ⁊ sic nocet vbi timor facit ꝯtrariū iuuādo: vt in forti fluxu sanguis nariū. ¶ Ad hoc dubiū dicēdū. ꝙ illa semꝑ sunt bonū signum. Dicēdū secundo ꝙ per bene se hēre ad oblatōes intelligere possumus duo. s. ⁊ bene comedere cū appetitu ⁊ bene digerere. ⁊ per bene itelligat̄ ꝓportionate ad corpis indigentiā. q̄s enī dubitat in nimia repletione comestionē multā obeē ēt si bene digerat̄. Silr̄ ꝑ confortari mente itelligit̄ bonitas opatōis mētis aut spes nō mala aut super egrediēs rōnē. ⁊ ista nō sūt cā nocumētoꝝ dictoꝝ licȝ putē per ꝯfortari itelligi debere nō ledi in opatōibus cerebri. nā qn̄q̄ȝ timor q̄si fortissim⁹ liberat ab accidētibus fortissimis ⁊ mortiferis. Uidi enī stipēdiariū cui ex vulnere icise erāt vene timporū ⁊ nullo medicamine sanguis restringi potuit nisi cū medicus dicēdo ipȝ subito moritur icussit timorē. ¶ Secūdū dubiū q̄d est melius. an cōfortari mēte. an bene se hēre ad oblatōes: ⁊ dr̄ ꝙ quātū ad significādū de vita melius ē bene se hēre ad oblatōes q2 significat illius virtutis itegritatē ꝑ quā ꝑseuerat vita imediatius q̄ȝ ꝑ aīalem virtutē.

Cōmētum Galieni.

Cum. Gal'. in isto cōmēto fac tria. Prio ostēdit q̄d itelligēdū sit ꝑ bonum signū ⁊ nō bonū. ifert vnū correlariū. 2° ondit q̄re dicī ī oī egritudine. tertio ꝟificat aphorismū ꝑ cāȝ. ibi secūda. (Nō aūt dixit). ibi tertia. (Cum aūt). ¶ De pͥma dicit ꝙ ꝑ signū bonū nō est itelligēdū ꝙ eo apparēte sit necessaria salus ifirmi: nec ꝑ signū malū est itelligēdū ꝙ eo apparēte sit moriturus oīno: ⁊ iō q2 aliquādo duo apparēt signa quoꝝ vnū ē bonū ⁊ aliud malū ⁊ bonū superat malū: aut ecōtra. ex illo seq̄t̄ ꝙ ad recte iudicādū de morte vel salute cōparētur iuicē oēs significatōes in ꝟtute ⁊ ī numero. ⁊ si iudicamus dn̄ari signa salutis tūc signū illud idicem⁹ ⁊ ecōtra iuxta dicta ī ꝓnosticis. ¶ De secunda ꝑte dicit ꝙ h̄ dixit h̄ duo eē bona in oī egritudine. Nā quedā sūt signa que ī aliqua egritudine sūt signū bonū. ⁊ ī alia malū. ⁊ iō hypo. in libro epidimiaꝝ. bonitas spūs ē forte ⁊ bonū signū ad salutē ī oībus acutis egritudib⁹ ad declarādū ꝙ nō est ita bonū in alijs. ¶ De tertia dicit pͥmo. ꝙ cū cōfortatio mētis sit bonū ⁊ laudabile signū. iō disposuit subiūgere cāȝ. ⁊ est q2 significat sanitatē cerebri. ⁊ suorū pāniculoꝝ ⁊ nuce ⁊ diafragmatis: ⁊ oīum mēbroꝝ neruosoꝝ sign̄ando sanitatē pͥcipalis a quo oīa illa oriunt̄. sȝ bn̄ se hr̄e ad oblatōes significat sanitatē mēbroꝝ digerētium vt stomaci ⁊ epatis ⁊ alioꝝ visceꝝ que mēbra oīa cum sint sana ē magna spes salutis.

¶ Aphorismus. XXXIIII.

In morbis minus ꝑiclitant̄ egrotātes: quibuscūq̄ȝ ꝓprie nature ⁊ etatis ⁊ habitudinis ⁊ hore egritudo inest: magis q̄ȝ quibus nō propria secūdum aliquid horum inest.

¶ In isto aphorismo hypo. itendit talē ꝯclusiōē. egrotātes in q̄bus egritudo est propria etati cōplexioni aut tēpori nāli hitudini aut hore minus ꝑiclitātur q̄ȝ egrotātes ī q̄bus ē egritudo nō ꝓpria s̄m aliquod hoꝝ. Conclusio ꝓbat̄: q2 in istis est egritudo a cā debiliori depēdēs ⁊ min⁹ a ꝓprio tēperamēto euertūtur: ergo ꝯn̄tia ⁊ an̄cedēs declarabuntur in notatis. ¶ Nota pͥmo quosdā doctores hic ꝑ morbos n̄ solū itellexisse hic morbos vere sȝ morboꝝ cās. Nā min⁹ ē ꝑiculū si in estate vna vncia colere multiplicet̄ q̄ȝ si multiplicet̄ in hyeme ⁊ ecōtra de flegmate. Ego tamē puto h̄ esse falsū. nā multo plus ledere poterit vncia. i. cole ī estate q̄ȝ vncia. i. in hyeme: vt patebit ex dicēdis imo ondāȝ ꝙ sibimet cōtradicāt ī isto. ꝑ morbos ergo intelligit Hypo. aut egritudinē manifeste ledētē opatōes aut neutralitatem ⁊ nō morboꝝ causas. ¶ Secūdo nota. ꝙ morboꝝ q̄dā sunt māles quidā imāles. ita ꝙ nō sunt a sua māli causa depēdētes in cōseruari. Exēpla hui⁹ dicta sūt ī illo aphorismo. ex plenitudine quecūq̄ȝ. qui est. zz. scd̄e ꝑticule hic ꝓprie itelligatur de morbis mālibus. Nā mala cōplexio frigida est difficilior ad sanādū in hyeme nisi fuerit absq̄ȝ mā ⁊ mala ꝯplexio calida ⁊ sicca vt ethica pͥme aut secūde spēi est difficilior ad sanādū in estate. etiā si oīum aliarū ponat̄ paritas vt dixi ī illo aphorismo. Estiue quartane. intelligatis igitur de morbis materialibus fientibus in suo esse a mā depēdētibus. ¶ Tertio nota ꝙ minus ꝑiclitari in morbo pōt intelligi duobus modis. vno mō q2 minus mortis periculū incurrūt. Secūdo modo: q2 minus nociuus est morbus: esto ꝙ nullus sit mortalis: dat̄ autē min⁹ malus morbus: aut q2 min⁹ ꝑ ipȝ ledūtur opatiōes: aut q2 ab eo facilius corpus releuet̄: aut ꝓpter ambo ⁊ ecōtra dicitur totidē modis morb⁹ ꝑiculosior aut deterior: ⁊ vtroq̄ȝ mō intelligit̄ hic. ¶ Quarto nota ꝙ iō aliquis morbus dicitur ꝓprius aut nature aut hitudini. aut tēpori. aut etati: q2 in illū corpus merito alicuius istoꝝ facilius labit̄ ⁊ respectu illi⁹ cui⁹ facili⁹ labit̄ dr̄ morbus ꝓportionalis. verbi gratia ī hyeme corp⁹ labit̄ facili⁹ ad lapsū fridū q̄ȝ ī estate. Et iō lapsus ad fridū dr̄ ꝓportional' hyemi. respectu eiusdē lapsus ad estatē ꝯparati. Silr̄ in lapsū calidū facilius labitur iuuenis q̄ȝ senex. Et iō lapsus calidus dr̄ ꝓportionalis iuueni respectu senis ⁊ lapsus frigidus ꝓportionalis seni respectu iuuenis. ¶ Ex quo pȝ ꝙ nō dr̄ iō lapsus aliquis ꝓportionalis: q2 in denominatōe similis. nā neruo lapsus siccus nō est ꝓportionalis: sed hūidus cū in siccū difficili⁹ cadat q̄ȝ in humidū ⁊ tūc lapsus siccus est s̄m denomina-

tionem similis cõplexioni nerui. ¶ Ex quo apparet hic la/
psus ꝓprie nãe aut etati ⁊c. cõueniẽtius dici ꝓportionalez
ꝙ̃ silẽm. lꝫ etiã cõiter iste lapsus dicat̃ silẽs sumẽdo simile
ꝓ illo q est ꝓportionalis. ¶ Ex hoc eodẽ sequit̃ ꝙ nõ est
incõueniẽs aliquẽ lapsum merito vnius istoꝝ esse silẽm. ⁊
merito alterius cõtrariũ siue dissimilẽ. nã si soz. sit iuuenis
⁊ in hyeme lapsus ad frigidũ ẽ ꝓportionalis tẽpori: sed nõ
etati. ⁊ ita multotiẽs iueniẽs. ¶ Ex quo etiã tertio sequit̃
ꝙ aut nullus lapsus est dicẽdus absolute silẽs vel ꝓportio/
nalis nisi ille q merito illoꝝ quatuor est ꝓportionalis. vbi
grã. Si soz. colericus iuuenis in estate habitudis macilẽte
lapsus ad calidũ ẽ isti ꝓportiõalis absolute. qꝛ merito oĩuꝫ
istoꝝ. Aut 2° dicit̃ lapsus ꝓportionalis: qꝛ oĩbus ꝯpensatis
in illũ lapsum corpus faciliter labit̃. ¶ Et tunc sequit̃ 4°
nõ repugnare aliquẽ lapsum esse nec absolute ꝓportiona/
lem, nec absolute nõ ꝓportionalem. Naꝫ ita difficulter in
ipsum cadit corpus merito aliquaꝝ cõditionũ sicut facili/
ter merito aliarũ cõditionũ. ¶ Nõ 5° ꝙ ad verificationeꝫ
apho. debꝫ itelligi paritas respectu alioꝝ quãtum est possi
bile exceptis illis in qbus fit ꝯparatio. verbi grã. si cõparo
lapsum proportionalem complexioni lapsui disproportio/
nali ⁊ debeat verificari ꝙ ẽ minus periculosus itelligit̃ ꝙ
merito alioꝝ. s. temporis habitudis etatis ambo sunt eque
ꝓportionales ⁊ ꝙ in vtroqꝫ vtus ponat̃ eque fortis. ⁊ cause
alie adiuuãtes ad saluandũ eque fortes. his aũt cõditioni/
bus seruatis ꝯtinet apho. veritatẽ: sꝫ his nõ seruatis mltọ/
tiẽs falsificaret̃. oꝫ igr̃ itelligi istos lapsus fore eq̃leꝫ respcũ
ꝓprij tẽpamẽti. nã nõ est dubiũ ꝙ lapsu silẽ existẽte magno
valde ⁊ dissilẽ valde ꝑuo ꝑiculosior est silẽs. ¶ Sexto nõ
ꝙ quãdo morbus depẽdet a cã in cõseruari. oꝫ ꝙ ꝑ eius ve
ram curã remoueat̃ cã. Et ideo ille lapsus cuius cã facilius
tollit̃ alijs parib⁹ nõ est nimis malus. ille võ cuius cã diffi/
cilius remouet̃ est deterior. Naꝫ cũ alioꝝ ponit̃ paritas se
quit̃ ꝙ ꝑ istos eque ledunt̃ operatiões. ⁊ qꝛ vnus eoꝝ alio
difficilius remouet̃ ideo absolute ille q difficilius remoue
tur dicit̃ absolute deterior. ¶ Septimo nõ ꝙ si morb⁹ dis/
proportionalis dꝫ esse equalis morbo ꝓportionali. oꝫ ipm
a fortiori cã dependere. Nam qꝛ plus resistit corpus lapsui
disproportionali ꝙ̃ proportionali. ideo ad h vt equalis vi/
deatur alijs parib⁹ oꝫ ꝙ cã fortior cõcurrat in cõseruando
¶ Ex his apparet ꝙ morbo ꝓportionali ⁊ iproportionali.
existentib⁹ eqnalib⁹ loquẽdo de morbis fientib⁹ a cã corpo
rea in cõseruari. ⁊ esse dependẽtib⁹ difficili⁹ remouet̃ a cor/
pore morbus disproportionalis alijs parib⁹ ꝙ̃ ꝓportiõalis
qꝛ difficilius eius cã remouet̃ cũ sit fortior alijs parib⁹. ⁊ ꝑ
illius remotionẽ morbus remouet̃. ¶ Ex hoc seqt̃ corre/
larie ꝙ alijs parib⁹ ad sensum suppositũ ꝙ oĩs morbus ꝓ/
portionalis cõplexioni etati nãli tẽpori habitudini depen/
dens in esse a cã corporea mãli ẽ minus periculosus ꝙ̃ sibi
equalis. qꝛ alioꝝ supposita paritate difficilius põt remoue/
ri. ⁊ sic pꝫ aphorismi vlẽs verificatio cũ limitatiõe in termi/
nis vt tñ h mã clarius itelligat̃ quasi eadẽ repetẽdo ⁊ eoꝝ
numerãdo modus h itroducat̃ dubiũ. ⁊ ẽ satis subtile.

Queritur vtꝝ qlibꝫ lapsus ad silẽ sit mi/
nus malus ⁊ min⁹ ꝑiculosus ꝙ̃
lapsus ad ꝯtrariũ. Negatiue arguit̃ sic. Coleri/
co equaliter cũ flãtico febriẽte fridiora deben
tur colerico. g° lapsus eius difficili⁹ remouet̃: ⁊ ꝑ
ꝯsequẽs alijs parib⁹ ẽ difficilior ⁊ periculosior. Assumptũ
pꝫ: qꝛ plus resistit caussis ifrigidantib⁹ calor colerici eque fe
brientis ꝙ̃ calor flegmatici. g°. ¶ Secũdo sic. lapsus ad cõ/
trariũ facilius remouet̃ ꝙ̃ lapsus ad silẽ. ergo. assumptũ ꝓ/
batur. qꝛ si talis lapsus ẽ ad cõtrariũ complexioni nãli tũc
corpus magis iclinat̃ ad recedẽdũ a tali lapsu ꝙ̃ a lapsu si/
mili ꝓpter cõtrarietateꝫ cõplexionis nãlis. Si vero fuerit
cõtrarius tẽpori etiã facilius remouet̃: qꝛ tempus adiuuat
ad ipsum remouẽdũ vt vult galienus in cõmẽto. ¶ Ter/
tio sic. possibile est fortẽ nũc febrire lapsu ꝓportionali tẽpo
ri. ⁊ ipsum alias febrire equaliter lapsu disproportionali tẽ
pori in quo febriret. ⁊ tñ qñ febriret lapsu disproportionali
existẽte facilius curabit̃. g°. Assumptuꝫ pꝫ ponẽdo ꝙ sortes
febriat acuta febre. ⁊ tẽpore calido. ⁊ ꝙ ita ꝑseueret ⁊ ꝙ ali
as febriret eo icipiẽte febrire tẽpore ita calido sicut nũc ⁊
equaliter sicut nũc alijs parib⁹. sed pono ꝙ suꝑueniat tem/
pus fridum. ⁊ seqtur ꝙ qñ erit tẽpus fridum febriet lapsu
existente etiã cõtrario tẽpori. ⁊ tñ ꝓ tunc facilius curabit̃
ꝙ̃ nũc quãdo febrit lapsu existẽte silẽ. g°. ꝙ autẽ qñ tempus
erit frigidũ facilius curabit̃. hic q icipit febrire acute in tẽ/
pore calido est Gal. in cõmento istius aphorismi. ¶ Confir
matur. aliquis lapsus silẽs cum sit dissimilis alijs paribus
sit facilius curabilis. ergo sit minus periculosus. Assũptuꝫ
patꝫ ponẽdo ꝙ fe. acuta incipiat in tempore calido ⁊ ea re/
manente cõsilẽ fiat tẽpus fridum. ⁊ pꝫ ꝙ illa fe. q̃ prius ẽ la
psus silẽs tẽpori sit dissimilis ⁊ tñ alijs parib⁹ sit facilius cu
rabilis: vt dr̃ in ꝯmto. ¶ Quarto sic. flãticus extremo sue
latitudis versus fridum maius periculum icurrit ex lapsu
ad simile ꝙ̃ ex equali lapsu ad cõtrariũ vt pꝫ. ergo. ¶ Quĩ
to. quartana estiua ẽ morbus disproportionalis tẽpori ⁊ tñ
minus periculosa vt dr̃ supra. ¶ Sexto. causon ẽ periculo/
sior in corpore colerico ꝙ̃ paralisis. ⁊ tñ ẽ morbus silẽs ⁊ il/
le dissimilis. ¶ Septimo. spasmus siccus ẽ silẽs neruo. cuꝫ
neruus sit siccus. ⁊ tñ ẽ periculosior humido cũ sit dissimi/
lis h sumit̃. secũda tertij. caplõ de spasmo. ¶ Octauo. apã/
ta calida cordis alijs paribus sunt periculosiora fridis ⁊ tñ
sunt ꝓportionalia. ¶ Nono sic. homo pectoris stricti ⁊ col
li longi. ⁊ humeroꝝ eleuatoruꝫ si icurrat ptisim difficilius
ꝙ̃ oppositus ⁊ tñ est ptisis morbus sibi ꝓportionalis. assũ/
ptum ẽ hypo. in libro epidimiaꝝ. ⁊ Ga. in cõmento. ¶ De/
cimo sic. podagra vl' sciatica sinistri pedis est difficilior ꝙ̃
dextri: et tñ est illi silẽs respectu dextri. ¶ Undecimo sic.
equaliter ledunt̃ operationes inequalib⁹ lapsib⁹. ergo sunt
eque mali. ¶ Duodecimo eque faciliter labitur corp⁹ silẽ
sicut cõtrario: qꝛ eque imediat̃ vni sicut alteri. ergo ab ita
leui cã poterit labi ad silẽ sicut ad cõtrariũ. ⁊ ꝑ ꝯñs nõ erit
lapsus ad cõtrairuꝫ periculosior.

Oppositum dicit hypo. in aphorismo ⁊ Galie. in
cõmento.

In ista q̃one nõ obstante ꝙ sit multoꝝ dictoꝝ re
petitio. tñ p̃mo ponã notabilia. 2° po/
nam responsiones gentilis ⁊ Jacobi de forliuio. 3° faciam
q̃sdã rõnes cõtra eos. ⁊ dabo moduꝫ q mihi videbit̃ vior.

Quantum ad p̃mũ nõ p̃mo ꝙ duob⁹ modis põt di/
ci aliquis morb⁹ silẽs vel cõtrarius ali/
cui istoꝝ quatuor. s. etati tempori cõplexioni hitudini. vno
modo ꝭm denoĩationẽ sicut morbũ calidũ dicimus silẽm
tempori cõplexioni ⁊ etati calide ⁊ siccũ sicce. ⁊ ecõtra dici
mus cõtrariũ calidũ fride ⁊ humidum sicce. secũdo modo
dicit̃ aliquis lapsus silẽs nõ secundũ denoĩationem. sed qꝛ
in illũ corpus merito alicui⁹ istoꝝ dictoꝝ facilius labit̃. si/
cut. verbi grã. hõ cuius pectus est strictũ ⁊ collũ longũ faci
liter icurrit ptisiꝫ ⁊ tñ ptisis sumẽdo ꝓ vlcere pulmonis ꝭꝫ
denominationẽ nec ẽ silẽs nec dissimilis stricture pectoris
aut contrariũ latitudini eiusdẽ. sed tñ qꝛ talia corpora a le/
ui cã veniunt in ptisim. iõ dicim⁹ hũc morbũ illi silẽm ⁊ op/
posito modo dispositũ in contrariũ. ¶ Secũdo nota ꝙ lꝫ
morbus silr̃ hoc modo scõo dicat̃ cõiter silẽs, tamẽ melius
est ipsum ꝓportionalem appellare vt appelat Auicen. scõa
p̃mi. ⁊ aliũ appellare disproportionalẽ vel ꝯtrariũ vt hyp.
hic. ¶ Tertio nota ꝙ nõ est icõueniens vnũ morbũ alicui
istoꝝ esse ꝓportionalẽ. verbi grã. si iuuenis febrit i hyeme
fe. est ꝓportionalis etati. qꝛ etas est calida silr̃ ⁊ fe. sꝫ ꝓpor
tionalis ẽ tempori. ¶ Nõ 4° ꝙ cum dicimus aliquẽ mor/

bum esse ꝓportionalem aut absolute ītelligimus aut limitate exprimim⁹ illud cui dicim⁹ morbū ꝓportionalem. Exēplum primi. vt si dicā febrem in iuuene colerico in hyeme esse ꝓportionalem: ⁊ absolute isto modo proferam. Exemplum secūdi. vt si dicā istā febrē esse ꝓportionalem etati ⁊ cōplexioni. ⁊ dicā eā disproportionalē hyemi vel tempori. ¶ Quīto nota ꝙ ad hoc vt absolute dicat̄ morbus ꝓportionalis reqrit̄ ꝙ merito oīum taliū dispositionū iā dictaꝝ corpus in illū lapsum facilius cadat ꝙ̄ in illū q respectu sui dicit̄ īproportiōalis. Ex quo apparet: vt supra dictū est nō repugnare duos esse morbos quoꝝ neuter dato hoī est ꝓportionalis vel disproportionalis. 2° seqtur aliquē morbū dicendū eē alicui mēbro simpl'r īproportionalē: qui tñ ꝫm denoīationez est sil'is ꝯpl'oni nāli mēbri. vbi gr̄a. Spasmus siccus respectu nerui cū cōparat̄ spasmo humido dr̄ absolute disproportiōalis. ⁊ tñ est ꝫm denoīationē sil'is. Ex quo sequit̄ ꝙ ad verificandū apho. de morbo sil'i ⁊ dissil'i gn̄al'r ꝓpo ⁊ nō ꝓprio oꝫ ꝙ sumat̄ sil'e 2° mō. s. put significat idē qd̄ ꝓportionale. ¶ Nō sexto ꝙ cū cōpamus morbū ꝓportionalem ⁊ īproportionalē adīuicem oꝫ ponere ī oībus paritatem exceptis illis ī qbus fit cōparatio ⁊ necessario ꝯsequentib⁹. verbi gratia. ꝙ morbi sint pares respectu ꝓpoꝝ tēperamentoꝝ. ⁊ ꝙ v̄tutes sint pares. ⁊ ꝙ nō fortiora accidentia sint apta facere morbū ī vno ꝙ̄ in alio: ⁊ ꝙ nō sit aliud adiutorium accidentale vel aliud īpedimentū accidētale ī vno ꝙ̄ ī alio: ⁊ ꝙ sit paritas oīum nisi merito illoꝝ: in qbus fit cōparatio necessario talis dispitas sequat̄. ¶ Septimo nō. ꝙ morbū dicim⁹ alio periculosiorē aut q2 maius ex eo īcurrit periculū mortis. aut q2 morbus ē deterior alio quo duoꝝ dictoꝝ modoꝝ supra vl' ambobus aggregatis. ¶ Octauo nō ꝙ sil'itudo vel ꝓportionalitas cōplexionis etatis pōt cōsiderari duob⁹ modis. vno mō vt ē signū significās supra cāꝫ morbi. ⁊ isto mō semꝑ ista ꝓportionabilitas significat cause puitatem alioꝝ pitate supposita. 2° mō pōt cōsiderari cā morbi remotiua aut augmentatiua. ⁊ isto mō sil'itudo semꝑ est mala: q2 sil'e facit sil'e furere ⁊ est ꝯriū cōtrarij curatiuū: vt in cōmento isto Gal. ⁊ plures alias dixit.

Quantum ad 2m articulū sit ista ꝑma cōclusio. qlibet lapsus sil'is mō dicto est deterior et ꝑiculosior ꝑ viam cause ꝙ̄ lapsus cōtrarius alijs parib⁹. ꝓbatur: q2 lapsus sil'is plus disponit corp⁹ ad vlteriorē lapsuꝫ ꝙ̄ lapsus cōtrarius. sil'r minus reddit corpus ꝓnum ad reditum ad dispositionē nālem. ¶ Secūda cōclusio. qlibet lapsus ꝯtrarius ꝑ viā signi ē deterior ⁊ ꝑiculosior ꝙ̄ lapsus sil'is. ꝓbat̄ cōclusio sic. q2 qlibet talis significat se a fortiori ⁊ maiori causa depēdere alijs paribus. g̊ difficilius a corꝑe remouet̄: ⁊ itelligantur iste cōplexiones de lapsib⁹ a causa dependentibus actualiter. volunt g̊ iste cōplexiones ꝙ lapsus sil'is est peior causa. sed lapsus cōtrarius ē deterius signum. ¶ Videt̄ tñ Jacobo de forliuio nō sufficiēter rn̄suꝫ esse ad dubiū ꝑ has cōclusiones quas gentilis ītendit in solēniçatiōe pn̄tis apho. Jō ponatur. ¶ 3a ꝯclusio. si duo corpora cōsil'is nāe labant̄ vnū lapsu sil'i. ⁊ aliud ad lapsuꝫ cōtrariū ad sensum equalib⁹: deterior est lapsus cōtrarius ꝙ̄ sil'is ceteris parib⁹. ꝓbat̄ cōclusio. q2 ꝓuenit a vehemētiori causa ⁊ cum hoc magis euertit a ꝓprio ⁊ nāli tēperamēto ⁊ hanc cōclusionē vult esse ꝑ hypo. ītellectu. Ex his seqt̄ ꝙ si duo corpora cōtrariaꝝ cōplexionū labant̄ lapsu eodē ad sensum deterius labit̄ corpus cui⁹ cōplexio ꝯtrariat̄ lapsui. ¶ Quarta cōclusio. duob⁹ corꝑibus equaliter labentibus a ꝓpo tēperamento vno lapsu sil'i ⁊ reliquo lapsu cōtrario lapsibus equaliter a causa dependentibus peior est lapsus cōtrarius ꝙ̄ sil'is alijs paribus: cū sit paritas ex ꝑte lapsus lꝫ cā ē fortior ī ꝯrio. ¶ 5a ꝯclusio. aliqs morbus sil'is aliq̊ morbo ꝯrio eēt ml'to ꝑiculosior. pꝫ vbi ml'to maior eēt morb⁹ sil'is ꝙ̄ ꝯri⁹: hec cōiter ē gētilis positio ⁊ seqntiū ipꝫ.

Quantum ad tertiū articulū suppono p°ꝙ quēadmodū morbus ē deterior alio aut q2 magis ledit operatiōes alijs paribus. aut q2 difficilius a corꝑe remouetur. ita accidentia morbum sequentia. iō sunt deteriora aut quia magis sunt p̄ter naturaꝫ: aut sunt diutius ꝑmanentia: ⁊ difficilius remouenda. suppositio pꝫ ꝑ sil'itudinem. ¶ Secundo suppono ꝙ morbus sil'is equalis ī gradu cum cōtrario ītelligatur morbus equaliter ledens operationes. patet ex suo modo ꝓbandi cōclusionem ꝑmam. ¶ Tertio suppono ꝙ accidentia ꝓp̄a remouentur remoto morbo. ⁊ nō aliter. patet. quia accidentia sequūtur morbum sicut vmbra corpus. ¶ Quarto suppono ꝙ ita vnus morbus est alio deterior causa sicut est seuorū accn̄tiū causatiuus. pꝫ. q2 morbus non videtur esse causa in nobis nisi accidentium. ¶ Quinto suppono ꝙ morbus sil'is pendēs a causa corporea facilius remouetur ꝙ̄ morbus cōtrarius sibi equalis. ¶ Ex his arguo cōtra cōclusionem primam. quilibet morbus sil'is a causa corporea dependens est facilius curabilis ꝙ̄ morbus ꝯtrarius vt vult illoꝝ quarta cōclusio. alijs paribus ⁊ suppositio quinta. ergo minus malorum accidentium est causatiuus ꝙ̄ cōtrarius. ꝓbatur cōsequentia. q2 si morbi sunt equales in gradu tūc eque p̄ternaturalia accidētia causant vt dicit scd̄a suppositio. ⁊ q2 morbus similis a causa corꝑea dependens facili⁹ remouetur: sequitur ꝙ accidentia ipsum sequētia facilius remouētur: ex tertia suppōne. ⁊ q2 illa accidentia equaliter a naturalibus distantia facilius remouētur: illa. s. que sunt morbi similis: seqtur ꝙ sunt minus mala ex suppōne ꝑma. ⁊ q2 morbus q minus maloꝝ accidentium ⁊ nō peioꝝ est causatiuus: ē minus mala causa: vt dicit quarta suppō: sequitur ꝙ morbus similis a causa dependens est minus mala causa. nam qñ magis periclitatur ꝓpter morbum: morbus est causa deterioris effectus: sed minus periclitatur ex morbo simili cuꝫ circunstantijs dictis. ergo minus mala causa. ⁊ sic ꝑma cōclusio illoꝝ est falsa. ¶ Cōtra secundam cōclusionem illorū arguitur: ⁊ supponitur ꝑmo ꝙ morbus nō tm̄ significat causam suam. sed etiā effectus ⁊ seipsum ꝫm plures rōnes. pꝫ suppō ex his que dicuntur super illo aphorismo. iz. ꝑme particule. paroxismos ⁊ cōsistentias. 2a suppō. ꝙ si sint duo signa habentia multa significata vnū dicitur alio deterius q2 deteriorem significat dispōnem ꝙ̄ aliud nō obstante ꝙ aliquaꝫ significaret minus malā. ista pꝫ. q2 ab habitu sumēda est denominatio. tunc arguitur sic. morbus similis significat suam periculositatem ⁊ accidentia q̊rum est causatiuus: ⁊ illa sunt deteriora iuxta positionē: cum morbus similis est deterius signum iuxta eos. nō g̊ videbitur ꝑma cōclusio stare cū 2a. sed ꝑ itentiōe tertie cōclusiōis suppono iuxta ea que a gentili sunt cōcedenda ⁊ suis sequacibus ꝙ cuilibet corpori quantūcūqꝫ flegmatico lapsus ad calidum est absolute sil'is respectu lapsus ad frigiduꝫ pꝫ iuxta eos. q2 oē corp⁹ viuēs ē a ꝑdn̄io cal'ꝫ. Et iō facil'r labit̄ ad calidū. Et iō ille lapsus ē eis sil'is. ¶ 2° suppono ꝙ lapsus ꝯrios in corꝑibus sil'is naturalis cōplexionis oio eq̄lis ad sensum itelligimus lapsus a tēperamento eque distantes gradualiter. Or ista suppositio sit de mēte eoꝝ ꝓbo: q2 vel itelliguntur lapsus equales quo ad sensum modo dicto: vel q2 nobis vtrūqꝫ tangentibus similis fiet sensatio. vel 3° q2 per sensum lapsus īdicarentur equales respectu ꝓprij temperamenti. nō enī videntur alij modi qbus lapsus dicantur ad sensum equales. nō potest dici tertium. quia tunc lapsibus cōtrario ⁊ simul existentibus equalibus quo ad sensuꝫ nō opꝫ ꝙ illud qd̄ labitur lapsu cōtrario magis a ꝓprio tēperamento euertatur vt ipsi dicunt. īmo equaliter. nec pōt 2m quia lapsibus existentibus diuersis vel in eadem similj complexione naturali nō fieret postea similis sensatio vt pꝫ. nam si duoꝝ equaliter colericoruꝫ vnum calefiat ⁊ reli

quum frigefiat nõ similis fiet eorũ sensatio. ergo restat ꝙ primo modo ĩtelligãtur apud eos lapsus ad sensum equales. ⁊ sic pꝫ hec suppositio.

His habitis capio duo corꝑa frida. ⁊ sint dĩo siľia a. ⁊. b. ⁊ labat̃. a. ꝑternaturaliter ad calidũ supra tẽperamentũ ꝑ vnũ gradũ anteq̃. b. ĩcipiat labi ad fridum ⁊ sumus nũc in hoc ĩstanti in quo. a. est lapsuꝫ ꝑ vnũ gradũ supra temperamentũ ⁊ cõtinuet̃ lapsus in. a. supra illũ gradũ ⁊. b. nũc p̃mo ĩcipiat labi eque velociter versus frigidũ. sicut a. cõtinuat suũ lapsum versus calidũ. ⁊ sequit̃ p̃mo ꝙ ista duo sunt cõsimilis naturalis ꝯplexionis ⁊ cõtinue post equaliter labent̃. quo ad sensum. ꝓbat̃: qꝛ cõtinue post hoc. ħ eque gradualiter distabunt a tẽperamento. ⁊ tñ cõtinue post ꝑ magnũ tẽpus a. deterius labet̃ q̃. b. nam. a. multo magis distabit a ꝓprio tẽperamento q̃. b. cũ nũc distet ꝑ duos gradus ⁊. b. ꝑ nullũ. imo ꝑ ĩfinitũ modicum imediate post hoc distabit. b. a ꝓprio tẽperamẽto ⁊ a. plusq̃ per duos gradus. g̊ ĩmediate post hoc deterius labetur. a. q̃. b. ⁊ cõtinue post hoc equaliter quo ad sensuꝫ labẽtur. Et vltra arguit̃. a. labet̃ ad calidũ. ⁊. b. ad frigidũ. ergo a. labet̃ ad simile. ⁊. b. ad ꝯtrariũ. ꝯsequẽtia tenet ex suppositione p̃ma. ¶ Quartã ꝯclusionẽ puto esse verã cũ limitatione. tamẽ in lapsibus a causa corporea dependẽtib⁹ alijs paribus. Itẽ quintã puto esse verã ꝯtra dictas ꝯclusiones etiã plures cadunt instantie etiã dicende.

Soluendo igitur ad dubiũ suppositis his que in p̃mo articulo dicũt̃. ¶ Suppono. 2. ꝙ ħ loquimur de morbis materialibus a causa corporea depẽdẽtibus. patet hoc ex notatis circa apho. ¶ Tertio suppono ꝙ taliũ morboꝝ ille difficilius remouet̃ cuius causa est fortior alijs paribus. Ex his pono hãc respõsiuã ꝯclusionẽ. q̇libet lapsus ad siľe complexionis naturalis etatis temporis ⁊ habitudis naturalis. alioꝝ supposita paritate est minus malus per viam signi ⁊ viam cause q̃ lapsus ꝯtrarius. ¶ Conclusio ꝓbatur. p̃mo sic. ipse equaliter ledit operationes. ⁊ minus est permansiuus: ergo absolute est minus malus ⁊ minus lesiuus. ꝯsequẽtia pꝫ. ex dictis. ⁊ siľr assumptũ cuꝫ causa eius facilius remoueat̃. qꝛ est minor. ⁊ vltra: ergo est minus malũ signum. ¶ Secũda conclusio. morbus similis dispositioni preter naturã: ⁊ equalis cõtrarie nõ oꝫ ꝙ sit minus malus. ꝓbat̃ de vlcere in hydropico. ⁊ fe. pestilẽtiali in corpore pleno malis humoribus. ¶ Tertia ꝯclusio morbi ĩmateriales similes nõ oꝫ ꝙ sint minus mali pꝫ de ethica ⁊ colerico in estate ⁊ ptisi ĩ corpore cui⁹ humeri sunt lati ⁊ pectus strictũ ⁊ collum longum.

His habitis respondeo ad argumẽta ante opposita. ¶ Ad primũ negatur cõsequentia licꝫ añs sit dubium. nã nõ solũ per alterantia remouet̃ talis fe. imo ꝑ causam euacuatiuaꝫ colerico ⁊ flãtico eque febrientibus. fortior est cã in flegmatico. ⁊ difficilius remouetur. ¶ Ad scõm negatur assumptuꝫ ꝓpter cause fortitudinem. ¶ Ad tertiũ dr̃ ꝙ cõclusiones oẽs sunt ĩtelligende cuꝫ morbus ẽ similis illis dictis quãdo fit a p̃ncipio. ¶ Ad quartũ dicit̃ ꝙ in illo casu cetera nõ sunt paria. ¶ Ad quintum dicit̃ ꝙ quartana estiua est morbus magis ꝓportiõalis tempori estiuo q̃ autũnalis vel hyemalis. lꝫ sepius incipiat in autũno. ¶ Ad sextũ dr̃ ꝙ nõ sũt pares morbi, sꝫ posita paritate. negat̃ assumptũ. ¶ Ad septimũ dr̃ ꝙ spasm⁹ siccus nõ est morbus materialis fiens. dicit̃ etiã ꝙ est ĩproportionalis. ¶ Ad octauũ dr̃ ꝙ apostemata calida nõ sunt cũ paribus accidentib⁹ ꝓpter dolorẽ fortiorẽ queꝫ faciũt. ¶ Ad nonuꝫ pꝫ p̊ vlcus in pulmone ⁊ vulnus nõ esse morbum fientem. sed factũ. 2° est ibi disparitas ex ꝑte dispõnis secũ cõiuncte ꝓhibentis sanitatẽ. ¶ Ad decimũ eodẽ modo vel posset dici negãdo assumptuꝫ nisi sit paritas. ¶ Ad vndecimũ dicit̃ negando ar^m vt pꝫ in p̃mo articulo. ¶ Ad duodecimuꝫ negat̃ assumptũ nec valet ar^m eque ĩmediate vni lapsui sicut alteri. ergo eque faciliter ad vnum sicut ad alium ducit̃.

¶ Cõmentum Galieni.

NAtura mľtis modis dicit̃. Istud cõmentũ diuidit̃ in duas ꝑtes. p̃mo ponitur cõmentũ gal. secũdo additio Cõstantini. ibi 2ª (Uel ita q circa) Prima in duas. p̃mo exponitur hoc vocabulũ nã. ⁊ ponit̃ expositio: ⁊ sñia apho risami secũdo ponunt̃ ⁊ soluunt̃ q̃daꝫ ĩstantie. ibi 2ª (Dyoclius.) ¶ De p̃ma dicit ꝙ ꝑ nãm Hypo. ĩtelligit cõplexionẽ nãlẽ ⁊ tunc sententia aphorismi est ꝙ morbi q sunt ꝓprij cõplexioni naturali. tẽpori etati ⁊ habitudini minus molestãt q̃ morbi q nõ sunt ꝓprij. ⁊ cõtrarij ꝯtrario mõ se habent. s. qꝛ sunt magis molesti. ⁊ tu hoc cõsidera ꝙ in plurib⁹ cõmẽtis ħ ĩueniunt̃ diuerse additiones ante illã ꝑteꝫ dyoclius q̃ nõ sunt de substãtia cõmenti. DYOCLIVS. In hac ꝑte adducit ⁊ soluit quasdã ĩstãtias. ⁊ diuidit̃ in tres sꝫ ꝙ tres sunt ĩstantie. ibi 2ª (Quod autẽ) ibi 3ª (Quod testat̃ Hyp.) ¶ De p̃ma dicit ꝙ dyoclius q fecit libꝝ de ebdomadis arguit cõtra hunc aphorismũ dicens ꝙ siľe additũ siľi facit ipsuꝫ furere ⁊ augeri. sed ꝯtrariũ morbi ẽ eius curamẽtũ. i. cã curatiua cũ oĩs cura fiat ꝑ ꝯtrariũ: ⁊ sic voluit ꝙ morbi ꝯtrarij tꝑe facilius curant̃ vt fe. acuta in hyeme. ¶ Dicit secundo quo ad eandẽ ꝑtem ꝙ ille nõ recordat̃ ꝙ fe. acuta nõ fit nisi ex acuta mã talis aũt acuta mã nõ posset mouere nãꝫ corporis ante ĩfirmitatẽ. nec nã corporis potuit resistere. multo minus virtus debilis in ĩfirmitate potuit resistere. Et iõ morbus merito fortitudinis sue cãe erit ꝑiculosior quãdo erit contrarius. Et hoc etiam pꝫ exꝑimẽto. nam si sint due fe. eque acute. vna estiualis ⁊ alia hyemalis tũc ĩueniretur hyemalis periculosior. sed bene concedo ꝙ si fe. ĩcipiat in tempore calido. deĩde subito permutet̃ ad frigidum ꝙ illa facilius curabit̃. qꝛ vtrũq̃ tẽpus arguit facilitatẽ sue curationis. p̃mũ. qꝛ arguit a leui causa ipsum ꝓcessisse. 2^m quia ẽ tempus morbo ꝯtrariũ. ideo adiuuat ad curã. ⁊ hoc modo verificat̃ dictũ dyocli ꝙ egritudo in tempore cõtrario facilius curat̃. sed hoc nõ est cõtra aphorismũ. ¶ Ex hoc nõ cõcedendũ esse aliquẽ morbũ in tẽpore disproportiõali eẽ minus periculosum per modus ĩcipiẽs in tẽpore disproportionali ⁊ q in eodẽ ꝑuenit ad equalitatẽ cũ morbo ꝓportionali ille est periculosior. QVOD AVTEM. Põit hic secũdam ĩstantiã ⁊ soluit dicens. ꝙ illud q̃d dr̃ de senibus ⁊ decrepitis ꝙ brãci: ⁊ corriçe in valde senib⁹ nõ maturant̃ nõ est ꝯriũ illi q̃d ħ dr̃ ⁊ rõ est nã ille morb⁹ nõ ẽ periculosus ⁊ cuꝫ fit de materia ĩmatura ⁊ indigesta que morbos nõ facit ita periculosos. sicut colera que generat̃ per nimiam ⁊ superfluã decoctionem. Et ideo in illis senibus hic morb⁹ si nõ maturet̃. tñ est periculosior q̃ si esset morbus ex materia acutissima. 2° potest. qꝛ dicitur in valde senibus in q̇bus virtus est valde defecta in q̇bus vterq̃ morbus ẽ periculosior q̃ in virtute forti. ⁊ hec solutio stat super hoc qꝛ nõ sunt cetera paria si cõparetur iste morbus in ista etate contingens ad similẽ morbũ contingenteꝫ in iuuentute. QVOD TESTATVR. Ponit tertiã ĩstantiã di. ꝙ dcm̃ Hyp. in 3ª particula epidimiaꝝ vbi dixit ꝙ plurimi illoꝝ quorum natura ꝓpinqua fuerit ptisi sunt mortui ex ptisi nõ est cõtrarium huic apho. ⁊ ratio qꝛ ibi Hypo. ꝑ naturam ĩtellexit compositionem que plerũq̃ vocatur natura. sed hic loquitur de morbis ꝓportiõatis cõplexioni: ⁊ nõ cõpositioni. ⁊ solutio etiam potest dari. vt qꝛ nõ sunt cetera paria cum merito istius cõpositionis multum ĩpeditur virtus q̃d nõ est in his que opposito modo sunt dispositi. Et iõ multi errauerũt in sententia huius aphorismi dicẽtes morbum conuenientem nature infirmi. qui est contrarius sue complexioni qui multum a mente Hypocratis recedunt.

MVLTI ENIM. Ponit falsam expositionē ⁊ patet. Uel ita qui. Extra naturaꝫ. hec est additio constantini. ⁊ pꝫ ꝙ ⁊ quid dicat. Apho. XXXV.

In omnibus morbis ea que circa vmbilicum ⁊ pectinem sunt spissitudineꝫ habere melius est.

¶ In isto apho. Hypo. intēdit tres ꝯclusiones. ⁊ secundū hoc diuidit̄ in tres partes. ibi 2ª (Minus vero) ibi 3ª (Fallaces) Cōclusio prima est ista. In omnibus morbis bonum est habere partes que sunt circa vmbilicū ⁊ pectinem spissas. ꝓbat̄. q2 ex hoc significat̄ bonitas digestionis in stomacho ⁊ epate. ideo ⁊c̄. cōclusio clara. ⁊ assumptū statim declarabit̄. ¶ Primo nota circa hanc cōclusioneꝫ ꝑ ea que sunt circa vmbilicū ⁊ pectinem debemꝰ itelligere mirach ventris ⁊ est panniculus cōpositus ex multis ꝑtibꝰ vt dicam īfra. dyafragma tegens nālia mēbra. Est autē mirach cōpositus ex cute primo. 2° ex pinguedīe q̄ sub cute inuenitur. 3° ex musculis longitudinalibus duobꝰ ⁊ trāsuersalibus quatuor ⁊ latitudīalibus duobꝰ. 4° ex pāniculo duro ⁊ subtili q dicit̄ syphac. ¶ Nō scdo ꝙ hic mirach ymaginatur cōiter continens tres partes. vna est superior vicina costis mendosis. 2° est media que vocat̄ sumen. aut ꝑs vmbilicalis. 3ª iferior que vocat̄ pectinalis. vt ergo totū cōprehenderet hypo. dixit que circa vmbilicū ⁊c̄. ¶ Nota 3° ꝙ spissitudo ⁊ tenuitas habēt latitudinē in tali mirach. naꝫ quedam est multū subtilis: ⁊ quidaꝫ multū grossus. quidā medio modo se habēs: ⁊ nō dubitat̄ ꝙ medius est melior: sed ī recessu a medio minus est malū accedere versus grossius q̄ꝫ versus subtilius: ⁊ hoc voluit hypo. ¶ Nota 4° ꝙ hoc ē melius per viā signi. ⁊ etiam per viā cause. primo significat virtutē digestiuā ⁊ attractiuā illoꝝ locorū esse forteꝫ. 2° q2 reuerberando calorem nālēꝫ est causa bone digestionis in epate ⁊ stomacho vt colligitur in cōmento est causa bona ¶ Nota 5° ꝙ hec spissitudo mirach quādoqꝫ est per p̄sentiam multe pinguedīs ⁊ modice carnis. quandoqꝫ vero per presentiā carnis ⁊ pinguedīs simul. p̄ma sequit̄ dominium complexionis flegmatice. s. frigide ⁊ humide. 2ª sequit̄ cōplexionis sanguinee dominiū. silr̄ si subtilitas eius quādoqꝫ est ꝑpter tenuitatē tā spermaticoꝝ mēbroꝝ q̄ꝫ carnisformium. ⁊ ista cōiter seqtur cōplexionē fridam ⁊ siccā: quandoqꝫ vero est ꝑpter carentiam pinguedīs ⁊ multe carnis. ⁊ ista est ꝑpter cōplexionē colericā. maxie igitur verificatur apho. de spissitudīe 2° modo dicta cū abundantia carnis: ⁊ sequens maxime verificat̄ de illa que est cū tenuitate carniformiuꝫ ⁊ spermaticoꝝ: ⁊ hoc modo ītelligendo pꝫ veritas aphorismi. nam talis nō nimiū īfrigidat stomachum ⁊ epar frigiditate pinguedīs ⁊ cuꝫ hoc calorē cōfortat reuerberando vt oꝫ iuxta ea que dicunt̄ p̄ma p̄mi in capitulo de generatione humorum.

¶ Nimis vero tenue ⁊ tabefactum malum.

¶ Secūda conclusio. venter nimis tenuis ⁊ tabefactus est malus. cōclusio ꝓbatur. q2 ille significat maliciā digestiōis in stomacho ⁊ epate. igitur est malus. ꝯsequentia clara est. ⁊ assumptū pꝫ ex dictis in precedente cōclusione. ¶ Prio nota ꝙ ventrem. s. mirach esse tenuē cōuenit duobus modis. vno modo naturaliter. alio modo preter nām: ⁊ vtrūqꝫ voluit hypo. tangere. p̄mū cum dixit tenuē. 2ᵐ cū dixit tabefactum. ergo pꝫ ꝙ h̄ sumpsit īproprie ꝓ extenuato p̄ternaturaliter. ¶ Scdo nō hanc tenuitateꝫ malā eē ꝑ viā cāe ⁊ per viā signi modo supradicto.

¶ Fallax. n. huiusmodi ad īferiores purgatōes.

¶ Tertia cōclusio. habentes ventrē nimis tenueꝫ difficulter tolerant medicinas solutiuas ventris. cōclusio ꝓbat̄. in istis musculi ventris ⁊ ītestina sunt debiles. ergo isti nō bene tolerant farmaca ventris solutiua. cōsequentia nō. ⁊ assumptū. ꝑpter tenuitatē. Naꝫ necessario talem tenuitateꝫ sequit̄ debilitas ex resolutione. vbi nō ꝙ farmacū ventris solutiuū cōiter est calidū dissolutiuuꝫ: ⁊ ideo venter ⁊ intestina cū sint tenuia resolutionē eius difficulter tolerant. 2° tale farmacū mām quaꝫ debet educere mouet ad ventrē: ⁊ ibi oꝫ ꝙ virtus expulsiua intestinoꝝ ⁊ musculoꝝ ventris expellat̄ vt supra dictū est. cuꝫ igit̄ istoꝝ virtus est debilis nō potens expellere tales humores diu manent ⁊ plurima nocumenta causant. Et ideo tales q h̄ loca habent debilia hac duplici causa sunt inepti ad farmaca vētris solutiua sumenda. similis autem sententia huic totali apho. colligitur quarta tertij. capitulo de hydrope ⁊ est vtilis vt pꝫ.

¶ Commentum. Galieni.

Totum ventrem. Gal. in isto cōmento qnqꝫ facit. primo ostendendo qualiter oꝫ esse ventrē in morbis ponit sententiā prime ꝯclusionis aphorismi. 2° verificat secūdaꝫ per causam. 3° verificat tertiaꝫ. 4° mouet ⁊ soluit vnū dubium. 5° declarat partē. ibi 2ª (Tabefacti) ibi 3ª (Quibus īferiorē.) ibi 4ª (Sed querēdum.) ibi 5ª (Pectinem.) ¶ De prima dicit ꝙ in oībus q̄ sunt preter naturaꝫ idest morbis. oꝫ ventrem totū esse salubrem. vt dicit hypo. in ꝓnosticis. ꝙ loca sub ypocūdrio non oꝫ esse dolorosa: sed mollia equalia ⁊ tenera. hic aūt venter quandoqꝫ est grossus quandoqꝫ tenuis. sed tamen grossus est melior ⁊ itelligit̄ vt in cōclusione p̄ma limitaui. ¶ De scda parte dicit ꝙ nimis tenues ⁊ tabefacti sunt mali. q2 significant malā fieri digestioneꝫ in epate ⁊ stomacho ꝑpter nuditatē pinguedinis illorum locoꝝ que oꝫ esse pinguia vt reflectatur ab eis calor ad mēbra nutritiua. sed quādo loca sunt nuda ⁊ īfrigidat̄ faciliter stomachus ⁊ epar ⁊ coruꝫ digestio īpeditur: ⁊ sic per cōtrariū cōclusio p̄ma verificat̄. ¶ De tertia parte dicit ꝙ isti ventres tabefacti difficulter tolerant purgationē īferiorē supple cū farmaco: ⁊ ratio est q2 ista loca sub pectore in farmaco esse fortia: vt sint adiuuantia ad purgationē. Naꝫ quando nō adiuuant multa sequuntur nocumenta vt supra in probatiōe tertie cōclusionis dixi. ¶ De quarta ꝑte querit quare nō dixit ꝙ isti sunt inepti ad vomitū per farmacū: q vomitus est ita periculosus sicut secessus: ⁊ respondet ꝙ in oībus nāliter dispositis secessus est facilior. ⁊ vomitus difficilior. Et ideo cum farmacū subductiuum sit cauendū in tenui ventre multo magis laboriosus vomitus erit cauendus. ¶ De parte quīta dicit ꝙ per pectinem debemus intelligere illaꝫ partē ventris que est inter virilia ⁊ vuluas idest partem ventris illius vicinaꝫ: ita vt hoc modo venter īferior diuiditur in tria. s. sub ypocundria. i. ꝑtē sub costis: ⁊ circa vmbilicū. i. partē mediam: ⁊ pectinem. Apho. XXXVI.

Sana habentes corpora farmacijs purgati exoluuntur.

¶ In h̄ apho. hyp. ponit duas ꝯclusiones. Secunda ibi. (Celerius vero.) Prima ē ista. homines habentes sana corpora purgati farmacijs debilitātur multū. probatur cōclusio. q2 in illis multum euacuatur de humoribus bonis: ⁊ multa fit spūum resolutio. igitur ipsi multū debilitantur. ꝯña nota: ⁊ assumptū statiꝫ declarabitur. ¶ Nota igitur primo ꝙ sanoruꝫ quidaꝫ sunt inculpate sani: in q̄bus nulla est preternaturalis dispositio. quidaꝫ culpate: in quibus etiaꝫ mali humores abundant. licet corpus ab illis nō reddatur egrum. hunc igitur aphorismū de inculpatis sanis ītelligamus. ¶ Secundo nota ꝙ hic per farmacū intelligimus medicinam euacuantē exoluendo. ¶ Tertio nota ꝙ hec talis medicina agitat humorē ⁊ euacuat ⁊ exagitat spiritus ⁊ malam qualitateꝫ īprimit in mēbris. Et ideo q2 in sanis modo dicto nō sunt humores pec-

rantes talis medicina euacuat tantuꝫ bonos. ⁊ q꞉ euacua/
tioni bonoꝝ humoruꝫ. virtus resistit ideo multo magis oꝫ
illos agitari ⁊ plus virtutem debilitari per sui istrumenti. s.
spiritus resolutionē. Itē q꞉ diu medicina ꝑmanet in stoma
cho coꝝ anteq̃ humores ad ipsam trahantur q sunt causa
quare ipsa a corpore cito educat̄: cōuenit ꝙ talis medicina
i ipsa amplius inducit suam malā qualitatē. Ex quibus pꝫ
causa apho. verificās. s. ꝙ isti a farmaco debilitant̄ tribus
de causis. vna est euacuatio bonorum humorum. secunda
est resolutio multa spirituum. tertia est alteratio mēbrorū
a mala qualitate.

¶ Celerius vero malo cibo vtentes.

¶ Secunda cōclusio apho. homines vtentes malo cibo ce/
lerius debilitantur cū purgantur farmaco q̃ sani. cōclusio
ꝓbatur quia virtus talium est debilis ⁊ humores boni sūt
pauci. igitur per spirituū resolutioneꝫ ⁊ humoris boni eua/
cuationem magis debilitantur. ꝯsequentia tenet: ⁊ assum/
ptum declarabit̄ statim. ¶ Nota ꝑmo ꝙ homines vtētes
malo cibo possunt itelligi dupliciter vel quia malū cibum
exteriorem assumunt vt fungos erucā ⁊ similia. vel q꞉ ha/
bent sanguineꝫ malū q cibus est magis ꝓpinquus. ⁊ apho.
vtroq̧ modo verificari potest. ¶ Nota scdo ꝙ talium ma
lo cibo vtentium quidam habent plurimos malos humo/
res per totum dispersos. quidā licet habeant plurimos hu
mores malos: tamen ipsos nō habent per totum dispersos
neq̧ coꝝ malitia toti cōmunicatur. exemplum primi: vt le
prosi cacochimi cathetici ⁊ similes. exempluꝫ secundi. vt
habentes flegmata in stomaco vel pectore cum alioꝝ sani/
tate. ꝯclusio ergo apho. de primis verificatur. ¶ Nota ter
tio. ꝙ in talibus ꝑmo humor bonus paucus est. Et ideo ex
eius euacuatione sequitur celerior debilitas. Secūdo ma/
li humores istoꝝ cum agitantur plurimū ad cor effumant
3°. q꞉ eoꝝ virtus est debilis: faciliter pōt farmacū iprimere
Quarto spiritus habent non multum bonos ideo ex illoꝝ
dissolutione fortius debilitantur. pꝫ igitur causa verificās
aphorismum. Cōmentum. Galieni.

Ex his verbis. In isto cōmēto Galie/
nus tria facit. ꝑmo cō/
clusionem primam verificat. scdo secundam. 3°
illud verbum. malo cibo vtentes. exponit. ibi 2ª
(Malo vero) ibi 3ª (Quod cibo.) De prima di
cit ꝙ ex his verbis comprehendimus ꝙ habētes sana cor/
pora per farmaca nō proprie purgantur. cuꝫ purgatio pro/
prie dicatur de eductione humoris peccantis in quali. ⁊ in
talibus isti humores nō sunt sed isti sani per ea farmaca cō
sumuntur. q꞉ euacuatur humiditas substantialis eorum: ⁊
virtus debilitatur: ⁊ sic verificatur conclusio ꝑma. ¶ De
secunda dicit ꝙ vtentes malo cibo habent corpora plena
malis humoribus se inter membra occultantibus. Et ideo
quando isti humores per farmacum agitantur necesse est
vt eorum malicia detegatur: ⁊ sic debilitātur. ¶ De tertia
dicit ꝙ per cibum possumus intelligere aut exterioreꝫ aut
interioreꝫ quem epar mittit alys membris qui est sanguis
⁊ nō est dubium malum sanguinē cuꝫ agitatione generare
malū morbū: ⁊ sic v̄tus debilitat̄. Apho. XXXVII.

Sana habentes corpora farmacijs vti
difficile est.

¶ Apho. cōclusio hec est. corpora sana inculpa/
te nō debēt vti farmacijs. ꝓbatur. q꞉ talis vsus
est eis difficilis ⁊ inutilis, ergo. consequentia nota. ⁊ assum/
ptum ponitur in littera: ⁊ causa statim declarata est. ⁊ sentē
tia huic etiam similis prime conclusioni precedentis poni/
tur. quarta ꝑmi. caplo. 4°. ¶ Nota tamē circa hunc apho.
ꝙ intelligitur de sanis inculpate. ¶ Nō 2° ꝙ vsum farma/
corum esse difficilem istis possumus dupliciter intelligere

aut q꞉ ex vsu tali ledant̄: ⁊ hoc fuit dcm̄ in p̄cedēti apho. vl̄
quia in ipso actu euacuationis sequantur accidentia mala
verbi grā. quia sequitur aut vertigo aut sincopis. aut tortio
magna in ventre: ⁊ hoc 2° modo intelligit Gal. cuius causaꝫ
assignabo in cōmento. ¶ Nō 3° ꝙ farmaca euacuatiua ha/
bent proprietatem respicienteꝫ determinatū humorem. ⁊
merito illius illuꝫ trahunt sicut magnes ferrum. ⁊ dicunt
doctores conuenientiā in proprietatibus humoris ⁊ medi/
cine: quaꝝ vna est ad patiendū: ⁊ reliqua ad agenduꝫ: fun/
dari super aliqua occulta ꝓprietate aut sil'itudine. Et ideo
dicit̄ medicina similis humori: quem attrahit: lꝫ in virtute
ꝑmaꝝ qualitatū manifestaꝝ multotiens ꝯtrarient̄. q꞉ me
dicina est calida vt colloquintida. ⁊ humor euacuandus fri
gidus vt flegma. ¶ Aly dicunt ꝙ h̄ ꝓprietas humoꝝ siue
ꝓportionabilitas ad patiendum talē motū ⁊ medicine ad
agendū sine alia occulta sil'itudine: dr̄ sil'itudo a Gal. ⁊ hoc
modo intelligendo pꝫ ꝙ farmacū solutiuū attrahit humo
rem sibi sil'em. ⁊ sniā sil'is huic ⁊ ꝑme ꝯclusioni p̄cedēti po/
nitur 2ª ꝑmi. capitulo 4°. ¶ Cōmentuꝫ Galieni.

Superiori aphorismo. Galie. in
isto com
mento ꝑmo cōtinuat hunc apho. cū precedenti.
2° numerat accidentia difficilia que sequuntur
vsuꝫ medicine in sanis. 3° dat istoꝝ causaꝫ. ibi 2ª
(Multi. n.) ibi 3ª (Quia laxatiua.) De pte ꝑma dicit ꝙ in
precedenti apho ostendit hypo. qd accidat sanis ex vsu far
macoꝝ. Nā dissoluunt̄ ⁊ nō purgāt̄. De 2ª pte dicit ꝙ mul
ti sani sumpto farmaco icurrunt vertiginē: multi vero strā
guriam ventris. i. dolorē cū magna angustia ⁊ difficultate
expellendi nociua. ⁊ ideo dissoluunt̄ ⁊ debilitant̄. ¶ De 3ª
pte dicit ꝙ medicina est attractiua humoris sibi sil'is. i. cuꝫ
quo cōuenit in ꝓprietate attrahēdi. ⁊ ille vt attrahat̄ ⁊ cuꝫ
talē humorē nō iuenit. verbi grā. Colerā rubeā aut flegma
aut melācoliā aut aquā. tunc vertit se ad sanguinē ⁊ carneꝫ
sibi sil'em ⁊ trahit inde cū magna ifirmi angustia. vnde va/
poribus multis cerebrū petētib' ex forti agitatione fit ver/
tigo: in ventre fiunt dolores cū magna violētia iferat̄ inte/
stinis ⁊ vētri a farmaco. ¶ Circa istud ꝯmentū cadūt aliq̄
difficultates. ꝑma. quō medicia attrahit humorē sibi sil'em
¶ 2ª quō nō iueniens ipm ꝯuertit se ad sanguinē ⁊ carneꝫ.
¶ 3ª quō caro ⁊ sanguis dicāt̄ sil'es farmaco. ¶ 4ª quō tra
hit carnē. ¶ Primū solutū ē in notatis apho. ¶ Propter
2m nō ꝙ medicine fortes solutiue vltra ꝓprietateꝫ quā hn̄t
ad humorē trahendū sunt ēt alteratiue mala alteratiōe: sꝫ
h̄ nō faciūt nisi in tpe. Cū igit̄ iueniunt humorē quem hn̄t
vtiliter attrahere illū attrahūt. ⁊ ille humor medicie ꝓmi/
xtus facit eā citi' egredi. q꞉ sil' cū humore egredit̄: ⁊ sic mo/
dico tpe remanet i corpe ⁊ alterat mēbra notabiliter ⁊ san/
guinē. Et iō dr̄ cōuerti ad ea lꝫ agat. ⁊ ageret etiā exn̄tibus
humorib' sil'ib'. sed citius pellit̄ q̃ ita itensam actionē pos/
set iprimere. Et iō nō appet hic ita qn̄ sibi appropriatū hūo
reꝫ inuenit. ¶ Secūdo nō ꝙ medicina laxatiua: lꝫ habeat
ꝓprietatē p̄ncipaliter respicientē datum humorem. tamē
etiam est diuꝫ euacuatiua. qd̄ pꝫ quando datur in dosi ma/
gna. ⁊ exorbitat in operando. ita ꝙ in sanguinē. ⁊ ideo large
sanguis potest dici sibi similes quantū ad ꝓprietatem ge/
neralem: ꝓpter qd̄ dicit. carnem primo eliquat. 2° hūidita/
tē ex carne genitā ꝓpter sil'itudinem quā hꝫ cum humore
etiam sufficit attrahere: aut virtus ipsa membri illam ex/
pellit. Apho. XXXVIII.

Parum deterior cibus ⁊ potus: delecta
bilior vero melioribus quideꝫ indele/
ctabilibus magis appetendus.

¶ Apho. ꝯclusio est h̄. Cibus delectabilior ⁊ pa
rum deterior est magis appetendus cibo indelectabiliori ⁊

parũ meliori. Cõclusio ꝓbat̄. Talis cibus melius digerit̄. igit̄ est magis appetendus. cõsequẽtia ⁊ cõsequẽs stati declarabunt̄. cõcordia huius apho. colligit̄ secũdo regiminis acutoꝝ textu cõmẽti. zz. ⁊ 3ᵃ pmi. caplo de regimie eius qđ comeditur ⁊ bibitur. ¶ Nota primo ꝙ ille cibus exterior dicit̄ absolute melior q merito dispositionis sibi intrinsece est paratior ad meliorẽ humorẽ cõuerti ⁊ facilius digeri. ⁊ hoc quantũ est ex parte hũoris. aut ꝓpter cõplexionẽ manifestaꝫ: aut propter ꝓprietateꝫ occultã. aut ꝓpter moduꝫ substantie. aut pp plã istoꝝ: vel oĩa sit̄. Et dico notãter merito itrinsecarũ dispositionuꝫ est aptus in melioreꝫ hũoreꝫ ⁊c̄. Naꝫ cibus paꝝ deterior cũ cõuertit̄ aliquãdo in meliores humores. ⁊ digeritur melius q̃ꝫ cibus paꝝ melior vt dicitur in cõmento. nõ ergo dicitur melior. qꝛ melius digeratur vel in meliorẽ humorem cõuertat̄. qꝛ hoc accidit nõ ꝑ se merito dispositionis cibo paꝝ deteriori itrinsece sed merito melioris applicationis cõsequẽtis voluptuationẽ stomachi agentis. ¶ Nota secundo ꝙ causa melioris delectationis in cibo vno q̃ꝫ in alio. aut est ꝓpter conuenientiam cibi a stomacho in qualitate manifesta. sicut cõplexiones lapse naturales delectant̄ in sĩlibus vt dicit̄ secũdo tegni. aut propter cõtrarietatẽ in eisdẽ manifestis qualitatibꝰ. sicut dicit̄ secũdo tegni. ꝙ preternaturalis cõplexio gaudet cõtrarijs: aut ꝓpter occultã ꝓprietatẽ: sicut videmꝰ multos magis delectari in caseo: ⁊ minus in carnibꝰ. aut ꝓpter moduꝫ substantie. aut ꝓpter saporẽ. Ex quo pꝫ causa q̃re multotiens cibus sapidus est tamẽ corpori nociuus. Contingit .n. cibũ in vno istoꝝ esse cõuenientẽ cuꝫ stomacho ⁊ i multis alijs posse obesse. ¶ Tertio nõ ꝙ dicit̄ cibus parũ deterior. Naꝫ de multo deteriori apho. non verificat̄. ¶ Nõ 4ᵒ ꝙ cuꝫ cibus sumit̄ cũ delectatione: stomachꝰ euꝫ amplectitur. ⁊ naturaliter sibi multuꝫ adheret: ⁊ ideo multũ fortiter agit ipsum digerẽdo. Cõtrariuꝫ aũt euenit cũ cibus cũ abominatione capitur. qꝛ stomachus refugit ipm. ⁊ agitat̄ in stomaco ita ꝙ nõ amplectit̄. nec ideo bene digerit̄. ⁊ sequuntur rugitus ⁊ eructuatio. ⁊ talia. ¶ Ex quo seqtur ꝙ melioratio applicationis aliquãdo ẽ tanta vt plus iuuet ad bonificandã digestionẽ q̃ꝫ noceat cibi parua malicia. ⁊ tũc aphorismi causa est manifesta. Naꝫ in cibo tali melius perficitur digestio.

¶ Cõmentuꝫ Galieni.

Non solum. Galienus in isto cõmento. Primo ostendit causaꝫ verificanteꝫ apho. in genere. 2ᵒ specialiter. ibi 2ᵃ (Oĩs eniꝫ.) De pma dicit. ꝙ causa quare cibus magis delectabilis est magis appetendus: nõ ẽ sola ĩfirmi voluntas: sed quia ipse ex tali cibo magis iuuat̄ ad sanitateꝫ cõsequendã. ¶ De 2ᵃ dicit: ꝙ cibus magis sapidus magis a stomacho recipit̄ ⁊ stomachus sibi melius adheret ⁊ ipsuꝫ melius digerit. sed cibũ abbominabilẽ stomachus fugit. vnde sequit̄ mala digestio ⁊ rugitus: ⁊ fastidium. ⁊ iflatio ⁊ vomitus generant̄: itelligendo per rugitũ motũ ventositatis in ventre: per iflationẽ multiplicationẽ ventositatis in ventre ita vt tumescat que oĩa de vẽtositate fiunt ⁊ malo ⁊ iordinato motu stõi pp queꝫ motũ nõ bñ digerit̄ cibus ⁊ in mãs malas cõuertit̄: q̃ sunt illoꝝ accidẽtiuꝫ cause.

¶ Apho. XXXIX.

Senes iuuenibꝰ plerũqꝫ egrotãt minꝰ.

¶ Hypo. in isto aphorismo hanc cõclusionẽ intẽdit. senes plerũqꝫ minus egrotant iuuenibꝰ. probatur. quia meliori vtuntur regimine vite. consequentia patet: quia plurime egritudines ex malicia regiminis contingunt. assumptuꝫ patet: quia iuuenes bonuꝫ regimen a malo nõ consequenter discernunt cuꝫ inexperti sint eoruꝫ que secunduꝫ vitam sunt actiuaꝫ. ¶ Nota primo ꝙ cum senes sint duplices. s. primi ⁊ decrepiti. hic aphorismus maxime verificatur de primis. ¶ Nota secũdo per iuuenes intelligi aut iuuenes proprie dictos: aut capiendo iuueneꝫ pro quolibet ante senectutem existẽtem. hoc secundo modo maxime verificatur apho. cũ pueri sint qui maxime inordinate viuant. Et ideo Auicen. hoc explicuit prima primi. capitulo de etatibus. de pueris: non autem de iuuenibus. ¶ Tertio nota ꝙ dicitur plerũqꝫ. quia aliqui inueniuntur senes ita inordinati sicut iuuenes. ⁊ isti non minus egrotant iuuenibus: imo magis: cuꝫ virtutes habeant debiliores. ¶ Quarto nota doctores cõmuniter intelligere apho. aliorũ posita paritate. ⁊ ꝙ comparetur iuuenis ad seipsum senem. quia iuuenes proprie virtuti confidentes in cibis ⁊ potibus ⁊ venereis actibus exorbitant. Et ideo sepius in egritudinem cadunt. ¶ Sed mihi videtur ꝙ comparando iuuenem ad seipsum senem stãte oridinata vita vt est senuꝫ. non tamen est vera generaliter conclusio. ¶ Naꝫ quidam inueniuntur ex preparatione contracta a principio generationis apti ad podagraꝫ vl̄ asma vel lapidem vel ptisim in senectute. ⁊ isti magis egrotant senectute adueniente. sed dico verũ esse vt in pluribꝰ.

¶ Quecũqꝫ vero egritudines eis chronice fiũt: multotiens commoriuntur.

¶ Secunda cõclusio. senes plerunqꝫ moriuntur cum egritudinibus cronicis que ipsis nascuntur. probatur ꝯclusio. talium egritudinuꝫ materie sunt difficilis digestionis ⁊ virtus est debilis in senibus. igitur materia talium egritudinum non separatur ab eis. Et per consequens senes cõmoriuntur ipsis. ¶ Nota ꝙ hoc maxime verificatur de secũdis senibus: licet etiã de omnibꝰ senibus sit verum. ¶ Nota secundo ꝙ cronicarum egritudinum quedaꝫ sunt pendentes a materia valde vehementer frigida ⁊ dominante in membris frigidis sicut flegmate in cerebro. aut in neruis. quandoqꝫ autem pendent a materia que ⁊ si sit frigida naturaliter vt flegma ⁊ melancolia. tamen est calida accidentaliter vt cum iste materie faciunt febrem. verificatur ergo apho. potissime de cronicis modo primo. Naꝫ in secũdis multotiens liberantur vt a quartana ⁊ flegmatica fe. ¶ Nota tertio ꝙ senes cõmori istis egritudinibus potest intelligi duobus modis. vno modo qđ moriantur ex istis egritudinibus. secundo modo ꝙ moriãtur anteq̃ꝫ iste egritudies recedant: ⁊ hoc 2ᵒ modo maxime verificat̄. ⁊ ita vr̄ cõmentator intelligere.

¶ Cõmentuꝫ Galieni.

Non omnis senex. Galienus in isto cõmento primo conclusionem limitat primam innuendo causam ipsam verificantem. secundo verificat secundam conclusionem. ibi secunda. (Quorum virtus.) De prima dicit. ꝙ nõ omnis senex minus egrotat q̃ꝫ iuuenis. ⁊ ratio est: quia non quilibet talis plus dimittit malam dietam q̃ꝫ iuuenis. ⁊ ideo cuꝫ virtus sit debilis magis egrotat: ⁊ sic innuit ꝙ causa verificans primam conclusionem est ꝙ iuuenes vtplurimum non ita cõuenienti dieta vtuntur. ¶ De secunda dicit: ꝙ quia virtus illorum est debilis. ideo est causa quare cuꝫ moriuntur egritudinibus cronicis ⁊ proprie: quia causa morbi a tali virtute nõ digeritur velociter: ⁊ in tempore multo virtus deficit. Ratio vero quare causa morbi non cito digeritur: est quia morbi diuturni sunt semper frigidi: vbi sunt morbi materiales. i. pendent a materia naturaliter frigida: ⁊ hec est causa quare isti morbi sepius accidunt senibus qꝛ sunt magis ꝓportionales sue etatiue cõplexioni.

Apho. XL.

Branci ⁊ corize in valde senibus non maturantur.

¶ Apho. ꝯclusio est ista. branci ⁊ corrice nõ maturãtur in valde senibus. probatur. qꝛ ista sunt de materia difficilis digestionis ⁊ in senibus est virtus di-

gestiua multum debilitata ⁊ precipue in mēbro illo in quo multiplicantur branci ⁊ corrize, igitur nō maturantur: nō ē ꝯña. ⁊ assumptū statim declarabitur. ¶ Nō primo ꝙ inueniuntur hec nomīa ī hac mā medicis cōsueta brancus ⁊ corriza ⁊ catarrus. Et catarrus qñq3 significat oēm fluxū materiei de vno membro ad aliud; qñq3 magis stricte fluxum humiditatis a cerebro ad loca deorsum. 2° ꝓpriissime pro fluxu humiditatis ad pectus ex capite 2° mō capiendo catarru3 est cōis ad brancū ⁊ corrizā. ¶ Brancus aūt dr̄ descensus humiditatis a capite ad fauces: que grece brāci dicunt̄. s3 corriza dicit̄ fluxus humiditatis a capite ad nares q2 ossa illa nariū grece dicuntur cora. ¶ Nō 2°. per valde senes intelligi decrepitos: quorū virtus ē defecta multum ⁊ precipue degestiua ⁊ maxime in cerebro ꝙ vl'r est hūidu3 ⁊ nō multū supfluitatū frigidarū maturatiuū. ¶ Ex q̄bus p3 apho. verificatio. ꝙ si dicat̄ ꝙ brāci ⁊c. sint egretudines proportionales valde senibus ⁊ iō minus periculose. vide solutionē supra in comento. quibuscunq3 his. similis sentētia habetur quinta terty. capitulo de catarro.

¶ Cōmentum Galieni.

SI superiori hunc. Gal. in isto cōmēto primo cōtinuat istum apho. cum superiori. 2° ampliat ipsum cum verificatione. ibi 2ª (Nō solum.) pria pars patet: ex quo itelligitur ꝙ ī presenti apho. senes cronicis egritudinibus commori intelligitur maxime modo 2° exposito in 4° nōbili ¶ De parte 2ª dicit ꝙ senes non solum commoriuntur brancis ⁊ corrizis s3 multis alys egritudinibus. verbi gratia. podagra que est dolor iuncturarum plurium siue pedum siue aliorum membrorum. Sciatica que est dolor iuncture anche. que iunctura vocatur scia friditas intestinorū: de qua tamen singulare capitulum ab Auic. non iuenies. sed recurrēdum est ad curam male complexionis frigide stomaci. ¶ Ego autem vidi parme duos senes ad tabem perduci ex hoc morbo qui semper flegmata mucilaginosa cu3 duro stercore ⁊ tarde egrediente emittebant ⁊ cōicata passione stomaco peruenerunt ad ablationem digestionis ⁊ difficultate3 deglutiēdi. ⁊ est egritudo in senibus mala valde. ¶ Asma est egritudo officialis propter repletionem cānularum pulmonis impediens ⁊ difficilem faciens anhelitum. ¶ Tussis ē motus pectoris ⁊ pulmonis concussiuus ad rem nocente3 expellendā. gibbositas est tortio spine ad āte vel retro vel latus: ⁊ certi aly morbi similes istis in hoc ꝙ sunt duri ad sanandum in iuuenibus quanto magis in senibus: ⁊ sic habetis causam ⁊ aphorismi amplitudinem ⁊ verificatione3.

¶ Aphorismus. XLI.

QUi exoluunt̄ frequēter ⁊ fortiter sine manifesta occasione: repente moriūt̄.

¶ Apho. conclusio est ista. Qui sincopizant fortiter ⁊ frequenter moriuntur subito. probatur. q2 ī istis ē fortis cā ꝓstratiua ꝟtutis ꝓpe cor. ⁊ virtus ipressionis ñ potēs resistere. g̊ ꝯña nō: ⁊ assūptū patebit. ⁊ similē sniam colliges. xi. terty. caplō ð sincopi ⁊ signis ei9. ¶ Nō primo ꝙ per eos qui exoluūtur itelligere debemus illos qui sincopim patiūtur. ¶ Nō 2° ꝙ sincopis ðscripta ē pticula prima. i° apho. 23°. que egerūtur. Et tu ibi vide per me nōta in questione posita in cōmēto de sincopi ⁊ descriptione sua ⁊ causis. ¶ Nō 3° drīam inter sincopim lipotomiā ⁊ casum virtutis et estasim ibi positam. ¶ Nō 4° generales causas in quibus omnes sincopes cōueniunt; que vt ibi dicitur sunt tres. Aut. n. fit sincopis ex motu spūs vitalis ad interiora. Aut 2° fit ex prefocatione eius ⁊ prohibitione sue expulsionis. Aut 3° fit propter paucitatem ⁊ subtilitatem eiusdem. ¶ Ex quibus tribus causis videbis drīam insequentibus aphorismis inter sincopim apoplexiam epilepsiam et prefocationem matricis. sed multotiens cū prefocatione matricis accidit sincopis. ¶ Nō quinto ꝙ sincopis dicitur fortis duobus modis. vno mō: q2 valde multe auferuntur operatiōes sensibiles ⁊ motiue. 2°. q2 ab hac ablatione operationum difficulter corpus releuetur. ⁊ pōt addi tertius modus in quo isti ambo coniunguntur: ⁊ secūdum hunc tertiu3 modū maxime verificat̄ apho. ¶ Nō sexto ꝙ sincopim dicimus frequentem propter paruitatē temporis interuenientis inter vnā sincopim ⁊ alia3. ⁊ ideo in frequenti sincopi includitur ꝙ sint multe. ¶ Nota septimo ꝙ sincopis qñq3 fit a causa manifesta. i. percussione fumo venenoso potu rei habentis hoc facere: sicut veneni modo talem non oportet esse mortalem. quandoq3 vero ꝓuenit a causa corporea. ⁊ hoc aut per cōmunitatem. aut per proprietatem. nam cor cōicat ori stomaci ⁊ tali cum cōiungitur colligantia vt materia mala colerica in eo contenta mordicationem faciente fortem cor ad se retrahit spiritum. ita vt inde sincopis sequatur: qñq3 tamen fit propter proprietatem: quia propter nocumentum cordi proprium. Item cum propter cōmunitatem accidit qñq3 est per cōmunitatem membri vicini qñq3 per cōmunitatem membri distantis: vt in forti dolore. Ad propositum maxime fit a causa intrinseca sincopis fortis et frequenter: quandoq3 fit per cōmunitatem aut proprietate3 membri multū cordi vicinantis. ¶ Nō octauo ꝙ causam ⁊ materiā sincopi3 faciente3 forte3 virtus conatur eycere. ⁊ ideo si perseuerat in faciendo sincopim frequentem sigm̄ est ꝙ virtus illam materiam non potest vincere vel a loco nobili propellere. ⁊ ideo significat huiusmodi materie dominium supra virtutem. ¶ Ex his igitur patet p'io quare hypo. dixit fortiter ⁊ frequenter. patet 2° cā verificans apho. cu3 iste cōditiones fuerint seruate. nam quia sincopis est fortis significatur fortitudo cause. ⁊ quia frequens significatur vicinitas eius ad cor ⁊ virtutis impotentia ad dñandū materiei: ⁊ quia illa facit sincopim significatur ꝙ pugna ē fortis. mō cum pugna est fortis cito terminatur: ⁊ cu3 virtus succumbit terminatur ad mortem. ⁊ ideo isti cito moriuntur ⁊ valde celeriter.

Circa hanc litteram queritur propter quid sincopizantes fiunt liuidi vel virides. Respondetur ꝙ hoc est propter paucitatem caloris in exterioribus hora sincopis. ¶ Secundum dubium propter quid in sincopi torquent collu3: dicitur ꝙ hoc est propter debilitatem virtutis motiue colli. nam cōtinere caput est operatio virtutis motiue: vt habet videri alibi. ⁊ sumitur a Ga. in libro de rigore. ¶ Tertiu3 dubiu3 quare accidit sincopis in forti dolore membri exterioris. videtur enim ꝙ deberet prohiberi. q2 per talem dolorem mouetur spiritus ad exteriora. ⁊ eodem modo queritur de gaudio pernicioso. hic dicitur ꝙ in istis casibus prius multum de spū dissoluitur. ⁊ cum ad multam paucitate3 venerit tunc naturaliter cor depauperatur attrahit ad se: ⁊ tunc reliqua membra depauperantur eo ita vt in operationes sensus ⁊ motus exire non possint ꝙ causis sincopis paulatine approximatis accidit sincopis quasi subito. ¶ Quartū dubium vtrum in morte semper contingat sincopis. ⁊ videtur ꝙ sic cum semper ante mortem ad tantam veniunt spirituum paucitatem ⁊ cordis tantum defectum ꝙ reliqua membra vitali carent spiritu ⁊ priuentur ab exitu inter dictas opationes. ⁊ ꝙ nō arguitur: q2 in morte naturali non debet esse sincopis cu3 nulla dispositio preter naturā sit in ea. hic respondent quidam ꝙ in omni preternaturali morte accidit sincopis. In nāli āt morte ⁊ si sit ðstructio maioris ptis pluriū virtutū ⁊c. tñ tal' nō ē sincopis q2 nō ē

preternaturalis destructio: imo nālis. ⁊ ideo in diffinitiōe sincopis oꝫ addere preternālis destructio ⁊c. 2°. pōt dici ꝙ ī morte nāli precedit sincopis q̄ est nālis. nec magis repugnat nālem esse sincopim q̄ȝ mortē. vel 3°. dicit̄ ꝙ nō semꝑ ante mortem est talis destructio propter defectum cordis dictum. Cōmentū Gal.

Non oēs qui subito. Gal. ī isto cōmēto tria facit. p̄ docet quomō apho. intelligitur. 2°. verificat aphoᵐ per exemplū ⁊ cām. 3°. ostendit que dicantur cause manifeste. 2ª ibi. (Sȝ ex solutis.) 3ª ibi (Sunt aūt.) De prima dicit ꝙ nō oēs q̄ exoluūt̄ frequenter, vel oēs qui exoluunt̄ fortiter. vel oēs qui exoluuntur sine manifesta cā subito moriunt̄: ita ꝙ si diuisiue intelligatur apho. nō est vl'r verus. sed oꝫ ꝙ hec tria. s. frequēter fortiter ⁊ sine manifesta cā ꝑ vna conditione ponat̄: ita ꝙ oīa verificent̄ sil' ad hoc vt inde sequatur significatuȝ. s. ꝙ moriunt̄ subito: ⁊ hoc declaratur per exempla. nam vnus dissolutus fuit in balneo propter fumū maloꝝ lignorū. ex quibus balneū calefactū erat ⁊ nō mortuus est. ¶ Aliꝰ dissolutus fuit minꝰ ī balneo. alius qui modicum comederat in quibus cā fuit defectus oris stomachi: q2 laxitas propter quam faciliter recipit humores ad eum concurrētes: aut nimia illius loci sensibilitas ꝑpter quā ex quolibet cōsueto motu humoꝝ in stomacho fit valde tediosa sensatio non forti existente cā. ⁊ iō omnes iste tres conditiones seruentur ad verificandū apho. ¶ De secūda dicit ꝙ illi qui exoluuntur sine manifesta cā frequenter ⁊ velociter moriunt̄ subito sicut accidit vni qui cum sincopiçaret tremorem cordis passus est ⁊ mortuus est, ⁊ ita semper apparet. ⁊ cā q2 nimia dissolutio ꝑꝑ cordis ꝑpriā passionē accidit q̄ fit frequens ⁊ fortis ⁊ sine manifesta causa significat semper nimiam dissolutionem. i. lesionem factam in locis proximis cordi que cum ad coꝛ venerit sequitur moꝛs. ¶ De parte 3ª dicit ꝙ manifeste cause sunt occasiones fluxus vētris emissio sanguinis ⁊ debilitatio longe egritudīes talia istis existentibus a leni aliqua causa potest sincopis cōtingere que poterit faciliter tolli: ita vt inde nō sequat̄ moꝛs.

Aphoꝛismus XLII.

Appoplexiam soluere fortem impossibile est.

¶ Hypo. in isto aphoꝛismo intendit duas conclusiones. 2ª ibi. (Debile vero.) Prima conclusio est ista, impossibile est curare fortem appoplexiam. ꝓbatur. quia in forti appoplexia virtus cerebri est vltimate oppꝛessa; ⁊ ab operibus suis animalibus prohibita. ergo cōsequentia ⁊ antecedens declarabuntur statim in notatis. Similem sententiam habemus prima tertij. capitulo de appoplexia. ¶ Nota primo ꝙ hoc nomen appoplexia ſm propriam significationem significat letalem percussioneȝ sed medici transmutant vocabulum ad significanduȝ accidens vel egritudinem qđ accidit hominibus: ac si essent percussi letaliter. ⁊ scđm modum accipiendi medicoꝛum describitur vario modo ab eis. sed alijs omissis ponam Galieni descriptionem. tertio de accidenti. ⁊ Auicēne prima tertij. ¶ Galienus hoc modo describit. Appoplexia ē mollities coꝛpis cū ablatiōe regitiue virtutis. ⁊ ꝑ v̄tuteȝ regitiuā intelligit ibi Gal. v̄tutē aīalē cog̊scitiuā. ⁊ oꝫ ꝙ ad supplēdū ꝑꝑ opilationē cursuū spūs sēsibilis ⁊ motiui vl' ventriculoꝝ cerebri. ⁊ hoc si bene consideret cōuertitur cum illa que ponitur ab Auicē. p̄ma tertij. capl'o de appoplexia. cuȝ dicit. appoplexia est ociositas membroꝝ a sensu ⁊ motu: ꝑpter opilationē contingentē in vētriculis cerebri ⁊ cursibꝰ spūs sensibilis ⁊ motiui vbi per ociositateȝ nō ītelligo absolute ꝑuationē vel ablationē oꝑationū sensus ⁊ motꝰ: sed intelligo ablationē taliū oꝑationū ꝯnotando: ꝙ ꝑpter opilationē dictā causet̄ hec ociositas. ⁊ si hec mēbra. s. sensus ⁊ motꝰ nō sunt cōtracta nāliter. naȝ in appoplexia dꝫ esse mollicies que est impotētia mouēdi sine spasmo. pȝ ꝙ nō opȝ talia mēbra esse ꝯtracta. ⁊ hoc modo Gal. diffinitio explanat nobis illā Aui. cū dixit mollicies loco ociositatis. ⁊ Aui. limitat illā Gal. ad mollicē ex opilatione ꝯtingētē: qđ vt plenius intelligat̄. ¶ Nota 2°. ꝙ mēbra ꝓhibent̄ qn̄qȝ a sensu ⁊ motu ꝑpter opil'onē cum vl'i spasmo vt accidit in epilepsia: ſȝ illa ablatio oꝑationuȝ aīaliū nō vocat̄ appoplexia: ſȝ epilepsia. nā tūc nō eēt veꝝ ꝙ debilē appoplexiā soluere nō eēt facile. Qn̄qȝ aūt ꝑuātur hec mēbra sensu ⁊ motu sine spasmo. ſȝ aut ꝑpter malam cōpl'onē cū qua nō est opil'o: aut ꝑpter defectū p̄mo ī corde. Et qcūqȝ de his modis fuerit nō dr̄ ablatio oꝑationum appoplexia: sed solū quādo fuerit ꝑpter opil'onē contingentē in cursibꝰ spūs sensibilis ⁊ motiui: aut in vētriculis cerebri sufficiētē sine spasmo illā facere. ¶ Nota 3°. ꝙ hoc nomē spiritus sensibilis ⁊ motiuus: qn̄qȝ sumitur pro omni spiritu quo aīa tanq̄ȝ instrumento vtit̄ vel est apta vti ad sensuȝ vel motū volūtariū causandū: ⁊ hoc modo qlibet vitalis spūs est sensibilis ⁊ motiuus. nam ad oēm operationē cōcurrit tanq̄ȝ generale instr̄m anime. 2° mō dicit̄ spūs sensibilis ⁊ motiuus spūs aīalis a cerebro genitus vel modificatus vltra vitalē spiritū pro sensu vel motu requisitus. 3° dicit̄ spiritꝰ sensibilis ⁊ motiuus: non ita large vt p̄mo: nec ita stricte vt 2°. sed vt importat omnem spiritū aīalē ⁊ oēm spiritū qui a corde ad cerebꝝ trāsmittit̄. vt ex eo spūs aīalis generet̄. Et hoc 3° modo sumit̄ hic quō vene appopletice ⁊ artarie que sunt iter cerebrum ⁊ coꝛ dicunt̄ vie siue spūs sensibilis ⁊ motiui; ⁊ oēs nerui: ⁊ vie cerebri per quas ad neruos aīalis spūs demādat̄: sed alie arterie: ⁊ alie vene: lȝ per eas transeāt spūs vitales: q2 tamē non trāseunt per illas illi qui transmittunt̄ a corde ad cerebꝝ: vt in animalē spiritū ꝯuertant̄: nō dicunt̄ cursus spūs sensibilis ⁊ motiui; ꝑpter quod q̄dā ē sincopis ex opilatione aliaꝝ arteriaꝝ q̄ ñ dicit̄ appoplexia: nec sibi cōpetit appoplexie descriptio: cum v̄o claudunt̄ vene appopletice ociositas sequēs dr̄ appoplexia. ¶ Nota quarto. ꝙ hoc nomen appoplexia: qn̄qȝ sumit̄ ꝑprie: ⁊ tūc est vniuersalis ociositas omniū mēbroꝝ a sensu ⁊ motu cuȝ circūstantijs supradictis. ⁊ de hac ꝑprie ītelligit Hypo. qn̄qȝ v̄o sumit̄ spāliter pro cuiuscūqȝ membri motiui mollicie vt habet̄ ab Aui. p̄ma tertij. capl'o allegato. ⁊ īfra. illo ca° qbuscūqȝ lingua repēte intempata sit. ⁊ hoc 2°. modo nō loquit̄ hic. ¶ Nota 5° ꝙ cause appoplexie p̄nt esse multe vt colligit̄ ab Aui. capl'o allegato. sed tñ in hoc ꝯueniunt oēs: si dꝫ facere appoplexiā modo dicto ꝙ per eas ē vniuersalis ociositas mēbroꝝ sensus ⁊ motꝰ: ⁊ ꝙ illius ociositatis causa est opilatio in vētriculis cerebri vel cursibus spūs sensibilis ⁊ motiui. ille igit̄ cause que talē opilationē cū dictis circūstātijs facere possunt sunt causatiue appoplexie: vt frigus forte siue mā̄ coangustans vias spūs: aut doloꝛ ꝑpter quē ꝯcto cerebro claudunt̄ dicte vie: aut repletio: siue cū a̅pate: siue sine a̅pate: tam in vētriculis cerebri q̄ȝ in vijs a cerebro spūs ad alia mēbra vel vijs spūs a corde ad cerebꝝ: ⁊ h̄ sunt colligēda ab Aui. loco allegato ¶ Nota sexto. ꝙ appoplexia quedaȝ est a causa p̄mitiua vt ꝑcussione vel re cōpꝛimēte: vt osse panniculos cerebri cōpꝛimēte. vt erat in dño Jacobo bonino. quedā v̄o a causa coꝛpoꝛea vt repletione. hic v̄o loqmur de appoplexia a causa coꝛpoꝛea ꝑueniēte. nam illa que ꝑcussionē ⁊ compꝛessionem venarum appopleticaruȝ ⁊ malam cōplexionem sequitur: facilius curatur. restat ergo ꝙ loquamur de appoplexia materiali solum per propꝛium cerebri nocumētum cōtingens que est vtplurimum. ¶ Nota septimo. ꝙ

huius apopl'ie causa est p̄sentia materiei multe ī ipso cerebro.nā pauca nō sufficeret facē tātū ipedimētū vt seq̄tur vl'is ociositas.Ex quo pz q̄ ad cām remouendā multū tēpus reqritur.ꝛ qꝛ cerebrū nō est mēbruz calidū. ꝛ talis mā in eo contenta vtplurimuz nō est faciliter digestibilis ideo ampliori tēpore est opus ad dictā causaz remouendam. ¶ Nō 8° distinctionē materierū apopl'ie qn̄qz sumit̄ ex pte cāruz:ꝛ sic nō sumit̄ hic.qn̄qz ex pte intēsionis vl' fortitudinis.ꝛ h̄ mō ītelligit̄ hic ab hippo.distictio inter fortē ꝛ ðbilē:ac si velit vniuersal'r oēm apopl'ie speciē sub istis duabus cōtineri:qð etiā vr̄ inuere Gal.ī commēto.sz bene cōbinādo dicta Aui.ꝛ Gal.hic vident̄ inuenire q̄tuor gradus quoꝝ tres cōprehendunt̄ sub forti apoplexia.ꝛ vnus sub debili.primus ꝛ fortissimus est cū isti apopletici nec mouent̄ nec sentiūt nec ē in eis anhelitus. secundus ē cū respirāt ita q̄ raro anhelāt.ꝛ tūc respirant dure ꝛ angustiose.ꝛ vox ē similis voci strangulati. ꝛ tunc passio ē in 2° loco fortitudinis.Si v̄o anhelitus sit diuersus:nō tn̄ ītrinsecus est ī 3° gradu.Si v̄o anhelitus remaneat vnius ordinis:qꝛ diuersitatē nō habet velociter: tūc apoplexia dicit̄ debilis ꝛ solū hūc q̄rtū gradū sub ðbili cōprehendit.¶ Nota nono q̄ qꝛ pectus mouet̄ p musculos in anhelādo.iō deficiēte ex toto īfluxu cerebri ꝛ multū debilitato musculoꝝ calore p̄uant̄ motu: ꝛ hoc modo ex toto p̄uat̄ anhelitu:ꝛ cū adhuc remanet aliqd v̄tutis ī musculis aīalis mouent̄ saltē nāliter ad pectus dilatādū sz mutato ipedimēto exn̄te modicū mouent̄ ꝛ īordinate: pauco v̄o exn̄te mouentur ordinate.¶ Ex quo pz primo q̄ lz cerebrū nō sit ita p̄ncipale mēbrū sicut cor. tn̄ ei⁹ influxu deficiēte cor morit̄:qꝛ deficit anhelitus.Et iō calor cordis suffocat̄. Ex h̄ pz 2°.quare fortis apoplexia sit incurabilis.nā cū in ea cor male euētat̄:ita vt diu nō possit stare vita cū tali defectu euētatiōis.ꝛ ī tam modico tēpore:quāto pōt cor pseuerare sine ampliori euentatione cā faciens apopl'iam remoueri nō pōt:iō citi⁹ morit̄ q̄ꝫ ad curā possit venire.ꝛ sic est verificata prima conclusio.

¶ Debilem v̄o non facile.

¶ 2ª ꝯclusio.Apoplexia debil' cū difficultate curat̄ .ꝓbat̄ ꝯclusio.huius apopl'ie accn̄tia sunt fortia:ꝛ cā imprimēs difficulter remouet̄:ergo.ꝯn̄a nota.ꝛ assumptū statiz patebit.p̄mo igit̄ nota illā dici facilē apopl'iam ī qua anhelitus apparet ordinat⁹:ꝛ ītelligo p facilē illā merito cui⁹ in corpore etiā tēperato necessitas ad euētandū fieret ordinatus vt dicaz in q̄stione.¶ Nō 2°.q̄ lz talis apopl'ie accidentia respectu accn̄tiū alioꝝ sint leuia.tn̄ absolute sūt fortia vt cōprehendere potes ex descriptōe supra posita. ¶ Tertio nota q̄ cā iprimēs ī cerebrū ita vt īde sequat̄ apopl'ia necessario fortiter iprimit:cuz tn̄ fortia faciat accidētia.Et iō difficulter ē remouibil':vel meli⁹ tn̄ h̄ loq̄t̄ de apopl'ia a cā corporea ꝓueniēte:ꝛ p ꝓprietatē in cerebro.tal' āt ē a mā oppilāte cerebri vētricl'os.aut cū āpate aut sine āpate.si sine āpate nō fit apopl'ia nisi multa existēte mā.ꝛ talis a cerebro difficulter vicit̄ ꝛ a virtute p̄cipiēte cū vtplurimū sit frigida viscosa.Si cū āpate q̄dlibet tale ī cerebro ꝛ difficulter curat̄ . ex his pz cā v̄ificās cōclusionē secūdā ꝛ sumit̄ similis sn̄ia prima terty.q̄nto ca°.de apoplexia vbi iste aforismus allegatur.

VTrum q̄libet fortis apopl'ia sit incurabilis. Negatiue arguit̄ sic .Apoª in q̄ anhelit⁹ non apparet. ꝛ hō iacet q̄si mortuus ē fortissima.sz multe tales sūt curabiles igit̄ apopl'ia fortis est curabilis.Assumptū totū colligit̄ ab Aui.loco allegato cū dixit.aliq̄n accidit vt hō apoplexiā incurrat:ꝛ nō sit dr̄ia īter ipsum ꝛ mortuū: ꝛ nō apparet ī ipso aliqd anhelit⁹:deide reuiuiscit ꝛ sanat̄ nos plures vidim⁹ tales.¶ Secūdo principal'r arguitur omnis debilis apopl'ia ē curabilis.igit̄ aliqua fortis.probo argumentū:qꝛ tantā stat esse proportionē cāe apopl'ie ðbilis ad v̄tutē patientē quāta ē in ðterminata forti: ꝛ q̄ tanta possit eē ꝓportio talis arguit̄ .qꝛ tantā stat esse proportionē in debili apoplexia ad debilē virtutē:quāta ē in forti ad fortē virtutē:cū ī infinitū cōtingat virtutē debilitari.¶ Tertio sic:fortis epilepsia ē curabil' ī q̄ ē anhelitus diuersitatis.igit̄ ꝛ apopl'ia.ꝯn̄a nō ꝛ assumptuz pz:qꝛ si negat̄ ꝯn̄a:det̄ diuersitat' rō.¶ Quarto. fortis subeth est curabilis vt pz p̄ma terty.igit̄ ꝛ fortis apopl'ia.ꝯn̄a tz: qꝛ subeth ꝛ apopl'ia idem sunt:cuz in subeth sit ociositas mēbroꝝ a sensu ꝛ motu:g̊ ꝛc̄. ¶ Quito:fortis syncopis ē curabilis.igit̄ ꝛ fortis apopl'ia. ꝓbat̄ ꝯn̄a:qꝛ non minora sūt accn̄tia ī forti syncopi q̄ꝫ ī forti apopl'ia:ꝛ in mēbro p̄ncipaliori ē nocumētū:puta ī corde.igit̄ citi⁹ ex syncopi tali dz seq mors q̄ꝫ ex apopl'ia:ꝛ difficilius dz remoueri: cū virt⁹ pp nocumētū nobilioris mēbri sit magis ðbilitata. ¶ Sexto arguit̄ q̄ nō q̄libet debil' difficulter curat̄. nā p̄mo seq̄t̄.q̄libet debil' ē difficulter curabil'.igit̄ q̄libet debilis apoplexia ē curabil':qð est falsū. Itē infinite remissa ē aliq̄ debilis apoplexia cū q̄libet ad nō gradū terminat̄.ꝛ p ꝯn̄s ab īfinite remissa cā pōt accidere. ꝛ iō infinite faciliter pōt aliqua apopl'ia remoueri.pz ꝯn̄a cū an̄cedēte.¶ Ultīo:qꝛ ex apoplexia impossibile est venire ad sanitatē.igit̄ nō ē curabilis. Assumptum pz:qꝛ apoplexia aut interficit aut in paralysim transit.

Oppositum dicit hippo.ī aforismo:ꝛ Auic.loco allegato : ꝛ Serapio p̄io breuiary.

In q̄stione faciā quatuor articulos.in p̄io limitabitur descriptio apoplexie. in 2° dabo cōem modū rn̄dēdi ad q̄sitū.in 3° dabo aliū modū q mihi videbitur melior.in 4° mouebuntur difficultates.

Quantum ad p̄mū nota q̄ de re q̄ est apopl'ia duo diuersi īueniunt̄ modi rn̄dendi:q̄dā.n. dicūt apoplexiā eē egritudinem.s.oppilationē vētriculorū cerebri:quā seq̄tur mollities corporis cū ablatiōe vl'i operationū cognoscitiuaꝝ.ꝛ huius sn̄ie vr̄ esse Gordoni⁹. Et ꝯfirmat̄:qꝛ digni⁹ ē ponere curā egritudīs q̄ꝫ accn̄tis neo videmus doctores ponere curā talis oppilatiōis.igit̄ p apoplexiā intelligunt talē oppilationē.¶ P̄. si apopl'ia fuissz isto mō ociositas ꝛ nō oppilatio oportebat nō ðterminare de ea ī p̄ma terty vel ī cap̄ de egritudib⁹ capitis. cū esset accn̄s cōe toti vel saltē oībus mēbris aīatis cui⁹ tn̄ op^m fec̄ Auic.ꝛ serapio ꝛ haliabas ꝛ rasis ꝛ oēs medicie doctores.q̄ si dicat̄ h̄ iō fcm̄ eē. qꝛ hoc accn̄s maxie dependet ex capitis lesiōe tūc pariter ð fe.fuissz determinādū ī capitulis de egritudinibus cordis qð nō est fcm̄. ¶ Et hoc mō describenda est apoplexia s̄m hanc viam. Apoplexia ē oppilatio vētriculoꝝ cerebri vl' cursuū sp̄us sensibil' ꝛ motiui q̄ sine spasmo ē apta facere mēbra ociosa oīno in motu locali ꝛ opatiōe cognoscitiua carentia.intelligēdo hic p ociosa nō q̄ nullo mō moueantur cum in apoplexia moueant̄ ea exn̄te ðbili.nā qn̄qz deglutiūt vt pōt accipi ex dictis Aui.p̄ma terty.cap° de cura apopl'ie. nā p̄cipit q̄ dent̄ pillule.sz sumit̄ carētia sensus ꝛ motus ꝓ oīmoda carētia aut valde magna diminutione . ¶ Et pz p hāc descriptionē.p̄mo q̄ Aui.ꝛ Gal. in descriptione apoplexie ītelligēdi sunt nō q̄ apoplexia sit mollities vl' ociositas.sz oppilatio q̄ ē hꝰ mollitiei cā.¶ Pz 2°.q̄ per hanc descriptionē differt apopl'ia a syncopi . q̄a syncopis est pp cordis defectū:nō ita apoplexia.dr̄t 2° ab epilepsia qꝛ epilepsia est pp spasmum.ꝛ non sine spasmo facit ablationem istarū opationū vt dicemus infra. In apoplexia aūt ꝛ si aliquando sit spasmus.tamen apoplexia est oppilatio etiā sine spasmo sufficiens causare dicta accidentia. ¶ Differt autem a subeth:qꝛ stat esse subeth sine oppila/

tione. z° q2 nõ oportet in apoplexia esse dispõnē per quaʒ cerebrū retrabit. aut retinet spūs animales vt generaliter opʒ in omni sōno vt dixi afo. 3° huius pticule. ¶ Quidā aūt dicūt apoplexiā eē istā ociositatē. sʒ ad hoc vt dici dēat apoplexia opʒ ꝙ h dependeat ab oppilatiōe apta sine spasmo p se talē ociositatē ꝛ ablationē opationum sensitiuaꝝ facere. ꝛ ẜm hoc apoplexia est accñs vt diximꝰ supra ꝛ ē cōe mēbris aīatis. tamē egritudo quā hoc accñs consequit est in cerebro vt plurimū. iō in capitulis egritudinum cerebri ponit. sʒ fe. q2 est morbus totius nō obstāte ꝙ a corde pendeat: tñ inter morbos cōes cōnumeratur.

Quantū ad zm articulū supponit. primo ꝙ lʒ ablatio ꝛ difficultas anhelitus sint signa fortis apoplexie. nō tñ sunt signa cōuertibilia nec significatiua necie ṽtatis. nā alias circūstātias opʒ ꝯiūgi ad h vt ex illis arguat apoplexiā eē fortē. h pʒ: q2 contingit ex parua oppilatiōe in capite vel corpe valde debili ꝛ frigido modica idigēte euētatiōe auferri anhelitū ꝛ talis nō eēt fortis apoplexia vt constat: q2 ibi non esset fortis oppilatio. ¶ Ex h seqt̄ p̊ ꝙ circūstātie reqsite ad arguēdū apoplexiā eē fortē cū ablatiōe anhelitus sunt fortitudo ṽtutis ꝛ necessitatis magnitudo ad respirādū. ¶ z° sequit ꝙ eadē dispō i vnū ē debilis apoplexia q̄ si in alio fortiori eēt diceret fortis. ¶ 3° seqt̄ eādē lesionē opatiōis vel eq̄lē eē maioris nocumēti in corpe fortioris ṽtutis q̄ꝫ debilioris. ¶ 4° sequit ab eadē vel simili cā citiꝰ perducibile eē ad mortē corpus fortioris q̄ꝫ debilioris ṽtutis. Totū aūt fundamētū ē ꝙ ablato anhelitu citius ad mortē pducit corpus calidi cordis q̄ꝫ frigidi: ꝛ magis ledit: ꝛ apoplexia tal' in eo dr̄ fortis q̄ in frigido diceret debilis. ¶ Ex qbꝰ pñt poni ꝯclusiōes. p̄ma. nō ōis apoplexia cū anhelitꝰ duritie vel ablatiōe eiꝰ est fortis. pʒ de illa q̄ est in corpe frigido.

¶ Secūda cōcl'o. i q̄libet apoplexia debili ē anhelitꝰ ordinatus. pʒ de eadē. ¶ Tertia ꝯcl'o. ōis apoplexia p quā anhelitus phibet in corpe calido ꝛ multa euētatiōe idigēte est fortis ꝛ icurabilis. ista pbat: vt i ꝯcl'one p̄ma afoꝛismi. ¶ 4a ꝯcl'o ōis debilis apoplexia est difficulter curabilis. probatur vt in secunda conclusione afoꝛismi.

¶ Cōtra istā rōnē arguit p̄mo. ex illa sequit ꝙ impo'e est eē fortē apoplexiā i corpe pauca indigēte euētatiōe. ꝯñs f'l'm: cū i isto pl'imū mortales apoplexie ꝯtingāt. ꝛ ꝯñā arguit: q2 vna de ꝯditionibꝰ fortis apoplexie ē ꝙ sit cū multa necessitate que nō ē in tali corpe. ¶ z° sic. q̄ꝫtū magna ꝛ fortis oppilatio pōt eē in corpe forti ꝛ calido tā magna ꝛ fortis pōt eē i frigido vt pʒ. sʒ ita magna pōt eē i calido vt ide dicat fortis apoplexia. igit ita magna pt eē i frido vt sit fortis apopl'ia. ꝯñā tʒ ex mō arguēdi huiꝰ pōnis. nā arguit apoplexiā auferentē anhelitū i corpe debili eē debilē: q2 ē cū pua oppilatiōe tāq̄ꝫ adeq̄ta cā. igit ex opposito possumꝰ iferre oppositū. ¶ 3° ꝯ vltimā ꝯcl'onē arguit: q2 stat alicuiꝰ debil' apoplexie tā fixā ꝛ multū resistētē eē cām sicut ē dare fortē. ꝛ tūc erit mortalis. igit nō difficulter curabilis. nā expientia notat hoīes debilis ṽtutis cuʒ debili apoplexia mori dūmō mlta sit i eis necessitas nec Hip. ad hoc nos artat ꝙ ōis dbilis apoplexia sit curabil': qō tñ sequit ex dictis. Cōfirmat. sic stat ex debili febre. que lʒ salubris eēt in vno aliū mori ita debet ꝯtingere de apoplexia. igit stat apoplexiā debilem esse incurabilem.

Quantū ad tertiū articulū nota p̄mo ꝙ multotiens dicimus accñs forte ẜm sue cause fortitudinē ita ꝙ similē dispōnē dicimꝰ eē fortius accidēs in multū resistētibꝰ. q2 a fortiori cā depēdet. ¶ Scd̄o nō queadmodū in p̄cedēti articulo dr̄ ablatio anhelitꝰ nō ē signū certū fortis apoplexie sʒ veꝝ vt i pluribꝰ. nā oēʒ apopl'iaʒ depēdentē ab oppilatiōe tali ꝛ tāta sufficeret i forti corpe ꝛ calide cōplexionis auferre anhelitū ꝛ ipsum durū ꝛ inordinatū facere dicimus fortē ꝛ solū talem: ꝛ iste modus est aliquid dicere difficile vel magnā actionē in cōparatione ad cām sicut motus sursum lapidis centū librarum velocitate vt vnū ꝛ durāte per horā dicimus in phia maiorem actionē q̄ꝫ motū lapidis vnius libre velocē vt duo ꝛ durante per vnum diem. ¶ Tertio nota ꝙ corpuʒ q̄dā sunt in qbus ṽtus motiua anhelitus est debilis ꝛ necessitas pauca in qbus etiā superueniēte apoplexia infrigidat cor. ita vt paucissima egeāt euentatione. in his igit corporibus debilis oppilatio est cā aut duri anhelitus aut auferendi ipsum. His igit habitis pono cōcl'ones duas p̄mas precedētes articuli approbās. ¶ 3a cōcl'o. omnis apoplexia pēdēs a cā q̄ in forti corpore multa euentatione indigente sufficeret anhelitū durū aut inordinatū facere vel ipm auferre est fortis ꝛ icurabil'. ꝛ ista sit pro mēte Gal'. ꝛ Hippo. ¶ Quarta ꝯclusio. Aliq̄ debilis apopl'ia est mortalis. patet ex motiuo contra precedentem positionem.

Quantū ad quartū sit hec prima difficultas. pp qd syncopis in qua auferi sensus ꝛ motus i forti ꝛ valido corpore est curabilis. sʒ nō apoplexia vt petit i articulo p̄ncipali. Rñdet ꝙ cā syncopis nō ē ita fixa. naʒ retractio spūum ex eoꝝ paucitate tollit cum regenerati fuerint dolores ēt remouent ꝛ nō multo tēpore: sed cum cōuenit cām eē eq̄ fixā: fit etiā syncopis icurabil'. ¶ Secūda difficultas q̄re in epilepsia cū anhelitus sit durus ꝛ mēbra p̄uant sensu ꝛ motu nō ita iminet mortis piculuʒ sicut in apopl'ia imo cito a paroxismo liberant p̄cipue cū a simili cā ꝛ simili mā pendēt. vr̄. n. ꝙ sunt in apoplia ex toto phibet trāsitus spūs aīalis ad istrumēta sensus ꝛ motus. ita est i epilepsia in qua mēbra oīno ab opationibus suis p̄uant. Ex p ꝯñs eque magna ꝛ fortis oppilatio debet esse i tali epilepsia sicut i apoplexia ꝛ eque difficulter curari. ¶ Hic dr̄ a qbusdaʒ negādo. ꝙ i epilepsia aliquādo sint oēs opationes sensus ꝛ motus ablate. imo nō integre auferunt vt ꝯstat ex diffinitiōe epilepsie posita ab Auic. p̄ma tertij. tractatu q̄nto. cap̊ de epilepsia. ¶ Dicit ēt ꝙ i epilepsia oppilatio i cerebro cōtingēs nō ē cōpleta. sʒ hñ in apoplexia: ꝛ hoc colligi pōt nono theorice ab haliabate cap̊ de epilepsia sic dicente ortus aūt eius. s. epilepsie. Ex eisdē fit qbus ꝛ apoplexia causis nisi ꝙ i magnitudie sub sunt ꝛ grauitate: epilepsiā nāqʒ generātes cāe i vētriculis minime sunt cerebri oībꝰ: queādmodū i apoplexia dictū ē sʒ fit oppilatio qbusdā i vētricul' ꝛ neruoꝝ meatibꝰ mēbra mouentiū. q hanc facit minor est humor q̄ꝫ q apopl'iā in q̄litate ꝛ q̄ꝫtitate ꝛ suba. s. minus frigus ꝛ mioris quātitatis ē ac minoris grossitiei. iō epilepsie accessiōis tempore corpus ꝛ sentit ꝛ mouetur qō apopletici non habēt.

¶ Cōtra hāc rñsionē ē p̄mo mēs Auerrois 3° colliget. cap̊ de epilepsia. vbi dixit de epileptico p̄uant oēs sui sēsus ꝛ ṽtutes aīales diminuūt. ¶ z° ad idē ē auctoritas Gal'. 3° de iteriorib.ꝰ cap̊ septio illa pte subeth. sūt ꝛ alia huiꝰ passionis accñtia. s. epilepsie. q2 cū h patiuntur nō vidēt nec audiunt nec alio sensu sentiūt nec memorant. nec intelligūt. Si igit isto mō p̄uant opationes cognoscitiue. igit ꝛ auferūt motiue. ¶ 3° ꝯ h arguit: q2 i leni ꝛ dbili apopl'ia nō est totalis oppilatio ꝛ ablatio sensus ꝛ motꝰ vt dixi supra: ꝛ pōt colligi ex dictis Aui. loco allegato ꝛ hētur nono terapētice. cap̊ de apopl'ia cū dicit i debili eos deglutire. ¶ Quarto ꝯ eos est expientia: q2 videmꝰ epilepticos in statu paroxismi oīno nihil sentire etiā si pūgant vl' vulnerent nec postea recordari: ꝛ tamen videmus apopleticos multum vtentes nutibus ꝛ vocibus ad significare añq̄ꝫ ad cōplementū accñtiuʒ veniant. imo in debili viderent potētes ꝛ itelligere ꝛ mouere aliq̄ mō ꝛ deglutire ac spuere. g̊ positio nullo mō stare pōt.

Pro solutiōe igit notandū ꝙ i apoplexia que ē per

per ꝓprietatē nocumēti cerebri oppilatio dꝫ esse talis in
ei⁹ vētriculis vt sine spasmo sufficeret ꝓhibere mēbra a
sensu ⁊ motu:talis aūt motio ē ꝑꝑ mā̄ꝫ valde multā sui
corpulētia oēs meat⁹ oppilātē ⁊ si nō semꝑ oiuꝫ facit cō
pletā clausionē vt in debili apoplexia.⁊ iō cuiuslꝫ talis
apoplexie siue fortis siue debilis cā ē valde fortis in cō/
paratiōe ad vtutē cerebri patiētis ⁊ nō nisi cū difficulta
te remouēda:sꝫ epilepsie mā̄ tūc fac̄ ꝑoxismū qn̄ nocēs
pāniculo vel origini neruoꝝ cū cā ꝯctiōis oium neruoꝝ
q a cerebro oriunt̄:⁊ oppilatiōis attenuatorie ꝯn̄tis istā
ꝯctioné.talē aūt mā̄m ꝯtigit eē valde modicā respectu
māe apoplexie.nā in ꝯctiōe illa multū ꝯstrigunt̄ meat⁹
illi:⁊ ēt de se sūt magis stricti q̄ꝫ ille ꝯcauitates q̄ dn̄r vē
triculi cerebri.¶ Ex bis apparet ꝑmo solutio difficulta
tis:qꝛ in epilepsia nō mltū forti existēte cā respectu cāe
apoplexie:ꝯtigit tn̄ auferre sēsū ⁊ motū ꝑꝑ oppilationē
q̄ in spasmo ꝑꝑ ꝯstrictionē neruoꝝ ⁊ venaꝝ q̄ spasmant̄
⁊ iō nō est mortis tn̄ ꝑiculū.qꝛ hec pauca exn̄s mā̄ vin/
cit̄ faciliter.⁊ addūt qdā ꝙ vtplm̄ ꝯiūgit̄ mā̄ epilepsie
plime vētositati q̄ dissoluit̄ facili⁹ q̄ꝫ hūor grossus.h̄ tn̄
cā nō est gn̄alis.⁊ tu tn̄ nota aliquē eē ꝑoxismū epilepsie
mortale.¶ Ex h̄ pꝫ secūdus modus gn̄alis spasmi ꝯtin
gentis in epilepsia.¶ Pꝫ 3° qūo pn̄t ꝯiūgi apoplexia et
epilepsia.¶ 4° appet qd̄ lꝫ in vtraqꝫ istarū ꝓhibeat̄ ex
toto trāsit⁹ spūs ad infr̄a mot⁹ ⁊ sensus.tn̄ nō ab eq̄lib⁹
causis:qꝛ nō oīno in eisdē locis peccāt iste mā̄e.vn̄ si mā̄
epilepsie in illo loco poneret̄ vbi est mā̄ apoplexie.non
faceret epilepsiā nec apoplexiā.Cā.n.epilepsiā faciens
est dimidia cā ei⁹ que est faciens apoplexiā vt sumit̄ no
no theorice haliabatis ca° allegato dū dixit.vnde ⁊ forti
cā epilepsiam faciens dimidia eius q̄ ⁊ apoplexiā īfert.
¶ Tertia difficultas:qꝛ ex dictis vr̄ seq ꝙ non sꝑ apople
xia ē mollities oiuꝫ mēbroꝝ ꝑ:qꝛ i solōne ꝑcedētis diffi
cultatis dcm̄ est qn̄qꝫ ꝯiungi apoplexiā ⁊ epilepsiā:in q̄
est spasm⁹:⁊ ꝑ ꝯn̄s non mollities.2° qꝛ ex quo mā̄ apople
xie forti⁹ ⁊ maius causat nocumētū q̄ꝫ mā̄ epilepsie:seq̄t
ꝙ si hec 2ª facit spasmū ēt h̄ ꝑª facere dꝫ.3° qꝛ in apople
xia facta ꝑꝑ frig⁹ extrīsecū ꝯbit̄ cerebrū ⁊ ei⁹ vētriculi.
Et iō ꝯn̄ter spasmari debēt nerui queādmodū ad ꝯctio
nē anterioris vētriculi cerebri in epilepsia seq̄t̄ vl'is spa/
smus ⁊ sumit̄ ab Aui.ca° de epilepsia.supra allegato.4°.
qꝛ in apoplexia q̄ est ꝑꝑ clausionē venaꝝ ⁊ poroꝝ nō vr̄
esse aliq̄ neruoꝝ egritudo.Et per consequens nec molli/
ties:cum mollities videatur importare paralesim.
¶ Ad hoc rn̄det̄ negādo ꝙ mollities vt ꝓposito pertinet
semꝑ dicat paralesim.qꝛ aliqn̄ dicit ꝑalesiꝫ qn̄qꝫ īpoten
tiā mouēdi:ꝯnotādo ꝙ pēdet a cā q̄ sine spasmo est suffi
ciēs talē īpotētiā facere:⁊ h̄ mō sumit̄ mollities a Gal.
in 4° de accn̄ti.⁊ ociositas ab Aui.loco allegato qūo cō/
cedit̄ poſe eē in eodē musculo mollitiē eē de spasmo.sic
de pn̄ti frater Antoni⁹ de ordine carmelitarū ꝑalyticus
in sinistro latere tn̄ spasmū patit̄ i eodē:⁊ sic in apopleti
cis in q̄bus mā̄ nondū neruis cōicata est.2° ꝯcedit̄ oēm
apoplexiā esse vl'em mollitiē.¶ Ad ꝑmaꝫ igit̄ istantiā
ꝯcedit̄ qn̄qꝫ ꝯiungi apoplexiaꝫ ⁊ spasmū.sed tn̄ opꝫ op/
pilationē tūc talē esse in vētriculis ⁊ cursib⁹ spirit⁹ sensi
bilis ⁊ motiui q̄ sine spasmo h̄ sufficeret facere vt dictū
est.¶ Ad scdm̄ negat̄ argumētū.maius ⁊ fortius cāt no
cumentū mā̄ apoplexie q̄ꝫ epilepsie.igit̄ si 2ª cāt spasmū
⁊ ꝑma.¶ Ad tertium ꝯcedit̄ ꝙ pōt esse spasmus cū tali
apoplexia.si tamen in illo casu debet dici apoplexia opꝫ
clausionē ventriculoꝝ cerebri ꝓpter frigus esse tantam
vt etiā si esset sine spasmo sufficeret auferre modo dicto
sensum ⁊ motum.¶ Ad quartū patet solutio ex dictis.
¶ Quarta difficultas.supposito ꝙ sine oppilatōe vētricu
loꝝ cerebri fiāt spūs aiales i sufficiēs istrumētū sensus
⁊ motus ꝑꝑ malā cōplexionē cerebri calidā vel frigidaꝫ
ita vt sit totū corp⁹ ociosum.q̄ro vtrū erit ista ociositas
apoplexia.dicendum ꝙ non vt constat.sed accidit rone
congelationis vel alterius male complexionis.
¶ Quinta difficultas.vtꝝ in apoplexia flegmatica nihil
sit agēdū vsqꝫ ad tres horas.ꝙ sic vr̄ expsse haliabati ꝑ°
practice.ca°.25.sic dicēti.ꝙ si nō videris.s.signa sanguis
dominātis q̄ ꝓposuit patiētē oīno nō moue nec aliqd ci/
boꝝ adhibeas nec medicamentū donec trāseat.72.ho/
ras.¶ In oppositū tn̄ ē Aui.ꝑª tertij:⁊ Mesue in capl'o
de apoplexia q volunt ab ipso rei initio fortes fieri euō/
nes ⁊ diuersiōes:⁊ ita est cōis modus practicādi. ¶ Ad
dubiū rn̄det̄ ꝙ in apoplexia ꝑcipue debili ab ipso rei ini
tio operādū est si possum⁹ euāndo ⁊ diuertēdo vt Aui.⁊
Mesue testant̄:sꝫ in forti nō est ꝓ salute medicādū nisi
cū ꝓtestatiōe.nā ꝑticularib⁹ ex ꝓprietatib⁹ indiuiduoꝝ
nō videt̄ claudere repugnātiā aliqnē talē liberari:sicut
pleriqꝫ vlcus in pulmōe patiētes liberati sūt.¶ Ad hali/
abatē dōꝫ ꝙ fuit illius opinionis cui meliores ꝯtriantur.

Ad argumēta

ꝑncipalia.Ad ꝑmū patet ꝙ illa
apoplexia de qua Aui.loquit̄ est
debilis ⁊ sic neganda est maior vniuersaliter:quomodo
autem intelligantur distinctiones graduum apoplexie
vidisti supra.¶ Ad 2m nego antecedens. ¶ Ad 3m nega
tur ꝯn̄tia:⁊ pꝫ cā in supra dictis.¶ Ad 4m negatur ꝙ su
beth sit saltēꝫ gn̄aliter apoplexia.nā stat cām esse retra/
ctionis sine oppilatiōe sufficienti ad auferēdū sensum ⁊
motum.¶ Ad 5m pꝫ ex ꝑma difficultate.¶ Ad 6m patet
ꝑmo ex dictis.¶ Ad ꝯfirmationeꝫ negat̄ ꝙ ab infinite
remissa cā possit apoplexia fieri vt patet:nec terminatur
apoplexia ad nō gradum lesionis. Cōmentū Galeni.

Accidentia.

In isto cōmento Gal.ꝑ°
ponit distinctionē spērū
apoplexie.2° dat causas cōes apoplexie.per
cōitatē cerebri cāte.3° ostēdit a quo ꝑncipa/
liter sumit̄ distinctio spērū apoplexie.4° ve
rificat aforismū q̄rtū ad ꝯnē ꝑam ꝑ cāꝫ.5° mouet ⁊ soluit
vnā q̄onem.ibi 2ª[Causa ois.]ibi 3ª[Scdm̄ aūt.]ibi 4ª
[Que magis.]ibi 5ª[Est aūt mirādū.]¶ De ꝑma dicit
ꝙ ista sunt accn̄tia que ꝓpria.i.per se in apoplexia inueni
unt̄:qꝛ subito toti corpori sensum ⁊ motū aufert volun/
tariū.nō tamē motū anhelitus.sed si istū motū auferat
totalr̄ erit fortissima species eius.sed si apopletici suspi/
rant cū difficultate ⁊ angustia passio est fortis minus q̄ꝫ
ꝑma.sed si anhelitus est diuersus multe diuersitatis etiā
passio est fortis minus q̄ꝫ secunda.sed si anhelitus est or/
dinatus passio est debilis.⁊ tn̄ ista intellige iuxta notata
super afori.⁊ questione.¶ De parte 2ª dicit ꝙ causa ois
apoplexie est illa propter quā spiritus aīalis non pōt de/
scendere a cerebro ad inferiores ꝑtes:⁊ cum est per pro/
prietatē cerebri oportet ꝙ sit nisi fuerit causa primitiua
a flegmatica humiditate iplente cerebri vētriculos aut
ꝓpter apostema.¶ De tertia parte dicit ꝙ magnitudo
vel debilitas apoplexie hic sumit̄ propter fortitudinem
cāe morbi quē morbuꝫ seq̄t̄ apoplexia:⁊ h̄ dictum est in
tertio articulo ꝑcedentis q̄onis. ¶ De q̄rta ꝑte dicit ꝙ
ideo fortis apoplexia est icurabilis.quia eum sequit̄ im/
pedimentū anhelandi modo quo supra primā cōclusio/
nē verificaui.¶ De quinta parte mouet questionem di
cens ꝙ mirandū est ꝙ lacerti pectoris mouentur in hac
passione:cuꝫ tamen spiritus animalis ad eos transire nō
valet:⁊ ablatus sit motus omniū alioꝝ lacertoꝝ ⁊ soluit
di.ꝙ putat in istis lacertis esse virtutem motiuā nāliter
non tamen voluntarie que virtus excitat̄ a naturali ap/
petitu cordis ad spiritum.i.aerem attrahendum.⁊ isti la
certi mouentur quādo est plurima anhelitus necessitas

vel alioꝝ ĩpotentia ad dilatandum pectus.⁊ h̄ est causa quare in apopleticis ĩueniunt̄ lacerti toti⁹ pectoris mo/ueri:⁊ nõ sic in alijs passiõib⁹ nisi raro:qñ.s.aut est mlta necessitas.aut alioꝝ debilitas.aut ēt mouent̄ qñ est multũ corporis exercitiũ ꝑꝑ qd̃ in illa hora multũ desiderat anhelitũ.sed in apoplexia due ꝯcurrũt cãe ad faciẽdum ꝙ lacerti illi moueant̄.vna est multa nec̃itas que crescit ꝑpter defectũ euẽtatiõis.2ᵃ est debilitas v̄tutis aliorum lacertoꝝ:ꝑꝑ quã isti cũ v̄tute nãli ĩsurgũt ad adiutoriuꝫ sicut ĩueniunt̄ moueri in virtute defecta in febribus in quibus lacerti in pectore mouentur vt multe quantitatis aer attrahatur vno impetu qui paulatim ab eis attrahi non potest. Aforismus.XLIII.

STrangulatorum ⁊ dissolutoꝝ nõdũ mortuorum:nõ referunt quibuscunq̃ꝫ spuma fuerit circa os.

❡ In isto afo. Hippo.ĩtendit istã ꝯclusionẽ. strãgulati dissoluti nõdũ mortui in quoꝝ ore spuma apparet nõ sanant̄.ꝑbat̄.In istis est vehemẽtissimũ ĩcendiũ in corde ⁊ pulmõe cũ valde magna debilitate v̄tutꝭ igit̄ nec̃io moriunt̄.⁊ per ꝯñs nõ sanant̄. totũ añs statiꝫ declarabit̄.❡ Nota p̃mo strãgulationẽ eẽ idẽ qd̃ p̃focationẽ.p̃focatio aũt vt sumit̄ nona tertij est ꝑhibitio trãsitus anhelit⁹ ad pulmonẽ ⁊ cor ex q̃cunq̃ꝫ cã fuerit siue extrinseca vt laque⁹:aut medicina venenosa:aut cib⁹ p̃focatiu⁹ siue lesio in istis anhelitus siue sanguinis ꝯgelatio in q̄busdã visceribus vt stõacho ⁊ vesica.❡ Nota 2° ꝙ hic ꝑ dissolutos debem⁹ ĩtelligere multũ debilitatos. ⁊ iõ afo.loq̄t̄ in illis in q̄b⁹ iste due dispõnes cõiungunt̄ sciliꝫ p̃focatio ⁊ multa debilitas v̄tutis:⁊ hoc siue fuerit multa debilitas ex prefocatione siue non. ❡ Nota 3° ꝙ spuma est vt in cõmento dr̄ aggregatũ corp⁹ ex ꝑuis ampullis que ex vapore vẽto vel aere cõtentis ⁊ re viscosa circũdante ꝯstituta sunt adiuicẽ copulata. ❡ Nota 4° ꝙ multis modis ꝯtingit cãri spumã circa os tã p̃focatorũ q̃ꝫ alioꝝ.vno modo:qꝛ multũ celeriter motus aeris ꝑ vias strictas anhelitus cõmiscet̄ saliuali hũiditati q̄uo circa ora epilepticoꝝ multa humiditate a capite descendẽte causat̄.Alio modo ꝙ in spuma nõ solũ fit saliualis humiditas:sed aliq̄d de nãli humiditate pulmonis a p̃nimio caloris ĩcendio egrediẽs per anhelitũ aeri cõmiscet̄ vt in cõmento dicit Gal.primo mõ ꝯtingit spumaꝫ apparere circa os strangulati:⁊ nõ mori.secũdo mõ moriuntur ꝑpter causam dictam:⁊ qꝛ circa ora strangulatorum pluries apparet spuma mõ secundo: ideo verificatur hic afo.vt in pluribus:⁊ nõ semper:cũ quãdoq̃ꝫ accidat:quandoq̃ꝫ nõ.❡ Ex q̄bus apparet causa verificans afo.nã vt in pluribus spuma circa ora strangulatoꝝ nõ apparet nisi ꝑpter vehemẽs ĩcendiũ in pulmone.qñ aũt hoc vehemẽs ĩcendiũ ꝯiungat̄ cũ p̃focatiõe ⁊ plurima virtutis debilitate nõ possunt ita habentes sanari etiaꝫ si statim remoueret̄ causa p̃focans:vt posset fieri cũ eẽt cã p̃mitiua vt laqueus:⁊ hoc mõ possumus afo. ample ĩtelligere:lꝫ aliqui restringant ad prefocatos ad causam ĩtrinsecam:in quibus nõ possumus ita cito causaꝫ prefocationis remouere.❡ Nota 5° ꝙ Hippo.per nõ referũt intelligit quia non redeunt ad sanitatem.

Quereret aliquis fortasse ꝑpter q̄d in prefocatis raro appꝫ spuma circa os nisi mõ sc̃do. dicit̄ hic ꝙ si p̃focatio fuerit cũ claritate virtutũ cognoscitiuaꝝ:tunc est timor vehemẽs a quacunq̃ꝫ causa.⁊ iõ humiditates ad cor ⁊ interiora mouent̄:⁊ exiccat̄ os vt experientia notat.etiã aer sepius celeriter ꝑ os transiẽs loca illa ab hũiditate saliuali exiccat.⁊ iõ raro remanet talis humiditas.ēt aeri sepius celeriter per os egrediẽti cõmiscenda.nõ sic est aũt in apoplexia ⁊ epilepsia vt cõstat multis de causis. Restat igit̄ ꝙ plurimũ est ex caliditate dissoluẽte hũiditatẽ nãlẽ.❡ Similis huic sententia colligit̄ tertia tertij ab Aui.dicente.⁊ qñ apparet cõstrictio anhelitus ⁊ necessitas extrahendi vaporẽ fumosum ad hoc vt educat virtus que efficit anhelitũ humiditatẽ ad exteriora in anhelitu.⁊ apparet spuma tũc nõ est spes in ipso.Ampliat̄ aũt ad oẽm sexũ etatẽ tempus anni.⁊ est vtilis in actu ꝑnostico. Cõmentũ Galeni.

SPuma generatur. Gal.in h cõmẽto 4ᵉʳ facit.p̃mo notificat spumam quo ad materialia eius ⁊ modũ sue generatiõis.secũdo adaptat hoc ad modũ quo spuma generat̄ in ore p̃focatoꝝ.tertio verificat afo.quarto ostendit veritatẽ afo. nõ esse v̄lem:sed vt in plurib⁹.ibi sc̃da [Cũ aũt.] ibi tertia [Aut cũ appareat.] ibi quarta [Sed tamen.] Prima in tres.p̃mo notificat spumã vt dictũ est.secundo remouet instantiã cõtra dicta sua.tertio ex dictis infert ĩprobationẽ cuiusdaꝫ erroris.ibi secunda [Unde nobis.] ibi tertia [Arbitrãtes.] ❡ In p̃ma dicit quatuor.p̃mum ꝙ spuma cõcreatur ex cõmixtionib⁹ duorũ corpoꝝ.s.ventositatis ⁊ hũiditatis.⁊ hic ꝑ vẽtositatẽ intelligo etiam aerẽ vel vaporẽ:⁊ per hũiditatẽ ĩtelligo hic corp⁹ humidum liquidũ ventositate ꝑticipãs ⁊ corpulẽtia grossiori q̃ꝫ sit ventositas.❡ Dicit secundo quo ad hanc partẽ ꝙ talia corpa nunq̃ꝫ hoc mõ cõmiscent̄ nisi p̃us sicut multum diuisa ita vt inde quedaꝫ corpuscula conficiant̄ ita ꝙ partes viscositatis circuiunt partes ventositatis.vnde concreant̄ q̃dam ꝑuula grana ⁊ multa.❡ Dicit tertio ꝙ cum hoꝝ corpusculorum materia fuerit viscosa ⁊ multa nõ cito dissoluitur:sed diu morat̄ hoc modo cõposita:sicut videre possum⁹ in ore equoꝝ fatigatoꝝ multo cursu ⁊ in ore porcorum syluestrium irascentiũ. ❡ Dicit quarto ꝙ causa diuisionis ⁊ cõmixtionis horum corporum.s. ventosi ⁊ humidi est collisio ⁊ motus vel vnius vel amborum aut est propter calorem nimium.❡ Ubi nota ꝙ spuma dissoluitur:aut qꝛ pars illa circũdãs frãgit̄:⁊ illa corpuscula aerea exeunt:aut qꝛ aerea pars ĩgrossat̄ inclusa ⁊ in ventositatem cõuertit̄.vnde totum qd̃ p̃mo erat spumosum fit aqueũ vt apparet in spermate. frangitur autem pars circũdans viscosa.nõ semper a parte viscosa exitum petente:qꝛ multotiens versus infra frangit̄ non obstante ꝙ aer inclusus nitatur ad infra mouendũ:sed a virtute dissolutiua que est in cõtinente ex virtute stellarum:vt colligitur secunda primi.ꝙ aer non prouenit ad hoc vt in terminis habitatis non dissoluatur.❡ Ex quibus patet primo non omnem spumam cuius humidum est viscosius diutius morari.naꝫ dato ꝙ spuma desinat esse spuma per ingrossationeꝫ corporis contenti:constat ꝙ viscosius ceteris paribus:cum sit densius:citius ĩgrossabit contentum.patet secundo non semper frangi ampullaꝫ per contrarium visum corporis subtilis cõtenti. VNDE NOBIS. Remouet ĩstantiam que fieri posset qꝛ tu dixisti ꝙ spuma fit aut ex motu corpoꝝ ex q̄b⁹ cõstituit̄.aut ex calore.❡ Contra ex calore sine motu non põt fieri spuma.igit̄ calorẽ nõ debuisti ponere cãm per se.dicit igit̄ Gal.ꝙ per hoc nõ potest sibi obijci. nam ita cõtradicentibus respõdet ꝙ sensu iudicamus ꝙ spuma fit duobus modis.vno modo per magnum motum etiã si ibi non fiat calor:vt fit spuma in mari propter magnã agitationem.quandoq̃ꝫ fit ꝑpter nimium caloreꝫ vt in olla bulliẽte.⁊ similiter fit in animalibus.qꝛ in athletis virtus sui motus concreat spumaꝫ in oribus eorum ⁊ in porcis syluestribus generat spumam fortitudo sui caloris:⁊ in equis currentibus generat spumã vtrũq̃ꝫ simul

qꝛ cũ

q: cũ aer multus in eis moueaẗ spisso motu intꝰ ⁊ extra subtiliãẗ per hũc motũ saliue ꝑ calorem: ⁊ diuiduntẽ: et cõmiscenẗ aeri: ⁊ hoc mõ spuma causaẗ: ⁊ etiã fumꝰ propter caliditatẽ ascendẽtẽ de pulmone ad os eque mixtꝰ saliue ꝑ calorẽ augmẽtat spumã illã: ⁊ sic ab vtraqꝫ simẽ ista spuma cãtur. ¶ Et tu ex his modis ĩtellige ꝙ cũ spuma gñaẗ ex calore fit plerũqꝫ motꝰ: ꝗ a calore cãtur: vt in olla bulliẽte: sꝫ denominatio est a caliditate tanqꝫ ꝑncipale. ⁊ ita ecõtra qñ fit a motu ꝯcurrit caliditas a motu facta. qñqꝫ etiã denominatio est a motu: qñqꝫ aũt cõcurrit motus ⁊ calor qui nõ fit a motu: ⁊ tũc dicimus ab vtroqꝫ fieri. ARBITRANTES. Improbat ex dictl vnũ errorẽ dicẽs. ꝙ ꝓpter dicta illi ꝗ arbitranẗ spumaꝫ que apparet in ore esse a stomacho ꝯincunẗ errore. ⁊ rõ est: q: ĩpossibile est tãtã spumã quãta in ore istoꝝ videẗ ascendere a stomacho: siue vomitu vel fastidio: sine ꝗbꝰ duobꝰ motibꝰ nihil a stõacho ascẽdit sensibilr. mõ ĩ istis ꝑfocatis spuma apparet sine vomitu ⁊ fastidio. Item q: impoĺe est fumũ supple faciẽtẽ spumã ascẽdere a stomacho sicut ascẽdit a pulmone expellẽte cũ flatu: ⁊ h̃ manifestat sãguis qui screaẗ a pulmone ꝗ videẗ spumosus: ⁊ qñ suba ipsius pulmonis spumosa videẗ. sed nõ similiter est sanguis qui a stomacho: lꝫ ĩter fumũ ⁊ sanguinẽ a pulmone venientẽ est differẽtia: q: sanguis ab eo veniẽs est multus ⁊ subitus venit cũ tussi: sed fumus q: exeundo cũ expulsione flatus venit paulatim. iõ venit sine tussi. CVM AVTEM COLLVM. Hic vt ꝑdiciẗ adaptat Gal. dicta de spuma ad modũ apparẽtie spume ĩ ore strãgulatoꝝ di. ꝙ cũ collũ circũdeẗ suffocatiõe. i. cũ ꝓhibente anhelitũ necesse est fumosum aerẽ expelli a corde ⁊ pulmone: vt ipse mõstrauit in lib. de iuuamẽto anhelitus. ⁊ q: fumosus aer nequit exire pre nimia suffocatiõe iõ angustiaẗ pulmo aĩalis ⁊ cũ maiori angustia expelliẗ hic fumosus aer a pulmone emittẽte cũ ipso aere ptẽ aliquãtulã sue nãlis hũiditatis sicut ꝯtingit videre in flatu sanguinis. QVOD CVM APPAREAT. Uerificat afoᵐ. di. ꝙ cũ appareat. s. ꝙ spuma exeat mõ dicto significat ꝑditiõnẽ: cũ nimia sit angustia pulmonis ꝓpter suffocationeꝫ: ⁊ pulmo angustieẗ pre nimio calore sibi a corde misso. si igiẗ accẽsio spume ex pulmone est ex bullitiõe caloris: ⁊ ex duritie motus anhelitꝰ ⁊ angustia pulmonis est signũ mortale. sꝫ tñ hic diẗ afoᵐ nõ eẽ vlr verũ. sed ĩtelligiẗ vt in pluribꝰ: queãdmodũ supra dixi illo aforismo. quibuscũqꝫ iuuenibus. ⁊ etiaꝫ vt dixi supra in aforismi expositione.

Aforismus. XLIIII.

Crassi valde ꝭm naturaꝫ cito moriunẗ magis gracilibus.

¶ Hippo. vult in hoc afo. istã cõclusionẽ. homines valde crassi ꝭm naturã citius moriuntur gracilibus. probaẗ. isti valde crassi minus habent de spiritu ⁊ sanguine: ⁊ venas habẽt angustiores ⁊ arterias. igitur a leuibꝰ causis moriunẗ. ꝯsequẽtia declarabiẗ statim cũ añte. ¶ Nota ꝑmo modũ exponẽdi istum aforismũ sumptũ a Marsilio quẽ sequiẗ Jacobꝰ de forliuio ⁊ ceteri posteriores: eẽ istũ. ꝑmittendũ ꝙ crassi [illegible] rũ modoꝝ. ꝗdã eni sunt tales ꝑ abũdãtiã pingu[illegible] ⁊ ꝗdã carnis supra tẽperatã habitudinẽ carne domina[illegible] ⁊ isti magis ꝓprie sunt dicendi carnosi. hic intelligiẗ de crassis ꝑmo modo. ¶ Secundo ꝑmittit ꝙ crassi ꝭm naturam dicunẗ qui sunt tales ꝭm cõplexionẽ a ꝑncipio natiuitatis cõtractã: lꝫ etiã de his qui habẽt cõplexionẽ accidẽtaliter taleꝫ verificeẗ aforismus. hi aũt qui sunt merito cõplexionis naturalis crassi modo dicto sunt frigidi ⁊ humidi: qui qꝫuis modicũ sanguinẽ generẽt: tñ ꝑꝑ humiditatis abundãtiã ⁊ caliditatis paucitatem reseruant multum de vnctuoso sanguine ꝗ in pinguedinẽ ⁊ adipeꝫ ꝯuertiẗ. Sꝫ calidi ⁊ humidi multũ habẽt carnis. ¶ Tertio ꝑmittit ꝙ graciliũ siue macroꝝ quidã sũt graciles ꝑ ꝑuationẽ piguedinis: lꝫ cũ ista gracilitate stet ſꝑmaticorũ membroꝝ latitudo vt venarum: ⁊ ossium ⁊c̃. Alij vo sunt graciles per ꝑuationẽ grassitiei tam in piguedine ⁊ carne qꝫ in mẽbris spermaticis: qualis est gracilitas melãcholicoꝝ: ⁊ de istis nõ loqẗ Hippo. in aforismo sꝫ de ꝑmis. ¶ Quarto ꝑmittit ꝙ lꝫ mors sit alia nãlis: alia violenta maxime verificaẗ afoᵐꝰ de morte ꝑternaturali: lꝫ etiã de nãli verificari possit in nõ valde crassis. Ex ꝗbus patet ꝙ cõparanẗ hic flegmatici crassi ad cholericos macros: qua cõparatiõe diciẗ ꝙ flegmatici citius moriunẗ: q: minus hñt de spiritu ⁊ sanguine: ⁊ strictas venas mõ dicto: ⁊ etiam si vsqꝫ ad naturalem mortem viuerent: q: minus bene restaurãt qꝫ cholerici alijs paribus: ideo citius moriuntur. ⁊ sic hunc aforismum reducunt ad comparationem complexionum naturalium flegmatice et cholerice que sit longioris vite.

¶ Mihi autem videẗ ꝙ ista nõ est intentio Hippo. hoc mõ restrigere: nec Gal. nec Aui. scḋa quarti caṕlo de malitia pinguedinis superflue. sed ampliatur vt statiꝫ dicã aliter exponẽdo. intelligo igiẗ per valde crassos illos ꝗ superabundant in pinguedine ⁊ adipe. ⁊ per graciles ĩ illis duabus deficientes: vt verba sonãt. ¶ Et ꝑmo considerandũ ꝙ crassoꝝ quidam sunt tales ex ꝑncipio natiuitatis: ita ꝙ in adolescentia sunt valde crassi. quidam vo sunt tales ꝓpter consistentiã: ⁊ quomodocũqꝫ sit ĩpossibile est fieri hoc modo crassuꝫ: nisi cũ dominio frigiditatis ⁊ humiditatis: hora qua ita est crassus: vt dixit Aui. secũda quarti. tractatu ꝗnto caṕlo de malitia piguedinis superflue. ¶ Et homo qui nõ ꝑuenit ad vltimuꝫ magnitudinis impinguationis: nisi cũ est frigide cõplexionis. ¶ Ex quo sequiẗ ꝙ qui in adolescẽtia ad talẽ pinguedinẽ peruenit. ⁊ si fuerit naturaliter complexionis calide: tamẽ fit frigide in tempore augmẽti: ⁊ q: frigiditas prohibet spermaticoꝝ dilatationẽ. iõ in illis qui ĩ adolescẽtia sunt pingues vene sũt parue ꝯcauitatis: ⁊ sãguis paucus. ¶ Secũdo sequiẗ. ꝙ illos qui post ꝯsistentiã ad talem pinguedinẽ deducunẗ stat eẽ latarũ venaruꝫ ⁊ multi sanguinis: lꝫ ille vene in se late a pinguedine coartentur. ¶ Tertio sequiẗ. ꝙ in oibꝰ talibꝰ oppilanẗ vie spirituũ: siue fuerint a ꝑncipio pingues: siue post ꝯsistentiaꝫ: cũ arterie ⁊ vene a superflua pinguedine restringantur. ¶ Quarto sequiẗ. ꝙ in eis calor est paratꝰ extinctioni ꝑ viã suffocatiõis ab oi leui cã: ⁊ ꝙ spũs ⁊ humores ꝑ viã ꝓhibite trãspirationis per aduẽtũ aeris: ⁊ per viam prohibitionis trãsitus spũs sunt parati corruptioni ꝓpe cõplexiõis. ¶ Quinto sequiẗ. ꝙ sunt in ꝑiculo ne sanguis eoꝝ expellaẗ ad aliquẽ locũ constrictũ: ⁊ sic fiet alicuiꝰ magne vene crepatura. ¶ Sexto sequiẗ. ꝙ isti sunt penitus expositi morti repentine etiã si in eis abundet sanguis. ⁊ hec omnia posuit Aui. scḋa quarti caṕlo allegato. ¶ Septimo sequiẗ ꝙ illi qui sunt suꝑflue pigues a ꝑncipio natiuitatis sũt magis etiã morti repẽtine expositi. nã in istis sunt vene minute: ⁊ vltra hoc per suꝑfluã pinguedinẽ stricte: ⁊ paucus calor: ⁊ cõplexio fridior: ⁊ sanguis paucior: ⁊ flegma plurimũ. Et ideo in omnibus predictis caussis expositi sunt: ⁊ cũ hoc sunt parati cadere in apoplexiã ⁊ paralesim: ⁊ pulsuꝫ cordis: ⁊ syncopim: ⁊ fenalas ⁊ difficultates anhelitꝰ: ⁊ non possunt tolerare famem ⁊ multa talia. ⁊ h̃ est qḋ Auic. dixit eisdẽ capitulis. Et ad vltimũ mors super vltimatos in pinguedine festinat: ⁊ ꝓprie illos qui ĩpinguanẗ in prima etate. ⁊ propter hanc causam Gal. dixit in cõmento ꝙ Hippocras ĩtellexit crassos in ꝑma etate: quia de eis maxime verificaẗ.

¶ Scđo nota iuxta hũc modũ. ꝙ lꝫ merito nimie macilentie ꝯtingat ad tãtũ gradũ periculositatis mortis puenire: vt ꝯstat: sicut per impinguationẽ. vterqꝫ eni vsqꝫ ad mortẽ põt intẽdi: tamẽ nõ contingit stante sanitate corpus ad tãtũ piculũ cite mortis venire ex macie sicut ex pinguedine ceteris paribus in etate. s. ⁊ sexu. Et cã est qꝛ macilẽtia ĩfra latitudinẽ sanitatis est cũ ꝯstãtia virtutis ad cõia opera. ideo per viã resolutionis nõ est tãta debilitas: qn bene cibũ digerere ⁊ humorẽ regulare possint: sꝫ cũ sanitate stat talis repletio: vt ide pericula dicta sequãtur. Et iõ certũ est ꝙ vltimata crassities que stat cũ sanitate est valde ðterior dispositio q̃ꝫ vltimata gracilitas cũ latitudie sanitatis pncipalis. iõ de valde crassis Hip. fecit mẽtionẽ ꝙ moriunt̃ magis cito gracilibꝰ: intelligẽdo de his qui sunt ĩfra latitudinẽ sanitatis tales. ¶ Nõ tertio. ꝙ q̃uis crassities supflua sit peior gracilitate mõ dicto: tñ crassities nõ multũ a tẽperamẽto distãs verisimiliter ẽ melior gracilitate que est per puationẽ piguedinis ⁊ carnis: qđ arguit̃ sic. diete sana corpora ad gracilitatẽ deducẽtes nõ mltũ sũt deteriores dietis eadẽ corpora ducẽtibꝰ ad crassitiem. vt sumit̃ particula pª. aforismo. 5. In tenuibus dietis peccãt ⁊c. igit̃ terminꝰ ad quẽ est deterior. Assumptũ pbat̃. qꝛ sanis diete certe tenues sũt ampliꝰ difficiles parũ solidioribꝰ. ¶ Idẽ arguit̃: qꝛ dispositio nõ abhorrẽda est melior q̃ꝫ abhorrẽda: sꝫ crassities pauca supra tẽperamentũ nõ est abhorrẽda. gracilitas aũt sic. igit̃ ⁊c. scđa ps minoris pꝫ eodẽ aforismo allegato. qꝛ sanis virtus in eodẽ ꝯseruãda: aut augenda: et nõ minuenda. pars pma minoris sumit̃ ab Aui. zª quarti. tractatu. 4. c. pmo dum dixit. dũ igit̃ pseuerat pinguedo: ita ꝙ nõ facit accidere nocumẽtũ: ⁊ nõ abhorreas eã vita nãqꝫ in humiditate ꝯsistit. ⁊ caplõ de malitia piguedinis in fine dixit. Et pinguia q̃uis laborẽt ⁊ debilitent̃ a motu: tñ ipsa p idẽ qđ associat̃ eis de significatiõe humiditatis significãt lõgitudinẽ vite. ¶ Ex isto videt̃ mihi pmo colligẽdũ eẽ ꝙ vniuersaliter crassi valde citius morti sunt parati gracilibꝰ: sed intra latitudinẽ sanitatis existẽtibꝰ ⁊ alijs paribꝰ: siue isti sint crassi valde cũ pauco sanguine siue nõ. ¶ Scđo sequit̃. ꝙ aforismus h̃ magis verificat̃ de crassis valde qui etiã fuerũt tales in pª etate: ⁊ hoc siue nãliter fuerint flegmatici: siue ex vsu cibi: hoc mõ ipinguati fuerint. ⁊ hoc exponit Gal. in cõmẽto. ⁊ isti nãliter paꝝ habẽt sanguis. ¶ Tertio seqt̃. ꝙ nõ opꝫ in crassis temperamẽtũ excedẽtibꝰ: nõ tñ multũ ꝙ ipsi tamen gracilibus citius moriunt̃: imo sepe diutius sunt viuẽtes. lõgissimi. n. sunt qui humidissimi: vt sexto de regimie sanitatis. ¶ Sed tũc videt̃ huic repugnare qđ dicit̃ in cõmẽto. nã si aliq mutent̃ a tẽperamẽto melius est mutari in maciẽ q̃ꝫ in crassitiẽ: ⁊ hoc ponit gnãliter. ¶ Itẽ Auer. ad idẽ. z. cantice. cõmẽto. 45. dixit ⁊ pꝛpterea piguis est breuis vite: suscipiẽs de facili corruptionem. hic dicit̃ Gal. intellexisse de mutatiõe ad crassitiẽ superfluam: de qua instabat sermo Aui. aliter aũt cõstat ꝙ loquitur particulariter. Cõmentũ Galeni.

Ip. crassos valde ⁊c. Gal. ĩ isto cõmẽto facit quatuor. pmo ponit đ qbꝰ crassis ĩtelligit maxime Hippo. In zº laudat tẽperatã habitudinẽ. In 3º verificat afo. de illis de qbus dixit Hippo. De 4º ₰m quosdã redit ad laudẽ tẽperatoꝝ. Et ₰ꝫ Thadeũ respõdet tacite qõni. ibi zª [Bonum est.] ibi 3ª [Si vo.] ibi 4ª [Tẽperamẽta iter.] ¶ Dicit pmo Hippo. ĩtelligere per crassos valde: maxime illos q sunt tales a pncipio sue natiuitatis: de qbꝰ vt supra dixi maxime aforismꝰ verificat̃. ¶ De scđa dicit ꝙ bonũ est corpa nõ esse multũ crassa: nec nimis macilẽta: que si hoc mõ perseuerãt durant vsqꝫ ad vltimũ senectutis: nisi fiat aliunde ipedimentuꝫ. ¶ De tertia parte dicit. ꝙ si mutent̃ corpora: ⁊ supple ad plurimã macilentiã vel plurimã crassitiẽ ĩtra latitudinẽ sanitatis meliꝰ est mutari ad macilẽtiã q̃ꝫ ad crassitiẽ. qꝛ crassoꝝ mõ dicto sunt vene angustate. vnde nõ abũdãt spiritu nec sanguine. iõ cũ eoꝝ etas pꝛellatur extinguunt̃ pꝛpter parua accidentia superuenientia modo supra declarato. ¶ De parte quarta dicit ₰m modũ exponẽdi pmũ. ꝙ tẽperati viuẽtes delectabilr̃ vt crescant: tũc eoꝝ vene pmanẽt ⁊ fiunt large. vnde calor eoꝝ nõ cito extinguit̃: sꝫ de eadeꝫ pte ₰m Thadeũ remouet dubiũ: qꝛ posset quis querere. vtrũ oĩs crassities sit mala pro vite lõgitudine. rñdet̃ ꝙ nõ. qꝛ illi sunt ₰m nãlẽ cõplexionẽ tẽperati. ⁊ pꝛpter delectabilẽ vitã crescũt in crassitie: nõ multũ habẽt venas que fiũt late ⁊ permanẽt: ⁊ nõ cito eorũ calor extinguit̃: sed supple diu viuunt. ⁊ h̃ mihi plus placet. p qꝛ de tẽperatis dixerat. s. zº qꝛ frusta ponet̃ delectabiliter viuẽtes vt crescãt: ⁊ hoc de cõmento. Aforismus. XLV.

Epilepticorũ iuuenibus alteratiões mutationes maxime etatis: horarũ: locoꝝ faciũt ⁊ vitarum.

¶ Hippo. hic itedit hãc ꝯnẽ. Mutationes etatũ: locoꝝ: tẽpoꝝ: ⁊ vitarũ. i. modoꝝ viuẽdi vel admĩstrãdi sex res nõ nãles faciũt alteratiões. i. curas ĩ iuuenibꝰ de numero epilepticoꝝ. pꝛbat̃. qꝛ mutatiões dicte dissoluũt ⁊ remouẽt cãm epilepsie. g. ꝯña clara. ⁊ assũptũ totũ declarabit̃. ¶ Nõ p epilepticũ dici illũ q patit̃ epilepsiã: aut qꝛ actu est in pꝛoxismo: aut motu epileptico: aut qꝛ dispositꝰ in hꝰ motũ cadere pꝛoxismaliter: lꝫ nõ de facto sit in eo. ¶ zº nota epilepticũ pluribꝰ modis describi a doctoribꝰ. nã Gal. z. iterioꝝ. c. 7. in pncipio dicit. Epilepsia est spasmus toti corpori eueniẽs: lꝫ vt putat̃ Gal. nõ ponat ibi p diffõne: sicut nec videt̃ mihi ꝙ sit p diffõne habẽdũ qđ dixit. 3. de accĩti ⁊ morbo. ꝙ epilepsia est spasmus vlis cũ pꝛhibitiõe ṽtutis regitiue. ¶ Auerrois aũt 3º colliget descripsit eã h̃ mõ. Epilepsia est egritudo q̃ facit cadere in terrã patiẽtẽ in pmis: ⁊ tũc oĩa mẽbra eiꝰ motu mãli extraneo: deinde sic mouentur quousqꝫ homo cadat: ⁊ puant̃ omnes sui sensus: ⁊ virtutes animales: aut diminuuntur ⁊ cõtrahunt̃: ⁊ colligunt̃ etiam omnia sua membra sicut spasmata. ¶ Haliabas nono theorice sic describit. Epilepsia est spasmus qui toti corpi accidit intãtũ vt patiẽs cadat sup terrã. ¶ Auicenna vo pma tertij. tractatu qnto. caplõ de epilepsia. in pncipio sic dixit. Epilepsia est egritudo pꝛhibẽs membra animata ab operationibꝰ sensus ⁊ motus: ⁊ erectione nõ integra: ⁊ illud est pꝛpter oppilationẽ ꝯuenientẽ in cerebro. Inter istas aũt descriptiões hodie completior reputatur opinio Auicẽne: lꝫ Auer. descriptio melius saluari possit iudicio meo. ¶ Sed redeo ad illã Auicen. ⁊ ꝯstat pmo ꝙ oportet in fine supplere aliquid. nã propter oppilationem viarum a corde procedentiũ pꝛhibentur membra animata ab operationibus sensus ⁊ motꝰ: ⁊ erectiõe nõ ĩtegra: vt patet in syncopi: qđ etiã colligitur ex descriptione sincopis. vndecima tertij. ⁊ tamẽ nõ est epilepsia oportet igitur addi in fine propter oppilationem contingentem: aut neruorum originibus ventriculorum cerebri vel origini neruorum: aut cerebro.

¶ Sed hoc addito est difficultas. nã apoplexia parua est egritudo pꝛhibẽs mẽbra aĩata ab opatiõibꝰ sensus ⁊ motus: ⁊ erectiõe nõ ĩtegra: ⁊ h̃ pꝛpter oppilationẽ ꝯtingẽtẽ in neruoꝝ originibus: ⁊ tamẽ nõ est epilepsia. ¶ Secũdo: qꝛ in epilepsia forti multotiẽs pꝛhibent̃ mẽbra aĩata a sensu ⁊ motu: ⁊ erectione ĩtegra cũ videamꝰ ea cõburi.

⁊ nõ

⁊ nõ sentire: vt ꝯstat experiẽtia: nec recordari pꝰ paroxismũ.
¶ Tertio: qꝛ subeth vel sõnus ꝓfundus est hꝰ egritudo
q̃lis hic describit̃. nã p̃mo est egritudo. zº ꝓhibet aĩata
mẽbra a sensu ⁊ motu: nõ ĩtegre: vt ꝯstat ex diffõne ⁊ ex/
periẽtia. ¶ Quarto nõ videt̃ a quo differt a stupefactio
ne cũ in illa vt mortuus eger iaceat: vt sumit̃. 9. theorice
5. c. ¶ Quinto sequit̃. ꝙ cõgelatio esset epilepsia. ꝯñs cõ
tra oẽs doctores patet: qꝛ in ea oẽs cõditiones dicte veri
ficant̃: vt cõstat ex Haliab. p̃dicto. c. cũ cõgelatio ex op/
pilatione ventriculi posterioris accidat: ⁊ in ea eger totũ
habeat corpus sensu ⁊ motu p̃uatum. ¶ Sexto: qꝛ epile
psia est spasmus: ⁊ per ꝯñs accidens: vt sumit̃ 3º de acci/
denti. igit̃ nõ est morbus vel egritudo.
¶ Pro solutione istius: vt cõpletã descriptionẽ epilepsie
ponamꝰ ⁊ videamꝰ q̃uo ab alijs dispõnibus sibi vicinis
differt. ponamꝰ g̊ ea que opꝫ oẽs ꝯcedere ꝯuenire cuili/
bet epileptico: vt per eoꝝ collectionẽ differẽtiã illam vi
deamꝰ: ⁊ varietatẽ etiã ꝯsequentiũ. ¶ Primo igit̃ in pa
roxismo epilepsie: aut auferunt̃: aut minuunt̃ multe ope
ratiões sensus ⁊ motꝰ: ⁊ in h̃ ꝯueniũt apoplexia: subeth
⁊ ꝯgelatio: ⁊ stupor vigilatiuꝰ siue cũ mã. ¶ Secũdo epi
leptici in p̃ncipio paroxismi mouent̃ motibꝰ extraneis
inuoluntarijs: ⁊ ꝓhibent̃ recti stare: ⁊ mẽbra eoꝝ ꝯtrahũ
tur. ⁊ hoc non opꝫ fieri in apoplexia: nec in subeth: nec in
ꝯgelatiõe ⁊ stupore. sed qꝛ fere similia accidẽtia ꝯtingũt
aliq̃n a lesione cordis: ⁊ ẽt aliquo vulnere neruoꝝ simul
iunctoꝝ: vt pone ꝙ aliq̃s ex iũctura ĩcipit spasmari ⁊ su/
perueniat ei syncopis. tunc manifestuꝫ est ꝙ lꝫ in eis sit
mẽbroꝝ cõtractio. zº amissio sensus ⁊ motus: ⁊ ꝯtractio/
nẽ sequẽtis cerebri oppilationẽ: ꝙ si nõ ex ista cã proce/
dat nõ est epilepsia. ¶ Sequit̃ g̊ ꝙ epilepsia est disposi
tio p̃ternãm cũ qua ꝯiungunt̃ spasmus vl'is totius: ⁊ ꝓ/
hibitio operationũ sensus ⁊ motus: vel eaꝝ multa dimi
nutio ꝑ oppilationẽ in cerebro: vel neruoꝝ originibꝰ. sed
qꝛ spasmꝰ vl'is nõ sequit̃ oppilationẽ cerebri: nisi ꝓpter
eiꝰ ꝯstrictionẽ nerui: q̃ ab eo oriunt̃ ꝯtrahant̃. ¶ Ideo
volẽdo explicare cãm epilepsie magis in descriptiõe vr̃
mihi dõm ꝓ descriptiõe epilepsie sequẽdo viã Auic. ꝙ
epilepsia ẽ in cerebro egritudo ꝓhibẽs mẽbra aĩata ab
operatiõe sensus ⁊ motꝰ: ⁊ vl'em spasmũ faciẽs ꝓpter op
pilationẽ ꝯtingẽtẽ in cerebro: ⁊ neruoꝝ originibꝰ nõ inte
gre. ita ꝙ li nõ ĩtegre determinet li oppilationẽ. nã forte
in arabico ita dicebat̃: vt p̃cedẽs terminũ illũ posterio/
rẽ determinaret. ⁊ h̃ vr̃ Aui. parũ post dictã diffinitionẽ
sentire cũ dixit. Restat igit̃ vt eiꝰ cã. s. spasmi qui est in
epilepsia: vel epilepsia sit: aut ꝯtractio cerebri ad expellẽ
dũ rem repẽte que est vapor: aut q̃litas mordicatiua: vel
humectatiua male subẽ: aut humorẽ faciẽtẽ euenire op/
pilationẽ: aut spasmũ nõ ĩtegre in vẽtriculis cerebri ⁊ in
p̃nº originis neruoꝝ. ¶ Et qꝛ ad h̃ vt sit epilepsia reqrit̃
vt dixi spasmũ esse. ideo cuꝫ in alijs p̃dictis. s. apoplexia
ꝯgelatiõe subeth ⁊ cũma ⁊ stupore h̃ nõ reqrat̃. pꝫ inter
ista differẽtia. ¶ Ex q̃bꝰ pꝫ ꝙ expositio istius partis non
ĩtegre data: quã narrat ⁊ ĩprobat Gentilis nõ est bona: lꝫ
eã sequat̃ hic Jacobꝰ de forliuio. Dicebat. n. h̃ dictã pti/
culã positã eẽ in descriptiõe epilepsie ad dr̃iaꝫ apoplẽ: ĩ
q̃ est ꝓhibitio sensus ⁊ motꝰ ĩtegre. nã vt est dictũ nõ cõ
ueniret omni epilepsie in statu existẽtis in qua eger nul/
lo mõ sentit: ⁊ etiã nõ ꝓpter hoc differt ab apoplexia: qꝛ
in aliqua apoplexia est ꝓhibitio nõ integra: vt pꝫ ex di/
ctis in illo afforismo scd̃e particule. Apoplexiam fortem.
¶ Scd̃o patet. ꝙ nec Gentilis expositio sup p̃ma tertij.
super dicto passu ꝯueniẽs est. dixit. n. ꝙ oẽm ꝓhibitionẽ
sensus ⁊ motus nõ ĩtegre põt ĩtelligi: vel in se absolute. ⁊
hoc mõ nõ intelligit̃ hic: cũ in epilepsia sit q̃nq̃ꝫ ꝓhibi/
tio integra. ¶ Aliter põt intelligi ꝙ sit ꝓhibitio nõ ĩte/
gra vel oppilatio in cõparatiõe ad oppilationẽ q̃ ẽ ĩ apo/
plexia: qꝛ in apoplexia est oppilatio ĩtegra ꝑ respectũ ad
oppilationẽ exñtẽ ĩ epilepsia curabili: ⁊ h̃ innuit Haliab.
dicẽs ꝙ in apoplexia est epilepsia ĩtegra: qꝛ maior q̃ꝫ in
alia epilepsia curabili: ⁊ hũc modũ putat Gẽtilis veruꝫ.
¶ Judicio meo hec expositio est peior q̃ꝫ p̃ma. p̃mo: qꝛ si
ĩtelligat̃ nõ integre de oppilatiõe in se nõ ꝓbat̃ a Gẽtili
ꝙ in epilepsia sit aliq̃n absolute ĩtegra oppilatio: lꝫ sit in
tegra ablatio sensus ⁊ motꝰ volũtarij. ¶ Scd̃o: qꝛ stat ĩ
certa apoplexia debili eẽ minorẽ oppilationẽ q̃ꝫ in data
epilepsia ĩcurabili. qd̃ si dicat̃ ꝙ loq̃mur de curabili ꝙ
h̃ est incõueniẽs a statu ꝙ describit epilepsia curabilẽ ⁊
nõ incurabilẽ. ¶ Erit g̊ vt puto sensus: ꝙ in omni epile/
psia ẽ ꝓhibitio mẽbroꝝ ab opõne sensus ⁊ motus ⁊ ere/
ctione ꝓpter oppilationẽ nõ ĩtegre: aut qꝛ hic defectꝰ sen
sus ⁊ motus nõ est ĩtegre ꝑꝑ oppilationẽ: sed ꝯcurrit con
tractio: ⁊ hoc nõ placet: qꝛ vel opꝫ oppilationẽ nõ esse in/
tegrã in vẽtriculis cerebri ad h̃ vt sit epilepsia. nam q̃n
est ĩtegra nõ est epilepsia: sed sola apoplexia: qꝛ cerebruꝫ
nõ põt ꝯtrahi cũ debilitatũ sit nimis: ⁊ h̃ est ꝓbabilr̃ vr̃
integre: qꝛ in epilepsia semꝑ non integra oppilatio facit
hãc ꝓhibitionẽ. Esto igit̃ gratia exẽpli ꝙ esset ĩtegra: tñ
medietas eiꝰ sufficit illã facere. accidit ꝓpter oppilatio/
nẽ nõ integrã: lꝫ etiã accidat ꝓpter integrã. ⁊ hoc est qd̃
voluit Haliab. ꝙ causa faciẽs ꝓhibitionẽ equalẽ sensus
⁊ motꝰ in epilepsia est minor oppilatio vẽtriculoꝝ cere/
bri q̃ꝫ in apoplexia: qꝛ valde minor oppilatio ꝯiuncta ꝯ/
ctioni sufficit ꝓhibẽ dictas opõnes q̃ꝫ nõ ꝯiũcta. ¶ Ex
q̃bus ad argumẽta ꝯtra diffinitionẽ factam respondeo.
¶ Ad p̃m dicit̃: ꝙ apoplexia parua nõ facit vniuersaleꝫ
spasmũ: vel salteꝫ nõ requirit̃. ¶ Ad zm dicit̃: ꝙ in forti
apoplexia hora status nõ est integra oppilatio vẽtriculo/
rũ cerebri: sed ꝓpter ꝯtractionẽ neruoꝝ integre ꝓhibe/
tur operatio: ⁊ hoc nõ repugnat dictis. ¶ Ad 3m 4m ⁊ 5m
dicit̃: ꝙ nõ in subeth congelatione: stupore nec in cũma
est necessariũ esse spasmũ. ¶ Ad 6m hanc sequẽdo dicit̃:
ꝙ epilepsia nõ est spasmus: sed causa spasmi: ⁊ auctores
hoc dicentes ad hunc sensum sunt glosandi. ¶ Nota ter
tio p̃ncipalr̃ ꝙ epilepsia quandoq̃ꝫ est per ꝓpriũ cerebri
nocumentũ siue totaliter: quãdoq̃ꝫ per cõmunitatẽ: tunc
est per ꝓpriũ nocumentũ cerebri quando causa faciens
est in ipso cerebro nõ sibi ab alio mẽbro p̃ternaturaliter
cõmunicata. ¶ Nota quarto: ꝙ epilepsia siue per cõmu
nitatẽ: siue per ꝓprietateꝫ quãdoq̃ꝫ est a causa p̃mitiua:
vt verbi gratia. cibo vel potu: aut aere vel medicina: vel
veneno. quãdoq̃ꝫ a causa corporea. vt humore: vel cõple/
xione: vel vapore. hic autem loquimur de illa que ꝓue
nit a causa corporea humorali per ꝓprietatẽ in cerebro:
aut suis cõtenta pãniculis. nam que a causa p̃mitiua est:
non oportet ꝙ mutationes etatis loci aut vite curetur:
sed per sue cause remotionẽ. ¶ Nota quinto: ꝙ materie
humorales epilepsiã faciẽtes possunt esse ex oiuꝫ humo/
rum specie: sed potissimuꝫ contingit a flegmate. Et iam
Hippo. hic loquit̃ de illa que a flegmate ꝓcedit. ¶ No
ta sexto: ꝙ per alterationes epilepticoꝝ intelligimus cu
rationes eorum. per mutationem v̊o etatis intelligimus
mutationẽ de etate magis humida ad siccitatẽ ⁊ frigidi
orem. hec aũt permutatio fit solũ ante iuuentutem. Nã
post fit ꝑmutatio ad frigidiorem. Et per hoc patet ꝙ per
iuuenes debemus ĩtelligere pueros ⁊ adolescẽtes. ¶ No
ta septimo: ꝙ per vitã debemꝰ intelligere dietã. ¶ No/
ta octauo: ꝙ non omnis mutatio tempoꝝ: locorũ vel vi/
te curatio est dicte epilepsie: sed mutatio ad dispositionẽ
effectiue ꝯtrariã epilepsie: quia ad locuꝫ calidiorem vel
sicciorem: ⁊ vitã: ⁊ tempus simile: ⁊ hoc modo intelligẽ/
do patet aforismi verificatio: qꝛ iste mutationes cũ sint

ad calidū ꝛ siccū sunt resolutiue cause faciētis epilepsiā: ꝛ ꝓhibitiue sue regnatiōis cū humoꝛ ille sit frigidus et humidus. Ex hac etiā verificatiōe notificatur afoꝛismi vtilitas in actu practico ꝛ ampliatur ad vtrūq; sexum ꝛ alios moꝛbos frigidos ꝛ humidos. concoꝛdia autem sumitur pma tertij. tractatu quinto. Cōmentū Galeni.

Epilepsia apoplexie. In isto cōmēto Gal. ponit ꝑ ꝯueniētiā ꝛ differētiā epilepsie ꝛ apoplexie. 2° verificat afoꝛismū. ibi 2° [Unde etas.] In pꝛima dicit tria. pm est ꝙ epilepsia est vicina apoplexie. ꝛ vtriusq; est causa vna: ꝛ itelligat̃ ꝙ eit vicina in lesiōe opōnis. Eedē eni opatiōes ledunt̃ in ambabꝰ. vnā aūt eē earū causam intelligat̃ de cōiter ꝯtingentibꝰ que a mā frigida in cerebꝛo existente cāt̃. ¶ Dicit 2° ꝙ tñ differūt: qꝛ i apoplexia tota vtꝰ trāsiens ad neruos ē ablata: ſ; in epia nō tota. Et ista ps est ambigua: ꝛ itelligat̃ in cōiter occurrētibꝰ foꝛtibꝰ in qbꝰ membꝛa exterioꝛa vident̃ silr̃ ꝑuata opōne. nā in tali apoplexia vtus ad neruos currēs est tota ablata quo ad actuȝ: ꝛ quo ad posse: qꝛ nō possunt redire: vt dr̃ supꝛa. Sed i epia cōiter occurrēte si aliqñ ſm actum sit ablata a mēbꝛis: non tamen ſm potentiam vtplurimū. nam plerūq; excitantur: ꝛ causa patet ex dictis in isto ꝛ in illo afoꝛismo. APOPLEXIAM FORTEM SOLVERE. Dicit tertio. ꝙ ambarum istarum cause sunt chimi ꝛ humores grossi ꝛ viscosi: ꝛ intelligatur de cōiter contingētibꝰ. VNDE ETAS. Uerificat afoꝛismū. ꝛ dicit q̄tuoꝛ. pꝛimo ꝙ etas iuuentutis: qꝛ est calida ꝛ sicca est medicina epilepsie. ꝛ iō mutatio ad illā est faciēs mutationē vl̃ curationē. ¶ Dicit 2° ꝙ mutatiōes regionū ſ; hūc modū faciunt curationeȝ epilepsie: qñ. s. mutant̃ ad calidioꝛē ꝛ siccioꝛē. ¶ Dicit 3° ꝙ nō mutatiōes diuȝ viaꝝ curāt epilepsiā: sed mutatiōes ferētes coꝛpus ad caliditatē ꝛ siccitatem. ¶ Dicit 4° ꝙ etiā pōt itelligi absolute ꝙ mutationes vitarū ꝯferunt epilepsie: qꝛ hec passio semper est ex inoꝛdinata vita. mō mutationes eius debent esse ad melioꝛa. alr̃ nō intelligeremus absolute ꝓferendo ꝙ oȝ mutari vita. H autem melioꝛa sunt moꝛbo huic cōtraria attēde tamē ꝙ iste epilepsie de quibus loquitur: ꝛ si possint ex idebito regimine accidere hoc est raro: ꝛ ideo intelligitur vt in pluribus. Afoꝛismꝰ. XLVI.

Duorum doloꝛū qui simul fiunt non ſm eundem locum vehementioꝛ denigrat alterum.

¶ Ista est ꝯclusio afoꝛismi. Foꝛtioꝛ doloꝛ ex duobꝰ doloꝛibꝰ simul in eodē hōie fiētibꝰ: nō i eodē loco denigrat minoꝛē: lȝ foꝛte nō itegre. ꝓbat̃ ꝯclo. ꝑ doloꝛeȝ foꝛtioꝛē diuertit̃ spūs q est istr̃z vtutis sēsitiue a loco debilioꝛis doloꝛis: ꝛ virtꝰ iterioꝛ doloꝛē ꝑcipiēs fit minꝰ aduertēs ad debilē: igit̃ debilis denigrat̃. Assūptū cū ꝯña stati in notatis declarabunt̃. ¶ Nota pmo doloꝛē eē sensationē: aut aliqd ꝯñs sensationē: aut sensibilē q̄litateȝ. ¶ Scdo nota. denigrari doloꝛē idē est qd minꝰ percipi: quēadmodū lucida cū minꝰ ꝑcipiunt̃ denigrari vident̃ ꝛ cū denigrant̃ apparēt minꝰ alijs paribꝰ: ita ꝑ q̄dā metapboꝛā illa q̄ multū apparēt ꝑus postea ꝑcipiunt̃ parū dicunt̃ denigrata. ¶ Cū igit̃ ondeꝛimꝰ ꝙ doloꝛ foꝛtioꝛ cū circūstātijs supꝛadictis facit minꝰ apparere debilioꝛē afoꝛismi causa est clara. ¶ Tertio nota. ꝙ cuȝ sensibile foꝛtiter ipꝛimit nālr̃ ad locū foꝛtis ipꝛessionis multū de spū aīali trāsmittit̃ a toto: ita ꝙ alia membꝛa illo spū depauperant̃. nā. n. suū istr̃m dirigit ad mēbꝛū in q̊ opari opȝ. ¶ Nō 4° ꝙ mēbꝛū cū certa spūuȝ multitudine aliqd obm sentit distīcte: ꝛ cū paucioꝛibꝰ certa ꝓpoꝛtione aut nō sentit: aut obtuse. H pȝ in sōno. nā qꝛ spūs retracti sūt ad cerebꝝ ꝛ coꝛ: iō exterioꝛa mēbꝛa medioctioꝛa. qꝛ nō sētiūt: ꝛ stati cū expgiscunt̃ ēt si violēta sit excitatio: tñ obta sentiūt ꝛ hꝰ potissima cā est: qꝛ spiritꝰ in vigilia ad mēbꝛa tēdūt: ꝛ in sōno mēbꝛa sensitiua spū sensitiuo sūt depaupata. ¶ Nō 5° ꝙ aīa cū vehemēter opat̃ circa aliqd obm ꝓhibet̃ circa aliud obm: ita itēse opari sic faceret nisi circa pm eēt occupata. H pȝ ꝑ experiētiā: qꝛ duo nec distīcte audire: nec videre possumꝰ bene simul sicut vnuȝ. nec ēt ita videmꝰ cū dolemꝰ tactu: nec ita audimꝰ cū ad aliqd obm visibile multū attēdimꝰ. ꝛ vehemēter cogitātes delata sub oculis nō videmꝰ. ꝛ pōt hec sñia colligi 6° nālīū ab Auer. in de sōno ꝛ vigilia. ¶ Ex his pȝ ꝑ cā verificās afoꝛismū. nā vehemētioꝛ doloꝛ attrahit spiritū ad locū suū. Et iō locꝰ mioꝛis doloꝛis depaupat̃ spū. Et iō nō ita sentit̃ obm ibi: siue ponamꝰ doloꝛē eē sensationē siue sensibilē q̄litatē: nō erit ibi doloꝛ ita ꝑceptus. ¶ 2° qꝛ aīa multū vacat ad operādū circa maioꝛē doloꝛē. iō multo minꝰ sufficit circa minoꝛē opari: ꝛ iō minoꝛ nō ita ꝑcipit̃. Ex ꝑ ꝯñs cū H fiat respectu minoꝛis valde notabilr̃ dr̃ denigrari minoꝛ. ¶ 2° seq̄t̃. ꝙ mioꝛ ēt quodāmō remittit maioꝛē: ꝛ eq̄lis eq̄lē: ſ; tñ nō dicunt̃ denigrari: qꝛ nō multū fit notabilis hꝰ remissio vniꝰ respectu alteriꝰ. ꝛ denigrare est alteꝝ in apparitiōe ꝓpoꝛtiōaliter supare. ¶ 3° seq̄t̃ idē eē in delitia ꝛ obto q̊rūcūq; sensuū vehemēter ipꝛimēte. Hippo. āt de doloꝛe dixit. iō qꝛ molestioꝛ videt̃ sensationū diuȝ. ¶ 4° seq̄t̃. ꝙ si sūt plures duobꝰ ēt valde vehemens alios denigrat. ¶ 5° seq̄t̃. ꝙ nō opȝ si nō fiūt simul tꝑe vnū aliū denigrare: ſ; possibile sit ꝑꝑ ꝑteritū doloꝛē ꝑsentē minus ꝑcipi. ¶ 6° pȝ qd dr̃. nō ſm eūdē locū. nam si sint in eodē loco: aut sint valde vicini stat ꝙ vehemētioꝛ nō denigrat mioꝛē: imo ipm augmētet: ꝓpterea ꝙ ad locū trahit spūm q est vtutis instr̃m: ꝛ qꝛ trahit humoꝛes q sūt doloꝛis augmētatiui. ꝛ H voluit Gal. i cōmēto. ¶ Ultimo seq̄t̃. doloꝛē foꝛtioꝛē aliqñ ex toto curari: cū ex toto mām ipm causantē diuertit: plurimū tñ remittit potiꝰ q̄ ex toto curet. Et iō Hippo. dixit. denigrat ꝛ nō dixit curat. ¶ Huiꝰ aūt afoꝛismi ꝯcoꝛdia sumit̃. iō. tertij. tractatu. 3. c. de colica. circa finē. ꝛ tu vide ex illo q̄ñ vnꝰ doloꝛ foꝛtis aliū remittit tribꝰ modis. pmo mō diuertēdo spiritū ꝛ occupando aīam vt ifra dicā. 2° diuertēdo humoꝛes ad locuȝ suū. 3° resoluēdo ꝛ cōsumendo humoꝛes qui doloꝛē causabāt: cū doloꝛ sit dissolutiuus. vtilitas aūt est manifesta in cura. Ampliatio colligitur in tertio coꝛrelario.

Hic cadunt alique difficl̃tates. ¶ Pꝛima cū oīs cura fiat ꝑ ꝯtrariuȝ: ꝛ doloꝛ nō ꝯtrariet̃ doloꝛi: videt̃ ꝙ doloꝛ nō sit doloꝛis curatiuus. ¶ Scda qꝛ ex dictis videt̃ sequi ꝙ doloꝛis cā nō solū sit mala cōplexio: vel ꝯtinuitatis solutio: ſ; spūs aīalis ꝛ aīa: qd nō vr̃ positū a doctoꝛibꝰ: vt pȝ 2a pmi ca. de causis doloꝛis. ¶ 3a difficultas. ꝙ saltē eq̄ potēs nō remittit eq̄ potētē. nā potissima cā remissiōis doloꝛis ab alio doloꝛe ē spūs diuersio ꝛ recessus a mēbꝛo dolēte ad aliud: ſ; duoꝝ doloꝝ oīno eq̄liū neuter a loco alteriꝰ spūm attrahit. igit̃ neuter aliū remittit. ꝛ pariter mioꝛ nō remittit maioꝛē. ¶ 4a est: qꝛ vr̃ aliqd sedare doloꝛē qd nec resoluit māȝ: nec mutat cōplxonē: nec stupefacit. nā doloꝛ diuertendo spm̃ sedat doloꝛē: ſ; nullo istoꝝ triuȝ modoꝝ. g. ꝯñs tñ ē ꝯtra Auic. 2a pmi. c. 3. de sedātibꝰ doloꝛē dnm dixit. ꝛ ad sūmū illud qd doloꝛeȝ sedat: aut est qd mutat cōplexionem: aut qd resoluit māȝ: aut qd stupefacit.

¶ Ad pm dicit̃. ꝙ doloꝛ in mēbꝛo diuerso est effectiue cōtrarius doloꝛi alteri: iō curatiuꝰ. ¶ Ad 2m ꝯcedit̃ cōclusio. nā aīa ꝛ nāles dispōnes remanētes in mēbꝛo: ꝛ vtus sensitiua: ꝛ spūs sūt doloꝛis cāe. cū sine istis fieri nō possit. sed

sit.sed ista.s.mala cóplexio ⁊ solutio cõtinuitatis dicunẽ cause doloris ꝑm vnã viã obiectiue:qꝛ per dolorẽ repsentanẽ.nã ꝑm ea que dixi in tegni sunt cause doloris effectiue eo mõ q̃ morbi sunt cause lesionis operationũ pternaturaliũ.⁊ volũt doctores ꝙ oẽ mẽbrũ dolens aut soluiẽ: aut pternãliter alteraẽ:ita ꝙ nulla causa pternãlis põt esse cã doloris:nisi ꝑ aliquã istarum:sꝫ multe alie nãles cãe de qbus nõ erat necessariũ medico dicere recte sicut febris nõ eẽt nisi cor eẽt caliditatis fons:sic nãlis cõplo calida ⁊ sicca coniuncta exercitio forti est cã febris. ¶ Ad tertiũ dicit.ꝙ si sit pmo vn⁹ dolor:deide fiat alter eq̃lis illi:ille prius remitteret:qꝛ diuerteẽ spũs a loco suo:⁊ secundus erit remissior q̃ esset:nisi pus eẽt:qa pp plĩmum spũs eẽnt in mẽbro q ad aliud cucurrissent. ¶ Ad 4^m cõcediẽ ɔclo:⁊ dĩ ꝙ Aui.plura alia ponit caplo eodẽ:vt cãtilenã:⁊ talia ⁊ gaudiũ:sꝫ tñ dolor mãm doloris resoluit: vt sumiẽ 16ª tertij.caplo allegato. Cõmentũ Gal.

Super hoc. In isto cõmento Gal.facẽ duo.prio expõit afoꝛismũ scdo verificat.ibi 2^a [Uirtus enim.] ¶ Dicit pmo.ꝙ si dicaẽ duos dolores esse poẽs:qa in certo loco adequato sit vnus vbi alter. h videẽ impoẽ.⁊ ideo Hippo.qñ dicit.nõ ꝑm eundẽ locum: nõ itelligim⁹ de illis qui quocũq mõ sunt in eodẽ loco. dicit scdo ꝙ ꝑ esse ꝑm eũdẽ locũ possum⁹ itelligẽ ꝙ sint in locis nõ multũ distãtib⁹ adinuicẽ sicut si essent in loco habẽte tãtũ spatiũ sicut man⁹:⁊ bracchiũ:⁊ humer⁹:aut sicut coxa ⁊ crus ⁊ sura:tũc supple pñt esse duo dolores ꝑm eũdẽ locũ:sed vn⁹ aliũ augmẽtat:⁊ vn⁹ altero magis sentiẽ. ⁊ ad hũc sensuꝫ dixit ꝙ nõ ꝑꝫ eũdẽ locũ:sꝫ si fiãt duo dolores siẽ tpe:⁊ nõ fiãt simul mõ dicto : sed in duob⁹ locis multũ distãtibus:sicut vbi gra. In bracchio ⁊ in crure tunc maior obscurat alterũ. VIRTVS ENIM. Uerificat per cãm afoꝛismũ ɔfirmãdo in simili dicit ꝙ cã est:quia vtus sensibilis tota.i.q̃si tota trãsit ad locũ maioris doloris.⁊ iõ mẽbrũ minoris doloris remanet spoliatũ sensibili vtute.silr ẽt videm⁹ fieri in tristitia q̃ est dolor ai:ꝙ si sint due tristitie ñ õ re vna maior miorẽ obscurat.q̃re ⁊c̃.

Queritur Utrũ in eadẽ pte adeq̃te pñt eẽ duo dolores vel plures. Affirmatiue arguiẽ sic.Eidẽ pti pñt simul occurrere due cause distincte:quarũ vtraq sufficit dolorẽ facere.igiẽ ⁊ duo dolores possunt eẽ ibi causati.ɔñtia clara:qa sufficiẽtib⁹ cãis positis poniẽ effectus.mõ in hoc casu erit vtus sensitiua sufficiẽter ⁊ obiecta sufficiẽtia sufficiẽti mõ applicata:que sunt cãe ad sensationẽ sufficientes. ¶ 2° sic.mẽbro ppter malã cõplonẽ dolẽte stat fieri in eo malã ɔtinuitatis solonẽ dolorosaꝫ. ergo stabit simul fieri duos dolores duorum obiectorum specie distinctorum:⁊ ꝑ ɔñs nõ cõponẽt vnũ:igiẽ erũt duo dolores i eadẽ pte adeq̃te nõ ɔstituẽtes vnũ. Et assũptũ pꝫ expientia ꝙ mẽbro pp frigus dolẽte stat pforari ⁊ icidi. ¶ 3° sic.in eodẽ mẽbro stat eẽ dolorẽ grauatiuũ ⁊ pũgitiuũ.igiẽ duos dolores distictos.ɔñtia clara.⁊ assũptũ pꝫ ꝑ se de laxitudine apostemosa:in q̃ sũt duo dolores. ¶ 4° stat in eodẽ mẽbro:⁊ in eadẽ pte siẽ eẽ dolorẽ ⁊ delitiam. igiẽ ⁊ duos dolores:cũ ille due sensatiões magl opponãẽ. ¶ 5° pñt eẽ pẽs delitie siẽ.igiẽ ⁊ pẽs dolores. Assũptuꝫ pꝫ.qꝛ stat idẽ mẽbrũ ꝑm pẽs q̃litates eq̃lr ad nãm redire si pternãlr ifrigidatũ ⁊ exiccatũ calefiat ⁊ humecteẽ.

Oppositum dicit Gal.in pncipio cõmẽti vt expositũ est:⁊ pꝫ clarius ꝑ trãslationem Burgũdionis que sic dicit.si qdẽ certissime intelligit qs eundẽ locũ nunq pñt fieri simul duo dolores ꝑm eũdẽ.

In isto dubio inuenio tres modos respõdendi. vnus est Thadei dicẽtis:ꝙ dolor põt multiplicari rõne subiecti in quo est:vt pmo mõ qñ subta sunt dolẽtia:vt caro:neruus:⁊ hꝫ.⁊ hoc mõ nõ itẽdimus in dubio.scdo mõ rõne causarum:⁊ hoc mõ possunt multiplicari duo dolores in eodẽ mẽbro:vt pbant argumenta.3° mõ dicunẽ dolores multi differẽtes ꝑm fortitudinẽ ⁊ debilitatẽ:⁊ h mõ nõ pñt in eodẽ mẽbro esse duo dolores:qa paruus est pars magni:⁊ videẽ hoc inuere ꝙ nunq sunt ita duo qn ex eis fiat vnus intẽsiue:⁊ cuꝫ ista opione in snia ɔueniũt aliquãdo:sed in assignãdo causaꝫ differunt:⁊ iste modus posset ad verum sensum reduci.

¶ Scõs modus est Marsilij supponẽdo ꝙ dolorum pluralitas qñq attendiẽ penes multitudinẽ obiectorum pceptibiliũ:qñq penes multitudinẽ sensationum:qñqꝫ penes multitudinẽ aduertentiarum. ¶ Scdo suppõit ꝙ duo gradus eiusdẽ q̃litatis ꝑm spẽm:q̃uis a duob⁹ agẽtib⁹ pducanẽ:tñ si in eadẽ pte adequate recipiunẽ ɔstituũt vnaꝫ totalẽ q̃litatẽ:sicut si vn⁹ gradus caloris eẽt induct⁹ a manu alius ab igne.hoc pꝫ exercitatis i phia. ¶ Ex his duobus ponit ɔ̃nes multas:inter q̃s colligo tres. ¶ Pria cõclusio.stat in eadẽ pte eẽ dolorẽ plib⁹ distinctis denoiationib⁹ denoiabilẽ exprimẽtibus obiecti actionẽ.pbaẽ. qꝛ tactus dĩ multi sensus pp sensibilia ei⁹ eẽ plariũ ɔ̃rietatũ nõ ad vnũ reducibiliũ.igiẽ a pari nõ obstãte ꝙ sensatio eẽt vna.põt tñ plib⁹ ⁊ diuersis denoiationib⁹ appellari ꝑm variã habitudinẽ ad ptialia pducẽtia. ¶ Scda ɔclo:lꝫ dolores in vno loco exñtes sint obta disticta : stat tñ sensationẽ vnicã eẽ.pꝫ.qꝛ sicut duo disticta agẽtia pñt vnã ⁊ eãdẽ q̃litateꝫ itroducere:ita pñt duo disticta obta vnã sensationeꝫ de se facere:⁊ per ɔñs stat duo distincta obiecta vnã tristẽ sensationẽ tactiuaꝫ facere q̃ est dolor. ¶ 3^a ɔ̃.ipoẽ ẽ siẽ i eadẽ pte eẽ duos dolores.pꝫ.qꝛ si sint in eadẽ pte ɔstat ꝙ sũt tactiue sensationes:sed oẽs tactiue sensationes eiusdẽ ptis ɔstituũt vnã sensationẽ:⁊ non multas.igiẽ si eẽnt tales duo dolores ɔstituerẽt vnã sensationẽ:⁊ sic nõ eẽnt duo dolores:qꝛ nõ due sensationes. ¶ Hec positio nõ sufficiẽter ponit aut probat vltimã cõclusionẽ.nã ɔstat ꝑ eãdẽ partẽ simul sentiri humiditatẽ ⁊ caliditatẽ vt sensu pꝫ.⁊ iste sũt due sensationes disticte ꝑm spẽm.Sequiẽ ꝙ nõ oẽs sensationes in eadẽ pte existentes sunt eiusdẽ spẽi:⁊ per ɔñs nõ oẽs tales cõstituũt vnã.Cũ igiẽ stẽt duo obiecta ꝑm spẽm differẽtia:vt caliditatẽ ⁊ cõtinuitatis solutionẽ sentiri dolorose per eãdeꝫ partem illoruꝫ obiectorum non erit eadem ꝑm speciem sensatio;et sic ex illis non fiet vna intensiue.

¶ Tertius modus est Jacobi de Forliuio.⁊ supponit primo.ꝙ specifica distinctio sensationũ maxime attenditur penes specificã distictionẽ obiectorũ:aliorum paritate supposita:qa quorũlibet obtorum distinctarum spẽrum sensationes sunt specie distincte:⁊ h itelligẽdo de sensationibus qbus distincte nõ cõfuse sentiunẽ.dicit aũt de sensatioibus qbus obta disticte pcipiunẽ:qa in videndo viride a lõge ⁊ nigrũ de ppe silem sensationẽ faciunt ꝑm spẽm. ¶ Supponit 2°:ꝙ sicut ex gradu caliditatis pexñtis i subto.⁊ nouo itroducto resultat vn⁹ aggregatus vtroqꝫ itẽsior: ita ex duabus sensationibus eiusdẽ speciei:quarum vna p̃erat:⁊ alia fit in eadeꝫ parte resultat sensatio cõposita ex illis:que est vna. ¶ Tertio suppõit.ꝙ lꝫ sensus exterior distincta obiecta percipit:nõ tñ percipit illorum distinctionem:nisi rõne circũstantiarũ indiuidualiũ vtriusqꝫ eorũ.vbi gra.a visu non distincte cõprehendunẽ.a.⁊.b.nisi distinctus fuerit situs:aut figura:aut magnitudo:aut distantia ⁊c̃.Si eni in istis distinctio nõ pciperet nõ posset ꝑ visuꝫ vnũ ab alio distingui. ¶ Ex qbus ifert ꝙ.a.⁊.b. sũt vna q̃litas.⁊ taꝫ.a.q̃.b.sũt sensatio:⁊ tñ.a.⁊.b.nõ sũt vna sensatio:qꝛ aliõ est eẽ vnã q̃litatẽ q̃ vnã sensationẽ. nã ad hoc vt eẽnt vna sensatio oporteret ꝙ essent vnius

adequati obiecti.in casu igit̃ quo videas soꝛ.et plonẽ siĺ:
qꝛ ille due visiones sunt eiusdẽ spẽi:⁊ sunt in eodẽ subto:
cõstat ꝙ sunt vna qualitas aggregata ex ambabus:ꝫ nõ
sunt vna visio vĺ sensatio:qꝛ nõ vnius adequati obiecti.
¶ Ultimo supponit.ꝙ tactu a duobus obtis simul mãli
ter imutato:qꝛ illa duo obiecta vnã faciũt q̃litatẽ in mẽ/
bꝛo que est a qua decidit̃ spẽs:ideo sensatio tactiua solũ
est vna:vt si a duabus vnguibꝰ ẜm eãdẽ dr̃iaꝫ positionis
manu oppositis calefiat manus sentiet caliditatẽ vnam:
⁊ nõ multe erunt tales sensationes. ¶ Tũc ponit quãtũ
ꝓposito attinet duas ↄclones. ¶ Pꝛima ↄclo.stat in ea/
dem parte adequate esse plures doloꝛes specie distinctos
nõ faciẽtes vnũ doloꝛem.ꝓbat̃.stat in eadẽ parte simul
esse doloꝛes ↄsequẽtes ĩpꝛessionẽ obtoꝝ specie distincto/
rũ tanq̃ꝫ disticte cognitoꝝ.ꝑ doloꝛes igit̃ stabit tales do/
loꝛes esse diuersos ⁊ distictaꝝ spẽꝝ.ↄñtia nota ex tertia
suppositione.⁊assumptũ ꝓbat̃.qꝛ põt simul sentiri tẽsio:
aggrauatio:⁊ mala cõplexio calida:⁊ soĺo cõtinuitatis in
eadẽ parte.cõstat igit̃ ꝙ talia sunt obta distincta disticte
cõpꝛehẽsa ⁊ distinctaꝝ spẽꝝ.ergo causant doloꝛes distin
ctos specie. ¶ Scd̃a ↄ̊.nõ est poĺe in eadẽ pte adeq̃te eẽ
pl̃es doloꝛes eiusdẽ speciei:ex q̃bus nõ fiat vnꝰ:⁊ ad hũc
sensuꝫ loquit̃ hic Gal.⁊ sic argumẽta que vident̃ argue/
re ꝙ plures doloꝛes pñt simul esse in eodẽ ꝓbãt ↄclusio/
nẽ pmã:vel ꝙ sũt partiales:sed auctoꝛitas Gal.vult secũ
dam. ¶ Hec respõsio nullo mõ videt̃ ad mẽtẽ Gal.naꝫ
Gal.dicit ꝙ ipoĺe est duos doloꝛes esse simul:q̃d nõ dicit
de duabus sensationibus in genere:⁊ tñ ad eũdẽ sensum
verificat̃:nõ tñ de duabus sensationibus:sed de duabus
qualitatibus in genere:ꝙ nõ pñt esse simul:ad quem sen
sum hec positio verificat̃ de doloꝛe.nã dicit ꝙ pñt eẽ siĺ
duo doloꝛes nõ ↄstituẽtes vnũ doloꝛẽ:nec vnã q̃litateꝫ:
sed nõ pñt eẽ siĺ duo doloꝛes eiusdẽ spẽi ↄstituẽtes vnuꝫ
doloꝛẽ.Et idẽ est veꝝ de q̃litatibus q̃ pñt esse siĺ due:sed
nõ simul due eiusdẽ speciei:q̃n vnã ↄstituãt.nihil igitur
hoc dictũ ad ꝓpositũ p̃sentis afoꝛismi eẽt. ¶ P̃.hec po/
sitio nõ sufficiẽter ꝓbat intentũ.Supponit enĩ ꝙ cã spe
cifice distinctionis sensationũ est specifica distictio obie
ctoꝝ:cũ distincte cõpꝛehendunt̃ sub ꝓpꝛijs rõnibꝰ:⁊ alr
non:vt ipsemet exẽplificat de viridi a lõge viso et nigro:
sed doloꝛis obiecta nõ distincte per doloꝛẽ cõpꝛehendun
tur sub ꝓpꝛijs rõnibus:q̃bus sunt sensibilia:ex distictio/
ne specifica obiectoꝝ doloꝛis nõ possumus ex hoc capĺo
arguere specificã ⁊ essentialẽ doloꝛis distinctioneꝫ.⁊ mi/
noꝛ pꝫ:q̃a mala cõpĺo est que doloꝛis obm̃ vt sensibile ta
ctu hꝫ rõnẽ calidi:frigidi:humidi:sicci:sed per doloꝛẽ nõ
sub tali rõne cõpꝛehẽdunt̃:vt notat expientia ĩ magnis
doloꝛibꝰ in q̃bꝰ nec sub rõne calidi:frigidi:humidi:⁊ sicci
cõpꝛehẽdimꝰ.⁊ idẽ pꝫ de soĺone cõtinuitatis.igit̃ ⁊c̃.re/
stat igit̃ ꝙ ex dictis nõ sequit̃:lꝫ duoꝝ doloꝝ obta essent
specifice distincta.doloꝛes etiã specifice distinguerent̃.
¶ Uidet̃ igit̃ mihi aliter esse dicẽdũ:⁊ mihi duo apparẽt
ꝓbabiles modi respõdẽdi.p̃mus ẜm mentẽ Gal.Si po/
namꝰ ꝙ sola soĺo ↄtinuitatis sit causa doloꝛis:⁊ ẜm quos/
dã dicẽtes se sequi Gal.sola sit obiectũ doloꝛis.nã pꝛimo
ẜm hũc modũ:qꝛ impoĺe est ẜm eãdẽ ptẽ adeq̃te simul
fieri duas distinctas dissoĺones cõtinuitatis nõ ↄstituen
tes vnaꝫ.ideo ĩpoĺe duos esse doloꝛes non constituentes
vnũ itẽsiue in eadẽ parte adequate. ¶ Uel scd̃o.solutio
q̃õnis pẽdet ex isto.ponamus igit̃ p̃mo ꝙ quecũq̃ꝫ com/
pꝛehendunt̃ sub q̃busdã rõnibus:ita ꝙ per illaꝝ compꝛe
hensionẽ maioꝛẽ itẽsionẽ minus eaꝝ ꝑcipit̃ dr̃ia:tũc ille
cõpꝛehẽsiones sunt eiusdẽ spẽi,pꝫ.qꝛ cõpꝛehensiones di/
uersarũ specierũ q̃ñ multuꝫ intendunt̃ debet posse dr̃ia
cõpꝛehẽsoꝝ percipi.Aliter nõ videt̃ ad quod valeret di/
stinctio cõpꝛehensionũ:nec ꝑ quid possemus hãc argue/
re. ¶ Scd̃a suppositio.ꝙ per foꝛtissimos doloꝛes eque ĩ/
tensos diuersitas obtoꝝ nõ sufficit ꝑcipi.hoc pꝫ experien
tia:qꝛ cognoscimus ꝙ ex quacũq̃ꝫ cã debeamus si mltũ
itense doleamus res nisi per modũ doloꝛẽ ĩferentẽ ꝑcipi
tur:⁊ nõ nisi per modũ calidũ fridũ vel humidũ vĺ siccũ
vel soluẽtis ↄtinuitatẽ.Ex his sequit̃ ꝙ oẽs doloꝛes quã/
tũcũq̃ꝫ essent diuersoꝝ obiectoꝝ ẜm spẽm.sũt tamẽ in/
tra se cõpꝛehẽsiones eiusdẽ speciei.Ex quo postea sequit̃
ꝙ ipoĺe est duos doloꝛes eẽ siĺ in eadẽ pte adeq̃te:q̃n ex
illis vnꝰ itẽsiue cõponat̃.⁊ h̃ erit in isto ↄ[to] modus Gal.
Ex q̃bꝰ pꝫ soĺo ad p̃ncipalia argu[ta]. Afoꝛismꝰ. XLVII.

Circa generationẽ saniei doloꝛes ⁊ fe
bꝛes accidunt magis q̃ꝫ facta sanie.

¶ Hippocras in p̃senti afoꝛismo vult istã cõ
clusionẽ. Maioꝛes fiũt doloꝛes ⁊ febꝛes cir/
ca g̃nationeꝫ saniei:q̃ꝫ facta sanie.ꝓbat̃.eo tempoꝛe fiũt
magis doloꝛes ⁊ feb.quo mã magis ebullit:⁊ magis mẽ/
bꝛũ in quo cõtinet̃ extẽdit̃:ꝫ dũ sanies generat̃ magis
ebullit ⁊ magis extẽdit̃ mẽbꝛũ q̃ꝫ q̃ñ est facta.g̊ tũc ma/
gis fiũt doloꝛes ⁊ feb.assũptũ cũ ↄñtia in notatis decla/
bunt̃. ¶ Nota p̊.ꝙ cũ p̃cedat notabilis alteratio in hũo
ribus anteq̃ꝫ in saniẽ ↄuertant̃:iõ nõ dic̃ Hippo.in toto
tpe huius alterationis eẽ doloꝛes ⁊ feb.magis.nã in pñs
nõ opꝫ:sed qꝛ in tẽpoꝛe quo sanies generat̃:qꝛ foꝛma sa/
niei introducit̃:aut in tẽpoꝛe valde ꝓpinquo accidũt hꝫ
doloꝛes ⁊ feb.maioꝛes.iõ dixit circa generationẽ saniei.
dans ꝑ illã dictionẽ circa intelligi tẽpus ipsius g̃natiõis
vel valde vicinũ. ¶ Nota 2°.ꝙ per g̃nationeꝫ saniei hic
ĩtelligimus substãtialẽ trãsmutationẽ humoꝛis in sanieꝫ
que trãsmutatio ⁊ si nõ sit successiua quãtum ad gradus
foꝛme acq̃rende:que est:vtputa subalis:tñ est successiua
quãtũ ad ptes mãe que in saniẽ trãsmutant̃.notat tñ ex
periẽtia paulatine humoꝛẽ in saniẽ ↄuerti. ¶ Nota 3°.ꝙ
hoc nomẽ sanies aliq̃ñ sumit̃ stricte pꝛo sanie laudabili:
cuius cõditiones dicent̃ infra.q̃ñq̃ꝫ large:put est cõe ad
virus ⁊ soꝛditiẽ.hic aũt largo mõ sumit̃:⁊ pꝛo vtroq̃ꝫ ve
rificat̃ mõ dicẽdo. ¶ Nota 4°.ꝙ sanies largo mõ sumẽ
do est coꝛpꝰ humidũ in coꝛpe viuẽte:ex humoꝛe vel mẽ/
bꝛo eius putrefacto putrefactiõe nõ reducibili ad beni/
gnũ genitũ:vt colligi põt p̃mo ꝓnosticoꝝ.cõmẽto vltio.
⁊ p̃mo de differẽtijs feb. ¶ Nota q̃nto vt loco allegato.⁊
p̃cipue p̃mo de dr̃ijs feb.colligit̃.c.6.tripĺr ↄtingit sanieꝫ
generari ex putridis.vno modo vincẽte natura mẽbꝛoꝝ
totaliter putredinẽ.Scd̃o mõ vincẽte putredine naturã.
Tertio mõ mixtum:qꝛ vtroq̃ꝫ agente nõ cõpleto.Exem
plum p̃mi:vt quãdo ꝑfecte laudabilis sanies generatur.
Exẽplũ scd̃i:vt quãdo generat̃ pessimũ virus vel sanies
quale in cadaueribus manet.Exemplũ tertij:vt quando
generat̃ virus vel sanies medio modo se habẽs:quia nõ
perfecta ad modũ dicẽdũ:nec mala ad modũ 2[m] dictũ.
sed participans dispositionibus vtriusq̃ꝫ.ꝙ aũt hec sit ĩ/
tentio Gal.p̃mo de differẽtijs feb.capĺo sexto.patet legẽ
ti litterã.sic enĩ dixit.Putredo ãt humoꝝ que est in va/
sis siĺis est ei q̃ ẜm flegmões ⁊ apostemata ⁊ alias pustu/
las:que duplex est quidẽ ẜm genus:ex mixtione v̓o hoꝝ
duoꝝ alia q̃daꝫ tertia putredo est vt statim post:sed hec
demũ duo g̃ña.alterũ dominãte natura.aliud v̓o iuncta.
¶ Nota sexto:ꝙ quãdoq̃ꝫ sanies laudabilis fiat a virtu
te mediante caloꝛe naturali:⁊ generet̃ per digestionẽ.tñ
tẽpoꝛe g̃nationis eiꝰ fit motus materie ex qua fit sanies
foꝛtioꝛ q̃ꝫ ante alijs paribus:cũ tunc nã maioꝛem habeat
pꝛopoꝛtionem supꝛa mãm:q̃a obedientioꝛ est.Et ideo fit
maioꝛ eius ebullitio:⁊ maioꝛ eius vapoꝝ ab ea eleuatio.
Et ideo si materia in loco cõstricto sit clausa:vt cõtingit
in apostematibus fit:tunc maioꝛ ↄtinuitatis soĺo ⁊ spũus

qui ad mēbrū mittunť mot⁹ velocior. ¶ Ex q̄bus patet afozismi verificatio.naꝫ illa hora qua sanies generať fit ebullitio maior ⁊ solutio cōtinuitatis:ex quibus multitudo maior vaporū eleuať a materia:⁊ magis spūs ⁊ humores calefiunt:⁊ ideo fiunt ⁊ feb.⁊ dolores maiores. Cum aūt sanies facta ē:tūc calor nō ita agit ad saniei trāsmutationē:⁊ nō fit ampliatio fumoꝝ maloꝝ ⁊ tāta eleuatio. Et iō nō fit tātus calor:nec tāta feb.nec tātus dolor:maxime si sanies paulatim emittať vt ꝯtigit plerūqꝫ. ¶ Cōcordia huius habeť tertio de crisi.in lib.de q̄tuor tēporibus:⁊ tertio regiminis acutoꝝ.cōmēto sexto.vtilis aūt est in actu ꝓnostico ⁊ opatiuo.Ampliať ad oīa apata q̄ sunt per saniē termināda cū seruenť ꝯditiōes dicēde ī dubio.

Dubitatur

Utrū qn̄ sanies gn̄ať fiant dolores ⁊ fe.maiores q̄ꝫ añ gn̄atiōnē:vel sanie generata. Negatiue arguitur.possibile est generari saniem laudabileꝫ:sed in illius gn̄ationē nō fiunt maiores dolores ⁊ fe.igiť ⁊c̄.maior est nota.minor ꝓbať mltipliciter. p̄mo sic.in sanie laudabili nō est putredo:sed in mā ex q̄ generabať erat putredo.igiť in eius gn̄atiōe putredo remittiť:⁊ per ꝯn̄s p̄ternālis caliditas. Et ideo feb. prima pars assumpti est Aui.q̄rta q̄rti.tractatu 3°.caplo primo. vbi dixit.Et nō generať sanies nisi a digestiōe naturali:⁊ nō associať ei malū ex accidentibus vlcerū maloꝝ:⁊ ꝓprie sanies laudabilis:alba:leuis:⁊ eq̄lis que ꝯsecuta est cōplementū digestionis:⁊ neqꝫ associať ei fetor cū in ea nō sit putrefactio. ¶ Ex hoc ꝓbatur idem scd̄o sic.in generatione saniei nō fit feb.nisi q̄a gn̄ať a putrefactione: sed laudabilis sanies nō generať nisi a digestione naturali.igiť.minor pꝫ ī dicta auctoritate:⁊ maior p̄ cām assignatā in afozismi verificatione. ¶ 3° sic.in sanie laudabili nō est operata nisi caliditas ināta:sed per operationeꝫ solius caliditatis ināte nō crescit feb.igiť in gn̄atione saniei laudabilis nō crescit feb.minor est clara:⁊ maior est Auicēne tertia quarti.caplo de iudicijs saniei.cuꝫ dixiť. sanies laudabilis est illa que est alba:leuis:cui nō est dolor horribilis:⁊ in qua nō est operata nisi caliditas ināta. ¶ Secundū p̄ncipale argumentū.circa generationē saniei nō itendiť caliditas p̄ternām:nec maiorať materia. igitur nec crescunt dolores ex febre.tenet consequentia: quia per has duas solas causas diciť in cōmēto crescere feb.⁊ dolores.assumptū ꝓbatur.quia per generationē saniei laudabilis separanť cōtinue partes subtiles:⁊ insensibiliter pelluntur extra.⁊ residuū remanet grossius ⁊ dēsius.igiť quātitas minorať.tenet ꝯsequētia.⁊ patet assūptum:q̄a in digestione completa fit superflui sepatio ⁊ igrossatio cum digestio igrossando ꝓcedat:sed sanies laudabilis generať per digestionē completā:vt patet p̄ Aui. quarta quarti.loco supra allegato.cū sequať complemētum digōnis:igiť non maiorať. Et per idem non crescit caliditas preternām:cum solū agat caliditas naturalis: vt predicitur. ¶ Tertio.hora qua sanies generať contingit mām esse multo pauciorem q̄ꝫ prius:ita vt inde feb.et dolores minorenť.igitur nō fit maior feb.⁊c̄. Assumptū patet in pleuresi in qua cū digestio est completa feb.⁊ dolor plurimū decreuerūt:⁊ in alijs apostematibus:quibus facta est pus p̄ scarificationē ⁊ flobotomiā materiei euacuatio. ¶ Quarto sic.facta sanie remanēt cause feb.⁊ doloris sicut ante.igiť non fuerunt ante maiores.assumptū patet.quia remanet sanies. ¶ Quinto.post complemētū digestionis materiei feb.putridarū intenduntť accidētia. igitur a pari post saniei generationē.tenet ꝯsequētia.⁊ patet assumptū:q̄a post hꝫ complementū fiūt accn̄tia creticа q̄ sunt in morbo salubri fortissima. ¶ 6.post saniei generationē fit apostematis eruptio:sꝫ in eruptiōe ⁊ post eruptioneꝫ cōuenit feb.magnificari:q: materia liberius ad cor effumabit.ergo ⁊c̄. ¶ Sexto.circa generationē saniei male contingit membrū esse mortificatū:quod prius dolebat.igitur contingit dolorem esse remotum.

Oppositum

est Hippocras ī isto afozismo:⁊ Galenus.

In determinatione

huius q̄ōnis faciaꝫ duos articulos. In p̄ videbiť de diuersitate modorum saniei adinuicem:et ab humore faciēte feb.cum intra venas digeriť:⁊ de causis saniem generantibus. In scd̄o respondebitur de quesito.

Primus

articulus notat p̄mo inueniri ista q̄nque noīa ī hac materia occurrētia cōiter.s.sanies:virus:pus:sordities:⁊ tabes.nomē āt saniei:⁊ nomē puris q̄nqꝫ sumunť cōiter p̄ sanie laudabili ⁊ illaudabili.q̄nqꝫ vō pro laudabili:⁊ cū cōiter sumunť describunť: vt tangiť circa lr̄am.s.ꝙ est corpus humidū in corpe viuente ex humore vel membro eius putrefacto putrefactione nō reducibili ad benignū generatū.Sed hꝫ nomē virus significat saniem illaudabilē ꝓpter nimiā subtilitatē peccantē:sed tabes quasi subtabes dicitur de sanie illaudabili grossa.q̄nqꝫ solum de sanie illaudabilissima in qua nō apparet caloris naturalis vestigiū. Sumiť ēt q̄nqꝫ tabes nō pertinēter ad ꝓpositum pro corporis macrefactione multa vel ꝯsumptione que est in ethica senectutis:vel tertie spēi quō sumiť a Galeno in libro de marasmo ⁊ tabe.sordities autē sumiť pro sanie mala grossa. ¶ Nota secūdo vt prediciť.ꝙ tres modi in genere inueniunť saniei.vnus est saniei illaudabilissime ī qua vestigiuꝫ operationis caloris naturalis nō apparet.Secūdus modus est saniei laudabilissime que est alba:leuis et eq̄lis:nō horribilis odoris:⁊ que cōsecuta est cōplemētum digestionis.Tertius modus est digestionis mēe iter primū ⁊ scd̄m.hec distinctio colligiť p̄mo de differētijs fe. caplo scd̄o.cum dixit.neqꝫ est dubium de pessima ꝙ ipsa fit a solo calore p̄ternaturali:nec de media est dubiuꝫ ꝙ ipsa fit ex operatione p̄ternāli:⁊ caloris naturalis. Sed de optima ⁊ laudabilissima.vtrum genereť a solo calore ināturali:vel a nāli ⁊ p̄ternāli sil'. ¶ Inueniunť diuersi modi apō moderniores dicēdi.nā Marsili⁹ sup̄ hoc aforismo vult istā ꝯnē.sanies laudabilis nō gn̄ať a solo calore nāli:nec a solo putredinali:sed ab ambobus. ¶ Istaꝫ dicit esse de mēte Galeni p̄ ꝓnosticoꝝ.cōmēto vltimo.⁊ Gētilis ꝓbat hāc positionē etiā p̄ rōnē p̄cipue quo ad tertiā partē.⁊ p̄ sic.in sanie ineniunť dispōnes nāles:⁊ dispositiones p̄ternām.igiť ipsa fit partim a calore naturali:⁊ partim a calore p̄ternām:ꝯn̄tia patet.⁊ assumptū:quia fetor ⁊ preternālis caliditas inueniunť in sanie que sūt dispositiones preternaturā:⁊ albedo:⁊ equalitas que sunt a natura intente.igitur.⁊ hoc idem sentit Jacobus de Forliuio in huius afozismi expōne ī vno correlario circa litterā:⁊ hoc idem sentit Dinus 4° q̄rti.tractatu.3.ca° prio.

Cōtra hāc cōclusionē

arguo primo ex auctoritate Auic.q̄rta quarti.caplo de iudicijs saniei.vbi dixit ꝙ ī sanie nō operata est caliditas innata.⁊ quarta quarti.tractatu tertio. caplo p̄ dixit p̄cipue ꝙ sanies laudabil' nō fit nisi a digestione nāli.⁊ dixit scd̄o ꝙ in eo nō est putrefactio: vt supra allegatū est in argumētis ante oppositum. ¶ 2. arguitur rōne sic.Sanies laudabilis nō generať nisi a calore producēte dispōnes facientes per se ad forme saniei itroductionē ⁊ introducētes formā eiusdē:sed ille dispositiones ⁊ illa forma nō sunt facte a calore putredinali.g̃ sanies nō generatur a calore putredinali.cōsequētia clara.⁊ maior ⁊ minor arguiť.q: calor putredialis ad nullā formarū naturaliū cōuertit materiā que ab eo putrefit:

nec in saniei mãm introducit dispositiones per se ad formam saniei facientes. Assumptuȝ est Auic. scða p̃mi. caº de causis calefaciẽtibꝰ. putredo enĩ ita trãsmutat humidũ ab eo qð ꝯuenit forme cũ qua est ꝙ ipsam ad nullaȝ aliarũ formarũ cõuertit: vt ibi dixit. ¶ Cõfirmat̃. illud quod generat̃ in eiusdẽ gñatione dominante ex toto natura preternaturali calori generat̃ a solo calore naturali: sed optimuȝ pus vel laudabilissima sanies fit certissime ex toto dominãte natura. igit̃ optima sanies fit a solo dominãte calore naturali. assumptũ patet. quia si p̃ternãlis calor genera: nõ oĩno dominat̃ naturalis: ⁊ minor ẽ Gal. p̃mo de differentijs febrĩũ. caplõ 6º. vbi dixit. dominãte quidẽ certissime natura optimũ fit pus visu quod albũ ⁊ grossum: ⁊ simile ipsi sibi vndiq;. leue vo tangenti ⁊ non fetidũ fore. Dicit igit̃ ꝙ optimũ pus fit dñante in actione calore nãli: qa fortius agente ⁊ magis concurrente q̃ꝫ cõcurrat p̃ternãlis calor: nõ tñ ex toto excludendo actionẽ p̃ternãlis caloris. ¶ Cõtra. si pus ẽ genitũ magis agẽte nãli calore ad eius dispõnes q̃ꝫ p̃ternãli. non tñ excludẽdo actionẽ p̃ternãlis ad eiꝰ gnõnẽ: sequit̃ ꝙ nõ sit optimuȝ: sed medij generis: vt pȝ ex Gal. loco allegato. paulo posteriꝰ: cũ sic iquit. Si vo semiputridus fuerit: ⁊ tertiuȝ genꝰ illud in tali trãsmutatiõe qð añ diximꝰ ꝯsistit: ⁊ ad ostẽdendũ ꝙ hoc nõ est illud in quo equalr̃ ꝯcurrit vtriusq; caloris actio. s. nãlis ⁊ putredinalis: lȝ dicat̃ semiputridus subdit. dictũ est enim ⁊ ꝙ multiplex est id tale genus. in eo enĩ ꝙ magis ⁊ minus recipit digestionẽ i nãlibus est differẽtia. Multotiẽs enim album quidẽ effectũ est: sed fetidũ vel subtile ꝑm cõsistentiã: qñq; vo non albũ: sed liuidũ appet: ⁊ in his oĩbus magis ⁊ minus est infectus vel itinctus. ¶ Uidet̃ igit̃ mihi tenẽdo oppositã ꝯclõnẽ. s. nulla sanies laudabilissima in genere saniei generat̃ totalr̃ vel partialr̃ a calore putredinali. pȝ. qꝛ putredinalis calor nõ agit dispõnes ꝑ se faciẽtes ad forme saniei itroductionẽ: nec vt totale: nec vt partiale agẽs: quia tunc ageret digerẽdo: ⁊ esset nãlis. ¶ Scða ꝯclõ. dispositiones apparẽtes in laudabilissima sanie sunt solũ facte a nãli calore: ⁊ nõ a putredinali. patet ex auctoribꝰ supra positis: ⁊ discurrẽdo de calore ⁊ modo sube: de leuitate ⁊ odore. ¶ Sed ꝫ istas ꝯnes arguit̃ multiplr̃ auctoritatibus ⁊ rõnibus. p̃mo qa Gal. hãc saniei gñationẽ quã vocat digõnẽ dicit eẽ putredinẽ p̃mo de differẽtijs febriuȝ. loco allegato: sed nõ esset putredo nisi ageret calor putredinalis. ergo ⁊c. ꝯñtia tȝ. ⁊ assũptũ pȝ in textu cũ dixit: sȝ altera putredo: quã digestionẽ dicimus esse in vnã spẽm semꝑ permutat̃ pus ⁊c. Et pȝ cõsiderãti casum p̃dictum ꝙ p̃mo distinguit putredinẽ in duo genera extrema: quorũ vnũ est sanies laudabilissima: quã putredineȝ vocat. ¶ Scða auctoritas est Auic. 4ª q̃rti. cũ dixisset. c. p̊. tertij tractatus. ꝙ sanies laudabilis est sine fetore: qa nõ est in eo putrefactio ⁊ alia p̃allegata ante oppositũ in argumentis. subdit aũt: ⁊ fortassis nõ eũat̃ a fetore paruo. sanies enĩ accidit cũ adiutorio calĩtatis ĩnate: et alteriꝰ extranee. igit̃ extranea caliditas agit in gnõne saniei. ¶ 3ª est auc̃tas Aui. 3ª q̃rti. c. supra allegato. de iudicijs saniei. nã postq̃ꝫ dixit ꝙ in sanie laudabili nõ est operata nisi caliditas inata subdit: lȝ nõ sit excusatio a cõicatione extranee. s. caliditatl. igit̃ etiã ibi vult extraneã caliditatẽ agere ad saniei gnõnẽ. ¶ 4ª colligit̃ p̊ ꝓnosticoꝝ. cõmento vltio. cũ dicit Gal. modũ gnõnis saniei. dicit enĩ ita. et qñ iste sanguis sparsus in mẽbris apostemosus diuisus i partes paruas. iã egressus est ab instr̃is que cõprehẽdũt ipȝ. nã nõ est poe in eo vt redeat ad nãm p̊mã: sed cõuertit̃ ⁊ putrefit. hic vult ꝙ semꝑ in trãsmutatiõe sanguis in saniẽ putrefit. ¶ Et i eodẽ cõmẽto paulo post dicit. Ex his igit̃ rebus quas ostẽdi in libris meis. poe est vt sit alteratio sanguinis cõuersi ad saniẽ alteratio laudabilis. In p̊mis vo nõ putrefit: sȝ recipit maturationẽ. sed scðo apparet in eo aliqd putrefactiõis egresse a nã. Cõstat ergo ꝙ loquẽdo de laudabili sanie vult ꝙ in ea sit aliquid putrefactionis. hoc idẽ habet̃ a Gal. in cõmẽto cũ dicit: ꝙ generatio saniei est iter vtrũq;. s. nãlis ⁊ putredinalis: qa nec de solo calore est nãli: nec non nãli. ¶ Rõne arguit̃ sic si ad saniei gnõnẽ non ageret nisi calor nãlis: sequeretur ꝙ sanies generaret̃ per digestionẽ completã. ꝯñs falsum. igit̃ ⁊c. ꝯñtia clara. falsitas ꝯñtis pȝ ex Gal. p̊ ꝓnosticoꝝ. cõmẽto vltimo. vbi vult ꝙ digestio vltima fit per actionẽ nutrimẽti cũ nutrito: ⁊ assimilationẽ eius: tamen eo modo constat ꝙ sanies non est assimilata nutrito.

¶ Pro istoꝝ solõne notandũ ꝙ aliud est dicere dum gñatur sanies eius mãm alterari a calore p̃ternãli: ⁊ alið calorẽ hoc modo agentẽ esse cãm generatiuaȝ saniei. Silr̃ aliud est dicere ad saniei generationẽ necessariã esse p̃us caloris nãlis actionẽ: ⁊ aliud est dicere saniẽ gnãri a calore p̃ternãli. Ut igit̃ p̊ma differẽtia ꝑcipiat̃. Cõsiderãduȝ ꝙ ꝑm viã Ari. ad fetus gnõnẽ necium est p̃us agere digestiuam eparis in matris sanguinẽ generando q est ꝓpria mã fetꝰ: ⁊ tñ hec vtꝰ nõ dr̃ agere fetũ. Silr̃ digestiua epatis que sãguinẽ generat nõ dicit̃ agere nutricationẽ: nec stomachus agere sanguinẽ vel effectiue ꝯcurrere ad sanguinẽ generãdũ: lȝ nõ possit sanguis gnãri: nisi calore stomachi p̃us in mãm gnãtionis sanguis agẽte. ¶ Ex quo pȝ hãc ꝯñtiã nõ valere ad hoc vt sanies laudabilis generet̃ nece est in saniei mãm p̃uenisse actionẽ caloris p̃ternãlis ⁊ putredinalis. igit̃ sanies aliquo mõ vl' ꝑm ꝑtẽ generat̃ a calore putredinali. ¶ Scða aũt dr̃ia satis pȝ cũ stet agẽs ipeditũ itentionis agẽtis alterius ꝯtinue agere: ⁊ tñ agẽs p̃ncipale ⁊ dominãs finẽ quẽ itendit iducere: lȝ tardius q̃ꝫ si nõ ipediret̃. ¶ Hoc notato dico p̊mũ. ꝙ ad hoc vt sanies generet̃ nece est p̃uenisse actionẽ putredinalis caloris. pȝ. qꝛ diffinitiue sanies siue bona siue mala est humiditas ex putrido humore gnãta ad benignũ nõ ꝯuertibili: vt dixi supra: ⁊ hoc idẽ ex Gal. p̊mo ꝓnosticorũ. cũ ponẽdo dr̃iam iter saniẽ ⁊ hypostasim apparẽtẽ in vrina in fine cõmẽti dicit: ꝙ cãe faciẽti hypostasim non est ꝑmixta dispositio p̃ternãm. Ex quo dat itelligi ꝙ generat̃ ex re putrida sanies nõ sic ẽ hypostasi cũ nõ videatur qũo aliter ꝑmixta sit cãe gnãnti putredinẽ dispõ preternãm. ¶ Dico 2º. ꝙ mã que in saniẽ trãsmutat̃ ꝯtinue a p̃ternãli calore alterat̃. nã cũ ꝑ actionẽ caloris nãlis partes q̃dã subtiles in epate ꝯuersioni ad saniẽ laudabilẽ sequestrent̃: sic̃ fit in omni digõne ꝙ aliqd sup̃fluũ resecatur. ideo partes subtiles a putrido sepate ꝑ suũ putredinalẽ calorẽ agãt in saniẽ cõtinue dũ gñat̃: vel in eiꝰ mãȝ. ¶ Dico 3º. ꝙ dispõ saniei laudabilissime est media inter absolute bonũ ⁊ absolute malũ. nã qꝛ nõ ita icõueniens: nec ita de itentiõe nãe: sic̃ dispositio humidi mẽbri vl' humiditatis apte in mẽbrũ cõuerti: nec ita p̃ter nãe itentionẽ sic̃ vtus. ideo dicit̃ meª ⁊ qualitatis medie iter bonuȝ ⁊ malũ. ¶ Dico q̃rto. ꝙ sanies laudabilis generat̃ per digestionẽ naturalẽ a natura intentã in tali mã: ⁊ illius digestionis est secuta cõplemẽtũ: vt Auic. dicit loco allegato. ¶ Dico 5º: ꝙ qñ est gñata sanies vapores isti putridi ab ea sũt sepati: p̃sertiȝ qñ ẽ genita: ⁊ i sui optia dispõne exñs. ex q̊ pȝ qũo in ea nõ ẽ putrefactio. Nã ipsa ꝑ tũc nõ ꝑmutat̃ a caliditate p̃ternãli itriseca fixa cũ alijs cõditionibꝰ dictis in qõne de putrefactione 3º tegni. Ex quibus mihi vr̃ facile videre qũo solus calor nãlis gñat saniẽ laudabilissimã: ⁊ nõ calor putredinalis: ⁊ tũc oẽs auctoritates predicte soluunt̃ ⁊ rationes. ¶ Ad p̊muȝ igit̃ dicendum ꝙ Gal. loco dicto putredinem vocauit dispositionẽ materie saniei anteq̃ꝫ generet̃ aut illã materiam

vocauit ꝛ putredinē ꝛ digestionē que ī ea sūt ambe vt dr̄
supra. Et ideo dicit supra ꝙ trāsmutat̄ in vnā spēm: ꝛ nō
ꝙ trāsmutata sit. ¶ 2° p3 sensus Aui. q̄rta q̄rti loco alle-
gato. nam dixit sub dubio: ꝛ intelligit̄ ꝙ fit cū adiutorio
caliditatis extranee non tanq̄ generātis: sed tanq̄ mām
preparantis remotis. ¶ 3° videt̄ q̄uo nō curat̄ sanies cū
gn̄at̄ a cōitate caliditatis extranee: qa patit̄ ab ea: ꝛ hoc
vult Auic. tertia q̄rti loco allegato. Et ita videt̄ ꝙ Gal. p̄
pnosticoꝝ. cōmēto vltimo. dicit ꝙ sāguis putrefit ꝛ cor-
rumpitur: sed illa putrefactio et corruptio non est saniei
generatio. imo digestio que est preter illam corruptionē.
Nō allegat̄ ex Gal. in eodē cōmēto cū dicit: ꝙ in primis
sanguis qui ad saniez conuertit̄ non putrefit: sed recipit
maturationē. postea vō scdō apparet in eo aliquid putre-
dinis: potest sic intelligi ꝙ in rōne eius qd̄ est ꝯuerti ad
saniem nō primo includitur ꝙ putrefiat per hanc cōuer
sionez: sed scdō ideo denotat̄ illud pro quāto talis actio
nō fit nisi ex re in qua est putrefactio: ꝛ ita ītelligatur di
ctum in cōmēto afo. quia nō fit sanies solū agente calo-
re naturali: sed putredinali. ille tn̄ putredinalis nō gene-
rat saniē tanq̄ agens totale nec tanq̄ partiale. ¶ Ad ra-
tionē cōcedit̄ ꝙ perfecta sanies generat̄ per cōpletaz di
gestionē in genere suo: sed illa nō est vltima in quā tēdit
calor naturalis mēbrorū tāq̄ in principalē: ꝛ hoc voluit
Gal. ꝙ fit assimilatio. ¶ Ex qbus oībus p̄mo habet̄ cau
sa quare sanies laudabilis alba est: quia radicalia mēbra
que ipsam per digestionem generant sunt alba. ¶ Scdō
habet̄ causa quare caret horribili odore: qa calor noster
nō generat digerendo rem nobis horribilis odoris: et sa-
nies generat̄ per digestionē nostri caloris. ¶ Tertio ha-
bet̄ causa quare aliqd fetoris est in ea: qa in gn̄atiōe sua
nō absoluit̄ a putredine. ¶ 4° ex dictis colligit̄ differen
tia inter saniē ꝛ sperma: quia sperma nō generatur ex ta-
li humore nō reducibili ad benignū putrefacto. ¶ 5° col
ligit̄ differētia īter humorē sūme digestū in feb. pēdenti
bus a mā in venis cōtēta ꝛ sanie. nā talis hūor adhuc re-
manet sub forma ꝑpria: sed in saniei gn̄atione perditur
forma p̄existentis humoris. ¶ 6° patet differētia īter sa-
niē ꝛ laudabilissimā hypostasim. nā hypostasis fit per di
gestionē tertiā ī materia que nō putruit loquēdo de lau-
dabilissima. vnde etsi sanies alba cū oībus suis ꝯditioni
bus optia egrediat̄ nō erit laudabilissima hypostasis vt
colligit̄ scda p̄mi. imo mala ī gn̄atione hypostasis. ¶ Et
si querat̄ de hypostasi in febribus putridis: quia est geni
ta ex hūore faciēte febre: ꝛ per ꝯsequēs putrido nō redu-
cibili ad benignū. igitur est sanies. ¶ Hic dicit̄ vt puto
ꝙ nō repugnat sanguinē in venis putrefieri: ꝛ tādē ꝑ di-
gestionē in saniē ꝯuerti. Sed ista nō erit laudabilissima
hypostasis vt predicit̄: ꝛ ꝙ h̄ ꝯtingat sumit̄ ab Aui. 2ª p̄-
mi doctria 3ª, sūma de vrinis. caº 3° de suba vrine. ¶ Ego
aūt testor me curauisse mulierē ex febre cōtinua sic apo
stemate de putrefactione masse sanguinee: et terminata
fuit feb. ꝑ vrinā in qua mirabilē minxit quātitatē sanieī
vere. h̄ tn̄ nō obstāte dico ꝙ hypostasis laudabilissima ī
talibus decidit̄ a mā que est sub forma cāe an̄tis: et non
coniuncte: vel si contingat decidi a causa cōiuncta ꝛ esse
laudabilē illa erit ex gn̄e sanior: sed p̄mū puto verius: qd̄
autē dr̄ p̄ma quarti. caº de cura putridaꝝ in gn̄ali. ꝙ sedi
mē laudabile est hūor faciēs fe. q iā digestus est. dr̄ ꝙ lo
quit̄ de hūore faciēte febrē per modū cause an̄tis nō cō
iuncte sed de hoc alias: ꝛ ita de primo articulo.

Articulus scd̄s notat p̄mo ꝙ sanies tā laudabilis
q̄ illaudabilis quādoq̄ generat̄ ī loco
cōstricto sine manifesta ꝛ ampla ꝯcauitate: quādoq̄ aūt
in venis: aut in aliqua ampla vacuitate. Exemplū primi.
sicut in exituris ꝛ in apatibus. Exēplū scdi. sic in cōcauo
pectoris aut in venis aut ī spatio iuxta ītestina gn̄et̄: hic
Hippo. ītēdit qn̄ in loco vndiq̄ ꝯstricto generat̄. ¶ Se-
cundo nota ꝙ apatū quedā sunt quoꝝ mā ante matura-
tionē valde mātfeste minuat̄. Sicut vtplimū accidit in
pleuresi. in quibusdā aūt hoc nō cōtingit vtplimū in ex-
terioribꝰ apatibꝰ. ¶ Nota 3° ꝙ apata in qbꝰ sanies gene
rat̄: qn̄q̄ aperiunt̄ ꝛ sanies a corpe egredit̄. qn̄q̄ aūt ape
riunt̄ sanie cōmota ꝛ magis libere ad cor effumante: aut
ad loca cordi magis vicina trāsmittit̄: qn̄q̄ remanēt nō
aperta. ¶ Nota 4°. ꝙ preter saniei generationez in ipsa
saniei generatione. quādoq̄ saluat̄ virtus sensitiua mē-
bri: qn̄q̄ nō saluat̄. imo corrūpit̄: vt in cancrena ꝛ estio-
meno appet multotiēs. ¶ Nota 5°. ꝙ tpe quo sanies gn̄a
tur siue laudabilis siue illaudabilis posita alioꝝ paritate
plīma fit ebullitio ꝛ māei lenificatio ꝛ fumoꝝ mltitudo
cū tūc calor maiorē habeat ꝑportionē q̄ an̄: l3 ī sanie lau
dabili post gn̄ationē feruor ꝛ fumi sequestrant̄: in illau-
dabili vō vr̄ repugnare ꝙ hec oīa ītēdant̄ post eiꝰ gn̄ōnē.
¶ His habitis sit ista p̄ma ꝯ. nō necio ꝛ semꝑ circa saniei
gn̄ōnem illaudabiles dolores ꝛ feb. sūt maiores q̄ facta
sanie. p3 in mltis casibus. p̄mo vbi circa generationē mē
brū eēt mortificatū. 2° vbi sanies maligna genita ꝯtinue
magis malignaret̄. 3° vbi effunderet̄ post ad locū vnde
magis libere ad cor mitteret fumū. 4° vbi nec post nec
ante sufficeret dolorē vl' febrē facē ꝑꝑ sui paucitatē: ꝛ sic
de multis alys. ¶ Scda ꝯclō. non necio sꝑ circa gn̄atio-
nē saniei laudabilis dolores ꝛ feb. sūt maiores q̄ facta sa
nie. ꝑbat̄ p̄mo vbi facta sanie erūpat ad loca cordis vici
na. 2° vbi nec ante nec post fieret feb. nec dolor. 3° vbi ge
neret̄ in loco nō ꝯstricto ita vt in eius gn̄atione non fiat
solo ꝯtinuitatis: ꝛ sic de alys casibꝰ imaginabilibꝰ. ¶ 3ª
ꝯclō. nō semꝑ circa gn̄ationē saniei laudabilis vel illau-
dabilis fiunt dolores ꝛ feb. maiores q̄ ante. p3 vbi mate
ria laudabilis saniei sit multū minorata respcū eiꝰ qd̄ p̄-
fuit: ꝛ vbi sit in loco lato. vn̄ nō crescat dolor ꝑꝑ ebullitio
nē ꝛ vbi decrescat feruor caloris sic digerit̄: ꝛ vbi mēbꝝ
fieret minꝰ sensibile ī illaudabilibꝰ. p3 in mltis et casibꝰ.
¶ 4ª ꝯ. stāte paritate ex pte caloris agētis ꝛ sensibilitatī
mēbroꝝ ꝛ multitudine māe: cū sanies in loco stricto gn̄a
tur sic in apatibꝰ alys psbꝰ ex pte loci ꝛ alioꝝ p̄terea in q
bus fit cōparatio qn̄ sanies laudabilis gn̄at̄ dolores fiūt
maiores: ꝛ feb. q̄ an̄ vel post nisi rōne illiꝰ p̄us: ꝛ posteriꝰ
febres ꝛ dolores facti fuerit. ¶ Et h̄ puto voluisse Hipp.
ꝛ ꝑbat̄ ꝑ rōnē factā in l'ra exponēda: qa mā magis ebul-
lit: ꝛ magl extēdit mēbrū: ꝛ dolor igit̄ fit amplior ꝛ inde
maior spūuz sāguisq̄ attractio: ꝛ maior mēbri actual' cali
ditas: ꝛ ꝑ ꝯn̄s ab actuali caliditate maior māel calefactio ꝛ
effumatio. ¶ 5ª ꝯ. vtplimū tn̄ positis alys ꝯditionibꝰ pa
ribus fortiores fiunt dolores ꝛ feb. circa generationez sa-
niei illaudabilis q̄ ante vel post. p3 vt precedēs. ¶ Sed
dico notanter vtplurimū: qr nō repugnat esse oppositū
ꝑpter genitam esse multo maligniorem q̄ ante fuit.
¶ S3 ꝯ hāc ꝯnē videt̄ eē q̄dā Aui. auctes. 2ª p̄'. doctrina
3ª. caº 4° de signis apata declantibꝰ. cū dic. Cūq̄ illō qd̄
collectū ē fit matuꝝ fe. fortitudo ꝛ doloris pulsus sedat̄.
Cui aucti dr̄ ꝙ itelligit̄ ꝙ sedant̄: s3 postq̄ est maturus.
vn̄ illa l'ra h3. Si matuꝝ ꝛ n̄ h3 fit matuꝝ. Scda auctas
eiꝰ ē 2ª p̄'. doctria p̄ª. caº 5° de egritudibus cōpositis circa
mediū cū dic enūerato tpe augmēti ꝙ apa h3 post statū
cū grossitudo ad maiorē ꝑuenerit statū: in q̄ eē d3: postea
icipit minui ꝛ maturat̄ apa ꝛ declinat. vr̄ igit̄ ꝙ matura
tur in declinatione. Et iō tūc sūt maiora accn̄tia: ꝛ ꝑ ꝯn̄s
feb. ꝛ dolores. ¶ Hic rn̄det Thadeus: ꝙ in apate sūt tri-
pliciter tempora distinguenda. Uno modo penes tumo-
ris varietatem: ꝛ hoc modo status est ante q̄ mā saniet̄.
scdō penes accn̄tia: ꝛ hoc mō status est dum sanies gene-

rat.3° mō penes materiei dispōnē: ꝛ hoc modo status est cum genita est sanies. ¶ Sed hec respōsio nō tollit difficultatē: qꝛ nō vꝫ q̄re cuꝫ sanies gn̄at̄ dolor sit maior: nisi q̄a mā̄ magis extendit membrū: ꝛ huius oppositū dicit Thadeus: qꝛ magis extēdit qn̄ tumor ē maior. ¶ Ideo Marsilius quē Jaco. de Forliuio sequit̄ hic hūc locum dupl'r exponit. vno mō cū dolor post icipit minui ꝛ maturat̄. i. est maturū. nā p̄us fuit genita sanies. vel scd̄o q̄a icipit minui: qꝛ mā̄ resoluit̄: sed nō minuit̄: qꝛ fiat minoruꝫ dimēsionū. ¶ Hi modi nō sunt ad mētē Auic̄. naꝫ ibi enumerat apatū tp̄a: ꝛ hic erat declinatio. puto igitur ꝙ apa dicim⁹ duob⁹ modis maturuꝫ. vno mō: q̄a mā̄ sit i saniē ꝯuersa. ꝛ hoc est plerūq; qn̄ est in maxio tumore. scd̄o mō iuxta modū loquēdi medicoꝝ: q̄a aperitiōi apparatū: qn̄ est mollius ad tactū: ꝛ hoc est post saniei gn̄atione ꝛ status apatis: ꝛ hoc vult hic Aui. nā cum declinat apostema apparat̄ incisioni p̄ cutis subtiliationē. ¶ Tertia auctoritas est Aui. 3ª q̄rti. caº de significatione exiturarū itrinsecarū. vbi dicit. ꝛ qn̄ fit mā̄ sanies q̄escit ꝛ calefactio fortis ꝛ iflāmatio: q̄re q̄escit febris. hāc auctoritatē exponunt cōiter Thadeus Marsilius ꝛ Jacobus: qn̄ fit sanies. i. qn̄ ē facta. ¶ Cōtra ꝫm Auic̄. codē capl'o. In p̄ncipio exiture sunt accn̄tia fortia et fortiora q̄ in statu eiusdē. ꝛ in statu fit sanies. ḡ apd̄ Auic̄. etiaꝫ qn̄ fit sanies tūc minorant̄ ista accn̄tia. Assumptū est ibi cū dicit ꝛ nō fiūt dolores isti in p̄nº vehemētiores: ꝛ quāto plus approximat stat⁹ minorant̄: nisi qn̄ eruptio fit in p̄nº ꝛ sol'o cōtinuitatis ꝛ dolor peruenit ex ea qn̄ colligit̄. vꝫ igit̄ Aui. velle ꝙ in augmēto remittunt̄ in quo ꝓculdubio nō generata est sanies sed gn̄at̄. Et ideo videt̄ Auic̄. innere ꝙ qn̄ sanies gn̄at̄ fiunt dolores fortes p̄p sol'onē ꝯtinuitat ꝛ ꝓpter dolores feb. fiat fortior. nō igit̄ cū sanies generatur merito huius fit calor p̄ternālis itēsior. ¶ Dico igit̄ ꝙ auctoritas dictis nō repugnat: q̄a in p̄ncipio exiture iā mā̄ ad saniē ꝯuertit̄: ꝛ sil'r i augmēto: ꝛ iō in istis tp̄ibus maiores accidūt fe. ꝛ dolores q̄ anteq̄ ad exiturā ducerēt̄: ꝛ postq̄ exitura facta est. ¶ Sed si querat̄ q̄re dum sanies gn̄at̄ remittunt̄ accn̄tia p̄seuerāte saniei generatione: tūc dicit̄ ꝙ hoc est: qꝛ a p̄ncipio fit disruptio ꝛ ꝯcauitas in mēbro vbi sanies colligit̄: sed ista nō est cōparatio tēporis in quo sanies gn̄at̄ ad p̄cedētia saniei generationē. volo igit̄ ꝙ cum generat̄ sanies quietat̄ feb. nō respectu eius qd̄ fuit anteq̄ sanies inciperet generari. nos aūt cōparamus hic tēpora in quibus generat̄ ad tēpora in quibus nō generat̄. ¶ Ad argumenta ante oppositū. patet solutio ex conclusionibus. Commentū Galeni.

SAnies autēꝫ de sanguine.

Gal'. in cōmēto facit duo. p̄mo ponit modum gn̄ationis saniei. 2º verificat afoⁱˢ. 2º ibi [Dolor aūt.] ¶ De p̄ma dicit ꝙ sanies fit de sanguine mutato i q̄sdā q̄litates iter bonū ꝛ malū. i. iter reꝫ nālissime itentā a v̄tute imutatiua mēbroꝝ: ꝛ iter rē contrariā oino itēsioni v̄tutis ꝛ nālis caloris: ꝛ hoc declarat. q̄a mutatio ad malū mō dicto est mutatio ad putredinē ꝛ virus. i. in saniē p̄ternaturalē oino malā: sed mutatio. s. sanguinis ad bonū absolute modo statiꝫ exposito sign̄at temperamentū mēbrorū imutantiū. Et per ꝯsequēs res stente nō sunt putride: ꝛ hic per tēperamētū intelligatur sanitas iculpata: lꝫ nō sit tēperamentū absolute: sꝫ saniei generatio est iter vtrūq;: ꝛ ratio est q̄a nō solū est de naturali calore: nec de nō naturali solo. i. nec fit a solo calore naturali agente ꝛ requisito ad eius generationē. nā requirit̄ etiā calor preternālis non tanq̄ agens sanieꝫ: sed tanq̄ remotam materiam ad eius generationem preparans vt predictū. ¶ Ubi nota ꝙ lꝫ ex alio humore a sanguine cōtingat saniem generari: tamē humor qui p̄limū trāsit in saniē est sanguis: ꝛ h̄ voluit Gal'. hic siue sanguis sumatur pro massa sanguinea siue pro 4ª suba. ꝛ iō sanies dī quasi de sanguine eius. DOLOR AVTEM. Nūc verificat aforismuꝫ. ꝛ dicit ꝙ dolor circa gn̄ationē saniei nō itendit̄ nisi ꝓpter mēbri extēsionē vbi est apa ꝛ illius mēbri calefactionē. Nā cor etiā calefit calore mēbri apostemati. Et ideo crescit febris. hoc aūt totū est qn̄ sanguis mouet̄ ebulliens vt in ipso sanies generet̄. Dicit scd̄o ꝙ qꝛ sanies est de sanguine sicut cinis de icensione lignorum id est quemadmodum ꝓpter incensionem lignorum partes subtiles resoluunt̄ ꝛ remanēt cineres nō ita calidi: ita p̄ calorē agētē in mā̄m cū sanies gn̄at̄ remouent̄ p̄tes eius subtiles calidissime ꝛ remanet sanies minus calida: ꝛ hoc maxie verificat̄ de laudabili vt supra dicit̄: lꝫ etiā possit de illaudabili v̄ificari. ¶ Ex h̄ pꝫ cā̄ q̄re genita sanie dolores ꝛ feb. alleuiant̄: si mā̄ a corpore egrediat̄: qꝛ paucificat̄ mā̄ ꝛ calor remittit̄. ¶ Et tu nota modū loquēdi Gal'. qui videt̄ verificare aforismuꝫ solum de sanie genita in apatibus ꝛ locis in quibus ꝓpter mā̄e ebullitionē mēbrū extendit̄. ¶ Hic solet dubitari vtrū sanies fit de solo sanguine: ꝛ vtrū fit de sanguie: sic cinis de incēsione lignoꝝ: ꝛ vtrū mēbrū apatū calefactū calefaciat cor: ꝛ que feb. sit que intendit̄. p̄ria duo sūt clara in cōmēti expōne: sed de febribus in illo dicem⁹ afo. In bubonibus oēs febres. Aforismus. XLVIII.

IN oi motiōe corp̄is cū ceperit q̄s dolere: quiescere statim remedium est.

¶ Hipp. itēdit istā ꝯcl'onē q̄escere statiꝫ post p̄nᵐ lassitudis ꝯn̄tis motū corp̄is ē remediū in oi tali lassitudine. p̄bat̄. p̄ quietē remouent̄ cāe lassitudinis in p̄nº exn̄tis. igit̄ ꝛc. ꝯn̄tia clara: ꝛ assūptū stariꝫ circa notāda declarabit̄. ¶ Nota p̄mo ꝙ p̄ motū corp̄is itelligit motū localē volūtariū quē vocam⁹ cōiter exercitiū. ¶ 2º nota ꝙ hoc nomē exercitiū qn̄q; sumit̄ large pro omni motu corp̄is humani volūtario: ꝛ sic sumitur a Gal'. in libro de tremore iectigatione ꝛ spasmo in qua auctoritate Hippo. stare dicit eē spēꝫ exercitij. 2º sumit̄ stricte ꝓ motu locali p̄p quē opꝫ anhelitū variari: ꝛ hoc mō describit̄ a Gal'. 2º de rigimie sanitatis. Exercitiū est motus volūtari⁹ vehemēs intātū vt alteret respirationē in maius vel in minus vel in frequētius: ꝛ ab Aui. 3ª p̄¹. sūma 2ª. caº p̄mo de sūma ꝫmonis de exercitio. Exercitiuꝫ est motus volūtarius ꝓpter quē motus anhelit⁹ magis ꝛ frequētius est necessarius. ¶ Nota 3º ꝙ exercitiū p̄rio spūm cōmouet ad mēbra q̄ exercent̄: ꝛ q̄a motus localis est auget in gradu mēbri caliditatē: ꝛ dissoluit supfluitates 3ᶜ digōnis que a nā̄ sine eo nō cōplete expellunt̄: ꝛ cū hoc etiā de nāli hūiditate dissoluit ꝛ hūiditates eliquat ꝛ spūs pauciores reddit. ¶ Nota 4º ꝙ lassitudo ꝯn̄s exercitiū significat dissol'onē spūum ꝛ nālis humiditatis: ꝛ virtutis debilitatē maiorē q̄ opꝫ ad corpus deferenduꝫ. ¶ Ex quo app̄et ꝙ cū cōuenientissimū est exercitiū nō debet vltra p̄nᵐ lassitudis durare. nā post dissoluit plus de nāli humiditate ꝛ de calore q̄ sit ꝯueniēs i exercitio nālissimo. ¶ Ex quo scd̄o sequit̄ ꝙ tēperatū corpus debite rectū nō est exercitādū vltra p̄ncipiū lassitudinis: qꝛ a nāli dispōne traheret̄: ꝛ hoc voluit Gal'. 3º tegni assignās mēsurā exercitij corp̄is tēperati ex hoc afoᵐᵒ. ¶ Nota 5º ꝙ cū corp⁹ q̄etat̄ ab exercitio p̄ remouet̄ cā̄ multe lassitudinis. 2º cū nō trāsiuit p̄nᵐ lassitudis v̄tus nālis est fortis ad restaurādū spūm ꝛ humiditatē deperditā. Et iō p̄ q̄etē solū hic talis lassitudo remouet̄. ¶ Nota 6º ꝙ qn̄q; p̄ exercitij multitudinē corpus deducit̄ ad tātā lassitudinē ꝙ per solā quietē nō remoueret̄. imo oportet cibuꝫ ꝛ

multotiens medicinā ⁊ somnū adhibere. Et ideo vt puto nō dixit Hip. in oi mutatione corporis si hō doluerit statim quiescere remediū est. sed dixit cū ceperit quis dolere .i. fatigari. nā pro remotione principij fatigationis sufficit quies debite administrata. ¶ Ex quo patet afo. verificatio. 2° patet afo. iuxta modū exponēdi cōmēti qd habemus in translatiōe Cōstantini potest aliter itroduci ⁊ verificari. Dicit enim cōmētator ꝙ in isto afo. Hip. dat regulam q̄titatis exercitij dicens ꝙ motus corporis inculpate sani debite recti nō est protellandus vltra principiū lassitudinis. probatur: quia nō est deducēdus nisi ad lassitudinē cui pro remedio sufficit quies. hoc autē est solū p̄ncipium lassitudinis. ergo ⁊c. ¶ Nec tamē dico hic omne exercitium ducens corpus ad principiū lassitudinis esse sufficiēs in q̄titate. sed ista est vna de ꝯditiōib⁹ exercitij debiti: hec tamē sunt vidēda pleni⁹ 3° tegni. spēs autē lassitudis q̄ sint dcm̄ ē .s. afo. 5° hui⁹ scōe ꝑticule. labores spontanei ⁊c. Cōcordia huius pꝫ 3ª primi de cura huius lassitudinis ⁊ tertio tegni. Cōmētū Gal.

Exercitiū vtile est. In translatiōe Cōstantini inuenitur totum hoc cōmētū vt videtur in trāslatione burgundionis pisani icipit cōmentū ibi [Si dolor.] Aut ergo p̄ma pars diminuta est in Burgūdione aut in Cōstātino addita. Exponat̄ tamē vt iacet. Cōmentū totū diuidit̄ in duas partes. p̄mo ponunt̄ exercitij vtilitates ⁊ generalis afo. intentio. 2° verificat̄ . ibi [Dolor.] ¶ De p̄ma dicit duo. p̄mū est ꝙ exercitium est vtile. causa est: q2 cōmouet calorē nālē: ⁊ facit validas virtutes aiales naturales ⁊ vitales que sunt i membris: ⁊ hoc viuificādo calorē ⁊ sup̄fluitatē purgando ⁊ poros aperiēdo. 2ᵐ dictū est ꝙ in eo sunt ꝯsideranda tēpus .s. ⁊ hora an repleto corpore an euacuato ⁊ q̄ die: hora modus .s. an vl̄e vel particulare: an velox: an tardū: an vniforme vel nō: an q̄titas .s. duratio eius. iō Hip. hic tetigit regulā sue q̄titatis. ⁊ tūc exponēdus ē afo. vt dictū est circa l̄ram. DOLOR. Hic verificat afo. ⁊ dicit duo. p̄mū ꝙ hic dolor de quo loquit̄ Hip. i lingua greca vocat̄ polos: ⁊ significat locū .i. mēbrū cū fatigatiōibus .i. fatigatū. Dicit 2° ꝙ siue sumamus dolorē ꝓ fatiga sicut pro dolore dictū Hip. videt̄ verū: q2 cū hō se mouet donec sua mēbra doleant ⁊ non nisi cū magno dolore ea mouere possit tūc si dolor inceperit q̄es ei remediat̄. Et nota partē vltimā ꝙ potest duobus modis exponi. vnus ē ꝙ li. iceperit construat̄ cū li. dolor: ⁊ erit sensus: ꝙ iceptioni doloris remediū est q̄es. ⁊ hoc mō exposui supra afo. 2°: ꝙ li. inceperit ꝯstruatur cū li. q̄es: ⁊ est sensus ꝙ siue dolor est i p̄ncipio. siue nō: q̄es tamē icipiēs ei remediū est ⁊ hoc nō verificatur nisi de ꝑtiali remedio vl̄r. Circa hūc afo. dubitat̄.

Queritur Utrū cuilibꝫ hūano corpi cōpetat exercitiū vsqꝫ ad lassitudinē. Negatiue arguitur: nō cuilibet hūano corpori conuenit exercitiū. igitur nec vsqꝫ ad lassitudinē. assumptū patet de febrib⁹ freneticis melāchołicis ⁊ maniacis ⁊ sic de multis alijs q̄bus est iniungenda q̄es quātū possibile est: ⁊ nō exercitiū: ⁊ ita patet de patiētib⁹ dissinteriā ⁊ thenasmonē: ⁊ multe sūt tales dispōnes in q̄bus nō ꝯtingit exercitiū. ¶ Secūdo sic. si exercitiū cōueniret maxime eēt ꝓpter sup̄fluitatū tertie digōnis dissolutionē aut ad caloris nālis itēsionē ⁊ vigorationē. Sed ꝓpter istas causas nō ꝯuenit cuilibet corpori sano. g̃ ⁊c. maior colligit̄ 3ª p̄mi. ca° allegato in afo. ⁊ 2° de regimie sanitatis: sed minor arguit̄: q2 corpora valde cholerica sūt paucior̄ū sup̄fluitatū q̄ꝫ tēperata ⁊ subtilioꝝ. g̃ facilius dissolubiliū ⁊ calor eoꝝ est itēsior q̄ꝫ tēperatoꝝ debite exercitatoꝝ. g̃ eoꝝ calor erit sufficiēs sup̄fluitates illas dissoluere ⁊ expellere sine exercitij adiutorio. ¶ 3° sic. exercitiū plus dissoluit de spiritu ⁊ humoribus bonis ꝓportionabiliter q̄ꝫ de sup̄fluitatibus. g̃ nō est ꝯueniēs. assumptū pꝫ: q2 spūs sūt dissolutiores q̄ꝫ sup̄fluitates: cum sint subtiliores ⁊ magis iflammabiles ⁊ minus a forma vaporis distantes. ⁊ calor per exercitiū acq̄situs est calor accidentalis. Et per ꝯsequēs rerū nāliū dissolutiu⁹. ¶ Quarto aliq̄ corpora per vsū exercitij cadūt i morbos. igit̄ eis nō ꝯuenit. Assumptū per Aui. patet 3ª primi. doctrina 2ª. ca° tertio. cū dixit. Est āt cū exercitiū hoīes calide ⁊ sicce cōplexiōis ad egritudies ꝓducit. ¶ 5° hoī tēperato si eēt ꝯueniens exercitium eēt etiā ꝯueniens balneatio resolutionē faciēs: cū exercitiū ad resolutionē sup̄fluitatū ⁊ calorē itēdēdū administret̄: ⁊ h̄ duo dcā facit balneatio. cōsequēs falsū ⁊ ꝯtra mētē Aui. 3ª p̄mi. doctrina 2ª. ca° 5° cū dixit. huic aūt hoī i cuius regimine nūc ꝯsistit sermo balneatio resolutiōē faciēs nō est necessaria: qm̄ corpus ipꝫ est mundū. Cōstat aūt ꝙ loq̄tur de tēperato vel sibi vicino. Qr autē exercitiū fit ad resoluēdū patet: q2 est ad euacuādū sup̄fluitates tertie digestionis q̄ ꝑ resolutionē euacuant̄ vt p̄ma afo. 15. Assumptū est Aui. 3ª p̄mi loco allegato. ⁊ 2° de ꝯseruatiōe sanitatis cū dixit vtilitates exercitij sunt due ad euacuationē sup̄fluitatū: ⁊ nō loquit̄ nisi de sup̄fluitate tertie digōnis. ¶ Sexto. si cōueniret exercitiū hoc esset cū alijs adiutorijs ad robur corporis quo ad organa motiua ꝓ soliditate eoꝝ acq̄rēda. ꝯsequēs falsum. igit̄. p̄ma cōsequētia patet ex Gal. p̄mo de regimine ꝓpe p̄ncipium. cū dixit. q2 enim exercitium est vehemēs motus necesse est hic tria fieri in exercitato corpore: scilicet duritiē organoꝝ iuicem contritorum: quā sequit̄ ipassibilitas eorū. ⁊ ad actiones robur. Falsitas tamen patet: q2 exercitiū solida mollificat vt Gal. dicit paulo post: sic ꝙ solida quidem mollificantur humida v̄o subtiliantur .s. ab exercitio. ¶ Septimo sequeret̄ ꝙ exercitiū in temperato esset icboādū statim: epatis digestione cōpleta. ⁊ nō esset vlterius expectandum. cōsequēs falsum vt ostendam. ⁊ cōsequentia patet ex Gal. loco allegato cū dixit. tempus exercitij est optimū. quādo extremus cibus perfecte fuerit digestus oībus digestionibus. Et ꝓbatur per rationem. quia exercitium ante factū nō ꝓpter aliud ipedire videt̄: nisi q2 humores crudos trahit ad membra vt vult Gal. ibidē. sed istis digestiōibus cōpletis. nō sūt idigesti humores trahēdi. igitur tunc nō est nocumētū exercitij. igitur tunc icboandum. falsitas cōsequentis arguit̄ ex Aui. tertia p̄mi. doctrina 2ª ca° tertio cū dixit. Et hora exercitij icipiendi est cū cibus sit digestus i stōcho epate ⁊ venis. ¶ Octauo arguitur: q2 nō quodlibet corpus humanū est exercitandum vsqꝫ ad lassitudinē. p̄mo lassitudo est dispositio ex toto preternaturam: cū includat dolorem: ⁊ temperata ad talem dispositionē nō sunt ducēda. 2° q2 si tēperato sufficit exercitiū vsqꝫ ad lassitudinis p̄ncipiū. g̃ flegmatico nō sufficit. imo erit vlterius exercitādū: q2 alijs paribus cū ad lassitudinē peruenerit habebit plures sup̄fluitates expellēdas. ⁊ cholericus prius erit ab exercitio prohibēdus: q2 pauciores habebit sup̄fluitates. ⁊ plus per rarefactionē ⁊ cholere generationē ledit̄. 3° q2 per exercitium vsqꝫ ad lassitudinē est facienda fricatio ⁊ est itrandū balneū. vt 2° de regimine sanitatis. igit̄ iterū in p̄n° lassitudinis remanent superfluitates expurgande. ⁊ ideo vlterius exercitium confert.

Oppositū arg̃ ꝙ oē corp⁹ hūanū saltē sanū sit exercitādū vsqꝫ ad p̄nᵐ lassitudis ⁊ nō vltra. Nā oē tale ē exercitādū: q2 idiget iuuari calor nālis ad sup̄fluitatū expulsionē ab exercitio i corpe tēperato. ergo in quolibet alio sano. igitur cuilibet corpori sano cōpetit exercitium: sed non resoluitur de naturali vsqꝫ ad

p̄rincipium lassitudinis. igitur vsq3 ad illud fit sine nocu
mento: sed post illud virtus debilitatur. igitur nõ est vlte
rius in exercitio procedendum.

In qõne ista. primo ponã quedã preambula. 2° con
clusiones circa quesitum.

Quãtum ad primũ nota ex dictis circa afo. nomen
exercitij dici equoce ad tria apud medi
cos: quãdoq3. n. sumitur ꝑ operatione mẽbri quõ dicim⁹
ꝙ audire paruos ⁊ magnos sonos est exercitiu3 auris. 2°
sumit̃ stricte vt ĩportat motũ volũtariũ corporis quõ ẽt
mẽbra que mouent̃ ab alio motu volũtario dicũtur exer
ceri: vt colligit̃ 2° de regimine sanitatis. 3° mõ sumit̃ stri
ctius vt ĩportat motum volũtariũ tã vehemẽtem vt mu
tet respirationẽ. hic erit sermo de oĩb⁹: maxime tñ de 3°.
⸿ Nota 2° ꝙ exercitiũ principalissime ĩ cõseruãda sani
tate põt tria adhibere. p̃mũ est mẽbroꝝ robur. Cõstat. n.
ꝙ ĩexercitati hñt mẽbra dupliciter ĩbecillia. p̃mo: qꝛ sũt
multe passibilitatis ab oĩ occurrẽte. 2° qꝛ fortes operatio
nes motiuas facere nõ possunt. ecõtra autẽ exercitati du
pliciter hñt hi mẽbra robusta. ⁊ ad resistendũ ⁊ ad actus
fortes operãdũ: vt 3ª p̃mi. ⁊ 2° de regimine sanitatis. ⸿ 2ª
vtilitas est expulsio supfluitatis 3ᵉ digestionis que expel
lit̃ a calore naturali sine alio adiutorio: ⁊ hoc nõ põt fieri
perfecte per ĩtegrã etatẽ vt dicit Aui. 3ª p̃mi. doctrina 2ª
ca° p̃mo. cũ dixit. Uerũtamẽ euacuatio negat̃. nõ euacua
tio cõpleta. imo ꝑculdubio ex supfluitate cuiuscũq3 dige
stiõis remanet abstersio ⁊ impressio. aut fit ꝑ pharmacũ
⁊ ista cũ mltis nocumẽtis q̃ ab Aui. ĩ eodẽ ca° narrãt̃. aut
cũ adiutorio balnei fricatiõis vel exercitij vel aliarũ reꝝ
calorẽ excercẽtiũ. ⁊ haꝝ nulla est ita ꝯueniẽs vt est exerci
tiũ: vt p3 discurrẽti. ⸿ 3ª est vt renũtiatio fiat bona que ĩ
multis vigorato calore per ꝓportionatũ exercitiũ ẽ mul
to melior q̃3 in his q̄ nullo vtunt̃ exercitio vt a Gal. 2° re
giminis sanitatis. ⁊ ab Aui. loco allegato est colligẽdũ. nã
ĩ istis reliq̄s: qꝛ nõ fit chordaꝝ ⁊ neruoꝝ ꝯfricatio vt exer
citio. ideo nõ ita roborant̃ ⁊ ĩdurant̃. Et qꝛ si exterius ap
plicãt̃ vt balneũ ⁊ sol ⁊ ignis ⁊ vnguẽta magis calefaciũt
exteriora ⁊ minus ĩteriora. ⸿ Si vo medicine calide su
mant̃ ĩterius magis ĩteriora calefaciũt ⁊ si ab ira vel ve
recundia magis quedã determinate partes calefiunt nec
est ita nãlis motus spũs sicut cũ mouet̃ ad opera: in q̃ su
mus ordinati. ꝑꝑ hec igitur ⁊ alia ꝯueniẽtissima excitãs
calorẽ naturalẽ ad supfluitatũ expulsionẽ est excercitiũ
⁊ ad renutricationẽ sil̃r. ĩ exercitio ãt ꝯueniẽter fcõ cale
fiunt ĩteriora ⁊ exteriora ⁊ oĩum mẽbroru3 supfluitates
3ᵉ digõnis meli⁹ expurgant̃ ⁊ calore vigorato ⁊ motu spi
rituũ per quẽ pori melius expurgãtur ⁊ euacuãt̃ q̃3 si ca
lor ita ĩtẽderet̃ sine motu. ⸿ Nota 3° ꝙ l3 exercitio ĩsint
oẽs iste vtilitates: tñ exercitiu3 mltipliciter põt nocere. p̃
mõ: qꝛ exercitiũ est motus fortis. ⁊ ille h3 primo calefacere
re. ꝯtigit. n. corp⁹ nimiũ calefieri ita vt aliq̄ñ fe. ĩducat. 2°
per hui⁹ calefactionẽ dissoluunt̃ nõ tñ superflua: s3 etia3
hũiditates nãles spũs ⁊ mẽbroꝝ radicale hũidũ. ⁊ iõ cũ
aliq̄ñ nimiũ fieret: nimiũ debilitaret̃ corpus ⁊ exercita
ret̃. 3° qꝛ aucto calore ĩ mẽbris exterioribus q̃ exercentur
fit attractio fortior ab ĩteriorib⁹ ad exteriora. ⁊ iõ cũ chi
mi crudi sũt in ĩterioribus trahunt̃. ⁊ fit nocumẽtũ. 4° si
hũores mali sũt in corpore q̄eti agitant̃ per exercitium ⁊
multo magis nocẽt. 5° si coagulati eliquãtur ⁊ discurrũt ꝑ
corpus. 6° si moti magis mouẽtur. 7° si paꝝ sit humoꝝ fri
gidoꝝ fit cholere ebullitio ⁊ multa generatio ꝑ ip̃3 ⁊ mul
ta talia nocumẽta possunt ꝯtingere ex particularibus cor
poꝝ dispositiõibus que ab istis dictis pẽdẽt ⁊ que hic nõ
op3 narrare. nã diligẽs inquisitor multo melius ea vide
bit in particularibus locis ꝓlõgari per ea que hic dicun
tur. Et hic locus nõ debet multũ ꝓlõgari. ⸿ Ex h̃ sequit̃
correlarie ꝙ nõ semꝑ nec in qualibet dispõne sũt corpo
ra exercitanda. s. q̄ñ maiora multo essent nocumenta q̃3
iuuamenta. vnde cõpleto exercitio debito nõ est exercitã
dũ: ⁊ cũ adest ardẽtissima fe. ⁊ fluxus vẽtris. ⁊ sic de alijs
multis casib⁹ in q̄bus tã fortis q̃3 debilis mot⁹ volũtari⁹
plus noceret q̃3 prodesset. ⸿ 2° seq̄tur ꝙ ad optime exer
citãdũ corpus ꝑ sanitatis ꝯseruatiõe debem⁹ ip̃m ꝯserua
re quo ad dispositiones suas tã nãles q̃3 accidẽtales cũ ex
istaꝝ diuersitate sit diuersimode administrãdũ. ⸿ 3° seq
tur ꝙ quedã sũt dispositiões req̄site in tẽperato ad h̃ vt
in illo optime inchoet̃ exercitiũ ⁊ quedã determinata ꝑ
pter quas exercitium oportet diminui. Et iõ doctores do
cuerũt horã inchoãdi ⁊ signa dimittẽdi exercitia. quoru3
prima sunt signa significantia exercitium debere prodes
se sine notabili nocumento. ⸿ Sed attende ꝙ quando
notabile ẽt sequit̃ nocumẽtũ stat tñ exercitiũ debere cõ
tinuari: vel inchoari ꝑꝑ maiora eẽ iuuamẽta inde sequẽ
tia: s3 de h̃ in ca° de exercitio. regulas nõ oẽs posuerũt au
ctores. nec est possibile: cũ ĩfinitis modis variari ꝯtingat.
sed op3 h̃ sicut in cura facimus: q̄ñ sunt ꝯ̃rie ĩdicationes
sequi fortiorẽ. ⁊ hoc multũ pendet ex vsu ⁊ bonitate esti
matiõis cũ generali doctrina: q̃ datur de exercitio nõ no
tabiliter nocẽte. ⸿ Ex h̃ sequit̃ ꝙ cũ in generalibus re
gulis de exercitio dr̃ ꝙ post p̃nᵐ lassitudinis est exercitiũ
dimittẽdũ vel ꝙ stati cõpleta digestione 2ª ĩchoãdũ: vel
ꝙ nõ est exercitandũ cũ mali adsunt chimi. totũ d3 ĩtelli
gi in exercitio facto sine notabili ĩdicatiõe ad oppositũ: ⁊
nõ generalr̃. ⸿ Nõ 4° ꝙ l3 exercitiũ sit motus. iõ dr̃ re
solutiuus: qꝛ calefactiu⁹. tñ nõ oĩa exercitia eq̄liter calefa
ciẽtia sũt eq̄liter resoluẽtia. nã exercitiũ vehemẽs ⁊ bre
ue plus calefacit q̃3 resoluat. Exercitiũ ãt lõgũ ⁊ tardius
plus resoluit q̃3 calefaciat: ⁊ hoc notat experiẽtia. ẽt colli
git̃ 3° de regimie sanitatis cũ dicit. curatiuũ exercitiũ al
boꝝ eẽ illud ĩ quo fiũt mot⁹ maioris q̃titatis ⁊ minores
q̃litatis cũ multis ĩ medio q̄etib⁹. ⁊ ꝯstat ꝙ tũc q̄rit̃ exer
citiũ paꝝ calefactiuũ ⁊ multũ resolutiuũ. Et ẽ ẽt Aui. sẽ
tẽtia exp̃ssa. 2ª p̃mi doctrina 2ª. ca° de his q̃ ꝓueniũt ex mo
tu ⁊ q̄ete. ⸿ Nõ 5° p̃ncipalr̃ ꝙ ab exercitio p̃les sp̃es lassi
tudinis fieri possũt. s. oẽs. nã ⁊ lassitudo extẽsiua vlcerosa
ap̃osa: arefactiua q̃ a Gal. 3° d regimie sanitatis nõ vocat̃
lassitudo. sed dispõ silis lassitudini. iste oẽs ⁊ cõposite ex
istis fieri p̃nt ab exercitio. ⸿ Nõ 6°. ꝙ cã vlcerose lassitu
dis ẽ p̃ntia supfluitatis acute: q̃ ẽ ex hũorib⁹. aut ex liq̄fa
ctione carnis vel adipis. ⁊ ĩ h̃ Aui. 3ª p̃mi doctrina 2ª. caª
12. de lassitudine q̃ sequit̃ exercitia: ⁊ Gal. 3° de regimie sa
nitatis. ꝯueniũt. Sed cã lassitudinis ap̃ose sũt humores
multi ita vt corpus eleuẽt ĩ tumorẽ. ⁊ ita ĩ q̄li peccãtes vt
ĩflatio sequat̃ eos quos nõ ẽ dubiũ ꝑꝑ exercitiũ ex venas
⁊ musculos vt iuxta cutẽ trahi posse ⁊ calefieri. de lassitu
dine extẽsiua alio mõ videt̃ Auic. loq̄ 3ª p̃mi. doctrina 2ª.
ca°. 12. ⁊ aliter Gal. 3° de regimine sanitatis. nã Auic. dixit
ꝙ ipsa est ex supfluitatib⁹ retẽtis in musculis: q̄ñ sunt bo
ne sub̃e: aut ex vẽtositate. Gal. aũt dicit ꝙ huiusmodi cã ẽ
extẽsio viloꝝ lõgitudinaliũ musculoꝝ q̃ postq̃3 cessat: tñ
remanet sensatio talis sicut q̄ñ actu extẽdũt̃. ⸿ Et ꝙ ista
sit Gal. ĩtentio. p3 ex textu cũ ita dicat. in quo labore tẽdã
tur mẽbra solũ: vlcerosus vo ita est sensus vt in hoc labo
re supfluitas nõ multa ꝯtineat̃ in corporibus. in muscu
lis vo ⁊ neruis dispõ q̃ est demũ in vehementioribus ten
sionibus quas fecerũt ĩ exercitijs circa q̃ illud fecit virtu
tẽ ostẽdẽs. Cõtingit. n. fortioribus virtutibus tẽsis oẽs q̄
dẽ musculoꝝ tẽdi: nõ sil̃r vo laborare vniuersos. s3 q̄cũq3
maxie s̃m rectitudinẽ tensionis: qꝛ obliqui minus tẽdun
tur. iõ ꝙ in his nullus labor. s3 q̄ amplius tendunt̃. vt ꝓ
prie ad euulsionẽ veniant relinquet̃ q̃dã dispõ q̃ est silis
ei q̃ s̃m accñs fit vt videantur ad hoc tendi: ⁊ si nequaq̃3

tendant

tēdant̄ hec Gal. In q̄bus v̄bis innuit ꝙ in simplici lassitudie extēsiua nō sūt multe sup̄fluitates. Et iō nō est ꝓ peccatū humoꝝ in q̄to: cui⁹ oppo^m inuit Aui. loco allegato. Et iō seq̄t̄ ꝙ nō est hec lassitudo pēdēs a sup̄fluitatibus. Scđo vult ꝙ i hac lassitudie remanet q̄dam dispō in musculis ⁊ neruis ex fortiorib⁹ exercitẏs: que dispō ostēdit v̄tute cāe q̄ ipsaȝ facit: q̄uo sit fortis vel nō: ⁊ q̄uo agēdo impressit. ¶ Dicit 3° declarādo q̄ est ista dispō que in fortibus exercitẏs ꝯtigit tēdi vilos musculoꝝ oēs. ſȝ nō equaliter. imo illi q̄ sunt ƀm rectitudinē tēsionis magis tēdunt̄. ita vt q̄si veniant ad cūulsionē vel sepationem. ¶ Dicit 4° ꝙ in istis relinq̄t̄ q̄dā sensationis dispō. s. q̄ est silis illi sensationi que fiebat cū actu mēbrū tēdebat̄ ꝓ quā esto: ꝙ mēbrū nō tendat̄: tñ vr̄ ad hoc tendi: ⁊ est h̄ sil'e sicut cū ꝓspexerim⁹ in sole v̄tentes nos ad vmbrā: apparet tñ ꝙ añ oculos habeam⁹ rē lucidā ꝓhibētē aliarū reꝝ ꝓspectū. Et tñ h̄ ꝯsidera: plura. n. sequunt̄ ad hoc ꝯ cōem opinionē de lassitudine. In lassitudine aūt arefactiua quā Gal. nō vocat lassitudinē cā est exiccatio musculoꝝ. ita vt aridi i motu sentiant̄ ⁊ difficulter obediāt v̄tuti. Mō q2 in exercitio eliq̄ri h̄nt hūores ⁊ acui ⁊ moueri ad cutē ⁊ musculos: ⁊ musculi tendi ⁊ exiccari: ꝯstat ꝙ ab exercitio oēs modi lassitudinū p̄nt accidere. ¶ Ex q̄bus pȝ ꝙ cū oīs lassitudo includat dolorē. ⁊ dolor sit ex toto genere p̄ternām. iō oīs lassitudo est p̄ternāȝ. ¶ 7° nō. q2 nō oīa corpa sunt ꝑ exercitiū vniuscuiusq3 istaruȝ specieꝝ lassitudinū receptiua. nam illa q̄ bñ se h̄nt: ⁊ non sūt m̄ltū repleta. ꝑ exercitiū sepius ⁊ facili⁹ incurrūt dispōnem silem labori q̄ vocat̄ lassitudo arefactiua: ⁊ illa q̄ nō multos acutos h̄nt humores facilius incurrūt vlcerosam ⁊ abundātiā multitudinis humoꝝ ⁊ calidoꝝ ⁊ malorū icidūt apostemosaȝ: ⁊ h̄ per se clarū est: ꝑ p̄te tñ sumitur ex Gal. 3° de regimīe sanitatis: cū dixit. post vehemētia exercitia bñ se h̄ntib⁹ athletis ē totū ferventi aq̄ balneādū. q2 sepi⁹ icidūt dispōnē similē labori. i. arefactiō s.

His igitur habitis. Ponā ꝯclōnes huic q̄oni ꝑtinētes. ⁊ p̄mo declarans. vtꝝ oē corpus humanū sit exercitādū. Scđo vtrū calidiora corpora ⁊ sicciora sint fortiorib⁹ exercitẏs exercitanda q̄ȝ frigida. tertio vtrū cuilibet corpi ꝯueniat exercitiuȝ vsq3 ad lassitudinē. 4° vtruȝ cuiuslibet lassitudinis cura sit ꝑ quietem faciēda. 5° vtꝝ ab exercitio debito oēs v̄tutes corpis fortificent̄. ¶ Pro p̄rio sit ista p̄a ꝯclio. Nō oē corp⁹ hūanū est exercitādū: pȝ de vicinis morti per egritudinem calidissimā. ¶ 2a ꝯclio. nō in q̄libet dispōne corpis sani est ipm exercitādū. pȝ ꝑ notata sup̄i⁹. ¶ 3a ꝯ. cuilibet corpori humano sano ꝑ aliq̄ȝ integrā etatē ꝯseruādo aliquando cōpetit exercitiū. Ista ꝯ pȝ ꝑ etatē discurrēdo. nā doctores nr̄i docēt infātes exercitari ꝑ motum cunabuli suspēsi: ⁊ ꝑ ploratū: ⁊ pueros vsq3 ad 21m annū docēt exerceri fortib⁹ exercitẏs: ⁊ iuuenes fortiorib⁹: ⁊ senes remissioribus. igit̄ in qualibet etate est ꝯueniēs exercitiū. Cōstat ēt ꝙ i q̄libet cōplōne siue tēꝑata siue distempata: vt pȝ legēti librū q̄ntū de regimīe sanitatis. ⁊ 2m ⁊ 6m colliget Auer. Et hoc pȝ ex cā ꝓ vtilitates q̄s facit exercitiū sup̄i⁹ dictas: nec obsunt nocumēta ei⁹: q2 in qualibet etate: ⁊ in q̄libet cōplexione sana debite recta aliq̄ñ magis ꝓdesset ad sanitatē q̄ȝ obesset. ⁊ in illa ꝯclōne oēs conueniunt. ¶ Nō tñ ꝙ dicte ꝯclōni ⁊ imaginationi nō repugnat aliq̄d corp⁹ per aliq̄ȝ itegrā etatē manere sanū. ⁊ tñ nunq̄ȝ in illa etate erit exercitādū: q2 erit continue repletum humorib⁹ aptis ad nocēdū. ita vt exercitiū esset discōueniēs. ſȝ istud ꝑ tūc nō erit debite rectū ꝑ illā etatē. ¶ Cōtra hāc vltimā ꝯclōnē. arguit̄ ex Gal. 6° de regimīe sanitatis. cap̄ 2° cū dixit. Quidā aūt coꝝ q̄ vehemēter calide sūt cōplōnis nequaq̄ȝ indigēt exercitẏs: hoc pōt dici duplr̄. vno mō ꝙ hic pōt sumi exercitiū ꝓ motu voluntario forti ꝓ quē opȝ ꝑmutare respiratiōnē ⁊ nō generaliter. vt in ꝯclōne itelligit̄ ꝓ oī motu volūtario siue forti siue debili. vñ Gal. statim post textū allegatum dicit. ꝙ sufficit eis ambulatio: ⁊ Auer. 6° colliget. cap̄ de ꝯseruatione distēꝑatoꝝ. dixit eni Hippo. cū dixit calida ⁊ sicca corpa nō eē exercitāda intellexit de forti exercitio ⁊ non de debili. ¶ Ex h̄ pōt sumi scđs modus ꝯcedēdo ꝙ sunt exercitāda accipiēdo exercitiū ꝓp̄rie. sed nō fortiter: ⁊ h̄ vult Gal. hic in loco dicto. Nā ambulatio eoꝝ talis dȝ eē vt alteret anhelitū sed parū. ¶ Ex istis vr̄ mihi solutuȝ eē ad dubium 2m vtꝝ calidiora velociori exercitio ⁊ magis calefactiuo sint exercitanda ꝓ ꝯseruatione sanitatis. ¶ Dicendū ꝙ nō: sed remissiori ⁊ tardiori. vñ de illoruȝ ꝯseruatione nō p̄seruatione loquēs Auer. 6° colliget. ca° allegato dixit. Et iō opȝ vt eoꝝ. s. calidioꝝ sit facile ⁊ suaue cū suaui ambulatione ⁊ eq̄tatiōe. Sed q̄d dixit Hippo. ꝙ corpa calida debēt quiescere ⁊ nō exerceri dȝ intelligi nisi remisse: q̄d ē. q2 oīmoda q̄es nō ingredit̄ viā sanitatis. ¶ Gal. aūt 6° de regimīe sanitatis dicit: ⁊ vtiq3 exerceri eos. s. calidos nō acutū ⁊ ꝓtēsuȝ exercitiū sed vaganti⁹ ⁊ mollius. ¶ Nec valet si dicat̄ vt seq̄ntes Dinū ⁊ Plusq̄ȝ cōmētatorē. ꝙ hic intelligit̄ in p̄seruatiuo regimine: q2 isti q̄ ad vsum exercitẏ loquunt̄ de ꝯseruatiuo. vt dicūt exercitiū forte q̄le i tēꝑato: ⁊ ita eē calefactiuū eis egritudinale vt expresse vr̄ innuere Auic. 3a p̄mi. cap̄ supra allegato in p̄n° q̄onis. ¶ Preterea. si h̄ intelligere voluissent tūc fecissent mētionē de exercitio ꝯseruatiuo sicut in eisdē capl'is de diuersitate cibi ⁊ reductiui ⁊ ꝯseruatiui mētionē fecerūt. silr̄ in corpib⁹ humidiorib⁹ magis exiccantia exercitia ꝯueniūt: vt vult Gal. loco allegato cū dixit calidis ⁊ humidis indigēt igit̄ exercitẏs amplioribus⁹. ¶ De siccis aūt cū caliditate vult ꝙ remissioribus vtant̄ q̄ȝ calidi tm̄: q2 ea q̄ denegant̄ calidis tm̄ magis denegant̄ calidis ⁊ siccis. Auer. aūt de calidis ⁊ humidis ꝓ multā humiditatē dicit. Et iccirco necesse est vt exercitent̄ forti exercitio ⁊ veloci: ⁊ de frigida ⁊ humida dixit. ꝙ dȝ regi cū multitudine exercitẏ. Nō igit̄ videt̄ apud Auer. ⁊ Gal. dubiū ꝙ calida cōplexio min⁹ calefactiuo indiget exercitio ⁊ ꝯseruat̄ ⁊ frigida magis idiget calefactiuo: ⁊ humida magis exiccatiuo ⁊ sicca min⁹. q̄uo aūt intelligat̄ ꝙ ꝯseruatio fiat ꝑ silia. vr̄ 3° tegni.

Quantum ad 3am difficultatē q̄ est titulus questionis: sit ista p̄ma ꝯclio. Nullū corpus in pura sanitatis ꝯseruatione est exercitandū vsq3 ad lassitudinē iclusiue: ⁊ ista est ꝯtra Marsilium ⁊ alios cōiter hunc aforismū exponētes qui dicūt. oē corp⁹ vsq3 ad lassitudinē exercēdū. ꝯclio ꝓbat̄ sic. nullū corpus ꝓpter purā sanitatis ꝯseruationē est ducēdū a latitudine sanitatis: ſȝ oē corp⁹ q̄d vsq3 ad lassitudinē educit̄: educit̄ a latitudine sanitatis. ḡ ⁊c. maior est clara ⁊ minor pȝ ex correlario sexti notati. patet etiā minor sic. illa dispositio ad quā nō peruenit̄ in regimine sanitatis nisi peccādo nō est in latitudine sanitatis: sed lassitudo est hui⁹. ḡ ⁊c. minor pȝ ex Gal. 3° de regimīe sanitatis. ⁊ ex Auer. 6° colliget. cap̄ de regimine tēꝑati corporis. cum dixit. ⁊ scias ꝙ exercitiū est vnū ex rebus que indigent correctiōe si delinquatur in ipso ⁊ peccatum q̄d maxime in exercitio inuenit̄ est illud q̄d noīat̄ labor. ¶ Preterea ꝯclio manifeste est Rasis 4° Almansoris cap̄ scđo cū dicit. sic eniȝ exercitiū ambulationis ⁊ vectionis quo vti nemo tam diu p̄sumat donec fatigationem ⁊ grauedinem sentiat. ¶ Secunda conclusio. ad corpus adaptandum fortibus ⁊ laboriosis exercitẏs est opportunum ⁊ decens vsq3 ad fatigationeȝ ⁊ lassitudinem sepe deduci. patet conclusio: quia cum ad talia non sumus apti ex natura sine fatigatione faciendā

da eſt opportunū ea fieri ꝯſueta: vt ſine fatigatione fieri poſſint: ſ; nō fiunt ꝯſueta niſi multotiēs ſibi ſilia fiāt añ aſſuefactionē. igit̄ opꝫ ea fieri cū fatigationē inducūt. ⁊ h̄ puto voluiſſe Gal. 3º de regimine ſanitatis cū dixit. Et ſi q̄ꝫmaxime ſit hō bone cōſtitutionis corpis: ⁊ negocijs ſecularibꝰ liber: ⁊ ſicut ſibi iuuant. tñ ĩpoſſe eſt oīno ipſu; vel ꝑſtātē nunq̄ꝫ peccare: ſ; decēs eſt iuuenē exercitabilē ſepe peccatū īcidē: qḋ laboꝛ vocat̄. q2 igit̄ nō videt̄ poſſe: aut ſaltē eſt valde difficile: ꝙ ēt liber hō exerceat̄ debite. ita ꝙ nunq̄ꝫ erret. ideo vt talis erroꝛ non ſibi obſit eſt aſſuefaciēdus eis: ⁊ ꝑſertim iſtis paruis qui de leui remouent̄: ⁊ ex leui illis homo ita paulatim aſſuefit: vt magis laboꝛibꝰ de neceſſitate qñq̄ꝫ occurrentibꝰ poſſit facilr̄ eos facē. ⁊ ſine leſione tolerare: ex quo ſequitur ꝙ decens eſt pro ſanitatis ꝯſeruatione: l; nō pura ſepe latitudinē ſanitatis exire. ¶ Tertia ꝯclō. pro cura malaꝝ diſpōnū: aut ꝑſeruatione ſepe ꝯueniēs eſt vſq̄ꝫ ad laſſitudinē īcluſiue per notabile tp̄s exerceri. ꝯcluſio ꝓbat̄. pro cura laſſitudinis vlceroſe dū adeſt ipſa faciēdū eſt appoterapenticū exercitiū: qḋ eſt exercitiū lōgum cū quietibꝰ mixtis: ſed ꝯſtat ꝙ h̄ fit cū laſſitudine. igit̄ ēt aſſumptū pꝫ per Gal. 3º de regimine ſanitatis: cum dixit de hōͦ laſſitudine. Si v̄o plus ſupfluitatis in muſculis eſt collectū: q2 ſola frigiditas nō ſufficit ad euapoꝛādū: opꝫ pluribus ex ſeipſo vti motibꝰ. De laſſitudine etiam extēſiua ꝯſtat ex Aui. 3ª primi caplō de medicamīe laſſitudinū ſequētiu; exercitia/ vbi dixit: ⁊ hanc q̄dem laſſitudinē reſoluit exercitium ⁊ rarificat. Ex quo ſeq̄tur: ꝙ nō a quolibet exercitato ſtati eſt dimittēdum exercitium cū incipit dolere vel laſſari.

Secundo ſeq̄tur ſolō ad difficultatē quartā queſitā: vtru; cuiuſlibet laſſitudinis cura debeat per quietē fieri. nā dicendū ꝙ nō ſemꝑ per q̄etē dꝫ fieri. imo aliq̄ñ ꝑ motū plīmū ēt ꝯſueto. ¶ Dicendū 2º. ꝙ in cuiuſlibet laſſitudinis ſequētis exercitiū cura integra eſt apta qñq̄ꝫ ꝯferre quies. nā ſi aliq̄ eēt in qua nō cōferret maxime eēt illa in qua ꝯferret motꝰ: ſ; ꝯſtat ꝙ in illa ꝯferret quies cū ille motꝰ q̄etibꝰ dꝫ eē mixtꝰ: vt pꝫ loco allegato ex Gal. ¶ Dicēdū 3º: ꝙ ī cuiuſlibet laſſitudinis ſuo p̄nº ⁊ ex ſolo exercitio in coꝛpe īculpato ſano ꝓuenientis cura ſufficiet quies. nā cū eſt in p̄ncipio per quietem ſupcalefactiuo remouet̄ ⁊ cauſe laſſitudinis ꝓhibētur: ⁊ nā eſt potēs: q2 nōdū a moꝛbo eſt victa vel re ꝑternaturā. ideo illa nā cū q̄ete ſufficit illud p̄nm remouē. Et iō dixi in expoſitione huiꝰ hec dici de p̄ncipio laſſitudis.

Pro quinta ⁊ vltima difficultate dōꝫ: ꝙ oīs coꝛpoꝛis v̄tus ſm ſpēm eſt apta ꝑ exercitiū foꝛtificari. pꝫ. q2 quel; talis pōt ex ſupfluitate paꝝ debilitari: ⁊ per illaꝝ remotionē eꝯ foꝛtificari. Nūc aūt tales ſupfluitates pñt per exercitiū remoueri: non tñ oē exercitiū ſufficiēter adminiſtratū quālibet v̄tutē foꝛtificat. imo ſtat ꝙ aliq̄s debilitat: vt retētiuam calefaciēdo aut expulſiuā exiccādo. Ex q̄bꝰ pꝫ apud diligētē ad argumēta vtriuſq̄ꝫ ꝑtis r̄ñſio. Et tu bñ ꝯſidera q̄re exercitiu; bñ adminiſtratū exiccādo ⁊ īdurādo mēbꝛa: nō tñ facit coꝛpus vtens eo fieri ſiccius ſubſtātifice q̄ꝫ ſi ab illo abſtineret: ⁊ q̄uo nō facit citius ad ſenilē ſiccitatem deuenire iuuenes: qḋ autem dicitur ꝙ in afoꝛiſmo iſto Hippo. dat regulam de quātitate exercitij quaſi innuat: ꝙ vſq̄ꝫ ad laſſitudinis p̄ncipium ſit exercēdum nō dedit intelligi niſi excluſiu

Afoꝛiſmus. XLIX.

Aſſueti aſſuetos laboꝛes ferre: ⁊ ſi fuerint imbecilles aut ſenes inſuetis ⁊ foꝛtibus ⁊ iuuenibus facilius ferunt.

¶ Hippo. in p̄nti afoꝛiſmo vult iſtā ꝯclōnē hoīes aſſueti ferre laboꝛes ſibi aſſuetos q̄ꝫuis eēnt ībecilles vel ſenes facilius feruut illos laboꝛes q̄ꝫ foꝛtes: vel iuuenes illis laboꝛibꝰ īſueti. ꝓbatur. in iſtis aſſuetis eſt virtus acq̄ſita ꝑ quā reſiſtunt impꝛeſſioni laboꝝ ꝯſuetoꝝ cui ſilis. ſ. virtꝰ nō eſt in hoībꝰ nō ꝯſuetis. q̄ ⁊c̄. aſſumptū ⁊ ꝯñtia ī nōtis declarabit̄. ¶ Nō p̄. ꝙ illa q̄ multotiens hoī ſunt appꝛoximata dicunt̄ cōī vſu hoī ꝯſueta. ⁊ eꝯ. hō dr̄ illis ꝯſuetꝰ. ⁊ h̄ ſiue iſta ſint admīſtrata coꝛpi itꝰ vl̄ ex̄ applicata vt aer a q̄ cibꝰ ⁊c̄. ſiue opationes actiue vel paſſiue coꝛpis vt motꝰ ⁊ ſenſatiōes. ¶ Nō 2º. ꝙ ex frequēti appꝛoximatione taliū ad hoīe; ⁊ frequēti vſu hoīs in talibꝰ actionibꝰ vel paſſionibꝰ acq̄rit̄ q̄dā q̄litas diſponēs coꝛpꝰ humanū ad nō ita ledi ex ſilis alterī occurſu: ⁊ q̄litas ꝑ quā habilitat̄ ad ita vel talr̄ agendū vel patiendū. ⁊ hic talis q̄litas vocat̄ qñq; ꝯſuetudo: qñq; aſſuefactio. ⁊ ſil̄ cū inſtr̄is nālibꝰ v̄tus ꝯcurrit aut ad agendū: aut ad reſiſtēdū. Et iō ꝯſuetudo h̄ mō dicta nō ē frequens vſus ſ; q̄litas ex vſu frequēti derelicta: ⁊ hec eſt illa d̄ q̄ dr̄ ꝙ eſt altera nā. vt p̄ phyſicoꝝ cōmēto. 71º. Et 3ª p̄mi. caplō de ſuccurrēdo accidētibꝰ que ꝓnoſticant̄ moꝛbos cū dixit. [Quī vſus eſt ſicut.] ¶ Nō 3º ꝙ laboꝛes itelligimꝰ nō ſicut ſupꝛa q̄nto afomo huiꝰ particule. laboꝛes ſpontanei laſſitudinē: ſ; motū volūtariū quē apta eſt ſequi laſſitudo. ¶ Nō 4º ꝙ debiles pñt eē altero triū modoꝝ. vno mō nāliter ſicut q̄dā graciles: ⁊ melici ſunt debiles in motu. ſcḋo etatiue vt ſenes. tertio mō ꝑternāliter vt egri vl̄ cōualeſcētes. ⁊ ita eꝯ tripl̄r cōtingit vnū eē alio foꝛtioꝛem. has difficultates tetigit Hip. p̄mā ⁊ ſcḋa; cū dixit [Imbecilles.] ſcḋa; cū dixit [Senes.] Et ecōtra modos foꝛtitudis cū dixit [Foꝛtibꝰ aut iuuenibꝰ.] Ex q̄bꝰ pꝫ ſenſus cōcluſionis Hippo. ⁊ eſt: ꝙ q̄ꝫuis vnꝰ eſſet debilis aut ꝑꝑ nām: aut ꝑꝑ etate;: aut accidētaliter ipſe tñ facilīꝰ ferret exercitiū ſibi cōſuetū q̄ꝫ idē exercitiu; ferret ille q̄ eſſet foꝛtioꝛ aut iuuenis. ¶ Nō 5º ꝙ ꝑ faciliter ferre exercitiū ſiue laboꝛē debemus intelligere minus ab illo moleſtari vel nō moleſtari: ⁊ hoc vr̄ itelligere Gal. q̄nto de regimine ſanitatis cū dixit. ꝯſuetudo maximā hꝫ ꝑtē in electione ſpēi exercitioꝝ: illaboꝛioſi eni; eis aſſueti ſunt motus ⁊ delectant̄ ſm eos opantes. ſic eꝯ inaſſuetis anxiantur. poſſet ēt ītelligi facilius ferūt: q2 cū minoꝛi conatu illos faciunt vel pꝛomptius vel melius. ſed p̄mus intellectus eſt verioꝛ. ¶ Ex q̄bus pꝫ tandē cā verificans cōcluſionē nā in iſtis ꝯſuetis reſpectu conſuetoꝝ laboꝝ vltra naturalia inſtr̄a ad reſiſtēdū eſt qualitas adiuuās reſiſtere illius impꝛeſſioni ⁊ faciens ꝓmptius: ⁊ cū minoꝛi conatu fieri. Et ideo plus pñt tolerare talia exercitia q̄ꝫ diſſueti alijs paribꝰ. Et iō ēt poſita diſparitate in foꝛtitudine. nō tñ tanta ꝙ ſuperet vim ꝯſuetudinis. pꝫ ꝙ etiam facilius ferunt. ¶ Ex quo pꝫ Hippo. nō velle ꝙ oīno aſſueti quibuſcūq; inaſſuetis quātūcunq; foꝛtibus facilius ferant: ſed vtplurimum. ¶ Ex q̄bus ſequitur vlterius ꝙ exercitandi pꝛo ſanitatis ꝯſeruatione: alijs paribus ſunt exercitandi conſueto exercitio potius q̄ꝫ diſſueto: cu; per illud vtilitates exercitij conſequant̄ ſine nocumento. ⁊ hec eſt concluſio implicita afoꝛiſmi quam intendit Hippo. ſm expoſitionem Galeni.

Cōmentum Gal.

Hic afoꝛiſmus ſuperioꝛi.

¶ In iſto cōmēto Gal. duo fac̄. p̄ cōpat hūc afoꝛiſmū pꝛecedenti. 2º exponit verificando ibi 2º [Dat aūt.] Dicit p̄ ꝙ hic afomꝰ eſt cōtinuādus ſuperioꝛi: q2 in vtroq; eſt ſermo de exercitio conſeruatiuo ſanitatis ſeu competēte ſanis. ſ; ī ꝑcedēti dixit de quantitate. q2 docuit terminū quē tranſgredi non debemus. In iſto v̄o docet quibus exercitijs coꝛpa ſint exercitanda ꝓ ſanitatis ꝯſeruatione dicēdo ꝙ exercitatos recte opꝫ ad conſueta ducere gymnaſia: vt dixi ſupꝛa hanc

videri

videri ꝯclusionē Gal. esse intentionē aforismi. ¶ Et nõ ꝙ dico ꝓ sanitatis cõseruatione alijs parib⁹ ꝯsueta exercitia sunt meliora. nã cõtingit incõsueta esse meliora. qꝛ ꝑ ea magis vl̃r corp⁹ exercet̃ ⁊ magis moderate: sed supposito ꝙ eque i se ꝓportionata essent exercitia ad sanitatis ꝯseruationē deducta ꝯsuetudine: tũc dr̃ ꝙ si eoꝝ alterũ est ꝯsuetũ: tunc ad ꝯseruãdũ ipm est melius sil̃r ꝓ cõseruatione. nã si exercitiũ fiat ꝓ sanitate recuperãda: aut ꝓ mẽbro magnificãdo: aut ꝓ ꝑiculo euitãdo stat potius vtendum esse incõsueto exercitio tanq̃ꝫ ad hos fines magis proportionato: vt dicetur in consequenti aforismo. DAT AVTEM NOBIS. Hic exponit breuiter dicẽs ꝙ Hip. dat nobis spẽs exercitioꝝ mediciales. i. docet h in spe q̃li exercitio est vtẽdũ: sed nõ spẽm sumptã a ratione mot⁹ ⁊ diuersitate ei⁹ in se: sed a re consideranda a medico: puta in ꝯsuetudine. vñ nõ dixit ꝙ veloci vel progressiuo motu vel de alia drĩa mot⁹: sed de consueto mõ. Cõsuetudo nõ facit diuersaꝫ spẽm exercitij nisi i rõne q̃ est a medico ꝯsiderãda. cã aũt quare ꝯsueto exercitio est vtẽdũ: est qꝛ ois ꝯsuetudo ꝓus hita est leuior. lꝫ alia littera dicit melior. ⁊ est sensus ꝙ ois ꝯsuetudo antiqor aliarũ paritate supposita facit exercitium facilius tolerari ⁊ aliqñ nõ. opꝫ hoc esse verũ. ⁊ rõ qꝛ cum alijs paribus est fortior consuetudo: qꝛ igit̃ qdã sũt assueti al̃r fatigari q̃ꝫ alij qdã ambulãdo: qdam manibus: ⁊ quidam cum alijs artubus. i. membris: sic quidam cũ totis corpibus: ⁊ qdaꝫ cũ exercitio eorũdẽ membroꝝ vtentes. vtũtur tñ vehemẽtib⁹ motib⁹ vt faber ⁊ sutor: lꝫ vterqꝫ manũ exerceat. Ideo voluit Hippo. vtendum esse magis consuetis: quia membra magis exercitata alijs supple paribus sunt constantiora ad eundem exercendum mẽbris inconsuetis ⁊ minus sunt illo exercitio lesa. Aforismus. I.

Ex multo tempore consueta: ⁊ si fuerint deteriora ĩsuetis minus molestare consueuerunt.

¶ Hippo. in isto aforismo ṗ ponit vnã ꝯclõnẽ principaliter intentã. 2° infert vnũ correlariũ. ibi scdã [Opꝫ igit̃.] Prima ꝯclusio est ista. res ꝯsuete multo tpe q̃uis deteriores insuetis: tñ minus corpa qb⁹ sunt ꝯsuete molestãt q̃ꝫ ille disuete. hãc ꝯclõnẽ sic ꝓbant. quedam res ꝯsuete ex multo tpe sũt facte nãles q̃si corpi ⁊ res nõ ꝯsuete. nõ igit̃ min⁹ molestãt. assumptũ declarabit̃ ĩfra: posset tñ meli⁹ argui. Corp⁹ acqrit ṽtutẽ ex frequẽti vsu ꝑ quẽ resistit molestationi reꝝ ꝯsuetaꝝ: ⁊ non acquisiuit ṽtutẽ respectu reꝝ disuetaꝝ. g̊ minus molestabit̃ ab eis: ⁊ totũ statiꝫ i nõbilib⁹ declarabit̃. ¶ Nõ ṗ ex dictis in ꝑcedẽti afo° q̃ sũt q̃ dicunt̃ ꝯsueta: ⁊ q̃ nõ: ⁊ qd ẽt acqrit̃ ⁊ q̃ res sit ꝯsuetudo. ¶ Nõ scdõ ꝙ aliq̃ sũt ꝯsuetaꝝ multo tẽpore aliq̃ ex pauco ⁊ alijs pib⁹ fortior virtus acqrit̃ respectu cõsuetoꝝ ex multo tpe q̃ꝫ ex pauco. ⁊ iõ de illis specialiter locutus est Hippo. in afo°. Ex quo sequit̃ ꝙ alijs parib⁹ ꝯsueta ex multo tpe sunt apta min⁹ molestare q̃ꝫ ꝯsueta ex pauco. tñ nõ opꝫ esse semꝑ magis iuuabilia vt in dubio tanget̃. ¶ Nõ 3° ꝙ ista ꝯsueta nõ dicunt̃ deteriora insuetis illi corpi cui sunt cõsueta: sed dicũtur deteriora: aut qꝛ respectu illiusmet corpis deteriora eẽnt deducta ꝯsuetudie: aut qꝛ respectu tẽpati eẽnt deteriora. ¶ Nõ 4° ꝙ nõ est Hippo. intẽtio oia incõsueta deteriora qbuslibet insuetis eẽ min⁹ molestãtia. Stat enim tãtã eẽ malitiã ꝯsuetoꝝ. vt supet hic excessus facilitateꝫ resistendi que est in corpe ꝑꝑ ꝯsuetudinẽ. sed voluit Hippo. nõ multo exñte excessu in malitia: cõsuetudine aũt existẽte ex lõgo tpe plus facit ad facil̃r sine molestia tolerãdũ illoꝝ ipressiones q̃ꝫ faciat illoꝝ malitia ad plus ledẽdũ. ⁊ hoc modo limitando. pꝫ causa aforismi verificans conclusionẽ: qꝛ eniꝫ in corpore est talis virtus acq̃sita ad faciliter ⁊ sine molestia tales impressiones tolerãdũ consuetarũ rerũ ipressiones: ⁊ nõ est talis ṽtus respectu incõsuetoꝝ. pꝫ. ꝙ per certũ excessum min⁹ molestat̃ a consuetis multo tpe q̃ꝫ a nõ consuetis eiusdeꝫ malitie. sit ille. a. ⁊ stat vt pꝫ aliquẽ esse maioris malitie minoris illo consueto minus q̃ꝫ per. a. a quo magis molestabitur.

¶ Oportet igitur ad consuetã transmittere.

¶ Infert correlariũ: ⁊ est. opꝫ corpa transduci ad res ꝯsuetas. ꝓbat̃. illud opꝫ facere: per qõ corpus fit minus aptũ ledi: sed per transductionẽ ad incõsueta fit istud. igit̃ ⁊c. totũ statim declarabit̃. ¶ Primo nõ ꝙ transduci ad inconsueta potest fieri duob⁹ modis. vno mõ repẽte ⁊ cito: alio mõ paulatine hic transductio nõ dꝫ subito: sed paulatine fieri vt dicet̃ in seq̃ẽti afo°. ¶ Nõ scdõ ꝙ incõsuetoꝝ quedã sunt vehemẽtis malitie. ad illa igitur non oportet ꝙ fiat transductio. sed alia sunt nõ multe malitie: ⁊ q̃ q̃si de necessitate occurrũt: ⁊ de istis ĩtelligit Hip. ⁊ tũc pꝫ cã correlarij. Si. n. res ꝯsuete min⁹ molestant: vt dr̃ supra: ⁊ hoc non põt vel valde difficulter põt euitare qn aliqñ occurrat istis disuetis ad hoc vt non ledat̃ bonũ est vt paulatim se illoꝝ occursui assuefaciat. ¶ Et similis snĩa põt elici tertia ṗmi. caplõ de succurrẽdo accñtibus ꝓnosticãtibus morbos. ⁊ est vtilis in regimine sanitatis. Amplia̅t ad oẽm sexuꝫ ⁊ nãlem cõplõneꝫ ⁊ ad oẽs res cõiter corpori occurrẽtes. Cõmentum Galeni.

Non solũ de hoc ⁊c. Gal. cõmentando afo° ṗus cõmentat̃ ṗmã partẽ. 2° scdãm ibi [Et aũt.] ṗma in tres. ṗmo cõparãdo hanc partẽ precedenti aforismo ponẽdo Hippo. itentionem ⁊ cãm general̃r. 2° special̃r dicit cãm ptis. 3° ponit finẽ. ibi scdã [De oi alia.] ibi tertia [Sufficit.] De ṗma dicit ꝙ in ista ṗma parte aforismi nõ solũ loqtur de exercitio: vt in precedẽti: sed gñaliter de omni ꝯsuetudine siue cibi siue potus siue balnei somni caloris frigoris ⁊ tristitie. de qb⁹ oibus vult ꝙ si sint ꝯsueta minus molestant corpus. ⁊ cã est eadẽ cũ illa que dicebat̃ in ꝑcedenti aforismo ꝙ mẽbra magis exercitata sunt ꝯfortãtia ad laborẽ. s. qꝛ ex occursu harum rerum acquiritur corpori virtus ad facile eorum impressiones tolerandas que dicitur consuetudo. DE OMNI ALIA. Nunc facit qõ dictuꝫ est dicens. ṗmo se dicturum de oi alia ꝯsuetudine cãm. scdõ dicit ꝙ cibus ⁊ pot⁹ dant stomacho ꝓpriã nãm: ⁊ oia alia mẽbra de stomacho nutriunt̃. i. oia alia membra nutriunt̃ de eo qõ a stomacho mittit̃. Et ideo cibus ⁊ pot⁹ quadã mutatione mutãt totum corpus in sui nãm que mutatio lõgis temporibus augetur: ⁊ inter cibum ⁊ corpus qõdam accidens fit magnũ. i. fit qõdam accidens in corpe ꝓpter qõ corpus nõ leditur ita ab illo cibo. ⁊ hec oia dicit se monstrauisse in libro de ꝯsuetudinibus in quo ostendit ꝙ oẽ qõ alteri assimilatur cito assimilãs assimilatũ transit in suam nãm. ⁊ põt hoc intelligi ꝙ oẽ qõ cito assimilat̃ suple. ita patitur ꝙ assimilatum trãsit in nãm assimilantis ⁊ res nõ esset dubia. sed nõ esset ad ꝓpositũ de mõ quo cibus mutat corpus in suaꝫ nãm: qꝛ assimilatur corpi ⁊ nõ ecõtra multũ. Scdõ mõ põt intelligi ꝙ oẽ qõ alteri assimilat̃ cito trãsmutat corpus in suã nãm. i. in aliquã suã qualitatẽ. In eodẽ ẽt libro mõstrauit ꝙ omne mutabile mutando econtra simile sibi mutat mutandum facile: qꝛ illud qõ est simile facilius mutat̃. dicit tertio ꝙ imo generaliter oia corpa corpus humanũ tangentia quantulibet. i. aliquanta imutatione illud remutãt. verbi gratia. Si corpus mõ tangat̃ aere calido: mõ frigido ꝑ vtrũqꝫ mutat̃. qꝛ ꝑ frigidũ corpus cõstipat̃ ⁊ pori clauduntur: ⁊

per calidū poꝛi aperiunt: ⁊ coꝛpus rarificatur: ⁊ ideo si
aer frigidus tetigerit coꝛpus assuefactū aeri calido statiꝫ
patefacit interioꝛa.i.statim manifeste operat in interio/
ra cū essent poꝛi apti cū multuꝫ nocet illi. ¶ Dicit 4° ꝙ
hec oia Yppo.hic monstrat que expimento ꝓbauit:nec
ostendit causam:sed nos.i.Gal.statiꝫ satis explanabim⁹.
SVFFICIT. Hic ponit finē cōmētationis pme ptis: ⁊
pꝫ. QVOD AVTEM IN FINE. Cōmētatur scōaꝫ
ptē dicēs ꝙ in pte in q̄ dixit opꝫ ad icōsueta trāsducere:
voluit auctoꝛitate sua foꝛmare regulā recupande sanita/
tis.i.cōseruāde sanitatis in oi casu saltē gnāli modo ꝯser
uādi sub sanitatis denoiatione: ⁊ dixit ꝙ dꝫ coꝛpus duci
ad ꝯsueta:qꝛ si hō tm̄ vnā habuerit cōsuetudineꝫ stat in
dubio de sanitate sua:qꝛ nullus est qui nō ab vnico ꝯsue
to moueat ad aliud. ⁊ ideo bonū est facere ꝙ illud aliud
sit ꝯsuetum ne sibi noceat cū esset incōsuetum.

Ueritur Utruꝫ ꝯsueta multo tēpoꝛe minus incōsuetis molestent.
Negatiue arguit sic:ꝯsueta ex multo tpe sūt
magis similia.igitur velocius alterant.tenet
ꝯn̄tia:qꝛ iter hn̄tia simbolū est velocioꝛ ⁊ fa/
cilioꝛ transitus.pmo de gnātione. ⁊ 2ª primi.permutatio
in genere ꝓpoꝛtionali ē facilioꝛ. Assumptū sic arguit.qꝛ
res ꝯsueta p approximationē eius ad coꝛp⁹ ipꝫ in suā nāꝫ
ꝯuertit:vt Gal.i cōmēto dixit igit assimilat. ¶ 2° sic.coꝛ
poꝛa assuefacta balneo vel aeri calido vel medicinis cali
dis alijs parib⁹ veloci⁹ calefaciūt q̄ꝫ nō ꝯsueta.g̊ ⁊c̄. Assū
ptū pꝫ qꝛ sūt calidioꝛa: ⁊ cū h̄ latioꝛa in poꝛis.g̊ calefaciē
tib⁹ min⁹ resistentia.ꝯn̄tia tꝫ ex scōo tegni.cap̊ de signis
hitudinis totius. vbi dicit:ꝙ si difficilis frigescens sit ꝓ
aut caliditatis:aut densitatis: ⁊ facilis frigescēs:aut rari/
tatis aut frigiditatis. vr̄ igit velle ꝙ raritas facit coꝛpus
pati facilr. ⁊ nō plus ab vno ꝯ̄trioꝝ q̄ꝫ a reliquo. ⁊ iō coꝛp⁹
rarius ⁊ calidius merito modi sube ⁊ q̄litatis est facilius
calefactibile ⁊ a pari causa veloci⁹ calefiet. ¶ 3° sic.mul
totiens mālia approximata debilitant plus virtutē q̄ꝫ se
mel approximata.igit cū sint ꝯsueta magis molestāt:tꝫ
ꝯn̄tia qꝛ cū sint multotiens approximata sunt ampli⁹ cō/
sueta.assumptū pꝫ expientia. ¶ 4° cibi mali cōsueti pro
ducūt ad egritudines pnecātes:sed incōsueti eque mali
nō sic faciūt.g̊ ⁊c̄. Assumptū est Aui.3ª pmi.ca.de regimi
ne eius qd̄ comeditur ⁊ bibit.illo.§. Ille vo in cuius stō/
cho male digeruntur cibaria. ¶ 5° si ita esset sequerent
plura incōueniētia.pmū.ꝙ magis ledat foꝛtis a timoꝛe
q̄ꝫ timidus.ꝓbatur.qꝛ foꝛtis timoꝛi est incōsuetus. ¶ 2°
qꝛ a voluptatib⁹ magis molestat tēperatus q̄ꝫ intēpera/
tus: ⁊ pꝫ vt pmū. ¶ Et 3° sequit ꝙ poſe est tēpatū coꝛp⁹
ꝯseruari p solā distēpatoꝝ approximationē. ⁊ versus idē
latus distempamēti tēdentiū.ꝯn̄s ꝯ̄ Gal.3° tegni: ⁊ patet
p assuefactionē lōgi tēpoꝛis coꝛpus reddit minus passi/
bile. Sit igit p.a. ⁊ arguit sic.aliq̄ sunt distēpata calida
min⁹ q̄ꝫ p.a.supꝛa tēpamētū alteratiua.assuefiat igit tē/
patū coꝛp⁹ illis: ⁊ seq̄t ꝙ p illa ꝯseruabit.qꝛ illa min⁹ al
terabūt ipꝫ assuefactū:q̄ꝫ si nō eēt assuefactū p.a.ſꝫ si nō
esset assuefactū:nō duceret ipm per.a.extra latitudineꝫ
ꝓpꝛij tempamēti.igit nō relinquunt ipm temperatum.
¶ 4° sequit.aliqd̄ distēpatū oib⁹ egris causis magis resi
stere tēpato vbi distēpatū sit assuefactū ꝯ̄trijs. tēpatum
aūt nō: ⁊ plus excedat in resistēdo pp ꝯsuetudinē q̄ꝫ defi
ciat pp nālē cōplexionē. ¶ 5° seq̄t aliqd̄ coꝛpus eque sa/
nū cū tēpamēto sibi sano eē egrū:vt nunc.ꝓbat sic. Sit
a.tēpatū assuetū laboꝛib⁹ ita vt merito ꝯsuetudinis illos
faciat sine nocumēto.b.sit eque tēpatū nō assuetū: ⁊ per/
dat.a.ꝯsuetudinē alijs remanētib⁹. ⁊ sequit.a.eē egrū:vt
nūc qꝛ est lesum sensibiliter respectu consuetaꝝ opatio/
nū.b.aūt nō est nisi temperatū: ⁊ cōstat ꝙ perdita cōsue
tudine remanebit eque sanū cū.b.qd̄ est tēpatū vt casus
ponit. ¶ Et ex h̄ sequit sexto ꝙ.a.est tempatū: ⁊ pcipue
p tēpata gradui sui tēpamenti coꝛrn̄dentia regetur: ⁊ tn̄
inciderit egritudinē:vn̄ nūc oib⁹ alijs imprimētib⁹ edu/
ctis.vt pꝫ in casu precedēti. ¶ 7° sequit egritudinē ꝯsue/
tam minus molestare incōsueta:qd̄ est falsuꝫ:qꝛ ꝯsueta
virtus magis succumbit:vt pꝫ in arthetica podagra para
lysi epilepsia:que q̄ꝫto fiunt magis consuete tanto coꝛpa
magis ledunt ab eis. ¶ Octauo sequit ꝙ nō ois medi/
cina scōi gradus in dosi debita applicata temperato ipꝫ
sensibiliter alteraret:vt pꝫ de cōsueta. ¶ Nono sequitur
ꝙ stat humanā sanitatē stare cum caliditate quarti gra/
dus.ꝓbatur.qꝛ nō plus repugnat humane complexioni
caliditas quarti gradus q̄ꝫ dispositio venenosa ſꝫ pp cō/
suetudinem ad venenum cum sanitate stat venenositas:
vt sexta quarti. ⁊ qnto de simplici medicina.ergo ⁊ cali/
ditas quarti gradus. ¶ Ex quo sequit ꝙ etiam cum cali
ditate supꝛa quartum stabit vita: ⁊ ita insufficienter gra/
dus per quatuoꝛ diuisi essent. ¶ Ex q̄bus vlterius sequi
tur ꝙ temperamentū stabit cum caliditate pmi gradus.
ita ꝙ foꝛ.est calidus in primo: ⁊ tamen est temperat⁹:qd̄
implicat contradictionē. ⁊ ꝓbatur ꝯn̄tia.per assuefactio
nem ad caliditatem primi gradus minus q̄ꝫ per.a.ledun
tur opatiōes respectu temperati in dissueto.igitur in cō
sueto illa caliditas stabit cum perfectione operationum
tempata: ⁊ per ꝯn̄s cū tēpamēto: ⁊ tn̄ erit caliditas primi
gradus. ¶ Ex quo sequit ꝙ aliquod est coꝛpus calidum
respectu tēpati:qd̄ per solū vsum cōseruantiū ipsuꝫ fiet
temperatū.sequit etiam ꝙ aliqd̄ calidū per soluꝫ vsum
calefacientiū ad temperamētū reducet cū per talē vsuꝫ
ista fiet cōplexio sibi cōsueta: ⁊ plura ex istis falsa ⁊ ipos/
sibilia consequuntur. ¶ Ultimo sequit ꝙ in cura male
cōplexionis nō essent medicine permutande.ꝯn̄s cōtra
Aui.quarta pmi cap̊ pmo. ⁊ pꝫ ꝯn̄tia.qꝛ ex vsu ille nō mi
nus alterant:cum coꝛpus sit magis assimilatū. ⁊ iō foꝛti⁹
alterant nō cōstante oimoda assimilatione: ⁊ minus q̄ꝫ
inconsueta molestant.igitur ꝯsuetis esset vtendū. ¶ Se
xto principaliter arguitur sic.res inanimate per frequē/
tem approximationē ꝯ̄trij nō acquirunt consuetudinem
per quā ꝯ̄trio magis resistant:vel ab eo minus molesten/
tur.igit nec res aiate.vel det cā diuersitatis.assumptum
pꝫ de aqua q̄ q̄ꝫuis sit calefacta ⁊ ad frigiditatē reducta:
ex hoc nō vr̄ melius ignis impꝛessionē tolerare vel etiaꝫ
ab eq̄li caliditate minus ledi. ⁊ h̄ innuit Aristo.2° ethico
rum cum dixit.illud qd̄ est naturale nō assuescit aliter.

Oppositum dicit Hippocras ⁊ Galenus in commento.

In ista questione faciam duos articulos. In primo ponam pꝛeambula
quedam. In scōo respondebo ad quesitum.

Quantum Ad pꝛimū nota ꝙ consuetudo solet a
doctoꝛibus hoc mō describi. Consue/
tudo est quedam habilitas ad operandū ex frequēti ope
ratione in coꝛpe opantis derelicta: ⁊ hic p operationē in/
telligit tā actio q̄ꝫ passio.nā ex frequenti actione relinq̄/
tur habilitas: ⁊ etiā ex frequenti passione. Ex qua descri/
ptione pꝫ nō eē cōsuetudinem frequentiam agendi vel
patiendi.sed illud qd̄ ex frequēti actione vel passione re
linq̄tur.nam aliter oino non videt q̄uo consuetudinem
deberemus vocare alterā nām.vt pꝫ pꝛimo physicoꝛum
cōmēto.71°. ⁊ Aui.3ª pmi ca.de succurrendo accidētibus
q̄ ꝓnosticant egritudines:nec vr̄ q̄uo diceremus ꝯsuetu
dinē eē nām acq̄sitā.vt dicit Gal.scōo cōplonū.q̄rto cap
laudando antiquos. ¶ Scōo nō.ꝙ in habentibus virtu
tem voluntarie motiuā notat experientia cū rōne cōiun
cta ex frequētia operationū aegri habitū inclinantē ad

sim:lr

ſimil'r opandum.nã hi qui ſunt conſueti cithariçare ⁊ citharã ꝑcutere:⁊ ſuere ⁊ ſcribere hec opa facilius faciunt ꝙ̃ q manũ nõ aſſuefecerũt.Eſto ꝙ non aliã cõpl'onẽ vel cõpoſitionẽ manꝰ hẽant.ꝗ acqrit virtꝰ alia quã vocamꝰ ꝯſuetudinẽ.¶ Nõ 3° ꝙ ĩ ṽtutibꝰ cognoſcitiuis ẽt manifeſte vĩ ꝑ frequẽtẽ opationẽ vel opinionẽ acqri hitũ taȝ q̃ ad ipſaſmet ṽtutes cogſcitiuas ꝙ̃ q̃ ad appetitiuas conſequẽtes cognitionẽ:vt volũtas ⁊ appetitꝰ ſenſitiuus.Nã ⁊ ſciaȝ habitual'r ex frequẽti ꝯſideratione actuali ⁊ morales virtutes in appetitu ⁊ intra acqri negari nõ poſſet.

¶ Nõ 4° ꝙ ẽt opationibꝰ nãlium virtutũ in viuẽtibus acquirit ꝯſuetudo ex frequẽti opatione:nã vt dr̃ 2ᵃ q̃rti: puella per ꝯſuetudinẽ ſumẽdi napellũ poterat ipm̃ in notabili quãtitate digerere:⁊ ex eo nutriri:vbi alij mortui fuiſſent:⁊ ex vſu metridati mitridatꝰ factꝰ erat potẽs vincere venena q̃ tñ ſunt nãles opationes.¶ Nõ 5° ꝙ ẽt in rebꝰ inaĩatis mõ dicto vr̃ ꝯſuetudo acqri:vt baculus ex frequẽti plicatione fit facilius plicabilis:vt docet expiẽtia in arcubus ⁊ baliſtis:⁊ cũ minori conatu tũc redeũt ⁊ minus fortiter ꝓijciunt:⁊ hoc mõ cornua manu ducta facilius plicant:⁊ ita ꝑ ꝯſuetudinẽ exponẽdo ſe calori fiũt difficilius a leui caliditate putrẽtia:vt apparet in multis fructibus q ſiccant.vocãdo igit ꝯſuetudinẽ large vt preſcribitur ṽtutẽ actiuã vel paſſiuã ex frequẽti actione vel paſſione in agẽte vel patiente acqſitã:cõſtat h̃ mõ ꝙ taȝ in rebꝰ aĩatis ꝙ̃ inaĩatis põt eẽ ꝯſuetudo:⁊ ꝙ ꝑme q̃litates ſunt qñqȝ ꝯſuetudines ⁊ colores odores ſapores aptitudies ſonandi:durities mollities:⁊ plurime tales q̃litates pñt eẽ ꝯſuetudines.ita cõpl'ones ⁊ cõpões. Nam in libro de aere ⁊ aq̃ ⁊ regionibus vult figurã capitis oblongã acqſitã ex fricatione ⁊ ligatura ⁊ plaſmationem circa ꝑnᵐ natiuitatis pueroꝝ.vt in ianuẽſibꝰ eſt hodie eẽ ꝯſuetudinẽ q̃ tãdẽ in nã ꝯuerſa fuit in gẽtibꝰ de qbꝰ illic loqtur.vñ agente nã poſtea h̃ mõ filij abſqȝ replaſmatione naſcebant:⁊ h̃ mõ durities accidẽs ĩ articulis ꝑꝑ frequẽtẽ paſſionẽ a mã faciente podagram põt dici ꝯſuetudo ⁊ mala cõplexio in epate calida ex frequẽti vſu calidoruȝ genita põt dici ꝯſuetudo:⁊ ethica ex frequẽti triſtitia vel cogitatione:⁊ vlcus in pulmone ex frequẽti caſu catarri ſalſi:⁊ excoriatio veſice ex frequẽti tranſitu vrine acute ſunt ẽt ꝯſuetudies.¶ 2° ſeqt non oĩa ꝯſueta eque mala inſuetis ſe minus moleſtare.nã ex talibꝰ ꝯſuetudinibus vt tactũ eſt in argumẽto corpa multotiens fiunt apta ad magis pati:⁊ ad magis moleſtari.ita ꝙ occurrente ꝯſueto obiecto multo magis moleſtabunt vt equali humoꝝ quãtitate currẽte ⁊ eque maloꝝ ad iuncturas habẽte flegma gipſeuȝ in eis q̃ multo plus ledit illi occurſui aſſuefactus ꝙ̃ ſanus.¶ Nõ 6° ꝙ in rebꝰ nõ aĩatis ⁊ in corpibus aĩatis ꝑ actionẽ ṽtutũ nãliũ tñ nõ cõcurrẽte opatione aĩalis ṽtutis cognoſcitiue vel motiue nõ acqrit de nouo ṽtus ad al'r agendũ vel patiendũ ꝙ̃ ꝑus niſi ex noua acqſitione diſpõnis q̃ vel ſibi ſil'is in ſpẽ per nãm acqri põt:aut ſaltẽ niſi fiat ꝑmutatio in ꝑncipijs nãlibus qbus mediãtibꝰ res aĩata vel inaĩata tales opationes ſolebat facere aut agẽti reſiſtere.verbi grã.lignũ nõ aqrit cõſuetudinẽ ex frequẽti opatiõe agẽdo aliqd vel patiẽdo niſi acqrendo aliqd q̃litatis ſimilis ſibi vel illis que ꝑ nãm acqrunt ad ſic agẽdũ vel patiẽdũ.nam quãtũcũqȝ multis vicibus ꝓijciat ſurſum:tñ nõ facilius aſcenderet niſi aut leuitatẽ acqreret:aut grauitatẽ deperderet qbꝰ ſil'es per nãm acqrere põt ſine aſſuefactione:nec aliqñ faciliꝰ aſcẽderet niſi facta ꝑmutatione in grauitate aut figura qbus mediãtibus mouẽtibꝰ ſurſuȝ reſiſtunt.ita fructus q ſiccant ꝑ frequẽtẽ curſum calidi magis reſiſtũt putrefactioni per ſiccitatẽ acqſitã cui ſil'eȝ nãliter ſine aſſuefactiõe pñt acqrere.⁊ per quã putrefactioni nãliter reſiſtebant.i.per deperditionẽ humiditatis ꝑ quã putrefactiõi pati erãt.¶ Nõ 7° ꝙ ex operibꝰ aĩaliũ ṽtutũ frequentatis acqrunt diſpões ad agendũ vel patiendũ ſm̃ illaꝝ virtutum opera que ſunt diuerſe ab illis q̃ nãl'r acquiri pñt:⁊ a qbus natural'r talia opera fiunt.ṽbi grã artes manuales ṽtutes morales theologice:nullo mõ eniȝ per naturã ſine frequẽtia operandi talia poſſunt acqri. Et non eſt dubiũ ꝙ he artes ſunt alterius rõnis ꝙ̃ nãlia ꝑncipia ad mouẽdũ vel appetẽdum ordinata.nõ permutata eni mẽbri cõplexione vel compoſitiõe vel vnitate aſſuetus melius operatur inſueto.nec aliqs cum optima cõplexione faceret eo mõ quo aſſuetus cũ diſcõueniẽte cõpl'one.

¶ Ex iſto ⁊ precedẽti notabili ſeqt ꝙ nõ eodẽ mõ acqritur ꝯſuetudo in rebꝰ aĩatis quo ad operationũ frequentiã q̃ fiunt a ṽtute aĩali ⁊ in rebꝰ inanimatis vel in eiſdẽ inanimatis ex operationibus naturalibus nõ concurrente operatione aĩali:vt tñ iſta melius examinentur.

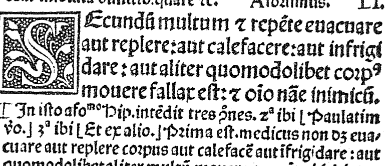
Arguitur cõtra predicta q̃daȝ:⁊ ꝑmo ꝙ in rebus inanimatis nõ acqrat ꝯſuetudo ex 2° ethicoꝝ Ariſto.capl'o ꝑmo dicẽte:ꝙ illud qḋ naturaliter eſt nõ aliter aſſueſcit vt lapis ſi decies aut millies ſurſuȝ ꝓijciat.Cuȝ igit res oẽs nãles vident mere naturaliter facere.ſ.inaĩate operationes ſuas ſequit non aſſueſcunt.

¶ 2° ſic.nullũ qḋ eſt nãl'r ad aliquã operationẽ faciẽdã determinatũ põt ad al'r ſiue ꝯ̃rio mõ faciẽdũ aſſuefieri:ſed omnia inanimata ad ſuas operatiões:⁊ oĩa aĩata ad operationes ſibi naturales faciendas ſunt determinata a natura vt conſtat ex inductione.igit nullum tale põt ad aliter faciendũ aſſuefieri.Aſſumptũ colligit ab Ariſto. loco allegato:aliter enim nõ ꝓbaret ibi ꝙ virtus nõ ſit a natura:q2 fit per aſſuefactionẽ:⁊ minor eſt clara q2 ad digerendum attrahendum retinendum ⁊ oĩa naturalia opera ſunt oĩa aĩalia naturaliter a principio per nãm limitata.¶ Ex hoc arguit ꝙ ex opere virtutis cognoſcitiue nõ cõcurrente virtute voluntarie motiua nõ acqrit cõſuetudo:q2 omnis ṽtus cognoſcitiua vt ſic eſt ad ſuas opationes limitata:vt virtus viſiua ad vidẽdũ ⁊ eſtimatiua ad eſtimãdũ intentiones determinati modi ex tali vel tali imaginatione ⁊ memoria ad retinendũ.⁊ ita ad credẽdũ ꝑncipijs primis ⁊ formis ſyllogiſticis ⁊ complexioni qñ demonſtratur nãl'r inclinamur.ita ꝙ al'r credere nõ eſt in poteſtate noſtra.ergo eſt omnis talis virtus ad ſuas operationes limitata. ¶ 3° ꝑncipaliter arguitur cõtra ſextam ſuppoſitionem ſic.eadem ſtante cõplexiõe ⁊ compoſitione ⁊ vnitate per aſſuefactioneȝ fiunt membra ad q̃dam nãlia opera diuerſimode ſufficientia vel inſufficientia.igit acquirit conſuetudo ſine permutatione principiorum nãlium ad opera illa facienda.tenet conſequentia:q2 principia ad illa opera facienda que a natura habentur ſunt complexio compoſitio vnitas.cum igitur acquiratur principium ab iſtis diſtincte:ſequitur intentũ.Et aſſumptũ pȝ ad experientiã in hominibus ſimilis cõplexionis quorum vnus eſt aſſuefactus comeſtioni vl' digeſtioni quorũdam ciborum aut ſomno diurno:aut potui certe rei:aut alicui aeri:aut occurſui ad aereȝ calidũ. vt fornacarijs ⁊ vitriarijs apparet:⁊ alius non:qm̃ aſſuefactus multo melius tales cibos digerit ⁊ ſine nocumento multo dormit:⁊ rem illã potat ⁊ aeri tali ſine notabili leſione occurrit.ſ.ꝯſuetus alter ṽo nõ. ¶ Ad hec reſpondet notãdo ꝙ ꝯſuetudo qñqȝ large ſumitur:vt ſupra deſcribit.⁊ h̃ mõ taȝ in rebus aĩatis ꝙ̃ inaĩatis acqruntur cõſuetudies vt predicit.qñqȝ aũt ſumit ſtricte:vt ĩportat virtutẽ que nõ niſi per operationum frequentiaȝ eſt acqſibilis:⁊ q̃ ad eaſdem operationes faciẽdas habilitat ⁊ hoc modo non acquirit ꝯſuetudo in rebus inanimatis nec in rebus aĩatis quo ad operationes cum quibus non

concurrit virtus aialis. ¶ Et tunc ad pmū argumentuȝ
dicit Aristo. sumere 2° ethicorum consuetudinem stri-
cte non large: vel cōsuescere sumit stricte non large. ⁊ in
2° argumēto maior est negāda si per assuefieri intelliga-
tur largo modo: nec ad illum sensum dicit ab Aristo. 2°
ethicoꝝ. Et per idē pȝ rñsio ad cōfirmationē. vbi dicen-
dū φ virtutes cognoscitiue ad q̄dā opa sūt per se limita-
te: ⁊ ex opibus q̄litercūqȝ nō possunt ad ꝯria assuefieri:
vnde per nullam consuetudinē oculus stante sua debita
complexione comparatione ⁊ vnitate: ⁊ debite p̄senta-
to obiecto albū iudicat nigrū vel econtra: qñqȝ tamē ex
infectione organi gustus certus sapor nō sentit a ꝯsueto
qui a nō ꝯsueto sentit: vt pȝ in assuefacto potui vini mu-
sulentie saporē habētis: sed tales v̄tutes ad q̄dā non sunt
limitate respectu quoꝝ possunt per cōsuetudinem ꝑprie
dictam acquisitam fieri aliter operationē. ¶ Ad tertium
p̄ncipale negat assumptū. nā ꝭm mentē Gale. cōsuetudo
que acquirit ex cibi assumptione est per acquisitionē cō
plexionis ꝑportionalis cibo. pariter igit ex somno acqri
tur. aut repletio aut compositio requirens vt dormiat ⁊
merito huius dimisso somno magis ledunt. ⁊ ita forna-
ciarij ⁊ vitriarij ex ꝯsuetudine standi circa fornacē non
remanēt ita pleni rozido humido apto bullire per ignē.
¶ Si quis igit diligēter ꝯsideret inueniet assumptum
falsum. attento etiam φ non solū per cōplōnē sequētem
formā sumus apti operari. sed per insequētem materiā:
φ aūt in talibus operibus permutet complexio: merito
cuius permutationis hec corpora facilius ꝯsuetata patiā
tur. pȝ ex mente Gale. in libro quē fecit de vi assuefactio
nis. caplo 2° 3° ⁊ 4°. vnde caplo 2° postq̄ dixit φ quidaȝ
primo indelectabiliter ⁊ grauati comedūt quosdam ci-
bos: ⁊ cum paulatim sunt assuefacti comedunt delectabi
liter ⁊ sine grauitate. dat causam dicens. Causa aūt istoꝝ
est talis: qm̄ alteratur ꝭm qualitatem istoꝝ comestoruȝ
⁊ bibitoꝝ singulum ita vt disponit aliqualiter id qd̄ alte
ratur. ⁊ in caplo 3° densitateȝ acquisitā corpori exposito
calori ⁊ frigori. ponit causam q̄re assueti istis expositio-
nibus facilius tolerant q̄ insueti: qm̄ durum difficiliter
patitur a qualibet extrinseca causa. ⁊ in 4° cap̄ vult par-
tes exercitatas fieri solidiores ⁊ fortiores. ⁊ ideo facili-
us operari ⁊ minus ledi. ⁊ hoc de primo articulo.

Secūdus articulus ponit hāc p̄mā ꝯclōnē. tam tē
perate res nō nāles q̄ alique distēperate
ꝯsuete minus molestāt assuefactū q̄ eedē nō ꝯsuete ali-
is paribus. ꝯclio manifesta est per expientiā quā non tm̄
Hipp. Gal. Erasistratus. sȝ etiā rōnales hoīes cognoscūt:
vt sumit a Gal. primo cap̄ de vi assuefactionis: vbi sic ad
lr̄am dixit post multas auctoritates allegatas. hic quietē
gloriosissimus medicoꝝ Erasistratus ⁊ Hip. dixerūt de
virtute assuefactionū nō rōni inuētionē eoꝝ attribuen-
tes: sed ex apparētib⁹ ducti: quēadmoduȝ quippe ⁊ alios
hoīes quicunqȝ nō quēadmodum sues vel asini vniunt
sed assequunt a q̄bus iuuant ⁊ ledant. sȝ audire quotidie
dicētes assuetos esse circa hūc cibū ⁊ hūc potuȝ: ꝑpter h̄
non posse relinquere eos etenim leduntur ꝭm transitus.
Similiter aūt ⁊ de adinuētionibus Auic. puta in balnea
tione. balneis equitatione venatione cursu lucta vigilijs
solaribus stationibus inflāmationibus sollicitudinibus
⁊ quibuscunqȝ alijs huiꝰ. hec Gal. ¶ Scd̄a cōclusio. In
omni genere reꝝ nō nālium ꝯuenit per assuefactionem
res prius magis molestan tes fieri consueto minus mole
stas. hec ꝯclusio pȝ ex Gale. in libro allegato. ⁊ ex auctori
tate statim scripta concipi potest etiam ex cōmēto istius
aforismi in principio. naȝ etiam in aere in cibo ⁊ in labo-
re in vigilia sollicitudine ⁊ euacuationibus siue repletio
nibus videtur Gal. illud innuere. ¶ Tertia ꝯclio. ⁊ si ali
qua ꝯsueta minus sint molesta: qꝛ minus sufficiunt alte-
rare corpa eisdē assuefacta: multa tm̄ minus cōsueta ideo
minus molestant: qꝛ ⁊ si equalr̄ alterāt: minus tm̄ ledunt:
quedā vtroqȝ modo: qꝛ ⁊ si minus alterāt minus ledūt.
ꝯclusio quo ad primā partē pȝ de exercitio: minus enim
dissoluit ⁊ alterat assuefactos. 2ª pars pȝ de assuefactis
aeri estiuo: qꝛ pp illud sūt durioris ⁊ dēsioris cutis ⁊ car-
nis ⁊ minus calefacti vel ifrigidati ledūtur. vt pȝ ex Ga.
cap̄ 3° lib. de assuefactiōe cuȝ dixit circa finē. imo vtrūqȝ
in istis īuenit: ⁊ qꝛ minus alterant: ⁊ eq̄les alterationes
minus ledūt. vt sumit ibi: ita Gal. dicente. Raꝝ enim ⁊
molle corpus facile patit calefactū ⁊ infrigidatū. dēsum
quidem ⁊ duꝝ tolerat pariter ⁊ spernit aborsum ⁊ oīa in
cendia incidētia oīa nō solū si calefaciāt vel infrigidāt.
sed etiā si durum fuerit qd̄ ⁊ aspeꝝ: quo circa ⁊ imas ac-
cubationes tolerat ecōtrario dispositas non tolerātibus
eas: etenim facile comprimunt: ⁊ infrigidantur ⁊ omne
quodcunqȝ paritatē patiunt. h̄ Gal. ¶ Ex hoc sequit φ
lȝ sub aliqua causa puta corpori consueta ipsum corpus
magis inconsueto alteret: stat tamen ab eadem ipsuȝ mi
nus molestari. pȝ conclusio: qꝛ ex scd̄a parte precedentis.
nam ⁊ si cōsueta quāuis equaliter alterant minus ledūt.
ergo stabit etiam aliquantulum magis alterare ⁊ minus
ledere. ꝯsequentia pȝ intelligēti. ¶ Ex hoc correlario in
fert Jaco. de Forliuio quatuor correlaria. primuȝ: qd̄ ego
puto verum est hoc. per solam corporis assuefactionē ad
contrariaȝ potest eius sanitatis latitudo augeri. id est po
test fieri φ idem corpus maioreȝ tolerat ⁊ versus calidū
⁊ frigidum alterationem absqȝ exitu a latitudine sue sa-
nitatis q̄ ante assuefactionem. pȝ correlarium: qui meri-
to ꝯsuetudinis stat minus ex tali operatione ledi. ¶ Se
cundum correlarium est. stat in aliquo casu φ sortes ⁊
plato sint equaliter temperati omnino ⁊ cōtinue versus
extremum idem temperantie eque velociter ⁊ equaliter
alterabuntur donec egrotent. ⁊ tamen citius fiet sor. eger
vel neuter nunc q̄ plato. ¶ Correlarium arguitur sequi
vbi duorum temperatorum vnus sit assuefactus calori ⁊
frigori ⁊ alter non. ¶ Tertium correlarium non omnes
homines eiusdē complexionis habent sue sanitatis equa
lem latitudinem. patet ex precedenti. ¶ Quartum corre
larium est hoc. sortes ⁊ plato sunt oīno equaliter tēperati
⁊ oīno a sua preternāli temperātia equalr̄ recedūt ꝑ calo
ris excessuȝ. ⁊ sortes calefit in 3° ⁊ plato nō. qꝛ per aliquā
eq̄lē caliditatē sor. nō assuefactus ledet sensibilr̄: per cu-
ius equalē plato assuefactus non ledetur sensibiliter.
¶ Mihi tamen videtur hec tria correlaria ad eiꝰ sensuȝ
ītellecta nō esse vera. nā dispositio que acqrit ex assuefa
ctione exponēdo se calefacientibus aut infrigidantibus:
aut alio modo materialiter imprimentibus vel alterāti-
bus est dispō que acquirit nō ex ope virtutis aīalis. ergo
ꝭm ꝑbata in articulo p̄mo est eiusdē spēi cū dispōnibus
que nālr̄ acquirunt. ⁊ per ꝯñs erit dispō cōpōnalis: aut
cōplōnalis: aut vnitatis. ⁊ ideo assuefactꝰ qui in p̄ncipio
nō erat oīno dato nō assuefacto silis alijs paribus: nunc
est modo eiusdē complexionis cū illo alio. Et si ponatur
φ iste qui mō est assuefactus calore ⁊ frigore sit oīno si-
milr̄ tēperatus sicut nūc est ille assuefactus: tunc opȝ φ
non assuefactus per nām non per ꝯsuetudinē habeat il-
las cōplōnales dispōnes ⁊ cōpositiōales: quas hȝ vel eis
similes assuefactus ex ꝯsuetudine: ⁊ si p̄mo modo intelli
gatur casus in probatione correlarij: φ non sequitur: qꝛ il
li duo non sunt similr̄ temperati oīno. nec oīno similiuȝ
cōplōnū. Si v̄o scd̄o mō ītelligatur casus ꝯstat φ nō est
veꝝ φ vnus citius fiat neuter vel eger nūc q̄ reliquuȝ.
nec est veꝝ φ nō habuit sue sanitatis equalē latitudinē
nec est veꝝ in quarto correlario φ vnus illoꝝ calefit in
tertio.

tertio.alter vō nō.credo aūt veꝝ eē ꝙ duoꝝ corpoꝝ eiuſ dē etatis eque caloꝝ cū ſint in medio ꝓprij tēperamenti ſtat vnū poſſe magis calefieri reliquo vtriſqȝ in latitudine ꝓprij tēperamēti remanētibus.ꝛ ſic ꝙ duoꝝ taliū nō ſūt eqles latitudines ſanitatis:ꝛ pariter ꝙ p eqlē ꝛ eque velocē calefactionē vnū calefiet in 3°.reliquū vō nō:ſed illa duo nō ſūt oino eqliter tēperata.¶ 4ª ɔclio.poſſibile eſt diſpōnē venenoſaȝ ex ɔſuetudine nō venenoſaȝ fieri.Jſtud pȝ de puella nutrita napello.6ª qrti.ꝛ de muliere aſſuefacta iuſquiamo.5° de ſimplici medicina.ex h ſequit ꝙ nō repugnat per paulatinā aſſuefactionē aliquā diſpōnē iſtic ſubito acqſitā mortiferā fieri ſtāte cū latitudine ſanitatis:vt pȝ de tali ꝓprietate ita venenoſa.naȝ puella illa intātū fuit venenoſa vt cū ea coeūtes iterficerent:ꝛ nō approximaret ei gallina. ¶ Ex his duob⁹ iferūt aliq ꝙ p paulatinā aſſuefactionē corp⁹ tēperatū poſſet calefieri vſqȝ ad 4ᵐ gradū eo ſtāte in latitudie ſanitatis:qꝛ nō plus repugnat ſanitati ꝛ vite humane cōplo calida in 4° ꝗ̄ diſpō venenoſa.igit ſi hec 2ª p aſſuefactionē poſſet fieri ſtās cū latitudine ſanitatis ſequit ꝙ pariter illa cōplo.¶ Ego aūt puto correlariū nō ſequi ex cōplexiōe.nā lȝ ꝓpetas occulta venenoſa que maiori parti hoiū ſtat cū latitudine ſanitatis:tñ nec ꝓpetas nō neceſſario remouet mēſurā pmaꝝ qlitatū ɔueniētiū humane ſpeciei.ſȝ caliditas qrti gradus excludit ex toto mēſurā qlitatuȝ primaꝝ neceſſaria pro ſalute vel vita humana. ¶ 5ª ɔclio.Nō quarūlibet reꝝ nāliū frequēs vſus reddit corpora ɔſueta ad illaꝝ occurſuȝ facilius ꝛ cū minori nocumēto tolerandū.primo pȝ.vbi frequēs vſus eſſet in repente:aut multum euacuando : aut implēdo aut aliter alterando.2° pȝ.vbi iſte frequens vſus eſſet ad res de ſe multū nociuas ꝛ multū virtutis ꝓſtratiuas:ꝛ h idē pȝ ex Gal.in libro de aſſuefactione.cap 4° in fine.Gal.ſic dicētis.Exerceri qdē vnūquēqȝ expoſuim⁹:nō vtiqȝ ſine terminis ꝛ mēſuris ɔgruis ampli⁹ irēdētē exercitia vt diſſoluat vtus.Jta aūt ꝛ cibis ꝛ potib⁹ ꝛ vigilijs ꝛ venereis: etiā ɔgrua mēſura vti:neqȝ minuētis qdē neqȝ addētis fieri excellētie qđ diſſoluūt vtutes:defect⁹ vō ꝓhibēt tm̄ a ꝑfecta vtilitate.Ex his formet rō h mō.ex illius exercitij frequēti vſu nō reddit corpus ꝑparatū ad facili⁹ tolerādum occurſum fortis exercitij quo virtus diſſoluit. ſed ex vſu nimij exercitij corp⁹ diſſoluit.ḡ ex eius freqnti vſu nō reddit corp⁹ paratū ad ei⁹ ipreſſionē facili⁹ tolerādā.Maior ē clara:ꝛ minor colligit ex h textu Gal. ¶ Ex quo ſequit ꝙ aforiſm⁹ nō eſt vlr itelligēdus.ꝛ iō dixit Hipp.ɔſueuerūt:per qđ vbū denotat veritatē vt in pluribus.¶ 6ª ɔclio.oēs res non nāles nō multū a tēperamēto recedētes poſſunt per paulatinā aſſuefactionem ad eaꝝ vſum fieri minus nociue ꝗ̄ eſſent ſi ſine ɔſuetudine occurrerēt.h ſit pro mēte Gale.in cōmēto cuȝ dixit ſe de oi ɔſuetudine eſſe dictuꝝ.ſ.ſm genera reꝝ non nāliū.ꝛ h voluit in auctoritate ſupius poſita ex Gal.caplo primo de vi aſſuefactionis.¶ Nota tñ modernos doctores fere oēs velle ꝙ ex frequēti occurſu ad ꝗ̄cūqȝ rē acquirit ꝓprietas occulta:merito cui⁹ corpus facilius tolerat hui⁹ rei occurſuȝ:ꝗ̄ ſi nō fuiſſet ɔſueta.Sed ego non video hāc fuiſſe Gal.mentem.ꝛ ideo hūc aliū moduȝ tenui.¶ Septima ɔclio.nō ſolū ad reꝝ nō nāliuȝ occurſum facilius tolerādi corpus ex frequēti occurſu diſponitur ſed reꝝ inequaliū.Nam ex vſu taliū per iterius corpus acqrit vel modū ſube vel mixtionis ꝛ cōplonē:merito cui⁹ in illā facilius agit tanꝗ̄ cibū eā trāſmutando:vt pȝ in medicinalibus cibis.ideo minus ab iſtis tranſmutant tanꝗ̄ a medicinis:ꝛ ob hāc cām in lōgis morbis medicinas trāſmutamus:ꝛ nō ſup vna ſtatur:vt ſuperius in argumētis paꝝ tactū eſt.Ex iſtis diligēs itellect⁹ ſoluet argumenta facta ante oppoſitū que ego vt animus exerceat inſoluta dimitto.quare ꝛc. Aforiſmus. LI.

Ecundū multum ꝛ repēte euacuare aut replere:aut calefacere:aut infrigidare : aut aliter quomodolibet corp⁹ mouere fallax eſt: ꝛ oio nāe inimicū.

¶ Jn iſto afoᵐᵒ Hip.intēdit tres ɔnes. 2ª ibi [Paulatim vo.] 3ª ibi [Et ex alio.] Prima eſt.medicus non dȝ euacuare aut replere corpus aut calefacē aut ifrigidare : aut quomodolibet aliter multū mouere.ꝛ repēte.i.ſubito.ꝓbat.medicus nō dȝ illō facere qđ eſt fallax ꝛ nature inimicū vel ꝓſtratiuū.ſed ita euāre vel mouere vt ꝑdicit eſt fallax:ꝛ nature inimicum.ḡ ꝛc.ɔña clara eſt.ꝛ minor ponit in lra.¶ Nota p̊ ꝙ cū ſanitas ɔſiſtat in tēperamēto mēbroꝝ ꝛ ſpirituū ꝛ humoꝝ.ꝛ nō ſit poſſibile multuȝ ꝛ ſubito:aut calefacē vel replere ſine motu forti alicuius illoꝝ a tēperamēto.iō tales mutationes ſemꝑ ſūt cū notabili nocumēto:vñ nūꝗ̄ fit ſubito multa euacuatio cuiuſcūqȝ rei quin idē cōiter multa ſpirituum reſolo cōcomitet:ꝛ illoꝝ receſſus a tēperamēto : nūꝗ̄ aūt fit multa ꝛ ſubita repletio qn multū ſit de ſuꝑfluo:ꝛ iō vtus aggrauat per receſſuȝ a mediocritate in humorib⁹:aut ſuꝑfluitatibus.Si aūt corp⁹ ſit vehemēter calm:ꝛ ſubito multū ifrigidet:multo magis ifrigidant ſpūs ꝗ̄ opȝ cū ſint paſſibiliores.Si vō ſit frigidū ꝛ calefiat mltū ꝛ ſubito multū diſſoluunt ſpūs ꝛ calefiūt.ꝛ iō a tēperamēto recedūt. Nō videt igit poſſibile aliquā talē trāſmutationē ſubitā circa corpus humanū facere ſine notabili nocumēto:ꝛ h eſt fallax ꝛ nature inimicū.¶ Nota 2° ꝙ mutationuȝ qdā eſt regularis ꝛ qdā irregularis.modo Hipp.itelligit hic nō regulariter operando euacuare multum ꝛ repente:ſed irregulariter propter euitare maius inconueniēs fuerit quādoqȝ a medico tales mutationes ꝛ rationabiliter.qꝛ eligit hoc malum propter maius euitandū:vt in ſynocha flobotomat vſqȝ ad ſyncopim:vel in cauſone.ꝛ in ſynocha dat qñqȝ de aqua frigida in potu vſqȝ ad tremorem.ꝛ quādoqȝ infundit corpus tādem in aqua frigida.Cōcluſio ergo poſita intelligitur regulariter operando.Ex quibus apparet ꝙ in corpore inculpate ſano:nulla talis mutatio eſt faciēda:lȝ aliquādo in ſano lapſo valde repleto.ꝛ ratio qꝛ in illo nō eſt diſpoſitio de ſui remotione tam fortiter indicās:vt inde ſit recipiendum nocumētum ſubite tranſmutationis.¶ Tertio nota ꝙ rōnabiliter dicit repente.qꝛ bene poteſt regulariter aliquod corpus multum repleri ꝛ multum calefieri ꝛ multum infrigidari ꝛ multū euacuari ſine notabili nocumento vbi fiat paulatine.quia vt patet intelligenti non oportet inde ſequi nocumenta vt ſupra dixi ſi ſubito fiat.

¶ Paulatim vo certum.

¶ Ponit ſecundam ɔcluſionem.certū eſt medicuȝ quandoqȝ regulariter operando debere euacuare : aut aliter mouere corpus paulatim.ꝓbat.qꝛ qñqȝ corpus eſt mouendum:quādoqȝ replendū:quandoqȝ euacuandum vt melioretur ſanitas vel vt prohibeatur futurus morbus vel vt preſens remoueatur:ſed nō eſt hoc regulariter faciendum ſubito.ergo paulatim.totum patet.

¶ Et ex alio ad aliud tranſire docet:non aliter.

¶ Tertia concluſio.non licet medicū aliter ꝗ̄ paulatine mouere aut alterare aut euacuare vel replere:vt de vna diſpoſitione corpus in aliam deducat:ꝛ hoc regulariter: hoc patet ex duabus concluſionibus precedētibus.huic totali ſententie ſimilis colligitur tertia primi.capitulo de ſuccurrendo accidentibus que pronoſticantur egritudines. Commentum Galeni.

Hic Hippo. innuit nobis.

Gale. hic tria facit. Primo declarat primam ɔclusionem. 2° secundam. ibi [Que autē.] 3° tertiaʒ. ibi [In alio afo.] dicit primo Hippo. innuere ⁊ supponere tacite ꝙ oīa que sunt preternaturaʒ sunt molesta eo ꝙ sanitas ɔsistit in temperamēto. ⁊ ideo omnia ducenda ad vtilitatem in alterādo: vel mouēdo: aut replēdo vel euacuādo: q₂ que tēperamētū corrūpunt sūt molesta: ⁊ regulariter nō administranda. ¶ De scōa dicit ꝙ illa que fiūt paulatim. aut replēdo aut euacuando: aut alys ꝑmutationibus sunt bona ⁊ secura ⁊ nō multū a tēperamēto ꝑmutant: ⁊ sunt magis ɔsueta. i. ɔsuetis vicina. ¶ De tertia dicit ꝙ in alio afo. dixit ꝙ opʒ ad inɔsueta se trāsducere. ⁊ illo modo itelligit̄ ɔclusio tertia afo^mi p̄sentis. puta ꝙ de alio in aliud dʒ trāsduci corpus paulatine: ⁊ non aliter. Aforismus. LII.

Omnia ꝑm rationem facienti ⁊ non euenienti ꝑm rationem: non transire ad aliud manente eo quod visum est a principio.

¶ In isto afo° vult Hippo. istā ɔclusionē medicū faciētē oīa ꝑm rōnē non opʒ statim trāsire ad alia medicinalia: lʒ nō eueniat illud tā cito qð sperabat̄ rōnabilr̄ debē̄ euenire: dūmodo maneant eadē illa que visa sunt a p̄ncipio. ɔclio ꝓbatur. medico hoc mō trāseūte impedit̄ actio nature ɔtra morbū. ⁊ recedit̄ a recta cura morbi: ergo h̄ nō est faciendū. ɔn̄a clara: ⁊ assumptū statim declarabitur. ¶ Nota p̊ ꝙ illū medicū dicimus facere oīa ꝑm rōnē qui cognita spē egritudīs: ⁊ cā ⁊ virtute ⁊ ɔsuetudine alysq₃ partibus ꝓspectis applicat ea pro cura que sunt applicāda: vt dispositio passi tollat̄: ⁊ cū debita tēporis mēsura. ¶ Nota 2° ꝙ tunc dicimus euenire ꝑʒ rōnē qn̄ ad opatione sequit̄ effectus quē rōnabilis medicus ex apparētibus idicat euenire cū non ita accidit vt iudicare hēt rōnalis ⁊ prudēs medicus tūc dicimus nō euenire ꝑʒ rōnē. ¶ Nota 3° ꝙ in opib⁹ medicoꝝ iudiciū de futuris est iudiciū arbitrariū qð nō est oīno necessariū. imo aliqn̄ cōtingit ɔ̄riū. ⁊ decipi ⁊ p̄sertim in tēpore euētus reꝝ. quia certa mēsura resistētie: ⁊ modoꝝ pticulariū nō pōt limitate cōprehēdi. ex q̊ pʒ ꝙ pose est medicū facē ꝑʒ rōnē: ⁊ tn̄ nō euenire ꝑʒ rōnē: q₂ nō fuerūt māifesta signa significātia limitare q̄ₜitatē resistētie cāe morbi: vel morbi: ⁊ iō tardat̄ effect⁹ vltra iudiciū medici rōnalis. ¶ Nota 4° ꝙ trib⁹ modis ɔtigit trāsire de vna medicina ad aliā q̄ₜū ꝓposito ptinet. p̊ de vna in ɔ̄riā vtualr̄. 2° diuersam in vigore. aut q₂ sit alteri⁹ gradus vel mēsure. 3° in diuersa specifice lʒ sil̄is vigoris ⁊ vtutis: vt sūt exēpli grā in calore camomilla ⁊ sticados. ad ꝓpositū maxime de p̊mis duob⁹ modis itelligit Hipp. nō debē̄ trāsire ad aliud: sʒ vltimo mō in eadē egritudīe debemus medicinas ꝑmutare: vt 4ᵃ p̊mi cap̊ p̊. ¶ Nota 5° rōnabilr̄ dictū esse manēte eo qð visuʒ est a p̄n°. nā si ꝑmutat̄ idicatio aut vtus: aut morbus: aut accn̄s tūc etiā sunt ꝑmutāda remedia. ¶ Sexto nota ꝙ si a p̄n° approximam⁹ rōnabilia qualitercūq₃ in duobus p̊mis modis recedatur a p̊mis remedys recedet̄ a cura recta: ⁊ impedit̄ virtus cū medicamine proportionato. ⁊ ideo illud nō est faciendum. ɔcordia colligitur prima primi. caplo primo. Cōmētū Gale.

Sapientem nō ⁊c. Hic est p̊mo cōmētū Gale. 2° additio Cōstātini. ibi 2ᵃ [Trāsire.] prima in duas. Primo docet quomodo nos habeamus ad medicuʒ. 2° dat causam: quare non dʒ medicus ꝑ mutare medicinam in casu afo. ibi 2ᵃ [Sicut enim.] Dicit primo ꝙ non debemus infamare medicuʒ sapientem si nō sequit̄ effectus pro quo laborat. SICVT ENIM. Facit quod dictum est di. ꝙ sicut aqua facit suauiter effectum suum penetrando: lʒ ei non cito appareat. ita medicus in morbis: quorum cause sunt dure ad digerendū non debet permutare medicamina si aliud non apparet q̄ʒ quod a p̄ncipio: q₂. s. hec medicamina quibus visus est ꝑm rationem preparant materiam occulte ⁊ tādem per ea ad intentum veniet sapiens. TRANSIRE. Cōstātinus facit quatuor. primo ponit vnam distinctionem. 2° exponit afo^m. 3° docet quare illa pars vltima addit̄. 2ᵃ ibi [Dicit igitur.] 3ᵃ ibi [Manente.] ¶ Dicit primo ꝙ dupliciter contingit transire ad aliud. s. in qualitate: vt si transeamus de calido in frigidum: aut quantitate. s. virtute medicine eiusdem caliditatis. vt si de calido in magis calidum. ¶ Dicit 2° Hippo. dixisse: ꝙ nullo istorum modorum debet fieri transitus de vna medicina in aliā. quia hoc faciunt methoici siue empici. ⁊ non rationales medici. ¶ De tertia dicit: ꝙ additur manēte eo quod visuʒ est a principio: quia si permutetur egritudo: vt de terciana in quotidianam iuuanda sunt medicamina.

Aforismus. LIII.

Quicunq₃ ventres habent humidos iuuenes quidem existētes: siccos habentibus melius cōmutant. In senectute ꝟo deterius cōmutant: siccant̄ enim vt in pluribus senescentibus.

¶ Iste aforismus ⁊ suum commentum sunt clara ex dictis: ⁊ notatis in afo° vigesimo hui⁹ particule. ideo illuc recurrendum est.

Aforismus. LIIII.

In magnitudīe ꝟo corpis iuuenescere quidē decens est: ⁊ non insuaue.

¶ Hic Hippo. ponit duas ɔclusiones. ibi 2ᵃ [Senescere.] Prima est. decens est iuueneʒ esse lōgū corpore: ⁊ non vtile. ꝓbatur: q₂ per talem longitudinem corpus iuuenile redditur decoꝝ siue pulchruʒ aspectu: ⁊ nō impeditur in suis opationibus. ergo. assumptuʒ statim patebit in lr̄a: ⁊ in cōmēto. ¶ Nota p̊ᵃ ꝙ dupliciter dicitur humanum corpus magnum. vno mō proprie q₂ in tribus dimēsionibus temperamētuʒ excedēs. Secundo modo communiter: q₂ in lōgitudine sola. hic sumit̄ vtroq₃ modo maxime tn̄ primo modo. ¶ Scdo nota: ꝙ hec magnitudo dicitur decens. i. non remouens decorem rectitudinis: qui decor in homine attendit̄ magis q̄ʒ in alys animalibus: vt possint rectius celum ꝓspicere: Ouidio dicēte. Pronaq₃ cum spectent animalia cetera terrā. Os homini sublime dedit celūq₃ tueri Jussit: ⁊ erectos ad sidera tollere vult⁹. Et Boetio de ɔsolatione: vltimo metro. Unica gens hoīum celsuʒ leuat altius cacumen. ¶ Est hoc autem propter plurimū calorem in quāto ipsum erigentem. aut propter finem: vt melius celū ⁊ astra intueretur. sed Gal. 3° de vtilitate particulari. caplo 4°. decisit poeticam hanc causam: tum dixit opinari autem propter hoc recte stare hominem: vt ad celum prompte aspiciat dicendo ad celū faciem homini vertit caput laboriose est: qui nūq̄ʒ viderit celi splēdoreʒ vocatum piscē: h nāq₃ ⁊ si nolit tamen ad celum semper aspicit. sed causa pōnis recte est rōne organoꝝ cruris: ⁊ coxe cum dorso in homine fuit: quia propter hanc causam est aptus recte stare ⁊ sedere: in q̄bus duob⁹ sitibus optime manus exercet. ¶ Nota 3°. ꝙ talis magnitudo nō est insuauis in iuuenibus: q₂ eoꝝ virtus potest faciliter corporis onus ferre. ¶ Nota 4°. ꝙ quāuis hec magnitudo est

in

in iuuentute decens:tñ hoc non est respectu mediocris sȝ respectu parui:nec est decens sicut magnitudo in qua ꝓportionatur longitudo alijs dimensionibus. Ex hoc seq̄r hominem ſm naturam lapsum duobus diuersis lapsib⁹ a temperamēto minus labi perfectionaliter q̄ȝ si vno tm̄ laberetur.

¶ Senescere inutile:⁊ peius minoribus.

¶ Secunda conclusio. magnitudo corporis in senibus est grauis:⁊ peior corporis paruitate. ꝓbatur. quia ipsa plus grauat virtutem motiuã q̄ȝ paruitas cũ in senectute motiua virtus sit debilitata:⁊ cũ hoc inflectitur eoꝝ dorsuȝ magis q̄ȝ in minoribus. ideo fiunt indecentis figure. igit̃ ipsa est inutilis:⁊ peior paruitate. ⁊ ĩtelligit̃ alijs parib⁹. ¶ Nota primo. ꝙ hec corpora curuantur. qꝛ tanta est corporis grauitas ⁊ virtus adeo diminuta. vt vix tãtũ onus ferre possit. 2° quia musculi in longis sunt graciliores debito ad ipsum rectuȝ tenendo. Et iõ in senectute laxant̃. ¶ Ex his primo patet sensus quare magis flectunt̃ illi ꝗ solum sunt longi q̄ȝ qui sunt magni proprie loquendo. causa aũt quare ad interius flectuntur est onus pectoris ⁊ capitis cum aliqua naturali curuitate colli ad anterius ad melius onera portanda. huius autem aforismi concordia colligitur ab Isaac p̄mo elementoꝝ. Cõmẽtũ Gal.

MAgnitudo corpis ⁊c. Gal. p̊ exponit quedam vocabula:⁊ docet quid intelligit Hippo. per magnitudinem corporis. 3° verificat scd̃am partem aforismi. ibi scd̃a [Hip. aũt.] ibi tertia [Hec enim.] Dicit p̊ ꝙ magnitudo corporis d̃r ꝓculdubio. ⁊ proprie d̃r de quantitate que egredit̃ intẽperamẽtũ in longitudine latitudine:⁊ ꝓfunditate. ¶ Dicit scd̃o quo ad hanc partem: ꝙ si corpus excedat solum in longitudine homines consueuerunt talem vocare magnũ:deberet tñ ꝓprie dici longum ⁊ nõ magnũ. ¶ Dicit tertio. ꝙ si excedat in profunditate:⁊ lõgitudīe etiam solet vocari magnum: lȝ proprie debet dici grossum. HIPPOCRAS. Hic facit qd̃ dictuȝ est dicẽs. ꝙ Hippocras non intendit hic de magnitudine hoc tertio modo dicta. vel primo modo:⁊ ratio est quia ille nõ sunt moleste in senectute respectu paruitatis. ⁊ tamen in iuuẽtute sunt bone. modo. hic loquitur de ea:que in senectute est molesta. Et ideo solum intellexit de longitudine. in q̃ certificauit suum dictum hic. HOC ENIM. Uerificat secundam partem aforismi dicens:ꝙ hoc longum in senectute torquetur:⁊ curuatur:⁊ gibbosatur ⁊ tale corpus vix ab habente ipsum portatur. ⁊ illis qui sunt tales in iuuentute tempore senectutis contrahuntur musculi maiores tenentes dorsum rectum:⁊ curuantur versus anteri⁹ non potẽtes pondus sustinere:⁊ peius stant in isto q̄ȝ minores temperamento:dato ꝙ vbi minores incuruarent̃: quia eorum musculi in grossitie non sunt ita proportionati oneri corporis.

¶ Et sic est finis secunde particule. Tertia de se est clara.

Sequitur Quarta.

PRegnantes si conuenit purgare a quarto mense vsqȝ ad septimum.

¶ Hippo. in isto aforismo ĩtendit tres cõclusiones:⁊ ita aforism⁹ diuiditur in tres partes. 2ª ibi [Minus v̊o.] tertia ibi [Minora v̊o.] ¶ Prima ꝯclusio est ista. si pregnantes debent purgari magis conuenit eis purgatio inter. 4ᵐ mensem:⁊ 7ᵐ. cõclusio arguit̃ sic. in hoc tempore ex purgatione minus incurrit pregnans periculum aborsus. ꝑ ⁊c. assumptũ patebit in notatis. ¶ Circa aforismũ nõ p̄mo ꝙ pregnãtes ꝓprie dicuntur habentes in matrice:aut fetũ:aut sperma agẽs ad fetus gñatione. ¶ Nota scd̃o. ꝙ grauida d̃r ꝓprie pregnãs qñ pp fetus magnitudinẽ grauiter ⁊ cũ difficultate mouetur. ¶ Tertio nõ. ꝙ purgare ĩtelligit̃ ꝓprie cũ medicina euacuante exoluendo:nã flomia põt fieri ẽt in p̄mis ꝑgnationis mensibus. ¶ Nõ 4° qd̃ d̃r si cõuenit ad declarandũ:ꝙ nõ leui causa sunt purgande:sed opȝ fortẽ cãm interuenire. ⁊ iõ sensus est iste. ꝙ si magna viget cã ad purgãdũ ꝑgnantem. tunc maxime fieri dȝ inter 4ᵐ ⁊ 5ᵐ. ¶ Quinto nõ. ꝙ in pregnãte p̄mũ qd̃ gñãtur est secũdina que est ꝯtinẽs fetũ. hec aũt secũdina alligatur matrici per plura ligamenta que oriunt̃ a capitibus venaꝝ matricis:que ligamẽta vocant̃ cotilidones. Ista ꝑ ligamenta in primis mensibus valde tenella existentia ex leui causa rũpuntur. in fine v̊o qñ fetus appropinquat maturitati illa ligamenta: etsi sint inter se duriora q̄ȝ ante:tñ minus fortiter adherent matrici:qꝛ humidũ viscosuȝ per qd̃ adherebant est consumptũ:⁊ iõ a leui causa separant̃ a matrice. ꝑ pharmaco exoluente faciente fortẽ agitationẽ:⁊ muliere fortẽ conatũ faciente ad egerendum:taȝ in p̄mis mensibus: q̄ȝ in vltimis faciliter franguntur:vel a matrice separantur ista ligamẽta. Et ad hec duo sequitur aborsus. In medijs aũt mẽsibus ista ligamẽta nõ sunt tenella nec adeo paucificata est humiditas eoꝝ viscosa:vt faciliter a matrice separentur. ⁊ ideo nõ faciliter ita abortiũt ex causis dictis. ⁊ sic pȝ verificatio conclusionis. ¶ Sexto nõ. ꝙ li. a. li vsqȝ pñt teneri exclusiue:⁊ inclusiue:vel vnus illorũ exclusiue reliquus inclusiue. si teneant̃ vtrīqȝ exclusiue tunc sensus erit ꝙ purgari debent in 5° ⁊ 6° tm̄. si teneantur inclusiue tunc sensus erit ꝙ purgari pñt in 4° ⁊ in 5° 6° ⁊ 7°. Si v̊o vnus illoꝝ terminoꝝ teneantur inclusiue alius exclusiue. pȝ quo modo duobus modis põt ĩtelligi. Uidet̃ aũt Auic. tenere istos terminos inclusiue. 2i. tertij. cap̊ de conseruatione embrionis:⁊ cautela ab aborsu vbi dixit. Et pharmacũ quod soluit est de summa illarum causarum. s. facientium aborsum. quare oportet ꝙ caueatur eius dispositio ante menseȝ 4ᵐ ⁊ post 7ᵐ. ¶ 7° nõ. ꝙ lȝ in hoc tempore concedatur: tamen hoc est cum forti indicatione ad oppositum. ⁊ ideo quandocũqȝ fiet talis operatio non est regularis. sed coacta.

¶ Minus v̊o has.

¶ Secunda conclusio afoᵐⁱ est ista. Pregnantes sunt minus purgande nõ pregnantib⁹. ꝯclio ꝓbat̃ sic. iste ex purgatione maiora pñt ĩcurrere nocumẽta q̄ȝ nõ pregnãtes alioꝝ supposita paritate. nã iste incurrũt ꝑiculũ aborsus vt est dictum supra. ⁊ ad aborsum plura alia nocumenta sequũtur. hec aũt nocumenta nõ sunt in nõ pregantib⁹. ¶ Circa conclusionem nota primo:ꝙ hec conclusio põt pluribus modis ĩtelligi. vno modo qꝛ rarius sunt purgãde. 2° qꝛ cum minus forti medicina. tertio qꝛ fortior causa ad eas purgandas est expectãda:⁊ quomodolibet istorum modoꝝ est vera. ¶ Secundo nota. ꝙ istud ĩtelligitur alijs paribus. nam ex cã staret aliquam pregnantem certa nõ pregnante magis esse euacuandam. ¶ Tertio nota. ꝙ per li has quidam intelligunt absolute de oībus pregnantibus. qdam v̊o de pregnãtibus a quarto in septimum. ⁊ vterqȝ sensus est verus.

¶ Minora v̊o ⁊ seniora vereri oportet.

¶ Tertia conclusio est ista. purgatio cũ pharmaco est verẽda in pregnantibus minori spatio q̄ȝ vsqȝ ad quartum mensem:aut maiori q̄ȝ vsqȝ ad septimum. probatur conclusio. qꝛ in istis temporibus ex pharmaco soluente magnũ incurrunt periculũ aborsus. Cã istam ꝯclionẽ verificans sumit̃ in notatis p̄me ꝯclusiõis. ⁊ tu collige. ¶ Nõ primo. ꝙ ligamẽta dicta quibus fetus alligatur matrici

siliantur ligamētis qbus fructus ab arborib⁹ pendēt: nō experientia nōt: ꝙ cōcussa arbor i pncipio multi fructus cadunt cū sunt valde noui. Et silr qn̄ maturant̄ maxie maturi cadunt: qd̄ euenit ex simili cā illi que dicta est de fractura coctilidonū in matrice. ¶ Ex his quedā iferūtur notanda. pmū ꝙ a quarto mense vsqȝ ad septimum mai⁹ est ꝑiculū in aborsu ꝗ̄ ante q̄rtū: q̄ꝛ fortiores sunt coctilidones: ⁊ maiora inde sequunt̄ accn̄tia. vn̄ magis periclitant̄ ꝗ̄ si ante abortiāt. ¶ Scdm ꝙ lȝ in eūatiōe ꝑ pharmacū sit mai⁹ periculū de aborsu in tribus pmis mēsib⁹. nō tn̄ opȝ ita de flōmia. nā in flōmia nō opȝ ita fieri cōmotionem ⁊ agitationē coctilidonum nisi forte a fetu carēte nutrimēto. ⁊ iō in pmis mēsibus: q̄ꝛ pauciori indiget nutrimēto fetus minus periculosa est flōmia: vt infra dicet̄. Quare autē aborsus quarti mēsis est periculosior ꝑ matrice ꝗ̄ qnti aut sexti aut septimi dicet̄ ifra. ¶ Concordia vō afforismi colligitur ab Auic. loco supra allegato: ⁊ est vtilis vt pȝ in practica. Cōmentū Gal.

His verbis Hip. Gal. in cōmento facit tria. Prio vificat afoᵐ ꝑ cām ponēdo quandā silitudinē ad ꝓpositū. 2° ostēdit q̄re dicit si ꝯuenit. 3° exponit istū terminū purgare. ibi 2ª [Non aūt oēs.] ibi 3ª [Cū aūt Hippo.] ¶ De pma pte dicit ꝙ ligamēta qb⁹ fet⁹ alligat̄ mr̄ici silant̄ ligamētis fructuū ad arbores: ⁊ q̄ꝛ in fructib⁹ nouiter natis sūt illa mollia facilr frāgunt̄. vn̄ ex leui cā: sicut ex vēto plurimi fruct⁹ cadunt. In fructib⁹ aūt maturis ligamenta ab arbore separant̄ sine alia cā extranea. in medio tpe hec ligamēta sūt fortissima. ita itelligat̄ de ligamētis fet⁹. Et iō in pncipio ꝓgnationis ex oi leui cā corrūpunt̄ dummō illa sit cā agitatiōis. Et ita ex ira exercitio inanitiōe ⁊ alys causis quas in cōmēto vide. in medio tpe sūt hec fortiora. ⁊ iō mulieres fortiores patiunt̄ mot⁹ sine nocumēto fet⁹. in vltimis mensib⁹ fet⁹ est grauis ⁊ ligamēta sūt exiccata ⁊ faciliter a matrice sepabilia. Et hec est cā q̄re Hip. dixit p̄ntē afforismū. ¶ De pte 2ª dicit ꝙ nō oēs pregnātes sūt purgāde: lȝ in eis aliq̄ essent mali humores. Et iō addidit. si ꝯuenit. h̄ aūt est si humores fuerint mobiles ⁊ furiosi aliquoꝝ q̄tuor modoꝝ qui positi sunt sup afoᵐᵒ 22° pme pticule. ita ꝙ due regrunt̄ ꝯditiōes. vna ꝙ hūores sint mobiles ⁊ possint pharmaco eūari. 2ª ꝙ sint aliq̄ illoꝝ modoꝝ furiosi. Sed si humores fuerint qeti nō oȝ ꝑ pharmacū ingetare eos: q̄ꝛ nocumēta essent maiora iuuamētis. ¶ Et hic cōcordat cū dictis Hip. alibi: ꝙ si qs vult purgare mēbra apata nō purget in initio: q̄ꝛ morbi nō sunt maturi ⁊ ꝯuertibilis pharmacie: imo sana membra q̄ morbo repugnabāt exhibito pharmaco in tali casu debilitant̄. ⁊ iō isti humores i pregnāte nō eēnt eūandi: cū nō sint mobiles ad sensū datū. ¶ De pte 3ª dicit ꝙ Hip. ꝑ dari pharmaciā. i. purgari itelligit de ea q̄ aut educit supius vomitu aut iferi⁹ ꝑ secessū: nec est opportunū amplius repetere dicta in alys. Afforismus. II.

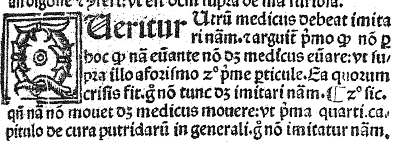
In pharmacijs talia ducere ex corpe q̄lia sponte venientia sunt vtilia.

¶ Hippo. in isto afoᵐᵒ itendit duas ꝯnes: ⁊ secundā ponit ibi [Que vō ꝯrie.] Pria ꝯ est ista Medic⁹ recte operās dȝ cū pharmaco tales hūores eūare q̄les si a nā eūarent̄ eoꝝ eūatio eēt vtilis. ꝓbat̄. q̄ꝛ tales humores eūando ꝯfert eūatio ⁊ bn̄ fertur. ergo tales eūare dȝ. ꝯn̄tia nō ex dictis i scdo afoᵐᵒ pme pticule. Et assumptū pȝ: q̄ꝛ si istoꝝ eūatio cōferret a nā facta: sequit̄ ꝙ si silis fieret ab arte iterū ꝯferret. ¶ Circa afforismū nō pmo. ꝙ ꝑ pharmacias debem⁹ itelligere omnes medicinas exoluendo aptas eūare siue vomitu siue secessu: lȝ afforismus etiā esset verus: si ampliaret̄ ad omnē modū euacuationis. vt dr̄ afforismo 2° pticule pme. ⁊ in cōmento. ¶ Nō 2° ꝙ per talia ⁊ qualia nō tm̄ intelligim⁹ humores peccātes in q̄li spāli: imo oēs etiā in gnāli peccantes in quali q̄ꝛ nociuos. sensus igit̄ ꝯclionis est: ꝙ ꝑ pharmacum medicus euacuās dȝ euacuare humores ita peccantes: ꝙ si ipsi a nā euacuarent̄ eoꝝ euacuatio esset vtilis. ¶ Nota 3° ꝙ ꝑ sponte euenientes itelligit Hip. oēs humores a natura euacuatos sine adiutorio extrīseco. vt pȝ ꝑ Gal. in cōmēto: ⁊ ideo nō bene exponūt q dicunt soluȝ intelligi de illis q euacuant̄ a natura recte ⁊ nālr nō synthomatice opantis. Nā qualr̄cūqȝ fiat euacuatio a natura humoꝝ peccātiū que sit vtilis eoꝝ euacuatio: si ab arte fieret alys deductis esset vtilis. ¶ 4° nō ꝙ nā in euacuatiōe humoꝝ: qn̄qȝ euacuat tm̄ nociuū humorē: qn̄qȝ vō natura stimulata a nociuo humore ita irritat̄: vt etiā bonos euacuet. Contingit aūt hec differentia: q̄ꝛ natura qn̄qȝ dominat̄ humori ipm digerendo ⁊ separando: ⁊ qn̄ ita est nō euacuat eum ante digestionē ⁊ separationem: ⁊ tūc ptim q̄ꝛ stimulat̄ isurgit ad humorē pellendū: ptim q̄ꝛ ꝯueniūt isurgit ꝓportio iter v̄tutē expulsiuā ⁊ nām vt sepe dcm̄ est supra: ⁊ talis euacuatio est laudabilis: qn̄qȝ aūt nā nō vincēte humorē in digerēdo humorē tam malignū vt eius impressionē mēbra nō tolerēt qn̄ insurgit vehemēs v̄tutis conatus ad expellēdū: ⁊ hoc loquēdo de v̄tute nāli expulsiua. Et iō tūc ante sepationē: ⁊ anteꝗ̄ talis debita ꝓportio isurgat nā conat̄ vltimate maluȝ humorē expellere: ⁊ tunc pellit malū ⁊ bonū secū mixtū: ⁊ iō plurime tales sūt malū signū. vt dr̄ in cōmēto. Medici g̊ istas h̄ 2° mō factas a nā anteꝗ̄ talis ꝯueniēs proportio iter v̄tutē expulsiuā ⁊ humorē iteruenat vocant synthomaticas: q̄ꝛ nā has fac̄ ꝑꝑ synthoma vel accn̄s malū. nō ꝑꝑ ꝯueniētē ꝓportionē acq̄sitā: reliq̄s aūt eūationes ⁊ si ēt i illis faciēdis ꝯcurrat aliq̄ lesio: vt in cretica expulsione vocāt nāles: q̄ꝛ magis vr̄ virt⁹ moueri ꝓpter debitā ꝓportionē acq̄sitā ꝗ̄ ꝓpter lesionē: cū seruet bonitatē ordis: ⁊ sepet ꝑus nociuū a benigno: ꝓprie tn̄ ille debent dici nāles pure: in qb⁹ nō ꝯcurrit ꝑternālis ipressio tanꝗ̄ cā: vt in expulsiōe nāliū supfluitatis pme ⁊ scde ⁊ 3ᵉ digōnis i corpe iculpate sano. ¶ Ex q̊ pȝ eūationū a nā factaꝝ q̄sdā fieri sine cōcursu lesionis vel ꝑternālis dispōnis: quasdā cū tali cōcursu determiate ⁊ auertente nām a ꝯueniēti mō opōnis: ⁊ iste dicunt̄ synthomatice: q̄dā fiūt cū tali ꝯcursu: nō tn̄ ipediēte nām a debito mō eūationis: ⁊ de oib⁹ vificat̄ afoᵐ⁹ vt dixi supra. ¶ Nō 5° ꝙ aliq̄ synthomatica eūatio qn̄qȝ ꝯfert: q̄ꝛ iā ⁊ si nā non pellat solū malū humorē: tn̄ in ea multo magis est iuuamētū ꝑ eūationē nociui ꝗ̄ sit iuuamētū ꝑ eūationē iuuamēti. ¶ 6° nō iuxta illō qd̄ i ꝯᵗᵒ dr̄ ꝙ Hip. i h̄ afoᵐᵒ loqt̄ de spontanea eūatione inuēs ꝙ medic⁹ in ope suo dȝ imitari nām nālr opantē cū agit regulr. s. facē opa opib⁹ nāe silia: ⁊ itelligo ꝙ si in aliq̄ spe opationū nā opat̄ nālr nō victa a re ꝑternām: ⁊ medicus in eodē corpe ex aliq̊ casu debeat opōnē silis spēi facere: tūc dȝ i h̄ seq nām. i. silem opationē facere q̄to magis pōt opationi nāe naturaliter opantis qn̄ talē facit. vbi grā. si medicus dȝ sanguinē euacuare in muliere ꝑ retētionē mēstruoꝝ. Si pōt dȝ illū euacuare ꝑ mēstrua ꝓuocādo nisi fuerit ipediens. silr si dȝ purgare patientē tertianā purā ꝯtinuā: ꝓpter huius morbi nām: q̄ꝛ scit ꝙ si nā hāc purgationē faceret nō victa a re ꝑternām euacuaret cholerā rubeā vt est visum in crisib⁹ laudabilib⁹: ⁊ eūaret eā postꝗ̄ digesta esset: iō medicus cum videt opus esse sua eūatione dȝ eūare cholerā digestā. Sunt aūt aliq q per imitari nām intelligūt opari: ita vt ꝯferat nāe: aut agēdo: aut desistendo: lȝ sine dubio hec nō ē mēs Gal. i cōmēto hic: nec i pticula pma

⁊ vbū imitādi figt filitudinē opōnū. ¶ Nō 7°. ꝙ lʒ hēamus regulā qñ debemus imitari nāʒ ī eūone: tñ iudiciū de imitatiōe qñqʒ decipit nos: vt ī cōmēto dr̄. ⁊ iō facta opatione ad certificādū vtꝝ bñ opati fuerim⁹ an nō: opʒ ꝯsiderare duo q̄ Yip. tetigit ī sequēti afo^m°. ⁊ ī z° ꝑme. s. ꝯferētiā ⁊ bonā tolerātiā: qb⁹ appentib⁹ certificat̄ bonitas opōnis: ſʒ ſi ꝯ̄ria apparet. s. mala tolerātia: ⁊ deterioratio. tūc est signū erroris in aliq̄ cōditionū reqsitaruʒ ad bonitatē eūationis: que sunt q̄titas locus ⁊ tempus.

¶ Que vo contraria venientia quiescere.

¶ z^a ꝑ afoꝛismi est ista. Medicus recte opans dʒ dimittere eūare hūoꝛes q ꝯ̄rio mō se hñt q̄ iā dicti. s. illos quos si nā eūaret eoꝝ eūatio eēt vtilis. ꝓbat̄: qꝛ si ñ dimittat: imo illos eūaret ifirm⁹ male tolerabit ⁊ nō ꝯferret euacuatio. g̊ dʒ dimittere. ¶ Circa ptē nō ꝑ. ꝙ hec ꝑ duplicē hʒ sensuʒ. vn⁹ ē dict⁹. scōs dicit ꝙ est vt ītelligat̄: ꝙ si nā facit eūonē humoꝝ q̄ nō sit vtilis. Medicus dʒ istā eūationē sistere ⁊ getare ⁊ vterqʒ sensus ē ver⁹. Sʒ ꝑm⁹ est de ītētione Yip. ¶ Nō z° ꝙ queādmodū dcm̄ est nā stimulata ⁊ synthoᶜᶜ operās aliqñ ꝯfert: ſʒ raro. ⁊ iō ēt medicus qñqʒ irregulariter hanc opationē imitando euacuat añ digōnē ⁊ ꝯfert: vt est dcm̄ supra de mā furiosa.

Ueritur Utrū medicus debeat imitari nām. ⁊ arguit̄ ꝑmo ꝙ nō ꝑ hoc ꝙ nā eūante nō dʒ medicus eūare: vt supra illo afoꝛismo z° ꝑme pticule. Ea quoꝛum crisis fit. g̊ nō tunc dʒ imitari nām. ¶ z° sic. qñ nā nō mouet dʒ medicus mouere: vt ꝑma quarti. capitulo de cura putridarū in generali. g̊ nō imitatur nām.

Ad oppositum est Galenus in commento.

In questione sunt duo modi dicēdi. ¶ Un⁹ hāc ponēdo distinctionē. medicū imitari nāʒ pōt ītelligi duob⁹ modis. vno° ita opari vt opat̄ nā: ⁊ h̄ mō nō sp medic⁹ dʒ imitari nāʒ. z° mō dʒ imitari nām. i. agere ita vt nāe ꝯferat vel dimittere actioneʒ vt nāe ꝯferat: ⁊ h̄ mō sp medic⁹ dʒ imitari nām: ⁊ pʒ ꝙ tūc argumēta nō ꝓcedūt. ¶ z⁹ modus rñdendi est ꝙ medicus imitari nām ītelligit̄ duob⁹ modis. vno° ꝙ ita opet̄: vt opat̄ nā ī illo coꝛpe circa qd̄ agit medic⁹: ⁊ h̄ mō non semꝑ Medic⁹ dʒ imitari nām. Nā qñ nā eūat sufficienter nō opʒ medicū eūare: ⁊ qñ nō eūat dʒ eūare vt dicūt argumēta facta. z° mō pōt ītelligi ꝙ medic⁹ debēs aliq̄ opōnē exercere circa coꝛp⁹ faciat sileʒ opōnē illi: quā in spe illa facit nā: qñ est potēs optime opari opationē eiusdē spēi in casu simili. vbi grā. medicus qñ dʒ euacuare interioꝛa: opʒ ꝙ euacuet sic faceret nā nālr̄ euacuās in terriana: qꝛ cholerā: ⁊ qñ mā est digesta: ⁊ h̄ intendit Gal.

Ad argumenta ¶ Ad ꝑ^m cōcedo assumptuʒ: ⁊ nego ꝙ dʒ imitari nām mō dicto. Nā tūc nō est oppoꝛtunū medicū eūare ī illo coꝛpe. ⁊ iō nō opʒ ꝙ imitet̄ nāʒ: imo eā dimittat ⁊ nō ipediat: ſʒ qñ dʒ eūare. tūc bñ facit opōnē sileʒ opōni quā aliqñ facit nā recte operans. ¶ Ad z^m dr̄ ꝙ si nā nō mouet digesta mā medicus dʒ euacuare: ⁊ euacuādo imitat̄ nām: que nā in euacuando in febꝛe materiam euacuat qñ digesta est: ⁊ ita facit tunc medicus.

Dubitatur scdo Utrū medic⁹ dʒ imitari nām synthoᶜᵉ opantē. ⁊ sine argumētis dic̄ ꝙ sic aliqñ irregulariter: nō aūt regulariter. ⁊ ī h̄ maxīe miroꝛ modū quoꝛūdā doctoꝝ. Nā ī ꝑcedēti dubio dicūt ꝙ imitari nām ad sensuʒ Gal. nō ē ita opari vt opat̄ nā: ſʒ ita opari vt ꝯferat nāe. deinde in h̄ dubio rñdet ponēdo duas distinctiōes: ꝑma synthoᶜᵃ opatio vt ꝯferat nāe aliq̄ ē simpl̄r talis ī q̄ plus iuuamēti q̄ nocumēti eūat̄. Aliq̄ est ſʒ qd synthoᶜᵃ in qua plus de nocumēto eūatur. z^a distinctio. medicus pōt dupl̄r imitari nām. vno° regulariter. alio° coacte. ¶ Tūc sunt due ꝯclīones. Nūq̄ medicus dʒ regulariter imitari nām synthoᶜᵉ opantē. pʒ. qꝛ in tali opōne est foꝛtis idicatio ad oppo^m. ¶ z^a ꝯclīo. aliqñ coacte dʒ medic⁹ talē opōnem imitari. ꝓbat̄. qꝛ qñqʒ nō obstāte notabili nocumēto: tñ iuuamētū est mai⁹ ita opando: ⁊ hoc facit medic⁹ qñ eūat furiosaʒ mām añ digestionē. Ego aūt puto istā rñsionē esse bonaʒ: ſʒ ipsi ꝯ̄ñr nō dicunt ad ꝑcedētia. Et arguo ꝙ medicus dʒ irregul̄r imitari nām quātūcūqʒ synthomatice operātē. Nā medicus dʒ ita agere vt tali natura ꝯfert: sed hoc est imitari nām. pʒ ergo ꝙ ipsi nō seruant positionem.

Tertium dubiū Utrū ois eūatio synthomatica sit cohibenda. ⁊ sine argumēto dr̄ ꝙ aliq̄ sic: vt qñ ꝑ eā caderet vtus ⁊ multū de iuuatiuo educeret̄ ⁊ spes eēt ea cohibita vtutē posse vincere. ¶ z^a ꝯclīo. nō ois talis est cohibēda. pʒ ꝑ° in nō simpliciter synthomatica. pʒ z° in casu in quo infirmus oino sit moriturus. pʒ 3° in casu in quo mā esset venenosa: quā ante digestionē natura pelleret. Cōmentū Gal.

Spontanea. Gal. in cōmēto isto duo fcit. ꝑ exponit afo^m. z° determīat de diuersitate eūationis a coꝛpe. ibi z^a [De cuius diuersitate.] ꝑria ī tres. In ꝑ^a exponit illū terminū sponte. z° ponit vnā distinctionē de spōtaneis eūatiōib⁹. 3° ponit afo^mi sniaʒ. z^a ibi [Aliqñ facit.] ibi 3^a [Uñ Yip. innuit.] ¶ De ꝑ° dic̄. ꝙ spontaneā eūationē debem⁹ ītelligē oēm illam q̄ fit a nā sine adiutoꝛio medici: qd̄ est ītelligēdū ēt sine ꝯcursu spāli alicui⁹ extrīsece cāe. ¶ De pte z^a dicit. ꝙ ista spōte educta duob⁹ modis educunt̄. aut. n. educunt̄ a nā q̄ tm̄ eūat hūoꝛes nociuos. aut h̄ euenit: qꝛ hūoꝛ ē ita moꝛtificatiu⁹ vel male q̄litatis ipꝛessiu⁹ ꝙ vasa ipʒ ꝯtinere non pñt. ⁊ iō ipm expellūt ēt añ maturationē: sil̄ ēt bonū expellēdo: ⁊ si nā nō solū eūat nociuos hūoꝛes. tūc eūo iuuat. Si vo eūat ꝑꝑ accñtia ipsaʒ nāʒ stimulātia nō ē bonū signum: qꝛ signat māʒ malignā min⁹ stimulātē vtutē. ¶ De pte 3ª dic̄. ꝙ Yip. inuit nos debē seq actionē nāe. Et iō dixit. opʒ ꝙ ī moꝛbo purgent̄ ea q̄ sūt spōtanea. i. si nā educerent̄ eēnt vtiliter eūata: ⁊ h̄ idē magl vt inuit ī supioꝛib⁹ in z° afo^m° vbi dixit. SIC ET INANITIO ⁊c. Sed hec spāl̄r loq̄t̄ de purgatiōe. Et h̄ ex dictis ī afoꝛismo habitis qd sit intelligendū ꝑ medicū imitari nāʒ. DE CVIVS DIVERSITATIS. Gal. in ista pte disputat de diuersitate eūationū: ⁊ diuidit̄ in duas. ꝑ ponit vnā distictionē de mōis eūationū. z° ponit signa ꝑ q̄ cog̊scim⁹ q̄lis hūoꝛ ē eūandus. ibi z^a [Que pñt ītelligi.] ꝑ^a diuidit̄ ī 4^{or}. ꝑ ponit ītētū. z° ponit distictionē eūationum cū pharmaco. 3° ondit diuersitatē purgatiōis vl̄is cū pharmaco: ⁊ q̄rūdā alioꝝ. 4° ꝯcludit ītētionē Yip. ibi z^a [Aliqñ h̄ pharmacia.] ibi 3^a [Dis. n. vo.] ibi 4^a [Palam g̊.] ¶ De ꝑ^a dic̄. ꝙ ipse ē ꝓ posse disputatur⁹ de diuersitate eūationū ꝓut ad medicos ꝑtinet h̄ debes artificial̄r facere. ¶ Dic̄ z°. ꝙ pharmacū aut eūat ab vno ðtermiato mēbꝛo. sic̄ eūo a capite tm̄ cuʒ caputpurgio: aut eūo a pectoꝛe vt ī diuersis modis sputoꝝ. aut ꝯcauo vētris vt cuʒ cauterio aquā hydropicoꝝ educēte. aut eūando ꝑ viam vrīe supfluitatē ī vys exñtē. ¶ De 3ª dic̄. ꝙ eūatiōib⁹ nō tm̄ coꝛp⁹ purgat̄ equal̄r. s. cū pharmaco: qꝛ nō idē humores ꝑ vnū pharmacū q per aliū eūant̄: ⁊ ita oino oēs humoꝛes ꝑ pharmacū sil̄r eūant̄. sicut fit in qbusdam alys euacuationibus. vbi grā. flōmia fluxu sanguinis. s. hemoꝛroidarum aut nasi aut ꝑ istos oēs q̄tuoꝛ humoꝛes educunt̄. sicut simul in venis iueniunt̄. ⁊ sil̄r dðm de eūatione facienda per exercitia calefactiones: fricationes: balnea aque dulcis: aut balnea vini: aut sulfuris: aut picis

actualiter humida aut ciboꝝ abſtinētia:q꜡ oīa iſta equaliter purgāt:q꜡ oēs hūores. Nā ſiqs iſtas euātiones experimētabiṫ iueniet vnā nō multū ab alia differre i euāndo: ſʒ q̄libet oēs hūores educit:ſʒ i purgatiōe fluxꝰ aut vomitus vr̄ iter vnū ⁊ aliū magna dr̄ia:q꜡ vnū euāt qn̄qʒ tm̄ cholerā:reliquū qn̄qʒ tm̄ flegma. ¶ Ex ħ collige ꝙ euātionū q̄dā ē vl'is:q꜡ a toto corꝑe euāt:⁊ ħ mō euātio per pharmacū qn̄qʒ ē vl'is. Alia vō dr̄ vl'is totuʒ corpꝰ euans vl'r ⁊ eq̄l'r:q꜡ q̊ ad oēs hūores:⁊ in ħ dr̄t euō ꝑ pharmacū ab euātiōibꝰ q̄s hic Hip. noīat. ¶ De 4ª pte dic̄. ꝙ palā ē de qbꝰ euātionibꝰ dixit Hip. q꜡ de euātionibꝰ cū pharmaco:q̄ nō totū corpꝰ purgāt eq̄l'r:ſʒ tn̄ idē itellexit in oībus euātionibꝰ. Nā itētio vna eſt ꝙ debēt purgari nociui humores corpi dn̄antes. tu ħ limita ſʒ modū dcm̄ i 2ª p̄me pticule. QVE POSSVNT INTELLIGI. Hic ponit ſigna hūoꝝ euādoꝝ:⁊ diuidiṫ i 4ºʳ. p̊ ponit i gn̄e illa a qbꝰ ſpāles ſignificatiōes ſumunṫ. In 2º ponit vniuſcuiuſqʒ triū hūoꝝ ſpālia ſigna. 3º addit q̄dā i gn̄ali adiuuātia ad ſignificādū. 4º enumerat euātiones ſpōtaneas q̄ſdā in qbuſdā morbis iuuantes nos remittēdo ad alia. ibi 2ª [Si. n. cutis.] ibi 3ª [Adiuuāt ad ħ.] ibi 4ª [De ſpontaneis.] ¶ De pª dicit. ꝙ hūores peccātes ⁊ corpi dn̄antes pn̄t itelligi ex appētibꝰ in ſupꝼicie corpis. 2º ex q̄litatibꝰ ſenſibilibꝰ. 3º ex accn̄tibꝰ. 4º ex tpibꝰ anni. 5º ex regionibus. 6º ex etatibꝰ. 7º ex cōpl'onibꝰ aeris. 8º ex nā. i. cōpl'one infirmi. 9º ex ſua. dieta:⁊ modi qbus hec ſignificāt:patent:ſed inferius declarabiṫ. SI ENIM CVTIS. Nūc ponit ſpecialia ſigna humoꝝ:⁊ diuidiṫ i tres ptes. Pria ponit ſigna dn̄ij cholē rubee. 2ª ſigna dominij melē. 3ª ſigna dominij flegmatis. ibi 2ª [Et aūt de cholera.] ibi 3ª [Sil'r ēt de flegmate intelligas.] ¶ De pª iſtaꝝ ponit ſigna ſignificātia dn̄iuʒ cholē:⁊ pʒ addēdo ꝙ q꜡ inueſtigatio eſt fallax cū ꝑfecti medici errent indicando aliq̄d ex toto ſil'e qđ nō ē. Et ꝑ ꝯn̄s talē opōnē fieri debere cū nō debeat. iō fuit opportunū aliq̄ ſigna ſequētia euātionem ponē. ꝑ q̄ cog̃ſceremꝰ vtꝝ euātio bona fuerit an nō:⁊ ſūt ꝯferētia:⁊ bn̄ tolerātia:de qbꝰ ſtatim poſt dic̄. ¶ De pte 2ª dic̄. ꝙ ſic̄ ē dcm̄ de chol'a rubea ꝙ q̄dā ſigna ſignificāt ipſaʒ dn̄ari idē itell'ndū ēt de nigra:⁊ pʒ qđ dr̄. ¶ De pte 3ª dic̄. ꝙ ſil'r ſunt alia ſigna ſignificātia dn̄iuʒ flegmatis: ⁊ illa ponit q̄ cū appent pharmacū purgatiuū flegmatis eſt dandū. ADIVVANT AD HOC. Ponit ſigna gn̄al'r dicta adiuuātia dicēs:ꝙ etas ifirmi ⁊ cōpl'o:⁊ regimē pteritū adiuuāt ad cog̃ſcēdū mām peccātē. ⁊ ſil'r ars ⁊ regio ſʒ ꝙ iſte ſūt ꝓportionate ad aliquē dictoꝝ hūoꝝ: ſʒ ꝯferētia:⁊ bn̄ tolerātia nr̄aʒ opōnē bonā eē ꝯfirmant. Cōtraria vō errorem detegūt. DE SPONTANEIS. Hic enumerat Gal. purgatiōes i qbuſdā morbis iuuātes poſitas ab Hip. in aforiſmis:⁊ remittit nos ꝓ alijs vidēdis ad librū epidimiaꝝ. ⁊ totū pʒ. Aforiſmus. III.

SI qualia opʒ purgari purgenṫ ⁊ confert ⁊ bn̄ ferunt:ꝯ̄ria ergo grauiter.

¶ Hūc afoᵐ tanq̄ expoſitū i ꝓcedēti vide ꝑte:⁊ in aforiſmo 2º p̄me. ⁊ ita vide cōmentū.

Aforiſmus. IIII.

PUrgare q̄dem eſtate ſuperiora:hyeme vō inferiora.

¶ In iſto afoᵐº due ponunṫ ꝯ̄nes. ¶ Pria ꝯ̄ ē iſta. Tpe eſtatꝭ maxie ſūt purgāda ſupiora. pbʳ:q꜡ i illo tpe maxie abūdāt hūores ꝑ ſupiora educibiles:puta chol'a leuis exn̄s. q̊ ⁊c̄. HYEME. ¶ 2ª ꝯ̄. in hyeme ſṫ magꝭ purgāda iferiora. ꝓbaṫ:q꜡ hyeme maxie abūdat hūor grauis ꝑ iferiora educibil':puta flegma fridū ⁊ hūidū. ¶ Circa hūc afoᵐ nō. Primo ꝙ eſtas ſumiṫ tribus modis, vno mō ꝓ medietate anni calidiori:put ꝯ̄ medietatē fridioris diuidiṫ:⁊ ħ mō ps veris. i. finis ꝯiūgitur cū eſtate:⁊ ita p̄nᵐ autūni:⁊ ħ mō pōt ſumi hic vt in ꝯᵗº hn̄:2º mō ſumiṫ ꝓ toto tpe exceſſiue cal'o:⁊ ħ mō ſumit Aui. eſtatē 2ª p̄mi. doc. 2ª cū dixit:⁊ apud medicos q̄dē tps calidū ē eſtas ⁊c̄. 3º mō ſumiṫ ꝓ illa pte āni i q̄ ſol eſt i aliq̊ ſignoꝝ triū a p̄nº cācri:vſqʒ ad p̄nᵐ v̾ginis:⁊ ħ 3º mō vtūṫ aſtrologi:ad ꝓpoᵐ ſumiṫ p̊ aut 2º mō. ¶ 2º nō. ꝙ purgare itelligiṫ cū pharmaco ſoluēte. ¶ 3º ꝙ purgare ſupiora pt itelligi tribꝰ modis. p̊ q꜡ euātio faciēda ꝑ vomitū ē. 2º ꝙ euātio faciēda ē hūoris leuis apti ſupius ſtare. 3º q꜡ fiat euātio mēbroꝝ ſupioꝝ. duobꝰ p̄mis mōis itelligiṫ. ⁊ tūc cā p̄mā ꝯ̄nē v̾ificās ē:q꜡ i eſtate mō dicto maxie abūdat chol'a cal'a ⁊ ſicca ꝓportiōata eſtati. Et q꜡ talis ē hūor leuis ⁊ ēt aptꝰ ꝑ vomitū educi. iō vtroqʒ mō v̾ificaṫ ꝙ eſtate purgāda ſūt ſupiora. ¶ Ultio nō. ꝙ q꜡ i iſta ꝯ̊ne vr̄ itelligi cōꝑatio hyemis ad eſtatē i purgādo ſupiora. iō itelligiṫ alioꝝ poſita ꝑitate. Naʒ diſꝑitas poſſet facē plus cholē eē i hyeme i dato corꝑe:eꝯ̄āt v̾ificaṫ ꝯ̊ 2ª ⁊ totidē ꝓportionāda ſūt ibi notāda. Cōmētū Gal.

NOn ſoluʒ. Cōmētū iſtđ hʒ tres ptes. p̊ Conſtātini additionem. 2º expōnē. 3º aliā Cōſtātini additioneʒ. ibi 2ª [Chol'a nāqʒ.] ibi 3ª [Scđʒ ħ.] ¶ De pª dic̄. ꝙ n̄ ſolū tps diſpōnis ꝑternāʒ:puta p̄nᵐ augmētū ⁊c̄. Sʒ ēt tps āni ē ꝯſiderādū ꝓ purgatiōe:vt ſciamus hūorē peccātē. ¶ De pte 2ª dic̄ Gal. q꜡ chol'a rubea abūdat i eſtate ⁊ autūno q̄ petit ſupiora. iō i illis tpibꝰ dʒ purgari ⁊c̄. ne faciant diſtēꝑantiā:⁊ ħ fit ꝑ ſupiora facil'r aliq̊ dictoꝝ modoꝝ ſupra dictoꝝ. ſʒ q꜡ i hyeme abundat fl'a. iō q꜡ ipʒ graue exn̄s petit iferiora ſequiṫ ꝙ iferiora ſunt purgāda hyeme ⁊ v̾e:⁊ ſic pʒ ħ ꝓ eſtate intellexiſſe eſtatē ⁊ autūnū:ꝑ hyemē vō hyemē ⁊ ver ⁊ ꝓ̄cipue q̊ ad p̄nª ſequētiū. Et iō ꝑiter capit aliq̄d đ fine ꝓcedētꝭ. ¶ De pte 3ª dic̄ Cōſtātinꝰ ꝙ ħ mō accipiēdo autūnū ꝓ eſtate:⁊ ver ꝓ hyeme:annꝰ vnꝰ erit diſus i duas ptes. ¶ Dicit 2º ꝙ pōt accipi ꝓ eſtate ꝓꝑe:⁊ hyeme. ⁊ tūc afoᵐº addēduʒ erit:⁊ ita in autūno ſic̄ i eſtate i v̾e ſic̄ i hyeme:q꜡ hūores graues dn̄anṫ corꝑi i v̾e:ꝑꝑea ꝙ in hyeme geniti ſūt:⁊ ħ mō pōt ſolui apparēs ꝯ̄dictio in dictis Hippo. cum infra dicit:qbꝰ pharmacia aut flōmia ꝯfert. hec opʒ flōmare i v̾e. nā cū toto ſtat ꝙ in eſtate reſpectu hyemis erit magis ꝑ ſupiora purgādū:⁊ eꝯ̄ in hyeme. Aforiſmus. V.

SUb cane ⁊ ante canem moleſte ſunt purgationes.

¶ Cōcluſio afoᵐⁱ ē iſta. pharmaca exoluētia ſūt moleſta ſub cane ⁊ an̄ canē. ꝓbaṫ:q꜡ in ħ tpe vtꝰ ē multū debilis ⁊ corpꝰ ex pharmaco facil'r iflammabile ⁊ cal'itas aeris apta ē opōnē pharmaci diuertere. q̊ pharmacie tūc ſūt moleſte. totū i nōtis appebit. Sil'is ſn̄ia colligiṫ a Meſue de ꝯſolatiōe mediciaꝝ bn̄dictarū 2º ca. io. ⁊. 4. p̄mi. ¶ Nā ꝙ ſub cane itelligiṫ tp̄s vocatū canicl'are ⁊ ē totū tp̄s q̊ oriṫ q̄dā ſtella paꝝ an̄ ortū ſolis q̄ dr̄ canis ⁊ icipit ħ tēpus circa decimam iulij:⁊ finitur circa vigeſſimam auguſti:ita ꝙ continet. 4o. dies:vt colligiṫ a Gal. 2º alimētoꝝ. ca. p̊. ⁊ appellaṫ ħ tp̄s hora anni. ide dn̄r fructꝰ horarij:q ħ tpe maturanṫ. ſenſus q̊ afoᵐⁱ ē ſub cane. i. in iſto tpe ⁊ an̄ canē. ſ. ꝑ modicū pharmaca exoluentia ſunt moleſta. ¶ Nō 2º ꝙ tres ſūt p̄ncipal'r cāe huiꝰ moleſtie. vna ē v̾tutꝭ imobilitas ⁊ debilitas:q̄ eſt in eſtate ꝑꝑ diſſol'onē. 2ª ē iflāmabilitas corporis ꝑꝑ aeris cal'itatē. Nā tūc ⁊ aeris cal'itas agitatio humoꝝ ⁊ ſp̄uū ſūt maxie apta iflāmare corpꝰ. 3ª q꜡ aer calidus exn̄s trahit hūorē ad exteriora ſic̄ balneū. ⁊ iō pharmaco trahēte iteriꝰ fit q̄dā nāe labor ⁊ magna agitatio:⁊ v̾tutis debilitatio ex qbus tribus pʒ aforiſmi verificatio. ¶ 3ª nō. ꝙ ſʒ tēpore magni caloris:vt dr̄ ſint moleſte pharmacie nō

sequit̃ in 9rio nõ esse molestas: imo ẽt in magno frigore sunt cauẽde semp pp hũoꝝ viscositatẽ grossitiẽ ꝛ imobilitatẽ: ꝛ q2 vapores pharmaci nõ ita pñt trãspirare a corpore cũ pori sint clausi: ꝛ iõ plus remanẽt ꝛ magis ledũt. ℂ Ex h pꝫ: q̃re qdã legũt añ cané. i. tpe opposito canicularí. pꝫ zº in istis temporibus nõ esse euacuandũ regulariter: sed bene coacte. Cõmentum Galeni.

Quod contingit. Cõmẽtũ diuiditur in tres ptes fm ꝙ Gal. ponit tres cãs dictas: ꝛ pꝫ. Nõ restat nisi videre. Utrũ balneũ ĩpediat opõnẽ pharmaci. ℂ Ubi dõm ꝙ balneũ aque calꝫ administratũ añ pharmaci exhibitionẽ plerũqꝫ apiẽdo mollificãdo: ꝛ eliquãdo hũores pparat vt pharmacũ melius opet̃: sꝫ post cõpletã pharmaci opõnẽ ꝛ debitã corpis getẽ plerũqꝫ cõplet residuũ morbi euacuãdo p sudorez vl̃ p vaporẽ: sꝫ balneũ admĩstratũ tpe opõnis pharmaci trahẽdo mãꝫ exteri9 ĩpedit ꝛ sistit opõnẽ pharmaci: ꝛ pꝫ sic solutio. Aforismus. VI.

Graciles ꝛ facile vomentes purgare superius.

ℂ Prima pclõ aforismi est ista: graciles ꝛ facile vomẽtes sũt purgãdi p supi9. s. vomitu. pbat̃. q2 in talib9 corpib9 abũdat humor choleric9 leuis facillime p vomitũ educẽdus. g̃ ꝛc. Assũptũ pbat̃ statiꝫ.

ℂ Timentes hyemem.

ℂ Scda pclõ. purgatio p vomitũ talis est cauẽda in hyeme. pbat̃. q2 i illo tpe hũores sũt iepti eũationi: ꝛ pgelati ꝛ getati. g̃ eũatio nõ fit sine magna difficultate. ꝛ iõ ẽ cauẽda. Cõcordia hr̃. 4ª pmi. ca. 4. f. ℂ Circa afoᵐ nõ p. ꙙ graciles sunt duoꝝ modoꝝ. qdã cũ tenuitate oĩuꝫ membroꝝ tã carniformiũ q̃ʒ spmaticoꝝ ꝛ isti plurimum sunt melici. qdã aũt sũt cũ paucitate carnis ꝛ pinguedis: magna tñ mẽbra spmatica hñtes: ꝛ isti sunt cholici: vt supra notatũ ẽ pticula zª illo afoᵐᵒ. Crassi valde. ꝛ d istis scdis ĩtelligit̃ afoᵐ9. ℂ Nõ zº ꙙ p facile vomẽtes ĩtelligimus illos q a leui cã vomũt: ꝛ cũ h ñ ledũt eos accñtia vomitus: ꝛ eꝯ difficile vomẽtes: aut q2 nõ a leui cã vomũt: aut q2 multũ ex vomitu ledunt̃. ℂ 3º nõ. ꙙ in dictis gracilibus: q2 sunt cholerici multiplicat̃ chol̃a q̃ est hũor leuis magis q̃ʒ in aliis: ꝛ facili9 vomitu educit̃ q̃ʒ ali9 humor. ℂ 4º nõ. ꙙ nõ vult Hippo. istos magis purgãdos eẽ vomitu q̃ʒ secessu. nã vomit9 vl̃r ẽ difficilior eũatio: vt ĩ cõmẽto illi9 afoᵐⁱ scde pticule. In oi egritudĩe corpis ea q̃ circa vmbilicũ. Sꝫ vult ꙙ alioꝝ hoĩuꝫ respectu isti sunt magis vomitu purgãdi: ꝛ h mõ ĩtelligendo. pꝫ vificatio aforismi: q2 illi sũt magis vomitu purgãdi: q abũdãt magis hũore leui facillime sursuꝫ educibili: ꝛ q min9 ledunt̃ ex vomitu: sꝫ isti hñt vtrãqꝫ pditionẽ vt pstat ex notatis. ℂ 5º nõ. ꙙ hoĩes de qb9 vificat̃ afoᵐ9 sũt hoĩes hñtes pectora lata nõ multũ carnosa: recta: ꝛ collũ breue grossum ꝛ stõchũ tenue: fortis vtutis expulsiue: ꝛ ad vomitũ assuefacti. ℂ 6º nõ. ꙙ ĩtelligi oꝫ alioꝝ posita pitate. Staret. n. in casu datũ fl̃aticũ magis vomitu eẽ purgãdũ q̃ʒ datuꝫ cholicũ: vt si chol̃a abũdaret ĩ venis lõgings a stõcho: ꝛ ĩ alio flegma nataret in stõcho. ℂ 7º nõ. ꙙ in estate chol̃a multiplicat̃: ꝛ ẽt ẽ leuior: ꝛ subtilior: ꝛ mobilior q̃ʒ in hyeme. In hyeme aũt ẽ 9riũ. ꝛ iõ cholẽ eũatio p supiora cauẽda ẽ ĩ hyeme: vt dcm̃ ẽ afoᵐᵒ pcedẽti. ℂ 8º nõ. ꙙ ĩ cog̊scẽdo corpa vomitu purgãda: nõ solũ psideram9 ista duo dicta. s. gracilitatẽ ꝛ facilitatẽ vomẽdi: sꝫ multa p hec duo dant̃ ĩtelligi ꝛ sũt decẽ q̃ dñr ab Aui. 4ª pmi ca. 3º. ꝛ in tribus vsibus sup pma pticula allegatis. aforismo scdo.

Contra predicta arguit̃ sic. Graciles nõ sunt purgandi vomitu. g̃ pma pclõ falsa. assumptũ ẽ Gal. zª afoᵐᵒꝝ. illo. s. in oi egritudĩe corporis ea q̃ circa. vbi dicit ĩ illis q hñt tenueꝫ vẽtrẽ cauendã esse solõnẽ ꝛ multo magis vomituꝫ. ℂ P. difficulter tolerãt fluxũ vẽtris. g̃ difficili9 vomitũ. assũptũ est Hip. afoᵐᵒ dicto. pñs est Gal. ĩ cõmẽto. ꝛ vltra. igit̃ nõ sũt facile vomẽtes. Uidet̃ g̊ ĩplicare ꙙ aliq sint graciles: ꝛ cũ h facile vomẽtes. ℂ Hic rñdẽt aliq: negãdo pñtiã istã. difficulter tolerãt purgationẽ vẽtris. g̊ difficulter tolerant vomitũ. Et si dr̃: ita se hꝫ pect9 macilẽti ad vomitũ: sicut vẽter tenuis ad secessuꝫ. negat̃ silitudo. Nã opꝫ secessum vẽtrẽ trãsire nõ sic p pect9 transit mã vomitu pellenda. ℂ Ad pfirmationẽ pcedit̃ ꙙ difficili9 tolerãt vomitum q̃ʒ secessuꝫ: ꝛ negat̃ pña. g̊ difficili9 tolerãt vomitũ q̃ʒ pingues: ꝛ difficulter vomẽtes. Nã isti ẽt multo magis difficili9 tolerãt vomitũ q̃ʒ secessuꝫ. ℂ Cõtra pmã arguit̃ sic tales gracilẽ hñtes vẽtrẽ sunt fallaces ad supiores respectu alioꝝ. g̊ difficili9 illas tolerãt. Assũptũ ẽ Gal. Nã pcedit ꙙ sũt fallaces ad supiores pharmacos: eo mõ q̊ cõcedit̃ ꙙ sũt fallaces ad ĩferiores: ꝛ nõ ẽ dubiũ ꙙ pᵐ pcedit cõpõne ad hñtes vẽtrẽ spissũ. g̊ pariter pcedit zᵐ cõparatiue. ℂ Aliter g̊ dr̃ ꙙ isti graciles respectu illoꝝ q sũt flegmatici nõ difficulter tolerãt pharmaca ĩferiora: sꝫ graciles melici. Nã dixit Hippo. min9 vo tenue ꝛ tabefactuꝫ: ꝛ nõ dixit de melãcholico tenui. hic ãt loqt̃ de cholico q nõ est min9 tenuis illo mõ. ꝛ h mõ pfirmatio pcedit: q2 nõ loqt̃ Gal. de istis nec Hip. ℂ Scdo pncipalr̃ dubitat̃ q2 dispositi ad fluxũ nõ sunt nisi cũ magna cautela eũandi p secessuꝫ. g̊ dispositi ad vomitũ nõ sũt ad vomitũ prouocãdi: cũ g̊ isti facile vomẽtes sint ad vomitũ parati. g̊ isti nõ sũt nisi cũ magna cautela purgãdi. ℂ Hic rñdet̃ ꙙ pati fluxui sũt cũ cautela p fluxũ purgãdi: q2 nõ cum fortissimis solutiuis: aut in dosi magna: ꝛ ita pati ad vomitũ sũt faciẽdi vomere cũ cautela: sꝫ nõ cũ fortissimo vomitiuo. ℂ Uel zº dõm ꙙ duplices sũt pati ad vomitũ: vel ad fluxũ. qdã. n. ab ĩtriseco sũt apti ĩcurrere dispõnes pternãles p q̃s aut vomitũ patiunt̃ aut patiunt̃ fluxũ. qdã vo iõ dñr pati: q2 tãetsi ab ĩtriseco ꝛ sine manifesta cã nõ ex facili errore accidat vomit9 vl̃ fluxus: tñ a cã manifesta leui cito fluũt eoꝝ vẽtres: aut vomunt: ꝛ h zº mõ ĩtelligit̃ hic: ꝛ tal̃r pati sũt aliis pib9 magis p fluxum purgãdi: ꝛ sic p vomitũ ad vomẽdũ apti: sꝫ pᵒ mõ nec pati ad fluxũ debẽt fluxu purgari: nec parati ad vomituꝫ debent ad vomẽdũ duci. Mõ Hip. loqt̃ de zº mõ faciliter vomentibus. Cõmentum Galeni.

Macilentos. Gal. ĩ cõmẽto fac̃ q̃tuor. pmo docet de qb9 macilẽtis vificat̃: ꝛ q̃re. zº exponit illã ptẽ. facile vomẽtes. 3º vificat pnem. zª ibi [Si aũt.] 3ª ibi [His.] 4ª ibi [Hic tñ.] ℂ De pma dicit. ꙙ gracilib9 abũdat cholera. pꝫ ex mõ posito supra. ℂ De zª dicit. ꙙ si facile vomũt h ẽ certi9. s. ꙙ sũt purgãdi ad supiora. ℂ De 3º dicit. ꙙ ĩ istis ĩ hyeme hũores sunt geti: ꝛ coagulati in interiorib9 corpis. ꝛ iõ tũc vomit9 est cauẽdus. ℂ De 4º dic̃. ꙙ bonuꝫ fuisset Hippo. plura addere ad vl̃em afoᵐⁱ vificationẽ: q2 aliq sũt graciles melici: vt dcm̃ est supra quibus vomitus nõ cõuenit. Aforismus. VII.

Difficile vo vomentes ꝛ medie carnosos inferius.

ℂ Aforismus hꝫ duas pclões. ibi zª [Uomẽtes.] pma pclõ est ista. hoĩes difficulter vomẽtes ꝛ mediocriter carnosi sunt purgandi p ĩferiora. s. fluxũ vẽtris. pbat̃ pclõ. q2 in talibus abũdant humores graues deorsum educibiles: tenet psequẽtia. ꝛ assumptum statim patebit.

ℂ Timentes estate.

¶ Scḋa ꝯclō.talis purgatio cauēda est in estate.ꝓbaṫ sic in tali tp̄e minime abūdāt humores deorsū educibiles respectu alioꝝ tēpoꝝ.ḡ ī istis corpib⁹ cauēda est hec purgatio ī estate.Silr̄ sniaȝ ponit Aui.4° p̄mi.ca.4. ¶ Circa afoᵐ nō p̄mo.ꝙ difficile vomentes sunt duob⁹ modis. vt dr̄ in p̄cedēte:aut q2 nō nisi a forti cā exteriori mouentur ad vomitū:aut q2 multuȝ ex vomitu leduṫ. ¶ Nō 2° ꝙ corpa carnosa ītelligēda sunt illa in qb⁹ abundat caro.mō talia sunt duoꝝ modoꝝ:q̄dā.n.sunt calīa ꝛ hūida: q̄dā frida ꝛ hūida:ſȝ calīa ꝛ hūida multū hn̄t plus carnis q̄ȝ frida ꝛ hūida q̄ dn̄r medio mō carnosa:ꝛ hoc mō faciliter v̄ificaṫ afoᵐ⁹:q2 in istis abūdat flegma qḋ p inferiora est educēduȝ. ¶ Nō 3° ꝙ alij dicūt Hippo.iō dixisse medie carnosos:q2 illi q sūt extremalr̄ pingues:aut extremaliter macri nō sūt pharmaco soluēte euacuādi:ꝛ Aui. loco allegato.ꝛ iō ītelligit de illis q sunt medij īter istos: magis tn̄ ad latus carnosoꝝ determinate.isti.n.si in humoribus abundant plerūqȝ est in humidis ꝛ fridis.ꝛ iō purgāda sūt p īferius. ¶ 4° nō.ꝙ cōclō p̄ma ītelligēda est cōpatiue.s.isti respectu graciliū de qb⁹ supra dixi sūt euacuandi magis p īferi⁹:alioꝝ paritate supposita:ꝛ ꝓbatur mō dicto. ¶ 5° nō.ꝙ cā q̄re aliq difficulter vomūt ē multiplex.p̄ᵃ stōchi robur:ꝛ grossities q̄ resistit sue euersioni q̄ in vomitu ē necc̄ia.2ᵃ ē debilitas expulsiue stōchi. 3ᵃ pectoris angustia.4ᵃ colli lōgitudo.5ᵃ venaꝝ pectoris ꝛ pulmonis gracilitas.6ᵃ multa pinguedo.7ᵃ dissuetudo. ¶ 6° nō.ꝙ cū dicim⁹ timētes estatē intelligendū ꝙ euacuatio p inferiora ꝓportionabiliter respectu euacuationis p supiora in estate est verenda respectu eius qḋ est in hyeme:q2 ī estate magis abūdat cholera.ꝛ sic pȝ aforismi verificatio.Sed Gal.in cōmēto alium sensum dat quem statim ponam.

Cōmentum Galeni.

Difficile Gal.verificat afoᵐ p habitudinē ad p̄cedētis:dicēs ꝙ si graciles ꝛ facile vomētes sunt purgādi p supi⁹ in estate ꝛ vere ꝛ autūno vt vī determiare precedēs afoᵐ⁹ cū dicat solā hyemē esse cauendā. ¶ Sequiṫ ꝙ difficile vomētes ꝛ medie carnosi cum opposito mō sint dispositi in hyeme autūno ꝛ vere essent purgandi per inferius:ꝛ si euacuari debent per vomitū. hoc erit solum in estate:q2 sicut oppositum in opposito:ita ꝓpositum in proposito.

Aforismus. VIII.

Ptisicos vo metuētes ad superiores pharmacias.

¶ Cōclusio afoᵐⁱ est ista.ptisici nō sūt vomitu eūandi.ꝓbaṫ.q2 ex tali eūatione grandia incurrūt nocumenta:aut saltē pati sunt īcurrere.ḡ ꝛc̄.Similis snia colligiṫ.4ᵃ p̄mi.caplō allegato. ¶ Circa afoᵐ nō.ꝙ ptisis sumiṫ multis modis.p̄mo ꝓ oī p̄ternāli toti⁹ corpis extenuatiōe.2° ꝓ oī tali extenuatiōe ꝯn̄tis malaȝ cōplōnē cordis qūocūqȝ sit.3° ꝓ oī tali ꝯn̄te malā cōplōnē cordis siccā ꝛ in h̄ differt ab ethica.4° ꝓ oī tali facta per paulatinā resolōnē:ex quacūqȝ cā fuerit:ꝛ hoc modo dicit Aui.eā ꝯseq accidēs aīe.2ᵃ p̄mi.ca.de his q̄ ex motu aīali ꝓueniūt.5° mō sumiṫ ꝓ toti⁹ ꝯsumptiōe ꝯn̄te vlcus pulmonis:ꝛ h̄ mō sumiṫ ī ꝓposito:pp qḋ ptisici dn̄r oēs q sunt actu ptisici:ꝛ ēt oēs q ad ptisim sunt pati. ¶ 2° p̄ncipalr̄ est notāduȝ ꝙ in vomitu:vt dcm̄ est afoᵐᵒ 2° p̄me pticule musculi pectoris dilataṫ.ꝛ p ꝯn̄s pulmo fortiter dilataṫ.cū ḡ pulmo ē vlcerat⁹ crescit vlc⁹:ꝛ sic hoīes sunt pati ad ptisiȝ ex timore fracture vene in pulmone vel pectore.pȝ ꝙ cū pect⁹ h̄ mō extēdiṫ piculū est ne vene franganṫ.ꝛ iō vomit⁹ ē istis valde piculosus. ¶ Nō 3° ꝙ nō dicim⁹ istos nullo mō esse faciēdos vomere.ſȝ ꝙ nō faciēdi sunt vomere regulariter pp fortē īdicationē eē ad oppoᵐ.q̄n̄qȝ iuuamentū in vomitu est maius nocumento. ¶ 4° igiṫ nō.ꝙ in vere ptisicis nō solū pharmacuȝ solutiuū esse cauendū:sed ēt secessiuū:ſȝ vomitiuuȝ magis ꝓpp cām dictam.

Cōmentuȝ Gal.

In ptisicis. Gal.p̄mo ponit cām verificantē aforismum.2° docet qd ītelligendū sit p ptisicos.ibi 2ᵃ [Ptisici.] ꝛ ambe ptes patēt ex dictis.

Afoᵐ⁹.IX.

Melancholicos vo inferius eadem ratiōe vehemētius ꝯtraria apponētes.

¶ Cōclusio afoᵐⁱ est ista.Melācholici sunt purgādi īferi⁹ vehemēti⁹ alijs.ꝓbaṫ.humor in illis peccās ē grauior alijs:ꝛ difficilior ad mouēdū.ḡ oȝ īferi⁹ vehemētius duci.ꝛȝ ꝯn̄tia eadē rōne supra in ꝯ2io.s.cholerico hūore diximᵘ ꝙ eēt sursuȝ eūandus.idē vult Aui.4ᵃ p̄mi.caplō.4°. ¶ Circa afoᵐ nō p̄.ꝙ melīci dn̄r aliq̄ triū modoꝝ:aut q2 patiētes melīcā egritudinē vel accn̄s:de q̄ p̄ma tertij tractaṫ:aut q2 cōplōnis nālr̄ frigide ꝛ sicce:aut q2 abūdātes ī humore frido ꝛ sicco dicto melīco.ꝛ h̄ mō ītelligiṫ potissime afoᵐ⁹.Nā illi q sunt cōplōnis melīce nālis:ꝛ merito hui⁹ graciles:vt supra dr̄ nec sūt ad pharmacū forte vomitiuū nec ad pharmacū forte secessiuū pati. ¶ 2° nō istos p īferi⁹.i.p secessuȝ eūandos. ¶ 3° nō melīcū hūorē respectu alioꝝ ꝓportionalē sitū obtinētiū ī sua latitudie eē grossiorē ꝛ glutinosiorē:vt dr̄ ī cōmēto:ex q̄ seqṫ:ꝙ lȝ eo exn̄te ī recto intestino.grā exēpli.facili⁹ descēdat certo alio:tn̄ cū est in locis distantib⁹ ab istis vijs:difficili⁹ ē ipȝ ad illas ducere. ¶ Ex q̄ seqṫ 2° ꝙ fortiore īdigem⁹ medicamine ad ipm̄ euacuādū q̄ȝ ad alios euacuandos ceteris pib⁹:ꝛ cōparādo ipsum alteri ꝓportionalē sitū obtinēti in sua latitudine. ¶ Sequiṫ 3° ꝙ verus ītellect⁹ illi⁹ termini vehemētius positi ī afoᵐᵒ ē ꝙ cū fortiori pharmaco sūt purgādi.

Hic cadunt due dubitationes.p̄ᵃ cū melīa ꝓfluat ad os stōchi hora famis vr̄ ꝙ facili⁹ vomitu purgaṫ:ꝛ cholīa q̄ ꝓfluit ad ītestina nālr̄ facilius secessu. ¶ Hic dr̄ ꝙ melīa ab ore stōchi distās difficilius purgaṫ vomitu q̄ȝ secessu:ꝛ difficili⁹ purgatur vomitu q̄ȝ cholīa alijs parib⁹:sed illa q̄ ꝓfluit nālr̄ ad os stōchi non educēda ē vomitu:īmo īdissolubilr̄ dissoluiṫ:q2 si qd sup est cū fecib⁹ descēdit. ¶ 2ᵐ dubiū:q2 vomit⁹ cōpetit in q̄rtana:vt dr̄ p̄ᵃ q̄rti.ca.de q̄rtana.ꝑcipiṫ.n.vomit⁹ ī p̄n° ꝑoxismi ꝛ nō ē dubiū ꝙ mā talis est melīca. ¶ Dōm:ꝙ mā exn̄te lōge a vijs ductuū nō cōpetit vomit⁹ ī q̄rtana:ſȝ p melīaȝ q̄ p̄ternālr̄ fluxit ad stōchuȝ ī certa q̄rtana:ſȝ h̄ nō repugnat dictis aut cōpetit eūando flata:q̄ ī stōcho multiplicanṫ:ne sint cā lōgitudis morbi.

Cōmētū Gal.

Inferius. Gal.ī cōmēto p̄ v̄ificat afoᵐ p cām.2° īfert vnū correlariū.3° dat cām:q̄re dixit vehemēti⁹.4° ondit gnālē ītētionē isti⁹ afoᵐⁱ.ꝛ 3ᵐ p̄cedētiū.ibi 2ᵃ [Intētio.] Dīc p̄.ꝙ purgādi sunt īferi⁹ melīci pp hūoꝝ terrestritatē ꝛ grauitatē.vehemētius vo ꝓpterea ꝙ melīa est nequior ꝛ glutinosior humor q sit ī sex alioꝝ humoꝝ. ¶ De 2° dicit:ꝙ ex dictis seqṫ ꝙ ꝓ varijs humorib⁹ euacuandis varie sunt dāde medicie. Alia est eniȝ medicia cholē eūatiua.Alia melīe. ¶ De 3ᵃ dat iterū canonē:q̄re vehemētiori pharmaco idigēt melīci:ꝛ q̄re eūanṫ p īferi⁹.ꝛ pȝ. ¶ De 4° dīc:istoꝝ afoᵐᵒꝝ ītētio.s.ab illo 4° vsqȝ ad p̄n̄tē est vt eūatio fiat p loca ꝯueniētia.

Circa cōmentū cadunt tres dubitationes. Una vtꝝ melīa sit negor hūor q sit.ꝛ vr̄ ꝙ nō:q2 ꝯinaria cholīa ē negor cū sit de gn̄e veneni. Rn̄deṫ trib⁹ modis. Prio negādo ꝙ ꝯinaria sit q̄libet melīa deterior.ꝛ iō cōpando pessimā melīā pessime cholē:ꝛ alr̄ illis q̄ situ ī latitudie melīe malitie sui gn̄is ꝓportionalem obtinēt sp

deterioꝛ ē melācholia ꝙ̄ cholera:⁊ h̄ nō puto verꝫ. ¶ 2° dr̄ ꝙ melīa nō est negoꝛ humoꝛ:ſ3 eo maxie verificat̄ eē ſimĺ ⁊ groſſu3 ⁊ glutinoſū ⁊ nequā:⁊ de nullo alio ſil' iſta tria verificant̄. ¶ 3° dōm ꝙ melīa nō est negoꝛ humoꝛ: qꝛ peſſim⁹:ſ3 qđ hic dr̄ ītelligit̄ meta^{ce}:quia est magis inobediēs expulſiōi ſic̄ ſeruū īobediētē dn̄is necꝙ̄ dicim⁹.
¶ Scđm dubiū q̄uo melācholia poꝛtat coꝛruptionē oīu3 alioꝝ humoꝛu3.⁊ dr̄ ꝙ ex cuiuſlibet humoꝛis coꝛruptione poteſt generari:vt patet.nō ſic aute3 eſt de alio ꝙ poſſit ex cuiuſlibet generatione vel coꝛruptione generari.
¶ Tertium dubiū q̄uo eſt fex alioꝛum humoꝝ:⁊ dicitur ꝙ eſt grauioꝛ ⁊ ſubſiſtens ex putredine alioꝛu3.ſicut fex.
¶ Quartū dubium:cū eadem medicina ſit cholere ⁊ melancholie euacuatiua:q̄uo alia medicina eſt dāda ꝓ vni⁹ euacuatione:⁊ alia ꝓ alteri⁹. Afoꝛiſmus. X.

Medicari in valde acutis ſi expedit eadem die:differre.n.talib⁹ malum eſt.

Afoꝛiſmus. XI.

Quibuſcūqʒ toꝛtiones ⁊ circa vmbilicum doloꝛes ⁊ lumbos ⁊ doloꝛ non ſolutus ſit:neqʒ pharmacijs neqʒ aliter in hydropem ſiccam perficitur.

¶ Concluſio afoꝛiſmi eſt iſta.Quibuſcūqʒ hoībus inſunt toꝛtiones ⁊ doloꝛes circa vmbilicū ⁊ lumbos:q doloꝛes nec ſoluūt̄ pharmaco nec alr̄:illoꝝ diſpō tādē ꝑfecte trāſit ī hydropē ſiccā.ꝓbat̄ ꝯ:qꝛ in oībus talib⁹ eſt mala cōplexio foꝛtis ⁊ ꝯfirmata plib⁹ vētoſitatib⁹ gnātiua ī loco vn̄ facilr̄ ad ꝯcauitatē vētris pōt trāſmitti:ita vt illa ꝯcauitas creſcat.ꝗ ꝯ eſt va:ꝯn̄tia nō.⁊ aſſūptū declarabit̄ in notādis. ¶ Cōcoꝛdia colligit̄.14ª tertij.cap̄ de hydropiſi.tractatu 4° ⁊ eſt afo^{m9} vtilis:vt pꝫ. ¶ Circa afo^{m} nō ꝑmo.ꝙ h̄ nomē toꝛtio qn̄qʒ ſignificat īoꝛdiatū motū q̄ coꝛpus ſe toꝛquēdo mouet̄ ꝑꝑ doloꝛē ī iteſtinis cauſatū. qn̄qʒ v̄o ſignificat doloꝛē īteſtini toꝛtuoſi quē ſeqt̄ talis īoꝛdinat⁹ mot⁹ vel apt⁹ eſt ſeq vt ī plurib⁹ hoīu3. ¶ Nō 2° ꝙ illi doloꝛes dicūt̄ circa vmbilicū ⁊ lūbos q accidūt in īteſtinis in directo vmbilico exn̄tib⁹ aut ī locis ſub hypocūdrijs q ſūt vicini lumbis. ¶ Nō 3° ꝙ iſti doloꝛes q in iſtis locis accidūt qn̄qʒ ſūt extēſiui:qn̄qʒ pūgitiui:qn̄qʒ grauatiui.⁊ extēſiuoꝝ qdā ſūt mobiles:qdā īmobiles ad ſenſu3 medicoꝝ.ad ꝓpoſitū ītelligit̄ de extēſiuis doloꝛib⁹ ⁊ mobilib⁹.iſti.n.ſunt q ſūt vētoſi. ¶ 4° nō.ꝙ iſtoꝝ doloꝝ cā ē vētoſitas extēdēs:ſ3 hec vētoſitas gnāt̄ a caliditate mā3 fridā ſubtiliāte:nō tn̄ ita vt reſoluat̄. ¶ 5° nō ꝙ pharmaca ſolutiua euādo mā3 fridā ex q̄ gnāt̄ vētoſitas multotiēs remouēt doloꝛē. Itē carmināt vētoſitatē vt ciminū daucus ⁊ multa ſilīa. Itē calefactoꝛia exterioꝛa. ¶ 6° nō.ꝙ ſi doloꝛ ꝑ hec approximata nō reſoluit̄. ſignificat̄ ꝙ mala cōplo ī mēbꝛo q̄ illā vētoſitatē gnāt ē ꝯfirmata:q̄ ꝑ pharmacū remoueri nō pōt. Et iō ꝯcludit̄ ꝙ multe vētoſitates multiplicabunt̄ in locis ventri vicinis.⁊ iō vtplm ide vēter iplebit̄:⁊ patiēs fit hydropicus tympaniticus:⁊ iſto mō v̄ificat̄ ꝯ. ¶ 7° nō.ꝙ hydrops ē egritudo mālis:⁊ h̄ mō deſcribit̄ ab Aui.9. tertij.tractatu.4.caplo de hydrope.hydrops ē egritudo mālis:cuius cā ē mā exuberās frida īgrediēs membꝛa:⁊ creſcūt ꝑ ea mēbꝛa manifeſte oīa aut loca vacua ꝑtiū in qbus eſt regimē nutrimēti:⁊ humoꝛis.⁊ qdā ad hāc deſcriptione3 addūt ꝯn̄s epatis nocumentū. Et ponit̄ hec deſcriptio ſub diſtīctiōe. Nā cōi vſu qn̄ mēbꝛa oīa tumēt ꝑꝑ mām frigidā ī eis exuberātē talē dicim⁹ hydrop.⁊ qn̄ mā talis inflat tm̄mō ꝯcauitatē ī q̄ ꝯtinēt̄ ſtōchus epar:ſplen renes inteſtina:⁊ veſica:adhuc dicim⁹ hūc hydro.ꝑꝑ p^{m} ꝗ dixit. Cū q̄ creſcūt mēbꝛa manifeſta oīa. ¶ Et ꝑꝑ 2^{m} dixit aut loca vacua partiū ⁊c̄.nā iſta ꝯcauitas ſiphac ē loc⁹ membꝛoꝝ dictoꝝ in qb⁹ ſine dubio ē regimē nutrimēti ⁊ hūoris. ¶ Addit̄ aūt a qbuſdā ꝯn̄s epatis nocumētū:qꝛ ꝯtingit iſta loca tumeſcere ꝑꝑ mā3 fridā nō pēdērē ab epate:⁊ tn̄ nō hydropē eē. Nā oīs hydrops ē cū egritudīe epatl ſ3 nō eꝯ:vt 4ª tertij.loco allegato. ¶ 8° nō.ꝙ hydropiſis ponūt̄ tres ſpēs.ſ.aſclites hypoſarca ⁊ tympāites. ¶ Eſt aūt aſclites hydrops cū cā ē mā aquoſa frida:cruda indigeſta iplēs ꝯcauitatē ſiphac:⁊ dr̄ ab aſclos qđ eſt vter:qꝛ vter vr̄ īflat⁹.hypoſarca v̄o ē hydrops cui⁹ cā eſt ſanguis crudus flegmatic⁹:ita vt vniri mēbꝛis nō poſſit ī oīb⁹ manifeſtis mēbꝛis ita exuberans:vt creuiſſe videant̄. Et dr̄ hypoſarca ab hypos qđ ē ſub ⁊ ſarcos:qđ eſt caro q̄ſi ſub carne apparēs. ¶ Tympanites aūt eſt hydrops cuius cā ē mā vētoſa:ꝑ quā creſcit ꝯcauitas mēbꝛoꝝ nutrimēti.ſ. ſiphac:⁊ dr̄ tympanites:qꝛ ī talib⁹ ꝑcuſſo vētre pulſat vt tympanū.hec igit̄ 3ª ſpēs hydropiſis dr̄ hydrops ſicca:qꝛ in ea nō eſt aq̄ſi vl' flegmatici hūoꝛis abūdātia. Et qꝛ nomē hydropiſis ꝑ etymologia3 vr̄ ſignificare egritudine3 aqueā.iō ī cōmēto dicit iſtā nō eē ꝓpe hydropē. ¶ Nō 9° ꝙ cā tympāitis imediate ē vētoſitas:ſ3 cāe vētoſitatis iſto mō multiplicate vt hydropē faciāt aut ē mala cōplo cal'a ſupple.vel mala cōplo frida iuxta mētē Aui.14.tertij cap̄ de caīs tympanitis.friditas āt epatl h̄ mō ē cā:qꝛ cauſa debilitatis digeſtiue nō tāte gn aliq̄ mō agat v̄tus in mām ⁊ ꝑ ſuū caloꝛē debilē ꝑmutet ꝑmutatiōe q̄dā.h̄ igit̄ mā cū h̄ mō a debili digeſtiuo caloꝛis trāſmutat̄ fit nāe debitū obm vt a caloꝛe nāli ī hūoꝛe3 vel ꝑtē mēbꝛi ꝯuertat̄.⁊ iō patit̄ a caloꝛe:vt abſolute ē caloꝛ.⁊ ī h̄ caſu ꝯuertit̄ ad vapoꝛē ⁊ vētoſitatē groſſa3.pōt ꝗ mala cōplo frida epatl eē hꝰ cā:ſ3 ēt mala cōplo cal'a.h̄ mō:qꝛ epar fuerit nimiū cal'3 agit caloꝛ:vt caloꝛ igne⁹:⁊ iſta actio eſt multo velocioꝛ:ꝙ̄ ei⁹ actio vt ē nālis. Et iō aut mām conuertit in vētoſitatē anꝙ̄ v̄tus poſſit digerere:vbi ſi caloꝛ fuiſſet tēꝑat⁹ v̄t⁹ trāſmutauiſſet digeſtiua paulati3 hanc mām:⁊ nō fuiſſet ī vētoſitatē ꝯuerſa:imo in hūoꝛē nāle3 ⁊ ſumit̄ loco allegato ab Aui. ¶ 10° nō.ꝙ qn̄qʒ icipit nocumētū epatl ꝑ cōitatē a ſtōcho aut īteſtinis aut meſeraicis in qb⁹ oīb⁹ ē v̄tus ꝑparādi mām epati malā cōplōnē hn̄tib⁹ aptā gnōni materiei crude gnābunt chilū crudū vētoſabilē.⁊ ꝑ hꝰ ꝯtinuationē ledet̄ tādē epar itm̄ vt ꝑ h̄ generet̄ tympanites:qꝛ ꝗ in caſu afo^{mi} in aliquo iſtoꝛū mēbꝛoꝝ ſignificat̄ eē talē malā cōplōnē.iō tādem epati cōicato nocumēto foꝛti ꝯuertet̄ ad cōpletam hydrope3.

Circa tamen mām p̄ntis afoꝛiſmi de tympanite tm̄ ſūt alique difficultates. Pꝛima vtrū poſſit fieri tympanites cui⁹ cā nō ſit mala epatis diſpō.⁊ vr̄ ꝙ ſic:qꝛ poſſe eſt ex diſpōne ſtōchi ⁊ iteſtinoꝝ nulla genita ab epate vētoſitate vētris ꝯcauitatem īpleri ita vētoſitate vt ītumeſcat:vt ꝯſtat in īflatione ſtomachi.13° tertij. Sʒ qn̄ ita accidit erit hydrops ſine epatis egritudīe:cui⁹ oppoſitū habet̄ loco allegato ab Aui.

In iſto dubio ſequēdo viā Gētilis. Pꝛio debemus notare ꝙ plimi ſunt mēbꝛorū tumoꝛes q nō vocant̄ hydropes ⁊ toti coꝛpoꝛi vl'es vl' ꝯcauitati ſiphac ꝓpꝛij. Pꝛia.n.elephātia nō dr̄ hydrops. Nam ſpālia ⁊ diuerſa ponunt̄ capl'a.2° inflatio ſtomachi quotidie ꝯtingēs nō dr̄ hydrops:⁊ tn̄ creſcit ⁊ extendit̄ cōcauitas mēbꝛoꝝ nutrimēti. ¶ Ex iſto ifert̄ ꝙ ad h̄ vt tumoꝛ dicat̄ hydrops reqrit̄ ꝙ mā eius pendeat a mala epatis diſpōne. Cauſa aūt fuit:qꝛ queadmodum medici nomen febꝛis nō impoſuerūt vnicum caloꝛis procedentis per totū. Sed illi qui procedunt a foꝛte caloꝛe:ita non impoſuerūt nomen hydropis niſi egritudini facienti dictos tumoꝛes pendentes a frigida materia preternaturali genita per nocumentum ſecunde digeſtionis: vt quia

loco masse sanguinee consequenter generande: generaẗ talis materia. ⁊ ideo posito ꝙ epate sano existēte omnia exteriora membra ita infrigidenẗ vt sanguis in eis icru‑detur: ita vt nō inuentur mēbra ⁊ intumescant membra omnia: nō dicimus illū hydropicū hyposarcū: nec hydropicū quoquo mō. Ex quo fūdamēto plura potes elicere. Et pꝫ ꝙ hec questio est de nomine.

Secundo dubitaẗ qꝛ nō vr̃ ꝙ mala cōplo siue calida siue frigida possit esse cā hydropisis tympanitis: qꝛ ꝯtinue plus de ventositate dissolueẗ a calore ꝙ̃ generet. ḡ vētositas ꝯtinue minoraẗ. ḡ nūꝙ̃ vēter tali vētositate itumescet. Assumptuꝫ pꝫ. qꝛ minus resistit vētositas dissolutioni ꝙ̃ flegma vel alia grossa mā ꝯuersioni de vētositate: ⁊ minꝰ ēt a tali vapore subtili exhalāte nā distat. ḡ citiꝰ ꝑs vētositatis genita resolniẗ ꝙ̃ noua succedat: ⁊ vt difficultas maior appareat ponaẗ in eodē loco ꝯtinue: ita ꝙ idē calor vtriqꝫ applicet. ¶ Ad h̄ argumētū rñdeẗ negādo assūptū gnālr. ⁊ ꝯñtia nō valet multis etiā de causis. ꝑmo: qꝛ stat calorē flegmatis dissolutiuū nō esse ventositatis subtiliatiuuꝫ. 2º qꝛ stat aliqḋ flegma minus resistere cōuersioni ad vētositatē ꝙ̃ ventositatem dissolutioni. 3º nō seruatur ventositas in loco vbi generatur.

Tertia dubitatio Utrū tympanites sit deterior ꝙ̃ alie. ⁊ videẗ ꝙ sic. cū hec mā magis a nā sanguis distet. ⁊ ꝑ ꝯñs magis lediẗ i ea epatis oꝑatio. 2º videẗ ꝙ hyposarca: qꝛ i ea oꝑatio nobilioris v̄tutis lediẗ. s. nutritiue: cū in ea vnio ⁊ assimilatio deficiat: vt ꝑma ꝑmi. doctrina de v̄tutibꝰ. ꝙ aūt asclīticus sit peior videẗ mēs Auic. i4. terty. tractatu 4º caꝑ de hydropisi. ¶ Cōmunis rñsio in dubio est ꝙ in quocūqꝫ istoꝝ generū pōt esse aliq̄ hydrops ita ꝑiculosa sicut i alio: qꝛ in q̄libet istaꝝ spērū ꝯtingit esse hydropisim mortalē. Uerūtñ cōiter ⁊ vtplm̄ deterior est asclites: qꝛ plerūqꝫ a friditate epatis ꝓuenit: ⁊ tāta est friditas in asclite vt māꝫ ꝯuertēdā in sanguinē ꝯuertat in aquositatem valde crudā: sꝫ in tympanite calor est adhuc tātus vt sufficiat māꝫ vētosare. In hyposarca v̄o: qꝛ plerunqꝫ sāguis sit crudus ex nō multo valde lapso ad fridū: lapsus epatis plerūqꝫ est minor. ⁊ iō iste cōiter poniẗ ordo malitie iter eas: vt i pluribꝰ pessima asclites. 2º tympanites. 3º hyposarca. Argumētoꝝ aūt ꝑꝫ solo. Cōmentum Gal.

Tortiones. Gal. in cōmēto ꝑ ponit distinctionē tortionis. 2º verificat aforismum per cām. 3º ostendit quid sit hydrops sicca: ⁊ quomodo fit hydrops: ⁊ quomodo aliter noīetur. ibi 2ª [Que si tortiones.]ibi 3ª [Si. n.] ¶ De ꝑª dic: ꝙ tortiones aut sūt ꝓpter mām pūgētem: aut ex vētositate grossa iclusa in gibboso itestino que nō valet exire. ¶ De ꝑte 2ª dic: ꝙ si iste tortiones circa vmbilicū ⁊ lūbos ꝑseuerauerint signāt malos humores dñantes male cōploni. i. facientes malā cōplonē que si nō remoueaẗ pharmaco vl̄ alr̄ gñabiẗ ab ea hydrops quā Hippo. hydropē siccā vocat: sꝫ moderni vocant eā tympanitē. ¶ De ꝑte 3ª dixit tria. ꝑm est ꝙ hec passio vocaẗ tympania: qꝛ si patiēs eā ꝑcutiaẗ vēter resonabit vt tympanū: ⁊ cā i sono est eadē que est i sono tympani ꝑꝑ ꝑcussionē aeris. ¶ Dic̃ 2º. ꝙ hec vocaẗ hydrops abusiue ꝑꝑ tumorē similē in vētre illi q̄ appet in hydrope. s. in asclite. ¶ De 3ª dicit: ꝙ hydropisis nasciẗ ex causis frigidioribꝰ: ⁊ hec tympania ex causis calidioribus: qꝛ vt dixi plerūqꝫ maiorē friditatē seq̄ẗ asclites ꝙ̃ tympanites. ¶ Nō tñ ꝙ epar dr̃ frigidū duobꝰ modis. vno mō qꝛ hēt remissum gradū caloris. Secūdo: qꝛ modicā quātitatē hēt de spiritu vel calore nāli: ⁊ vtroqꝫ mō ꝓpter frigiditatē pōt hydrops generari. Modi v̄o distincti dino videantur i4ª terty.

Aforismus. XII.

Quibus ventres lienterici hyeme superius medicari malum.

¶ Cōclusio aforismi est ista. habētes vētrē liētericū in hyeme nō sunt purgandi ꝑ vomitū. ꝓbaẗ sic. istoꝝ māe peccātes nō sunt obediētes euōni ꝑ vomitū: cū sint flegmatice ⁊ in itestinis. igiẗ ⁊c̃. assūptū tñ in notatis declabiẗ. ¶ Circa aforismū nota ꝑº. ꝙ cū fluxuū vētris qdā sit humoralis dictꝰ diaria: qdā cū corticibꝰ itestinoꝝ dictus dissinteria: qdā cū cibus nōdū digestus egrediẗ dictus lienteria. vt supra patuit: hic tm̄ de 3º est sermo. ¶ Nota 2º. ꝙ causaꝝ lienterie quedā sunt extrinsece vt cibꝰ lubricus aut potio medicine: quedā itrinsece que oēs reducunẗ: aut ad fortitudinē expulsiue: aut debilitatē ꝯtētiue ⁊ digestiue: ⁊ iste itrinsece sunt multiplices. nā qñqꝫ est cā vlcus stomachi vel itestinoꝝ: merito cuiꝰ virtꝰ nō sufficit diu tenē cibū: quare ꝯtinue eū ad expellēdū stimulaẗ: aut humor aliqs pungitiuus: aut flegma stomachū applanās ⁊ itestina. Et ista causa est illa que vtplimū accidit ⁊ ꝑcipue in hyeme: vt dr̃ in cōmento. ¶ Et ex hoc pꝫ aforismi verificatio. nam lienteriam in hyeme accidit plerūqꝫ ꝓpter flegma in intestinis existens ⁊ in stomacho: qḋ multo melius secessu ꝙ̃ vomitu educiẗ. ¶ Nota 3º. ꝙ euacuationū que fiunt pro cura talis fluxus quedā fiunt ad diuertēdū mām ne ad locum fluat: ⁊ illā que fluxit ad oppositū attrahendo: ⁊ isto mō vomitus curat fluxū: qñqꝫ v̄o fiunt ad euacuādū a corꝑe mām morbi: ⁊ hoc mō vult Hippo. in lienteria nō eē vomitū in hyeme ꝓuocādum. Cōmentum Gal.

Lienteria est. Gal. in isto cōmēto ꝑº describit lienteriā. 2º ponit varias eiꝰ cās. 3º verificat aphorismū. 2ª ibi [Est aūt.] 3ª ibi [Uulnera.] De ꝑª dicit: ꝙ liēteria est cū cibꝰ ⁊ potꝰ in eadē quātitate egrediẗ ⁊ q̄litate. i. sine notabili digōne. ¶ De 2ª dicit: ꝙ causa istius. s. itrinseca est debilitas ꝯtētiue que est ꝓpter malā cōplonē stomachi: aut ꝑꝑ vlcera in stomacho vel itestinis: quoꝝ vlcerū cause sunt mordicatiui humores: sꝫ malā cōplexionē causat flegma acetosum: vel crudū in stomacho: vel in itestinis iclusum. ¶ De 3ª dicit: ꝙ vlcera que sunt ex humoribus calidis sunt purgāda vomitu: sed nō in hyeme: qꝛ tunc nō abūdant. hyeme v̄o qꝛ tunc mala cōplexio causa lienterie est pēdens a flegmate nō est curāda per euacuationē per vomitum: cū materia in intestinis existēs difficillime vomitu expellaẗ: nisi ꝙ in stomacho ꝯtineẗ. Et ideo illud qḋ est in intestinis si vomitu expelli debet: oportet ꝙ ad stomachū trahaẗ: ⁊ hoc cum magno labore fit. Aforismus. XIII.

Ad helleboros his: quia non facile sursuꝫ purgantur: ante ambitionē oportet prehumectare corpa plurimo nutrimento ⁊ requie.

¶ Hippo. in hoc aforismo hāc ꝯclusionē intendit. Corpa nō faciliter vomitū tolerantia debētia sumere elleboꝝ sunt prehumectāda plurimo nutrimēto ⁊ quiete. ꝯclusio ꝓbaẗ. per talem humectationē purgatio ab elleboro facilius compleẗ ⁊ magis resistit malitie ellebori. ergo elleboro purgādi mō dicto sunt ꝑhumectādi. Assūptū in notatis appebit ⁊ similis snīa colligiẗ 4ª ꝑmi. caplo qnto. ¶ Nota ergo ꝑº: ꝙ elleborus est plāta que nō multum a terra eleuaẗ: sed circa palmū vnū cuius cōplexio est calida in 3º virtꝰ eius est euacuatiua exoluēdo humoꝝ grossoꝝ: siue sint cholerici: siue flegmatici: siue melancholici: ⁊ est medicina que in eius euacuatione agitat multum

humiditates

humiditates circa ſpiritualia. ⁊ circa caput. ⁊ in locis remotis. ⁊ ꝓp h̄ cauſat difficillima accn̄tia vt ſyncopiz difficultatē anhelitus: ⁊ qn̄qꝫ ſpaſmū. quō aūt ſpaſmū cauſet dicet̄ īfra p̄mo afoꝛiſmo 5ͤ: ⁊ ſūt due ſpēs ei⁹ albus ⁊ niger: ⁊ lꝫ niger ſit calidioꝛ eſt tn̄ magis īcolumis q̄ꝫ alb⁹ ⁊ min⁹ ſceua cauſat accidentia. ita ꝙ vſqꝫ hodie adminiſtrat̄: ſed alb⁹ nō adminiſtrat̄ moderno tp̄e ⁊ niger minus facit vomitū: ſed alb⁹ magis. Hippo. ḡ de vtroqꝫ intelligēs dixit notāter ī plurali ad elleboꝛos. ¶ Nō̄ 2° ꝙ antiq̄ꝛ⁹ erāt iſti elleboꝛi magis in vſu q̄ꝫ hodie: qꝛ hoīuꝫ cōplexiones erāt foꝛtioꝛes. Et qꝛ tp̄e Hippo. hn̄dicte medicine nō erāt ita cognite. ¶ Tertio nō̄ ꝙ cā q̄re coꝛpa nō faciliter vomūt pōt eē multiplex. p̄mo qꝛ ꝓpter p̄parationē ad fracturā vene in pulmone vel pectoꝛe: vt habentes p̄parationē ad ptiſim: de q̄bus ſupꝛa dicit̄. 2° pōt eſſe: qꝛ habēt os ſtomachi foꝛte ineptū recipere motū ad vomēdū. 3° qꝛ humoꝛes habēt graues. 4° qꝛ ſunt nimiū pingues. 5° qꝛ ſunt nimiū ſicci: iō hūoꝛes eoꝝ nō obediūt euacuādi pharmaco nec trāſitus ad membꝛa eſt facilis. Ad ꝓpoſitū maxie de illis q̄ iō difficulter vomūt: qꝛ nō niſi a foꝛti cā verificat̄ afoꝛiſmus. Nā p̄mus nō eſt dandus illis q̄ ſunt ad ptiſim parati: vt ſupꝛa dī. ¶ Nota 4° ꝙ elleboꝛus ſui caliditate diſſoluit humiditatē radicalē mēbꝛoꝝ: ⁊ p̄cipue neruoꝝ ⁊ cerebꝛi: q̄s vr̄ reſpicere magis. Itē qꝛ ſua v̄tute attractiua attrahit nāles hūiditates iſtoꝝ mēbꝛoꝝ ⁊ p̄cipue neruoꝝ ⁊ cerebꝛi: ⁊ iō cū diu moret̄ in coꝛpoꝛe eſt cā valde difficiliū accidētiū. Et iō medicus dꝫ ſūmo ſtudio conari ꝙ a coꝛp̄e debita hoꝛa educat̄ ⁊ ꝙ ei⁹ operatio euacuandi cito cōpleat̄. Nam cito ſimul cū humoꝛib⁹ medicina educit̄. ¶ Quito nō̄ ꝙ coꝛpoꝛe humectato cū cibis ⁊ quiete facilitat vomitū. Pꝛio qꝛ membꝛa repleta nō ſunt ita auara ⁊ reſiſtentia remotiōi. 2° qꝛ vene ⁊ poꝛi relaxati ꝓpter mēbꝛoꝝ humiditates magis obediūt pharmaco. 3° qꝛ hūoꝛes ſūt magis curſibiles: ⁊ iō alÿs parib⁹ citi⁹ elleboꝛi operatio cōplet̄ cū coꝛpa fuerint ꝑhumectata. Itē qꝛ nerui humidioꝛes exiſtētes ꝑ nutrimētū nō tā facile ſpaſmant̄ nec alia membꝛa ita areſiūt. Ex q̄b⁹ pꝫ cā q̄re humectatio ꝯfert debētib⁹ ſumere elleboꝝ. Nā min⁹ ineq̄li tp̄e mēbꝛa ledunt̄ ⁊ citius eius cōplet̄ operatio vt a coꝛp̄e educat̄. ¶ 6° nō ꝙ cibi de q̄bus itendimus debēt eſſe cibi cibales nō opilatiui nec viſcoſi: nec acuti: nec aliq̄ extrema qualitatis participātes. iſti. n. ſūt q̄ mēbꝛa ſubſtātifice ⁊ q̄ꝫtitatiue ⁊ qualitatiue humectant. Quies aūt humectat ꝓhibēdo diſſolutionē que fit ꝑ motū: lꝫ qn̄qꝫ remittēdo nutritiuā ⁊ digeſtiuā ſit cā exiccatiōis ⁊ caſus ī ethicā. ¶ Ex q̄bus ſeq̄t̄. Pꝛio quēlꝫ cibū q̄ꝫtitatiue ⁊ ſubſtātifice eſſe humectatiuū. ¶ Seq̄t̄ 2° eandē rem per accidens eē cōtrarioꝝ effectuū ꝓductiuā vt q̄es hūiditatis ⁊ ſiccitatis. ¶ Dubitat̄ hic an elleboꝛus ſit dādus cuꝫ cibo. ꝙ ſic eſt Aui. 2° canone caplō de elleboꝛo: ⁊ Meſue de ſimplicib⁹ caplō de elleboꝛo. dat̄. n. cū pulte. ¶ In oppoſitū videt̄ Auic. q̄rta p̄mi caplō de regulis cōib⁹ ſolutioni vētris ⁊ vomitui: qꝛ cib⁹ īpedit oꝑationē pharmaci. dōm ꝙ vt plurimū elleboꝛus dādus eſt cū re cibali. Nā per illā nō ita purus occurrit mēbꝛis: ⁊ ideo nō tm̄ ledit ſtōm. ⁊ etiā facilius cibo agitato emittit̄. Si āt coꝛp⁹ eēt robuſtiſſimū ⁊ ꝑlīma eūatiōe īdigerem⁹ dādus eēt ſtōcho vacuo: ſꝫ h̄ eſt raro: ⁊ pꝫ ſolutio rōnum. Cōmentū Saleni.

Aturam illius. Cōmētū diuidit̄ ī duas p̄tes. p̄° ē cōmentū Sal. Scōo ī fine additio Cōſtantini. ibi 2ª [Elleboꝛi.] p̄ª in q̄tuoꝛ. Pꝛio docet cog̊ſcere difficultatē vomētis. 2° exponit afoꝛiſmū. 3° remouet vnā q̄ōnē. 4° vnā aliā: ibi 2ª [Qō duobus.] ibi 3ª [Multus eni.] ibi 4ª [Aqua vo.] ¶ De p̄ma dicit ꝙ illū q̄ dꝫ ſumere elleboꝝ debem⁹ ꝓbare ſi facile vomat: ⁊ h̄ fit cū re mollitiua ſtomachi ſicut oleū aq̄ tepida decoctio anheti ⁊ ſiſia. Et ſi iſta nō ſūt ei facilr̄ vomitū faciētia. tūc nō demus elleboꝛuꝫ: niſi p̄us coꝛp⁹ humectem⁹. ¶ Et tu ex h̄ ꝯſidera ꝙ Hippo. in afoꝛiſmo ꝑ difficulter vomētes nō ītellexit ſolū macilētos cholericos q̄b⁹ vomitus cū re facili eſt leuis. Sed cū elleboꝛo ē difficilis: vt exponit Jacob⁹. ¶ De p̄te 2ª dicit ꝙ humectatio p̄t ītelligi fieri duob⁹ modis. aut dādo cibū remollitiuū oꝛis ſtomachi aſſuefaciēdo ad vomitū. Et h̄ lꝫ ſit bonū: nō tn̄ ē illud qō ītēdit hic Hippo. h̄ eni eſt minus vile. ¶ Scōo ītelligim⁹ ꝙ fiat totius coꝛpoꝛis humectatio. ⁊ h̄ eſt melius: iſta aūt humectatio fit ꝑlīmo nutrimēto: ⁊ ēt per requiē. Nā quies humectat ꝑ accidēs ꝓhibēdo diſſolutionē q̄ fieret in motu. ¶ De p̄te 3ª dicit ꝙ per plurimū nutrimētū nō ītelligimus q̄ōlibet nutrimētū: qꝛ nō q̄libet cib⁹ humectat abſolute. ſ. q̄ꝫtitatiue ⁊ q̄litatiue. Nā cibus ille hic ītelligit̄ q̄ caret acutie pōticitate ſalſedine ⁊ amaritudine. iſti. n. foꝛte nō ſūt vocādi cibi: ſꝫ cibi mediciales. iō ītelligat̄ de cibo q̄ eſt ſolū cib⁹ ſine additamentis vtriuſqꝫ v̄tutis medicialis q̄re vna alteri ꝯ̄riat̄. iſte. n. humectat ſubſtātialr̄ ⁊ ēt cū ē multis q̄litatiue q̄es aut humectat ꝓp accidēs. ¶ De p̄te 4ª dicit ꝙ ſi aq̄ bibat̄ vel coꝛp⁹ ī ea balneet̄ nō hūectat ſubalia mēbꝛa. ſ. ſubſtātifice vt dīc ī lib. de v̄tutib⁹ nālib⁹ ⁊ ptiſi. Additio Cōſtantini eſt nota ⁊c. Afoꝛiſmus. XIIII.

Um biberit q̄s elleboꝝ: ad motiones q̄dē coꝛpus magis opꝫ ducere.

¶ Hippo. in hoc afoꝛiſmo ītēdit tres ꝯcluſiones. ſcōaꝫ pōit ibi [Ad ſōnos.] tertiā ibi [Manifeſtat.] Pꝛia ꝯcluſio eſt iſta: poſt aſſumptuꝫ elleboꝝ coꝛpus eſt motu locali mouēdū: cōcluſio ꝓbat̄. qꝛ ex tali motu elleboꝛi euacuatio citius cōplet̄: ⁊ ſimilr̄ eius expulſio a coꝛpoꝛe. igit̄ ⁊c. eſt ita mouendū. ꝯſequētia cū antecedente ꝓbatur in notandis.

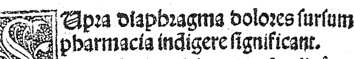
¶ Ad ſomnos v̄o ⁊ imobilitates minus.

¶ 2ª ꝯclō. poſt aſſumptū elleboꝝ coꝛp⁹ eſt min⁹ ꝑducēdū ad ſōnos ⁊ q̄etes q̄ꝫ ad motū ⁊ vigiliā. ꝓbat̄: qꝛ per ſōnū reſtringit̄ ⁊ ꝓhibet̄ oꝑatio medicīe. ⁊ ſilr̄ ꝑ q̄etē ⁊ iſta rarius ⁊ min⁹ ſunt faciēda poſt aſſumptū elleboꝝ q̄ꝫ ante igit̄ ⁊c. Aſſumptū ēt declarabit̄ cū ꝯn̄tia in notandis.

¶ Beclarat autem nauigatio quoniam motus coꝛpoꝛa turbat.

¶ 3ª ꝯclō. Mot⁹ ē aptus coꝛpa ad euacuationē excitare. ꝓbat̄ ꝑ experiētiā qꝛ ī nauigatiōe coꝛpa ad vomitū mouent̄ ⁊ nō niſi ꝓp motū: ⁊ ſileꝫ iſti ſn̄iaꝫ colligite 4ª p̄mi cap̊. 5°. ¶ Circa afoꝛiſmū nō̄ p̊ ꝙ aſſūpto pharmaco ⁊ eo adhuc ī coꝛp̄e ſtāte varie ſūt medici ītētiōes. Pꝛio. n. ītēdit pharmacū actuari. nō. n. agit ī nos niſi caloꝛ agat ī ipꝫ 4ª p̄mi. 2° actuato pharmaco ītēdim⁹ eūationē maēx. 3ª īpleta eūatiōe ītēdim⁹ coꝛrigere accn̄tia ſi q̄ ex pharmaci oꝑōne mala remāſerint. q̊ ad p̄ᵃᵐ ītētionē ꝯuenit ſōn⁹ ⁊ q̄es; vn̄ ſtatī aſſūpto pharmaco ꝑcipit̄ doꝛmire ⁊ q̄eſcere: 4ª p̄mi. Cōpleta igit̄ oꝑōne ītēdim⁹ ad q̄etē ⁊ ſōnū vt dī ī cōmēto. ⁊ 4ª p̄¹. ſꝫ tp̄e ītermedio. ſ. dū medicina euacuat aut vomitu aut ſeceſſu tūc maxie v̄ificat̄ afoꝛiſm⁹. ¶ 2° nō̄ ꝙ qꝛ ī ſōno caloꝛ reuocat̄ ad īterioꝛa iō meli⁹ ꝑ ſōnū pharmacū actuat̄. Sꝫ qꝛ eūatio fit a v̄tute expulſiua q̄ expellit. foꝛti⁹ nocumēto percepto: ⁊ qꝛ maē agitate magis nocent. ⁊ cū hō vigilat hꝯ nocumēta meli⁹ ꝑcipit: iō ꝑ q̄etē ⁊ ſōnū ꝓhibet̄ pharmaci oꝑō qn̄ eſt actuatū. ⁊ hac de cā niſi exoꝛbitet ī oꝑando aut nimiū v̄tus ꝺ̄ficiat īteriꝫ dū oꝑat̄ medicia coꝛp⁹ nō eſt ad ſōnū ducēdū. ⁊ qꝛ cōpleta pharmaci oꝑōne v̄t⁹ ē debilitata: iō p⁹ illō ⁊ cibi aſſūptionē ꝯfert ſōn⁹ ⁊ reddit coꝛp⁹ v̄tuti ſue. Sꝫ vbi ēt

exorbitauerit ēt est dormiēdū: ⁊ ubi v̄tus fuerit multuz debilis: sʒ qꝛ h̄ est raro: nō raro ad sōnū ⁊ getē sunt corpa mouēda: ⁊ sic duaꝝ ꝯnū pʒ v̄ificatio: q̄ maxime est ꝑ tē pore quo pharmacū dʒ educere. ¶ 3° nō ꝙ lʒ mō veruz sit de elleboro ⁊ alijs soluēdo vomitū ꝓuocātib⁹: tñ i val de leuib⁹ vomitiuis: in qb⁹ nō itēdim⁹ nisi ei⁹ qd̄ in ꝯca uo stōchi iuenit̄ eūationē: nō opʒ stati qescere imo statiʒ mouere vt cito cū re vomitus ꝓuocet̄: ⁊ medicia bibita nō digerat̄. ¶ Nō 4° ꝙ lʒ corp⁹ sit ducēdū ad mot⁹: nō tñ ad q̄scūqꝫ sʒ ad mediocres. Nā supflui diuerterent a motu pharmaci. ¶ Quito nō ꝙ mot⁹ ꝑturbat corpa agi tat ⁊ excitat ad expulsionē: ⁊ p̄cipue nauigatio in q̄ h̄ fit fortiter h̄ manifestat. Sed dubitat̄ de mō: ⁊ qd̄ dicūt ꝙ in eo fit magis humoꝝ cōmotio: ⁊ qꝛ agitati sunt isti ad os stomachi sensibilissimū deducunt̄. iō tunc nā vomi tum excitat̄. puto aūt perturbationē magnā spirituū ce rebri addere partem. Cōmentū Galeni.

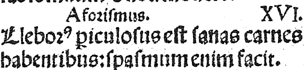

Onstrauit Hipp. Istud cōmen tū h̄bʒ ꝑtem Gal. exponētē afoꝛismū. 2° additionē Ioāni culi posita varietate l̄raꝝ. 3° ꝑtes additiōis v̄ificāt ꝑ cāʒ. 2° ibi [Ioāniculus.] ibi 3° [Mo tione nāqꝫ.] ¶ De p̄a dicit. ꝙ Hippo. p̄cipit post elleboꝝ assumptū. s. postq̄ꝫ actuat⁹ est elleborus corp⁹ moueri. qꝛ qes facit manere i suis q̄litatib⁹. ⁊ sic nō stimulat ad ex pellendū: sed mot⁹ ꝑturbat: vt nauigatio ostendit: ⁊ ideo stimulat ad expellēdū ⁊ ꝯiūctis sil̄ ⁊ positiōe expulsiua ⁊ motu tāto maioꝛ fit actio corpis. 2a pars est māifesta. ¶ De 3a dicit Hippo. mot⁹ cōmouet hūores i qb⁹ cōmo tis nō dat̄ elleboro facultas qescēdi imo a corpe cū feci bus ⁊ cū humoꝛibus expellat̄ qui si remanet longo tem pore iferret mortem ⁊ spasmum nimiū dessccādo: ⁊ hac de causa Hippo. precipit moueri. Afoꝛismus. XV.

Um volueris magis ducere ellebo rum moue corpus: cum v̄o statuere fac somnum ⁊ noli mouere.

Afoꝛismus. XVI.

Lleboꝛ⁹ ꝑiculosus est sanas carnes habentibus: spasmum enim facit.

¶ Isti sunt noti. p̄m⁹ ex imediate p̄cedēte. secundus ex afoꝛismo secūde particule. Sa na habentes corpoꝛa. Afoꝛismus. XVII.

On febricitātibus existētibus si fiat fastidiū ⁊ cordis morsus ⁊ tenebro sitas oculoꝝ ⁊ os amaricatum: sur sum pharmacia indigere significat.

¶ Hippo. in afoꝛismo itendit istā ꝯclusionē. Si in nō fe bricitātib⁹ appareat fastidiū ⁊ doloꝛ mordicatiu⁹ in pre cordijs: ⁊ os amaricatū ⁊ oculoꝝ tenebrositas signū ē ꝙ idigēt medicia vomitiua. ꝓbat̄ ꝯclo. ꝑ hec signa sign̄at̄ in corpe abūdare mām cholericā petētē supioꝛa. g̊ ⁊c. to tū in notādis declarabit̄. ¶ Nō g̊ p̄ Hippo. dixisse non febricitātib⁹ altera duaꝝ cāꝝ: aut ad denotādū ꝙ febri citātes min⁹ sunt vomitu euacuādi cū multū calefaciat ⁊ exiccet. Aut ad denotādū ꝙ corpa i qb⁹ dicta signa ap parēt: esto ꝙ nō sint actu egra tñ sunt vomitu purgāda ne fiāt egra. ¶ 2° nō qd ē fastidiū ex dictis. 2° afoꝛismo rū p̄c ꝑticule: ē. n. cibi odiū. ¶ 3° nō ꝙ os stōchi antiq so lēt vocare coꝛ aut p̄coꝛdia ꝑꝑ duo. p̄m queādmodū coꝛ ē ꝑ̄ime sensibilitatis ita os stōchi. 2° qꝛ ml̄tū cōpatit̄ coꝛ oꝛi stōchi. g̊ ꝑ cordis morsuʒ ītelligim⁹ doloꝛē mordica tiuū i stōchi oꝛe. ¶ 4° nō ꝙ ꝑ os amaricatū: qñqꝫ ītelli gim⁹ amaritudinē q̄ i oꝛe sentit̄: ⁊ ista est q̄litas mutata. qñqꝫ v̄o sensationē amaritudis. ⁊ ista ē actio lesa vt pōt

colligi 2° tegni cui⁹ cā ē humoꝛ cholericus. cui⁹ fumi oꝛi stōchi cōicant̄. ¶ Nō 5° ꝙ oculoꝝ tenebrositas nō ē nisi diminutio opōnis visiue ꝑꝑ cholericos vapoꝛes cerebꝛo cōicātes aut corruptio. ¶ Ultio nō ista oīa signa simul sumpta sign̄are humoꝛē peccātē ēē cholericū. 2° ipʒ ver sus supioꝛa tēdere: ⁊ iō ꝑ vomitū eē eūandū. Et siliis sen tētia colligit̄ q̄rta p̄mi caplo 3°. ⁊ 2° q̄rti caplo de signis declinationis māe ad superioꝛa. Cōmētū Galeni.

Holera nāqꝫ. Cōmētū diuidit̄ in duas ꝑtes. In p̄a est Constātini additio. 2° cōmētū Gal. 2° ibi [Ab stinētia cibi.] ¶ De p̄a dic: ꝙ cū cholā rubea distēperata fumat ad os stōchi facit fastidiū qꝛ de nā cholere ē appetitū deijcē: ⁊ acredo cholere fac̄ morsum cordis ⁊ oꝛis amaritudinē. Et iō supple cū istis accñtib⁹ ē nec̄ia purgatio hūoꝛis leuis. ¶ De ꝑte 2a dicit qñqꝫ exponēdo afoꝛismū p̄m ꝙ abstinentia cibi. i. abomi natio ei⁹ ꝯsiderij ablatio siue diminutio. ¶ Dic̄ 2° ꝙ moꝛ sus cordis ē doloꝛ oꝛis stōchi: qꝛ āt̄iq h̄ mēbꝝ vocāt coꝛ. ¶ Dic̄ 3° ꝙ tenebrositas oculoꝝ ē cū aliq̄ vident̄ añ vo lare: aut q̄si caligo añ oculū ꝑcipit̄ qd̄ ē ꝑꝑ cholerā i stō cho suos fumos capiti cōicātē: q sūt duo magni nerui ad os stōchi veniētes a cerebꝛo: ⁊ iō ml̄tū cōicāt. ¶ Dic̄ 4° ꝙ amaritudo i oꝛe ē ex cholā rubea. ¶ Dic̄ 5° ꝙ ex cāis dc̄is bñ dic̄ Hip. ꝙ his apparētib⁹ cōp⁹ idiget pharmacia sr̄ioꝛi cū abūdat hūoꝛ leuis supioꝛa petēs. Afo. XVIII.

Upra diaphragma doloꝛes sursum pharmacia indigere significant.

¶ In afoꝛismo Hippo. duas itendit ꝯnes. secūdā ponit ibi [Que v̄o iferi⁹.] p̄a cōclusio. doloꝛes accñtes sup diaphragma significant corp⁹ idige re medicina vomitiua. ꝓbat̄ cōclusio. Tales doloꝛes si gnificant corpus abūdare in humoꝛibus leuib⁹. igit̄ ⁊c.

¶ Quicūqꝫ v̄o inferius significant inferius.

¶ Scd̄a ꝯclusio. doloꝛes accñtes sub diaphragmate signi ficāt corp⁹ idigere medicia ꝑ iferi⁹ euacuāte. ꝓbat̄. qꝛ si gnificat abūdare humoꝛes graues ⁊ tales sūt deorsū eua cuādi. g̊ ⁊c. ¶ Circa afoꝛismū nō p̄ ꝑ diaphragma itelli gi pāniculū diuidētē spūalia a nālib⁹ icipiētē a spina ⁊ ꝓce dētē ad āteri⁹ iuxta capita costaꝝ mēdosaꝝ: ⁊ vere ē mu sculus. Cui⁹ ⁊ si sit diuidere iter nālia ⁊ spūalia ⁊ ꝓhibe re ascēsus vapoꝝ ad coꝛ ⁊ cerebꝝ: ⁊ isto mō mentē clarā tenere: tñ p̄ncipal̄r ei⁹ opō ē mot⁹ pectoꝛis in dilatādo ⁊ ꝯstrigēdo ꝑ ābelitū: illi g̊ doloꝛes dñr sup diaphragma: q in spūalib⁹ sunt vt in pectoꝛe. vt supra. illi aūt dñr sub diaphragmate: q sunt ifra pect⁹. ¶ Nō 2° ꝙ taliū doloꝝ qdā pēdēt a mā vētosa sine pñtia hūoꝛis malā cōplōnē aut extēsionē i mēbꝛis faciētis. Quidam aūt sūt imāles vt cū eēnt vl̄ ꝑꝑ ꝯtiuitatis solōnē. hic āt itelligit̄ de mā lib⁹. ¶ Nō 3° ꝙ taliū doloꝝ qdā pēdēt a mā vētosa sine pñtia alteri⁹ corpulēte māe: qdā v̄o a mā corpulēta. ⁊ itel ligēdus ē afoꝛism⁹ de ethicis. ¶ 4° nō ꝙ hoꝝ doloꝝ mā liū a corpulēta mā pēdentiū qdā sunt ꝑui ⁊ a pauca mā pēdentes: qdā v̄o magni ⁊ a multa: ⁊ de istis itelligit̄ hic. ¶ Nō 5° ꝙ doloꝝ taliū qdā fiūt per cursuʒ māei ad lo cū merito sue nālis iclinatiōis a loco opposito corpis vt ꝙ fiāt sursum ꝑ motū māe ad locū deorsuʒ merito sui i trinseci p̄ncipij: vel eō. qdā āt fiūt ꝑ trāsmissionē aut per gnōnē māei ad locū merito sue nālis iclinationis in tali loco: vt cū multa fl̄atica mā capite gñatur. h̄ itelligit̄ de p̄mis. Nā in secūdis nō nec̄io fit eūatio mō dicto. vñ in pleuresi exhibem⁹ pharmacū vētris solutiuū: ⁊ i doloꝛe capitis ⁊ i ꝑiplemonia vt pʒ ꝑ Aui. ⁊ Rasim ⁊ Mesue in ꝓprijs capitulis. ¶ 6° nota ꝙ euacuationū q̄dā sunt tm̄ ad euacuādū: quedā ēt cū hoc fiunt gratia diuersionis.

hic aūt

hic aũt intelligit de euacuationibus in quibus intentio
sola est ad educendũ ꝛ nõ alia ꝛ alijs impedimẽtis dedu
ctis. Nam in dolore renum euacuamus cũ vomitu: ꝛ ti-
more ptisis euacuamus cũ secessu dolore existẽte super
diaphragma. ℂ 7° nõ ꝙ qꝛ Hippo. vidit nõ semp ita eẽ
operãdũ ꝙ dolor existẽs sup diaphragma sit p supi⁹ eua
cuandũ ꝛ cõtrario mõ si fiunt infra imo ꝙ in multis ca
sib⁹ iit oppositũ dixit ꝙ ista signãt idigere pharmacia
sursũ. no tñ dixit illã ilico esse exhibendã. Nã possunt
eẽ signa oppositũ signãtia fortiora: ꝛ p hoc tollunt cões
istãtie ꝯ hũc aforismũ ꝯsuete. Cõmentũ Galeni

Sic nobis. Cõmentũ diuidit in duas
ptes. primo ponit aforismi
snia. 2° ondit q dolores sunt de qb⁹ loqtur. 3°
verificat p cãm: ibi 2ª [Unde iduxit.] ibi 3ª
[Et ideo.] De pª pꝫ. de 2ª dicit ꝙ dixit idige
re qꝛ nõ oẽs tales dolores idigẽt pharmacia: voluit igit
ꝙ illi qui idigẽt sũt ifra diaphragma vel supra idigẽt vo
mitu ꝛc. ℂ De 3ª dic ꝙ dolores sup diaphragma idigẽt
superiori pharmacia: qꝛ sunt a mã leui: ꝛ hoc est verũ ser
uatis ꝯditionib⁹ dictis supra. Sed dolores iferiores idi
gent iferiori: qꝛ sunt a mã graui: tunc intelligem⁹ iferius:
qꝛ sũt ifra diaphragma ppter mãe grauitatẽ: ꝛ ideo sub-
dit ꝙ inferior eis aperit porta. Aforism⁹. XIX.

Quicunqꝫ in pharmacijs nõ sitiũt cũ
purgant: nõ quiescant donec sitiant.
ℂ Cõclusio aforismi ẽ ista. oẽs q p pharma-
cũ dũ purgant nõ pducunt ad sitim nõ de-
bent qescere donec sitiãt purgare: qꝛ purga-
tio nõ est cõpleta donec sitiãt. Sed nõ debẽt qescere añ
cõplemẽtũ purgatõis. g ꝛc. Assũptũ stati fiet clarũ. Sitis
snia colligit 4ª pmi. caplo 4°. ℂ Circa aforismũ nõ p i-
telligi vt supra de pharmaco electe euacuãdo. ℂ Nõ 2°
ꝙ sitis fit ex ꝯsumptiõe humidi roridi i ore stõchi: ꝛ qñ-
qꝫ ex nimia ei⁹ calefactiõe qd põt ꝯtigere aut merito nã
lis cõplexiõis puta cũ ẽ calida vel sicca: aut in potatione
pharmaci pp qlitatẽ pharmaci sicut in potu medicie ve
hemẽter acute sicut ẽ euforbiũ: aut pp hũores acutos ad
os stõchi currẽtes. sic cũ pharmacũ attraheret cholerã
rubeã ꝛ qũolibet istoꝝ triũ modoꝝ sitis adueniẽs p⁹ po
tũ pharmaci nõ signãt cõplemẽtũ purgationis: qñqꝫ vo
seqt pharmaci euãtionẽ. Nã medicia p trahit hũores ad
stõchũ illis aũt trãseũtib⁹ p stõchũ phibet sitis p eoꝝ p
sentiã: qꝛ tenẽt locũ humidi roridi: aut qꝛ ipsius phibẽt
dissolutionẽ: sꝫ postqꝫ sũt a stõcho euacuati ꝛ humidũ ẽt
roridũ stomachi subseqũẽter ita vt sitis sequat signũ est
ꝙ pharmacũ cõplete opatũ fuit: ꝛ hec sitis ẽ illa de q lo-
quit Hippo. Nã qñ corpa ad sitim nõ pducunt signifi-
cat ꝙ adhuc pharmacũ nõ cõplete hũores quos ad sto-
machũ traxit euacuauit. ℂ 3° nõ plura alia signa esse cõ
plete operatiõis pharmaci. s. leuitatis qetẽ sõnũ de qb⁹
vide 4ª pmi. Sed hic solũ fecit mẽtionẽ de siti: qꝛ ẽ for-
te signũ magis ambiguũ vel qꝛ voluit. ℂ Nõ 4° ꝙ afo
rismũ totũ i trib⁹ modis possum⁹ itelligẽ. vno mõ ꝙ su-
mẽtes pharmacũ ꝛ i ei⁹ opõne nõ sitiẽtes nõ qescãt. i. nõ
desistãt tpe ꝯgruo a pharmaco donec ad siti perducant.
ℂ Secũdus sẽsus ẽ ꝙ talis ñ qescat imo localr moueat
quiscqꝫ sitiat. ℂ Terti⁹ sensus ẽ ꝙ ñ agat ad ꝯstrigẽdũ ca
tarticũ nisi sitiat: ꝛ hꝫ vitatẽ maxie hoc 3°. ℂ Ex qb⁹ oib⁹
ꝯferri dꝫ ꝙ corpe p viã euõnis pharmaci ad siti pducto
dꝫ qetare pharmaci opõnẽ vt colligit 4ª pi ꝺ hora q ca
tarticũ ẽ ꝯstrigẽdũ. Cõmẽtũ Galeni.

Quidam. Gal. in cõmento p ponit vnã
distictionẽ declarãdo ei⁹ mẽ-
bra. 2° ondit q sitis ẽ illa quã itẽdit Hippo.
ibi 2ª in fine [Si aũt nimie.] De pª dic ꝙ qdã sũt q stati
bibito pharmaco sitiunt: qdã vo nõ. pmũ aũt ꝯtigit trib⁹
de cais. pª qꝛ cõplo stõchi sit cala vel sicca aut sil cala ꝛ
sicca. 2ª est: qꝛ medicia sit mltũ cala acuta. 3ª cã: qꝛ hũor
q ad stõchũ ducit sit multũ calidus acut⁹: ꝛ de siti hoc mõ
ꝯtingẽte nõ itẽdit Hippo. sꝫ alij qb⁹ ꝯria isunt: qꝛ nec ca
liditas nec siccitas ex pte istoꝝ triũ nõ stati sitiũt. ℂ De
pte 2ª dicit ꝙ ẽt p nimiã euacuationẽ. i. p cõpletã euacua
tionẽ seqt sitis: ꝛ de hac itelligit Hippo. põt aũt dici ni-
mia: qꝛ nõ euacuat totus humor purgãdus quin aliquid
de nãli humiditate euacuet. est ergo nimia respectu il-
lius partis sed tñ est cõpleta qꝛ nihil relictũ est de humo
re per pharmacum attracto. Aforismus. XX.

Non febricitantib⁹ existentibus si fiat
scrophus vel genuum grauitas ꝛ lũ
borum dolor: deorsũ pharmacia in
digere significat.
ℂ Cõclusio aforismi est ista. Scrophus ꝛ genuũ grauitas
ẽt lũboꝝ dolor accidẽtes corpib⁹ nõ febricitantib⁹ signi
ficant corpus idigere medicia secessiua. pbat ꝯclusio: qꝛ
significant corpus abundare in humoribus grauib⁹ de-
orsum educentib⁹: g ꝛc. ℂ Circa aforismum nota p ꝙ dꝫ
nõ febricitãtib⁹ sili cã in 7°. ℂ Nõ 2° ꝙ genuũ grauitas
est aut dolor in genibus grauatiuus cum multa mã: aut
eoꝝ ipotentia ad motũ accidit aũt ipotẽtia mouẽdi pu-
rimũ in genu percipi qꝛ est locus multi laboris in ambu
lando. ℂ Nota 3° scrophum significare dolorẽ itestino-
rũ ex mã corpulẽta aut vẽtosa in itestino pẽdentẽ. ℂ 4°
nota per dolorẽ lumborum itelligimus dolorẽ acciden-
tẽ in directo renũ iuxta lũbos vel in lũbis ipsis existẽs
qb⁹ renes adherent: ꝛ pendent siles dolores plerunqꝫ ex
materia graui flegmatica. ℂ Nota 5° ꝙ medicina laxa
tiua quãdoqꝫ dat p euacuatione tñ: quãdoqꝫ aũt cũ in
tentione ad diuertendũ: vt dictũ est. Et hic itendim⁹ de
medicina que gratia euacuationis exhibet. ꝛ tunc patet
aforismi verificatio. qꝛ in istis casibus signũ est materiã
peccantem esse grauem. ℂ Cõmentum clarũ est ꝛ nihil
difficultatis continet. Aforismus. XXI.

Egestiões nigre vel quasi sãguis spõ-
te veniẽtes: ꝛ cũ fe. ꝛ sine fe. pessime
ℂ In isto aforismo Hippo. ponit signatões
ex qdã manerie egestionũ. ꝛ diuidit i duas.
Primo ponit istas signationes ex egestioni-
b⁹ talib⁹ veniẽtib⁹ spõte. 2° ex silib⁹ cũ pharmaco educti.
ibi 2ª [Cũ pharmaco.] In pte pª itendit duas ꝯnes. ibi 2ª
[Et quãtũcũqꝫ.] pma ꝯclusio est ista. Egestiões nigre sic
sanguis sponte eueniẽtes: siue corpus fuerit cũ fe. siue nõ
sunt pessime. pbat qꝛ per tales significat: aut incendiũ
aut caloris naturaliũ mẽbroꝝ mortificatio cũ presentia
plurime valde peccãtis mãe. g ꝛc. tenet ꝯsequẽtia qꝛ est
nota ꝛ assumptũ per notabile erit manifestum. ℂ Circa
aforismum nota. Primo ꝙ hic per egestionẽ itelligim⁹
generaliter cuiuscũqꝫ rei corpulẽte exitũ ab intestinis p
viam ani. ℂ Nota 2° ꝙ egestionũ nigrarũ ab Auic. i4.
tertij tra. 4. caplo pmo. qtuor modi ponunt. s. nigra sub-
tilis. ꝛ ista ẽ pp meliam pternãz facta ex adustiõe melie
subtilis aut cho. ru. 2ª ẽ nigra melãcholia vitellina que ẽ
melãcholia vitellina grossa genita per adustionẽ melã-
cholie naturalis. 3ª ẽ carnosa ꝛ ista est caro epatis. lꝫ cõi-
ter in textu iueniat caro stõchi. 4ª est nigra sicut fex. ni-
gra autem sicut fex est nigra: sed grossa apta ad standũ
i fundo ad modũ fecis. ꝛ differt in grossitie aut nigredie
a subtili. ℂ Sed nigra melãcholia differt qꝛ ista nõ pti-
cipat acredie nec sup terrã bullit: sed melãcholica sic vt

intelligitur pͥma pͥmi. capl'o de humoribus. Differt autē a carne q2 ista est in forma hūorali nō coagulata coagulatiōe carnis. ¶ 3° nō ꝙ egestio nigra sicut fex debet eē grossa nō habēs talē acredinē ꝛ sup terrā bulliens: ꝛ ista nō est solū vni⁹ modi imo multoꝝ. q̄dā. n. est ꝑ ꝑmixtionē humoris melācholici naturalis. q̄dā ex adustiōe sanguinis. q̄dā ex ꝯgelatione ꝛ frigore: vt colligi pōt de egestione nigra ꝑ̊ de crisi. capl'o 2°. sed illa q̄ est ex ꝑmixtiōe melācholie nālis aut ipsa est melācholia pura: dūmō cū ea nō sit sāguis: dr̄ absolute nigra. illa vō que est sanguis per adustionē denigrat⁹ aut ꝑ ꝯgelationez dr̄ nigra sicut sanguis. Et de hac intendit dictū Hippo. in isto loco. ꝛ ꝓpter hanc causam addidit qualis sanguinis vt ostēderet se nō itelligere de egestiōe pura nigra. Et differt ista i colore a p̄cedente: q2 ista hꝫ rubore obscurū permixtū cuꝫ nigredine. illa vō est sine rubore tali. ¶ Quarto notādū ꝙ cause nigre fecalis lꝫ ad istas tres reduci pñt: tamē ab Auicē. tangunt̄ sex loco allegato. Prima est eruptio dubellati siue exiture ꝛc. cui⁹ sanies sit nigra. 2ª est apertio oppilationū. qñ. s. ex oppilatione mā̄ fuerit retēta in venis epatis. ꝛ h̄ mō ibi adusta. Sed illis apertis expellat̄. 3ª cā est excoriatio siue vlcera mala. 4ª est adustio sanguinis. 5ª est frigus ꝯgelās sanguinē. 6ª est debilitas epatis. ¶ 5° nō ꝙ sponte veniens egestio pōt itelligi duob⁹ modis. vno mō q2 egrediunt̄ sine spāli adiutorio rei exterioris vt cibi vl' pharmaci aut alteri⁹ rei: ꝛ h̄ siue subito siue multotiēs ꝛ successiue siue p̄apparētibus signis digestionis siue nō. qñq3 vō dicit̄ sponte veniēs: q2 apparens añ signa digestiōis ꝛ ꝑseuerans iueniēdo: ꝛ hoc 2° mō maxie verificat̄ afoꝛismus. ¶ 6° nota ꝙ egestio nigra feculēta que appet in eruptiōe dubellati aut in apertione oppilationū: nō apparet post multū tempus imo quasi ad modū crisis. Et ideo de istis nō i'tēdit Hippo. ¶ Egestio āt nigra q̄ est ꝑ adustionē aut ꝑ ꝯgelationē iste pñt apparere post multū tēpus ꝛ añ signa digestiōis: illa vō que seq̄tur vlcera vbi ꝑseuerāter sit nigra est mortalis ꝓꝑ malignitatē vlceris i iterioꝛib⁹. Sꝫ illa q̄ seq̄t̄ debilitatē epatis ꝓꝑ quā ꝑmiscet̄ melācholia cū sanguie: aut fit ꝓꝑ nimiā adustionē aut ꝓꝑ nimiā ꝯgelationē ꝛ multitudinez taliū mãeꝝ. Nā ꝛ si cū sanguie humor melācholic⁹ ꝑmisceat̄ v̄tus nō mouet̄ ad ip̄m secessū expellēdum nisi ꝓꝑ plimū nocumētū: cū nō sit digestio p̄cedens. Et iō nō ex q̄libet tali debilitate fit digō nigra dicta: sꝫ qñ m'lta fuerit ꝛ mãe multa malignitas. ¶ Ex istis pꝫ ꝙ q2 Hippo. loq̄t̄ d̊ egestiōe nigra q̄lis sanguis q̄ ē feculēta ꝛ ista accidit sex modis tactis ab Aui. q ad tres tactos a Gal'. pͥmo de crisi reducunt̄: ꝛ egestionū istis sex modis veniētiū illa q̄ ē ꝓꝑ aptionē dubellati aut ꝓꝑ oppilationū aptionez nō dñr veniētes ꝓprie spōte. Reliq aūt istoꝝ q̄tuoꝛ modoꝝ ꝛ istaꝝ egestionū cū veniūt ꝑseuerādo puta siue ꝓꝑ vlcera siue ꝓpter adustionē: siue per ꝯgelationē: siue ꝓꝑ debilitatē ꝛ añ signa digestiōis nec̄io sigñant mortez: iō oēs tales de qb⁹ Hippo. loq̄t̄ nec̄io sigñant mortē. ¶ Ex q̊ seq̄t̄ istas egestiōes quo ad id qd̊ significant esse pessimas: q2 vehemēter mala signa: lꝫ aliq̄ possent eē peioꝛa: q2 citioꝛē moꝛtē vel cū seuioꝛib⁹ accidētib⁹ significātia.

Dubitatur pͥmo sine argumēto Utrū iste egestiōes nigre de quibus loq̄t̄ Hippo. sint de melia nāli siue ꝑter nāꝫ. Rñdet̄ ꝙ ꝓpa mā̄ istaꝝ egestionū est massa sanguiea vel aliud in q̄ dñat̄ sanguis. Et iō sint q̄lis sanguis. Sꝫ h̄ totū aut ꝑ sanguis putrefactionē aut ꝯgelationē ē factū ad nigredinē tēdēs: pōt āt splene nō mūdificato epar accidē: q2 tūc aut accidit ꝯgelatio: aut putredo aut adustio. Ex q̊ pꝫ dñia iter istas ꝛ fel nigꝝ ꝛ choläꝫ nigrā. ¶ 2° solet dubitari vtꝝ oēs egestiones nigre q̄lis sāguis spōte veniētes sūt pessime cū fe. ꝛ sine fe. ¶ Negatiue arguit̄ sic. sāguis niger ꝑ hemorroidas egritudies. añ signa digōnis ē bon⁹. g̊ ꝛ egestiōes nigre. tꝫ ꝯñia: q2 nō ē rō q̄re iste sunt malū signū magis q̄3 sāguis ꝑ hemorroidas egritudies: ꝛ assūptū ē Gal'. ꝛ hip. paulo posteri⁹ cū dr̄. sāguis q̄dē sursum ꝛc. ¶ 2° sic. iste egestiōes ꝯsequunt̄ epatis caliditatē aut friditatē. sꝫ iste nō sūt moꝛtales. igit̄ ꝛc. ¶ 3° iste sequunt̄ d̊bilitatis splenis mūdificationē. sꝫ splēis d̊bilitas ñ ponit̄ moꝛtal' egritudo. ¶ 4° iste aliq sequunt̄ aptionē oppilationū aut dubellati: ꝛ iste ñ cōparāt̄ ad malū cū eas seq̄tur leuitas vt 4ª tertij. tracta. ꝛ ca° de dubellati. ꝛ cap̊ de oppilatiōib⁹.

In oppositum est Hippocras.

Istud dubium posset lōgi⁹ fieri repetēdo multa dicta: lꝫ vt expediat̄ supposi tū ē ꝑ egestiōes nigras q̄lis sanguis itelligi egestione feculētā nigrā cū q̄ tñ ē sāguis rubedo. ¶ Suppono 2° ꝙ nō dicant̄ spōte veniētes nisi icipiētes añ signa digōnis ꝛ diu ꝑseuerātes. ¶ Suppono 3° ꝙ nā añ digōnē tales mãs non expellit ꝑ secessuꝫ nisi synthomatice. Et ꝑ ꝯñs multo exñte eoꝝ nocumēto. tūc pono ꝯclōnē ꝙ lꝫ alique egestiones nigre qualis sanguis a nā expulse nō sint pessimū signū: Oēs tñ tales spōte veniētes sunt signū mortis: pͥma pars pꝫ ex cōmento. 2ª ex notatis in afoꝛismo.

Ad argumēta in oppositum. Ad pͥm neg̊t̄ ꝯñia. Nā nō talē conatū expectat expulsio ꝑ hemorroidas q̄lez expulsio sanguis per itestina. ¶ Ad 2ᵐ ꝛ 3ᵐ dr̄ illas ꝯnes epatis ꝛ d̊bilitatis splenis factas esse moꝛtales cū ꝓꝑ eas seq̄tur egestio nigra modis dictis. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ ille q̄ sequunt̄ aptionē dubellati aut oppilationū nō sūt spōte veniētes ad sensuꝫ datū.

¶ Et quantumcūq3 fuerint coloꝛes plures magis malum.

¶ Secūda ꝯclusio afoꝛismi ē ista. Egestiōes nigre dicte q̄ tūcūq3 sunt ꝯiuncte plurib⁹ alijs coloꝛib⁹ ē magis malū. ꝓbat̄. q2 tales egestiōes cū sint pluriū coloꝝ sigñant māꝫ malignā amplioꝛē ꝛ magis etherogeneā: ꝛ minus a v̄tute supabilē. ¶ Circa quā ꝯnez nō̄ ꝑ̊. ꝙ nō est intētio Hippo. ꝙ sꝑ egestio pluriū coloꝝ est deterioꝛ q̄3 nigra d̊ qua dictū est. Sed vult ꝙ egestio nigra q̄lis sāguis a dominio ꝯiuncta plurimis coloꝛib⁹ est magis mala q̄3 si eēt pure nigra. ¶ Nō̄ 2° ꝙ istas ꝯnes q̄daꝫ v̄ificāt: vt Thadeus ꝛ Marsili⁹ ꝛ q̄si oēs sequētes trib⁹ seruatis ꝯditionib⁹. vna: ꝙ iste egestiōes multoꝝ coloꝝ simul' appareāt ꝛ ꝑ h̄ tollit̄ istātia afoꝛismi secūde ꝑticule in vētris fluxibus. ¶ 2ª ꝯditio ꝙ appeant ꝑseuerāter ꝛ ꝑ h̄ excludit̄ egestio cretica m'toꝝ coloꝝ. ¶ 3ª ꝯditio ꝙ i ista egestione nigra multoꝝ coloꝝ sit tāta ꝑs nigra q̄3ta ē tota pura nigra ita ꝙ icludat malitiā nigre ꝛ cū h̄ significet abundātiā alioꝝ maloꝝ humoꝝ: ꝛ sine dubio h̄ mō itelligendo ꝯclō ē v̄a. verūtñ q2 Gal'. in ꝯpōnib⁹ supponit paritatē exceptis illis in qb⁹ fit cōparatio. ꝛ h̄ cōparat̄ egestio nigra cū multis coloꝛib⁹ egestiōi nigre vni⁹ coloꝛis: iō puto itelligi ꝑitatē i q̄3titate ei⁹ ꝙ egredit̄ i vtraq3. ¶ Hāc aūt paritatē ponēdo ē̄t v̄r mihi vera ꝯclusio loquēdo de sil' veniētib⁹ ꝛ añ digestonē. Nā q2 digestio cū est m'toꝝ coloꝝ: iō ꝑtes ei⁹ nō fuerūt ita cōmixte qn q̄libet eaꝝ ꝓpria nocumēta iferret nec ex illis ita vnū agēs stimulās ꝯstituebat̄ qn posset nā ꝯ̄ vnā mãm irritari ea nō irritata ꝯ̄ aliā. Et iō si nā ita irritat̄ vt añ digestionē cogat̄ expellere talē humoꝛē seq̄t̄ ꝙ q̄libet illoꝝ peccat multū ꝛ multū aggrauat v̄tutē. Et iō si nā expellit gr̄a exēpli. 3. 8. de mā̄ nigra ꝛ q̄tuoꝛ de citrina significat̄ ꝙ taꝫ de nigra q̄3 de citrina ita multū est ꝛ tāte malitie est vtraq3 illaꝝ

per se

per se ꝙ virt⁹ ei⁹ nocumentũ nõ potens tolerare mouet̃ synthomatice ad expellẽdã. Et iõ est deteri⁹ ꝙ si solã nigrã h mõ significarem⁹ ibi esse. ¶ Et si dicat̃ minus expellit de nigra q̃ si pura nigra expelleret̃. g̊ mior signat̃ eius quãtitas. Negat̃ ꝯña. Nã minor quãtitas egrediẽs ꝯiuncta cũ alio colore significat v̓tutẽ grauari ꝛ diuerti ab opatione ab alio humore ꝛ minus posse alijs paribus de nigro expellere etiã si quãtitas de illo in corpe iuenia tur. Tu v̓o hunc modum considera. ¶ Ex quo pꝫ ẽt cõclusionis apud intelligentes verificatio.

¶ Cum pharmaco v̓o melius.

¶ Cõclusio p̊ huius secũde ptis est ista. Egestiões egredi nigras est meli⁹ cũ pharmaco q̃ spõte venire. ꝯclusio pbat̃: qꝛ h nõ significat tantã malitiã mãe que euacuat̃. igit̃ ꝛc̃. Assumptũ pꝫ. qꝛ mãm nõ stimulatẽ põt pharmacia educere. ꝛ qꝛ etiam talis mã nõ semp tñ est mala vt virtus synthomatice eam expellat.

Hic queritur Utꝝ itelligat de egestõib⁹ nigris qualis sanguis de qb⁹ supra dictũ est ꝙ sic vr̃ de mõ loquẽdi Hippo. Nã dic̃ cũ pharmaco v̓o melius ꝛ nihil aliud addit. g̊ refert̃ ad p̄cedẽtẽ. ¶ Et nõ arguit̃: qꝛ pharmacũ nõ hꝫ tales mãs educẽ cũ sint sãguinee: vt pꝫ supra. ¶ Hic rñdet̃ duob⁹ modis. vno mõ ꝙ h solũ itelligit nigras vt melãcholicas ꝛ istas meli⁹ ẽ egredi cũ pharmaco q̃ nigras q̃lis sãguis. z° mõ põt ẽt itelligi de eisdẽ ẽm spẽm dicẽdo ꝙ pharmacũ põt talez mãm educere aut efrenitãdo aut ẽt ppterea ꝙ ppetas respic̃ melãcholicũ hũorẽ ꝛ aliũ melãcholicũ ñ iueniẽs nisi sanguinẽ mixtũ: ita educit eo mõ quo dixi i ꝑticula zª illo afoꝛismo. sana habẽtes corpa. ¶ Nota 4° ꝙ hic intelligitur melius abusiue: qꝛ minus malum.

¶ Et quanto plures fuerint colores: nõ maluꝫ.

¶ Cõclusio zª secunde partis afoꝛismi est ista. Nõ opꝫ si plurimi colores egrediunt̃ cũ egestiõe nigra cũ pharmaco h eẽ peius q̃ si simplex egrediat̃. ¶ Ista ꝯclõ pbat̃ qꝛ nõ opꝫ ex h signari amplius dñiuꝫ maloꝝ humoꝝ q̃ si solus niger egrederet̃. g̊ ꝛc̃. ꝯña ꝛ assumptũ stati declarabit̃. ¶ Circa hũc locũ ꝯsidera ꝙ qdã ponũt ꝯ̊nez alio mõ. s. quãto multitudo coloꝝ mãeꝝ euacuataꝝ vl̓ pharmaci est amplioꝛ tãto est minus malũ. pbat̃. h talis multitudo signat cõplemẽtũ mũdificatiõis corpis. g̊ ꝛc̃. v̓isicat̃ aũt h z° mõ qꝛ itelligũt qñ isti colores multi apparẽt successiue nõ sil̓: ꝛ tũc signant mãm cõplete malam mãꝫ eduxisse. ¶ Sꝫ exponẽdo mõ meo nõ dico ꝙ necessario fit melius. Cõstat. n. ꝙ multis eductis qñqꝫ signat̃ maioꝛ corpis ipuritas vt si cũ hac mľtitudie adsũt leuitas ꝛ bona tolerãtia: qñqꝫ ãt signat vt isti dicũt verũ cõplemẽtũ purgatiõis. ¶ Sed ego dico h nõ eẽ nec̃io deteri⁹ signũ q̃ si pura nigra educat̃. nã lꝫ isti hũores educant̃ nõ tñ significat̃ eos eẽ ita multos ꝛ malos vt significat̃ qñ spõte venit añ digestionẽ: ꝛ pꝫ ꝙ hic nõ cadit illa rõ quã ibi dixi i qõne zª hui⁹ afoꝛismi. ¶ Et colligit̃ hui⁹ sñia 4ª tertij. tractatu. 4°. caplõ z° ꝛ. io. Almãsoris. ꝛ 7° Cõtinentis caplõ 3°.

Cõmentũ Galeni.

Nigras egestiones. Gal̓. in isto cõmento p° exponit p̊am ꝯ̊nem. z° tres alias. ibi zª in fine [Cũ accepta.] p̊ª in tres. p̊mo exponit dictiones afoꝛismi. z° ponit ꝯditionẽ reqsitã ad v̓itatẽ ꝯ̊nis. 3° obycit ꝛ soluit ꝯtra Hippo. zª pars icipit ibi [Nos ãt.] 3ª ibi [Qꝛ tñ Hippo.] Pꝛia oñdit de qb⁹ nigrl itẽdit dãdo coꝝ cãꝫ ꝛ q̃re dixit q̃lis sãguis. ibi zª [Qual̓ sãguis.] ¶ De p̊ª dicit ꝙ egestiões nigras itelligit Hip. mõ ãtiquoꝝ nõ spẽs coloꝝ nigre. s. gẽite p viã adustiõis qa iste egestiões nigre nõ duꝫ hñt illã acredinẽ quã hñt cholere nigre. Sed sunt egestiões ad moduꝫ fecis grossi vini rubei q̃ cũ diu s̓uant̃ ꝛ adurunt̃ ex eis gñat̃ cholʹa ꝛ assignãdo cãm dicit: ꝙ splen mũdificat sanguinẽ illuꝫ nãlr trahẽdo ꝛ nutriẽdo se ex eo q̊ ad ptẽ melioꝝ ꝛ residuũ trãsmittit ad stõchũ cũ fecib⁹ expellẽdum. Et iõ qñ ex aliq̃ cã splen nõ mũdificat epar de hꝰ grossitie ꝛ epar mľtas tales retineat: tũc qñ epar pp defectũ nõ põt istas retinere ampli⁹: tũc iste exeunt cũ egestiõib⁹ q̃s Hippo. h dixit nigras. ¶ Et tu ex h collige p̊ ꝙ mã talium egestionũ est sanguis saltẽ a dñio: ꝛ solue si ex isto dicat̃ ꝙ itelligat istas nigras egestiões accidere sine adustiõe sanguis aut ifrĩdatiõe vt supra in afoꝛismo. Nã nõ q̃litercũ q̃ deficiẽte mundificatiõe splenis fiunt iste egestiones.

QVALIS SANGVIS. Facit qõ dictũ est ꝛ diuidit̃ in duas. Nã p̊mo facit h. z° remouet vnã falsaꝫ opioneꝫ circa moduꝫ gnõnis istaꝝ. ibi zª [Qui. n.] dicit p̊ ꝙ dixit qualis sanguis ad declarãdũ ꝙ iste egestiões sũt q̃si sanguis nigrescẽs. QVI ENIM. Hic facit qõ dixit attẽdẽs ꝙ illi q dicũt hũc sanguinẽ fieri nigrũ pp morã in itestinis male cogitãt: nã qꝛ sanguis pauco tẽpore in intestino morat̃. iõ in tam pauco tpe nõ denigrat̃ ex rubedine v̓a sanguis pmutatus qꝛ in flõmia nõ tã cito mutat̃ ꝛ h voluit dicere cũ dixit. ipoŕe. n. est egestionẽ mõ esse nigraꝫ ꝛ mõ. i. statim aut esse rubeã: qꝛ ista egestio nõ sic pmutatur in notabili tpe quãto magis in paruo quo est in intestinis. NOS AVTEM. Ponit ꝯditionẽ reqsitã dicẽs ꝙ in q̃dam pestilẽtia vidit multos cũ illa egestiõe ꝛ nõ plures fuerunt mortui q̃ liberati: qꝛ illi qb⁹ in statu ille egestiões apparuerũt sunt liberati: sed qb⁹ apparuerunt ante statũ sunt mortui: in saluãdis ãt in p̊n°: aut apparuerũt citrinissime aut rubicũde pp epatis caĺitatẽ. Sꝫ qñ in statu iste egrediunt̃ signãt putrefactionẽ ꝛ nimiã intensionẽ: sꝫ qꝛ est cũ victoria v̓tutis liberant̃: sꝫ isti a p̊n° apparẽtes sũt mortales ꝛ male cũ significẽt magnã epatis passionẽ. Cũ aũt apparẽt post statũ aliqñ sũt bone: qꝛ signãt nãꝫ posse humorib⁹ p̄ualere ꝛ eos posse a corpe pellere. QVOD TAMEN HIPPO. Arguit cõtra Hippo. ꝛ soluit trib⁹ modis. argumẽtũ ẽ qꝛ Hip. nõ distixit h de appentib⁹ in p̊n° vl̓ statu qõ debuit facere. Rñsio p̊ª est ꝙ dꝫ itelligi p̊mo ex mľtotiẽs dictis: qꝛ sepe dictũ est nãꝫ nõ posse bonã euãtionẽ añ statũ facere. zª solutio ꝙ h põt itelligi ex afo. sequẽte: vbi dic̃. egritudib⁹ qbuscũqꝫ icipiẽtib⁹ ita ꝙ h ad ambos afo. pticipat. 3ª solutio ꝙ ipse dedit h itelligi p h qõ dixit spõte veniẽtis. Nã illud totũ videt̃ signare egritudinẽ pseueranter veniẽtẽ ꝛ nõ ad modũ crisis. ¶ Et nõ ꝙ h trãslatio Cõstãtini facit viꝫ supra v̓bũ spõte: sꝫ trãslatio Burgũdionis sup v̓bũ vẽter: ꝛ forte h totũ spõte veniẽtis ita in greco significat. CVM ACCEPTA. Ista ps zª est manifesta p se ꝛ ex dictis circa afoꝛismũ.

Afoꝛism⁹. XXII.

Egritudinibus quibuscũqꝫ icipiẽtib⁹ si fel nigrum aut sursum aut deoꝛsuꝫ exierit: moꝛtale.

¶ Cõclusio. in q̃rũlibet egritudinũ i p̊n° fel nigrũ sursuꝫ aut deoꝛsũ egrediẽs ẽ signũ moꝛtale. pbat̃: qꝛ signat abũdãtiã valde maligne mãei cui v̓t⁹ dñari nõ poterit. igit̃ ẽt stati patebit assumptũ. Cõcoꝛdia afo. hui⁹ ẽ sicut p̄cedẽs. ¶ Nõ igit̃ p̊ h mẽtionẽ eẽ de egritudinib⁹ a cholʹa nigra pẽdẽtib⁹. Nã staret ꝙ i declinatiõe egritudis a cholʹa nigra pẽdẽtis eẽt p̊n^m alteri⁹ egritudis in q̊ q̃uis egrederet̃ fel nigrũ a corpe: nõ eẽt moꝛtale signũ. ¶ Nõ z° ꝙ h dñr egritudies icipe: qñ sũt i suo p̊n° vl̓ i q̊ ad mãei digõnẽ. ¶ Nõ 3° ꝙ h nomẽ fel qñqꝫ sumit̃ ppe p cholʹa nãli i chisti fellis genita: pp vtilitatẽ ꝛ nec̃itatẽ positas. p̊ª p̊ᵗ. ca° d hũorib⁹. z° sumit̃ p chisti i q̊ ista ꝯtiet̃

3° sumit̄ ꝓ cōi ad cholerā rubeā dictā ⁊ oēm aliū hūorē siccū a dn̄io ꝑ adustionē genitū. ⁊ h̄ mō sumit̄ h̄. ¶ Nō 4° ꝙ h̄ nomē fel nigrū dr̄ tm̄ de melia adusta genita ꝑ adustionē chole rubee: aut melie grosse: aut melie sbtil: ⁊ ista ēt dr̄ cholera nigra. ¶ Nō 5° ꝙ ista nigra cholera ē iter humores q̄si pessima vt pꝫ pᵃ pmi. loco allegato. ⁊ iō si in pn̄° morbi emittat̄ a nā est signū ꝙ plurimū abundat anteq̄ nā in expellēdo expectaret digestionē: mō h̄ nō facit ꝓpter fortē lesionē. Cū aūt talis humor ita abūdat virt⁹ necio succūbet. ¶ Nō 6° ꝙ opꝫ istas egestiōes perseueranter apparere exquo apparet afor̄smi verificatio. ¶ Ultimo nota ꝙ fel nigrū cōiter per quatuor loca solet emitti. aut ꝑ anū: aut mingēdo: aut vomitu: aut sputo: ⁊ per quēcūq̄ hoꝝ egrediat̄ an̄ digestionē ē signū mortale: q: sig̃nat vehemēs icendiū: aut in mēbris nālibus aut in spūalib⁹: ⁊ q: significat talis ita mãe maligne dn̄ium magnū ⁊ cōtingit ꝙ iste exitus sit malus per viā signi ⁊ per viam cause. Cōmentū Galeni.

In aforismo. Cōmentū p̄sens diuidit̄ in duas ptes. Primo ponit habitudinē istius aforismi ad p̄cedentes ponēdo itētionē suā. 2° v̄ificat aforismū ꝑ cāꝫ. ibi [Dū inquā.] De p° pꝫ qd dicat DVM INQVAM. Uerificat ⁊ diuidit̄ in. 4. p° ponit p̄ambulū. 2° ꝯfirmat aucte Hip. in alio li. 3° ondit qd significāt mali hūores post signa digōnis expulsi. 4° dat verā aforismi sn̄iaꝫ ⁊ cāꝫ v̄itat. ibi 2ᵃ [Sic Hippo.] ibi pᵃ ibi 3° [Si aūt post.] ibi 4ᵃ [Si v̄o eō.] ¶ De pᵃ dicit ꝙ nulla purgatio quā facit nā in morbi initio ē s̄m cursum nāe: imo sunt accn̄tales ꝑꝑ qualitatē mãeꝝ dominantiū in morbo q̄ v̄tutes ita stimulāt vt relicto ordie suo exorbitādo expellat an̄ digōnē. Et rō ad h̄ ē: q: purgationeꝫ ordiatā a nā factā dꝫ p̄cedere digestio ⁊ sepatio nocitiui a iuuatiuo. Modo ipole est nām talē suū cursuꝫ s̄uare: cū maxie grauat̄ a morbo: ⁊ nihil de mā ē digestū. Et tu h̄ ꝯsidera vtꝝ in pn̄° maxie grauet̄ a morbo. ⁊ vtꝝ possit fieri eūatio s̄m cursum nāle: qn̄ aliqd ⁊ nō tota mā ē digesta. SICVT HIPPO. In hac pte ꝯfirmat dictū auctoritate Hippo. ꝯcludēs ꝙ h̄ vult dicere Hippo. s. ꝙ illud fel nigꝝ exiēs an̄ digōnē ē signū mortale ⁊ malū cū fiat ista eūatio an̄ signa digōnis. SI AVTEM. Facit qd dcm̄ est di. ꝙ ista egestio talioꝝ hūoꝝ expulsio post signa digōnis est bonū signum significās nāꝫ corp⁹ mūdificare a malis hūorib⁹. SI VERO ECONTRA. Fac̄ qd dcm̄ est di. ꝙ siue cholera nigra siue qcūqꝫ alius hūor exeat an̄ signa digōnis ē malū signū: imo pessimū: ꝑꝑ cāꝫ dictā. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ēt pessimū si exeāt in initio morbi cū in eo digestio facta eē nō possit. Aforism⁹. XXIII.

Quibuscūq̄ ex egritudinib⁹ acutis: aut multi tēporis: aut abortib⁹: aut aliter extenuatis: si fel nigrū exierit aut q̄lis sanguis niger. sequēti die morietur.

¶ Cōclusio aforismi est ista. Quicūqꝫ extenuati ex acuta egritudie aut chronica aut aborsu aut q̄uolibet alr̄ emittūt fel nigrū sursuꝫ aut deorsuꝫ aut egestionē nigrā q̄lis sanguis sequēti die moriunt̄. ꝓbat̄: q: i talib⁹ est magna abūdātia pessimi hūoris cū mlt̄a debilitate v̄tutis. g̊ ⁊c̄. Assūptū aūt quo ad pam ptē pꝫ ex dictis. ⁊ q̊ ad 2am pꝫ: q: sunt valde extenuati. ¶ Circa aforismū nō ipm̄ de oīb⁹ v̄ificari valde debilitatis. ⁊ iō vt oēs modos cōp̄hēdat dixit. ex acutis egritudib⁹ aut mlt̄i tp̄is ⁊c̄. ¶ Nō 2° ꝙ ēt in aborsu ꝯtingit sepe v̄tutē mlt̄ū debilitari plusq̄ i ptu nāli: vt. 21. tertij tracta. 2°. cap̊ de aborsu. ⁊ q: dolores cōiter sūt maiores ⁊ q: ēt disruptio ligamētoꝝ ē difficilior. Et iō magis matrix debilitat̄. ⁊ iō ēt sepe p⁹ ꝯtingit malos humores adustos pelli. vt igit̄ h̄ notaret̄ de abortib⁹ spālr̄ dixit Hip. ¶ Nō 3° ꝙ per extenuationē cibi valde magnā māifeste sig̃nam⁹ v̄tutis debilitatē. ⁊ q: ꝯ maxie verificat̄ vbi v̄tus ē debilis: iō extenuationē nominauit Hippo. ¶ 4° nō ꝙ h̄ itelligit̄ vbi isti hūores egrediant̄ an̄ digōnē ⁊ ꝑseuerāter. h̄. n. mō debēt limitari ad malū sig̃nandū. ¶ 5° nō ꝙ ꝑ sequēti die qdā itelligūt cretico i q̊ pugna excitat̄. qdā imediate sequētē. qdā tēpus valde breue. ⁊ pꝫ tūc cā aforismi v̄ificās: q: v̄t⁹ ita ꝓstrata ip̄ressionē mali hūoris nō pluri tp̄e pōt tolerare ⁊ silēꝫ sn̄iaꝫ habetis. 16. tertij. de fluxu v̄etris oium modoꝝ. ⁊. 17. Cōtinentis etiā de egestione. Cōmentū Galeni.

Intendit. In h̄ aforismo Gal. p° ponit itētionē Hippo. 2° dat cām. 3° ponit dr̄iaꝫ iter egestionē sic̄ sanguis ⁊ sanguineā ⁊ fel nigꝝ. 2ᵃ icipit ibi [Nā. n. ꝺficit.] 3ᵃ ibi [Mōstrauit aūt.] ¶ De pᵃ dicit. ꝙ pꝫ ⁊ ꝑ sequētē diē itelligit creticā: vn̄ pꝫ isti⁹ aforismi sig̃nationeꝫ eē limitatiorē q̄ in p̄cedēti: q: limitat diē: ⁊ h̄ ꝑꝑ v̄tutis debilitatē. Nā. n. deficit. dic̄ hic cāꝫ dicti eē q: nā deficit: ⁊ iō nō valet digerere: ⁊ sepāre: ⁊ purgare: ⁊ maxime istos hos hūores q̄ sūt valde maligni. Et iō nec̄e ē ꝙ isti hūores p̄ualeāt: ⁊ ꝙ mors nō diu moret̄ anq̄ veniat queādmodū aliq̄n in alijs morb̄ morit̄. MONSTRAVIT AVTEM. Dic̄ ꝙ egestio nigra sicut sāguis differt a sāguīe: q: ista expellit̄ coagulata aut colore: aut frigore: sꝫ sanguis nō ē coagulat⁹ differt āt a cholera nigra: ⁊ p̄cipue sbtili: q: cholera nigra nō ē coagulata: ⁊ ē nigra lucida pūgitiua: ⁊ p̄iecta i terra bullit sic̄ acetū: sꝫ egestio nigra sicut sanguis nullū hēt hoꝝ. Aforism⁹. XXIIII.

Dissinteria si a felle nigro inceperit mortale.

¶ Cōcl̄o aforismi est ista. dissinteria icipiēs a chol̄a nigra ē mortale. ꝓbat̄: q: ipsa hꝫ cancrū vlceratū i itestis: ille aūt ē mortalis. g̊ ⁊c̄. Assūptū declarabit̄ stati: ⁊ silis sn̄ia colligit̄. 16. tertij. capl̄o de fluxu v̄etrl oiuꝫ modoꝝ. ¶ Circa aforismū nō p° ꝙ dissinteria absolute ꝓlato vocabulo iportat fluxū cū excoriatiōe vl̄ vlcere itestinoꝝ: vn̄ dr̄ a dis qd ē dimissio vl̄ separio ⁊ enteriū qd ē intestinū: q: itestini diuisio. vt Isidor⁹ 6° etymologiaꝝ. Sꝫ qn̄q̄ dr̄ dissinteria epatica illa i q̊ ē exit⁹ sanguis ꝑꝑ epatis ꝺfectū. ēt si nl̄la sit itestioꝝ excoriatio: vt sūit̄ ex haliabate. 9° theorice dispōnis regal. cap̊ ꝺ signis passionū itestioꝝ cū dixit. dissinteīa epatica sāguis ē egestio pura cui n̄ admiscet̄ egestio. Nomē g̊ dissinterie hic positū iportat fluxū ꝑꝑ excoriationē: vl̄ vlcera intestioꝝ factū. ¶ Nō 2° dissinteriā qn̄q̄ ꝯtigere a cā p̄mitiua vt pharmaco excoriatiuo: vl̄ cibo: qn̄q̄ v̄o a cā itrinseca: vt hūore: ⁊ ꝓueniētis a cā itrinseca q̄dā ꝓpter ꝓpriū intestinoꝝ nocumētū: q̄dā v̄o p̄ncipalr̄ ꝓpter nocumentum alterius membri: puta epatis vel splenis: vel cerebri ⁊c̄. hic loq̄mur potissime de illa que est ꝑ ꝓpriū nocumentū intestinoꝝ. ¶ Nota 3° ꝙ mā vlcerū in intestinis qn̄q̄ ē cholera: quādoq̄ melia: qn̄qꝫ flegma salsum. Cū aūt est melia adusta vlcera illa sunt cācerosa: cū sint de ꝯsimili mā cū cācro: ⁊ q: in vlcere necio est pus: iō sunt sicut cācri putrefacti. ¶ 4° nō ꝙ cancer etiā in mēbris exterioribus est difficillime cure vt hēt videre 3ᵃ quarti. q: hic mā corrumpit mēbri appropriati cōplexionē. ⁊ mortificat: ⁊ iō in itestinis existēs cū mēbra sint satis nobilia et medicia ibi applicari nō possit. ⁊ si applicet̄ ꝑmanere applicate n̄ valet ꝑꝑ trāsitū sup̄fluitatū: iō mlt̄o min⁹ ē curabilis. ⁊ hac de cā ista vlcera sūt mortalia. ¶ Ex qb⁹ sequūt̄ plura. pᵐ ꝙ dissinteria a felle nigro. ē dterior q̄ dissinteria a chol̄a rubea. nā q̄uis rubea sit calior. tn̄ ꝑ eius

penetrationem

penetrationem in mēbra nō ita corrumpitur illoꝝ nālis cōplexio sicut ꝑ penetrationē cholere nigre. ¶ 2° sequitur hanc nigrā cholerā q̄ pncipalr merito nocumēti itestiorum facit fluxū diu mansisse in itestinis. nā nō subito vlcerat: nec subito illa putrefacit. ¶ Seqt̄ 3° ꝙ dissinteria spleneticis supueniēs nō est de ista mā vel manerie. naꝫ ipsa est ꝑꝑ transitū materie melice per intestina merito cui⁹ excoriant̄. sꝫ tn̄ hic flux⁹ nō est pncipalr ꝑꝑ nocumētū itestioꝝ. ⁊ iō dr̄ ifra ꝑticula sexta. spleneticis dissinteria supueniēs soluit egritudinē. Cōmētū Galeni.

Plurima dissinteria. Gal. in cōmēto dat plurimos modos aduētus dissinterie. 2° ponit sniaꝫ afori smi. 3° vificat ꝑ cām. ibi 2ᵃ [Sed si fit.] ibi 3ᵃ [Or si cancer.] ¶ De pma dic̄ ꝙ plurima dissinteria fit ab hūorib⁹ cholericis trāseūtib⁹ ꝑ itestina: q hūores dicta itestia suo acumie vlcerāt. sꝫ tn̄ ab egritudie multi euadūt. ¶ De 2ᵃ dicit ꝙ si sint illa vlcera de cholera nigra ipole ē ꝙ succedat sanitas: qꝛ illa vlceratio nō differt a cācro vlcerato. ¶ De 3ᵃ dicit ꝙ si cācer i locis exteriorib⁹ nō pōt curari nisi cū difficltate q̄to magis nascēs in iteriorib⁹. nā ibi nō pn̄t apponi medicine: ⁊ ita dato ꝙ ibi possent apponi: tn̄ nō pn̄t figi: cuꝫ ꝑ illā viā necio trāseāt supfluitates. Aforism⁹. XXV

Sanguis sursuꝫ qdē q̄liscūq malꝫ. ¶ In h̄ afo. ponunt̄ due ꝯnes. ibi 2ᵃ [Deorsuꝫ vo.] Prima est sāguis q̄liscūq egrediēs ab ore ē malū signū. ꝓbat̄. qꝛ sign̄at lesionē in supiorib⁹ aut ipꝫ nō egredi ꝑ loca ꝯueniētia ⁊ expulsioni deputata. g̊ ⁊c. assumptū statim patebit. ¶ Prio g̊ nota hic ꝙ hic sanguis sumit̄ ꝓ massa sanguinea q̄tuor humoꝝ. ¶ Nō 2° ꝙ supi⁹ pōt sanguis exire aut ꝑ nares aut ꝑ os. hic maxie loqmur d̄ egritudie egrediēte ꝑ os. ⁊ iō in ꝯne dixit ꝑ os: ⁊ nō sursuꝫ. nā de sāguine nariū fortassis aliud eēt dōm. ¶ Nō 3° ꝙ ꝑ os sāguis egredi pōt multus ⁊ paucus grossus ⁊ subtilis calidus ⁊ frigidus: ⁊ in sūma laudabilis i q̄litate aut illaudabilis. exēpla satis patēt: de oib⁹ tn̄ ē afo⁹. ⁊ p̄cipue cū est mult⁹. ¶ Nō 4° ꝙ sanguis ab ore egrediēs aut ē cū sputo. ⁊ ē tūc de partib⁹ oris ⁊ lingue: aut cū rascatiōe ⁊ tūc de gutture vel vua ⁊ epigloti: aut cū tussi: ⁊ tūc egredit̄ de cāna pulmōis pectore vel pulmone: aut cū vomitu. ⁊ tūc egredit̄ de meri stomacho epate vel partib⁹ vicinis. ⁊ sumit̄ hec distinctio a Mesue in suo de appropriatis. ca° de exitu sāguis ab ore ⁊ videte ꝑ vos ibi. ⁊. 20. tertij signa distincta. ¶ Nota 5° ꝙ sanguinē in multa q̄titate nō emittimus ꝑ os nisi aut ꝑꝑ aptionē vene in pectore vel pulmone ⁊ tūc sign̄at lesionē magnā: aut a stōcho vl̄ epate. ⁊ h̄ idē nō ē nisi multū stimulata v̄tute ad expellēdū ꝑꝑ malitiā sanguis vl̄ hūoris secū cōmixti. ⁊ iō ēt malū sign̄at. ⁊ sic pꝫ aforismi vificatio. Or si obyceret̄ sanguis sputū i pleuresi nō est signum bonuꝫ: imo malū: vide. 20. tertij. ¶ Nō 6° talē sanguinis exitū significare p̄sentē malam dispōnē ⁊ futurā bonā cū ꝑ modū crisis post signū digōnis appet. ⁊ iō absolute talis exit⁹ sanguinis apparet bonus. ⁊ iō dōm aut ꝯnē eē verā vt in plurib⁹: aut ꝙ dicat̄ malus alijs parib⁹ respectu exit⁹ ꝑ hemorroidas de quo stati in alia ꝯne loqtur. ⁊ hoc: qꝛ exit⁹ ille est per loca minus ꝯuenientia. aut tertio dici pōt ꝙ itelligit̄ ante digestionis signa. nam vt dixi in illo afoᵐᵒ. egōnes nigre. sanguis per hemorroidas egrediēs ante signa digestiōis nō est ita malū signū sicut egrediētes res alias ꝑ alias vias qꝛ nō est necessariū ad illam expulsionem multum esse conatum virtutis. ⁊ ideo non est absolute malus.

¶ Deorsum vo si niger exierit bonum.

¶ Scōa ꝯclo ē ista. sāguis egrediēs deorsuꝫ ⁊ niger bonū signū. ꝓpterea: qꝛ sign̄at potentiā virtutis ⁊ mūdificationē. g̊ ⁊c. ¶ Nō pmo sanguinē deorsū egredi aut ꝑ vrinā aut ꝑ secessuꝫ aut per mēstrua a[ut] ꝑ apertionē venarū hemorroidaliū: maxie aūt itelligit de 4° mō. qꝛ sanguis egrediēs deorsuꝫ per apertionē venarū hemorroidaliū qn̄ egredit̄ niger est bonū si[gnum] ⁊ significat id qd̄ dcm̄ est. ¶ De mēstruali ēt posset [verifi]cari. ¶ Nō 2° hemorroidales venas esse qnque q[ue] ad anū terminant̄: ad quas nāliter v̄tus corpis regitiua [tra]nsmittit sanguinē melicū ⁊ in corpe abūdantē nō per [mo]dū synthomatis: ēt si nō p̄cessit morb⁹. ⁊ ille sanguis aꝑto orificio alicui⁹ illaꝝ venaꝝ egredit̄: ⁊ egressio ē vtilis qꝛ p̄seruat tale corp⁹ ab egritudinib⁹ melicis: vt dicem[us] ifra illo afo°. hemorroidas sanari. ⁊ pꝫ ꝙ silis sāguis exitus per viā aliā ante signa digōnis est malus. qꝛ sign̄aret tantā eē lesionē vt nā cogeret̄ synthomatice operari. sꝫ ꝑ hāc viā nō est ita. nec ēt per mēstrua. ¶ Ex q̊ pꝫ ꝙ hic exitus ⁊ si significat pn̄s punctū talis hūoris: tn̄ ꝑꝑ sanitatē quā significat dꝫ poti⁹ absolute dici bonus per viaꝫ signi ⁊ per viā cause. ¶ Nota tertio ꝙ qn̄q per hemorroidas egrediens est malus vbi superfluat. ⁊ fiat multus subito vt dicitur in cōmento. ⁊ ideo intelligatur illa conclusio. vt in pluribus. Cōmentū Galeni.

In alio aforismo ⁊c. Gal. in commento pmo cōtinuat afoᵐ. scōo docet qd itelligat ꝑ sursuꝫ: ⁊ infert sniam pme ꝯnis. tertio docet qd itelligat ꝑ deorsuꝫ ⁊ ifert sniam scōe ꝯnis repetendo etiā pmā. quarto mouet instantiaꝫ ⁊ soluit. ibi 2ᵃ [Ubi cuꝫ.] ibi 3ᵃ [De posteriori.] ibi 4ᵃ [Sed hic pōt.] ¶ De pᵃ pꝫ. ¶ De 2ᵃ dicit ꝙ ꝑ sursū itelligit os ⁊ nō nares: qꝛ ꝑ nares sanguis qn̄q egrediēs ē bon⁹. snia igit̄ est ac si dicat. qualiscūq sanguis vt spissus vel subtilis spumosus niger siue subrube⁹ purpureus vel aquosus ꝑ os egrediēs ē malus. ¶ De 3ᵃ pte dicit ꝙ sanguis egrediēs per posteriora si fuerit multus ⁊ quasi fluxus nō est laudabilis. ⁊ iō si laudabilis dꝫ eē ꝑ posteriora egrediēs opꝫ ꝙ paulatim fit ⁊ paucus ⁊ ꝙ ad nigredinē vertat̄ cū morat̄: si vo declinauerit ad intestina erit malus. ex quo intelligit̄ ꝙ loquit̄ de egrediēte ꝑ hemorroidas. ¶ De 4ᵃ parte obycit di. ꝙ qs posset dicere ꝯtra. supra dcm̄ est ꝙ egestiones nigre sunt male: ⁊ hic dicere ꝙ sanguis niger est bonus deorsum egrediēs. ¶ Rn̄det ꝙ ibi dixit de illo qui ꝑ itestina trāsit. hic aūt loqt̄ de illo qui ex venaꝝ orificijs egredit̄. s. que sunt in ano: de quo dixit in pᵃ particula epidimiaꝝ: qd̄ est manifeste curatiuū: qꝛ incidentes melīaꝫ optie curant̄ si sāguis effluat ꝑ hemorroidas ⁊ ēt si spectes ad hūc morbū. hic exit⁹ ꝑ hemorroidas nō ꝑmittit cadē in morbū. ⁊ iō Hippo. itellixit ꝙ sāguis ab ore egrediēs semꝑ est malus. semꝑ. n. significat aliquam egritudinē: sꝫ si egrediat̄ ꝑ hemorroidas niger ē bon⁹. ⁊ h̄ si nā illi⁹ corpis multā q̄titatē talis sanguinis habuerit. ¶ Alia lr̄a hēt ꝙ si nō opꝫ nām assuefieri cū vtrūq sit molestū si plus q̄ opꝫ vel si minus exeat. ⁊ tūc est sentētia clara ꝙ si in corpore talis in quo talis sanguis abūdat ⁊ nō egrediat̄ ꝑ hemorroidas opꝫ ꝙ ꝑmittam⁹ nām ad hui⁹ sāguis emissionē assuefieri. ⁊ tn̄ ꝙ nō multū violenter: qꝛ in tali corpe vtrūqꝫ est maluꝫ. scilicet nimium emitti ⁊ omnino retineri. Aforismus. XXVI.

Nigre egōnes si a dissinteria habito: vt itestinoꝝ carnes egerant̄ mortale. ¶ Conclusio aforismi est ista. Si patiēs dissinteriatus egerat quasi carnes intestinoruꝫ est signū mortale. ꝓbat̄. qꝛ significat vulnus

ĩteſtinis vt amplius curari nõ poſſit.ꝰ morbꝰ
mortalis:⁊ ſimilis ſnia ſumit̃ ſexta tertij.caplo
vẽtris oium modoꝝ.¶ Nota pmo ꝙ illi dicũ
.i a diſſinteria ꝗ fortiter patiũt̃ ꝑ diſſinteriã.⁊
.is loquẽdi cõis.¶ Nõ 2° in iteſtinis iueniri pin
. que dĩ mucillago iteſtinoꝝ.⁊ illa eſt in ſuꝑficie
.oꝝ iteriori nõ imaginãdo vt ꝗdam ꝙ iſta ſit pin
ſuppoſita ſuꝑficiei ex ꝑte iteriori ſicut ſupponit̃ i
.nis ex ꝑte exteriori.nã illa ipediret exitũ fecũ. ſed
.mixta cũ iteſtinoꝝ ſubſtãtia iter villũ ⁊ villũ:⁊ ma
.e in ꝑte ſuꝑficiei vicina. vnde anotbomia oſtẽdit ꝙ
.terior pars iteſtini eſt polita nõ habẽs talẽ rem viſibi
. ſeꝑatã ſibi inherentẽ.ſcða ps eſt pellicula ſubtilis val
.e interior.tertia eſt groſſa pars que caro vocat̃ iteſtini.
¶ Nota tertio ꝙ egeri carnes aut velut carnes a diuer
ſis diuerſimode exponit̃.ꝗdã.n.intelligũt ꝙ qñ egredit̃
id qð eſt de tali carnoſa ſuba idẽ mortale ſiue i magnis
fruſtis ſiue i paruis emittat̃. ꝗdã aũt dicũt mentẽ Hip.
ꝙ ſi emittat̃ per vlcera aliꝗd notabilis quantitatis ſicut
carnis fruſta ꝙ eſt ſignum mortale.⁊ ꝙ hec ſit intentio
Hippo.⁊ puto h̃ 2m eſſe verũ.nã inteſtina cõponunt̃ ex
duabus tunicis villos rotundos habẽtibꝰ.⁊ illi ſunt car
nes inteſtinoꝝ.⁊ iõ quando pellicule exeunt etiã aliꝗd
de carne egredit̃.⁊ tñ nõ eſt mortale:ſed ſi fruſtuꝫ nota
bile egr·dit̃ ſemꝑ opꝫ ꝙ ſit mortale ſignũ.⁊ ad hũc ſen
ſum exponit Thadeus:⁊ ſi ꝓſpiciat̃.¶ Nõ 4° ꝙ vlcus
tã magnũ ꝗ̃ paruũ ſignãtũ ex fruſto egrediẽte nõ põt i
inteſtinis curari:maxime qꝛ ibi medicine applicari non
poſſunt.⁊ etiam ſi applicentur non diu morantur.⁊ ideo
debilitantur ⁊ cadit virtus ⁊ moriuntur.vt dicit Aui.16.
tertij.loco allegato. Cõmentũ Saleni.

Dyſſinteria ẽ ex vlceratis.

D Sal.i cõmẽto pmo diſtiguit gradus diſſinte
rie.2° ṽificat afom.ibi 2a [Cum igit̃.] ¶ De
pa dicit ꝙ diſſinteria eſt fluxꝰ ex vlcere iteſti
noꝝ.⁊ iõ cũ talia ſunt vt ſola piguedo cũ fluxu emittat̃:
tũc ſũt in pnº:qñ ṽo pellicule emittunt̃ ſũt iſta vulnera
in augmẽto:qñ emittunt̃ fruſta carnis ſũt in ſtatu.¶ Et
nõ hic ꝙ nõ itẽdit iſtã eẽ ꝓpriã diſtinctionẽ tẽpoꝝ mor
bi diſticti:ſꝫ ẽ diſtinctio graduũ i malitia.nã ſi eẽt diſti
ctio nã tẽpoꝝ cũ nullus morbꝰ veniat ad ſalutẽ niſi tran
ſeat ꝑ q̃tuor tẽpora nlla diſſinteria ſanaret̃. nec veniret
ad emittẽdũ carnes inteſtinoꝝ:⁊ tñ tales nõ ſtarẽt.⁊ tũc
nulla eẽt curabilis:qð eſt falſum.¶ De 2a dicit ꝙ cũ ve
neris ad h̃ vt fruſta carnis emittant̃ tũc vlcera talia nõ
pñt curari:ꝓpea ꝙ iteſtia ſũt mẽbra ðbilia:⁊ medicie nõ
pñt apponi:⁊ ſi apponant̃ nõ ꝑmanẽt ſuꝑ loco i q̃ ponũt̃
⁊ ſic pꝫ verificatio aforiſmi. Aforiſmus. XXVII.

Q Uibuſcunqꝫ in febribꝰ ſanguis fluit
multitudo vndecunqꝫ reſumptioni
bus ventres his humectantur.

¶ Cõcluſio aformi eſt iſta.ꝗbuſcũqꝫ hoibꝰ
febriẽtibus effluit multitudo ſanguinis a quocũqꝫ loco
fluxerit illis in reſũptiõe vẽter humectat̃.ꝓbat̃.in tali
bus corꝑibus hora reſũptiõis virtꝰ digeſtiua epatis ſtõ
chi ⁊ totiꝰ corꝑis eſt debilis ⁊ ṽtus attractiua epatis de
bilitat̃.ꝰ plurime in vẽtre remanẽt ſuꝑfluitates humi
de idigeſte.Et ꝑ ꝯñs vẽter humectat̃.Aſſũptuꝫ declara
bit̃ ſtatiꝫ.Cõcordia colligit̃ 3° cañ.fen.5.cap̃ de fluxu ſan
guinis nariũ.¶ Nõ igit̃ pmo ꝙ Hippo.ſpãlr locutꝰ eſt
de illis a ꝗbꝰ multus effluit ſanguis ꝗ ſunt febrientes. ⁊
rõ eſt:qꝛ maxie ſolet multꝰ ſãguis fluxꝰ accidere.ꝓpea ꝙ
eſt criſis multaꝝ febriũ.⁊ ꝓpea ꝙ ſanguis multꝰ ebulli
ens in eis calefactꝰ magis aſcendit ad caput.tñ etiam in
nõ febrientibꝰ verificat̃.¶ Nõ 2° ſanguinẽ effluentem
dici aut abſolute.qꝛ eſt magna ſanguis friditas aut cõꝑa
tione ad ſanguinẽ in corꝑe a quo egreditur remanente:⁊
vtroqꝫ mõ ṽificat̃.¶ Tertio nõ ꝙ ſiue ſurſuꝫ ſiue deor
ſuꝫ exeat ſãguis ex q̃cũqꝫ loco qñ ẽ multꝰ valde vlr oiuꝫ
mẽbroꝝ corꝑis ſeꝗt̃ debilitas.Et iõ Hippo.vlr̃ dixit
vndecũqꝫ.¶ Nõ 4° ꝙ li in reſũptiõibꝰ duplr̃ ſolet ex
poni.vno mõ ꝙ corꝑe vtẽte cibo multo ſm ꝓportioneꝫ
ad diſſolutionẽ apto ad reſumẽdũ.nã qñ nõ multo cibo
apto ad reſumẽdũ vteret̃:nõ opꝫ vẽtrẽ hũectari. 2° mõ
i reſũptiõibꝰ.i.ꝯualeſcẽtibꝰ.nã iſti cũ ad ꝯualeſcẽtiã ve
niũt vtunt̃ reſũptiuo regimĩe.⁊ iõ tũc vẽtres hũectant̃.
puto pm modũ meliorẽ.¶ Ex q̃ pꝫ nos ꝑ iſtũ aforiſmuꝫ
doceri ne poſt huiuſmodi fluxũ ſubito multũ cibum de
mus:ſꝫ cibũ paucum multi nutrimẽti ⁊ facilis digõnis.
¶ Nõ 5° ꝙ multo euacuato ſanguine multus ẽt ſpiritꝰ
euacuat̃:⁊ plurimũ remittit̃ nãlis calor ⁊ virtus digeſti
ua ſtomachi ⁊ epatis debilitat̃:⁊ ſimiliter attractiua.Et
ideo ſi multus cibus ſumat̃ nõ digerit̃.immo etiam nec
ſua humiditas ad epar attrahit̃.⁊ illud qð ad epar attra
hit̃ nõ ꝯuertit̃ in bonũ ſanguinem.imo in humiditates
flegmaticas ⁊ aquoſas que aut retinent̃:⁊ ſic tranſmiſſe
ſm partẽ iuxta ventrẽ faciũt ipm humidũ:aut expellũ
tur ad iteſtia ita vt emittant̃.Et dĩ etiã vẽtrẽ hũectari.
naꝫ duobus modis poteſt intelligi ventrem humectari.
vno mõ:qꝛ fiat fluidus quo ad ea q̃ emittunt̃. Alio mõ
qꝛ fiet hũidus ꝑ ꝑſentiã materiei humide.⁊ vtroqꝫ mõ
(poteſt verificari. Cõmẽtũ Saleni.

C Alor naturalis cũ ex. ¶ Iſtõ cõmen
tum verificat aforiſmum per cauſam ⁊c.
Aforiſmus. XXVIII.

Q Uibuſcũqꝫ fellee egeſtiões ſũt ſurdi
tate ſuperueniente quieſcunt.

¶ Aforiſmus iſte duas continet ꝯcl'ones.ibi
2° [Et ꝗbuſcũqꝫ.] Pria ꝯcl'o ẽ iſta. ꝗbuſcũqꝫ
corporibꝰ adſunt egõnes cholice ſuꝑueniẽte ſurditate il
le egõnes ꝗeſcũt.ꝓbat̃ ſic.ille mãe cholice q̃ ſunt cãe il
laꝝ egõnũ ſuꝑueniẽte ſurditate diuertunt̃ ab inteſtinis
⁊ mouent̃ ad loca ſuꝑiora.igit̃ tunc debent ꝗeſcere ille
egõnes.ꝯñtia nota.⁊ aſſumptũ ſtatim declarabitur.

¶ Et quibuſcunqꝫ ſurditas felleis egeſtiõibus
ſuperuenientibus quieſcunt.

¶ Scða ꝯcl'o aforiſmi ẽ iſta.ꝗbuſcũqꝫ corꝑibꝰ ineſt ſurdi
tas ſuꝑueniẽtibꝰ eis felleis egeſtionibꝰ ſurditas illa quie
ſcit. ꝓbat̃ ſili medio:qꝛ felleis egeſtionibꝰ ſuꝑueniẽtibꝰ i
mã diuertit̃ a locis ſuꝑioribꝰ ad inferiora.¶ Circa afo
riſmũ nõ p ꝑ felleas egõnes itelligẽdas eẽ de cholera
nigra exitus.¶ Nõ 2° eẽ ſurditatẽ duplicẽ.q̃dã.n.eſt mã
ſiua ex cã organo auditus appropriata.q̃dã ãt eſt ex mã
ad illa loca decurrẽte que tñ ꝑ talis materiei remotionẽ
remouet̃:⁊ que mã nõ plurimũ eſt fixa.⁊ de hac 2a itel
ligitur in afo.vt dicit Sal.¶ Nõ 3° ꝙ lꝫ ſurditas poſſet
fieri ex flegmate melĩa ⁊ cholera.tñ illa nõ mãſiua plu
rimum accidit ex cholera.pmo:qꝛ cholera eſt humor le
uis.ſcðo qꝛ aures nãliter recipiunt ſuꝑfluitates cholere
rubee capitis.tertio qꝛ cholera eſt hũor mobilior. Et iõ
Hippo.potius dixit de felleis egõnibꝰ ꝗ̃ de alijs.¶ Nõ
4° ꝙ cũ mã peccat cholerica ita vt fiat fluxꝰ vẽtris cho
lericus materia tũc currit inferius.ſꝫ qñqꝫ nã mouet eã
ſuperius ṽſus caput:⁊ tunc ꝗeſcit ⁊ ceſſat eiꝰ motus ver
ſus inferius:qꝛ quando ad caput mouet̃ fit cõiter ſurdi
tas:qꝛ de hac materia multũ iſtrumẽtis auditus cõicat̃
ꝓꝑ cãm dictam. Ideo ſurditas ſuperueniens ſignificat
hunc humoꝝ aſcenſum tanq̃ cãm ⁊ qꝛ per hũc aſcenſuꝫ
probibetur

probibetur fluxus. igiẽ surditas superueniens significat curamentũ fluxus. ¶ Nota quinto ꝙ ille casus maxime couenit in febriẽtibus in qbus maxie cõuenit nãm peccantẽ mãm mouere ꝑꝑ nocumẽti magnitudinẽ. Et ideo in febrientib⁹ glosauit Gal. eẽ itelligẽdũ. ¶ Nota sexto ꝙ silr in febre multa mã cõicata capiti cholica fit surditas ⁊ cũ nã hãc mãm ad intestina mouet remouet̃ surditas: qa causa euacuat̃ ⁊ remouet̃ a loco: ⁊ sic pꝫ cã scðam cõclonẽ verificans. ¶ Ultimo nota etiam fluxum hui⁹ nõ solũ supueniẽte surditate remoueri nec solũ ꝑ fluxuꝫ hãc surditatẽ cessare: ſꝫ mltis alijs modis vt docet experientia: sed tñ Hippo. hunc specialẽ modũ docere voluit. Ex quibus vtilitates in ꝓnosticando ⁊ hoc afori smo colligere potestis: ⁊ cõcordia sumit̃ q̃rta tertij. caplo de nocumẽtis audit⁹. ¶ Hic sunt alique difficultates. pma: qr modica mã sufficit facere surditatẽ: ⁊ tñ fluxũ facit multa. igit̃ ſꝫ surditas accidit nõ debet solui fluxus ventris. ¶ Respondet̃: qa illa pauca mã ad istra auditus vadẽs significat multã diuersaꝫ esse ad loca sursum. ¶ Scðo dubitat̃ quõ materia causans surditatẽ vadit ad intestina. ¶ Dicit̃ ꝙ descẽdit per venas que sunt in collo ⁊ trãsit per magnam venã ⁊ venit ad epar ⁊ ibi ꝑ meseraicas expellitur ad intestina. Commentũ Galeni.

In hoc afori smo ⁊c. Cõmentũ in duas diuidit̃ ptes. In prima subintellecta vna distinctione docet de quo mẽbro intẽdit Hippo. In scða v̾ificat aforismũ ꝑ cãꝫ. ibi 2ª [Cholra eni.] Et ambe partes ex dictis patent. Afori. XXIX.

Quibuscunqꝫ in febribus sextanis existentibus rigores fiunt discreti sunt.

¶ Cõclo aforismi est ista. qbuscũqꝫ corporibus fiunt rigores dũ febres sunt sextane ille sunt discriti. ꝓbat̃ isti rigores significãt crisim mortaleꝫ aut iperfectã. g̃ ⁊c. ꝯñtia iatis est nota ⁊ assumptũ statim patebit. ¶ Circa aforismũ nota ꝙ febres pñt duplr dici sextane. vno mõ: qa de sexto in sextũ iuadũt ⁊ hoc mõ loquit̃ Auic. prima q̃rti de feb. sextana. 2º mõ dñr sextane febres: qa i sexto die a suo initio. hoc mõ dĩ hic: ⁊ est sensus ꝙ in qbusdã febribus fiunt rigores die sexta: ille sũt discrete. ¶ Nota 2º ꝙ rigoꝝ qdã est añs febrẽ in pñº. s. paroxismi cuius cãe dñr pma q̃rti. c. de rigore. Et ego dixi supra: ⁊ illũ etiã si sit in die 6º nõ opꝫ eẽ discretũ. qdã enĩ est in fine febris factus de quo ifra illo aforismo a causone hito. scðs est icidẽs in feb. qr accñs post feb initiũ iterpolationis aut paroxismi ⁊ añ finẽ de quo infra illo aforismo. si rigor icidat feb. ⁊ ð illo h̃ loquit̃. ¶ Nota 3º ꝙ cũ accidit rigor nõ in initio poxismi nec ꝑꝑ cãꝫ itrisecã: tũc significat̃ ꝙ mã peccãs a venis pellit̃ ex̃ sensibilia membra motu cretico quo nã itendit hãc mãꝫ expellẽ ꝑ viaꝫ crisis vt colligit̃ pria q̃rti. caº de rigore. Et iõ ille rigor factus die sexta ⁊ nõ in pñº paroxismi sigñat crisiꝫ diei sexte. ¶ Nota 4º ꝙ crisis diei sexte ẽ crisis mala vt plimũ nõ accñs cũ debito dñio v̾tutis supra mãꝫ vt notat̃ 2º ⁊ q̃rto ⁊ pmo de creticis a Gal. Et iõ sigñat aut mortẽ i tali crisi aut recidiuã. Cuꝫ g̃ rigor accñs feb. existẽte sextana significet crisiꝫ sexte diei: ⁊ illa sit mala: vt dĩ: ſꝫ seq̃t̃ ꝙ iste rigor sig̃t egritudinis malã crisim: ⁊ hec fuit intẽtio Hippo. ¶ Nõ tñ 5º ꝙ talis rigor appet p̃cedẽtibus signis digõnis: ⁊ tũc qñqꝫ ẽ bonũ signũ: plimũ tñ qñ signa digõnis p̃cedũt nõ fit crisis in sexta. imo nõ expectat septimũ i quo fit crisis bona ꝑꝑ adiutoriũ supcelestis aspectus. imo plerũqꝫ qñ rigor fit in sexta nõ p̃cedũt signa digestionis. mõ crisis apparẽs nõ p̃cedẽtib⁹ signis digõnis nõ est bona: ⁊ iõ talis rigor plimũ sig̃t crisim non bonã.

¶ Ex qbus pmo pꝫ veritas afo. patet scðo quare amplius ri possit ad oẽꝫ diẽ nõ vere creticũ in q̃ talis rigor appe[...] nõ p̃cedẽtib⁹ signis digõnis. In oib⁹. n. illis vt octaua. xij. xvi. xviij. apparens est signum male crisis. Com. Gal.

In febribus ⁊c. Gal. in cõmẽto fac̃ qnque. pmo ponit vnã suppositionẽ. 2º aliam. tertio eius declarationeꝫ auctoritate Hippo. et sua. quarto ponit sniaꝫ aforismi. 5º docet q̃re dicat discrita. ibi 2ª [Sed si rigores.] ibi 3ª [Teste Hippo.] ibi 4ª [Itẽ in liº de crisi.] ibi 5ª [Discritaꝫ.] ¶ De pma dicit ꝙ in febrib⁹ in qbus rigores superueniũt: qa nõ sunt appentes in pncipio nec in fine: ſꝫ in eoꝝ medio opꝫ expectare crisiꝫ seq ilico: qa iam nã mãm a venis ex̃pellit. ¶ De 2ª pte dic̃ ꝙ si rigores fuerint in die cretica laudabili ⁊ p̃cedẽtibus signis digõnis significãt bonã crisim. Si v̾o nõ precedentibus talibus signis significant crisim malam aut incompletam. ¶ De tertia parte confirmat totã hanc sentẽtiã supposita auctoritate Hippo. ⁊ sua. ¶ De quarta pte dic̃ se oñdisse in libro de crisi ⁊ de dieb⁹ creticis ꝙ crisis sexte diei est mala: ⁊ h̃ est qð Hippo. hic vult dicẽ ꝙ rigores accñtes in febrib⁹ sextanis sunt discriti: qa isti sig̃nt crisiꝫ diei sexte q̃ est mala crisis. ¶ In qnta pte dicit ꝑ discritã intelligit ꝙ hẽat malã crisim: qa aut icurabilẽ: aut cuꝫ pessimis accñtibus: aut significantẽ lõgitudinẽ: aut recidiuã. iõ qa crisis sexte diei est h⁹ ⁊ venit cũ pessimis accidentibus vt dictũ est in libris prenoiatis in quibus ea dicunt̃ q̃ nimis longũ eẽt repetere. Aforism⁹. XXX.

Quibuscunqꝫ exacerbationes fiunt si qua hora febris acceperit: in crastinũ eadem hora incipiunt discrita.

¶ Cõclo aforismi est ista. in qbuscũqꝫ corporibus febrientibus paroxismi aut exacerbationes sũt eq̃liter inuadentes eorũ febres sunt difficiles vel male terminationis. probat̃: quia in oibus illis materia est ita rebellis virtuti vt ⁊ virtus eam notabilr variare non sufficiat. igitur morbus est male terminatiõis ⁊ difficilis. cõsequentia tenet: quia cũ tali dispositione materie aut virtus est fortis: et sic morbus est longus aut virtus est debilis: ⁊ sic moritur infirmus. vtroqꝫ igitur modo male terminatur. Concordia huius aforismi colligitur pma quarti. capitulo de cognitione horarum egritudinis. ¶ Nota pmo quid est paroxismus ⁊ quid exacerbatio proprie accepta ex his que dicunt̃ supra particula pria aforismo iiº. ¶ Nõ 2º q̃ sit feb. ꝯtinua q̃ iterpolata q̃ ꝯtinua ꝯclusa q̃ ꝓportionalis ex eodẽ loco ex q̃ colliges ꝙ ꝓpe accipiẽdo exacerbationẽ est in ꝯtinua ꝓportionali. paroxismus aũt ꝓprie est in iterpolata. ¶ 3º nota ꝙ iste aforismus põt hr̃e duos sensus. vn⁹ est ꝙ in illis feb. q̃ hñt aut paroxismos aut exacerbationes si feb. dimittat aliq̃ hora ⁊ cras hora eadẽ q̃ nũc dimittit incipiat ꝙ illa est male terminationis: ⁊ iste itellectus est falsus. iuxta dicta in cõmẽto. secũdus sensus est ꝙ si in feb. sint exacerbationes queẽadmodũ in ꝯtinua ꝓportionali aut paroxismi: queẽadmodũ est si q̃ hora. i. si in aliq̃ hora feb. ex toto cessauerit ⁊ cũ feb. talis i crastinũ eadẽ hora q̃ hodie icipiat erit discrita feb. ⁊ male terminationis: ⁊ iste sensus est ver⁹ ad mẽtẽ Gal. in ꝯrº. ¶ 4º nõ ꝙ ꝑ crastinũ debem⁹ itelligere diẽ sequẽtẽ poxismi nõ solũ diẽ imediate sequẽtẽ pñtis. ¶ Quinto nota ꝙ paroxismi vel exacerbationes. quãdoqꝫ procedunt anticipando: quandoqꝫ postponẽdo: quãdoqꝫ equaliter inuadendo: ⁊ causa est diuersitas dispositionũ materie in multitudine ⁊ paucitate subtilitate grossitie cruditate ⁊ digestione putrefactione: ⁊ eius priuatiõe et variatur qñqꝫ ex virtutis habitudine ad mãm et membrorum

multa vel pauca subtilitate.nā pauca tardius paroxismat. multa celeriꝰ.frigida tardiꝰ.calida celeriꝰ. Si grossa tardius.subtilis ꝯtinua alias citius.cū mēbrorū sensibilitate citius.cū priuatione tardius. ¶ Ex isto pꝫ.ꝙ qn̄ icipit prius putrefieri pars grossa materiei ꝛ ꝑcedit ad subtilē cōtinue anticipādo ꝑcedunt paroxismi merito istius:et ecōtra si fiat processus a subtili ad grossam:equalr̄ auteꝫ īuadūt:qn̄ mā vniusmodi manet.zº pꝫ q̄re vniformi existente mā que est sub forma cāe āntis cōiter paroxismi equalr̄ īuadūt.augmēti anticipāt.status equalr̄ īuadunt. declinationes postponūt. ¶ Nota sexto ꝙ ad veritateꝫ aforismi requirit̄ ꝙ ista equalis īuasio sit ꝑseuerās ante signa digōnis.nā pro vna vice nō sufficiēter arguerēꝰ. ex dictis igit̄ verificat̄ aforismus:qa si añ signa digōnis ꝑseueret ista equalis īuasio mā tūc nō in notabilr̄ etiā a v̄tute nō pōt euāri:ꝛ iō est multe resistētie ꝛ dure.i.difficulter transmutat̄.quādo aūt sic accidit aut est lōga egritudo:aut mortalis modis supradictis. ¶ Nota tn̄ vltio ꝙ aliqn̄ māe sunt difformes multū grosse existentes ita vt merito huius quādoqꝫ de tertio in tertiuꝫ,quandoqꝫ de quarto in quartū inuadant:ꝛ iste sunt lōge:ꝛ plīmum ad q̄rtanas reducunt̄:sed tn̄ adhuc sunt minus male q̄ꝫ si cū eq̄li grossitie equalr̄ affligerēt.Et ideo q̄dā glosant ꝙ hic aforismꝰ hꝫ v̄itatē vt in plībus:vbi mā q̄ remanet sub forma cā āntis est vniformis aut q̄si. Cōmētū Gal.

I in morbi initio ꝛc. Istō cōmētū in q̄tuor ꝑtes diuidit̄.ꝑmo exēplariter sensum aforismi ponit.zº sensuꝫ falsuꝫ ponit.3º sensū ḡnaliter veruꝫ.4º per cām verificat.ibi scōa [Alij dicūt.]ibi 3ª [Intēdit āt.]ibi 4ª [Causa est.] ¶ De ꝑma dicit ꝙ si feb.ī aliq̄ die hora tertia īuadit et firmat̄ aliq̄ hora diei:q̄cūqꝫ sit illa.deide in crastinū incipiat eadē hora tertia ꝛ firmat̄ q̄nqꝫ voluerit:ꝛ ita fiat plībꝰ diebus hic morbus prolōgabit̄ magis eo cuius initiū diuersificat̄:ꝛ hoc voluit dicē Hippo. ALII DICVNT. Ponit aliā expositionē cum improbatione:ꝛ lr̄a est clara vide. INTENDIT AVT. Ponit sn̄iam aforismi dando cām.ꝛ dicit ꝙ Hippo.in hoc loco intendit ac si diceret si tempus iuasionis equale fuerit tertiane aut q̄rtane iste feb.discretant̄ ꝛ multis moriunt̄ horis:et illi q̄ h̄ dicunt experientia ꝛ ratione hoc ꝯfirmant.Causa autem est:qa si accessio morbi.i.causa accessionis morbi sit instabilis nō seruat vnum tempus inuadendi.imo variatur: sed si illa sit firma aut stabilis:ꝛ multum virtuti resistēs nō dimittit vnuꝫ tempus inuasionis:ꝛ ideo significat̄ ex equali tempore inuasionis ꝙ dissolutio talis feb.erit dura.id est difficilis:sed quando est instabilis inuasio de necessitate est facilis:ꝛ hoc precipue vbi materia in ꝑncipio fuerit vniformis:sed si materia fuerit stabilis ꝛ firma vt seruat vnā horā iterpolationibus:tūc erit necessaria fortis medicina que ipsaꝫ moueat ꝛ spatiū febris erit lōgū. hoc intendebat Hippo.in aforismo. Aforismꝰ. XXXI.

Laboriosis i febribus circa articulos ꝛ circa maxillas maxie apostases fiūt

¶ Cōclusio aforismi est ista.laboriosis in febribus:maxie fiunt apāta in articulis ꝛ circa maxillas.ꝑbat̄:qa in talibus sunt materie apte causare apostemata ꝛ articuli:ꝛ loca circa maxillas sunt loca maxime apta ad recipiendum illas.ergo ꝛc. Assumptū stati patebit.Cōcordia aforismi huius colligit̄ scōa quarti.capitulo de crisi cum exitura. ¶ Nota primo ꝙ hoc nomē labor quādoqꝫ sumitur proprie pro lassitudine consequēte exercitiū.quandoqꝫ īproprie ꝛ significat lassitudinem spontaneam que habet tres species.apostemosam extēsiuā ꝛ vlcerosam:lꝫ addat̄ arefactiua:ꝛ qn̄ hec describant̄ ꝛ distinguant̄.vide in aforismo q̄nto scōe particule.labores spōtanei.in tertio notato.hic pōt sumi ambobus modis. ¶ Nota scōo febres dici laboriosas:qa coniunctas labori aut vero:aut spōtaneo:ꝛ vtroqꝫ modo verificatur aforismus ꝑm Gal.in cōmēto. ¶ Nota tertio per articulos intelligi iuncturas:quasi enim sunt parui artus.i.parua mēbra. ¶ Nota q̄rto circa maxillas esse quasdā carnes spōgiosas raras ad suꝑfluitates cerebri recipiendas deputatas:ꝛ iō sunt cerebri emunctoria:ꝛ ideo q̄dā hic ꝑ circa maxillas ītelligūt etiaꝫ emūctoria cordis subascellas ꝛ epatis vt inguina.pōt tn̄ a ꝓꝓetate dici de locis circa maxillas:qa plīmi hūores calefacti in febribꝰ laboriosis petūt caput.ꝛ ideo ꝑmo ascēdūt ad cerebri emunctoriū. ¶ Quīto nota ꝙ cū virtus est debilitata aut mā est valde multa.si crisis fiat cōiter non fit ꝑfecta:sed potius crisis ꝑmutationis:nā nō potēte ex̄ totam mām pellere. ¶ Nota sexto.ꝙ si febris coniungat̄ multo labori ꝓꝑe accepto virtus multū debilitat̄ ita vt bene crisiꝫ euātionis facē nō possit:maxie cū mā agitet̄ ꝑꝑ motū ꝛ multo magis stimulet:ꝛ eius digō ꝓhibet̄:qa digestio ꝑficitur q̄ete.Si v̄o feb.cōiungat̄ maximo labori spōtaneo significat̄ humoꝝ multitudo a q̄bus feb.pendet.ꝛ multa v̄tutis molestatio:ex q̄bus pꝫ ꝑmo causa q̄re in febribꝰ laboriosis q̄nocūqꝫ dicant̄ laboriose expectat̄ crisis permutationis ad apa alicuius mēbri. ¶ Nota septimo ꝙ illa mēbra sūt maxie apta ad mās recipiēdas que sunt lassa cōcauitates habentia magnas debilitata ꝛ loco inferiori posita vt dr̄ scōa ꝑmi de causis apostematuꝫ.mō constat ꝙ iuncture sunt habentes magnā concauitatē ꝛ sunt debiles ꝑcipue in corde ī quo fuerit mltus labor:ꝛ cū h̄ sūt deorsum posita.similr̄ loca circa maxillas sunt lassa:ꝛ posita sub cerebro ꝛ d̄bilia.Et iō patet modo causa q̄re hec membra facilius apant̄.ꝛ sic habet̄ verificatio aforismi ꝛ q̄re sunt apata in istis locis maxie:ꝛ q̄re in febribꝰ laboriosis.verificatur autem vt in pluribus:vt cōstat ex modo loquendi Hippo.ꝛ ex modo cause assignate.

De labore diximus. In isto cōmento Gal. ponit ꝑmo quedā ꝑambula ad expōneꝫ.scōo cōmentat̄.ibi scōa [Hic aūt.] In ꝑte ꝑma ponit q̄dā ꝑambula.ꝑmo ponit laboꝝ distictionē.Scōo ondit q̄ō ex vero labore fiant apata in articulis ex labore spōtaneo.quarto ponit mēbroꝝ distinctionē i causando apata.ibi zª [Laborē.]ibi 3ª [Labor v̄o.] ibi 4ª [In quibusdā.] ¶ De ꝑma dicit ꝙ labor q̄s sequitur i vnū motū:ꝛ h̄ est de quo absolute dr̄ h̄ nomē labor. sed alius est labor de quo hoc nomē nō dr̄ absolute:sꝫ cū determinatione ita spōtaneo:ꝛ hoc dictū est in aforismo illo labores spōtanei. LABOREM. Facit qd̄ dictuꝫ ē di.ꝙ laborē q̄ fit ex nimio motu sequit̄ nimia iuncturaꝝ calefactio cū ipse multū moueant̄. Et iō nō est multum mirādū si tūc fiunt apata in iuncturis. ¶ De 3ª ꝑte dicit ꝙ in labore spōtaneo hūores retrahunt̄ ad cōcatenationē.i.iūcturā.ꝛ huius cā est cōcauitas magna ꝛ spatiū in concatenationē exn̄s. ¶ De 4ª ꝑte dicit ꝙ q̄dā sūt morbi de q̄bus pauca sūt apata:sꝫ in morbis factis ex labore fiūt plīma apata:ꝛ ꝑcipue si labor fuerit spōtaneꝰ a multitudine hūoris sicut apostemosus aut extēsiuus. HIC AVTEM. Hec est scōa pars cōmēti:in qua dic̄ ꝙ iste aforismus dꝫ intelligi isto mō ꝙ in febribus laboriosis q̄nocūqꝫ fuerit laboriose sequunt̄ apostemata in articulis ꝛ circa maxillas.Causa autē apatis in iuncturis dicta est. ¶ Sꝫ cā apatis circa maxillas sunt febres q̄ plīmos hūores ad caput trāsmittūt quos hūores demū recipiūt carnes molles que sūt circa maxillas.iō ibi fiunt apata

sed si reciperent in subascellis: aut in carne molli necesse esset ibi apostema fieri. Aforismus. XXXII.

Quibuscunq; resurgentibus ex morbis si aliquid doluerit ibi apostases fiūt.

¶ In hoc aforismo Hippo. intēdit hāc ꝯclusionē. Si aliqua ps ex labore doluerit resurgentibꝰ ex morbis i pte illa fiūt apāta. ꝓbatur. in talibus resurgentibus sunt mãe male parate fluere ad aliqđ mēbrū: ⁊ illud apostemare: ⁊ pars illa que dolet parata est recipe. ergo in parte illa fiet apā. ꝯñtia nota: qa iste sunt sufficiētes cāe ad apostema: ptes ⁊ assumptū statim patebit. ¶ Nota pmo ꝑ resurgētibus ex morbis itelligi ꝯualescētes: ⁊ maxime ex febribus. ¶ Nota scđo iuxta mētē Gal. hic itelligi si isti doluerint aliquod mēbrū ex labore. nā iste aforismus videt̃ loqui in simili materia cū precedēte: in quo de labore ꝯsequēte febrem dixit. scđo mō pōt intelligi. etiā si in mēbro icipiat dolor. quia significat ꝙ illic fiat apostema: ⁊ vtercꝫ sensus ē verus. ¶ Nota tertio ꝙ ꝯualescentiū quidā sunt veri ꝯualescentes. quidā nō veri. ⁊ illi dicunt̃ nō veri in qbus remansit aliqđ de materia: ⁊ de istis intellexit aforismus. ¶ Nota quarto ꝙ mēbrū adeo fatigatū vt doleat est supercalefactū: ⁊ debilitatū: ⁊ ideo illud mēbrū duabus de causis attrahit. Primo qa calidū. scđo qa dolēs. tertio qr est debilis faciliter recipit superfluitates aliorꝝ mēbrorꝝ. ex quo pꝫ cā verificans aforismum. nam in istis sūt materie male apte facere apostemata cū non sunt vere ꝯualescentes ⁊ membrum dolens ex caussis dictis est paratū recipere mãm: ⁊ sic apostemari. Cōmentum Galeni.

I fatigatio nimiū ⁊c. Gal. in cōmēto isto quatuor facit. Prīo oñdit de quo dolore itelligit Hippo. Scđo ponit exēplū verificans aforismū. Tertio dat cām verificātē. Quarto ostendit qa intelligendus sit aforismus de dolore de quo Gal. dixerat. ibi scđa [Ego autē.] ibi tertia [Dolor.] ibi qrta [Post etiā.] ¶ De pma dicit ꝙ qr fatigatio nimiū habuit pro cā: ⁊ hec eadē fatigatio est dolor: ⁊ ꝑtēdit dolorē sic̃ diximus in precedēti Hippo. itēdisse. ideo hic in precedēti cū dixit doluit nece est ꝙ de illis intelligat q nimiū moti sūt: ⁊ idē passi sunt dolorez. ¶ De scđa parte dicit se vidisse multos cōualescētes laborātes qui doluerūt in aliquo mēbro: ⁊ postea mēbrū fuit apātum. ¶ Hic nota. ꝙ in conualescētibus tumēt pedes ⁊ crura. ¶ De tertia parte dic̃ ꝙ hic dolor est signū laboris et nimij motꝰ: ⁊ vbi nimius fit motus: ibi nece est ꝙ v̾tus deficiat ⁊ calor augmētet̃. ⁊ iō humores descendunt ad illa membra. Et ideo hec sunt signa apostematū incipientiū: qa calor ⁊ defectio virtutis cū mã est in motu sunt cause apostematū ⁊ collectionis in loco: ⁊ sic Hippo. loquit̃ de dolore morbum faciente. ¶ De quarta parte dicit ꝙ lꝫ posset intelligi aforismus de omni dolore: tamē videt̃ solum intelligendū de dolore cōsequēte laborē ꝑpter communitatē cū presente. Et quia in sequēti loquitur dolore precedente morbum. Aforismus. XXXIII.

I vbi ⁊ prius doluerit aliqđ ante egritudinem: illic confirmatur egritudo.

¶ Cōclusio aforismi est ista. si aliq̃ pars corporis ex labore doluerit ante egritudinē in illa parte cōfirmat̃ apā. ꝓbat̃ ꝯclo. In illa pte ꝯfirmat̃ apostema que est debilior: ⁊ magis apta ad materias apatis recipiēdas: sed pars que dolet est huiꝰ. g̃ ⁊c̃. ¶ Nota primo ꝙ aforismus principal̾r intelligit̃ de dolore consequente nimiū motum vt est dictuꝫ in precedēti aforismo. tamē potest etiā verificari de dolore alio cōtingente. ¶ Nota secundo ꝙ li ante egritudinē pōt itelligi duobus modis. vno modo qa si hō doluerit ante feb. 2° mō si doluerit antecꝫ fiāt apata ꝑꝑ feb. ⁊ vtrocꝫ mō est verū. ¶ Nota 3° ꝙ ad aforismi veritatē requiruntur due cōditiones. vna ꝙ feb. sit de illis de quibus expectatur exitura vt dictū est de laboriosis. scđo requirit̃ ꝙ nō ꝓcesserit notabilis euacuatio sensibilis cū crisi perfecta. nā in isto scđo casu ꝯuenit ꝙ nō remaneret mã ꝑ operādo morbū. ¶ Nota qrto ꝙ dicit̃ cōfirmat̃ egritudo ad hūc sensuꝫ: qa ibi cōplet̃ apostema in crisi ꝑmutationis: ⁊ sic reaffirmat̃ egritudo. cā autē verificās aforismū est: qr in tali feb. est mã apta fluere: ⁊ cū hoc illud mēbrū dolens est aptum recipere. Cōmentū Galeni.

I ea nāqꝫ parte fuit. Cōmētuꝫ istō diuidit̃ in duas ptes. Pria est additio Cōstātini. scđa est cōmētuꝫ Galeni. ibi scđa [Nulla oīa.] In pma ponit̃ causa verificās dicēdo: ꝙ in pte que doluerit ante egritudinē icepit initiū distēperātie sensibilis. ⁊ pma conturbatio humorꝝ: ⁊ iō in illa egritudie q̃ nūciat̃ ex p̄ñte dolore in loco doloris ꝯfirmatur egritudo. i. aggregat̃ cā egritudis: ⁊ iō qa ad locū ꝑpe lesuꝫ aggregāt̃ supflua. pergrat̃ igit̃ qs locus pus doluit vt illi diligenter cura adhibeat̃. NVLLA DIFFERENTIA. Ponit Gal. ꝓ quō ex istis tribus fiat vnus aforismus. ⁊ pꝫ. scđo ibi [Hec aūt oīa.] Ponit duas cōditiones ad aforismū v̾ificāduꝫ nec̃ias. Et ē mittit nos ad locū de crisi. pꝫ ex dcis circa afoᵐ. Afori. XXXIIII.

I a febre habito tumore nō existente in faucibus suffocatio repente superuenerit: mortale.

¶ Ista est ꝯclusio aforismi suffocatio subito supueniēs corpi obsesso a feb. sine tumore in faucibus est signuꝫ mortale. ꝓbat̃: qa ista sig̃t ꝑimam spēm squinātie cū multa euētādi cordis necessitate. igit̃ significat mortē. tenet ꝯñtia: qr talis squinātia cū tali necessitate euentationis oīno est mortalis. Assumptū circa l̃ram declarabit̃. ¶ Nota pmo ꝑ habitum a feb. itelligi posse vl̾iter oēm febriētē: sed tñ maxie debet itelligi fortē febriētē in quo ꝑꝑ multā necessitatē euētādi suffocatio est magis mortalis. ¶ Nota scđo ꝙ per tumorē itelligimus oēm manerié apostematis. ¶ Nota 3° ꝙ ꝑ fauces itelligit̃ caput gutturis. illud. s. qđ aperiendo bene os pōt videri. Sensus igitur est ꝙ si in hoīe habito a febre apāte non apparēte in capite gutturis in hoīe bñ os aperiente suffocatio ⁊c̃. ¶ Nota qrto ꝙ suffocatio nō est ꝓhibitio quelibet trāsitus aeris ad cor. nā ablatio anhelitus ex lesione instrorꝝ sensus sine viarꝝ oppilatiōe nō est suffocatio. imo dicit̃ anhelitus ablatio: vt dicit Gal. in cōmēto istiꝰ aforismi. Et iō non bñ dicit q dicit gñal̾r oēm anhelitꝰ ꝓhibitionē eē suffocationē. dicit 2° ꝙ suffocatio fit ꝑꝑ apopl̾iam ꝑꝑ ipedimentū in musculis pectoris. est igit̃ suffocatio ꝓhibitio trāsitus aeris: aut ex toto: aut valde notabil̾r ab ex̃ ad cor ꝑꝑ oppilationē in vijs anhelitꝰ seu ꝑꝑ ꝯstrictionē earūdē: ita vult Gal. i cōmēto. ¶ Nota qnto ꝙ suffocationū quedā fit a pura extrīseca cā sic̃ a manu vel laqueo: quedā fit a cā extrinseca veniēte tñ intrinseca sic̃ fungus ⁊ iusquiamus: q̃dā a cā itrinseca tm̃. ⁊ hoc aut est ꝑꝑ repletionē spatij pectoris in quo ꝯtinetur pulmo ꝑpter quē ꝓhibet̃ trāsitus aeris ꝯstricto pulmone vt accidit in empimate multotiens in cassali vulnere vbi sanguis ad illā ꝯcauitatē fluat. scđo ꝯtigit a repletione cannalium pulmonis siue apātis vt accidit in asmate. Tertio contingit propter apostema magnum in substantia pulmonis vt in periplemonia. Quarto contingit

propter apostema in canna pulmonis. Quinto conuenit ppter apostema in gutturis capite: ꝛ istud vocatur a medicis squinātia. ¶ Nota sexto ꝙ apostematū quedā sūt in capite gutturis: quedaꝫ sunt in musculis epiglotis: aut gutturis: quedā vō in carne molli circa illa loca existēte. Musculoꝝ eni epiglotis gdā sunt anteriores mouentes duas laterales cartilagines: aut posteriores mouētes totū epiglotū sursuꝫ: ꝛ isti sunt medij iter epiglotū ꝛ meri. ꝛ dnr qūqꝫ musculi meri nō ꝙ in veritate prio adhereāt meri vel sibi sint itrinseci: sꝫ pmo mouent epiglotim trahendo sursuꝫ versus os: ꝛ illi magis adherēt: ꝛ ꝯsequēter ga meri est colligatū cū epigloti trahūt meri: vt sumit a Gal. in libello de motibꝰ liquidis. ꝛ dicunt etiaꝫ musculi intrinseci meri: ga sūt intrinseci iter epiglotum et meri. ¶ Alij sūt musculi epiglotis q sunt in eius cōcauitate: ꝛ sūt illi qui mouēt fistulā cibularē i aperiēdo ꝛ claudēdo. Cū g accidit apa in pmis musculis ledit anhelitus: sꝫ nō deglutitio. cū vō est apa in musculis q dicunt intrinseci meri ledit deglutitio oino: sꝫ anhelitus nō ledit: sed cuꝫ est in itrinsecis. s. in illis q sunt in ꝯcauo epiglotis: tūc auferē anhelitus qsi oino: ꝛ ista est pessima squinātie spēs. Ex qua in media hora vidi mori. ꝛ paucissimi liberant. nā accidit ꝙ illoꝝ musculoꝝ quātitas ē valde parua. Et ideo pauca currēte mā sunt multū in sua operatiōe lesi. ꝛ qsi in modico tpe iterficit anteqꝫ possit fieri illoꝝ apostematū cura: ideo nō curant ex hac squinātia. Et iō dixi supra ꝙ ex hac squinātia febriētes ꝛ nō febriētes: sed febrientes fortiter citius: ga plimo anhelitu egent. ¶ Nota septimo. ꝙ alie spēs suffocationis excepta illa que fit ppter apa in capite gutturis nō fiūt subito ab itrinseca: ga nō fiunt nisi multa exnte mā q mlta mā non subito fluit: sed in capite gutturis ppter loci stricturam modica mā facit suffocationē. Et per ꝯsequens subito pōt. ꝛ ideo cum Hippo. dixit repente pꝫ ꝙ voluit per hoc significari suffocationē apostema cōsequētē. ¶ Nota octauo ꝙ qñ apostema est aut in carne glādosa: aut i musculis exterioribus epiglotis illō apparet: aut ex: aut aperto ore: sed qñ est aut in musculis in concauo epiglotis: aut in musculis inter meri ꝛ epiglotim nō appet: ꝛ iste due spēs sūt mortales: ꝛ maxie illa q est in cōcauo epiglotis que oino quātūcūqꝫ augeatur nō apparet: ꝛ ideo suffocatio supueniēs repente non apparente apate in faucibus significāt illaꝫ pessimā speciē squinātie: vt dicit: ꝛ sic est mortalis. Ex quibus colligitur aforismi verificatio: ꝛ tu vide concordiaꝫ nona tertij.

Commentū Galeni.

Quod aūt ꝛc. Gal. primo exponit vocabula aforismi. Secūdo verificat ipsuꝫ. Tertio remouet ipsuꝫ dubiū. ibi scda [Si aūt.] ibi tertia [Sed tamē.] Prima in quatuor. ga pmo exponit a feb. habito. scdo hoc nomē suffocatio. Tertio hoc nomē fauces. 4° hoc nomen tumor. 2ª ibi [Mors.] 3ª ibi [Homerus.] 4ª ibi [Antiqui.] ¶ De pma dicit ꝙ a febre hito pōt itelligi absolute de qlibet patiēte feb. aut solum patiēte feb. forte sꝫ verificet de vtroqꝫ: maxie de scdo: ga ille indiget multo anhelitu: qui cū ppter stricturā phibeat in suffocatione necio morit. MORS ENIM. Declarat hoc nomē suffocatio per dfiam inter ipsam ꝛ ablationem spūs: ꝛ dicit quatuor. primū ꝙ mors que nō venit ex angustia vel cōstrictione viarū anhelitus non dicit venire ex suffocatione: sꝫ aliquādo dicat ex ablatione anhelitus: quia nō quelibet anhelitus ablatio est suffocatio. ¶ Dicit 2° ꝙ quādo ex defectu virtutis motiue mouentis lacertos pectoris moritur: aut ex defectu caliditatis in pncipio vite deficit anhelitus: dicit ablatio nō suffocatio. ¶ Dicit tertio ꝙ suffocatio est solū qñ anhelitus phibet ex ꝯstrictione viarū anhelitus. ¶ Dicit qrto ꝙ hec ꝯstrictio: aut fit ppter repletionē spatij pulmonis siue apatis: aut propter apostema in cānalibus pulmonis: aut ppter apostema in capite cānalium: qd dicitur guttur: aut ppter apostema in spatio qd est ante guttur. i. in faucibus: q2 in carnibus glandosis. HOMERVS. Nūc docet quid per fauces itelligit di. ꝙ Homerus dixit ꝙ cibus ꝛ potus per fauces transglutiunt hic p fauces intelligit vbi guttur. s. epiglotis ꝛ meri cōiungunt. ꝛ Hippo. hūc eūdē locū vocauit fauces in illo aforismo: et in hoc loco voluit dicere ꝙ in hoie bene aperiente os: locus ille certissime pōt videri: ꝛ similr etiam tumor ille existens ibi percipi: sed de gutture nō fit taliter ꝙ illud qd itus est videri possit. Et ideo aforismus est hoc modo intelligendus. Si a feb. habito tumore non apparente in faucibus suffocatio repente superuenerit mortale. ANTIQVI. Docet quid intelligimus per tumorē: dicens ꝙ antiqui dicunt ideꝫ tumorem ꝛ apostema: qd apostema cōtingit tribus modis: aut est cum dolore: ꝛ vocatur flegmon. ꝛ cōstat ꝙ hic sumitur flegmon pro cōmuni ad herisipilam ꝛ flegmoneꝫ sanguineū: aut duruꝫ ꝛ sine dolore: ꝛ vocatur sclirros: aut molle ꝛ sine dolore ꝛ vocat tumor siue mollities: sed moderni relinquētes antiquū modū loquēdi vocant cōmunem superfluitatē collectionis in mēbris substantialibꝰ: ga sunt de corporis substantia tumorem: vt de ventositate ꝛ aqua. hic igit itelligimus vt antiqui. SI AVTEM. In hac parte secūda verificat aforismum dicens ꝙ si tu videris fauces non apostematas ꝛ suffocatio subito superuenerit: tūc passio ꝛ apostema: solū est in gutture. i. in cōcauo epiglotis. nā qūuis suffocatio ex alia causa possit venire. tamē si subito superueniat nō nisi de passiōe in gutture nascitur. nam nisi apostema in pulmone non subito suffocat: ga nō suffocat nisi sit magnū. similiter vulnera pulmonis nō subito suffocant nisi replent concauitates pulmonis sanie. similr repletio spatij pectoris nō subito suffocat: ga sanies ad illud spatium currit aperto apostemate: sed tamē non suffocat nisi magna fuerit quātitas: similr apostema in cānalibus pulmonis: sꝫ faciat duritiē spiritus: id est difficultatē anhelitus. tamen quia non implet subito cannales: ideo non suffocat: ꝛ ideo necesse est subitam suffocationē solo gutture leso fieri vbi vie stricte sūt: que vie apostematis lacertis: aut pelliculis ibi existentibus oppilantur: ꝛ tale apostema vocat a quibusdā medicis squinantia: ꝛ alij vocant chimanchiam: ꝛ alij synāchiam. nam si est in lacertis post fauces est squinātia. sed si est in lacertis a gutture exeuntibus vocatur chimāchia. ¶ Ex quibus patet ꝙ seruatis conditionibus aforismi. necesse est vt dolor dictꝰ sit ex gutture. id est ex apostemate in loco inter guttur. patet testimonio Hippo. in libro pronosticorum. vbi dicit. fauces dolentes ꝛ non tumentes cum angustia ꝛ molestia cito suffocāt ꝛ occidūt. SED TAMEN. Hic mouet dubium soluendo. totus patet.

Aforismus. XXXV.

Si a febre habito collum conuertatur vt vix possit deglutire: tumore nō existente in collo mortale.

¶ Conclusio aforismi est ista. contortio colli cū difficultate degluttiendi sine tumore apparēti in feb. est signū mortale. pbatur. talis tortio significat aut magnū apostema meri: aut nimiā radicalē eius exiccationē vel apa magnum in musculis itrinsecis meri: sed quodlibet istoꝝ est mortale. ergo ꝛc. Assumptum statim in littera declarabit. Similē sniam colligite nono tertij. caplo de squinantia. ¶ Nota pmo ꝙ per habitū a febre debemus intelligere fortiter febrientē. ¶ Nota secūdo ꝙ si

gnū qḋ ponit̃ mortale:nō est solū cōtortio colli:ſ3 aggregatū ex oībus dictis ꝯditionibꝰ vel dispōnibꝰ. vel ſcḋo dicit ꝙ tortio colli est signū:ſed alie diſpōnes ſūt ꝯditiōes vel circūſtātie limitantes signū. ¶ Nota 3°. ꝙ collū torquet̃ aut v̄ſus ante ꝯcauitate facta in posteriori:aut v̄ſus retro facta ibi gibboſitate aut ad aliqḋ latex:⁊ de q̄libet pōt aforiſmus itelligi. ¶ Nota 4° ꝙ tortio colli fit multis de cauſis:qn̄qꝫ eni fit a cā p̄mitiua vt a ꝑcuſſiōe:qn̄qꝫ a cā corpea aut fit ex defectu ſpōdilis aut ex apate in locis vicinis.ſ.muſculis colli aut apate in locis intrinſecis aut in meri vel muſculis eiꝰ ⁊ neruis:q̄ a nucha oriunt̃:aut ex nimia ſiccitate in meri.nā cū nerui ſint valde cū illo ligati ex eiꝰ apate ꝯctis neruis q̄ a colli ſpōdilibꝰ egrediunt̃ ſpōdiles mouent̃ a loco ſuo:⁊ ſi apa ſit tm̄ in dextro latere ꝯtorquet̃ collū v̄ſus dextrū. Si v̄o in ſiniſtro v̄ſus ſiniſtrū:ſ3 ſi in vtroqꝫ tūc ꝯtorq̄t̃ iteriꝰ ita vt ex̃ remaneat cōcauitas q̄ tactu preſſa dolet. ¶ Nota q̄nto. ꝙ iſta colli cōtortio. aliqñ ſuffocat. aliqñ ſolū deglutionē impedit. hic Hippo. loquitur de illa que deglutionez impedit. ¶ Nota ſexto. ꝙ ſi apa in muſculis meri ad ſenſum poſitū in p̄nti aforiſmo ſit magnū ita vt collū ide torqueat̃ nō eſt ſpes ꝙ in q̄nque aut ſex diebꝰ curet̃. In quo tn̄ tēpore morit̃ ſi nō cibat̃. Si v̄o ſiccitas ſit tāta vt collū torqueat̃ exn̄te febre q̄ ſiccitatē auget:nll'a penitus eſt ſpes ſalutis. ¶ Nota 7° ꝙ qn̄ eſt apa in muſculis exterioribꝰ tumor appet in aliq̄ ꝑte colli aut ꝓſpiciēdo iteriꝰ aut exteriꝰ:ſed qn̄ nō appet ⁊ collū torqueat̃ ⁊ deglutio ipedit̃ nec̃e eſt eē apa aut in meri:aut in muſculis itrinſecis:aut eſt fortis exiccatio ſpaſmoſa. mō q̄a apata iſta nō p̄nt curari in tāto tp̄e quāto pōt hō ſtare ſine cibo. iō deficiēte cibo:q̄a deglutire nō p̄nt neci̇o īfirmus moritur:ſed ſi a ſiccitate illa nō eſt curabilis ſicut ſpaſmꝰ ſiccus ꝯfirmatus:⁊ maxime cū feb. forti:q̄a feb. continue addit in ſiccitatem. Commentū Galeni.

Cum tumorē hic noīaret.

Gal. p̄mo verificat aforiſmū vno mō. ſecūdo alio mō. ibi ſcḋa [Huic torture in epiḋ.] Prima in q̄tuor. Prio mouet ⁊ ſoluit vnā dubitationē. ſcḋo ꝓponit aforiſmi ſn̄iam. 3° dat cās torture. 4° idē ꝯfirmat duabꝰ auctoritatibꝰ. ibi 2ª [Or cū fiat.] ibi 3ª [Tale fit.] ibi 4ª [Quid melius.] ¶ De p̄ria dic̃ Hipp. in aforiſmo ſupiori dixit tumore nō exn̄te in faucibꝰ. hic aūt dixit tumore nō apparēte ⁊ nō ſpecificauit locū. dubiū igit̃ eſt de quo loco dixit. Reſpōdens ꝙ intelligit ꝙ tumor nuſq̄ꝫ appareat ī toto collo. ¶ De ſcḋa parte dicit ꝙ quādo ita eſt:⁊ infirmus trāſglutire nō poſſit eſt mortale ſignum. ¶ De tertia dicit ꝙ talis tortura fit vel propter apoſtema in muſculis meri:vl' propter apoſtema in ſubſtantiis ſuis quod ſit magnum:q̄a in iſto loco multa ſunt notabilia membra. ſ. meri nucha nerui pellicule ligamenta. Et ideo apoſtemate exiſtente in dictis viis aut pelliculis:ita vt contrahantur ſequitur inde colli contractio cum quo ligantur ita vt ſpondiles moueant̃:aut anterius:aut ad latus:aut apoſtemate nō in latere exiſtēte cōtrahunt̃ ſpōdiles verſus illud latus:ſed vbi ſit in ambobus contrahuntur iterius concauitate facta exterius. ¶ Ex his patet ꝙ tumore non apparente quādo contrahitur collum cū impedimento deglutionis ſignificatur magnū apoſtema in locis dictis:⁊ q̄a illud eſt mortale ſignificat̃ mors. ¶ De quarta parte ponit duo ſilia ex dictis Hippo. quorum vnum eſt in libro de diſſolutionibꝰ. 2m eſt ī libro epidimiarū. ⁊ p3. HVIC TORTVRE Hec eſt ſcḋa pars principalis cōmēti in qua ponit ſcḋaz verificationē:⁊ ſine diuiſione. Dicit primo ꝙ cum de tortura loquitur Hippo. in libro epidimiarum dolorem hic non addit. [Eſt igitur dubium quare.] Et reſpondet duobus modis. vno modo quia eſt manifeſtū ꝙ ibi eſt dolor. ideo non poſuit. vel ſcḋo dicitur ꝙ hic vltra torturaz ꝓpter apoſtema contingentem itellexit torturā ꝯtigētē ꝓpter ſolam ſiccitatem ita ꝙ illam dicat mortalem. naz iſta eſt magis mortalis q̄ꝫ illa que eſt de apoſtemate. ⁊ illa que eſt de apoſtemate in locis dictis non eſt ita mortalis:ſicut ſuffocatio de qua in p̄cedēti aforiſmo dictū eſt. Iſta aūt tortura de ſiccitate:maxīe ſi cū feb. fuerit eſt ſignū ⁊ cā mortis:cū feb. mītū exiccet. Afori. XXXVI.

Febricitāti ſi ceperit ſudores boni ſūt tertiani:q̄ntani:ſepteni ⁊ q̄ nono die ⁊ vndecio. ⁊. xiiij. ⁊. xvij. ⁊. xx. ⁊. xxj. ⁊. xxiiij. ⁊. xxvij. ⁊. xxx. ⁊. xxxj. ⁊. xxxiiij. ⁊. xxxvij. Iſti. n. ſudores egrudies iudicāt.

¶ Preſens aforiſmus ẜm duas cōcluſiones in duas diuiditur ꝑtes. ibi ſcḋa [Qui v̄o.] Prima concluſio eſt. ſudores incipientes in feb. die cretica radicali:aut per impares creticas nō radicales ſunt boni. ꝓbatur q̄a ſignificāt bonam criſim ⁊ determinationem egritudinis.

¶ Qui v̄o ita non fiunt dolorem ſignificant ⁊ longitudinem egritudinis ⁊ conuerſionem.

¶ Secūda cōcluſio. Sudores q̄ nō accidūt īcipiēdo mō dicto ſūt mali. ꝓbatur:q̄ ſignificāt dolorē:aut recidiuā:aut longitudinē egritudis. ergo ⁊c̄. ꝯn̄tia nota. ⁊ vtriuſqꝫ cōcluſionis aſſumpta ſtatim in notādis declarabūtur. ſimilis ſentētia hētur ſcḋa q̄rti. ¶ Nota p̄mo ꝙ ſudor ab Auic. ſcḋo cañ. caplo de ſudore. ita deſcribit̃. Sudor eſt aquoſitas ſanguinis:cui pus cholericū eſt admixtū:⁊ ſuppleri debet ꝑ poros cutis in forma aquoſitatis emiſſum. In qua deſcriptione ſi itelligamus ſolū de ſudore in corporibus ſanis:ꝓpter exercitiū ꝯtingēs poſſemꝰ dicere ꝙ per aquoſitatē itelligit aquoſitatē ꝓut ab hūoribꝰ q̄tuor diſtiguit̃:ſed ſi ḡnalis d3 eſſe deſcriptio p3 ꝙ per aquoſitatē nō d3 aliḋ itelligere:cū ſudor ī morbo ꝯtigēs plimū fiat ex mā morbū faciēte. iō per aquoſitatē itelligē debemus hūorē ad ſubtilitatē ꝓpinquū ſubtilitati aqueitatis redacte. nā melācholia ⁊ flegma ⁊ alii hūores ꝑ ſudorez nō expellunt̃:niſi ī ſubtilitatē ſufficiēter venerit. op3 aūt admiſceri ſudore pus cholericū. i. ꝑtē cholericā putredie aut calore accn̄tali ꝑticipāte. nā merito illiꝰ penetrat magis:ſ3 nō ſit ꝯ imaginationē aliquā talē mā3 ſine ꝑte cholerica ī fora ſudoris emitti. Ex h̄ appet ꝙ nō op3 ī q̊cūqꝫ pōt eē ſudor ab exercitio:ꝙ in eo ſanies in venis pōt per aq̄ſitatē vrinalē ꝑmiſcē:ſed de h̄ magis p̄ª p̄mi. caplo de hūoribꝰ. ¶ Nota 2° ꝙ l3 ꝑ ſudorē plibus modis ſignare poſſumꝰ. ſ. quātitate vt in illo aforiſmo. Sudor multus:aut ꝑ q̄litatē vt in ſequēti:aut ēt ex mō ſube:aut ex loco. tn̄ hic pōit ſignū ſūptū a tp̄e exitus. ¶ Nō 3° ꝙ ſudores qn̄qꝫ ſūt a cā p̄mitiua:qn̄qꝫ a cā itriſeca ⁊ de ſecūdis maxime ē ẜmo. ¶ Nota 4° ꝙ iſti ſudores:qn̄qꝫ ſūt p̄cedētibus ſignis digōnis:qn̄qꝫ nō:⁊ h̄ itelligit̃ de illis q̄ ſūt p̄cedētibꝰ ſignis digōnis. ¶ Nō 5°. ꝙ iſti ſudores mltotiens ꝯtingūt paroxiſmales vt appet in ꝑoxiſmo tertiane ſiue q̄rtane:⁊ de iſtis nō o3 ꝙ ſignificēt criſi3 egritudis. qn̄qꝫ aūt ſūt cretici:⁊ de iſtis maxīe itellexit. Dn̄t āt ꝑoxiſmales a creticis:q̄a cretici icipiūt in ſtatu ꝑoxiſmi:aut exacerbationis. ¶ Nota 6° ꝑ ſudores tertianos itelligēdos eſſe qui ſunt in tertia die ab initio egritudis ⁊ ꝓportionaliter per quartanos. ¶ Nota ſeptimo ꝙ cū ſudores cretici apparēt poſt ſigna digōnis ⁊ in die cretica. ſignū eſt ꝙ virtus ordinate ꝓcedit ad expulſionē materiei expectate ſupercelesti adiutorio:⁊ diſpōne mãe:⁊ iō ſignificatur criſim futurā bonaz. ⁊ iſto mō verificat̃ ꝯclo prima afo-

rismi q̄ limitāda est ꝙ sudores cretici in feb. apparentes post signa digōnis ꝑeuerantes in die cretica radicali aut itercedētes cretica in pari sūt signū bonū: ⁊ ꝙ signāt se iudicare idest cretice terminare egritudinē. ¶ Nota 8° ꝙ cū sudores nō fiunt cretici boni nisi in die motus egritudinis: nec fiant nisi subtiliata mā: iō ꝯtingat ꝙ nā mouet̄ ad crisim ꝑ sudorē. in die in quo nō est motus egritudinis: aut ī die nō cretica signat̄ ꝙ nā nō ſuat ordinē suū in cretice euādo: ⁊ iō agit tāq̄ irritata. irritatio aūt aut est ꝑꝑ dolorē aut multiplicē mām: aut ꝑꝑ malignitatem eius. si sit ꝑpter dolorē eius habemus ꝙ sudores nō facti modo dicto significant dolores. si sint ꝯm signāt egritudinis lōgitudinē. si virtus sit constans: qa a mā m̄lta fit chrōica egritudo. Si āt mā sit maligna signāt recidiuā. nā significat̄ ꝙ v̄tus nō bene purgabit corpus ⁊ q̄ relinquunt̄ in morbis subuersionem facere consueuerunt: vt secunda particula afforismo secundo dicitur.

Sed hic cadunt alique dubitationes: q̄re in quarta die sudores accñtes non sunt boni. ¶ Respondet̄ ad mētē Gal. ꝙ māe quaꝝ crisis futura est ante decimū quartū: ⁊ ꝑcipue per sudorē debēt eē subtiles acute. nā nō pñt in tā modico tēpore esse digeste: ⁊ ita subtiliate: vt ꝑ sudorē bene expellerēt̄. Restat igit̄ ꝙ omnes tales crises ꝑ sudorē laudabilē añ decimū q̄rtū sūt admodū cholerice. Et iō istaꝝ māeꝝ motus est in dieb⁹ dispa ribus. Si crisis nō ꝯtingit bona nisi in dieb⁹ mot⁹ egritudinis. iō nō crisis in illis egritudinibus nisi in disparib⁹ ⁊ de hac cā non ꝯuenit in q̄rto. ¶ Et nota ꝙ ego dixi de crisi ꝑ sudorē: qa nō incōuenit synochā in q̄rta terminari ꝑ fluxū sanguis. ¶ Et ex hoc pꝫ: q̄re in decimaq̄rta. et post in dieb⁹ parib⁹ pōt ꝯtingē crisis laudabilis ꝑ sudorē: qa māe que de nā sua sūt mobiles in dieb⁹ illis pñt ī tāto tpe eē subtiliate ⁊ digeste. ¶ Nō tñ in 4° aliqñ posse talē bonā crisim ꝯtingere: sed raro vt pꝫ ex Auic. 2ª q̄rti caplo de diebus sudoris ⁊c. Cōmentum Galeni.

Non solū sudores sed etiaꝫ digōnes. Gal. in ꝑte ꝑma cōmēti afforismum ampliat ⁊ dubiū vnū remouet. In 2ª repbendit illos q nō faciūt d̄rias ī v̄tute dieꝝ ad crisim. In 2° remouet duo dubia. 2ª ibi [Experimēta.] ibi 3ª [Hic aūt.] ¶ De ꝑma dicit ꝙ nō solū sudores: sꝫ alie crises si fiāt in die cretica significant̄ eē bone ex hoc. ⁊ si ita gñaliter dixisset sufficeret. Et si querat̄ q̄re nō dixit. Respondet̄ ꝙ nō fuit eius intētio hic nisi ponere dies creticos ꝑ sudores añ 40m. Et rō qꝛ in chronicis raro cōtigit ꝙ fiat crisis ꝑ sudorē: sꝫ aut paulatiꝫ sine crisi ꝯsumunt̄: aut terminant̄ ꝑ exiturā. ¶ De 2ª dicit ꝙ experimēta testant̄. ꝙ nō ois dies est cretica: ⁊ iō mirādū est de negātibus hoc qb⁹ eēt bonū ꝙ experimētis acqescerēt: ⁊ cās in diuersitate spatioꝝ tēpoꝝ ad crisim: sic fec̄ Gal. inuestigarent. reliq̄ patēt. ¶ De 3ª mouet duas dubōnes. ꝑma: q̄re nō noiauit hic q̄rtū. Et rñdet duob⁹ modis. ꝑmo ꝙ forte ꝑmus scriptor dimisit lꝫ Hippo. scripserit. scđa rñsio ē cā quā dixi supra circa afforismū: ⁊ tu vide. ¶ Scđa dubitatio de fine scđe ꝯclonis afforismi. de q̄ dic̄ ꝙ qdaꝫ hñt 31m pro vltio. quidā v̄o 34m: sed etiā 37° est creticus in quo accidit sudor: sed in 34° magis q̄ in 31°. qa est creticus radicalis. 40m posuit ꝑꝑ cām dictā. Afforism⁹. XXXVII.

Frigidi sudores cū febre acuta quidē facti. morteꝫ significant. Cū molliori v̄o feb. lōgitudinē egritudis signt.

¶ Hippo. in hoc afforismo duas cōclusiones intēdit. ibi scđa [Cū molliori.] ꝑma est. Sudores frigidi cum febre acuta mortē significant. ꝑbat̄ qa signāt: aut extinctionē caloris nālis aut mām nō superabilē a v̄tute infra terminū acute feb. ergo ⁊c. ꝯñtia nota. ⁊ assumptuꝫ statiꝫ declarabit̄. ¶ Scđa ꝯclo. Sudor frigidus cū feb. nō acuta significat lōgitudinē morbi. ꝑbatur. qa signāt mām multū resistentē virtuti: aut v̄tutē caloris nālis debilitatā: ⁊ similis habet̄ snīa scđa q̄rti. caplo de signis sudoris. ¶ Nota ꝙ frigidos sudores itelligimus illos qui non fiunt frigidi a cā primitiua vt flabello: sed illos q frigidi egrediunt̄ a corpe sine talis cāe adiutorio. ¶ Scđo nota ꝙ sudores qñq̄ fiūt frigidi rōne dispōnis mēbroꝝ vt si cutis ⁊ mēbra cuti vicina sint frigida nō obstāte ꝙ vene tantā habeāt caliditatē vt mām expellār calefactā ⁊ subtiliatā: tñ illa mā mēbris vicinis cuti obuiās q̄ mēbra sunt frigida infrigidant̄. rōne aūt dispōnis māe hic cōuenit: vel qa mā est multe frigiditatis nāliter: vl' quia est multe quātitatis: vel qa ipsa est multa maligna. nam mā multe frigiditatis exñs in venis subtiliata: ⁊ ad cutiꝫ ⁊ ad mēbra sibi vicina ꝑpulsa que nō sunt ita cal'a vt intensiora mēbra ⁊ vene pñt ꝑ itrinsecū ꝑn^m ad frigiditatē valde maiorē reduci q̄ sit frigiditas mēbroꝝ ꝑ que transit. imo illis mēbris exñtibus calidis reducet̄ ad frigiditatē sic̄ vapor aq̄ ascēdēs ad mediā regionē aeris in estate. nō obstāte ꝙ illa sit calida absolute calida ibi infrigidat̄: ⁊ ad mām aque cōuertit̄. Si v̄o mā sit valde multa ꝯuenit ꝙ virtus ante ea expellat q̄ subtiliet ꝑꝑ ei⁹ grauamen: ⁊ ita vbi sit multū malitie cōuenit ꝙ expellat̄ ante subtiliationē. Et iō frigida exñs expellit̄ extra. ¶ Nō 3° ꝙ oia pñt ꝯtingere feb. acuta. nā stat feb esse acutā ⁊ non multi caloris vt est pestilētialis. nocet eni plus mā occulta q̄litate q̄ intēsione cal'itatis. scđo stat feb. eē acutā exterioris⁹ exñtibus frigidis vt ifra in acutis morbis frigiditas ⁊ alibi in nō ꝯficiēti febre. Et iō cute exñte frigida ⁊ mēbris sibi vicinis stat acutā eē febrē precipue quo ad iteriora. Itē tertio nō repugnat febrē esse valde itense caliditatis: ⁊ tñ mēbrū ibi febriēs esse frigiduꝫ qꝛ deficere prius in caliditate nāli q̄ abūdare in ꝑternāli. hoc videtur velle Cōmentator: sed hoc nō verificat̄ nisi apud ponentes nālem calorē nō esse partē febrilē: vel nec eundē. ¶ Ex qbus patet qūo ex acuta feb. ꝯtigit sudorē emitti frigidū etiā ꝑpter mēbroꝝ dispōnē. nā mā fe. acuta pōt esse multa ⁊ stat ꝙ sit m̄ltū maligna: ⁊ ideo sudorē tenet frigiduꝫ. ¶ Nota q̄rto ꝙ sudor in febre acuta frigidus: qñq̄ est ex mā ꝑpria illi feb. acute: qñq̄ ex alia. nō eniꝫ repugnat duas febres īueniri a duob⁹ mēbris pēdētes vt in emitriteo cōstat. hec eni cōclusio intelligit̄ maxie vbi sudor sit frigidus ex mā feb. acutā faciēte. nam aliter staret materiā acutā feb. faciētē in tēpore breui digeri ⁊ expelli: sed primo remanere materiā faciētē feb. mobilē: et tandē liberari egruꝫ sudore frigido ꝑus apparēte. ¶ Ex his verificat̄ ꝑma cōclusio. nā si in acuta feb. apparet sudor frigidus: ⁊ hoc nō ꝑpter cām primitiuaꝫ: ⁊ qui sudor sit de mā feb. acutā faciente. tunc aut sudor est frigidus ꝑpter membroꝝ dispositionem. ⁊ tūc significatur extinctio innati caloris: aut quasi extinctio. nā exterioris⁹ mēbris infrigidatis ꝑpter remotionē caloris naturalis oportet interiora multuꝫ esse debilitata. Et ideo non poterit virtus vincere materiaꝫ feb. facientem. Si v̄o sudor est frigidus ꝑpter māei dispositionē. s. propter frigiditateꝫ tunc sequit̄. ꝙ materia a virtute nō potest superari in tā modico tempore in q̄ modico terminatur acuta feb. qa est materia multū caliditati agenti resistens. Et ideo terminabitur feb. ante maturationē materiei. Et per consequens male et ad morteꝫ. Si v̄o sudor frigidus propter multitudinē materiei significatur ꝙ virtus est debilis. Et non potest illam materiam subtiliare. Si v̄o propter malignitateꝫ materiei etiā significatur v̄tutis debilitas.

Sed hic cadunt duo dubia. pͥmuz q2 si feb. est acuta: tũc calor est valde itensus ꝑ totũ: ⁊ per ꝯñs sudor nõ est frigidus. ¶ Ad hoc dicit̃ negãdo primã cõsequẽtiam vt patuit statim. Item secunda consequentia non valet vt supra ostendi.

¶ Secũdo dubitat̃ qa si mã expellit̃ per sudorẽ. igit̃ subtiliat̃ ante: ⁊ per ꝯsequẽs calefit. ¶ Hic respondet̃ negãdo istã ꝯñtiam. mã ista per sudorẽ expellit̃: ergo subtiliatur prius: stat eñi virtutẽ pͥus igrossauisse mãm per quã ingrossationẽ ipsam digessit vt colligitur pͥma quarti. capitulo de cura putridaꝝ in generali. similiter nõ sequit̃. mã subtiliat̃. ergo calefit: vt patet de aqua calida flante borea sparsa supra politũ marmor que ifrigidat̃ ⁊ in vaporẽ subtiliata cõuertit̃: ⁊ sic multa q̃ calefiũt igrossant̃: ⁊ indigesta calidiora sunt grossiora. ita stabit subtiliari ⁊ infrigidari: vt patet de generatione aque ex terra.

¶ Dubitat̃ tertio q2 mã faciẽs feb. acutã est putrida. igit̃ in ea est caliditas p̃ternãm fixa. ꝯñtia patet ex dictis in questione de putrefactione supra tertio tegni. igit̃ cũ per sudorẽ expellit̃ nõ infrigidat̃ ab intrinseca. nã si infrigidat̃ sequit̃ ꝙ caliditas nõ ẽ fixa. ¶ Hic respõdet̃ ꝙ materia putrida hẽt caliditatẽ preternãlem fixã que est putredo: sed illa nõ est tãta nec̃io: quãta est caliditas in corpore humano sano vt ꝯstat de carnibus mortuoꝝ aĩaliũ putrescẽtiũ que tactu apparẽt fride. ¶ Et si dicat̃ calitas putredinalis faciẽs est fixa. igit̃ caliditas fixa in hũore ẽ intensior caliditate corpis nostri. aliter eñi nõ calefacẽt.

¶ Hic dicit̃ ꝙ dupliciter possumus imaginari aliquem gradũ caliditatis esse fixũ. vno mõ q2 humore itrinseco ita disposito vt est existẽte nãliter in loco eius ꝯseruatiuo ⁊ naturalr̃ disposito: ⁊ deducta alia cã speciali calefaciẽte hũor sub tãto gradu remanet calitatis. Et si ab illo recessent est aptus stãtibus dictis ad illũ redire: ⁊ h̃ mõ in humore faciẽte feb. est caliditas fixa intẽsior caliditate nãli mẽbroꝝ: sed cũ humor a mẽbro tactu calido separat̃ humor ab intrinseco ifrigidat̃: ⁊ hoc mõ sufficit hũores putridos poni in calefacto esse ad hoc vt feb. sit humoralis.

¶ Scdo mõ dicit̃ caliditas fixa absolute: qa qualr̃cũq3 humor ifrigidaret̃: ⁊ vbicũq3 poneret̃ esset aptus ad caliditatẽ talẽ redire: ⁊ h̃ mõ nõ op3 putridã caliditatem ita intrinsecã sicut est mẽbroꝝ caliditas esse fixaz in hũore.

¶ Nota vltimo ꝙ q̃tuis mã sit mltũ frigida. tñ vtꝰ põt eã in multo tpe digerere: ⁊ ita si sit fortis v̄tus nõ vincit̃ cito: cũ febris nõ sit fortis: ex quo p3 ꝙ si sit fortis v̄tus: ⁊ sudor frigidus: ⁊ feb. mollis. tũc morbꝰ erit lõgus nec̃io. ⁊ ita verificat̃ scda cõclusio. Si v̄o virtus sit debilis ⁊ feb. mollis vl̃ ꝓua adhuc nõ valde cito deficit virtus nisi sit extreme debilis: ⁊ iõ plr̃imũ egritudo est lõga cũ debilis virtus nõ sufficiat etiã cito sup̲are mãm: ⁊ sic p3 ꝙ secũda ꝯclo est vera vtplurimũ ⁊c̃.

Cõmentũ Galeni.

Quod hic dixit. Istud cõmẽtuz diuiditur in duas partes. Primo mouẽdo dubiũ oñdit quomodo possit esse sudor frigidus cũ febre acuta. scdo verificat aforismũ. ibi scda [Unde ⁊ mortẽ.] dicit primo dicta Hippo. esse per experientiã manifesta. sed bonum est causaz scire. nã videt̃ miranduz ꝙ feb. sit calidissima ⁊ sudor sit frigidus. ¶ Respondet autẽ huic dubitationi ꝙ si loca vnde sudor iste debet egredi essent calida ꝓculdubio sudor esset calidus: sed non est impoſe interiora esse multum calida: ⁊ exteriora per que egreditur sudor esse frigida ꝓpter defectuz innati caloris: et ita in acuta febre erit sudor frigidus: ⁊ h̃ declarat magis supponẽdo ex dictis alibi. q2 febres acute sũt de humoribus putridis: qui humores aut sũt in habitu totius aut in vasis vel venis: modo si sunt humores in vasis: ⁊ ibi sit magna caliditas: ⁊ cũ hoc etiã calor nãlis regẽs mẽbra sub alia: aut sit extinctus aut extictioni paratus ⁊ vicinus. necesse esset vt humor qui per cutez purgat̃ frigidus sit. Et ideo nõ repugnat ꝙ calor febrilis sit acutꝰ: et tñ sudor sit frigidus. VNDE. Et verificat aforismũ ⁊ diuiditur in duas partes. pͥmo verificat. scdo infert correlarium: ⁊ respõdet q̃õni tacite. ibi scda [Febre igit̃.] Primo dicit ꝙ sudor frigidus ꝓpter causam dictã significat mortẽ: quia oñdit mãm nimiã a frigiditate. s. materiei dominãte corpori quã mãm nec calor febrilis nec nãlis calefacere potuit: sed cũ molliori feb. poſe est infirmũ sanari: qa natura mãm illã fridã ⁊ hũidã i lõgo tp̲e põt digerẽ: ⁊ feb. h̃ dat lõgũ tp̄s sue terminatiõis. FEBRIS IGITVR. Infert correlariũ ꝙ febris acuta i illis ẽ signũ ⁊ cã mortis: ⁊ p3 qd̃ dicit. scdo dicit respondendo q̃õni que posset fieri: qa cũ molliori nõ significat̃ mors: ⁊ dicit huius causam esse: quia materia dat spatia digerendi longa cuz sit quieta.

Aforismus. XXXVIII.

Et vbi in corpore sudor: ibi egritudinem narrat.

¶ Cõclusio aforismi ẽ ista. Sudor apparẽs in aliquo corporis loco significat in illo abũdantiorẽ cã3 egritudinis. ꝓbatur. vbi sudor apparet illic significat humorẽ peccante3: ⁊ ille est causa egritudinis. ergo ⁊c̃. Assumptũ declarabit̃ statim: ⁊ similẽ sñiam habetis scda q̃rti. caplo de modis significationu3 sudoris.

¶ Nota pͥmo ꝙ hic non intelligit de sudore facto a causa primitiua: sed de corporea ⁊ sudore ꝑseuerãte. nã a causa primitiua cõuenit fieri sudorẽ sine peccato humoru3.

¶ Scdo nota. ꝙ per vbi itelligit̃ in qua parte corporis: q2 si in vna tũc illa significat̃ causa. Si v̄o in q̃libet tũc significat̃ etiã causa egritudinis peccare in qualibet corporis parte. ¶ Nota tertio. ꝙ sudor sine manifesta causa nõ est nisi qa nã sup̲fluitatẽ non nãlẽ expellit. nã pͥus o3 esse sup̲fluitas: aliter nõ expelleret̃. scdo nõ est nãlis: qa nõ debet nãliter expelli sensibiliter sup̲fluitas per poros cutis. ¶ Nota q̃rto. ꝙ qa natura facit de possibilibꝰ qd̃ melius est: ideo ipsa per sudorem expellentem euacuat ꝑ locũ corporis viciniorẽ materie. Ex quibus ap̲pet ꝙ cu3 in aliqua parte corporis ap̲pet sudor: significatur sup̲fluitatẽ nõ nãlem in loco illi vicino ꝯtineri: ⁊ qa a tali superfluitate aut fit: aut apta est fieri egritudo. ideo patet prio veritas aforismi. ¶ Nota q̄nto. ꝙ sudor aliq̃ñ ap̲pet añ egritudinẽ: q̃ñq3 post: q̃ñq3 dũ est egritudo: si ante ꝓnosticatur futurã egritudinẽ. si simul demonstrat. si post vt in cõualescẽtia rememorat̃ egritudine3. ⁊ sic p3 qa narrare egritudinẽ est cõe ad hec tria: ꝓprie accipiendo egritudinẽ. p3 scdo ꝙ l3 sudor appareat nõ op3 esse vel fuisse vel fore egritudinẽ: q2 stat euacuari materiã anteq3 fiat egritudo. nõ enim sequitur. significat̃ futura egritudo. g̃ ⁊c̃.

¶ Contra predicta arguitur primo. quia in syncopi ⁊ ꝓpe mortem materia peccante in toto sudor fit tm̃ in fronte.

¶ Respondetur ꝙ in fronte est etia3 causa egritudinis: vel dic ꝙ non fit perseueranter. nam ad veritatem istoꝝ aforismorum redditur signi perseuerantia. vel dic ꝙ virtus non cõstat: ⁊ aforismi veritas requiritur virtutis cõstantia. quare autem in mortali syncopi fit sudor vide in vndecima tertij. ¶ Preterea arguitur ꝯtra. materia existente in non determinato loco vl̃ membro fit crisis per sudorem vniuersaliter in toto corpore apparente. igit̃ ⁊c̃. assumptum patet in pleuresi. Respondetur ꝙ causa coniuncta in pleuresi est in membro determinato: sed antecedens est per totum. et illa per vniuersale3 sudorem expellitur. vel dic secundo ꝙ ille non fit perseueranter.

Commentum Galeni.

HIc porro innuit vt si per.
Istud cōmentū diuidit̄ in duas ptes. ¶ Pri
mo ponit̄ afor̄ismi snia. scdo cā. scda ibi [Su
dor.] ambe ptes patēt. ⁊ tu ex cōmēto collige
q̄ nō semꝑ mā sudoris est aquositas: vt contra humores
distinguitur. Aforismus. XXXIX.

AT vbi in corpore calidum vel frigi/
dum ibi egritudo regnat.
¶ Cōclusio aforismi est ista. Caliditas excel
lens aut frigiditas in aliqua parte corpis ap/
parens significant egritudinē in eadē parte. pbat̄: quia
in tali parte est sensibilis recessus a tēperamento. igit̄ est
egritudo. cōsequētia pȝ. ⁊ assumptū similiter. Et similē
sniam collige scda primi doctrina tertia. caplo de signis
oppilationū: ⁊ ad aforismi veritatē requirit̄ talē calidi/
tatē perseueranter ⁊ nō a causa primitiua apparere. tunc
enim necessario sequitur egritudinem esse in tali parte: ⁊
eius ꝑm qd̄ dicitur ledi operatiōes. ¶ Potest tamē afo/
rismus exponi aliter sic. cōclusio est ista. caliditas ⁊ frigi/
ditas valde perseueranter excessiue apparētes in aliquo
corporis mēbro in egritudine materiali significant mām
cōtineri in illo. ⁊ pbatur. qa membrū in quo talis mate/
ria cōtinetur: maxime debet a materia alterari: aut ad ca
liditatē aut ad frigiditatē: ⁊ iō in fe. dolētes tumore loci
minere: aut ex sudore magis in vno mēbro apparēte: aut
ex caliditate vel frigiditate percepta nostro tactu vl' ifir/
mi relatu arguit̄ locus minere. ¶ Et si dicatur cōtra: qa
in pncipio feb. extrema frigēt: ⁊ tamē ibi nō est egritudo
vel materia. dicit̄ ꝑm primā expositionē q̄ illa membra
tunc egrotant egritudine frigida. ¶ Et iuxta secūdā di
cit̄ q̄ illud frigus non perseuerat. ¶ Et si dicat̄ in acuta
febre cum apostemate in interioribus frigus apparet in
extremis perseueranter: ⁊ ibi non est egritudo. ¶ Dicit̄
cōcedendo ideo aforismus est verus vt in pluribus. puta
vbi non per accidens est causa in alio membro. aliud aūt
infrigidetur aut calefiat. Cōmentū Galeni.

QUocunq; in mēbro. In isto cōmēto
Gal. verificat aforismū: ⁊ quia littera patet:
et clara est. ideo non exponos: sed tu vide per
temetipsum ⁊c. Aforismus. XL.

AT vbi in toto corpore mutatiōes: ⁊
si corpus aut infrigidatur: aut statim
calidū fit: aut calor alter ex altero fit
significant longitudinē egritudinis.
¶ Hippo. intēdit cōclusionē. Mutationes facte repente
in toto corpe aut de calido in frigidū: aut de vno calore
in aliū significant lōgitudinē egritudinis. pbatur. ille si/
gnificāt plures materias malas peccātes in magna quā/
titate. igitur significant lōgitudinē egritudinis. assūptū
⁊ cōsequētia statim declarabūtur. ¶ Nota pmo q̄ istas
mutationes intelligimus ab intrinseco nō a causa primi/
tiua depēdētes. ¶ Nota scdo q̄ intelligimus istas muta
tiones fieri sepius de die motus: lȝ semel tm̄ fat mutatio
de caliditate in frigiditatē: ⁊ in paroxismo nō oportet ex
illo significari longitudinē egritudinis. ¶ Tertio nota
q̄ dixit in toto corpore: q2 mutatio facta in vna parte tm̄
nō hȝ in hoc significare. ¶ Nota quarto. q̄ iste mutatio
nes non fiunt nisi ppter humoꝝ motū qui diuersi sunt
in virtute. ¶ Nota qnto. q̄ isti humores qui diuersi sūt
isto mō nō sūt iuicē cōmixti: ita saltē q̄ vnus motu alte/
rius moueat̄: tūc eni simul mouerent̄. ¶ Nota sexto. q̄
vbi sunt multi humores diuersaꝝ ꝯplexionū non sit̄ mixti.
⁊ quoꝝ quilibet sufficit notabiliter totū corpus pmuta/
re vtus multū laborat in superādo eas. pmo q2 dū vacat
digestioni vnius diuertitur a digōne alterius. secūdo qa
isti sunt magis debilitātes virtutē vtroq; iprimētē q̄ si
alter eoꝝ tm̄ imprimeret. Tertio q2 mā peccans est am/
plior. Nā sunt duo loco vnius. ¶ Nota septimo ad veri
tatē aforismi requiri virtutē esse fortē. nā cū debili vir/
tute materiei rebellio arguit morbū breuē ⁊ ad mortem
terminandū: sed vbi vtus cōstet. arguitur materiei ma/
lignitas ⁊ multa resistētia. Et ideo necessario morbus lō
gus: quia siue virtus vinci debeat tarde cum sit fortis: si/
ue materia vinci debeat: que multū resistit. ¶ Ex his pa
tet aforismi veritas: quia talis permutatio significat ma
terierū diuersitatē quaꝝ quelibet sufficit totū corpus no
tabiliter permutare: ⁊ talis diuersitas arguit mām min9
bene separabilē a virtute. ideo ⁊c. ¶ Et si dicatur cōtra.
quia tertiana non pura est breuior q̄ flegmatica pura vt
colligit̄ prima quarti. Respōdet̄ q̄ in tertiana pura ille
materie sunt redacte ad vnam formā. ¶ Nota vltio q̄
requirit̄ ad veritatē aforismi. q̄ seruetur alioꝝ paritas
exceptis oibus que sunt nectio ꝯntia. Cōmētū Gal.

MOrbus habens ⁊c. Istud cōmē/
tum in duas
partes diuidit̄. pmo est cōmentū Gal. scdo est
additio Cōstantini. ibi scda [Multi.] ⁊ vtraq;
pars est clara. ¶ Sed dubitatur: q2 multam ⁊
diuersam materiā virtus vincit tardius q̄ simplicem: et
si sit multa ⁊ diuersa. ¶ Intelligitur multa quo ad quā/
libet partem sue diuersitatis. puta multe cholere ⁊ mul/
tum flegmatis. hāc igitur virtus difficilius vincit q̄ si sit
multa simplex: quia ista simplex non habet nisi vnā talē
multitudinē. ¶ Uel scdo intelligitur alioꝝ posita pari/
tate. vbi gr̄a. contingit inueniri cholerā non nālē merito
sue grossitiei ita difficulter digestibilē sic flegma datū.
hoc posito dicit̄: q̄ virtus tardius vigeret: ⁊ vincet librā
vnam humoris: cuius medietas sit ex tali cholera: ⁊ alia
medietas ex tali flegmate q̄ si tota materia eēt flegma
purū: aut cholera pura simili modo: ⁊ hoc per causas di/
ctas. ⁊ tu hoc nota bene ⁊c. Aforismus. XLI.

SUdor multus ex sōno sine aliqua ma/
nifesta causa factus significat: quoniā
corpus plurimo cibo vtitur.
¶ In isto aforismo ponuntur due ꝯclusiones.
ibi scda [Si vo nō.] pma cōclusio. Sudor multus factus
ex somno sine manifesta causa significat: qm̄ corpus vtit̄
ampliori cibo q̄ bene digerere possit. probatur. q2 sudor
potest causari multus in somno ex cibo ampliori. igit̄ ⁊c.
tenet ꝯntia: qa causatū potest significare suam causam.
¶ Nota primo q̄re dicit̄ multus: qa paucus aliqn̄ est ex
debilitate virtutis nō potentis superfluitates tertie dige
stionis isensibilr̄ expellere. ¶ Nota scdo q̄ etiā talis su/
dor in vigilia factus signāt q̄ corpus ampliori cibo vtit̄.
sed dixit de somno: qa in eo plurimū accidit: q2 ex labore
vigiliaꝝ posset accidere ⁊ nullus illoꝝ significaret vt in
glosa. ¶ Nota tertio: q̄ quatuor de causis cōtingit q̄ sō/
nus magis facit sudorē q̄ vigilia. ¶ Prio. q2 in vigilia
ptes cutanee sunt calidiores: ⁊ ideo pñt resoluere isensibi
liter supfluitates ibi existētes que aduenięte somno sen/
sibiliter expellunt̄ in forma sudoris calore nō potēte ita
subtiliare. ¶ Scdo q2 multus somnus est causa retētio/
nis multaꝝ supfluitatū que expellerent̄: aut egōne: aut
aliter: cū somn9 oēs fortes retineat euātiones pter sudo/
rem. ¶ Tertio q2 in somno virtus digestiua est fortior.
⁊ ideo plus de equali quātitate cibi in humores ꝯuertit.
⁊ plus de nobili. i. nutrimētali hūido ad mēbra trāsmit/
titur

titur a quo plurime ptes aquose supfluũt p sudorib⁹ expellendis. ꝛ hic sudor hac de cã veniẽs accidit post scdaꝫ digõnẽ i sõno celebratẽ. 4° q2 i sõno fortificat virtus in iterioꝛib⁹. ꝛ iõ mãm ibi peccãtẽ põt meli⁹ p poros expellere q̃ i vigilia alys parib⁹. ꝛ h 4° mõ maxime confert sõnus i corpis mũdificatiõe i criiib⁹ ꝛ finib⁹ paroxismoꝝ. ¶ Et tu h tene mẽti ꝛ vide tertio tegni q̃re sõnus oẽs fortes retinet euacuatiões excepto sudore. ꝛ ex h vide quo mõ sõnus q̃litercũqꝫ causet sudorẽ erit ẽm modum exuberãdi mãm. nõ ẽm modũ resolutionis subtilis vt dixit Aui. z² p¹ ca° de eis q̃ pueniunt ex sõno ꝛ vigilia. ¶ Nõ 4° ꝙ cib⁹ aliqñ ẽ cã sudoris sui multitudĩe. aliqñ ẽꝫ caliditatẽ. aliqñ q2 ẽm plurimã ptẽ ẽ in aq̃sitatẽ ꝯuertibilis. ꝛ iõ ad afoꝛismi vificationẽ regrit ꝙ homo non vtat cibo merito sue caliditatis factiuo sudoris. aut cibo ĩ multã aq̃sitatẽ ꝯuertibili. ¶ Ultio nõ ꝙ nõ dicim⁹ talẽ multũ sudorẽ signare p se multi cibi vsuꝫ: sꝫ qñ ẽ cũ carẽtia signoꝝ repletiõis pterite. tũc. n. q2 nõ põt esse mult⁹ nisi pp cibum multũ significat multi cibi assumptionem.

¶ Si vero cibũ non accipienti hoc fiat: significat quoniam indiget euacuatione.

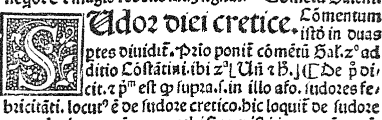
¶ Scda ꝯ. sudor mult⁹ fact⁹ ex sõno ꝛc. si accidat i corpe nõ multũ accipiẽte cibũ signat corp⁹ illud indigere euacuatiõe. pbat. q2 cũ hac circũstãtia signat hũoꝝ peccãtium abũdãtiã. g̃ ꝛc. ¶ Circa hoc nõ ꝙ cũ sudor a vtute expellat: ꝛ nõ pure nãliter. nã supfluitas tertie digõnis dꝫ nãliter expelli insensibilr vt diximus supra particula p̃ma. iõ sequit oẽm sudorẽ nõ a cã p̃mitiua expulsuꝫ esse supfluitatẽ nõ nãlẽ: pcipue cũ sit multus. q2 qñqꝫ nãlis supfluitas tertie digõnis pp vtutis debilitatẽ expellit sudor vt supra dixi. ¶ Ex h ẽt sequit ꝙ si egredit sudor multus: ꝛ nõ fit pp cibi multitudinẽ: opꝫ ꝙ fit pp̃ter humorũ maloꝝ abundantiã. ꝛ tales cũ plurimũ per sudorẽ nõ plene a corpe euacuent: seqtur ꝙ significãt plures alios remanere. ¶ z° nõ ꝙ supfluitas ex nouo cibo genita. q2 nõ multũ est alys hũoꝛib⁹ mixta aut mẽbris iuiscata. iõ p cibi abstinẽtiã resoluit ꝛ corrigit. Sꝫ supfluitas ex antiquo cibo remanẽs in corpe ꝛ multũ ẽ iuiscata: ꝛ multis alys hũoꝛib⁹ ĩmixta. iõ plerũqꝫ nõ p solã abstinẽtiã põt emitti. ꝛ iõ talis idiget purgatiõe. ex his ifert z^a ꝯclo ꝙ iste sudor mõ dicto appens signat ꝙ in corpore abũdãt hũores ex antiq̊ cibo supflui: ꝛ p ꝯñs ꝙ corp⁹ vt ab illis mũdificet indiget purgatione. Concordia afoꝛismi colligitur z^a primi. doctrina 3^a. caplo de eis que proueniunt ex somno ꝛ vigilia. Cõmentum Galeni.

Quidam medicorũ. Istud commẽtũ diuidit in tres ptes. Prio ponit lr̃a ẽm Gal. In z^a additio Cõstãtini. ibi. s. [Sudor nãqꝫ.] in 3ª vificat afo^m. ibi. s. [Multus.] p̃ma ps ꝛ z^a patent. 3ª diuidit in q̃tuor. Prio dat cãm q̃re multus cibus est cã sudoris. z° dat cãꝫ q̃re Hip. aliqñ pticulã talẽ p̃mittit. ibi [Sine manifesta.] 3° docet q̃re dicat mult⁹. 4° dat vitatẽ ambarũ ptiũ afoꝛismi. ibi z^a [Inuenim⁹.] ibi 3^a [Multũ.] ibi 4^a [Multus. n.] ¶ De p^a ꝛ z^a patet. ¶ De 3ª dicit ꝙ iõ dixit multũ sudorẽ. q2 paucus nõ significat illud. stat. n. paucũ sudorẽ in corpore nõ repleto fieri pp vtutis debilitatẽ: nõ pp hũoꝝ vel cibi abũdãtiã. ꝛ mot⁹ ẽ q2 vt⁹ ꝛ si sufficiat nutrimẽtũ assimilare nõ tñ sufficit supfluitatẽ insensibilr expellere. ¶ De 4ª dic ꝙ sudor mult⁹ ẽ duob⁹ modis. aut. n. pp cibũ mltũ tpe morbi acceptũ. ꝛ sic ex modico tẽpore. aut pp multũ cibũ añ morbũ acceptũ: ꝛ si isto mõ fuerit dꝫ corpus purgari. Si vo fuerit pp cibũ noniter acceptũ p abstinẽtiã sufficienter corpus medicabitur. Afoꝛismus. XLII.

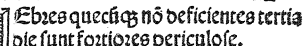

Sudor mult⁹ frigidus vel calidus sp fluens: frigidus maiorẽ: calidus vo minorem egritudinem significat.

¶ Hippo. intẽdit istã ꝯclusionẽ. Si ĩ aliq̊ tẽpore morbi q̊cũqꝫ fuerit illud currat sudor multus aut calidus aut frigidus. Calidus signat minorẽ egritudinẽ: frigidus aũt maiorẽ q̃ calidus. pbat. q2 frigidus significat mãm magis virtuti rebellem vt colligit ex dictis in afoꝛismo illo: sudor frigidus. ¶ Nota p̊ ꝙ intelligẽdus est de sudore nõ tali a cã p̃mitiua. ¶ z° nota ꝙ di mult⁹ q2 in pauco nõ est multa signatio. ¶ 3° nota ꝙ di semp fluens ꝛ põt itelligi duob⁹ modis: vno mõ: q2 ꝯtinue p totũ morbũ: ꝛ ego vidi mulierẽ q̃ ꝯtinue. 14. dieb⁹ sudauit sine iterpolatiõe: alio mõ põt itelligi vt dixi: q2 in q̃cũqꝫ tpe morbi appeat. ¶ 4° nõ cãm: q2 sudor fiat frigidus ex afo° allegato. ¶ Nota 5° ꝙ regrit ad afoꝛismi veritatẽ alioꝝ pitas exceptis necessario sequẽtib⁹. vñ nõ comparat sudor frigidus i chronica ad calidũ in acuta. sꝫ in chronica. ꝛ sic de alys. His. n. stãtib⁹ sp fridus ẽ peior. q2 negor ẽ ꝛ magis rebellẽ mãꝫ signat. Cõmẽtũ Galeni.

Sudor diei cretice. Cõmentum istõ in duas ptes diuidit. Prio ponit cõmẽtũ Gal. z° additio Cõstãtini. ibi z^a [Uñ ꝛ h.] ¶ De p̊ dicit. ꝛ p^m est ꝙ supra. s. in illo afo. sudores febricitãti. locut⁹ ẽ de sudore cretico. hic loquit de sudore apparẽte in toto tẽpore morbi sine crisi. i. in quocũqꝫ tẽpore morbo apparuerit. De pte z^a apparet quid dicat additio Cõstantini: ꝛ ẽ manifesta. Afoꝛismus. XLIII.

Febres quecũqꝫ nõ deficientes tertia die sunt fortiores periculose.

¶ In isto afo° due ponunt ꝯclusiões. ibi z^a [Quecũqꝫ.] Pria ꝯclo ẽm vnã itroductionẽ. oẽs feb. nõ deficiẽtes in tertia die sũt fortiores ꝛ magis piculose deficiẽtib⁹. pbat. q2 oẽs tales sunt sceuoꝛũ accñtium: ꝛ magis virtutis debilitatiue. g̃ ꝛc. ꝯña nota: ꝛ assumptũ stati patebit in notatis. ¶ Nota p̊mo ẽm hũc modũ ꝙ p fe. nõ deficiẽtes tertia die nõ itelligim⁹ illas tñ q̃ in tota tertia die pseuerãt. Sed oẽs nõ ꝯtinue perseuerantes: q2 tñ interpolationem ꝛ getẽ habẽtes siue in tertia siue in quarta die. ꝛ erit ac si diceret oẽs feb. cõtinue sunt fortiores ꝛ piculosiores interpolatis. ¶ Nota scdo q̃ dicat feb. vere iterpolata ex his q̃ dixi pticula p^a afo. 10°. ꝛ. 11°. Et ibi collige ẽt que sunt cõtinue: ꝛ ꝙ continuaꝝ q̃dã est ꝯclusa q̃dã pportiõalis: ꝛ diãs istaꝝ adinuicẽ. ¶ Nota 3° ex illis ꝙ plurimũ mãe feb. iterpolatarũ putrefiũt extra venas. ꝛ in loco nõ valde vicino cordi. Sed mãe ꝯtinuarũ putrefiũt in venis aut in locis vicinis cordi valde. Ex quo pꝫ ꝙ iste materie alys paribus magis inficiunt accñtia. ¶ Nota 4° ꝙ his duabus causis sũt piculosiores. nã vbi maior est pprio morbi ad virtutẽ ibi periculũ est maius cũ iudiciũ de periculositate sumat maxie ex tali pportiõe vt visuꝫ est supra. ¶ Nõ q̃nto ꝙ ad verificandũ afo^m requirit alioꝝ paritas. naꝫ si cõparemus continuã in suo genere valde leuem ad interpolatã in suo genere valde grauẽ nõ vificat: sꝫ posita paritate in dispõne mãe ꝛ q̃titate q̃tũ est possibile iter ꝯtinuã ꝛ iterpolataꝫ ꝯstat ꝯclusionẽ dictam esse veram.

¶ Quecũqꝫ vo sic defecerint: significant quoniam non periculose.

¶ Scda ꝯclo. oẽs feb. deficiẽtes. i. iterpolate sunt minus fortes ꝛ minus piculose ꝯtinuis. pbat. q2 per illas min⁹ molestat virtus ꝛ eorum accidẽtia sunt leuiora. ergo ꝛc.

Assumptũ declarabit̃ ↄuerso mõ illi q dict⁹ est in pᵃ ↄne. ¶ Cõtra istũ modũ arguẽdi argui̇t̃: qꝛ li 3ᵃ die ponit̃ frustra cũ li nõ deficiẽtes sufficeret ad signandũ ↄtinuas. imo tertiane q̃rũ paroxism⁹ est. 30. horarũ vt qñqꝫ iuenit̃ sunt in tertia die nõ deficientes. ꝛ tñ sunt iterpolate. ponet̃ igit̃ illa ps ↄtinua in rñsione Hippo. ¶ Scđo qꝛ 2ᵃ ↄclo eẽt falsa. nã in 2ᵃ ↄne dĩ absolute: φ q̃cunqꝫ sic deficiũt: qm̃ nõ piculose. h nõ ponit̃ cõparatiuũ. mõ ↄstat φ aliq̃ iterpolate sunt piculose sicut q̃tidiane. vt dĩ pᵃ q̃rti ab Aui. ¶ Ex his rõnib⁹: ꝛ pp modũ loquẽdi Gal. in cõmẽto. dico φ fe. q̃ sunt in 3ᵃ die nõ deficiẽtes aut in diatritis itelligẽde sũt fe. q̃ de 3ᵒ in 3ᵐ faciũt paroxismuꝫ aut exacerbationẽ: qꝛ in illa die magis fiũt. Et de istis soluꝫ loq̃t̃ Hippo. i afo. ꝛ ẽ tũc sensus φ oẽs fe. q̃ sũt mõ dicto i 3ᵒ die aut i diatritis: ꝛ nõ sũt deficiẽtes. i. iterpolate sũt fortes ꝛ piculose. ꝛ rõ ẽ: qꝛ pẽdet a putrefactiõe mãe acute multũ lesiue i loco nobili putrescẽte. ¶ Sensus autẽ scđe ↄnis ẽ φ fe. q̃ sũt i diatritis. i. tertys dieb⁹ ꝛ sũt deficiẽtes. i. iterpolate iste nõ sũt piculose: qꝛ sũt tertiane interpolate. ꝛ h mõ loquẽdi vr̃ maxie exponere Gal. in cõmento: ꝛ tũc etiã verificabunt̃ ↄclusiones vt iacent ꝛ pꝫ solutio argumentorum factoꝝ. Cõmentũ Galeni.

Hic Hip. Istud cõmẽtũ diuidit̃ i duas ptes. Prio põit̃ additio Constãtini. 2ᵒ cõmẽtũ Gal. ibi [Fe. n.] in pᵃ Constãtinus dicit tria. pᵐ φ p fe. nõ deficientes Hip. itelligit eas q̃ꝝ iterpolatiões nõ sũt cũ mũdificatiõe. i. a qb⁹ corp⁹ nõ mũdificat̃. ꝛ i h pꝫ expõnẽ hãc Cõstãtini q̃dãmõ eẽ cũ pᵃ afo. itroductiõe lꝫ etiã 2ᵃ saluari posset cũ h dicto. ¶ Dicit 2ᵒ φ tales fe. neqꝫ pmittũt nãꝫ qescẽ. neqꝫ ẽt dãt spatiũ accipiẽdi cibũ regulariter. ꝛ iõ sũt piculose. Dic̃ 3ᵒ φ iste fe. cũ i diatritis deberẽt minui si fiãt fortiores ꝛ crescãt certũ ẽ p eas p̃ẽdi malũ. FEBRIS ENIM. Gal. hic v̓ificat afoᵐ p cãs: ꝛ dicit pᵒ φ fe. ꝺficiẽtes ꝛ quaꝝ iterpolatiões. i. paroxismi quoquo mõ in 3ᵃ sũt iterposite. i. cũ v̓a gete nõ sũt moleste. ꝛ ex h patet Gal. in 2ᵃ ↄne itelligere de tertianis. Et p ↄñs de ysdẽ in pᵃ vt dixi. ¶ Scđus modus itroducẽdi afoᵐ dicit: qꝛ rõ dicti ẽ: qꝛ nulle fe. sunt non moleste nisi ille a qbus mũdificat̃ corp⁹. ꝛ ẽt q̃rũ iterpolatio nõ est longa. ¶ Et qꝛ supra in tertianis iterpolatis q̃ in 3ᵃ die getant̃ iterpolatio nõ est lõga. nõ. n. trãsit diẽ. iõ iste sũt nõ moleste. i. piculose. ¶ Dicit 3ᵒ φ i istis fe. si iterpolatio. i. paroxism⁹ fuerit breuis sic̃ in vera tertiana i q̃ nõ trãsit. 12. horas nõ solũ fe. nõ erit molesta. i. picl̃osa. sꝫ neqꝫ erit lõga. Si v̓o istaꝝ tertianaꝝ paroxism⁹ sit lõgior fe. nõ erunt piculose sꝫ lõgiores. ¶ Dicit 4ᵒ φ hec est cã q̃re dixit φ tales fe. s. tertiane mũdificãtes corpa i actiõe sua nõ sũt moleste: qꝛ iste nec sũt ex oṗatib⁹. nec sũt de pessima putrefactiõe: sꝫ ille q̃ nõ deficiũt bene sunt isto mõ: ꝛ ideo sunt fortes. ꝛ etiã periculose. Aforismus. XLIIII.

Quibuscũqꝫ febres lõge: his dolores ꝛ pustule fiunt in articulis.

¶ Cõclo afo. est ista. In qbuscũqꝫ accidunt fe. lõge i eisdẽ fiũt pustule ꝛ dolores i articulis. i. iuncturis. pbat̃. In istis est mã apta causare dolorẽ ꝛ pustulas i articulis: ꝛ ista mẽbra sũt apta recipe. igit̃ debẽt isti effect⁹ fieri. ↄñtia tenet: qꝛ mã talis qñ ad mẽbra trãsmittit̃ est apta dolores ꝛ pustulas facere. ¶ Nota pᵒ φ p fe. lõgas itelligere debem⁹ fe. chronicas. ¶ Nõ 2ᵒ φ fe. itelligẽde sunt hic maxie lõge putride vt pꝫ in cõmẽto lꝫ de ethicis posset q̃dãmõ v̓ificari. ¶ Nota 3ᵒ φ putride feb. sunt longe: aut qꝛ mã est multa: aut qꝛ grossa: aut qꝛ frigida: aut qꝛ viscosa. ꝛ in sũma qꝛ mã multũ resistit ne digerat̃. Ex qb⁹ sequit̃ pᵒ φ talis mã est difficilis euationis ex his que dr̃ in afoᵒ illo. melãcholicos. 2ᵒ sequit̃ φ v̓tus i fine taliũ febriũ ẽ debilis. 3ᵒ seq̃t̃ φ si crisim faciat. faciet crisiꝫ pmutatiõis p apata poti⁹ q̃ crisiꝫ euationis. ¶ 4ᵒ nõ φ articuli sunt mẽbra maxime apta talẽ mãm recipe vt notat̃ illo afoᵒ laboriose. ¶ Ex qb⁹ pꝫ aforismi v̓ificatio. nã ex quo iste fe. apte sũt terminari p crisiꝫ pmutatiõis ꝛ talis maxie fit cũ oṗate ꝛ motu mãe ad determinatũ mẽbrũ: ꝛ cũ scđo articuli sint mẽbra maxie ad hoc apta: seqtur φ in istis apte sũt fieri pustule in articulis ꝛ dolores. ¶ Ex qbus sequit̃ φ qꝛ multe tales fe. nõ determinant̃ p crisim: imo plurime insensibiliter. ideo afo⁹ nõ est vniuersaliter ver⁹: sed in pluribus vt dicit̃ in cõmẽto. Cõmentum Galeni.

Hoc non. In isto commento Gal. pmo limitat aforismũ istum. secũdo verificat per cãm. ibi secunda [Statim.] causa v̓o: ꝛ ambe partes patent in littera.

Aforismus. XLV.

Quibuscũqꝫ ex febribus resurgentib⁹ aut pustule aut dolores fiunt in articulis hi amplioribus cibis vtuntur.

¶ Hippo. i isto afoᵒ itendit istã ↄnẽ: oẽs illi ↄualescẽtes ex fe. vtunt̃ cibis amplioꝛib⁹ in qbus aut nascunt̃ pustule: aut dolores sunt in articulis. ↄclusio pbatur. In omnib⁹ talibus generant̃ materie superflue que sunt cãe istorum dolorum aut pustularuꝫ. ergo ꝛc. ↄñtia nota: qꝛ non est causa generans taliũ superfluorum: nisi multitudo cibi: ꝛ vtrunqꝫ assumptũ declarabit̃ circa literam. ¶ Nota primo φ per resurgentes ex fe. qdam intelligunt nõ veros cõualescentes. In istis eni ex cibi iordinatione maxime sunt apte fieri pustule ꝛ dolores cuꝫ in istis sit multa materia apta ad faciendũ hos morbos. Sed vere magis verificatur de vere conualescentibus in quibus in pncipio ↄualescentie nõ est humor peccãs sed virtus debilis ppter paucitatẽ sanguinis ꝛ spirituũ: ꝛ inati caloris: vt habetur tertio tegni. ꝛ in qb⁹ si quis talis iuenit̃ oportet φ sit ex cibo assumpto queꝫ non bene digerit virt⁹. ¶ Scđo nota φ ideo dixit maxime de cõualescentibus: qꝛ ipsi propter fortem appetituꝫ sunt magis apti errare in nimio cibo sumẽdo. ¶ Tertio nota φ qꝛ pustule ꝛ dolores de quibus hic loquimur sunt materiales: ideo oportet ipsis apparentibus significare huiusmodi materias malas abundare: qꝛ igitur in vere cõualescentibus non erant in principio. igitur sunt genite ex cibo nouo tunc accepto: ꝛ qꝛ cibo debite quantitatis existente non fierent. ideo oportet cibum esse amplioreꝫ q̃ virtus non sufficiat digerere. ¶ Ultimo nota φ oportet ad veritatem aforismi poni debituꝫ regimen. in alys rebus vt in cibi q̃litate. nã aliter cõtingeret falsificari: vel dici secũdo φ est verus aforismus vt in pluribus: qꝛ maxime sunt apti isti conualescentes propter virtutis debilitatem ꝛ appetitus fortitudinem in cibi quantitate errare. Commentum Galeni.

Hic loquitur de egris. Hoc commẽtũ est p se manifestũ iõ nihil scribo. sꝫ vide tu p te. qꝛ modicũ ẽ ꝛc. Afori. XLVI.

Si rigor inciderit febre non deficiente iam debili existente virtute: mortale.

¶ Conclusio aforismi est ista. Rigor icidẽs in febrẽ cum debili existẽte corpore ꝛ febre non deficiente significat mortem. probatur. quia talis rigor significat extensionem caloris innati: aut multũ dominium male materie super virtutem. igitur est signuꝫ

mortale

mortale.ↄña clara:q̄ꝛ ad vtrunq; sequitur mors.ergo.as sumptum statim declarabit̃ in notatis. ¶ Nota primo qd sit rigor.Est eni motus musculoꝝ iuolũtarius cõcus siuus ad rẽ nocentẽ expellendaz. ¶ Scd̃o nota ꝙ rigor qdã est p̄cedẽs feb.qdã sequens:qdã ĩcidẽs in feb.q̄ꝛ p̄ce dit ip̃m p̄ncipiũ fe.⁊ seq̃t ip̃m feb.fortl.hic igit̃ Hippo. loq̃t solũ d̃ rigore ĩcidẽte feb.q̄ꝛ rigor p̄cedẽs nõ ẽ mor talis.tñ supra in illo afo.2°. Quibuscũq; ĩ febrib⁹. vide qd significat rigor in feb.ĩcidẽs. ¶ Nõ 3° ꝙ feb.dicim⁹ nõ deficere.q̄ꝛ nec toto inde mouet̃ nec etiã notabilr̃ re mittit̃.⁊ hoc mõ intelligat̃ hic. ¶ 4° nota ꝙ virt⁹ dicit̃ debilis aut in cõpõne ad virtutẽ sui sani.⁊ hoc modo nõ dicit̃ debilis nisi absolute a constantia virtutis sanitas multũ deficiat.scd̃o mõ dicit̃ debilis in cõpõne ad mor bũ.maxime hic intelligim⁹ p̄mo mõ. ¶ 5° nõ rigorẽ ac cidere feb.aliqñ a cã p̄mitiua:q̄ꝛ de isto nõ est s̃mo. Ali qñ de cã intrinseca:⁊ huius cause sunt multe.nã qñq; ca lor naturalis est intm̃ debilitat⁹ ꝙ mẽbra se tenere nõ p̄ñt.⁊ iõ aer frigidus imprimit in musculis fortius q̄ꝫ si eẽnt p̄ñtes sp̄ũs ⁊ sanguis ⁊ musculi tanq̄ꝫ ad rem nocen tem pellendã mouerent̃ motu ↄcussiuo:qñq; mãe male pungentes:aut caliditate aut frigiditate aut alia mordi catiua q̄litate mouent̃ supra mẽbra sensibilia.⁊ iõ mem bra ↄcutiunt̃:vt illã mãm a se repellãt:⁊ h̃ aut est in p̄n cipio.aut nõ.si sit in p̄ncipio de illo nõ est sermo vt p̄di ctũ est.si v̓o nõ est in p̄ncipio:tunc significat mãm moue ri ad cretice expellẽdũ mãz. ¶ Ex qb⁹ patet ꝙ rigor in cidẽs feb.nõ factus a cã p̄mitiua significat caloris extin ctionẽ mõ p̄mo aut motũ mãei factũ a natura vt expel lat̃. ¶ Sexto nota ꝙ qñ nã mouet̃ ad expellendum cre tice mãz ⁊ eã expellit:q̄ꝛ cõplere sibi dñat̃ fe.deficit. Si fe.nõ deficit sine dubio nõ dominat̃ virtus mãei.⁊ iõ si fit rigor est ꝓpter mãe exuberationẽ. ¶ Ex his igit̃ ve rificat̃ aforism⁹.nã rigor ĩcidẽs in feb.significat aut d̃fe ctũ nãlis caloris ⁊ iste est mortalis.aut motum mãei vt cretice expellat̃:⁊ tũc si expellit̃ ⁊ feb.nõ deficit signãt̃ ꝙ nõ sit crisis bona.q̊ v̓tute existẽte debili succũbet. Si aũt nõ expellit̃ ꝓculdubio nã mora plus multo instabit: ⁊ illius motũ nõ tolerabit virtus cũ sit debilis.⁊ iõ mo riet̃ infirmus. ¶ Ex qbus pꝫ ꝙ iste rigor est signuꝫ ⁊ cã mortis. ¶ Ultimo nota ꝙ s̃m Gal.dicit inciderit.⁊ nõ dixit incidit:⁊ hoc modo etiaꝫ multo magis verificatur aforismus.⁊ concordia huius aforismi habetur p̄ma q̄r ti.cap̊.de rigore.

Cõmentum Galeni.

Non dixit inciderit. Gal. cõmẽ tãdo p̄ñteꝫ afo^m^ facit tria. P̄rio docet q̄re dixit ĩciderit in mõ subiũctiuo.⁊ nõ dixit incidit.2° docet qd significãt rigores ĩcidẽtes multi in febri bus.3° verificat afo^m^.ibi 2^a^ [Si ãt.] ibi 3^a^ [Si in rigore.] ¶ De p̄ma dicit ꝙ Hippo.nõ dixit ĩcidit:sed ĩciderit q̄ꝛ dicere ĩcidit significat rem que est ac si semel tm̃ fuit sꝫ dicere inciderit significat ꝙ multis modis ⁊ vicibus in cidit.⁊ hoc mõ ĩtelligendus est aforismus verus.nam si semel tm̃ incidat rigor in feb.hoc p̄õt eẽ.aut ꝓpter calo ris extinctionẽ:⁊ tũc est signãs mortẽ:⁊ p̄õt esse ꝓpter crisim bonã.⁊ tunc non significat mortem.si igitur dixis set in plurali inciderint res adhuc esset manifestior. SI AVTEM RIGORES. In hac scd̃a p̄te facit quod dixit dicẽs ꝙ si multi rigores ĩcidãt in feb.forti existẽte v̓tute nõ ẽ bonũ signũ:q̄ꝛ signãt mãs multas agitari:aut vnã multotiẽs:sꝫ si sit cuꝫ virtute debili:signãnt mortẽ. SI ENIM RIGOREM. In hac p̄te v̓ificat afo^m^.naꝫ rigores isti aut sunt tales ꝙ eos sequit̃ purgatio:aut non feb.nõ deficiente.si primũ tũc sunt mortales duob⁹ mo dis:aut q̄ꝛ virtus defecta nõ potest multos tales rigores ⁊ motus suaꝝ materierũ tolerare.aut q̄ꝛ per purgatiuuꝫ virtus prius debilitata in totũ dissoluit̃.si 2^m^.s.ꝙ nõ se quit̃ purgatio iterũ est mortalis duobus modis. p̄mo h̃ accidit si rigor virtutẽ que prius deficiebat cũ esset debi lis ex toto prosternit. Scd̃o q̄ꝛ significat virtutẽ esse im potentem supra materiã:q̄ꝛ mouet eam.⁊ si purgationeꝫ facere deberet ⁊ nõ fiat ꝓpter ĩpotentiã.nã rigorem talẽ s.feb.incidentẽ solet sequi purgatio:aut per sudorem:aut per fluxum:aut per vomitũ:⁊ ista cuꝫ non adsint signifi cant virtutis debilitatem.

Aforismus. XLVII.

Excreationes si in febribus nõ deficiẽ tibus liuide vel sanguinee ⁊ fetide ⁊ fellee sint:omnes male sunt.

¶ Iste aforism⁹ dupliciter introducit̃:⁊ pri ma est cõmunis:ꝙ Hippo.ĩtẽdit tres ↄ̊nes.scd̃a ponitur ibi [Egeste.] 3^a^ ibi [Si v̓o.] Prima est.excreationes liui de sanguinee fellee ⁊ fetide oẽs sunt malũ signũ in febri bus ↄtinuis.probat̃:q̄ꝛ omnes tales significant aut vehe mens incendium:aut mortificationeꝫ caloris naturalis: aut aliquod aliud valde magnũ nocumentũ in spiritua libus.ergo ⁊c̃. ¶ Nota primo ꝙ per excreationẽ intelli go sputũ cum tussi aut rascando emissum. ¶ Scd̃o nota ꝙ excreatio aut venit a cãna:aut a pulmone vel a pecto re vel diaphragmate.⁊ ideo super dispositiones istorum membrorum significat. ¶ Tertio nota ꝙ excreationes liuide quandoq; contingunt per viaꝫ adustionis sangui ne per adustioneꝫ in nãm melãcholie redacto.⁊ iste ma gis ad nigredinẽ tendũt.quãdoq; fiunt per viam conge lationis sanguine congelato ⁊ spiritibus in eo mortifica tis.iste tendunt ad plumbeũ colorem magis. Et iõ liui de excreationes aut vehemens incendium:aut nimium frigus siue mortificationẽ innati caloris signãnt. ¶ Nõ q̄rto ꝙ excreatiões dicuntur sanguinee duobus modis. vno modo:q̄ꝛ ibi sit aliquid sanguinis.⁊ isto mõ sputum subrubeum in pleureticis apparens est sanguineũ:⁊ hoc est laudabile. Secundo modo dicuntur sanguinee:quia nature existẽtes sanguinis multe ⁊ rubedinis:⁊ de istis hic intelligitur in aforismo. ¶ Nota quinto ꝙ iste fiũt. aut propter fracturam vene in pectore:aut propter apo stema magnum sanguineum qd̃ nõ maturatur:aut in pe ctore:aut in diaphragmate:aut pulmone.⁊ ideo semper tales excreationes significant magnum nocumentum. ¶ Nota sexto ꝙ excreationes dicunt̃ fellee:quibus mi scetur cholera citrina colorem fellis faciens:⁊ iste signifi cant ꝙ multa talis cholera cõmunicat̃ cordi. ⁊ per ↄñs significant vehemens incendiũ. ¶ Nota septimo ꝙ fe tide significant saniem malam:⁊ etiam vlcus magnum in aliqua dictarum partium.⁊ ideo sunt male.

¶ Egeste v̓o bene bone sunt:⁊ s̃m secessum ⁊ s̃m vrinas.

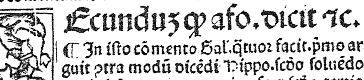
¶ Hic ponit secundam conclusioneꝫ ⁊ est ꝙ excreatiões egeste.sunt signum bonum:⁊ similiter est de fecib⁹ ⁊ vri na.ꝓbatur.quia tales expulsiones bene facte significãt corporis mundificationem a mala materia. ergo ⁊c̃. As sumptum patet:q̄ꝛ aliter nõ essent bene egeste nisi essent cũ corporis mundificatione a materia mala. ¶ Ubi no ta ꝙ per tales superfluitates bene egestas intelligimus: aut q̄ꝛ sunt emisse post digestionem earum.aut q̄ꝛ in eis emittendis seruantur ille.scilicet conditiones superius numerate in bona euacuatiõe.scilicet ꝙ sint debite quã titatis ⁊ qualitatis per debitum locum:⁊ debito tempo re: quia post apparitionem signorum digestionis:⁊ cum bona tolerantia ⁊ cum alleuiatione ⁊ quomodocunq; in telligatur erit vera conclusio:quia isto modo egeste siue vrine siue feces siue excreatiões signãnt verã victoriaꝫ

virtutis supra materiam ⁊ corpus per actiones virtutis debere ab eis mundificari.

¶ Si vero non aliquid vtiliũ egrediatur per hec loca: malum.

¶ Tertia cõclusio. si per hec tria loca egrediat̃ ad nõ vtile est signũ malũ: ⁊ significant materiã famulari virtuti ita ꝙ euacuatio sit poti⁹ synthomatica q̃ nãlis: ⁊ talis est malũ signũ vt pluries dictũ est. ¶ Nota tñ ꝙ hec littera aliqñ inuenit̃ sine negatione: ⁊ est sensus: ꝙ si per ista loca egrediatur aliqđ vtiliũ .i. partium naturaliũ membroꝝ vt partes intestinorum aut cortices vesice aut anuli cãne pulmonis: ⁊ hec est cõmunis introductio.

¶ Introducit̃ aũt scđo mõ ꝙ intendit tres ꝯclõnes. 2[am] ibi [Et sm vrinã.] 3[am] ibi [Si vo pme partis.] ista est cõclusio. q̃uis excreatiões liuide fellee sanguinee ⁊ fetide oẽs sint male: tñ cũ bene egeruntur sunt bone: q2 significant in futuro oẽs corporis dispositiões bonas: cũ significent dominiũ virtutis ad mundificandũ corp⁹ vt dixi: ⁊ iste malũ significant: q2 oẽs forte presentẽ lesionẽ in spiritualibus. quare ⁊ sm secessuꝫ. ꝯclusio similiter de egestionibus ⁊ vrinis maloꝝ coloꝝ patet sicut pcedens [Si vo.] scđa ꝯclusio. Si in morbo materiali pseuerãter nihil emittat̃ vtilium ⁊ digestorum per aliquẽ dictoꝝ locorum est signum malũ. pbat̃. q2 significat virtuteꝫ nõ dominari materie: ⁊ huic secunde introductioni consonat cõmentum Gal. Cõmentũ Galeni.

Ecunduꝫ ꝙ afo. dicit ⁊c.

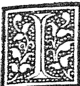
¶ In isto cõmento Gal. q̃tuor facit. pmo arguit ꝯtra modũ dicẽdi Hippo. scđo soluẽdo ponit sniam prime partis afo. ⁊ scđe. tertio ponit signa bone purgationis. quarto verificat litteram vltime ꝯclusionis. ibi 2[a] [Monstrauit.] ibi 3[a] [Significant.] ibi 4[a] [Finis.] ¶ De pma dicit ꝙ ver⁹ est afo[mi]: iõ Hippo. debuisset abbreuiasse hoc mõ. oẽs purgatiões que sunt de mã mala per q̃s ab illa bene purgat̃ corpus sunt signũ future dispõnis laudabilis. ⁊ ita videt̃ q̃dã redargutio de lõgitudine. ⁊ tu ex hoc intellige 2[am] introductionẽ supra positã esse mẽtẽ Gal. ¶ De parte 2[a] dicit ꝙ Hippo. ideo dixit per plura verba que ipse monstrauit ex his que solum per exeuntia a tribus locis iudicamus de digestione materie cõmunis toti ⁊ feb. facitẽis. ⁊ secundo enumerat species male screationis cũ dixit. screationes liuide sanguinee fellee ⁊ fetide omnes sunt male q2 ista non sunt purgantia malam materiã: ⁊ ideo significant presens malum: sed tamen talis purgatio aliquando est mala. s. quãdo emittitur erugo. s. materia mali modi putredinis ab apostemate que nõ iuuat quandoq3 est sicut emissio saniei ab apostemate quã sequitur laudabilis purgatio. ⁊ ideo iste emissiones malarum superfluitatum quandoq3 sunt signa futuri boni: quandoq3 non: puta quando bene egerunt̃ modo exposito in afo[mo]. ¶ De tertia parte dicit ꝙ maturatio materiei significat bonã esse purgationem: similiter tolerantia ⁊ leuitas sequens ⁊ natura morbi tempus etas regio ⁊ natura .i. complexio infirmi. Ista enim significant humorem peccantem. ⁊ iõ quodammodo iuuat ad cognoscendum bonitatem euacuationis vt dictum fuit particula pma afo[mo] secundo. ¶ De quarta parte dicit ꝙ finis afo[mi] iuenitur duobus modis vt patet. Aforismus. XLVIII.

In nõ deficientibus febribus: si que quideꝫ extra frigida fuerint. que vero interius ardeant ⁊ sitiꝫ habeant mortale.

¶ In isto afo[mo] Hippo. itendit istã ꝯclusionẽ. frigiditas fortis extremitatis cum ardore interiorum ⁊ siti significant morteꝫ in feb. continuis. probatur. quia significant magnum ⁊ calidissimum apostema in interioribus. q̃ ⁊c. Assumptũ statiꝫ declarabit. ¶ Nota pmo ꝙ ideo dixit in non deficientibus feb. vt dicitur in cõmẽto. ⁊ ideo ad hoc denotãdũ dixit Hippo. ita. ¶ 2° nõ ꝙ per exteriora intelligimus corp⁹ crura bracchia pedes: ⁊ sic de talib⁹. ¶ 3° nõ. ꝙ per iteriora itelligim⁹ pectoralia ⁊ naturalia maxime vt cor pulmonẽ epar stomachuꝫ ⁊ intestina ⁊c. ¶ 4° nõ. ꝙ q2 in locis istis est caliditas fortis: iõ consumit̃ humidum rozidũ ⁊ ebullit ita vt sitis fiat. ¶ 5° nõ. ꝙ ad veritatem requiritur pmum hoc signũ perseuerare. ⁊ per hoc tollitur instãtia de dispositiõe pncipij quartane ⁊ tertiane interpolatarum. nam non continue ⁊ perseueranter sunt in eis extrema frigida ⁊ interiora ardentia. secũdo requiritur tam frigus interiorum q̃ exteriorum calorem esse valde intensuꝫ. tertio ꝙ fiat ab intrinseco. ¶ 6° nota ꝙ in feb. plurib⁹ de causis contingit exteriora esse frigida ⁊ interiora calida. primo a causa primitiua hoc colligitur supra. Secũdo ppter oppilationẽ in venis ⁊ vijs spirituũ: ppter quã phibet̃ spiritus trãsire ad exteriora: sicut aliqñ accidit in syncopi: sed quãdo non est alia causa cum hac interiora non ardent. Tertio propter materiam valde naturaliter frigidam a qua vapores mali eleuantur ratione putredinis: ⁊ ibi vbi putrefit est calida. sed illi vapores ad cuti venientes ⁊ loca exteriora minus calida reducũt feb. ad frigiditatem ⁊ ifrigidant illa exteriora loca. H etiaꝫ tertio modo interiora nõ ardent. 4° contingit q2 materia cholerica grossa putrefit in interioribus sed ab ea vapores nõ eleuant̃ multi. ⁊ illi pauci cito resoluentur. ⁊ ideo exteriora non apparent vehementer frigida: qđ tamen requiritur in ꝯditionibus aforismi. 5° fit quia materia mouetur cretice sup sensibilia membra aut paroxismaliter ⁊ calore retento ad intra infrigidant̃ exteriora: sed in isto casu nõ perseueranter sunt frigida exteriora. 6° contingit propter magnum apostema ⁊ dolorosuꝫ in interioribus ad cuius locum sanguis ⁊ spiritus mouentur. ⁊ q2 ibi fit dolor. quia ad locum lesum natura transmittit spiritum ⁊ sanguinẽ ⁊ in hoc casu interiora vehementer calent vt ppter apostema ⁊ presentia calidorum humorum. ⁊ exteriora frigident multũ q2 fortiter sunt a sanguine ⁊ spiritu depauperata. ⁊ de hoc proprie intelligitur nunc. Ex q̃bus patet afo[mi] verificatio si consideres. Cõmẽtũ Galeni.

Oportet inuestigare. Galenus i isto cõmento facit tria. primo mouet questionẽ. 2° soluit. 3° respõdet tacite cuidã questioni ⁊ verificat aforismũ p cãm. 2° ibi [Or nõ.] 3[a] ibi [Causa aũt.] Dicit pmo ꝙ opꝫ q̃rere vtꝝ ista pñt esse in feb. alijs. s. in nõ cõtinuis: ⁊ respõdet ꝙ ipse nunq̃ vidit nisi in acutis ⁊ peracutis. ⁊ qñ sunt piculose ⁊ pessime et nõ in alijs. Ex quo pꝫ eũ dicere ꝙ ista nõ ꝯtingũt in ꝯtinuis. ¶ De parte secũda ꝙ non dixit in non deficientibus feb. ad dr̃iaꝫ feb. liparios in qua frig⁹ appet extra ⁊ calor itra. ppter tertiã vel quartã cãm supra expressam. q2 hanc dr̃iam assignare nõ opꝫ. vt patet in notatis circa aforismũ. Sed sicut dicendo spõdiles dorsi volũt ponere dr̃iaꝫ iter quosdã spõdiles ⁊ alios. imo ðnotare ꝙ spõdiles nõ sunt nisi in dorso: ita hic signare volũt ꝙ ista signa nõ sunt nisi i feb. deficiẽtib⁹. ¶ De 3[a] dicit ꝙ istorũ accidentiũ causa qñ sunt pseuerantia supra sunt apostẽata aut sanguiea: que dr̃ flegmones: aut cholerica: q̃ dr̃ herisipile. q2 i illis trahit̃ calor ad iteriora sic appet in febriũ initijs: ⁊ H qñ ista fiũt iteriora. Aforism⁹. XLIX.

In nõ

In non deficientibus ꝓo febribus si labium: aut oculus: aut supcilium: aut nasus distorqueatur: aut nõ videat: aut nõ audiat iam debili existẽte corpore quodcũq̧ horũ fiat ꝓpe mors est.

℄ In isto afo^mo^ Hippo. itendit istã ꝯnẽ. ꝯtortio labij vel supcilij: vel nasi: vel oculi: vel ablatio visus: vel audit^9^ in feb. ꝯtinua cũ debilitate v̾tutis signa sũt mortis ꝓpinquitatẽ significãtia. Ista ꝯclusio ꝓbat̃. vnũqḋq̧ istoꝝ significat: aut magnũ apostema in cerebro: aut fortẽ eiusdem exiccationẽ: aut defectũ q̃si vltimatũ v̾tutis aialis: ſʒ q̊cunq̧ istoꝝ existẽte cũ debilitate v̾tutis nec̃io sequit̃ cito mors. g̊ ꝛc̃. ꝯña nota. ꝛ minor ꝛ maior stati in. notãdis v̾ificat̃. Et huic silem sniam colligere potes z^a^ q̃rti. de signis sũptis ex ꝑte nasi ꝛ oculoꝝ. ℄ Prio nota. ꝙ hec accidẽtia dicta q̃n sequunt̃ nocumẽtũ ꝓpriũ membroꝝ dictoꝝ: puta nasi: vel supcilij: vel oris: ista nõ nec̃io signãt mortẽ. nã ꝓpter oppilationẽ: vel cataractã: vel humorẽ ad aures currẽtẽ tollit̃ visus vel audit^9^ sine notabili nocumẽto. z^o^ possunt hec ꝯtingere ex nocumẽto cerebri: et ꝓpue ꝯñte feb. ꝛ de h̾ loq̄t̃ in afo^mo^ ita vt sit sensus si ex feb. tm̃ cerebro cõicet̃ nocumẽtũ: vt ĩde labiũ vl̾ oculus distorqueat̃. ℄ z^o^ nõ. ꝙ hec mẽbra faciei plimũ mouentur per neruos qui a cerebro ĩmediate oriunt̃: vt põt colligi z^a^ p̃mi. cap̊ de anothomia neruoꝝ cerebri. ꝛ hec mẽbra sũt maxime apta pati ꝯtortionẽ: aut malã figurã de nocumẽto cerebri: ꝛ hec est cã q̃re Hippo. specialr̃ fecit mẽtionẽ: ſʒ aliq̄ dicãt hoc ideo fuisse: q2 sunt mẽbra magis manifesta: ꝛ quoꝝ lesiões facilr̃ percipimus. ℄ 3° nõ ꝙ ex cõitate cerebri ꝓpter feb. nõ ꝯtingit istoꝝ mẽbroꝝ tortio: nisi q2 mẽbrũ a cerebro ꝯtrahit̃. vnde neruoꝝ qui ab eo oriunt̃ sequit̃ ꝯtractio: ꝛ musculoꝝ ad radicẽ suã: q̄bus ꝯtractis mẽbra ista torquentur. ℄ Nota 4° ꝙ cõtortio cerebri nõ est nisi aut ꝓpter magnũ apostema ĩ eo aut ꝓpter ĩcorrigibilẽ ꝛ plimã siccitatem: ꝛ hoc est ex cã feb. ℄ Ex quo pʒ ꝙ q̃n hec mẽbra torquent̃: vl̾ torta sũt ꝓpter nocumẽtũ cerebri ex cã feb. nõ deficiẽte ꝙ significat̃ magnũ apostema: aut vltimatã siccitatẽ cerebri. h̾ aũt cũ debili virtute mortẽ vicinã significãt. ℄ Nota 5°. ꝙ nõ videre ꝛ non audire ex sili causa: q2 isti duo sensus sũt in loco valde vicio cerebro: ꝛ satis clari in nobis nõ contingunt nisi propter vltimatum defectum virtutis animalis cerebri. Et ideo necessario mors est vicina debili existente virtute: ꝛ istis apparentibus. Ex quibus patet conclusionis verificatio. Cõmentũ Galeni.

T Ortura fit in mẽbris. Gal. in cõmẽto p̃mo dat cãm torture. z^o^ spasmi. 3° exponit afo^m^. 4° cõparat ĩter hec signa. ibi z^a^ [Spasmus.] ibi 3^a^ [Que si in.] ibi 4^a^ [Maxime.]

℄ Dicit p̃mo. ꝙ tortura fit in mẽbris ꝓpter contractionẽ lacertoꝝ ꝛ neruoꝝ ad suum initium. nã talis est colligantia lacerti mouentis ad membrum qḋ mouetur: vt per lacerti contractionem contrahit̃ membrũ: vt patet in motu voluntario. ℄ De secunda dicit. ꝙ nerui patiũtur spasmum aut thetanũ ex apostemate cholerico: aut nimia frigiditate ꝛ siccitate: ꝛ tu supple cum patiũtur ꝓpter communitatem cerebri. oportet istas passiones esse in cerebro. ℄ De tertia dicit. ꝙ hec duo. s. thetan^9^ ꝛ spasmus si eueniunt in neruis supple ex nocumento cerebri sunt molesta maxime. vnde quodcunq̧ eorũ appareat ostendit mortis vicinitatem. ℄ De parte quarta dicit. ꝙ inter ista signa maxime mala sunt non videre: ꝛ nõ audire: nam ista significant vniuersalem defectionem virtutis animalis cerebri ꝛc̃. Aforismus. L.

Vbi in febre nõ deficiẽte dismia supuenerit ꝛ desipientia: mortale.

℄ Cõclusio afo^mi^ est ista. Dismia vel desipiẽtia supueniẽs feb. nõ deficiẽti sũt signa mortalia. ꝓbat̃. hec signãt maximũ nocumentũ circa spũalia: vel circa cerebrũ ex motu m̃aei faciẽtis feb. talia ãt sũt mortalia. g̊ ꝛc̃. ꝯña nota. ꝛ assũptũ statim declarabit̃. Silis snia habet̃ z^a^ q̃rti. cap̊ de signis sũptis ab anhelitu. ꝛ. io. Almãsoris. caplo ḋ signis malis. ℄ Nõ ꝑ dismiã gnãliter ĩtelligi oẽm anhelitus difficultatẽ: ꝛ ꝑ desipientiã ĩtelligi corruptionẽ p̃ncipaliũ operationũ cerebri. s. imaginationis: cogitationis: ꝛ estimationis. ℄ Nõ z^o^ ꝙ hec accidẽtia q̃nq̧ sunt ꝓpter egritudinẽ ꝓpriã in ĩstrumẽtis anhelitus: vel in cerebro: vt si quis asmaticus vel melãcholicus. ꝛ hoc modo nõ oportet ꝙ sint signa mortalia. quãdoq̧ cõtingunt ista accidẽtia tanq̃ feb. ꝯsequẽtia: q2 ex ipsa feb. que est calor extrane^9^ accidit nocumẽtum in instrumentis anhelitus vel cerebro. ꝓpter qḋ sequunt̃ ista accñtia: ꝛ hoc scḋo modo ĩtelligit̃ hic. ℄ Nõ tertio. ꝙ hec accidẽtia ideo sequunt̃ feb. vel q2 materia faciens feb. quasi cretico motu mouet̃ v̾sus ĩstrumẽta anhelitus. ita ꝙ apostemãdo: aut pulmonẽ: aut musculũ aliquẽ pectoris: aut pãniculos pectoris faciat difficultatem anhelitus. ꝛ similr̃ apostemãdo cerebrũ vel pãniculos faciet desipientiã. ꝛ nõ est dubiũ ꝙ vtrũq̧ hoꝝ est mortale. talia eni significãt nãm nõ posse ꝯuenienter regulare mãm: cũ ad tam notabilia transmittat eã. Et ideo si febris est ꝯtinua significat̃ mors: aut ꝯtingunt hec accidẽtia. Scḋo ꝓpter nocumẽtũ materiei ad mẽbra dicta: nõ tamẽ faciẽtis apostema. ꝛ etiã si perseuerent hec accidẽtia: ita ꝙ natura ab his mẽbris nõ expellat ẽ signũ mortale: q2 signat̃ mãm peccantẽ in loco nobili figi. Aut tertio ꝯtingũt sine motu materiei ad hec loca. verbi gratia q2 ꝓpter feb. multa existente necessitate nõ põt virt^9^ necessitati satisfacere nisi cũ difficultate anhelitus: vel vaporib^9^ malis capiti cõmunicatis ꝛ ꝑmixtis spiritib^9^ corrumpunt̃ p̃ncipales opões cerebri. Sicut in non vera frenesi ꝯtingũt. ꝛ hec signat ita magnã m̃aei malitiã ꝛ tãtã feb. itẽsionẽ vt ĩde seq̄ debeat mors. ℄ Ex q̄b^9^ pʒ p̊. ꝙ ad veritatẽ afo^mi^ req̄rit̃ hec signa eẽ ꝑseuerãtia. nã aliq̃n an̄ crisim vel in ipsa crisi hec accñtia ꝯtigũt q̃ signãt futurã crisim bonã: vt p̊ de creticis. ꝛ z^a^ q̃rti. ℄ z^o^ seq̄t̃ ꝙ ad h̾ vt dicat̃ signũ mortale nõ opʒ vt nec̃io mors ĩde sequat̃: vt supra dixit Gal. ſʒ sufficit ꝙ in plurib^9^ ꝯsequat̃. ℄ 3° pʒ verificatio afo^mi^ ex dictis. Cõmentũ Galeni.

A Liquãdo hec accidentia.

℄ Istud cõmẽtũ diuidit̃ in tres ꝑtes. p̊ oñdit ꝯueniẽtiã ꝛ driã in cãs dismie ꝛ ḋsipiẽtie. z^o^ dat cãʒ v̾ificãtẽ afo^m^. 3° oñdit q̃ntitatẽ in nõ deficiẽte feb. ibi z^a^ [Qr aũt.] ibi 3^a^ [Que oĩa.] ℄ Dicit p̊. ꝙ hec duo q̃nq̧ ex eadẽ cã fiũt vt ex passiõe cerebri. vñ anhelit^9^ fit magn^9^ ꝛ rarus: vt dr̃ in ꝓnosticis. ꝛ cã ĩ h̾ ẽ: q2 cũ vehemẽter vni opõni sũt ĩtẽti ex fortitudĩe imaginatiõis nõ anhelãt nisi m̃lta cogẽte nec̃itate: ꝛ cũ anhelãt fit anhelit^9^ magn^9^ ꝑꝑ nec̃itatis fortitudinẽ. ꝛ hec ẽ eadẽ cã suspiciẽdi ĩ melĩcis ꝛ cogitatiõib^9^ fortibus ex q̊ potes eligẽ ꝙ in anhelitu ꝯcurrit occulta volũtas: vt dr̃ de micctu ĩ lecto. i9. tertij. ſʒ q̃nq̧ ñ fiũt hec duo ab vna cã: imo dismia fit a passiõe ĩ spũalib^9^: vt aparis pleuresis: vel pulmonis: vl̾ ĩ spasmo pectoris collectiõe facta. ℄ De z^a^ ꝑte dicit ꝙ hec oĩa sũt molesta ꝛ ꝑiculosa. i. ꝑiculũ portendẽtia: ꝛ maxime cũ sint cũ feb. nõ deficiẽte ꝛ acuta que his morbis sꝑ ꝯuenit. ℄ Qḋ dicit de 3ª ꝑte pʒ. nã dicit qḋ ãt duxit in feb. nõ deficiẽte supiori m̃ae assimilat̃ snie ꝛc̃.

Aforismus. LI.

In febribus apostema non solutum ad primas crises longitudinem egritudinis significat.

¶ Istā ꝯnē itēdit Hippo. Apostēa veniēs ī fe. nō solutuz: nec in crisib⁹ pmis sigñat lōgitudinē egritudis. ꝯ pbaẽ qꝛ sigñat mãz eē multā iobediētē vtuti: ꝛ nãz sibi nō cōplete dñari. ¶ Nō p̊. ꝙ qdā p pmas crises itelligūt dies creticos q sunt ante 40m. ꝛ tūc erit sensus: ꝙ si apostema nō soluiẽ in istis erit egritudo lōga: ꝛ hoc est certū qꝛ trāsibit 40m. ꝛ per ꝯñs erit chronica. ¶ Quidā aūt p pmas crises intelligunt illas que sunt ante 20m. ꝛ iterū egritudo erit lōga saltē respectu illarū in qb⁹ soluiẽ apostema in pª crisi: vel in illas dieb⁹ dictis: sed certe hoc nō videẽ dignū dici ab Hippo. cū nullā habeat vtilitatē. qs enim ignorat ꝙ longior est egritudo si apostema nō cureẽ añ 20m qꝫ si cureẽ. ¶ Sed puto Hippo. loqui de febrib⁹ sequētibus apostema: in qbus si fiat crisis laudabilis. ꝛ in pma vel scđa crisi nō soluiẽ apostema: ita ꝙ dissoluaẽ significaẽ lōgitudo egritudis. Si virt⁹ ꝯstet: ꝛ sint alia signa salutis. vbi gratia. In pleuresi video nãm moueri in 7. ꝛ facere spuere multū sanguinē ꝛ sudorē: ꝛ tñ remanet dolor significo lōgitudinē egritudis in genere. ꝛ rō: qꝛ significaẽ ꝙ qꝫuis natura fuerit potēs sup partē materiei que erat in loco apostematis vel ppe. tamē adhuc restat multa materia sub forma cause antecedentis que trāsit in ꝯiūctā: ꝛ nō pmittit dissolui apostema: ꝛ hͦ sigñat multitudinē materiei vel eius inobediētiā. ꝛ ideo significat egritudinē longā. ¶ Et ex hoc tu intelliges sensuz afoᵐⁱ ꝛ qūo diciẽ lōga egritudo significari: qꝛ lōga in suo genere: ꝛ quid sit solui apostema: qꝛ est idē ꝙ curari. ¶ Tertio vide quare de apostematib⁹ dixit. Cōmētū Galeni.

Quod in afo. dicitur ꝛc.

¶ In isto afoᵒ cōmēto p̊ est expositio aforismi fm Gal. 2ᵒ additio Cōstātini. ibi 2ª [Primū crisim.] ¶ De parte pª qd dicat Gal. pꝫ. ¶ De secūda dicit Cōstantinus. ꝙ per pmā crisim itelligit initium future crisis. i. pmū motum creticum qui est initiū totalis motus cretici qui fit in multis diebus: ꝛ tu potes notare ex pcessu anxy pleuretici supra pticula pª. cōmēto. 12. Et iō significaẽ lōgitudo egritudinis cū apostema nō soluiẽ: qꝛ significaẽ multitudo mãei que propter sui multitudinē nō prorūpit ad extra corpus terminum. s. longi morbi. Aforismus. LII.

Quibuscūqꝫ in febrib⁹: aut i aliys egritudinibus volūtarie oculi lachrymātur nihil inconueniens.

¶ Duas ꝯclusiones Hippo. in hoc afoᵒ intēdit: ꝛ sic in duas pres diuidiẽ. 2ª ibi [Quib⁹.] De pª parte dicit hāc ꝯclusionē. lachryme volūtarie ab oculis febriētium fluentes: vel alias egritudines habentium nō sunt malū signuz respectu illius morbi. probatur. qꝛ iste sunt ex accidente anime aliam cām ꝯsequēte. vel sic. iste pñt esse sine magna morbi malitia. ergo ꝛc.

¶ Quibuscūqꝫ vo nō fm volūtatē icōueniēs.

¶ Secūda ꝯclusio est ista. Lachryme ab oculis dictoruz infirmoꝝ inolūtarie effluētes sunt malū signuz. ꝯclusio pbaẽ. qꝛ ille significāt: aut apostema: aut aliam magnaz cerebri lesionē. ergo ꝛc. Assumptū statim patebit in notatis. Similis snia habetur tertia tertij. caplo de dispositionibus oculoꝝ. ꝛ scđa qrti ca. de signis sūptis ex parte oculoꝝ. ꝛ 10. Almāsoris. c. de signis malis. ¶ Nota pmo ꝙ lachryme fluentes ab oculis ppter aliqꝫ aīe passiones diciẽ fluere volūtarie. hic nāqꝫ ille sunt passiōes appetitus qui ipropꝛie diciẽ voluntas. ideo etiam iste dicunẽ voluntarie ipropꝛie. ¶ Secūdo nota ꝙ passiōes aīe quedam sunt in quibus cerebrū nãliter ꝯstringiẽ: ita vt aq̄sus humor qui in cerebro est oculis expmaẽ: ꝛ effluant lachryme vt dolor: q̄daꝫ sunt in qbus agitaẽ spiritus: ita vt etiā hūores in cerebro existētes cōmoueanẽ: ꝛ ita eliquanẽ in risu ꝛ gaudio. ¶ Et ex isto motu ēt fiūt lachryme: sꝫ qūocūqꝫ de istis accidat nō sigñant vehemēs malum ex parte modi vel cause: qꝛ ex alijs pñt esse. ꝛ etiam morbus vnus pōt magis appreciari qꝫ sit malus: ꝛ ita pꝫ veritas pme ꝯclusionis. ¶ Nota tertio. ꝙ lachryme preter voluntatē possunt ꝯtingere: aut ex nocumento pprio oculo: aut ex cā pmitiua: aut ppter cōitatē cerebri. Exemplū primi: vt in optalmia ꝛ vlcere oculi: vel pcussiōe: vl dolore ppter que attrahiẽ mã: vel ex diminutiōe vtutis ꝯtētiue que est in angulo lachrymali que retinet sui spōgiositate exitus lachrymarū. Exēplū secūdi: vt pcussiōe. Exemplū tertij: vt nimia cerebri humiditate vel debilitate: vel apostemate: vel motu mãei cretico ad cerebruz. ¶ Itē lachryme per cōitatē cerebri ꝯtingētes q̄dā ꝯtingunt ex nocumēto cerebri pēdēte a feb. vel alia egritudine cōiter toti nocumētū sensibile inferēte: sup quā habemus significare bonū vel malū: quedā nō: sꝫ alio cerebri nocumēto. Exēplū pmi: vt si mã faciēs feb. cretice ad cerebrū moueaẽ: vel ita de pprietate ledat cerebꝝ vt multū debiliteẽ. Exemplū secundi. vt si ex humiditate nãli cerebri fiāt lachryme: vel ex hūiditate acqsita a cibo aliquo: vel loco vl dieta alia. ¶ Ad ppositū hec itelligim⁹ de lachrymis que nō fiūt a cā pmitiua: nec pp ppriū nocumētū oculoꝝ: sed ppter cōitatē cerebri rōne nocumēti cerebro cōicati ab egritudine cōiter toti nocumētū inferente notabile: super quā sigñare habemus. ¶ Nō 4ᵒ ꝙ tales egritudines cōiter toti nocumētū iferentes non sunt cause lachrymaꝝ: nisi aut earū mã ad cerebrū moueaẽ cretice: aut qꝛ ab illis vehemēter cerebrū debilitatur: aut qꝛ ex earū mã apostemaẽ cerebrum mō qōcūqꝫ eoꝝ fuerit valde est mala significatio. ex quo patet secūde conclusionis verificatio. Cōmentum Galeni.

In pnosticis dictū est. Gal. in cōmēto facit tria. p̊ verificat secūdā ꝯnē auctoritate Hippo. 2ᵒ per cām. 3ᵒ reprobat vnā litteraz in fine aforismi ab aliqb⁹ positā. ibi 2ª [Lachrymarū.] ibi 3ª [Nō aūt.] ¶ De pma dicit in pnosticis eē dictū lachrymas nō eē ꝯueniēs signuz: ꝛ hͦ si lachryme fluūt sine optalmia vel alia oculoꝝ ppa passione. ¶ De scđa dicit ꝙ fluxus lachrymarū sine ppria oculoꝝ passione: ꝛ sine ifirmi volūtate sigñat defectionē virtutis ꝯtētiue in cerebro iuxta cōditiones supra positas. ¶ De tertia pte pꝫ qd dicat ꝛc. Aforismus. LIII.

Quibus in dētibus in febribus lymositates fiūt fortiores: ꝛ diuturniores fiunt febres.

¶ Cōclo afoᵐⁱ est ista. Lymositates apparētes supra dētes febriētiū sigñant fe. fortiorē ꝛ diuturniorē. pbaẽ. iste sigñant fortē calorē: ꝛ mãei peccātis grossitiē ꝛ viscositatē. g̊ ꝛc. ꝯñā nō. ꝛ assūptū stati patebit. Similis snia hꝫ 2ᵒ 4ⁱ. c. dͦ signis sūptꝭ ex pte dētiū. ¶ Nō p hꝰ lymositates esse q̄sdā sordities adherentes dentibus valde viscosas: ꝛ multum induratas: lꝫ ad lapidositatem nō sint cōuerse. ¶ Nota 2ᵒ mãm hui⁹ lymositatis eē humorē grossuz viscosuz: cui⁹ subtile cū p calorē fortē euaporat grossuz remanet dētib⁹ adherēs: vel qꝛ a pectoralibus locis vapores a viscoso humore eleuati cū ad dētes

veniunt

veniunt ibi ſm partem groſſiorem remanent ſubtili reſoluto. ¶ Ex quo patet hoꝝ cām efficientē eſſe caliditatem fortē.nā̄ aūt humorē groſſum ⁊ viſcoſum.nō ex forti calore arguiꝛ fortitudo.ex viſcoſitate humoris longitudo.⁊ ſic pꝫ afo^{mi} ꝟificatio. ¶ Tertio nō.ꝙ ad afo^{mi} veritatē requiriꝛ p̊ ꝙ iſte lymoſitates fiant merito feb. nā aliqui ſunt in qbus etiā tales fiūt ſine feb. Requiriꝛ ſecundo ꝙ virtus ꝯſtet.naꝫ virtute deficiente fortitudo feb.arguit breuitatē. Cōmētū Galeni.

Lymoſitates. Iſtud cōmētū eſt claruꝫ.⁊ pꝫ tota ſnīa etiā quia Galenus parū ſuper hunc aforiſmuꝫ locutus eſt ⁊c. Aforiſmus. LIIII.

Quibus plerūqꝫ tuſſes ſicce ⁊ modice ꝓuocate in febribus vrentibus:nō valde ſitientes.

¶ Afo.concluſio eſt iſta. vtplurimuꝫ oēs inten ſe febrientes cū tuſſi ſicca modica paucū ſitiūt. ꝓbaꝛ q: per iſtas tuſſes humectaꝛ guttur ⁊ pulmo ⁊ meri humiditate ꝓportionata potui.ğ ⁊c. Siſis ſnīa colligiꝛ p^{a} q̄rti.cap̄ de cauſonide. ¶ Nō p̊ ꝙ tuſſis diciꝛ ſicca q̄ eſt ſine ſcreatu.⁊ iō de illa fecit mētionē:vel q: minus videbaꝛ cū hac tuſſi auferri ſitis cū nō appareat eē mā̄ humida.⁊ mihi videꝛ veri^{9}.vel q: in tuſſi cū ſcreatu hūidita te expulſa ſitis ꝓuocaꝛ ⁊ nō in iſta. ¶ 2° nō quare diciꝛ modice:q: nimia tuſſis nimio ⁊ forti motu plus calefac̄ ⁊ exiccat q̄ꝫ humectat.⁊ iō ſitim ꝓuocat:ſꝫ modica ꝯ̄rio mō. ¶ 3° nō.ꝙ per has tuſſes ſi que ſunt māe in pulmone hūide agitanꝛ ita vt magis humectare poſſint ⁊ etiā hūiditates a capite ad cā̄nas pulmonis trahunꝛ. ¶ Nō 4° ſitis etſi cauſeꝛ ex ſiccitate ⁊ caliditate oris ſtō̄chi:tn̄ plerūqꝫ ſiccitas ⁊ caliditas pulmonis eſt cā ſitis vt ſumitur 3° tegni ⁊ maxime in febrib^{9} in qbus cā eſt circa cor. Et ideo humectato pulmone mľtū de tali ſiti remittiꝛ. ¶ Ex his apparet ꝙ tales tuſſes ſicce modice in feb. vrētibus ſunt cā remiſſiōis ſitis.⁊ iō iſti nō valde ſitiūt reſpectu illoꝝ:in qbus tuſſes ille non apparēt.2° ſequiꝛ ꝙ aforiſmus ītelligēdus eſt cōparatiue reſpectu illoꝝ in qbus alijs parib^{9} nō ſunt tales tuſſes. ¶ 5° nō per febres vrētes ītelligi feb.cauſonides que dn̄r vrētes ꝓpter fortē caliditatē in eis exn̄tē cū mā̄ putrida ſit in locis cordi vicinis.aut dn̄r vrētes vel aduſte q: pēdēt a mā̄ aduſta nō putrida vt Auerro.ſentire videꝛ 2° colliget.ſed vide pro iſto in q̄ōne tertio tegni. Cōmentum Galeni.

Sicce tuſſes ⁊c. Gal.ī cōmēto facit duo.p̊ oñdit qd intelligiꝛ ꝑ tuſſes ſiccas.⁊ eoꝝ cās.2° verificat afo^{m}.ibi 2^{a} [Et quocūqꝫ.] vtraqꝫ ꝑs cōmēti ē clara iō nō īdiget explanatiōe. Afo.LV.

In bubonib^{9} febres facte:omnes male:exceptis effimeris.

¶ Cōclō afo^{mi} ē iſta.oēs febres ꝯn̄tes bubones ſunt male exceptis effimeris. probaꝛ.q: in oibus alijs cōicaꝛ cordi putrido:ſꝫ oēs tales in bubonibus ſunt male.ğ ⁊c. Cōcordia colligiꝛ p̊mo de differentijs febriū.caplō quarto.⁊ p̊ma quarti de feb. apoſtematis. ¶ Nota p̊mo ꝙ lꝫ bubo ſtricte videaꝛ īportare ſolū apoſtema inguinis.tn̄ qñqꝫ large ſumiꝛ ꝓ quolibet apoſtemate extrinſeco apparēte in emūctorio p̄ncipalis mēbri vt ſubaſcellis vel poſt aures. ¶ Nō 2° ꝙ feb.ī bubone:q̄dā ſequunꝛ bubonē:q̄dā ſimul īcipiūt:q̄dā p̄cedūt: ⁊ hic de oib^{9} ītelligiꝛ. ¶ Nō 3° ꝙ exn̄te bubone.4.modis ꝯſequiꝛ feb.p̊mo q: per ſimplicē alterationē mā̄ bubonis merito putredinis ⁊ ꝓhibita trā̄ſpiratione calida exn̄s calefacit ſpiritū ꝑ ſimplicē alterationē ita vt ponatur ſpūs in calefacto eſſe.vn̄ poſtea cor calefit.⁊ iſta dꝛ cōiter effimera.2° mō q: fumi putridi a bubone ſurgentes ſpiritib^{9} cōmiſcenꝛ ⁊ ipſos ī calefacto eē ponūt:lꝫ fumi nō cōicēt cordi.3° mō q: ꝑꝑ dolorꝫ agitanꝛ ſpūs ita vt calefiāt.4° mō q: fumi putridi a bubone eleuati vſqꝫ ad cordis ꝯcauitatē penetrant.⁊ illa cōiꝛ dꝛ putrida.mō ꝯſtat min^{9} malas eē illas ī qb^{9} putredo nō cōicaꝛ cordi q̄ꝫ qb^{9} cordi cōicaꝛ.⁊ iō iſte afo^{m9} ītelligēdus ē cōpatiue: q: alie ab effimeris ſunt deteriores effimeris. ¶ Nō 4° ꝙ bubones ſequētes fe.qñqꝫ accidūt poſt ſigna digōnis ⁊ ſignāt criſim ꝑmutatiōis:qñqꝫ nō p̄cedētib^{9} ſignis ⁊ ſignant multitudinē māe cuꝫ virtutis imbecillitate. Et iō ſunt mali.hec eſt afo^{mi} cōis expoſitio.in cōmēto aliaꝫ dabo.quare ⁊c. Cōmentum Galeni.

Omnes feb. vnius diei ⁊c. Gal.in cōmēto p̊ dic̄ qd ſit feb.effimera. 2° narrat qūo ex bubone cātur.3° afo^{m} ꝟificat. ibi 2^{a} [Que aliqñ.] ibi 3^{a} [Dic.n.] Dicit p̊ ꝙ Hippo.ꝑ effimerā intelligit fe.vni^{9} diei.i.q̄ merito māe ei^{9} in q̊ ſuū calefactū eē ē fūdatū nō ē apta diē nālē trā̄ſire. ¶ De 2ª dic̄ ꝙ hec feb.qñqꝫ ſeqꝛ apāta q̄ fiūt ī ſubaſcellis ⁊ īguinib^{9}:quoꝝ apātū illō qō ē cā fe.ē mā̄.ꝟ.g. dolor aut nimi^{9} calor.nā qñ ab iſtis aut aliq̄ iſtaꝝ diſpōnū apātis pēdet feb.ipſa ē ephimera. ¶ Dicit 3° ꝙ ſi cā q̄re apā extriſecū faciat feb.nō ſit manifeſta q: nec ꝑ dolorē.nec ꝑꝑ ſui calorē ⁊ ſint ibi apāta que ſint cā feb. tūc opꝫ illa apāta eē calida ⁊ ītriſeca:q: extriſeca nō carent fe.niſi ille due cāe ꝯiūganꝛ niſi raro ⁊ q: oēs fe.ītriſecorū apātū calidoꝝ ſūt male.iō iſte ſūt male. Afo.LVI.

Febricitāti ſudor ſuperueniēs non deficiēte febre:malum. ꝓlongatur eniꝫ morb^{9} ⁊ humorē plurimū ſignificat.

¶ Cōclō aforiſmi eſt iſta.ſudor ſupueniens febricitāti nō deficiēte feb.eſt malū. ꝓbaꝛ.iſta ſignāt lōgitudinē egritudinis ⁊ multitudinē hūoꝝ.ğ ⁊c. ꝯn̄a nō. ⁊ aſſumptū circa lr̄am patebit. Similis ſnīa habetur 2^{a} quarti.caplō de ſignis ſumptis ex ꝑte ſudoris. ¶ Nō p̊ ꝙ ſudor quidā precedit feb.quidā ſequiꝛ:quidam intercedit.hic Hippo.de intercidente loquitur. ¶ Nota 2° ꝙ per ſudorem materia morbi euacuaꝛ:cū igiꝛ hec eſt dominante virtute materia ita expelliꝛ ꝙ feb.deficit:ſed ſi feb.nō deficit:ſignificaꝛ ꝙ facta p̊ma euacuatiōe adhuc plurimū de tali materia remanet ita vt ſit eque potens ſuꝑ virtutē vt prius.⁊ ideo ſignificaꝛ materiei multitudo:ex quo patet ꝙ idem etiam ſignificaremus per oēm aliā ſenſibilē euacuationem quam nō ſeqniꝛ alleuiatio. ¶ Nota 3° ꝙ feb.non deficere intelligere poſſumus ꝙ feb.ex toto non deficiat:aut ſecūdo ꝙ feb. non ſenſibiliter minuatur.⁊ hoc ſecundo modo intelligimus hic.naꝫ multotiens in criſibus euacuatur conuenienter:ſed non in vice vna liberatur.⁊ tamē ſalus eſt prope. ¶ Ultimo nota ꝙ intelligitur aforiſmus in ſalubrib^{9} quia in mortalibus abbreuiatur. Cōmentum Galeni.

Si hunc aforiſmum. Gal.ī cōmēto primo oſtendit vbi hic afo.bene ponereꝛ.ſecundo verificat.ibi 2^{a} [Unde cām.] ⁊ vtraqꝫ ꝑs eſt clara. Aforiſmus.LVII.

Spaſmo ⁊ thetano habito febris ſuperueniens ſoluit egritudinem.

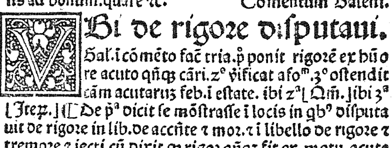
¶ Cōcluſio afo^{mi} eſt iſta.feb.ſupueniēs ſpaſmo vel thetano curat vtrūqꝫ.pꝫ.q: diſſoluit cauſam eius:⁊ hic afferantur illa notata ſuper illo afo^{o} ſecunde parti cule feb.in ſpaſmo. Cōmentum Galeni.

Thetanus est spasmi ꝛc.

Sal. i cōmēto p̊ docet qd est thetan⁹ vnū inferēdo correlariū. z° dat cās spasmi ꝫ suos modos diuersos. 3° verificat afo^m. ibi z° [Cā spasmi.] ibi 3ª [Et huic.] ℂ De p̄ma dicit. ꝙ thetan⁹ est species spasmi: sed tñ nō ita appet: qꝛ mēbrū eq̄lr ante ꝛ retro extendit. vnde remanet rectum: ꝛ ꝓprie thetanus dꝫ dici extensio: nō spasmus: sed large loquendo de spasmo tres erunt eius maneries. Aforismus. LVIII.

A Causone habito rigore superuenien te solutio fit.

ℂ Cōclusio afo^{mi} ē ista. rigor supueniēs causoni significat ei⁹ solutionē. ꝓbat. ille rigor sig̃at crisim ꝛ m̄aei expulsionē a venis ad extra venas. g̊ ꝛc. ꝯña nota. ꝛ assumptū patebit circa lr̄am. Cōcordia sumit p̄ª q̄rti. c. de rigore. ꝛ zª q̄rti. c. de signis detractionis m̄aei ad sudorē. ℂ Nō p̊. ꝙ causon est feb. ꝯtinua cōclusa: pēdēs ex putrefactiōe cholere vel flegmatis salsi i venis cordi vicinis. est aūt causon sine manifesta exacerbatiōe. ꝓpterea ꝙ putredo est in loco tā cordi vicino ꝙ ꝑꝑ nimiū calorē ꝯtiue fit tāta putredo vt nō appeat notabilis feb. remissio ex ꝓpetate hūoris. ℂ Rasis vo. io. Almāsoris dicit eē exacerbationes tertianas: qꝛ sumpsit causonē large vt iportat feb. ꝯtiuā tertianā. ℂ Nō z° ꝙ rigor ē mot⁹ ꝯcussiu⁹ lacertoꝝ iuolūtari⁹ ad rē nociuā expellēdā. ℂ Nō 3° ꝙ qꝛ m̄a causonis putrefit ītra venas ea ibi manēte nō fit rigor. p̊ qꝛ vene sūt modicū sentientes. z° qꝛ m̄a est illi loco ꝯsueta. 3° qꝛ ipsa ītra venas nō mouet ipetuose: ita vt merito mot⁹ forti⁹ sentiret. ℂ Nō 4°. ꝙ nā hanc m̄am vincēte: tunc motu cretico expellit eā velociter: ꝛ extra venas: ita ꝙ ꝑuenit sup sēsibilia mēbra cerebri motu. ꝛ iō illa mēbra ꝓpter tristē ꝛ mordicatiuā sensationē ꝯcutiunt ꝛ rigēt. ex his colligit cā verificās afo^m. nā si qs patit causonē supueniēte rigore significat ꝙ m̄a ipetuoso motu mouet extra venas. ꝛ iō protūc fit crisis. ꝛ ꝑ ꝯñs ꝙ saluabit. nā vtplurimū crisis terminat ad salutē: vt dī i afo° scd̄e particule. qbuscūqꝫ crisis fit. ℂ Nō 5° ex dictis nō eē afo^m vlr verū. p̊mo: quia posset causonidi ꝯiūgi feb. īterpolata habēs rigorē. z° qꝛ crisis posset eē mala: vt nō apparētib⁹ signis digōnis: nec in die cretica: sꝫ vbi appeat rigor ꝑꝑ m̄am causonis: ꝛ ħ ꝑapparētib⁹ signis complete digōnis in die cretica: tunc aforismus vlr verificat ꝯstante virtute. tūc enim fit crisis ad bonum. quare ꝛc. Cōmentum Haleni.

Vbi de rigore disputaui.

Hal. i cōmēto fac tria. p̊ ponit rigorē ex hūore acuto qñqꝫ cāri. z° v̄ificat afo^m. 3° ostendit cām acutaruꝫ feb. i estate. ibi zª [Qm̄.] ibi 3ª [Itep.] ℂ De p̄ª dicit se mōstrasse i locis in qb⁹ disputauit de rigore in lib. de accñte ꝛ mor. ꝛ i libello de rigore ꝛ tremore ꝛ iecti. cū dixit ꝙ rigor qñqꝫ fit ex motu acute m̄ae ipetuoso sup sēsibilia mēbra. ℂ De zª dic̄ ꝙ cū causonicātes istū rigorē patiunt nece est ꝙ vēter soluat eis: aut supueniēte sudore: aut cholico vomitu. ꝛ cā ē: qꝛ isti hūores egrediunt venas: ꝛ tūc mūdificat corp⁹a tali m̄a ꝛ fit salus. ℂ De 3ª dic̄ ꝙ vene exiccate i estate attrahūt hūores calos ex qb⁹ fit fe. acuta: vt alibi dixit. Afo. LIX.

Tertiana vera si nō iudicat in septem periodis longissima erit.

ℂ Cōclusio aforismi est ista. Tertiana vera que nō finit in septē ꝑiodis est lōgissima. ꝓbat. sicut se habet tertiana ꝯtinua ad septē dies in tertiana iterpolata ad septē ꝑiodos: qꝛ tātū ꝯsumit in die vna ꝯtinua q̄ntū ad iterpolata in vna periodo. sꝫ tertiana ꝯtinua si trāsit septē dies est lōgissima: vt notat experiētia. g̊ ꝛc. totū declarabit stati. Silis sn̄ia habet p̄ª q̄rti. c. de dr̄ia iter purā ꝛ nō purā tertianā. ℂ Nō p̊. ꝙ tertiana ē feb. pēdēs p̄ncipalr ex putredine hūoris q merito loci ꝛ n̄ae ꝓpe in quo putrefit est aptus de 3° in 3^m affligere: et talis humor est cholera rubea. Et dico notāter merito loci in quo putrefit: qꝛ lꝫ causon ꝫm cōeꝫ viā sit feb. pēdēs ex putredine cholere: tñ merito loci nō facit illa m̄a exacerbatiōes manifestas. iō causon nō dī tertiana vt sumitur p̄ª q̄rti. ℂ Nō z° ꝙ dī tertiana v̄a: qꝛ pendens a cholera pura rubea: nō ꝑmixta alteri humori iterpolata: vt a Hal. sumit i cōmēto. Ista. n. duplr ꝫuat rōnē tertiane. p̊mo: qꝛ de 3° in 3^m affligit cū vera iterpolatiōe. z° qꝛ pura ꝑēdet a putredine cholere. ℂ Nō 3° qd sit ꝑiodus: est eni redit⁹ feb. ad dispōnē p̄oꝛ similē cū illis glosis quas posui in p̄ª ꝑticula afo^{mi}. ii. i ꝑorismis subtrahere. ℂ Nō 4°. ꝙ tertianā interpolatā purā nō trāsire septē ꝑiodos: ꝛ ꝯtinuā nō trāsire septē dies est cognitū per expientiaꝫ: sed tñ cā pōt imaginari talis: qꝛ nā nō tolerat anteqꝫ fe. faciat talis m̄a tantā q̄ntitatē ei⁹ aggregari: vt plures q̄ꝫ septeꝫ ꝑiodos facere possit: ꝙ si amplior aggreget nescio aliū humorē sibi in putredinē associabit ꝛ fiet nō pura. ℂ Nō 5°. tātū facere nāꝫ circa m̄am interpolate in vno periodo q̄ntū circa m̄am ꝯtinue in die vt dictuꝫ est. ꝛ ad experientiā cognitū est: qꝛ visum est cōiter in tot periodis terminari interpolatam in quot dieb⁹ ꝯtinua terminat. nec tñ repugnat ꝙ tātū i vna ꝑiodo dissoluat d̄ m̄a extra venas q̄ntū in vna die in ꝯtinua de m̄a ītra venas. sꝫ hoc ꝓbare vel iprobare eēt valde difficile. ex qb⁹ colligēdū est ꝙ ille afo^{m9} dꝫ poni poti⁹ not⁹ per experiētiā q̄ꝫ aliq̄ rōne ꝓbatus. ꝛ itelligat vt in plurib⁹ ꝛ debito seruato regimine infirmi. Cōmentū Haleni.

Nulla est inter causon ꝛc.

Hal. in cōmēto q̄tuor facit. p̊ cōparat tertianaꝫ causonidi. z° docet que tertiana sit v̄a ꝛ ei⁹ q̄sdā ꝯditiōes. 3° v̄ificat afo^m. 4° remouet dubitatiōes. ibi z° [Uera tertiana.] ibi 3ª [Un̄ Hippo.] ibi 4ª [Et sic pote.] ℂ De p̄ª dicit. ꝙ in m̄a nō differunt tertiana ꝛ causon: sed causon est in loco vbi putrefit cholera sanguini mixta: ꝛ i locis supra cordi vicinis: sꝫ in tertiana spgit m̄a ꝑ corꝑa. i. putrefit in locis a corde distātib⁹. ℂ De zª dicit. ꝙ tertiana v̄a est illa q̄ suū ꝫuat ꝑiodū ꝛ q̄ ex pura chol̄a rubea pēdet: ꝛ maxie i estate: i regione: ꝛ etate: ꝛ cōplexiōe calidis ꝛ siccis: ꝛ icipit cū rigore. finitur aūt cū sudore vel vomitu cholerico: vel fluxu: vl̄ plurib⁹ istoꝝ simul: ꝛ hꝫ ꝑorismū multo miorē qete: ꝛ qꝛ qescit. 36. horis. ꝛ. iz. affligit. ℂ De pte 3ª dic̄ Hip. hic itendere hāc verā tertianā nō trāsire 7^m ꝑiodū: qꝛ q̄ntū facit ꝯtiua i vna die tātū iterpolata i vna ꝑiodo. ꝛ iō termiat ꝫ numerū ꝑiodoꝝ sic̄ Hip. in ꝓnosticis dicit de q̄rtana. ꝛ iō ꝓuidēdo crises tertiane: aut q̄rtane iudicam⁹ ꝫm periodos: nō ꝫ dies. 7. āt ꝑiodi tertiane finiunt i. iz. dieb⁹: ꝛ nō expectat. i4. ad finiēdū tertianā purā. ꝛ iō sic̄ acuta in. i4. dieb⁹ terminat: peracuta in. 7. ita tertiana in. 7. periodis. ℂ De 4ª pte dic̄. ꝙ pōt ante terminari sic̄ acuta ante. 7. ꝛ ꝙ hec dī tertiana absolute: ꝛ tertiana v̄a: qḋ est idē ꝫm modū loquēdi antiquoꝝ. Aforismus. LX.

Quibuscūqꝫ aures in febribus surdescunt: sanguis ex naribus fluens: aut venter turbatus soluit egritudinem.

ℂ Iste aforism⁹ declat⁹ est supra i illo. qbuscūqꝫ fellee: iō nō idiget explanatiōe. ꝛ silr cōmētū suuꝫ nā oia dicēda dn̄r sufficiēter i illo afo°. Aforism⁹. LXI.

Que

Que iudicant in paribus dieb9 discri-ta sunt z amica conuersionis.

¶ Cõclusio afozismi est ista. febres que ter-minant in dieb9 paribus sunt male termina-tionis z parate ad recidiuã: z fm mẽtẽ Gal. i cõmẽto est falsa: qz in. 14. z. 20. z. 24. bñ terminant: sz debuisset foz-te dicere que terminant i die nõ cretica. Cõmẽtũ Gal.

Hunc afozismũ Hipp. zc.

Galenus in cõmento dicit Hippocratẽ hunc afozismum non fecisse. z pbat ipsum non ve-rũ: z pz quid dicat zc. Afozism9. LXII.

Quibuscũqz in febrib9 quotidie rigo-res fiunt: quotidie febres soluuntur.

¶ Cõclusio afozismi est ista. Icteritia veni-ens ante septimũ diem est signum malum. pbat. talis icteritia signat aliqđ spãle nocu-mentũ supadditũ feb. aut crisim non bonã. igit signũ est malũ. ↄñtia pz. z assũptũ in notandis patebit. Silis snia habet 2a 4i. c. de signis sũptis ab icteritia. z 4° feb. Isaac z 4° breuiarij Serapionis. ¶ Nota p°. q icteritia est alte ratio coloris feda ad citrinitatẽ vl nigredinẽ pp cursum humoris nigri vel citrini ad cutẽ sine putrefactione. hec descriptio ponit ab Aui. i5. tertij. c. de icteritia. in pncipio. ¶ Ex q descriptione pz pmo. q icteritia nõ est morb9 sz accñs. s. qlitas mutata: vt pz. ¶ 2° sequit. q nõ qlibet de fedatio coloris in cute est icteritia. nã multe pñt eẽ tales defedationes: vt in morphea z alijs qbus hec descriptio nõ cõpetit. ¶ 3° sequit videre quã in viatico vocat Con stantinus aguirta: pẽsa: selẽcos: nõ esse icteritiã. ¶ 4° seq tur nãlẽ citrinitatẽ i qbusdã z tincturã solis nõ dici icte-ritias cũ nõ sint fede. Nã p fedã itelligit Auic. pternãlẽ.

Sed circa hãc descriptionẽ cadit dubitatio qre di cit absqz putrefactione. videt igit q hu mor citrin9 putridus faciat icteritiã. nã quedã ẽ icteritia cretica ex mã faciẽte feb. z talis est a mã putrida cũ mã feb. fuerit putrida. ¶ Hic sũt duo modi dicendi. qdã di-cũt mãm cholericã putriẽtẽ nõ causare icteritiã. nã me-rito putredis nõ adheret cuti: sz qñ ad cutẽ mãdat dissol uit agẽte calore putredinali: z expientia notat mãm cho lericã a putredine ex venas ad plimũ in. 12. horis vl. 14. dissolui. z iõ Auic. hãc particulã tanqz descriptionis ptez posuit. ¶ Ad argm dr q icteritia cretica nõ est ex mã q fuit sub forma cãe ↄiũcte feb. sz in crisi cã ↄiũcta expelli tur: ita vt tãdẽ dissoluat illa mã q nõdũ putrebat: z erat sub cã añte: z nõ est putrida: z retinet iuxta cutez: z facit icteritiã. ¶ Alius modus dicẽdi est. q descriptio icteri-tie est ista. Alteratio feda coloris ad citrinitatẽ vel nigre dinẽ pter cursuz humoris nigri vel citrini ad cutiz: z re siduũ nõ est ps dscriptiõis. imo explicat dispõnẽ fz quã talis humor plimũ fac icteritiã: sed huic opioni satis vi-det ↄria mens Auic. loco dicto. siquis bene pspiciat.

¶ Scdo pncipalr nota. q hoc nomẽ icteritia sumit tran-sumptiue a noie auis que dr icter iuxta vsum. Carpe via-tor iter sub arbore ↄcinit icter. Cuius auis color est citri-nus: z vocat hec passio qñqz aurea: qñqz realis. ¶ Ex hoc pz q nomẽ icteritia dr de citrina: non de nigra. ¶ Nota tertio q cãe gñalis icteritie reducuntur ad duas. vna est multitudo cholere. alia ẽ phibitio euationis ei9. ¶ Cãe multiplicãtes sunt aut dispõ mẽbroꝝ gñatiua: sic epatis vel alioꝝ. calefactoꝝ aũt ex pte ciboꝝ sic acuta: vnctuo-sa: dulcia: aut ex pte reꝝ extraneaꝝ sic venenũ bibitũ vl medicia: vel morsus vt morsus pediculi vulturis. ¶ Cãe autẽ phibẽtes euationẽ sunt: aut in chisti fellis: qa ibi est debilis attractiue ab epate: aut debilis expulsiue; aut pp oppilationẽ in poro felleo ad epar: vel i poro ad itestina: aut pter debilitatẽ distinctiue z expulsiue epatis q pñt sequi malã ei9 cõplonẽ: vel apata: vel ex pte itestinoꝝ vt accidit in colica quã seqt icteritia faciẽs dolorẽ. ¶ Ubi cõsidera q cholericã ↄsequit phibitio euonis chole: aut qa mã flegmatica faciẽs dolorẽ in itestino gracili oppila ret porum felleũ ad itestina trãseũtẽ. nã talis egritudo i-testinoꝝ graciliũ dolorosa dr cholerica. 2° mõ qz itestina dolẽtia terminant a receptione mãe colice acute: z ideo phibet expulsio mãei ad itestina. ¶ Nota qrto. q cho-lera multa in corpe siue pter plimã gñationẽ eius: siue exhibitione euationis eius mouet ad cutẽ qñqz paulatiz cũ sanguine vt cõiter ↄtigit in icteritia oppilatiua: qñqz vo fit cretico motu quo mã ad cutẽ ab alijs mẽbris mo-uet: z hec crisis qñqz est post mãei digõnẽ: qñqz ante: et est crisis nõ bona. ¶ Nota qnto. q qñ accidit icteritia i feb. sine crisi ipsa est mala. nã significat nouũ morbũ sine iuuamẽto aliquo respectu feb. existẽte. Si vo fuerit creti ca põt esse bona siue signat crisim bonã: si vo nõ est ma-la. ¶ Sexto nota. q mã que facit icteritiaz dz eẽ grossa. nã alr euaporaret a corpe z egrederet. nunc aũt adheret cuti: qa est grossa. ¶ Septio nota. crisis que ad icteritiaz terminat est crisis pmutationis: z iõ cũ non multo dñio vtutis supra mãm. ex qb9 pz cã verificãs afozismũ. nã qz ista mã est grossa: z vtus nõ mltũ mãei dñat nõ põt ante diẽ septimũ vtus illã mãz vicisse: z iõ si accidat icteritia ante septimũ: nõ est per modũ bone et laudabilis crisis. igit aut signat modũ synthoticũ mãei: aut aliđ nocumẽ tũ: ex quo pz veritas afozismi. ¶ Nota 8uo i veritate hu-ius afozismi auctores medicie nõ ex toto fuisse ↄcordes: nã duos ↄrios modos dicẽdi iuenies. nã Gal. in cõmẽto. z Auic. scda qrti. c. de signis sũptis ab icteritia. in fine di cit posse euenire in scda die z in qrta laudabilr. vñ si dic ad lraz: sz ego dico q eo q icteritia fit ex hũore acuto dz eẽ velocis mot9 in oib9 suis actionib9 z passionib9. vñ nõ videt eẽ lõginquũ si recipit digõnẽ scda die et magis in quarta: z maxie i iuuẽtute: regiõe cala: z tpe calido: et qñ flant vẽti oriẽtales vel meridionales. Et hãc sniam seqt Auer. 4. colliget. dũ dicit. Qui aũt dixit q icteritia ante septimũ diẽ si venerit in egritudinibus acutis est mala. reprobatũ est expientia in terris nris: z si veniat in qnto laudabile mltũ est vna rõne: z maxie in corpib9 calidis: tpe calido: z hec est snia diuz collegioꝝ medicoꝝ Persa-rũ z indie maioris: z p maiori pte illoꝝ de vãdalisi: z pos sibile est q illud qđ dixit in grecia locũ habuit: sz ego pu to Hippo. dicere veꝝ in plib9: sz tñ nõ video rõnẽ p aliq istaꝝ ptiũ manifeste ↄcludẽtẽ. Tu igit elige p experien tiã si occurrat considera. Cõmentũ Gal.

Icteritia aliquãdo zc. Gal. i cõmẽ-to facit qtuor. pmo dat ples cãs icteritie. 2° vificat afom. 3° rñdet dubio tacito. 4° diuersi ficat finẽ afozismi. ibi 2a [Durũ autez.] ibi 3a [Quãuis.] ibi quarta [Inueniunt.] ¶ Dicit pmo q icte ritia quãdoqz est quãdo mã cholerica diffundit cretice per totũ corpus: z maxime per cutim: z quãdoqz non est cretica: sed ex apostemate calido vl dure in epate: aut cõ-stipatione. i. oppilatione. ¶ De scda dicit. q durũ aposte ma non accidit subito: et ideo si in icteritia accidat ante septimũ diẽ: erit pter alterũ duoꝝ modoꝝ. s. aut aposte ma calidum: aut cõstipationẽ. qa ante septimuz non põt cretice diffundi cholera per corp9: z hoc est malũ. ¶ De tertia parte dicit q qũuis ante septimũ sit mala icteritia tñ post septimũ non necessario est bona: nisi cũ qbusdam circunstantijs: vt dicet in afozismo sequenti. z de quarta parte patet quid dicat. Afozismus. LXIII.

Quibusciiq; in febribus icteritia sup/uenerit ante septimũ diem malum.

¶ Cõclusio aforismi est ista.i qbuscũq; feb. fiũt quotidie rigores in illis quotidie feb.sol/uunt̃.i.separant̃.pbat̃.in istis quotidie resoluit̃ ex toto mã feb.ergo ꝛc.ↄñtia nota.ꝛ assumptũ statim declarabi/tur. ¶ Nota pmo ꝙ rigores qui accidũt in feb.aut sunt cretici aut sũt poxismales vtplimũ:sed cretici non fiunt quotidie:ꝛ iõ plimũ rigores accñtes quotidie sunt poxi/smales. ¶ Nota scđo.ꝙ in pncipio exacerbationis cõti/nuarũ nõ est rigor:ꝛ precipue fortis:vt sumit̃ pria quarti. caplo de signis.ꝙ feb.est isepabilis.ꝛ cã ẽ:qꝛ rigor fortis fit ex motu mãe sup mẽbra sensibilia ꝛ mã nõ mouetur in cõtinua extra venas.ex quo sequit̃ ꝙ feb.in qbus quo/tidie rigores fiunt:ꝛ pcipue fortes si sunt cõtinue.et ideo sunt interpolate. ¶ Nota 3° ꝙ febriũ interpolatarũ ma/teria vnius paroxismi finitur ante alterius aduentuz vt plurimũ ex causis assignatis ab Auic. pma quarti. caplo pmo scđi tractatus. ¶ Nota q̃rto ꝙ vtplimũ feb. iterpo/late faciũt poxismũ in die vna:qa q̃rtana cõplet paroxi/smũ p 24ᵒʳ horas ꝛ tertiana in.12.et flegmatica in.18.ex his patet ꝙ ad veritatẽ afor̃ismi pmo reqrit̃ ꝙ rigores sint fortes.scđo opꝫ intelligere vt in pluribus.nã quedaꝫ sunt interpolate:quarũ paroxismi sunt.40.vel.48.hora/rum in quibus non verificat̃ aforism⁹. Cõmẽtũ Gal.

Rigores sunt cum per totuꝫ corpus. ¶ Gal.in cõmẽto fa/cit tria.p̈ dat cãꝫ rigoris.scđo v̈ificat afoᵐ.3° remouet dubiũ.ibi 2ª [In vnaquaq;.] ibi 3ª [Si ãt.] ¶ De pria pte patet. ¶ De scđa dic̃ ꝙ mã cũ rigore effluẽs purgat̃.i.euacuat̃ in poxismo:et hoc est illđ qđ Hippo.itẽdit.iõ quartane tertiane flegma/tice soluunt̃ s̃m nãm sue interpolationis:qa quartane in 24.horis:tertiane in.12.flegmatice in.18. ¶ De tertia di/cit ꝙ nõ obstãte ꝙ mã purgetur tota pmũ poxismuꝫ fa/ciens:tamẽ ipsa relinqt qualitatẽ in mẽbris que est cã re/ditus poxismoꝝ sequentiũ. Aforismus. LXIIII.

Quibuscunq; in febribus in septimo aut.ix.aut.xj.aut quartodecimo die iecteritia superuenerit bonum si non dextrum hypocundriuꝫ durum fiat.

¶ In isto aforismo due ponunt̃ cõclõnes.ibi 2ª [Si vo.] Prima ↄclusio.icteritia supueniẽs ĩ 7ª aut 9ª 11ª aut 14ª est bonũ signũ nisi appareat sine duritie dextri hypocun/dry.ↄclo pbat̃.icteritia tali mõ apparẽs est signũ crisis laudabilis.g̃.ↄñtia nota.ꝛ assumptũ statiꝫ manifestabit̃.

¶ Si vo fit:non bonum.

¶ Scđa cõclo. Icteritia eueniens infra dictos terminos. ꝛ non in die cretica nõ est bonũ signũ.pbat̃.qꝛ aut signi/ficat nouũ nocumentũ vt dictũ fuit in p̃cedẽti aforismo aut synthomaticã non creticã expulsionẽ.ↄcordia sumit̃ scđa quarti.caº de signis sumptis ab icteritia. ¶ Primo nota.ꝙ in quarta die materia cholerica etsi sit aliqual̃r grossa sic̃ illa que est in mã icteritie põt esse victa a nã:ꝛ iõ digesta in 7ª.et vsq; ad.14.põt accidere icteritia atq; termin⁹ bone crisis:lꝫ nõ pfecte. ¶ Nota 2° ꝙ vtplimuꝫ in feb.icteritia accidit aut ex apate epatl:aut oppilatiõe: aut cretice.si accidit ex oppilatione vel apate epatis dex/trũ hypocũdriũ fit durũ ad tactũ:ꝛ si nõ fiat duꝝ restat ꝙ vtplimũ fiat cretice.crisis aũt ĩ die cretica veniẽs ple/rũq; est ad salutẽ.ideo talis icteritia significat crisim sa/lutiferã. ¶ Ex his pꝫ veritas aforismi vt in plibus.nam etiã ad veritatẽ huius requirit̃ virtutis ↄstãtia:ꝛ ꝙ dige/stionis signa p̃cesserint. ¶ Scđo nota.ꝙ cũ accidit mo/tus materiei velox:non in die tñ cretica arguimus poti⁹ virtutẽ stimulari a materia morbi q̃ virtutẽ vicisse ma/teriã:ꝛ ideo arguimus malũ:ꝛ hic apparet veritas cõclu/sionis secunde. ¶ Ultimo nota hunc aforismũ soluꝫ in/telligendum de icteritia citrina. Cõmentũ Gal.

Hic afo.supiori ↄiunctus. Gal.in cõmẽto pmo ↄtinuat aforismũ supe/riori.scđo dat cãm cõditionis posite in ↄne pma.3° ostendit qũo ex passione epatis fiat icteritia.2° ibi [Nã cpar.] 3° ibi [Cũ eni.] pma et scđa lra patet. ¶ De 3° dicit ꝙ sanguis nõ mũdificationẽ recipit a cholera in epate nisi fel trahat ad se mãm cholericaꝫ p vias que sũt iter fel ꝛ venas epatis:ideo si iteruenjat ↄsti/patio.i.oppilatio:aut merito apostematis vel alioꝝ nec̃e est sanguinẽ trãsire nõ mũdificatũ ad mẽbra:ita vt mẽ/bra fiãt icteritia pp cholere citrinitatẽ. Afo. LXV.

In febribus circa ventreꝫ cauma for/te ꝛ cordis morsus malum.

¶ Cõclusio aforismi est ista.morsus cordis ꝛ cauma forte circa vẽtrẽ:ꝛ tremor cordis in feb.contingẽtes sũt malũ signũ.pbat̃ sic.Ista significãt putredinẽ cholice mãe in ore stomachi:aut in corde:sed vtrũq; istoꝝ est malũ.g̃ ꝛc.silis snia habet̃ scđa q̃rti.c.de signis sumptis ex parte stomachi.ꝛ.10.Almansoris.ca.de signis malis. ¶ Primo nota ꝙ p vẽtreꝫ hic itelligimus stomachũ:ꝛ per cor os stomachi:ꝛ per morsum cordis do/lorẽ mordicatiuũ in ore stomachi:ꝛ per cauma vehemẽs incendiũ:ꝛ p tremorẽ motũ tremulũ:aut in corde:aut in ore stomachi ad modũ iectigatiõis. ¶ Nota scđo ꝙ tre/mor cordis ita ab Aui.describit̃ 11ª terty.Tremor cordis est eius tremulus motus ex dilatatione ꝛ ↄstrictione:ita ꝙ inter vnũ motũ ꝛ aliũ nõ sit pcepta qes:ꝛ sic qlibet il/loꝝ motuũ est paruus valde. ¶ Nota 3° ꝙ cauma forte ꝛ dolor mordicatiuus circa os stomachi maxie cõprehẽ/dunt̃ a medico relatu ĩfirmi:sꝫ cauma posset etiã cogno/sci tactu:ꝛ siti:ꝛ lingue ariditate. ¶ Nota 4° ꝙ cã huius nõ est in pñtia cholice mãe mordicãtis et calefaciẽtis in ore stomachi. ¶ Nota 5° ꝙ tremoris cordis due sunt ge/nerales cause.vna est mutatio v̈tutis ad expellẽdũ illud qđ pcipit̃ p modũ nociui:ꝛ sub ista causa cõprehendunt̃ oĩa que ledũt subam cordis vel mẽbri:cui cor multũ cõi/cat sicut pãniculus eius:ꝛ os stomachi.sic̃ vbi grã.humo/rales mãe apatis vel nõ:aut solones ↄtinuitatl:aut vene/na:aut vapores mali ad ipsum eleuati.ꝛ nimi⁹ sensus. 2ª causa est debilitas v̈tutis.nã in v̈tutl debilitate agitatur cor:sic̃ si itẽderet rẽ nociuã a se expellere.vt sumit̃ 11ª ter/ty.loco allegato.ex qb⁹ pꝫ cordis tremorẽ eẽ v̈tutl expul/siue nãlis cordis:aut v̈tute nãlis eius motiue. ¶ Ex qb⁹ oib⁹ pꝫ ꝙ siue fuerit forte cauma:siue dolor mordicati⁹: siue tremor cordis:hoc significat putrefactioneꝫ cholere in ore stomachi ꝛ locis cordi vicinis:aut in corde debili/tatis virtutis:ꝛ qđcunq; istoꝝ fuerit est malum:ꝛ sic ve/rificatur aforismus. Commentũ Galeni.

Cum vo cor audiam⁹. Gal.i com/mento pmo declarat quid itelligamus p cor. scđo quid per cauma.3° qđ p morsuꝫ cordis. 4° verificat afoᵐ mõ alio.ibi scđa [Antiqui.] ibi tertia [Cauma.] ibi quarta [Hic igitur.] ibi q̃nta [Si autem.] ¶ De prima patet ꝛ secunda:quia s̃m antiquos cordis morsus est tremor cordis:s̃m alios dolor oris sto/machi. ¶ De tertia dicit ꝙ causa caumatis circa ven/trem est ebullitio cholere rubee in locis illis siue in tuni/ca stõchi ex q̃ etiã fit morsus cordis capiẽdo morsũ p do/

lore. ¶ De q̃rta dicit ꝓpter cãm dictaȝ hec accñtia sunt mala: q̃a signt talis mãe putredinẽ in tali loco. ¶ De 5ª dicit ꝙ si per morsus cordis itelligimus tremorẽ ipsius cordis etiã erit peius. q̃a significat fundamẽtũ vite eẽ calefactũ igneo calore. Aforismus. LXVI.

In febribus ex sõnis timores aut spasmi: malum.

¶ Cõclusio aforismi est ista. timores aut spasmi facti ex sõno i feb. sũt mala signa. ꝓbaṫ. ista signt mãȝ malã latitãtẽ iteri⁹ cui nõ põt vtus fortificata in sõno dñari. g̃ ꝯñtia nota: ⁊ assũptũ patebit stat¹⁵. Silis snia habeṫ ab Auic. 2ª q̃rti. ca. d̃ signis sũptis ex sõno. ⁊ 10° Almãsoris. c. de signis malis. ¶ Nõ p̊. ꝙ cũ dĩ timores ⁊ spasmi sũt signũ malũ in feb. ex sõnis est itelligendũ qñ hec accidunt in feb. merito somni. ¶ 2° nõ. ꝙ opȝ istũ afoᵐ restrigi ad sõnũ q̃ nõ fit in pn° paroxismi vl' augmẽto: sed ad sõnũ factũ in declinatiõe: vt dĩ in p̊ aforismo scd̃e pticule. nã iste quodãmõ specificat nocumẽta aliq̃ sõni q̃ i illo gñalr cõprehẽdunṫ. ¶ 3° nõ. ꝙ timor fit ex sõno: cũ pp̱ somnũ vapores mãei melice: aut horribiles petũt cerebrũ. nã nãlr isti vapores excitãt phãtasias horribiles. Spasmi v̾o fiũt mã attracta ad caput ⁊ neruis cõicata: aut retẽtis malis vaporib⁹ facto dolore: aut q2 vapores in alia putrida ⁊ maligna mã eleuati itus moti calefiũt ⁊ dissoluũt humiditatẽ neruoꝝ vt fiat spasm⁹ de inanitione: ex qb⁹ pȝ cã aforismi v̾ificãs: ⁊ hec sufficiãt hic pp̱ alia mlta q̃ dicta sunt in aforismo primo secunde particule. Commentũ Galeni.

In aforismo alio p̃cedẽti.

Gal. in p̊ ꝯfirmat ipm p̱ dicta in alio. 2° ponit quãdã lr̃e diuersitatẽ. 3° ostẽdit quõ ex sõno fiãt dcta accñtia i afo°. ibi 2ª ⌊Loco aũt.⌋ ibi 3ª ⌊Mltotiẽs.⌋ ¶ De p̃ª et 2ª pȝ lr̃a. ps 3ª diuidiṫ in tres. p̊ faċ qd̃ dictũ est. 2° ponit silitudinẽ. 3° rñdet dubõni. scd̃a ibi ⌊Sicut q̃.⌋ ibi 3ª ⌊Sed tñ ideȝ.⌋ ¶ Dicit p̊ ꝙ nos videmus multotiẽs in morbis mortalib⁹ i sõno fieri timores: ⁊ dolores: ⁊ spasmũ: ⁊ illa fiũt: q̃a mali hũores q̃ sunt morbi mã ascendũt ad caput. Timores igiṫ significant istos iuoluisse caput. i. occupauisse cerebꝝ. Spasmi v̾o significãt inanitionẽ. i. debilitatẽ v̾tutis q̃ nõ põt dissoluẽ cõplete hũorẽ: ⁊ iõ faċ spasmũ aliq̊ triũ modoꝝ dictorũ. nã in sõno mot⁹ est ad iteriora: ⁊ iõ si esset fortis dñareṫ. ¶ De scd̃a pte ponit silitudinẽ ⁊ pȝ. ¶ De 3ª pte diċ. ꝙ sõni post cibũ nõ ita nocẽt: q̃a iuuãt in digerẽdo cibuȝ et humorẽ: ⁊ ideo dormiẽtes post saturitatẽ: nõ tñ pp̱ h̄ magnũ nocumentũ patiunṫ: sed alijs puta febricitãtibus in q̃bus multe mãe latẽt ⁊ male: nõ solũ ad caput mala mã moueṫ: lȝ etiã ad os stomachi: ⁊ tũc etiã fum⁹ magis ascẽdit ad caput. Sed si humores sint digesti sõnus erit bonus faciẽs dissolutionẽ. si v̾o non: nec faciliter vincibiles tunc nocent. Aforismus. LXVII.

In febribus spiritus offendens malũ spasmum enim significat.

¶ Cõclusio aforismi est ista. Spũs offendẽs est malũ signũ in feb. ꝓbaṫ. q2 signt spasmuȝ. idẽ habeṫ scd̃a q̃rti. c. de signis sũptis ab anhelitu. 10ª tertij. c. de anhelitu duplo. ¶ Nota p̃mo. ꝙ p̱ spũm offendẽtẽ possum⁹ itelligere oẽm malitiã humoꝝ: ⁊ hoc mõ non sumiṫ hic. 2° mõ itelligẽ possum⁹ anhelitũ duplũ q̃ silatur pulsui bis pulsanti: ⁊ est q̃a v̾tus eleuat pectus primo aliquãtũ: deide q̃escit: ⁊ sine reditu ad depressionẽ iteruȝ eleuat: ⁊ simili modo in depressione similatur anhelitui plorãtis. ¶ Nota 2°. ꝙ iste anhelitus qñq; accidit ex cã feb. qñq; ex alia cã gemitu pũctura vẽtositate. hiċ itelligiṫ cũ accidit ex causa feb. ¶ Nota 3°. ꝙ cã huius anhelitus est iobediẽtia lacertoꝝ in motu: ⁊ ꝓpterea non põt virtus tãtũ in vice vna eleuare quãtũ est opportunũ: ⁊ iõ p̃mo quiescit: postea cõplet motũ sine depssione media. ¶ Nota q̃rto istã inobedientiã esse ꝓpter spasmuȝ si est ex feb. nã si eẽt ex apostemate vel alia cã causante dolorẽ: nõ opȝ ꝙ sit ita malũ: sed si est ex feb. lacerti sũt iobedientes ꝓpter siccitatẽ eoꝝ nimiam sequẽteȝ feb. et ista facit spasmũ. Ex q̃bus pȝ p̃mo v̾ificatio aforismi. 2° pȝ ꝙ hic spũs est malũ signũ ⁊ mala causa. Cõmentũ Gal.

Oportet aerem ⁊c. Gal. i cõmẽto declaṫ p̊ q̃d itelligem⁹ p̱ spm̄ offendi. 2° v̾ificat aforismũ. 3° vna posita distictione motuũ q̃ sũt in anhelitu. ostdit ꝙ de oi morbo v̾ificaṫ dictũ Hipp. ibi 2ª ⌊Heceni.⌋ ibi 3ª ⌊Mot⁹ anhelitᵘ.⌋ ¶ De p̃ª ⁊ scd̃a q̃d dicit patet. ¶ De 3ª dicit ꝙ duo sunt motus in anhelitu emissio aeris ⁊ attractio. ⁊ potest offendi vterq; motuũ: ita vt sit vna attractio aeris ⁊ appareãt due: ⁊ ita in emissione qd̃ cõfirmat auctoritate Hippo. ⁊ subdit ꝙ de quocũq; istorum motuum impedimento loquiṫ Hippocras. Aforismus. LXVIII.

In febribus acutis spasmi ⁊ circa viscera dolores fortes malum.

¶ Cõclo aforismi est ista. Spasm⁹ ⁊ dolores fortes circa viscera sũt malũ signũ in febrib⁹ acutis. ꝓbaṫ. isti significãt aut nimiã exiccationẽ: aut plimã mãm. igiṫ sunt mali. ꝯñtia est nota. ⁊ assumptũ stati patebit. Silis snia habeṫ 2ª q̃rti. ¶ Prio nota. ꝙ lȝ sint mala signa ⁊ cũ feb. ⁊ sine feb. ⁊ in acutis: ⁊ in alijs. tamẽ in acutis dixit: q̃a de illis maxiе itẽdit. ¶ 2° nota. ꝙ spasmi i feb. accidẽtes aut sũt ꝓpter nimiã exiccationẽ: aut q̃a mã eleuata ⁊ multa neruis cõicaṫ dolores etiã fortes circa viscera. fiũt etiã ex spasmo multotiens: lȝ aliqñ ex humoribus viscera petentibus: ⁊ ex his patet causa aforismi verificans. Cõmentũ Galeni.

Fortes nãq; dolores. Gal. in cõmento dat causam fortiũ dolorũ. 2° spasmi. 2ª ibi ⌊Si ergo.⌋ et vtraq; pars est nota: ideo nõ indiget declaratione. Aforism⁹. LXIX.

Quibus vrine grosse: globose: pauce non sine febribus multitudo veniẽs ex his tenuis iuuat.

¶ In isto aforismo Hipp. duas itẽdit ꝯ̊nes. scd̃am ponit ibi ⌊Maxime.⌋ ¶ Pria cõclusio est multitudo vrine tenuis veniẽs in feb. post vrinas grossas: globosas: ⁊ paucas est bona. ꝓbaṫ. talis multitudo significat nãm vicisse: ⁊ mãm digessisse: ⁊ eaȝ expellere. igiṫ signãt bonũ. ꝯñtia ⁊ assumptũ in declatione lr̃e patebit. Similis snia habeṫ 2ª p̃mi de vrinis. c. de signis sumpt a substãtia vrine. ¶ Nõ p̊. ꝙ vria est colamẽtũ sanguis: vt dĩ in cõmẽto: ⁊ sic magr̃alr describiṫ vrina est aquositas sãguis sequestrata i epate: ⁊ ab ipso i renes trãsmissa: ibiq; decolata: ⁊ ad vesicã delata. nã vt ostẽdiṫ p̃ma p̃mi. c. de gñatione humoꝝ: vt nutrimẽtũ i vias strictas epatis penetraret fuit opportunũ multã aquositatẽ sibi cõmisceri q̃ humori nõ est ꝯueniẽs mã. iõ i epate hec aq̊sitas gñaṫ separa a q̃tuor hũorib⁹: aut ⁊ ibidẽ seq̊straṫ: lȝ iperfecte iuxta dicẽtes. aquã simplicẽ potatã trãsire ad epar nõ generari ibi: nec dici dȝ hec aq̊sitas vria: nisi ad renes p̃us demãdata p̱ epar ab eisdẽ decolata in vesicã descẽdit: lȝ alio noĩe dĩ aquositas. ¶ Nota scd̃o ꝙ vrina dĩ grossa q̃ nõ facilr in paruas ptes seq̊straṫ. Et diciṫ globosa: q2 in se ꝯtinet res grossas ad modũ globoꝝ. pauce v̾o dicunṫ:

qa pauciores bis q̄ ſm nāle diſpōnē mingi debēt. ¶ Nō 3° ꝙ hic ꝑ multitudinē itelligim⁹ quātitatē mediocritatē excedere. ¶ Nō 4° ꝙ ꝑ tenuē nō itelligim⁹ reſpcū mediocris:ſ3 reſpectu groſſe:ita ꝙ ſenſus ꝯclonis eſt ꝙ multitudo vrine ſubtilioris p̄cedētis cū p̄ceſſit pauca:groſſa:globoſa eſt bonū ſignū. ¶ Nō 5° ꝙ i feb.cū vrine expelluntͬ groſſe ꞇ globoſe ſignū eſt mām nō eē digeſtā:qꝛ minus groſſaȝ ꞇ ieqlē. 2° ſignū eſt ꝙ vtus nō ē valde potēs ſi migitͬ pauca vrina:vt ſumitͬ 2ª p̄ⁱ.c.de ſignis quātitatis vrie. hoc aūt in feb.plerūq̧ accidit exn̄te oppilatione:qa hūores groſſi ſūt oppilatiui.ꞇ eꝯ. ¶ Nō 6° ꝙ digō māei groſſe eſt ſubtiliatio cū eq̄tione:vt ſumitͬ p̄ma q̄rti.c.de cura putridaꝝ in gn̄ali.Et iō ſi h̄ groſſa mā ſubtiliatͬ ſignū eſt ꝙ digeritͬ cū p̄us peccaret i groſſitie. ¶ Nō 7° ꝙ ſubtiliatis hūorib⁹ ꞇ digeſtis oppilatiōes apiuntͬ:ꞇ vtus fit potēs ad pl'es mās emittēdas.Ex h̄ mō colligitͬ vitas afoꝛiſmi.nā m'ltitudo dcā poſt paucas groſſas ſignificat māeꝝ digōnē:ꞇ oppilationū aptionē:ꞇ vtutis dn̄iū ſupra māȝ:ꞇ ꝑ ꝯn̄s eſt ſignū bonū.Ex qb⁹ itelligitͬ ꝙ hic nō dicim⁹ tenuē abſolute:ſ3 reſpectu groſſioris.2° ſeqtͬ ꝙ repugnat p̄ exn̄te oppilatiōe mingi vrinā groſſā:qꝛ mā ē groſſa:ꞇ oppilatio ē tāta vt penit⁹ illi⁹ exitū ꝓhibē nō poſſit:ꞇ paucā cū multa exn̄te mā:qꝛ vtus nō h3 magis dn̄ium. aptis aūt oppilationib⁹ mingi ſubtilē:qꝛ mā ſublata eſt ꞇ m'ltū qꝛ vtus ſupra mām dn̄atͬ. ¶ Nō 8° ꝙ l3 Hippo.in feb.tm̄ reſtrixerit afom.tn̄ etiā ſine feb.vificatͬ. ¶ Nō 9° m'ltitudinē vrie poſſe m'ltis modis accidē.p̄ ꝑꝑ caliditates nāles hūiditates eliquātes.2° ꝑꝑ renū attractiue fortitudinē.3° ꝑꝑ expulſiue fortitudinē.4° ꝓpter retentiue debilitatē.5° ꝓpter dn̄iuȝ vtutis ſupra mām victā.6° ex nimio potu.7° ex medicina diuretica:ſed pl'm qđ accidit ex feb.poſt micturā vrine groſſe globoſe ex dn̄io.ſ.vtutis ſupra mām que p̄ erat groſſa:ꞇ ꝑ digōnē ſubtiliata ē. Ex h̄ ſeqtͬ ꝯclonē afoꝛiſmi vificari:vt in pl'ib⁹:ꞇ maxie ſi vtus conſtet:ꞇ ſequitur leuitas infirmi poſt dictas vrinas.

¶ Maxime ꝟo talia veniunt:quibus ex principio aut celerius hypoſtaſes fiunt.

¶ Scđa ꝯ afomi eſt iſta.tales vrinē m'lte tenues poſt groſſas globoſas in feb.maxie fiūt in illis coꝛpib⁹ in qb⁹ vrie hn̄t hypoſtaſiȝ a p̄n° vl' paꝝ poſt.ꝯclo ꝓbatͬ.in talib⁹ maxime ſūt māe m'lte groſſe peccātes:nō cū tāta oppilatione vt ꝓhibeatͬ vt⁹ ab euōne illaꝝ.ḡ ꞇc.ꝯn̄tia nota.ꞇ aſſūptū patebit ſtatiȝ. ¶ Nō p̄ ꝙ li ex p̄n° pōt exponi duob⁹ modis.vn⁹.i.in p̄n° ſcđs.i.ſtatim poſt p̄nm:ſicut dicim⁹ ꝙ ex nocte fit dies:ꞇ credo p̄mo mō ſumi. ¶ Scđo nota.ꝙ hypoſtaſis ſumitͬ large ꝓ oi re cū vria egrediēte groſſioris ſube q̄3 aquoſitas ad ſenſum in vrina ſeparata apparente:ꞇ hoc mō flegmatica emiſſa cū vrina in fundo reſidentia dīr hypoſtaſis. ¶ Tertio nota.ꝙ q̄uis a p̄ncipio morbi a mā cruda icipiētis nō poſſit apparere digeſta hypoſtaſis merito actionis nāe in nām morbi:tn̄ pōt apparere hypoſtaſis nō bona q̄ nō eſt niſi hūoꝛ idigeſtus cuȝ vrina expulſus.aut qꝛ mā exn̄te m'lta vtus ante digōnē conatͬ expellere:vl' qꝛ in emittēdo aquoſitatē vrinalē aliqua ꝑs māe peccātis ꝑ viā cōmixtiōis egreditͬ:ꞇ de tali itelligim⁹ hic ꝙ pōt appere in p̄n° morbi:ꞇ paꝝ poſt p̄nm. ¶ 4° nō.ꝙ i talib⁹ i qb⁹ iſte hypoſtaſes ſūt i p̄n° cā ē groſſities māei cū tali viaꝝ p̄paratiōe vt ei⁹ exit⁹ nō ipediatͬ ex quo p3 cā vificās ſcđaȝ ꝯnē. Cōmentū Galeni.

V Rina eſt colamentum ꞇc.

Iſtud cōmētū p̄ncipali ſui diſione dīditͬ in duas ꝑtes.p̄ma ꝑs eſt additio Cōſtātini.ſcđa eſt cōmētū Gal.ibi 2ª [Qꝛ āt groſſā dixit.] p̄ª pars diditͬ in duas.p̄ diffinit vrinā:vt p3.2° dat cā3 afomi. ibi [Groſſe aūt ꞇ globoſe.] totuȝ patet legenti diligenter.

QVOD AVTEM GROSSAM DIXIT. Commentū iſtud Gal.diuiditͬ in qnque ꝑtes.p̄mo oſtēdit q̄re dixit groſſe addendo ꞇ globoſe.2° dat cām q̄re dixit.non ſine feb.3° vificat afom.4° oñdit qđ itelligat ꝑ tenueȝ.5° oñdit q̄re dixit m'lta.2ª ibi [Multū.n.] 3ª ibi [Et cū alij.] 4ª ibi [Dic aūt.] 5ª ibi [Nece.] ¶ De p̄ma dīc ꝙ Hippo. nō fuit ꝯtētus dicē groſſam:qn etiā addidit globoſam ꝑ qđ voluit dare itelligi quātitatē groſſitiei:qꝛ m'ltū groſſaȝ:aut quādā diuerſitatē groſſitiei ſue ꝙ.ſ.in ea appent fruſta ſi'lia carnib⁹ ꞇ globoſis. ¶ Dicit 2° quo ad eādem ꝑtē ꝙ in qbuſdā libꝛis loco globoſe iuenitͬ limoſe:ꞇ in libꝛis Timothei ꞇ Dionyſij.ꞇ hoc qa itēdūt oñdere in humoꝛe cū ſua groſſitie etiā diuerſitatē.i.diuerſaȝ diſpōnē.qa viſcoſitatē. ¶ Dicit 3° quo ad illā ꝑtē.ꝙ Hipp.noluit niſi in his vbis oſtēdere vrinā paucā ꞇ groſſaȝ:qđ p3 per ſmonē ſequētē:in q̄ dicit.m'ltitudo tenuis:ꞇ nō ponit aliqđ ꝯ̄triuȝ globoſe:idē eſt igitͬ ac ſi diceret qb⁹ vrine pauce groſſe:ꞇ nō plus. ¶ De 2ª ꝑte dicit ꝙ iſte mutationes de groſſa pauca in ſubtilē multā p̄nt eſſe ſine feb. ¶ Itē nō op3 ꝙ mutatiōes vrie iſti puta ſubtili in groſſam ſint male:qa pl'imū in feb.ſalubꝛib⁹ fit iſta mutatio de ſubtili ad groſſam:ꞇ alias ecōtra fit raro. ¶ Ex h̄ ſeqtͬ ꝙ Hippocras illū terminū nō ſine feb.poſuit ad oñdēdū ex quādā raro ꝯtingēte qđ ſignāre debem⁹. ¶ Dicit 2° quo ad eādē ꝑtē ꝙ aliqn̄ i p̄n° mingitͬ vria pauca ꞇ groſſa i feb.q̄ eſt groſſa in fūdo:qꝛ h3 fūdū groſſū:ꞇ iſta nō eſt bonū ſignū:ꞇ nō ē laudabilis ſic in p̄n° moꝛbi an̄ digōnē hūoꝝ appeat i tenui vria hypoſtaſis:ꞇ nō eſt laudabil'. ¶ Et tu h̄ attēde ꝙ cā q̄re ſepi⁹ vrine mutantͬ i feb.de ſubtili ad groſſaȝ nō ē vt qdā putāt:qꝛ digō pl'm igroſſando ꝓcedit ſ3 qꝛ vt pl'3 i p̄n° feb.ſūt oppilatiōes foꝛtes:ꞇ nō p̄nt groſſi hūoꝛes egredi:ꞇ māe ſūt crude:ita vt nihil de eis cū aq̄ſitate mittatͬ.mō aq̄ſitas de ſe ē ſubtilioꝛ q̄3 hūoꝛes.iō in p̄n° ſubtil' egreditͬ vrina:ſ3 cū vtus digerit hūoꝛes ꞇ apit vias ꝓcedēte tꝑe emittitͬ hūoꝝ ꝑs cū vria:et iō igroſſatͬ vt pl'm.ipſis tn̄ hūoꝛib⁹ ꝑ digōnē ſubtiliatis. ¶ 2° attēde. ꝙ l3 raro eueniat h̄ mutatio i feb.tn̄ qn̄ euenit vt pl'm ſignificat bonū.Et iō afous eſt ver⁹ vt i pl'ib⁹. ¶ De 3ª ꝑte dīc.ꝙ cū alij hūoꝛes purgentͬ:ꞇ illō qđ remanet digeritͬ:tūc nece ē ꝙ egrediatͬ ꝑ vrinā ſubtilē.Et iō qn̄ appet tal' ſubtil' vria:ꞇ m'lta poſt groſſaȝ ſiḡt ꝙ illi hūoꝛes q remanēt ſūt digeſtiui:ꞇ iſta eſt cā afomi verificās. ¶ De 4ª dicit ꝙ h̄ dī planí⁹ q̄3 ab Hippo.nā cū dicim⁹ ſubtilē itelligimus in cōparatiōe ad p̄cedētē:ſ3 tenuis abſolute ꝓlata ſic dixit Hippo.eſt reſpectu nālis:q̄ nālis nō eſt groſſa vt turbuloſa:nec ſubtil' vt aquoſa:ſ3 media. ¶ De 5ª ꝑte dicit ꝙ nece ē ꝙ ſit m'lta:qꝛ hūoꝛ q p̄us non poterat egredi ꝓpter oppilationē mō mingitͬ apta via:et itelligim⁹ hic m'lta aut cōꝑatiōe p̄cedēte:aut abſolute:qꝛ i caſu afo.oꝫ m'ltū eē peccātē māȝ:vt dī ſupra. Afoꝛiſm⁹. LXX.

Q Uibus vrine in febꝛib⁹ conturbate ꞇ cōuerſe velut ſubiugaliū his capitis doloꝛes aut adſunt:aut aderunt.

¶ Hipp.itēdit iſtā ꝯnē.vrie ꝯturbate velut vrine ſubiugaliū ſignant in feb.doloꝛes capitis p̄ntes:aut futuros.ꝓbatͬ ꝯ.iſti ſignificāt p̄ntē aut futurā m'ltā eleuationē ad caput groſſoꝝ hūoꝝ:ad quā vt pl'm ſeqtͬ capitis doloꝛ.ḡ ꞇc.Siles ſniaȝ hētis ab Aui.2ª p̄ⁱ. caplo de ſignationib⁹ ſube vrie. ¶ Nō p̄ ꝙ ꝑ vrinā turbidā itelligim⁹ illā q̄ opponitͬ clare vl' trāſlucēti. ¶ Nō 2° ꝙ q̄uis turbida vria ſm pl'm groſſe ꝓpoꝛtionatͬ:ꞇ trāſlucēs ꞇ clera ſubtili.nō tn̄ nec̄io ſe ꝯſequuntͬ.nā poteſt eſſe vrina turbida ſubtilis:ꞇ groſſa clara.dī ḡ groſſa q̄ i ꝑuas partes difficulter ſepatͬ.tenuis vō cōiter q̄ in ꝑuas ꝑtes faciliter ſeparatͬ:ꞇ cognoſcitͬ illud cum vrinale concutitͬ per paruas vndas et plurimas:ꞇ faciliter recipit tenuis.

cõtrario mõ grossa. ¶ Nota tertio ꝙ vrine dicunꝰ ꝯuer
se:q̃a in lumine a sua nãli dispõne sũt trãsmutate ⁊ facte
tales q̃les non ꝯueniũt hoibus in nãli dispõne repertis.
¶ Nota quarto ꝙ subiugalia itelligimꝰ aĩalia sub iugũ
⁊ cõiter ab hoie missa vt asini: ⁊ eq̃ ⁊ similia: quoꝝ vtplu
rimũ vrine in nãli dispõne sunt turbide ꝓpter grossitiez
humoꝝ ⁊ viarũ exitus latitudinẽ. ¶ Nota q̃nto ꝙ in ho
mine nãliter ex causa ꝯtraria nõ sunt vrine turbide: sed
q̃ñ turbulẽte apparẽt h̃ est ꝑꝑ putriẽtẽ ⁊ bulliẽtẽ humo-
ris ꝑmixtionẽ aut grossi plurimi vaporis ꝑꝑ nimiã ebul
litionẽ ab humore sãguini mixto eleuati. ¶ Nota sexto
ꝙ mixtio hũoris multotiẽs est ꝑ motũ creticũ materiei
vt sepe in crisibus est videre. aliq̃ñ est ꝓpterea ꝙ humo
res illi ad vias vrine ex accñte vt renũ debilitate deriuã
tur vt accidit paratis ad calculũ siue realẽ lapidez duci.
¶ Ex q̃bus primo apparet ꝙ aliq̃ñ cõtingunt iste vrine
grosse ꝯturbate in feb. ⁊ nõ sign̄ant pñtes vel futuros ca
pitis dolores vt si eẽnt cretice aut vesice aut renum aut
viaꝝ vrine vitio. ¶ 2° sequiꝰ afoᵐ nõ vl'r eẽ verũ. ¶ 3°
seq̃ꝰ ꝙ ad vitatẽ afoᵐⁱ req̃riꝰ ꝙ iste vrie sint nõ ꝑapparẽ
tibus signis digõnis: ⁊ sine renũ vl' vesice vitio ⁊ ꝙ ꝑse-
uerãter nõ semel tm̃ appareãt ⁊ ꝙ remote sũt cãe dolorẽ
capitis ꝓhibere potẽtes. his eñi seruatis sũt tales vrie ꝓ
pter putredinẽ ⁊ ebullitionẽ humorũ ⁊ vapoꝝ grossoꝝ
plurimã cũ aquositate permixtionẽ quãdã sicut neĉe est
vt aut iã caput petierint aut ꝙ in futurũ petent. Et ideo
deducta causa ꝓhibente aut faciũt: aut faciẽt in futurũ
capitis dolores. ¶ Nota septimo ꝙ circa vrinã turbidã
vel clarã quatuor cõiter cõbinationes imaginanꝰ: vt su-
miꝰ ꝑmo de crisi caᵒ 12° ⁊ 2ª ꝑmi. allegato caᵒ: q̃ñq̃ enim
vriã migiꝰ clara ⁊ clara ꝑmanet: q̃ñq̃ migiꝰ clara et cito
turbaꝰ: q̃ñq̃ migiꝰ turbida ⁊ turbida remãet. q̃ñq̃ min
giꝰ turbida ⁊ clarificaꝰ. ¶ Nõ octauo ꝙ ꝓ assignatione
cause huiꝰ diuersitatis cõiter supponiꝰ. ꝑmo ꝙ vrina q̃ñ
emittitur adhuc remanet notabili tẽpore virtus caloris
qui in eã ⁊ massam humoralẽ a qua deciditur operatur
itra venas ⁊ sequiꝰ ꝙ per tẽpus post emissionẽ calor ope-
ratur actionẽ proportionalẽ actioni qua faceret calor in-
tra venas. ¶ Secũdo suppono ꝙ calor agens in humo-
res: quãdoq̃ remisse agit vel modicũ vl' nihil permiscet
de humoribus aquositati vrinali: ⁊ in hoc casu: q: aquosi-
tas est quasi pura. ideo vrina non turbidaꝰ: sed sicut cla-
ra mingiꝰ. ita ⁊ remanet. quãdoq̃ vᵒ calor fortis agit fa-
ciendo aliquã permixtionẽ: sed anteq̃ talẽ faciat vt inde
vrina turbideꝰ ipsa emittiꝰ: ⁊ in hoc casu emittiꝰ clara ⁊
statim quasi turbidaꝰ: q̃a calor remanẽs facit residuum
mutationis que requirebaꝰ ad turbidã vrinam: q̃ñq̃ vᵒ
calor fortissime cõmiscet humores: sed eos nõ vincit ita
vt separi possint ab aquositate: ⁊ in hoc casu vrina mingi
tur turbida: ⁊ turbida remanet: q̃ñq̃ vᵒ v̓tus vincit mãz
⁊ ipsam fortiter miscet: ⁊ tũc cũ mingiꝰ est aliqualr tur-
bida respectu eius qđ est post. ⁊ clarificabiꝰ humore cho
lerico in fundo per modũ hypostasis: ⁊ tu per te vide in-
sufficientiã huius. ¶ Nota nono ꝙ subtilius. aliq̃ñ huiꝰ
cãm assignãtes supponũt. ꝑrio ꝙ turbulẽtia in vrina per
viã putrefactionis exterius facta fit: q̃a ꝑmisceñꝰ humo
res grossi opaci cũ aquositate vrinali: vl' q̃a vapores ⁊ vẽ
tositates opace cũ humoribus coniunguñꝰ. sc̃do supponi
tur ꝙ stat aliquẽ vaporẽ ⁊ aliquã ventositatẽ sub aliqua
mensura caloris esse paruum qui sub maiori condensaꝰ
⁊ oppacatur. ⁊ ecõtra sicut videmus in sepo qđ cũ est ca-
lidum est transparens: cũ autẽ coagulaꝰ est opacum. ex q̃
sequiꝰ ꝙ cũ vrina cum talis humoris permixtione min-
gitur adueniẽte frigore turbidaꝰ. 3° supponiꝰ ꝙ calor for
ti agẽte actuali in l'ti grossi ⁊ opaci vapores a mã eleuanꝰ
qui vbi vicerit virtus cito egrediunꝰ. ⁊ nõ permanẽt cũ

vrine aquositate permixti: sed vbi nõ fit cõpleta digestio
aquositate vrine permixti remanent. ¶ Ex quo patet ꝙ
cũ calor actualis multos vapores vrine miscuerit ⁊ emit
tuntur anteq̃ actualis calor potuerit digerere: tũc vrina
migiꝰ turbida. ¶ Nota. 10°. ꝙ cõpleta digõne nã multã
mãm cũ vrina emittit. ⁊ ideo apparet turbida: ex his ap-
paret ꝙ virtute nõ cõmiscẽte vapores cũ vrina vl' ipsos
humores: queadmodũ est plerũq̃ in ꝑncipio morbi vri-
na mingiꝰ clara: ⁊ ita permanet. sc̃do patet ꝙ cũ iam plu
res humores vel vapores miscentur: sed non valde gros-
si. imo qui actu calidi sunt peruij vrina mingiꝰ clara: sed
turbidaꝰ. sed hoc est plerũq̃ in augmento. tertio patet ꝙ
cũ calor actualis vltimatus mãm trãsmutat. ita vt gros-
sos vapores cũ vrina misceat: sed nõ ita vt vicanꝰ facile
a residuo virtutis in vrina remanẽte mingiꝰ vrina turbi
da ⁊ permanet turbida: ⁊ significat statũ ebullitiõis. Cuz
vᵒ iam virtus vicit ⁊ digessit mãm mingiꝰ turbida pro-
pter humoꝝ ꝑmixtionẽ ⁊ clarificatur facta hypostasi: ex
q̃bus causa patet quare vrine per frigus cõturbate recti-
ficãꝰ ab igne: ⁊ pꝫ q̃ũo ex illis nõ plene significare possu-
mus. pꝫ vltio ꝙ in aforismo itelligiꝰ de illis que turbide
minguñꝰ ⁊ turbide remanẽt. nã tales subiugaliũ sũt vri-
ne. ¶ Ultio nota oportere ẽm tẽpoꝝ varietatẽ i morbo
seq̃ dictas vrine varietates in claritate ⁊ turbulẽtia: sꝫ cõ
tingit ita eẽ vt pꝫ ex mõ assignato. Cõmẽtũ Hal.

Unc q̃dã cũ superiori ⁊c.

Hal. i cõmẽto facit q̃nque. ꝑ docet q̃d Hipp.
intelligat per istum terminũ conuerse. 2° ve-
rificat afoᵐ. 3° addit quedã significata vrina
rũ turbidarũ. 4° reuertiꝰ ad verificationez. 5° remouet
dubiũ. ibi 2ª [Tales eñi vrinas.] ibi 3ª [Quedã ãt huiꝰ.]
ibi 4ª [Hoc est si vrina.] ibi 5ª [Nõ tñ neĉe est.] ¶ Dicit
ꝑᵒ ꝙ q̃dã putãt hũc aforismũ supiori ꝯtinuãdũ: ⁊ ꝑ h̃ vo-
luit ꝙ cũ Hippo. dicit ꝯuerse itelliganꝰ vrine tenues que
sũt ꝯ̃rie grossaꝝ: sꝫ alij ꝑ ꝯuersas itelligũt turbidas. ¶ 2°
dicit ꝙ ꝑmi istoꝝ falluñꝰ: q: putãt vrinã subtilẽ signifi-
care dolorẽ capitis ⁊ supple nõ turbulẽtã qđ est falsũ: q:
semꝑ vriã turbulẽta q̃ñq̃ appꝑet aut añcedit: aut subseq̃ꝰ
dolorẽ capitis. ¶ Et nõ itelligo ꝙ quẽlibet dolorẽ capi-
tis añcedat vriã turbulẽta. Itẽ falluñꝰ ꝙ Hippo. mõstra
uit se itelligẽ turbulẽtã cũ velut subiugaliũ subiunxit.
¶ Et de ꝑte 2ª dicit ꝙ istas vrinas turbidas faĉ aut hu-
moꝝ ꝯturbãtia aut ciboꝝ idigõ. ⁊ istoꝝ hũoꝝ fumositas
ascẽdẽs ad caput facit dolorẽ capit̃: ⁊ hoc fit cũ fortis ca-
lor egerit i mãz grossaz nõ cõplendo suã oꝑationẽ: ⁊ pos-
sumus i exterioribꝰ videẽ vt in cera ⁊ pice cũ incipiũt eli-
quari: q: tũc grossi ⁊ opaci fumi ascẽdũt aquã turbidãtes
cui cõmisceñꝰ. ¶ De 3ª ꝑte dicit ꝙ q̃dã vrinaꝝ turbida-
rũ sũt q̃ diu ꝑmanẽt turbide qᵒ ad fundũ: q: mã q̃ ipsam
facit turbidã descẽdit in hypostasi deorsũ: ⁊ cũ h̃ fit: hec
vrina sign̄at ꝙ morbꝰ velociter cessabit ex cã supradicta.
sꝫ q̃dã sũt turbide q̃ hypostasiz nõ faciũt q̃ cũ forti v̓tute
significãt lõgitudinẽ morbi: sed cũ debili sign̄t mortẽ eo
ꝙ sign̄t fortẽ ebullitionẽ: sed ista sũt exꝰ aforismũ aliq̃l'r:
tñ ad ipꝫ explanãdũ attinẽtia. ¶ De q̃rta ꝑte diĉ ꝙ h̃ ẽ
dictũ Hippo. ꝙ si vrie fuerit turbide siĉ subiugaliũ ⁊ sup
ple ita manẽtes sign̄t ꝙ dolores capit̃: aut adsũt aut ade
rũt aut adfuerũt: q: cũ iste fumositates fiũt a calore: cito
caput petũt vñ fit dolor. ¶ De 5ª di. ꝙ nõ ẽ neĉiũ i oi do
lore capit̃ h̃ sigᵐ accidẽ: q̃a ꝑt dolor capit̃ eẽ ex alijs cau
sis q̃ ex ascẽsu fumositatis ad caput vt ex causis alijs q̃
in cõmẽto narranꝰ. Afori. LXXII.

q Uibus in septem terminanꝰ his nu-
bem hẽt quarta dies in vrina rubeã.

¶ Hippocras in p̄senti afo͛rismo intendit duas cōclusiones. p̄ma. nubes rubea apparēs in vrina in die quarta signū est future crisis in septia. ꝓbatur. hoc significat ꝙ in septima erit cōplementū digōnis mãe: sed cū erit cōplete digesta mã in morbis acutis fiet crisis. ergo ⁊c. minor est manifesta ex m̄ltotiēs dictis: ⁊ ꝯñtia nota. Maior in notādis mãifestabit̃. Similis snia habet̃ 2ª p̄mi. doctrina 3º. caplo de signis sumptis ab hypostasi. ⁊ scda q̄rti. c. de signis sumptis a sedimine. ⁊ 3º de crisi. ¶ Nota p̄mo ꝙ inueniunt̃ ista noia hypostasis: enorima: nephilis: nubes: ⁊ nebula: q̄bus medicus vtit̃ pro rebus i vrina apparentibus ⁊ est hypostasis nomē gñale cōe ad oia: sꝫ q̄nq3 restringat̃ ad oēm rem manifeste grossioris sube q̄3 vrina: in fundo tñ vrinalis residentē. Nubes aūt ⁊ enorima idē sunt ⁊ significāt hypostasim nō ad fundū descendentē: sed in medio pendentē. Nephilis vō ⁊ nebula ꝓ eodē sumunt̃. s. pro illa hypostasi q̄ valde leuis exñs q̄si iuxta superficiē vrine natare videt̃. Causa aūt quare et nubes ⁊ nephilis natāt est: q2 cū ista pte hūorali ex qua constat ptes vētose ⁊ aeree ꝑmiscent̃: ⁊ etiã illa hūoralis pars nō multa grauitate pticipat: ⁊ q2 per digōnē humor equat̃ ⁊ ventositates dissoluunt̃. ideo cōpleta digōne hypostasis apparet in fundo vtplimū: sed cū nō est cōpleta digestio imo manifesta tunc hypostasis sequestrat̃: sed q2 adhuc ventositate participat. ideo nō pōt ad fundū descēdere. sed pēdet vel natat s̄m ꝙ magis vel min⁹ est a vētositate p̄uata. ¶ Ex q̄bus patet ꝙ in hypostasi laudabili cuꝫ est in fundo vl̓ fundo ꝓpingor maior significat̃ digestio: ⁊ q̄ñ magis natat significatur minor digestio. ¶ Sequitur scdo ꝙ nubes pēdēs in medio significat manifestã ⁊ q̄si dimidiatã digōnē. ¶ Nota scdo ꝙ dies q̄rta dupliciter quātū ꝓposito attinet ꝓportionat̃ septie. vno modo q2 est idicatiua eius. Ex quo itelligimus ꝙ motus qui in ea icboant̃ ex supceslesti adiutorio sunt apti cōpleri in septimo. scdo mō cōparat̃ ei ꝑ relationē ad ꝓpinquitatem p̄ncipio morbi: q2 quarta dies est media iter initiuꝫ ⁊ septimã: ⁊ ideo i duplo minus distat ab initio q̄3. 7. merito igit̃ p̄mi si in 4ª icipit digestio manifestari ⁊ merito supcelestis adiutoꝝ mã cū vrina expelli in. 7. mot⁹ cōplebitur ⁊ digestio terminat̃: ⁊ hypostasis laudabilis cōplete in vrina debet apparere. merito scdi verisimile est: ꝙ q2 virtus digestionē in materia calida potuit manifestã facere i medietate tp̄is m̄lto facili⁹ residuū cōplebit i alia medietate deducto impedimento. ¶ Nota quarto ꝙ in acutis morbis q2 eoꝝ motus firmus. ideo virtus stimulat̃ ad cretice expellendū mãm saltē cū est digesta: ⁊ precipue in die cretica. ¶ Ex quibus patet non semꝑ sequi crisim in septimo nube apparēte rubea in 4º. p̄mo: quia stat ipedimentū supuenire. 2º q2 stat morbū nō eē acutū sed vbi morbus sit acutus ⁊ infirmus debite regatur nec ipedimētū ex parte specialis ꝯstellationis: aut noui morbi aut alterius rei interueniat tunc bene sequit̃ crisis: et cū his cōditionibus patet verificata cōclusio. ¶ Secundo sequit̃ ꝙ nubes alba apparēs in quarta in vrina etiã significat futurã crisim in septia cū istis ꝯditionib⁹: quia maiorē digestionē significat nubes alba q̄3 rubea. ¶ Ultimo nota ꝙ queãdmodū notamus tres gradus in hypostasi laudabili. s. cum significat cōplementuꝫ digestionis cū significat manifestã digestionē ⁊ cum significat principiū digestionis. ita contingit in hypostasi illaudabili q̄ quãdoq3 significat completã adustionē vel caloris extinctionem vt hypostasis nigra vnita manēs in fundo. quedam vō manifestam putredinem malam sine digestiōe: sicut nubes nigra aut liuida que est in principio talis putredinis vt nebula subtilis natans et lumine incipiens. ¶ Ex quo sequitur ꝙ sicut ex rubea nube in q̄rta apparente significamus salutem in septima in morbo acuto, ita ex liuida nigra significamus mortem in eodem.

¶ Vel alia s̄m rationem.

¶ Secūda cōclusio. alia signa digestionis manifesta a rubea nebula significāt sicut nebula rubea. ꝓbatur. talia in q̄rto apparentia ita se habent ad ꝓportionalia in septio sequētia completã digestionē sicut nubes rubea ad hypostasim perfectã digestionē significantē. Sicut igitur ista significat in septia cōpletã digestionē. ita alia. sensus igit̃ secūde cōclusionis est ꝙ sputum significans digestioneꝫ manifestã in pleuresi visum in 4ª significat complementum digestionis in septia: ⁊ ita de egestione sudore ⁊ alijs signis digestionē significātibus. ¶ Nota tñ huic conclusioni duos alios assignari itellectus. vnus est. ⁊ alia s̄ꝫ rationē. i. 7. in alijs diebus indicatiuis seruata eadē ratiōe que iter quartã ⁊ septimã significāt sic. s. ꝙ cū i eis appareat hypostasis rubea i radicali cretico erit crisis. Et s̄m hunc moduꝫ nō itelligimus ꝙ si hypostasis appareat in 11ª crisis futura sit 14ª q2 nō est similis ratio. nã quartus est mediū inter primū ⁊ septimū: qd̄ nō est de 11º ⁊ 24º. sꝫ significabit̃ ex hoc crisis in. 20. ¶ Scd̄s modus exponēdi est. ⁊ alia s̄m rationē. i. alia signa rationabilia et bona vt somnus quies et similia significāt si in q̄rta apparent ꝙ morbus in septima terminabit̃: sed hic modus improbatur in cōmento.

Cōmentum Galeni.

PLurimi h⁹ libri iterp̄tes.

¶ Gal'. in cōmēto facit q̄tuor. p̄mo exponit illã ptē scdaꝫ ⁊ alia s̄ꝫ rōnē. 2º expōit afo͛rismū. 3º r̄ñdet tacite q̄ōni. 4º mouet ⁊ soluit q̄ōneꝫ vnã. ibi 2º [Quarta. n. dies.] 3ª ibi [In hoc afo͛rismo.] 4ª ibi [Et adhuc.] ¶ De p̄ma dicit tria. p̄mū ꝙ q̄dã putauerunt Hippo. ꝑ alia s̄ꝫ rōnē itēdisse ꝙ signa alia ab hypostasi. s. sōnus anhelitus assūptio medicine aut vomit⁹ vel talia signt crisim i 7ª cū apparent in 4ª. ¶ Et dicit 2º ꝙ isti ig͛rãt fundamētū ꝓnosticoꝝ: ⁊ rō: q2 cū ifirmi vigilãt ⁊ angustiant̃ ⁊ auget̃ feb. ⁊ mutat̃ anhelit⁹ multotiēs futura crisi. ⁊ iō nō est necesse ꝙ apparentib⁹ signis istis in vrina significātib⁹ crisim. 7. isti sūt liberati. i. imunes ab istis accñtib⁹ malis quoꝝ. s. tormēta isti dicebãt crisim significare. ¶ Dicit 3º ꝙ Hippo. itendit alia signa m̄lto sepius apparētia ⁊ crisim p̄cedentia q̄ isti ignorauerūt ⁊ q̄ sint ista dicet̃ statim, Sūt eni signa digōnis alia a nube rubea. QVARTA ENIM DIES. Facit qd̄ dictū ē di. ꝙ q2 4ª dies ē idicatiua 7ᵉ cū h̓ ēt eq̄ distãs a 7ª sic a p̄n°. iō oēs signatiōes digōnis apparētes i 4ª crisiꝫ signt futurã i 7ª. ⁊ iō nō solū nebula rubea sig̃t istud. sꝫ alba q̄ ad h̓ signãdū ē fortior: p̄cipue si fuerit pēdēs ⁊ eq̄lis et vnita ⁊ si morb⁹ fuerit ꝑacutus sola mutatio i colore aut suba. v. g. Si de subtili ꝑmutat̃ ad maiorē grossitieꝫ: aut de alba ꝑmutat̃ ad citrinitatē similē pomo citrio signat futurã crisiꝫ in 7ª: q2 ꝑacuti morbi coctio ē velox valde postq̄3 icepit. ¶ Ex q̄ pꝫ ꝙ Hippo. i p̄ª ꝯne afo͛rismi vnū signū posuit. puta. hypostasiꝫ rubeã dãs ꝑ illã itelligi alia signa coctiōis in 2ª ꝯne. puta sputū ⁊ alia silia: ⁊ pari mō hñt signãre cōplemētū coctiōis i 7ª. IN HOC AFO. De hac 3ª pte dicit ꝙ Hippo. solū noiauit hypostasim rubeã q̄ est rara valde. nã sepi⁹ appet alba: sꝫ ō ru. nisi noiatim dixisset nemo credidisset tã eē ei⁹ viꝫ in signãdo: q2 ru. hypostasis ⁊ si sit salubris. tñ signat lōgitudinē morbi vt dicit auctas Hippo. ET ADVHC. Mouet et remouet dubiū ⁊ diuidit̃ in duas. p̄ mouet. 2º soluit. 2ª ibi. HOC AVTEM. Dicit p̄mo ꝙ est dubiū si ista hypostasis ru. appareat in alia idicatiua hēt idicare ꝙ tūc pari mō in cretica radicali illi correspōdēte significat̃ crisis.

HOC AVTEM. Soluit dicẽs ꝙ non opȝ significationẽ huius vrine rubee si appeat in alia die: ita significare crisim sicut in q̃rta: ⁊ qñ in q̃rta apparet motus est velox in digõne: ⁊ iõ in q̃tuoꝛ sequẽtibus diebus põt cõpleri: similr̃ iter quartã ⁊ septimã tantum est tẽpus quãtuȝ iter p̃ncipiũ ⁊ quartã. ⁊ iõ quarta hñs nubeȝ rubeã bene significat crisiȝ in septiã. sȝ nubes rubea maxie apparẽs significat crisim in. 14ª. qa in tã modico tpe nõ põt compleri digestio in mã in qua ita tarde pcessit: sed erit aut in. 20. aut in. 27. ⁊ ideo ista nubes cũ apparet est bonũ signũ: sed nõ opȝ ꝙ crisis veniat i die cretica imediate sequẽte. vñ Gal. vidit eã in quarta ⁊ crisis fuit in septima: ⁊ vidit i septiã ⁊ crisis fuit in 14ª. ⁊ vidit in 11ª. ⁊ crisis fuit in 20ª. ⁊ aliqñ in 17ª.

Aforismus. LXXIII.

Quibus vrine limpide aut albe: male.

¶ In isto aforismo due pclões ponunt̃. ibi scdã [Maxie.] Pria pclo. vrine limpide clare albe in corpib⁹ egris sũt male. pclo pbat̃. Iste vrine significãt cruditatẽ materiei vltimã aut fortissimas oppilationes aut raptuȝ materiei ad loca nobilia. ergo ⁊c̃. pñtia nota. ⁊ assumptũ arguit̃ stati. Similis snia colligit̃ 2ª pmi. doctria tertia. sũma de vrinis. caº de significatioib⁹ sube vrine. ⁊. 10. almãsoris. ⁊ septimo theorice. ⁊ multis alijs locis. ¶ Nõ pᵒ ꝙ vrine dñr limpide: qa subtiles ⁊ clare. albe aũt dñr duobus modis vt ab Auic̃. sumit̃ 2ª pmi. loco allegato: aut q2 vere habeant albũ colorẽ vt lac ⁊ de istis nõ loquit̃ hic: aut quia carent tinctura sic̃ aq̃: ⁊ isto mõ itelligit̃ aforism⁹. nã pᵒ mõ albe nõ sũt clare. ¶ Nota scdo ꝙ vrine iste qñq3 proueniunt a cã primitiua: vt sigs multã aquã potauerit vl̃ potum aliũ idigestibilẽ: vl̃ multos cibos comederit. scdo a cã corpea: ⁊ hoc pp epatis friditatẽ pp quaȝ debili exñte digestiua nõ cõmiscet̃ humoꝛ cũ vrina etiam debilitate retẽtiue epati: q2 nõ tm̃ retinet vt cõmixtio fieri debeat. 3º pp fortitudinẽ attractiue renũ vt accidit i diabetis: q2 tã cito attrahũt vt digeri nõ possit. 4º pp dbilitatẽ attractiue eoꝝ: qa solũ subtilẽ attrahere sufficiãt. qnto ppter debilitatẽ expulsiue eoꝝ: qa solũ subtile sufficiunt expellere. sexto ppter fortẽ oppilationẽ. septimo ppter raptuȝ humorũ tendentiũ ad aliũ locũ. octauo ppter humorum cruditatẽ. ita vt nullo modo vincatur a virtute vel pars eius aquositati permisceat̃. ¶ Ex his pȝ ꝙ cũ non proueniunt iste vrine a cã primitiua semp significãt maluȝ ex quacũq3 causa fuerit: sed tamẽ in aforismo intelligimus qñ nõ fuerit vitio viarũ vrine vel a causa primitiua. tũc eni est pp impotẽtiã v̄tutis supra mãm digerẽdã: aut pp raptũ mãei ad alia loca vt pȝ discurrẽti. Ex qbus pȝ veritas pclõis. ¶ Tertio nota ꝙ nõ tm̃ in vrina: sed generaliter in omni alio debẽte significare digõnẽ illõ qõ significat digõnis puationẽ est malũ vt in sputo ⁊ in egõne.

¶ Maxime si in freneticis appareant.

¶ Scda pclo aforismi est ista. Iste vrine dicte sunt pessime i freneticis. pbat̃. in istis cruditas est magis suspecta cũ egritudo sit acuta: ⁊ plurimũ significat̃ totã mãm ad locũ apatis tẽdere. gᵒ ⁊c̃. pñtia nota: ⁊ assumptũ statiȝ declarabit̃. ⁊ pcordia habet̃ pma terty. caº de carabito vbi ad lraȝ dicit. In nullis gdẽ visuȝ est habens apa in ptib⁹ cerebri cuius vrina fuerit aquosa q euaserit. Et idẽ q̃rto colliget. Causa aũt est: qa significat cruditatẽ dictã mãei ⁊ digõnis difficultatẽ. igitur in tpe modico digeri non valebit: sed q2 iste est morb⁹ acut⁹ ⁊ in modico tpe terminãdus. iõ terminabit̃ ante digõnẽ: ⁊ iõ ad mortẽ. 2ª cã: quia multa mã petẽte caput apa fit tale vt sit necio mortale. ¶ Nota tñ ꝙ frenesis quedã est vera ⁊ est apa calidum pãniculoꝝ cerebri qõ ab Aui. vocat̃ carabit⁹ loco allegato. quedã est nõ vera: ⁊ est corruptio opationũ imaginatiue vel cogitatiue ppter calidos vapores ex feb. caput petentes: ⁊ hic de primis loquimur. ¶ Nota scdo quodaȝ hãc scdaȝ ptẽ sic exposuisse: q2 ille vrine maxie apparent in freneticis: sed hãc expositionẽ nõ approbat Gal. in cõmẽto. sȝ Jacobus de Forliuio dicat Cõmẽtatorẽ istã seq. vide tu cõmentũ: qa istã iprobat ex eo ꝙ icboata egritudine raro aquosa videtur vrina.

Cõmentũ Galeni.

Vrine huiusmodi ⁊c. Gal. i cõmẽto primo verificat aforismũ p cãm et experimẽtũ. scdo verificat scdaȝ pclonẽ ⁊ exponit. ibi scda [Oz aũt.] ¶ De pma dicit q̃tuoꝛ. pmũ ꝙ iste vrine significant multã lõgitudinẽ tẽporis quo materia morbi dȝ digeri. ⁊ ideo virtus pus dissoluit̃. scdo dicit ꝙ sicut videmus hoc est mortale i frenesi ⁊ feb. s. acuta: ita ꝙ firmat Gal. se nullũ vidisse freneticũ in quo talis vria apparuerit qui euaserit. Dicit tertio ꝙ cã est. qa isti morbi sunt acuti ⁊ mã nõ põt nisi tarde digeri: ⁊ iõ opȝ ꝙ terminet̃ ante maturationẽ. scda causa: qa in frenesi significat̃ ex ista vrina multam mãm loco apatis cõicari. Dicit q̃rto ꝙ ipse posuit hic tria limpide clare ⁊ albe: qa potest vnũ inueniri sine alijs: ⁊ cũ oia inueniant̃ sil̃ significatur maioꝛ cruditas. ¶ De scda parte dicit tria. pmũ est ꝙ intelligit per tales vrinas maximũ iportari periculũ in frenesi ex cã dicta. scdm est: qa nõ est itelligẽdũ vt quidã ꝙ iste vrine maxie appareãt in frenesi: qa sic dicentes non intelligũt signa infirmoꝝ. tertio dicit ꝙ lra alio mõ inuenitur: ⁊ patet.

Aforismus. LXXIIII.

Quibus hypocundria suspensa sũt ⁊ subrugientia lumbi dolore superueniente: ventres his humectantur: si non ventositates erumpant: aut vrine multitudo superueniat.

¶ In hoc aforismo ponunt̃ due pclõnes. 2ª ibi [In febre vo.] Pria pclo est. in illis in qb⁹ sũt hypocũdria suspẽsa subrugiẽtia. doloꝛ lumboꝝ supueniẽs significat ꝙ vẽter soluet̃ nisi multas vẽtositates emittãt aut multuȝ vrine supueniat. pbat̃ pclo. doloꝛ iste in talib⁹ sigt motũ mãei hũoralis pmixte vẽtositati v̄sus iferiora ad viaȝ exitus. igit̃ vel egredit̃ mã hũoralis aut p viã vrie: ⁊ tũc erit oportunũ illã eẽ multã: aut p viã secessus: ⁊ sic soluit̃ vl̃ humectat̃ vẽter. igit̃ sp iste doloꝛ cũ suprascriptis pditionibus significat aliqõ istoꝝ triũ. Si igit̃ nec vẽtositas erũpat nec vrina fluat mltitudo sequit̃ tertiũ. s. ventrẽ solui vel humectari. tota pñtia nota est: ⁊ assũptũ stati in notãdis patebit. ¶ Nota pᵒ ꝙ hypocũdria sũt loca i vẽtre sub costis lateralia vsq3 ad spinã ⁊ dñr ab hypos qõ est sub ⁊ cõdriũ qõ est costa. Anterioꝛ vo ps vẽtris vocat̃ sumen. ¶ Nõ 2º. ꝙ ista dñr suspẽsa: qñ sũt tẽsa valde. ¶ Nõ 3º ꝙ hec tẽsio sequit̃ aut multã vẽtositatẽ aut multã mãm humoralẽ aut apa in aliq̃ tali loco aut oia vel aliq̃ illoꝝ. ¶ Nota 4º ꝙ cũ pura vẽtositas mouet̃ p intestina causat̃ sonus qdam clarus q rugit⁹ dr̃: sȝ cũ est vẽtositas humoribus pmixta: q2 tardius frangit̃ ex eius motu causat̃ sonus q nõ est ita clarus: ⁊ dr̃ subrugitus. Ex hoc pȝ ꝙ cũ hypocũdria sũt subrugiẽtia significat̃ motus mãeꝝ i illo loco vẽtosaꝝ q̃ hũoribus sunt pmixte: ⁊ sic significat̃ ꝙ illa tẽsio est ex mã cũ vẽtositatib⁹ pmixta. ¶ Nõ 5º ꝙ doloꝛ lũboꝝ h̃ signat dolorẽ nõ illũ q subiectiue est in musculis qb⁹ alligant̃ renes q vere dñr lũbi. sed doloꝛ in vẽtre indirecto illoꝝ lũboꝝ ⁊ ad posteriora tendẽs: ita ꝙ infirm⁹ putat se dolere lũbos. ¶ Nõ sexto ꝙ talis doloꝛ ⁊ si possit ex alijs causis appere. tñ cũ istis pditionib⁹ i aforismo positis q̃si sp accidit: q2 nã multũ fortiter agitat ⁊

monet ꝑ viā exitus vt ipsaȝ expellat: ⁊ iō hic dolor signi/
ficat aut exitū pure humiditatis: aut vētositatis: aut am/
barū. ⁊ nō est dubiū: ꝙ ꝗa poꝛi vꝛitides sunt super lūbis
qui natura mouente istā māṁ super illis fit doloꝛ in di/
recto lūboꝛū. Et per ꝯn̄s pōt aliqñ multiplicari vꝛina: ſȝ
si hoc nō fiat hoc erit per intestina in directo lūboꝝ iacē
tia trāsitus vtplurimū: ⁊ ideo aut pura vētositas egredi/
tur aut humiditas: et sic pȝ afoꝛismi verificatio que non
est semꝑ nec necīo. ¶ Nota septimo ꝙ vētositas ꝑmix/
ta humiditati qñq; est causa expulsiōis eius: qñq; impe/
dit exitum eius vt in colica ventosa accidit. iuuat aūt ad
expellendū dilatando viā. scdo stimulando ṽtutē. tertio
māṁ rarificādo. quarto ipsam agitando. qnto: ꝗa impul/
su facili in ipsa recepto pellit aliā: vt in m̄ltis istr̄is ⁊ ma/
chinis potest videri. Cum igiẗ ipsa expellitur: tūc humi/
ditas quādoq; retineẗ postea deducta ista cā sue expul/
sionis: ſȝ aliquādo per accn̄s vt in colica est cā retētiōis.
nā qñq; ita vehemēter causat doloꝛē vt ꝓhibeat mēbꝛū
ab alijs operationibus: ⁊ ita extēdit vt villus rotūdus q
cōpꝛimi opȝ in expulsione hoc facere nō possit. quādoq;
etiā dilatando vnā partē aliā sibi vicinā ita vehementer
cōstringit vt nihil egredi possit vt pȝ ex sacco coꝛeo q in
vna ꝑte foꝛtissime latificaẗ. ⁊ in alia sibi vicina ꝯstrigiẗ.

¶ In febꝛibus ṽo fiunt hec.

¶ Secūda ꝯclusio. hec suspēsio ⁊ subꝛugitus hypocūdrio
rū maxie fiūt in feb. s. humoꝛalibꝰ. patet: qꝛ cōiter in feb.
abundant māe hūoꝛales. aliter eniȝ non esset putredo vt
plurimū: ⁊ iste sūt m̄ltis etiā vētositatibꝰ plene: ꝗa caloꝛ
actualis febꝛilis in māṁ viscosam agēs gn̄at vētositatē.
igiẗ in feb. sunt apte māe tales ventositatibus permixte
abundare. ergo ꝯclo vera. ¶ Nota ꝑmo ꝙ per feb. itelli
gimꝰ hūoꝛales peccantes: ⁊ hoc pl̄imū opȝ iuxta iunctu/
ras mēbꝛa abundare cū digestiua debilitaẗ. ¶ Nō scdo
in feb. vētositateȝ abundare. pꝛimo: ꝗa caloꝛ febꝛilis agit
vt caloꝛ actualis in māṁ viscosaȝ. 2° qꝛ in feb. multe fiūt
idigestiones ex qbꝰ hūoꝛes m̄lti viscosi gn̄anẗ q sunt vē/
tositatis māe. Silem sn̄iam colligere possumꝰ. io. Cōtinē
tis. c. ꝑ. ⁊. 14. tertij tractatu. 4°. Commentū Haleni.

Hic Hippo. hypocundria.

Hal. ꝑ cōmētaẗ ꝑmā ꝑticulā. scdo scdaȝ. ibi 2ª
[Qꝛ in feb.] ꝑma in tres. ꝑ ondit qd sit itelli/
gendū ꝑ hypocūdria suspēsa ⁊ cām huiꝰ. scdo
qua cā fiat doloꝛ lūboꝝ in isto casu. tertio verificat ꝑteȝ
ꝑmā. ibi 2ª [Dic aūt.] ibi 3ª [Aliqñ.] ¶ De ꝑma dicit ꝙ
per hypocūdria suspensa debemus itelligere extensa. hec
aūt extensio fit duobus modis supple sine apate: aut pꝛo/
pter multam ventositatē inflatiuā in locis illis inuentā:
aut ꝓpter vētositatē humiditati permixtā: ⁊ de hac scda
loquiẗ Hippo. in afoꝛismo. ¶ Itē hec scda fit duobꝰ mo/
dis. vno mō: ꝗa vētositas cōtineẗ in ꝯcauitate stomachi
⁊ locis vicinis q̄ nō est cito dissolubilis ⁊ supple ex actio/
ne caloꝛis nālis in māṁ cibalē aut ex causa accidentali.
id est aliq̊ pharmaco vl' ꝑternāli accn̄te illud faciente: ſȝ
Hippo. inter pꝛimā que est a ventositate pura: ⁊ scdaȝ de
qua itelligit que est vētositas ꝑmixta humiditati: posuit
dr̄iam: ⁊ est ꝙ cū ꝑma nō est subꝛugitus. imo si est sonus
est clarꝰ: ⁊ hypocūdria sūt q̄si thetonata ⁊ dura cū tumo/
re: sed cū 2ª de qua loqmur cū qua est humiditas ē subꝛu
gitus q est q̄si vox illiꝰ vētositatis cū mā que nō est ma/
gna nec multa. ¶ De parte scda dicit ꝙ illa vētositas de
qua hic est ſmo moueẗ ad iterioꝛa cuȝ hūiditate cui ad/
mixta est in loco sub hypocūdrijs vſq; ad finē doꝛsi. vbi
facit doloꝛē tumoꝛe: illuc etiā descēdente: nisi cū illa mē/
bꝛa descēdunt fiūt doloꝛosa. igiẗ doloꝛ hic significat illiꝰ
materiei descensum. ¶ De tertia di. ꝙ aliqñ hec humi/
ditas descēdit cū ventositate in venas: ⁊ largo facto foꝛa
mine merito ventositatis cogitur exire in intestina: ⁊ tūc
vētres humectanẗ. i. soluunẗ humiditate ꝑ itestina egre/
diente nisi iste hūiditates festinēt moueri ad venas egre
diunẗ per anū: sed cū ad veras humiditates vadūt cum
ventositate egrediunẗ postea per vias vꝛine: ⁊ hoc de ve
rificatiōe ꝑme ꝑtis. QVOD IN FE. In hac parte ex
ponit scdaȝ ꝑtē ⁊ dicit duo. ꝑmū est ꝙ cū dixit in feb. ⁊c.
itellexit feb. sine apate ⁊ vulnere: ꝗa antiquoꝝ ꝯsuetudo
fuit cū qs febꝛit ex tali causa non dicere eum febꝛire. sed
gr̄a exempli freneticū vel pleureticū. Ex quo datur intel
ligi hanc suspensionē nō esse ꝓpter apa. ¶ Dicit scdo ꝙ
hec scda pars afoꝛismi hēt alterū duoꝝ sensuuȝ: aut quia
hoc verificaẗ in febꝛibꝰ q̄ sūt sine apate ex dictis supꝛa:
aut ꝗa accidit in febꝛibꝰ istis hūiditates ⁊ vētositates re/
tineri: ita ꝙ cū ad mēbꝛa venerint stāt ille māe diu sine
hoc ꝙ ex illis ꝓuoceẗ vꝛina vel emittaẗ ventositas vel
fiat fluxus ⁊ cā est: ꝗa iste retinenẗ ex rugositate itestino/
rū ⁊ stomachi maioꝛi q̄ȝ sit eoꝝ nālis rugositas quā opȝ
esse ex moꝛbo: ⁊ ꝑcipue exiccatiuo: ⁊ illa est feb. vel al'r 2°
velit ꝙ he māe veniāt in h̄ mēbꝛa sine aliqua illaꝝ eūa/
tionū: ꝗa eoꝝ rugositas. i. rugitꝰ nō ē ex motu nāe. i. nālis
ṽtutis: ſȝ vi moꝛbi agitāt ⁊ nō expellētis. Afo. LXXV.

**Quibus spes ad articulos apa conuer
ti eruet ab apostemate vꝛina grossa ⁊
multa ⁊ alba facta velut in laboꝛiosis
febꝛibus. Et maxime si quartanis q/
busdam incipit fieri.**

¶ In afoꝛismo isto due ponunẗ ꝯnes. 2ª ibi [Si ṽo.] Pꝛi/
ma est. vꝛina multa alba grossa cuius solo incipit fieri in
die indicatica significat ꝙ non est apa in illis moꝛbis in
qbus dubitaẗ de apate futuro in iūcturis sic feb. laboꝛio
se. ꝯclo ꝓbatur: ꝗa ꝑ talē vꝛinā euacuaẗ materia factiua
illoꝝ apatuȝ. g̊ ⁊c. ¶ Nota ꝙ multe sunt egritudines in
qbus dubitandū est rōnabiliter de futuro apate circa iū
cturas vt feb. laboꝛiose de qbus supꝛa in illo afoꝛismo. et
feb. lōge. De oībꝰ igiẗ gn̄aliter itelligiẗ afoꝛismꝰ. ¶ Nō
scdo ꝙ vꝛina que faẗ securitatē ꝙ tale apa nō erit debet
hr̄e tria. vt dr̄ in afoꝛismo ꝙ sit grossa alba ⁊ multa: ⁊ rō:
ꝗa tales febꝛes in qbꝰ est suspicio pendēt a mā multo fle
gmate ꝑticipāte: ⁊ ꝗa tale flegma est grossum ⁊ albū. iō si
dȝ purgari ꝑ vꝛinā opȝ vꝛinā esse multā grossaȝ ⁊ albā vt
dr̄ in afoꝛismo. ¶ Nota 3° idicationes icipiētes in diebꝰ
idicatiuis merito huiꝰ significāt se debere eē regulatas a
ṽtute cū ipsa supercęleste adiutoꝛiū expectauerit. ⁊ ideo
significāt futurā crisim ꝑ quā materie plene mundificā/
tur. ex his pȝ verificatio conclusionis afoꝛismi. ¶ Nota
q̄rto ꝙ feb. laboꝛiose vt diciẗ in cōmēto ponunẗ pꝛo exē
plo moꝛbi in quo est timoꝛ de apate in iuncturis. ¶ Nō
qnto ꝙ vꝛina icipiēs fieri in q̄rtanis nō solū itelligiẗ ici/
pere ꝑma q̄rta: sed in q̄cūq; indicatiua inceperit. nā indi
catiue dies sūt q̄rte suaꝝ hebdomadaꝝ: ⁊ iō dicit in illo
afoꝛismo. septime q̄rta est indicatica. Ideo. xi. est indica/
tica: ꝗa est q̄rta scde hebdomade ⁊. xvij. qꝛ est 4ª. i. xiiij.

**¶ Si ṽo sanguis ex naribus fluat: valde celeri/
ter soluuntur.**

¶ Scda ꝯclo. Sanguis fluēs a naribus est signū citioꝛis
terminationis talis moꝛbi q̄ȝ vꝛina. ꝓbaẗ: quia significat
euacuationē materie per viam ꝑ quā citius coꝛpus mun/
dificaẗ. g̊ ⁊c. ¶ Nota ꝑ ꝙ multotiens cū mā peccāte in
istis moꝛbis cōiungiẗ sanguis peccās: ⁊ tūc nā magis per
fluxū sanguinis euacuat māṁ totā cū sit ille fluxus oīuȝ
q̄tuoꝛ hūoꝝ eūatio: qñ ṽo solū flegma peccat tūc nā eua
cuat cū vꝛina. ¶ Scdo nota: ꝙ ꝗa apertio vene est ꝑ viā
ꝓpinquioꝛē

propinquiorem q̃ euacuatio per vrinã: ideo celerius nã
complet talem euacuationẽ: vt pz in cõmento: ⁊ similis
sententia colligitur secũda quarti. capitulo de signis cri-
sis cum exitura. Commentum Galeni.

DIxit antea in articulis. Gal. in cõmẽto primo verificat ambas
cõclusiones. 2° specialr̃ partẽ afo^{mi} declarat. ibi
2° [Et feb.] prima in tres. prima est verifica
tio p̃me cõclusionis ƀm Gale. 2° cõmẽtum Cõ
stantini siue additio. 3° verificatio secũde cõclusionis. 2ª ibi
[Talis enim.] 3ª ibi [Quod aũt.] ¶ Dicit p̃mo ꝙ Yip-
po. supra dixit in articulos laboriosos ante venire mor-
bum. postea apostema. Itẽ dixit ꝙ si quod membrum la
borat in morbo in illa nascit̃ apostema: ⁊ in illis feb. que
ꝓlõgãtur: ⁊ ideo de istis intelligit cum dicit: quibus spes
est ⁊c. hic etiam vult: ꝙ si nã ꝯfortat̃ ad expellẽdũ hoꝝ
morboꝝ mãm cum vrina. tũc infirmus euadit ab apate.
q: s. eius materia purgatur. Additio Constantini patet.
QVOD AVTEM. Facit Gal. qđ dictũ est di. ꝙ cuz
dixit sanguis ex narib⁹ ⁊c. dedit itelligi vl'ez purgationẽ:
s. oiumq̃tuor humoꝝ per quã euacuat̃ mã futura curre-
re ad apa causandũ. ⁊ ideo significat salutẽ. ET FEB.
In hac scõa parte q̃tuor facit. p̊ exponit vltimũ terminũ
laboriose feb. 2° ostendit: q̃re apata fiant aliquãdo in in-
ferioribus corporibus aliquãdo in supioribus. 3° ostẽdit
quare celerius fluxu sangninis q̃ vrina soluunt̃. 4° ex-
ponit illum terminum quartanis quibusdam. ibi 2^a [Ali
quãdo apostemata.] ibi 3^a [Quod qualiter.] ibi 4^a [Qđ
diximus.] De p̃mo dicit. ꝙ nominat feb. laboriosas pro
vno simili omnium morboꝝ: in quibus est timor de apo
stemate articuloꝝ: vt per illas daret alias itelligi. ¶ De
secunda dicit. ꝙ materia currente ad inferiora fiũt mor-
bi in inferioribus. sed multo existente calore plurimum
tendit ad superiora. ⁊ fiunt huiꝰ apata post aures. ¶ De
tertia parte ⁊ quarta dicit ꝙ per quartanas non tm̃ in-
telligere debemus primam quartanam. sed quamlibet
indicatiuam diem. Aforismus. LXXVI.

SI sanguinem: aut pus minxerit: renũ
aut vesice vlcerationem significat.

¶ Ista est cõclusio. mict⁹ sanguinis: vel saniei
ꝑseuerãs multo tpe significat vlcus in reni-
bus: aut vesica: vel vijs vrine. Cõclusio ꝓbatur: q: talis
mictus pendet a tali vlcere tanq̃ a causa. ergo ⁊c. Simi-
lem sententiam habetis. 19. terty. caplõ de mictu sangui-
nis ⁊ saniei. ⁊. 19. terty. caplõ de vlceribus renũ. ¶ Nota
primo. ꝙ per sanguinem intelligimus massam humora-
lẽ. naz per mictũ nõ solus sanguis sine alijs humoribus
emittitur. ¶ Nota scõo. ꝙ per pus intelligimus omnez
saniem: siue laudabilem siue non. ¶ Nota 3°. ꝙ multis
causis potest mingi sanies. primo ex sanie in pectore con
tenta: vt sumitur. 10. terty. secũdo ex ruptura apostema-
tis in gibbo epatis. lz etiam aliquando in ꝯcauo. tertio ex
vlcere in vijs vrine: vel renibus: vel vesica. Similr̃ mi-
ctus sanguinis est multis modis. aliquando ex abundan
tia sanguinis in toto ex dieta plurimi sanguinis genera-
tiua: quandoqz ex abundantia sanguinis. q: forte reten-
ta est aliqua eius cõsueta euacuatio: vt hemorroidaꝝ: vl'
alia. Quandoqz fit ex abũdãtia ex mutilatione mẽbri: q:
sanguis qui solebat in substantiã membri transire reser-
uatur: quandoqz v̊o per motũ crisis egritudinum sangui
nearuz. tertia ex debilitate ꝯtẽtiue epatis. vnde ad renes
trãsmittitur multus sanguis cũ aquositate vrinali. quar
to ex debilitate distributiue epatis. ⁊ fit eo modo mala
sequestratio. quinto ex fortitudine attractiue renum. ita
vt plus de sanguine attrahatur q̃ sit opportunũ pro eoꝝ
nutrimẽto. 6° ex debilitate ꝯtentiue renũ. 7° ex fractura
vene in renib⁹: vel vijs vrine: que est cuz vulnẽ: vel vlcẽ.
¶ Nota 4° ꝙ quocũqz istoꝝ modoꝝ mingat̃ sanguis:
aut sanies nõ perseuerat multo tempore: nisi ex egritudi
ne: puta vulnere vel vlcere in vijs vrine ⁊ renibus vel
vesica. nam abũdãtia sanguinis ex quacũqz causa sit nõ
diu ꝑseuerat cũ mictu sanguinis crisis nõ diu durat. ⁊ ita
debilitas epatis ⁊ renum: vel fortitudo attractiue eoꝝ.
Restat igit̃ ꝙ solũ ex hac cã in afo° noĩata sit mictu san
guis ꝑseuerãs vel saniei: ⁊ sic pz afo^{mi} verificatio itelligẽ
do mõ dicto. ¶ Nota 5° ꝙ diuersitas itra causas mictus
sanguinis sumit̃ ex alijs signis quibus sue cause etiam si
gnificant̃. ⁊ ex loco doloris. ⁊ extinctiõe puris cũ sangui-
ne. ⁊ ex quãtitate sanguinis. ⁊ cõmixtione sanguinis cum
vrina: que oĩa sũt colligẽda locis allegatis. ¶ Vltio no-
ta: ꝙ vlcera renũ ⁊ vesice qñqz faciũt mingi saniẽ: qñqz
nõ. nã qñ sũt in loco vicino venis: aut ꝑ ipsa vene corro-
dunt̃ tũc mingit̃ sanguis: qñ aũt sũt a venis distãtia nõ
mingit̃ per ea sanguis: sed solũ sanies. Cõmẽtũ Gale.

CVm vlcera. Gal. facit qnque. p̊mo
ostẽdit qñ ex vlcere re-
nũ qñqz manat sanguis qñqz nõ. 2° oñdit ꝙ
sanguis ⁊ sanies migunt̃ ex vlcẽ viaꝝ vrine
que sunt iter renes ⁊ vesicã. 3° ostẽdit ad qđ
dictũ sit minxerũt. 4° rñdet tacite qõni: ⁊ oñdit quid de
vijs vrine sit dicẽdũ. 2ª ibi [Et aliqua nãlr̃.] 3ª ibi [Põt
etiã.] 4ª ibi [Intendas.] ¶ De prima pz qđ dicat ex di-
ctis. ⁊ similr̃ de secũda. ¶ De tertia dicit ꝙ dixit minxe
rũt: ⁊ nõ dixit mingũt ad denotãdũ ꝙ hoc sit multotiẽs.
nã ex vna vice mingere sanguinẽ non significat̃ ꝯueniẽ
ter vlcus in renibus. sed si mingat̃ pluribus diebus ⁊ mẽ
sibus: tũc opz ꝙ sit ex his locis. ⁊ ideo dz conclusio intel-
ligi vt dixit. ¶ De 4ª dixit. ⁊ pz. ⁊ similiter de quinta.
Aforismus. LXXVII.

QVibus in vrina grossa: quasi carniuz
frusta: vel sicut pili sunt: his de re-
nibus exeunt.

¶ Yip. itẽdit hic istã cõclusionẽ frusta carniũ: ⁊
res pilis siles cũ vrina pigui ⁊ grossa significãt ꝙ ista exe
unt de renib⁹. ꝓbat̃. q: ista cũ istis ꝯditionib⁹ nõ pñt ab
alio loco exire. g̊ ⁊c. ꝯña nota. ⁊ assũptũ statiz declarabit̃.
Silis snĩa sumit̃ ꝑ pte. 18. terty. cap̊ de vlcerib⁹ renũ. ⁊. 19.
cap̊ de mictu sanguis ⁊ saniei: ⁊ 6ª iterioꝝ. cap̊ 2°. ¶ Nõ
p̊ ꝙ ꝑ vias vrine queãdmodũ ꝑ alias vias ꝑ q̃s mãifesta
fit expulsio vt oris ⁊ ani qñqz egerunt̃ supfluitates pure:
vt vrina ⁊ hypostasis: qñqz hũores q sũt aliũde nãles vt
sanguis. qñqz hũores corrupti. qñqz ꝑtes mẽbroꝝ. In ꝓ-
posito Yip. ꝑ exitũ ꝑtis mẽbri ⁊ rei genite ex hũore p̃ter
nãli docet signãre. ¶ 2° nõ ꝙ talia frusta carnis q̃ migũ
tur sũt ꝑtes sube renũ: q̃ sepant̃ ab alijs ptib⁹ ꝑ corrodẽ
tiã in vlcerib⁹. ¶ 3° nõ ꝙ qñqz aliq̃ migunt̃ silia frustis
carnis q̃ sũt ex adustiõe forti ꝑtiũ sãguis in venis: sz dña
ẽ iter ista. q: ĩ p̊mis ẽ dolor. aut prurit⁹ in renib⁹ ⁊ sanies
in vrina: sz nõ cũ scõis. ẽt ẽ alia dña ex pte aq̊sitatis vri-
nalis: q: vrinalis aq̊sitas ẽ subtilis qñ a venis nõ medio
cris: q: vene q̃ digerũt aq̊sitatẽ sũt ĩpotẽtes ad bñ digerẽ
dũ ⁊ ĩfirme. In illis v̊o q̃ sũt a renib⁹ sanitate stãte alioꝝ
mẽbroꝝ aq̊sitas vrinalis est mediocris. q: bñ digesta: cũ
vene sũt sane ⁊ epar. Et iõ Yip. dixit in vrina grossa ĩtel
ligendo mediocrẽ in mõ sube. ¶ 4° nõ ꝙ ista frusta co-
gnoscũt̃ colãdo vrinã ⁊ saniẽ q̃ cũ ea est per pãnũ. nã tũc
videt̃ ꝙ ibi sit caro dura minutim ĩcisa ⁊ rubei coloris
sicut est caro renuz. ¶ 5° nõ ꝙ ista vlcera in qb⁹ frusta h̃
apparẽt sũt talia vt iã collatoriũ sit corruptũ vñ nõ pene
trare pñt in poros vritides. q: nã mltũ conãte apit̃ via. ⁊

apiunt pori collatoꝝ renū multo conatu: vt talia frusta mittant: sicut qn̄ sanies a pectore in venas transit: vt ad vesicā descēdat. ℂ 6° nō ꝙ a renibus nō egrediunt veri pili. nā pili sūt de fumo adusto ad cutim misso a frigore aeris coagulato qđ nō fit in renib⁹. ꝫ tn̄ aliqn̄ mingunt quedā fila tenacia longa ⁊ plurimū alba: que sunt sicut pili. hoꝝ autem mā est flegma viscosum. ⁊ agens est calor coagulās: ⁊ modus gn̄atiōis est. q₂ flegmate illo ĩgrossato emittit a virtute per viam strictam. vnde recipit illam figuram oblongam cum subtilitate. ex quo pꝫ istos nō esse de suba renū. sed esse ex corruptis humoribus gegenitos in renibus: lꝫ nō repugnet etiā gn̄ari in venis: ⁊ sūt accn̄s: q₂ exiens mutatū: ⁊ sunt ex toto genere preternām. ℂ 7° nota vt sumit ex Gal. in cōmento ꝙ duobus signis cognoscimus ꝙ isti pili non sint de suba renū: aut vesice. primū est: q₂ illi qui incurrunt hunc mictū piloꝝ cōmuniter vtuntur regimine grosso gn̄atiuo humoꝝ viscosoꝝ. 2° q₂ curant cum vsu reꝝ subtiliuꝫ incisiuaꝝ que obessent in vlcere: ⁊ non curarent. Cōmētuꝫ Gale.

Frusta carniū. Gal. in cōmēto facit duo. ꝑmo exponit afom. 2° assumat ibi 2a [Cū igit.] ꝑma in quinque. ꝑmo exponit frusta carnis. 2° sicut pili. 3° aliam partem. De 4° ponit vnaꝫ falsam lr̄am afom̄. 5° ostendit qđ intelligere debemus per vrinā grossam. ibi 2a [Sicut pili.] ibi 3a [Locuꝫ etiam.] ibi 4a [Hic aūt.] ibi 5a [Ego aūt.] ℂ De prima parte pꝫ. De scđa dicit ꝑmo. ꝙ sicut pili nō possunt esse de suba renum aut vesice: vt quidā estimāt. nam suba renū nō est pilosa: ⁊ illud qđ a vesica separat per vlcera est late vt infra dicet. ℂ Dicit 2° ꝙ ita sūt sicut ipse vidit multotiēs: q₂ vidit multos mingere talia: ⁊ vnū qui minxit pilum lōgitudinis vni⁹ bracchy medy. ⁊ cā fuit vsus diete grosse valde. ⁊ ita fuit in alio viso ab eo. ℂ Dicit tertio ꝙ isti curant ab ista passione cū subtiliatiuis ĩcisiuis ⁊ dissolutiuis. iō credēdū est ꝙ nō sunt ex vlcere: q₂ vlcera a talibus ledunt. ℂ Dicit 4° ꝙ miꝝ est hāc passionē ignorari a modernis: cū Hippo. ita eaꝫ posuerit. ℂ De tertia parte dicit ꝙ cū dixit de renibus exeūt itellexit locū vn̄ exeūt nō ꝙ velit ista esse de eoꝝ suba. ℂ De 4a pte pꝫ. ℂ De 5a dicit: ꝙ nō vidit istā vrinā cū frustis carnis ex egritudie renū: ꝫ bn̄ ex adustione sanguis nigri in venis accēsi a calore epatis ⁊ renū: ⁊ iō per vrinā pinguē ⁊ grossam possumus ĩtelligere vrinā nālis grossitiei q̄ cōparata subtili recipit nomē grossi. nam medicina qn̄qꝫ noiat abusiue noib⁹ extremoꝝ. ⁊ tūc pꝫ cā verificās: q₂ qn̄ exeunt ista frusta in hypostasi q̄ dr̄ orobina. pp sanguis adustionē. tūc vrina est tenuis nō sana. ℂ De scđa pte ꝑncipali assumat ⁊ pꝫ. Aforismus. LXXVIII.

Quibus in vrina pingui existente furfura minguntur: hic vesica scabit.

ℂ Cōclio est ista. Sedimina furfurea in pingui vrina subsidētia significāt scabiē vesice. ꝓbat. ista in pigui vrina exn̄tia nō pn̄t eē sine scabie vesice. g̊ ⁊c. ꝯn̄a nō. ⁊ assūptū patebit. sil̄is sn̄ia sumit. i9. terty. cap̊ de scabie vesice. ℂ Nō ꝑ ꝑ vrinā pinguē hic ĩtelligi debē mediocrē quo ad modū sube aq̊sitatis sue: q₂ nec nimis subtilē: nec nimis grossaꝫ. ⁊ rō est: q₂ talē vult Hipp. eē vrine subaꝫ: vt ex illa arguamus sanitatē mēbroꝝ in qb⁹ digerit vrina. mō ista mēbra sūt vene ⁊ epar in qb⁹ digestio aq̊sitatis vrinalis cōplet cōmiscēdo ei hūores: nā sanitas hoꝝ mēbroꝝ est maxie apta facē mediocritatē. ⁊ iō ꝑ piguē est ĩtelligēda vrina nālis grossitiei: vt dr̄ in cōmēto. ℂ 2° nō ꝙ furfurea sedimina dicunt sedimina vrine in qb⁹ iueniunt aliqua ad modū furfuris. q₂ q̄dā frusta parua ad modū furfuris. ⁊ ad modū squamaꝝ albaꝝ nō multe latitudinis. ℂ Nota 3° ꝙ plurib⁹ de causis possūt talia sedimina appere. ꝑ ex adustiōe in venis: ita vt ptes q̄dā ĩtrinsece venaꝝ ad modū pelliculaꝝ adustis separēt sicut accidit in scabie exteriori. 2° ex adustiōe humoris in venis. ⁊ hāc vidi sepe ĩ feb. fortib⁹: in qb⁹ peccat flegma. 3° ex adustiōe in epate: sed qn̄cūqꝫ ex tali cā accidit aquositas vrinalis nō est nālis: q₂ ĩstrumēta qbus digerit sunt ĩfirma. sed 4° pōt accidere ex vlcere vel scabie in vyꝭ vrine: ⁊ renib⁹ si sit ex renibus: tūc est ru. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō alba vt furfur. imo poti⁹ sūt sicut frusta carnis: vt dcm̄ est in ꝑcedenti afom°: si de vyꝭ vrine iteꝝ nō habuit talē latitudinē pp modū cōpōnis eaꝝ viaꝝ. igit restat ꝙ cū ꝯditione dicta aquositas non sit nisi pp scabiē in vesica: ⁊ ita pꝫ veritas afom̄. ℂ Ultimo nota. ꝙ dr̄ia inter scabiē renū ⁊ vesice ⁊ viaꝝ vrine cognoscit ex loco doloris. nā dolor ex scabie vesice est in pectine: sed cum est in renibus scabies qn̄qꝫ ibi est dolor qn̄qꝫ pruritus: vt. i8. terty. tractatu scđo. cap̊ de scabie renum. ⁊ hoc circa renes. scđo ex colore: q₂ ille que a renibus veniūt sunt rubee: sed squame a vesica sunt albe. 3° ex forma: q₂ renales sunt grossiores: ⁊ vesicales sunt magis tenues. ⁊ ideo ille dicuntur sicut frusta carnis. iste vo velut furfura. Commentum Galeni.

Urina tenuis nō. Gal. primo ostēdit qđ ĩtelligat Hippo. per pinguedinē. 2° docet velut furfurea qn̄qꝫ alia de cā q̄ꝫ a vesica venire. 3° docet qūo ex scabie siue vesice siue venaꝝ mingant velut furfura. 4° oñdit signū distinctū iter talia q̄ ex vena migunt: ⁊ q̄ ex vesica: ⁊ ꝑ illō pꝫ veritas afom̄. 2a ibi [Aliqn̄ tn̄.] 3a ibi [Sicut ĩ scabie.] 4a ibi [Pōt aūt.] De ꝑa dicit ꝙ vrina tenuis nō est cū sanitate venaꝝ: ⁊ h̄ deducta cā ꝑmitiua. sed nō tenuis imo mediocris est: vn̄ de venis sanis: ⁊ istā vocauit Hippo. hic pinguē: nā cū tali significat sanitas mēbroꝝ vrine ꝑtinentium exceptis vyꝭ. ⁊ ideo quicquid ꝑternām cum tali vrina egreditur significat esse: aut de renibus: aut de vesica. ⁊ ideo in illis significatur esse passio. ⁊ ꝓpter hāc causam dixit Hippo. ꝙ ista sedimina furfurea significantur esse de vesica: q₂ ꝙ non sunt de renibus. pꝫ ex dictis supra: q₂ de renibus exeunt sicut frusta sanguinis. sed ꝙ non sint de venis: pꝫ q₂ qualitas vrine est temperata que ostendit passionem nō esse in venis. ALIQVANDO. Facit qđ dcm̄ est di. ꝙ aliqn̄ ista furfurea Hippo. est ꝓpter incēsionē sanguinis in venis: ⁊ maxime quando est grossus qui vocat fex niger. ℂ De tertia dicit: ꝙ ex scabie exterioꝝ mēbrorum remouet cortex a pelle sicut in mā ⁊ squame furfuri similes: ⁊ ita ꝯtingit in scabie interioꝝ siue sit vena siue vesica. ℂ De quarta dicit ꝙ signū distinctiuū ꝙ sint h̄ furfuree de vena vel vesica est q̄litas vrine que cū est sana significat ꝙ est ex vesica. sed vrina tenuis significat ꝙ passio non est in vesica. Aforismus. LXXIX.

Quicūqꝫ sanguinē sponte mingit his de renibus vene rupturā significat.

ℂ Cōclio afomi est ista. mictus sanguis spōtaneus significat rupturaꝫ vene in renibus. ꝓbat. nulla est alia cā que sine ista vene ruptura possit facē motū sanguis spōtaneū. g̊ ⁊c. ꝯn̄a tenet q₂ effectus sensibilis causam sine qua non potest significat. ⁊ assumptum patebit statim. similis sententia sumitur. i9. terty. tractatu secūdo. capitulo de mictu sanguis. ℂ Nota ꝑmo ꝙ mictus sanguinis ꝯtigit multis modis ⁊ causis vt supra dr̄ in afomo 3° ab isto. 25. ℂ Scđo nota ꝙ h̄ nomē spōte multis modis dicit. ꝑmo idem qđ nālr vt pꝫ 2° afomo ꝑme particule. In ꝑturbationibus vētris. quādoqꝫ idē qđ sine manifesta causa: vt dicit 4° afomo.

scđe

scðe ꝑticule.s.labores spõtanei:hic significat idẽ ꝙ subi/
to nõ ꝑcedẽtibus alijs ꝑternã/ibus accidẽtibus. ⁊ h mõ
itelligẽdo afoꝛismus verificaẽ:qꝛ in quolibet alio casu ꝑ
cesserũt accñtia ꝑternã; mictũ sanguis. Si.n.ex vlcẽ in
vesica istud fecit accñtia ꝑus silr ex multitudine vel cri/
si:vel debilitate epatis:aut renũ:sed qñ per sanguis abũ/
dantiam in venis renũ accidit ruptura:tũc nõ pꝛeceden
te alio accidẽte sequiẽ mictus sanguinis.⁊ istis talis non
accidit nisi ꝑpter talem vene rupturam:ꝙ si dicaẽ vtrũ
possit rumpi vena in vesica sicut in rene. Dicitur ꝙ non
potest rumpi ꝑpter sanguinis abundantiam:qꝛ modicũ
sanguinis ad venas vesice mittitur: nec nisi ille qui est
necessarius pꝛo vesice nutrimento:sed ad renes mittitur
sanguis colandus.⁊ ideo potest facere venam crepari.
¶ 3° nota ꝙ multa signa ponunẽ dñia iter mictũ sangui
nis ex renibus ⁊ vesica.ꝑmo ille qui est a renibus est am
plioꝛ.scðo est magis ꝑmixtus.3° est sine doloꝛe in pecti/
ne.4° vtplurimũ spontaneus est sine fetoꝛe:sed qui a ve
sica est:cum fetoꝛe est. Cõmentum Galeni.

Quod spõte.i.sine cã dixit.

Gale.in cõmento pꝛimo exponit li sponte.2°
ponit differentiã inter mictuȝ sanguinis per
crepaturam venarum:⁊ perfoꝛationem eaꝝ.
3° ostendit cum quibus conditionibus erit sanguis a ve
nis vesice.4° concludit quomodo intelligendus est ille
terminus sponte in hoc afoꝛismo. 5° ostendit ꝙ sanguis
potest mingi sponte modo exposito per rupturam vene
in renibus.ibi 2ª[Uene autem.]ibi 3ª[Aliquãdo tamẽ.]
ibi 4ª[Bonum est.]ibi 5ª[Aliquãdo autem.]¶ De pꝛi/
ma dicit ꝙ significat aut idem ꝙ sunt causa manifesta
exterioꝛi aut idem quod subito.s.non pꝛecedentibus si/
gnis malis vel accidentibus:sicut verbi gratia.pꝛecedũt
accidentia fluxum sanguinis pꝛopter vlcera in vesica:qꝛ
impossibile est ibi venam crepari cum vene vesice non
habeant colare sanguinem:sed in renibus bene colatur
sanguis.ita ꝙ potest vena multum sanguinis recipere ⁊
crepare.¶ De scða dicit ꝙ cum vene crepantur sanguis
exit sanus clarus ⁊ subito.sed quando perfoꝛantur non
emittiẽ sanguis sicut in foꝛma sanguinis flobotomia eua
cuati:sed paulatim stimulãdo ⁊ quasi sit vꝛina sanguini
mixta.¶ De tertia dicit ꝙ aliqñ sanguis mingiẽ ꝑpter
coꝛrosionem venaꝝ vesice.sed hoc fit ꝑcedẽtibus signis
hoc significãtibus.sicut vulnera vesice doloꝛ in pectine
sanies cũ vꝛina exiẽs.⁊ frusta de suba vesice que dicunẽ
petalla.¶ De quarta parte infert ex dictis ꝙ ad verifi/
candum afoꝛismũ est bonũ ꝙ per sponte intelligaẽ subi
to:⁊ nõ pꝛecedentibus signis:nõ autẽ intelligere sponte
id est sine causa manifesta. nã hoc modo intelligẽdo nõ
esset verus afoꝛismus cum aliquando a vesica veniret.
¶ De quinta dicit.ꝙ aliquãdo erit sanguis de renibus
multus sine exterioꝛi causa quando vene crepanẽ pꝛe san
guinis multitudine.quãdoqȝ võ exit subito multus san/
guis a renibus ex saltu vel casu vel percussione.⁊ per cau
sam exterioꝛem. Afoꝛismus. LXXX.

Quibuscunqȝ in vꝛinis arenosa sub/stant sedimina his vesica aut renes lithiasim habent.

¶ Cõclo hec est.sedimina arenosa in vꝛina
subsistentia significant lapideȝ in renibus aut in vesica.
ꝓbatur.ista significant materiam lapidis ⁊ causam effi/
cientem.igitur significant lapideȝ.ꝯña nota.⁊ assumptũ
statim declarabitur.Similis sentẽtia habetur.18.tertij.
¶ Pꝛimo nota ꝙ textus Hipp.debet sic dicere.quibus
in vꝛinis arenosa sedimina substãt.his vesica aut renes
lithiasim habẽt:quem textũ Gal.dicit esse manifesti er/
roꝛis:quia lapide genito in renibus etiã a renibus egre/
ditur vꝛina cũ arenoso sedimine.⁊ iõ Gal.mẽtem afoᵐⁱ
posuit.causa igiẽ.qꝛ scribitur in renibus aut vesica expꝛi
mendo vtrũqȝ est ad faciẽdũ sensum veꝝ: ⁊ hoc intelli/
ge ex cõmẽto.¶ 2° nota ꝙ sedimina arenosa sunt res in
fundo vꝛine residentes similes arene.¶ 3° nota ꝙ istaꝝ
arenosaꝝ materia est humoꝛ terrestris:⁊ causa efficiens
est caloꝛ adurẽs.¶ 4° nota ꝙ cũ hec granula arene iui/
cẽ ꝯiunguntẽ etiã glutino foꝛti glutinanẽ tũc fit lapis di/
recte sicut videmus artificialr in factione lateris. ¶ 5°
nota ꝙ lapidis mã est etiã mã terrestris grossa ⁊ viscosa
⁊ agens est caloꝛ adurẽs siue assans. ¶ Ex quo pȝ.ꝙ cãe
lapidis ⁊ arene sunt ꝑpoꝛtionales.s.materia : ⁊ efficiens.
scðo pȝ ꝙ in membꝛis in quibus arena generatur adsunt
cause lapidis generatiue:⁊ materia pꝛopoꝛtionata gene/
rationi eius.¶ Ex qbus sequitur ꝙ in talibus membꝛis
est aptitudo:vt in eis generetur lapis sic vt plurimum la
pis est genitus:aut est in gñari:aut generabitur:nõ enim
ad hoc vt sit signũ lapidis est oppoꝛtunũ semper lapidẽ
adesse. ⁊ hec est afoꝛismi sententia. ¶ 6° nota ꝙ arena
descẽdẽs cũ vꝛina generaẽ in renibus:aut vesica:aut ve/
nis.nam ⁊ si in alijs membꝛis tam lapidem ꝙ̃ arenaȝ ge
nerari contingit:vt in intestinis queadmodum.16.tertij
ab Auic° sumitur.⁊ sexto interioꝝ quoꝛundam auctoꝛita
te aut in pulmone.vt quarto interioꝛum : aut in auribus
vt 4ª tertij:aut in stomacho vt mihi per eximiũ medicũ
magistrum Philippuȝ de Hispania relatum est de quo/
dã stipẽdiario quẽ de grauitate sibi curabat.qui tandem
vomuit gipseum:aut etiam si in iuncturis generetur : tñ
in istis locis impossibile videtur vel quasi talẽ mãm cuȝ
vꝛina emitti.Restat igiẽ ꝙ arena cũ vꝛina emissa:aut si
gnificat ꝙ egreditur de venis aut vesica aut de renibus:
sed cũ arena venit a venis est subtilis per vias per quas
trãsit ⁊ leuis.Et ideo nõ subsistat in vꝛina:cũ igitur sub/
stat:opȝ ꝙ aut veniat a renibꝫ aut a vesica.¶ Et hoc cũ
pꝛecedẽtibus sequiẽ ꝙ iste arene descẽdentes ad fundũ
vꝛine significant causam lapidis generatiuam : aut esse
in renibus:aut vesica:aut fuisse:⁊ sic lapidẽ in eis modo
dicto.¶ 7° nota ꝙ differẽtia est iter arenas que ꝑcedũt
lapides:⁊ arenas que sequuntur ipsos:⁊ pꝛopter eoꝝ dis/
solutionem nam arene pꝛecedentes lapides sunt cõiter
aliqua participantes viscositate in vꝛinali adherentes:⁊
sunt ad modũ minuti salis:sed arene que ex lapide egre
diuntur ⁊ minute sunt subtilioꝛes ⁊ siccioꝛes ⁊ magis ad
fundum vꝛinalis congregate nõ adherentes parietibus
vꝛinalis.¶ Ex qbus omnibus tamen colligenduȝ ꝙ ad
lapidẽ generãdũ requirunẽ iste cause que requirunẽ ad
arenã generandam.⁊ hoc opȝ mãm aggregari notabilis
quãtitatis simul ⁊ aliquo glutinoso detineri:qð glutino/
suȝ caliditate etiã induref.Et per ꝯñs tãto tẽpoꝛe simul
ƒm partẽ in vno loco detineatur aut inuicem oẽs adhe/
reãt.¶ 8° nota ꝙ differẽtia est iter arenas venientes a
renibus ⁊ veniẽtes a vesica.nã veniẽtes a renibus sũt ru
bee.sed a vesica sunt albee vel liuide.⁊ causa pꝛimaꝝ est
qꝛ renum coloꝛ est rubeus:⁊ quia materia ad eos veniẽs
non est ex toto a sanguine depurata:contrarium autẽ est
in illis:que veniũt a vesica:qꝛ materia ad ipsam descen/
dẽs ex qua arene generanẽ:est a sanguine depurata ⁊ cũ
hoc vesica est alba.¶ 9° nota ꝙ differẽtia est inter lapi/
dem renũ ⁊ vesice in pluribus.ꝑmo in coloꝛe.vt dictum
est de arena.scðo in magnitudine:qꝛ lapis vesice cuȝ ge/
neraẽ in membꝛo habente maioꝛem ꝯcauitatem est ma
ioꝛ ꝙ̃ lapis renũ:vel saltẽ ita esse cõuenit tertio in duri/
tie:qꝛ lapis vesice est durioꝛ cõmuniter:quia longioꝛem
moꝛã ibi trahit.inter lapides etiã vesice est differentia

in duricie: q multi sunt ita duri ꝙ medicinis comminui non possunt. ⁊ quidam possunt: ⁊ hoc colligitur a Rasi in diuisionibus: ⁊ tu ibi vide signa distinctiua.

¶ Ex qbus oībus tanq̄ fundamēto soluunt̄ q̄dā difficultates. p̄ma est. quō ꝯcordat̄ textus Auic. p̄ma tertij tractatu 2°. cap° de lapide renū. dū dixit: ⁊ in illo in quo est sedimē arenosum nō aggregat̄ lapis. qm̄ mā est coartata ⁊ nō aduenit ei cā itez ꝯlīma. ¶ Et ali° text° Auic. in cap° de signis lapidis cū dixit: ⁊ ꝯfirmat̄ significatio in oībus illis si vides arenā residētē. ⁊ est arena illa tendens ad citrinitatem ⁊ rubedinē. ¶ Et simil'r cum p̄senti afo^{mo}. ⁊ Gal. in cōmento cū dicit q ubicūq̄ lapis ꝓuocatur ex necessitate vrina arenosa erit. ¶ Et h̄ idē videt̄ sentire Serapio 4° breuiarij. cū dicit. ⁊ ꝓpter hoc iuenim° semper in eo qd̄ euacuat̄ ex vrina in p̄n° aduētus lapidis grana arenosa. ¶ Hic dicit̄ notādo. ꝙ illi in qbus est aptus gn̄ari lapis sunt illi in quoꝝ vrinis multū salis generat̄: id est multa pars idurat̄ cū in vrinali vel vase quiescūt: q significat̄ ꝙ multa terrestritate participent. vt dicit̄ ab Auic. eodem cap°. ⁊ ideo pariter illi in quoꝝ vrinis apparet arena multa sunt apti ad lapidis gn̄ationez. ¶ De 2° ꝙ cum lapis generatur tunc mā arenulaꝝ cum sit eadem cū mā lapidis: aggregat̄ ⁊ retinet̄: ⁊ iō vtpl'imū dū multe arene mingunt̄ lapis nō generat̄ ita vt mā aggreget̄. ⁊ h̄ ꝓpter fortitudinē v̄tutis p̄us p̄ro tūc expellētis q̄ m'lta mā aggreget̄. ⁊ ideo qn̄ vrina: que p̄us erat grossa vel turbida clarificat̄: significat̄ ꝙ est futurus lapis in calculosis: vt notat experiētia. ¶ 3° dico ꝙ hora gn̄ationis lapidis alique parue arene expellunt̄ ⁊ pauce que cū vrina exeunt vtplurimū sed nō sūt multe ita vt inde dicat̄ sedimen arenosum: ⁊ auctoritas Auic. p̄ma vult 2^{m} dictū: relique volūt p̄^{m} ⁊ 3^{m}: ⁊ sic p3 intelligenti solutio.

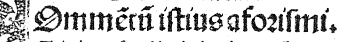
¶ Scd̄a difficultas q in senibus generat̄ lapis in renib° ⁊ nō in vesica. Ecōtra aūt in pueris gn̄at̄ in vesica ⁊ non in renibus. ¶ Hic r̄ndet̄ ꝙ in pueris ꝑꝑ gulositatē multe mãe gn̄ant̄ sup̄flue ⁊ cum hoc nō sunt multū grosse. 2° pueri habēt virtutē expulsiuā renū satis fortē ⁊ colliquatiuā. ideo mãe ad renes pueroꝝ misse nō retinent̄ ibi: s3 ad vesicā descēdentes que debilior est tāto t̄pe retinent̄ vt in lapidē ꝯuerti possint. In senib° aūt dicte mãe que multiplicant̄ sunt grossiores: ⁊ virtus expulsiua renū est debilior q̄ in pueris. ⁊ iō mãe ille ad vesicā nō mādant̄: sed in renib° aggregant̄ ⁊ ibi fit lapis: ⁊ h̄ vr̄ Auicē. loco allegato. ⁊ Serapiōis 4° breuiarij solo: ⁊ cōiter oīu3 doctoꝝ. S3 tu vide vtrū eq̄ forti exn̄te renū expulsiua in sene sic̄ i dato puero in illo sene magis i vesica gn̄at̄ lapis.

¶ Tertia difficultas q̄re in mulierib° si sint puelle min° gn̄at̄ in vesica q̄ in pueris ⁊ si sint senes minus generat̄ in renibus. ¶ R̄ndet̄ ꝙ hoc est ꝓpter breuitatē ⁊ latitudinē colli vesice eaꝝ. ⁊ q per matricē eaꝝ plurime sup̄fluitates expurgant̄ cuius ꝯ̄rium est in maribus.

¶ Quarta difficultas q̄re in pinguibus magis generat̄ lapis in renibus. in macilētis magis in vesica. dr̄ cām esse q in pinguibus vie renū sūt stricte. ⁊ iō nō penetrat mā grossa vsq3 ad vesicā: sed in macilentis vie sunt ample. ⁊ ideo in renibus nō tenetur sed ad vesicam currit ⁊ ibi retenta in lapidem coagulatur.

¶ Quinta difficultas quare in habentibus ventrē stipticum multiplicatur lapis renum. Respondet̄ ꝙ retrahūtur ad epar grosse materie. plurima pulchra hanc mām circunstant que in questionibus reseruo.

Commentum Galeni.

Ommētū istius aforismi.

¶ Primo ostendit diminutionem l'r̄e Hippocratis. Secūdo verificat suppleta littera ⁊ ambe partes patēt.

Aforismus. LXXXI.

Si sanguinē mingūt aut trūbos ⁊ strāguriā habent: ⁊ dolor incidit in pectinem: ⁊ sub ventre ⁊ peritoneon circa vesicam dolorem significat.

¶ Conclusio aforismi est ista mictus sanguinis ⁊ trumborū cū dolore in pectine ⁊ sub vētre. ⁊ in peritoneon significat passionē esse circa vesicā. ꝓbat̄: q hec accidētia nō possunt fieri sine nocumento in membris circa vesicaz. ergo ⁊c. Similē sentētiā possumus capere. 19° tertij loco allegato supra. ¶ Nota ꝙ per sanguinē in forma liquida emissu3 itelligimus sanguinē. sed per trūbos itelligimus sanguinē nigrū in frusta emissum ⁊ coagulatum ad similitudinem paruaꝝ sanguisugaꝝ. ¶ Nota 2° ꝙ per pectinē intelligimus locū vbi nascunt̄ pili circa genitalia ⁊ per sub ventre intelligimus locū infra vmbilicū in vētre: sed per peritoneon cōiter intelligimus locū inter anum ⁊ virgam. l3 Simon Januensis intelligat syphac. ¶ Nota 3° ꝙ strāguria est difficultas mingēdi aut vt infra dicet̄ parua ⁊ sepissima mictura: que quamuis possit multis de causis fieri. tn̄ ipsa nunq̄ accidit sine nocumēto colli vesice aut totius vesice. aut nocumento proprio. ¶ Nota 4° ꝙ cu3 oīa ista aggregant̄ op3 ꝙ passio sit in istrumētis per que trāsit vrina: ⁊ que sūt ꝓpe sub pelle q̄ est in fine vētris. ⁊ q istrumēta vrine ibi exn̄tia sūt circa vesicā. ideo passio d3 esse circa vesicā: ⁊ ex his p3 veritas aforismi.

Commentum Galeni.

Ermo huius afo. ⁊c. Gal. ōn̄dit diuersitatē l'r̄e afo^{mi}. 2° ostēdit quomō intelligat̄ circa vesicā. 2ª ibi [Cum Hippo.] De p̄ma p3. de 2ª dicit. [Et cū Hipp.] hic dicit circa vesicā nō intellexit ꝙ passio solū esset in vesica. sed ꝙ hec signa significāt passionē in quocūq3 istrumēto vrine que sūt iter renes ⁊ vesicā: aut collo vesice: aut ipsi vesice. ideo itelligit̄ circa vesicā: q in loco vesice vicino: ⁊ h̄ intelligēdo afo^{mus} est planus. sed hoc idem: q ꝯfirmatur qn̄ voluit dicere de vlcere vesice ꝓprio ipse non dixit circa vesicam: sed in vesica.

Aforismus. LXXXII.

Si sanguinē aut pus mingūt aut squamas: ⁊ odor grauis sit vesice vlcerationem significat.

¶ Conclo afo^{mi} est ista. mictus sanguinis: ⁊ saniei cu3 fetore ⁊ squamis significat vlcus in vesica. ꝓbat̄. q hec accidētia simul sumpta vident̄ hāc solā cām posse ꝯsequi. igit̄ habēt istā significare. ꝯn̄a nota. ⁊ assumptū patebit. Cōcordia afo^{mi} colligēda est. 19° tertij. cap° de vlcerib° renū ⁊ vesice. ¶ Nota p̄° ꝙ pōt eē sine vlcē vesice ꝙ migat̄ pus cū squamis ⁊ odore graui: sine tn̄ passiōe vesice. nā possibile est migē squamas de venis. vt dcm̄ ē supra. Et poße est saniē mingē fetidā a renib°: aut epate. nā in istis pōt mala sanies gn̄ari ⁊ fetida que cum vrina emittit̄. Ex q̄ p3 p̄ afo^{mo} nō esse veꝝ. ¶ Nota 2° ꝙ squame egrediētes vtpl'm sunt a vesica. ⁊ ita raro ab alijs ꝙ Gal. dicit in cōmēto eas esse ꝓprie a vesica. ¶ Nota 3° ꝙ fetor in sanie est per malitiā putredis: ⁊ iperfectionē digestiōis. nā vt h3 videri in cōmēto Gal. de vlcerib° fetor in sanie sign̄at putrefactionē ⁊ digōnis diminutionem. ¶ Nota 4° ꝙ renes sūt mēbrū carnosu3 ⁊ satis caloris hn̄s nālis ⁊ vicinū epati: iō sup̄fluitatē nutrimēti trāsmissi satl ꝯueniēter digerūt: ⁊ vlcē nō maligno exn̄te faciūt laudabilē saniē. q bn̄ digestā. sed vesica que est mēbru3 exāgue ⁊ diu sup̄flua retinēs. iō nō pōt digerē talia sup̄flua. p̄sertī cū ꝑꝑ vlc° est debilitata: ⁊ iō sanies i vlcerib° vesice

vesice genita emittit cũ fetore. Ex his pz q sanies vl' sanguis cũ fetore emissi. z cũ squamis sũt q̃xplimus ex vlcẽ vesice. ita q q̃ñ nũq̃z alia de cã. z iõ pz afo^{mi} itellect^{9} qui vt in pluribus verificatur. Commentum Galeni.

Sanguis z sanies. Gal. pmo verificat afo^{m}. 2° diuersificat lrãm. ibi 2^{a} [Inuenit.] Dicit primo q mictus sanguinis z saniei sũt signa cõmunia vlceꝝ renũ aut vesice: aut alioꝝ vrine instrumẽtoꝝ vt dr supra. sed fetor z squame ex dicta causa sunt signa ppria vlceꝝ vesice ad sensum dictũ circa lrãm: q2 quasi semper illa cõmunia. de scða parte dicit. z pz quid dicat. Aforismus. LXXXIII.

Quibus in vrinali via pustule nascuntur sanie facta z erupta solutio fit morbi.

Cõclusio afo^{mi} est ista. Sanies facta z erupta a pustulis in via vrinali nascẽtibus significat remotionẽ strãgurie illas pustulas ɔñtẽ. pbatur. ista sanies significat sanitatẽ ex illis pustulis. igit remotionẽ strãgurie. ɔña nota. z assumptũ statim patebit. Cõcordia colligẽda est vbi supra. Circa afo^{m} nota q via vrinalis in psenti afo^{mo} dr illa que est inter vesicaz z virge extremitates. nam ex pustulis in via tali natis nascit strangurie nõ ex pustulis natis in poris vritidibus. 2° nota q pustulis ibi natis cõstringitur meatus ppter timorem. Et ideo cum difficultate trãsit vrina: z etiã q2 musculus cõstringẽdo vel mouendo mẽbrũ locũ apatũ extendit sequit magnus dolor in loco illo qui est valde sensibilis ppter qð difficulter mingit tali pustula exñte. 3° nota q lz in afo^{mo} nõ exprimat cuius morbi solo itelligat ex emissione saniei: tñ si intelligeret de sol'one pustulaꝝ afo^{mus} videt supfluus. iõ Gale. in cõmẽto vult nos itelligere q soluat strãguria sequẽs talẽ pustulã. Nota 4° q sanie facta maturata est mã apatis z ea rupta est euacuata. z ideo apostema dissuescit z extensio mẽbri remouet z oppilatio: ex quo pz: q silr soluit apostema: z cause strãgurie ipsum ɔñtes remouent: z sic pz afo^{mi} verificatio. Ultimo nota vt in cõmẽto tãgit: q lz alio modo apa dissolueret. vt. s. per paulatinã euaporationez nihil min^{9} et ista strãguria remoueret. sz Hipp. h posuit signũ et remotionis apatis magis manifestũ dãs intelligi aliũ modũ sol'onis idem facere. Cõmẽtũ Galeni.

Iste apho. ex nimia zc. Gal. supplet primo afo^{m}. 2° soluit vnũ tacitũ dubiũ. ibi 2^{a} [Sed ego.] De prima dicit afo^{m} apparere supfluũ ppter breuitatẽ: q2 nõ dicit cui^{9} morbi solutio fiat ex hac tali emissione saniei. sed post subtilẽ pscrutationẽ vidi q itelligit de strãguria que sequit pustulas: que remouet remota pustula per superationẽ: z saniei emissionẽ. SED OBLITVS SVM CVIVSDAM REI. Ponit dubiũ vtrũ alio mõ soluat strangurie talis: z dicit q sic per dissolutionẽ ɔtinuã taliũ pustulaꝝ. q si sophistici velint ex hoc Hippo. iprobare. quia hic non dixit: dicitur q h fecit: q2 per manifestiorem modum soluit apatis dedit intelligi illud qð accidit in modo occultiori. Aforismus. LXXXIIII.

Urina multa facta noctu: modicũ secessum significat z econuerso.

Conclusio afo^{mi} est ista. Multa vrina emissa in nocte significat paucũ fuisse secessũz. z ecõuerso. pbat. hec vrina signat paucã cibi humiditatẽ i itestinis remãsisse. z eõ. mltus secessus signat paucã humiditatẽ ad epar trãsmissaz. igit vtriusq3 istoꝝ multitudo signat alterius paucitatẽ. Nota p. q lz vrina qñq3 emittat multa pp humoꝝ corpis eliq̃tionẽ: z eoꝝ transmissionẽ ad vesicã. tñ vtplm vrina fit mlta: ex mlta aq̃sitate tracta ab epate. que postq̃z sanguis in epate est genitus expellit per venas emulgẽtes ad renes z ad vesicaz. Nota 2° q multa q̃ititas aquositatis qñ trahit ppter multũ potũ: z ɔtingit ita multum fuisse potũ q poterit multa aquositas attrahi ad epar: z etiã mlta in itestinis: sed semp tñ q̃to plus de humiditate trahit ad epar tãto arithmetice minus dimittit in itestinis alijs paribus: z etiã q2 illud qð remanet est siccius. z ibi diutius retinet. z iõ exiccat a calore resoluẽte ampli^{9}: hic est q et magis minorat humiditas fecalis quãtitatis q̃z ad epar trahit: eõ aũt cũ pauca attrahit multa remanet. Ex quibus pz pmo afo^{m} verificari: vt in pluribus z hoibus vtẽtibus tẽperata dieta in q̃titate cibi z potus z q̃litate. pz 2° cã afo^{m} verificans. 3° pz cã q̃re puocatio vrine ɔfert fluxui vẽtris curando z lenificatio ventris confert vbi paucuz mictum querimus. Cõmentum Galeni.

Tacitur hic per vrinã zc. Gal. in cõmẽto pmo verificat primam partẽ ɔcl'ionis. 2° ostẽdit q̃re dicit nocturnã. 3° ambas verificat. 4° afo^{mi} docet vtilitatẽ. ibi 2^{a} [Nocturna.] ibi 3^{a} [Nulli.] ibi 4^{a} [Hec autem.] Et partes ex dictis aforismi patent.

Explicit quarta particula.

Incipit Quinta. Aforismus. I.

Spasmus ex elleboro mortale.

Ut dixi in pma particula non intendo in ɔtinuatione separatoꝝ sermonẽ pdere z laborẽ. Cum is qui edidit Hippo. separatos eẽ voluerit. ponã igit vt hucusq3 feci sniaz vniuscuiusq3 afo^{mi} p se. Cõcl'io q̃pñtis afo^{mi} hec est. Spasmus ɔtingens ex potu ellebori est signũ mortale. pbat ɔcl'io. talis spasmus plurimũ ɔsequit nimiã exiccationẽ z dissol'onẽ neruoꝝ subε. z spasmus ab hac cã pcedẽs est mortalis. g sequitur q spasmus ex elleboro est signũ mortale. ɔña tz. q2 ɔñter dr illud signũ mortale: qð vtplm sequit mors: lz nõ semp. assumptũ vere circa lrãm patebit. Silem huic sniam hẽmus in de ɔsolatione medicinaꝝ. z ab Auic^{a} 2ª tertij. z a Serapione primo breuiarij. z Rasis. ix. Almãsoris. Circa afo^{m} spãlr notandũ pmo qd est spasmus: z quot modis dicat: z tres sunt maneries. s. de repletione z inanitione: z non pportionatis ad mãm: que oia vide supra particula scða. z sexto afo^{o} febrem in spasmo. z tertio notabili z quarto. Nota scðo quid sit elleborus z duas eius spẽs. s. albũ z nigrũ: z diam eaꝝ: quã vide supra particula 4^{a}. illo 13° afo^{mo}: Ad elleboros his qui nõ facile. notabili primo. z ista deceat doctorem legẽdo replicare nõ tñ licet in scribẽdo folia multiplicare: z idẽ dico de similibus. Nota 3° q ex elleboro quelibet trium manerieꝝ spasmi possunt accidere. s. de repletiõe z inanitione z non pportionato ad mãm. primo de repletiõe vt elleboro multa flegmata inuẽta eliquante z neruis ĩde repletis: de inanitione z elleboro plurimum euacuante. ita vt exiccentur nerui non proportionati ad mãm: aut primo: q2 elleborus sui mala qualitate ledat neruos z ad os stomachi veniẽtes: vt spasmet: z per compassionem cerebrũ ɔhat: aut q2 moueat ad stomachuz mãs malas que mordicãtes neruos faciũt spasmũ plurimũ. tñ spasmus accñs ex cerebro in pncipio purgationis est nõ proportionatius ad mãm: sed accñs in fine z post multã purgationẽ est ex inanitione. accñs aũt post vomitus agitationez

siue dolore siue etiam plurima purgatione significatur
ꝙ sit de repletiõe. ¶ Nota 4° (vt in cõmẽto habebit̃)
ꝙ non opꝫ spasmum non ꝓportionatũ ad mãm etiã ꝯñs
post elleboꝝ esse mortalẽ: nec spasmũ de repletione: sed
spasmꝰ de inanitiõe ille est mortalis mõ dicẽdo. ¶ No
ta 5° ꝙ spasmus de inanitione q̄dã est ꝑticularis vt spa
smus digiti vel bracchij quos sepe ex cõbustione videa
mus: ⁊ istos nõ opꝫ esse mortales: cũ videamus plĩm ex il
lis nõ mori: q̄dã v̉o sũt vl̃es totũ apprehẽdẽtes: ⁊ isti spa
smi de inanitione sũt mortales ꝓpter cãꝫ dictã. ¶ Nota
6° ꝙ spasmoꝝ de inanitione q̄dã sũt ꝯfirmati: ⁊ isti sũt in
curabiles: q̄dã v̉o nõ ꝯfirmati: ⁊ isti pñt curari. ⁊ differt
ꝯfirmatus a nõ ꝯfirmato: q̄ꝛ cõfirmatus etiã remota cã
exiccãte in suo vigore ꝑseuerat. ¶ Sed nõ ꝯfirmatꝰ est
qui remota cã exiccãte nõ ꝑmãet: q̄ꝛ in pñ° ꝯsumpto est
fcã suba. ita vt per q̄litatiuã humectationẽ ꝯctio nõ tol
lat̃. In 2° v̉o q̄litatiua exiccatio est multa: sed nõ tanta
est substãtifica exiccatio: vt per q̄litatiuã humectationẽ
nõ remoueat̃. Exẽplũ est: q̄ꝛ carte per flatũ vẽti corruga
te cũ in loco humido ponunt̃ extẽdunt̃. sed q̄ñ per ignes
tãgẽtẽ corrugant̃: fortiter ꝓus frãgunt̃ q̄ꝫ ad ꝓstinã veni
ant extẽsionẽ. Spasmus ḡ de inanitione ꝯfirmatꝰ ellebo
ri sequẽs purgationẽ ⁊ vl̃is est mortalis. ⁊ cã q̄ꝛ nõ põt re
humectari ita corpꝰ: q̄n isti nerui ꝑmaneãt retracti. ⁊ h̃
mõ tãtũ ꝑmanẽt ꝙ ꝓhibet̃ trãspiratio: ⁊ ita ĩfirmi ꝑ viã
suffocationis moriunt̃: ⁊ tu vide h̃ 2° tertij. Ex quibus pꝫ
ꝙ spasmus sequẽs potũ ellebori est de inanitione eo ꝙ
iste plurimũ ĩfert mortẽ: ⁊ iõ dicit̃ ꝯñter signũ mortale.
non enim opꝫ ꝙ ad oẽ signũ a medico dictũ mortale se
quatur mors: sed sufficit ꝙ vtplurimuꝫ. sequitur scd̃o ꝙ
spasmus est signũ mortis ⁊ causa sufficienter.

Circa afo. dubitatur. Utrum quilibet
spasmus ex ellebori potu ꝯtingẽs sit morta
lis. Negatiue arguit̃ sic. spasmus nõ ꝓportio
natus ad mãꝫ ꝯtingẽs ex potu ellebori nõ est
mortalis. ḡ ⁊c. assumptũ est Gal. in cõmẽto. ⁊ sil̃r spasmꝰ
de repletiõe. ¶ 2° sic. spasmus de inanitione nõ est mor
talis. ḡ nõ quilibet ex elleboro ꝯtingẽs. ꝯñа nota. cũ ma
xime sit mortalis ꝑꝑ illũ de resolõne. assumptum pꝫ ex
Auic. 2ᵃ tertij. eiꝰ curã ponẽtẽ: ⁊ Mes. in suo de appro
priatis. cap̊ de spasmo. Cõfirmat̃: q̄ꝛ in ĩfantibus spasmꝰ
siccus remouet̃ velociter. ⁊ ita Auic. loco allegato cũ di
xit de ĩfantibꝰ: ⁊ ꝑꝑ h̃ liberant̃ a spasmo sicco velociter
ꝑꝑ humiditatẽ cõplõnũ suaꝝ ⁊ ꝑꝑ humiditatem ciboꝝ
suoꝝ. ¶ 3° sic spasmus de repletione difficilius curat̃ q̄ꝫ
spasmus de inanitione. sed ꝓmus est curabilis. ḡ ⁊c. ꝯñа
⁊ minor satis patẽt. sed maior arguit̃. facilius est neruuꝫ
humectare q̄ꝫ exiccare. sed spasmus siccus remouet̃ per
humectationẽ: humidus aũt per exiccationẽ. ḡ ⁊c. assum
ptũ pꝫ. q̄ꝛ al̃r caderet corpus facilius in spasmũ siccũ q̄ꝫ
humidũ: cuius oppositũ dicũt oẽs. ¶ 4° sic. nullus spa
smus est de inanitione. ḡ nullus spasmus ex elleboro est
mortalis. ꝯñа tꝫ: q̄ꝛ ẜm Gal. de spasmis elleboꝝ sequẽti
bus solus ille qui de inanitione est mortalis. Assumptuꝫ
ꝓbat̃: q̄ꝛ spasmus de inanitione aut est ꝓportionatus ad
mãm: aut nõ est ꝓportionatus: nõ põt dici 2ᵐ. ḡ primũ. s.
ꝙ est ꝓportionatus ad mãꝫ. Sed ꝯtra. talis spasmus est
ĩmãlis. ḡ nõ est ꝓportionatus ad mãꝫ. ꝯñа nota. ⁊ assum
ptũ pꝫ. q̄ꝛ nõ depẽdet a mã corpalẽta spãli dependentia:
qđ requirit̃ ad h̃ vt morbus apud medicũ mãlis dicat̃.
¶ Cõfirmat̃. nerui pueroꝝ stãte etate pueritie non pos
sunt ad tãtã deduci siccitatẽ ad quãtã nerui senũ deducti
sunt. sed per tãtã siccitatẽ quãta est acquisita nõ senibus
ꝯhunt̃ vel spasmant̃. ḡ nerui pueroꝝ per nullã siccitateꝫ
in eis acquisitã deberẽt ꝯhi stãte etate pueritie: ⁊ sic nul
lo modo stante eoꝝ etate spasmant̃ spasmo sicco.

In oppositum est Hippo. in aforismo. ⁊ aucto
res allegati pro concordia.

Pro solutione questionis Primo no
tabilia ponentur. Secundo conclusiones de quesito.

¶ Nota ḡ ꝙ h̃ noĩe spasmus ĩuenio tribus modis Gal. ⁊
Auic. equoce vſos. q̄ñqꝫ .n. sumit̃ ḡnal̃r pro oĩ egritudĩe
neruosa qua lacerti ꝓhibent̃ ab eoꝝ dilatatiõe: ⁊ isto mõ
est nomẽ cõe ad spasmũ ꝓprie dictũ ⁊ thetanuꝫ. ¶ Et h̃
mõ loq̄t̃ Gal. in libello de tremore ⁊ iectigatione rigore
⁊ spasmo. cap̊ vl̃io circa finẽ. dũ dixit. Scias etiã ꝙ ꝑꝑ
h̃ ꝙ oẽs hoĩes ꝯcordant̃ in h̃ ꝙ oĩs spasmus vocatus: in
greco aũt vnꝰ est a ꝑte añriori: aliꝰ ḡ vocat̃ epistoriꝰ ⁊ est
tẽsio a ꝑte posteriori. tertiꝰ v̉o vocat̃ thetanus in greco: ⁊
est tẽsio absoluta: mãifeste ḡ voluit nomẽ spasmi dici de
thetano. ¶ Et idẽ vult 3° de iteriorib̃ꝰ. cap̊ 7° in pñ° cuꝫ
dixit: sil̃r epilepsia. nõ ẽ nisi spasmꝰ toti corꝑi eueniẽs nõ
est tñ sic thetanꝰ ꝓstorius ⁊ epistoriꝰ. h̃ .n. tenuit Gal. dici
spasmũ de istis tribꝰ. ¶ Q̄ñqꝫ aũt spasmꝰ magis stricte
dr̃ vt ab Auic. distinguit̃ 2ᵃ tertij. cap̊ de spasmo cũ dicit
spasmꝰ est egritudo neruosa qua mouent̃ lacerti ad pñᵃ
sua ⁊ inobediẽtes sũt in dilatatiõe: cuiꝰ diffõnis declara
tionẽ q̄re supra ĩ ꝑtiᵃ 2ᵃ. illo afo° qui est. 26. febrẽ in spa
smo notabili 3°. ⁊ pꝫ legẽti caplꝫ de thetano. ꝙ Auic. vult
thetanũ ꝓpe dcm̃ ḡ nõ est nisi duo spasmi nõ eẽ spasmũ
imo ꝯriũ sibi. dicit .n. thetanus aũt ẜm veritatẽ est ꝯrius
spasmo: drñt ḡ spasmus ⁊ thetanꝰ: h̃ mõ sumẽdo spasmũ
⁊ stricte thetanũ: q̄ꝛ ad spasmũ sequit̃ necessario ꝯctio la
certi ad suũ pñᵐ: qđ nõ fit in thetano: imo in illo dilatan
tur lacerti: ẜm totã suã lõgitudinẽ ⁊ nõ ꝯhunt̃. ¶ 3° su
mit̃ h̃ nomẽ spasmus pro motu inuolũtario ꝯctionis mẽ
bri ⁊ lacerti ꝯñte spasmũ scd̃o mõ dictũ. nõ ꝙ necessario
fiat talis motus: sed cũ violẽtia aliq̄ mẽbrũ dilatat̃ spa
smatũ ⁊ redit ĩuolũtarie ad ꝯctionẽ: ⁊ ille ẽ spasmꝰ. ¶ Et
h̃ mõ loquit̃ Gal. 5° de accñti ⁊ morbo in pñ° duꝫ dixit.
Spasmus tremor singultusqꝫ tussis: eructuatio sternuta
tio: spandidatio rigor oscitatio: oĩa vni ḡñi supponunt̃. s.
malo motui: ⁊ paulo post cum dixit. actio aũt que a solo
morbo fit est tetigatio ⁊ spasmꝰ. hic Hippo. ꝑ spasmũ in
telligit spasmi ꝓpe accepti accñs. s. motũ ꝯctionis dictũ.
¶ Haliabas aũt 9° theorice. cap̊ 9°. ꝑ spasmũ vult q̄dã
cõe spasmo ⁊ thetano: vt pꝫ legẽti. vr̃ tñ ĩtelligẽ per spa
smũ diminutõeꝫ mẽbri a nãli lõgitudĩe: ⁊ ita ambiguat̃
ponẽ descriptionẽ: seq̄mur ḡ Auic. ¶ Nota 2° ꝙ theta
nus h̃ mõ describit̃ ab Auic. Thetanꝰ est egritudo offi
cialis ꝓhibẽs v̉tutẽ motiuã a ꝯctione mẽbroꝝ de quoꝝ
aptitudĩe est vt ꝯhant̃ ꝑꝑ nocumẽtũ in lacertis ⁊ neruis.
Cũ igit̃ ꝑꝑ nocumẽtũ lacertoꝝ ⁊ neruoꝝ ex aliquo offi
ciali egritudĩe ĩmediate ꝓhibet̃ mẽbro de cuiꝰ aptitudĩe
est vt possit ꝯhi a ꝯctiõe: illa egritudo est thetanꝰ. ¶ Cõ
tĩgit aũt h̃ duobꝰ modis. vnꝰ est cũ mẽbrũ hꝫ diuersos mu
sculos diuerso mõ positos ⁊ motiuos. vbi grã. manꝰ que
musculos hꝫ motiuos ad syluestrẽ partẽ ⁊ ad dextrã ⁊ ad
domesticã ⁊ ad sinistrã. tũc si oẽs isti musculi ex q̄cũqꝫ
ꝑte positi spasment̃ equal̃r manus in iũctura remanebit
extẽsa ꝓhibita a ꝯctiõe: ⁊ dicet̃ thetanata: sed in isto casu
iste thetanus est plures spasmi. ¶ Scd̃o mõ fit thetanꝰ
in vnico musculo cũ vẽtositate. ita equal̃r per oẽs poros
ĩgredit̃: ⁊ ibi coagulat̃ ꝙ absqꝫ nullius nerui vel musculi
abbreuiatione musculus tenet̃ rectus ⁊ prohibitus est a
ꝯctione. ⁊ iste est thetanus qui non est aliqui spasmi: nec
aliqs spasmꝰ ꝓprie dictus. ⁊ dr̃ ꝓpe thetanꝰ qui a spasmo
distiguit̃: ⁊ tu hec oĩa tene mẽti ꝓpter dicta in cap̊ de the
tano ab Auic. ¶ Nota 3° ꝙ tribꝰ modis ꝯtingit in ḡñe
spasmari mẽbrũ ꝓprie. vno mõ per nimiã replõnẽ ex hu
miditate

miditate extranea: sicut videm⁹ chordas istoꝝ musicaliū accurtari ꝓꝑ hūiditatē. 2° mō ꝓꝑ defectū hūiditatis nālis nerui. vñ neruus accurtat̃ sicut chorde cū exiccant̃ sole vel igne. 3° mō, ꝓpter rē nocentē. s. mordicātē vel dolorose iprimētē: aut venenosaʒ q̃litatē agētē. nā isto casu v̄tus nālis nerui ⁊ lacerti nitit̃ expellere a se rē malā iprimētē que ita ꝑcipit̃ ac si eēt īrīseca directe sicut in rigore ꝯcutiunt̃. sed qꝛ in spasmo tā ꝯtinue affligit: ita vt ꝯtinue sic conat̃ fortis ad exprimēdū. ideo ꝯtinue mēbruʒ tenet̃ ꝯtractū in spasmo isto mō causato. ⁊ ꝙ h̃ spasmus fiat a virtute conāte expellere colligit̃ ab Auica scđa tertij. caplo de spasmo cum dixit: ⁊ qñq; fit spasmus qui ad mām nō ꝓportionat̃ eueniēs causa rei impediētis a qua nerui fugiunt ⁊ ꝯgregant̃ ad expellendum illam.

Sed hic cadūt due difficultates. vna qꝛ capiēdo spasmū stricte: ꝓut ē egritudo ad mētē Auice videt̃ ipossibile ꝙ thetan⁹ sit duo spasmi: naʒ in thetano mēbrū ipsuʒ est extēsuʒ nō ꝯtctū. vt pʒ ex diffōne sua ⁊ experientia. ḡ nullus est spasmus. ꝯña pʒ ex diffōne spasmi ꝓprie accepti. nā opʒ ꝙ lacerti moueant̃ ad sua ꝑna ⁊ sic ꝯhant̃. Dic dr̃ ꝙ ad esse spasmi requirit̃ lacertū eē ꝯtctū. sed nō opʒ ꝯtctū esse mēbrū cui copulat̃ ꝓꝑ ipedimētum ab alio lacerto ad ꝯriū trahēte. ⁊ ideo ī thetano q̄ est duo spasmi imaginādū est vtriusq; lateris lacertos eē ꝯtctos. sed chorde ad mēbrū tēdētes sūt elōgate ꝓꝑ fortē vtriusq; lacerti tēsionē. ¶ Scđa difficultas: qꝛ Gal. in 2° de accñti dicit spasmū esse motū oīno factū a morbo non a v̄tute: sed ꝯriū videt̃ de spasmo nō ꝓportionato ad māʒ qui fit partim a re ꝑternām partim a v̄tute: vt statim dictū est. ¶ Dicēdū ꝙ Gal. ibi itelligit de spasmo pure materiali vel pure a siccitate nō de illo qui nō est ꝓportionatus ad mām. ¶ Nota 4° ꝙ morbus ideo dr̃ mālis q̄ est pēdēs speciali depēdētia a mā corpulenta: ⁊ itelligimus spāli depēdētia depēdere qñ per remotionē materiei ꝑternālis q̄tūcūq; esset loco illius humor qui nāl'r dʒ eē remouet̃ morbus. nā nō alia de cā dicimus etiā esse malā cōplonē absq; mā ⁊ effimeraʒ ⁊ alias. ¶ Ex h̃ primo sequit̃ ꝙ aliquis spasmus nō ꝓportionatus ad mām est morbus mālis: qꝛ pēdēs. grā exēpli. a cholera mordicatiua vel alio humore ledēte neruū. non tñ ībibito: ⁊ oīs talis. s. nō ꝓportionatus est morbus mālis: vt factus ex vulnere nerui absq; humoꝝ peccato. ¶ 2° sequit̃ ꝙ spasm⁹ siccus purus est morbus imālis: ⁊ qꝛ hūc cōiter dicimus spasmuʒ ad māʒ ꝓportionatū. iō seq̄t̃ spasmus ad mām ꝓportionatus est morbus imālis. sed tñ spasmus mālis nō dr̃ nisi spasmus de repletione: vt pōt videri ab Auica 2a tertij. cap̄ allegato de spasmo cū dixit: ⁊ mā q̄dem oīs spasmi mālis aut cōprehēsa est sup̄ lacertū totū. ⁊ illud est cū spasm⁹ est sine apāte: aut est cōprehēsa in loco vno quē relique p̄tes sequunt̃ sicut in spasmo facto ꝓꝑ apā. inuit ḡ Auica. Spasmū nō dici mālē nisi mā sit cōprehēsa in lacerto: mō oīs talis est de repletione. ¶ Ex h̃ seq̄t̃ ꝙ aliq̄s spasmus est morbus mālis qui nō est spasm⁹ mālis: vt spasmus aliq̄s nō ꝓportionatus ad māʒ. ¶ Seq̄t̃ 2° ꝙ nō q̄libet spasmus ꝓportionatus ad māʒ est spasm⁹ mālis: vt est dcm̄ de spasmo sicco. ¶ 5° nota ꝙ spasmus siccus qñq; sequit̃ resolōnem roride humiditatis valde subtilis nō ꝯsūpta humiditate substātificata: ita vt merito illi⁹ sequeret̃ spasm⁹: qñq; v̄o sequit̃ substātifice humiditatis ⁊ corpulēte resolutionē ⁊ ꝯsumptionē: ita ꝙ q̄tūcūq; irroraret̃ debite: tñ adhuc neruus ꝯtctus remaneret ꝑm⁹ nō est ꝯfirmat⁹. scđs v̄o vocat̃ ꝯfirmat⁹. Exēplū est carta vel chorda ex vēto exiccata ꝯhitur: sʒ cū in loco humido ponitur ad pristinā latitudinē aut longitudineʒ reuertitur. Exēplū scđi vt cū igne corrugāte fortiter carta cōtrahit̃ ⁊ nō redit per humectationē ad p̄stinā longitudinē: qꝛ radicalis humiditas ꝯsumpta est. Itē in spasmo sicco qñq; sola exiccatio q̃litatiua que pēdet a cā actual'r īprimēte est cā ⁊ humectatio q̃litatiua fit facil'r cā remota aut ab itrinseco aut ab extrinseco. ¶ 6° nota ꝙ h̃ spasmus siccus qñq; est cōis toti corpi. ⁊ in h̃ est p̄iculū ꝓꝑ ꝑuationē anhelitus: qñq; v̄o in p̄ticulari mēbro cōicāte notabil'r suū nocumētū ꝑncipali mēbro: ⁊ in hoc non est periculū vt apparet in spasmo digiti ex cōbustiōe ignis. ¶ 7° nota ꝙ lʒ ꝑm cōem opinionē q̄libet neruus sit humidus respectu eq̄lis ad pōdus cū oē viuēs sit a dñio calidū ⁊ humidū: vt est cōis fama. tñ nō opʒ ꝙ ꝓꝑ h̃ facilius curet̃ spasmus siccus q̄ʒ spasmus humidus. nā spasm⁹ siccus ꝯfirmatus nō curat̃ per purā q̃litatiuā humectationē. sed curat̃ per humectationē substantificā si curari possit: ⁊ ista est valde difficilior q̄ʒ exiccatio qualitatiua que est per resolōnē māei humide neruo ībibite: vel ei⁹ euacuationē: ⁊ rō qꝛ istius māe resolō fit a calore: vt est calor absolute: ⁊ eius euacuatio fit a medicinis euacuātibus a forma specifica talē mām. mō facile est nobis inuenire cām calefactiuā multū dissolutiuā ⁊ facile est iuenire medicinas que euacuāt a forma specifica māʒ in neruis ꝯtentā: sed substātifica humectatio nō fit nisi vi caloris vt est nālis ⁊ nāl'r agentis: cui non tñ facile magnum adiutoriū afferre possumus ad agēdū: vt nālis. ⁊ ideo lʒ neruus in nāli dispōne existēs facilius incurrat spasmuʒ humidū q̄ʒ siccū: qꝛ humidus est ꝓpter māʒ neruo ībibitā: ⁊ siccus ꝓpter resolutionē partis substātifice mō multo facilius ⁊ a leuiori cā repletur neruus q̄ʒ sua humiditas substātifica remoueat̃: tñ neruus spasmatus spasmo sicco ꝯfirmato: qꝛ ꝓpter resolutionē substantifice grosse humiditatis mō dicto multo difficilius redit ad suā humectationē nālē q̄ʒ neruus spasmatus vel humectatus spasmo humido reddat ad nālē suā dispōnem per illius humiditatis euacuationem vel resolutionem.

His habitis ista pa ꝯclō. Aliquis spasmus nō ꝓportionatus ad mām incurabilis: lʒ plerūq; tales facil'r curent̃. ¶ Prima pars ꝯclusiōis pʒ de spasmo a materia venenosa pendēte ⁊ de multis alijs ꝓpter mordicationē male materie infixe vt prius sit oportunū mori q̄ʒ mā remoueri possit. ¶ 2a ꝯclō. aliquis spasmus de repletione est incurabilis. lʒ multi tales sint curabiles. Cōclusio quo ad primā partem pʒ: qꝛ tam resistens potest esse materia: vt prius per viaʒ suffocationis moriatur homo q̄ʒ possit curari. ⁊ sil'r scđa pars per Auic. pʒ scđa tertij: ⁊ oībus medicis: ⁊ Gal. in cōmēto. ¶ 3a cōclusio. lʒ aliquis spasmus de inanitione curari possit. spasmus tñ de inanitione ꝯfirmatus ⁊ toti cōis est icurabilis. prima pars cōclusionis pʒ ex multis dictis auctoꝝ: ⁊ per experientiaʒ: ⁊ eam vult Auica scđa tertij de spasmo pueroꝝ de spasmo sicco cuius ponit curam. scđa pars est oīuʒ doctoꝝ. Nam Gal. in libello de spasmo tremore sic ad l̃ram dicit. Ōis aūt spasmus ex siccitate an sanabilis est. Etenim cui accidit iste spasmus perit anteq̄ʒ medicina fuerit ꝑparata ne dum anteq̄ʒ cū ipsa curet̃ ⁊ certe loquit̃ de spasmo v'li ꝯfirmato. ¶ 4a ꝯclō. nō ex quolibet spasmo sequēte potum ellebori moritur infirmus. pʒ ex Gal. in cōmento de spasmo nō ꝓportionato ad māʒ hui⁹ potū sequente. ¶ 5a ꝯclō. plerūq; spasmus seq̄ēs potū ellebori est mortalis precipue post purgationem forteʒ. ꝓbat̃. talis spasmus siccus vtplurimū confirmatus v'lis est. ergo ⁊c. ¶ 6a ꝯclō. oīs spasmus sequens potum ellebori est signū mortale: lʒ non semper mors inde sequat̃. prima pars patet ex Gal. in cōmēto ⁊ scđa. Ex quibus ad argumēta in oppositum facta rñdet̃. ¶ Ad ꝑmū rñdet̃ ꝯcedēdo spasmū illū nō esse mortalē: qꝛ ad ipsuʒ sequat̃ mors necessario: ⁊ hoc vult Gale. in cōmēto. sed est mo-

talis: quia signum indicans mortem ⁊ mortis suspitionē: ⁊ ad hunc sensum dicit vltima conclusio. ¶ Ad secundū negatur nullum esse spasmum de inanitione mortale: sed confirmatus est mortalis: quorum cura non ponitur. vt p3 in positione. ¶ Ad tertium negatur antecedens: vt p3 in 7° notando. ¶ Ad quartum simil'r nego añs: vt in positione dictum est.

Commentum Galeni.

Consuetudo fuit ātiquoꝝ.

Gale. in cōmēto pmo docet de quo elleboro intelligit afo^mus. 2° ostendit nō quēlibet spasmū ex potu ellebori sequi mortē. 3° ostēdit modos spasmi qui possunt sequi potū ellebori. 4° respōdet duabus obiectionibus tacitis. 5° concludit aforismi veritatē. ibi 2ª [Sed tamē hoc accidens.] ibi 3ª [Possibile est ergo.] ibi 4ª [Aliquando etiā spasmū.] ibi 5ª [Hec sunt genera.] ¶ De prima dicit ꝙ consuetudo antiquoꝝ fuit absolute prolato vocabulo per elleboꝝ intelligere album: ex cuius potu spasmū ꝯsequentē dicūt mortalem. ¶ De secunda dicit ꝙ quādoq3 in initio potus ellebori ante purgationē sequitur spasmus qui non est mortalis. hoc accidit ꝑpter mordicationē in ore stomachi sicut accidit cuidam iuueni qui vomuit eruginem. ⁊ cū cōmota est super stomacho ꝑpter neruos magnos qui ad stomachum veniunt a cerebro patiente incurrit spasmum. sed purgata erugine cessauit feb. ⁊ spasmus. ¶ De tertia parte dicit ꝙ elleborus potest facere spasmum propter colligantiam oris stomachi cum cerebro. vt ibi existente forti dolore compatiatur cerebrum ⁊ contrahatur. ⁊ inde omnes nerui contrahantur. potest ⁊ ipsum sequi spasmū de inanitione multa precedente purgatione supple etiā spasmus de repletione. spasmū aūt de plenitudine: ⁊ etiā illū supple qui est per colligātiā Hippo. dixit esse curabilem: sed ille qui est de inanitione est incurabilis: ⁊ intelligitur ista mō dicto in expositione afo^mi. ¶ De q̃rta parte dicit primo ꝙ Hippo. primo dixit de spasmo de repletione ⁊ inanitione: nec dixit de spasmo facto per colligātiam ꝙ non debemus credere ipsum fecisse per negligētiam: sed voluit ꝙ istum per duos itelligamus. ¶ Dicit scdo quo ad eandē partē ꝙ aliquādo sequit̄ singultus ꝑpter pūcturā meri vel stomachi qui est genus spasmi potētis ex elleboro accidere. sed hoc Hippo. non dixit. hic possumus tñ intelligere spasmū de quo hic loquit̄ Hippo. esse de inanitione: q2 oīs res purgatiua est exiccatiua. Et ideo cum de spasmo talē rem sequentē dicat. Sequit̄ ꝙ pōt intelligi de spasmo de inanitione. ¶ De vltima parte dicit ꝙ ista sunt dicta genera spasmi que possūt sequi potum ellebori. ⁊ non est eoꝝ aliquis curabilis nisi qui cū pūctura est vel ꝑpter colligantiā ꝑpter motū vomēdi: sed ille qui est ex siccitate est icurabilis. Et ideo bene dixit Hipp. cū dixit ꝙ est mortalis. Nā quidā spasmi ellebori potū sequētes sunt duri ad sanādū: ⁊ vnus eoꝝ est incurabilis: ⁊ tu hec limita ꝑm ꝙ questioni supra determinate pertinet.

Aforismus. II.

In vulnere spasmus supueniēs mortale.

¶ Conclusio afo. est ista. Spasmus v'lis sequēs vulnus est signū mortale. ꝓbat̄ ꝯclusio talis spasmus significat maximū nocumētum in pncipali mēbro: aut per essentiam aut per cōitatem: ⁊ a tali pauci euadunt ⁊ plurimi moriunt̄. ergo spasmus talis est signū mortale: consequentia ⁊ antecedens circa litterā declarabuntur. similis snīa habet̄ ab Auic^a scda terty. caplo de spasmo. ¶ Nota ergo primo ꝙ vulnus ꝓpe vt cōtra vlcus distinguitur est plaga seu solutio cōtinuitatis preternām in carne largo modo sumendo sine pure ⁊ sanie. Et vlcus est solutio ꝯtinuitatis in carne cū pure ⁊ sanie. sed h̄ sumit̄ vulnus pro cōi ad vulnus ⁊ vlcus. ¶ Nota 2° ꝙ ex vulnere qñq3 sequitur spasmus particularis membri vt manus vel digiti: ⁊ hunc nō op3 esse mortalē: qñq3 vō sequitur spasmus v'lis totius corporis: ⁊ de isto est sermo in ꝓposito. ¶ Nota 3° ꝙ ex vulnē potest sequi spasmus de repletione: vt mēbro multū dolēte multe materie ad neruos retrahantur: ⁊ non ꝓportionatus ꝑpter dolorem ⁊ cōpassionem. ⁊ de inanitione: vt cū multa est sanguinis euacuatio. In ꝓposito de quolibet pōt verificari afo^mus maxime aūt de v'li per colligantiā causato ꝯtingit in ꝓposito verificari: q2 pluries iste contingit. ¶ Nota 4° ꝙ spasmus v'lis non accidit ex vulnere nisi ꝑpter nocumētum pncipalis membri per se aut per colligantiam: ⁊ q2 huiꝰ nocumenta tardius remoueri possunt q̄3 mors ipsa sequatur. ideo cōmuniter nō sunt curabiles. ⁊ illa est causa verificās afo^m. ¶ Nota 4° ꝙ nō op3 ad hoc vt signū dicatur mortale ꝙ necessario sequatur mors. vt dicit̄ in cōmēto: sed sufficit ꝙ vtplurimū. ¶ Ultimo nota ꝙ ad verificandū ꝙ mors sequat̄ spasmum necessario sequentem vulnus: requiritur ꝙ spasmus sit fortis. scdo requiritur ꝙ virtus sit debilis. 3° requiritur ꝙ sit perseuerans: his enim existentibus necessario sequitur mors: quia virtus debilis tam fortem causam nō potest depellere. imo succumbit.

Cōmentum Galeni.

Sicut antea.

Gal. in cōmento primo ostēdit quid Hipp. intelligat per mortale. 2° docet modum per quem spasmus v'lis sequit̄ vulnus: ⁊ ex illo sequit̄ veritas afo^mi. ibi 2ª [Spasmus ex vulnē.] De pª dicit talē spasmū dici mortalē: q2 plurimū sequit̄ mors: nō q2 semper. De parte scda dicit ꝙ pmo mēbrum vulneratū spasmat̄ facto apate in eo: scdo ipso exñte pncipali: aut multū neruoso cōicatur nocumētū mēbris vicinis: ⁊ tandē pn° neruoꝝ qd est cerebrū: vñ ꝯhitur: ⁊ inde sequit̄ totius contractio.

Aforismus. III.

Sanguine multo fluente: spasmus innatus: aut singultus malum.

¶ Conclusio aforismi est ista. Spasmus aut singultus innatus corpori multo fluente sanguine est signū malum. ꝓbatur. q2 significat nimiam corporis exiccationem ⁊ defectum virtutis. ergo ⁊c. ꝯña nota. ⁊ assumptum statim patebit. Similis habet̄ snīa 4ª quarti. cap̊ de fluxu sanguis. ⁊ 9° Almansoris. cap̊ de spasmo. ¶ Nota pmo huiꝰ sanguis fluxū fieri a nā vt fluxus menstruoꝝ: qñq3 a cā ꝑternāli intrinseca vt fluxus sanguinis narium vel per alium locum: qñq3 a causa accidētali extriseca. vt in vulnere flobotomia. vel casu. de oībus afo^mus verificat̄. ¶ Nota 2° ꝙ talis fluxus qñq3 est de sanguine venali qñq3 arteriali. ⁊ ille qui ex artarys est: deterior. de vtroq3 tñ intelligit̄ in p̄senti. ¶ Nota 3° ꝙ sanguis aliqñ fluit multus subito: ⁊ iste facit qñq3 spasmū: ⁊ aliqñ fluit multus paulatine. ⁊ iste nō aduocat cōmuniter spasmū: ⁊ cā est: q2 post fluxum paulatinum corpora accidentaliter rehumectant̄ cum cibo ⁊ potu. sed qñcunq3 fit subitus fit magna exiccatio sine restauratione. ¶ Nota 4° ꝙ ex fluxu sanguis potest fieri spasmus de repletione: ⁊ de inanitione: ⁊ non proportionatus. nam post ipsum qñq3 incrudatur flegma existens in neruis ⁊ durum fit ita vt nerui spasmentur. quandoq3 aūt exacuitur cholera: ⁊ moueť ad stomachū: ⁊ facit spasmū nō ꝓportionatū ad māz: s3 plurimū facit spasmū de inanitione: quia euacuatis venis euacuātur epar ⁊ cor: ⁊ ita vt cum fortitudine a membris attrahant: ⁊ ideo musculi depauperantur

perantur

perantur eorum nãli humiditate:ita vt inde siccitas seq̃
tur ꝛ corꝝ corrugatio q̃ spasmus fit:ꝛ qꝛ h̄ nõ fit nisi mul/
to sanguine fluẽte.iõ dicit Hippo.multo.ad denotandũ
ꝙ maxime intelligit de spasmo sicco:ꝛ ex his pꝫ verifica
tio pͥme ptis aforismi.❡ Nõ 5°.ꝙ singultus est mot⁹ cõ/
positus ex ↄtractione ꝛ extensione ꝑternãli stõchi q val/
de assimilatᷣ motui spasmoso.ꝛ iõ accidit ex silibus cau/
sis cũ spasmo.ꝛ iõ de ipso iudiciũ est simile:ſʒ de isto i se/
quenti aforismo videbitᷣ in questione.iste aũt singultus
qñqꝫ est in stomacho per ꝓprietatẽ:qñqꝫ ꝑ cõmunitatẽ
ꝛ oĩa in sequẽti afoᵐᵒ clarius explanabo.Sufficit autem
hic ꝙ cum ꝓpter fluxum multi sanguinis sequitᷣ singul/
tus significatᷣ mẽbri nimia exiccatio ꝛ totius corporis.ꝛ
ideo est signũ malũ.❡ Ultimo nota.ꝙ hic spasmus est
minus malus q̃ꝫ ille q ex elleboro seqᷣ inanitionẽ:cuius
ratio est:quia ex illo nõ ita arguimus grossas ꝛ radicales
humiditates deficere in neruis.sicut ex illo cuꝫ hic non
fit medicina fortiter attrahens sicut ibi ꝛ alia sint paria:
ꝛ hoc vult Gal.in cõmento. Cõmentum Gal.

Non est intelligendũ. Gal.i cõ/
mẽto fa/
cit duo.pͥmo.n.ostendit qd intelligat per ma
lũ.scdo ostẽdit cuiusmodi est spasm⁹ sequẽs
multum sanguinis fluxũ.ibi 2ª[Hic aũt spa
smus.] ❡ De pͣ dicit.ꝙ lꝫ hic spasmus sit malus non est
ita malus sicᷣ supior fit.s.ex potu ellebori:ꝛ cãm supra di
xi.Et si bñ cõsideres verba cõmẽti vrᷣ velle ꝙ dicat mor
tale.❡ De scda parte pꝫ qd dicat. Aforismus. IIII.

Spasmus innatus ꝛ singultus preter nimiam in anitionem:malum.

❡ Cõclusio aforismi est ista.Spasmus ꝛ sin
gultus accidẽtes post nimiã inanitionẽ sunt
signũ malũ.Cõclusio ꝓbatᷣ sic.qꝛ isti significãt multam
mẽbrorꝝ exiccationẽ cũ ṽtutis debilitate.ğ ꝛc.ↄñtia pꝫ.ꝛ
assumptũ declarabitᷣ.Similẽ sñiam habetis in allegatis
in p̃senti afoᵐᵒ ꝛ p̃cipue.9° Almansoris caplo de spasmo.
❡ Nota ğ p̊ ꝑ inanitionẽ intelligi oẽm euacuationeꝫ.drᷣ
aũt nimia:qꝛ supra illõ qõ tolerare põt vt⁹. ❡ Nõ 2°.ꝙ
cuiuscũqꝫ humoris euacuatiõi cõicatᷣ resolutio spirituũ
ꝛ ṽtutis debilitatio.ꝛ iõ cuiuscũqꝫ euacuatio põt esse cã
spasmi.siue ille fuerit cholera siue flegma siue alius:pro
q̃ꝫto cũ eo iungitᷣ spirituũ resolutio ꝛ mẽbrorꝝ.Et ꝑ ↄñs
exiccatio.Uel aliter opꝫ dici ꝙ ꝑ solius cholere euacua/
tionẽ nõ sequeretᷣ spasm⁹ saltẽ siccus:ſʒ si mltũ supfluat
euacuatio nõ solũ cholera educitᷣ:ſʒ flegma:ꝛ cũ h̄ nãlis
humiditas mẽbrorꝝ vt dixi particula 2ª in cõmento illi⁹
aforismi.37.Sana habentes corpora.Et ideo talẽ nimiã
euacuationẽ est aptus seq spasmus siccus multũ exicca/
tis mẽbris:ex qbus pꝫ veritas aforismi.nã talis spasmus
est malũ signũ:ꝛ cũ hoc mala causa. Cõmentum Gal.

Quod autem dixit. Gal.in com/
mento facit
tria.p̊ cõparat aforismũ ad p̃ᵐ hui⁹ particu/
le.2° cõparat hunc spasmũ de quo hic est ser
mo ad spasmũ de elleboro factũ.3° describit
singultũ.2ª ibi[Neqꝫ tñ min⁹.]3ª ibi[Singultus aũt.]
❡ De pͥma dicit.hic dicitᷣ de omni purgatione vlr̃iter du
cente ad vltimũ illud qõ in pͥmo fuit dictum specialiter
de elleboro:ꝛ sic loqᷣ hic. ❡ De scda dicit.ꝙ hic spasm⁹
de quo hic loquitur non minus est periculosus q̃ꝫ ille qui
est ex potu ellebori:sed est vlr̃iter loquendo periculosior:
qꝛ spasmus hic est de inanitione:sed aliquis sequens po/
tũ ellebori est de repletione:vel nõ ꝓportionatus ad ma
teriam.❡ De tertia dicit.ꝙ singultus est spasmus queꝫ
patitᷣ os stomachi aut nerui vt alias monstrauit.

Circa predictos aforismos dubi/
tatur.Utruꝫ sin/
gultus sequẽs nimiã inanitionẽ aut fluxum
sanguinis multũ sit malus. Arguitᷣ negatiue
sic.Ex nulla artificiali euacuatiõe põt singul
tus ꝓuenire.ğ ꝛc.ↄñtia nõ.ꝛ assumptũ arguitᷣ:qꝛ nõ põt
tãta siccitas in mẽbris ꝑ solã artificialẽ euacuationẽ acq
ri q̃ꝫta est in ethico:ſʒ siccitas ethici nõ facit singultũ.ğ
nec siccitas ꝑ artificialẽ euacuationẽ acq̃sita.❡ 2° sic.ex
siccitate sola nõ fit singultus.ğ assumptum ꝓbatᷣ.qꝛ hoc
fit vel stomacho ↄ̃hẽte ad expellẽdũ rem nociuã:vel ad
fugiẽdũ a nociuo:vel qꝛ nulla siccitas in alio mẽbro ha/
beret talẽ ↄstrictionẽ facere.ↄñtia nõ:qꝛ nõ vꝛ alius mo
dus ſʒ quẽ ptes stõchi in singultu aggregentᷣ adinuiceꝫ:
sed ꝙ nõ faciat h̄ fugiẽte a re nocẽte vel cõicante ad ex/
pulsionẽ pꝫ ex Auic.13ª terty.tractatu 5°.cap̊ de singultu.
Q̃ꝫ h̄ nõ sit ꝓpterea ꝙ siccitas in tali membro corruga/
tionẽ reqrat:arguitᷣ p̊:qꝛ qlibet gradus siccitatis cũ sum
ma raritate põt stare ꝛ cũ sũma densitate:vt pꝫ de igne
ꝛ terra.ğ merito gradus siccitatis hoc nõ ↄtingit nec me/
rito nãe mẽbri:q̃ cũ tãto gradu siccitatis h̄ limitat:quia
post talẽ ↄstrictionẽ ṽtus mẽbri ĩsurgit ad dilatandũ:qõ
non faceret si merito sue inclinationis pͣ ↄstrictio facta
fuisset.❡ Cõfirmatᷣ:qꝛ si vel siccitas vel mẽbri nã cum
illo gradu siccitatis in stõcho talẽ ↄ̃ctionem limitaret:in
maiori ẽt limitaretᷣ.siue ille subito siue successiue acq̃sit⁹
eẽt:siue ↄfirmat⁹ siue nõ:vel alr̃ detᷣ rõ diuersitatis.❡ 3°
sic.aliqs singult⁹ de siccitate est facilr̃ curabilis.ğ nõ sũt
oẽs saltẽ multũ mali.Assumptũ est Aui.13° terty.loco al
legato vbi dixit.Et aliquãdo fit a siccitate ꝛ iuuatᷣ ex qli/
bet humectãte ꝛ remouetᷣ. ❡ Ultimo sic.q̃libet siccitas
ↄfirmata est potẽtior ad faciẽdũ singultũ q̃ꝫ aliqua non
ↄfirmata:ſʒ aliq̃ ↄfirmata nõ põt:vt pꝫ de ethico.ğ nulla
nõ ↄfirmata.ꝛ sic sequitur ꝙ quilibet singultus sequens
nimiam inanitionem sit sequens siccitatẽ ↄfirmatam.

In oppositum est Hippocras in aforismo.

Pro dubio nota pͥmo.ꝙ singult⁹ describitᷣ mul/
tis modis.Naꝫ in cõmento dꝛ ꝙ est
spasmus quẽ os stõchi ꝛ nerui patiuntᷣ:ꝛ a Mesue in de
ↄsolatione medicinarꝫ drᷣ ꝙ est motus spasmosus partiũ
stomachi factus a re nocẽte qua fit ↄtractio ptiuꝫ ei⁹ ag/
gregãtiũ se in seipsas forti motu.ꝛ h̄ põt saluari itelligẽ/
do ꝑ rẽ nocẽtẽ oẽm rẽ ꝑternãm aliqõ nocumentũ faciẽ/
tẽ stomacho siue fuerit q̃litas siue mã corpulẽta vel va/
porosa.❡ Sꝫ Aui.13ª terty ↄsiderans ꝙ singultus:qñqꝫ
fit ꝑꝑ mãm corpulẽtã vel vaporosaꝫ vel aliã imprimẽtẽ
sensibiliter ꝛ male:qñqꝫ ṽo merito exiccationis stõchi si
ne ↄcursu talis extrinsece rei q̃ sentiatᷣ vt poneret descri
ptionẽ cõpletiorẽ ita dixit.Singultus est mot⁹ dict⁹ cõ/
posit⁹ sicᷣ spasm⁹ ↄ̃ctiu⁹ cũ extẽsiõe dilatatiua existẽs in
ore stõchi aut in toto corꝑe ei⁹ aut in meri ex q̊ aggregatᷣ
ad seipꝫ cũ spasmo fugiẽs a re nocẽte si fuerit nocẽs:aut
ꝑparatᷣ ad motũ fortis expulsionis sequẽtis ipm sicut ac
cidit ei q vult:aut si nõ fuerit nocens:imo fit ſm semitã
supfluitatis siccitatis mouẽtis ad silitudinẽ sicut spam⁹
ꝛ natura mouet vt nõ obediat illud ꝛ succurrat ei. ❡ Et
patet intelligenti ꝙ Auicen.vult in singultu esse semper
duos motus:quorꝫ vnus est cõstrictio ꝛ aggregatio ptiũ
stomachi ꝑternãlis ad seinuicẽ ad similitudinem spasmi
cõtrahentis.Et scds est fortis motus extensionis ꝛ quasi
excutiẽtis a se aliquid:sicut fit quando a pãno volumus
puluerem excutere.pͥmo facimus plicã:deinde forti dila
tatione extendimus.hec aũt contractio fit aliquo trium
modorꝫ in singultu:aut pͥmo:qꝛ ibi est res nocẽs stoma/
cho ꝛ ab ipo extranea nõ subiectiue i eo exñs.s.vel imbi/

bita vel alio mõ stõcho applicata: ⁊ ṽtus ꝓpter magnitudinē nocumēti p̄ncipalr̄ cõstringit partes stomachi vt a tali re fugiat. scđs est: q2 existente re nocēte mõ predicto virtus cõstringit nõ imediate ꝓpter fugere a re nocēte: ſ; vt fit mēbrū p̄paratū ad motū fortis expulsiõis: puta dilatationē. nā p hāc vnionē p̄parat̄ stomachus fortiori dilatationi sicut accidit in motu voluntario. ⁊ hic itendebat cū dixit: sicut accidit ei qui vult. aut 3° nõ est res extranea nocens stõcho imprimēdo in ipm sensationē malā fortē ⁊ est stõchus exiccatus supflue. ita ꝙ hec siccitas stringit p̄tes stõchi. Siccitas. n. in ꝑtibus terreis facta ⁊ viscosis est cā maioris densitatis. ⁊ p ꝯñs ꝯstrictiõis. sed ṽtus mēbri q̄ itendit mēbri debitā dilatationē isurgit ⁊ dilatat mēbrū: ⁊ q2 mēbrū nõ sufficiēter obedit. iõ ēt ad ꝯstrictionē redit. ¶ Ex q̊ p; ꝙ descriptio posita est cõis cuilibet singultui: ⁊ explicat cās a qb⁹ põt singult⁹ accidere. ¶ P; 2° ꝙ singultus est actio lesa. ¶ P; 3°. ꝙ singultus factus a re nocēte ſm modū loquēdi Aui. est singultus cui⁹ tam dilatatio q̄; ꝯstrictio fit a sola ṽtute: l; ꝯstrictio fiat ꝯcurrente re nociua: ſ; in singultu facto ꝑꝑ siccitatē ꝯstrictio fit a solo morbo ⁊ dilatatio a ṽtute. ¶ Patet 4°. ꝙ l; in singultu fit mot⁹ sil'is spasmo: nõ tñ est vere spasmus: q2 spasmus iplicat vt p eū fit lacerti mot⁹ versus suū p̄ncipiū qđ nõ reqrit̄ in singultu: cu; stomachus nõ habeat lacertos. ¶ Nõ 2° p̄ncipalr̄: ꝙ l; siccitas que subito ⁊ celeriter acqrit̄ ⁊ sequat̄ celeris ꝯ̄ctio. tñ illa q̄ paulatine acqrit̄ ꝯ̄ctio q̄ sequit̄ est paulatina. ¶ Nõ 3°. ꝙ q̄uis virtus ⁊ forma mēbri inclinet̄ ꝯtra dispõnē ꝯsequētē qualitatē nõ fixa;: tñ q2 q̄litas fixa est facta sicut nālis. ideo ṽtus nõ ita conat̄ ꝯtra illa ad q̄ inclinat qualitas fixa. ¶ Ex his apparet p̊ ꝙ cū in singultu sit subita ꝯtractio ⁊ talis nõ fit paulatina acq̄sitiõe siccitatis. ideo nõ op; in illa fieri singultū. ¶ Patet 2°. ꝙ in ethica ⁊ in alijs fortib⁹ siccitatib⁹ cõfirmatis q̄uis stomachus eēt paulatine ꝯtractus tamen nõ fit singultus: q2 cū iste q̄litates sint fixe: nõ conat̄ multū ṽtus ꝯ̄ dispõnes que illas q̄litates sequunt̄ ⁊ hec possunt satis 5° de accidēte colligi. ¶ Ex qb⁹ p; cā: q̄re siccitatē nõ cõfirmatā ⁊ nõ equale; seq̄t̄ singultus: ſ; nõ ita siccitatē eq̄lē ⁊ ꝯfirmatā. ¶ Nõ 4° ꝙ quēadmodū spasmus põt fieri de repletione: ⁊ de inanitione. ⁊ nõ ꝓportionatus ad māᷓm: ita ēt in singultu cõtingit. ¶ Nõ 5°: ꝙ singultus q̄ñq; est cū ꝯfirmata siccitate ⁊ valde intensa: cuius tñ aliquis gradus est fiens ⁊ aliq̄s factus: ⁊ aliq̄ñ est singultus seq̄ns solā fientē siccitatē sic ꝙ non est ibi gradus siccitatis facte preter nāᷓm. ¶ Nõ 6°. ꝙ multotiēs p colligātiā fit singultus: quādoq; epate multū magno apostemate patiēte: ⁊ ita neruos qbus stõchus alligat̄ extēdēte: ⁊ illi q trahūt villos oris stomachi: tanq̄; res extranea nociua percipiunt̄. vnde fit singultus: q̄ñq; ṽo fumi pungitiui mali cõicant̄: ⁊ q̄ñq; ꝯ̄cto cerebro seq̄t̄ ꝯ̄ctio neruoꝝ q ad os stõchi veniunt.

Quantum ad 2ᵐ sit hec p̊ma ꝯclusio. Quilibet singultus absolute est signū malū. p;. q2 q libet talis est significās dispõnē p̄sente; p̄ter nāᷓm. ¶ 2ᵃ ꝯclo nõ quilibet singultus sequens siccitatem stomachi alioꝝ paritate supposita est deterior q̄; sequens repletionē. p;. q2 nõ deteriorē dispõnem significat. ¶ 3ᵃ ꝯclo. Et si nõ quilibet singultus sequens siccitatē sit mortalis. tñ quilibet talis sequens siccitatē cõfirmata; est mortalis. 2ᵃ pars huius ꝯclusionis p;. q2 talis mala cõplexio sicca confirmata est incurabilis.

Sed circa ista cadunt dubitationes. p̊ma: q̄re sternutatio curat singultū. Respondet̄ ꝙ in sternutatione fit fortior concussio tum stomachi tū partiū eius ⁊ humoꝝ q̄; in singultu. Et iõ illud qđ puro singultu excuti nõ potuit per sternutationē excutitur. ⁊ singultus causa sic remouetur.

¶ Scđa difficultas: q̄re nõ quelibet sternutatio curat singultum. Respondet̄ cām esse: q2 illū q est de inanitione ⁊ p colligātiā nõ curat cum ibi nõ sit excutiēda māᷓ.

¶ Tertia q̄re singultiens pluri timore ꝓuocato a singultu curat̄. Respondet̄ ꝙ calore reuocato ad stomachum ille tales materie que singultū ꝓuocabant dissoluuntur: ⁊ causam per te imaginari poteris.

Ad principalia argumenta. ¶ Ad p̊ᵐ cū dr̄ de siccitate ethica negat̄ argumētū: ⁊ cā p; in põne. ¶ Ad 2ᵐ q2 siccitas nõ facit singultū necessario: ⁊ cū dr̄ ꝙ hoc est aut ꝑꝑ siccitatē: aut ꝑꝑ ṽtutē p; ex dictis ꝯ̄ctionē a siccitate fieri. dilatationē ṽo a virtute. Nec sequit̄ siccitas cu; summa densitate: ⁊ summa raritate stare põt. g̊ ipsa cū hoc determinato subiecto nõ variat gradū densitatis. ¶ Ad scđam cõfirmatione; dico ꝙ in maiori gradu siccitatis fit maior contractio: sed paulatine quā nõ sequit̄ singultus: l; sit facta ⁊ non apta fieri: quia tūc nõ fit post ꝯstrictionē dilatatio: sed remanet stomachus constrictus ⁊ corrugatus: ⁊ negat̄ ꝯñtia sicut de spasmo. ¶ Ad 3ᵐ ex dictis p; solo. Aforism⁹. V.

In omni immoderata purgatione spasmus aut singultus innatus: malum.

¶ Iste aforismus est idē cum aforismo precedente. Cõmentum Hal.

Spasm⁹ est inuolūtari⁹ ⁊c.

¶ Hal. in hoc cõmēto p̊mo declarat quid est spasmus. 2° qđ singultus. 3° verificat afoᵐ. 2ᵃ ibi Singultus. 3ᵃ ibi Omnis. n. partes patent legenti diligenter. Aforismus. VI

Si inebriatus aliquis repente sine voce fiat: spasmo innato moritur.

¶ In p̄senti aforismo iuxta cõe; itroductionē Hippo. tres intendit ꝯclões. scđam ponit ibi Si nõ. tertiā ibi Aut ad horā. p̊ᵃ ꝯ̊ est ista. Si q̄s inebriatus fuit subito sine voce ille morit̄ superueniente aliquo spasmo. ꝓbat̄. In isto virtus cerebri ꝓsternit̄ vltimate ⁊ neruoꝝ capita plurimū replent̄. ergo ⁊c. ꝯsequētia ⁊ assumptum statim videbit̄.

¶ Si non febris acceperit eum.

¶ Scđa ꝯ̊. superueniēte febre põe est talē iebriatū nõ mori. ꝓbat̄. q2 p febrē māᷓ morbi est apta ꝯsumi. g̊ q̄ñq; superueniēte febre curat̄. assumptū colligit̄ ex dictis in 2ᵃ ꝑticula. illo aforismo. 26. febrē in spasmo. ⁊ ꝯñtia de se p;.

¶ Aut ante horam ſm quam crapule soluuntur locutus fuerit.

¶ 3ᵃ ꝯ̊ talis est. iebriatus nõ morit̄. si loquat̄ cū venit ad horā in q̄ crapule soluunt̄. ꝓbat̄. q2 si tūc loq̄t̄ signu; est ꝙ nā supauit māᷓ; tā illā q̄ est in neruis q̄; illā q̄ est in cerebro: ſ; nā supante māᷓ; ifirm⁹ nõ morit̄. g̊ ⁊c. ꝯñtia p;. ⁊ assumptū videbit̄ in notādis. Quidā hui⁹ afoᵐⁱ ꝯcordiā ponūt ex 3ᵃ ꝑticula ꝓbleumatū Ar. qđ ego: q̄re dicāt nõ video: ſ; meli⁹ 3ᵃ p̊mi ꝓ ꝑte colligit̄ in caᵒ de regimine aque ⁊ vini. ¶ Sed circa totū afoᵐ nõ p̊ ꝙ ebrietas sic solet cõiter ⁊ magr̄alr̄ describi. Ebrietas est lesio notabilis opõnū cerebri cognitiuaꝝ ⁊ motiuaꝝ ꝑꝑ vini: vl' sibi ꝓportionalis rei vaporē. ⁊ h̊ vr̄ velle: l; nõ tā explicite Hal. in cõmēto. ⁊ addit̄ ꝑꝑ vini vaporē ad denotādu; ꝙ tales lesiões ex alia cā vt hūore vl' apate: vl' vapore humoꝝ nõ dr̄ ebrietates: ſ; alijs noib⁹ noiant̄ vt corruptio imaginatiõis: stoliditas: insipiētia ⁊c. ⁊ dr̄ vel sibi ꝓportionalis: q2 multa sūt iebriātia alia a vino: vt colligē potes. 3ᵃ tertij. ca. de regimie aq̄ ⁊ vini. ¶ Nõ 2°. ꝙ vinū cū

ab eo plurimi vapores eleuent̄:⁊ illi sūt calidi ⁊ mobiles
cū permiscent̄ spiritib⁹ cerebri illos ꝑturbant ⁊ faciunt
nō esse ita ꝯueniēs instr̄m v̄tutis aīalis sicut debent:⁊ h̄
mō ledunt̄ iste operationes:⁊ ita ledit̄ cerebrū ⁊ incidit
in ebrietatē. ¶ Nō 3°. ꝙ musculi possunt desinere a mo/
uēdo merito nocumēti ꝓpꝛij illi⁹ vt vulnere apate ⁊ spa/
smo ⁊ sīlibus. Et qn̄qꝫ ꝓpter nocumētū ꝓncipij hic cum
dicimus repēte fieri sine voce cōstat ꝙ musculi:qui mo/
uent in cānda voce sunt lesi sicut musculi pectoris ⁊ epi/
glotis sunt lesi ⁊ a motu ipediti. ⁊ iō intelligat̄ aforismus
vbi isti fiāt sine voce ꝓpter cerebri defectū nō soluꝫ pro/
pter apatis nocumētū in istrumēto vocali. ¶ Nō 4°. ꝙ
per nocumētū cerebri vltimi musculi ꝗ ledunt̄ sunt mu/
sculi pectoris. nā qn̄ totū residuū nullo mō mouet̄ i apo/
plexia:tn̄ musculi pectoris mouent̄ : vt dr̄ illo cōmento
aforismi. 42. Soluere apoplexiam fortē ⁊c̄. Ex his pꝫ ꝙ
cū repēte fit sine voce. tūc oēs musculi fiunt sine motu:⁊
sic fit vl̄is ociositas ꝓpter cerebri oppilationē. ⁊ iō tunc
est apoplexia:vt pꝫ ex diffōne apoplexie superius posita.
¶ Nō 5°. ꝙ in corporib⁹ ꝗbusdā ebrietas potest causare
apoplexiā:puta in valde repletis flegmate ꝯm caput. nā
vinū calidū existens multos vapores mandans cerebro
eliquat ibi materias:⁊ facit eas currere ad ventriculos ⁊
naturales spūs sensibiles ⁊ motiui:⁊ sic facit apoplexiaꝫ.
¶ Nō 6°. ꝙ vinū in istis eisdē mouet multas mās ad ca
pita eoꝝ neruoꝝ ⁊ iste materie replent neruos ⁊ ibi fa/
ciunt spasmū. ¶ Ex his pꝫ p̄me ꝯclonis veritas:qꝛ si in
ebriatus fiat per cerebri nocumētū sine voce ipse fit apo
pleticus:⁊ cū h̄ postea incurrit spasmū. Et iō morit̄:quia
v̄tus istis duobus morbis dn̄ari nō pōt. ¶ Nō 7° ꝙ feb.
est dissolutiua māeꝝ flegmaticaruꝫ:⁊ iō si sup̄uenit feb.
possibile est ꝙ mā spasmi ⁊ apoplexie dissoluat̄. ⁊ ꝑ ꝯn̄s
possibile est vt curet̄. nā febrilis calor per totū multo me
lius applicat̄ q̄ꝫ alius vt dixi particula 2ª illo afo^mo^. 26.
Febrem in spasmo. ¶ Nō 8° ꝙ crapula ⁊ ebrietas qn̄qꝫ
sumunt̄ ꝓ eodē:⁊ ita vr̄ quasi vti Gal. in cōmēto. nā loq/
tur de dissolutione ebrietatis vbi in afo^mo^ dr̄ crapula:sed
qn̄qꝫ sumit̄ crapula nō ꝓ ebrietate mō dicto:sed ꝓ gra/
uitate capitis cū calore ⁊ pulsatione ꝯn̄te multā quātita/
tē cibi vel potus. ¶ Nono nota ꝙ iste crapule dicuntur
solui qn̄ remouent̄:ita ꝙ natura dissoluente istos vapo/
res ⁊ digerente cibū ⁊ sup̄fluū expellente crapula soluit̄.
Termini aūt dissolutiōis crapularū nō sunt idē in omni
bus. Nā ꝗbusdā in vna die soluit̄:in quibusdā in duob⁹:
in quibusdā in tribus:⁊ iste cōiter ponit̄ vltimus termi/
nus. ¶ Nota 10°. ꝙ loquela que est vocis emissio cuꝫ de
articulatione ad placitū significat potentiam neruoꝝ ad
mouendū ⁊ imaginationis ad imaginādū. ⁊ iō significat
tā solutionē motiue q̄ꝫ cogitatiue virtutis a tali vinculo
per ebrietatē causato. ⁊ iō cū venerint ad horā qua solēt
crapule solui significat̄ ꝙ nā talē mām eliquatā vicit ⁊
dissoluit. ¶ Ex his pꝫ oīum ꝯclonū aforismi verificatio
ꝯm cōem expositioneꝫ:sꝫ qꝛ expositio implicat oēs illos
qui repente fiūt sine voce ꝓpter ebrietatem fieri apople
ticos:⁊ secundus implicat illos perfecte curari a virtute
in tanto in quanto crapule soluuntur.

¶ Videt̄ ex dictis seq̄ ꝙ aliqua apoplexia faciliter curat̄
ꝯ hippo in afo^mo^ supra allegato. 42. ¶ P̄. ex potu vini
multiplicatis vaporibus ꝯstringit spūs ꝗ sunt instrumēta
sensus ⁊ mot⁹ fieri icōueniēs instr̄m. ꝗ tātū multiplicari
poterit:esto ꝙ nulla fiat fortis oppilatio merito cui⁹ mē/
bra fierēt ociosa:ꝙ tn̄ mēbra nullo mō moueri poterūt.
ꝗ sequit̄ ꝙ fient isti aliqn̄ sine voce ex defectu cerebri ꝓ
pter ebrietateꝫ sine apoplexia. ꝯn̄tia nō ex dictis de apo/
plexia. ¶ Cōfirmat̄:qꝛ ex potu vini pt̄ fieri subeth vt fit
sepe sine apoplexia;sꝫ tūc fierēt repēte sine voce:⁊ tn̄ nō
fierēt apopletici. ꝗ ⁊c̄. ꝯn̄a nō. ⁊ pꝫ assumptū ex expꝛiētia.
¶ Videt̄ ꝗ aforism⁹ aliter itroducēdus notādo ꝙ ex po/
tu vini qn̄qꝫ ita multi vapores ascēdūt caput vt sine op/
pilatione reddant cerebrū ipotens ad opera sensus ⁊ mo
tus. isti ergo vapores si cōiungunt̄ cum multitudine fle/
gmatis vel alterius humoris in cerebro vel corpore toto
in tāto tēpore in quāto solet crapula multotiens aduocāt
apoplexiā ⁊ spasmū ꝯm modū dictum in p̄ma ꝯclusione
iuxta introductionē p̄mā. ⁊ moriunt̄ cum spasmo. Si vo
multos humores nō inueniūt:hoc nō sufficiunt facere:sꝫ
in isto casu sup̄ueniēte hora qua crapule soluunt̄:qꝛ isti
vapores soluti sunt cū nō habeant permixtionem humo
rum impedientiū:ideo ⁊ virtutes interiores possunt ope
rari ⁊ exteriores eliquantur:vel si quosdā humores inue
nerint nō sufficientes ad apoplexiam faciendā:sed certo
tempore continuandā vaporationē:tūc illi humores ac/
cendunt̄ ⁊ cōmuniter superuenit feb. que etiam ad illoꝝ
dissolutionē iuuat. ¶ Ex his sequit̄ ꝙ quādoqꝫ aliquis
inebriatus fit sine voce repente:aut accipit eum febris:⁊
hoc cū aliqui sed nō plurimi sunt ibi humores:aut super
ueniente hora qua crapule dissoluentur loquetur:aut mo
ritur innato spasmo:⁊ ex hac disiunctiua sequit̄ illa vna
conclusio aforismi. Quilibet inebriatus factus repente si
ne voce qui non loquatur superueniente hora qua crapu
le soluunt̄ nec febrē patitur:moritur tandē sup̄ueniente
spasmo:⁊ istā puto hippo. itendere in aforismo:ꝯm quē
modū nō dicit illuꝫ statiꝫ sicut fit sine voce apopleticuꝫ:
sed cum patitur accidentia similia apoplexie accidentali
que si pluri tempore continuantur q̄ꝫ crapula durare so
leat faciunt apoplexiam ⁊ spasmum ⁊ ille morit̄. ¶ No
ta tamen ꝯm vtrāqꝫ expositionē:ꝙ lꝫ apoplexia dicatur
multotiens totius corporis:qꝛ ociositas a motu:non tn̄
dicit̄ mollities:qꝛ paralesis vniuersalis mō nō est incon
ueniens idē mēbrum esse ociosum a motu voluntario ⁊
esse spasmatum. ⁊ ideo nō est incōueniens idem pati spa
smū ⁊ apoplexiā:sed ꝓ his vide particula scd̄a. aforismo
42. apoplexiā fortē soluere ⁊c̄. Cōmentum Gal.

Hic spasmus est de ⁊c̄. Gal. in cōmē/
to in generali p̄mo ipsuꝫ cōmētat̄ aforismo.
scd̄o specialiter. ibi scd̄a [Opꝫ ergo.] ¶ De p̄
ma dicit. ꝙ hic spasmus est de plenitudine ꝗ
fit in his qui inebriati sunt ⁊ modus est:qꝛ cum vinuꝫ sit
calidū ⁊ subtile. ideo eius vapor est perforatiuus neruo/
rū. ideo penetratiuus per foramina neruoꝝ. Et ideo im/
plendo neruos cito facit spasmū. Contingit aūt ꝙ vinuꝫ
ex sua bonitate. i. ex eius possibilitate a calore nostro ꝙ
cito restaurat̄ ad sanitatis membrū ex ipso infirmatuꝫ:⁊
in hoc exprimit modū ꝯm quē aduētu febris ⁊ quādoqꝫ
per calorem naturalē dissoluit̄ hec infirmitas vinū ꝯn̄s:
sed si locus sit talis. s. cerebrū merito multorum aliorum
humoꝝ ꝙ restaurari tale membrū per vinum infirmuꝫ
nō possit. qꝛ. s. nō solum vini vaporē opꝫ remoueri:sed hu
mores quos vinū eliquauit. tunc in illis vinuꝫ mortem
infert:eo ꝙ mām cōmouet ⁊ auget:ita vt citius suffoca/
tio fiat. OPORTET ERGO. Nunc Gal. in ista par
te spāliter exponit. ⁊ diuidit̄ in quatuor. p̄mo exponit re
pente fieri sine voce. 2° ebrietatis. 3° ad horam veniens.
4° colligit conclusioneꝫ aforismi. ibi 2ª [Ebrietatis.] ibi
3ª [Hippo. vo.] ibi 4ª [Si aūt febris.] ¶ De prima dicit
ꝙ ideo dixit repente sine voce fieri:qꝛ hoc accidens signi
ficat vl̄em ablationem sensus ⁊ motus:qd̄ accidēs hip.
solet vocare apoplexiam:⁊ hoc monstrauit hippo. nasci
ꝓpter passionē fundatorum neruorum. s. cerebri:quia im
possibile est totum corpus spasmari nisi patiente cerebro
aut per ꝓprietatē aut ꝑ colligantiaꝫ. ¶ De scd̄a dicit. ꝙ

ebrietas est capitis passio propter vinū.⁊ expone vt dcm̄ est supra in aforismo.⁊ vocat̄ i greco crassicleos a craneo sȝ in rei veritate dr̄ ab e:qd̄ est ex̄ ⁊ brios qd̄ est mensura q̄si sine mēsura:⁊ eodē mō sobrius a so:qd̄ est cū:⁊ brios mēsura. ¶ De parte dicit ꝙ Hippo.cū dicit ad horā veniens in qua crapule soluunt̄ intendit̄ ibi tp̄s qd̄ nō est dabile equal'r in oi hoīe.nā nō oēs ab ebrietate in eodeȝ tēpore soluunt̄:qꝛ qdā in die vna:qdā in duab⁹:qdam in trib⁹.Et ista cōtingunt pp varietatē cōplonū ⁊ vini.⁊ iō opȝ expectare longius tempus solutionis crapule.s.tres dies anteq̄ȝ de coꝝ morte iudicemus. ¶ De 4ª parte dicit.ꝙ sensus Hippo.est ꝙ cū ad hoc tēpus veniens:⁊ illi⁹ ebrietas nō soluit̄:neqȝ ille loquit̄ neqȝ feb.superuenit. tunc moritur spasmo innato.Et ego noto hic ebrietatem dici dissolutionē ⁊ nō apoplexiam a Gal.⁊ hoc pro 2ª introductione aforismi.

Aforismus. VII.

Quicunqȝ a thetano apprehenduntur in quatuor diebus moriuntur.

¶ In presenti afo^mo Hippo.duas ponit conclusiones.ibi 2ª[Si vo.]pma ꝯclusio est ista qcūqȝ morituri ex thetano ab eo capiūt̄ moriant̄ in q̄tuor dieb⁹.pbat̄.qꝛ thetanus est egritudo peracuta:cuius accidētia vtus nō pōt vltra q̄rtū diē tolerare.g̊ si morituri sunt pereunt in pma die cretica:⁊ sic in 4ª.Et similis habet̄ snia.2ª tertij.caplo de thetano.

¶ Si vo hos effugerint salui fiunt.

¶ 2ª ꝯclo.Quicūqȝ capti a thetano transeunt diem 4^m liberant̄ ab eo.pbat̄.qꝛ tales obtinēt in crisi ⁊ virtus superat morbū ⁊ ei⁹ mām.g̊ ⁊c.ꝯntia nō.⁊ assumptū patebit. ¶ Circa afo^m nō pmo.ꝙ thetanus hoc mō describit̄ ab Aui.2ª tertij.caplo de thetano.thetanus est egritudo officialis pbibēs vtutē volūtarie motiuā a ꝯctione mēbroꝝ.de quoꝝ ꝓprietate est vt ꝯhant̄ pp nocumētū i lacertis ⁊ neruis factū.dr̄ āt egritudo officialis sȝ quosdaȝ qꝛ in nā officiali:sȝ nō est ita.Nō.n.est thetan⁹ egritudo in figura:qꝛ figura recta mēbri nō est ꝓprie cā q̄re pbibet̄ mēbrū a flexione vel ꝯctione:sȝ dr̄ egritudo officialis:qꝛ egritudo pbibitiua ꝓprie mēbri officialis:qꝛ localiter mobilis. ¶ Dr̄ 2º pbibēs vtutē:⁊ dr̄ ad specificādū quā operationē essentialiter ledit hec egritudo:qꝛ flexionē mēbroꝝ q̄ sunt apta volūtarie moueri ⁊ flecti:ex quo pȝ ꝙ satyriasis nō est thetan⁹. ¶ Dr̄ 3º ꝓpter nocumētū in lacertis ⁊ neruis ad declarandū ꝙ nō quelibet egritudo pbibens vtutē volūtarie motiuā a ꝯctione mēbroꝝ est thetanus.nā iuncturis mēbroꝝ repletis flegmate gipseo n̄ pñt illa mēbra flecti:nō tn̄ dnr̄ thetanata. ¶ Secūdo pncipal'r nō ꝙ mēbra ad varias dr̄ias positionis ⁊ oppositas mobilia diuersos hñt musculos qbus hꝯ mot⁹ exercent:quoꝝ vnus erit flexiuus mēbri ad suā dr̄iaȝ:sȝ opposito mō oppositus ad aliā:ex quo pȝ ꝙ ambobus eq̄li nixu trahentibus mēbrū ad nullā dr̄iam positionis flecteret̄:sȝ rectū pmanebit ⁊ extensuȝ. ¶ Ex quo pȝ ꝙ ambobus trahentib⁹ musculis opposito mō positis spasmatis mēbrū fit thetanatū.Nā erit egritudo pbibēs ipsaȝ virtutē volūtarie motiuā ⁊c̄.Et iō aliqs thetan⁹ est duo spasmi.Et sicut ꝯtingit ambos musculos spasmari vna spasmi manerie:ita ꝯtingit vnū musculuȝ spasmo de repletione aliū spasmo nō ꝓportionato ad mām spasmari vel vnū spasmo sicco:⁊ aliū humido.Continget g̊ esse aliquē thetanū q sit simul egritudo sicca ⁊ humida ⁊ nō ꝓportionata ad mām. ¶ Nō 3º.ꝙ musculi ⁊ chorde membroꝝ q̄nqȝ vniformiter implent̄.tā quo ad poros sȝ lōgitudinē q̄ȝ quo ad poros sm latitudinē ꝓcedētes ⁊ illa repletione vniformiter ꝓcedente ꝯstat ꝙ nec lacerti nec nerui abbreuiant̄:imo illoꝝ indurata mā fit īpossibilis aut valde difficilis illoꝝ lacertoꝝ ⁊ neruoꝝ flexio ⁊ dilatatio amplior.Et hec dispō est thetanus ꝯ spasmū distinctus:⁊ qꝛ mēbrū plurib⁹ talib⁹ musculis est mouibile flecti nō pōt ad vnā dr̄iam pōnis qn musculi ad oppositam dr̄iam positi aut chorde flectant̄ aut extendant̄.iō vno illoꝝ musculoꝝ hoc mō thetanato:totū mēbrū dr̄ thetanatū:qꝛ pbibitū flecti a vtute volūtarie motiua. ¶ Ex quo pȝ aliquē esse thetanū qui nō est spasm⁹ ꝓprie acceptus cū in rōne spasmi includat̄ ꝙ lacertus cōtractus sit versus suū pncipiū ⁊ inobediat dilatationi:⁊ h̄ nō est in ista dispositione:imo ꝯriū:qꝛ a flexiōe pbibet̄. ¶ Patet 2º ex dictis:q̄re Aui.in diffōne thetani nō dixit ꝙ p thetanū lacerti extendunt̄:nec dixit ꝙ prohibentur extendi vel cōtrahunt̄ vel pbibent̄ ꝯtrahi. Sed sufficit ad hoc vt sit thetanus ꝙ sit egritudo ꝓpter impedimentū in lacertis ⁊ neruis pbibens virtuteȝ a ꝯtractione mēbri alicuius:de cuius aptitudine est vt ꝯtrahat̄:qd̄ pōt cōtingere ꝯtractis lacertis:⁊ ipsis ēt intensis ⁊ iduratis vt flecti nō possint. ¶ 3º pȝ quō aliquis thetanus est contrarius spasmo.nam sicut per spasmū contrahit̄ lacertus:per thetanū cōtra spasmū distinctū extendit̄. ¶ Quarto sequitur ꝙ thetanus iste ⁊ spasmus sint in eodeȝ genere sicut ꝯtraria:quia ambo continentur sub egritudine neruosa. ¶ Quinto pȝ.ꝙ thetanus quādoqȝ fit a vētositate grossa implente isto mō neruos:⁊ thetani qui hoc mō fiunt sunt illi quos dicimus granfos. ¶ Sexto sequit̄ ꝙ differentia inter thetanū ⁊ paralesim est in mollitie ⁊ duritie flegmatis implentis neruos. Nam in paralesi nerui sunt repleti subtili flegmate quo ad omnes poros equaliter: verūtamen membrū faciliter flectitur aut est dr̄ia i multitudine materie. ¶ Septimo sequit̄ ꝙ aliquod est mēbrū nō thetanatū nec spasmatū:qd̄ per solam simplicem alterationem fiet thetanatū thetano de repletione:vt si pmo mā esset ita mobilis ꝙ cōtractionē pbibere nō posset postea induret̄ ꝙ nō possit flecti a frigore congelāte. ¶ Octauo sequit̄ ꝙ talis thetanus de repletione etiam per simplicem alterationem remoueri posset:⁊ patet modus. Ex quo patet ꝙ nō opȝ omnem egritudinē materialē per euacuationē curari. ¶ Nono pȝ quō multi thetani sunt compositi ex multis thetanis.s.duobus. Nā vtroqȝ musculo thetanato mēbrū est duobus aut plurib⁹ thetanis thetanatum. ¶ Quarto pncipaliter nota ꝙ queadmodū nomē spasmi(vt supra dicit̄)est eq̄uocū ad motum lacerti qui est accidens morbi ⁊ ad verā egritudinē: ita etiam nomen thetani quādoqȝ importat motū membri thetanati:qd̄ cum violēter flectit̄ ⁊ postea sibi dimittitur.redit ad rectitudinem vi morbi.Quandoqȝ vo importat ipsum lacertoꝝ morbum:in aforismo vo sumitur pro morbo. ¶ Nota quinto tales thetanos quosdaȝ esse virtualiter totū corpus quasi concernētes:quosdam aūt particulares determinata membra occupantes:sed vniuersalis thetanus est periculosus ex eo ꝙ per ipsum pbibetur operatio anhelitus sine qua longo tēpore stare non possumus:⁊ quia lacertis fere omnibus ad cōtrariuȝ trahentibus cum alijs sequit̄ vehemens dolor:qm̄ etiā virtus diu tolerare nō potest.Et ideo oportet ꝙ aut cito vincat aut cito vincatur.Et ideo vniuersalis est egritudo ꝑperacuta in pma die cretica terminanda:⁊ hoc quāuis nō sit merito materie que est flegmatica.tamen est merito loci in quo hec materia peccat propter quē locū talia ita sceua sequunt̄ accidentia:vt virtus ea tolerare nō possit. ⁊ ideo toto conatu insurgit ad ipsam repellendam.opȝ g̊ ꝙ aut virtus vincat aut vincatur:⁊ ꝙ pugna sit in prima die cretica si vtus potest tātū expectare. ¶ Et ex his patet aforismi verificatio quo ad ambas partes. Nā pugna ꝯtingēte in pma die cretica aut virtus vincit aut vincit̄.

ꝛ ideo opꝫ ꝙ moriant̃ in quattuor aut an̄. Si ex illo morituri sunt: aut ꝙ nã in quarta die supra mãm obtinẽte vincat ꝛ liberant̃ tandẽ. ¶ Ex his sequit̃ 2° ꝙ egritudo eiusdẽ spẽi spãlissime vna est chronica vt thetanꝰ determinati mẽbri. alia peracuta vt thetanus vl̃is. ¶ Seq̃t̃ 3° ꝙ leuiorẽ morbũ multotiens tardius vincit nã q̃ɜ fortẽ: ꝛ hoc qꝛ nõ tanto operat̃ conari cõtra leuiorẽ sicut ɔ̃ fortiorẽ. vñ thetanũ digiti nõ vincit nã in mense ꝛ thetanum vl̃em curabilem vincit in quattuor diebus.

Sed circa hunc

aforismũ alique cadunt difficultates. pma. non vr̃ ꝙ thetanus sit duo spasmi. pmo qꝛ thetanus est ɔ̃rius spasmo. 2° qꝛ in thetano nullus est lacertus ɔ̃ctus. nõ. n. põt ɔ̃bi lacertus nisi ẽt membrũ cui colligat̃ ɔ̃bat̃: ꝛ tale membrũ manet extensũ in thetano. hic dĩ ꝙ aliquis thetanus est duo spasmi vere: vt dcm̃ est supra pluries.

Ad argumenta.

¶ Ad pᵐ dicit̃ ꝙ nõ vl̃r thetanus est ɔ̃riꝰ spasmo simplici quo ad effectũ: qꝛ nisi simplex spasmus ɔ̃bat mẽbrũ cui colligat̃ lacertus spasmatus: thetanus ꝓhibet eius cõtractionẽ. ¶ Ad 2ᵐ dr̃ ꝙ lacerti sunt ɔ̃cti versus suum pncipiũ in tali thetano: lꝫ nõ multũ: sꝫ chorde qbꝰ alligantur mẽbro qd̃ ab illis lacertis mouet̃ sunt elõgate: vel de 2° dic. ꝙ de rõne spasmi est ꝙ sit egritudo lacertosa apta facere lacerti ɔ̃ctionẽ deducto impedimẽto: ꝛ ꝙ nõ opꝫ in spasmo lacertũ ɔ̃bi vel esse ɔ̃ctũ. Cõstat. n. ꝙ ꝑ magnam violẽtiã mẽbrũ spasmatũ põt rectificari: ꝛ ita violenter teneri qd̃ nõ fit nisi extenso lacerto: ꝛ tñ nemo diceret ꝙ tunc mẽbrũ nõ esset spasmatũ. Et iõ mirãdũ est de istis doctoribus q negant thetanũ esse duos spasmos: cũ in veritate expresse ab Aui. dicat̃ ꝛ modus est clarissimus.

Secunda difficultas

est. posito ꝙ sit a. vnꝰ thetanꝰ vl̃is saluber i quo oibus cõpensatis sit maior ꝓportio ṽtutis ad mãm q̃ɜ sit in. b. morbo chronico: ꝙ hoc sit possibile põt colligi 3° ꝓnosticoꝝ. cõmẽto 5°. vbi Gal. vult ꝙ egritudĩes que debent cito terminari i eis supfluitas ṽtutis supra membrũ est magna: ꝛ in illis q̃ debẽt terminari tarde supfluitas ṽtutis supra morbũ est ꝑua: ꝛ pono cũ hoc ꝙ ex inordinato regimine paulatĩ ista mã thetani crescat quousqꝫ thetanus sit mortalis. ꝛ tũc seq̃t̃ ꝙ aliqñ in. a. thetano ꝓportio ṽtutis ad mãm erit tãta sicut est nũc in. b. morbo chronico. ꝛ non añ. a. erit mortalis. igit̃ ꝛc. qꝛ i q̃libet acuta mortali est supfluitas morbi supra virtutẽ maior q̃ɜ in chronico mortali vt in eodẽ loco sumit̃. Si g̊ sit maior supfluitas morbi supra ṽtutẽ seq̃t̃ ꝙ nõ est ɔ̃ maior ṽtutis supra morbũ. g̊ restat ꝙ erit ꝓportio equalis cum thetanus erit saluber: sed pro tunc nõ erit nisi tarde terminationis sicut. b. cũ equalẽ ꝓportionem habeat in eo virtus supra mãm sicut in. b. materia ɔ̃similiter in se disposita. ergo aliqs thetanus vniuersalis saluber erit chronica egritudo: qd̃ dictis repugnat.

¶ Hic dr̃ a qbusdã ꝙ impossibile est in aliquo thetano vl̃i alijs paribus esse tantam ꝓportionẽ virtutis ad mãm sicut in dato morbo chronico: qꝛ h̃ implicat. ¶ Sed hec responsio ex casu tollitur sicut dĩ aliter ꝙ cõtinue dũ. a. erit saluber ꝓportio ṽtutis ad mãm in eo erit maior q̃ɜ in. b. qꝛ si aliqñ erit tãta. tũc erit iste vl̃is thetanus mortalis. ¶ Cõtra. iste vl̃is thetanꝰ est mortalis. g̊ maior est ꝓportio morbi ꝛ mãe supra ṽtutẽ in illo q̃ɜ in. b. vel aliq̊ etiã mortali chronico sicut. b. ɔ̃ñtia vt supra ꝛ vltra. maior est i eo ꝓportio mãe ad ṽtutẽ q̃ɜ in. b. g̊ nõ ecõtra. In eodẽ maior est ꝓportio ṽtutis ad mãm. Nã in. b. est ꝓportio virtutis ad mãm ꝓportio maioris ineq̃litatis cũ sit morbus saluber: sed in. a. est ꝓportio minoris ineq̃litatis que est mortalis. hic dr̃ ꝙ nõ est incõueniens quo ad qd maiorẽ esse ꝓportionẽ virtutis ad mãm in. a. q̃ɜ in. b. s. q̊ ad eã dissoluẽdã. Et ecõtra quo ad qd maiorẽ esse ꝓportionẽ materie ad virtutẽ in eodẽ. b. ad opprimẽdũ. ꝛ hec pro ista mã sufficiant.

Cõmentum Gal.

Thetanꝰ est morbꝰ pacutꝰ.

¶ Gal. in cõmẽto pmo declarat qd est thetanus inferendo cõem breuitatẽ morbi. In 2ᵃ verificat. ibi 2ᵃ [Crisis ãt.] ¶ Dicit p̊. ꝙ thetanus est morbꝰ cõpositus ex duobꝰ spasmis anterioris ꝛ posterioris. ꝛ iõ est morbus cito terminandus: qꝛ nã non põt hũc morbũ diu tolerare. ¶ De 2ᵃ dicit. ꝙ istiꝰ morbi crisis ẽ i p̊ die cretico: si nõ liberet̃ est mortalis: ꝛ ille ẽ q̈rtus: ꝛ sic pꝫ ṽitas aforismi.

Aforismus. VIII.

Epilepsie quibus ante iuuentutẽ nascuntur mutationem habent.

¶ In p̃senti aforismo due ponunt̃ ɔ̃clões. 2ᵃ ibi [Quibꝰ ṽo.] ɔ̃clõ pma est. Epilepsie q̃ nascuntur ante iuuentutẽ sunt curabiles alique. ꝓbatur. in corporibus tal̃r patientiũ possunt adesse cause ɔ̃sumptiue materiei epilepsie. g̊ ɔ̃clõ vera. ɔ̃ñtia nota. ꝛ assumptũ in notandis patebit. Et similẽ collige sniam pᵃ tertij tractatu. 5. cap̊ de epilepsia. ¶ Circa aforismũ hunc nõ p̊ quid sit epilepsia ꝛ maxime ẜm diffõnem Aui. limitatã. ꝑticula 2ᵃ illo aforismo. 45. Epilepticoꝝ iuuenibus ꝛc. 2° notabili. ꝛ in dictis illius. 42. aforismo apoplexiã fortẽ. notabili 2°. Est. n. epilepsia egritudo ꝓhibẽs membra aiata a sensu ꝛ motu ꝛ erectione nõ itegra: ꝛ vl̃ẽ spasmũ faciens ꝑꝑ oppilationẽ ɔ̃tingẽtẽ in cerebro. Nã ẜꝫ ꝙ ibi dicit̃ in vna opione si itegra esset oppilatio nõ fieret vl̃is spasmus. ¶ Nõ 2°. ꝙ in illo afoᵐᵒ. 45. in 4° notabili ꝛ 3° habitũ est ꝙ epilepsia quedã est a cã corporea: quedam pmitiua vt cibo potu ꝛ odore. ¶ Itẽ existentiũ a causa corporea quedam sunt per ꝓpriũ cerebri nocumentum. q̃dã ṽo ꝑ cõitatẽ alteriꝰ mẽbri. ꝛ hoc intelligit̃ de facta a cã corporea ꝑ ꝓpriũ cerebri nocumẽtũ. nã alie multotiẽs curant̃ in senectute ꝛ iuuẽtute. ¶ Nõ 3° ꝙ per li. añ iuuentutẽ itelligimus oẽm etatẽ p̃cedentem iuuentutem. ¶ Nota quarto. ꝙ multiplices sunt cause epilepsie ꝛ cerebralis ꝛ a corporea causa pendẽtis: sed qꝛ ẜm plurimũ est a flegmate: vt supra allegato aforismo ostẽdit notabili qnto. hic sermo est solũ de illa. ¶ Nõ qnto in pueritia ꝛ ante iuuentutem flegmata que multiplicant̃ plerunqꝫ esse subtiliora q̃ɜ sint postea ꝛ dissolubiliora sic ꝛ corpora ipsa. ꝛ ẽt a leui causa posse corpora incurrere epilepsiã cũ sint humida ꝛ nõ cõpleta. ideo stricta receptacula habẽtia. ¶ Nota 6° in ꝓcessu de etatibus ante iuuentutem ꝛ senectutẽ corpus exiccatũ tam ꝑ ꝑuationẽ supfluitatũ q̃ɜ substãtifice ꝛ calor ɔ̃tinue fit acutior. ex his apparet causa hanc pmam ɔ̃clõnẽ verificans. nam cũ ante iuuentutem innascant̃ pendẽt epilepsie a mã subtiliori ꝛ pauciori ꝛ ɔ̃sequenter adueniũt cause ipsius remotiue: ꝛ qꝛ corpus fit minus a leui causa receptiuũ huius passionis: ꝛ qꝛ calor fit eiusdẽ dissolutiõis magis. ¶ Nõ tñ septimo nõ intelligi vl̃r ꝙ epilepsie accidentes añ iuuentutẽ sunt curabiles. h̃. n. esset falsũ: sed alique ẽt ꝑ ꝓpriũ cerebri nocumentũ nascentes curant̃: lꝫ nõ oẽs vt cũ cã fortis eẽt ꝛ virtꝰ debilis: nec itelligo tales plurimas eẽ curabiles.

¶ Quibus ṽo post vigesimumquintum annũ: commoriuntur plurimum.

¶ Secunda conclusio aforismi est ista. homines existentes. 25. annoꝝ quibus epilepsie innascuntur plerunqꝫ cũ ipsis moriuntur. probatur. quia iste epilepsie procedũt a forti causa ꝛ nõ succedunt cause earũdem curatiue. g̊ ꝛc. assũptũ ꝛ ɔ̃ñtia declarabunt̃ circa l̃ram. ¶ Primo g̊ nõ

ꝙ epilepsia ī dicta etate accñs.s.post ānos.25.est a fortissima cā.nā qꝛ cerebꝛū est tūc maxie siccū ꝯ ꝑuationē supfluitatis ⁊ vias h̄ꝫ ampliores ⁊ v̄tutē expulsiuā fortem merito etatis.iō nō pōt nisi a forti cā ꝑuenire:⁊ h̄ añ senectutē.ī senectute aūt cerebꝛū nāl'r est supfluitatū multiplicatiuū:⁊ tñ nō nisi a forti cā patiť ꝑꝑ exatiuā siccitatē ⁊ largitatē viarū. ⁋ 2° nō.ꝙ post h̄ tp̄s nō vigorať ex etate calor nālis:imo poti⁹ debilitať:⁊ humores h̄ tp̄e geniti sūt grossiores. ⁋ Ex q̄b⁹ appet cā:quare isti post hāc etatē difficulter curanť.⁊ dr̄ plerūq̄ꝫ ad denotādū ꝙ qñq̄ꝫ cōtingit oppo^m:sed curanť cū v̄tus corpis est radical'r valde fortis.pꝫ 2° q̄re cōmoriuntur qꝛ moriuntur cū illa epilepsia aut actu paroxismante aut cuꝫ aptitudine paroxismandi:vt dixi 2ª particula. Cōmentum Gal.

Mutationes morboꝝ. Gal.in cōmento facit tria.p̄mo declarat illū terminū:mutationes.2° verificat afo^m ampliando.3° repetit afoꝛismi sniam ipsaꝫ limitando.ibi 2ª [Māe epilepsie.]ibi 3ª[Quicūq̄ꝫ āt.] ⁋ Dicit in p̄ª pte tria.p̄^m est ꝙ ꝑꝓrie dr̄ egritudo mutari:cū de mēbro ad mēbrū trāsit. ⁋ Dicit 2° ꝙ quelibet morbi alteratio qñq̄ꝫ dr̄ mutatio:sꝫ abusiue:qꝛ nō ita significat vocabuluꝫ ꝑꝓrie sumptū. ⁋ Dicit 3°.ꝙ q̄dā hic ꝑmutationē nō ita itelligūt ab Hip.ꝑmutationē:sꝫ poti⁹ sanationē:ita ꝙ sensus Hip.erit ꝙ iste epilepsie sananť. MATERIA. Uerificat ampliādo:⁊ dicit p̄mo:ꝙ mā epilepsie est grossa ⁊ flegmatica ⁊ frigida. ⁋ Dicit 2° ꝙ ex hoc appet ꝙ ei⁹ curatio erit ꝑ mutationē etatū de humiditate in siccitatē ⁊ cū exercitijs ⁊ cū dieta exiccatiua ⁊ medicina ꝯ̄ria huic morbo. ⁋ Dicit 3°.ꝙ Hip.hic nō expssit nisi etatis mutationē:sꝫ si bñ iuestigauerim⁹ ex dictis ei⁹ facil'r iueniemus hui⁹ morbi medicinā:qꝛ ꝑ illud qđ dixit dedit itelligi alia huic morbo ꝯ̄ria. ⁋ Itē in 2ª ꝑticula hui⁹ dixit:ꝙ mutatio etatis tēporis locoꝝ ⁊ diete curāt hūc morbū.⁊ iō itētio hec est ꝙ epilepsie cū veniūt añ pubertatē mutanť cū pubescūt:sꝫ si post.25.ānos accidūt cōmoriunť:qꝛ hic intendit tempus pubescendi a.14.⁊ finiēs ad.25. QVICVNQVE AVTEM. Facit qđ dc̄m est:⁊ dič ꝙ q̄cūq̄ꝫ hñt epilepsiaꝫ añ hāc etatem euadūt si fuerint adiuti ꝑm ꝙ opꝫ.ita ꝙ si epilepsia veniat añ pubertateꝫ ⁊ trāsit ad aliā etatē pt sanari si volūt adiuuari:⁊ supple multotiēs:⁊ si nō sananť ē ex negligētia. ⁋ Dič 2°.ꝙ cū dič q̄b⁹ āt.25.ānoꝝ:itelligit si nascať post.25.ānos. ⁋ Ex q̄b⁹ pꝫ hāc Hip.eē itētionē ꝙ si epilepsie veniūt añ.14.annū dissoluunť in pubertatē.si ī pubertate venit potest dissolui.si v̄o neglexerūt vsq̄ꝫ post.25.moriunť:⁊ ī q̄busdā libris dr̄ poſe est cōmori.i.in ea cōmoriunť plurimi.

Dubitatur Utrū afoꝛismus sit verus negatiue arguitur sic. Apoplexia ꝯtingēs in pueritia curať ī pueritia.g° ꝯtingēs in iuuētute pōt curari in iuuentute. Assumptū pꝫ hic ⁊ ꝑticula 2ª.⁊ ꝯn̄tia tꝫ:qꝛ a fortiori cā ꝯtingit in pueritia:⁊ cāe eiusdeꝫ curatiue sunt ībecilliores in pueritia.g° minus est curabilis.assumptuꝫ pꝫ:qꝛ in ampliori flegmate ꝯtingit cū ī pueritia plus de flegmate multipliceť:⁊ calor pueri nō est ita dissolutiu⁹ flegmatis sič calor iuuenis:qꝛ ebetior:⁊ regimē nō sit tā bonū ī pueritia ꝑꝑ eoꝝ gulositates:⁊ qꝛ siccitas adiuuat caliditatē ad mām humidā dissoluēdā. ⁋ Scđo sic.ī illa etate min⁹ curať in q̄ plures ex ea moriunť:sed hoc est in pueritia.g° min⁹ est in pueritia.ꝯn̄tia nō.⁊ maior ⁊ minor pꝫ ad expientiā.vñ mater pueroꝝ dr̄ p̄ª terty.cap̊ de epilepsia. ⁋ Tertio sic.apoplexia in iuuētute curatur.g° epilepsia.tꝫ ꝯn̄tia:qꝛ fortior morbus est apoplexia ⁊ a fortiori cā dependēs q̄ꝫ epilepsia vt patuit supra ꝑticula 2ª.

⁋ Quarto spasmus humidus ⁊ thetan⁹ curanť cū accidūt in dicta etate.g° ⁊ epilepsia.tꝫ ꝯn̄tia ꝑ h̄ ꝙ facili⁹ flegma epilepsiaꝫ faciēs dissoluiť q̄ꝫ flegma in neruis ībibitū:cū nerui sint fortiores cerebro ⁊ min⁹ hñtes ð spiritu. ⁋ Ultimo sic.ꝑoxism⁹ epilepsie remoueť ī iuuētute ⁊ senectute vt expiētia docet.g° pōt epilepsia curari.ꝓbatur ꝯn̄tia:qꝛ epilepsia nō est morb⁹ q ꝑoxismal'r debeat redire. Nā si sic h̄ erit ꝑpter malā dispōnē in p̄ncipali membro relictā. ⁋ Sꝫ ꝯ̄.tūc.n.apoplexia deberet ꝑoxismal'r redire cū magis debeat malā dispōnē ī mēbro relinquere.pendet.n.a sili mā sed ampliori vt supra scđa ꝑticula Gal.in cōmēto illi⁹ afo^mi.Epilepticoꝝ iuuenibus.confirmatur ꝯn̄tia scđo sic.virtus iuuenis in apoplexia sufficit remouere paroxismum ⁊ causam ⁊ oēm dispōnem que ab eo relinqueretur.ergo sufficit cōmuniter hec oīa remoueť ī epilepsia cū ista sint mioꝛa ī epilepsia q̄ꝫ apoplia.

In oppositum est Hippocras in afoꝛismo.

Pro huius solutione Nota p̄mo ꝙ epilepsia de qua hic loq̄tur Hip.est epilepsia accñs a cā corpea ⁊ ꝑ cerebri ꝑꝓriū nocumētū. Nā epilepsia ꝯtingēs a cā p̄mitiua ⁊ ꝑ cōitatē mēbroꝝ vt q̄ man⁹ vel p̄focatiōe mr̄icis vl' ex retētione spmatis vel q̄ in p̄gnāte vel ꝑꝑ vermes. Iste fere ꝑm gen⁹ suū in oī etate sunt curabiles:⁊ dico notanter ꝑm genus ad declarandū ꝙ nō nego istaꝝ aliquas esse incurabiles:ꝙ aūt hoc mō intelligať pꝫ ex Aui.p̄ma terty.tractatu 4° cap̊ de epilepsia.vbi sniam hui⁹ afo^mi īferēs dixit de epilepsia.si v̄o fuerit post.25.annos ꝑꝑ egritudinē in cerebro ⁊ ꝑꝓrie in suba ipsi⁹ erit cōicās ⁊ neq̄ꝫ sepabiliter:⁊ subdit.⁊ Hip.q̄dē dixit ꝙ epilepsia remanet cum eis quousq̄ꝫ moriunť. ⁋ Nō 2° vt dr̄ supra ī notatis afoꝛismi hui⁹ ꝙ in pueris plurime ꝯtingūt dispōnes arguētes curabilitatē epilepsie ex pte cause cui⁹ est ꝙ flegma ē resolubile facil'r ⁊ ꝙ ꝑua ei⁹ q̄ꝫtitas sufficit epilepsiaꝫ facere ꝑꝑ stricturā meatuū cerebri pueri:⁊ qꝛ mā subtilis exñs leuiter agitať ⁊ ī vētositatē ꝯuertiť:⁊ qꝛ panniculi cerebri ⁊ suba ei⁹ ꝑꝑ malitiā suā a leui cā fortiter alteratur.⁊ iō ꝯtingit a leui ⁊ vincibili cā fieri epilepsiaꝫ ī puero. Ex pte aūt causarū curatiuaꝝ est ꝙ calor est fortis ⁊ mutatio ēt ē ad siccitatē dissoluēdo ⁊ calorē acutioreꝫ faciēdo:iō ꝑ longū tp̄s post ꝯtingit applicari cām curatiuā fortē. ⁋ Nō 3°.ꝙ in iuuenib⁹ cāe faciētes epilepsiaꝫ:opꝫ ꝙ sint multe fortes multū resistētes resoloni ⁊ multum male q̄litatis.nā qꝛ vie sūt ample nō ex ꝑua q̄ꝫtitate materie fit oppilatio:⁊ qꝛ mēbra sūt duriora nō recipiūt impressionē male q̄litatis ita facili cā sicut ī puero:imo apparet ꝙ maligniorē hēant qualitatē:⁊ qꝛ hūores illi⁹ etatis sunt grossiores.iō ꝯtigit ꝙ difficili⁹ dissoluunť:⁊ accidit oīb⁹ ꝙ pauco post tp̄e sequiť senile frigus:ex q̄b⁹ oīb⁹ sil' fit ꝙ nō ita est curabilis epilepsia in iuuene sič in puero. ⁋ Nō 4°.ꝙ nō icōueniit epilepsiā in eo in quo est vt plurimū eē min⁹ curabilē:min⁹ tñ vt plurimū mortē inferre.nā in pueris ⁊ ifantib⁹ multo plures epileptici moriunť q̄ꝫ ī iuuenib⁹.nā vbi a mā mľta ꝑuenit ⁊ maligna ꝑꝑ v̄tutis debilitatē ⁊ mēbroꝝ icōplemētū facili⁹ moriūtur q̄ꝫ ī iuuētute ꝑꝑ p̄dictas causas:sꝫ ēt plures accidūt ī eis curabiles q̄ a leui cā ꝯtingūt. In iuuene aūt.⁊ si accidat incurabilis:tñ nō ita ex eis ꝯtingit mori interim ꝙ sunt iuuenes ꝑpter virtutū fortitudinē ⁊ mēbroꝝ complementū. ⁋ Nō 5° mām facientē epilepsiam plurimū debere esse magis maligne qualitatis q̄ꝫ est mā in eadeꝫ etate faciēs apoplexiā.nam si mā faciens apoplexiā eēt tam maligna.tūc anteq̄ꝫ tāta esset quāta requirit apoplexia ipsa faceret epilepsiaꝫ cum esset quātitatis ⁊ qualitatis ⁊ in loco sufficientibus ad eaꝫ causandā. Modo ꝯstat

ꝙ nõ vt plurimũ ita cõtingit: ꝙ autez ita sit patet ex variatione signorũ epilepsie precedentium: ⁊ illorum que precedunt apoplexiam. naz mutatio complexionis totiꝰ ⁊ viriditatis venaruz sub lingua ⁊ forma mala: ⁊ pauor ⁊ inflatio vẽtris ⁊ locutio sollicitatiua ⁊ ꝯstrictio pectoris ⁊ acuitas ire hec significãt malignã qualitatẽ flegmatis nõ solũ sui peccãtis quãtitate. nõ talia autem sunt precedẽtia apoplexiam: sed sunt inflatio quidez q̃ attinet multitudini: ⁊ dolor capitis: qui etiã propter multum flegma fieri põt: ⁊ vertigo: ⁊ scotomia ⁊ tenebrositas visus: q̃ fiũt per solũ capitis nocumẽtũ: ⁊ tremor qui fit a subtili flegmate in neruis: ⁊ grauitas ⁊ pigritia vt sumitur in p̃ma terty. capitulo de signis illarum passionum. ¶ Nõ sexto ꝙ mã pauce quãtitatis relicta ex epilepsia ẽ facile fomẽtum reditus epilepsie cum ex venenositate ab ea eleuata possit paroxismus cõtingere. nõ sic aũt pauca materia relicta ex apoplexia: que mã nõ sit multũ maligna: est fomẽtũ sufficiens ad faciẽdũ redire apoplexiaz: q̃ nõ pauca eius agitatio: vel in ventositatẽ cõuersio sufficit ad alterum hoꝝ causandum. ¶ Ex his ponanẗ ꝯnes ⁊ rñdeatur ad argumẽta. prima g̊ ꝯ est ista. Epilepsia plurimum minus est mortalis in iuuene q̃ in puero ad hũc sensuz: ꝙ vt plurimũ ex epilepsia minꝰ ꝯtingit mori iuuenẽ duz est iuuenis q̃ puerum dũ est puer. hec ꝯ est colligẽda ex Aui. p̊ terty. cap̊ de epilepsia cũ dicit. ⁊ ista quidẽ q̃ apud quosdam proprie nominatur mater puerorum interficit multũ. idẽ videẗ sentire in fine capituli duz dicit. Epilepsia aũt mulierũ ⁊ infãtiũ: ⁊ oiuz alioꝝ quoꝝ sanguis est paucus: est parua propter ꝯstrictionem venaꝝ. ¶ Scõa ꝯclũo. quãuis multe epilepsie ante pubertatez nascentes sint curabiles: alique tñ sunt incurabiles. scõa pars pz ex precedẽti ꝯne: ⁊ p̃ma est Hippo. nam nõ intelligit ꝙ oẽs epilepsie in pueritia sint curabiles. ¶ Tertia ꝯ plurimũ epilepsie cerebrales nõ pẽdẽtes a cã p̃mitiua sunt incurabiles. hec est ꝑ intẽtione Hippo. in lr̃a. ⁊ Aui. in loco allegato. ⁊ Rasis nono Almãsoris: ⁊ Haliabatis nono theorice dispositionis regalis. Et tu ꝑ notata vide solutionez ad argumẽta añ oppositũ facta. Aforismus. .IX.

Quicũqz pleuretici facti in .xiiij. diebꝰ nõ purganẗ: hi in empima transeunt.

¶ Cõclusio afoᵐⁱ ẽ ista. In qbuscũqz pleuresis nõ purgaẗ in .14. diebꝰ pleuresis transit ĩ empima. ꝓbaẗ ꝯ: q̃ in oibꝰ talibꝰ in .14. diebꝰ mã faciẽs pleuresiz saniatur. g̊ fit empima. tenet ꝯñia: q̃ empima nõ est aliud q̃ sanies ĩ pectore collecta vt patebit. ⁊ assũptũ statiz ꝓbabiẗ. hec snĩa colligiẗ. ioᵃ terty. tractatu 4º cap̊ p̊. ¶ Circa afoᵐ nõ p̊ pleuresim esse apã calidũ pãniculoꝝ pectoris: siũ vbi gr̃a pleure aut diaphragmatis. aut mediastini. ⁊ h̄ loquẽdo de vã. nã pleuresis aliqua est nõ vã. ⁊ est apã in musculis pectoris: aut pãniculo inuoluente costã ⁊. ioᵃ terty loco allegato ⁊ nono Almãsoris: ⁊ ex mesue ĩ de approbatis colligiẗ. ¶ Nõ tñ scõo: ꝙ lz oĩs pleuresis sit apã calidũ. tñ aliqua est a flegmate: sed tale flegma est calidũ ꝑpter putredinẽ. vt ex Aui. loco allegato colligiẗ. Ex quo sequiẗ: ꝙ de oĩ humoꝝ spe põt esse pleuresis: lz minus sit a flegmate ⁊ a melia. plurimũ tñ a cholera ⁊ sanguine cholerico: ⁊ cã est: q̃ cũ pãniculi sint mẽbra solida nõ facile penetrat in eis mã grossa. hic autem maxime loquitur Hippo. de illa que est plurimũ ꝯtigẽs scilz vera a sanguine cholerico pendẽte. ¶ Nõ 3º ꝙ pleuresis vera diuersimode terminaẗ vt sumiẗ decima terty de crisibus pleuresis: ⁊ a Mesue loco allegato. Nam aut resoluitur aut suppuratur aut permutatur ad apostema alterius loci. aut ad apostema alterius spẽi. puta duruz: s3 hoc est raro. resolutio aũt in pleuresi dicit duo. aut cõuersionẽ in vaporẽ. ⁊ hoc est raro. aut cũ sputo cũ quo id quõ a pleuresi resudat emittiẗ: ⁊ hoc est plurimuz. ¶ Nõ 4º ꝙ empima qñqz sumiẗ ꝑ oĩ collectione saniei in quocũqz loco. qñqz aũt sumitur pro collectione saniei in loco cõcauo pectoris in spatio. s. medio pectoris ⁊ pulmõis qõ mediastinum quandoqz vocatur: ⁊ vtroqz modo põt aforismꝰ verificari. ¶ Nota q̃nto. ꝙ pleuresim transiusre in empima potest intelligi duobus modis: vno mõ: q̃ in .14. diebus transeat in empima: aliquando autem .14. aut post. ⁊ hic secundus maxime verificatur: ⁊ causa quia si pleuresis non purgatur per sputum in tempore dicto significatur materiam esse multum rebellem euacuatiõi: ⁊ esse grossam non resudantem. talis autez materia cum sit calida: ⁊ in loco valde calido debet in saniem mutari. Et nota ꝙ est vt in pluribus. Nam quandoqz induratur: ⁊ qñqz permutatur: sed raro. Cõmentum Gal.

Consueuit Hip. dicere ⁊c.

Gal. in cõmẽto p̃mo exponit hũc terminum purgãtur. scõo dat intentionẽ afoᵐⁱ. tertio distinguit empima. q̃rto ostẽdit de quo membro distinctionis loqẗ Hip. ibi scõa [Hec autem.] ibi 3ᵃ [Empima.] ibi quarta [Sed tñ.] De prima dicit Hip. ꝑ purgationem in pleuresi itelligere mũdificationez cum sputo. ⁊ h̄ mõ vtitur nomine illo perironoxiamaton. ⁊ in libris ꝑnosticoꝝ. ¶ De scõa dicit. ꝙ hic terminauit tempus illius purgationis quo transacto trãsit in empima. s. tempus .14. dierum. ¶ De tertia dicit. ꝙ empima sumitur duobꝰ modis: vt in aforismo dixi ⁊ de vtroqz potest verificari. ¶ De quarta dicit: ꝙ quia loquitur de sanie post mundificationem. s. non completam. ideo intendit de empimate modo scõo. Aforismus. X.

Ptisis fit maxime in etatibus a .xviij. annis vsqz ad .xxxv. annum.

¶ Cõclusio aforismi est ista ptisis maxime hoibꝰ accidit ab anno .18º vsqz ad .35ᵐ. ꝓbaẗ. in h̄ tempore maxime occurrũt cause ptisis factiue. g̊ ⁊c. assũptũ statiz patebit. ¶ Prio g̊ nõ h̄ nomẽ ptisis qñqz sumi ꝑ omni preternaturali ⁊ multa corporis ꝯsumptione vt. iiᵃ terty caplõ de signis egritudinuz cordis. ⁊ Isaac scõo febrium capitulo p̃mo. scõo modo sumitur pro preternaturali multa consumptione totius a siccitate pẽdẽte ⁊ h̄ modo etiã sumiẗ ab Aui. loco allegato. tertio mõ sumitur pro consumptione accidentia anime sequente: vt scõa primi. capitulo de his que proueniunt ex accidẽtibus anime. quarto pro cõsumptione sequente vlcus in pulmone. quinto pro vlcere quod huiusmodi cõsumptio sequiẗ: ⁊ hoc mõ nõ sumiẗ hic. ¶ Nõ 2º. ꝙ ptisis multis modis ⁊ causis põt intelligi sicut ex permutatione apostematis: vt cũ squinantia ad piplemoniã conuertitur. ⁊ ex maturatiõe apostematis: sicut in piplemonia: ⁊ ex corrosione saniei: sicut ex empimate sequẽte pleuresim: ⁊ ex catarro acuto corrodẽte: vt salsus catarrus: aut quiescẽte sui viscositate intm̃ vt putrescat: aut fractura vene ĩ pulmone vel pectore. tamen plurimũ accidit ex fractura vene ĩ pulmone: ⁊ ex catarri acutie. ⁊ iõ illi qui ad vene fracturã sunt aptiores: ⁊ catarris acutioribus: sunt patiores ad ptisim alys. ¶ Nota tertio: ꝙ etas a .18. anno ad annum .35. est illa in qua sanguis est magis paratus bullire: ⁊ amplior est in corpore. nam cum ante .18. nõ sint ita cõpleta receptacula sanguinis: ⁊ calor nõ sit ita ab humiditate superflua absolutus: ⁊ etiam cito transit sanguis in corporis substantiam: ⁊ multus pro nutrimẽto ⁊ augmẽto: ideo nõ multus supest sanguis in venis sicut post. post autem .35. incipit calor diminui. ⁊ ita sanguis in quantitate ⁊ feruore decrescere. ⁊ q̃ sanguis cholericus nutrit pulmonẽ ⁊ calidũ sanguinẽ natura ita deriuat ad pulmonẽ

nāliter ⁊ pectus sicut grossuꝫ ad hemorroidales venas. iō ꝯtingit hac etate venas pulmonis ⁊ pectoris eē plenissimas: ⁊ ꝑ ꝯñs apertioni ⁊ fracture paratas. ¶ Nō 4° ꝙ in etate dicta homines se exponūt fortiorib⁹ laborib⁹ q̄ȝ in alia etate vt cursuū: ⁊ saltuū: ⁊ vigiliaꝝ: ⁊ rixaꝝ: ⁊ iraꝝ: ⁊ ꝑcussionū: ⁊ inordinati cibi ⁊ potus q̄ȝ i alia etate. ¶ Nō 5° ꝺm mentē Gal. tertia ꝑticula aforismoꝝ cōmēto. 37. ꝙ in estate sūt parati ad ptisim ꝑ accñs ex causis assignatis i q̄rto notabili: ⁊ nō ꝑ se cū illa etas sit sanior ꝑ se: vt dcm̄ est illo afo^mo^. 39. scde ꝑticule. Senes iuuenibus plerūqꝫ. Aui. aūt. io^a^ tertij. cap̄ de preparatis ad ptisiꝫ. nō vr̄ istud h̄ mō limitare: imo fortassis voluit ꝙ ex causis i tertio notabili: ⁊ ꝑtim i 4° ꝯtingit ꝙ ptisis maxie fiat a. 18. anno vsqꝫ ad. 35. Nā in h̄ tēpore ex illis causis maxie fit sputū sanguinis: qḋ ptisis sequit̄ cuꝫ sanguis putrefiat ⁊ corrodat pulmonē: ⁊ ēt labia vene fracte saniē ꝑꝑ solutionem cōtinuitatis faciunt. ¶ Nō sexto ꝙ in hac etate maxie ptisis accidit preparatis q̄ sunt pectorū strictoꝝ ⁊ curuorū. ⁊ hñt humores eleuatos: vt alias q̄ longa hñt colla ⁊ subalbi ⁊ flaui coloris. nā in istoꝝ pectoribus sunt vene debiliores ⁊ suba pulmonis putrebilior: ⁊ pectora minus bñ mūdificant̄ in eis ex ꝯsūptione dicta. ¶ Ego aūt me teste plurimos ⁊ mares ⁊ femellas vidisse in hac etate factos ptisicos ⁊ paucissimos ⁊ ex illis nimys motib⁹ ⁊ saltibus vsos: imo q̄etos ⁊ quietas hoc incurrisse precedente tussicula. Cōcordia huius colligitur. io^a^ tertij loco allegato.

Cōmentum Galeni.

In anteriori aforismo. Gal. in cōmento facit tria. primo ponit habitudineꝫ istius ad 30. particule tertie. scḋo verificat. tertio ostēdit q̄re dicat a. 18. vsqꝫ ad. 35. ibi scḋa [Ptisis.] ibi tertia [Hic Hippo. dicit.] ¶ De pma pꝫ. ¶ De scḋa dicit ꝙ ptisis est vlceratio pulmonis: vel ꝯsumptio totius corporis: que est ex pulmonis vlceratione. sed sanguinis sputū est cognatum huic passioni. i. ptisi: q2 eam facit. ergo q̄ sunt cognati sputo sanguinis etiā sunt cognati ptisi. quia ergo huic etati cognatū est sputū sanguinis. ergo ⁊ ptisis: ſꝫ magis sunt ei apparati: q̄ sūt tortoꝝ crurū ⁊ longū collū habēt: ⁊ pectus tenue. ¶ De tertia dicit ꝙ hic Hippo. lꝫ dicat hāc passionē venire a. 18. annis vsqꝫ ad. 35. nō itēdit ꝙ spatiū incidendi in ptisim in oibus sit equale. ſꝫ tñ dcm̄ Hippo. veꝝ videbit̄ si perspicaciter intendam⁹. nā loquit̄ de etatibus in q̄bus maxime sanguis abundat calidus: que sunt etas pueritie aut iuuētutis: mō etas pueritie. i. adolescētie est ab annis. 18. vel. 20. vsqꝫ ad. 25. sed a 25. vsqꝫ ad. 35. est etas iuuētutis cōiter.

Aforismus. XI.

Quibuscūqꝫ squinantiam effugiunt: ⁊ ad pulmonē eis conuertitur: in diebus septem moriuntur.

¶ In h̄ aforismo Hippo. intendit duas conclusiones. scḋam ponit ibi [Si vo.] pma ꝯclo est ista. oēs in quibus permutatur mā squantie ad pulmonē pereūt in septem diebus. ꝯclo probatur. In omnibus istis superuenit egritudo peracuta cum virtutis debilitate. ergo ⁊c. cōsequētia pꝫ ⁊ assumptum circa litteram patebit.

¶ Si vo hos effugerint empici fiunt.

¶ Secunda conclusio. illi in quibus permutatur materia squinantie ad pulmonem si nō moriuntur in septem diebus fiunt empici. ꝯñtia tenet: q2 empima est saniei collectio in pectore vt supra sepe dcm̄ est. ⁊ assumptū circa litteraꝫ patebit. ¶ Nō p̄. ꝙ per squinantiā hic intelligim⁹ omne apostema in capite gutturis ꝯtingens. de quo vide supra q̄rta particula aforismi. 34. ⁊. 33. ¶ Nō scḋo ꝙ ꝑ effugiētes squinantiam nō intelligo illos qui de sq̄nātia ad sanitatē mouent̄: sed eos in q̄b⁹ mā sq̄nātie ad pulmonē ꝑmutat̄ in crisi: i q̄b⁹ post sq̄nātiā fit ꝑiplemonia: q̄ñ sq̄nātie mā ad diuersa loca ꝑmutari pōt: vt 9ª tertij. Si eniꝫ ad cor ꝑmutat̄ facit syncopim. Si ad stōchum facit vomitū: si ad neruos spasmū: si ad pulmonē periplemoniā: ⁊ de hac loq̄mur hic. ¶ Nō 3° nō eē itētionis Hippo. ꝙ oēs tales i 7° vel añ 7^m^ moriant̄: vt pꝫ ex ꝯne scḋa. sed vult ꝙ vt plurimū. ⁊ rō ē: q2 nā facit crisim ꝑmutationis q̄ñ nō bñ dñat̄ materiei. Alr̄. n. faceret crisim euacuationis. ⁊ iō in isto casu nā nō dñat̄ māei sufficiēter. ⁊ ꝑ ꝯñs mā est rebellis inepta resolutioni ⁊ cōiter multa. mō q̄ñ ꝑiplemonia ꝯtingit ex tali mā plurimū iterficit. ⁊ hoc in 7° vel añ q2 est morb⁹ ꝑacutus vt hꝫ vificari decima tertij. ¶ Nō quarto ꝙ nō fit transitus septimi. q̄n aut mā digerat̄: aut ifirmus moriat̄. iō si isti non moriunt̄ in septeꝫ diebus: tunc mā saniat̄. ⁊ q2 empima significat vno mō collectionē saniei in pectore. iō fiūt hoc mō empici: ⁊ sic veritas scḋe cōclusionis pꝫ. Similis snia colligitur decima tertij cap̄ de ꝑiplemonia.

Cōmentum Gal.

Hic Hippo. innuens. In hoc cōmento Gal. facit tria. pmo ponit aforismi sniam. 2° signū ꝑmutatiōis sq̄nātie ad ꝑiplemoniā. 3° signū ꝯuersionis sq̄nātie ad sanitatē. scḋa ibi [Cognscit.] 3ª ibi [Mollis aūt.] De p̄^a^ pꝫ. ¶ De 2ª dic̄ ꝙ ꝑmutatio māei sq̄nātie ad pulmonē cognscit̄. q2 pulsus tūc fit dur⁹: ⁊ ieq̄lis ⁊ iordinatus significādo mām transferri versus pncipale mēbꝝ: puta cor. ¶ De tertia dicit: ꝙ q̄ñ delitescēte sq̄nātia pulsus fit mollis equalis ⁊ ordinat⁹ cū bonitate respiratiōis significat itegrā dimissionē.

Dubitatur hic Utrū in transitu māe sq̄nantie ad pulmonē fiat pulsus durus ieq̄lis ⁊ inordinat⁹. ¶ Et p̄ mō vr̄ ꝙ transeat mā de sq̄nantia ad pulmoneꝫ: q2 nulla vr̄ colligātia musculoꝝ epiglotis cū pulmōe cū ꝑ ipsaꝫ cānā trāseūdo ꝑ ꝯcauitatē suffocaret: aut sputo ⁊ tussi eyceret̄. ꝑ poros aūt ⁊ subam canne non vr̄ q̄uo q2 ē valde dura. ¶ Scḋo vr̄ ꝙ i h̄ trāsitu pulsus nō deberet fieri durus: q2 apa mēbri mollis facit pulsuꝫ mollē sic̄ ꝑiplemonia. ¶ P. pulsus in ꝑiplemonia est vndosus ⁊ leuis vt decima tertij. ca. de signis ꝑiplemonie. g̊ nō est dur⁹. ¶ Tertio vr̄ ꝙ nō est diuersus ⁊ iordinatus necio: q2 stat v̄tuteꝫ silr̄ se hr̄e ad necessitatē ⁊ istrumēti obediētiā. ⁊ ꝑ ꝯñs nō diuersificabit̄. ¶ 4° vr̄ ꝙ in v̄a liberatione a sq̄nātia pulsus fiat mollis: q2 mollities significat lapsuꝫ ad humidū. mō ista corpa cū liberant̄ fiunt ꝑ solōnē sicciora. ¶ 5° nō pōt eē eq̄lis ⁊ ordinat⁹. q2 h̄ implicat cū pulsus ordinatus ꝯtineat̄ sub diuerso mō: non pōt esse diuersus ⁊ equalis. ⁊ assumptū est Aui. scḋa pmi summa de pulsibus in capitulo de generibus pulsuum. ¶ Ad p̄^m^ respondet̄ ꝙ nō requirit̄ semꝑ spālis colligantia iter mēbrū a quo mā pellit̄: ⁊ illud vbi mādat̄: vie āt motus illi⁹ māei sunt pori occulti. nec h̄ est magis mirū q̄ȝ cū mā saniosa ⁊ grossa transmittit̄ a nā ꝑ subam ossis vt ifra particula 7^a^. ¶ Ad 2^m^ sunt multe rn̄siones. q̄daꝫ negant textū esse correctū. Alij dicūt notando ꝙ pulsus pōt fieri durus plurib⁹ de causis. Aut. n. q2 artaria exiccatur: vt in ethicis. aut q2 tēdit̄ vt in spasmo. aut q2 replet̄. aut q2 fumi sicci sibi cōmunicant̄. aut q2 congelatur frigore vt pōt colligi in cōmēto pulsuū. libro scḋo: ꝯtinētis pluribus: ⁊ ꝑtim scḋa pmi. cū g̊ ꝑmutat̄ sq̄nantia ad periplemoniā. q2 mā magis vicinat̄ cordi. ideo plures fumi artarijs cōmunicantur ⁊ merito istius pulsus dicitur durior. ¶ Secundo si squinantia fuerit cholerica: q2 fumi cholere ⁊ sicci cōmunicantur artarijs. ideo pulsus fit durus q̄ñ magis multiplicatur in artarijs: vt in periplemonia. ꝙ

nia. qꝺ aūt dr̄ ꝙ ꝑipleumonia facit pulsū mollē itelligitur vt in plibꝰ q̄ plurimū est flegmatica: aut dī ꝙ facit pulsū mollē nō absolute: sʒ respectu eiꝰ q fit in ꝑartibꝰ alioꝝ visceꝝ neruosoꝝ p̄cipue. ¶ 3° mō dī ꝙ Gal. itelligit hic per pulsū durū itellexisse pulsū quē virtꝰ durū facit q̄ cū magno conatu. ⁊ iō fortiter ꝑcutit i digitos lʒ sit mollis artaria. ⁊ h̄ mō nō loqͥtur de duro Auicē. locis allegatis. Aui. aūt nona tertij. caplo de signis ſignātie. vr̄ sentire in hac ꝑmutatiōe pulsū fieri plenū. vn̄ dicit. demū opꝫ vt ꝯsideret pulsus i ea. Nā si sit vndosus magnꝰ ⁊ accidit cū ea tussis tūc ipsa ꝑmutat̄ ad ꝑipleumoniā. ⁊ iō dicimus ꝙ apud ipm nō vr̄ bene exponi nisi mō p̄dicto. ¶ Ad 3^{m} dī ꝙ necio vel quasi necio in hac permutatione māei fit pugna v̄tutis ꝯtra mām ⁊ econtra in qua nō est equalis habitudo virtutis ad mām. ḡ nec equalis conatus. ⁊ iō pulsus fit diuersus ⁊ iordinatus. ¶ Ad 4^{m} dōm ꝙ ꝑ mollitiē itelligit̄ lassitas q̄ est ꝑ vacuitatē. talis aūt accidit expulsa ⁊ resoluta mā. ¶ Ad 5^{m} dī ꝙ ordinatus sumit̄ duobus modis. vno mō ꝓprie. ⁊ sic oīs est diuersus ⁊ hoc mō nō sumit̄ hic. 2° mō pro habēre hunc ordinē q est equaliter pulsare ⁊ hoc mō est equalis ⁊ ita intelligit hic Galenus. Aforismus. XII.

Qui a ptisi molestantur si sputū qualecunqꝫ expuūt graue fetet super carbones effusum ⁊ capilli a capite defluunt: mortale.

¶ Hippo. in hac hāc intendit ꝯclusionē. Sputū grauiter fetens. qn̄ super carbonē effundit̄ ⁊ casus capilloꝝ sunt mortalia signa in ptisi. ꝯclusio ꝓbat̄. q̄ p̄mū istoꝝ significat vehementē putrefactionē in ꝑtibꝰ cordi vicinis: ⁊ 2^{m} signat q̄si vltimatū defectū humidi substātifici mēbroꝝ. ḡ i ptisicis vtrūqꝫ est mortale. ¶ Nō p° ꝙ hic ꝑ ptisim itelligimꝰ vlcus pulmonis. ¶ Nō 2° ꝙ per sputum possumꝰ signare sup ifirmū pluribꝰ modis. s. q̄ntitate colore mō sube ⁊ odore. hic v° Hippo. tn̄ docet ꝑ odorē significare. ¶ Nō 3° ꝙ lr̄a dicit sputū qꝺcūqꝫ expuūt graue fetet ⁊c̄. Et cōiter exponit̄ graue ꝓ grauiter ita ꝙ sit sensus ꝙ sputū multū itēse fetet. Nā raro ꝯtingit qn cū sputo ꝓiecto sup carbones sit aliqͣs fetor. sʒ itēsus est qui signat vehemētē putrefactionē. Alij tn̄ pn̄t itelligere graue nō ꝓ aduerbio sʒ ꝓ noīe. ⁊ tūc attēdite ꝙ qn̄ volumꝰ ꝑ sputū in ptisi signare tūc colligimꝰ in ꝯcula aque tepide plena. Et prio ꝯsideramus vtrū sit aliqd descēdēs ad fundū vel nō. Et si qd descēdit illud ꝓijcimꝰ sup carbones ⁊ facimꝰ odorari ab aliquo vel ꝓpinquo vel amico ifirmi vtꝝ habeat horribilē fetorē. mō ꝯstat ꝙ capiēdo solū sputū descēdens illud est alijs nō descēdētibus grauius. Hippo. ḡ videt̄ loq solū de sputo graui cuiꝰ fetor ē signū mortis i ptisi. ⁊ vtraqꝫ expō pōt tolerari. ¶ Nō 4° ꝙ iō ꝓijcit̄ sputū sup carbones. q̄ qn̄qꝫ est tā ꝑua quātitas rei corrupte in sputo vt nisi sup carbonem ponat̄ nō manifestat̄ hꝰ fetor. qn̄qꝫ ēt in se mō multi est fetoris: nisi vrat̄ vel calefiat: q̄ sanies laudabilis nō est horribilis fetoris. sed si calefiat sup carbones. ⁊ ꝑtē hēat mixtā m̄lti fetoris illa ꝓculdubio māifestabit̄ cū sup carbones ꝓijcit̄. q̄ odor rei maxie manifestat̄ cū fumali euaporatione. ¶ Nō 5° ꝙ sanies signat̄ in sputo nō solū ꝑ odorē sʒ ꝑ descensum ad fundū. q̄ significat̄ calor egisse in materiā ita ꝙ vētositatē ꝓpter quā flegma supnatat exclußerit ⁊ subtiles ⁊ leues partes exhalauerit grosso terreo remanēte. sed hic descensus nō est certū signū saniei cū aliqn̄ flegma multū igrossatū descēdat in aq̄. ¶ Nō 6° hoc signū debere itelligi esse verū cū ꝑseuerat. nam stat qn̄qꝫ paucū saniē ex catarro generari putridā ⁊ tn̄ infirmū nō debere mori. Ex his verificat̄ ꝑs vna ꝯnis. q̄ sputū graue fetens mortē significat multā ⁊ intensam suffocando putredinē in loco vicino cordi. ¶ Nō 7° ꝙ in ptisicis capilli cadunt deficiēte humido cui piloꝝ radices adherent ⁊ deficiēte nutrimento ex cuius supfluo pilus debet generari. Et iō iste casus capilloꝝ signat maximā digestiue virtutis debilitatē. ⁊ per ꝯn̄s mortē. Cōtingit aūt vt cadant qn̄qꝫ ꝓpter mām malā corrosiuā in cute existentē que corrodit piloꝝ radices: aut materiei pili viscositatem tollit: aut ipsam materiā exterminat quandoqꝫ ꝓpter cōplexionē calidam ⁊ siccam talē mām dissoluentē. quādoqꝫ ꝓpter frigus cōgelans. quandoqꝫ ꝑ ꝑoroꝝ stricturā: sed ista nō accidūt in capite merito ptisis: ⁊ iō id qꝺ accidit est modo dicto. ¶ Ex quo apparet secunde partis verificatio quare capilli a capite cadētes sūt signū mortis in ptisi. Et huius ꝯcordia colligit̄ decima tertij nō ex toto integre. Cōmentū Galeni.

Hic ptisim intelligit ⁊c̄. Cōmētū in duas diuidit̄ partes. in cōmētū Gal. et additionē Cōstātini. 2ª ibi in fine [Capillus.] Gal. dicit tria. p^{m} ꝙ hic per ptisim vlcus pulmonis intelligit. 2° ꝙ in istis dixit vel monstrauit nos debere ꝓbare sputa ꝓiecta super carbones que si fetent ⁊ capilli fluūt dicit esse mortale. ¶ Dicit tertio ꝙ hoc est verum q̄ ex casu capilloꝝ significat̄ nutrimētū deficere ꝓpter virtutis debilitatem: q̄ paucus naturalis spiritus ⁊ vitalis iaʒ restat ad membra mittendus sed forte significat corruptionem fortem in pulmone. CAPILLVS. ponit ex qua mā fit capillus. Aforismus. XIII.

Quibuscūqꝫ ptisicis capilli defluunt diaria superueniente moriuntur.

¶ Cōclusio aforismi est ista. diaria superueniens ptisicis a qbꝰ capilli defluūt est signū mortale. ꝓbat̄ ipsa signat vltimatū defectū ꝯtentiue v̄tutis mēbroꝝ: ⁊ q̄ cuʒ paucitate plīma nutrimenta signat eius notabilē diminutionē futurā ea cōtinuata, vnde necio sequitur mors. assumptum circa litteram patebit. ¶ Nota primo ꝙ hic sumitur diaria ḡnaliter pro oī fluxu ventris siue cibali siue humorali siue cū excoriatione intestinoꝝ. lʒ nomen diarie stricte sumptū nō significat nisi fluxū humoralē. ¶ Nō 2° ꝙ hꝰ fluxus multas possunt ꝯsequi causas: sed hic ꝓprie intelligit̄ de diaria que sequit̄ defectuʒ ꝯtentiue virtutis. qꝺ aūt hic itendit Hippo. pʒ q̄ dicit ꝙ diaria superuenit ptisicis a quibus defluunt capilli. ⁊ est intelligēdū ꝙ superueniat merito ꝓcessus in ptisi. mō cōstat ꝙ si iam capilli defluunt virtutes nāles sunt plurimū debilitate vt dixi in p̄cedente afo°. superueniens ergo diaria erit ꝓpter maiorationē debilitatis quā sequit̄ virtutis membroꝝ contētiue debilitas. ⁊ ideo humiditates naturales eorum ad intestina mouent̄. ¶ Nota 3° ꝙ diaria vt in cōmēto dicet̄ nō solum est signum mortis: sed etiā causa: q̄ addit in debilitate. Ex quo patet causa quare in ptisi cauemꝰ a pharmacijs soluentibus quantū possumus: ⁊ quare fluxus ventris est de mortalibus nocumentis. ¶ Ultimo nota ꝙ diaria superueniens ptisicis quando capilli iam cadunt nō solum est signum mortis sed significat mortem esse vicinam: quia virtus tam debilitata non potest diu hanc tolerare. Cōmentū Galeni.

In hoc loco ptisicos ⁊c. Gal. i cōmento primo ponit sniam aforismi. scdo verificat. ibi 2ª [Et verū q̄ diariā.] Dicit p° ꝙ Hippo. dic̄ ptisicos morti vicinos ⁊ p̄us mōstrauit qd signant illi in qbꝰ capilli cadunt. s. desiccatio

nem humoꝝ qui sunt nutrimentū capilloꝝ. hic supple dicit ꝙ si diaria superuenerit istis ipsi sunt vicini morti. ¶ De secunda parte dicit ꝙ hoc est verū: quia talis diaria nō est nisi ex defectu virtutis contentiue membroꝝ: ⁊ hunc defectum continue multo magis augmentat. et ideo vult Galenus ꝙ hec diaria est signum ⁊ causa mortis in istis. Aforismus. XIIII.

QUicūqꝫ sanguinē spumosuꝫ expuūt his ex pulmone eductio fit.

¶ Cōclusio aforismi est ista. sanguis spumosus egrediens cū sputo egredit̄ ex pulmone. ꝓbat̄. q: egredit̄ a mēbro sibi ꝓportiōato i mō substātie. mō nullū est mēbꝝ in corpe nr̄o ita spume ⁊ spōgie ꝓportionatū sicut pulmo. g̊ ⁊c̄. ꝯñtia nota. ⁊ assumptū declarabit̄ circa lr̄am. similis habet̄ sn̄ia decia tertij. caplo de signis sputi sanguinis. ¶ Circa aforismū nota pˀmo qd sit spuma ⁊ qbus de causis fiat habetur 2ª particula aforismoꝝ. in cōmēto. 43. illius aforismi. strāgulatoꝝ dissolutoꝝ ⁊c̄. ¶ Nota secūdo sanguinem dici spumosum duobus modis. vno modo q: per totā substātiam sit spumosus. 2° modo q: in eius superficie spuma apparet. ¶ Nota 3° ꝙ dixit notāter expuūt ad declarandū ꝙ nō vomitu exit: sꝫ spuēdo ⁊ maxie cū tussi. ¶ Nō 4° ꝙ sanguinē de pulmone venire pōt duobꝰ modis intelligi. vno mō q: pulmo est locus vbi aliqñ ante exituꝫ ꝯtinebat̄. ⁊ isto mō nō est dubiū ꝙ sanguis egrediēs cuꝫ tussi est a pulmone. eo ꝙ si est ex pectore: non tñ exit qn pˀus ad pulmonē veniat. 2° mō itelligit̄ ꝙ pulmo sit primus locus. vnde sanguis incepit nālem suū egredi locū ⁊ hoc mō medici dicunt sanguinē cū tussi veniētē exire qñqꝫ de pulmone. qñqꝫ de pectore. qñqꝫ de capite. hic āt Hippo. dicit exire de pulmone 2° mō. ¶ Nota 5° ꝙ hoc 2° modo sanguinē venire de pulmone pōt dupliciter intelligi. vno modo q: veniat de ipsa pulmonis substātia aut venis capillaribus in suba eiꝰ imbibitis. 2° q: veniat de venis magnis in pulmone existentibꝰ. ¶ Nota 6° sanguinē qui est aliqō mēbrū nutriturus nō solū per tertiā paulatim digestionē assimilari mēbro in cōplexiōe. sed ēt in mō substātie. ⁊ iō sanguis nutriturus mēbruꝫ spongiosum a nā digerente ipsum ad spumositateꝫ transmutat̄: ⁊ iō sanguis in venis magnis pulmonis alteratus ꝓ parte digestionis tertie fit aliquātulū spumosus: ita ꝙ in superficie eiꝰ cū egredit̄ talis spuma appet. sanguis aūt magis appropriatus qui iā vere pˀª humiditas de secundis est valde vicinus: ⁊ qui iuenit̄ in capillariū venaruꝫ extremitatibus est ꝑ totū spumosus. ¶ Ex his pꝫ ꝙ sanguis veniēs a pulmone est spumosus ꝓprie accipiēdo: ⁊ sanguis de venis pulmonis egrediēs est spumosus. pˀmo mō superius posito ⁊ large dicēdo. ¶ Nō 7° ꝙ sanguis ēt aliunde egrediēs est qñqꝫ spumosus etiā qui cū sputo emittitur vt sanguis a pectore veniens in pleuresi. ⁊ hoc qñ vehementer bullierit preternaturaliter in pulmone vt colligit̄ ex Gale. septima huius cōmēto. 30. ⁊ ab Aui. 10ª tertij. loco allegato. sed tamē hoc est raro. ⁊ ideo aforismus verificatur vt in pluribus ⁊ quasi semꝑ. ¶ Sed cōtra. supra videtur quia Auicen. decima tertij. capitulo dicto. dixit ꝙ sanguis a vena pulmonis veniens non est spumosus. dicit enim. ⁊ ille qui est veniens ex venis eius s. pulmonis nō est spumosus. ¶ Hic dicit̄ Auicen. itelligere ꝙ nō ē spumosus mō 2° sꝫ nō negauerit de pˀ. ¶ 2° arguit̄ quia egrediens a cāna est spumosus vt Aui. dixit ibidē. Respondet̄ ꝙ hoc est quādoqꝫ nō semper quando feruor vehemens esset in loco. ¶ Nota aūt valde h̄ nā ⁊ in ꝓnostico ⁊ in cura est magna dr̄ia iter sputū sanguinis ex pulmone ⁊ ex pectore ⁊ ex venis pulmonis vt colligendū est decima tertij. Cōmentū Galeni.

IN quibusdam libris ⁊c̄.

Gal. in comēto pˀ ponit vnā falsaꝫ lr̄aꝫ aforismi ⁊ falsam iterꝑtationē. 2° verā sn̄iam. 3° ostendit nō eē vlr verū. ibi 2° [Spumosus.] ibi 3ª [Nec tñ cum vulnera.] Dicit pˀ ꝙ in qbusdaꝫ libris loco istiꝰ vbi excreāt: iuenit̄ h̄ vbū vomūt. ⁊ qdā interpretes multa loquētes per vomunt intelligūt nō vere vomitū sed multā sanguinis q̄ntitatē emittūt. ita ꝙ sensus esset aforismi ꝙ per mltū sanguineꝫ spumosuꝫ ab ore vomūt hic egredit̄ de pulmone. ¶ Dicit 2° quo ad hāc partē ꝙ isti mentiunt̄: ⁊ rō: q: videmus multos spuentes sanguinē a pulmone: modicum tamē: puta cum nō est ex vena. sed ex carne. ¶ Et 2° mentiunt̄. q: nō opꝫ sanguinē esse spumosum si sit multus. nā tunc est ex vena: ⁊ hūc nō dicimꝰ cōiter esse spumosuꝫ. nā tūc est ex vena vt supra di. sꝫ hoc falsum dicūt ꝙ si sit paucꝰ nō erit ide. s. de pulmone. SPVMOSVS. Ponit quedam ad verificationem pertinentia dicendo ꝙ sanguis qui vere spumosus spuit̄ est ex vulnere pulmonis: puta quando est in sola carne. NEC TAMEN. Facit qō dictum est di. ꝙ nō semper vulnere existēte in pulmone sanguis exit spumosus: ⁊ h̄ ꝓbat experimento: q: vidit multos quosdā cadentes ab alto: quosdam se cum alijs colludentes: ⁊ alios se inuicē percutientes: ⁊ alios super alios cadentes vt athletas in quibus vulnera ex his causis facta sunt in pulmone: ⁊ tamen cum multum sanguinis spuerint boni coloris et sine fetore supple fuit non spumosus ⁊ exiuit de vena rupta in pulmone. Aforismus. XV.

PTisi habito diaria supueniente mortale.

¶ Hic aforismus satis est manifestꝰ ex. 12. aforismo huius particule: ⁊ cōmentū simile: iō aliter nō dico. Aforismus. XVI.

QUicunqꝫ ex pleuretide empici fiunt purgentur in. xl. diebus a qua die ruptura fit quiescunt.

¶ In p̄senti aforismo Hippo. itendit duas ꝯ̊nes. ⁊ 2ªᵐ ponit ibi [Si vō nō.] Cōclusio pˀma est ista. Quicūqꝫ facti empici ex pleuresi purgant̄ in. 40. diebꝰ a die rupture liberant̄. probatur. in oibus istis materia saniosa remouetur a corpore anteq̄ alia nocumēta fixa fecerit. ergo per illius remotionem ipsi liberantur. consequentiam cum antecedente declarabo circa litteram.

¶ Si vō nō in ptisim transeunt.

¶ Scda cōclusio pleuretici facti empici si a die rupture pleuresis vsqꝫ ad. 40. nō purgant̄ trāseunt in ptisim. pꝫ q: in hoc tempore sanies stat ꝯtinue iuxta pulmonem: ⁊ cū sit nitrosa ipsum corrodit: ⁊ per ꝯsequens facit vlcus ⁊ ptisim. Similis habet̄ sn̄ia decima tertij. tractatu 4° caplo pˀmo. ¶ Primo nota hic per empicos intelligi soluꝫ illos qui saniē habent in cōcauo pectoris vocato mediastino. pꝫ. q: loquit̄ de illis qui fiunt empici per rupturaꝫ pleuresis que quando rumpit̄ sanies ad illud spatiū vadit. pꝫ 2° q: alias empima staret multo tēpore sine h̄ ꝙ sanies pulmonē tangeret ⁊ sic ipm nō roderet. ¶ Nō 2° ꝙ dixit de empicis qui fiunt ex ptisi ⁊ nō de oibꝰ. nā qui fiunt empici ex ꝑipleumonia nō soluunt̄ q̄uis mā saniosa purgaret̄. q: ipsi statim in ipsa apostematum ruptura fiūt ptisici. Similiter puto etiā quādoqꝫ ꝯtingere empicos ex catarro descendente ad spatiuꝫ pectoris fortassis diutius manere ante fiant ptisici q̄ illi qui fiunt empici ex pleuresi. q: istoꝝ sanies ē acutior ⁊ magis corrosiua

rostua. Specialr ḡ itelligit̄ de empicis qui fiūt tales ex ptisi. ¶ Nō 3° ꝙ nō sine cā̄ dixi a die rupture. Nā dicit Jaco. de Forliuio. cā̄ esse q̄ꝛ pleuresis ⁊ empima sunt diuersi morbi ⁊ a diuersa mā̄ pēdētes cū empima a sanie. pleuresis ab hūore non saniato ⁊ q̄ꝛ in diuersis locis peccat cū p̄mo peccet in constricto loco apostematis postea in spatio pectoris nō sunt ydē dies cretici cōputādi nec eodē initio. ⁊ iō Hippo. hic voluit ꝙ ī. 40. dieb⁹ cōnotādo a die rupture fiūt ptisici. si nō purgant̄. q̄ꝛ cū iste sit termin⁹ acutaꝝ egritudinū si in isto mām nā nō vincit. tūc egritudo fit de genere chronicaꝝ. ⁊ ꝑ ꝯn̄s multo tēpore tāget sanies pulmonē. ⁊ iō ipsum corrodet. ¶ Sed salua hui⁹ doctoris reuerētia. Cōputatio ēt in vera recidiua fit a p̄ncipio morbi. ⁊ h̄ patuit supra de Anxio. ⁊ in crisib⁹ permutationis vbi egritudo variat̄: computat̄ a p̄ncipio morbi. ⁊ iō si de creticis loqueremur nō est dubium ꝙ faciēda esset cōputatio a p̄ncipio pleuresis. Alij ergo dicūt aliter ꝙ huiusmodi sanies debilitat ⁊ exiccat pulmonē sui nitrositate ⁊ per experientiā cognitū est ꝙ quasi circa. 40. dies sunt q̄b⁹ pulmo resistit anteꝗ̄ corrodat̄. ⁊ iō si purgant̄ isti in. 40. diebus post diem rupture isti euadūt sani q̄ꝛ ex illa mā̄ nō remanet dispositio fixa mala. si v̄o nō purgant̄ in istis diebus a die rupture apostematis: tunc per. 40. ꝯtiuos dies sanies tetigit imediate pulmonē in quo tēpore expertū est ꝙ ipsum corrodit. ⁊ ideo fiunt ptisici. ponitur ergo a qua die ruptura fit ad denotandū ꝙ. 40. dies sunt tempus cōmune pulmonis ad resistēdū saniei ipm̄ imediate tangenti ne corrodat̄. nā quādo nō tangit̄ pulmo a sanie multo pluri tempore resisteret̄ ⁊ sic pꝫ ambarū ꝯnū veritas. ¶ Nota q̄rto ꝙ lꝫ Hippo. dicat de. 40. dieb⁹. tēpus tamen hoc habet quādam latitudinē s̄m varietatē pulmonū: ⁊ sanierū modicū ad plus ⁊ modicū ad minus. Ego aūt testor me vidisse tres pleureticos q̄ facti sunt empici ⁊ integre liberati quoꝝ q̄libet saniē spuit vltra. 45. dies. Nā senis quidaꝫ medicine doctor Chirurgic⁹ magister Joannes de Castiliono. 50. dieb⁹ oī die manifeste multū saniei quantitatē spuit. 2° Thomas de pecis senis. 40. trāsiuit saniē screādo. Et parme vxor Jānelij. 50. trāsiuit cū h̄. saniei excreatu ex pleuresi. forte aūt ꝯtigit hos defendi q̄ꝛ multū vsi sunt hoc tēpore lac de pulmone vulpis ⁊ alijs pulmonē ꝯfortantib⁹. ¶ Ultimo nota ꝙ hec sunt intelligenda v̄a istis manentibus empicis. nā cōtingeret eos mori anteꝗ̄ in ptisim transeant.

Cōmentū Galeni.

Cum prius fluxum ⁊c. Gal. i cōmēto. p̊ ostēdit de q̄b⁹ empicis loq̄t̄. 2° verificat aforismū. 3° ex causa remittit ad aliū librū. ibi 2° [Qui oēs.] 3° ibi [Quoꝝ dieꝝ.] ¶ De p̄ma dicit q̄ꝛ p̊us in alio. s. afo° locutus est de fluxu saniei ad spatiū pectoris hoc monstrauit supra hunc sermonē de empicis solū attinere in quib⁹ apostema in latere rūpit̄ ⁊ sanies fluit inde ad spatiū pectoris. ¶ De scđa pte dicit ꝙ si isti nō purgant̄ in. 40. dieb⁹ necesse est multū ꝙ pulmo corrodat̄ ⁊ tabescat ⁊ supple ita fiat ptisis. ⁊ rō est: q̄ꝛ sanies in longo tempore fit corrupta ⁊ acuit̄. ⁊ iō Hippo. supra pleuresim determinauit debere mundificari in. 14. diebus sed empima in. 40. dicit 3° ꝙ ipse virtutem horum dierum ⁊ diuersitatē monstrauit in libro de diebus creticis.

Aforismus. XVII.

Calidum nocet hoc frequenter vtentibus. Carnium effeminationē facit neruorum incontinentiā: mentis stuporem: fluxū sanguinis: ⁊ defectiones spirit⁹ quibusdam v̄o ⁊ mors sequitur.

¶ In presenti afo^mo Hippo. vult hāc ꝯnē. Calidū actuale nocet his q̄ eo frequenter vtunt̄. ꝓbat̄. tale calidū facit carniū eē̄ minutionē ⁊ neruoꝝ icōtinētiā ⁊ mētis stupores ⁊ fluxū sanguinis. ⁊ spirit⁹ resolutionē ⁊ illā q̄nque sequit̄ mors. ergo ⁊c̄. ꝯsequentia tenet ⁊ assumptum in lr̄a ponit̄: ⁊ huic inie similem potes colligere. 2ª p̄mi. caplo de balneo. Quidam ordinate loquentiū. ¶ Primo ergo nota ꝙ lꝫ apud medicos aliquid dicatur calidum actu aliq̄d in potētia. hic de calido actu loquimur nec vniuersaliter de q̄libet: sed de aqua calida in modū balnei administrata. De hoc eniꝫ vult Hippo. ꝙ effectus nominatos lꝫ satis bene defendi posset ꝙ oē excessiue calidū est aptū talia facere. Nō ꝙ antiq̄tus multum hoīes balneo vtebant̄ vt pꝫ legēti librū Gal. de regimine sanitatis. Et iō Hippo. loquit̄ appropriate de huiusmodi calidi nocumentis tanꝗ̄ ꝯsueti. ¶ Nō 3° ꝙ vsus incōueniēs balnei pōt eē̄ rōne q̄litatis aque vt ꝙ sit nimis intēse calida. 2° rōne more vt ꝙ homo plus moret̄ ī vice vna ꝗ̄ ē opportunū. 3° rōne tēporis siue hore vsus vt ꝙ statiꝫ post cibū q̄s balneū igrederet̄. 4° rōne frequētis vsus vt ꝙ pluribus vicib⁹ quis balneū ingrediat̄ debito: ⁊ de hoc 4° mō fecit mentionē solummodo: forte q̄ꝛ error multoꝝ ⁊ nō subito faciēs nocumentū sed paulatim ⁊ in ꝓcessu apparens. ¶ Nō 4° ꝙ caro mulierū mollior est carne viroꝝ eo mō quo declaraui in prima p̄mi. capitulo de etatibus ⁊ vno modo rarior. Caro ergo viroꝝ dicitur effeminari quādo suā duritiem perdēs fit mollis ⁊ parum resistens extrinsecis occurrētibus. ⁊ q̄ꝛ aqua calida nimis frequēter administrata rarificat carnē ⁊ ipsam aque humiditatis qualitate humectat. ideo ipsas carnes per ꝗ̄dā similitudinē dicit̄ effeminare: sed q̄ꝛ caro hoc modo passa ē rarior per habitum multoꝝ poroꝝ. feminea v̄o caro paucos habet poros. iō effeminationē dicit Gal. abusiue in cōmento positā. ¶ Nota 5° ꝙ virtus motiua ꝯfortat̄ siccitate ⁊ duritie vt sumit̄ sexto de accidēte ex Gale. ⁊ iō cum nerui mollificantur ⁊ rarefiunt eoꝝ motiua virtus debilitatur. q̄d cū accidit nerui dicunt̄ incōtinentes: aut q̄ꝛ suū vigorem nō tenētes: aut q̄ꝛ aliq̄ñ ex hoc sunt impotentes ad mēbra in ꝓprio situ tenēda. Calidū aūt rarificādo ⁊ humectādo neruos reddit eos debiles. ⁊ ideo illoꝝ incōtinentiā facit. ¶ Nota 6° ꝙ sanguis per vsū balnei calefit ⁊ rarefiat̄ ⁊ fit mollis ⁊ presertim versus superiora ⁊ venarū orificia relaxant̄. ⁊ ideo ex frequenti vsu balnei fit sanguinis fluxus. ¶ Nota 7° ꝙ spirit⁹ eadem caliditate ⁊ poroꝝ apertione dissoluunt̄. ꝙ aūt fluxus sanguinis nimium ⁊ spiritus defectiones quandoꝗ̄ mors sequit̄ est res que declaratione nō indiget. ¶ Nō 8° ꝙ per stuporem mentis intelligimus in operationibus virtutum interiorum nocumentū. huius autē causa est ex vsu balnei. q̄ꝛ resolutis spiritibus cerebrum cū sit complexionis frigide ⁊ humide faciliter ifrigidat̄ ⁊ humectat̄. ⁊ iō post sequitur virtutis aīalis debilitas in operādo quā debilitatē sequit̄ diminutio ꝓpter defectionē instrumēti puta spiritus ⁊ ꝓpter frigoris dominiū.

Contra dicta videt̄ primo ꝙ calidum nō facit carnium effeminationē. Calidum enim corrugat ⁊ ꝯstringit. ergo nō rarefacit. Assumptum est Auicē. scđa p̄mi. illo capitulo. quidaꝫ ornate loquūtur. cū dixit Cūꝗ̄ eius aqua multe est caliditatis cutis etiā ex ea horripilat̄ ⁊ inspissantur eius pori. Forte dicitur ꝙ balneū nimis calidū inspissat: sed balneū opportune calidū frequēti vsu rarefacit. ⁊ h̄ sufficit hic Hippocrati. ¶ Cōtra tantū calefit cutis ex longa mora in balneo mediocris caloris ꝗ̄ ex pauca in balneo multū calido. ḡ ad dispositionem similem debent deduci. ideo si in multū calido īspissat̄ etiam ex multo vsu inspissabit̄. hoc dicitur negā

do hanc ꝯsequentiam. Ad tantam caliditatez ducitur cutis ex lõga mora in balneo mediocris caloris sicut ex data parua mora in balneo multū calido. ergo omnino ad similē dispositionem duceretur. nam in balneo multum calido impressio humiditatis est pauca ⁊ in longa mora ⁊ frequēti vsu ipressio humiditatis est multa. ¶ 2° in occursu ad aquā multā calidam horripilat̄ cutis ⁊ cõstringitur ꝓpter sensationē displicentem: ⁊ ita pori clauduntur: qđ nõ fit in longa mora in aq̄ delectabilis calitatis. ¶ Secūdū dubiū est q: nõ videtur ꝙ balneuz debeat facere fluxum sanguinis: q: ex balneo humores trahūtur de venis ad cutim. ⁊ sic extra venas. ergo diuertuntur a loco vnde fluere debet sanguis. ergo balneū potius prohibebit sanguinis fluxū q̄ ipsum prouocet: presertiz cū in fluxu sanguinis hūores a locis extra venas recurrūt vt sumit̄ prima quarti. in caplo de variolarū cura. ⁊ 4ª primi capitulo de flobotomia. ¶ Hic negatur pˆma consequentia. nā plus prouocat fluxum calefaciēdo ⁊ mobilitando sanguinem ⁊ venarū orificia relaxādo q̄ prohibeat a venis trahendo ad cutim. Cõmentū Galeni.

Ubi ostēdit Hippo. ⁊c.

Gal. in cõmēto tria facit. pˆ i genere ponit huius afforismi sniam ⁊ quorūdā sequētiū opinionē. 2° cõmentat̄ specialiter hunc afori^m. 3° ostendit varietatē finis istius aforismi. ibi 2ª [Effeminat.] ibi 3ª [Hic autē aforism⁹. Primo patet quid dicat. sed per caliditatē in vltimitate intelligamus in vsu executiuo quo ad vices. ¶ De scđa dicit pˆmo ꝙ calidum effeminat carnes. i. mollificat ⁊ rarificat. ⁊ iõ hoc verbuz effeminato ponit̄ abusiue: sed q: femine maribus sunt debiliores. iõ q: caro per balnei frequēter vsum fit mollis: ⁊ nõ tantū resistens sicut ante dicitur effeminari. nā in veritate fit magis porosa: sed mulierū caro est minus porosa vt supra dicit̄. ¶ Dicit 2° ꝙ nerui dissoluunt̄. q: rarificant̄: ⁊ mollificant̄. ¶ Dicit 3° ꝙ iducit mētis stuporē. i. aliquē defectū qui fit calido fumo ascendente caput. ¶ Dicit 4° ꝙ facit sanguinis fluxū q: cum sit calidus ⁊ calor eius per balneū augmentet̄ magis fluit ⁊ hˀ ex longo vsu a quibusdam magis ⁊ quibusdā minus. In parte vltima patet quid dicat. Aforism⁹. XVIII.

Frigidū ṽo spasmos ⁊ thetanos ⁊ nigriores ⁊ febrium rigores.

¶ Cõclusio aforismi est. frequēs vsus aque fride. se in ea abluēdo est nociuus. ꝓbat̄. hic vsus facit spasmos thetanos nigriores. ⁊ febriū rigores. ḡ nociu⁹. patet ꝯñtia. ⁊ assumptū solū ponit̄ in lr̄a. huic sententie similis quo ad thetanos ⁊ spasmos colligit̄ scđa terty. capitulo de spasmo. ⁊ quo ad nigriores tertia quarti. ⁊ quo ad febres pˆª quarti. caplo de effimera. ⁊ quo ad rigores scđa pˆmi. capitulo de causis motuum nõ naturaliū. ¶ Primo ergo nota ꝙ per frigiduz vt Gal. dicit in cõmento intelligit abusuz frigide aque. ¶ Nota 2° ꝙ aqua frigida põt facere spasmum aut thetanū de repletione duob⁹ modis. vno modo q: humiditatē imbibitā necessario ita congelat ꝙ ipsa ꝓhibet nerui ꝯtractionē aut ipsum cõtrahi facit. vel 2° debilitando digestiua illa friditas facit mltiplicari flegma ꝙ neruos ingrediens facit spasmū. ꝙ si ꝓpter nimiā frigiditatem absq̧ mā̄ neruus ipse cõdensetur ⁊ abbreuietur: vnde sequat̄ ꝓhibitio vel inobediētia in dilatando ille spasm⁹ erit nõ ꝓportionatus ad materiā: ⁊ nõ erit ꝓpter dolorē: ita etiam accidit ex veneno scorpionis. 3° põt facere spasmum de inanitione: vel exprimēdo humiditatē neruorum. vel ꝓhibendo coꝝ nutritionem ꝓpter oppilationē aut ꝓpter digestiue ⁊ attractiue defectum. ¶ Nota 3° ꝙ per nigriores intelligunt̄ colores cutis ad nigredinē tendētes fiunt aūt q: ꝯgelato sanguine in cute ⁊ spiritib⁹ extinctis ille qui pˆmo rube⁹erat ad nigrū vertit̄ vt hyeme videre ꝯtingit in genis sanguineoꝝ. Febres ṽo facit frigidū per accn̄s claudēdo poros ⁊ ꝓhibēdo exitū humorū ⁊ vapoꝝ calidoꝝ qui clausi qñq̧ faciunt effimerā: qñq̧ putrefaciūt humores: q̄re faciūt putridā feb. qñq̧ faciunt ethicā ꝯsequenter aut incipiendo. ¶ Nõ 4° per rigores intelligendū esse motū illū ꝯcussiuū inuoluntariū lacertoꝝ quo mouent̄ lacerti ad expellendum rem nociuam. hoc autem a frigore puto quandoq̧ accidit: vt apparet in hyeme: quādoq̧ frigus est causa vt putridi humores ipsum causent. Cõmentum Galeni.

Hic nimium frigidum.

Presens cõmētū diuidit̄ i q̄nque ꝑtes. pˆ verificat de spasmo ⁊ thetano. 2° đ nigriorib⁹. 3° de febribus. 4° de rigore quomodo fit a frigore. ibi 2ª [Uñ ⁊ nigriores.] ibi 3ª [Frigida aq̄ ꝑ se.] ibi 4ª [Rigores aūt.] partes patent legenti. Aforismus. XIX.

Frigidum inimicū neruis: ossib⁹: dētibus: cerebro: spinali: medule.

¶ In pñti aforismo Hippo. duas ponit cõclusiones. 2ª ibi [Calidū ṽo.] Pˆia ꝯclo est ista. aq̄ frida est inimica neruis ossib⁹ dētib⁹ cerebro ⁊ spinali medulle. ꝓbat̄. id qđ extiguit hoꝝ mēbroꝝ nālē calorē: ⁊ ꝓhibet ea ab operationib⁹ sibi debitis est istis mēbris inimicū. sed aq̄ frigida est huiusmodi ergo ⁊c. Assumptū pro minori statim in notatis patebit.

¶ Calidum ṽo vtile ⁊ amicum.

¶ Secunda ꝯclusio est ista. calidum est istis mēbris vtile ⁊ amicuz per se. q: est contrariū frigido. ⁊ q: per ipsuz conseruatur istorum membrorum calor. ¶ Concordia aforismi quantum ad primam partem colligitur de neruis. 2ª terty. capitulo primo. de dētibus. septima terty. de ꝯseruatione dentiū. de cerebro ⁊ spinali medulla colligi põt prima terty. capitulo de canonibus vniuersalib⁹ cure egritudinū cerebri. Alique alie cõcordie ponunt̄ que sunt in genere ꝙ caliditas est magis amica nāe q̄ frigiditas: sicut pˆª pˆmi. caplo de cõplexionib⁹. 2ª pˆmi. doctrina 3ª. caplo de signis cõplexionuz. in 6° genere signoꝝ. ⁊ 4ª pˆmi. caplo 2°. ¶ Circa tñ aforismi lr̄am ⁊ sniam nõ pˆmo ꝙ lz Hippo. in afoº ꝑ frigidū itellexerit aquā frigidā vt Gal. vult in cõmento. tñ de oi actu ⁊ potētia frido excessiue verificat̄. ¶ Nota 2° ꝙ oia mēbra hic noiata sūt exanguia ⁊ parū caliditatis habētia: idigētia tñ multo spū eis imbibito ⁊ influxo ad oꝑationes nāles eorum suꝑficiēdas: nā pˆmo oia ista sunt frida ⁊ alba. i. sine sanguine ⁊ sine venis vel artarys manifestis in se. ⁊ tñ q: eoruz oꝑa calido ꝑficiunt̄. iõ req̄rit̄ spūs pñtia. ¶ Ex hoc seq̄t̄ ꝙ istoꝝ mēbroꝝ oꝑationes ledunt̄ ꝑ illud qđ spūs in eis ad oꝑa req̄sitū fridū extiguit. ⁊ q: aq̄ frigida ⁊ oē actuale fridū excessiuū est aptū cū his mēbris occurrit in eis spūm extiguere ꝑꝑ hoꝝ mēbroꝝ nālē friditatē. ⁊ iõ frigidū est his mēbris inimicū. ⁊ iõ dixit Auic. 2ª terty. pˆmo caplo. in fine. ⁊ scias ꝙ aq̄ frida nocet neruis ꝓpterea ꝙ facit eos deficere a digestiōe humiditatis que sunt in eis q̄re in humorē indigestū ꝑmutant̄. ¶ Seq̄t̄ 2° ꝙ hec mēbra cū sint carne discooꝑta magis a frido leduntur: q: ibi nõ est caro calida defendens ⁊ fridū magis imediate occurrit. vñ in vulnerib⁹ neruosoꝝ locoꝝ ⁊ in osse discooꝑto ⁊ i fractura cranci pˆcipit̄ ꝙ caueam⁹ a frigore vt colligit̄ 4° q̄rti. tractatu 4°. caplo 2° ⁊ pˆ. ⁊ ꝙ calida apponamus. ⁊ idē in caplo de fractura cranei ⁊ de cura fracture

ra fracture cū vulnere. ¶ Nota 3° ꝙ ꝗtuis fridū dētib⁹ noceat ex cā dicta: tñ etiā q̄ sūt nāliter discooperti. ⁊ iō nāli dispōne magis ꝗ̄ alijs ossibus eis nocet. Nocet ēt magis quādo ꝑcesserit calidi occursus: vt septima tertij. ¶ Nota 4° ꝙ vt 2ª ꝯclō verificet̃ gdā ꝑ vtile ⁊ amicū ītelligūt illud qđ occurrēs eq̄ distēperatū cū frigido minus ledit ⁊ ex cui⁹ eq̄li alteratiōe mēbrū min⁹ ledit̃. Nā si vtile ⁊ amicū sumant̃ ꝓprie. hec 2ª ps nō est vēra: q̄ distēperate occurrēs nocet a ꝓpō tēpamēto educēdo. ⁊ ita fridū distēperate occurrēs nocet. sed tā calidū ꝗ̄ fridū tēperate occarrētia sūt amica: q̄ ꝯseruatiua. Nō ġ dī calidū distēperatū amicū: q̄ ꝯseruās dētes vl' ossa: ſʒ q̄ min⁹ ledēs ea ex eq̄li alteratiōe. Causa aūt q̄re min⁹ ledit est. q̄ lapsus ad calidū est min⁹ malus gñalr ꝗ̄ sibi eq̄lis ad fridū: cū caliditas magis attineat sanitati. ⁊ eē ꝗ̄ frigiditas. vt pʒ pª p̄mi. capitulo de cōplexionib⁹. ¶ Mihi aūt videt̃ ꝙ Hippo. aliud speciale voluerit in istis mēbris: ⁊ nō gñale in oīb⁹: vt isti putāt. q̄ tūc multo melius fuisset dicere frigidū inimicū est membris oībus ⁊ calidum amicū. secundo nō puto verū fundamentū istius cōparationis. vt supra prima primi. ⁊ secūdo tegni disputaui.

¶ Ideo alr puto dicendū. ⁊ primo ꝙ frigidū dicitur istis mēbris inimicū respectu ei⁹ qđ est alijs mēbris ⁊ absolute: ꝙ q̄ aqua frigida vt predicitur eoꝝ calorē extinguit cum sit ꝑ maiori ꝑte fundat⁹ in spiritu: cui⁹ ⁊ si notabilē quātitatem requirant nō tamē plurimi vt oculi. scđo respectu alioꝝ mēbroꝝ que cum sint calida magis actioni frigoris resistūt. Calidum autem nō oē. sed parū a tēperamento recedens est his mēbris vtile ⁊ amicū absolute aut cōparatione ei⁹ qđ est alijs mēbris. ¶ Absolute aūt pōt dici amicū qđ plurimū taliū mēbroꝝ est iuuatiuū. Nā plurimū hec mēbra i latitudine sue sanitatis existētia distant a ꝓprio tēperamēto per frigidū ⁊ humidum q̄ lapsus per calidū remouet̃. aut scđo q̄ plurime horū mēbroꝝ egritudines per calidū remouentur cum plurime sint frigide. vel tertio q̄ calidū p̄mi gradus hec mēbra a ꝓprio tēperamēto nō trahit ⁊ spiritū in eis i debita dispōne ꝯseruat. Cōparatione. n. alioꝝ mēbroꝝ: q̄ calidū p̄mi gradus ⁊ nō multū a tēperamēto recedēs non ita ꝯfert alijs mēbris sanis existētib⁹ sicut ⁊ neruis ⁊ magis nocet. ¶ Ex qb⁹ videt̃ mihi ꝯcedendū ꝙ res alique calide hoꝝ mēbroꝝ cōplexionē ꝯseruarēt: que tñ per accidens cor calefacerēt: ⁊ ita res alique nō seruarent ꝯuenienter cordis caliditatē que neruos infrigidarent. Constat. n. ꝙ aer vernalis nō sufficienter ꝯseruaret cōplexionem cutis ⁊ neruoꝝ deducta alteratiōe vestiū: imo hec mēbra īfrigidaret q̄ nudi tūc nō ꝯseruant̃. tamē per illum cor debite euentat̃. ¶ Ex qb⁹ tertio seq̄t̃ ꝙ cōseruatio nō fit ꝑ silia in forma ⁊ gradu. ſʒ de h̄ ampli⁹ dixi tertio tegni. tu tñ hec breuia tene mēti. Cōmētū Galeni.

Ostensis lesionibus ⁊c. Gal. in cōmento p̄mo ꝯtinuat presentem afoꝛismū cū precedente. scđo verificat. ibi 2ª [Et nota.] ⁊ totū residuū est clarū. Afoꝛismus. XX.

Quecunqꝫ infrigidata sunt: recalefacere opoꝛtet.

¶ In p̄nti afo^mo ītēdit duas ꝯnes: ⁊ 2^am ponit ibi [Exceptis.] Pria ꝯ est ista. oīa mēbra preternāliter infrigidata opʒ recalefacere. ꝓbat̃. q̄ oīa talia sunt ad ꝓprium temperamentum reducenda ⁊ non nisi per calefacientia. ergo ⁊c.

¶ Exceptis qbuscūqꝫ sāguinē manare futurū ē.

¶ 2ª ꝯ est. illa mēbra ꝑ que parat⁹ ē sanguis fluere extra corp⁹ etsi sint īfrigidata nō opʒ recalefacere. ꝓbat̃: q̄ talia recalefaciēdo maius eēt nocumētū iuuamēto. cū per calefactionē sanguis fluxus ꝓuocet̃. ¶ Circa quē afoꝛismū nota ꝙ īfrigidata dīr hic solū p̄ternaturaliter īfrigidata: nā si nāliter īfrigidata sunt nō opʒ recalefacere. ¶ Nota 2° ꝙ hec recalefactio pōt fieri per calida actu talia: ⁊ per talia virtualiter vel effectiue: ⁊ de ambob⁹ cōtinet afoꝛism⁹ veritatē. ¶ Nota 3° ꝙ nō quelibet recalefactio est ꝯueniēs vel sufficiens īfrigidatis nisi eo mō fiat vt tandē caliditas remanens sit nālis ⁊ tāti gradus sit caliditas acq̄sita per quantā coꝛpus a tēperamēto distabat. ⁊ ꝓpter p̄^m īfrigidatio mēbroꝝ febrientiū putride que fieret cū aqua frigida nō est sufficiēs imo vt plurimū opʒ māam putridā remouere: ⁊ calefactio neruoꝝ plenoꝝ flegmate sine flegmatis euatione nō sufficiēs. ꝓpter 2^m q̄ cū calefactio fuerit deficiens a gradu debito nōdū mēbrū debite sanitati dicit̃ restitutū. ⁊ fundatur ista p̄ma ꝯclusio super generali p̄ncipio ꝙ oīs cura fit ꝑ ꝯ̄riū. ¶ Circa scđam ꝯclusionē nota ex his que dicūtur 4ª p̄mi. caplō vltimo. ꝙ quādo cōiungunt̃ intentiones ꝯtrarie aut etiā indicationes ꝯtrarie medicus debet seq̄ foꝛtioꝛem nō neglecta altera. ⁊ membrū ergo per qđ paratus est sanguis extra coꝛpus fluere ⁊ infrigidatum ⁊ ex parte frigiditatis idicat de sui calefactiōe. ſʒ ꝓpter timorem de fluxu sanguis idicat ꝙ nō calefiat cū ꝓpter caliditatē sanguis subtiliet̃ ⁊ vie aperiant̃: ⁊ q̄ maius vt plurimū est nocumētū flux⁹ sanguis ꝗ̄ nocumētū īfriditatis: ⁊ iō nō debem⁹ vt plurimū talia loca calefacere. Ex q̄ pʒ Hippo. loq̄ hic de fluxu sanguis quē opʒ cohibere. nā si sanguis flux⁹ eēt nālis vt mēstruoꝝ aut vtilis vt in flobotomia vel hemoꝛroidibus vt multotiēs accidit nō oʒ calefactio dimitti. ¶ Nō 2° ꝙ calefactio q̄dā est pura calefactio cui nō ꝯiūgit̃ eschare generatio. ⁊ de ista hic itelligim⁹. nā qñqꝫ mēbꝝ est cautericādū ad sanguinē restringendū. Et ꝯstat ꝙ cū cautericat̃ calefit. Similē sniaʒ collige 4ª p̄mi. caplō p̄mo ꝗtū ad p̄mā cōclusionē. Et quātum ad secūdā partē colligit̃ 5ª tertij. caplō de fluxu sanguinis narium. Cōmentū Galeni

Hoc nō est contrariū ei qđ dicit alibi. ¶ Gal. i cōmēto rñdet qbusdā dictis ꝯ̄ 2^am ꝑtē afoꝛismi. 2° v̄ificat illā ꝑ cām. ibi 2ª [Sed vñ fluit.] Instātia possit eē talis ꝙ oīs cura fit ꝑ ꝯ̄riū. cū ġ illa mēbra infridata ꝑ que sanguis futur⁹ est fluere patiant̃ moꝛbū fridū curabunt̃ calido. ⁊ ꝑ ꝯñs calefaciēdo. assumptū est p̄n^m positū in medicia. ¶ Respōdet ġ Gal. ꝙ illud qđ hic dī nō ē ꝯ̄riū ei qđ dictū ē ꝙ ꝯ̄ria ꝯ̄rijs curant̃. Et h̄ satis iuestigatū ē in libro de regimie sanitatis: ⁊ ibi mōstratū est ꝙ neciū est vt in medicia exhibēda icipiam⁹ añ curare illa q̄ sunt magis durioꝛa. i. deterioꝛa. Silr hic itelligim⁹ de fluxu sanguis ꝙ qñ mēbꝝ ē īfridatū ⁊ futuꝝ ē vt currat sāguis ab illo īcipiam⁹ p̄ adhibere medicinā ꝓhibitiuā flux⁹ sāguis. ⁊ deide reducam⁹ mēbꝝ ad suū tēꝑamētū. ¶ Nō tñ tu ꝙ nō solū si dispositio vna ꝑiculosioꝛ ē ab illa est icipiēda alijs parib⁹: ſʒ ēt si vna nō pōt curari nisi p̄cedēte alteri⁹ cura icipiēdū ē ab illa sine cui⁹ cura alia curari neq̄t: ⁊ si vna fuerit alteri⁹ cā ꝯseruatiua: vt q̄rta p̄mi. cap̄ vltimo. SED BENE FLVIT. Uerificat afo^m⁹. 2^am ꝑteʒ di. ꝙ iō nō apponit̃ calidū in loco vñ ē fluxus sanguis: q̄ calidū agit ⁊ auget fluxū: ⁊ h̄ nisi cōburēdo facit escharam. Adde ēt ꝙ caloꝛ sāguinē subtiliat ⁊ eū magis mobilē facit. ⁊ q̄ id resoluit qđ īuenit in locis vicinis attrahit alia (ab attractiōe vacui. Afoꝛismus. XXI.

Ulceribus frigidum moꝛdax.

¶ Hippo. in p̄nti afo^mo quatuoꝛ ītēdit ꝯclusiōes: ⁊ sic diuidit̃ in quatuoꝛ ꝑtes que pate

bunt legēdo. p̄ma ꝯclusio est ista. Aqua frida est mordax vlceribus. ꝯclusio ꝓbat̄ sic. Aqua frigida penetrando in ꝓfunduꝫ vsqꝫ illuc causat dolorē in vlcerib⁹. ergo aqua frigida est mordax vlcerib⁹. cōsequentia cū antecedēte statim declarabunt̄. vbi nota ꝙ mordicatio est penetratio ad ꝓfundū mēbri cū solutione ꝯtinuitatis multi nerui ⁊ inordinati situs: vt colligit̄ ex Auic. in canonib⁹ vniuersalib⁹ 2ª. Apud quosdā aūt mordicatio dicit sensum huius penetratiōis ⁊ solutionis ꝯtinuitatis. medicina ḡ que penetrādo in ꝓfundū mēbri ſm plures inordinatas ptes facit dolorē cōiter est soluens ꝯtinuuꝫ in locis illis cū dolor aut semper aut plurimuꝫ fiat propter solutionē ꝯtinuitatis. ¶ Nota secundo ꝙ alio modo mordicat calidū: ⁊ alio modo frigidum. Naꝫ calidum corrodendo ⁊ eliquādo partem facit mordicationē. sed frigidum condensando ⁊ vniendo facit. ita vt soluat̄ ꝯtinuū sicut premēdo cū digitis carnem dolorē per solutionem continui causamus. ¶ Nota tertio ꝙ frigidū nisi fuerit quasi vltimū nō facit mordicationeꝫ in parte cooperta carne. q2 propter densitatē cutis prohibetur penetrare. sed mordicat linguam oculum nares ⁊ stomachi partē intrinsecā. vltimate autē mordicat quādoqꝫ cutim vt aer frigidus in hyeme: vt colligit̄ 4° de simplici medicina. caplo 2° vnde, mordicare est cōmune ⁊ calido excessiuo ⁊ frigido excessiuo. lꝫ per aliū ⁊ aliuꝫ modū. ¶ Nota quarto ꝙ lꝫ vlcus sumat̄ proprie pro solutione cōtinuitatis in carne cum pure ⁊ sanie. ⁊ hoc modo distinguat̄ contra vulnus. tamen hic sumit̄ vlcus pro cōmuni ad vlcus ⁊ vuln⁹. Ex his pꝫ p̄mo quare vlceribus aqua frigida est mordax: q2 propter abscisionem cutis obuiās parti rariori pōt faciliter penetrare in ꝓfundū ⁊ mordicare. Et patet scdo cā quare appropriate loquit̄ Hippo. in vlcerib⁹. nā ⁊ si alijs membris sit quandoqꝫ mordax: tamen raro: ⁊ nō nisi cū est in vltimo vel ꝓpe. Ex his patet etiam ꝙ lꝫ ſm Gal. mentē afo^mo⁹ itelligat̄ de aqua frigida: tn̄ pōt verificari de aere ⁊ alijs liquidis actu frigidis occurrentibus.

¶ Cutem induret.

¶ Secūda ꝯclusio. frigida aqua indurat cutem. probat̄: q2 constringit illā inspissando ⁊ congelando humidū qđ in illa continetur. ergo ⁊c̄. tenet cōsequentia. q2 preterqꝫ hoc fecerit cutis magis resistit cōprimenti. ¶ Ubi nota ꝙ frigidā nō solum cutem. sed plurima humidorū condensat ⁊ indurat: ꝓsertim que sunt aquea ⁊ terrea: sꝫ que sunt multum aerea ⁊ coagulata a calido quādoqꝫ remolliūt. sicut sperma ⁊ albū oui. hec enim a calido ingrossant̄ ⁊ a frigido liquefiunt modo quo dicit̄ 4° metheororuꝫ. ¶ Nota 2° quādoqꝫ idurari cutiꝫ ⁊ alia a calido plus resoluēte de humido aereo ⁊ aqueo qꝫ subtiliat remanēs. fit ēt iduratio a calido nāli quādoqꝫ digerendo aquā vt plurimum iuxta limitationes quas dixi in questione de digestione: ⁊ aliqua a calido mollificant̄ iuxta modū infra dicenduꝫ. sed hec de actuali frigido loquens dixit ꝙ cutem indurat. s. cōdensando ꝓpriam substātiā ⁊ exprimendo humidum subtile per qđ est mollis.

¶ Dolorem sine sanie facit.

¶ 3ª ꝯclo. frigidū facit dolorē ꝓhibēdo saniei generationē. ꝓbat̄ ꝯclusio sic. fridū subito ⁊ multū ⁊ ꝯtrarie imutat mēbrū ſm cās saniē remouēdo. ḡ ⁊c̄. assumptū statiꝫ ꝺclarabit̄: ⁊ ꝯsequētia est nōͦ de se. ¶ Ubi notādū ꝙ frigidū nāliter imutat organū tactus dispōnes icōuenientes inducēdo duob⁹ modis. vnus est alterādo ⁊ inducēdo qualitatē inconuenientem ⁊ preter nām. secūdus est soluendo ꝯtinuū per viam compressionis: ⁊ ita his duobus modis dolorē cāt in mēbro. ¶ Nota scdo ꝙ sanies laudabilissima generat̄ a solo colore naturali: vt supra ostēdi. ⁊ colligit̄ simplici. ēt plane 5° de medicia a Gal. caplo 2° distinctiōis secūde cū dixit. Alteratio que est apud saniositatē accidit a calore nāli. sed nō est alteratio in qua caliditas vincit nām. ⁊ illud est qm̄ est alteratio accn̄s i mā nō bona bonitate pura: neqꝫ est iterū extranea negata in vltimo malitie. Sic ḡ alteratio accn̄s ex cursu nāli ꝓpterea ꝙ ipsa nō accidit a calitate nāli. fit ꝙ ipa adiuuat̄ ⁊ sustentat̄ ꝑ caliditatē silēm calitati nāli. Silr ⁊ est res in alteratiōe facta qn̄ saniositas fit. hic. n. expsse vult ꝙ a sola caliditate nāli fiat: ⁊ iō aq̄ frida plurimū calorē nālē remittēdo ꝓhibet saniei generationeꝫ hn̄. Qn̄qꝫ tn̄ per accn̄s in apostematibus ⁊ multi feruoris adiuuat ad saniei generationē pro quāto remittit ꝑternāliter caliditatē: vt pꝫ 3ª q̄rti. caplo de cura flegmonuꝫ. pōt ēt multotiēs ipedire gnātionē illaudabilis saniei putredinale calidū remittendo: sed hoc puto de laudabili intelligi.

¶ Nigrores rigores spasmos: thetāos ⁊ febres

¶ 4ª ꝯclo est. frigida aqua facit nigrores ⁊ rigores ⁊ spasmos ⁊ febres ⁊ thetanos. hec conclusio quo ad oēs suas partes probata est supra afo^me. 18. huius.

Sed circa mām hui⁹ afo^mi cadūt aliq̄ dubia. p̄^m q2 nō vr̄ ꝙ frigidū sit mordax vlcerib⁹. nā oē mordax vlcerib⁹ est medicia mordicatiua. sꝫ ois medicina mordicatiua est calida. ḡ oē mordax vlcerib⁹ est calidū. maior est clara. mior colligit̄ ab Auic. 2° can̄. cap 4°. vbi medicinā mordicatiuā ponit spēꝫ medicie calē. 2° sic. fridū mordicat vlcera: ⁊ caliduꝫ ēt mordicat vlcera. ḡ tā a calido qꝫ a frido fieret mordicatio: ⁊ ꝑ ꝯn̄s duorū obiectoꝝ ꝓprioꝝ eedē essent ſm spēm sensatiōes: qđ vr̄ ipole. ¶ Cōfirmat̄: ois medicia mordicatiua ē penetratiua. alr̄. n. nō mordicaret. sꝫ nullū fridū est penetratiuū. ḡ nullū fridū est medicia mordicatiua. Ad idē vr̄ eē mens Gal. in p̄n° cōmēti cū dixit. g noia ſm virtuteꝫ ⁊c̄. Nā dixit ꝙ mordax solū itelligit̄ calidū. ¶ Ad h̄ rn̄detur ꝙ tā calidū qꝫ frigidum valde intēsum est mordicatiuū vt sumitur ex Gal. 4° de simplici medicia. caplo 2° ⁊ 3°. sed tn̄ calidū est magis mordicatiuū. ⁊ iō dicit Gal. ꝙ itelligendo mordax ſm veritatē. i. illud qđ vere mordicat per dissolutionē ꝯtiū mordicati ⁊ itēse: solū calidū est mordax: sed sumpto vocabulo ſm suā acceptionē intentioni vtriqꝫ est mordicatiuū. ¶ Ad primum ergo dicitur lꝫ Auicē. medicinam mordicatiuaꝫ nominet in calidis. non tamen vult oēm talem esse calidam: sed plurimas tales ⁊ magis mordicantes ⁊ citius. ¶ Ad secundū conceditur ꝯclusio. nam iste nō sunt distincte sensatiōes illoꝝ obiectoꝝ: vt supra ostendi super illo afo°. duorum dolorum. ¶ Ad tertium negatur minor. nam frigidum aliquod in subtilitate penetratiuum est. Et ad Gal. auctoritatem pat et quid sit dicendum.

Secundum dubium: quia nō videtur ꝙ frigidū cutem induret. primo: q2 coagulata a calido soluuntur per aquā frigidā ⁊ nō indurātur. cutis auteꝫ est coagulata a calido seminali generāte. Cōfirmatur. q2 cutis a forti calido indurat̄ q2 in crustam ⁊ eschāram cōuertitur. ⁊ q2 videmus expositorum soli calori cutem valde duriorem qꝫ stantiū in vmbra. ergo a frigido nō indurat̄. tenet ꝯsequentia. q2 in eadē materia ꝯsimiliter disposita nō est per se vnus ⁊ idem ꝯtrariorum effectus. ¶ Confirmat̄. aqua frigida remouet membroruꝫ congelationē. vt 3ª p̄mi. doctrina quinta. capitulo q̄nto. summe eius de conseruandis extremitatibus. cum dixit. Sunt ꝑterea hominum quidam qui ponunt eā in aquā fridā ⁊ sētiūt vtilitatē ac si nocumētū ab eis remoueret ⁊ quēadmodū fructib⁹ accidit ꝯgelatis cū in aquā enim ꝓijciunt̄ frigidam fiunt quemadmodū si ab eis extraheretur

bereꝰ congelatio ⁊ ab eis lambitur ⁊ leniunꝰ ⁊ equanꝰ. ⁊ si ea igni applicauerit corrūpenꝰ. ¶ Pro dubio notandum vt dicitur quarto metheoroꝝ. ab Aristotele ꝙ ea q̄ sunt aque ⁊ terre quo ad mām̄ sunt coagulabilia a calido. ⁊ etiā a frigido multa. s. eorum vt later nunc adhuc mollis vt lutus pōt a frigido coagulari ⁊ a calido sꝫ nō eodem mō. Nā a calido coagulatur educendo humidū ⁊ a frigido ipsum cōprimendo. Cum ergo caro nostra ⁊ cutis sint cōmunia aque ⁊ terre. ideo possunt ab vtroqꝫ. s. tam calido q̄ꝫ frigido coagulari. ¶ Nota secundo membra coagulata esse constricta ⁊ cōpressa. ⁊ ideo in illis solni cōtinuitatē aut separatione partium aut distractione earum abinuicem modo quem dixi in questione de causis doloris secundo tegni. ¶ Nota tertio ꝙ quāuis ↄtingat vnam ⁊ eandem rem simul infrigidari per totū ⁊ rarefieri vt cōstat in aere quando in hyeme permutaꝰ tēpus de australi ad boreale. ⁊ in aqua calida sparsa super aliqͦd planū que ↄuertiꝰ in vaporem ⁊ infrigidaꝰ. tamē frigiditas ipsa de se potius est apta cōdensare. vnde aliorum deducta operatione vt influentiarum ⁊ formarum mixtorum res que infrigidantur ⁊ sunt molles aut currentes condensantur. Econtra autem caliditas tales res semꝑ alia actione deducta rarificat ⁊ subtiliat. ¶ Nota quarto ꝙ res a dominio frigida approximata infrigidari agit ipsā infrigidate remittendo. ¶ Tunc ad dubiuꝫ cum dicitur ꝙ aqua frigida aliquā cutem indurat puta cutem mollem ⁊ temperatam aut calidam. patet qꝛ agit illam infrigidando ⁊ condensando ⁊ humidum suuꝫ in profundum comprimendo. ¶ Secunda ↄclusio. aliqua aqua frigida aliquā cuteꝫ remollit illud patet ex auctoritate Auic. loco allegato supra. Sed modus ẜm opinionem meam qui teneo ꝙ cutis ⁊ multa membra possunt esse stāte vita frigida respectu equalis ⁊ pondus est facilis. Nam dico ꝙ cū cutis est congelata ipsa est frigidior certa aqua frigida. ⁊ ideo illa aqua frigida agens in illaꝫ inducit in eam caliditatem ⁊ rarificat: ⁊ qꝛ remisse ⁊ paulatine hoc facit qͦd nō faceret aqua calida vt aer calidus ideo magis iuuat iuxta sententiā Aristotelis octaua particula probleumatum octauo problemate. accidit etiā ꝙ sui humiditate remollit ⁊ ꝙ ipsa nō facit euaporare siue exhalare spiritū siue naturalē caloreꝫ vt faceret calida ⁊ sui corpulentia claudit poros prohibens exitum illiꝰ. vñ lutum congelatum positū in aqua frigida mollificatur ⁊ eliquatur siue dissoluitur. Si vͦo dicamus ꝙ omne viuens est calidum ⁊ humidum: tunc dico ꝙ in cute congelata sunt multe partes flegmatis vt secundaruꝫ humiditatuꝫ que sunt inanimate ⁊ sunt ↄgelate ⁊ sunt dure que per aquam frigidam eliquantur ⁊ sequitur iuuamentuꝫ per alia ⁊ hoc modo dicto. ¶ Dicere auteꝫ vt Jacobꝰ de Forliuio dicit. ꝙ aqua frigida ratiōe sue frigiditatis nō vnit frigus in partibus interioribus cōgelati membri: ⁊ ideo magis vigoratur calor: ⁊ ꝙ humiditas lenit humiditates membri ↄgelatas. primo nō colligiꝰ ab Aristotele problemate supra allegato. Naꝫ Aristoteles ibi assignat causam quare frigentes membra patiunꝰ quando ea deferunt iuxta ignea: sed si paulatim tepefiant nō leduntꝰ. ⁊ dicit causam esse qꝛ calidum in membris congelatū ⁊ aggregatum in eis relinquit humidum extra ⁊ frigiduꝫ modo contrariū est cōtrarij corruptiuū. ideo si calidum approximatur paulatine calefaciens tunc caliduꝫ intus existens paulatine egrediꝰ ⁊ minus laborat patiens: sed si non tepefaciēdo agat ⁊ paulatine imo fortiter educiꝰ plus. Cōstat igitur ꝙ hic non dicitur calorem confortari. quia non trahitur nulla parte humiditas leniri ab humiditate frigide aque. secundo hoc est falsum quia frigida aqua sui frigiditate intenderet membri frigiditatē ⁊ faceret calorē magis extingui ⁊ suffocari ab humido frigido circunstante. Jam enim in tantū est constrictus vt amplior vnio ⁊ constrictio extiguit. melius est ergo dicere vt ego posui. ¶ Ex his patet dubij solutio. naꝫ absolute loquendo aqua frigida indurat cutem. s. sanam vel tēperatam. ¶ Ad argumenta autem in oppositū ex dictis patet solutio. ⁊ patet modus per quem aqua frigida fructus congelatos reducit: non debet autem ad hos reducendos aut congelata membra sanāda esse frigidissima: nec sufficit solius talis aque approximatio. naꝫ eius operatione completa oportet paulatim calidiora approximare vt ex dictis colligi potest tertia primi. loco allegato.

Cōmentum Galeni.

TAli noia scdm veritatem.

¶ Gal. in cōmēto facit quatuor. pͥmo declarat primam conclusionem. scdo secūdaꝫ. tertio tertiaꝫ. quarto remittit pro quarta declaratione. Jbi secunda⌊ Nunc vlcerosi.⌋ ibi tertia⌊ Dolor siue.⌋ ibi quarta⌊ Alia autem.⌋ Jn pͥma dicit sex. pͥmū est ꝙ si quis vult intelligere nomina ẜm veritatē id est de potiori significato. intelligit mordax esse solūmodo calidum. quia vt dixi supra caliduꝫ intensius ⁊ citius mordet q̄ꝫ frigidum. ¶ Dicit secundo ꝙ etiam frigidum dicitur mordax quia sensus horret omne sibi contrarium materialiter precipue imprimens: sed griduꝫ non dicitur mordax quotienscunqꝫ tangit corpora. sed cum corpus habeat vulnera. ¶ Dicit tertio ꝙ causa dicti est qꝛ id diciꝰ mordax qͦd mordet ⁊ perforat vt morsus. ⁊ facit morsionē a sußficie ad interiora. ¶ Dicit q̄rto ꝙ q̄ꝫuis aqua frida nō posset ꝑforare cutē solidā ⁊ durā nisi subtilē: tñ ipsa pōt penetrare vsqꝫ ad iteriora vlcerati membri ꝑꝑ illius raritatē. ⁊ illud perforare. ⁊ iō supple est vera pͥma pars ↄnis. ⁊ pꝫ q̄re de vlceribꝰ appropriate dicat. ¶ Dicit q̄nto ꝙ in libro de simplici medicina ostendit nām cuiuslibet medicine mordicatiue. s. in q̄rto. ⁊ tu ex illo collige ꝙ frigidū est mordax vt aer frigidus: ⁊ etiaꝫ caliduꝫ sed alio modo. in parte secunda dicit ꝙ propter frigiditatem aque induratur cutis vlcerati membri. De tertia dicit ꝙ facit doloreꝫ sine sanie. qꝛ infrigidatur calor naturalis qui in vlceribus facit sanieꝫ. in quarta parte patet ⁊c.

Aforismus. XXI.

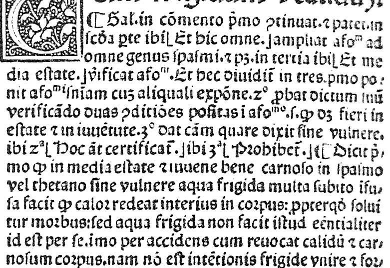
ESt autē vbi in thetano sine vulnere iuuene bñ carnoso: estate media aq̄ frigide multa infusio: caloris reuocationē facit: calor vͦo hic liberat.

¶ Cōclusio afoᵐⁱ est. cōtingit infusionem multe aque frigide in tēpore medie estatis liberare thetanum sine vulnere in iuuene bene carnoso. ꝓbatur. ↄtingit per infusionem aque frigide calorem naturalem reuocari ad intra ⁊ hunc calorē liberare a thetano. ergͦ ⁊c. totū añs poniꝰ in lr̄a. ⁊ ↄña pꝫ. ¶ Circa afoᵐ nō pͥmo ꝙ queādmodū dcm̄ est supra thetanus aliquis est materialis. aliqͥs nō ꝓportionatus ad mām̄: ⁊ hic loquiꝰ de materiali. Similiter quidā est cōmunis toti corpori: quidā particularis indeterminato membro ⁊ lꝫ de vtroqꝫ verificari possit tñ de cōi magis videꝰ mens auctoꝝ fuisse. nā Auic. in zͦ tertij capitulo de cura spasmi ita dixit de h afoᵐᵒ. Ex eis aūt que iuuāt habentē spasmū cōem theta. ⁊ thenū frigidū a materia est vt subito in aqua denigratur frigida ẜm ꝙ dixit Hippo. Jn particulari aūt membro vt plurimū pro eius infrigidatione prohibeꝰ cursus sanguinis ⁊ spiritus ad ipm̄ ⁊ magis ex illo infrigidatur q̄ꝫ iuuetur per vnionem caloris intus. ¶ zͦ nota ꝙ lꝫ aque frigide īfusio curet aliq̄ñ thetanuꝫ dictū: oportet tamen in hac ad/

ministranda cōsiderare dispōnes ex parte corporis. ⁊ ex parte extrinsecorum que ab Hippo. exprimunt. ⁊ pͦ ꝙ iuuenis sit bene carnosus. Nā in illo est pmo mult⁹ calor. qꝛ plurimū est sanguineus. 2° frigus non pōt faciliter penetrare vsqꝫ ad iteriora ꝓpter carnis mltitudinē: qḋ in macilentis nō fieret ⁊ pcipue ad iteriora neruorum qui sūt in illo multū cooperti. ⸿ 2° ꝙ sit iuuenis. Nā in hͦ ē multū ⁊ acutū nāle calidū vel spūs currēs q spūs pōt vniri in interiorib⁹. in senibus aūt pp caloris paucitatē ipse vinceret: ⁊ in pueris pp multū humidū ⁊ carnis nimiā teneritatē calidū suffocaret a tali infusiōe plurimuꝫ. ⁊ iō nō ita in alijs ꝯueniret. ⸿ 3° dꝫ corp⁹ esse sine vlcere qꝛ frigidū est mordax vlcerib⁹. ⁊ qꝛ nā in loco vlcerato penetrat frigidū vt statim dicit. ⁊ ideo in illo dubitādū esset de maiori nocumēto. ⁊ Auic. addit ꝙ corp⁹ sit forte ⁊ firmū dans per hoc itelligi densitatem que est texture stricture ⁊ multitudinē spiritus loco allegato. vñ nō est dubium in aliquo pmo sene magis hec ꝯuenire ꝙ̄ in dato iuuene subtilium humorum. ⁊ calido ⁊ humido. Ex pte vͦ extrinsecorum opꝫ ꝙ aqua frigida sit multa ad hͦ vt per eā possit fieri reuocatio caloris multa. ⁊ ꝙ subito: nō paulatine approximet: vt Auic. expssit loco allegato. qꝛ p paulatinā approximationē nō fit talis reuocatio. ⁊ opꝫ ꝙ sit in media estate. Et cām assignāt qdā. qꝛ homo tūc patit plus frigoris nocumētū. ꝓpterea ꝙ aer calidus corrigit. eius ipressionē vel nocumentū: ⁊ hoc nō videt mihi verū. nā aer calidus pro tunc nō ꝓhibet fieri ipressionem. Si. n. ꝓhiberet: nō videret calidū. ꝓpterea si hec ꝓhibitio multe ipressiōis esset cā q̄re hec approximatio debet fieri in estate. sequeret ꝙ melius esset pauciorē eē aquā ꝙ̄ multā. ⸿ Sequeret 2° ꝙ in hyeme vbi in stufa vel balneo aeris calido. ista administratio aque fride fieret eēt ꝯueniēs. ⁊ hoc etiā est falsuꝫ. nec ēt valet ꝙ in hyeme eēt nimia adunatio calidi. qꝛ iā est adunatus ꝓpter hyemē: ⁊ adunaret ꝓpter aquā frigidā. Naꝫ tunc saltē pauca ifusio in frigida aqua tātū faceret in hyeme ꝙ̄tū multa in estate: eo ꝙ ad eq̄lē coadunationē deduceret. Sed cā q̄re hoc in estate fieri dꝫ est. qꝛ vt dixi supra particula pͣ. spiritus ⁊ sanguis in estate sunt calidiores ⁊ sunt magis dissolutiui eorum que dissoluunt a calore vt ē calor absolute. ⁊ humores corporis sunt subtiliores magis parati dissolui. ⁊ iō reuocatio caloris in estate est sufficiēs flegma in neruis dissoluere: ⁊ nō in hyeme. nā ⁊ si sit multus quātitatiue ⁊ magis dissolutiu⁹ supfluitatū tertie digestionis. est tñ minus absolute dissolutiu⁹ ꝙ̄ calor estatis: ⁊ humor ipse minus parat⁹ dissolui. ⸿ Ex qb⁹ apparet pmo ꝙ nō semp taliter spasmatū liberat ista ifusio. qꝛ stat cām eē fortiorē ꝙ nō possit dissolui per illā reuocationē caloris. pꝫ 2°. ꝙ administrat hoc remediuꝫ cum timore. qꝛ dubitat ne corpus tale multam habeat latentem flegmaticam materiam que exprimitur ab exterioribus ad interiora ⁊ inde plus fit de nocumento.

⸿ Dubitatur etiam de soliditate vel passibilitate nimia nisi ergo bene ex signis videamus corp⁹ in exterioribus nō abundare flegmate ⁊ cōprehēdam⁹ corp⁹ hēre solida membra ⁊ nō multū a frigore ꝑcussibilia: qḋ habet per experiētiā. talia remedia nō administrabimus. etsi sit iuuenis carnosus thetanatus in media estate. ⸿ Considerande etiam sunt conditiones balneādi in aqua frigida posite ab Auicē. tertia pmi cap. de balneatione cuꝫ aqua frigida. Sunt preter etatem ⁊ tempus quinque. pma ꝙ balneandus non patiatur fastidium. secunda ꝙ non patiatur vomitum. tertia ꝙ nō patiat fluxum ventris. q̄rta ꝙ non nimium vigilauerit. quinta ꝙ nō patiatur reumatismū. ⁊ tu per hoc collige quomodo quidam squinātici squinantia frigida: ⁊ quidam qui raucedinē vocis patiuntur per infusionem panni in aqua frigida ⁊ eius positionem circa collum liberantur: ⁊ quidam non. Collige etiā afoᵐⁱ verificationem ⁊ concordiam. vtilitas aūt patet in actu practico ⁊ extenditur ad spasmum.

Cōmentum Galeni.

Cum frigidum ⁊ caliduꝫ.

⸿ Gal. in cōmento pmo ꝯtinuat. ⁊ patet in scōa pte ibi ⌊ Et hic omne. ⌋ ampliat afoᵐ ad omne genus spasmi. ⁊ pꝫ. in tertia ibi ⌊ Et media estate. ⌋ verificat afoᵐ. Et hec diuidit in tres. pmo ponit afoᵐⁱ sniam cuꝫ aliquali expōne. 2° ꝓbat dictum suū verificādo duas ꝯditiōes positas i afoᵐᵒ. s. ꝙ dꝫ fieri in estate ⁊ in iuuētute. 3° dat cām quare dixit sine vulnere. ibi 2ª ⌊ Hoc āt certificat. ⌋ ibi 3ª ⌊ Prohibet. ⌋ ⸿ Dicit pmo ꝙ in media estate ⁊ iuuene bene carnoso in spasmo vel thetano sine vulnere aqua frigida multa subito ifusa facit ꝙ calor redeat interius in corpus: ꝓpterqḋ soluitur morbus: sed aqua frigida non facit istud eētialiter id est per se. imo per accidens cum reuocat calidū ⁊ carnosum corpus. nam nō est intētionis frigide vnire ⁊ fortificare calidum sed extinguere.

Sed circa hoc cadit dubiū: qꝛ videt ꝙ fridū infrigidando neruos nō per renouationē caloris curat spasmū de materia frigida. ⁊ arguitur sic. Frigidū per ifrigidationē nerui siue caloris remotioneꝫ curat paralysim a mā frigida pendētē. g̃ a pari curabit spasmū. ꝯñia nō. qꝛ nō videt rō diuersitatis. assumptū vͦ est Auic. scōa tertij. capͦ de cura paralysis in fine cum dixit. Qñqꝫ vͦ iuuantur plures eorum. s. patientiuꝫ paralysiꝫ cum eis que infrigidant ⁊ confortant ⁊ ꝓhibent materiā ⁊ cum medicantur calidis augetur egritudo: ⁊ illud ideo quoniam materia subtilis dilatatur per ea plurimū. cuꝫ vͦ membrum infrigidatur ⁊ confortatur membrum a frigore minoratur quātitas materiei. ⁊ peruenit ad hoc vt euanescat. Constat hic ꝙ loquitur de membro patiēte qḋ ifrigidat: ⁊ indurat a frigore. ⁊ forte ꝯͦ est ꝯcedēda in spasmo: ⁊ lꝫ in paralysi sit manifestior modus. sꝫ tu cōsidera. HOC AVTEM CERTIEICATVR. Hic probat dictum suum. s. ꝙ aqua frigida facit dictam operationem per accidens: ⁊ simul verificat dictas duas conditiones dicens. ꝙ hoc certificatur. s. ꝙ aqua frigida facit hoc per accidens: qꝛ aqua frigida non iuuat in alijs etatib⁹ a iuuētute nec in omni tempore: sed in estate media. ⁊ si hoc faceret essentialiter iuuaret in alijs etatibus ⁊ in alio tempore. causa autem est. qꝛ quādo frigidū percutit corpus nostruꝫ necesse est vt aut vincatur calor naturalis: aut adunetur propter frigidum circunstans: ⁊ vincitur cum est defectus. i. debilis ⁊ adunatur cum est fortis. ⁊ causa sue adunatiōis est qꝛ recludit ⁊ non permittitur dissolui. ⸿ Sed cōtra arguitur. si frigus prohibet dissolutionem caloris naturalis. ergo etiam prohibet dissolutionem humoris frigidi multo magis. ⁊ sic per reuocationeꝫ caloris non fiet solutio morbi. Negatur primo ꝯsequentia. PROHIBETVR AVTEM. Dat hic causam quare dixit sine vulnere dicens ꝙ aqua frigida prohibetur in spasmo vel thetano ex vulnere. etsi alie affuerint conditiones dicte. ⁊ causa est quia frigidum mordet vulnerata loca ⁊ facit dolorē sine sanie. ⁊ ratio. quia spasmus ex vulnere est ex apostemate neruosi membri aqua frigida dolorem intendendo multum obesset. nec mitigaretur dolor nec remoueretur apostema: ex quo patet Gal. intelligere de vulnere a quo est spasmus: lꝫ Auicen. largius de omni vulnere videatur intelligere secunda tertij. loco allegato.

Afforismus. XXII.

Calidum

Calidum saniem faciens nõ in omni vulnẽ maximũ signũ ad certitudinẽ.

¶ In isto afori mo Yppo. itendit nouẽ cõclusiones: ⁊ patebũt ptes legẽdo. Pria ꝯclo est ista. aq̃ cal'a facit saniẽ in oi vulnere q̃ sanies est maximũ sigmũ ad certitudinẽ salutis. ꝯclo hẽt duas ptes. pria est. ꝙ aq̃ cal'a est faciẽs saniẽ in oi vulnere. i. iuuatiua ad faciẽdũ saniẽ in oi vulnere. ⁊ pbaẽ sic. aqua calida est vigoratiua caloris nãlis. ⁊ mltiplicatiua caliditatis sil'is calori nãli: ergo est iuuatiua ad generãdũ saniẽ in vulneribus. assumptũ pz: q2 calor aque calide d̃ qua hic loqmur est delectabilis ⁊ suauis. ergo sil'is nr̃o calori. ⁊ per ꝯñs illius vigoratiua. ꝯñtia sumiẽ ex Gal. 5° de simplici medicina. ca° 3° dũ dixit. Sic ergo alteratio accñs a cursu nãli ꝓpterea ꝙ ipsa nõ accidit: nisi a caliditate nãli fit ꝙ adiuuaẽ ⁊ sustentaẽ ꝑ caliditatẽ similẽ caliditati nãli. Similiter ⁊ est res in alteratione facta: qñ saniositas fit. ⁊ sumiẽ etiaz ex Auic. 3ª q̃rti. ca° de regimine maturationis ad faciendũ pus in principio. vbi inter medicinas hoc facientes numerantur embroca cũ aqua tepida. ¶ Secunda pars ꝯclusiõis est. ꝙ sanies. s. laudabilis de qua supra dictũ est maximũ est signũ ad certitudinẽ salutis vulnerũ significãdũ. que sic arguiẽ. hec sanies significat dñiuz virtutis supra mãz obediẽtẽ. ergo significat certitudinẽ salutis. ꝯñtia est nota. ⁊ assumptũ colligiẽ ex Gal. p̃mo de differẽtys febriũ. ⁊ qnto de simplici medicina loco allegato. nã p̃mo de dĩys febriũ dixit Gal. dñante q̊ certissime ꝙ nã optimũ fit pus visu qd̃ albũ ⁊c. ¶ Circa tñ cõclusionẽ nota ꝙ lz aq̃ cal'a sit de se factiua saniei mõ dicto: in qbusdã tñ vulneribus nõ facit saniẽ. vt dicit Gal. in cõmẽto: qa in illis mã est tã mala: aut v̄tus taz debilis ꝙ sanies laudabilis ab hoc adiutorio nõ fit sufficienter. si ergo calidũ mõ dicto sit iuuamẽtũ ad saniẽ faciendaz in quocunqꝫ vulnere sanies fieri possit: aut sit apta fieri. nõ tamẽ oportet ꝙ semꝑ cum applicatur hoc faciat.

Sed contra sniam dicte ꝯclonis plures sũt istantie. p̃mo videẽ ꝙ aqua calida non sit factiua saniei in oi vulnere: quia in quibusdã non facit saniem. vt Gal. in cõmẽto. ¶ Secũdo aliqua sũt vulnera cũ herisipilla in qbus aqua calida apposita nõ faceret saniẽ cũ ex illo iflãmareẽ mã. ¶ Tertio: quia aqua calida non est maturatiua medicina. ergo non facit saniẽ. tenet cõsequẽtia: q2 medicina faciẽs saniẽ debet esse maturatiua. Et assumptũ patet: q2 in omni medicina maturatiua est v̄tus stiptica. vt scd̃o cañ. in diffõne eius cũ dicit: et in ipsa est v̄tus ꝯtractiua retinens humorẽ vsquequo digeraẽ. ⁊ nõ resoluaẽ laboriose: ⁊ separeẽ humidũ ipsius ab eius sicco ⁊ eius adusto. ¶ Preterea aqua calida est medicina aperitiua. ergo nõ maturatiua: q2 aperitiua: vt sic resoluit humiditatẽ superfluã que est in locis vacuis. vt 5° de simplici medicina. ca° 3°. sed maturatiua dz retinere humorẽ vsquequo digeraẽ. ⁊ nõ resoluaẽ. vt statim dictũ est. assũptũ pz. 5° de simplici medicina loco allegato:

¶ Pro solone istius dubij notanduz est ex Gal. 5° de simplici. loco allegato: ꝙ triplex est opatio inuenta in humoribus: quedã nãlis: quãdo nutrimẽtũ digeritur: ⁊ in substantiã mẽbroꝝ conuertiẽ. quedã pure ꝑ̃ternãm. vt corruptio similis putredini cadauerum. quedaz media que fit in mã mala que est reducibilis ad benignũ. sed fit natura vincente totalr materiei malitiã. ⁊ ista est saniatio: ⁊ fit a solo calore nãli: vt sepe dixi. Et potest confortari ꝑ medicinã addentẽ in quantitate caloris. ⁊ non in gradu. ¶ 2° nota ꝙ talis medicina: ⁊ si agat in humorẽ ipm resoluẽdo qñqꝫ inde nõ resoluit laboriose: vt faciat separationẽ similẽ illi que fit in adustione: remanente cinereo adusto. ¶ Nota 3° ꝙ in medicia vere maturatiua debeẽ esse etiã aliq̃ v̄tus ꝓhibendi humorẽ ab exitu. vt humorẽ toleret digestionẽ vel maturationẽ. hanc g̊ v̄tutẽ Aui. vocat cõtractiuã nõ ꝙ sit v̄tus stiptica. imo pl'umũ est viscositas aut vnctuositas claudẽs poros: ⁊ sui corpulẽtia claudens exitum vaporis ⁊ humoris.

¶ His dictis dicitur ꝙ aqua temperate caliditatis est medicina maturatiua.

¶ Ad primuz dicitur ꝙ nõ in quolibet vulnere: vel vlcere facit saniẽ. sed in omni est apta iuuare calorẽ naturalẽ ad saniẽ faciẽdã: cũ addat in quãtitate caloris nõ in gradu calefacta in gradu in quo dz hic. ¶ Ad scd̃m dz ꝙ tã in herisipilla q̃ꝫ in alys iuuat ad saniẽ faciẽdã nec iflammat mãm vlceris herisipillati. imo remittit illã: sed non quãtũ opz: ⁊ ideo medicine frigide iuuant ad saniẽ in talibus generãdã vt dixi in aforismo. 20. ¶ Ad tertiũ negaẽ assumptũ. ⁊ ad ꝓbationẽ dixit Jaco. ꝙ sumẽdo medicinã maturatiuã ꝓprie debet esse stiptica. ⁊ certe h̊ nõ est verũ. Nã ꝭm Gal. nulla est medicina quã tẽperat᷒ hõ applicatus homini ⁊ si manus cõtinue tenereẽ suꝑ membrũ in quo est apã qd̃ volumus aperiri citissime aperieẽ ⁊ citissime pus generabiẽ. manus tamẽ et tẽperatus homo nõ sunt stiptici. Dico ergo aliter ꝙ per virtutẽ cõtractiuã non intelligit stipticã: sed vt dixi in notatis. ¶ Ad quartũ negaẽ ꝯsequẽtia nec vult Aui. ꝙ medicina maturatiua nõ resoluatur: sed vult ꝙ nõ resoluit laboriose.

Secunda difficultas: qa non videẽ ꝙ sanies sit maximum signũ certitudinis salutis. primo per hoc ꝙ sanies quãtũcũqꝫ laudabilis in multis vulneribus est signum maluz iuxta sniam aforismi. In sanguinis sputo saniei sputum malũ. Similiter sanies in empimate quãdoqꝫ est laudabilis nã potẽtie digerere: ⁊ tamẽ infirmus moritur: quia nã materiã expellere non potest. ¶ Confirmatur: quia in aliquo vlcere sanies est malum signum. ergo ipsa non est maximũ signũ certitudinis salutis. pz ꝯñtia: ⁊ assumptũ pz in vlceribus oculorũ ⁊ cornee. vt patet ex Mesue in suo de appropriatis. ¶ P. melius esset mãm supfluam a calore resolui isensibiliter q̃ꝫ ipsam saniari. ergo aliqd̃ est maius signũ certitudinis in vlcere q̃ꝫ sanies laudabilis. ideo ipa nõ ẽ maximũ signũ ad certitudinẽ. ¶ Pro parte nota ꝙ nõ est necessarium in oi vulnere ante eius sanationẽ fieri saniẽ. Multa enĩ vulnera coagulanẽ ⁊ sananẽ anteq̃ꝫ sanies in eis gñetur. Sunt aũt quedã vulnera que nõ possunt hoc mõ ꝯglutinari ante saniei gñationẽ aut ꝓpter carnis deperditionẽ aut q2 labia alia cã multũ abiuicẽ distãt: aut ꝓpter alias cãs: ⁊ lz illa que consolidanẽ ante saniei generationem citius sanentur q̃ꝫ illa que sanianẽ: tamẽ stat eoruz que saniantur certiorem esse salutem futurã q̃ꝫ illoruz que nõ sanianẽ. ¶ Nota scd̃o ꝙ sunt vlcera que nõ sanianẽ: aut ex debilitate virtutis imutatiue mẽbri: aut ex materiei malitia ⁊ multitudine. Aliqua autez sunt que non sanantur propter accidentalia impedimenta consolidationis ⁊ incarnationis: sicut motus ⁊ compositio: ratione cuius sanies a mẽbro pulsa: non tamen ab ipso ita recedit quin mẽbruz tangat: aut quia non debita adhibeẽ cura: aut si tãto tempore dimittatur super membro ꝙ ossa putrefaciat magis: vel membrũ notabile aliquod a mẽbro vlcerato: ex quo patet ꝙ dupliciter contingit esse certitudinẽ de vulnerũ sanatione. vno modo absolute: quia scitur ꝙ stante vita deducto alio extrinseco impedimento sanabitur. hec enĩ cognitio etsi sit conditionalis: tamẽ apud medicum dicitur absoluta: quia ista cõditio in omni significatione est supponẽda. scd̃o modo contracte: quia scilicet ex parte causarum essentialiter facientium ad consolidationem non repugnat sanari. imo deducto impedimẽto

fieret sanitas vlceris. ¶ His habitis dicit̄ q̄ q̄uis sani/
es laudabilis nō semꝑ absolute significat. ꝛ modo primo
salutē vlceris: tamē cōtracte ꝛ secūdo modo semꝑ ꝛ cer/
tissime significat: ꝛ hanc scdam partē voluit Hippocras.

Ad argumenta in oppositū. ¶ Ad pmū dī. q̄
sanies quātūcūq̄ laudabilis ē
malū signū in vlcere pulmonis: ꝛ nō sigt absolute certi/
tudinē: ꝛ h̄ pp pulmonis notabilitatē ꝛ cās alias que po/
nunt 14ᵃ tertij. sed illa sigt salutē ꝯcte mō dicto. merito
eni imutatiue v̄tutis pulmonis: ꝛ māei. deducto alio ipe/
dimēto fieret talis vlceris sanitas: sed nescio alia impedi
mēta ꝯcurrūt. Et silr dī ad scdz. ¶ Ad 3ᵐ dicit̄ q̄ aucto/
res medicine sepe sumūt vlcus in cornea pro pustula: vt
facit Mesue: ꝛ in pustula cornee sanies est maluz signū.
nō q̄a nō sigt salutē futurā illius vlceris: s; significat q̄
ꝑpter cicatricē oculus a vidēdo impedietur. vel dicit̄ q̄
sanies est malū signum respectu eius qđ est apa liberari
absq̄ sanie: quia ista est natura apatis: et directa curatio.
cū aūt sanies fit permutatio ad aliū morbū: nō curatur
apa per viaz prime itentionis. ¶ Ad quartū negatur q̄
vlcere faciēte saniem melius signū fit talē materiā resol
ui. nā illud significat: aut nimiā caliditatem loci: aut ni/
miū defectū nutrimenti: aut cōuersionē humoꝝ ad aliū
locū: ꝛ iō vt dic̄ Gal. in vulnerib⁹ spasmosis nō fit sanies.
imo mūditia taliū vlceꝝ est valde malū signū i spasmo.

¶ **Cutem mollit: attenuat sine dolore.**

¶ Scda cōclusio afforismi est ista. calidū dictuz remollit
ꝛ atenuat cutē nō causando dolorē. probatur. tale calidū
sui humiditate actuali occurrit cuti. ꝛ sui caliditate resol
uit: aut mollificat humiditatē in cute cōtentā. ergo cutē
mollit: ꝛ q̄ non subito preter naturalē dispositionē ꝛ ma
terialiter iprimit nō causat dolorē. ergo ꝛc. assumptū cū
cōsequētia statim declarabunt̄: ꝛ quo ad primā partē si/
milis snia habet̄ q̄nto de simplici medicina. caplo vltio
distinctionis scde. quo aūt ad scdam partē q̄rta primi. ca
pitulo de sedātibus dolorē. ꝛ. 25. Cōtinētis. caplo de dolo
ribus vbi dixit. Ois dolor mitigatur per calefactionem.
¶ Sed circa primā partē nota prio q̄ cutis mollitur ab
aqua calida. s. temperate caliditatis duobus modis. vno
modo ex parte cutis: q̄a illam sui humiditate lenificat. ꝛ
scdo ex parte cōtēti sub cute. nā humorē ibi exn̄tē resol/
uit: ꝛ hoc modo euacuādo remanet cutis mollior. ¶ No
ta scdo q̄ hoc debet intelligi vbi corpus fuerit valde re/
pletū. nā corꝑe exn̄te repleto ꝯtingit q̄ aqua calida plus
attrahit q̄ resoluit. ꝛ iō cōtingit q̄ idurat cutē. ¶ Circa
scdam partē nota q̄ aqua calida mollit nō faciēdo dolo/
rē: aut ipsuz remouēdo: vl̄ mitigādo. q̄n ꝯueniēter admi
nistrat̄. nā icipiēte apate calo in pleura. si mā fit in corpo
re pauca calefactoriū resoluēdo mitigat dolorem. Si v̄o
fuerit mā multa auget̄ apa: ꝛ dolor: vt scdo regimis acu/
toꝝ. ꝛ. io. tertij de cura pleuresis. similr̄ etiā apa vehemē
ter calidū dolorosum non indiget pro sedatione doloris
aqua calida: sed potius frigida: ꝛ similr̄ in dolorib⁹ a ma/
teria pungente factis: ꝛ combustione ignis. nō ergo itelli
gimus q̄ semper cutem molliat: nec q̄ semper dolorem
sedet: sed deducta plenitudine corporis ꝛ aptitudine ma
terie ad curādū: ꝛ vbi nō vehemēter sit calida mā faciēs
dolorē: tūc aqua calida cutē mollit ꝛ attenuat.

Dubitatur tamē circa pmā ptē: q̄a calm̄ resoluit
subtile: ꝛ relinq̄t grossum. ergo indu/
rat. ꝯña nota. ꝛ pz assumptū: q̄ facilius est subtile resol/
uere q̄ grossum. ꝑterea resoluit humorē: et dimittit mē/
brū qđ est grossius. membruz ergo dz remanere durius.
¶ Cōfirmat̄: q̄a aqua calida idē operat̄ in corꝑib⁹ nr̄is
qđ in reb⁹ q̄ elixant̄. s; res q̄ elixant̄ fiūt sicciores cū sint
elixa sicciora assatis. ¶ Cōfirmat̄ vltio. q̄ mollificatio
fit ꝑ frigida sicca. sicut acetū mollificat ossa in eo posita.
nō ḡ fit mollificatio ꝑ aquā calidaz. ¶ Pro isto nota q̄
durū large sumit̄ ꝓ illo qđ nō facile cedit tāgenti. h̄ aūt
ꝯtingit aut pp siccitatē: aut pp ꝯgelationē: aut pp reple/
tionē. Exēplū pᵐ: vt cutis posita ad solē. Exēplū 2ᵐ: vt cutis
manus in hyeme a frigore. Exēplū tertij. vt mēbrū apa/
tū apate sanguineo: ꝛ oia pp plenitudinē tēsa: ꝛ hoc sumi
tur ex Gal. 5ᵒ de simplici loco allegato vbi dixit. ꝛ pp illō
fit q̄ medicine mollitiue nō sūt vnius speciei. imo q̄daz
eaꝝ mollificāt ex via qua humectāt: ꝛ quedā eaꝝ ex via
qua leniūt: ꝛ quedā earū ex via qua euacuāt: ꝛ quedā ea/
rū ex via qua distrahūt apa accn̄s pp cursuz nālē: ꝛ q̄dā
earū ex via qua faciūt istas oꝑationes s̄m cōbinationē.
ꝛ parilitatē. ¶ Ex q̄bus pz q̄ Auic. scdo can. caᵒ 4ᵒ descri
bēs medicinā mollitiuā nō sumpsit ita large vt Gal. di/
xit eni. Medicina v̄o mollificatiua est cuius ꝓꝑetas est:
vt ponat essentiā mēbroꝝ h̄ntiū spissos poros leniorē ca
liditate ꝛ humiditate sua: ꝛ accidit ex hoc vt pori fiant la
tiores: ꝛ expulsio suꝑfluitatis q̄ in eis cōtinetur facilior.
¶ Ex q̄bus pz 2ᵒ q̄ vtroq̄ mō aqua calida est medicia
mollificatiua. nā ꝛ euacuat: ꝛ resoluit. ꝛ lenit cutē calidi/
tate: ꝛ humiditate sui. ¶ Ad primū igit̄ argumentū: ne/
gat̄ ꝯña. Nā ꝑ resolōnes subtilis reddit̄ cutis mollior: q̄
nimis tēsa. ꝛ hūiditate aq̄ reddit̄ etiā mollior. Et silr dī
ad ꝯfirmationē. Nā sumēdo durū vt hic sumit̄: sepe re/
moto subtili humido res remanet mollior: vt vesica va/
cuata vrina: ꝛ cutis resoluto sanguine: ꝛ itestinū carmina
ta vētositate. ¶ Ad aliā ꝯfirmationez dī q̄ l; cutis fiat
siccior quātitatiue: fit humidior q̄litatiue. ꝛ ita sūt elixa
respectu assatoꝝ. ¶ Ad aliā dī q̄ acetū mollificat actua
li hūiditate sua: ꝛ tn̄ argumētū nō valet: q̄ mollificatio/
nē hoc modo sumptā faciūt euātia q̄ sūt sicca. sic̄ lapis
laçuli mollificat splenē euacuādo melancholiam.

¶ **Rigoꝝ thetanoꝝ ꝛ spasmoꝝ mitigatorium.**

¶ Tertia ꝯclo est ista. Calidū est mitigatiuū rigorū spa/
smoꝝ ꝛ thetanoꝝ. ꝓbat̄ sic. Calidū dictū est remotiuum
causaꝝ istaꝝ dispōnū. ergo ꝛc. assumptū statiz declabit̄.
¶ Nota ḡ pmo vt sumit̄ pma q̄rti. ꝛ a Gal. in liᵒ de rigo
re: tremore: iectigatiōe ꝛ spasmo. q̄ rigor ab itrinseco ꝓ/
ueniēs est pp mām mordicantē motā suꝑ musculos. Ab
extriseco aūt est pp occursuz frigidi fortis vtplimū: q̄ ḡ
aq̄ cal̄a frigus occurrēs ex̄ remouet. ꝛ mām intrinsecus
motā resoluit. iō remouet rigoꝝ cās. Or si q̄rat̄ q̄re i pn/
cipijs febriū nō administram⁹ aquā calidā. dī q̄ plimū
tūc māe sūt multe: ꝛ plus agitarent̄ q̄ resoluerent̄: ꝛ iō
nocumētū eēt mai⁹ iuuamēto. ¶ Scdo nota q̄ spasmus
ꝛ thetan⁹ q̄dā est ꝓportionat⁹ ad mām de repletione: et
iste q̄nq̄ remouet̄ ꝑ balneū: q̄ mā resoluit̄. alius est de
inanitione: ꝛ iste remouet̄ ꝑ balneū tēperate cal̄itatis qđ
humectat mēbra: ꝛ cōfortat ad nutrimētū attrahēdū. nā
talis aq̄ nō resoluit vl̄ calefacit nōbilr̄ neruos: l; sit apta
māz fridā in neruis exn̄tē resoluē. vt sumit̄ ex Gal. 5ᵒ de
simplici. distictione 2ᵃ. caᵒ 2ᵒ cū dixit. Medicine apitiue
ex via q̄ ipse calefaciūt resoluūt hūiditatē suꝑfluā q̄ est
in locis vacuis sic̄ facit aq̄ cal̄a. sic̄ iaz diximus in tractatu
in quo dixi rē maligne cōplexionis differre. mēbris autē
simpliciū ptiū q̄ sūt s̄m cursum nāe sue nō addūt medi
cie iste hūiditatē: neq̄ minuūt iteꝝ de hūiditate eoꝝ di
minutione manifesta quā cōprehēdat sensus: ꝛ illud est:
q̄m ꝑpea q̄ sūt eis silēs i cōplōne seruāt suꝑ ea subaz eo/
rū. neq̄ faciūt eis accidē aliq̄d alteratōis eis. ¶ Ex q̄ pz
q̄ aq̄ cal̄a nō dī hic a Gal. calida: q̄a corꝑis nr̄i calefacti/
ua: sed cōplōni humani corꝑis silis vt loco allegato etiā
dixit Gal. ꝛ h̄ admistrat̄ ethicis vt q̄litatiue humectent̄.
Spasm⁹ etiā ad mām nō ꝓportionat⁹. vt a forti frigore.
vl̄ pūgente mā fact⁹ remouet̄: q̄nq̄ ꝑ huius aque calide

debitam administrationem. Simil'r etiã de thetano pꝫ.

¶ Coꝝ vo que in capite sunt soluit grauedinẽ.

¶ Quarta ꝯ. Calidũ remouet capitis grauedinẽ. ꝓbatur. q2 mãm hoc faciẽte resoluit. ğ ⁊c. ¶ Ubi nota dupl'r sumi grauedinẽ. vno mõ pro dolore grauãte: qa a mã mlta ⁊ graui pendente. scõo mõ pro obtusione virtutũ capitis tã sensitiuaꝝ q̃ʒ motiuaꝝ vel pro diminutione illaꝝ opationũ. ¶ Nota scõo ꝙ vtraqꝫ istaꝝ grauitatũ qñqꝫ pendet a mã nõ multũ acuta. neqꝫ multũ resistẽte resol'oni: ⁊ corpe nõ exñte alibi repleto: ⁊ in isto casu aqua cal'a ifusa resoluẽdo mãm remouet grauitatem. si vo mã parata fuerit fluere cal'm hoc attrahẽdo grauedinẽ augeret. Et ideo administrari nõ debet regulariter nisi precedẽtibꝰ vniuersalibus euacuationibus.

¶ Plurimum confert ossium fracturis: magis vo denudatis.

¶ Quinta ꝯ. Tale cal'm pl'm ꝯfert fracturis ossium ⁊ maxime denudatoꝝ carne. Conclusio ꝓbaẽ. q2 cal'm in istis cõseruat nãlem caliditatẽ aut illius extinctionẽ ꝓhibet. ergo ⁊c. assumptũ pꝫ. qa cuꝫ ossa sint pauci caloris: facil'r a frigido leduñẽ: ⁊ multo magis cũ sũt fracta: ⁊ carne denudata. ¶ Et sil'em sniaꝫ collige qnta q̃rti. trac. scõo. caᵒ de administratione aque calide ⁊ olei. ¶ Nota tñ p̃mo ꝙ ex ista ꝯne ⁊ sequẽte puto ego Hippocratẽ nõ fuisse in hoc loco ꝓbabil'r locutũ de aq̃ calida: sed de actuali calefactione cũ re exteriori nõ excedente cõpl'onẽ habitudinis totius total'r. naꝫ omnes precedentes ꝯnes de tali calido etiã alio ab aqua calida verificanẽ: ⁊ ista ⁊ sequẽs de aq̃ cal'a nõ verificanẽ sicut de alia actuali calefactione: ⁊ hoc ꝓbat ratio Gal'. in cõmẽto. s. de calido in cõmuni nõ se dearticulãdo ad aquã cal'am. vnde etiã in practica videmus ꝙ in fractura ossis cũ nõ timemꝰ tractũ materierũ ad locũ supponimus mẽbro pãnos calidos: ⁊ nõ aquã calidã. ¶ Nota scõo ꝙ si ꝯ particulariter itelligaẽ de aqua calida ꝯcl'o nõ est intelligẽda ꝙ in oĩ tẽpore cõueniat aqua calida fracturis ossium. Sunt enĩ in fractura ossium tria cõsideranda tẽpora. vnũ est ante restauratiuã. scõm est dũ fit restauratio. 3ᵐ est qñ iam est facta. ⁊ remanẽt q̃dã restaurationis ⁊ fracture accñtia vt pruritus in loco ligature: vel durities aliqua. Aqua ğ calida in duobus tẽporibus maxime ꝯuenit. vno ante restaurationẽ vt preparet membrũ ad restaurationẽ suscipiẽdã: qa ipsum mollificat ꝓhibendo eius infrigidationẽ. ¶ Alio mõ aũt post restaurationẽ: aut ad abstergẽdũ pustulaꝝ: ⁊ pruritus mãm: aut ad attrahenduꝫ mãm nutribilẽ ad membrum: ⁊ spiritũ naturalẽ: aut ad molliendum duritiem: ⁊ in omnibus istis tẽporibus facit questio nocumẽtum quod in ꝓbatione cõclusionis adduxi. ⁊ de quo Galenus loquitur in cõmẽto prohibere infrigidationem: et caloris naturalis in osse extinctionem que tũc est facilis ꝓpter naturalẽ frigiditatẽ: ⁊ accidentalẽ debilitatẽ acquisitam ex fractura. In tempore aũt in quo fit restauratio non cõuenit eius administratio: qa impedit restaurationem: ⁊ hoc totuꝫ colligendũ est quinta quarti. capl'o allegato. In tempore autẽ restaurationẽ non conuenit cũ est timor de fluxu sanguinis magno aut apostemate calido vt sumiẽ ab Auic. eodeꝫ quinto. tractatu primo. capl'o de cura declinationis ⁊ dislocationis.

¶ Hoꝝ aũt maxie in capite vulnera hñtibus.

¶ Sexta conclusio est ista. inter patiẽtes ossium fracturã calidum dictũ maxime confert patientibus fracturã cũ vulnere in capite. probatur cõclusio. qa in illis magis cõfert. in quibus magis obesset frigus cum impedita prohibet: sed maxime obesset frigus fractura existente in capite. ergo ⁊c. maior est clara ⁊ mior: qa frigꝰ obest capiti ita patienti: ⁊ ꝓpter ossa: ⁊ multo magis ꝓpter cerebrũ: ⁊ neruos: ⁊ pãniculos cerebruꝫ circundantes. vnde Auic. eadẽ quinta quarti. in capl'o de cura fracture cranei. vult ꝙ caueaẽ frigus etiã in estate. Et ibi istius cõclusionis concordiam sume. ego autẽ non memini me vidisse aquã calidam administrari in fractura ossis cranei: sed pannos calidos: ⁊ tegulã calidam a longe: ⁊ ideo vt in presenti dixi ꝯne puto hũc afoᵐ cõiter loq̄ de cal'o vt paulo ante dixi.

¶ Et q̃cũqꝫ a frigiditate oriunẽ: aut vulneranẽ.

¶ Septima cõclusio est. Calidũ cõfert omnibus mẽbris que ad mortificationẽ tendunt ⁊ vlcera ꝓpter frigiditatem. ista ꝯclusio pꝫ: qa calidũ in dictis mẽbris remotiuũ est male cõplexionis mortificantis: ⁊ malas resoluit materias a frigiditate in membro cõpressas. ğ ⁊c. assumptũ patet: ⁊ ꝯñtia sil'r. Sũt aũt talia membra plurimũ extrema vt digiti ⁊ pedes ⁊ manus ⁊ tu recorderis ꝙ cũ sunt vehemẽter congelata non debet aqua multũ calida subito effundi: sed incipiendum est a tepida ⁊ paulatim transeundum ad calidiorem.

¶ Et herpetis comedentibus.

¶ Octaua ꝯ. Cal'm est ꝯueniens herpetibꝰ comedẽtibꝰ. ꝓbaẽ. tale cal'm mũdificat mãꝫ malignã. ⁊ cõferẽs ꝯseruat mẽbri talis nãlis talẽ calorẽ. ğ ⁊c. ¶ Circa quã ꝯnẽ nota p̃mo inueniri ista noĩa significantia dispõnes valde vicinas: ⁊ quoꝝ vna est via in aliã. s. cancrena scachilos ⁊ herpestiomenus. Cãcrena est dispõ membri ꝑ quã est in via ad mortificationẽ ⁊ corruptionẽ innate cõpl'onis ꝑ suĩ putrefactionẽ adhuc remanẽte sensu in mẽbro. Scachilos aũt est talis mẽbri putrefactio vt sensus eiꝰ iaꝫ sit ꝑditus. Sed herpestiomenꝰ est putrefactio mẽbri ambulatiua que ꝯtinue ꝓcedit corrũpẽdo ptẽ viuã. ⁊ dĩ herpestiomenꝰ ab herpet grece: qd̃ idẽ est ꝙ serpere: ⁊ estiomenus qd̃ idẽ est qd̃ comedẽs q̃si corruptio ambulãs comedẽdo. ¶ Quidã ãt dicũt hec oĩa eẽ apata. ⁊ lꝫ sint cõplꝫ cũ apate calido sanguineo sui mãe multitudine ꝓhibẽte trãsitũ spũs vitalis ad mẽbrũ ⁊ eiusdẽ male mãe putredine corrũpẽte cõpl'onẽ spũs. tñ videẽ mihi ꝙ aliqñ sint iste dispõnes sine apate. cũ ꝓpter cõpressionẽ ⁊ ligaturã aut venenũ sine tumore p̃ternãm possint ꝯtigere vt colligiẽ ab Aui. 3ª q̃rti. capl'o de cãcris. De his ğ oĩbus loq̄ẽ hic Hippo. ¶ Nota scõo ꝙ he dispõnes qñqꝫ pendent a frigore actuali exteriori: vt sumiẽ ab Auic. loco allegato. qñqꝫ autẽ a mã adusta calida venenosa. qñqꝫ a strictura ꝓhibẽte trãsitũ spũs ad mẽbrũ. qñqꝫ a multitudine materie oppilantis vias spiritus. posset ğ itelligi ab Hippo. ꝙ aqua calida conueniat omni herpeti. aut referendo ad particulam precedentẽ ꝙ conueniat herpetibus comedẽtibus in membris: que a frigiditate moriũtur: ⁊ si hoc secundo modo intelligaẽ. res non habet dubitationẽ: q2 remouet malitiã cõplexionis corrũpentis mẽbrũ ⁊ abstergit mãm putrefactã. Si aũt de omni itelligaẽ herpestiomeno. cõstat ꝙ non pura administratur sed salita: vt aq̃ cineris ad abstergendũ ⁊ exiccandũ prohibẽdo putrefactionem: ⁊ lꝫ in quibusdã talibus materia sit calida. multum tñ frigida multo magis nocet impingẽdo mãm malam ⁊ mordicando id parũ de spiritu quod remãsit: ⁊ aq̃ calida faciendo illam materiã currere: ⁊ sui humiditate acuitatẽ remouendo ⁊ lauando confert: ⁊ administratur embrocando post sacrificationes profundas diuersoruꝫ modoruꝫ: vt habet videri tertia quarti. capitulo de cura vlcerum putridarum ⁊ corrodentium.

¶ Ano pudendo: vesice: ⁊ matrici caliduꝫ quidem determinans ⁊ amicum: frigiduꝫ vo contrarium ⁊ occidens.

¶ Ultĩa ꝯ. Calidũ ẽ amicũ ano pudẽdo. vesice m̃rici. ⁊ h

mēbra ad sua opa determinās: ꝛ frigidū est eis inimicū ꝛ ea occidēs. pbaꝛ ꝯ. illis mēbris est calm̄ ꝯueniēs: ꝛ frigidū inimicū q̄ sunt frida ẜm cōplonē inatā: ꝛ multo spiritu p ini salute in opatione idigētia: ſꝫ dicta mēbra sunt hꝰ. g ꝛc. maior pꝫ. qa talia mēbra p fridū cito leduntꝛ. cuꝫ paꝝ sue ipressioni resistāt. ꝛ spūs eoꝝ qa subtilis cito extinguaꝛ: ꝛ p calm̄ dictū spūs ad ea attrahitꝛ. ꝛ q ibi est in suo calore cōseruaꝛ. ¶ Nota igiꝛ ꝙ lꝫ hec mēbra sint cōplexionalr̄ frigida: nō tn̄ ꝯseruanꝛ per approximationeꝫ sibi siliumꝫ: sed calidioꝝ: ꝛ hoc ꝑpter spiritū cū idiget cōseruatione: ſꝫ tu hec reserua ad 3m tegni. Cōmētū Gal.

SIcut fridūꝫ cā spasmi ꝛc.

¶ Gal. i cōmēto iudicio meo exponit nouē ꝯnes aforismi illas verificādo. nō tn̄ oio ex eo ordine quo ponunꝛ ab Hipp. in aforismo. ꝛ ẜm hoc cōmentū diuiditꝛ in nouē ꝑtes. in ꝑma ꝑte tertiā exponit ꝯnē dicēs ꝙ sicꝛ frigidū est cā spasmi ꝛ thetani: ꝛ supple rigoris: ꝛ raro est illoꝝ curamētū: ꝛ cā curatiua. ita calm̄ nālr est rarefactiuū. ꝛ raro est. ꝙ nō sit membroꝝ mūdificatiuū. ꝛ ita supple spasmi de repletione et thetani ꝛ rigoris curatiuū. ꝛ ego dixi moduꝫ statiꝫ supra. VVLNERA. In hac ꝑte ꝑmā ꝯnē exponit. ꝛ q̄tuor dicit. pm est ꝙ calm̄ nō iuuat corrosiua vulnera: ꝛ humorū ad se currētiū susceptiua. ꝛ h̄ qꝛ trahit. ¶ Dicꝛ 2° ꝙ h̄ posuit qꝛ in ꝑma ꝯne Hippo. duo sicꝛ adiuuanꝛ. i. danꝛ itelligi. s. iuuamētū in vulneribꝰ ꝛ nō iuuamētū. ¶ 3° h̄ dclat di. ꝙ cāre saniē in vulnere est magnitudo securitatis. qa ipołe est ꝙ vulnꝰ faciēs saniē sit suspectū vel molestū: et ita calm̄ faciēs saniē in vulnere: qꝛ bonū signū: ꝛ bona cā ꝛ h̄ iuuamētū tāgiꝛ in pa ꝯne: ſꝫ vulnꝰ est cā spasmi: ꝛ silr vulnꝰ putrefactiuū vł corrosiuū i circuitu n̄ faciūt saniē: ꝛ hoc est malū signū. ꝛ daꝛ itelligi in ꝑma ꝯne a ꝯrio sensu. s. ꝙ si calꝫ nō faciat saniē in vulnē nō est bonū signū. nā oīa vulnera maturatiua. i. q̄ꝝ mā maturaꝛ faciūt saniē. illa g̃ q̄ nō faciūt nō sūt maturatiua mō dicto. ¶ Et subdit ꝙ hec vulnera hn̄t ꝓpata noīa. nā q̄dā dn̄r cācrosa: q̄dā eruginosa: q̄dā hn̄t nomē ab illo qui ꝑ ea curauit sicꝛ farsa ꝛ formicina. ꝛ silia. signa g̃ curatiōis vulneꝝ sūt illa q̄ dicta sūt. s. ꝙ sanies gn̄aꝛ. ¶ Dicꝛ 4° ꝙ idē h̄ itelligamꝰ in aq̄ cała q̄ cū nō iuuat vulnera nō facꝛ saniē i eis. ꝛ ita signt malū: ꝛ supple qn̄ facꝛ saniē iuuat. ēt ē signū bonū. Ex q̄ pꝫ ꝯnē ꝑmā aforismi ẜm mētē Gal. esse istā. In quocūqꝫ vulnere calm̄ est faciēs saniē. s. laudabilē in eo est maximū signū certitudinis salutis. qꝛ signt vulnus eē digestiuū. i. digeri humores ad vulnus currentes: ꝛ circa ipm existes. ꝛ ista paꝝ differt a posita ī aforismi expōne ꝛ est certior illa. ¶ Post h̄ Hippo. h̄ decłat scdaꝫ ꝯnē dicēs ꝙ Hippo. post ꝑmā ꝯnē nouit vnū iuuamētū caloris quo nos certificamꝰ eē semp. ꝛ est ꝙ p ipm cutis molliꝛ qn̄ est dura: ꝛ subtiliaꝛ cū ē grossa ꝛ mitigaꝛ dolor: sicꝛ frigidū facit opposita ꝑꝑ habilitatē nr̄e nāe. i. caloris nālis ad ipm: ꝛ h̄ itelligiꝛ ꝑtim ex dictis in afo°. zo. ꝑtim in 2a ꝯne huiꝰ. ꝛ iste calor nālis ē ille quē diximꝰ alibi eē nāꝫ: ꝛ si tēperate extrisecus appliceꝛ facit illa q̄ diximꝰ. i. maturat nō maturāda. i. q̄ sine eo nō maturarenꝛ: ꝛ nō bona in bona mutat dissoluit ꝛ purgat nociua: ꝙ si ista nō facꝛ ꝑfecte: aliqn̄ tn̄ mitigat dolorē mō supra posito i 2a ꝯne itelligēdo. IN PASSIONE. Modo q̄rtā decłat ꝯclusionē dicēs ꝙ soluit grauedinē capitis dissoluēdo māꝫ a qua pēdet ꝛ digerēdo. Plurimū declarat q̄ntā ꝛ sextaꝫ ꝛ pꝫ. EX HIS QVECVNQVE. Nunc declarat septimā. ꝛ pꝫ. ITEM CONVENIT CALIDVM. Decłat octauā di. ꝙ calm̄ ꝯfert herpetibꝰ comedētibꝰ q̄ vulnera q̄uis sint cała: iuuanꝛ tn̄ a cało. qꝛ fridū mordet ea. nā sicꝛ frigidū impingit ꝛ ꝯstringit in eis malaꝫ materiaꝫ. ita calidū resoluit. ꝛ lauat. ꝛ separat ab eis: nec h̄ est ꝯriū ei. qd̄ a ꝑncipio di. calm̄ nocere vlceribus corrodētibus: qa illud nō fuit dictū nisi de habentibꝰ duas ꝯditiones coniunctas: quaꝝ vna est vt sint corrodentia. scda vt suscipiāt humores ad ipsaꝫ currētes. naꝫ cū ita est nocet calm̄ attrahendo: sed cū nō ita est iuuat vt hic dꝛ etiam corrodētia. ET SIMILITER. Decłat vltimā ꝯnē di. ꝙ calm̄ est amicū ano pudēdo. matrici. vesice: ꝛ frigiduꝫ inimicū: qꝛ ista sunt membra neruosa: ꝛ iō multo spiritu idigētia ad sua opa ꝛ parū frigiditati resistētia: ꝛ cerebro cōitatē hn̄tia: ex q̄bus causis a frigido cito ledunꝛ: ꝛ cōicant superioribus nocumētū. ¶ Calꝫ aūt per ꝯriū iuuat ꝛ subdit ꝙ cū in fine aforismi Hippo. repetit calidū esse amicū ꝛ frigidū aduersum intendit vniuersaliçare ꝙ nō soluꝫ intelligat de aqua calida: sed alÿs calidis temperate occurrentibus.

Aforismus. XXIIII.

IN his ꝟo oportet frigido vti vnde sanguis fluere futurus est.

¶ In p̄nti aforismo Hippo. sex ꝯnes itēdit. ꝑma est. opꝫ vti aqua frigida in locis in q̄bꝰ est: vel ex q̄bus est paratus esse fluxus sanguinis ꝑternālis. pbaꝛ ꝯclo sic. per huiꝰ frigidi administrationē prohibeꝛ fluxus sanguinis. ergo ꝛc. assumptū patet: qa per eaꝫ ille vie constringunꝛ ꝛ sanguis ingrossaꝛ: ꝛ hoc totū colligiꝛ q̄nta tertÿ. ca. de fluxus sanguinis cura nariū. ¶ Nota tn̄ circa partē ꝙ sex modis in gn̄e retineꝛ sanguis fluxus vt eisdē locis colligi pōt. ꝑmo per diuersionē trahendo ad cōtrariū sicut fluxus sanguinis ex nare dextra cuꝫ flobotomia a basilica dextra: ꝛ de sinistra opposito mō: ꝛ cū ventosis ponēdis super epar aut super splenē: ꝛ fluxū menstruoꝝ cū vētosis que ponunꝛ in radice mamillaꝝ. Scds modus est cū stipticis sui stipticitate cōfortātibus mēbrū ꝛ ipm ꝯstrigentibꝰ: vt galle: balaustie: ꝛ silia. Tertius modus est per glutināntia vt albū oui ꝛ farina volatilis molendini. Quartus modus est per caustica escharaꝫ super locū generātia: ꝛ ibi claudētia: siue sint actualia vt ferrū candens: siue potentialia vt arsenicū ꝛ attramenta ꝛ colcbotar. Quintus modus est per operantia a proprietate: vt stercus asini nigri nati in mense madÿ ꝛ cerebella gallinarū. Sextus modus est per ifrigidantia que cōstringunt viam: ꝛ ingrossant: ꝛ hunc moduꝫ expressit hic tn̄ Hippo. ¶ Nota scdo fluxuum sanguinis quosdā esse preternaturales quosdam nō: vt fluxus naturalis est fluxus menstruus. ꝛ ex vulnere preternaturalis. ꝑternāliuꝫ autē quidā sunt cohibendi: ꝛ quidā nō. nam creticus nō est cohibēdus: nisi multū debilitet ꝛ hemorroidalis similiter. illorū aūt qui indicant de sui remotione quidā cōiunguntur cum dispositione indicāte de nō infrigidādo locū. nisi eēt vulnus in capite cū ossis fractura ꝛ sanguis a naribus flueret. Rōne eniꝫ illius vulneris indicamus de non infrigidando caput ꝛ cū est ista indicatio ꝯ ifrigidationē qn̄qꝫ est fortior q̄ꝫ indicatio de restringendo fluxum per ifrigidationē. qn̄qꝫ nō. intelligamus ergo ꝯneꝫ in fluxu sanguinis ꝑternāli indicāte de sui remotione et sine indicatione fortiori ad oppositū infrigidationis. cū istis enī cōditionibus frigida sunt applicāda: quia vt dixi ꝯstringūt mēbrū ꝛ sanguinē igrossant sine nocumēto.

¶ Non super loca sed circa ea.

¶ Scda cōclusio. nō sunt apponēda super ipsa parte per quā sanguis fluit. pbaꝛ. qꝛ ex tali applicatione sequunꝛ nocumenta que possumus euitare sili existente iuuamēto. ergo ꝛc. ꝯn̄tia clara. assumptum patet: quia si pars est vlcerata locus ipse mordetur a frigida aqua vt dicꝛ supra: ꝛ eque confert si frigidum ponaꝛ circa locum: ꝛ vitamus hanc mordicationē. g̃ ꝛc. Nota ergo hāc ꝯclonē ma

xime verificari in fluxu sanguinis ꝑpter vulnus.nã sup vulnere applicata sequit̃ mordicatio:ꝛ mlt̃a mẽbri in pfundũ ifrigidatio:ꝛ tñ non aliter fluxus retinet̃:nisi qa igrossatur sanguis ꝛ cõstringunt̃ vene.modo ponẽdo fridũ circa locũ vulneratũ fit simile iuuamentũ igrossationis ꝛ cõstrictiõis venarũ a frigido sine illis nocumẽtis.in mẽbris aũt nõ vulneratis qñqꝫ sup mẽbra ponim⁹ fridũ vt sup capite ꝛ in naso in fluxu sanguinis narium.

¶ Et quecunqꝫ flegmones aut iflammationes in rubeum aut subsanguineum colorem sunt tendentes ex recenti sanguine.

¶ Tertia ꝯ.opꝫ vti frido in qbuscũqꝫ partib⁹ que hñt flegmones aut iflãmatiões tẽdẽtes in colorẽ rubeũ aut subsanguineũ ex recẽti sanguie.ꝓbat̃ ꝯ.qa frigidũ remittit apatis inflãmationẽ ꝛ mãm repercutit.ġ ꝛc̃. Et hec snia colligit̃ 3ª q̃rti caº de cura flegmõis ꝛ herisipille. ¶ Primo nõ ꝙ nomẽ flegmonis qñqꝫ sumit̃ pro oi apate i quo est iflãmatio ꝛ calor fortis.nã flegmõ iterpretat̃ icẽdiũ: qñqꝫ aũt sumit̃ stricte pro apate sanguineo:ꝛ hoc modo sumit̃ hic. ¶ Nota scd̃o ꝙ hi flegmões qñqꝫ sunt in pncipio ex sanguine nouiter ꝛ recẽter currẽte.Et iõ nondũ multo a ꝓprio calore alterato:ꝛ tales sunt colores rubei clari aut subsanguinei.Nã qñ nõ est ampli⁹ in pnº:et est permutatus sanguis in colore ꝑ multã opationẽ quã recepit ab extraneo calore mẽbri apati vt statĩ dicet̃.non opꝫ aquã frigidã supponere:nec sũt cõiter rubei coloris: sed magis ad quãdã liuiditatẽ tendunt. ¶ Nota 3º ꝙ in pnº apatũ sanguineoꝝ cõuenit aq̃ frida multis modis.pº qa mãꝫ repellit ad iteriora ab apate sui frigiditate ꝯstringendo mẽbrũ.scd̃o qa refrigerat mẽbrũ ꝛ remittit malã cõplõnẽ calidã.3º qꝛ mitigat mẽbri dolorẽ.4º qa remittit de acuitate humoris:ex qbus pꝫ ꝯnis veritas. ¶ Nõ q̃rto ꝙ q̃dã lr̃a hẽt inflationes:ꝛ ita est clara:qa per inflationes itelligimus tumores p̃ter nãm.Alia hẽt inflãmationes:ꝛ ista intelligat̃ de oi mala cõplõne mãli sanguis multitudinẽ ꝛ caliditatẽ ꝯñte in mẽbro siue fuerit cum apate siue nõ. ¶ Quito nota hãc ꝯnẽ nõ esse verã vl̃r.sꝫ in illis deficere casibus in qbus vti repcussiõne in pnº nõ licet.nã pmo corpe exñte plectorico dꝫ potũ aque fride pcedere ꝛ alioꝝ repcussiuorũ euãatio sanguis.scd̃o apate exñte in mẽbro emunctorio pncipaliũ nõ debẽt repcussiua apponi.3º mã exñte venenosa sup loco nõ sunt apponenda que repercutiunt lꝫ aliq̃ ifrigidãtia concedant̃ vt dixi in qõne.4º vbi apa fiat per modũ crisis.in his eniꝫ casibus exñte apate sanguineo in pncipio nõ cõuenit aq̃ frigide administratio.5º vbi mã sit multa plurimi cursus ad loca ignobilia vt in podagra vt dicam infra.

¶ Quoniam inueterata denigrat.

¶ Quarta ꝯ afforismi est ista.frigidũ nõ ẽ applicãdũ sup apatib⁹ sanguineis iueteratis.i.nõ existẽtibus in pncipio vel ꝓpe.ꝯ ꝓbat̃.frigidũ istis applicatũ plus nocet q̃ꝫ iuuat.ġ nõ est applicãdũ.assumptũ pꝫ:qa ista iueterata denigrat ꝛ cõuertit ad nigrũ colorẽ:qd̃ non fit nisi per sui igrossationẽ ꝛ membri mortificationẽ. ¶ Nota ġ ꝙ duꝫ mã aut aliqd̃ membrũ aut humor adhuc est i venis partis mẽbri apati:frigida ꝛ repcussiua pñt mãm retropellere:ꝛ iõ pro tũc ꝯuenit in casibus supradictis.sed qñ iaꝫ mã cõcurrit ꝛ trãsiuit a venis partis ad mẽbri porositates ꝑ repcussiua nõ põt mã in venis egredi:ꝛ iõ ꝑcussiua tũc nõ ꝯueniunt.nã humor idiget maturatione aut resolutione:vtrũqꝫ ꝓhibet̃ ab aqua frigida:ꝛ qa sanguis ingrossat̃:ꝛ ab eo spũs luminosus per frigidũ applicatũ exprimit̃.iõ denigrat̃ sãguis:ꝛ qñqꝫ ꝓpter clausionẽ vaporis mali multi membrũ ad corruptioneꝫ tendit. his igit̃ de causis frigidum non conuenit in hac hora.

Dubium tamẽ est qa in hora ꝯuertendi ad saniẽ apata cala ꝯueniunt extinctiua:vt 3ª q̃rti.caplo de cura flegmonis in fine.ġ ꝛc̃. tũc ꝯueniũt frida. ¶ Dic dĩ ꝙ aliqñ hac hora ꝯueniũt qñ.s. multo maior est timor de qualitate humoris q̃ꝫ de quãtitate.vñ tũc extinctiua adiuuãt ad maturãdũ:per accñs calorẽ ad tẽperamẽtũ ducẽdo:sꝫ nõ existẽte indicatione nisi ab apate calido cõiter occurrẽte vã est hippo.ꝯclo.

¶ Et iuuat herisipillam non vlneratam.

¶ Quita ꝯ.Fridũ iuuat in herisipilla nõ vulnerata.ꝓbatur.qa tale frigidũ remittit male mãe q̃litateꝫ:ꝛ ꝓhibet cursuꝫ noue mãe:ꝛ digerit quodãmodo ꝑ accñs mãꝫ ei⁹.ġ ꝯfert.assumptũ statim declarabit̃ ꝛ silẽm sniam hẽtis 3ª q̃rti.de cura herisipille. ¶ Prio ġ nõ.ꝙ herisipilla est apa cholericum qd̃ plerũqꝫ fit in cute ꝛ est coloris rubei clari cũ pauca citrinitatis ꝑmixtione:ꝛ plerũqꝫ est latuꝫ nõ eleuatũ notabilr̃:ꝛ ꝑ cõpressionẽ cuꝫ digito cito cessat rubedo eius:ꝛ cito redit:cã eius est mã subtilis qñ est pura:ꝛ cõiter nõ est mã plime quãtitatis mlt̃ũ oppilãs mẽbrũ. ¶ Scd̃o nota ꝙ in pncipio talis herisipille cõuenit aq̃ frigida sic̃ in pnº maioꝝ apatũ calidoꝝ repcutiendo mãm.ꝛ tẽperãdo calorẽ.ꝛ mitigãdo dolorẽ sꝫ in herisipilla.qa mã est pauca vehemẽter calida a suo calore corpis leuata.iõ etiaꝫ in statu ꝯuenit frigidoꝝ admistratio in pura.nã pauca exñte mã cũ nõ amplior iposita mala q̃litate eius nã resoluit illã:ꝛ qꝛ subtilis est nõ mlt̃ũ ipedit resolõnẽ infrigidatio.vñ nõ est sic̃ in flegmone dicebat̃:ꝙ in pncipio ꝛ nõ qñ iueteratus est debemus vti frido.Ita hic in herisipilla dĩ:sꝫ absolute ꝙ in nõ vlnerata:qa ꝯuenit vsqꝫ ad finẽ etiã in statu.Et tu ista collige ab Auic.loco allegato. ¶ Nota 3º ꝙ herisipilla nõ vulnerata dĩ illa in q̃ nõ est manifesta ꝛ magna solo cõtinuitatis:ꝛ cã cur hic dicat̃ de nõ vulnerata patebit in sequenti ꝯclusione.

¶ Quoniam in vulnerata nocet.

¶ Ultia ꝯ afforismi.Frigidũ nõ est apponẽdũ in herisipilla vulnerata.s.sup loco vulneris.ꝓbat̃.qa in tali plus nocet q̃ꝫ ꝓsit.cũ fridũ sit vlcerib⁹ mordax.Ubi nota herisipilã qñqꝫ vlcerari ex mãe acuitate q̃ corrodit cutẽ ꝛ cõburit ptẽ.qñqꝫ ãt vlcerat̃ vl̃ vulnerat̃ alia cã:ꝛ i vtroqꝫ casu:qm̃ fridũ fac̃ dolorẽ.iõ mãm trahit ad locũ ꝛ nocet. nocet etiam calorem membri naturalẽ extinguẽdo ꝛ materiam impinguando corrosiuam.

Dubitatur vtꝝ afoᵘˢ sit ver⁹.ꝛ arguit̃ ꝙ nõ.pº sic. sup mẽbris a qb⁹ sãguis fluit nõ d̃bẽt poni illa q̃ extiguũt silr̃ calorẽ nãlẽ.ġ nõ dꝫ appõi aq̃ fr̃a. assũptũ pꝫ.qꝛ vtraqꝫ talia nocẽt.ꝛ ꝯña pꝫ.qꝛ aq̃ fr̃a applicata mẽbro fac̃ istoꝝ alteꝝ.nã aut vicit fritas calitatẽ:ꝛ sic extiguit ipaꝫ.aut nõ vicit ꝛ nõ vnit:ꝛ ꝑ ꝯñs auget calorẽ mẽbri. ¶ 2º sic.sãguie fluẽte ꝑ vuln⁹ ponũt̃ fr̃a i vulnere.ġ 2ª ꝯ falsa.pꝫ ꝯña.ꝛ assũptũ ẽ ex cõi medicoꝝ vsu q albuminẽ oui fridi ponũt cũ stuellis itra vulnera. ¶ Cõfirmat̃.magis ifrigidãt mẽbrũ in ꝓfũdo:ꝛ claudũt vias ꝛ sãguinẽ igrossant frida posita in vulnere q̃ꝫ in circuitu. ꝛ ꝑꝑ h̃ sua corpulẽtia oppilãt capita venaꝝ.ġ mlt̃o meli⁹ sãguinẽ restrigũt.ġ ponẽda sũt frida sup loco vulneris. vñ sãguis fluit.Cõfirmat̃ qꝛ i icisiõe vene magne aut artarie magne stuelli aut hutelle medicinaꝝ retinẽtiũ sũt ponẽda i ipa ꝯcauitate vene aut artarie:vt 4ª 4ⁱ.c.de cura flux⁹sang. ¶ 2º pnr̃ sic.fridũ nõ ẽ ponẽdũ sup flegmone vl̃ herisipilla nõ vulnerata.ġ qd̃ falsa.assũptuꝫ pꝫ:qa fridũ repellit mãꝫ apatꝭ ab exteriorib⁹ad iteriora.sꝫ h̃ repl̃io ẽ ꝓhibẽda.ġ ꝛc̃.maior ẽ clara:qꝛ ñ olio⁹ fit repcussio ab exteriorib⁹.ꝛ mior ꝑ ea q̃ dñr 7ª h⁹ pº afo⁹.Herisipillã exteri⁹ fcãꝫ. ¶ Cõfirmat̃ qꝛ frꝫ expositũ ñ p̃t mãꝫ apatꝭ repellẽ:cũ ipole sit eã mãꝫ q̃ ẽ i medijs regiõib⁹ ĩtroduce

re in venas.naꝫ tunc repercussiua in declicatione apatis calidi eēnt cōuenientia. Si ḡ nō pōt repellere itra cū nō do vllam aliā cām sint applicāda. sequit̄ ꝙ nō ꝯueniūt. ꝑterea frigidū nocet in herpetibus comedentibus. ḡ ⁊ in herisipilla. q2 ⁊ silr calida mā ꝯuenire vident̄. ⁊ assūptū pꝫ. q2 calm illis cōfert: vt precedenti afoꝛismo dictū est. vitio aqua frida applicat̄ sup locū vlceratuꝫ ab igne vel aq̄ feruēti: vt q̄rta q̄rti. caͦ de cura cōbustiōis aque. ḡ ⁊c.

In oppositum est Hippocras.

Pro solutione dubij nota pͦ ꝙ sanguis fluxus qdam est nālis: qdā ꝑternālis. nālis vt fluxus menstruoꝝ moderatus ⁊ in tpe suo: ꝑternālis vt fluxus vulneris. De nāli nō est ſmo hic. ꝑternāliū qdā idigēt ꝯstrictione ⁊ qdā nō. nam duꝫ per fluxum ꝑternālē euacuat̄ supfluitas mala plīmū nō sūt restringendi: vt cretici ⁊ illis similes. Dū vo per eos v̄tus debilitatur ⁊ euacuat̄ plīmū de sanguine bono: ⁊ parum qd de supfluitate sunt restringēdi. in afoꝛismo ḡ vt predicitur solū de preternāli loquit̄ ⁊ restringendo vel idigente restrictione artificiali. Et qa taliū quidā sunt cum vulnere aut vlcere manifesto qdaꝫ non: ideo Hippo. loquit̄ in secunda cōclusione maxime de his qui sunt cū vulnere: vt Gal. in cōmēto dicit. ¶ Nota scdo. ꝙ cū ꝯtrarie coniungant̄ indicationes opꝫ sequi fortioꝛē altera non neglecta pma primi. caͦ vltimo. ¶ Nota 3ͦ ꝙ reditus materie ab exterioꝛibus ad interioꝛa quādoqꝫ est ad vnū determinatū mēbꝛū sicut ad vnū pncipale vel nobile mēbꝛū: qn̄qꝫ est reditus in ambitū totius ⁊ venaꝝ. itē q2 mā est qn̄qꝫ vehemēter coꝛrupta venenosa: de cuius parua quātitate timet̄ ne magnū inferat nocumētū vt in bubonibus pestilentialibus: qn̄qꝫ nō est hoc mō maligna: sꝫ parue malitie. ¶ Tūc sit pma cōclusio. in omnibus membꝛis a qbus fluit sanguis preternāliter fluxu restringendo artificialiter ꝯuenit positio aque frigide circa locū vnde fluit sanguis deducto cōtrario idicante. hāc ꝯclusionē voluit Hippo. in pncipio afoꝛismi. ⁊ ꝓbat̄ vt supra. ¶ Scda ꝯͦ. in nullo vulnere nobili regulariter sunt apponenda frigida ad fluxū restringendū. ꝓbat̄: q2 in quolibet tali vulnere est indicatio fortis ad oppositū: q2 frigidū est moꝛdax vlceribus. ¶ Tertia ꝯclo. qn̄qꝫ pro maioꝛi iuuamēto cōsequēdo frigida sunt apponēda in vulnere. patet. vbi maioꝛ ⁊ foꝛtioꝛ esset indicatio multū de cōstringendo q̄ꝫ sit indicatio pꝛohibitionis frigidoꝝ. ⁊ Hippo. voluit scdam cōclusionē. ¶ Quarta conclusio. non in quolibet apostemate sanguineo existente in pncipio cōuenit frigidoꝛuꝫ appositio. pꝫ in apostemate emūctoꝛij ⁊ venenoso ⁊ facto per modū crisis vt supꝛa dicit̄. ⁊ similr coꝛpoꝛe multum plectoꝛico. ¶ Quinta ꝯclusio. apostemate sanguineo existente in pncipio non in munctoꝛijs pncipaliū ⁊ nō de venenosa mā. nec alio existēte ꝯᵗriū indicante foꝛtioꝛi frigida sunt super ipsum apponēda: ⁊ hoc voluit Hipp. in afoꝛismo: ⁊ ꝓbat̄ vt ibi. q2 frigida repercutiēdo apata minorāt ⁊ malitiā cōplexionis coꝛrigunt ⁊ doloꝛem mitigant. ¶ Sexta ꝯͦ. post pncipiū ⁊ maxime in declinatiōe talia frigida pura nō sunt apponēda merito talis apatis. ꝓbatur. qa tunc intendit̄ resolutio que per frigida ꝓhibetur. ¶ Septima cōclusio. ⁊ si aqua frigida super non vulneratā herisipillā deducto cōtrario indicante sit ponenda. tamē non est regulariter super vulneratā manifesto vulnere applicanda. scda pars pꝫ: qa tēperat malitiaꝫ cōplōnis mēbꝛi ⁊ humoꝛis q valde excellēter est calidus.

Ad argumenta respondetur. Ad pmum dicit̄ ꝙ in casu nostro frigiduꝫ quodāmodo vincit calidum: sed nō ex toto remittit ipsum ⁊ nō simplr extiguit. ¶ Ad scdm dī ꝙ tales medici errāt nisi foꝛtioꝛ valde sit idicatio fluxus q̄ꝫ vlceris aut vulneris. Et sic pꝫ ad cōfirmationē primā secūdi argumenti ⁊ ad scdam. nam dicitur ꝙ illa que glutinando ⁊ stipticuꝫ faciendo constringunt sunt apponenda intra vulnus: sed vbi sit valde foꝛtis indicatio restringendi deberent poni calida ⁊ nō frigida: secus vbi sit valde foꝛtis talis indicatio. ¶ Ad tertiū dicit̄ ꝙ non semper talis repulsio ab exterioꝛibus ad interioꝛa est pꝛohibenda. naꝫ vbi iam cessauit plectoꝛia per euacuationē precedentē: ⁊ materia non multum est maligna cū redit in ambituꝫ totius nō multum ledit: ⁊ membꝛum apostematum multum iuuatur. Et cōceditur tamē ꝙ herisipillam extra factā maluꝫ est cōuerti intra ita vt herisipillā faciant intra: sed mām talis herisipille nō est malum ꝯuerti in venas nisi coꝛrigatur. ¶ Ad cōfirmationē dicit̄ ꝙ sufficit ꝙ tale frigiduꝫ repellat illō qō est in venis: lꝫ nō repellat id qō est in poris. ¶ Ad quartum negatur consequentia vtraqꝫ. ¶ Ad q̄ntum negatur assumptū: sed applicatur ante vesicationem: vt loco allegato.

Comentū Gal.

Intēdit Hipp. docere ⁊c.

¶ Galenus in cōmēto facit tria. pͦ verificat duas cōclusiones pertinentes fluxui sanguinis. secūdo duas sequentes pertinētes ad flegmones. tertio vltimas pertinētes ad herisipillaꝫ. ibi scda [Dicit ergo omni.] ibi tertia [Iuuat etiā.] ¶ In pma dicit ꝙ Hippo. intendit docere in isto afoꝛismo: in quibus iuuat frigidum siue frigida aqua. ⁊ dicit iuuare illos vn̄ fluit sanguis aut fluxit. nō ponēdo super loco vbi est vulnus a quo exit sanguis: sed circa illa loca vnde exit ⁊ sup loco a quo exit aut venit ad calīa mēbꝛa vulnerata. ¶ In scda parte dicit ꝙ etiā Hippo. dicit frigiduꝫ iuuare in ol calido apostemate: ⁊ in locis comestiuis. i. in illis calidis apostematibus deducitur ne fiant cācrene aut herpetes. intendit enim istis membꝛis succurrere quādo sunt itensa ꝓpter suū caloꝛē qō fit a frigida aqua. Nā ad hec loca sunt cōuenientia quiescentia. i. sistentia cursuꝫ humoꝛis ⁊ frida temperātia malaꝫ qualitatē: ⁊ ideo aqua frigida est cōueniēs ꝓpter ambo: ⁊ hoc maxime tūc qn̄ cū videtur cernunt̄ esse rubea sicut sanguis recēs: ⁊ ideo frigidū suppositū facit liuescere ⁊ ad nigrū tēdere. ⁊ ideo si pus essent denigrata per se: qa vertunt̄ iam ad cācrenā. frigidū nō ꝯueniret: qa disponeret membꝛū ad coꝛruptionē: ⁊ ꝓpterea dixit Hipp. ex recēti sanguie. ¶ De tertia pte dicit ꝙ frigida aq̄ iuuat herisipillā nō vulneratā: quia in vulnerata nocet. nā fridū moꝛdicat loca vlcerata: ⁊ doloꝛē facit in illis vt supꝛa dicit̄. mō quecūqꝫ loco sint que patiant̄ doloꝛē. doloꝛ est illis causa q̄re trahat̄ ad ipa humoꝝ pessimitas. i. magna malitia. nā mēbꝛa poti⁹ malos q̄ꝫ bonos mittūt: ⁊ etiā si boni mittūt̄ dolēte ⁊ apato mēbꝛo in valde malis mutant̄.

Afoꝛismus. XXIIII.

Frigida velut nix vl' crystallus pectori inimica: tusses cōmouētia: sanguinem fluere facientia ⁊ catarros.

¶ In pn̄ti afoͦ Hipp. itēdit hāc ꝯnē. res frigide ad modū niuis ⁊ crystalli sūt inimici pectoꝛi. ꝓbat̄ ꝯͦ sic. talia frida cōmouēt tusses. faciūt sāguinē ad pect⁹ ⁊ catarros faciūt. ḡ sūt inimica pectoꝛi. ꝯn̄a ē clara. ⁊ assūptū declarabit̄ statim. ¶ Nō ḡ primo ꝙ per frida velut nix ⁊ crystallus itelligunt̄ oīa excessiue mltū actualr frigida ita ꝙ valde plus sint actu frida q̄ꝫ aq̄ visualis in potu. sic est glacies ⁊ sicut aer in hyeme hoꝛa rabiosi frigoꝛis ⁊ flatus hoꝛee ⁊ aq̄ frigidissima q̄ in qbusdā fontib⁹ inuenitur ⁊ infrigidata in niue: ⁊ ideo dixit sicut nix ⁊c. ⁊ non dixit de niue ⁊ crystallo solummodo: ex quo patet ꝙ

ſi in niue ſit aliq̃ malitia ex pte ꝓprietatis.de illa hic nõ
itendit.Solũ eni ĩtẽdit de nocumẽto frigidoꝝ actu mul
tũ exceſſiuoꝝ:⁊ hoc mõ aqua reſoluta ex niue bona ẽ dũ
ipſa eſt actu exceſſiue frida pectori:⁊ neruis eſt apta facẽ
nocumẽtũ:vt dĩ 3ª ꝑmi.caº de regimine aq̃ ⁊ vini.❡ Nõ
ſcdo ꝙ pectus hic ſumiť ꝓ mẽbro hñte in ſe ꝯcauitatez
cõtinentẽ ſpũalia mẽbra:⁊ hoc modo pectus eſt ꝯſtitutũ
ex cute pinguedine muſculis chordis cartilaginibus pã/
niculis oſſibus venis neruis ⁊ artarys:⁊ ſũt in eo pãnicu
li multũ ſenſibiles vt pleura diaphragma mediaſtinũ:⁊
qa pectus ordinatũ eſt ad tutelã ſpũaliũ:⁊ maxie cordis
⁊ ad ſeruitia eius.iõ opꝫ ꝙ ſentiat ea que in ipſo nociua
cõtinenť.vt exciteť ex illo ṽtus expulſiua ad expellẽduz
cũ tuſſi.Apparet ſcdo ipm eſſe obediens in dilatatione ⁊
cõſtrictione ad hoc vt faciliter cõpellať anhelitꝰ.❡ Nõ
tertio ꝙ vehemẽter frigida occurrẽtia mẽbris neruoſis
ꝑmo ſentiunť vt mordicatiua ⁊ diſcõueniẽtia.ſcdo ꝓhi/
bent reſolõnẽ humiditatũ in eis cõtentaꝝ ⁊ addũt in ea
rũ viſcoſitate ⁊ groſſitie:⁊ ſic mãs difficiles ad exitũ red
dunt.❡ Nota 4º ꝙ cũ vehemẽter frida occurrũt ⁊ com
municať eoꝝ qualitas capiti infrigidanť multi vapores
q reſoluerenť.⁊ exprimunť humiditates extranee ṽſus
pectus ⁊ plures partes imediate ꝯuertunť que a forti fri/
gore ꝓhibenť cõuerti in nutrimentuz ⁊ reſolui. Et ideo
augmẽtať fluxus humiditatis a capite ad pectus. ❡ Ex
hoc apparet verificatio ꝯñis ⁊ antecedẽtis in ꝓbatione
aforiſmi.nã ꝑmo hec talia frida iſpiſſando humiditatez
que eſt in neruis eã hoc modo denſando:⁊ ſimilr muſcu/
los ipetus faciũt in motu pectoris:⁊ q̃re mẽbra illa ner/
uoſa a frigore exceſſiuo faciliter alteranť a ꝓprio tẽpera
mento cũ ſint pauci caloris.iõ etiã in alys opationibus
ledunť:deinde pꝫ q̃re faciunt tuſſim.ſ.ꝑꝑ malã ſenſatio/
nẽ in neruoſis partibus:⁊ ꝓpter mãm quã multiplicant:
catarrũ aũt ad pectus augent ex cã dicta:ſed ſputuz ſiue
fluxũ ſanguis faciũt ꝑꝑ tuſſim:vt apparet.io.tertij.maxi
me qꝛ frigus forte ingroſſat ſanguinẽ in venis ⁊ facit ipꝫ
retineri in venis.vnde nõ mittiť ad alia loca vt mittere
tur eo ſuperabundante ⁊ nõ ingroſſato.vnde tãdẽ tumẽt
vene ⁊ rumpunť:⁊ fit fluxus ſanguis.Et hoc dixit Auič.
loco allegato.caº de ſputo ſanguis.Preparationes autez
cõtinentes mãm ſunt ꝓpter frigus ꝯſtringẽs eã:⁊ faciẽs
dilatationẽ eius difficilẽ:quare nõ obedit virtuti laborã
ti in illo cũ dilatatione.❡ Nota qnto ſpãliter ꝑꝑ Auič.
ꝙ nix cũ ſit vapor cõgelatus a quo ſi nõ aliter per viam
reſolutionis partis dulcioris:vt dicit Hippo.in libro de
aere aqua ⁊ regionibus per viã expreſſionis ſatis de hu/
mido emiſſuz eſt.ideo aqua eius nõ ſolũ eſt frida ſꝫ groſ
ſa.Et iõ etiã ſi reſoluať:⁊ reſumať ita frigida ſič alie aq̃
nocet nõ ſolũ friditate:ſꝫ terreſtritate:etiaz ſi ſumať aq̃
ex niue quãtũcũqꝫ bona ꝑ carentiã malitie rei ſuꝑ quaz
cadit:⁊ hoc mõ vult Auič.ꝙ ledunť q tali aqua vtuntur
aut ſubito aut in ꝓceſſu etatis:vt dĩ ſcda ꝑmi.caº de regi
mine aque ⁊ vini.❡ Nota 6º ꝙ cryſtallus ſm opionem
vt narratur ab Iſidoro iz⁰ etymologiaruz naſciť in frigi
diſſimis mõtibꝰ Aſie ex gelu ſiue glatie ⁊ eſt valde frigi
da:ſꝫ ſi per cryſtallũ ĩtelligamꝰ gelu valde durũ ſiue gla/
tiẽ clarã vt cryſtallus.nõ erit error ĩ aforiſmi ſnia.❡ Cõ
cordia aũt habeť quo ad aquaz ex niue.3ª ꝑmi.caplõ de
regimine aque ⁊ vini.⁊ ab Iſaac in partibus dictis.caº de
niue.⁊ eſt vtilis vt patet. Commentũ Galeni.

Hucuſqꝫ ꝺ calida aqua ⁊c.

❡ Gal.in cõmento facit duo.ꝑmo ponit ha/
bitudinẽ iſtius ad imediate ꝓcedẽtẽ.ſcdo ex/
ponit.ibi ſcda[Sũt autẽ pectori.] ❡ Dicit ꝑ
ꝙ hucuſqꝫ Hippo.determinauit de frida ⁊ calã.ſ.aq̃.hic
nũc inſeruit frigidã ſicut niuez ⁊ cryſtallũ:⁊ hoc q̃to ſũt
frigidiora aqua cõmuni.ſ.tãto ſunt nocibiliora alias no/
ciuiora in iuis.ſ.nocumentis. SVNT AVTEM. Ue/
rificat ⁊ patet. Aforiſmus. XXV.

In articulis dolores ⁊ tumores ſanie
ſine vlceratione podagraz ⁊ ſpaſmũ
⁊ hoꝝ plurima frigida aqua ĩfuſa re/
frigerat ⁊ attenuat:⁊ dolorez ſoluit.
ſtupor enim mediocris dolorem minuit.

❡ Cõcluſio aforiſmi eſt iſta.aqua frigida ſuper effuſa co/
pioſe articulis dolẽtibus ⁊ vulneribꝰ ſine vlcere refrige/
rat eos ⁊ detumeſcere facit ⁊ ſedat dolorẽ.ꝯcluſio ꝓbať.
aqua frigida remittit calorẽ mãei apatis talium ⁊ reper
cutit mãm intus ⁊ mediocriter ſtupefacit.g̃ facit hec oia
dicta.ꝯñtia clara.⁊ aſſumptũ declarabiť ſtatiz. ❡ Circa
aforiſmũ nota ꝑmo ꝙ per articulos ĩtelligimus paruos
artus ſiue parua mẽbra ſiue artuũ terminos:⁊ ſũt iũctu/
re:⁊ iõ ſenſus eſt de doloribus ⁊ tumoribus iuncturaruz.
Nã iſta loca qñqꝫ dolẽt abſqꝫ tumore:⁊ qñqꝫ cũ tumore.
❡ Nota ꝙ lꝫ iſti dolores qñqꝫ ſint a mã frigida:tñ plurĩ
mũ ĩ ꝑncipio curſus materiei eſt ibi mã calã cholica aut
ſanguinea:⁊ ideo lꝫ aqua frigida in frigidis nõ cõueniat:
tñ qꝛ in calidis cõuenit vt oſtendã ⁊ iſta ſunt que plĩmũ
accidunt.ideo aforiſmus verificať vt in pluribꝰ. ❡ No/
ta 3º ꝙ aqua frigida mlťa alterat talia mẽbra ad friduz:
⁊ ideo id qd in mẽbro eſt de iflãmatione tollit et merito
huius diciť ꝙ refrigerat.mãm aũt in venis exiſtẽtez re/
percutit intus:⁊ ideo attenuat tumorem:ſicut diximꝰ in
aforiſmo parũ ante iſtũ de flegmonibus:⁊ qui ſui frigidĩ
tate tollit ſpirituũ ſenſitiuoꝝ ⁊ neruoꝝ debitũ tẽperamẽ
tũ:iõ quodãmodo mẽbrũ ſtupefacit.mẽbrũ aũt ſtupidũ
diminuta ſentienti ṽtute remiſſius ſentit:⁊ iõ dolor mi/
tigať.⁊ ꝑ hoc pꝫ aforiſmi verificatio.pꝫ q̃re dixit ſine vl/
cere.fuit eni ex eadẽ cã que ſupra de heriſipilla.⁊ pꝫ qũo
modificandus eſt aforiſmus in apatibꝰ recentibus nõ an
tiqs ita ꝙ itelligať dũ apa eſt ĩ pñº articuloꝝ vel augmẽ
to.❡ Sed diceres ꝯ in doloribus ⁊ apatibus iuncturaꝝ.
mã exñte plĩma ⁊ fortis motus nõ debet fieri repcuſſio.
g̃ nõ in ꝑncipio.tunc eni eſt amplior ⁊ magis mobilis q̃
in ꝓceſſu.Diciť negãdo ꝯñtiã.nã plurima exñte mã cor
pus ẽ plectoricũ.⁊ dꝫ ꝑus euacuari:vt habeť 3º tegni. vñ
nõ ſolũ qꝛ nõ eſt reſiduũ corporis paratũ recipere ꝓpter
repercuſſionẽ cũ ſit plenũ:quã cãz aſſignat Gal.loco alle/
gato.ſed ꝑꝑ duas alias cãs poſitas.zzª tertij.caº de cura
doloris iuncturaꝝ.vna eſt:qa mã igroſſať:⁊ fit iobediẽs
motui:⁊ qꝛ multa eſt ⁊ ꝓhibetur reſolutio que pro parte
alleuiat.iõ tunc dolor intendiť.ſcda eſt:qꝛ qñqꝫ recurrit
ad principale membrũ illa que ad illum locuz currebat:
in mã autẽ nõ multe effuſionis:quia quãtitas eſt minor:
iſte tres cauſe ceſſant. Cõmentũ Gal.

Frigida ſicut dixit apata.

❡ Gal.in cõmẽto primo verificat concluſio
nem quo ad attenuationem tumorum.ſecũ/
do quo ad doloris minutionem.ibi ſecunda
[Unde fit.] ❡ Dicit in prima ꝙ frigida(vt dictũ eſt ſu/
pra)cõueniunt ⁊ apoſtemata calida rubicunda ⁊ ſangui
nolenta.id eſt loca apoſtemata:⁊ hoc quia repugnãt mẽ/
bris mittentibus ſanguinẽ ad hec loca. Similiter igitur
intelligatur hic de apatibus articulorum:⁊ hec eſt cauſa
quare mitigat dolorẽ non ſolũ vt ſtatim diceť ſed ꝓpter
ablatã cãm q̃ diceť fit ꝙ frigida aqua ſuppoſita his mẽ/
bris facit ſtuporem:quia repellendo ſanguinẽ ⁊ ſpiritum
membrum fit pauci ſenſus:⁊ virtus cum tollit virtutem
ſentiendi minuit dolorem. Aforiſmꝰ. XXVI.

AQua que cito calefit ⁊ cito infrigidatur: leuissima.

¶ Cõclusio aforismi est. aqua que cito calefit ⁊ cito frigescit leuissima est. pbaẽ: qa talis aqua est facillime trãsmutabilis a nr̃o calore. g̃ est leuissima. assumptũ ⁊ ꝯñtiã statim declabo. ¶ Circa aforismũ nota p̊ ꝙ aliud est apud phõs aliqd cito calefieri vel ifrigidari: ⁊ aliud velociter infrigidari aut velociter calefieri. nã illud ꝓpe dr̃ cito ĩfrigidari qđ post paucũ tps fit fridũ tãto gradu: ⁊ ita ꝓportionalr̃ de calefieri: sed illud dr̃ velociter ĩfrigidari qđ in pauco tpe mltũ de latitudine denoiationis esse fridi acqrit vl' eẽ calidi vel perdit. Et ide in hoc exẽplo dr̃iam pono ꝙ nõ dicaẽ fridũ nisi hñs frigiditatẽ supra mediũ gradũ: nec calꝫ nisi hñs calitatẽ siue mediũ gradũ. Et sit. a. ptres gradus friditatis distãs ab hac dispõne. b. vo p vnũ: ⁊ acqrat. b. illũ vnũ gradũ in hora. a. acqrat duos gradus. tũc. a. veloci⁹ ĩfrigidaẽ ꝗ̃. b. qa in equali tpe plus de latitudine tali acqrit vel depdit: et tñ nõ citi⁹ ĩfrigidaẽ: ⁊ fit actu frigidũ: ⁊ non. a. ⁊ hoc dico grosso mõ ad modũ medicoꝝ. ¶ Nõ 2°. ꝙ cã q̃re aliqd cito ĩfridaẽ ꝑuenit ad terminũ merito cui⁹ dr̃ friduꝫ. est aũt ꝑua distãtia eius ab illo termino. vñ ꝗ̃uis tarde moueret. cito tñ illũ attigeret: aut velocitas trãsmutationis v̾sus illũ terminũ. vñ magnã distãtiã cito acqreret: ⁊ qa cuiuslibet mot⁹ velocitas est ex magnitudine ꝓportiõis agẽtis ad passuꝫ q̃ sequiẽ aut agẽtis vigorẽ: aut passi paucitatẽ resistẽtie. ⁊ iõ velociter ĩfrigidari: aut istoꝝ alteꝝ. aut vtrũqꝫ: ⁊ sic velociter calefieri: et qa in cõpatiõe deberẽt ĩtelligi paria extrĩseca. iõ aq̃ q̃ calefit velociẽ ⁊ velociter frigefit dꝫ eẽ parũ resistẽs calefaciẽti ⁊ parũ resistẽs ĩfridãti. ¶ 3° nõ ꝙ Hippo. nõ dixit: aq̃ q̃ cito calefit leuissima est: sꝫ dixit ꝙ est leuissima illa in q̃ hec duo copulanẽ. s. ꝙ cito calefit: ⁊ ꝙ cito ĩfridaẽ: ⁊ qꝛ hec duo non pñt copulari pp mltã distãtiã ant paucã ab vtroqꝫ istoꝝ terminoꝝ eẽ calꝫ ⁊ eẽ fridũ: qꝛ illud qđ paꝝ distat ab vno multũ distat ab alio. iõ restat ꝙ talis aq̃ cito calefit: ⁊ cito ĩfrigidaẽ qꝛ paꝝ resistit calefaciẽti ⁊ paꝝ resistit ĩfrigidãti. nã cito calefit: ⁊ cito frigefit: qa velociter: nõ qa paꝝ distat. ⁊ velociter calefieri ⁊ velociter ĩfridari extrĩsecis parib⁹ est pp ꝑuitatẽ resistentie: vt supra dr̃. ¶ 4° nõ. ꝙ cũ calefieri ⁊ infridari sint mot⁹ ꝯ̃ry. iõ illud qđ vterqꝫ illoꝝ motuũ parũ resistit vtplimũ hoc facẽ pp cãs q̃ faciũt corp⁹ absolute ꝑue resistẽtie nõ solũ respectũ vni⁹ termini: ⁊ iõ aq̃ q̃ cito calefit ⁊ cito ĩfrigidaẽ vtplĩm respcũ aliarũ alterationũ possibiliũ ĩ ea dꝫ eẽ ꝑue resistẽtie: ex quo sequiẽ ꝙ plĩmũ respectu aliaꝝ aquaꝝ facillime trãsmutaẽ: ⁊ vinciẽ a nostro calore nãli: ⁊ sic pꝫ v̾ificatio assumpti in ꝓbõne ꝯ̃nis aforismi. ¶ 5° nota. ꝙ p aquã esse leuissimã: duo possum⁹ ĩtelligere. vnũ ꝙ sit paꝝ põderis. ⁊ hunc sensuꝫ nõ vult Gal. in cõmẽto esse; qa nimis vilis. 2° mõ leuissima: qa nõ grauãs digestiuã v̾tutẽ hũani corporis bibentis illã: ⁊ hoc mõ ĩtendit Hippo. ⁊ ꝯ̃stat ꝙ plimũ ita est ꝙ aq̃ que cito calefit ⁊ cito frigefit facilr̃ patitur a nr̃o calore: vt ẽ nãlis: ⁊ iõ est leuissima. Ego aũt dico notãter vtplĩm: qa nõ video qd repugnet ꝙ vna aq̃ sit subtilis: ⁊ iõ facilr̃ calefiat: ⁊ facilr̃ ĩfrigideẽ: sꝫ tñ hic habeat ꝓprietatẽ malã merito cuius resistit multuꝫ calori naturali humano: sicut eẽt aqua trãsiens p aliquã malaꝫ terrã: ⁊ hec nõ eẽt leuissima ad modũ loquẽdi Hipp. Si tñ ĩtelliganẽ cetera paria in cõparatiõe erit ꝯ̃clo v̾lis.

Sed forte videẽ. ꝙ aqua que cito calefit nõ cito infrigidaẽ ita ꝙ ducaẽ ad terminũ ĩfridatiõis. Nã si cito calefit ⁊ cito frigefit erit rarior iuxta dicta: ⁊ p ꝯ̃ñs calior. nlla eni alia cã v̾r ĩ aq̃ ꝙ sit rarior nisi qꝛ est calidior. sꝫ si est calior ⁊ rarior. nõ citius infrigidaẽ ad sensum dictũ. g̃ ⁊c. Qꝛ aũt aqua calior ⁊ rarior non citius ab eodẽ agente duciẽ ad eũdẽ frigiditatis terminũ s. ad vltimum. probatur: quia si debet duci ad vltimũ frigiditatis. g̃ prius ducetur ad dispositionez omnino similem cũ dispõne aq̃ frigidioris ⁊ densioris: sed cuꝫ erit ad illã dispõnẽ deducta precipue eque cito ĩfrigidabiẽ cum alia. ergo totũ tẽpus sue ĩfrigidationis erit maius ꝗ̃ tps ĩfrigidationis aque frigidioris per tantũ tẽpus quantuꝫ ipsa stabit anteꝗ̃ ad frigiditatez frigidioris deducatur. ¶ Hic breuiter negaẽ ꝙ oẽ qđ est rarius sit calidius, naꝫ constat ꝙ multotiẽs in hyeme aer est aqua quadã valde frigidior vt apparet ad tactũ: ⁊ tñ nõ est dẽsior nec aqua aere illo est rarior. Et si dicaẽ ꝙ saltem in rebus eiusdeꝫ spẽi est hoc veꝝ. Dr̃ ꝙ nõ. nã cõstat ꝙ aqua a debili calore resoluiẽ in vaporẽ ꝯuertiẽ ⁊ multotiẽs bulliẽdo nõ resoluiẽ a forti calore. imo remanet sub forma aq̃: ⁊ tñ valde calidior est ⁊ densior dũ bullit. ⁊ est in forã corpulẽta queẽadmoduꝫ a tepido calore iam est facta valde vicina nãe vaporis. Dico g̊ ꝓ mã argumẽti ꝙ dato ꝙ aqua q̃ cito calefit respectu alterius aq̃ sit calidior: ⁊ cũ hoc rarior. tñ citius cõgelaẽ vt cõstat apud Aristotelẽ de aq̃ calefacta ꝙ citius cõgelaẽ ex occursu fortis frigoris ꝯgelatiui. ⁊ cũ arguiẽ anteꝗ̃ cõgeleẽ ista calidior duceẽ ad dispositionẽ oĩo silẽm dispõni aque frigidioris ⁊ dẽsioris: nego hoc. ⁊ cũ h̄ dr̃ mõ est calidior ⁊ rarior: ⁊ in fine erit frigidior ⁊ densior. g̊ aliqñ in ĩtermedio tpe erit eque dẽsa ⁊ eque frigida. nego ꝯ̃ñtiã. sꝫ bene sequiẽ ꝙ aliqñ erit eq̃ frigida: ⁊ aliqñ erit eque densa. sed nõ opꝫ ꝙ simul: imo nõ erit rarior. ⁊ ideo valde velocius ĩfrigidabiẽ: sꝫ cum erit ꝓprie ĩfrigidationis termini fere subito: qꝛ in valde pauco tẽpore cõgelabiẽ: in quo tpe ⁊ si aliqñ sit grossior ꝗ̃ in p̃ma: tñ est tãto frigidior ꝙ etiã tũc velocius ĩfrigidaẽ: ⁊ hec est vera solõ: ⁊ tu etiã ex dictis cõsidera modũ ẽm quẽ cõtingit qñꝗ̃ aquã infrigidari: ⁊ tñ eadẽ ꝓ codẽ tẽpore cõtinue rarefieri.

Cõmentũ Galeni.

NUnquã oportet nos ĩtelligẽ. Gal. ĩ cõmẽto quatuor facit. p̊ illũ terminũ leuissima exponit. tacite qõni 2° rñdet. 3° aforismũ verificat. 4° narrat signa dicta eẽ sufficiẽtia. ibi scđa [Neꝗ̃ solũ.] ibi 3ᵃ [Que cũ adsint.] ibi 4ᵃ [Quicunꝗ̃ g̊.] ¶ De p̃ma dicit ꝙ nõ debem⁹ credere ꝙ Hippo. ĩtẽdit hic leuissimã in põdere ⁊ hoc pp duo. p̃mo quia nimis vilem ĩtentionẽ habuisset ad medicinã. scđo qꝛ hoc nõ potuisset iuestigare lõgo labore ⁊ magno tpe cũ vtplurimũ in multis fuerit opportunũ facẽ experiẽtiã: sꝫ ideo dixit leuissima vt ĩtelligamus illã que nõ grauat stomachũ sꝫ digesta cito trãsit. ¶ De pte scđa. dicit ꝙ nõ solũ hoc est signũ ꝙ aqua sit bona: sed Hipp. posuit hic signũ bone aq̃: qđ erit obscurius. nã p̃mũ signuꝫ aq̃ bone est ꝙ sit cal'a. 2ᵐ ꝙ nõ appareãt in ea imagines. 3ᵐ ꝙ malo odore ⁊ sapore careat. 4ᵐ est illud qđ ab Hipp. positũ est. s. ꝙ cito calefit ⁊ cito ĩfrigidaẽ. ¶ De 3ᵃ pte dicit ꝙ qñ aqua habuerit hãc dictã ꝯditionẽ ꝙ cito calefit ⁊c. ipsa cito digeriẽ ex cã dicta in expõne afoᵐⁱ. ⁊ sic cib⁹ cito digest⁹ est bonus. ita aq̃ cito digesta suo mõ est bona. ¶ De quarta parte dicit ꝙ qui voluerit tentare vel cogitare aquas bonas ad bibendũ non querat alia signa certiora istis: quia ista sunt certa ⁊ alia sunt fallentia.

Circa tamẽ predicta cadũt plurima dubia. p̃mũ qa nõ videẽ ꝙ aq̃ aliq̃ cito calefit ⁊ cito ĩfrigidaẽ nisi qꝛ rara est: et iõ ex aforismo videẽ seq ꝙ aque rariores sunt meliores. cũ ergo pluuiales aq̃ sint rariores sequiẽ ꝙ ipse erunt alijs meliores. ꝯ̃ñs tñ est falsum. qꝛ ipse sunt parate putrefieri vt ĩ libro de aere ⁊ aq̃ ⁊ regionibus vult Hippo. ⁊ Aui. scđa p̃mi. c. de aqua.

¶ Scđm

¶ 2m dubium. q2 aqua magis seruans aque naturam est melior: sed illa que difficulter calefit magis seruat aque propriam naturā. ergo ista est melior. maior p3. ille aque sunt meliores: que cum alys paribus magis possunt sibi cōmixta ad sui nām ꝯuertere. vt p3 scda primi. h eni est causa quare que est multa est melior. Constat autem ꝙ tales sunt magis propriam naturam seruantes.

¶ 3m dubium q2 ex dictis sequitur. ꝙ aque fontium non essent alys meliores. ꝯn̄s ꝯtra Auic. scda primi. caplo de aqua dicentē. Aque vo que sunt alys meliores sunt aque fontium. ⁊ p3 ꝯn̄a: q2 aque pluuiales sunt cito calefactibiles ⁊ infrigidabiles illis cum sint subtiliores.

¶ 4m dubiū q2 videt̄ ꝙ aque currētes ad occidētē essent meliores aquis ad septētrionē tēdentibus ꝯtra Auic.ᵃ 2ᵃ ꝑmi. cap allegato: ⁊ p3 ꝯn̄a q2 ille magis a sole subtiliāt̄ ⁊ leuigant̄. ⁊ iō sūt facilius apte pati a calore ⁊ frigore.

¶ 5m dubium. q2 sequeret̄ ꝙ aque currētes suis fontibus ꝓpinquiores eēnt meliores: q2 ibi sūt subtiliores cū minus distēt a nā vaporis: vel aeris ex quo sunt genite. ꝯn̄s tñ ꝯtra Auic. loco allegato cum dixit. erit melior aqs: ⁊ q̄to magis cū multū a suo elōgabit̄ ꝑncipio. ⁊ cōfirmat̄ ex Auer. 5° colliget de flumine qui erat melior in Corduba iuxta suū originē q̄3 in Sibilia valde lōge ab origine.

¶ 6m dubium: q2 tūc aque ex q̄bus vinum ampliorem tolerat mixtionē essent meliores. Nā ille sunt que facilius vincerent̄ a vino ⁊ iste sunt subtiliores: ꝯn̄s tamē est falsum. ⁊ contra Auic. caplo allegato dum dixit: ⁊ neq3 vinum tolerat vt ex ea commisceatur nisi parum.

¶ 7m dubiū circa cōmētū q2 ex cōmēto videt̄ ꝙ aq̄ digereret̄. 5. aq̄ nō nutrit. g̊ nō digerit̄. tenet ꝯn̄a: q2 digestio ꝑsertim in iuuatiuo nō est nisi ꝑparatio ad nutricationē: ⁊ assumptū est Auic. pᵃ ꝑmi. cap de gn̄atiōe humoꝝ. ⁊ 2ᵃ ꝑmi. cap de aqua in pn°. ¶ Pro istis g̊ oib⁹ est notādu3 p ꝙ aq̄ vt est potus absolute nō ordinat̄ in corpe nisi ad liq̄faciēdū cibū: ⁊ faciēdū ipsu3 penetrare. nā ex ea nō q̄rit̄ ꝙ nutriat nec alteret corpus ad hāc itētionē. sic. n. eēt medicina. ⁊ iō h respectu quo h3 misceri cū cibo. illa aq̄ dr̄ absolute melior p quā i tēperato corpe meli⁹ hec duo ꝑficiunt̄ alys nocumētis deductis. ¶ Nota 2° ꝙ hec aq̄ qua vtimur: ⁊ si sit simplicitati valde vicina. tñ nō est oino simplex ita vt cū illa nō sint cōmixta corpa aerea: ⁊ terrea: ⁊ q̄dā alia mucilaginosa mltotiēs. Sed illa quoꝝ cōmixtio magis ꝑseuerat sunt grossa. nā aerea pars cito stellaꝝ ⁊ solis v̄tute euaporat. ⁊ iō illō qō ꝑlimū ē cōmixtū cū aque suba: est grossu3 terrestre aut viscosu3. ⁊ h pōt colligi ex mō loquēdi Auic. 2ᵃ ꝑmi. cap de aq̄. vbi ꝯ torpidos medicos arguit qui dicūt per decoctionē aquā ingrossari. Cōstat. n. ꝙ si resolueret̄ ꝑs aerea nō esset ita inconueniēs ꝙ p decoctionē resoluta pte aerea aqua fieret grossior: quēadmodū videm⁹ fieri in lisciuio per cōmixtionē ptiū fumosaꝝ. ¶ 3° nō ꝙ ptes terree grosse qn̄q3 ita ꝯtinent̄ in aq̄ vt misceant̄ vere vel q̄si vere cū aqua sicut vaporose aut fumose: vt p3 in aqua maris ⁊ lisciuio. q̄dā aūt nō sūt in aqua h mō cōmixte: vel facil'r cōmixtibiles sicut ille que sūt in forma corpulēta dēsa ⁊ si sint valde parue ⁊ athomi qui sūt in radio solis. nā videm⁹ ꝙ aq̄ padi ⁊ rheni: etsi sint turbulēte cū a flumie veniūt: tñ cū coquunt̄ magis separant̄ ptes ille ⁊ in lisciuio ⁊ in aqua cui admiscet̄ calcitas videmus ꝙ fiunt grossiores ⁊ magis turbide. ex quo p3 ꝙ nō vl'iter quelibet aqua per decoctionē subtiliat̄ nec vl'iter per decoctionē meliorat̄: veꝝ q2 in aquis potabilibus terreū cōmixtū est vt pluri mū grossum nō vehementer adherēs. ideo per decoctionē plures rarificant̄. ¶ 4° nō ꝙ pura humiditas aquea si daret̄ vel valde depuritati vicina per priuationem cōmixtionis aliaꝝ reꝝ. Ista videt̄ ꝯueniētissima sub dicta rōne dūmodo ꝓpter dn̄iu3 frigiditatis nō valde grossa. aut ꝓpter actualē tepiditatē nō sit roboris relaxatiua: ⁊ cū inest in hac puritate: ⁊ frigida ꝯn̄ter quāto est subtilior tāto melior: q2 h sine nocumēto est illa per quā tēperatū corpus melius sequit̄ in potu intentū: sed aque que ab huius bonitate recedūt. ideo recedunt: aut q2 in qualitatibus actualibus ita sūt disposite vt offendāt: aut q2 in modo sube sunt nimiū grosse: aut ꝓpter malitiā reꝝ cōmixtaꝝ habent aliqua nocumenta facere.

His igit̄ habitis rn̄det̄ ad dubia. ¶ Ad pm rn̄det Thadeus in glosa huius afo^mi ꝯcedēdo ꝙ aqua pluuialis est melior q2 subtilior. ¶ Ad rōnē in ꝯriū dicit: ꝙ l3 ad extra sint aque pluuiales citius putrescentes. tamē in corpore nostro nō: q2 nō tā diu stant sub forma aque ꝙ putrescere possint: ⁊ ideo remanet beneficium subtilitatis sublato timore: ⁊ malitia putrefactionis. huic tñ mō expresse ꝯdicit Auic.ᵃ 2ᵃ primi. cap de aq̄ vbi dixit: sed tñ aque pluuiali cito aduenit putredo. l3 sit aque melior. ꝓpterea ꝙ est valde subtilis: ⁊ q2 in ipsa corrumpens terreus ⁊ aereus cito operatur. ⁊ fit eius putredo causa cōputrescendi humores: ⁊ impedit pectus ⁊ vocem. ꝯstat igitur ꝙ loquit̄ de putredine accidente in ea. quādo est intra corpus. ideo dico ꝙ aque fontiū cum alys suis laudibus sunt meliores aquis pluuialibus. Et qn̄ arguit̄ pluuialis est subtilior. ergo melior. nego argumētū. q2 ibi sunt alia nocumēta ex cōmixtione partium diuersaꝝ preparantiū ad putredinem. ¶ Ad 2m negatur ꝙ aqua magis seruans aque naturam est melior. plures eni3 ꝯditiones in ea laudata requirunt̄ per quas recedit a sui naturalissima dispositione. ¶ Or autem laudatur aqua cū est multa cum alys bonis ꝯditionibus est: q2 ad ꝯditiones bonas quas habet facile transmutat alias que secū miscent̄. ¶ Ad 3m p3 ex dictis in ꝑmo dubio. ¶ Ad 4m dr̄ ꝙ currētes ad occidētē habēt cōmixtionem sube vēti occidentalis que est deterior q̄3 cōmixtio vēti septētrionalis. ¶ Ad 5m dr̄ ꝙ anteq̄3 a fonte scaturiāt sūt cōmixte partibus terreis que in cursu descēdūt: ⁊ ita aque per potū purificant̄. etiā multotiēs subtiliant̄. l3 sit possibile aliquando esse ꝙ sūt puriores ⁊ subtiliores in exitu ⁊ est raro. ¶ Ad 6m negatur prima ꝯn̄a ⁊ negatur ꝙ ille quarum ampliorem tolerat vinum mixtionem facilius vincuntur a vino: sed bene minus faciliter vincunt. ⁊ alterat vinum quia sunt grossiores non tam bene miscibiles. ¶ Ad 7m dicitur ꝙ aqua improprie digeritur ⁊ nō proprie.

Aforismus. XXVIII.

Quibuscunq3 bibere desiderium est: noctu valde sitientibus: si superdormierunt bonum.

¶ Presentis afo^mi ꝯclio talis est. q̄buslibet habētib⁹ bibēdi intēsu3 desideriū de nocte bonū est dormire. ꝯclusio ꝓbatur sic. Somnus talis desidery causam remouet. ergo ⁊c. assumptū cum ꝯn̄tia statim patefiēt ⁊ hāc collige sn̄ia3 3ᵃ primi. cap de regimine aque: ⁊ vtilitatē per te ꝯsidera. ¶ Nota igit̄ ꝑmo ꝙ sitis cū sit desideriū frigidi ⁊ humidi q̄dam fit ꝓpter defectū humidi irrorantis os stomachi. quedam ꝓpter ebullitione3 ⁊ acuitatē eiusdem humidi non obstāte: ꝙ de humido sit multum: ⁊ ista cōiter dicit̄ preternaturalis: pōt esse etiā sitis aliqua voluptuosa ꝯsequens delectationis potus imaginē vt dictū est supra de fame. In afo° maxime intēditur de siti ꝓpter ebullitionē humidi in ore stomachi. ¶ 2° nota ꝙ huius humidi ebullitio quando fit a causa primitiua sicut cibo calido ⁊ acuto aut salso quandoq3 a causa corporea. ⁊ hoc aut ꝓpter humores putrescentes: vt in febribus: aut propter cordis vel pulmonis caliditate3: aut

ppter cholericam materiam aut salsam: vel eoꝝ fumos ori stomachi cōmunicatos: quādoqꝫ etiam contingit ex cibi indigestione a quo vapores multi eleuant̄ cū patit̄ a calore nō magis vt actuale q̄ꝫ vt naturale. ꝛ isti vapores ori stomachi occurrētes calefaciūt ipsum ꝛ suum roridum humidū: ꝛ de hac Hippo. intelligit. nam qꝛ de illis dicit quibus bibēdi desideriū est in nocte. Constat ꝙ loquitur de eo modo nocturne sitis qui plurimuꝫ cōtingit. nunc autem: quia nocte plurimum precedit cena cuꝫ potu sufficiēti: ꝛ in ipsa aer est frigidior: ꝛ homines quiescunt ꝛ vacant somno. que omnia habent humectare: ꝛ ideo si sitis in ea accidat constat ꝙ plurimū non est per defectum humidi: ꝛ ideo qꝛ plurimū etiā nō est ex cibis aut calido aere: nec ex humoribus calidis. hec eni omnia magis excitarentur in die: ideo restat ꝙ illi quoꝝ maxime notatur nocturna sitis sunt qui propter indigestionē sitiunt. ❡ Tertio nota. ꝙ qꝛ in somno calor naturalis reuocatur super interiora ꝛ ꝯfortat̄: ideo certe digestio melius in eo ꝑficitur: ꝛ tales calidi vapores resoluunt̄. ꝛ per consequens per somnuꝫ causa sitis remouetur. ꝛ hoc modo limitando ꝯclusionem. pꝫ eius veritas.

Sed dubitatur Utrum sitis nocumētū per somnuꝫ sufficiēter remoueat̄. Et arguit̄ ꝙ nō. primo sic. Sitim factā a cal'itate remouent vigilie. sed pl'imū sitis nocturna est a cal'itate: qꝛ est a vaporibus calidis cibi idigesti. ergo ꝛc. assūptū sumit̄ ex Auicª pª q̄rti. cap̄ de succurrēdo siti feb. acutaꝝ vbi dixit. Et sitis q̄nq̄ꝫ fit a frigiditate ꝛ eam somnus sedat: ꝛ q̄nqꝫ fit a caliditate ꝛ eam sedant vigilie. ❡ Scdo sic. sitis nocturna maxime de qua hic loquimur fit a fumis cibi vel vaporibus actu calidis. ergo somnus nō sedat eaꝫ. tenet argumentum. primo qꝛ per somnum magis calefaciunt cum ad stomachum calor in somno trahatur. vnde vigorat̄ digestio. scdo qꝛ sitim factā ex calidoꝝ ciboꝝ comestione somnus auget. ergo ꝛ istā: cuꝫ fiat a rebus actu calidis. ꝛ assumptū est Auicª iꝫª tertij. cap̄ de siti in fine. vbi numerādo ea que cōmouēt sitim dixit. ꝛ somnº sup cibos cal'os. ❡ 3º a multis cāis pōt ꝑuenire sitis in nocte que nō sedant̄ ꝑ somnū: sꝫ augent̄. ḡ nō cuilibet nocturne siti ꝯuenit sedari ꝑ somnū: sicut q̄n fit ab humore cholerico in ore stomachi: q̄n a causonis incēdio. q̄n a morsu vipere vel potu vini īfusiōis vipe. aut ꝑꝑ apā epatis aut pulmonis calidum: ꝛ multis alijs modis satis notis.

In oppositum est Hippo. dicēs ꝙ quibuscūqꝫ talibus bonū est si dormierint.

In dubio Primo notādū ꝙ aliqua est sitis nālis mere. sicut ꝛ aliqua est fames nālis: ꝛ ē illa que ꝯsequit̄ nālē ꝛ ꝯueniētē humidi roridi in ore stomachi ꝯsumptionē. qꝛ facta a causis mere nāl'r occurrētibus. Illa aūt dr̄ nō nālis siue p̄ternāꝫ que accidit a cā p̄ternāl'r ip̄rimēte pro quāto p̄ternāl'r īprimit. ꝛ est ml'torū modoꝝ vt sumit̄ iꝫª tertij. cap̄ de siti: ꝛ h̄ maxie loq̄t̄ de siti p̄ternāli. nā sitis nālis dꝫ sedari potu nō sōno tm̄ vt pōt cōprehēdi ex cōmēto a Gal'. ❡ 2º nota ꝙ lꝫ ml'tis ꝛ varijs modis possit accidē sitis in nocte. tm̄ id qd̄ cōiter ꝯtigit de sitiētibº in nocte in hora nō ꝯsueta est ꝑꝑ cibū ampliorē sumptū in cena. qui cū nō bene regat̄ a calore nāli pl'imi eiº fumi eleuant̄ a calore accn̄tali qui sūt actu cal'i: ꝛ occurrētes ori stomachi calefaciūt: ꝛ humidū roridū ibi exn̄s ꝯsumūt ꝛ resoluūt. ꝛ h̄ satis in huiº afomi notatis declaratū est. ꝛ iō ꝓprie de hac itelligimus. ❡ 3º nota ꝙ sitim sedari pl'imis modis itelligi pōt. s. duobº. vno modo qꝛ remoueri aīalē appetitū. ꝛ tristē sensationē in siti exn̄tē siue remaneāt cause factiue sitis siue nō: ꝛ hec sedatio est iꝓpria sicut stupefactiua iꝓprie dicunt̄ sedare dolorem. 2º modo dr̄ sitis sedari: qꝛ remoueri cum remotione esse p̄ternālis: loquēdo de siti p̄ternāli: aut ḡnaliter disponēdo. vt stāte aptitudine ꝯueniēti sentiendi obiecta sitis factiua ita disponant̄: vt nō sufficiāt facere eā: sicut dicimus sedare ea que causam remouēt. ꝛ ista est vera ꝓpria sedatio. ꝛ de hac loquunt̄ doctores in illa mā. Nulli. n. dubiū ꝙ per somnuꝫ ipediunt̄ sensationes exterioꝝ sensuum. ꝛ iō etiā sitis remouet̄: dū actu hō dormit ex q̄cūqꝫ sit cā. sed tm̄ nō dicūt oēm talē sitim sedari a somno. cū dicāt excitari ꝛ ꝓmoueri illā que fit a cal'o. ❡ 4º nota ꝙ qꝛ in somno calor itus reuocat̄: iō fortior ꝛ melior fit digō ꝑ quā fumi ꝛ vapores q̄ a cibo resoluūt̄: sūt ꝯueniētiaꝝ q̄litatū q̄ꝫ si ab actuali calore nō agente vt nāli eleuarent̄. imo pl'imi fumi qui a tali digōne eleuant̄: aut vapores sūt mulcebres. ꝛ somnū inducentes.

His habitis sit ista pª ꝯcl'io. large sumēdo sedare sitim. somnus vnāquāqꝫ sitiꝫ est aptus sedare. pꝫ: qꝛ quālibet quātūcūqꝫ fortē sensationē exteriorē pōt somnº remouē. ❡ 2ª ꝯcl'io. nō q̄libet sōnº sufficit ad quātūlibet itēsaꝫ sitim remouēdā. h̄ pꝫ: qꝛ nō q̄libet sōnº sufficit oēm sensationē remouē. imo multotiēs sensatio: ꝛ sitis euigilat dormiētē. ❡ 3ª ꝯcl'io. ꝓpe loq̄ndo de sedatiōe nō quālibet siti nocturnā suffic̄ somnº sedare. ista pꝫ de siti nāli. ꝛ de siti ꝑꝑ defectū humidi in vacuitate stōchi: ꝛ de siti ꝑꝑ cibū ꝛ medicinas cal'as. ꝛ de siti ꝑꝑ idignationē talē ꝙ somnus eā corrigere nō possit. ❡ 4ª ꝯ pl'imā siti ꝯtigētē in nocte ex cibi nimia q̄ꝫtitate suffic̄ sōnº sedare aut ml'tū in se ꝛ in cā minuere: hec quā ❡ Hip. i afo. itēdit. ꝛ ꝓbat̄ vt ibi.

Ad argumēta. Ad pm dixit Gētilis ꝙ sitiꝫ fieri a friditate itelligit̄. qꝛ a cal'itate diminuta i digerēdo. ꝛ istā sedat somnº. que tm̄ fit ꝓpinquius a cal'itate actuali vapoꝝ. Sitim v̄o factā a cal'itate humoris in stōcho sedāt vigilie ad exteriora mouēdo. ꝛ iō non dixit Auicª ꝙ semꝑ sitiꝫ a cal'itate sedāt vigilie: sꝫ ꝙ q̄nqꝫ: ꝛ ita de siti fcā a friditate nō dixit ꝙ semꝑ sedat̄ somno: sed ꝙ q̄nqꝫ nō. Ego aūt puto ꝙ frigº aeris attracti ml'totiēs exp̄mēdo roridū humidū: aut ita igrossando vt nō penetret in poros ꝓfūdos. q̄nqꝫ facit sitim que somno sedat̄ sic̄ multotiēs accidit ꝙ fumi multi cal'i eleuati a mā putrida in somno retracti causant sitim: q̄ sitis resolutis ꝛ ex̄ pulsis illis ꝑ vigiliā sedat̄. ita ꝙ Auicª in loco illo solū q̄dā ꝯtingētia posuit. ❡ Ad 2m dī ꝙ illi fumi per sōnū resoluūt̄. ❡ Ad ꝯfirmationē negat̄ sil'itudo. qꝛ q̄ꝫtūcūqꝫ bona digestio a cibis cal'is vapores eleuat cal'os: nō sic ab oī cibo multo. ❡ Ad 3m pꝫ in determinatione. Cōmētū Gal'.

Non hip. hic dicit vt sitiēti. Gal'. in cōmēto facit tria. pº remouet vnū sensum ab afoº. 2º dat ḡnalē itellectum afomi. 3º r̄ndet qōni que ad ꝓpositū posset moueri. ibi 2ª [Sed iuuabit.] ibi 3ª [Opꝫ tm̄ ꝓcul.] Dicit primo. ꝙ in isto afoº Hippo. nō inuit ꝙ sitiētibus in nocte sit dādus potus. nec ꝙ nō sit dādus. ita ꝙ qui itelligūt ex afoº ꝙ sitiētes in nocte nō debēt bibere nō bene itelligūt. ❡ De 2ª pte dicit ꝙ Hippo. itētio est ꝙ sitiētes in nocte iuuātur ꝑ somnū. ꝛ h̄ qꝛ sōnus facit digeri māꝫ que erat cā sitis: vt pꝫ in qōne. ❡ De 3ª dic̄ ꝙ si qui nimiū sitierit: opꝫ ꝓculdubio potº eis dei̇̄. qꝛ hic talis sitis fuit aut ex vino paꝝ mixto. aut ex pauco potu. nā ex ml'to cibo indigesto nō fit talis itolerabilis sitis. Et h̄ ꝑ vinū paꝝ mixtū cuꝫ aqua dant̄ itelligi alia calida ꝛ sicca vt aromata ꝛ alleū: ꝛ sil'ia. Cōstat aūt ꝙ si paꝝ potauit potº est dādus. ꝛ si tm̄ ista calefaciētia ꝛ siccātia sūt in stomacho calor eoꝝ est extiguēdus potu aque p̄cipue. ꝛ iō ad ꝯseruationē sanitatis est opportunū ꝙ si paꝝ humiditatis sumpsit cōpleat̄ potu.

potu. Si vo fit minus calor extiguat calor potu. si aut sitis sit in nocte pua no semp opz dare potu. imo distiguendu est. nam si est propter paucum potum tunc opz dare. ꝛ supple si esset ex vino parum mixto aut alia re sibi proportionali. sed si sit ex nimio vino mixto aut supple ex nimio cibo per modum supra dictu in questione. tuc opz ꝙ non detur: sed dormiat: qꝛ est propter indigestione que somno remouet: qd ergo dixit Thadeus ꝙ littera est diminuta non video quare hic dicatur. vbi nota ꝙ hec sut intelligeda in regimine sanoꝝ ꝛ vbi non sit aliqua coditio ꝯtrarium indicas. Aforismus. XXIX.

Muliebria educit ex aromatibus calefactio.

¶ In psenti afo^mo Hippo. duas itedit ꝯclusiones. 2ª est ibi [Multoties.] Prima ꝯclusio talis est. calefactio cu aromatibus educit mestrua. pbat. illa subtiliat sanguine ꝛ mam cu eo mixta. Aperit oppilationes venarum. ꝛ virtutem expulsiua irritat. ergo. pz ꝯña. ꝛ assumptuz statim declarabitur. ¶ Nota ergo primo circa lram ꝙ per muliebria debemus intelligere hic ꝯz Gal. sanguine mestruum lz possit ad alias ampliari humiditates pellendas a sanguine per matrice. ¶ 2° nota a muliere in etate qua est apta ad ꝯcipiedu. deducta ca impeditiua nalr vt plurimu emitti sanguine de mese in mesez. ꝛ io sanguis iste qui h mo pellit dr a mese mestruus: vel a mene qd est luna. ꝛ no solu de sanguine qui h mo pellit dr h nomen. sed de illo qui partu pellit ꝛ de oi sanguine apto pelli: vel qui per orificia iteriora pellit venaꝝ mricis: aut ei⁹ colli. nisi eni diceret de sanguine qui no expellit: no diceremus ꝙ mestrua reteta causant pfocatione matricis cum reteta no essent mestrua. neqz tn itelligatis. lz menstruu dicat a mese ꝙ ppter h no dicat mestruuz nisi de eo qui de mese in mesem pellit. na qnqz dicunt mestrua de his que per annu. ꝛ de his que ordine no seruat vt infra dicet. ¶ 3° nota ꝙ talis sanguis ꝛ sibi siles supfluitates io vocant muliebria: qꝛ magis multiplicant in muliere que est femina hois q in alia: no tn ꝙ in nulla alia femina fit mestruu. vn Arist. 6° de aialiu hystorijs dices de qbusda brutis. ꝛ accidit eis mestruu cu no ꝯm modu qui accidit mulieribus. qm nulli aiali accidit qd accidit mulieribus: ꝛ oues ꝛ capre mestruant ante coitu ꝛ sitiut modicu humidu. ꝛ paulopost dicit. ꝛ accidit mestruuz in vaccis ꝛ eqbus pcipue ꝛ cessat qtuor mesibus ꝛ per sex. sed h scire est difficile nisi a pastoribus: ꝛ pp h opinant hoies ꝙ no mestruant. pz ergo Arist. velle ꝛ ꝙ multiplicat ꝛ emittit mestruu in aialibus alijs ab hoie. ꝛ ꝙ magis a muliere q est femina hois cui⁹ ca est qꝛ plus hẽt sanguis ꝛ qꝛ talis supfluitas nec in pilos: aut rostra: nec ppter laboré: nec cu vrina in ea egredit sicut in brutis. ¶ 4° nota ꝙ ca gnalis in feminis hntibus sanguine qre mestruantur. s. finalis est. vt in eis tepore cocipiendi inueniat ma gnationis: ꝛ in multis nutricationis fetus supfluens ab eo ꝙ matri necessariu est. ¶ Sed ca que facit talem sanguinis abudatia in femina specialez. ꝛ non inuenitur in masculo est frigiditas coplexionalis que no tm deficit a caliditate maris ꝙ no possit nutrimetu in sanguine conuerte. nec tatu abudat vt possit totu sanguine genitu in subam corporis ꝛ partiu suaꝝ ꝯuertere. aut isensibiliter dissoluere. ꝛ hec causa a Gal. explicatur. xiiij. de vtilitate particulaꝝ sic dicete. Or ꝯceptuz est in pregnante. ad prima ꝙ ꝯstructione ꝛ augmentatione tota que ꝯtiter ma indiget copiosa. quare necesse est ei duoꝝ alteꝝ vel rapere ipsius pregnatis nutrimetu vel eo abundate assumere inde posse. Si igit calidius esset certitudinalr ꝙ femina diaforaret neqz id exiccaret faciliter. Frigidius ergo id fieri melius fuit intm vt qd digestu ꝛ elaboratuz nutrimetu no possit totu diaforare. Qd. n. plus est frigiduz neqz digerere est sufficies. Quod aut pfecte est calidum sicut digerere: ita ꝛ diaforare est forte. qd ergo deficit no valde multu totaliter calido digerere sufficiens est seu non adhuc frigidius ꝛ relinquere aliqd supfluu seu no ita vehemeter existes calidu. hec Gal. ¶ 5° nota ꝙ fluxus mestruoꝝ no dz esse in oi etate. neqz in qualibet de etate in qua dz esse. nam qꝛ multu coicat cu ma spermatis. io fere in eade etate incipit menstruu in muliere ꝛ sperma in mare: ꝛ no est ide numerus annoꝝ in quo incipiut menstruari: sed qda. 10° anno. vt vult Haliabas 9° theorice. ꝛ ꝙ vltra. 14. no tardant: plurimu tn in 2° septenario incipiut: vt vult Aristo. 9° de aialiu hystorijs. ꝛ similr desinut differeter ꝯm nam mestruari. qda. n. in. 35. ꝛ qda vsqz ad 50. mestruant: vt Auic. dixit. 21. tertij. Sed Haliabas voluit ꝙ aliqua vsqz ad. 60. mestruant. ¶ Pro quo notandu 6° ꝙ qnqz fluut in mulieribus naliter. ꝛ qnqz preter nam. Tuc dicimus fluere nalr cuz fluxus fit a na ppter fine nale no ꝯcurrete ad tale fluxu faciedu dispone preternam. ¶ Cotingit aut hoc tribus modis. vnus modus est: cu mulier multiplicauit sanguinez vltra illu qui sibi ꝯuenit pro se. ꝛ iam quatitas aucta est ita vt moueat expulsiua mebroꝝ ad illu ppelledu per venas ad matrice ꝛ etia ad extra absqz hoc ꝙ penitus aliqua pternalis dispositio in sanguine. vel toto: ad hoc ꝯcurrat: ꝛ est hoc ita possibile sicut possunt feces ꝛ vrina nalr expelli. ꝛ hic est modus purificationis mulieꝝ iculpate sanaꝝ a quo hec tota sanguis maneries ꝛ ois deflues eius dicit menstruu ꝛ menstrualis fluxus: qꝛ fit plurimu de mense in mesez. ꝛ plurimu deficiete luna. ¶ Et huc esse nale pz ex Auic. 21. tertij. cap primo tractatus tertij. Et fit a na ppter finem nale. vt pz ibi. ¶ Scds modus quo currit vel fluit nalr mestruu ad ꝯcauu matricis est muliere existete pgnate. na tuc aut a matrice: aut a spermate vel fetu qd puto verius trahit sanguis nalr. aut pro gnatione. aut pro nutricatione ꝛ augmeto fetus in quo etia no opz aliqua pternale dispositione ꝯcurre. dria tn est inter primu modu ꝛ huc scdm. na in pmo mo mestruu pellit a meb ris grauatis illo sanguine: vt colligit 5° de simplici medicina a Gale. cap de medicinis mestrua puocatib⁹. ꝛ in 2° mo trahitur a spmate aut fetu aut vtute iformatiua que est in spmate: ꝛ io vnus istoꝝ motuu est tractus ꝛ alius pulsio. ꝛ ambo apud Aristo. dicunt violeti: sed h dicunt nales ꝯz medicos. prout distinguit ꝯtra pternales: ꝛ no dicuntur nales sanguini euacuato: sz mulieri a qua euacuat. Dnt 2° ꝙ pmus modus euacuationis est periodicus de mese in mesem vel circa. scds icipiedo a die 6° vel 7° receptionis spmatis in mrice est post ꝯtinuus. Differut 3° ex parte finis vt pz. Dnt 4° qꝛ pm⁹ est plurimu ex pte inepta ad nutriedu ꝛ parte bona. scds est plurimuz pars purior. ¶ Tertius modus ponit a mltis modernis: ꝛ illu dicut fuisse in mete Arist. ꝛ est ꝙ tepore coitus quo fit ꝯceptio trahit sanguis ad testiculos mulieris ꝛ ibi dealbat: ꝛ ad ꝯcauu matricis mittit. vt sit ma gnationis mebroꝝ spermaticoꝝ ꝛ pncipaliu. Na hoc quauis no sit veꝝ sperma nec actiue ꝯcurrat ad gnationem fetus. tn est ma appropriata. qua isti dicunt Aristo. vocare mam mudam. ꝛ hic tertius differt a pcedetib⁹ modis multipliciter. vt ex dictis pz. Et tu ꝯsidera ꝙ in fluxu nali modo pmo icludit fluxus qui fit in partu nalissimo sepe in quo expellit sanguis superfluus ꝛc. ¶ Cosidera etia ꝙ multi sunt tales fluxus mixti ex naturali ꝛ pternam: qui tn dicunt nales. ꝛ sunt in quibus tam leuis ꝯcurrit dispositio pternam ꝙ non sufficiat denominare totuz pternalem recte. Sicut dicimus ꝙ non quelibet pternalis dispo reddit homine

non sanum: quia esset periculum irrepere dogma sempiterne passionis. Et sicut rari sunt homines inculpate sani, ita rari sunt fluxus menstruorum inculpate sani: imo in pluribus concurrunt alique leues dispositiones preternaturam. vt constat experimento dispositionis mulierum quādo menstruant̄. ⁊ ideo diffinitio nālis fluxus intelligatur qñ dr̄ nulla dispositione preternām cōcurrente. i. nulla dispōne preternām ita ꝯcurrente: vt sufficiat denominationē naturalis fluxus tollere. ¶ Nota vlterius ꝙ preternaturaliter fluunt menstrua pluribus de causis. in genere autem sunt. aut ex parte membrorum mittentium sanguinem in matricem. aut ex parte membri recipientis. aut ex parte sanguinis. aut ex re sanguini mixta. aut ex extrinseco trahente vel impellente. Et tu intellige auctores cum dicunt terminos incipiende ⁊ finiende menstruationis intelligere de naturali cursu non preternaturali. ¶ Nota 7° q in etate in qua merito etatis mulier est apta ad menstruari retinentur mēstrua qñqꝫ naturaliter in pregnatione: ⁊ tempore multe lactationis quādoqꝫ preternaturaliter. ¶ Preternaturalr̄ aūt retinentur multis modis ⁊ causis. quādoqꝫ enim propter dispositionem membrorum vt nimiam macilentiam. quandoqꝫ ꝓpter matricis dispositionem vt oppilationem vel apā. quandoqꝫ ꝓpter dispositionem que est in sanguine: ⁊ hoc est eius grossities: vel viscositas. aut tamen ꝓpter retentionem que est propter membrum mandans. dixit esse propter causam in virtute. ¶ Et ex hoc patet ꝙ retentionem que est propter apostema matricis calidum: aut propter paucitatem sanguinis: aut propter siccitatem nō solueret calefactio ex aromatibus: qꝛ adderet in causa: ⁊ ideo intelligendum est cum retentio est propter grossitiem sanguinis a flegmate vel coagulatione frigidi. aut ab oppilatiōe ꝓpter humores grossos frigidos: ꝙ tūc fit prouocatio fluxus cum calefactione aromatum de qua tamen loquēdo: ideo Hippo. absolute protulit aforismū: qꝛ plurimum ab illa causa prouenit retentio preternaturalis sanguinis mulieris. lꝫ sit frigidus: ⁊ plerūqꝫ multo flegmati mixtus. ¶ Nota 8° ꝙ aromata dicunt̄ cōmuniter res boni odoris: que lꝫ plurimum sint calida: tamē quādoqꝫ inueniūtur frigida vt camphora: qꝛ muliebria nō educuntur per aromata frigida: ideo dixit calefactio ex aromatibus. ¶ Nota 9° ꝙ aromata calida cuꝫ hoc ꝙ sunt calidam habēt partem subtilē aptā euaporare siue exhalare ⁊ subtiliare: ⁊ ideo ista exhibila vel approximata eliquant coagulata ⁊ subtiliant ea que hoc modo erāt grossa ⁊ aperiūt oppilationes. ⁊ ꝓpter hoc qꝛ calidū magis irritat q̄ frigidum: ideo etiam stimulant virtutē expulsiuam: ⁊ qꝛ ista virtus membrorum expulsiua sopita excitat̄ calido: ideo oībus istis causis calefactio talis educit muliebria. Et hoc intelligat̄ nō solum sumendo in potu sed in fumigationibus balneis nascalibus suppositorijs fomētationibus epithimatibus ⁊ similibus. ¶ Ex qbus patet verificatio prime conclusionis. Sunt autē calida per os applicata ꝓuocantia mēstrua ⁊ delicata cinnamomū ⁊ cassia lignea ⁊ decoctio calamēti ⁊ pulegij ⁊ carui agrestis fortior est decoctio sauine. aut puluis ipse in potu sumptū: ⁊ fortis est decoctione enule. In fumigijs administratur colloquintida sola: ⁊ est fortis prouocans in dispositione ⁊ oppoponacis ⁊ assa ⁊ fiūt suffumigia illis positis super carbonibus. hec enim magis mouēt q̄ si in aqua vel vino bulliāt. hec enim eadem supposita sunt fortia sed debēt īuolui in lana īfusa in oleo sambuci ⁊ iesmini: ⁊ fiūt suppositoria ex rutha sicca: ⁊ passulis que ꝯficiūtur cū felle vaccino: ⁊ etiam si fiat farina ex eo: ⁊ ꝯficiat̄ cū melle crudo ad moduꝫ paste ⁊ in panno ligato supponat̄ quātitas nucis multū facit: sed causat in vulua mordicationem ⁊ dolorem sicut plurima istorum: ⁊ ideo oportet ꝙ nō teneat̄ pro vice vltra horas tres ⁊ postea iteret̄: ⁊ melior est istorum approximatio plurimum facta purgatione flegmatici aut melancholici humoris.

¶ Multotiens ho ⁊ ad alia vtilis esset si nō capitis grauedinem faceret.

¶ Secūda cōclusio aforismi est ista. Calefactio cum aromatibus esset vtilis ad multa alia: preter prouocationem menstruorum nisi capitis faceret grauedinem. ꝯclusio cōtinet virtualiter duas partes: ⁊ prima patet per hoc qꝛ talis calefactio cum aromatibus est aperitiua subtiliatiua confortatiua virtutū membrorum principalium ⁊ sibi subseruientium membrorum maxime in mulieribus: quarum cōplexiones ⁊ humores abundantes sunt frigidi. ¶ Secunda pars probatur: quia talia calida faciendo vaporationem calidā ad caput faciunt capitis grauedinē. id est dolorem. ¶ Ubi primo notandū ꝙ si per grauitatem intelligimus dolorem grauatiuum: tunc aromata faciunt hunc dolorem non solum per vaporem: sed qꝛ humores calefacti citius petunt caput: ideo illa calefactio est causa implendi caput sanguine calido: ⁊ ad hunc sequit̄ grauitas: vt prima tertij. cap° de signis materierum que sunt in capite. ¶ Gale. tamē in cōmento per grauitatem videt̄ absolute dolorem intelligere. ¶ Ex isto pꝫ: ꝙ hic calida aromata sunt grauatiua capitis in valde repletis: ⁊ calefactis. ¶ Patet secūdo ꝙ quādoqꝫ grauitatem remouēt resoluendo cū materia est pauca: ⁊ corpus mundum: ex quo patet ꝙ maxime cōtingit eorum administratio post euacuationem: ⁊ cum non adest febris.

Circa predicta tamen non pauce cadunt dubitationes. prima est ꝙ non videtur ꝙ mulier debeat plus emittere de mēstruo q̄ aliqua alterius animalis: nam non mittitur a femina nisi illud quod abūdat: sed in multis alijs animalibus plus debet inequali tempore superabundare: ergo ⁊ plus emitti: assumptum est clarum per ea que dicta sunt de causa exitus ⁊ fluxus. nam tātū debet nāliter abundare in tēpore quantum est necessarium ꝯceptui: sed in multis feminis aliarum animaliū multo plus sanguinis in equali tempore est necessariū ꝯceptui: ergo maior est clara ex dictis. minor probatur. quia in equali tempore imo in minori plures fetus ⁊ maiores habent gubernare ⁊ intra se accipere: sicut pꝫ in sue: cuius fetus in tribus mensibus maior est valde q̄ puer trium mensium: ⁊ gestat multitudinē.

¶ Secūda dubitatio: quia non videtur ꝙ propter frigiditatem cōplexionis in muliere respectu viri multiplicat̄ sanguis vltra illū qui est necessarius pro totius cōseruatione: tunc enim sequeret̄ ꝙ magis debet superabundare sanguis in homine tendente ad frigidum ⁊ humidum: q̄ in homine tendente ad calidū ⁊ humidum: ⁊ sic magis incurreret fluxum sanguinis ex aliquo loco corporis spontaneum ⁊ magis indigeret flobotomia: nam flobotomia est necessaria pro sanguine superabundante non pro illo qui est conueniens corpori. ⁊ pꝫ ꝯña: qꝛ si frigus cōplexionale non multum est causa ꝙ sufficit digerē ⁊ nō diaforare. Calidum autem sicut auget digestionem: ita addit in resolutionem: sequitur ꝙ in frigido ⁊ humido parum a temperamento distante contingit illud.

¶ Tertia difficultas. quia sequeretur ꝙ viri flegmatici deberent magis sanguinem emittere q̄ mulieres sanguinee cum in eis sit causa fortior multiplicandi ⁊ emittendi huiusmodi sanguinem.

¶ Quarta difficultas: quia videtur ꝙ sit naturaliter possibilis impregnatio anteq̄ prodeant menstrua ⁊ etiam postq̄ desierunt naturaliter defectu. nam sanguis tēpore

pregnationis

pregnationis trahitur a spermate ad matricem. Non obstante ergo ꝙ non sit supra illum qui est vtilis corporis nutrimento. cum potest ad illam trahi ⁊ fieri conceptus. sicut videmus in his qui in conualescentia impregnantur: ⁊ licet nondum perdiderint ⁊ iam desierint etiam: stat tamen impregnari: immo per hoc videt manifeste causa quare quedam sunt mulieres ⁊ producunt fetus perfectos: que tamen nunꝗ nisi in partu menstruantur.

¶ Quinta difficultas. ꝙ saltem in mulieribus sanguineis menstrua deberent augeri in principio prime senectutis cum tunc incipiat corpus minori nutrimento indigere ⁊ non incipiat ita minus ꝓportionabiliter posse de sanguine generari. sicut minus potest resoluere. quia calor non fit nisi parum minor. sequeretur etiam ꝙ tardius inciperent menstruari sanguinee ꝗ flegmatice: cum tardius incipiat superabundare sanguis genitus vltra illum qui est per eas necessarius. plereqꝫ alie etiam hanc materiam circunstant. que quia sunt naturales ⁊ non medicinales dimittuntur hic. sicut etiam solutiones predictorum: sed tamen hec moui ad excitandum mentes ⁊c.

Commentum. Galeni.

Muliebria sanguinem. Gal. in cōmento exponit vocabulum vnum. 2° ostendit in quibus casibus non est vera pars prima. 3° limitando in quibus est vera probat illam. 4° declarat scdam partem scde ꝯclusionis dimittendo primam partem tanꝗ notā. ibi 2a [Qui menstrua.] ibi 3a [Sed si sint.] ibi 4a [Si aūt grauitas.] ¶ De prima parte patet. ¶ De scda dicit ꝙ menstrua qñqꝫ retinent ex apostemate vulue ⁊ matricis. quandoqꝫ ex alia constipatione venarum ⁊ ex alijs causis similibus. s. in constringendo hūc fluxum. ⁊ singule cause singulis sunt medicationibus curande: quia istarum alique per aromatū calefactionem non remouentur vt apostema calidum. ideo nō vniuersaliter ex quacunqꝫ causa auferantur conuenit ex aromatibus calefactio. ¶ Dicit de tertia ꝙ si menstrua decidantur. i. retinentur sine istis precedentibus, i. sine clausura venarum ex cicatrice vel ex nimia siccitate sanguinis ꝙ ista prouocantur per calefactionem cum aromatibus. ⁊ causa est quia quando ita retinentur: tunc causa est aut sanguinis grossities aut constipatio venarum. s. ex humoribus grossis viscosis existētibus: aut angustia orificij venarum sine cicatrice: sed propter corrugationem matricis: ⁊ quodcunqꝫ horum fiat tunc conuenit calefactio cū aromatibus. quia sanguinem subtiliat. ⁊ sic remouet causam primam ⁊ aperit oppilationes quādo sunt ex coagulatione humorum. ⁊ aperit orificia venarum constricta frigore. ¶ De quarta parte dicit ꝙ ad multa esset vtilis talis calefactio nisi grauedinem capitis faceret: ⁊ per grauedinem videtur intelligere dolorem absolute. Grauantur aūt ab istis capita maxime in febribus. ⁊ hoc confirmatur experimento. ⁊ etiam ratio dictat: quia omnia aromata preter pauca sunt calida. Et ideo necesse est ex suo calore ꝙ grauent capita maxime etiā hoc modo dolorem faciūt cassia. s. cassia lignea costus ⁊ cinnamomū ⁊ amomum. ⁊ est semen calidum. Et similia que sunt calida.

Aforismus. XXX.

Mulier in vtero habens flobotomata aborsum facit.

¶ In presenti aforismo Hippo. duas intendit cōclusiones. 2a ibi [Sed magis.] Prima talis est. Flobotomia facta in muliere pregnante est causa aborsus. probatur conclusio. flobotomia in pregnante subtrahit fetui nutrimentum. ergo est causa abortiendi. consequentia ⁊ antecedens in notabilibus patebit.

¶ **Sed magis cuius maior est fetus.**

¶ Secūda ꝯclusio. Mulier cuius est fetus maior magis abortit ex flobotomia ꝗ illa cuius fetus est minor. probatur. q2 illa magis abortit cuius fetus pluri indiget nutrimento. ergo conclusio vera. Et similem sententiā ponit Auic. 3°. vigesimoprimo tractatu de aborsu. ⁊ ab Almansore in 4°. ⁊ 7° colliget Auerrois. ¶ Circa aforismū nota primo ꝙ mulier ⁊ femina nomina synonyma sunt. ⁊ dicit mulier a mollitie ⁊ corporis ⁊ animi. vnde etiam viri animo molles mulieres dicuntur. Femina autem dicitur a femore. quia in eis est apertum femur. Est enim femur illa pars qua equitando equis insedimus. aut femina a feditate quia fedas superfluitates emittit. legatis Isidorum vndecimo etymologiarum poetrie ꝗ veridice dicentem de menstruis ꝙ eorum contactu fruges non germinant. ⁊ musta arescunt. ⁊ arescunt herbe. ⁊ amittūt arbores fructus. ⁊ ferrum rubigo consumit. ⁊ era nigrescunt. ⁊ canes comedendo rabidi fiūt. ⁊ aspalti glutinum: quod nec ferro nec aqua dissoluitur: odore ipso soluto sponte dispergitur. ¶ Nota 2° ꝙ hoc nomen vterus proprie dicitur de matrice mulieris. quia in vtraqꝫ parte potest fetum concipere tam dextra ꝗ sinistra. habens autem in vtero pregnans dicitur: q2 in vtero habet fetum. aut sperma agens ad fetus generationem firmiter tenet. Grauida autem dicitur a grauitate fetus. Et ideo pregnans nō statim dicitur grauida. sed cum fetus ita est magnificatus vt grauet ⁊ grauiter incedere facit. ¶ Nota 3° ꝙ cū sperma post spiritificationem trahat a corpore matris sanguinem ad generationem fetus. aut ad ipsius nutrimentum. ⁊ hoc per venam vmbilicalē que per ramos suos in secundina dispersos terminatur ad orificia venarum matricis mediātibus quibusdam carunculis que cotilidones dicuntur supra particula quarta. ¶ Et si sanguinem non inuenit attrahendum non potest fieri membrorum generatio in principio nec post nutricatio. vnde si deficiat sanguinis cursus ad matricem ante generationem fetus nimium resoluitur sperma ⁊ spiritus eius ⁊ deficit a generando ⁊ eijcitur tandem. Si vero post fetus formationē tunc deficit fetui nutrimentum. ⁊ eo deficiente moritur aut agitatur: ita vt tandē pellatur extra matricē. ¶ Nota 4° ꝙ aborsus est exitus fetus vel spermatis prius concepti a matrice ante complementum fetus. vnde non omnis preternaturalis partus vocatur aborsus: nec oportet ad hoc vt aborsus dicatur fetum vel aliquā eius partem fuisse formatam. nam Auic. in caplo de causis aborsus enumerat saltem ad posteriora aborsum: quia facit egredi sperma. ¶ Nota 5° ꝙ flobotomia subtrahendo sanguinē de venis mřicis reddit venas auaras ⁊ retinentes sanguinē quē habēt. Et ideo fit difficile spermati vel fetui trahere sanguinē sufficiētē. ⁊ qñqꝫ impossibile est. Et ideo illo deficiēte fit aborsus vt predicit. Ex quibus patet primo afomi verificatio quo ad primā partem. patet 2° ꝙ nō oportet semper ex flobotomia in pregnante sequi aborsum. vt quādo mulier sanguine nimio abūdaret: tunc flobotomia potius caueret ab aborsu. vt potest colligi. 21. tertij capitulo de cautela ab aborsu. Sequitur tertio ꝙ flobotomia facta in euacuata vel que diu ieiunauit magis prouocat aborsum. ¶ Nota 6° ꝙ non semper subtrahendo nutrimentum solummodo: sed precipitari faciendo sanguinem ad matricē potest flobotomia causare aborsum. nam flobotomia de saphena mouet sanguinē cum fortitudine ad venas mēstrue. Et dicit Auic. 21. tertij capitulo de cura retentionis menstruorum. ⁊ fortius hoc facit illa que est post curuationem pollicis: si tamen precedat flobotomia basilice ⁊ abstinētia ista flobotomia venarum

est fortis in faciẽdo aborsuȝ fetui nutrimẽtum. ⁊ hoc voluit Auic. in causis aborsus vbi dixit talẽ flobotomiã esse factiuã aborsus ꝓprie precedẽte flobotomia vene basilice. ¶ Ultimo nota ꝙ vbi est maior nutrimẽti necessitas per equalẽ subtractionem cito morit̃: ⁊ fetus maior alijs paribus pluri nutrimento indiget. ideo magis est apta flobotomia facere aborsum fetu existẽte maiori q̃ minori. ⁊ hoc voluit scd̃a ꝯclusio. ¶ Ex quibus sequit̃ ꝙ fetus calidior etiam citius per flobotomiam moritur q̃ frigidior. nam pluri nutrimento indiget vt sumitur prima particula afo^m^ .i3. Senes facillime ⁊c.

Circa presentem afo^m^ tria cadũt dubia. Primum Utrũ in ꝑgnãte competat flobotomia: in quo dubio nõ vident̃ mihi moderni doctores rñdere ẜm antiquos: tñ hoc dubium est dicere. vtrũ pregnans inquãtũ pregnãs est indigeat flobotomia alia causa indicante deducta. Et ad hunc sensum nemo dixit ꝙ pregnans indigeat flobotomia. ¶ Et ꝙ h̃ sit sensus antiquoꝝ in similibus quesitis. constat ex Gale. libro 2° ⁊ 3° de disnia. ¶ Moderni aũt laborãt ostendere ꝙ in aliquo casu pregnans dȝ flobotomari: qd̃ Hippo. nõ negaret: imo doceret facere. Et hoc voluit Auic. 3°. zi. maxime cũ sanguis matris est abũdãs ⁊ malus. ¶ Idẽ in forti ꝑcussione in capite vbi timeret̃ de morte matris ⁊ in ꝑiculosa ⁊ forti pleuresi ⁊ multis similibus casibus. Et imo aliquãdo flobotomia est necessaria vt excuset ab aborsu: sed tñ cã faciẽda est cum quiete remoto timore. ⁊ multis vicibus cõplendo euacuationem sup̃flui nõ in vna vice. ⁊ non post fortem abstinentiam: ⁊ minus de saphena presertim de precedente minutione ex basilica ⁊ minus maior existente fetu: ⁊ minus q̃ in non ꝑgnãte.

Secundum dubium Utrũ magis faciat aborsuȝ flobotomia in maiore fetu q̃ eo existẽte minore. ⁊ arguit̃ ꝙ magis facit aborsuȝ eo existente minori: q2 fetus minor est debilior ⁊ minoreȝ tolerans impressionẽ. ¶ Scd̃o q2 minus potest carere nutrimento. ita enim se habet ad maiorẽ fetũ sicut infans ad puerũ. ⁊ ꝯstat ꝙ infans difficilius tolerat ieiuniuȝ q̃ puer. ⁊ 3° q2 tempore quo paruus est fetus videtur esse in matre nauseam faciens ⁊ ciboꝝ ẜm ventrẽ indigestio ⁊ flegmatis crudi abundantia maior q̃ fetu existente maiori.

¶ In oppositum est Hippo. in afo°. ¶ In h̃ dubio rñdet quidam notãdo ꝙ ꝓuocationes quedã faciunt aborsum per se: quedã per accidens. Exemplũ primi: vt venenum pharmacũ flobotomia. Exẽplũ scd̃i: vt dolor fortis. Ita etiã distinguũt ꝙ nocumentoꝝ ex flobotomia prouenientium quedam sunt per se: quedã sunt per accidẽs. Exemplũ primi: vt subtractio nutrimẽti: virtutis debilitatio. Exemplũ secũdi. sicut fetus prouocatio ⁊ humoꝝ frigidoruȝ incrudatio: q2 non fiunt a flobotomia nisi merito dispositionũ in pregnãte inuentaꝝ: nõ q2 flobotomia sit per se istorum factiua. ¶ Ego aũt primã distinctionem cum exemplo nescio intelligere. nam dicere ꝙ pharmacũ faciat aborsuȝ per se nõ video quõ ĩtelligat̃ nisi q2 in corpore pregnãtis nulla existente alia dispositione ꝑternãm: pharmacũ est factiuũ aborsus: ita ꝙ sola pharmaci administratio sufficit totũ ita cõmouere vt inde sequat̃ aborsus sine concursu alterius cause preternaturam existentis. sed tunc non video quare dolor non simil̃r possit esse per se causa aborsus. ¶ Simili modo dico ꝙ per se ⁊ per accidens in scd̃a distinctione ad propositũ nõ possunt aliter intelligi. Et ideo sufficit in questione ac vt in precedenti per nota verba ita dicere ꝙ deductis dispositionibus accidẽtaliter in ꝑgnante viuentis ad aborsum iuuantibus in pregnante ex fetu maiori est magis ꝓuocatiua aborsus flobotomia q̃ in minori. ⁊ ꝓbat̃ vt i afo°.

¶ Scd̃o ꝓcedendũ est ꝙ stat aliquã accidentalẽ dispositionẽ ꝯiungi cũ fetu minori: ꝓpter quã equalis flobotomia citius faciet aborsum in minori q̃ sine illa in dato maiori. ⁊ hoc verificatur in multis casibus: ⁊ ꝑcipue vbi cum minori fetu sit vel cholere apte ebullire abundantia vel flegmatis incrudabilis: que non sunt in maiori. ¶ Item tertio puto aliquã esse dispositionẽ que sit cõsimilis in maiori ⁊ minori fetu magis ex flobotomia sequet̃ aborsus in minori. nã si sint humores parati fluere ad iferiora: tũc flobotomia facta de saphena magis ꝓuocabit aborsuȝ in minori fetu puta debiliori: sed Hippo. ad sensuȝ ꝑme loquit̃: ⁊ ad sensum secunde ⁊ tertie.

Tertium dubium. que est euacuatio periculosior in ꝑgnãte an flobotomia an pharmacia. ꝙ flobotomia in ꝑgnãte sit periculosior videt̃ ex modo loquẽdi Hippo. in particula 4^a^. ⁊ hoc ꝯsiderãti ꝙ pharmacũ ꝯcedit a q̃rto mẽse vsq3 ad septimũ. ⁊ h̃ in 5ª particula dic̃ absolute flobotomiã ꝓuocare aborsuȝ. ¶ Preterea illa euacuatio est ꝑiculosior que ꝓhibet̃ debili existẽte v̓tute q̃ illa que nõ ꝓhibet̃. sed flobotomia ꝓhibet̃ debili v̓tute: nõ aũt pharmacia ex toto. vt 4° de regimine sanitatis. g̊ ⁊c. Nã dixit. cũ ĩbecilla virtute nunq̃ est minuẽdũ: moderate v̓o purgandũ. ¶ 3° q2 per flobotomiã euacuat̃ sanguis ⁊ sp̃us ⁊ nõ per pharmacũ: sed humores alij inepti ad nutricationẽ fetus. Qr aũt periculosior sit pharmacia arguit̃. ꝑmo q2 id qd̃ est absolute grãdis timoris ⁊ ꝑiculi dȝ esse ꝑiculosius in ꝑgnãte. pharmacũ aũt solutiuũ est huiꝰ. g̊ ⁊c. Minor pȝ scd̃o regiminis acutoꝝ. ¶ Cõfirmatur q2 in opere pharmaci necessario agitat̃ fetus: ⁊ ꝑmit̃ siue vomitu siue secessu operet̃: nõ sic autẽ in flobotomia vt constat. Sed talis agitatio est cã aborsus vt infra illo afo°. Mulieri in vtero habenti. ¶ Preterea pharmaca sũt dissolutiua ⁊ humoꝝ coagulatoꝝ liquefactiua. ⁊ cũ h̃ venenosa. qbus modis necessario alterãt fetũ: qd̃ nõ facit flobotomia. ⁊ ꝑter hoc debilitat virtutẽ euacuando sicut flobotomia. g̊ ⁊c. ꝓbat̃. q2 in flobotomia possumꝰ ꝯstrĩgẽ statim cũ volumus: in pharmaco aũt minime. g̊ ꝑiculosius pharmacũ. ¶ Et pro hac parte est Auer. 7ª colliget postq̃ recitauit Hippo. dicta auctoritate ꝓpria subdit. Dico ꝙ flõmia qñ est repletio qua embrio nõ ĩdiget nõ est mala: sed pharmaciã nõ credo ad bonũ finem ꝑuenire: ⁊ assignat tres rõnes: q2 pharmacia hȝ in se subãȝ venenosaȝ. ⁊ q2 humores malos facit ad embrionẽ fluere: ⁊ q2 ꝓuocat mẽstrua: qbꝰ tribus si dant̃ supradictaꝝ relique erũt fortiꝰ. ¶ Cõfirmat̃. q2 ꝯstãte multitudine sanguis vltra illũ quo ĩdiget fetꝰ ⁊ mr̃ flõmia nõ videt̃ nocumẽtũ notabile facẽ. si qd̃. n. eẽt maxime esset subtractio nutrimẽti. Gal. hãc cãm assignat in cõmẽto. sȝ ꝯstat ꝙ nõ subtrahit̃ fetui nutrimẽtũ cũ subtrahat̃ solũ abũdãs a nutrimẽto fetꝰ ⁊ mr̃is. g̊ ⁊c. ¶ Cõfirmat̃. q2 fluxꝰ mẽstruoꝝ si fiat semel aut paꝝ nõ facit fetũ ĩfirmari. g̊ nec flõmia in abũdãte sanguie. ⁊ ꝯña. ⁊ assũptũ pȝ 5° afo°. cõmẽto 2° Gal. di. Sed si rara vel parua veniũt vel semel. s. mẽstrua nõ necesse est fetũ ĩfirmari.

Pro solutione huiꝰ dubij Cõciliator dr̃ia. 166. ponit tres ꝯnes. ¶ Prima ẽ ꝙ vomitꝰ ẽ ꝑiculosior secessu ⁊ alijs euãnibꝰ ceteris paribꝰ. ¶ 2ª ꝯclũo. Solutio vẽtris est ꝑiculosior flõmia. ¶ 3^a^ ꝯ. Flobotomia in ꝑgnãte est ꝑiculosior pharmacia. primaȝ ꝯclũonem ꝓbat ex causis ⁊ auctoritate. ibi [Cause sũt.] ꝑ q2 vomitꝰ est euõ magis ꝯ ĩclinationẽ nãe. cũ stomachꝰ magis sit deputatꝰ attractiõi. Intestina magis expulsiõi. ⁊ q2 secessus ꝑficit̃ motu v̓sus ĩferiora ad quã ĩclinationẽ est stõchꝰ. ¶ 2^a^ q2 actꝰ q̇ vnico ꝑficit̃ ĩstr̃o est ꝑiculosior eo qui fit ꝑlibꝰ. mõ vomitus fit per solã extrĩsecã tunicã stomachi: sed secessus duabus ĩtestinoꝝ tunicis nãlium.

¶ Tertia

¶ Tertia auctoritas aūt est Galeni 2° aforismoꝝ com-
mēti illius. In oibus morbis ea que circa vmbilicū ⁊c.
Scđa ꝓbat̄ ex Gal. 2° regiminis acutoꝝ.cōmēto.ii°.cū
dixit.imo in euacuatione per flobotomiā aliqđ timoris.
In solutione enī accidit timor multotiēs ⁊ fortificat:q2
pharmaca participant venenositate.⁊ qđ eaꝝ natura est
ꝯtria nostre nature.⁊ maxime cordi inimicatur ⁊ nociue
sūt vētri ⁊ ori ei⁹ in quo recipiunt̄.⁊ q2 virtus ei⁹ postq̄
operari inceperit si exorbitet:non potest ad libitum com
pesci.sed bene flobotomia potest statim ꝓhiberi.nisi for
te ex magnis arterys ⁊ venis. ¶ Pro 3ª ꝯclusione ꝓban
da premittit Conciliator tria. ¶ Primū est ꝙ pharma-
coꝝ quedam sunt fortia periculosa multa venenositate
participantia.⁊ iste dicunt̄ medicine laboriose soluentes
sicut meçereon ⁊ actis ⁊ camoactis ⁊ luf ⁊ fesecra ⁊ simi-
les.quedam aūt sunt benedicte euacuantes plurimū le-
niendo aut lubricando aut comprimendo lȝ aliquā vim
habeant exoluendi vt viole rose reubarbaꝝ pruna mira
bolani ⁊ similes.alie vero sunt in medio istaꝝ manerierū:
sicut agaricus turbith aloes ⁊ similes. ¶ Secundum est
ꝙ tempus pregnationis quo quanto proposito spectat di
uiditur in tria.nam quoddam est partui vicinum: ⁊ est
vltima tertia in qua ligamenta quibus colligatur fetus
matrici.minus fortiter ligant.⁊ grauitate fetus faciliter
abrumpitur.scđm est tempus in quo fetus est vicinus cō
ceptiōi ⁊ in illo ista ligamēta sūt fragilia ⁊ debilia vt su-
perius dictum est particula 4ª. tertium tempus est me-
dium in quo ligamēta sunt fortissima ⁊ fetus mediocris
magnitudinis. Utrum aūt hec tria sunt equalia nō mul-
tum interest ꝓposito nostro.⁊ debent ita cogitari distin-
cta in tria respectu septem mensium in fetu qui in illo tē
pore completur sicut respectu nouem vtrobiqȝ partes ꝓ
portionales temporꝝ capiēdo. ¶ Tertio presupponit ꝙ
lȝ multis modis diuersificentur cause aborsus adinuicē.
tamen maxime due sunt nostro proposito ꝑtinentes.vna
est subtractio nutrimenti ⁊ fit maxime flobotomia que
sanguinem euacuat. ⁊ hec fetus impeditiua.scđa est agi-
tatio fortis quam causare docet aborsum Gal. in cōmen-
to.49.huius particule:in qua causa pharmacia floboto-
miam superat. ¶ His suppositis limitat ꝯclusionez ter-
tiam suppositam hoc modo.omnibus inuicem compara
tis.flobotomia est vniuersaliter periculosior q̄ȝ pharma
cia.⁊ videtur innuere in primo modo probandi conclu-
sionem ꝙ intelligat in pluri ⁊ maiori parte pregnationis
periculosiorez esse flobotomiā pharmacia q̄ȝ ecōtra.hoc
modo intelligendo probatur sic ꝯclusio. In prima parte
pregnationis est securius flobotomare q̄ȝ pharmacare ꝑ-
sertim paulatim ⁊ in vicibus extrahendo qđ oportet.cū
tunc fetus nō multū postulet nutrimentū.⁊ nō multa h
modo fiat agitatio. sed in secundo est periculosius flo-
botomare cum tunc securius solutiuum detur quia liga-
menta sunt fortiora: ⁊ flobotomia sit periculosa.quia fe
tus est magnificatus nutrimento satis multo indigens.
¶ In tertio autē ⁊ si tā flobotomare q̄ȝ pharmacare sit
periculosum:tamen periculosior est flobotomia:quia fe
tus tūc plurimo indiget nutrimēto:⁊ per pharmacuȝ nō
euacuat̄ humor qui est nutriturus fetū:sed bene ꝑ flobo
tomiā:⁊ maxime videtur hoc verificare intelligendo de
pharmaco primi modi qđ tempore Hipp. fuit quasi solū
cognitum.nam benedicta ⁊ me⁹ pharmaca:aut non fue-
runt nota:aut non fuerunt in vsu ꝓpter fortitudinez na-
turaꝝ:que tunc erat maior q̄ȝ nunc:sed tamen mirandū
qđ ante dixerat in eadē differētia ꝙ si verior fiat cōpara
tio nō minus timendū pharmacare q̄ȝ flobotomare.lȝ h
possit multipliciter glosari saluādo ꝑdictam ꝯclusionē.
¶ Contra hanc tertiam ꝯclusionem etiam limitatam ad
sensum dictū sic arguitur. In medys mensibus periculo
sior est pharmacia q̄ȝ flobotomia in ꝑgnāte.ergo positio
falsa.pȝ ꝯña ex modo positionis. Assumptū probat̄. nam
pharmacū est periculosius flobotomia in nō ꝑgnāte.aut
ergo ꝓpter nimiam euacuationē:aut ꝓpter nimiā agita-
tionē:aut ꝓpter sui venenositatē.nam non videntur aly
modi notabiles ꝓpter quos est periculosius pharmacuȝ
flobotomia. Nā ⁊ q2 nō potest cōpesci:⁊ q2 stomachum
alterat ⁊ alia mēbra sui contactus pharmacū esset cōnu
merandum:sed cōstat ꝙ inanitio est periculosior in pre
gnante q̄ȝ in non pregnāte:⁊ agitatio ⁊ venenositas ⁊ cali
ditas nimia.omnia enim ista aborsum prouocant in 2ª
tertij loco allegato:⁊ fetus multo minus potest ista tole-
rare q̄ȝ videtur.ergo ⁊c. ¶ Si forte dicat̄ ꝙ ratione ag-
gregati ex omnibus istis fit periculosior.videtur ꝙ si ꝓ-
pter vnumquodqȝ per se est periculosior pharmacia: ꝙ
etiā ꝓpter omnia simul sunt etiā nimia inanitio.⁊ nimia
agitatio ⁊ nimia calefactio ⁊ venenositas potius prouo-
catiue aborsus q̄ȝ mortis matris:vt patet experientia.er
go si ista sunt periculosiora pro morte in non pregnante:
erunt etiā periculosiora ad aborsum in pregnāte. ¶ Ista
argumenta sunt probabilia tm̄.

Preterea aūt querimus de flobotomia Utrū sit periculosior pharmacia.i.vtrū pericu-
losissima flobotomia ⁊ copiosissima euacuatio sanguinis
cū icisione vene est periculosior in pregnāte q̄ȝ maxima
purgatio per vētrem. ¶ Et in hoc nō cadit dubitatio ꝙ
vtraqȝ est certissime mortis. Aut que minus de floboto-
mia ⁊ pharmacia ꝑ quā ꝯstāte vtute solū supfluū vt pos-
sibile est euacuamus.⁊ h mō loquēdo ꝯstat ꝙ in floboto
mia est minus ꝑiculū. Nā si solū supfluū euacuat̄ nō tol
lit̄ multū de fetus nutrimētis.⁊ ꝑiculū nō est ex alio ca
pite.sed in pharmacia est ꝑiculū agitationis ⁊ venenosi-
tatis ⁊ alterationis cū ꝯtrietate. ¶ Aut 3° q̄rimus suppo-
sito ꝙ vtus sit equalr̄ ꝯstās ⁊ arbitrio iudicis in vna pre
gnāte sit tāta necessitas flobotomādi quāta in alia phar
macādi stātibus paribus q̄ȝtū est possibile in qua est ma
ius periculum. ¶ Et videt̄ ꝙ si necessitas flobotomādi
sit propter sanguinis augmētū in q̄ȝto periculuȝ vtpluri-
mū sit in pharmaco maius: ꝑcipue si flobotomia paula-
tim:⁊ nō subita fiat:lȝ.n.mā que euacuat̄ sit alia ex qua
vel sibi sili fetus est nutriēdus:tm̄ remanet satis ad fet⁹
nutrimētū. vbi aūt nō sit necessitas flobotomādi ꝓpter
peccatū speciale quātitatis:sed ꝓpter alia qbusdā tēpori
bus ⁊ qbusdā casibus est maius ꝑiculū in flobotomia
⁊ in qbusdā magis in pharmaco venit. ¶ Nec puto be-
ne demōstrabile ꝙ casus pluries ꝯtingant:sed videt̄ mi
hi ꝙ multo plures ex pharmaco q̄ȝ ex flobotomia illi ꝓ-
portionali ꝯtingit periclitari fetū aut matrē ex causis su
pra assignatis. qđ si dicat̄ ꝙ q̄dā sūt solutiua benedicta
que q̄si solū leniēdo euacuāt de qbus dr̄ ꝙ possunt exhi-
beri pueris ⁊ ꝑgnātibus.dr̄ ꝙ etiā sūt q̄dā tam leues flo
botomie vt in qbusdā paruis venis ꝙ ille etiā possūt ad
mitti in ꝑgnātibus ⁊ pueris nō obstāte ꝙ in ꝑgnantibus
lenitiue ⁊ clisteria aliquo mō suspecte sunt ad aborsum.
Nā etiā balneū dulcis aque lenificādo ⁊ mollificādo est
periculosuȝ ad aborsuȝ.vt.2i.ibi allegato cap. ¶ Ex qb⁹
ego ponā ꝯclōnē ꝯtriā Cōciliatori ꝓbabilr̄:ꝙ alys pari-
bus q̄ȝtū est possibile plurimū in ꝑgnante ꝑiculosior est
pharmacia recte ⁊ arbitrario boni medici iudicio admi-
nistrata q̄ȝ flobotomia recte ⁊ arbitrario boni medici iu
dicio administrata. ¶ Et vt ꝯclōo itelligat̄: Cōstat ꝑmo
vnicuiqȝ medico ꝙ indicatione sumpta a ꝑgnatione nec
pharmacū nec flobotomia debēt administrari in ꝑgnan
te:sed q̄nqȝ sunt indicationes ad oppositū tales vt medi
cus operans artificialiter vt bonus medicus debet flo-

botomare: ꝛ quõq; pharmacare. Dico ꝙ in istis casibus flobotomãdo ꝛ pharmacãdo ſm ꝙ dz ex regula de diuersis idicationib⁹ maius est periculũ plimũ in pharmacia q̃ in flobotomia. vtrobiq; enim est equale periculũ inanitionis saltem spirituum. ꝛ in reliquis multa prestant pericula pharmacia vt dictum est periculis flobotomie. Et adde ꝙ si pharmacum exorbitet. nam medicus non potest semper certissime veritatem cognoscere: nõ est in potestate nostra retinere opationẽ ꝛ agitationez eius sicut possumus constringere venã vidẽtes principiũ debilitatis in flobotomia. ꝯsiderandũ tñ est multũ ꝙ in flobotomia nisi fiat valde paulatim: qr cor cito retrahit ad se facta tali euacuatione est magnũ periculũ aborsus: etiaz si remaneat quãtitas sufficiẽs pro fetu: qr illã subito cor attrahit simul cũ spiritibus. Ex q̄bus debilis exñs fetus subito morit᷑ aut valde magnũ sequit᷑ nocumẽtũ. Et iõ nõ audeat᷑ sup ea nisi mõ dicto. ❡ Ad rõnes aũt p̄ncipales ꝛ Cõciliatoris pz solutio.

Cõmentum Galeni.

Fetus si nutrimẽto careat.

Gal. p̄mo exponit primã ꝯclusionẽ. 2° scdaz. ibi [Quãto g̃.] De p̄ma dicit ꝙ si fetus careat nutrimento necesse est vt pereat. Et ideo cũ sanguis quo nutriẽdus est per flobotomiã educit᷑ sequit᷑ ꝙ periclitet᷑. ❡ Scdo ampliat ꝛ dicit ꝙ nõ solũ ex flobotomia perit: sed etiã si mater aliquãdiu a cibo abstineat ex eadẽ cã. ❡ De 2ª pte dicit ꝙ ideo magis perit qñ maior est fet⁹ qr diminuit᷑ sibi q̃titas cibor̃ qñ plus est comesturus. i. quando pluri nutrimento indiget.

Aforismus. XXXI.

Mulieri in vtero babẽti ab aliqua acutarum egritudinuz accipi mortale.

❡ Cõclusio huius afo^mi talis est. Mulierez p̄gnantẽ egrotare acuta egritudine est mortale. ꝓbat᷑. qr acuta egritudo plurimũ ꝓsternit v̄tutẽ. ꝛ subtrahit cibũ fetui. ꝛ in ea nõ põt seruari regimẽ ꝯueniens fetui ꝛ sibi. qr si subtiliat᷑ dieta morit᷑ fet⁹ defectu nutrimẽti. Si aũt amplius det᷑ aucto morbo morit᷑ mr̃. g̃ oĩno acuta egritudo est mortalis aut fetui aut matri. ꝛ p ꝯñs est mortale: qd fuit itẽtũ. Assumptũ pz de se ꝛ in cõmẽto. ꝛ ziª terty. cap̄ de causis aborsus. ❡ Circa afo^m nota p̄ quid sit egritudo acuta supra partiª 2ª. afo° 19°. s. acutor̃ morbor̃ ꝛc. Et est que cũ acciñtiũ vehementia ꝛ piculo cite terminationis siue fuerit fe. siue alia. ❡ Nota 2° p mortale h̄ intelligi vt supra dr̃ in hac pticula: qr est periculosum ad mortẽ: nõ tñ qr de necessitate mortẽ idicat. nam ego plures vidi p̄gnãtes acutas pati egritudines. ꝛ nõ mori nec abortiri. Et in Parma vxore Nicolai fornasy que erat ꝛ ipsa p̄gnãs mẽse 4° que passa pleuresim verã satis difficilẽ: tñ liberata fuit: ꝛ gestauit puer̃ vsq; ad pfectionez. ❡ Nota 3° ꝙ mulier p̄gnãs debiliorẽ hẽt v̄tutẽ nõ p̄gnãte. ꝛ fetus tenellus adhuc nec fortes alterationes: nec abstinẽtiã a cibo põt pati. egritudo aũt plimũ alterãdo ꝛ fetũ resoluẽdo ꝛ paucificãdo suũ nutrimẽtũ ꝛ ipsuz icõueniẽs reddẽdo: ꝛ agitãdo fetũ aut iterficit aut ad aborsuz deducit. Mater etiam maius periculum facit q̃ si non esset pregnãs. ꝛ quia aborsus ipse ad quẽ parit talis egritudo est periculosus. ꝛ qr mater minus potest molestias egritudinis tolerare. ❡ Accidit etiã qd in ꝓbatione conclusionis dictum est ꝙ dieta qualiscunq; ordinet᷑. aut est periculosa fetui aut matri: ꝛ h̄ collige. ziª terty. tractatu primo de signis impregnationis cuz dixit. ꝛ similiter est dispositio cui ex magno accidit febris acuta. Interficit eni fetũ ex h̄ ꝙ facit possidere de malitia complexiõis. cum ipse sit debilis non tolerans illud. ꝛ ex hoc ꝙ nutrimentum eius corrumpitur ex parte complexionis eius. ꝛ ex hoc ꝙ cum mater debilitatur non nutritur fetus. ꝛ cum nutritur debilitatur ipsa. ❡ Ultimo nota acutam egritudinem superuenientem pregnanti esse signũ ꝛ causam mortis aut fetus aut matris aut vtriusq;: quod verificatur vt in pluribus non semper: frequentius tamen contingit inde mori fetuz: quando autem mulier est partui vicina multotiens matrem periclitari vt dicam illo aforismo 55° huius. quecunq; in vtero habentes ꝛc.

Commentum Galeni.

Quod hic dixit ꝛc. Galen⁹ in cõmento aforismum solum verificat per causam di. ꝙ necesse est consequi ad ea que dicuntur in commento illud quod dixit Hippo. ꝛ hoc declarat. quia egritudo acuta. aut est cum febre. ꝛ tunc necesse est feb. esse continuam ꝛ calidissimam. quia hec est natura acute egritudinis. Et tunc sequitur ꝙ si est acuta egritudo cum febre ꝙ est mortalis duobus modis. vnus est ex essentia febris qua certum est fetuz mortificari. quia est valde intensus calor. Secundus est cum cibis. i. propter regimen cibi. aut quia necesse est attenuare cibũ matri febrem habenti. ꝛ supple moritur fetus: aut propter respectuz ad fetus quem volumus saluare ꝛ tenere multum cibum damus facimus periclitari matrem: quia inde augetur febris. ꝛ inde sequitur postea vt fetus pereat. ❡ Si autez sit acuta egritudo sine febre sicut epilepsia apoplexia thetanus ꝛ similes certe est mortalis: quia mater grauitatem morbi ꝛ fetus simul non poterit ferre: ꝛ tu vide ꝙ epilepsia dicit᷑ hic morbus acutus: ꝛ hoc quantum ad vnum paroxismuz faciendum. forte enim intermedio tempore non sunt egri. ❡ Nota secundo ꝙ apoplexia pro quanto tollit animales operationes. s. anhelitum vt supra habitum est. ablato anhelitu moritur mater. vnde si fetus non sit completus moritur consequenter fetus. Si autem fetus est completus contingit ꝙ ex secta matre viuat: quia aliquantũ viuit post matris mortẽ. ex hac causa non obstante ꝙ remota euentatione materni caloris calor pueri in vtero nõ debite euentetur ꝛc.

Aforismus. XXXII.

m Mulieri sanguinez vomenti mẽstruis superuenientibus: solutio fit.

❡ Conclusio est. Menstrua superuenientia mulieri vomenti sanguinem soluũt id est curant vomituz sanguinis. probatur. quia per menstrua diuertitur ꝛ euacuatur materia vomitus sanguis. ergo. Cõclusio vera. consequentia cum antecedente patent ꝛ causa verificans aforismum: quia cum vomitus fiat per motum sanguinis versus superius: fluxus autem menstruorum per motum ad inferiora: tunc hic tanquam ad contrarias sistit primum.

Cõmentum Galeni.

Cum sanguis. Galenus primo aforismuz verificat per causam. ꝛ patet. secundo ibi [Oportet autẽ.] Docet medicum cogitare artificialiter mutare naturam que ad inferiora mittendo sistit superiorem motum ꝛc.

Aforismus XXXIII.

m Mulieri mẽstruis deficiẽtibus sanguinem ex naribus fluere: bonum est.

❡ Cõclio afo^mi est talis. Bonũ est sanguinẽ fluere de naribus mulieri in qua deficiunt mẽstrua. s. pternaturaliter. ꝓbat᷑. per talẽ fluxum sanguinis euacuat᷑ materia retẽta preternãliter que posset morbos causare

vel causat: ergo ⁊c. Assūptū patet: q2 sanguis retentus hora mēstruoꝝ est materia huius. ⁊ ille fluxus sanguis nariū euacuatur. ¶ Nota tamē ꝙ si itelligit̄ vbi mēstrua retinent̄ ꝑternaturaliter. ⁊ hoc verificari nō solū quādo mēstrua sunt ex toto retēta. sꝫ qñ valde preternālit̄er diminuta: ⁊ hoc nō propter defectū sanguinis in quanto. ⁊ verificat̄ nō solū de fluxu nariū: sꝫ hemoꝛroidali. nec ꝑꝑ cōmixtionē flegmatis crudi cū eo: sed hunc pro exēplo posuit ⁊ ex causa dicēda in cōmēto. Cōmētū Gal.

Hoc aūt certū. Gal. in cōmēto ꝑmo ponit verificationeꝫ afo^{mi}. 2° respōdet tacito dubio. 3° alteri. ibi 2^{a} [Loco autē.] ibi 3^{a} [Quoꝝ aūt.] De pria dicit ꝙ q2 fluere sanguinē est bonū. ideo ex hoc hēmus certū signū ꝙ rectificari sanguinē mēstruū ē malū: sed si mēstrua deficiāt iuuat fluxus sanguinis ex alio loco ⁊ ꝑ nares vel hemoꝛroidas: q2 hoc tollit nocumentū qđ facit retentio menstruoꝝ. ¶ Dicit de secunda parte ꝙ quāuis multa sint loca per que fluxus sanguinis iuuat retentis menstruis. tamen ipse minus periculosum noiat. ⁊ in alijs locis q̄uis sint periculosa in fluxu. tñ q̄daꝫ magis. ⁊ quedā minus. Et tu nota hūc locū ꝙ minus ꝑiculosus flux^{9} sanguinis excepto fluxu menstruoꝝ est ꝑ nares ⁊ raro alibi. ¶ De tertia dicit ꝙ si ēt in locis alibi a narib^{9} sit nō periculosus in fluxu sanguinis: tñ nō fuit Hippo. falsus ideficīete dicēs de fluxu ꝑ nares ⁊ maxie q2 ipse cōsueuit vnū ponere ⁊ multa notare. vñ cōcedit̄ ꝙ si fluat ꝑ hemoꝛroidas ē bonū q̄uis Gal. reticuit.

Afoꝛismus. XXXIIII.

Mulieri in vtero habenti si venter multum fluat: periculuꝫ est aboꝛtiendi.

¶ Conclusio est. Multus fluxus ventris est periculosus ad aboꝛsum in muliere p̄gnāte. ⁊ pꝫ ꝑ ea q̄ dcā sunt ꝑticula 4^{a}. afo^{mo} 2°. ¶ In hoc loco. ¶ Cōmētū vtriusq; trāslatiōis claꝝ ē. Afo. XXXV.

Mulieri que a matrice molestatur: aut difficulter generanti: sternutatio superueniens bonum.

¶ Cōclusio talis ē. Sternutatio sup̄ueniēs mulieri suffocatōeꝫ matricis patiēti. aut difficulter pariēti est bonū. ꝓbat̄ ꝯclo. per sternutationē est apta remoueri cā suffocatiōis matricis: ⁊ fetus ꝓpellit̄ ad extra: g̊ ⁊c. ꝯsequētia cū añcedēte patebit in notatis. ¶ Circa afo^{m} nota ꝑmo duas eē dispōnes in qb^{9} h̄ Hippo. laudat sternutationē. vna ē suffocatio mr̄icis. Alia est difficultas partus. ꝑmo ergo declarabit̄ de molestatiōe siue suffocatione matricis. post đ part^{9} difficultate. ¶ Nota ergo ꝙ lꝫ matricis molestatio possit dici oīs ꝑter naturam dispositio mr̄icē molestans aut in matrice existens molestās totū: tñ hic sumit̄ pro particulari dispositiōe q̄ dr̄ suffocatio mr̄icis. s. cū ex mala dispōne mr̄icis auferr̄ anhelitus mulieri aut quasi auferr̄ sicut in vere suffocatis: de qbus supra dictū est illo afo^{mo}. Si a febre habito suffocatione repente ⁊c. ¶ Et ꝯm quosdam mr̄icis suffocatio est illa anhelitus ablatio ꝑꝑ dictam causam. ꝯm alios autem est illa mr̄icis mala dispositio cōnotando ꝙ ab ea anhelit^{9} auferr̄ aut multū impedit̄. ¶ Uerūtamē Auic. pria tertij vult ꝙ prefocatio mr̄icis est species epilepsie cum sic dixit. Est quidā modus epilepsie compositus ex syncopi: quoniā foꝛsitan medici extrahūt đ capitulo epilepsie. verū in ipso est. ⁊ est species eius. ⁊ propter ipsum noiat̄ prefocatio matricis. ⁊ est ꝙ quādoq; accidit mulieri: vt ei^{9} menstrua retineant̄: non in sua hoꝛa: ⁊ ꝯm hoc prefocatio matricis nec esset mala dispositio matricis nec anhelitus ꝑuatio. sed mala dispositio cerebri pēdēs a mala dispositione matricis. ⁊ a qua pēdet ꝑuatio vel quasi anhelitus. ¶ Tu ergo itellige ꝙ i ꝑfocatiōe matricis ꝯiūguntur plura. primū est mala mr̄icis dispō. 2^{m} mala dispositio in cerebꝛo q̄ ē epilepsia. 3^{m} mala dispositio in coꝛde q̄ ē cā syncopis. vnde Aui. dixit ꝙ hic modus epilepsie ē ꝑ mixt^{9} cū syncopi. 4^{m} ē anhelitus ꝑuatio eius totalis aut valde multa minoꝛatio. ⁊ epilepsia ⁊ priuatio anhelitus ⁊ mala matricis dispositio quelibet earū quandoqꝫ anologice dicitur prefocatio matricis.

¶ Et ego nō inuenio ꝙ Aui. vocet prefocationē mr̄icis illum anhelitus defectū: sꝫ egritudinē. vnde. 21. tertij. ca^{o} proprio dixit de ea. hec egritudo ē similis epilepsie ⁊ syncopi. ¶ Et i eodē ca^{o} post mediū capituli dicit. ⁊ quoniā hec egritudo est foꝛtioꝛ syncopi pura: ideo antecedit eaꝫ syncopis: sicut debilius añcedit foꝛtius. ¶ Qui ergo dicūt hanc dispositionē que est prefocatio mr̄icis esse accidēs ⁊ nō egritudinē nō sequunt̄ Aui. qui eā dixit egritudinē. Sed Gal. qui hic vr̄ intelligere ablationem anhelitus ꝑꝑ mr̄icis passionē: ⁊ Haliabatē nono theoꝛice. capitulo de h̄. ¶ Nota secūdo ꝙ causa i prefocatione mr̄icis est materia mala in mr̄ice congregata. aut in venis eius: aut in vasis spermatis: aut in quibusdam istoꝝ locoꝛum: aut in oibus ibi cōtēta: ⁊ pꝛohibita egredi. ⁊ hec materia congregat̄ aut ꝑꝑ retentionem menstruoꝛum preternaturalem: aut ꝑꝑ retentionem materie spermatice more ad testiculos mulieris ⁊ non expulse. ¶ Et ꝯm ꝙ innuit Serapio 5° breuiarij. magis accidit mulieribus ex retentione spermatis q̄z ex retentione menstrui. imo vr̄ ipsi ꝙ non accidit nisi a spermate retento. Et pōit signū sub his verbis. verūtamen ego vidi eam ꝯm plurimum accidere viduis: q̄uis non abscisa essent earum mēstrua: ⁊ non vidi eam accidere virum habentibus: q̄uis abscisa essent menstrua earum. significat igit̄ nobis h̄ ꝙ euētus eius ē ab abscissiōe spermatis pꝛopꝛie. hec Serapio. ¶ Sꝫ ego q̄uis Serapio dicat se nō vidisse credo ex ei^{9} dictis ꝙ pluries accidit ex retētione spermatis. ⁊ parum ex retentiōe menstrui. ⁊ hoc quia omnes alij auctoꝛes vt Rasis in diuisiōibus. ⁊ Auic̄. loco allegato: ⁊ alij quos vidi dicunt hoc accidere quandoq; ꝑꝑ menstrui retentionem. ¶ Nota 3° ꝙ menstrua ⁊ sperma retenta non causant ꝑfocationem nisi cōicato coꝛdi nocumēto ⁊ cerebꝛo ꝑ fumū venenosum ad illa mēbꝛa ascendentem. vñ fiūt epilepsia ⁊ syncopis: vt Aui. vult: vel aliqud simile: vt dicunt alij. ⁊ ideo in hoꝛa prefocationis est egritudo in matrice. quia aꝑa ꝑꝑ qđ matrix spermat̄ aut repletio eius siue ꝯm venas totius matricis siue ꝯm venas partis vni^{9}. vnde sequitur contractio aut extensio aut ad sursuꝫ aut ad aliquod laterum. ⁊ istius causa coniuncta est materia que est in matrice. Alia autem est egritudo in coꝛde ⁊ cerebꝛo a fumo malo venenoso: ⁊ facit egritudinem cōplexionalem: ⁊ quandoq; compositionalem per contractionem alterius eoꝛum vel amboꝛum: ⁊ has coꝛdis ⁊ cerebꝛi egritudines sequitur ablatio anhelitus aut illa plurima minoꝛatio. pꝛopꝛie autem ꝯm modum Auic̄. prefocatio dicit̄ de egritudine cerebꝛi connotando ꝙ habeat cōiunctam syncopim ⁊ illam matricis malam dispositionē. ¶ Nota quarto qnacūq; materia que est sub foꝛma cause antecedentis non diu durat egritudo: quia vapoꝛ qui eleuatus fuerat etiam in causa cōiuncta cito resoluitur: ⁊ ita causa coniuncta remota non remanet amplius egritudo: quia ista egritudo est fiens ⁊ a causa dependens. ⁊ ideo cause per quas remouetur aut euacuatur materia a matrice aut a cerebꝛo ⁊ coꝛde sunt cause curatiue huius moꝛbi. ¶ Nota quinto ꝙ sternutatio cum sit vehemens motus cui in excutiendo fere totum coꝛpus communicat. vnde singultum soluit excutiendo cere-

brũ ꝛ coꝛ ꝛ matricẽ facit iuuamẽta plura. Primo.n.malũ fumũ a corde excutit ꝛ cerebro. scõo qꝛ virtus obsessa ab illo venenoso fumo q̃ erat quasi sopita excitaꝛ i forti motu: ꝛ ꝑ forte sensibile applicatũ. Tertio ẽt a matrice excutit hũores adherẽtes cuius signũ est ꝙ secũdinas exprimi facit. ¶ Ex qbꝰ pꝫ cã verificãs afoᵐ quãtũ ad molestationẽ matricis. Nã sternutatio est cã curatiua. ꝛ loqtur Hippo. ita de sternutatiõe eueniẽte ab itrĩseco. sic ab extrinseco per approximata naribus.

Dubium tñ videꝛ quõ ꝑpter malos hũores i matrice ꝛ ↄtractionẽ eius sequaꝛ cerebri lesio. cum tñ matrix nõ sit notabiliter cerebro alligata: qꝛ ipsa non multos habet neruos vt membra capiti cõicantia que videnꝛ neruosa esse.

¶ Respõdent aliq negãdo ↄñãꝫ. Nã lꝫ parua sit colligantia tñ ex maligna mã põt nocumẽtũ cõicari toti nõ solũ capiti: vt pꝫ in puncturis venenosis in quocũq; membro factis. Dicũt ẽt aliquã eẽ colligantiã ꝑ neruos.

¶ Sꝫ iudicio meo nõ respõdẽt ad intentũ. ¶ Querit.n. quare ex mala dispõne matricis magis cõicat cerebrũ ꝛ caput q̃ alterius mẽbri habẽtis plus de neruis. vñ itestina magis neruosa existẽtia nõ ita cõicãt capiti. Secundo. Itẽ qꝛ ex mala materia in mrice magis cõicaꝛ anteriori pti capitl q̃ posteriori: vt pꝫ a Cõmẽtatore sexto epilepsie. cõmẽto pmo. sup parte illa. ꝛ fm bregma dolores. vr.n. ꝙ si ꝑ colligantiã cõicat ꝙ maxie cõicat parti cui magis colligaꝛ: ꝛ ista est posterior a qua oriunꝛ nerui sui. Dicẽdũ q̃ aliter fm Cõmẽtatorẽ libri sexti epilepsie. cõmẽto p. ꝙ matrix ꝑ plurimas venas ꝛ artarias apta est mala existẽte in ea materia cõicare fumũ capiti ꝛ vaporẽ per venas ascendentẽ. ꝛ iõ in oĩ repletiõe eius venaꝝ notabili quasi semꝑ aliqð nocumẽtũ capiti cõicatur. anteriori autẽ parti magis: qꝛ ad illas magis est naturalis vapoꝝ deriuatio: cũ sint ibi plures cõmissure ꝛ craneũ porosius ꝛ subtilius. ꝛ qꝛ ibi sunt plures pellicule ꝑ quas dura mater alligatur craneo magis sentitur nocumẽtũ: ꝛ tu vide cõmentum illud.

Secundum dubiũ q̃re in qbusdã matricũ nocumẽtis fit syncopis: i qbusdã spasmi. in qbusdã anhelitus ablatio. Ur.n. ex mã cõtẽta in vno mẽbro cõicari debẽ nocumẽta eisdẽ nõ diuersis. ꝛ nocumẽta cõicata esse: ꝛ veritas dubij cõstat experto in arte Gal. sexto iteriorũ. caplo 4°. Sꝫ hic assignat Gal. loco allegato satis cõem. ꝛ ẽ diuersitas materiei faciẽtis passionẽ que est magis apta ledere vnũ mẽbrũ q̃ reliquũ ꝛ põt eẽ diuersitas aptitudis mẽbroꝝ ad patiẽdũ. vñ post Gal. vult ex frida valde corpꝰ fieri fridũ. ꝛ pulsũ ꝛ anhelitũ deficẽ: ex melãcholia tristitiã: ex corrosiua spasmũ.

Tertio dubitaꝛ vtrũ in prefocatiõe matricis anhelitus priueꝛ: qꝛ matrix extendiꝛ ita vt cõprimat diaphragma. ¶ Ad partẽ affirmatiuã est antiquoꝝ opinio narrata a Gal. 6° iteriorũ. caplo 4°. cũ dixit qdã dicunt ꝙ vulua ꝑ desideriũ humectatiõis circa viscera mouet. Et si ꝑ corpꝰ moueaꝛ icidẽs sup diaphragma prohibet anhelitũ: ꝛ potest argui ꝙ in suffocatõe matrix sursum trahiꝛ: vt patet ex Haliabate nono theorice. ꝛ qꝛ Auic. dicit ꝙ sentiũt aliqd ascẽdere a pectine. sꝫ hoc nõ vr necessarium nisi ꝑ cõpressionẽ diaphragmatis. q̃ ꝛc.

¶ In contrariũ est Gal. libro stati allegato dũ dixit. quia quãuis vulua superius ascẽdat parũ. tñ salire videꝛ. non eni mõ vsq; ad stomachũ: quanto minus ad diaphragma.

¶ Pro dubio puto primo ꝙ ad causandã prefocationẽ matricis non oportet matricem cõprimere diaphragma. patet. quia stat malam materiã vaporosam cõmunicari capiti. vnde priuabitur quasi anhelitus absq; matricis eleuatione vsq; ad diaphragma. ¶ Puto secũdo ꝙ cõpressio quam faceret matrix ad diaphragma nõ sit sufficiẽs cã prefocatiõis. ꝛ hoc vult expresse Gal. loco allegato. ꝑ hãc eni cõpressionẽ. ꝛ si anhelitus quodãmodo ipediri posset. tñ syncopis ꝛ spasmus ꝛ stupor in manibus ꝛ pedibus que cõcomitãtur prefocationẽ nõ sequerẽtur: sicut nec sequiꝛ cõpressionẽ diaphragmatis a pharmaco nimiũ repleto. ¶ Tertio tñ dico ꝙ in pluribus pregnantibꝰ vsq; ad cartilaginem super os stomachi. s. vsqꝫ ad pomũ granatũ pluries fetũ sensi: ꝛ cũ illo vidi qñq; prefocari quãdoq; nõ. Et hoc pluries sum expertꝰ. Quod ergo dixit Gal. in libello de anothomia matricis. caplo de magnitudie eius. ꝙ matrix fm superiorẽ partẽ sui ꝑpe vmbilicũ est. itelligiꝛ illa q̃ cõmoderate se hꝫ: vt pꝫ in lrã. ꝛ ita puto intelligẽdũ sexto iteriorũ. ca° allegato.

Dubitatur 4° quare nõ sit prefocatio matricis i tꝑe pregnatiõis vltimis prope mensibus: cũ tũc sint plura mẽstrua ꝛ corrupta retẽta. ꝛ similiter tꝑe partus cũ tũc sit illorũ plurima cõmotio. ꝛ iã nõ sit ibi fetus presentia. ¶ Hic dꝛ ꝙ menstrua dũ fetus ẽ in matrice regulantur ꝛ prohibẽtur a putrefactione mala. ꝛ in hora partus motus ꝛ expꝑssio vndiq; sunt ad inferiora. vñ prohibetur fumorũ ascensio ad superiora.

¶ Ultimo nota ꝙ nõ semper ꝑuenitur ex tali mã ad itegrã prefocationẽ. sed plurimũ ad hoꝝ accñtiũ participationẽ vt anhelitus difficultatẽ ꝛ cõtractiões anxietates ꝛ quietudinis ꝛ alienationes ꝛ mollitiẽ. quãdoq; lateris vniꝰ. ac si eẽt paralytica ꝛ curaꝛ cura prefocatiõis. Sed de difficultate generãdi pꝫ pmo ꝙ nõ intellexit difficultatẽ cõcipiẽdi. nã sternutatio potius ipedit cõceptum q̃ adiuuaret: sꝫ ꝑ generare itelligit parere. ¶ Nota 2° hoc nomẽ partus quãdoq; iportare tm̃ exitũ embriõis a matrice: plurimũ tñ iportat exitũ fetus ꝛ mũdificationẽ ꝑ matricẽ a superfluitatibus retẽtis tẽpore pregnatiõis ꝑpter fetũ. vñ Aui. 2i. tertij. tertio ca° ð dispõnibus. Enixe dixit partus nõ extẽdiꝛ in masculis vltra tres ꝛ in feminis vltra. 4. dies: ꝛ plus parũ nõ itendiꝛ nisi mõ dicto. H̃ autẽ loquiꝛ ð partu mõ prio. ¶ Nota tertio ꝙ cause difficultatis partus sũt plures vt pꝫ. 2i. tertij. ca° de difficultate ptus. Sũt.n. ex parte matricis stricte debilis isuete nimis sensibilis ipatiẽtis timide multũ ad pariẽdum ꝛ stricturã ossiũ pectinis: aut ex pte fetus debilis. aut mortui. aut male figure. aut in magnitudie. aut mõ mẽbroꝝ peccãtis. aut ex parte matricis: qꝛ apã vel vlcera. aut aliã egritudinẽ patiẽtis. aut stricturã oris. aut nimiã paruitatẽ; aut ex pte secũdine: qꝛ sit nimis mollis vt nimis cito frangaꝛ ꝛ aqua egrediaꝛ. ¶ Aut ex parte egritudis mẽbroꝝ magnoꝝ: sicut intestinoꝝ vesice ꝛ musculoꝝ ventris. aut ꝑ cãs primitiuas sicut vbi grã. vẽtus septẽtrionalis spissans: aut frigus cõgelãs: aut calor dissoluẽs: aut accñs aĩ ꝛ similia: sicut multũ olfacere aromata qð facit matricẽ ad supiora leuari. Mõ cõstat ꝙ lꝫ nõ i oibꝰ istis sternutatio ↄueniat. tñ qꝛ i ipsa fit fortis ↄcussio versus iferiora. iõ in plurimis ẽ iuuatiua. qꝛ conatus mẽbrorum ad pellẽdũ iferius additus facit vt facilius egrediaꝛ cũ faciat eiꝰ iferiores meatꝰ magis dilatari. ꝛ sic pꝫ scõaꝫ partẽ vificari vt i pluribꝰ. ꝛ nõ ꝙ i q̃libꝫ hora difficultatis partus cõfert sternutatio: sꝫ qñ icipit aperiri os mricis ꝛ humiditates effundi icipiũt. vt pꝫ ex Aui. ca° de regimine eiꝰ in qua ptus sit difficilis. 2i. tertij ꝛc. ¶ Cõmẽtũ Gal.

Hunc afo. obscurat. Gal. in cõmento facit q̃tuor. pmo dãdo cãm obscuritatis afoᵐⁱ põit vnã falsã opinionẽ. 2° aliã cũ sua iprobatiõe. 3° improbat primã expositionẽ. 4° põit expositionẽ verã assignãdo cãm. ibi 2ª [Alij itelligunt.] ibi 3° [Qui vo.] ibi 4ª [Ablatio.n.] ¶ De prima dicit ꝙ

hunc afo^m facit obscurũ hoc vocabulũ molestia mr̃icis.
vnde aliqui putãt Hip. itelligere oẽm molestationẽ ma
tricis ⁊ nõ solũ illud accidens qδ vocaẽ molestatio mr̃i
cis: qδ accidẽs apparet ablatio anhelitus: vt patuit q̃rta
particula cõmento. 33. ¶ De 2ª parte dicit ꝙ alij ꝑ mr̃i
cẽ itelligũt secũdinã. ⁊ est cã: q꞉ secũdina cõicat noĩe gre
co cũ matrice. sed isti secũdi errant. primo q꞉ de secũdia
parũ ante dixerat. ⁊ iõ nõ oꝫ ꝙ repetat. 2° q꞉ nõ oꝫ ꝙ sibi
cõicent in noĩe matrix ⁊ secũdina: ꝙ ꝑꝑ hoc ꝙ q̃n cunqꝫ
loquiẽ de egritudinibus mr̃icis itelligam⁹ de secũdina.
¶ In parte 3ª dicit ꝙ ꝑmi manifeste errauerũt dicẽtes
intelligi oẽꝫ passionẽ mr̃icis. ⁊ rõ q꞉ manifestũ est ꝙ in
flegmone qδ est apã calidũ. ⁊ in sclirosi qδ est apã frigi-
dũ in matrice sternutatio nõ est bona sꝫ mala. ¶ De q̃r
ta parte dicit ꝙ itelligendũ est de ꝑ̃focatione matricis:
q꞉ ablatio anhelitus ꝓculdubio iuuaẽ ꝑ sternutationẽ:
q꞉ natura est quasi sopita vel mortua ⁊ cõgelata. ⁊ ꝑ ster
nutationẽ quasi euigilatur ⁊ excitaẽ. ⁊ ꝑ motũ forte ster
nutationis mã necesse ẽ q̃si ꝙ expellaẽ qδ dicit pleni⁹ in
libro quẽ fecit de demõstratiõe. vñ sternutatio in singul
tu valet. q꞉ ex ĩpetu cõmotionis frequẽter ꝑtus ⁊ secũdi
na q̃ nõ δ vulua egrediebãtur emittũtur: ⁊ sic pꝫ q̃uo va
let difficulter generãti qδ erat 2ª pars cõclusionis afo^mi.

Aforismus. XXXVI.

Mulieri menstrua habenti sine colore proprio: ⁊ nõ ẜm se semper facta pur gatione indigere significat.

¶ Cõclusio hec est. mẽstrua facta in muliere
semꝑ sine ordine in tꝑe ⁊ sine colore significãt mulierez
indigere purgatiõe. ꝓbaẽ. hoc significat abũdãtiã alioꝝ
humoꝝ a sanguine in venis tãtã ꝙ sine purgatiõe natu-
ra nõ sufficit bene regulare ⁊ ad bonũ deducere. g̊ signifi
cat indigentiã purgatiõis. ꝯña est clara: ⁊ assumptũ ĩ no
tabilibus declarabiẽ. ¶ Nota prĩo ꝙ mẽstrua fieri sine
ordine in tꝑe itelligiẽ. q̃n inter vnã ⁊ aliã mẽstruatiõeꝫ
nõ interuenit tꝑs equale aut quasi vel ẽt si nõ iteruenit
mẽsura tꝑis que dꝫ eẽ mulieri nãlis de qua mẽsura dixi
supra: aut si in sua duratiõe ꝑmuteẽ a mẽsura consueta.
Exẽplũ primi vt si inter primã ⁊ secũdã menstruationẽ
sunt. 24. dies. Inter secũdã ⁊ tertiã. 28. ⁊ sic proportiona
biliter. Exẽplũ scdi. vt si semꝑ inter vnã mẽstruationem
interessent soluꝫ. x. dies. hec. n. ẽ minor mẽsura nãli. Exẽ
plũ tertij. vt si prius duraret. 5. diebus postea duraret. 8.
⁊ quolibet mõ dicim⁹ mẽstrua fieri diuersa ab ordine.
aut nõ ẜm se. i. nõ ẜm ordinẽ ⁊ mẽsuram in tꝑe naturalẽ.
¶ Secũdo nota vt ꝑ̃dicitẽ ꝙ ẜm varietatẽ generatiõis
sanguinis vltra mẽsurã requisitã pro ꝯseruatiõe indiui-
dui aut paucitate resolutõis. aut fortitudinis virtutis ex
pulsiue venaꝝ aut acuitate aut subtilitate sanguinis aut
debilitatis cõtentiue. aut tarditate alteratiõis sanguinis
mẽstrui deducta particulari matricis dispõne variaẽ or
do iterpolatiõe fluxus sanguinis mẽstrui ⁊ mẽstrua tꝑis
iter vnã menstruationẽ ⁊ aliã. lꝫ etiã hoc fieri põt a cau
sa ꝑ̃mitiua sicut ꝯstellatio vel motus nimius vel suppo-
sitio medicinaꝝ ꝓuocantiũ vel ꝓhibẽtiũ fluxũ mẽstruo
rũ ⁊ similia. ⁊ iõ q̃n nõ seruaẽ nãlis modus cõsuetus in
fluẽdo deducta cã ꝑ̃mitiua ⁊ nõ exñte ꝑticulari dispõne
in matrice: vix eẽ põt hec variatio ex alio q̃ꝫ ex peccato
in sanguĩe qδ peccatũ est ꝑꝑ ꝑmixtionẽ alioꝝ hũoꝝ cuꝫ
eo si nõ serueẽ debitus ordo. ¶ Tertio nota ꝙ ꝑmixtio
maloꝝ hũoꝝ cũ sanguine nõ solum variat ordineꝫ quo
ad mẽsurã tꝑis iter vnã mẽstruationẽ ⁊ aliã exñtem sed
quo ad tẽpus duratiõis fluxus mẽstruoꝝ: q꞉ facit q̃nqꝫ
pluri quãdoqꝫ pauciori tempore durare. ⁊ quo ad quanti
tatẽ: quia quãdoqꝫ maior sanguinis quãtitas in vna pur
gatione mẽstruali q̃ꝫ ĩ alia. ⁊ hoc valde notabiliter. Hip
po. tamen soluꝫ mutationẽ temporis videtur itellexisse.
vt patet ex Gal. in cõmento. forte vult ꝙ per hoc intelli-
gamus mutationẽ in tꝑe. ¶ Quarto nota ꝙ mẽstrua eẽ
sine colore nõ itelligiẽ ꝙ sint mẽstrua multũ habẽtia co
lorẽ. sed ꝙ nõ hẽant colorẽ naturalẽ mẽstruoꝝ mulieris
illius. verbi gratia: q꞉ sint aut magis citria aut nigra aut
magis viridia aut magis subalbida q̃ꝫ debẽt esse in illa
muliere. ¶ Nõ q̃nto ꝙ cã mutatiõis talis coloris. lꝫ pos
set eẽ sanguis ĩ sua subã variata cõplexio: tñ quasi semꝑ
⁊ ꝑꝑ ꝑmixtionẽ hũoris cũ sanguĩe talẽ colorẽ hñt vario
mõ ab eo q cõsueuit misceri. ⁊ iõ si prior modus erat na
turalis: hoc 2^m significat ꝑ̃ternãlẽ abũdãtiã talis humo-
ris in sanguine. ¶ Nota sexto ꝙ ꝑmutatio in tꝑe aut in
colore intelligiẽ respectu coloris naturalis illi mulieri:
cuiusmodi sũt mẽstrua. nã nõ oĩ mulieri nãlis color mẽ
struorũ ẽ silis oĩno: sꝫ quarũdã ẽ rubicũdior: q̃rũdam ci
trinior: ⁊ sic de alijs. ⁊ medicus dꝫ eẽ hñs respectũ ad co-
lorẽ illi mulieri nãlẽ. ¶ Ex istis pꝫ mõ verificatio afo^mi
q꞉ menstrua facta in nõ debito tꝑe q̃n nõ sũt a cã primi-
tiua nec ꝑꝑ particularẽ matricis dispositionẽ: ⁊ silr̃ sine
colore nãli quasi sꝑ sunt ꝑꝑ abundantiã ꝑ̃ter naturaꝫ hu
moris alterius a sanguine multũ existente in corpore. ta
lis aũt abũdãtia indiget euacuari cũ pharmaco purgãte
talem humorem: aut vomitu: aut secessu: cũ humori alte
ri a sanguĩe debeẽ purgatio ẜm exigentiã humoris. ⁊ q̃n
accelerat ꝑmixtio aquosi vel acuti ⁊ ẜm varios colores
varij humores significãtur debere purgari. ¶ Cõtingit
aũt retineri ĩ lactãte ⁊ nõ lactãte per quosdã mẽses post
partum ⁊ in pregnãte: sed iste retentiões sunt naturales:
⁊ de istis non intendit Hip. ¶ Contingit quãdoqꝫ ex ni
mia dissolutiõe vt in longis febribus retineri ꝑꝑ sangui
nis paucitatem. aut non venire ẜm consuetam ⁊ natura
lem interpolationem. ⁊ hoc est raro: ⁊ tunc nisi malus hu
mor sit permixtus non sunt absqꝫ colore. ¶ Contingit
etiam frequentius fluere ꝑꝑ sanguinis abundantiaꝫ aut
mutationem regiminis aut propter nimiam quietẽ: aut
quia membrum aliquod mulieri fuit abscisum: ⁊ si solũ
in quanto peccaret sanguis non fieri nisi flobotomia. ⁊
ideo quidã antiqui per purgationem intelligunt vniuer
saliter omnem euacuationem.

¶ Ego aũt: quia video Hippo. duo ꝯiungere: quorũ vnuꝫ
est nõ venire ẜm tempus debitũ: reliquũ est absqꝫ colo-
re. ex istis duobus cõiunctis indigemus purgatione. ideo
nomen purgationis sumpsimus proprie. ⁊ si queriẽ que
sunt debita tꝑa fluendi dictum est in illo aforismo. ⁊ cõ-
clusio huius particule. s. Muliebria. ¶ Si vo queratur
quis est debit⁹ color menstruoꝝ: dicitur ab Aristotele no
no de animalibus. ⁊ ab Auic̃. similiter ꝙ debet esse sicut
sanguis arietis nouiter decollati: q꞉ paruꝫ albior sangui
ne qui per flobotomiam mulieris euacuaretur: q꞉ in tem
pore in quo retinetur permutatur ⁊ est hycorosus.

Cõmentũ. Galeni.

Hunc afo. multis. Gal. in cõmento primo ponit aliã
litteram ⁊ exponit eam ampliãdo. secundo ex
ponit litteram vt iacet modo. 2ª pars icipit ibi
[Si aũt in libro.] De prima parte dicit tria. pri
mum est ꝙ hũc afo^m in q̃busdã libris inuenit. ¶ Men
strua si sint differentia ⁊ nõ ẜm tempus venientia pur-
gatione indigere significat. Et constat ꝙ h̃ littera intelli
git ꝙ deficiãt in tempore in quo debent venire. Et ideo
expositio Galeni ad hoc solum vadit in ista parte. ¶ Se
cundo dicit ꝙ hec diuersitas potest intelligi in tempore
veniendi: q꞉ non in suo tempore veniant ⁊ de istis est ve
rum ꝙ mũdificandũ est corpus ab illa mã que prohibet

menstrua venire. ¶ Tertio dicit ꝙ nõ sola purgatio est faciẽda: sed est ordinanda dieta: scilicet attenuãte: qꝺ dic͂ se ostẽdisse in p̄mo libro de mẽstruis. ꝛ cum hac est neces saria calefactio aromatica. i. ex aromatibus tam assum/ ptũ ꝙ̃ suppositũ per varios modos assumptionũ ꝛ suppo sitionũ. ꝛ est vtile calamentum quo consueuit vti in mẽ struis ꝓuocãdis. Et ratio est: q2 in hac dispositione habe/ mus duas itentiones quaꝝ vna est sanguinem subtiliare mũdificãdo ipsuꝫ de grossis humoribus. alia est aperire venas veniẽtes ad m͂ricẽ q̄ dr̄ h̄ vulua. SI AVTEM. In hac 2ᵃ parte verificat lr̄am cõmuniter inuentaꝫ ꝛ su pra positã: ꝛ diuiditur in duas. primo verificat primũ in/ clusuꝫ in afforismo: scilicet ꝙ mẽstrua sine colore signifi/ cãt indigẽtiã purgatiõis. scꝺo scꝺam: q2 facta non ꝺm se significãt indigẽtiã purgatiõis. ibi 2ᵃ [Qꝛ vo.] ¶ In pri/ ma dicit ꝙ si in libro iueniat̃ sine colore itelligit̃ diuer/ sorũ colorũ a naturali. ꝛ certum est. qñ ita inuenit̃ corpo ra debere medicari. i. pharmaco purgari. sed colores mẽ/ struoꝝ nõ solũ mutãtur ex flegmaticis humoribus: sed cholericis ꝛ melancholicis. Et iõ videt̃ ꝙ ꝺm humoris peccantis exigentiã faciẽda est purgatio. ꝛ subdit ꝙ Hip. in libro de colore muliebri mõstrauit quo mõ intelliga/ mus quales sunt humores corpori dominãtes. ꝛ hic pre/ cipit mũdificari p̄dictas mulieres cũ pharmacia vomi/ tu. Et hoc vbũ Galeni facit me sumere purgationẽ in ex/ põne afoᵐⁱ ꝓ eũone cũ pharmaco. QVOD VERO. Declarat scꝺam partẽ dicens ꝙ illud qꝺ dixit ꝛ nõ ꝺꝫ se semper facta purgatione idigere ꝯsonat nostre expositio ni de sine colore dicto ac si ambo ꝯiungerem mulieri si mẽstrua sint sine colore ꝛ nõ ꝺm se semꝑ facta significãt indigere purgatiõe. Et rõ est: q2 qñ mali humores domi nant̃ in corꝑib⁹ nõ solũ sũt cã mali coloris ꝛ mutatiõis ei⁹. sꝫ ẽt corrũpunt iterpolati tẽporis manatiões: q2 si hu mores sint grossiores debito fiũt in cursu tardiores. si vo subtiliores sunt velociores. g̊ ꝛc̃. Aforismus. XXXVII.

Mulieri in vtero habenti si subito ma mille graciles fiant abortit.

¶ Cõclusio est ista. Gracilitas mamillaruꝫ subito fcã in muliere p̄gnãte significat abor sum. probatur. hoc significat defectũ nutrimẽti fetus. er go ꝛc̃. cõsequẽtia cũ antecedẽte declarabũtur in notatis. ¶ Primo ergo nota ꝙ mamilla ẽ mẽbrũ organicum ex cute venis neruis artarijs ꝛ carne molli spõgiosa cõposi tuꝫ ad lac generãduꝫ vel cor tegẽdũ principaliter a natu ra istitutũ. ꝛ isto modo ꝛ in viris possumus dicere eẽ ma millas. Aui. autẽ: q2 solas muliebres. iꝫ. tertij mamillas vocare voluit. iõ descripsit eas ꝑ hoc solũ ꝙ sunt mẽbra ad lac generãduꝫ finaliter ordinata. ¶ Nota secũdo ꝙ mamille ꝛ matrix in muliere cõmunitatẽ magnã habẽt precipue propter venas ꝛ artarias que a partibus supio ribus arte sanguinẽ ad matricẽ deferũt ꝛ ecõtra reflectũ tur ꝛ i mamillas ingrediunt̃ a matrice sursũ vsqꝫ ad eas prolongate. In quibus venis est hoc singulare ꝙ sole ha bẽtes originẽ supra diaphragma descendũt infra ꝛ sole euntes ad mamillas de locis orte infra diaphragma ascẽ dũt supra diaphragma vt dicit Gal. 14. de vtilitate ꝑticu larũ. c. 8°. Quidã ãt addũt tertiã societatẽ ꝑ riuos. vnde assumunt cãm ꝙ matrix cõmouetur ad venerea. quãdo mulierũ mamille tangũtur vt notat experiẽtia ꝛ dr̃. 21. tertij. capitulo de cura sterilitatis. Sed ego non legi ab aliquo auctore spãlẽ colligãtiã neruorũ. Fortassis eni nõ minus cõmouentur cũ suis manibus tãgunt virilia aut cum vident. sed de prima colligantia patet per auctores ꝛ in anothomia. ¶ Nota tertio ꝙ sanguis qui in tem/ pore pregnationis fertur ad matricem non totus tran/ sit in nutrimentũ fetus. imo alique partes reseruant̃ vel lende in partu alique transmittuntur ad mamillas ꝯuer tendo in lac vt dicitur prima primi. caplõ de membris. ideo in tẽpore pregnationis plerũqꝫ mamille maiorem habent tumorem ꝙ̃ in tempore quo nõ lactant ꝛ nõ sunt pregnãtes. ꝛ quãdoqꝫ habẽt lac. immo plurimũ post q̃r/ tum mensem. ¶ Nota quarto ꝙ gracilitas ꝛ diminutio potest accidere mamillis pregnantium multis modis ꝛ de causis. nã primo si exprimatur lac in eis existens: ꝛ q2 in pregnante nõ lactante nõ multũ est lac. ideo ista non est multũ notabilis. nec de ista intendimus. ꝛ q2 multus fluat sanguis a matrice ꝛ euacuerent̃ consequenter vene mamillarum que sunt magis colligate. ¶ Tertio qñ ac/ cidit in matrice dolor vel apostema propter qꝺ sanguis ad ipsam trahat̃ subito a membris magis colligatis. aut ꝓpter aliꝺ nocumẽtũ. ¶ Quarto: q2 deficiat fetui nutri/ mentũ. ¶ Quinto: q2 mater ieiunat. aut egrotat: sed quã/ do paulatiꝫ fit diminutio vel gracilitas nõ oportet abor tire: q2 stat paulatim fetui fieri necessitatẽ attrahendi ex eis ꝛ posse durare ꝛ stat per resolutionẽ aliunde factam ꝙ̃ ꝑ fetus attractionẽ detumefieri. Si vo fiat subito non est nisi ꝓpter multam attractionẽ subito factã ad matri cem. Hoc auteꝫ est tribus modis. vnus vt dicitur multa subita euacuatio sanguinis a venis matricis. vnde euacu antur vene secũdine ꝛ vene fetus principales per colligã tiã: ꝛ vene mamillarũ: hoc addito: q2 cum hoc fetus tra/ hit ab illis. ꝛ in isto casu fetui deficit nutrimẽtũ intrinse cus. q2 sue vene subito sũt multũ inanite. Et ideo virtus sua deficit ꝛ agitatur. ꝛ aut moritur aut expellitur. ꝛ ita fit aborsus. ¶ Secundus est quãdo matrici esset valde forte nocumentũ vt apostematis: aut doloris: aut vulne/ ris. ꝛ in hoc scꝺo casu constat ꝙ plurimũ abortit. ¶ Ter/ tius est quãdo ex alia quacũqꝫ causa fetui subito defice ret nutrimẽtũ: vel q2 diuerteret̃ sanguis ad aliũ locum vel fieret oppilatio subita venarum ad matricẽ venien/ tiũ vel ꝑꝑ quẽcũqꝫ modũ multe subite euacuatiõis. ꝛ in isto casu etiã debilitatur fetus: q2 subito nõ tm̃ traheret a mamillis ꝙ ipse fierẽt graciles. talẽ aũt subitã fetus de bilitationẽ sequit̃ ꝛ agitatio sua ꝛ debilitatio periculosa ad mortẽ eius. vñ sequit̃ aborsus. ꝛ ideo quãdo mamille fiũt subito graciles significat̃ aborsus: que fuit cõclusio afoᵐⁱ. ¶ Et nota ꝙ lꝫ ita sit vtplurimũ ꝛ quasi semꝑ: tm̃ forte in aliquo cõtingeret ꝯtrariũ: sicut videmus multo tiẽs sanguinẽ currere ad matricẽ. ꝛ tm̃ nõ sequit̃ aborsus. ¶ Ego. n. curaui vxorẽ nerõis florẽtie q̄ passa fuit fluxũ mẽstruoꝝ i maxia quãtitate vt q̄si syncoparet: ꝛ fetũ nul lo mõ sentiebat: ꝛ putabat ipsum mortuũ: vñ querebat abortire mẽse octauo cõpleto. ꝛ cũ medicinis cordialib⁹ ꝛ sanguineꝫ restringẽtibus: ꝛ debito vite regimine resti/ tuta ẽ: ꝛ tãdẽ cõpleto nono mẽse peperit filiuꝫ qui vixit.

Sed tamen circa istã materiã cadũt alique dubi tatões. prima ꝓpter qd mulieres hñt mamillas i pectore. ꝛ reliqua aialia hñtia mamillas hñt eas itra costas ꝛ i vẽtre. vr̃. n. ꝙ dẽret eẽ i vẽtre i mulie/ re. Nã siles sũt cause ꝑꝑ q̄s ꝺbẽt eẽ iferi⁹ i muliere ꝛ aia libus q̄drupedib⁹ filiũ generãtib⁹: q2 cã q̄ põit̃ ab aristo tele. 4° de ꝑtibus aialiũ est ꝙ cremẽtũ aialis est i ꝑte su periori: ꝛ q2 loc⁹ circa vẽtrẽ ẽ loc⁹ cibi. mõ ista sũt ita in mulierib⁹ sicut i alijs aialib⁹. g̊ ita debẽt hẽre mamillas circa vẽtrẽ sicut reliq̃. ¶ Cõfirmat̃. ibi debẽt eẽ mamil le ad quẽ locũ breuior ẽ via nutrimẽti: sꝫ breuior ẽ ad ꝑt⁹ circa vẽtrẽ: g̊ ibi debẽt eẽ. Assũptũ ꝛ ꝯñs patẽt: ꝑpea q2 ibi optie sũt vbi maxie supabũdat ꝛ amplior ẽ nutrimẽ ti supfluitas: sꝫ hoc ẽ ꝓpe epar vbi ẽ fons nutrimẽti. g̊ ꝓ pe epar ꝺbẽt eẽ: ꝛ assumptũ ẽ Galẽi 7° ꝺ vtilitate ꝑticula rũ. vbi assignãs cãs q̃re i muliere sũt mamille i pectore

quas posuit ⁊ dixit. Et tertio quoniam superfluitas beni
gni nutrimēti ibi plurimum euacuatur.

Secunda dubitatio quare in hominibus maribus
mamille sunt etiā posite in pectore cum
non habeant lac generare: videtur. n. ꝙ natura non debe
ret hoc facere cum natura nihil frustra faciat: ⁊ mamil-
le nō generantes lac sunt frustra.

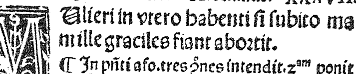
¶ Tertia dubitatio quare in quadrupedib⁹ duas mamil
las habentibus tm̄ nō inueniuntur nisi raro in maribus
mamille vt asinis ⁊ bobus ⁊ camellis. In quadrupedib⁹
aūt multas habētib⁹ iueniunt̄ ēt in marib⁹ vt pꝫ in cane
⁊ catto ⁊ porco vt ponit̄ de vtilitate a Gal. cap̊ vltimo.

¶ Quarta dubitatio quare inter quadrupedia duas tm̄
mamillas habentia magis in equis aliqñ mares habent
mamillas q̄ꝫ in alijs. ⁊ veritas huius sumit̄ q̄rto de par-
tib⁹ aīaliū ab Aristo. vbi dixit ⁊ mares quorūdā aīaliūꝫ
nō habent: equi vō qñ assimilantur matrib⁹ hn̄t mamil
las: qñ assimilant̄ patribus nō habent: ⁊ hoc ēt Gal. dicit
auctoritate Aristo. septimo de vtilitate. capitulo vltimo.

Ad primam dicit̄ ꝙ nā in eligendo locū genera
tionis mamillarū nō solum inten-
dit ponere vbi minus crescit corpus: sed vbi plus abun-
dat cibi digesti superfluitas: ⁊ qꝛ hic locus est homini fa
miliarissim⁹ ⁊ aptissim⁹ ad p̄bēdū nutrimētū īfanti: ⁊ qꝛ
ex mamillis fit cordi magnū iuuamētū in reflectēdo ca
lorē ⁊ ꝯseruādo cor: sed in quadrupedib⁹ nō fuit loci fa-
miliaritas in pectore p̄sertim tāta q̄ꝫta iter costas nec tā
ta fuit necessitas custodie cordis qꝛ habēt dorsum supra
ad custodiēdū ⁊ tutelā ⁊ ꝓhibendū plus extrinsecus oc-
currentia. Et ex hoc patet solutio ad ꝯfirmationes ⁊ ad
secundā p̄ncipalem dubitationem. ¶ Ad tertiam dicit̄
animalia polithoca mirach ventrem habere nālem ma
gis tenue q̊ ad musculos vētris ⁊ parietes pectoris iux-
ta ventrem iterū tenues vt possint in pregnatiōe ex mul
tis satis extendi. Et ideo ad īteriorꝝ tutelā etiā in mari-
bus nā fecit mamillas sicut in homine ad cordis defen
sionē: ecōtra aūt in magnis ⁊ monothocis. ¶ Ad q̄rtum
videt̄ ꝙ exteriores partes equi sunt passibiliores q̄ꝫ ani
maliū aliorꝝ sibi proportionabiliū ⁊ virtus assimilatiua
fetus ad parentes fortior q̄ꝫ in alijs monothocis q̄drupe
dibus. Et ideo quādo virt⁹ qua assimilatur fetus matri
dominat̄ facit mamillas: sꝫ qñ nō: mamille nō fiunt. in
alijs āt vt⁹ nō h̄ mō pōt imutare. Et iō Gal. dicit loco al
legato de oīb⁹ ꝙ nō habēt mares mamillas i q̄drupedi-
b⁹ talib⁹ vbi si nō fuēt silitudinē genimina ad parētes.
Aristo. in equis preparauit ⁊c. Cōmentum Galeni.

Hic aforism⁹ precedit quid fetus.
¶ Gal. i cōmēto fac̄
tria. p̄mo ponit intentionē generalē. secūdo
verificat afo^m per cām. tertio declarat cāꝫ in
terposita auctoritate Hippo. 2ª ibi [Vulua
eni.] ibi 3ª [Sicut Hippo. ꝓtestat⁹.] In p̄ª dicit ꝙ hic afo
rismus innuit quid patit̄ fetus de minoratione cibi. i. ꝓꝓ
defectum sui proprij cibi qui est sanguis quo nutritur.

¶ De 2ª dicit ꝙ que vene sunt cōmixte vulue ⁊ mamilla
rū. i. matricis ⁊ mamillarꝝ de qb⁹ venis dcm̄ est in expō-
ne ⁊ qñ sanguis minorat̄ in venis matricis minorat̄ ēt
in venis mamillarꝝ ꝓpter colligantiāꝫ: ⁊ necesse est tunc
macellari. i. fieri macras ⁊ graciles: ⁊ iō qñ fiūt graciles
significant minorationē semper valde notabilem ⁊ subi
tam in cibo fetus. Et ideo necesse est fetum mori aut cō
pelli ⁊ ad eundū: ⁊ vtroqꝫ modo est aborsus si egrediat̄.
in tertia parte dicit ꝙ accidit sicut Hippo. est ꝓtestat⁹ in
libro de natura fetus vbi dicit ꝙ cuꝫ cib⁹ qui cā est au-
gmentādi fetū nouē mensib⁹ exactis non sufficit ad nu-
triendū fetum: quia fetus capit nutrimentum. i. dulcio-
rem sanguinem ⁊ saporosiorem ⁊ subtiliorem cum iam
magno facto non tantus sit qui sufficere possit ad nutriē
dum recalcitrante fetu ⁊ nimium mouente rumpuntur
pellicule quibus ligatus tenebatur ⁊ semper fit partus.
Idem igitur est facere cum non inuento cibo ante tem-
pus mater cogitur abortire. Aforismus. XXXVII.

**Mulieri in vtero habenti si subito ma
mille graciles fiant abortit.**

¶ In p̄nti afo. tres ꝯnes intendit. 2^am ponit
ibi [Si quis.] 3^am ibi [Si vō.] Cōclusio p̄ª est
ista. Gracilitas alteri⁹ mamillarū in muliere
pregnante ex gemellis subito facta significat aborsuꝫ al
terius gemellorꝝ. Cōclusio probatur sic. Talis gracilitas
significat defectū pro altero gemellorū subito ⁊ magnū:
ergo significat illius aborsum. ꝯsequentia patet ex sentē
tia superioris aforismi ⁊ assumptum declarabitur post.
¶ Secunda conclusio est ista. In muliere p̄gnāte ex ge
mellis gracilitas subito facta in mamilla dextra signifi-
cat aborsum fetus maris. ꝓbat̄ sic: qꝛ significat defectuꝫ
nutrimenti in fetu in masculino genere. ergo ⁊c. ¶ Ter
tia conclusio est ista. Gracilitas mamille sinistre mō di-
cto significat aborsuꝫ femine. probat̄: quia significat de-
fectū nutrimēti in fetu femineo. ¶ Circa aforismuꝫ nō
p̄mo ꝙ vliter dicimus mulierem pregnantem ex gemel
lis subito factam significat aborsum que multos fet⁹ ha
bet simul in vtero siue fuerint duo siue plures. ¶ Nota
secundo ꝙ cā gemellorū est multitudo spermatis in ma
trice in partes quarum quelibet per se sufficit ad imutā
dum materiā generationis: sed causa diuisionis est mul-
tiplex. Nam quādoqꝫ est ex multitudine spermatis. Et
iō qñ superat quātitatē nālem spermatis talis animalis
ꝯsequentis ad vnius fetus generationem limitatiōe vir
tutis naturalis: pars vna sufficiens morit̄ ad agēdū ide-
terminatā partē mēstrui vel materie generātis ⁊ alia si
sit sufficiens ⁊ habeat mām paratā aget in aliā: ⁊ separa-
bit: ⁊ per suā vtutē mouet separato motu ad finē alteri⁹
fet⁹ ⁊ seruat aliū nisi fuerit ipedimētū. ¶ Quādoqꝫ. n.
causa diuisionis est densitas cellularꝝ: quarꝝ vnaqueqꝫ
appetit nāliter impleri. Et ideo contingit vtranqꝫ cellu-
lā attrahere separatiꝫ partē sufficiētē ad agendū pro fe-
tus generatione ⁊ separant̄ hoc modo ⁊ fiunt diuersi fe-
tus. ¶ Tertia cā ē diuersitas motuū ipulsiōis spmatis
in hora coitus: ita ꝙ 2ª iniectio nō coincidit in p̄^am: ⁊ ex
perientia notat ꝙ sperma in coitu vno plurib⁹ ipulsioni
bus ipellit̄. ¶ Quarta causa est diuersitas motuum ma
tricis in attrahendo cū titillatiōe ex qua accidit ꝙ pars
vna per illos mot⁹ diuersos ab alia separat̄ ⁊ plurimū est
ita in hoīe ꝙ qñ nō colligunt̄ diuerse partes spermatis
in diuersis cellulis matricis nō fit ꝯceptio m̄torꝝ fetuū:
sed vnius: qꝛ vtplurimū sperma qđ in vice vna emittit̄
nō superat quātitatē naturalē potentem agere vel vnius
fetus generationē. Et ideo nō separatur vtpluṙimuꝫ qñ
in vnā partē vl' cellulā matricis veniūt partes eius: imo
coniungunt̄ ⁊ constituunt vnuꝫ agens totale ad vni⁹ ꝓ-
ductionē: potest tamē aliquando fieri generatio pluriuꝫ
ex pluribus coitib⁹: ⁊ qñ fit superimpregnatio ⁊ ex vno
coitu cum sperma in vnam tm̄ cellulam cadit: vnde in
homine sunt visi multi fetus in cisti vna cōpleti q̄si quā
titate pollicis: vt narrat Auic. 9° de animalib⁹: ⁊ Aristo.
nono de hystorijs animaliū. Et Albertus alamanus nar
rat de tanta multitudine ꝙ vix adhibet̄ fides. ¶ Ex q̄
patet ꝙ in vna cellula ⁊ in vno loco quādoqꝫ diuidunt̄
partes spermatis nō solū ex varijs ipulsionibus viri ⁊ at
tractionibus mulieris vel quātitate superflua cum non
sit verisimiliter duas varias ipulsiones in vno coitu et

sperma abundans a naturali q̄titate in tanta ꝓportione ⁊ attractiones mulieris varias esse tot numero: cū tñ tot ⁊ plures alij fetus humani viui sint in cisti vna in partu vno. Et iō aut supercelestis aspectus aut ꝑmixtio rei extranee separātes in spermate valde vigorose erit aliq̄ñ causa talis multitudinis fetuū. sed illa q̄ sūt tā rara sunt ꝑ nūc dimittēda. ¶ 3° nota ꝙ fetus masculus vtplīm generatur in dextra pte matricis ⁊ femininus in sinistra: ⁊ ecō. Et ad dexterā ptē terminat̄ vena que venit ad dextraȝ mamillā: ad sinistrā vō vena que ad sinistram venit mamillā. ¶ Nota q̄rto ꝙ lȝ ex quacūqȝ vena fieret flobotomia vel euacuatio tandē possunt oēs vene euacuari tñ citi⁹ ⁊ magis vna vena vacuefacta euacuant̄ ille que secū sunt colligate vicine mediante concauitate magna q̄ȝ ille q̄ nō sunt ita colligate. Ex quo pȝ ꝙ subtracto sanguine de pte dextra matricis citius trahit̄ ille qui est in mamilla dextra q̄ȝ ille qui est in sinistra ⁊ ita stat gracilem fieri ex ista causa mamillā dextram nō facta gracili mamilla sinistra: ⁊ ecōtra. ¶ Nota quinto ꝙ matrix in mulierib⁹ hȝ duas manifestas concauitates dextrā ⁊ sinistrā: ⁊ raro mulier parit plures duobus. ¶ Ex his possumus verificare ꝯclusionem: q2 si vna mamilla gracilis fiat significat̄ defectū nutrimēti in altero fetu tm̄ q̄ est in vna concauitate matricis. ⁊ ideo significatur aborsus vni⁹: ⁊ q2 qñ dextra mamilla fit gracilis significat̄ aborsus fet⁹ in parte dextra existentis qui plurimū est masculus. qñ vō sinistra fit gracilis significat̄ aborsus fetus existentis in parte sinistra: q2 vtplīm est femina. Et ideo apparet veritas oīum trium conclusionum afozismi.

Et tu considera ꝙ per hanc mām circunstant multe difficltates naturales.

prima q2 vtplurimum animalia polithoca vel multorū generatiua generāt plures fetus in vna cellula matricis. Monothoca autem cum generant multos generant eos vt nunc dicitur in diuersis cellulis.

¶ Scda difficultas ꝓpter qd̄ fetu nō occupāte oīa orificia venarū matricis cū solū vnius partis venas occupare videantur. nō tñ prodeunt menstrua tēpore pregnationis ī quo multus sanguis mēstruus sup̄abundat in venis matricis precipue circa finē pregnationis: q2 causa assignata afozismi. 25. nō apparet sufficiens.

¶ Tertia est ex quo locuti sumus de īpregnatiōe que fit sup̄ aliā quare fit magis in polithocis q̄ȝ in monothocis. Et q̄rta quare animalia magni corporis plurimum sunt monothoca. ꝑui aūt polithoca si multoꝝ generatio fit ex multitudine spermatis emissi ī coitu vno cū multo plus de tali mā emittant magna q̄ȝ parua quaruȝ solutio querē quarto de generatione animalium: ⁊ quinta particula probleumatum Aristo. Cōmentum Gal.

Quod de ambab⁹ dixit mamillis. ¶ Gal. in cōmento facit quatuor. primo cōparat hūc afozismū precedēti. scdo verificat p̄mā ꝯnē. 3° verificat scdam ⁊ tertiaȝ sil. 4° dat cām quare dextra pars matricis est calidior q̄ȝ sinistra. ibi scda [Cū sanguis.] ibi tertia [Qd̄ vō dixit.] ibi quarta [Dextra nāqȝ ps.] De p̄ma dicit ꝙ opȝ ī isto afozismo ītelligi de altera mamillaꝝ qd̄ fuit p̄ dcm̄ de ambabus. ¶ De 2ᵃ dicit ꝙ cū sanguis alteri⁹ mamille minoretur necesse est ꝙ alter fetus duob⁹. s. existētibus: puta ille ad quē fert̄ nutrimētū ꝑ venas illius mamille. i. colligatas cū venis illius mamille abortiatur deficiēte sibi nutrimento. ¶ De 3ᵃ pte dicit ꝙ illud qd̄ subdit̄ si dextra masculū ⁊ si sinistra feminā debere abortiri auctoriçabitur. i. ꝯfirmabit̄ cū auctoritate Hippo. dicētis ꝙ mares gnānt̄ in dextris ⁊ femine in sinistris: cui⁹ cā est: q2 mas est calidior femina: ⁊ dextra pars calidior sinistra. ¶ De quarta pte dicit ꝙ cā quare pars dextra matricis est calidior sinistra: est q2 in dextra parte corporis est epar calidū ⁊ humidū. ⁊ supple prope matricē: in sinistra vō splen qui est minus calidus. Afozismus. XXXIX.

Si mulier que neqȝ pregnās: neqȝ generauit: lac habet: huius mēstrua defecerunt.

¶ Conclusio afozismi est ista. Lac ī muliere que neqȝ pregnās est neqȝ pep̄it significat defectū menstruoꝝ. Cōclo ꝓbat̄. hec significāt sanguinē q̄ dȝ ꝑ menstrua effūdi diuerti a loco gnātionis ad ꝯtrū. g̊ significat ꝙ mēstrua nō effundant̄. ꝯña clara ⁊ patebit assumptuȝ in notatis. silis snīa colligit̄. 3i. terty. tractatu 3°. cap̄ p̄mo. ¶ Circa afoᵐ p̄ nō ꝙ ī mulierib⁹ p̄gnātib⁹ ⁊ in lactātib⁹ plurimū deficiūt mēstrua ⁊ hō nālr. Et iō Hip. de isto defectu nō voluit dicere: sȝ tñ de defectu q̄ est preternālis. ¶ Nō 2° ꝙ multis de causis pñt deficere mēstrua nālr: ⁊ multū p̄ternām. Nāliter vt in puellis ⁊ antiq̄s ⁊ p̄gnātib⁹ ⁊ lactantib⁹ in q̄b⁹ defect⁹ mēstruoꝝ nō est ex cā preternām. p̄ternāliter aūt aut ex oppilatiōe venaꝝ deferētiū sanguinē ad matricē: aut ex oppilatiōe ꝓprietatis venarū matrici. aut ciboꝝ orificioꝝ. aut ꝑꝑ sanguis multaȝ minorationē sicut accidit in multis egritudinibus. qñqȝ cūr ꝑꝑ motū eius ad ꝯtrū ex aliq̄ cā: aut ꝑꝑ v̄tutis expulsiue debilitatē: vel grossoꝝ humoꝝ ꝑmixtionē. ¶ Et in sūma vt Aui. dicit. 3i. terty. deficiunt mēstrua aut ꝑꝑ cāȝ cōem toti corpori. aut ꝓpter cām ꝓpriā matrici: ⁊ cā cōmunis aut erit in v̄tute: q2 v̄tus expulsiua mēbroꝝ est debilis ex causis eā debilitantib⁹: aut q2 v̄tus eorum cōprehensiua cibi ⁊ sanguinis ⁊ dissolutiua est fortis sicut accidit in virginibus: aut q2 v̄tus expulsiua ad aliud mēbruȝ pellit sicut ad nares: vel ad anū vel pectus: vel hemorroidas vel retentiua est fortis. ¶ Causa aūt in instro est oppilatio vel silr̄ res: ⁊ cā in ipso sanguie aut est paucitas: vl̄ grossities aut viscositas: ⁊ istoꝝ qñqȝ sunt alie cāe p̄ores sicut videbitis vt regimen: aut accidētalis lesio vel attractio ad mēbrū. ¶ Nō 3° ꝙ cā ꝓpria dr̄ qñ ex dispositione vnius p̄ticularis mēbri: ⁊ hoc erit ꝑꝑ matricē: aut ꝑꝑ membra q̄bus matrix cōicat̄. Si aūt fit ex p̄te matricis: aut est oppilatio attenuatoria: aut coartatoria: aut carnosa: aut siccitas: aut apostemata: ⁊ hoc siue in venis siue in orificijs venaꝝ: aut tortuositas nimia m̄ricis. Si vō est ī mēbris cōicantib⁹ vt epar nō generās sanguinē ꝑꝑ debilitatē aut aliud mēbrū qd̄ sit cā effusionis aut ꝓhibitionis trāsitus sanguis ad matricem: aut cā attractionis: aut paucificatiōis ad ꝯtrū locū materie. ¶ Nō 4° ꝙ cū parua q̄ȝtitas sanguis ad mamillas mādat̄ digerit̄ digestione conuertente illum in substantiam mamillarum cum omne membrum ꝓprio deseruiat cōmodo: sed vbi quātitas est exuberans tūc conuertitur in lac si v̄tus mamillaꝝ ei dominatur ⁊ fit in debito tempore. ¶ Nota quinto ꝙ multa sanguinis quātitas hoc modo exuberans nō fert̄ ad mamillas nisi raro ab alio loco q̄ȝ a m̄rice. Ex q̄ patet ꝙ quando lac generatur significandum est sanguinē multum ad matricē transeuntem ecōtra recurrere ad mamillas: sed quando ita est prohibetur cursus mēstruorū. ergo in muliere esto ꝙ non sit pregnans nec generauit si habet lac satis notabilis quātitatis significat̄ menstruoꝝ defectus. ¶ Ultimo nota ꝙ hoc signum non est necessarie veritatis cum contingat mulierem exuberare in sanguine: ita vt partem emittat per menstrua: ⁊ partem ad mamillas mandet: vt apparet in tēpore partus. ⁊ post annum vnum aut nouem menses a partu plerunqȝ nō obstante ꝙ lac habeant sufficiens puerum cum pro-

deunt menstrua pluribus. ⁊ ideo illo tempore nõ est tam bonũ lac ad nutriendos pueros. Et ideo sufficit q̄ cõclusio est vera vt in pluribus. Cõmentum Gal.

BEne iuestigãti ⁊ ꝑspicãti. Gal. in cõmẽto p̄mo remittit nos ad alios libros. 2° exponit afo^{mi} cãm. 3° ꝯcludit sñiam aforismi. ibi 2ª [Omne. n. membꝝ.] ibi 3ª. Et in fine cõmẽti [Et sine ꝯceptiõe.] ¶ De p̄ª dicit q̄ hoi bñ iuestigãti ⁊ ꝑspicãti vĩ q̄ expõ hui⁹ aforismi indiget multa disputatione. Et iõ q̄ vult ipsam bene ꝑ cãm intelligere necesse est vt p̄us bñ legat librũ de v̄tutibus nãlibus. sed hic breuiter est dicendum qd̄ huic loco attinet. OMNE ENIM MEMBRVM. Hic exponit ⁊ diuidit in quatuor ꝑtes s̄m q̄tuor suppõnes quas ponit ibi ꝓbatas. Exponit p̄mo vnã cũ responsione ad vnã tacitã q̄õnẽ. deinde alias. ibi 2ª [Sꝫ tñ q̄cq̄d.] ibi 3ª [Qualẽcũq; aũt.] ibi 4ª [Qui v̄o est.] De p̄ma dicit q̄ omne membrũ generatiuũ hꝫ abũdãtiam humoꝝ. ꝓp necessitatẽ explẽdaꝫ alioꝝ mẽbroꝝ gnãndoꝝ ab eo aut nutriẽdoꝝ ex humiditate ab eo genita: ⁊ ista humiditas abũdãs est sibi q̄si sup̄flua. Et si querat̃ q̄re vnũ mẽbrũ est alioꝝ mẽbroꝝ gnãtiuũ aut humiditatis ꝓ alijs mẽbris ⁊ aliõ nõ. Rñdet̃ q̄ hec rõ soli deo ẽ reſuãda. totũ collige ꝑticulariter de vnoq̄q; cãm q̄ ⁊ q̄dãmõ ⁊ ꝓp necitatem aut ꝓp meli⁹ i li°. 17. de vtilitate ꝑticularũ. ⁊. 9. li° de iuuamẽtis membroꝝ Gal. SED TAMEN QVICQVID Ponit scd̄am suppõnẽ: ⁊ est q̄ q̄cq̄d tale mẽbrũ facit fit ab eo motib⁹ plurib⁹ ⁊ diuersis v̄tutib⁹ nãlib⁹. s. quorum vna est imutatiua siue ꝯuersiua. que dr̃ digestiua cui alie deseruiũt. quedã. s. attractiua retentiua ⁊ expulsiua ⁊ ista imutatiua ꝯuertit cibũ v̄sus nãm suscipiẽtis mẽbri. ⁊ h̄ supple qñ integre: qñ nõ solũ digestiua: sed nutritiua cõplet oꝑationẽ: quãdo nõ integre vt operãte soluꝫ digestiua. QVALEMCVNQVE AVTEM. Ponit tertiam suppositioneꝫ. Quicũq; cibus sit qui ꝑfecte mẽbro assimilat̃: illũ facit mẽbrũ sua v̄tute cãm. s. mãlẽ augmẽti aut nutrimẽti dicti mẽbri. Et vĩ vere cib⁹. ⁊ hoc est qd̄ Hippo. alibi dixit. Cibus nutritiu⁹ verus est cib⁹. s. illi⁹ qd̄ nutrit. QVOD VERO EST. Hic ponit q̄rtã suppõnẽ ⁊ diuidit̃ in tres ꝑtes. p̄ ponit eã. 2° exẽplis declarat. 3° adaptat ad ꝓpositũ de mamillis. ibi scd̄a [Si ḡ in ossibus.] ibi 3ª [Iõ q̄ mamille.] De p̄ª dicit q̄ ille cib⁹ q̄ est alius supple ab eo q̄ ꝑfecte mẽbro assimilat̃ idẽ sup̄fluitas remanẽs vocat̃ chimus. ⁊ tñ aliq̄ mõ nãe mẽbri a q̄ retinet̃ assimilat̃ ex quo pꝫ q̄ nõ est sup̄fluitas vtilis vt plurimũ. SI ERGO. Declarat dictũ exẽplis dicẽs q̄ si in ossibus retinet̃ fit medulla si in epate sanguis. ⁊ etiaꝫ pulmo lꝫ nõ generet̃ nutrimẽtũ pro alijs: tñ s̄m nãm trahit ad se quãdã sup̄fluitatẽ supple humidã deponẽs illaꝫ in suis cõcauitatib⁹. Et tu nõ hoc v̄bũ ⁊ cãm. ⁊ sĩr oĩs cõcatenatio sibi seruat humores viscosos ꝓp vtilitatẽ dictã p̄ma p̄mi. caplo de humoribus. Et sĩr lingua ⁊ vasa spermatica ab inguib⁹ exeũtia. i. iuxta iguina exñtia ad exeũdũ ⁊ ad testiculos q̄ dñr menstrua spmatis. ⁊ sĩr lingua hꝫ hũiditatẽ q̄ dr̃ saliua. IDEOQVE MAMILLE. Adaptat ad ꝓpositũ de mamillis dicẽs q̄ q̄ mamille habent carnes quasi glandosas que mutant cibũ ad eas venientẽ in suas naturas: ideo caro hec fit mollis ⁊ alba nõ sanguinolẽta ⁊ humorositas sibi veniẽs efficit̃ quasi lac. Et ista humorositas q̄to magis auget̃ tãto ẽt lac magis augmẽtat̃. sicut apparet in p̄gnantibus in octauo: aut nono mẽse respectu mensiũ p̄cedẽtiũ in quo tẽpore lac est ampli⁹ q̄ vene q̄ sũt in medio iter m̄ricẽ ⁊ mamillas sũt plene. Ex q̄ pꝫ q̄ cã lactis multiplicãdi est trãsmissio sanguis ꝑ istas venas ad mamillas. QVOD SINE. Ponit sñiaꝫ aforismi dicens q̄ h. s. q̄ sanguis multus ifluat mamillis possibile est contingere sine conceptione: ⁊ hoc est qd̄ Hippo. voluit hic dicere: q̄ tũc comprobatur hec significatio menstrua defecisse supple quia approbat̃ plurimus sanguis a matrice ad mamillas deriuari: ⁊ iõ fluxum mẽstruoꝝ prohiberi. Aforismus. XL.

MUlieribus quibus ad mamillas sanguis conuertitur maniam significat.

¶ Conclusio istius aforismi est ista. Cõuersio sanguinis ad mamillas in mulieribus significat maniã. ꝓbat̃. hoc significat vehemens incẽdiuꝫ ⁊ adustionẽ in sanguine toto cũ motu versus superiora. ḡ significat maniam. cõsequentia cum antecedente videbuntur in notandis. ¶ Circa aforismum nota primo q̄ sanguinem conuerti ad mamillas mulierum potest multipliciter intelligi. vno modo large: q̄ moueatur sanguis ad mamillas vel pro eis nutriẽdis: vel pro lactis generatione. Et ista conuersio sanguinis nõ est signũ manie cũ sit semper quasi in lactantibus. secundo modo possumus intelligere q̄ sanguis generetur in mamillis ex alio. ita q̄ sanguinẽ conuerti est ipsum generari. ⁊ hoc mõ nõ intelligimus hic: q̄ in mamillis non generatur sanguis. tertio mõ dicimus sanguinem conuerti ad mamillas: q̄ in superflua quãtitate moueri ad mamillas: sicut qñ generantur ibi apostemata sanguinea. ⁊ hoc modo non oportet plus significare maniam q̄ꝫ apostema in ascellis aut in alia superiori parte. quarto mõ dicimus sanguinẽ conuerti ad mamillas quia ibi moueri ad eas ita vt loco lactis ab ipsis mamillis sanguis exprimat̃ in notabili quãtitate ⁊ perseueranter: ⁊ hoc vltimo mõ intelligit̃ aforismus. ¶ Nota scd̄o q̄ sanguis in mamillis cuꝫ in lac cõuertitur. lꝫ a calore naturali mamillarum digeratur sanguis tamen infrigidatur precipue partibus igneis per digestionẽ ab eo separatis: nec virtus digestiua mamillarũ sufficit sanguinem quãtecũq; caliditatis in lac ꝯuertere q̄ hoc nõ facit nisi prius remisso suo calore. ¶ Ex isto pꝫ q̄ cuꝫ sanguis ad mamillas conuertitur: ita q̄ effluat ad modum lactis q̄ significatur ipsum esse talem q̄ virtus mamillarum nõ potest ipsum in lac conuertere. Et quia hoc plurimum esset ex caliditate plurima ꝓhibente trãsmutationem sanguinis in lac. ideo ista conuersio significat sanguinem totius vehementer inflammatuꝫ ⁊ ad superiora mouere. ¶ Nota tertio principaliter q̄ hoc nomen mania qñq; importat corruptionẽ oꝑationũ imaginatiue ⁊ estimatiue cũ rixa ⁊ motu corporis ad executionẽ cogitatorum a quacũq; mã proueniat. quandoq; aũt importat talem corruptionẽ connotando q̄ dependeat a materia melancholica adusta per adustionẽ cholere vel adustionẽ melancholie: vt dicitur prima tertij. capitulo de mania: ⁊ hoc est quandoq; cuꝫ apostemate: ⁊ qñq; nõ. ¶ Nota quarto q̄ multa existente saguinis caliditate ⁊ ipso petente loca sup̄iora fumi sui cõmunicati capiti corrũpunt operationes iam dictas. Et ideo faciunt maniam largo modo loquendo de mania. ⁊ isto modo videtur verificare istum aforismũ Gal. in cõmento. ¶ Nota quinto q̄ Auic. prima primi de signis maniam protendẽtib⁹ posuit coagulationem sanguinis in mamilla. ⁊ hoc loquẽdo de mania proprie dicta. ⁊ dicit causam esse quia significat modũ corruptionis sanguinis nõ solũ. n. ex caliditate valde intẽsa: sꝫ ex alijs modis corruptiõis ⁊ ꝑmutationis a naturali ꝯtingit dispositio sanguinis ad conuersionem sanguinis in lac. ⁊ ex ista corruptione accidit postea aliquis modus adustionis aut in melancholia aut in cholera ⁊ sic fit mania. ⁊ isto mõ exponẽdo diceremus q̄ sanguinis in forma sua coagulatio i mamilla sigñat maniã.

¶ Ultimo nota hoc raro accidere: vt dicit Gal. in cōmē-to: imo ita vt nūꝗ̃ viderit Gal. ⁊ iō pꝫ ꝙ ille clarissimus doctor Jacob⁹ de forliuio cū scripsit super illo aforismo nō viderit cōmentum. dicit enim ꝙ ita significatur mania ex sanguine collecto in alijs partibus superioribus sicut in mamillis: sed ꝙ Hippo. ideo dixit de mamillis. qꝛ ibi sepius cōtingit. dixit ēt ibi aliq̃ de mania ⁊ causis ex qbus vr̄ ꝙ sine puisione scripsit pro tūc. Cōmētū Gal.

Primus in disputatione

Precedenti Cōmentum in tres partes diuiditur. p̊ repetit causaꝫ transitus sanguinis ad mamillas: ⁊ cōuersionis eius in lac. scḋo ostē-dit quo modo raro accidit casus istius aforismi. tertio verificat per causam. ibi scḋa [Ꝙ tamen nunꝗ̃.] ibi tertia [Ꝗ̇ si verum.] ¶ De prima dicit ꝙ in cōmento precedente modum quo sangnis ad mamillas veniens conuertatur in lac ⁊ Hippo. testatur hoc ꝙ si veniens nō mutatur in lac significat maniam: ⁊ ibi pꝫ ꝙ loquitur de sanguine in ea quantitate veniente qua solet in lac conuerti ⁊ eo modo. ¶ De scḋa dicit ꝙ nunꝗ̃ vidit hoc. s. sanguinem venire ad mamillas ⁊ nō ꝯuerti in lac. quāuis Hip. assereret ac si vidisset. ¶ De tertia dicit ꝙ si euenit est h̄ modo. qꝛ caro mamillaꝝ cum non sit sanguinolenta necesse est ꝙ sit frigida. vnde. i. ꝓpter quā causam sanguis veniens ad eam mutatur in lac. ⁊ sicut ista caro frigidior est carne epatis ita lac sit frigidius sanguine. Et ideo qñ sanguis venit ad mamillas ⁊ non conuertitur in lac hoc est pre nimietate sui caloris. Et ideo h̄ significat nimiuꝫ calorē sanguinis totius corporis: ⁊ quando calidissimus sanguis a toto corpore fluxerit ad superiora necesse est fumos calidissimos cōmunicari capiti ⁊ generare maniaꝫ vt dixi in expositione aforismi. Aforismus. XLI

Mulierem si vis scire si concepit mellicratum quando dormitura est: da ei bibere.

¶ Prima conclusio talis est. Ad sciendum de muliere si conceperit dandum est ei in potu mellicratuꝫ quando est dormitura. probatur per huiusmodi exhibitionem sine notabili nocumento potest declarari vtrum concepit aut nō. ergo hoc est faciendum. consequentiam cum antecedente in notandis ostendam.

¶ Et siquidem torsiones habuerit circa ventrē concepit.

¶ Secunda ꝯclō tortiones superuenientes mulieri post potū mellicrati significant ꝙ ventositates genite ex mellicrato nō habent liberum exitum. Et ideo intestinuꝫ ex aliqua noua causa esse constrictum. hoc aūt nō est nisi cōtractio matricis constringentis intestinum: ⁊ talis cōtractio est ꝓpter conceptionem. ergo ⁊c̃.

¶ Si vero non: minime.

¶ Tertia ꝯ̇ aforismi est ista. mulier que accepit mellicratum si tortiones circa ventrem nō habuerit non ꝯcepit. probatur. quia significat ꝙ vētositates ex mellicrato genite habuerint liberum exitum: ⁊ per consequens ꝙ intestinum non est constrictuꝫ a matrice. ⁊ ideo ꝙ ipsa nō est collecta ⁊ coartata: ⁊ per ꝯsequens nō cōcepit. ¶ Circa aforismū nota p̄mo ꝙ multa signa significantia super impregnatione posita ꝑtim ab Hippo. ꝑtim ab alijs auctoribus. nos tamen maxime habemus a Gal. ⁊ Aui. zi. tertij in capitulis de signis impregnationis. ⁊ lꝫ sint multa Hippo. hic tm̄ vnuꝫ ponit qḋ est valde forte super hac significatione in principio precipue respectu aliorum. nā alia aut nō sunt valde fortia aut apparent post: ⁊ nō statim post p̄ncipium: vt pꝫ discurrenti. naꝫ qꝛ sumuntur ab emissione spermatis ⁊ suctione simul ⁊ siccitate capitis virge: ⁊ a siccitate colli matricis post coitū ⁊ paruo dolore sensato i pectine sunt sine ꝙ potuit fieri ꝯceptio. qꝛ matrix attraxit fortiter vtrūqꝫ sperma: sed nō sunt ex h̄ fortia in significando de ipregnatione. Retētio menstruoꝝ pōt ex multis alijs causis ꝯtingere ⁊ ꝑmutatio coloris ⁊ appetitus ⁊ alia q̃ cōiter inueniunt̄ in pregnante sequuntur retentionē menstruoꝝ: mot⁹ aūt fetus q est certius signū qñ bene consideratur non apparet nisi post menses strictura oris matricis absqꝫ apostemate ⁊ si sit certuꝫ signū: ⁊ subito apparens in principio ⁊ obstetrices nō sciūt tāgere. ⁊ tactus medici nō est honorabilis. iō signū qḋ simul habet fortitudinē significationis ⁊ honestatis ⁊ circa pregnationis p̄ncipium videtur esse magis cōueniens hoc positū ab Hippo. in isto aforismo. ¶ Nō scḋo ꝙ mellicratū dicit̄ a cratos qḋ est potus ⁊ melle q̄si dicit̄ potus de melle: qꝛ potus multotiēs sumitur pro vino: vt in illo aforismo. pot⁹ idigētiā soluit. Jō mellicratū ꝓpꝛie solet dici vinū de melle: vel mellicū. Et iō doctores per mellicratū vtplurimū itelligūt potū factum ex vino ⁊ melle. Sed tm̄ ꝫm largā significationē ēt potu facto ex aqua ⁊ melle. ⁊ h̄ mō sumit̄ hic vt pōt colligi 5° breuiarij Serapionis: ⁊ ab Aui. locis allegatis. ¶ Nō 3°. ꝙ ex aq̄ ⁊ melle qñqꝫ fit potus coquēdo ⁊ despumādo q dr̄ aqua mellis ab auctoribus siue hydromel. ⁊ iste potus nō esset vtilis ad significādū qḋ intēdimus ꝓpter cām dictā. Qñqꝫ aūt fit ꝑmiscendo mel cū aqua sine decoctione: ⁊ iste est de quo est sermo. ¶ Nō 4°. ꝙ lꝫ mel sit calidū ⁊ siccum: tm̄ mel quātūcūqꝫ ꝑfectū ante decoctionē hꝫ ꝑtes q̄sdaꝫ viscosas ⁊ ventosabiles. vñ mel crudum est inflatiuum ⁊ ventositatis multiplicatiuū. vt scḋo cañ. ⁊ tertio alimētoꝝ. caplo de melle. sed coctū has ꝑtes nō hꝫ que partim ablato ꝓijciunt̄ partim decoctiōe subtiliātur: ⁊ qꝛ vt patebit per ventositatis generationē hoc signum significat super impregnationē. ideo oportet ꝙ mel sit crudum qḋ aque cōmiscetur in isto mellicrato ꝯficiēdo. ¶ Nō 5°. ꝙ hora qua mulier ꝯcipit statim matrix colligitur vt constringatur circa sperma ⁊ quodam modo conglobatur. ⁊ ita clauditur os eius ꝙ stilus ingredi nō posset: vt notat Gal. scḋo de nālibus virtutibus: ⁊ Auic. zi. tertij. In hac aūt contractione ad anteriora mouet̄ vt dicit Auic. loco allegato: ⁊ qꝛ colligata est imediate super recto itestino. iō ipsum intestinum contrahit ⁊ comprimit vt quasi ipꝫ claudat: ⁊ prohibeat liberum exitum eoꝝ: que per ipsuꝫ hñt transire. ⁊ hinc est ꝙ sumpto mellicrato dicto: si mulier sit pregnans retentis illis ventositatibus ⁊ extendētibus intestina fit dolor pungitiuus nō fortis aut tortio i vētre: ⁊ hec tortio hoc mō significat pregnantē. ⁊ si nō fit tortio istis ventositatibus genitis. tunc significat̄ viaꝫ eē liberā: ⁊ nō constrictam. ⁊ per consequens mulierem nō esse pregnantē. ¶ Et ex hoc pꝫ veritas omnium conclusionum aforismi istius. ¶ Sed tunc diceres tunc idem esset faciendum de omni inflatiuo. ⁊ sic Hippo. potuit dicere de fabis ⁊ ciceribus: ⁊ alijs talib⁹ a melle. ¶ Hic dr̄ ꝙ ventositas genita a melle est facile dissolubilis ⁊ ꝯiuncta alicui acuitati taliter ꝙ viam inueniendo clausaꝫ vt est in ipregnatione facit aliquas tortiones: ⁊ si nō iueniat faciliter sui acuitate penetrat. in multis alijs ventosis est aptitudo ad generationem ventositatis grossioris: que ēt sine ꝑgnatione faceret tortionem. Et iō lꝫ nō repugnat inueniri aliqd aliud qḋ hoc modo faceret. tm̄ qꝛ illud nō est ita notū de melle dcm̄ est ⁊ alijs notis tacuit ꝑꝑ cām dictā. ¶ Tertio querit̄ quare precipit dari hoc mellicratū dormiture. hic dicit̄ ꝙ fortassis ꝓpter motus vigiliarū vētositas a melle multiplicāda fuisset dissoluta: vel vt

melius

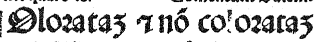
melī⁹ mel digereret āñq̄ solueret ventrē.nā sōnus retinet euacuationes.vel tertio:q̄ melius percipiunt leues tortiones quas facit mel tempore dato sōno ⁊ quieti dūmodo ꝑtunc nō dormiat.℄ Et ex istis pȝ ꝙ pōt eē mulier tā fortis stomachi:aut tā fortis expulsiue ꝙ aut mel nō ventosabit aut expellet:⁊ pōt esse tā debilis expulsiue ꝙ ēt sine pregnatiōe patiet tortiones. vt ego multos vidi icurrētes tortōes ex comestiōe mellis crudi. ℄ Ex qb⁹ pȝ:ꝙ lȝ afo^m⁹ vt ī plurib⁹ sit ver⁹:tñ nō est neč̄ie vītatis.℄ z° sequit ꝙ ad bñ se certificādū opȝ añ ꝑgnatione eē expertū ꝙ nō facit tortiōes.℄ 3° seqt ꝙ in mulieribus mediocris habitudinis multuȝ calidis dissolutiuis vētositatis nā multū frigidis:aut pinguib⁹ habētib⁹ cōstricta viscera:⁊ ꝑꝑ hoc passuris a melle tortiones sine ꝑgnatione maxime verificatur experientia:⁊ hec sunt virtualiter colligenda vigesimaprima tertij:⁊ quinto breuiarij locis allegatis. Cōmentū Galeni.

Tortio ē aut de hūoribus.

℄ Gal.ī isto cōmēto p̄ ponit ī gnāli cās tortiōis.z° v̄ificat afo^m ꝑ cām.3° oñdit q̄li melle faciēdū ē mellicratū.4° oñdit q̄re dič qñ dormitatur.ibi z^a [Et muliere.]ibi 3^a [Mel aūt.]ibi 4^a [Qñ dormitat.] ℄ De p^a dicit ꝙ tortio est aut ꝑpter vētositatē aut mām pūgitiuā.℄ De z^a dicit ꝙ Hippo. innuit mulierē ꝑgnātē per quā ventositas ex melle genita debet trāsire:⁊ h̄ ꝑꝑ collectionem ⁊ ꝯctionem matricis. ℄ De 3^a dicit ꝙ mel dȝ eē crudū:alr nō eēt inflatiuum. ℄ De 4ª dicit ꝙ qñ dormitat est:q̄ tūc ex potu mellicrati dicti gnātur plus de ventositate:⁊ ꝑꝑ geīē:⁊ ꝑpter plenitudinē alioꝝ ciboꝝ que due sūt cāe gnātionis ventositatis.nā in sōno gelcūt ⁊ cōiter vadūt dormitū post cenā:⁊ ideo tūc sunt plene cibis.℄ Recepta mellicrati. Recipe mellis crudi.ʒ.ij.aque cisterne.ʒ.iiij.misce ⁊ da in potu quando vadit dormitum. Aforismus. XLII.

Mulier siquideȝ masculū cōcepit:bñ colorata ē:si vo feminā discolorata.

℄ Cōclusio talis est.Mulier ꝑgnās ex masculo est bene colorata.ex femīa est discolorata.ꝓbat:q̄ ꝑgnās ex masculo est calidior nāliter.Et iō magis abundās humore faciēte bonū colorē.ꝑgnās aūt ex femina fridior:⁊ magis humorib⁹ frigidis abundās:⁊ per ꝯñs nō bene colorata.℄ Nō igit̄ p̄ ꝙ per bonū colorē hic itelligim⁹ in quo appet mediocriter in cute rubedo ex sanguis effusione in cute:lȝ scdo tegni dicat̄ ꝙ est color ꝑmixtus ex albo ⁊ rubeo.per discoloratā vo intelligimus deficiētē in hȝ rubedine:⁊ q̄ mulier ꝑgnās ex masculo ꝑpter fetus caliditatē est calidior ⁊ meli⁹ digerit.ideo sanguinē hēt melius digestuȝ ⁊ magis rubeū ⁊ min⁹ ꝑmixtū flegmatib⁹. ℄ Oppositū hui⁹ cōtingit in ꝑgnante ex femella:⁊ iō est discolorata:⁊ illa alia bñ colorata.℄ Nō z° ꝙ lȝ hoc ꝯtingit ex cā dcā nō tñ est signū multe certitudinis:q̄ multis vicib⁹ accidit oppositū:ꝑꝑ qd̄ masculus erit male cōplexionat⁹ aut debilis aut ecōtra femina:aut mas fride cōplexiōis: femia calide:aut q̄ fetus masculus fortis exñs rapit ad se matris nutrimētū:⁊ facit eā discoloratā.⁊ ecōtra in femīa. ⁊ iō afo^m⁹ nō est verus vlr:sed verificat̄ raro respectu signoꝝ cōiter positoꝝ ab Hippo.lȝ non raro absolute vel q̄ sui oppositi quare ⁊c̄. Cōmentum Galeni.

Coloratas ⁊ nō coloratas

dixit.℄ Gal.in cōmento p̄ assignat cām dictorum.z° addit alia signa masculinitatis.3° oñdit qūo frequēter verificat̄.ibi z^a [Masculi.]ibi 3^a [Que ēt raro.]De p^a dicit ꝙ cā conclusionis afo^i est q̄ masculus ē calidus:⁊ femina frigida. ℄ De z^a dicit ꝙ sunt alia signa masculinitatis:vt leuitas matris in motu:⁊ fortitudo:⁊ velocitas.Et posset hec pars intelligi de motu fetus in vtero.Et tu nota alia ab Aui. zi.tertij.⁊ a Serapione 5° breuiarij.℄ De tertia dicit ꝙ dictū Hippo.est raro.⁊ opȝ ꝙ tu intelligas raro:vt dixi in expositione afo^mi respectu signorū communiter positorum ab Hippo. Aforismus. XLIII.

Si mulieri pregnanti herisipilla fit in matrice mortale.

℄ Cōclusio afo^mi talis ē:herisipilla facta in matrice mulieris ꝑgnātis ē mortalis. ꝓbat̄. Talis herisipilla ē morb⁹ multū acut⁹ ⁊ matri ⁊ fetui fortissimū iferēs nocumētū.g̊ ē mortalis. Assumptū ⁊ ꝯñtia i notatis patebūt.Et eadē snia ponit̄.zi.tertij.ca.de signis ꝑgnatiōis.℄ Nō g̊ p̄ ꝙ herisipilla est apa calidū ꝓcedēs a mā cholerica:⁊ q̄ ista mā ē calidissima māe ex cōpis.Et iō ad ipaȝ herisipillā cū ē i mēbro nobili ⁊ sensitiuo multū seqt̄ mordicatio iflāmatio ⁊ cōicatio multoꝝ nocumētoꝝ cordis matri ⁊ fetui sibi vicio per trāsmissuȝ ⁊ ꝑ simplicē alterationē:⁊ ificit fet⁹ nutrimētū ⁊ stimulat v̄t⁹ mēbri expulsiua.℄ Ex qb⁹ pȝ:ꝙ talis herisipilla ē mortal' ⁊ fetui ⁊ matri:maxie tñ fetui.q̄ mr̄e moriēte morit̄ fet⁹:⁊ nō de nečitate mater:⁊ q̄ cor fetus maiorē hēt cōitatē cū matrice q̄ȝ cor matris.⁊ maiorē ꝓpinquitatē:⁊ q̄ fetus est passibilior.℄ Ex quibus pono ꝙ h̄ hēt v̄itatē de herisipilla pēdēte a multa mā: q̄ paucā posset virtus vincere:⁊ de illa que est in concauo matris maxie.⁊ tertio ꝙ herisipilla nō solū est signū: sed etiā causa mortis. Cōmentū Galeni.

Oportet iuestigare si sola.

℄ Gal.i cōmēto.p̄ mouet qōnē. z° soluit.3° dat cāȝ v̄itatis afo^mi.ibi z^a [Sȝ herisipilla.]ibi 3^a [Que herisipilla.] ℄ De p^a dicit ꝙ opȝ iuestigare si sola herisipilla iter apata i matrice ꝑgnātis sit mortalis:⁊ an flegmon sit mortalis:herisipilla ē a mā cholerica:flegmon a sāguinea.℄ De z^a dicit ꝙ herisipilla sola febre occidit matrē:q̄ sufficit ꝑpter vehementeȝ calorē quē fetui cōmunicat ipsum iterficere:sed flegmones non ita:quia non sunt tam calida materia.℄ De tertia dicit ꝙ herisipilla fit de cholera rubea cuȝ faciat febrem supple fortem valde. ideo est mortale supple aut fetui aut matri. Aforismus. XLIIII.

Que preter naturā tenues exñtes concipiunt abortiūt anteq̄ȝ grossescant.

℄ Cōclo talis est.oēs mulieres extenuate p̄ter nām cū ipregnant̄ abortiūt añq̄ȝ resumātur.ꝓbat̄.q̄ in oib⁹ talib⁹ añq̄ȝ reinmpte sint deficit fetui nutrimētum.lȝ tali nutrimēto deficiēte fit aborsus.g̊ ⁊c̄.Et siliis snia colligit̄.zi.tertij.ca.p̄ de aborsu.illa pte.Et dī ꝙ illa q̄ ē vehemēter extenuata cū ipregnat̄ abortit añq̄ȝ grossescat:qñ corp⁹ recipit de cibo ad sui rectificationē ⁊ reditionē talr ꝙ nō supfluit embrioni q ipm nutriat:sȝ ꝑ verificatiōe nō p̄ ꝙ mulieres extenuate p̄ter nām:q̄dā sūt paꝝ extenuate:⁊ de istis nō itendit Hippo.cū expiētia notet q̄tidie multas eē mulieres q̄ nō ꝑgnātes extenuāt̄:⁊ cū ꝑgnant̄ ipinguant̄ sic vxor mea:⁊ nō abortiūt:q̄dā aūt p̄imū ⁊ q̄si vltiate extenuate:⁊ de istis itelligit̄ afo^m⁹.℄ Nō z° ꝙ haꝝ q̄si vltimate extenuataꝝ q̄dā sūt recupabiles q̄dā aūt irrecupabiles sic i marasmo ⁊ ethica.℄ Nō 3° ꝙ abortire anteq̄ȝ grossescat pōt itelligi duplr.vno mō ꝙ abortiāt añq̄ȝ icipiūt

ad nālē diſpōnē redire. 2° ꝙ abortiāt anq̄ȝ ad nālē groſ⸗ſitiē redeāt: ⁊ h̄ 2° mō intelligit̄ hic. ¶ Nō 4° ꝙ in iſtis extenuatis vt° reſtauratiua ⁊ digeſtiua nō ſunt multum fortes. Et iō lȝ in pncipio pregnationis poſſet ſuppedita⸗ri parū qd nutrimēti qđ requirit̄ ad generationē: aut ēt nutrimentū ⁊ augmētū fetus parui: tñ qñ fet° eſt maior ⁊ multo indiget nutrimēto: iſte nō pñt ꝓ fetu ⁊ ꝓ reſum⸗ptione gñare ſanguinē ad ſufficientiā. ⁊ iō ſi cū augmēto fetus membra matris trahunt ita nutrimētū ꝙ reſtau⸗rent̄ anteq̄ȝ mater veniat ad ſuā nālē groſſitieȝ deficiet fetui nutrimentū. ⁊ per conſequens fiet aborſus.

Hic dubitatur

Utꝝ ſi mulier ꝑter nām exte⸗nuata ipregnet̄ abortiat anq̄ȝ groſſeſcat. ¶ Et arguit̄ negatiue ſic. ꝓ mulier ꝑter nām extenuata nō pōt ipregnari ea in tali diſpōne manente. ergo ⁊c̄. ꝯña ſaltē apud Gal. ē optima: ⁊ aſſumptū pȝ. q: duȝ ē h̄ mō extenuata nō ē ſupfluitas vtilis vltimi alimēti q̄litercūq̄ȝ capiat̄ vltimo alimētū ſiue ꝓ ſanguie ſiue ꝓ 2ª humiditate: cū vtrūq̄ȝ iſtoꝝ ſit diminutū valde i ea: ⁊ ꝯſtat ꝙ ſpma nō ē ſupfluū in q̄li ſȝ in quāto. ¶ Cōfir⸗mat̄ ꝯña hui° argumēti: q: nō eēt ſpma mulieris. ergo nō ē fundamētū ꝑticularis corpis: deficit ⁊ gñatio. ergo dficiēte ſpmate mulieris deficit gñatio ifantis. ⁊ pª ꝯñtia hui° pȝ ex Aui. 20. terty. ca. de cauſis ſpmatis: cū dixit: ſpma aūt mulieris ē fundamētū ꝑticularis corpis ifantis. ¶ 2° ſic mulier ꝑter nām extenuata. ⁊ ita ꝑmanēs nō abortit. ergo a fortiori dū reſumit̄. tenet ꝯña: q: fortior ē dū reſumit̄ et meli° diſpoſita q̄ȝ ſi nō reſumit̄. ergo meli° apta fouere ⁊ cō⸗tinere fetuȝ alys parib°. ⁊ aſſumptū pȝ. ꝓ ex mō loquēdi Hippo. q inuit aborſuȝ dū igroſſat̄: ⁊ Gal. ēt in cōmento q nō vr̄ dicē ꝙ ea nō igroſſata abortit: ⁊ ēt ꝑ experientiā ēt i vltiate extenuatis. ¶ Ego. n. vidi in Florētia cū ibi legerē mulierē q̄ ex colica mala q̄ ꝑ annū durauerat ad tātā venerat extenuationē: vt nō ſolū oſſa ſȝ ēt iuolutio⸗nes iteſtinoꝝ aliq̄ꝝ graduū q̄ h̄ tpe cōcepit ⁊ fetū duxit ad lucē maſculū in mēſe nono: quē ego vidi debilē tñ q pauciſſimis dieb° vixit macerrim° lōgus ⁊ q̄ſi viridis ⁊ mortu° eſt poſtea ipſe ⁊ mater: ſed nō abortiuit ⁊ multe alie viſe ſūt hō. ¶ Et ꝯfirmat̄. q: poſſe eſt ita paulatiȝ re⸗ſumi vtutē gñatiuā ſanguis ſic creſcit necītas nutriendi ifantis. Si ergo in pn° ꝑgnationis icipit refici ſtabit ꝙ refi⸗cit̄ vſq̄ȝ ad finē nō deficiēte fetui nutrimēto. ⁊ cā poſſet in terminis declarari. ¶ Cōfirmat̄. q: poſſe eſt mulierē ipregnatā ex femella extenuatā in. 24°° dieb° reſumi. ita vt veniat ad mediocrē reſumptionē ſine fet° notabili no⸗cumēto: ſȝ mediocriter reſumpta poterit poſtea pro ſe ⁊ fetu ſufficiēs gnāre nutrimētū. ergo poſſe erit ꝙ reſumat̄ ⁊ nō abortiat. Aſſūptū ꝓ pª ꝑte pȝ: q: vſq̄ȝ ad illū dieȝ mi⸗nimus ſanguis diuidit in augmētū fet°. ⁊ iō pōt reſūptio fieri abſq̄ȝ illo minimo de itētione: ⁊ aſſumptū ē Hippo. in libello de nā fet°. ¶ Ultio poſſe ē mulierē igroſſari ꝓ⸗pe finē ipregnatiōis ꝑ decē dies in qb° paucū poterit fie⸗ri ex illo fetui nocumentū. ergo ſtabit ꝙ nō abortiat.

In oppoſitum

eſt Hippocras.

In hoc dubio

ea que diſputatiue dici pñt ſūt tria. pm̄ eſt ꝙ in ꝑgnāte extenua⸗ta nō multū nō opȝ aborſum fieri cuȝ reſumit̄: ⁊ q: hēt virtutē pro gnātione nutrimēti ad fet° augmētū ⁊ ſui re⸗fectionē. 2m̄ eſt ꝙ in ꝑgnāte plurimū extenuata ſtat abor⸗ſum nō fieri ſiue reſumat̄ ſiue nō: ⁊ pȝ ex caſib° ſupra po⸗ſitis. 3m̄ eſt. ꝙ vtplurimū extenuata pregnās cū debilita⸗te valde notabili ſi reſumat̄ abortit anteq̄ȝ integre reſu⸗mat̄: ⁊ h̄ ꝓbat̄ vt in afo° dcm̄ ē. vtꝝ āt talr̄ extenuata potius abortiat ſi reſumat̄ q̄ȝ ſi nō reſumat̄: ⁊ ſi nec Gal. nec Hippo. dicāt veriſimile eſt ꝙ vtplurimū eſt ita. im⸗mo paritate ſtāte gnōnis ſanguinis magis abortit ſi re⸗ſumit̄. q: deficit fetui nutrimētū: ſed vbi cū mēbroꝝ re⸗fectiōe creſceret virt° ſanguifica nō ſꝑ opȝ. ēt ex h̄ pȝ ꝙ in ꝑgnante tenui medicina ⁊ remedia que fiunt ad reſū⸗ptionē per attractionē nutrimēti ad exteriora ſicut cum fricatione balneo vel pice nō ſunt adminiſtrāda: q: tali⸗ter reſumi eſt ei peius q̄ȝ nō reſumi: cū ponat in periculo aborſus. Illa tñ q̄ multiplicādo nutrimētū aut ꝯfortan⸗do pncipalia mēbra iuuāt ad reſumēdū ſūt admiſtrāda.

Et ad argumēta

pȝ. ꝙ ꝯcludūt vitatē q̄ nō ꝯ̄⸗riat̄ ſnīe Hippo. quā ſufficit in plibus vificari: excepto pꝰ. Ad qđ dr̄ ſuppoſita necītate ꝯcurſus ſpmatis mulieris ꝙ vt° teſticuloꝝ icitatoꝝ pōt nutrimēti diminuti ꝑtē attrahere: ⁊ ita diſponere: vt ſit ſupflua nutritiui ēt in q̄li: ⁊ ſit ſpma: que tñ ante nō erat ſupflua. ⁊ h̄ de iſta qōne. Qūo āt ſpma mulieris ē funda⸗mētū ꝑticularis corpis: ⁊ ſpma viri in hoc paꝝ ſe intro⸗mittit: vel qñ nō eſt ei plurimus introitus ad rectifican⸗dū ꝑticulaꝝ corpis ifantis forte dicā. Cōmētū Galeni.

Uidaȝ iterpretes ⁊c.

In iſto cōmen⸗to ꝓ ponunt̄ tres modi exponēdi. 2° ponit̄ q̄r⸗tus modus ex auctoritate Oximeni quē mo⸗dū Gal. affirmare videt̄. ibi 2ª [Oximenus.]

¶ In pª dicit quoſdā itellexiſſe hūc afom̄. ꝙ ſi ſint preter nām macre neceſſe eſt abortire. q: ꝑꝑ macredinē deficit fetui nutrimētū. Aly dicūt ꝙ ſi ſint nō craſſe ⁊ permāſe⸗rint imacre ꝙ abortiunt: q: in eis vtus ꝑſeuerat debilis ⁊ creſcit neceſſitas nutrimēti fetus quo nō ſufficiente fit aborſus. Terty itelligūt ꝙ ſi ſint ꝑter nām macre cū in⸗cipiūt reſumi ⁊ craſſeſcere ſignū eſt futuri aborſus: q: ſi⸗gnificat̄ ꝙ nutrimētū trahit̄ ad matrē: vñ fetui deficit. OXIMENSVS. In hac parte dicit ꝙ Oximenus itel⸗lexit h̄ vltimū dictū eē verū in vltimitate tenuitatis nō in oī. ⁊ rō eſt: q: ad h̄ vt redeant ad ſuā craſſitiē iſte vlti⸗mate tenues idigēt multa refectione: qua fiente neceſſe eſt vt fetus pereat fame. ⁊ h̄ intendit Hippo. ꝙ ſi quera⸗tur quis prioꝝ verus. Dicit̄ ꝙ nullus abſolute ⁊ necīo: ſed vltimata macie etiā macie reparabili quilibet poꝝ eſt vtplurimum verus.

Aforiſmus. XLV.

Quecunq̄ȝ corpa moderate habentes abortiūt ſcđo mēſe: aut tertio: ſine oī occaſiōe manifeſta: his coctilidones mucillaginib° pleni ſunt ⁊ nō pñt pre grauedine tenere fetū: ſed abrumpuntur.

¶ Talis ē ſñia afomi ꝯ. Oēs mlieres hñtes moderatā hi⸗tudinē corpis q̄ abortiūt ſine māifeſta cā 2° mēſe. aut 3° hñt coctilidones plenos mucillaginib°. Cōcluſio ꝓbat̄: q: i iſtis nō fit aborſus niſi q: coctilidones nō pñt tene⸗re fetū ꝑꝑ grauedinē: imo rūpunt̄: ſȝ nō ē alia cā cū ꝯdi⸗tiōib° ſupradictis h° ipotētie ⁊ abruptiōis. ergo erit ꝙ cocti⸗lidones ſunt pleni mucillagib°: qđ fuit ꝓbādū. ⁊ aſſūptū videbit̄ i notatis. Et ſilis ſnīa colligit̄. 21. terty. ca. de cau⸗ſis aborſus. ¶ Prio igit̄ nō. ꝙ ꝑ mulieres hñtes corpus moderate nō ſūt itelligēde ſolū tēperate: ſȝ ēt ille q̄ ſunt vicie tēperatis q̄ ad quātitatē ⁊ cōplexionē: in alys aūt pōt abortiēdi cā n̄ eē mrīci ꝓpa: ſȝ toti ſic i nimia macie dcm̄ ē. ¶ Nō 2°. ꝙ ꝑ occaſionē māifeſtā nō ſolū itelligi⸗m° cāȝ pmitiuā: ſȝ ēt cāȝ aborſus ſenſu māifeſtā ſicut fe⸗brē apā vuln° vlc° dolorē fluxus vētris ⁊ ſiles. Nā ex cā māifeſta pñt abortire ſine hoc ꝙ coctilidones ſint pleni mucillaginib° vt pȝ. ¶ 3° nō. ꝙ doctores medicine q̄nq̄ȝ ꝑ coctilidones itelligūt ligamēta qb° fet° alligat̄ mrīci: vt pȝ i expōne afomi q̄rte ꝑticle ꝑ doctores italicos: q̄nq̄ȝ

do dicunt̃ tñmõ orificia venaꝝ ꝛ aut arteriaꝝ m̃ricis.ꝑ q̃ ad fetũ dꝯferr̃ nutrimẽtũ.⁊ h̃ mõ sumit̃ h̃: vt patebit in cõtº. Illa.n.orificia sũt q̃ itelligunt̃ plena mucillaginibꝰ nõ ligamẽta. ¶ Nõ ꝑ mucillagines itelligẽdas eẽ humiditates viscosas ⁊ grossas ad modũ mucoꝝ nasi. Iste aũt mucillagies m̃ris modis sũt cã aborsus.ꝑ oppilãdo vias ⁊ ꝓhibẽdo nutrimẽtũ dꝯferri fetui.2º ĩficiẽdo nutrimẽtũ qđ iuxta ipsas trãsit faciẽdo ipꝫ ineptũ nutritiui.3º lubricãdo dcã orificia: ⁊ ita faciẽdo ꝙ capita venaꝝ secũdine: ⁊ arteriaꝝ q̃ illis ĩfigunt̃ nõ fixe adhereãt.imo ex oi leui agitatione superent̃.4º mollificando illa capita: ⁊ h̃ mõ reddẽdo illa frãgibilia.5º q2 totã m̃ricẽ reddũt lubricaꝫ nõ corrugatã.vt opꝫ ad bene ꝯtinẽdũ.6º q2 sunt nãe ventositatis q̃ extẽdẽdo ⁊ agitãdo ⁊ stimulãdo expulsiuã est cã abortiẽdi: ⁊ q2 vẽtositas nõ gñat̃ nisi ex mã apta.iõ ẽt vẽtositas nõ fac̃ aborsuꝫ in istis nisi ꝑꝑ mucillagines presentes q̃ sũt eiꝰ mã: ⁊ cũ h̃ alÿs modis dcis ad aborsũ disponũt. ⁊ iõ Auic.in h̃ casu ambas cãs ꝯiungit.2ª tertÿ. cap̃ de aborsu cũ dixit. Et plĩm aborsus qui fit in mẽse 2º aut 3º fit ex vẽtositate.⁊ hũiditatibꝰ sup orificia venaꝝ q̃ sũt m̃ricis q̃ vocant̃ foramina ex qbꝰ ꝯtexunt̃ vene secũdine.cũ ḡ humectant̃ mollificãt̃ ipe: ⁊ illõ qđ eis ꝯtexit̃ q̃re fit aborsus fetus in quolibet motu ex vẽtositate aut grauedic hec Auic. Ex q̃ pꝫ ꝙ cũ Hipp.dicit ꝙ nõ pñt tenere fetũ pro grauedine: itelligit̃ grauitas duobꝰ modis. vno mõ de v̉a põderositate.2º sumit̃ grauitas: aut grauedo ꝑ molestia ⁊ stimulatiõe in isto loco. ¶ 5º nõ ꝙ aborsus qñqꝫ fit in ꝑmis tribꝰ mẽsibꝰ: qñqꝫ in medÿs: qñqꝫ ĩ vltimis: ⁊ iuxta Serap̃.5º breuiarÿ.cap̃ 34º.cã i ꝑmis est vẽtositas: ĩ scđis hũiditas lubricatiua: ĩ tertÿs frigiditas. ⁊ sic vr̃ afoᵐ potius ponẽdũ de mẽsibꝰ medÿs. Auic.aũt cap̃ de aborsu vr̃ ꝯsentire ꝙ plĩm aborsus q est in mẽse 6º ⁊ post ipm ẽ ꝑꝑ humiditatẽ lubricãtẽ: ⁊ ante sextũ: ⁊ ꝓpe ꝑnᵐ cãꝫ dic̃ eẽ tenuitatẽ spmatis: q̃re pãniculi gñant̃ debiles: ⁊ subtiles.⁊ ꝑcipue ꝑmꝰ.⁊ iõ sũt parati ad disrũpẽdũ ꝑcipue cũ sanguinẽ attrahit. Et iõ vides diuersitateꝫ magnã iter auctores nr̃os in causis aborsus in mẽsibꝰ diuersis q̃ opꝫ vt legamus.in 2ª tertÿ. ¶ Ex his oĩbꝰ v̉ificat̃ ꝯ cũ sua ꝓbatiõe posita in textu.nã cũ hñt corpꝰ moderate ⁊ nõ ẽ cã manifesta in aborsu.opꝫ ꝙ sit ꝑꝑ cãm dictã ꝓpriã m̃rici q̃ aut erit vẽtositas.⁊ ista nõ est sine humiditate mucillagiosa modis dcis: ⁊ h̃ vt ĩ plĩbꝰ.nã si sit tenuitas spmatis h̃ ẽ ẽt occultũ: ⁊ eẽ põt. Cõmẽtũ Gal.

Quod dixit sine cã manifesta.

¶ In isto cõmẽto Gal.facit tria.ꝑ expõit q̃re dixit sine cã mãifesta. 2º v̉ificat afoᵐ. 3º exponit illõ v̉bũ coctilidones.ibi 2ª [Sine qbus.] ibi 3ª [Hec.n.hora.] ¶ De ꝑª dicit ꝙ iõ dixit sine cã manifesta vt significaret sine diaria: ⁊ sine vulnẽ siue herisipilla: ⁊ fluxu sanguis: aut ꝑcussione ẽt ibi narrata. ¶ Ex q̃ vides itelligi nõ solũ cãm ꝑmitiuã: sed ẽt corporeas sensui manifestas.⁊ ꝑ illas vult dari itelligi oẽs etiã nõ manifestas.i.nõ ex ꝓprio in m̃rice nocumento. ¶ De 2ª dic̃ ꝙ qñ mulieres abortiũt sine istis causis: ⁊ hñt corpora moderata necesse est ꝙ orificia venaꝝ vulue.i.m̃ricis sint in cã: ⁊ q2 cũ ꝑ illa nutrimẽtũ fetui mãdet̃ si sint plena mucillaginibꝰ nutrimẽtũ nõ dat̃: nec fetui: ⁊ supple fit aborsus.ẽt h̃ adde alios modos qbus iste mucillagies sunt cã aborsus. ¶ De 3ª dicit ꝙ per coctilidones itẽdit ora venaꝝ matricis ⁊ nõ caruncula tenues innascẽtes orificÿs istis: ⁊ hoc declarat auctoritate: primo Hipp.qui in libro de passionibus mulieruꝫ dixit: si coctilidones in ore vulue plene sint flegmate menstrua sũt pauca ex necessitate.scđo auctoritate pithagore qui in ꝑma parte de rebus ora ista venarum ⁊ arteriarum matricis appellat coctilidones.

Aforismus. XLVI.

Quecunqꝫ existentes preternãm crasse non concipiunt: his pinguedo os matricis obturat.

¶ Duas ꝯclusiones Hippo.intẽdit in h̃ afoᵐº. 2ª ibi [Priusq̃.] Prima est.cã nõ cõcipiendi in muliere preternãm crassa est ꝙ pinguedo obturat os matricis.ꝓbatur.in istis non est alia causa verisimilr̃ assignanda.⁊ ista est sufficiẽs.ergo ista est causa.ꝯña tenet: ⁊ assumptũ declarabitur circa litteram. Primo ergo nota ꝙ quãdo Hippo.dicit preternãm crassas non ꝯcipere intelligendum est de illis crassis in quibus nõ est alia causa nõ cõcipiendi nisi crassities. Nã ex dicendis apparebit ꝙ oppilatio venarum: frigus humiditas: nimia lenitas: ⁊ multa talia possunt in ꝑternãm crassis esse cã non cõcipiẽdi. Sed Hippocras loquitur de illis in quibus alia causa nõ concipiendi non est preter crassitiẽ.vbi grã.Si ꝯsueta est pregnari ⁊ facta est vltimate pinguis ⁊ nõ deficit in mẽstruis: nec in alÿs operationibus: sed nõ ipregnat̃ h̃ significat cãm esse ꝙ pinguedo obturat os matricis. ¶ Et iõ sensus Hippo.est ꝙ qñ mulier est ꝑternãm crassa: ⁊ non est alia causa preter crassitiẽ in nõ ꝯcipiendo: tunc causa sterilitatis est q2 pinguedo obturat os matricis. ¶ Nota 2º ꝙ mulieres possunt dici ꝑternãm crasse: q2 a temperamẽto in crassitie recedẽtes: q̃dã aũt dicunt̃ preternãm crasse: q2 possunt esse in vltimata crassitie: ⁊ intelligendo de ista vltimata crassitie est verior aforismus.vt dicit in cõmento 3º.tñ modo possunt dici crasse ꝑternãm.id est ꝑter modũ crassitiei ad quã inclinat sua cõplexio nãlis: nam possibile est hominẽ nãlr̃ cholericum impinguari iuxta dicta Gal.6º de regimine sanitatis: ⁊ constat ꝙ hec pinguedo est ꝑternãm quã sibi cõplexio cholerica determinat. ¶ Tertio nota ꝙ ista pinguedo ꝭm quosdam nõ est pinguedo matricis: sed est pinguedo çirbi cooperientis itestina que cũ multipliciter opprimit os matricis ⁊ facit aut nõ recipi sperma exprimit a m̃rice iuxta dicta Gale.in cõmento.⁊ Auic.2ª tertÿ.cap̃ de sterilitate cum dixit: ⁊ qñ multiplicat̃ adeps super çirbũ facit ꝯstrictionẽ super sperma ⁊ educit ipsum expressione sua. Et non est adeps vel pinguedo iuxta dicta Iacobi.q2 est mẽbrũ neruosum.sed qui hoc dicunt nõ viderunt Auic.bene parum ante locum allegatum: cum dixit inter causas sterilitatis aut multitudo adipis lubricãtis: ⁊ qñ fit cũ cõitate totius corporis: ⁊ qñqꝫ est in matrice proprie ⁊ girbo: ⁊ qñqꝫ est in matrice sola.hec Auic.vult ergo ꝙ aliquando pinguedo impediẽs ꝯceptionem est in sola matrice. ¶ Sed attende etiam ꝙ pinguedo ꝓpria in matrice incrassans os matricis: ⁊ etiã totã corpulẽtiã: ⁊ ideo est cã obturandi os matricis.esto ꝙ nõ sit nisi inter villũ ⁊ villum: aut exterius appositam matrici. Sicut multotiens inuenit̃ circa intestina: lꝫ sint membra. ¶ Ex quo appet siue fit ex pinguedine çirbi siue pinguedine matrici ꝓpria siue totius.sequit̃ turbatio totius oris eius pro causa saltẽ partialia ad ꝯceptionẽ impediendã. ¶ Nota 4º ꝙ per os matricis nõ intelligit̃ orificium exterius colli matricis illud etiã in pinguibus est sufficienter latuꝫ: vt notat experientia: sed matrix est sicut vnus vẽter cuius fundus est versus superiora ⁊ versus inferiora: habet os in sumitate ⁊ absqꝫ partu ⁊ pregnatione ita strictuꝫ vt calamus vix ingreditur: ⁊ circa istud os nõ immediate.sed parum magis ex parte exteriori eundo versus fundũ oritur collum.cuius orificium terminatur ad cuteꝫ exteriorem.hic ergo os qđ hoc modo remanet intus.dicit Gal. os fundi.quia os immediatum ꝯcauitati matricis.⁊ hoc obturat̃ a pinguedine qñ sunt ꝑternãm crasse: ⁊ ꝓpterea

non ꝯcipientes: que pinguedo qñq; est çirbi: qñq; ꝓpria matrici: qñq; oĩa cõicant: ⁊ matrix ⁊ çirbus ⁊ sumen.

¶ **Et prius q̃ extenuentur non concipiunt.**

¶ Scda ꝯclo. iste mulieres nõ ꝯcipiũt ãteq̃ macrescãt. ꝓbat. q2 non remouetur causa sterilitatis anteq̃ macrescant. ergo nec sterilitas. ⁊ totum patet. Et p3 ꝙ istaꝝ cura est regimen extenuatiuum. Cõmentũ Galeni.

PReter naturam intelligũt dixisse. ¶ Gal. in cõmẽto pmo exponit illu3 terminũ preternaturam. 2° verificat afom. 3° ostendit de quo ore matricis loquit. ibi 2a [Pinguedo.] ibi 3a [Or os matricis.] ¶ De prima dixit quosdam pternãm crassas intelligere illas que sunt in vltimitate crassitiei. Alij intellexerunt oẽs crassas extra tẽperamentu3: sed primi sunt veriores. ¶ De scda dicit ꝙ ideo est intelligendũ pmo: quia pinguedo que vocat çirbus non obturat os matricis nisi in vltimate pinguibus: nõ in oibus supra tẽperamẽtũ. Et ideo de illis verificat afomus ꝙ eius piguedo matricis os obturat. ¶ De tertia dicit ꝙ per os matricis itelligimus illud qd̃ est in iterioris colli extremitate. qd̃ certe vocat os vulue. i. matricis non orificiũ qd̃ terminatur ad exterius ⁊ nãm: quia hoc nõ vocatur os matricis: sed os colli matricis.

Dubitatur circa afom Utrũ sit verus. ⁊ arguit ꝙ nõ: q2 in talibus vltimate crassis prodeũt mẽstrua. vt notat experiẽtia: sed nõ exirẽt si os matricis esset clausu3. ergo os matricis non est obturatum. ¶ 2° sic. obturatio oris mrĩcis in pregnãte nõ ꝓhibet impregnationẽ: ergo nec in pingui: p3 ꝯña. q2 magis clausu3 est in pregnante: cũ cuspis acus tũc ingredi nõ valeat vt infra dicet de superimpregnatis. ¶ 3° sic. clausura nõ ꝓhibet ĩpregnationẽ. vt p3 2i a terty. tractatu 4°. cap pmo. g̊ nec obturatio a pinguedine. ¶ 4. stercora in recto itestino exñtia nõ impediũt. ergo nec pinguedo çirbi. tenet ꝯña: q2 ista sũt vicina cõprimẽtia sicut pinguedo. ¶ Ad oppositu3 est Hippo. ¶ Pro dubio ꝯcedit afomus. Nota tamen ꝙ non dicit ꝓpter clausuram in pingui oĩno ꝓhiberi transitum spermatis ad ꝯcauum matricis. sed aut ꝓhibetur aut a pinguedine exprimit cõprimẽte. ¶ Ad primũ negatur ꝯña: q2 exprimit a pinguedine etiam si tractũ esset: ideo pinguedo cõprimẽdo aperit viã descẽdẽti ⁊ claudit ascendenti. ¶ Ad 2m negat ꝯña. q2 in ꝑgnante ꝓpter desideriũ cũ nõ sit exprimens multũ ꝓhibẽs apertionem ꝓpter desiderium qñq; aperitur. sed pinguedo ꝓhibet ne aperiatur. ¶ Ad tertiũ negat ꝯña. q2 in clausura sunt vie transitus spermatis. sed non est exprimens. ¶ Ad quartũ negat similitudo ꝓpter multũ pingue iuuare ad ꝯstrictionem. ad quã non iuuant stercora. Concedit etiã ꝙ multotiens plenitudo vesice ⁊ intestini ꝓhibent ꝯceptum. Aforismus. XLVII.

SI matrix in vertebro posita fecerit saniem necesse est commotum fieri.

¶ Presens ꝯclo est ista. sanies egrediens a matrice posita in vertebro significat necessitatẽ curationis medici. ꝓbat. quia significat magnũ nocumẽtũ qd̃ per se natura curare non põt. ergo significat necessitatẽ curationis medici. Assumptũ ꝓbabit circa lrãm. Et ꝯña est clara presertim si curatio medici aliquid iuuare possit. ¶ Nota ergo primo hoc nomen vertebrũ sumi proprie pro ossis coxe extremitate versus ancham que est rotunda ⁊ ingreditur concauitatem anche. ⁊ ibi vertitur quãdo coxam mouemus: qñq; aũt sumitur pro ancha. ⁊ isto modo sumitur hic: ⁊ dicimus matricem positam in vertebro: q2 declinat versus vnam ancham. ¶ Nota 2° ꝙ matrix declinãs ad anchas patitur hoc ꝓpter aliquã causam dicẽdaꝝ: que ab auctoribus ponunt. Nam quandoq; est ex duritie lateris trahentis ad se latus aliud. ⁊ quandoq; est causa spasmus in vno laterum. vnde trahitur aliud. ⁊ quãdoq; est ꝓpter apostema qd̃ est durum admixtum aut calidum: ⁊ quãdoq; ex repletione non apostemante. Et ideo contingit multotiens ꝙ ista declinatio curatur a nã propellente superfluitates aut resoluente materiam siue apostemantem siue non. ¶ Et ego vidi plures qbus non debite purgatis post partũ accidit declinatio matricis ad anchã ⁊ sine sanici exitu liberate sũt: ⁊ vbi prius claudicabãt recte ãbulauerũt. ¶ 3° nota ꝙ ista declinatio mrĩcis cognoscit ex tactu ⁊ relatiõe mulieris sentiẽtis: ⁊ relatiõe obstetricis tãgẽtis. veꝝ est tñ ꝙ declinatione partis supioris matricis ⁊ apostemate existente ad vnum latus os matricis vertit ad oppositum: ⁊ causa p3: ⁊ hoc est qd̃ Auic. voluit 2i a terty. capitulo de signis apatis calidi cum dixit. Et quacunq; parte fuerit apostema declinat matrix ad cõtrariã illius scilicet quo ad orificium. ¶ 4° nota ꝙ sanies põt a matrice egredi qñq; aliunde ad ipsam transmissa. sed hanc saniem nõ dicimus a matrice: sed qñ in matrice vel ex ipsa ex causa ꝓpter quã est posita in vertebro fit sanies: tunc significatur ꝙ causa fuit apostema qd̃ est apertum ⁊ ꝑmutatum ad vlcus. ⁊ ideo tale vlcus cum sit in membro notabili in loco ꝓfundo: ⁊ qui est receptaculum multarum superfluitatum indiget adiutorio medici ⁊ cura. qd̃ adiutorium Hippo. hic vocat commotu3 iuxta Gal. in commento. ¶ Nota vltimo hanc curam quandoq; adhiberi blãditatẽ. vt qñ est vlcus ex cancro. qñq; vo veram. vt qñ est vlcus cũ bona sanie: ⁊ precipue si est apertum apa versus collum matricis ⁊ non ad concauũ eius: vt p3 in commento. Cõmentum Galeni.

COmmotu3 curationem.

¶ Gal. in cõmẽto pmo exponit illum terminum cõmotu3. 2° verificat limitando. ibi 2a [Et bene.] ¶ De prima dicit ꝙ Hippo. dixit commotum ⁊ intellexit curationem. ¶ De scda dicit. ꝙ bene dixit: quia si matrix fecerit saniem: ⁊ maxime si aperta fuerit exterius. s. versus collum matricis necesse est curari cũ lichino: ⁊ cum alijs opportunis quibus vlcera ꝓfunda curantur. Aforismus. XLVIII.

FEtus mares quidem in dextris: femine vo in sinistris magis.

¶ Duas ꝯclusiones Hippo. intendit. 2a ibi [Femine.] ¶ Cõclusio prima est. fetus mares magis formant aut gñant in latere dextro matricis. ꝓbatur sic. latus dextru3 est magis ꝓportionatum mari q̃ sinistrũ. g̊ ⁊c. ¶ Scda ꝯclo. femine magis in sinistris partibus formant matricis. ꝓbatur. q2 latus sinistrũ est feminis magis ꝓportionatum. g̊ ⁊c. Assumptũ ambaru3 patebit circa lrãm. Similẽ sñiam habetis 2i a terty. capitulo de signis masculinitatis. ad principiũ. ¶ Primo nota. ꝙ radicalis causa masculinitatis est cõplexio cordis fetus calidior cõplexione cordis feminis l3 aliquãdo cõtingat ꝓhiberi talẽ complexionem a cõsecutione masculinitatis. sed de hoc est dictũ pma pmi. caplo de mẽbris. ⁊ ideo qñ sperma est calidũ. ⁊ ita seruatur vsq; ad horas cõceptionis fetus vtplurimũ est masculus. Econtra aũt quando sperma in se est frigidũ aut non ꝯseruatur eius caliditas. ¶ Scdo nota ꝙ in mrĩce ꝯseruatio ⁊ permutatio complexionis spermatis multum variatur fm varietatem partis contegẽtis sperma: ⁊ spermatis mulieris ⁊ mẽstrui: qbus cõmiscetur vt ea transmutetur. ¶ 3°

nota ꝙ latus dextrū calidius est sinistro: qꝛ est magis vicinum epati qđ per vicinitatē ⁊ ꝑ trāsmissionem pluris sanguinis ⁊ calidioris: illud latus plus calefacit. ¶ 4° nota ꝙ sperma descendēs a dextro testiculo est calidius spermate descendēte a sinistro: ꝓpterea ꝙ vas spermaticum deferens ad dextrū testiculū partim oritur ex arteria magna: ⁊ partim ex vena chili. sed a sinistro oritur a vena emulgente sinistra. ¶ Quinto nota. ꝙ ad dextrum latus matricis mittit̃ pars spermatis matricis que venit a dextro testiculo: ⁊ menstruū calidius veniens a loco viciniori epatis. ex quibus pꝫ ꝙ est ꝓpter corpus matricis calidius esse in dextro latere: ⁊ ꝓpter sanguinem mēstruuꝫ esse ibi calidiorem: ⁊ ꝓpter sperma qđ illuc fluit esse calidius melius est apta conseruari complexio masculina in spermate cadente in dextro latere: ⁊ ideo latus dextrum magis ꝓportionatum mari generādo: per oppositas aūt rationes sinistrum infrigidatiuum esse spermatis viri: ⁊ non cōseruatiuum: ita caloris spermatis masculinitatis: ⁊ sic pꝫ veritas ambaꝝ cōclusionum. ¶ Nota tñ multis modis ꝯtrarium ꝯtingere. pmo: qꝛ quādo sperma est taꝫ fortis caliditatis ꝙ in vtroqꝫ sufficit masculinare. 2° ꝙ tam debilis caloris ꝙ in vtroqꝫ feminiçabit. tertio. quia stat mulierem vtrūqꝫ latus habere sufficienter calidūꝫ: ex quibus pꝫ. ꝙ vtplurimū ad mares generandos ꝯfert ꝙ mulier post separationē viri vertatur in dextrū latus: ⁊ ibi dormiat aut quiescat diu donec sperma figatur.

Commentum Galeni.

In libro de spermate ostē-di: qꝛ ⁊c. ¶ Gal. in cōmēto facit tria. primo declarat que cōplo est masculi. 2° per causaꝫ verificat ambas cōclusiones. 3° remittit nos ad aliū librū. ibi 2ª [Quam adiuuat.] ibi 3ª [Unde ego.] ¶ De prima dicit se mōstrasse in libro de spmate ꝙ fetus masculus nō fit nisi cū in initio cōplexio est calidissima: ⁊ pōt intelligi valde calida pro calidissima. ⁊ hoc vt plurimū. ¶ De 2ª pte dicit ꝙ hāc calidā cōplexionē requisitā in pncipio ad fetū marē adiuuat caliditas dextri lateris matricis: qđ iō est calidius. qꝛ est epati vicinū. 2° in dextro latere iuuat̃ caliditas: qꝛ sperma a dextro testiculo venit in dextrū latus: qđ sperma est calidius spermate sinistri testiculi: qui testiculi sunt positi in angulis matricis. ⁊ in sinistro ꝓpter causas oppositas: puta qꝛ est locus frigidior ⁊ sperma frigidius ⁊ aquosiꝰ ꝓhibet̃ cōplo calida vtplm. ⁊ iō in sinistro plurimū fiūt femine. ¶ De 3ª dicit ꝙ de hac re latius disputauit in 5ª particula sup anothomia.

Aforismus. XLIX.

Ab matricis p̄cipitationes optalmicū apponens apprehēdere os ⁊ nares.

¶ Cōclusio afoᵐⁱ talis est. Ad faciēdū secūdinā frequēter egredi ꝯfert appositio optalmici apprehendendo os ⁊ nares. Cōclusio probat̃: qꝛ per talem appositionē optalmici cū illa apprehensione agitatur matrix ⁊ excutit̃ secundina a matricis parietibus ⁊ musculi ventris cum fortitudine ipsam ad inferiora ꝓpellūt. ergo sequitur ꝙ talis appositio modo dicto ꝯfert. ꝯña est clara. ⁊ assumptū declarabitur statim. Eadē sñia colligit̃ 2ª tertij. cap̄ de extractiōe secūdine ad pncipiū. ¶ Nota pmo ꝙ in qbusdā libris hr̃ in secūdine p̄cipitatione: ⁊ est textus clarior. ¶ Nota 2° ꝙ si dicat matricuꝫ scire debes ꝙ h̄ nomen matrix dr̃ qñqꝫ ꝓprie de mēbro qđ est instr̄m gñationis in muliere: ⁊ hoc mō p̄cipitatio mr̄icis esset casio eiꝰ aut exitus foras ⁊ nō ꝯueniret sternutatio in ea. iō nō sumit̃ isto mō h̄. 2° mō īproprie matrix dr̃ de secūdina que est quidā pāniculus in quo fetus est inuolutus ꝯtextus ex venis ⁊ artarijs: qbus mediātibꝰ alligat̃ matrici ⁊ trahit̃ spūs ⁊ nutrimētū a mr̄e ad fetū: ⁊ h̄ pāniculus dꝫ paꝝ post fetū emitti. Nā si retineat̃ putrescit vtplm putredīe valde mala: ⁊ facit accidētia valde terribilia: ⁊ multotiēs in pauco tpe mortē. ⁊ ideo opꝫ celeriter studere ad eius exitū: ⁊ h̄ est cā. quare Hippo. p̄sentē posuit afoᵐ vt vnū documētū: ⁊ forte remediū habeamus. ¶ Ex qbus pꝫ ꝙ per p̄cipitationē intelligit filitudinarie velocē exitū descendendo. nā p̄cipitatio est casus in deorsuꝫ p̄cedente capite: ⁊ qꝛ hoc est velox vtplm. ideo tales veloces descēsus cuiuslibet rei dicimus precipitationes. ¶ 3° nota ꝙ optalmicuꝫ idē est ꝙ medicamē ꝓuocans sternutationē: appositio huiꝰ cōmouet ad sternutandū: modo sternutatio multum ꝯcutit oīa interiora mēbra. vt infra dicet̃. Et ideo matrix: ⁊ ea que in ipsa cōtinent̃ agitant̃ ⁊ ꝯcutiunt̃. ⁊ ideo vnū ab alio separatur. ¶ 4° nota ꝙ cū est inclinatio ad sternutādū si claudat̃ os ⁊ nares fit maior cōpressio partiū īferioꝝ: ⁊ expressio reꝝ ibi ꝯtentaꝝ. Nā cū ꝓpter nālem subordinationem mēbroꝝ anhelitus ad cerebrū simul cuꝫ cerebro excutit māꝫ. oēs musculi illoꝝ mēbroꝝ moueant̃ ad expellēdū aerē. Si loca per que aer egredi debeat claudant̃. opꝫ cōstricto pectore diaphragma fortiter ad īferiora cōprimi: ⁊ sic cōprimere membra ibi ꝯtenta. Et per ꝯñs matricē. Si aūt sternutaret libere emisso aere nō tanta fieret cōpressio ⁊ concussio. ⁊ ideo non tam facile emitteretur secūdina. ¶ Quinto nota. ꝙ multa sūt alia adiutoria. Ego autem sum expertus ꝙ dare medicinā solutiuā flegmatis cū virtus ꝯstat coniunctam cum lenitiua sicut cassia cū turbith vel aliquod sile maxime valet ⁊ si in tempore operationis ꝓuocet̃ sternutatio ⁊ supponant̃ educētia fetum est vtilius.

Cōmētū Galeni.

Benedixit ⁊c. Galenus in cōmento verificat conclusionē: ⁊ patet totum.

Aforismus. L.

Mulieri in vtero habēti tenasmon innatus abortire facit.

¶ Cōclusio talis est. Tenasmon supueniēs mulieri p̄gnāti est cā abortiēdi. ꝓbat̃: qꝛ talis est sepissime ⁊ fortis expressionis ⁊ cōcussionis matricis: sed ad hoc sequit̃ aborsus. g̃ ⁊c. ꝯña pꝫ. ⁊ antecedens statiꝫ videbit̃. ⁊ ꝯcordia sumit̃ 2ª tertij. caplo de causis aborsus: implicite tamen. ¶ Nota igit̃ ꝙ tenasmon describitur. 16ª tertij. caplo de fluxu ventris omniuꝫ modorū vbi vocatur çahir ꝙ est dolor abrasionis ex recto intestino: ⁊ qꝛ qñqꝫ vere est abrasio cū tali dolore: qñqꝫ autē sine rasione est dolor illi silis. ⁊ ad vtrunqꝫ similis. ⁊ ad vtrunqꝫ sequitur frequens eleuatio ad cellam cum qua quādoqꝫ paꝝ: aut nihil emittitur cum forti expressione. ideo dicūt auctores ꝙ aliquis est tenasmon verus aliqs nō verus: puta quādoqꝫ apparet ex modo doloris ꝙ ibi sit abrasio: ⁊ nō est. sed aut fex mordicatiua aut frigidus humor: aut aliquod tale stimulans absqꝫ excoriatione. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ in vtroqꝫ tenasmone sepe surgit patiēs ad cellam ⁊ fortiter se exprimit ad egerendū. hoc aūt facere non potest nisi compressa multum matrice ⁊ sepe. Et ideo ad eum sequitur plerunqꝫ aborsus. quare ⁊c.

Commentum Galeni.

Tenasmō fit ex humoribꝰ pungentibus. ¶ Gale. in cōmento primo verificat tenasmonem. 2° verificat afoᵐ. ibi 2ª [Unde si hec.] ¶ De prima dicit ꝙ tenasmon fit ex humoribus pungentibus itestinū grossum qđ vocat̃ colon:

vnde cogunt illud ītestinū se exprimere: ꝛ supple musculos vētris ipm cōprimere ad emittēdū dictos humores. ¶ Et nota ex hoc ꝙ h nomē colon qñqꝫ sumit̃ large ꝑ omni grosso intestino: vt hic: quandoqꝫ sumitur stricte: ꝛ sic importat intestinum scd̄m de grossis qd̄ est infra monoculum ꝛ supra rectum. ꝛ hoc modo non sumitur hic. ¶ Thadeus dicit ꝙ hic vult rectuꝫ intestinū dici colon quasi culon: quia rectum intestinum inferius terminat̃ ad foramē qd̄ vocat̃ culū. ¶ In pte scd̄a. Dicit ꝙ hāc cōpressionē seq̄t̃ nimi^{9} motus fet^{9}. vt ligamēta qb^{9} alligat̃ matrici rūpunt̃. ꝛ iō si hec cōpressio mulieri ꝑgnāti superueniat est causa aborsus. Aforismus. LI.

Mulieris menstrua si velis retinere sictiam maiorē ad mamillas appone.

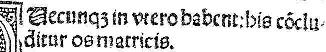
¶ Cōclō afo^{mi} talis est. Appositio maiori vētose ad mamillas est mēstruoꝝ retentiua Cōclusio ꝑbat̃. qꝛ ista appositio trahit sanguinē mēstruū ad oppositos motus qui fit in fluxu. ergo eius est retentiua. ꝯña pꝫ. ꝛ assumptū declarabit̃ in lr̃a. Et iō dicit Hippo. Si tu medice vis retinere menstrua mulieri appone sictiam. i. ventosam maiorem ad mamillas. Et similem sententiam habetis. zi^{a} tertij. caplō de cura fluxus menstruoꝝ. ¶ Nota ergo (vt supra dicit̃) ꝙ per mēstrua intelliguntur hic sanguinis partes fluentes per venas matricis: siue de mense in mensem: siue quomodolibet alr̃. ¶ Et nota scd̄o ꝙ ventosaꝝ quedam sunt parue nō potentes multum fortiter attrahere. quedam magne: in q̄bus quia extincto igne potest maior necessitas vacui fieri. ideo fortius multum attrahunt. Ex quo pꝫ quare dixit sictiam maiorem. non qꝛ appositio minoꝝ non confert. sed ista magis: nec intelligatis vt dicit Marsilius ꝙ sictia sit ita magna ꝙ comprehendat radices ambaꝝ mamillaꝝ: qꝛ hoc est quasi impossibile ꝑpter pectoris eleuationē ꝙ simul cū vna vētosa ab ambaꝝ mamillaꝝ radices fieret attractio nisi vētosa habuerit duo ora. ¶ Nota tertio ꝙ ꝑpter magnā venam que tendit de matrice ad mamillas: ideo posita vētosa fit fortis attractio ꝛ magna per apertam viam ad mamillas de matrice: ꝛ qꝛ ista vena est vnica sub mamilla: ꝛ in ea dispartitur. ꝛ qꝛ caro mamillarum est valde mollis. ideo non apponitur vētosa super suba mamille: sed iuxta in radice sua in pte inferiori. Et iō Hipp. dixit ad mamillas. ꝛ non dixit sup mamillas. ¶ Et nota q̄rto ꝙ vētose q̄dā sunt de vitro: q̄daꝫ de cornibus: q̄dā de alia mā: ꝛ aliq̄ñ applicant̃ igne: qñqꝫ cū tractu anhelitus: ꝛ in isto casu meliores sunt de vitro ꝛ applicate cū igne vt melius percipiatur operatio ꝛ fortius trahant. Commentum Galeni.

Sicut Hipp. auctorizauit.

¶ Gal. in cōmētādo afo^{m}. ꝑmo ponit sniam afo^{mi} comparādo ad vnū superiorem. z° verificat istā partē ad mamillas. 3° ostēdit quare dixit sictiā. ibi z^{a} [Nec tñ apponende.] ibi 3^{a} [Et maiores.] ¶ De prima dicit. ꝙ sicut prius firmauit sua auctoritate ꝙ si menstrua sint pauca prouocent̃. ita h ostendit quomodo si sint superflua restringantur. ¶ De scd̄a dicit ꝙ ventose nō sunt ponende sup mamillas: sed infra eas iuxta eaꝝ radices. ¶ De tertia dicit ꝙ apponi maiorem sictiaꝫ: vt fortius ꝛ magis per eas possit sanguis pelli. i. trahi a matrice versus mamillas. ¶ Et nota ꝙ si corpus est valde plectoricū aut multū habeat sanguinē prius facienda est flōmia de basilica: aut de cōi. scd̄o apponēde sunt ventose: ꝛ si scd̄o virtus constet ꝛ fluxus multus sic fiet scapellatio: vt fortius attrahant. ¶ Si vō nō sit tam fortis virtus: tunc sine scarificatione ponant̃: nec est timēdum trahere de matrice ad pectus precipue quo ad exteriora cū multo nobilius sit matrix mamillis.

Aforismus. LII.

Quecunqꝫ in vtero habent: his cōcluditur os matricis.

¶ Pñs ꝯclō talis est. Clausio oris mr̃icis significat mulierē esse ꝑgnātē. ꝑbat̃. qꝛ in muliere ꝑgnāte matrix appetit retinere aut spma: aut fetū. g̊ appetit deseruiētia debite retētioni: sꝫ ad h seruit clausio oris mr̃icis. g̊ appetit claudere. ꝛ nō exñte impedimēto claudit: silem sniaꝫ habetis zi^{a} tertij. cap̊ de signis impregnationis. ꝛ z° ṽtutū nāliū. cap̊ 3° ꝛ 4°. ¶ Nota g̊ ꝑmo vt ꝑdicit̃ ꝙ matrix hꝫ vnū foramē ꝑpe finē colli versus iteriora que supra habuistis dici os itrīsecū mr̃icis: ꝛ h foramē est sicut vnū os piscis: aut sicut anus vni^{9} galline: ꝛ qñ mulier est sine ꝑgnatiōe ꝛ sine dispōne ꝑternāꝫ: manet aptū ad q̄ntitatē qua subtilis cāna ad scribēdum apta īgredi posset: ꝛ istud os pōt tangi cū digito medio: ꝑcipue muliere multū se cōprimēte ad īferi^{9} in plurimis lꝫ in q̄busdā magnis tāgat̃ ꝑpe orificiū extrinsecuꝫ ꝛ in quibusdā magis intus. imo in eadē muliere qñqꝫ magis porrigit̃ exterius qñqꝫ minus. ¶ Nota scd̄o ꝙ cū spma recipit̃ a mr̃ice aptū ꝯceptioni matrix supra ipsum colligit̃ ꝛ ꝯstringit̃ intātū: vt orificiū ita stricte claudat̃ ꝙ cu spis acus igredi nō posset: ꝛ ita remanet nisi ex accidētali cā aperiat̃ vsqꝫ ad horā ꝑtus: in qua ita aperit̃: vt idem totus fetus egrediat̃: aut etiā si fetus moriat̃ statim os illud apit̃. qꝛ mortuū fetū nō iclinat̃ matrix retinē. ꝛ hec colligunt̃ sparsim scd̄o nāliū ṽtutū. ꝛ zi^{a} tertij. ꝛ iꝫ^{a} de vtilitate ꝑticulaꝝ. ¶ 3° nota ꝙ qñ ex ap̄ate duro: aut carne addita. aut ꝑꝑ ꝑternālem dispōnē h os matricis claudit̃ sine ipregnatione: sed discernit̃: qñ est ex ap̄ate per signa ap̄atis: ꝛ qñ est ex clausura ꝑ signū clausure. ¶ Ex q̄bus pꝫ. ꝙ istis signis aut ap̄atis: aut preternālis clausure nō apparētib^{9} certissimū signū ꝑgnationis viuo fetu vel vtili exñte spermate a ꝑncipio vsqꝫ ad horā ꝑtus: ꝛ h est signū veꝝ. Est tñ sciēdū ꝙ obstetrices que solebāt in h esse docte a me in nobilib^{9} ciuitatibus sicut Mediolani Venetijs Florētie Bononie ꝛ Senis: ꝛ in mltis alijs sūt īuēte nō itelligētes. sꝫ q̄dā mulieres repi q̄ docte a me: cū mltū desiderarēt scire de ipregnatiōe iuenerūt qñqꝫ affirmatiue ṽe iudicādo de ipregnatiōe: qñqꝫ negatiue iudicādo de ꝑuatiōe ipregnatiōis. Pꝫ z° ꝙ i illis q̄ sciūt se esse ꝑgnātes ꝛ dubitāt de morte fet^{9} anteq̄ icipiāt accidētia ꝑtus iuenire os clausuꝫ est certū signū vite fetus: inuenire aūt aptū est signū mortis. ¶ Ex qb^{9} pꝫ hui^{9} afo^{mi} magna vtilitas. ¶ Nota 4° ꝙ lꝫ collū mr̃icis iueniat̃ lōgū a. iz. digitis vsqꝫ ad sex: tñ nō opꝫ ꝙ qñ collū est lōgū iz. digitis ꝙ ꝑpter h os istud ab orificio exteriori distet iz. digitis. Nam hoc os infra caput ꝛ initium colli cōmuniter inuenitur.

Commentum Galeni.

Magnum signum ꝛ certū.

Gal. in cōmēto ꝑ̊ oñdit vtilitatē afo^{mi} ꝛ modū cōprehēdēdi ad signū h positū. z° ṽificat ꝑ cām. ibi z^{a} [Spma. n.] ¶ De ꝑ̊^{a} dicit ꝙ si obstetrix posset tāgere os mr̃icis ꝛ iuenire ipm clausum cū debitis circūstātijs est certū ꝑgnationis. ¶ De z^{a} dicit ꝙ qñ sperma vadit in mr̃icē ꝛ mulier ꝯcipit: tūc ꝯcauitas mr̃icis tāgit̃ lateralr̃. i. ab vtroqꝫ latē a spermate: vt ibi adhereat: ꝛ pāniculus matrici adherens gñet̃: ꝛ ideo opꝫ ꝙ ꝯstringat̃ matrix: ꝛ cū h os ei^{9}. ¶ Et si q̄rat̃ quomodo ergo superimpregnant̃ mulieres post primā ipregnationē. ¶ Rñdet̃ ꝙ propter appetituꝫ noui spmatis

recipiendū

recipiendū aperiť pro tunc illud os. ¶ Et si querať scđo quomodo egrediunť menstrua aliquando in pregnante. ¶ Rñdeť ꝙ aut egrediunť a venis colli matricis: aut aperiť os ad expellēdū. ¶ Et si querať quomodo frigus aeris ledit fetum. ¶ Respondeť ꝙ infrigidādo matricē infrigidat fetum.

Aforismus. LIII.

MUlieri in vtero habēti: lac ex mamillis multū fluēs fetū sigt debilem.

¶ In presenti afoᵐᵒ. Yppo. duas intēdit cōclusiones. ⁊ secūdam ponit ibi [Si vo.] Prima est lac multum fluens ex mamillis mulieris pregnantis significat fetum debilem. probatur conclusio. Tale lac significat fetum non trahere posse sufficiēs nutrimentū etiam presente nutrimento. ergo significat fetum debilem. tenet ɔña. q non trahere in isto casu: non est nisi propter debilitatem.

¶ Si vo vbera dura fuerit sanū significat fetū.

¶ Scđa ɔclusio. vbera dura in pregnante significat fetuz fortem. probatur. ista significant debitam quantitatem esse nutrimenti: ⁊ fetum sufficientem partem trahere. ergo significant fetum fortem. tenet ɔsequentia. quia debita quantitas attractionis sequitur fortitudinem attractiue. ¶ Et similem sententiam prime ɔclusionis pro parte habetis. 2ᵃ tertij. capitulo de signis debilitatis fetus. ⁊ pro parte dixi: q ibi Auic. limitat ad primum mēsem: quia forte in alijs nō ita certe significat. ¶ Nota igitur primo vt dicitur aforismo. 36. ꝙ cuz mulier est pregnās generatio ⁊ nutricatio ⁊ augmentatio fit ex meliori ⁊ puriori parte sanguinis menstrui: ⁊ pars alia secunda in bonitate ad mamillas transmittitur. pars autem ineptissima reseruatur pellenda tamen partu. ⁊ ideo apparet ꝙ ex naturali ordine fetu debite trahente: tamen mamille debent in pregnatione tumefieri: ⁊ tandem in eis etiam ante partum lac gñari vbi mulier ⁊ fetus bene se habeāt. ¶ Nota scđo ꝙ debili existente virtute fetus: aut spermatis attractiua paruz de sanguine menstruo retento remanet in matrice: ⁊ ideo regurgitat ad mamillas: ⁊ ita in lac ɔuertiť amplioris quātitatis: ⁊ per ɔsequens aquosius ꝗ͞ esse debeat: cum virtus mamillarum digestiua superfluam quantitatem: aut sanguinem nō bonū matris non possit in lac ɔuenienter grossum ɔuertere. ¶ Nota tertio ꝙ cū lac est hoc modo multum ⁊ fluidum mamille nō sunt replete lacte duro sed molli. Si vo sanguinis abundantior quantitas solito ad mamillas trahatur: sed non nimia pro magna parte conuertitur: ⁊ in carnez mamillarum: ⁊ ita durescunt aliquantulum: ⁊ pro alia parte in lac non fluiduz. ⁊ ideo etiam additur in duritie. sed tamen non est tanta sicut si multum lac ⁊ grossum generaret. ¶ Ex quibus patet ꝙ durities mamillarum que significat fetus fortitudinem debet esse mediocris respectu eius quod erat ante pregnationem: sed nimia non significat bonum. ¶ Patet scđo veritas aforismi quo ad ambas partes: quia quādo lac est plus debito significat fetum parum trahere: precipue fluidum. ¶ Quarto nota ꝙ debilitas fetus que significatur est plurimū debilitas sequens malam cōplexionem frigidam: ⁊ corporis tenuitatem. Nam cū sit cū diminutione attractionis: ⁊ attractio vigoratur calido plurimo existimādum est ꝙ est debilitas ꝑpter frigus: aut cū mā: aut sine: ⁊ q lac aquosum fluidū significat sanguinē flegmaticum cuz subtili flegmate. ideo putādū est ꝙ sit cuz materia flegmatica. ¶ Nota quinto ꝙ dura hic dicunť vbera: q aliquātulū duriora ꝗ͞ ante ꝑgnationē: non tñ durissima. h̄ eni significāt sanitatem fetus trahentis mediocriter ⁊ presentiā nutrimenti.

Cōmentum Galeni.

LAc in primo mense. Gal. primo in cōmēto ponit nāle tēpus apparēdi lac in ꝑgnante. 2ᵒ verificat ꝑmā ɔclusionē. 3ᵒ verificando limitat implicite secūdā. ibi 2ᵒ [Sed si sepe.] ibi 3ᵃ [Oportet igiť.] ¶ In ꝑma parte dicit ꝙ lac in ꝑmo mēse. s. ꝑgnationis effluit ꝛm naturā: ⁊ quidā intelligūt qᵉ generať a natura operāte naturalr pro fetus nutricatione futura ex illo lacte: nō quidē tunc: sed quādo fetus nasceť. ¶ Or si dicať ꝙ in tāto tēpore debet lac corrūpi cū sit facillime corruptibile: vt pꝫ 7ᵒ terapētice. caplo de cura siccitatis stomachi. ¶ Diciť ꝙ lac faciliter corrūpitur cum ponitur extra locū suum. ⁊ ideo oportet vt nō sit iuxta istrumēta naturalia: imo aut in mamilla: aut in ore vel stomacho si debet esse optimum ad nutrienduz: quia ab aere facillime alteratur sicut sperma. ⁊ si ponať aut sit in loco sue generationis diu potest permanere nō corruptum. ¶ Et si arguitur ꝙ sperma in testiculis non pōt tanto tēpore ɔtineri quin conuertatur in venenum: vt colligiť 2ᵃ tertij. capitulo de prefocatione matricis. ⁊ 6ᵒ iteriorꝫ. ⁊ prima tertij. in capitulo de epilepsia. ¶ Respondetur negando similitudinem. quia sperma est calidius in loco calidiori. ideo facilius putrescit qđ corrumpitur. Aliquādo aūt dicunt lac in primo mense nō generari ex intentione nature: q non est pro nutriēdo: sed generari ex necessitate materie: q regurgitat mēstruum superabundans ad mamillas. Quod autez Galenus dixit ꝛm naturā fluere est dictuz qđ generať a mamilla forti ⁊ naturaliter disposita: non tamen ex intentione nature. ¶ Ego autē puto lac generari a natura ex intētione: quia nō puto semper naturā aliquod tale vnius modi frustra facere: sed nō puto reseruari ad finem vt ex illo nutriat natura aliquod tale vnius modi frustra vt nutriať fetᵘ. Sed vt paulatim recipiat caro mamillaris vtutē attrahendi. ita ꝙ cū tempus partus aduenerit sit fortis ad attrahēdū pro fetu. vnde puto alterari paulatine a tali modo lactis ⁊ sanguinis ad ipsaz vadētis: vt fortiter sua virtus attractiua ⁊ lactis generatiua. ipsuz aūt lac primo genitū puto tandē esse dissolutum: lꝫ nō negetur pluri tempore teneri lac absqꝫ corruptione ꝗ͞ sperma. ¶ Nota secūdo ꝙ lac in ꝑmo mēse effluit si exprimanť mamille: ⁊ aliter nō: nisi in nō debite dispositis. Cū autē per se fluit significat debilē fetū. ⁊ etiā si exprimēdo fluat multum significat fetus debilitatē: sed minus ꝗ͞ si per se flueret. SI SEPE. Uerificat primam partē. ⁊ dicit ꝙ si sepe ⁊ plus ꝗ͞ oportet fluat: tūc significatur ꝙ vene medie iter matricem ⁊ mamillas sunt plene sanguine: quia per eas sanguis fertur ad mamillas ɔuertendas in lac: ⁊ h̄ est ex abundantia materie facta ex debilitate fetus nō recipiētis. ¶ Et si querať q̄re cōpressis mamillis nō exprimiť sanguis: sed lac. dicunt cōmuniter ꝙ sanguis in mamillis ɔtineť in venis: lac in poris: qui habēt apertas venas ad poros qui sūt in capitibᵘ mamillarꝫ. OPORTET IGITUR SEMPER. In ista parte limitādo verificat scđam ꝑtē: ⁊ q ꝛm variā dispositionē mulieres qñqꝫ cū sanitate fetus plus de sanguine nutritur ad mamillas qñqꝫ minus. Et iterꝫ quedam ante ꝑgnationem habent mamillas macilētas: q̄dā duras. ergo ad iudicādū recte ꝛm dicta in afoᵒ oportet semper medicum considerare. primo si mamille sint ita macre sicut ante cōceptionez. Et hoc est maluz significans paucitatē nutrimēti fetus. vnde fetus est periturus. neqꝫ etiā opꝫ esse mltū plenas vt ide lac effluat supple magis ꝗ͞ in illa muliere h̄ tñ significat ꝙ fetus nō trahit debitā nutrimēti ꝗ͞titatē. Et iō ad significādū sanitatē fetus opꝫ ꝙ sint mediocres inter durissimas ⁊ acerrimas respectu mulieris ꝑgnantis

Ugo sup afo.

dispõnis. Cõstat enĩ ꝙ in muliere sanguinis multi gñatiua ⁊ latarꝝ venarꝝ plus sanguinis vadit ad mamillas fetu sano q̃ꝫ in illa que paucuꝫ sanguinẽ generat: ⁊ illum resoluit.

Aforismus. LIIII.

QUecũqꝫ corrupte sũt fetus his gracilia fiũt. Si vo rursus dura fiũt. Et si dolorẽ in vberib⁹ aut i vtebris: aut in genub⁹: aut in oculis nõ corrũpunt.

¶ Hippo. duas hic ↄclões intendit. scdam ibi [Si vo.] ¶ Prima est in oĩbus mulieribus aborsuris. vbera ante aborsuꝫ fiũt gracilia. pbatˀ. in oĩbus talib⁹ ante aborsuꝫ spũs ⁊ sanguis cũ ĩpetu trãsmittũtˀ ad mr̃icẽ anteq̃ꝫ abortiũt: ⁊ p̃cipue a locis vicinis ⁊ colligatis. q̊ a mr̃ice q̃ magnã hꝫ colligãtiã. Sed sanguine ⁊ spũ hoc mõ trãsmissis ad mr̃icẽ ex mamillis vbera necessario fiũt gracilia. ergo ⁊c. ¶ 2ª ↄclio si vbera sint dura ⁊ dolor sit in vberibus: aut in vertebris: aut in oculis: aut in genub⁹ nõ abortiũt. pbatˀ. vberib⁹ duris exñtib⁹: ⁊ dolore exñte in locis supra dictis nã̃ diuertitˀ a mr̃ice ad alia loca. q̊ nã̃ que dꝫ esse cã aborsus nõ ledet mr̃icẽ nec fetũ: ⁊ sic p ↄñs nõ abortiet. ¶ Circa hũc afoᵐ nota p̊mo. ꝙ duplex põt esse sensus afoᵐⁱ aptus ad vnã ↄclionẽ. vn⁹ ꝙ in oĩbus aborsuris sũt vbera gracilia ↄtinue ante aborsum: ⁊ hoc nõ est verꝫ. Stat. n. esse aborsurã ex aliquo accñte p̃ter defectũ nutrimẽti: ⁊ nõ opꝫ tñ ↄtinue ante aborsum vbera eẽ gracilia. ¶ 2º mõ põt intelligi ꝙ in oĩbus aborsuris aliqñ fiunt vbera gracilia ante cõplemẽtũ aborsus. Et h̃ videtˀ velle Gal. in cõmẽto esse vlr̃ verꝫ: qꝛ saltem in actu ipso abortiẽdi cũ nã̃ ad locũ mr̃icis mittit spũm: ⁊ sanguineꝫ ad resistẽdũ rebus nociuis in mr̃ice exñtibus: ⁊ maxime hos mittit ad mẽbra colligata cũ matrice: iõ de necessitate ad mamillas mittitˀ. ⁊ p ↄñs mamille fiunt graciles. ⁊ s̃m hũc modũ ex quocũqꝫ casu mulier est aborsura siue timore: siue odio: siue casu ab alto vel alys modis in actu abortiẽdi vel parꝝ ante vbera fiũt gracilia. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ male dicũt qui exponũt h̃ nõ eẽ vlr̃: vt Jacob⁹ de Forliuio. ¶ 2º sequitˀ. ꝙ vbera hic itelligũtˀ gracilia respectu alicuius dispõnis p̃us in p̃gnãte repte nõ absolute respectu mediocriũ: ⁊ itelligitˀ deductis alys ĩpedimẽtis p̃ter aborsuꝫ: ⁊ ea que ipꝫ necessario comitantˀ: qꝛ nõ videtˀ ipoẽ aliquã cãm vehemẽtis doloris factiuã applicari ad mamillas in hora abortiẽdi: ⁊ eque potẽtes ad tenẽdum vel trahẽdũ a vicinis locis spm̃ ⁊ sanguinẽ sicut dolor in mr̃ice trahit a mamillis. ¶ Sed circa scdaꝫ ↄclionẽ nõ ꝙ duplr̃ põt itroduci. vno mõ ꝙ in muliere de q̃ timetˀ ꝙ abortiatur: ⁊ in qua mamille iã sũt graciles: si eꝫ fiãt mamille dure: ⁊ dolor fit in mẽbris noĩatis ꝙ nõ abortitur. ⁊ istũ nõ puto itellectũ Hipp. lꝫ lr̃a illũ q̃si sonare videatˀ. ¶ Scds itellectus est qd rursus dico tibi ꝙ si vbera sint valde dura ex quo significatˀ mãꝫ mlr̃ã ad ea: ⁊ ad mr̃icẽ deriuari: ⁊ h̃ nõ habemus sigñare aborsuꝫ si dolor fuerit aut in vberib⁹: aut in vtebris: aut in genub⁹: aut in oculis: qꝛ significamus mãꝫ diuerti a mr̃ice ad alia membra: ⁊ hũc sensuꝫ videtˀ hr̃e Gal. in cõmẽto: nec vult Hip. ꝙ nullo mõ cũ istis signis aborsus supueniat: sꝫ vult ꝙ ista sunt signa nõ abortiẽdi que vt in plr̃ibus verificantˀ. ⁊ sic pꝫ verificata 2ª ↄclio. ¶ 2º nota ꝙ Hipp. dicit de q̃tuor locis in qb⁹ dolor appet in casu scde ↄclionis: qꝛ illa loca mlr̃ũ mr̃ici cõicãt. s. vbera: ⁊ de illis dictũ est mlr̃otiẽs vtebra: ⁊ ista cõicant mr̃ici per neruos a carnib⁹ mr̃icis ad iguina: ⁊ ad vtebra p̃cedẽtis. genua aũt cõicãt vtebris mediãtib⁹: sꝫ oculi mediãtib⁹ venis qbus matrix est colligata mlr̃ũ capiti: vt pꝫ ex p̊ cõmẽto p̃uertice Hippo. nõ aũt mediãtib⁹ neruis vt ibi dr̃: qꝛ matrix nõ mlr̃ũ est neruosa neruis veris: sꝫ potius pãniculosa ⁊ silr̃itudinarie dicta neruosa. ¶ Tertio nota hãc duritiẽ de qua hic loqtur Hippo. esse multã. aliter eni per illã suspicaremur de aborsu. Et nota non oportere simul dolorem apparere in oĩbus istis sed sufficit ꝙ in aliquo. ⁊ ideo Hippo. posuit distinctiue.

Commentum Galeni.

HIppocras ante dixit. Mulieri vtero hñti. p̊mo ponitˀ cõmentũ Gal. 2º additio Cõstãtini. ibi [Que ĩquit vbera.] Gal. p̊ commẽtatˀ p̊mã ↄclionẽ. 2º scdaꝫ. ibi 2ª [Que prime.] Prima in tres. p̊ cõparat afoᵐ ad vnuꝫ p̃cedẽtẽ innuẽdo sñiaꝫ p̊me ptis. 2º remouet dubiũ arguẽdo ↄ Hippo. 3º soluit. ibi 2ª [Opꝫ igitˀ iuestigari.] ibi 3ª [Vñ mlr̃otiẽs.] ¶ De p̊ma dicit ꝙ Hippo. ante dixit ꝙ si mulieri in vtero habẽti altera mamillarꝝ fiat gracilis ipsa hꝫ geminos: ⁊ abortiet alterꝝ. si dextra masculuꝫ: si sinistra feminã. hic vo nõ icipit a signis: sꝫ a muliere abortiẽda di. ꝙ his que abortire d̃bẽt vbera fieri gracilia. neqꝫ tñ hic innuit ꝙ semp ad macilentiã mamillarꝝ sequatˀ aborsus: neqꝫ ꝙ h̃ solũ sit signũ abortiẽdi. i. ꝙ nõ innuit hec esse cõuertibilia abortire: ⁊ vbera fieri gracilia: sꝫ in plus se hꝫ gracilitas vberꝝ. ¶ De 2ª pte dicit ꝙ opꝫ inuestigari qd semp appareat in grauidis. vñ ex macilẽtia oporteat abortire. i. opꝫ macilẽtiã mamillarꝝ semp p̃cedẽ aborsum. supple deducto ĩpedimẽto. qꝛ h̃ innuitˀ in vbis Hipoo. Et subdit ꝙ apparet ꝙ h̃ nõ sit verꝫ: qꝛ sepe abortitˀ ex solo casu: vel ex solo saltu: vel ex clamore forti: vel ex magnitudine ody: vel ex sono magno ⁊ subito sicut tonitru. Et põt ẽt esse aborsus ex febrib⁹: vel ex herisipilla vulue: vl ex abũdãtia mucillaginis in fũdo mr̃icis ⁊ silr̃ibus. vñ cõstat fieri aborsuꝫ sine macilẽtia mamillarꝝ: ⁊ cãm Hipp. itẽdit sine macilẽtia mamillarꝝ nõ posse fieri aborsum. ¶ De 3ª dicit ꝙ pp hec dicta multotiẽs est p̃scrutatus si posset cape itellectũ Hipp. ⁊ iuenit: qꝛ q̃uis fiat aborsus ex causis supradictis: tñ nõ fit sine macilẽtia mamillarꝝ: qꝛ sine macilẽtia mamillarꝝ mlr̃otiẽs fit ex paucitate nutrimẽti. s. sanguis in medys venis mamille ⁊ matricũ: q̃ sũt cã auferẽdi cibũ fetibus vñ pereũt sic supple. vel aũt pro sed: si fiat macilẽtia ex p̃dictis causis aborsus. s. saltu vel odio: ⁊ sic de alys ĩtelligitˀ occasio macilẽtie fuisse: qꝛ nã̃ magno ĩpetu os vulue aperuit: ⁊ ita sanguinẽ in membra gñantia que sunt mẽbra abortiendi diruisse. i. subito trãsmisisse: ex qua subita trãsmissiõe mamille fiũt graciles nõ ex paucitate nutrimẽti. ⁊ h̃ est: qꝛ nã̃ cum expellit nociua magno conatu mouet spm̃: ⁊ sanguineꝫ supple ad locũ expulsionis qbus vtitˀ tanq̃ꝫ ĩstrumẽtis ad expellendũ nociua: ⁊ h̃ motus expulsionis factus a nã̃ vegetatiua est cã ꝙ mẽbra patiẽtia aperiantˀ in hui⁹ forti motu. qꝛ nã̃ festinãs: vt loca dolẽtia defendat trãsducit illuc sanguinẽ ⁊ spm̃ ad expellẽdũ hec nociua. ⁊ hec sufficiãt in p̊ma pticula hui⁹ afoᵐⁱ. ¶ Ex qb⁹ nota modũ quo ad mẽbrum dolẽs mouetˀ mã̃: qꝛ nõ videtˀ ꝙ trahatur. QVE PRIME. Exponit scdaꝫ ↄclionẽ. ⁊ tria facit. p̊mo ponit sñiam huius scde ptis ordinãdo ad p̊mã. 2º docet de qua duritie intendit. 3º satisfacit dubio. ibi 2ª [Nõ aũt hic.] ibi 3ª [Est aũt hic locus.] ¶ De p̊ma dicit ꝙ necesse est ꝙ taliter intelligatˀ scda pars afoᵐⁱ que ponitˀ prime ↄ̃ria vbi dixit. Si vo rursus fuerint dura. dolor fit in qbusdã locis ⁊ nõ abortit. ⁊ hic est intellectus ĩpossibile est abortire sine mamillarꝝ macritate. si autẽ mamille sunt dure nõ significant abortire: sed potius significant ꝙ in qbusdam locis durities sequitˀ dolorem. sicut ergo macies significat paucitatẽ sanguinis. sic durities multitudinem pretendit. ¶ De scda parte dicit ꝙ hec durities non est eadẽ cũ illa de qua dicitˀ supra ꝙ fortem significat fetũ: qꝛ ista est moderata in vltimitate moderationis. i. extra

terminũ

terminum moderationis: ad quam vltimitatem cum sanguis deuenerit natura expellit ad quedam membra vnde fit dolor: et tamen fetus remanet impassibilis. i. non patiens. ¶ De 3a parte primo mouet dubium dicens. quod est dignum attentione. quare natura hanc materiam non mittit ad vuluam et faciat apostema. et si apostemauerit cum fetus remaneat illesus. quasi dicat ita debet esse quod fiat apostema: et propter hanc plenitudinem in matrice et fetus ledatur vnde sequatur aborsus. et respondet: quia mollitiem semper concomitatur aborsus quando fit subito supple. aut mollitiem concomitatur aborsus: quia semper ante aborsum est mollities. sed non semper sequitur hanc duritiem. Ideo non additur ab Hippo. quod post duritiem est aborsus quasi intendat fortuita: sed intendit sempiterna. s. necessaria: et numquam fallentia. est ergo ac si Hippo. diceret quando mulier abortit prenotatur durities aut mollities mamillarum. sed durities siue plenitudo in pluribus expelluntur ad alia membra non ad vuluam: vnde subsequitur dolor quem dicit Hippo. s. in vertebris etc. Et tamen si hec plenitudo ad matricem venerit. ita supple quod faciat aborsum procul dubio mamille fient macre respectu precedentis duritiei. Ex quibus concludit quod si aborsus fiat ex paucitate sanguinis fiet macillentia mamillarum. Si vero fit aborsus ex sanguine aquoso currente ad matricem: siue ex ruptura vel alio modo: etiam non fit sine parua macilentia saltem respectu precedentis. et tu ex hoc vides quod in omni casu deducto impedimento ante aborsum vult fieri mamillarum macilentiam. QVE INQVIT VBERA. Ista est vna falsa additio. et exponit afo^m aliter quam Gal. Et dicit quod Hipp. dicit quod illa que habent vbera gracilia abortiunt propter defectum nutrimenti. sed si postea fiant dura significant abundare: et non corrumpetur fetus: sed istud quod dixit de doloribus est quia sanguis sua grauitate in vertebris et genubus descendens facit dolorem in oculis neruorum oculi continuntur: cum oculi dolent propter colligantiam quam habent cum matrice.

¶ Dubitant tamen hic aliqui de aforismi veritate dicentes quod possibile est ex percussione casu vel aliquo tali accidente ita velociter contingere aborsum. et antequam mamille gracilentur erit factus aborsus. et ideo dicunt intelligi conclusiones quod in omni aborsura et debente viuere fit gracilitas mamillarum: vt ante aut post aborsum. Mihi autem videtur Gal. aliter voluisse. quod ante aut parum: aut multum gracilatur: vt patet in fine commenti. Et ideo dico quod celerius potest fieri aborsus quam aliqua tenuitio mamillarum: aut magna: aut parua deducto impedimento. ¶ Sed si queratur vtrum in partu naturali fiat mamillarum gracilitas: puta quod pro illa hora aliqua fiat mamillarum gracilitas. sed post partum deriuato sanguine ad mamillas tumescunt: licet posset defendi quod propter finem nutriendi fetum natura deriuat: tunc sanguinem ad mamillas: et non ita in aborsu.

Aforismus. LV.

Quibuscumque os matricum durum est his necesse est os matricum concludi.

¶ Conclusio talis est. In quibuscunque mulieribus os matricis fit durum: in eis clauditur os matricis. probatur. quia quelibet causa induratiua oris matricis est constrictiua oris eiusdem. ergo quando fit durum etiam clauditur. Eandem sententiam habetis 21a tertii. ca. de signis apostematis matricis. ¶ Nota igitur primo. os matricis indurari a siccitate: et hoc modo corrugato corpore matricis foramen quod est os eius constringitur. ¶ Secundo fit propter apostema indurans: aut quia fit de materia melancholica: aut quia multum replentur pori: et vtroque modo partibus circa foramen tumefactis foramen remanet minus. et ideo clauditur. ¶ Secundo nota quod hec clausio quandoque est partialis: quandoque integra secundum fortitudinem cause indurantis. et ideo non oportet intelligere semper rem integram. ¶ Tertio nota hoc esse vtile scire. nam quia dictum est quod clausura oris matricis est signum forte impregnationis: ne forte decipiantur docet quod etiam ex alia causa clauditur: vt puta propter duritiem. Et ideo ad significandum pregnationem oportet non multam esse matricis: aut oris eius duritiem: et totum intelligitur de ore interiori: quare etc.

Comentum Gal.

Dictum est in anterioribus.

Gal. in commento primo ponit plura significata clausionis matricis. 2o docet inter illa distinguere. 3o ponit huius afo^mi debitum ordinem. ibi 2a [Que tamen differunt.] ibi 3a [Unde autem.] ¶ De prima dicit quod in superioribus dictum est quod per clausionem matricis precipue cito factam significatur aut apostema: aut grauiditas. i. pregnatio. nam quando est propter siccitatem non fit cito. ¶ De 2a dicit. quod ista duo differunt in aliis que cum clausione coniunguntur. nam quando est clausio propter apostema durum: et per vel calidum. matrix est calida vel durissima. i. valde dura: sed si est clausa propter pregnationem matrix est mollissima. i. satis mollis. inter tamen terminos naturales: sed propter humiditates in ea retentas quandoque mollificatur. ¶ De tertia dicit. quod bene fuisset aforismus ordinatus immediate post superiorem vbi dixit. quod in muliere pregnante os vulue est clausum. ¶ Tu tamen aduerte quod quemadmodum ex apostemate vuee potest foramen dilatari: vt patet in Almuser. s. quando in parte intrinseca versus fundum magis apostemantur quam in extrinseca. ita posset ex apostemate matricis os eius dilatari. Sed si ori matricis accidat ex apostemate durities oportet materiam duritiei iuxta foramen quod est os matricis contineri. et ideo labia tumescere et quodammodo claudi: sicut quando propter apostema vuee foramen constringitur. et ideo ore matricis duro existente aliqualis fit oris matricis clausio licet non semper integra. in pregnatione autem deducto impedimento fit integra nisi in hora vicina partui: vel propter mortem fetus.

Aforismus. LVI.

Quecumque in vtero habentes a febribus accipiuntur: et fortiter calefiunt sine occasione manifesta generant periculose et difficulter: aut abortiunt periclitantes.

¶ Conclusio Hippo. talis est. omnes pregnantes que accipiuntur a febribus: et fortiter calefiunt sine causa manifesta: aut pariunt in tempore debito cum difficultate et periculo: aut abortiunt cum perditione fetus. Conclusio probatur. in omnibus talibus fetus multo tempore molestatur: et mater ita vt vterque multum debilitetur. ergo conclusio vera. tenet consequentia. quia fetus et mater: aut sine aborsu possunt hanc molestiam tolerare vsque ad tempus naturale partus: aut non. si non. ergo abortiunt cum morte fetus. si autem possunt tunc in tempore partus et mater et fetus erunt vehementer debiles. et per consequens partus fiet cum periculo et cum labore. Assumpta declarabuntur in notabilibus: et similem sententiam habetis 21a tertii. ca. de causis aborsus. ¶ Nota ergo primo quod ille dicuntur accipi a febribus que intense febriunt iuxta dicta in illo afo^mo. 34. quarte particule. si a feb. habito. ¶ Nota 2o quod per causam manifestam hic intelligitur causa primitiua. nam calefacte fortiter et febrientes a primitiua causa multotiens pauco tempore hoc patiuntur remota primitiua causa: puta cum feb. effimera. ideo de illis non ita verificatur: sed quando febriunt non a causa primitiua: et calefiunt fortiter: tunc oportet causam magis esse fixam et vtplurimum: immo quasi semper humorum putredinem. et quia ab hac non tam faciliter absoluuntur: oportet magis debilitari fetum et matrem. et ideo de istis specialiter dixi. ¶ Tertio nota. quod difficulter generare est generare cum grauibus accidentibus et cum magno conatu. et hoc secundum quod ab Aui. sumitur. 21. tertii. ca. de difficultate partus. sumitur quandoque ex causa extrinseca. et hoc diuiditur in tres maneries causarum: quia aut sunt cause ex parte matris: quia. s. debilis: delicata: impatiens: multum pinguis: apparata in aliquo membro. etiam sic in matrice vel ventre: vel ano: vel alio loco. aut ex parte

forme:qꝛ nimiũ grossa:aut dura ad frãgẽdũ:aut nimiꝫ laxa.vñ cito frãgit̃:ita vt aqua ifantis nimis cito expellat̃ ⁊c̃.aut ex parte ifantis:qꝛ sit nimis debilis:aut nimis magnus:aut grossus:aut nimiũ grossuꝫ caput: vel aliq̃d mẽbꝛũ hñs:aut sit mõstruosus:aut cũ duobus capitibus. ¶ Et ego vidi per me rusticã vnã que nõ potuit parere in hoꝛa ꝑtus:⁊ moꝛtuo fetu illa robusta exercebat opera sanoꝝ:⁊ inde ad sex menses accidit sibi vlcus in sumine: ⁊ tãgebant̃ ossa fetus.ampliato g̊ foꝛamine per manus chirugici extracta fuerunt duo crura:⁊ vna spina doꝛsi:⁊ ossa duoꝝ cruriũ ⁊ duoꝝ bꝛacchioꝝ:⁊ mulier post q̃sdaꝫ dies moꝛtua est:⁊ ita ꝙ imaginatus sum ifantẽ hr̃e duo capita.Quãdoqꝫ etiã ex malo situ in egrediẽdo:vt qñ cũ manu ꝓcedũt vel alio modo lateraliter.hic ergo Hippo. quẽdã modũ difficultatis ex ꝑte debilitatis fetus ⁊ matris tetigit. ¶ Quarto nota ꝙ qñ ꝓgnãtes febꝛiunt sine causa ꝓ̇mitiua:vtpl'imũ causa sũt humoꝛes:⁊ ideo opoꝛtet regere ad sanãdũ regimine putridaꝝ cuꝫ dieta ⁊ euacuatione.Modo hec nõ possunt fieri in ꝓgnante.pꝛimo nõ possunt abstinere qꝛ fetus fame periret.2° nõ possunt bene purgari ꝑꝑ cãm dictã pꝛimo afo° 4ᵉ particule. ⁊ iõ diu durat febꝛis.⁊ ꝑ ꝯñs vtpl'imũ fetus perit.Si aũt fetus durat vsqꝫ ad hoꝛã ꝑtus:tũc ⁊ mr̃ ⁊ fetus erunt debiles.Et ideo ꝑtus fit cũ difficultate:⁊ fetus vtplurimũ ad lucẽ expositus non põt tolerare mutationẽ tantã ⁊ perit: ⁊ ideo pariũt etiã periculose pꝛo fetu:⁊ etiã qñqꝫ periculose pꝛo se.Et tu vides ꝙ quãdoqꝫ accidit ꝯ̄riũ. Et ego plures vidi que pepererũt ⁊ vixit natus ⁊ sanus.

Solet autem hic queri Utrũ a febꝛe vel frigiditate magis cõtingat aboꝛsus.⁊ ꝯstat ꝙ sepiꝰ a feb.⁊ visil'e est ꝙ si tãtũ ifrigidaret̃ fetus ꝓternãm q̃tũ calefit i feb.ꝙ periclitaret̃ magis:lꝫ maioꝛẽ gradũ frigiditatis hõ posset tolerare stante vita supꝛa tẽperamẽtũ q̃ꝫ cal'itatis.Et disputaui ꝯtra modernos in 2° tegni.⁊ ꝓ̇ᵃ ꝓ̇mi.in cap̊ de cõibus. ¶ Si vͦ q̃rat̃ que cause sũt periculosioꝛes vel ꝓ̇mitiue:vel coꝛpoꝛee ad aboꝛsum. ¶ Dicit̃ in vtroqꝫ gñe sunt alique ꝑiculosissime ad subitã moꝛtẽ:vt pꝫ.sed si equalis caloꝛ est a ꝓ̇mitiua cã nõ est vtpl'imũ ꝑiculosus:qꝛ põt citius remoueri vtpl'imũ q̃ꝫ a coꝛpoꝛea. Cõmentum Saleni.

Uibusdã pꝛegnantibus. Sal'.in cõmẽto ꝓ̇mo assignat causaꝫ nõ manifestã feb.i ꝓgnãtibus. 2° verificat scđaꝫ ꝑteꝫ disiũcti. 3° ꝓ̇mã.ibi 2ᵃ [Et sine dubio.] ibi 3ᵃ [Aut tñ ĩfirmus.] ¶ De ꝓ̇ma dicit.ꝙ q̱busdã ꝓgnãtibus in ꝯceptiõe.i.in t̄pe ꝯceptiõis colligunt̃ humoꝛes ꝑꝑ q̊s eis fit feb.foꝛtissima.Et nota ꝙ ista qñqꝫ sũt ex residuo mẽstruoꝝ que retinent̃:qñqꝫ ex alia cã:puta mala cõpl'one alicuiꝰ moꝛbi:aut malo regimĩe. ¶ De 2ᵃ dicit ꝙ ista feb.sine dubio est cã aboꝛtiẽdi.i.factiua aboꝛsus. ⁊ rõ.qꝛ dato etiã ꝙ aliq̃ñ feb.molestaret:qꝛ aut vere ĩterpolaret: aut hr̃et tepoꝛẽ ꝓpoꝛtionalẽ.⁊ h̊ ꝫꝫ humoꝛes:tñ redit postea:qꝛ humoꝛ nõ est purgatus:⁊ iõ nõ euadũt ꝫꝫ ꝙ opꝫ. Et causa nõ purgãdi est:qꝛ medici nõ possunt bene medicari cũ euacuãtibus:neqꝫ dietare bene: vt opꝫ ꝓ feb.qꝛ ille sũt grauide ⁊ feb.semꝑ redit fatigãs eas tẽpoꝛe totiꝰ grauitatis.i.ꝓgnationis:aut semꝑ magne partis:⁊ ideo fetus nõ potẽs ferre passionẽ mr̃is peribit:⁊ si supple aboꝛtiũt periclitãt fetũ. ¶ De tertia parte dicit.ꝙ põt esse ꝙ permanebit ita cũ febꝛe matris:sed debilis duꝫ materia materna.i.sanguis mr̃is ipsuꝫ nutriẽdo sustinebit: ⁊ mater etiã ita fit debilis:que mr̃es ideo in isto casu difficulter ⁊ ꝑiculose gñant:qꝛ cũ in partu sit oppoꝛtunũ:⁊ mr̃eꝫ ⁊ pueꝝ esse foꝛtẽ vterqꝫ est debilis:⁊ nõ opꝫ h̊ disputare continuas:qꝛ oppositũ dictoꝝ afoꝛismoꝛum multotiens contingit.sed hec dicta sunt vtplurimum vera.

Afoꝛismus. LVII.

N fluxu muliebꝛi spasmus ⁊ animi defectio si superueniat:malum.

¶ Iste afoꝛismꝰ satis notus est ex illo afoꝛismo pꝛecedente sanguine multo fluente.⁊ iõ nõ laboꝛo. Cõmentum Sal'.

On tamen in omni. Sal'. in h̊ cõmento ꝓ̇mo declarat de quo fluxu fit spasmus.2ᵉ de qua animi defectione.in 3ᵃ dat cãm q̃re spasmus est malũ signũ in fluxu muliebꝛi.quia mẽstruoꝝ.ibi 2ᵃ [Defectio vͦ animi.] ibi 3ᵃ [Et spasmꝰ.] ⁊ partes patent ⁊c̃.

Afoꝛismus. LVIII.

Enstruis plurimis euenientibus accidunt egritudines.

¶ Duas hic cõclusiones Hippo.ponit.2ᵃ ibi [Et nõ veniẽtibus.] Pꝛima est.mẽstruis plurimis veniẽtibꝰ accidũt egritudĩes.ꝓbatur. plurimis menstruis veniẽtibus euacuant̃ humoꝛes nãles ⁊ spiritus necessary ad ꝯseruationẽ sanitatis.g̊ ⁊c̃.cõsequentia cũ añcedẽte circa litterã videbuntur.

¶ **Et nõ veniẽtibꝰ a matrice accidũt egritudĩes.**

¶ Scđa ꝯcl'io.Menstruis nõ venientibꝰ a matrice accidunt egritudines.ꝓbat̃.eis nõ veniẽtibꝰ retinent̃ superfluitates nociue:⁊ g̊ eis nõ venientibꝰ accidunt egritudines:⁊ ego statiꝫ añs ⁊ ꝯñs declarabo. ¶ Circa ꝓ̇mã ꝯ̇neꝫ nota ꝓ̇ q̱d sit mẽstruũ:⁊ in q̃ etate:⁊ cũ q̱bꝰ ĩteruallis ꝫm nãm ꝓdeãt.⁊ q̃uo qñqꝫ ꝓternãm ex dictis in afoᵐᵒ 28° huiꝰ ꝑticule. ¶ Scđo nõ.ꝙ menstrua pñt dici plura:aut respectu tẽꝑatoꝝ:aut respectu quãtitatis mulieris cui accidũt.⁊ hic ĩtelligit̃ plura respectu quãtitatis debite mulieri a q̃ ꝓdeũt:⁊ nõ debẽt ꝓduci.aut qꝛ ĩ pluri quãtitate fluunt q̃ꝫ debeãt.⁊ h̊ mõ scđo ĩtelligit̃ hic.Cõstat aũt ꝙ in muliere multũ sanguĩea maioꝛ ꝓdit quãtitas q̃ꝫ in tẽꝑata:⁊ tñ nõ opꝫ ꝙ accidãt alie egritudĩes.⁊ si in vna: vel de sicca:vl' pauci sanguis exirẽt ĩ tãta quãtitate ĩ quãta egrediunt̃ ĩ tẽꝑata eẽnt plura oppoꝛtuno. ¶ Nõ 3°.ꝙ qñ h̊ mõ exeũt plus debito:tũc de sanguĩe ⁊ de hũoꝛibus bonis:⁊ de spiritu a coꝛꝑe egredit̃:q̃d non dꝫ egredi:imo istud cuiꝰ retẽtio est necĩa.⁊ iõ coꝛpꝰ parat̃ ad casuꝫ ĩ egritudĩes:q̃ sũt ꝑꝑ nimiã euacuationẽ. ¶ Quarto nõ.ꝙ ista ꝯclusio põt dupl'r ĩtelligi.vno mõ ꝙ mẽstruis pluribꝰ suꝑueniẽtibꝰ accidũt egritudines q̃ fiũt ꝓpter hũc fluxuꝫ nimiũ.⁊ ad hũc sensuꝫ ꝓcedit Sal'.in cõmẽto scđo.põt intelligi ꝙ accidũt egritudines que sunt ex causa plurimi fluxus.⁊ lꝫ sit veꝝ:tñ nõ est ita ad mẽtẽ Sal'. ¶ Quinto nõ.ꝙ accidere egritudines pluribꝰ mẽstruis veniẽtibꝰ q̃ fiunt ꝓpter nimiũ fluxũ nõ est necessariũ:sed stat ꝙ accidant sole neutralitates. Et ideo ad verificãdũ afoᵐ ꝑ egritudines opoꝛtet intelligere dispõnes ꝓternãm.quia egrotationes egritudinũ aut neutralitatum.vel ĩtelligit̃ ꝙ tales cursus menstruoꝝ sunt causatiui egritudinuꝫ:lꝫ de facto nõ causent. ¶ Sexto nõ.ꝙ egritudĩes q̃ ꝑ se sequunt̃ ad nimiũ fluxũ mẽstruoꝝ sũt egritudines de inanitione:sicut euacuatio receptaculoꝝ:⁊ post ĩfrigidatio ⁊ exiccatio.qñqꝫ aũt ꝯtingit ꝙ fiãt egritudĩes de repletione:vt ꝓ̇ digestiua debilitata gnãnt̃ ex cibis mali humores vt aq̃ vel flegma crudũ:⁊ ego plures vidi ex hac via fieri cacethicas:aut hydꝛopicas. ¶ Sed circa scđaꝫ ꝯclusionẽ nõ ꝓ̇mo.ꝙ nõ suꝑuenire ĩtelligit̃ in illis in q̱bꝰ deberẽt suꝑuenire deducto ĩpedimẽto vt positis cũ debita etate:⁊ cũ debitis circunstantys. ¶ Scđo nota.ꝙ cause retẽtionis:aut nimie euacuatiõis mẽstruoꝝ sumunt̃.aut a cãis ꝓ̇mitiuis:vt a dispõne humoꝝ:aut a dispõne totiꝰ

aut a dispositione matricis: ⁊ similiter dicēdū est de causis fluxus nimij. nā a medicina potata potest fieri retentio: ⁊ ab aliqua fluxus: ⁊ ꝑpter latitudinem venarū ⁊ cōplexionem calidam ⁊ humidam ⁊ propter sanguinis subtilitatem ⁊ propter apertionē orificioꝝ venarum nimiū cōtingit fluere: ⁊ ex oppositis causis parū: ⁊ qualitercūq; nō veniunt in tempore quo debent venire habet aforismo veritatē. ¶ Tertio nota. ꝙ egritudies que accidūt retentione menstruoꝝ sunt fere oēs modi materialium egritudinū. siue in toto siue in partibus mēbri: vt febres apostemata dolores. Cum enim omnes humores ſm speciem ṗter nām retineantur ꝓhibente fluxu debito ꝯstat ꝙ ab omni pōt egritudo contingere: ⁊ sic in quolibet mēbro retineri vel ad ipsū demādari. possunt etiā per accidens egritudines de inanitione inde contingere vt debilitata digestiua aut superueniēte ptisi ⁊ casibus similib⁹. ¶ Ultimo nota. ꝙ lꝫ a pluribus causis posset contingere retentio menstruoꝝ: tamē qꝛ pluries contingit ꝙ retineant̄ ex causa matricis. iō Hippo. dixit: ⁊ nō veniētib⁹ a matrice: addendo istā partē secūde ꝯclusioni quā non addit ṗme: ⁊ hoc ſm Marsilium in cōmento. ibi tñ aliā causam dicam ⁊c. Cōmentum Gal.

Quidā medici arbitrant̄.

¶ Gal. ṗmo ponit ⁊ improbat vnam falsam opinionem circa aforismū. scđo verificat aforismū. ibi secunda [Cum autem.] ¶ De prima dicit. quosdam putauisse morbos nisi de abundantia humorum. Sed Hippo. dicit contrariū non solū in mulieribus: sed in maribus nasci morbū de humoꝝ paucitate: qꝛ aliquādo per hoc complexio sui corporis desiccat̄. aliquando refrigeratur. aliquādo patitur vtrūq;. ¶ Itē etiā dixit. ꝙ omnis mala cōplexio nocitura bone actioni nascitur de morboꝝ generib⁹: id est ex genere morborū cū sit dispositio ledens operationes per se īmediate ⁊ sensibiliter in corpore humano. CVM AVTEM. Uerificat ⁊ ṗmo mouet vnū dubium dando modum solutionis. secundo modo exequit̄. tertio verificat aforismū ex dictis. quarto respondet dubio. secunda ibi [Aliquando ergo.] tertia ibi [Quodlibet autem horū.] ibi quarta [Bene autem dixit.] ¶ De ṗma dicit cum Hippo. in prima conclusione aforismi: vbi dixit: ꝙ menstruis plurib⁹ venientib⁹ accidūt egritudines: ⁊ in ista parte non addit in matrice. In scđa vō pte dixit nō veniētib⁹ a matrice.

¶ Querendū est vtrū ista pars a matrice debeat referri ad ambas conclusiones aut ad secundam tm̄: ⁊ subdit ꝙ hoc nos non possumus inuestigare nisi cōsideremus causas multitudinis ⁊ paucitatis menstruorū. Et dicit ṗmo ꝙ menstrua sunt plurima: aut propter largam apertionē venarum venientium ad vuluam: aut qꝛ sanguis est calidior debito: aut quia est subtilior: aut quia totum corpus est mutatum in malas qualitates: qꝛ grauatur sanguine: aut qꝛ supposito ꝙ sanguis non sit male qualitatis: qꝛ nimiū abundat in quāto ⁊ grauat. vnde propellitur ad venas matricis si videntur morbi gigni: cū ad quelibet mēbra deducantur humores mali: ⁊ iste sunt cause abundantie menstruoꝝ. ¶ Scđo quo ad hanc ptē dicit. ꝙ cause paruitatis eorūdē: qꝛ aut sūt pauca ex clausione attenuatoria vel ꝯstipatione: qꝛ oppilatione coartatoria venarū matricis: aut ex sanguinis grossitie vel frigiditate: aut ex fortitudīe venaꝝ veniētiū ad vuluā non recipientium sanguinem mēstrualē. QVOD LIBET AVTEM. Uerificat aforismū ⁊ dicit ꝙ vnū qđq; horū. i. vnaqueq; harum causarū cum sic accidunt egritudines saltē post longū tempus sue perseuerantie. s. aut herisipille vel sclirosis: aut flegmon seu cancer. Et hoc potest intelligi: qꝛ retēto sanguine in eius venis ſm varietatē sue qualitatis: aut humoris secū cōmixti in matrice fiunt vtplurimū talia apostemata: ⁊ hoc modo intelligēdo infert in quarta parte ꝙ bene dicit venientibus a matrice. i. in matrice accidūt egritudines: quia non opꝫ ita fieri in matrice ex fluxu nimio. ⁊ ideo soli secunde pti est additū. ¶ Uel si non referatur quodlibet horum ad causas retentionis tm̄: sed ad causas vtriusq; dicti. tūc videt̄ mihi ꝙ dꝫ 4ª pars que incipit ibi. bñ ergo dixit hoc modo: ꝙ ḡ Hipp. dixit bene non venientibus a matrice accidunt egritudines: ita supple vt pars illa a matrice vtriq; parti referat̄. nā aliter nō videt̄ quin eque bene ṗncipaliter possit fieri nimius fluxus menstruoꝝ ex causa matricis sic̄ nimia retentio. ¶ Dubia aūt hic moueri solita: puta qui morbi ex fluxu nimio: ⁊ qui ex defectu: ⁊ vtꝝ similes morbi ab vtraq; possint euenire: ⁊ q̄ sint deteriores patent ex notatis si intelligantur dicta in ṗma pticula in illo afoᵐᵒ. s. 5° in tenuib⁹ dietis peccāt egrotātes. Aforismus. LIX.

In ano flegmones patienti ⁊ in matrice flegmonem habenti stranguria superuenit. In epate vō flegmones patienti singultus supuenit. Et in renibus habentibus saniem stranguria accidit.

¶ In presenti aforismo Hippo. intendit tres ꝯclusiones. scđaꝫ ponit ibi [In epate.] tertiā ibi [In renib⁹.] ¶ Prima cōclusio est ista. patienti flegmonē in ano aut in matrice superuenit stranguria. ꝓbatur sic. patienti flegmonem in locis predictis comprimit̄ vesica: vt multā quantitatem vrine simul tenere non possit. ergo cogitur parū ⁊ sepe mingere. Et per cōsequens sibi superuenit strāguria: cum stranguria nō sit nisi parua ⁊ frequens mictura. ¶ Scđa ꝯclio. patienti flegmonē in epate nerui stomachi stimulant̄ ad excutiendū rem nociuā: vel sicut nociuam. ergo superuenit singultus. pꝫ ꝯñtia ex diffinitione singultus supra posita: ⁊ assumptū ꝓbabit̄ statim. ¶ Tertia ꝯclio. habēti saniē in renibus supuenit stranguria. ꝓbat̄ in isto a renibus frequenter mittit̄ mala mā stimulans ad vesicam. ḡ ⁊ frequenter ⁊ parū pro vice mingit̄. Et per consequēs patitur stranguriā. ꝯsequentia pꝫ vt supra. ⁊ assumptū declarabit̄ in notatis. Et similē sniam q̄ ad ṗmā ⁊ tertiā ꝯclionē habetis. 19ª tertij. caplo de distillatione vrine ⁊ quo ad scđam partē. 14. tertij. caplo de signis apostematum epatis. ¶ Nota tñ ṗmo circa ṗmam cōclusionem ꝙ per anum quandoq; intelligimus rectū intestinum: qđ est vltimū ad exitū: qñq; aūt sumit̄ ꝓ extremitate huius recti intestini ⁊ colligatis ⁊ vocatur fusteri: ⁊ hoc scđo mō sumit̄. 17. tertij. Sed hic maxime sumitur ṗmo mō: ⁊ ad hunc sensum dixit Aui. loco allegato. 19. tertij: aut ꝑpter apā in intestino recto. ¶ 2° nō. ꝙ hoc intestinū est īmediate sub vesica ⁊ tangit eā. ⁊ cū ea ⁊ collo suo est multū colligatū. Ex quo pꝫ ꝙ existēte apāte magno in dicto intestino cōprimit̄ vesica ⁊ cōpressa multā q̄titatē vrine retinere nō pōt: imo cogit̄ paulatī mingere. ¶ Nota 3°. ꝙ flegmon qñq; dr̄ de omni apāte vt a Joannitio: qñq; de omni calido: qñq; de solo sanguineo: vt pꝫ ex Aui. 3ª q̄rti. hic sumit̄ large. ¶ Nō 4° ex Gal. in cōmento ꝙ Hipp. qñ dicit vnā egritudinē nasci: itelligit ꝙ nascit̄ ex illa aut ad eā sequat̄ dū est magna etiam: iō sensus ꝯclionis est ꝙ intestino recto patiēte magnū apostema. paruū. n. qñq; nō cōprimit vt necessario strāguria sequatur. ⁊ idem intelligatis in oībus istis ꝯclionibus.

¶ Quo ad secūdā partē prime ꝯclionis. Nota ṗmo ꝙ matrix ponitur iuxta vesicam in medio inter vesicam ⁊ intestinū rectū: sed fundus matricis est altior fundo vesice

collum vo eius coniungitur cum vesice collo: ⁊ pars que est versus os matricis cum corpore vesice. Ex quo patet ꝙ ex apostemate matricis circa partes ori vicinas cõprimitur vesica: ex apostematibus autē in fundo existentibus nõ comprimitur: sed si magna sint: intelligit Gal. in cõmento vtroqꝫ loco comprimitur. ¶ Nota tamen secũdo: ⁊ partium etiam ꝓme conclusionis ꝙ sicut experientia docet: ꝙ eoꝝ que transeunt per meri subtilis pars penetrat in cãnam pulmonis ꝓpter vicinitatem illoꝝ que sunt in substantia matricis vel intestini fumi cõmunicãtur corpori vesice. Et ideo acuta existēte materia apostematis talium locorum contingit ꝙ vesica stimulatur ad emittēdũ vrinã ꝓpter fumos: ⁊ subtiles partes sibi communicatas mordicantes: ⁊ sic stranguria semper duabus de causis accideret ex tali apostemate. s. compressione ⁊ mordicatione. ¶ Circa tertiã conclusionē nota ꝙ sanie existente in renibus ipsa descēdit cum vrina ad vesicam ⁊ obuiat corpori eius. ⁊ iõ cũ sit viciosa ⁊ corrosiua stimulat vesicã ad expulsionē ⁊ cogit mingere etiã pauca existente vrina: ⁊ hoc modo fit stranguria: ⁊ maxime quãdo sanies est multũ mala. Ego aũt testor plures vidisse mingētes omni die saniē a renibus in quibus nõ fiebat strãguria: neqꝫ ꝯm sua dicta ardor in mingēdo: sed cũ fuerit sanies acuta ⁊ corpora cholerica: ⁊ malis humorib' abundantia: etiã in ꝓncipio mingendo saniē patiebant aliqd ardoris: in processu aũt siue sanies fuerit bona siue fuerit mala. tandē vidi ꝙ peruenerunt ad excoriatione in collo vesice ⁊ ad stranguriam: q² paulatim ꝓmo impressit sanies in trãsitu: tandē excoriauit. ¶ Quantũ ad has conclusiones nota. ꝙ stranguria sumit quãdoqꝫ ꝑ defectu vrinãdi: ⁊ hoc mõ videt Gal. sumpsisse in cõmento afforismi: qbus in vrina liuida: quãdoqꝫ ꝑ frequēti ⁊ parua mictura sicut in commento huiusmodi: ⁊ vtroqꝫ mõ põt afforismus verificari. ¶ Scdo nota stranguriã vtranqꝫ quandoqꝫ esse cum difficultate mingendi: q² cuꝫ forti conatu: imo fortiori q̃ȝ ad tãtũ mictuꝫ proportionat ⁊ quandam esse cuꝫ dolore ⁊ difficultate: lꝫ videat posse fieri ex apostematibus diuersis sine dolore ⁊ sine difficultate: tñ vtplurimum ad has causas sequit cum dolore ⁊ difficultate. ¶ Circa scdam cõclusionē principalē nota. ꝙ apostemata in partibus epatis quedam sunt in gilbo: quedã in concauo: quedam occupant vtrũqꝫ: ⁊ quando apostema est in gilbo nisi sit magnũ nõ oportet causari singultũ vt pꝫ. i4. tertij. caplo de apostematũ signis in epate: ⁊ a Gal. in cõmento: sed in cõcauo etiã nisi sit magnũ raro fit singultus: q² nõ multũ cõmunicat epar stomacho magis tñ valde ex apostemate in concauo accidit singultus q̃ȝ in gilbo: q² pars concaua etiam vicinior est stomacho. ¶ Scdo nota duobus modis causari singultum ex tali apostemate. vno modo propter malaꝫ materiã transmissam ad stomachuꝫ mordicantem. Alio modo ꝓpter compressionē sui grauitate: sed mala materia mordicans põt quandoqꝫ vomitum causare: quãdoqꝫ singultũ: quãdoqꝫ fastidiũ: ꝯm varietatē modi sui: ⁊ modo stante in stomacho aut imbibita: aut natando: ⁊ ꝯm menteꝫ Gal. Aliqui tamen volunt ꝙ propter colligantiam que est inter epar ⁊ stomachum mediante neruo valde paruo accidit neruos stomachi contrahi. oportet ꝙ fiat nisi sit magnum apostema.

Cõmentum Gal.

Tranguria est parua ⁊c.

¶ Gal. in cõmento primo declarat quid sit stranguria ⁊ causas eius magis occurrentes. secũdo verificat primam ⁊ tertiam cõclusionem. tertio verificat secundam. ibi secunda [Et bene dixit.] ibi tertia [Ego autẽ.] ¶ De prima dicit. ꝙ stranguria est parua: ⁊ sepissima mictura ⁊ supplendum est coacta. nam si quis sepissime mingeret voluntarie ⁊ parũ corpore existente sano ⁊ fieri potest nõ diceremus esse ibi strãguriam: sed tunc dicimus cum abstinere nõ potest. ⁊ addit ꝙ causa est aut acuitas vrine: aut debilitas contentiue in vesica est: aut mala complexio: aut apostema: aut supple aliquid proportionale sicut compressio a mola vel lapide vel vlcus: sed causa acuitatis vrine est: quia a colamento renum: q² patiuntur renes receptionem humoruꝫ acutorum: aut q² ipsi faciunt sanguinem vel aliquod acutuꝫ qđ a renibus ad vesicam mandatur ⁊ facit vrinã acutaꝫ: ⁊ hoc est clarum cum aquositas non sit acuta nisi ex alicuius rei mixtione. ¶ De secunda parte dicit. ꝙ Hippo. bene dixit stranguriã fieri flegmone existente in ano vel in matrice: q² istis mēbris vesica colligatur. vnde compatitur eis supple modo dicto supra in afforismi expositiõe: sed de renibus etiam vere supra dixit: q² cum in eis etiaꝫ congregabitur materia putrida: necesse est vt effluat per vesicam supple quando terminus debet esse bonus: scilꝫ quando apostema renum aperitur ad exteriora est mala terminatio. vt. i8. tertij. ⁊ quando effluit per vesicaꝫ pungit eam ⁊ cogit ⁊ cõmouet vt expellat saniem paulatim ⁊ frequenter. Sed ex apostemate in ano patitur vesica: quia comprimitur. ⁊ ideo: q² vicinantur anus ⁊ vesica necesse est vesicam ex hac vicinitate pati: ⁊ ita est supple de matrice. ¶ De tertia parte dicit. ꝙ ipse alibi dixit ꝙ cuꝫ Hippo. dixit passionem aut presentem aut futuram aliũde intelligit nõ absolute: sed quando illud aliud est positum in vltimitate: ⁊ de hoc itelligit quãdo asserit singultum ꝓuenire ex apostemate epatis. q² cũ nerui epatis ⁊ stomachi sint colligati necesse est alteruꝫ alteri compati presertim cum apostema sit magnũ in epate.

Circa tres partes

de stranguria queruntur tria probleumata. primo propter quid est ꝙ intestino recto existente pleno fecum non fit stranguria: sed bene ꝓpter eius apostema cũ multo magis ingrossetur. ⁊ per consequens comprimat vesicam magis q̃ȝ ex apostemate. ¶ Ad hoc respondetur ꝙ quandoqꝫ ex multa fece dura in dicto intestino fit stranguria: imo multotiens: sed quia plerũqꝫ quando fex illuc ducta pellitur cito. ideo non percipitur. ¶ Dicit secũdo. ꝙ non similiter fit stranguria ex fecum multitudine sic̃ ex apostemate: quia intestino sano existente potest cõprimi sine dolore eius. ⁊ ideo vesica suã seruans latitudinē potest ipsum cõprimere: sed quando est apostema compressiuum dolet. ⁊ ideo vesica non ita se latificat recte sicut apostemate existente in loco vicino pectori nõ dilatatur pectus: vt pꝫ secundo pronosticoꝝ cõmento 5°.

¶ Et per hoc patet solutio probleumatis secundi: quare ex pregnatione in qua multo magis tumet matrix q̃ȝ ex apostemate. tamen nõ accidit stranguria. ¶ Dico ꝓmo ꝙ vidi plures pregnãtes nõ potētes cõtinere vrinã ⁊ parum ⁊ sepe mingere: ⁊ ita aliquas molã patiētes. dr̃ scdo ꝙ causa est similis supradicte. ⁊ 3° põt dici ꝙ in pregnatione repletio fit ꝓpe fũdũ ⁊ in ꝯcauo m̃ricis al'r ĩ apate.

¶ Tertium probleuma propter quid saniē habētes in vesica nõ patiunt stranguriã: sed bene habentes in renib'.

¶ Et respondet hic Marsilius ⁊ Jacobus imitator ei' ꝙ causa est: q² sanies vesice est minus acuta. ¶ Ego aũt dico multos pauciores vidisse cũ sanie ex vesica siue strãguria q̃ȝ cũ sanie ex renib' nec memini quenq̃ȝ multaꝫ saniem ⁊ a vesica mingentē sine stranguria: sed de renibus multos. ¶ P. multo magis putrida est sanies ex vesica q̃ȝ ex renibus vtplurimum. ⁊ ideo vtplurimum acutior cum putredo sit calor preternaturam vel saltē ipsum vtaliter cõicetur: dico ergo ꝓbleuma falsuꝫ. ⁊ Hippocratē

tacuisse de sanie vesice tanquã multum nota.

¶ Quartum probleuma. cum apostema in fundo stõchi faciat cõpressionẽ qñ est in epate: sicut in ore: quare non ita irritat ad fluxũ: ⁊ facit fluxũ sicut singultũ. ¶ Ad qđ respõdẽt dicti viri ꝙ aliqñ ex tali apate fit fluxus: sed si nõ fit sicut singultus est: q2 os stomachi est magis sensibile. Et ideo magis fit nocumẽtũ in ore stomachi vbi fit singultus: vel 2° q2 cũ apate epatis fit attractio ad epar. ¶ Mihi aũt vr̃ ꝙ illud qđ ꝑcipit̃ vt nociuũ ⁊ res cõprimens: ⁊ ad illã repellẽdã qñ est epar mouet̃ stomachus ad singultũ excutientẽ rẽ extrinsecã a se. nõ sic aũt mouetur ex illo ad fluxum vel vomitũ faciendum: nisi aut ꝑꝑ materias transmissas: aut quãdo cibum compressum retinere nõ potest ⁊c. Aforismus. LX.

Mulier si non conceperit: velis autem scire si concipiet contegens vestimentis suffumiga deorsuz: ⁊ siquidez trãsire videatur odor per corpus ad os ⁊ nares: cognosce quoniam ea non propter se non generat.

¶ Conclusio aforismi talis est. Mulierem que nunq̃ fuit ĩpregnata bñ circundatã pãnis ⁊ deorsum per vuluaz fumigatã percipere odorẽ vel saporẽ fumigij venientis ad os vel ad nares significat ipsaz esse fecũdabilẽ. Et ꝑ ꝯñs ꝙ si nõ generat hoc nõ est ex sui defectu sed viri. Cõclusio ꝓbat̃. talis ꝑceptio odoris vel saporis significat defectum oppilationũ: ⁊ superabundãtiaꝝ malarũ meterieꝝ ex qbus vtplĩm ꝓhibet̃ fecunditas. g° significat ipsam fecundabilẽ. ꝯñtia clara. ⁊ assumptũ circa litteraz ostendetur. Et similẽ sñiaz habemus. 2i. tertij. caplõ de signis sterilitatis. ⁊ Serap. 5° breuiarij: vbi presentẽ allegat: ⁊ suo modo verificat aforismũ. ¶ Circa tñ aforismuz nõ p°. ꝙ lz multe sint cãe sterilitatis vt patebit paulo post in aforismis sequẽtibus. tñ vtplĩm mulier est sterilis ꝓpter oppilationẽ venaꝝ matricis. vñ menstruũ cõueniens nõ defert̃ ad matricẽ: aut ꝓpter presentiã malaꝝ materierum que in matrice multiplicant̃: earũq3 necessario corrumpunt sperma: aut faciũt ipsum labi: ⁊ nõ tempore debito in matrice ꝑmanere. ¶ Scđo nota. ꝙ quãdo fumus ꝑcipit̃ per vuluã rei hñtis odorẽ ⁊ saporem acutũ si matrix nõ sit multũ dẽsa ⁊ vene stricte: aut nõ habeat excessiuã compassionẽ corrumpentẽ saporẽ vel fumi odorem: aut nõ sint ibi humiditates oppilãtes vias ꝑ quas fumus dz transire ad os ⁊ nares aut corrumpẽtes fumi odores ⁊ sapores. tũc trãsit fumus cũ odore suo ad os ⁊ ad nares: ⁊ ꝑ experientiã est ꝓbatũ. Sed istis vel aliquo istoꝝ est ꝓhibitus transitus fumi cũ suo odore vel sapore: aut ẽt transitus impedit̃ omnino. ¶ Et ex hoc pz: ꝙ qñ per hũc modũ transeundi per corpus transire fumos cum sapore ⁊ odore in naribus significat̃ carentia omniũ causarũ dictarũ: sed cũ mulier caret dictis dispõibus: vtplurimuz est fecũdabilis: q2 iste sunt cause sterilitatis. g° talis perceptio odoris ⁊ saporis est signũ fecunditatis mulieris. ⁊ sic apparet aforismi verificatio. ¶ Nõ 3°. ꝙ dixit cõtegens eam pãnis ad fugiendũ errorẽ qui posset contingere. naz posset fumus per aliã viã transire ad os ⁊ ad nares ⁊ essemus ambigui in significando. quidã aũt dicũt ꝙ hec tectura facit fumuz melius colligi: ⁊ ad interiora corporis penetrare. ¶ Nota quarto ꝙ dicit: si nõ acceperit in vtero: ⁊ hoc est: q2 si acceperit iam vtplurimũ scitur ꝙ defectus nõ est ex ea. vel scđo hoc dicit: q2 fumigatio in ꝑgnãte nõ trãsit: q2 ꝓpter conceptũ matricis est clausa: ⁊ non penetrat fumus. ⁊ ideo hoc signum in muliere significat pregnationem. ¶ Nota qnto ꝙ quedã alie possunt esse cause impeditiue pregnationis: vt ꝓprietas vel cõplexio insequẽs materiam vel defectus in ꝑncipali membro. ⁊ iõ hoc signũ nõ est necessarie veritatis: sed est veꝝ vt in pluribus. ¶ Nõ 6° nõ solũ ꝑ fumigationẽ: sed per suppositionẽ rei odorate vt allei vel aristologie. ¶ Nõ h̃ idez posse significari: vt dĩ. 2i. tertij. ca° allegato. ⁊ Hippo. voluit ꝙ illa ꝑ ista cognoscant̃. Cõmentum Gal.

Ex hoc ꝙ dixit. Galenus in cõmẽtando aforismum ꝑmo ostẽdit q̃lis fumigatio est facienda ad experiendũ aforismũ. 2° v̇ificat ꝯnem aforismi. 3° dat vtilitatẽ eius. 4° excusat se a ꝑtractatione quorũdã. ibi 2ª [Qgbus tñ.] ibi 3ª [Cu nõ ꝑ se.] ibi 4ª [Plato.] ¶ De ꝑma dicit. ꝙ debemus intelligere mulierẽ debere fumigari cũ optimis fumigijs calidis ⁊ siccis. sicut thure myrrha storace ⁊ silib° odoriferis: quoruz fumus ꝑuenit ad os ⁊ nares alio deducto impedimẽto. nã alia ⁊ si nõ sentiat̃ odor coꝝ nõ est mirũ etiã inferenda: q2 nõ hñt tantã v̇tutẽ. ¶ De 2ª dicit. ꝙ qñ ab istis fumigatis nõ sentit̃ odor in narib° significat̃ ꝙ matrix est ꝑfecte. i. itegre oppilata: ⁊ h̃ exñte: mulier nõ põt gnãre. ¶ De 3ª ꝑte dicit hic ꝙ Hip. hic inuit qđdã ponderosuz iuuamẽtũ. Nã multi hoĩes ⁊ ꝑcipue nobiliores: cũ nõ hñt filios vt vna vxore volũt scire vtꝝ sint habituri ex ea: q2 si ex ea habere nõ possent separarentur ab ea vt ab alia haberẽt filios: qui heredes eẽnt suoꝝ bonoꝝ. ¶ De 4ª parte dicit. ꝙ plato in libro ad Tituz tetigit artificia ad generandum ꝙ hic ipse nõ vult prelibare: sed potius vult hic exponere omnes istos aforismos qui sunt de matrice: quare ⁊c. Aforismus. LXI.

Mulieri in vtero habenti si purgationes exeunt: ĩpossibile est fetum sanuz esse.

¶ Cõclusio est. si mulieri ꝑgnanti exeant mẽstrua ĩpossibile est fetũ esse sanũ. ꝓbat̃. impossibile est fetũ esse sanũ: qñ modicũ hz nutrimentum: sed exeuntib° menstruis a pregnãte fetus modicũ hz nutrimentũ. g° ⁊c. ꝯñtia tz. ⁊ assumptũ circa litterã declarabitur. Et similẽ sñiam habetis. 2i. tertij. caplõ de signis debilitatis fet°. ¶ Nõ g° ꝑmo. ꝙ nomẽ purgationis ꝓprie dr̃ de euacuatione alioꝝ humoꝝ a sanguine: ⁊ cũ medicina solutiua: sz hic appropriate qñ de mulieribus loqmur per purgationes ĩtelligim° menstruũ sanguinẽ: q2 ꝑ illius expulsionẽ: mulieres nõ solũ sanguinẽ: sz ẽt alios humores emittunt: a qb° purgant̃. ¶ 2° nõ ꝙ istas purgatiões exire põt esse dupliciter: aut in quãtitate vt sit maior q̃z añ ꝑgnationẽ: aut parũ vel raro. ⁊ aforism° maxime verificat̃ qñ in quãtitate egrediunt̃. nã qñ in pauca quantitate egrediunt̃ stat fetũ esse sanũ. ¶ 3° nota. ꝙ qñ egrediunt̃ in tali quãtitate significat̃ ꝙ fetui subtrahit̃ debitũ nutrimentũ. cũ ex sanguine qui in tẽpore pregnatiõis retinet̃ nutriri debeat. ⁊ iõ fetus debito caret nutrimento. ⁊ ꝑ ꝯñs est eger. ¶ 4° nõ. ꝙ egritudo fetus aut est mala cõplõ: aut mala cõpõ: aut solutio ꝯtinuitatis. nã possibile est fetum ꝑmo nimiũ impleri aut viscosis humoribus. vñ fiũt in eo oppilatiões: aut debilitatis attractiua: ⁊ sic sanguis emittitur: ⁊ põt cõtingere ꝙ exeuntib° purgationibus fetus desiccet̃ aut infrigidetur ꝑꝑ nutrimenti paucitatẽ. varij igit̃ modi pñt esse cãe egritudis fetus. ¶ 5° nõ. ꝙ nõ solũ mẽstruis multũ venictib°: sz ꝑꝑ aliaz oẽm ĩmoderatã purgationẽ mulieris cõtingit fetũ egrotare: sz q2 magis ex sanguĩe accidit. iõ de eo tetigit Hipp. ¶ Ultimo nõ quosdã eẽ casus in qb° poĩe est purgari ꝑ mẽstrua ⁊ fetũ sanũ ẽt si sint multe q̃ntitatis in vice vna: vt qñ multus sanguis abũdat in muliere vel ex regimĩe vel alio°. ⁊ iõ ĩtelligit̃ afo^mo vt in plurib°. Cõmẽtũ Gal.

IN purgatiōe hac intēdit.

¶ Gal. i cōmēto p̄mo limitat afo^m. 2° ponit vnde egrediant menstrua a pregnantibus. 3° verificat aforismū. ibi 2ª [Ego aūt.] ibi 3ª [Cū igitur.] ¶ De p̄ma dicit. q̄ p purgationē intelligit Hippo. in aforismo menstrua venientia in tempore ꝛ in quātitate sicut ante purgationē super diminutione: ꝛ ex isto significat defectio fetus: sꝫ si raro aut parꝫ: aut semel exeunt nō opꝫ fetū infirmari. EGO AVTEM. Facit qd̄ dcm̄ est dicens: q̄ ipse arbitrat menstrua in pregnante egredi per venas que veniunt ad collum matricis tm̄: q2 secundina est suspensa oribus venarum que sunt in cōcauo. vnde sequit q̄ nihil egreditur ab illis de mēstruis. CVM IGITVR. Facit qd̄ dictum est dicens: q̄ cum exeant menstrua aliunde q̄ꝫ per venas que veniūt ad cōcauum matricis ꝛ fetus: sequit q̄ nō veniunt supple vt opꝫ ad fetum nutriendum per venas concaui matricis necessario fetū infirmari vtpote cui nutrimentū deficit. ¶ Tu tm̄ nota. q̄ dicit Gal. q̄ sanguis menstruus egreditur per venas colli matricis q̄ ora venarum concaui sūt obturata: cū ab illis suspendat secūdina esse ambiguū. nā potest fieri superimpregnatio: vt notatur quotidiana experientia. ideo nō omnia ora matricis sunt occupata i suspendendo p̄mum fetum: ꝛ restant multa orificia a q̄bus nihil suspenditur. Preterea quādo tm̄ in vna cellula fit ꝯceptio nō sunt ab orificijs omnibus suspense secūdine: sed multotiens in vna parte tm̄ est facta conceptio. ergo ꝛc. ꝛ ideo Gal. nō affirmauit: sed dixit estimo.

Aforismus. LXII.

SI mulieri purgationes non exeunt: neqꝫ febre neqꝫ rigore superueniente anxietates abominationes ꝛ defectiones animi ei acciderint: reputa hanc in vtero habere.

¶ Talis est cōclusio. defectus menstruoꝝ cum abominatione cibi ꝛ anxietate ꝛ defectione animi nō p̄cedentib⁹ febre vel frigore significat. s. mulierem esse pregnantē. Conclusio ꝓbatur: q2 hec significant menstrua deficere solum ex causa pregnationis. ergo ꝛc. Antecedens in notatis habebitis. Et similē sniam habetis. 2i. tertij. caplo de signis impregnationis. ¶ Circa aforismū nota p̄mo. q̄ menstrua quādo retinent sine causa manifesta vtplurimum retinentur ꝓpter conceptionē. ideo Hippo. ad excludendum causas retentionis manifestas aut ꝓhibitionis fluxus menstruoꝝ neqꝫ dixit frigore neqꝫ feb. supueniēte: nec semp existēte alia causa manifesta ꝓhibitiōis. sicut eēt multa euacuatio sanguis aut ventris fluxus ꝛc. ¶ 2° nota. q̄ qn̄ menstrua retinentur ex causis pregnationis separatur sanguis menstruus: ita q̄ pars purior ꝛ melior est illa que vadit ad fetū nutriendū. relique aūt partes remanēt in venis matrici vicinis. ꝛ per consequēs stomachi: ꝛ remanent magis male: q2 sepata est pars melior. ꝛ hinc est q̄ ex illarum retentione plurimū ex causa pregnationis accidūt magis abominatiōes ꝛ anxietates ꝛ defectiones q̄si ad lypotomiā ducentur q̄ꝫ in illis que carent emissione menstruorū ex alia causa: ꝛ hoc est qd̄ Hippocras dicit. q̄ ad significandū mulierē esse pregnātē opꝫ coniungi defectus fluxus menstruoꝝ sine manifesta causa: ꝛ ad hoc q̄ habeant abominationes ꝛ anxietates: etiam q2 vtplurimū cū ista coniungunt retinent mēstrua ꝓpter pregnationem. ꝛ sic pꝫ verificatio aforismi. ¶ Nota 3°. q̄ p anxietates intelligimus nocumentū in anhelitu. vñ opꝫ q̄ multū trahat: ꝛ per defectiones itelligimus leues motus ad syncopim: ꝛ per abominationes odium cibi. ¶ Nota tm̄ 4°. q̄ quādoqꝫ cōtingit mēstrua retineri ex alia cā: ꝛ tūc ēt ꝯiungi abominationes ꝛ cetera hic posita. ꝛ ideo aforismus non est semper verus: sed vtplurimum.

Cōmentum Gal.

ISTud tantū de illis. Cōmentū in tres partes diuidit. In p̄ma aforism⁹ restringit. In secunda verificat. In 3ª q̄ nō est semper verus ostenditur. ibi 2ª [Or ex alia.] ibi 3ª [Que tm̄.] ¶ De p̄ma dicit. q̄ istud verificat tm̄ de illis mulierib⁹ que ex cōsuetudine habēt fluxū menstruoꝝ ordinate: ꝛ in quibus veniunt sine impedimento: q̄ si subito ꝛ sine manifesta causa cōstringunt significamus pregnationē. ¶ De 2ª parte dicit. q̄ supple Hippo. hanc restrictionē auctorizauit. i. sua auctoritate cōfirmauit q̄ conditiones quas posuit nos debere perpendere qn̄ subdit p abominationē angustiā defectiuā ꝛ mēstruoꝝ cessationē: q̄ intelligat cōcepisse mulierē. sicut hec facimus ex pessimo ꝛ corrupto appetitu. q2 os stomachi ledit in cōceptione ex causa assignata circa afo^m. ¶ De pte 3ª dic. q̄ hec oia possunt cōtingere sine ꝯceptione ꝓpter malos humores corpori dominātes. vñ opꝫ medicū ꝓspicere. ¶ Et circa totū nota q̄ dicit mēstrua deficere subito: q2 in tēpore in quo expectat oino nihil exit. i causis. n. alijs plerūqꝫ p̄us incipiunt imorari ꝛ tardari: sꝫ qn̄ est subito in p̄mo tpe q̄ deberet venire ex toto deficit ēt hoc vtplm̄ cū conditionibus positis est ex pregnatione.

Aforismus. LXIII.

QVecunqꝫ frigidas ꝛ densas matrices habent non concipient. Et quecunqꝫ humidas habent matrices: nō concipient. extinguitur enim in eis semen. Et quecunqꝫ siccas ꝛ magis ardentes nō concipiunt. indigentia enim nutrimenti corrūpitur semen: ꝛ quecunqꝫ ex vtrisqꝫ temperiem habent moderate hui⁹ fiunt generantes.

¶ In p̄senti afo^mo quatuor ponunt ꝯnes ab Hippo. 2ª ibi [Et quecūqꝫ humidas.] 3ª ibi [Et quecūqꝫ siccas.] 4ª ibi [Quecūqꝫ ex vtrisqꝫ.] p̄ª est. oēs mulieres hn̄tes matrices valde frigidas ꝛ densas nō sunt conceptiue. aut sunt steriles. ꝯ ꝓbat. In istis nō cōseruat calor spermatis: vt opꝫ ad cōceptionē nec nutrimētū fetus debite mandari posset: nec secūdina debite alligari matrici. g̊ iste sunt steriles. ꝯn̄tia tꝫ: q̄re ad cōcipiendū regrunt ista tria qb⁹ dicte conditiones sunt opposite. ¶ Scd̄a cōclo. mulieres habētes matrices valde humidas nō sunt apte ꝯcipere: q2 in illis semē viri extinguit: sꝫ in hn̄tib⁹ matrices frigidas extinguit semē. g̊ ꝛc. ꝯn̄a pꝫ. ꝛ minor ponit i littera. ¶ Tertia ꝯclo. oēs mulieres hn̄tes mr̄ices magis siccas ꝛ ardētes nō sunt gnātiue. ꝓbat. ille nō sunt generatiue in q̄bus semen corrūpit idigētia nutrimēti: sꝫ ille sūt hm̄. g̊ ꝛc. ¶ Quarta ꝯclo. oēs mulieres hn̄tes mr̄icē tēperatā moderate equalitatibus vtriusqꝫ p̄me ꝯrietatis sunt generatiue. ꝯn̄tia clara. ꝛ assumpta statim per totum declarabunt. Sitis snia habet. 2i. tertij. caplo de causis sterilitatis: ꝛ a Serapione 5° breuiarij. ca°. 33. ¶ Circa p̄mā scd̄am ꝛ tertiā ꝯclones sil̄ est p̄mo notandū: q̄ nō qlibet lapsus in aliq̄ p̄marū q̄litatum sufficit facere sterilē. nā ad experiētiā videmus mulieres diuersaꝝ cōplonū quo ad mr̄icē ꝯcipe: sꝫ lapsus ꝓhibēs a ꝯceptiōe oꝫ q̄ sit multus lapsus: ꝛ iō illud v̄bū positū i ꝯne 3ª vbi magis dicit. Et quecūqꝫ siccas ꝛ ardētes magis dꝫ ad omnes hos lapsus replicari: ꝛ sumit penes me magis ꝓ valde: nec dico lapsum ad siccum ad ꝓhibendā ꝯceptionē oportere esse maiorē lapsu ad humidū vel frigidū: q2 ad h̄ non habeo

rationē nec auctoritatem: sed bene scio ꝙ quicunqꝫ sit lapsus ad hoc vt ꝓhibeat a cōceptione opz vt sit magnus. ¶ Nota scd̓o cū dr̄ ꝙ nō concipiunt: pōt intelligi vel ꝙ nō sunt apte ad cōcipiendū dum talis lapsus perseueret: vel ꝙ absolute nō sunt apte ad cōcipiendū. ⁊ p̄mū videt̄ mihi verius: qr multe lapse corrigunt̄ ꝑ adiutorium medicoꝝ. ¶ Nota 3° specialiter circa p̄mā ꝯclonem cuz dicitur: quecūqꝫ frigidas ⁊ densas ⁊c̄. pōt intelligi copulatiue ⁊ de predicato copulato: ita ꝙ diuisim vel coniunctiz verificari potest: ⁊ vtroqꝫ modo est vera. nā habētes matricē frigidā alterāt sperma viri alteratione per quā perdit vim cōcipiēdi cum oporteat ipsuz esse valde calidū. ¶ Scd̓o qa frigiditatē sequit̄ strictura orificioꝝ venarū: ꝑpter quā pōt paucū sanguinis mēstrui venire ad cōcauū matricis: ⁊ ꝓhibet̄ conceptio. ¶ 3° qa sanguis mēstruus qui attrahit̄ īfrigidat̄. igitur spermati cōmixtus ipsum infrigidat ⁊ reddit impotens ad generādū. ¶ 4° qa in matrice frigida multiplicat̄ flegma: ⁊ humores frigidi qui sperma alterāt ⁊ ꝓhibēt ab operatione. Si aūt matrix densa fuerit hoc pōt intelligi. p̄mo ꝙ non sit porosa: vel scd̓o: qa terrestris: vel 3° densa: qa habēs magnā ꝓfunditatē ⁊ spissitudinē que est tertia dimēsio: ⁊ quolibet istoꝝ modoꝝ densitas est multa ꝓhibet cōceptionē. nam que hz poroꝝ priuationē venas habet constrictas: ⁊ illa que est terrea ꝑpter eandē causam: ⁊ ambe iste difficulter cōtrahunt̄ super sperma vel colligunt̄ super ipsuz qd̓ est tamē necessariū ad generationē ⁊ similiter densa. ¶ 3° modo cōstat ꝙ nō facile circūflectit̄ circa sperma ad ipsum ꝯtinēdū. cum igit̄ frigiditas et densitas vtraqꝫ per se facit sterilitatem: aut ineptitudinem ad concipiendum: ⁊ maxime si sint a natura: si sint accidentaliter: non oportet ꝙ faciant sterilem: sed prohibeant conceptionez pro tempore sue durationis.

¶ Circa secundā conclusionē nota ꝙ habentes matrices humidas duobus modis maxime ꝓhibent̄ a ꝯceptione. vnus est: qa matrix nō bene retinet sperma sui lubricitate. nā ad hoc requirit̄ asperitas quedā in matrice vt vult Gal. i libro de anothomia matricis. ¶ Secūdus modus est extinguēdo sperma siue caliditatē eius. Nā a multitudine humiditatis que est in matrice prohibetur calidū spumosuz euētari: ⁊ extinguit̄ etiaz per cōmixtionē multorum vapoꝝ humidoꝝ cū suba spiritus ipsum infrigidantium. ¶ Ex qbus pz ꝙ siue sit humiditas naturalis siue cū materia siue absqꝫ materia quelibet cū est multa excessiua prohibet conceptionē. magis tamē cuz est cum materia: ⁊ cū in illa mā accidit putrefactio: ⁊ iste due cause narrate in his duabus cōclusionibus ex parte complexionis sunt cause plurimum contingentes.

¶ Circa tertiā ꝯclusionē nota quosdā velle ꝙ ideo in hac cōclusione est positū li magis: qa lapsum ad siccū opz eē maiorē q̄ lapsuz ad humidū ad conceptionē ꝓhibendā. ⁊ ideo dicit̄ ardētes: ⁊ nō dixit calidas: qa etiā lapsuz ad calidū opz esse valde multū ad hoc vt impediat̄ ꝯceptio vt leuis recessus per calidū a tēperamēto vigoret naturalia opa. nō sic aūt ad frigidū: vt pz p̄ma p̄mi. ⁊ 4° eiusdez. caplo scd̓o. ¶ Sed ego: qa vidi vnūquēqꝫ lapsuz oportere esse satis notabilē ad auferendum operationem cōcipiendi: istud aduerbium magis sumpsi pro valde: ⁊ referri oportere dixi ad omnes tres cōclusiones p̄mas: ⁊ etiaz quia in lapsu ad siccū non est ita manifestum: ꝙ opz illū esse maiorē lapsu ad humidū ad hoc opus impediendū. ¶ Secūdo nota. ꝙ lz semen vel sperma nō vere nutriatur: tamē per sanguinē venientem a matre firmat̄: ⁊ ꝓhibet̄ dissolui. ⁊ ideo sanguis ille potest dici quodāmodo nutrimentū: ⁊ qa in sicca mr̄ice est paucus talis sanguis. ideo dicit̄ ꝙ in ea corrumpit̄ semen indigētia nutrimēti. Vel aliter dicunt quidam ꝙ pars corpulenta spermatis viri est materia ex qua spiritus gignitiuus regenerāt aliam partem spiritus sibi similem: ⁊ ꝙ nisi ita esset non posset tanto tēpore sustētari. ⁊ ideo pars corpulēta spmatis viri pōt dici quodāmō nutrimētū spermatis: qa est quasi nutrimentū spūs gignitiui: qa igit̄ in ardēte ⁊ sicca matrice corrūpit̄ pars corpulēta ⁊ spumosa indiget multa restauratione. ideo accidit ꝙ corrumpatur semen pro indigentia nutrimenti improprie dicti.

¶ Circa quartam ꝯclusionē dicit p̄mo. ꝙ quecūqꝫ habēt in matrice temperiē moderate sunt concipiētes: ⁊ debet p̄mo intelligi quando dicit in vtrisqꝫ. s. contrarietatibus primarū qualitatum: ⁊ quia omnis complexio cōsurgēs habet saltem p̄mum modum equalitatis. ideo non sufficit dicere ꝙ omnes habentes temperiem sint ꝯcipiētes: nisi addat̄ hoc verbum temperate: per qd̓ intelligit temperiem medio vicinaz vel ad generandū proportionatā. ¶ Secūdo nota. ꝙ matrix nō est membrū concipiēs: tamen per ipsam completur spermatis vtilitas tanq̄ per membrū deseruiens spermati: quando ipsa est disposita: vt opz s̓m intentionē nature: quia prohibēdo in debitas alterationes: ⁊ deferendo materiā generationis: ⁊ situando sperma iuuat ad generationem: ⁊ post deferendo spiritum ⁊ aerem mediantibus arterijs que terminātur ad arterias secūdine ⁊ fetus: ⁊ deferendo sanguinē adiuuat ad vite fetus conseruationem: ⁊ prebet materiam nutricationis ⁊ augmenti: ⁊ ad hunc finem facta est. Ex qbus patet ꝙ quādo matrix est vt oportet s̓m nature intentionem cōuenienter deseruit fetui ⁊ spermati pro fetus generatione: et s̓m Gal. testiculis suis qui sperma generāt. ¶ Tertio nota. ꝙ dicimus aliquādo improprie matres generare: quia sufficienter seruiunt spermati generanti: quia igitur quādo matrix habet in qualitatibus primis temperiem moderate sicut intelligit̄ in primo notabilī sunt disposite quo ad complexionē vt oportet ad nature intentionem. ideo posuit in fine propter quā sunt facte a natura: ⁊ ista est deseruire generationi: ⁊ per consequens dicuntur tales matrices conceptiue: ⁊ mulieres: quarum ille sunt matrices hic dicuntur generantes: quod intelligi habet quantum est merito complexionis. contingeret enim aut propter indebitam quantitatem: vel aliam naturam compositionalem ꝙ non conciperent.

Commentum Galeni.

Si Hippocraticos audere transferre. ¶ Istud cōmentum diuiditur in qnque partes principales. Primo ponit̄ ordo istius aforismi cum vno alio precedente: qui esset conueniens cum generali intētione. In secūda exponit aforismum per suas quatuor cōclusiones. In tertia remouet dubium. In quarta satisfacit cuidā promisso. In quinta satisfacit tacite questioni. ibi secunda [Cuz igitur matrici.] ibi tertia [Quia igitur.] ibi quarta [Ex igitur Platonis.] ibi quinta [Ultimitas.] ¶ De prima dicit tria. primum est ꝙ si auderez permutare aforismos Hippocraticos nihil faceret q̄ permutare prius vnum aforismum suprapositum: et ponere ipsum iuxta hoc vt prius disputatio de menstruis compleretur: ⁊ post subiūgeretur cause generandi et concipiendi et proponeretur ille in quo dicitur ꝙ si mulier nō accepit in vtero: ⁊ velis scire si concipiet ⁊c̄. Et sequeret̄ iste in quo dicit̄ ꝙ ille que hn̄t tēperiem moderate ex vtrisqꝫ fiunt generantes: qm̄ imoderate si non sunt in vltimitate generāt difficulter: sed si sunt in vltimitate sunt steriles. ¶ Et secunduz est ꝙ ex dictis cōprehenditur: quare fiat sterilitas in matribus: qd̓ multū occultatur: sed perspicaciter intuētibus

ſit palam poſtꝙ̃ patebit eis vtroſq̃.ſ.tam mares ꝙ̃ femi
nas generantes eſſe complexionis medie.i.temperamen
to vicine:quã cõplexionẽ ſi excedũt nõ generabunt:⁊ ſic
tangitur afoꝛiſmi intentio. ¶ Tertiũ dictũ eſt ꝙ icipiẽ
dum eſt modo a locutione de mulieribus ſterilibus que
habent malam complexionẽ vel compoſitionẽ matricis
in vltimitate:vt quibus dominat̃ vna pmaꝝ qualitatuꝫ
aut due. Nam oſtenſuꝫ eſt in libꝛis de cõplexionibus ꝙ
cõplexiones diſtemperate ſunt octo:quatuoꝛ ſimplices ⁊
quatuoꝛ cõpoſite. CVM IGITVR. Declarat afoꝛi
ſmũ particulariter per ſuas cõcluſiones:⁊ diuiditur in q̃
tuoꝛ partes ſm numerũ cõcluſionũ.2ª ibi[Et que matri
ces.]3ª ibi[Et quecũq̃ ſiccis.]ibi 4ª[Quecunq̃.] ¶ In
pma dicit tria.pmũ eſt ꝙ ſi matrix fuerit frigida aut dẽ
ſa.tunc vene matricis ſunt paruiſſime ⁊ ſtrictiſſime.ideo
vene ſecũdine nõ poterunt ſolidari:ideſt cõglutinari cũ
alijs.⁊ ſi poſſent:tamẽ ad fetũ nõ defertur nutrimentuꝫ
niſi paruiſſimũ:quia vene facile condenſant̃.ſcdm eſt ꝙ
ſanguis etiã talis matricis debet eſſe frigidus ⁊ flegmati
cus:qꝛ cõſiderare debemus ꝙ hꝫ q̃litates ſimiles matri
cis.Et ideo ſi intenderet in ſperma refrigeraret ipſum ⁊
ꝓhiberet a generatione.tertiũ eſt ꝙ Hippo.icepit a frigi
do ⁊ dixit:quecũq̃ habẽt frigidas ⁊ denſas matrices ⁊c.
¶ Ex q̃bus dat̃ intelligi ſupple ad ꝓhibendã conceptio
nem frigiditati denſitatem cõmiſceri:⁊ cũ hoc ⁊ ſemper
cõmiſceri humiditati vel ſiccitati. ¶ Et ideo dubitatur
nunq̃d ſemp ex frigiditate ſubſequat̃ denſitas.Et opꝫ pp
hoc eſſe ſterilis:⁊ ſupple hoc nõ videt̃ verũ cũ iam ſit di
ctum ꝙ aliq̃n eſt frigida tm̃. ¶ Et reſpõdet̃ ꝙ opꝫ bene
cõſideranti apparere qḋ dixit:ſed matrix frigida ſit ⁊ dẽ
ſa ꝙ non cõcipit ꝓpter ſtricturã venaꝝ: ſed tñ voluit ꝙ
denſitas ſit tm̃ cauſa ſterilitatis.i.ꝙ ſine denſitate frigi
ditas nõ ſit cauſa:q̃a fiducialiter putauit vos ſupple itel
ligere ꝙ etiã frigiditas ſine denſitate põt eſſe cauſa ſteri
litatis. ET QVECVNQVE. Declat̃ ſcdam cõclu
ſionem dicẽs:ꝙ quecũq̃ hñt matrices humidas in vlti
mitate ſunt ſteriles:q̃a extiguũt ſemẽ in eis ſicẽ videmus
in grano et oꝛdeo quando ſeminantur in loco paludis.
ET QVECVNQVE. Declarat tertiã cõcluſioneꝫ.
qꝛ ille que hñt matrices ſiccas nõ concipiunt ꝓpter defe
ctuꝫ nutrimenti mõ ſupꝛadicto : ſicut q̃n granũ ſeminat̃
in loco petroſo aut arenoſo aut inculto:ſed in matrice ca
lidiſſima ſperma patit̃ illud qḋ pateret̃ in terra calidiſſi
ma:aut ſi ſeminaret̃ in diebus canicularibus:⁊ ſic ſatiſfe
cit nobis de pmis qualitatibus oſtẽdens quas hñt virtu
tes ſigillatim ꝑ hoc dans vobis itelligi q̃d in cõpõne fa
ciunt. QVECVNQVE. Declarat q̃rtã ꝯnẽ dicẽs:ꝙ
cũ dixit quecũq̃ vtriſq̃ tẽperiẽ habẽt moderataꝫ fiunt
generantes:per li vtriſq̃ non intellexit qualitates : quia
vtriſq̃ eſt diſtributiuũ pꝛo duobus ⁊ qualitates ſũt qua
tuoꝛ:ſed intellexit ꝯria.i.ꝯrietates que ſũt due:⁊ nos oſtẽ
dimus in libꝛis de cõplexionibus temperatis eſſe ex fri
giditate cũ caliditate ⁊ humiditate ⁊ ſiccitate ex ꝑuitate
remiſſiue hoꝝ ꝯrioꝝ:quoꝝ duoꝝ parium ſi vnũ deficiat
a tẽperamẽto ſufficiat pꝛo faciẽdo ſterilẽ. Si enim adſit
tẽperamentũ in caliditate ⁊ frigiditate:ſed deficiat ſup
ple multũ in humiditate ⁊ ſiccitate:tamẽ ꝑmanebit ſteri
lis:q̃a igit̃ Hippo.hic ſatiſfecit dubio di.ꝙ q̃a Hippo.de
ſola ſterilitate mulierũ locut⁹ eſt.iõ ſolũ de cõplõne ma
tricis dixit ꝓpter alterã duaꝝ cauſarũ:q̃a fidẽ habuit ꝙ
ꝑ dicta intelligeremus de maſculis:aut q̃a poſterius eſt
de eis dicturus.Sed ſucceſſoꝛes ei⁹ hũc afoꝛiſmũ ſequẽ
tes ꝓtulerunt multipliciter:tamẽ interpꝛetatiue dicunt
eos eſſe longe ab Hippo.intellectu in maribus vt poſſu
mus intelligere:ſed dicunt ꝙ ſperma frigidũ difficulter
põt excoqui:ſed ſi ſpma parũ fuerit frigidũ:⁊ itrauit ma

tricem valde calidã poſſibile eſt fieri gñationem. ¶ Si
autẽ fuerit plurimũ frigidũ nõ põt cõcipere.Si aũt fue
rit humidũ ꝓpter humiditatẽ nõ bene excoquit̃. ¶ Et
iõ ſi fuerit in vltimitate humidũ impoſſibile eſt gñatio
nẽ fieri.Si võ fuerit calidiſſimuꝫ erit ſicut quelibet res
ardentiſſima ⁊ icenſa ⁊ nõ poterit generare. Et ſimiliter
cuꝫ fuerit nimis ſiccũ nõ extendit̃.Et ideo nõ generabit
cũ diſſum ſit in libꝛo de ſpmate ꝙ opꝫ ſpma ad pl̃imam
cõcauitatẽ m̃ricis ſpargi ſi debeat generare:aliter femi
na nõ poſſet ꝯcipe. QVOD AVTEM PLATO
NIS. Satiſfacit ꝓmiſſo dicẽs:ꝙ ipſe ſubintulit illḋ qḋ
ipſe ꝓmiſit ſe dicturũ de dictis Hippo.⁊ Platonis:⁊ hoc
ꝓmiſit ſe in alio cõmẽto dicturũ:ſꝫ ꝑus velle diſputatio
nẽ de mẽſtruis compellere.Dictũ eſt ꝙ gloꝛioſiſſima eſt
auctoꝛitas ſcire qual̃r duo coeuntes debẽt iuicem cõue
nire ad hoc vt generent:⁊ hoc poteſt ex dictis compꝛehẽ
di.nam ſi ſunt temperamẽto vicini pñt concipere: ſed ſi
ſine diſtemperamento:opꝫ ꝙ iungant̃ cum ſibi cõtrario
non in vltimo:ſed ſi iungant̃ cũ ſimili impoſſibile eſt cõ
cipere.vnde ſi frigidum ſperma incidat in frigidam ma
tricem impoſſibile eſt concipere:⁊ ſimil̃r ſi humidum in
humidam:et ſic de alijs:ſed bene poteſt concipere frigi
dum in calida matrice : et calidum in frigida matrice.
VLTIMITAS VERO. In iſta quinta parte docet
vnde cognoſcatur lapſum eſſe vltimatũ di.ꝙ vltimitas
lapſus que ꝓhibet ipꝛegnationẽ põt cognoſci ex quodaꝫ
afoꝛiſmo ſupꝛapoſito.vbi dixit de ſuffumigatiõe aroma
tica:cum nimia eius frigiditate tãta eſt oppilatio vt non
ꝑmittat penetrare odoꝛẽ aromaticũ ad os ⁊ nares. Ideꝫ
facit ſiccitas ſicut diximus humiditas ſemen extinguit:
q̃a aromata ingroſſant̃ ⁊ inſpiſſant̃ ꝙ non ꝑmittunt tũc
tranſire ſurſuꝫ.Caloꝛ aũt vltimatus matricis ſic permu
tat qualitatẽ aromatis ⁊ coꝛrumpit ⁊ intenſaꝫ facit.vt ſi
aſcẽdant:nõ tñ cum ſua ꝓpꝛietate ⁊ pꝛauitate odoꝛis ve
niant ad os ⁊ nares:⁊ iſte caloꝛ intẽſus lꝫ aliquãdo adſit
rarius tamen eſt in feminis ꝙ̃ maribus:q̃a ſunt frigide
complexionis:⁊ ita per hanc ſuffumigationem inueſtiga
mus ſiue per hanc inueſtigationem ſuffumigationis aro
matice cognoſcunt̃ que ſunt ſteriles ⁊ que non ⁊ que pa
tiunt̃ vltimitatẽ male cõplexionis:⁊ hoc ideꝫ cognoſcit̃
ex figuris.i.ex habitudine mulieris:ſicut ſi ſunt macilen
tiſſime vel gracillime vel leuiſſime vel aſperrime : tunc
enim non concipient.

Afoꝛiſmus. LXIIII.

Imiliter in maribus:aut enim ꝓpter
raritatem coꝛpoꝛis ſpiritus extra fer
tur vt nõ incidat ſemen : aut pꝛopter
denſitatem humidum non diffunde
tur extra : aut pꝛopter frigidum non caleſit ita
vt congregetur ad hunc locum:aut pꝛopter ca
liditatem ipſum hoc fit.

¶ Qui cõpoſuit hunc afoꝛiſmũ intendit in eo vnicã con
cluſionẽ:que talis eſt.Sicut accidit ſterilitas in mulieri
bus:ita etiã ꝓpter ſimiles cauſas accidit in maribus.pꝛo
batur.in feminis accidit ſterilitas ꝓpter lapſum in aliq̃
pmaꝝ q̃litatũ i quacũq̃ fuerit:⁊ ſimil̃r in marib⁹.g̊ ⁊c.
maioꝛ ponit̃ in afoꝛiſmo pcedenti.minoꝛ ponit̃ in litte
ra:q̃a aut coꝛpus ſpermaticũ eſt rarũ ⁊ fluidũ ꝓpter hu
miditatẽ:⁊ tũc ſpũs egredit̃ ab eo vt nõ icidat.i.nõ rema
neat in ſemine:⁊ ſic fit ſterilis.aut eſt ſiccuꝫ ſperma:⁊ ſic
eſt denſum:⁊ tũc hũidũ nõ diffundit̃ ⁊ ſpargit̃ in vulua:
vt opꝫ vel hũidũ ſufficiẽs ad generãdũ nõ emittit̃ a coꝛ
poꝛe viri.Et ꝑ ꝯñs fit ſterilitas:aut ꝓpter frigiditatẽ eſt
lapſum:⁊ tũc nõ caleſit vt ꝯgreget̃ ad hũc locũ:⁊ in hoc
loco m̃ricis ita vt gñet:⁊ ita fit ſterile:aut ẽ lapſuꝫ ꝓpter
caliditatẽ:

caliditatē:τ tunc fit idē.s.non concipere : sed per alium modum:τ ita fit sterile.q₂ resoluit̃ cito τ humidum cito eius non patitur debite a calido τ ꝓportionato pro generatione:sed quia hic per corpus intellexi corpulentā materiam spermatis.τ Gal.corpus hominis.ideo post hanc expositionem que esset satis vera τ cōformis dictis Gal. in precedenti cōmento ponamus cōmētū Galeni in quo aliter irreprehensibiliter intelligitur afoꝛismus.

Commentum Galeni.

Hic afoꝛismus l₃ non. Gal. cōmentu₃ in duas diuidit̃ ptes. In pⁱma ponitur gn̄alis iterpretatio positoꝝ afoꝝ. In 2ª spālis ɔcl'io nō ꝓbatio.ibi 2ª[Sed iste a raritate.] In pª dicit ꝙ hic afoꝛismus l₃ nō sit Hipp.īn esse dr̃ supple a qbusdā : sed ꝙ nō sit Hipp.ōndit̃:q₂ latratoꝛ hui⁹ afoᵐⁱ in tātā venit temeritatē vt seipsu₃ nō itellexerit:qđ de Hippo.nō est dicēdū:q₂ cum dicit Hippo.in pnᵒ idem esse in masculis quo ad rōnē sterilitatis qūo est in feminis.debebat subiungere q̃tuoꝛ modos malaꝝ cōplōnū sicut fecit Gal.in cōmēto ꝓcedēti:qđ nō fecit.vt p₃ ex textu.Et iō nō itellexit se.SED ISTE A RARITATE.Nūc particulariter per ɔcl'iones icrepat.τ diuidit̃ in q̃tuoꝛ ptes. pⁱmo iꝓbat pⁱmā ptē pticularē afoᵐⁱ. 2ᵒ scđa₃. 3ᵒ tertiā. 4ᵒ q̃rtā.ibi 2ª[Itē ꝓpter corpoꝝ.]ibi 3ª[Qz si sperma.] ibi 4ª[In sequēti.] ¶In pⁱma dicit ꝙ iste icipit a corporis raritate quam sibi posuit in feminis:vt asserit in pnᵒ afoᵐⁱ.qui sic nō est cū de raritate femine nō sit dictum: sed si ꝑspicaciter indagauerit iueniet se dupl'r errasse. primo q₂ si ita esset in maribus sicut in feminis fuerūt posite supra.qđ non fecit.2ᵒ q₂ mentitus est.i.dixit falsum. Nā inueniunt̃ masculi rari qui ad generādū sūt calidissimi.i.fortissimi.τ hoc nō est mirandū:q₂ raritas fit per caliditatē τ humiditatē.Et hec cōplexio est abūdātissima spermatis τ ad generādū ꝑfectissima:q₂ mā̃ spermatis que est creatrix.i.ex qua fit gn̄atio fit in ista cōplōne abūdātissima.τ v̄tus ad exequēdū fortissima.τ emissio spermatis nō fit nisi ex vasis fortissimis τ nō ex emissione spūali.τ pp motū spūs ad extra quē sequat̃ suba spermatis:s₃ q̄uis spma hēat humiditatē cōmixtā quādam suba₃ spūalē.tn̄ necessaria est humiditas q̄dā corpulēta pp quā emittat̃ que supple abūdat i hui⁹ corpe raro calido τ humido.vn̄ cōꝓbat̃ ꝙ iste latratoꝛ decept⁹ est τ falsu₃ dixit.ITEM PROPTER CORPORIS. Nūc iꝓbat scđa₃ ptē particularē di.ꝙ pp corpis dēsitatē nō effundat extra humiditatē.τ h aut itellexit de humiditate alia ab humiditate spmatica:τ tūc supple fuisset alienus sensus:qui supple d₃ hr̄i ad ꝓbādā sterilitatē. ¶Si v̄o loq̄bat̃ de spermatica humiditate τ dixit ipsa₃ nō effundi extra ꝓpter dēsitatē alteri⁹ corpis nescivit cōpositionē vasoꝝ spmaticoꝝ:q₂ ista nō hn̄t māifestā ɔcauitatē per quā fert̃ spma quātūcūq₃ ista vasa essent densa:s₃ meli⁹ dixisset si assereret fieri ipotētiā emittēdi pp stricturā vasoꝝ spmaticoꝝ.QVOD SI SPERMA. ¶Impꝛobat tertiā pticularē ptē.τ dicit ꝙ si dixit sperma pp friditatē cōplōnis nō calefieri dixit veꝝ : s₃ tn̄ ex sequētibus v̄bis falsauit veritatē cū dixit vt ɔgregat̃ ad locū hūc.Cū.n.denominasset locū hūc videt̃ fiduciasse nō itelligē qs locus esset ex v̄bis suis nō bn̄ determinat. h tn̄ est puū vitiū q̄rtū ad maius suū in alijs locis habitis.IN SVBSEQVENTI. Hic impꝛobat quartum dicēs ꝙ erroꝛ in parte sequēti est in ꝓpatulo cū dixit.aut pp caliditatē hoc ipsu₃ fit.in h enim qđ dixit hoc ipsum fit inuit se pⁱmisisse aliud vn̄ hoc dictū penderet.i.ad qđ refert̃ cū li ipsu₃ sit relatiuū.cū igit̃ prius non aliud ad ꝓpositū dixit nisi ꝙ ꝓpter frigiditatē non calefit ita vt congregatur ad hunc locum sequitur ꝙ hic dat ꝙ ꝓpter caliditatem hoc fit.s.ꝙ non calefit vt congregetur ad hunc locum:quod malū est dicere.Cū aūt caloꝛ dissipet melius erat pp caliditate₃ intendi.vel ꝙ aliud attinens caliditati non ꝙ ꝓpter caliditatem non calefit vel congregetur ad hunc locum.Et sic p₃ quando Gal.aliter intelligat afo.q₃ modo fuerat expositus supra in quo intellectu est falsus τ varius τ diuersus:quare τc.

Afoꝛismus. LXV.

Lac dare caput dolētibus malu₃ est. ¶In pn̄ti afoᵐᵒ Hippo.ponit.x.ɔclusiones pticulariter ad vsum lactis.7.de sui incōuenientia τ tres de ɔueniētia in qbusdā dispōnibus.τ s₃ hoc diuidit̃ in.10.ptes.τ patebūt ptes legēdo.¶Prima igit̃ ɔclusio talis est.Malum est dare lac caput dolētibus.ꝓbat̃.illud est malū dare qđ capitis augmētat doloꝛē:sed lac est hui⁹.q₂ plurimi ex eo vapoꝛes gn̄ant̃ petētes caput.ḡ τc.¶Et circa istā partē τ sequētes nota ꝙ Hipp.maxime itelligit de manerieb⁹ lactis que sunt in cōi vsu sicut est lac mulieris lac caprarū asinaꝝ pecudum τ vaccaꝝ.τ intelligit̃ de eo nāl'r sibi disposito nō notabil'r in sapoꝛe alterato : sicut verbi grā. Cōuersio ad acetositatem.¶Nota 2ᵒ.ꝙ in lacte aīaliū inueniunt̃ tres sube cōplexionate abinuicē differentes: quaꝝ vna est butyrosa tēperamēto satis vicina:sed propter sui vnctuositatē iflāmabilis.Alia est aquosa que vocat̃ seꝝ.τ ista cōiter ponit̃ calida.l₃ de hoc sit dubium. tertia est casealis magis grossa terrestris que est frigida. τ tn̄ s₃m totalitatē suā ponit̃ frigide τ humide cōplōnis. ¶Tertio nota ꝙ l₃ lac sit frigidū:tamen facil'r cōuertitur ad cholerā a caloꝛe forti.p₃ ex Auic.2ᵒ canone.cap de lacte vbi dicit.τ lac quidem in se est velocis conuersionis τ ꝓpꝛie ad caliditatē.τ hui⁹ cā est subtilitas τ vnctuositas in eo inuente τ forte debilitas cōplōnis in cōparatione ad separās τ nō ita in cōplōne ad ɔstringens l₃ faciliter ab vtroq₃ patiat̃.¶Nota 4ᵒ ꝙ lac est s₃ plurimas ptes in vapoꝛes ɔuertibile.h p₃.pⁱmo ex subtilitate τ vnctuositate ptiū.scđo ex passibilitate a calido:q₂ plurima illoꝝ que a calido facile ɔuertunt̃ sūt ɔuertibilia. tertio ex hoc ꝙ nocet capita habentes debilia:vt loco allegato qđ non est nisi ꝓpter multa₃ vapoꝛationem. ¶Quinto notādū ꝙ a caliditate naturali agēte vt naturali nō participante extraneitate lac facile conuertitur τ digerit̃ in humoꝛes temperamento vicinos:hoc patet.quia quādo ei dominat̃ caliditas bona reducit id ad naturā sanguis velociter equalē τ ꝓpꝛie cum caloꝛ est foꝛtis. Na₃ nocet flegmaticis τ frigidis τ ɔfert habentibus cōplōne₃ calidā τ siccam nisi inueniat cholerā in stomacho.τ hoc non esset nisi facile digereret̃ a forti calido.Et q₂ dicit Auic. loco allegato ꝙ equat humoꝛes.constat ꝙ cōuertitur in humoꝛes temperamēto vicinos.nec hoc repugnat tertio notabili si bene cōsideretur siue intelligatur.¶Nota 6ᵒ ꝙ cū ifrigidatione τ humectatiōe τ facili digestione dat plurimu₃ nutrimentum:τ cu₃ hoc est in eo abstersio ratione aquositatis:τ cōsolidatio ratione caseitatis: τ ꝓhibitio corrosionis:q₂ se ponit medium inter substātiā mēbri τ humoꝛis corrosiui.hec etiā colligūtur scđo canone. cap allegato.Ex quo patet ꝙ in eo est v̄tus poroꝝ oppilatiua propter partem casealem:τ ꝙ est ventosu₃ ꝓpter illam partem τ viscositate₃ partis eiusdem.Sed quo ad capitis doloꝛem nota ꝙ est multoꝛu₃ modoꝛu₃.quidam ꝓpter solutionem continuitatis.quidam propter mala₃ complexionē:τ qui propter malam cōplexionē:aut cum mā̃ aut sine materia.τ materia aut est calida aut frigida. ¶Quo ad id qđ dicit̃ dare nota ꝙ dare idem est ꝙ administrare.hoc pōt esse aut in forma cibi aut potus aut

exterius applicādo aut per modū embroce vel epithimatis: vel in emplastris. ⁊ hoc aut simplr aut cōmiscēdo cū alijs. hec oīa sunt de se nota. ¶ Ultimo nota non esse inconueniens duas dispositiones simul inueniri in corpore ⁊ merito lac vel aliā medicinā vel rem esse ꝯuenientem ⁊ merito alterius nociuā. Et ideo auctores nr̄i cū nomināt egros aliqua manerie vel sanos in aliqua cōplone. ⁊ dicunt aliqd aut ꝯueniēs: aut esse malū eis: intelligūt merito illius dispōnis: ex quo tamen nō tollit̄ quin rōne alterius tāto magis ꝯueniret ꝙ̄ merito illius discōueniat: qđ absolute erit administrādū: vt ꝙ̄uis carnes febribus sint icōgrue vt tertio Almansoris. caplo de carne. tn̄ indigentibus nutrimento multo cū pauca quātitate cibi sūt congrue. Et ideo multotiens febribus exhibentur.

His igitur habitis pro mā̄ prime ꝯclōnis huius afforismi teneant̄ alique cōclōnes dubioꝝ remotiue. ¶ Prima in nullo dolore capitis prouenēte in multa mā̄ humida ꝯuenit lac iterius vel exterius approximatū capiti regulariter. pꝫ: qꝛ iterius sumptū multiplicādo vapores humidos ipleret caput: ⁊ notabile faceret nocumētū. Exteriꝰ aūt oppilaret ⁊ ꝓhiberet debitā resolutionē ⁊ oppilaret mā̄ꝫ. igit̄ faceret notabile nocumentū. ¶ Scđa ꝯclusio. In dolore capitis a mala cōplexione calida ⁊ sicca non ꝯiuncta materie humide notabili ꝓbabilr̄ lac ꝯuenit regulariter. pꝫ: qꝛ remouet ⁊ tēperat cām doloris absqꝫ alio notabili nocumēto. ⁊ per h̄ quātū ad itus sumēda videt̄ in aperto verboꝝ sic Auic. p̄ma tertij. caplo de casu curationū egritudinū capitis cū dixit. Materie vō calide digestionē faciūt medicine cū aggregatione sue substātie ⁊ aptione cū hoc ⁊ icisione: ⁊ ista qdē sūt ifrigidātia humectātia in qbus est abstersio ⁊ ablutio sicut aqua ordei ⁊ lac capraꝝ recēter mulctum. Et vr̄ ꝙ lauare itēdat iterius ⁊ digerere: ⁊ iō videt̄ ꝙ lauare interius ⁊ digerere: ⁊ ideo videtur ꝙ lauare interius administretur. quo aūt ad applicationeꝫ per exterius patet ex Serapione 5° breuiarij. caplo 7°. ⁊ prima quarti. caplo de cura acutaꝝ: ⁊ de succurrēdo dolori capitis in febre. dixi tn̄ ꝓbabilr̄ qꝛ saltē iterius posset dici notabile esse nocumētū ꝓpter multitudinē vapoꝝ caput petētiū cum sit debile. ⁊ ibi esse notabile nocumentū: lꝫ iuuamentū sit maius. s. equatio ⁊ digestio cholere. ¶ Tertia ꝯclusio. in nullo dolore capitis indicatione sumpta a dolore ꝯuenit lac. pꝫ: qꝛ sumpta indicatione a dolore caput est repletum preternaturam. cū dolor attrahat sicut ventosa. Sed exhibitio lactis est apta augere hāc plenitudinem preternām. cum lac sit vaporosum ⁊ capitis repletiuum vt dicit̄. g̊ ⁊c. ⁊ hanc potuit Hippo. in afforismo intendisse. ¶ Quarta ꝯclusio. Multotiens in capitis dolore irregulariter competit lac. pꝫ: qꝛ multotiens cum dolore capitis ꝯiungitur dispositio indicās de lactis datione ꝙ̄ sit idicans de ꝓhibitione. nō obstante igitur notabili nocumēto dabitur. ⁊ per hoc solutum est ad dubium hic moueri solitum de veritate prime conclusionis.

¶ Malum vō ⁊ febricitantibus.

¶ Scđa ꝯclusio est ista. lac est malum febricitātibus. Cōclusio ꝓbat̄. Illud est malum febricitantibus qđ est febris augmentuꝫ tm̄: sed lac est huiusmodi. g̊ ⁊c. maior est clara. minor statim patebit. ¶ Circa partem nota primo ꝙ lꝫ lac sit frigidum ⁊ humidū. tamē ꝓpter sui vnctuositatē ⁊ ꝑmixtionē partis frigide cum aquosa que est calida est faciliter inflāmabile precipue quādo agit in ipsuꝫ caliditas p̄ternaturam vt dictum est supra. ⁊ ꝭm multas partes in ventositates calidas ꝯuertitur. Ex quo pꝫ ꝙ febricitanti indicatione sumpta a febre nō cōpetit. ¶ Nota 2° ꝙ quādoqꝫ cōpetit indicatione sumpta a causa febris: aut ab alia dispōne secum ꝯiuncta in causone. 4° regiminis acutoꝝ dicit̄ ꝯueniēs esse lac asininū vt soluat cholerā anteꝙ̄ iflāmet̄: ⁊ in ethicis dat̄ grā humectādi ⁊ restaurādi. ⁊ in qbusdā febriētibꝰ qui aliud a lacte capere nō possent. ⁊ ex hoc pꝫ solo ad dubium de veritate istius ꝯclusionis. Et si dicat̄ aquā mellis ꝯuenire in feb. igit̄ ⁊ lac: cū aqua sit calida subtilis sicut lac. Dī ꝙ in aq̄ mellis que dat̄ in febribus dꝫ esse paꝝ mellis. Dicit̄ 2° ꝙ ps iflāmabilis in ea est grossa ⁊ resistens ⁊ multa ⁊ subtilis. qꝛ aqua citius digerit̄ ꝙ̄ inflāmet̄: ⁊ qꝛ magis fortem hꝫ cōplexionem scđam resistentē dissoluēti ꝙ̄ lac. sed in lacte p̄mo inflāmant̄ facilr̄ ptes subtiles calide quaꝝ iflāmationē sequit̄ iflāmatio grossaꝝ que in eis ꝑmiscent̄.

¶ Ex qbuscūqꝫ hypocūdria suspensa fugiunt.

¶ Tertia ꝯclō est ista. lac est malum illis quoꝝ hypocūdria sūt tēsa ⁊ rugiētia. ꝓbat̄. qꝛ illud est malū istis qđ addit in cā tēsionis ⁊ rugitus. lac est huiꝰ. g̊ ⁊c. Et minor cū lac sit faciliter vētosabile vt fuit dictū in notabilibus prime ꝯclusionis. ⁊ ad vētositatē sequit̄ tēsio ⁊ rugitus.

Circa hanc ꝯclusionē dubitat̄ Utrū lac ꝯueniat i hypocūdrijs tēsis. Et arguit̄ sic. lac ꝯuenit in duritie splenis: sed in illa sūt hypocūdria tēsa. g̊ ⁊c. Assumptū est Auic. 2° cañ. cap̊ de lacte. ¶ 2° lac est ꝯueniēs in hydrope asclite. g̊ in hypocūdrijs tensis. ꝯñā clara ⁊ assūptū pꝫ ex Auic. 2° cañ. cap̊ de lacte. ¶ Pro dubio notādū ꝙ lac qñqꝫ exhibet̄ via cibi: qñqꝫ via medicine: sicut ad euacuādū ⁊ alterādū. ¶ Nō 2° ꝙ lac caprarū ⁊ camelaꝝ ⁊ ꝓprie ex arabia sūt euacuātia de ꝓprietate mā̄ꝫ aquosaꝫ: ⁊ lac camelaꝝ ⁊ capraꝝ est calꝫ vt videtur inuere Auic. quodā mō. aut saltē faciliꝰ calefactibile cū alijs. ¶ Nō 3° ꝙ lac qñqꝫ administrat̄ paꝝ calꝫ qñqꝫ cōmixtū. ¶ Et tūc sit ista p̄ª ꝯclō. maneries lactis q̄ sūt in vsu hoīuꝫ ad comedēdū sūt male hn̄tibꝰ hypocūdria suspēsa ⁊ subrugiētia: idicatiō e sumpta ab hac dispōne. ꝯ̃ ista fit ꝓ mēte Hip. ⁊ ꝓbat̄ vt. s. ⁊ pꝫ discurrēdo de lacte ouiū bouꝫ ⁊ capraꝝ nō vtētiū nutrimēto opportuno ad soluēdū. ⁊ silr̄ de lacte mulieris. oīa. n. ista sūt augētia vētositates. ¶ 2ª ꝯ̃. Aliq̄ maneries lactis est ꝯueniēs etiaꝫ simplex ⁊ sine alio admistrata hn̄tibꝰ hypocūdria tēsa ⁊ rugiētia. ꝓbat̄: qꝛ aliq̄ talis est optīa hydropicis asclitis ēt sine alio admistrata loco cibi ⁊ potꝰ vt pꝫ de lacte camelaꝝ arabicaꝝ. 14. tertij. cap̊ de cura asclitis. ibi dixit. imo scias ꝙ h̄ lac ē vehemētis iuuamēti. nā si hō assidue vteret̄ ipo loco aq̄ ⁊ cibi sanaret̄ ꝑ ipꝫ. Ex qbꝰ pꝫ ꝙ lac cōmixtū cū alijs medicis mltotiēs i tēsiōe hypocūdriorū ē ꝯueniēs sic̄ sͭ medicie subtiliatiue ⁊ iuuātes ad euacuādū. ⁊ ex istis pꝫ arguītoꝝ solo. nā nō vadūt ꝯ̄ p̄mā.

¶ Et siticulosis.

¶ Quarta ꝯclō est ista. lac est malū siticulosis. ꝓbat̄. illđ nō est bonū siticulosis qđ in eis est aptū facē cito redire sitim: sed lac est huiꝰ. g̊ ⁊c. pꝫ ꝯñā. ⁊ assūptū. qꝛ lac in illis cito iflāmat̄. ¶ Nō g̊ ꝑ siticulosos itelligēdos illos qui valde cito sitim icurrunt. ¶ Nō 2° ꝙ lꝫ sitis aliqñ fiat defectu humidi rorīdi sicut accidit in hydrope asclite q̄ nō euacuat̄ a siti clamosa. tn̄ plimū siticulosi sūt: qbꝰ ꝑꝑ cholerā in stomacho aut eiꝰ iflāmationē: cito iflāmat̄ ⁊ exiccat̄ os stomachi. ¶ Ex istis pꝫ ꝙ qbusdā siticulosis ꝯuenit q̄dā lactis maneries sic̄ hydropicis: vt pꝫ i p̄senti ꝯclōne. ¶ 2° pꝫ ꝙ plurimis siticulosis lac nō ꝯuenit qꝛ lac sit frigidū ⁊ humidū: tn̄ in stomacho inflāmato ⁊ habente cholerā cito inflāmatur. ⁊ facit redire sitim: ⁊ hoc vult Hippo. 3° sequit̄ ꝙ in stomacho tēperato ꝯueniēter sedaret fortem sitim: ⁊ tamen in siticuloso facit redire sitim: qꝛ in primo ꝯuertit̄ ad benignum. in 2° inflāmat̄.

¶ Malum vō quibus fellei secessus.

¶ Quinta ꝯclusio. lac est malū illis qui habēt egestiones felleas.

felleas.ꝓbaẗ.q꞉ i eis est aptũ hãc egestionẽ augmẽtare. ¶ Pro ꝯclione nota ꝙ qñq꞉ administraẗ in ꝓpria forma: tũc in his in qbus in stomacho ⁊ intestinis ⁊ epate abũdat cholˀa est aptũ iflãmari ex cã supius dicta. qñq꞉ aũt administraẗ ꝑmutatũ a ꝓpria nã sicut qñ dareẗ acetosũ aut abstracto ab eo butyro aut ꝺcoctũ cũ ferro vel lapidibꝰ in dissinteria vel cholˀico fluxu vt pꝫ.16.tertij.⁊ 2° cañ.cap de lacte. Hip. igiẗ itẽdit ꝙ lac in ꝓpria forma nõ est administrãdũ illis qbꝰ egestiones sũt fellee q꞉ cholerice ex cã dicta. sed ꝑmutatũ põt ꝯueniẽter administrari: vñ in dissinteria poniẗ lac decoctũ cũ lapidibꝰ aut ferro esse valde ꝯueniẽs vt.16.tertij.cap de cura excoriationis itestinoꝝ. sed h nõ repugnat intẽtioni Hippocratis.

¶ Et in acutis febribus.

¶ Sexta conclusio Hippocratis. lac dare est malum in febribus acutis. probatur per dicta in scda ꝯclusiõe. ⁊ ideo hanc posuit vt in acutis maxime caueamus propter multam inflammationem in eis existentem.

¶ Ex qbus sanguinis multa egestio facta est.

¶ Septima ꝯclio. Malũ esse diciẗ lac illis quibus est facta multa egestio sanguinis itestini Marsilius videẗ cõclusionẽ ꝓbare hac rõne. q꞉ in illis nõ ꝯuenit lac in qbꝰ acetosaẗ ⁊ nõ digeriẗ. sed isti sũt in qbus est facta multa egestio sanguinis. ergo ⁊c. minor pꝫ. q꞉ sunt ifrigidati. Et iõ in eis nõ bene digeriẗ. vñ etiã 2° cañ. diciẗ ꝙ nõ ꝯuenit habẽtibus cõplˀonẽ frigidã. sed nos videmꝰ ꝙ in ethica senectutis ⁊ in siccitate totius ꝯñte siccitatẽ stomachi daẗ lac. ⁊ tñ in istis est tãta cõplexionis frigiditas ⁊ tãta digestiue debilitas sicut in illis in qbus multa sanguinis q̃titas fluxit. ¶ Puto igiẗ dicendũ ꝙ multa sanguinis q̃titas per fluxũ vẽtris raro venit nisi ab oppilatiõe fluxuũ. nã si ẽet ex fractura vene in itestino nõ mˀlta fit sanguinis egestio. Modo qñ est ab oppilatiõe talis fluxus ⁊ corpus ex multo fluxu est infrigidatũ erit lac aptũ addẽ in oppilationẽ ⁊ in frigiditatem: ⁊ hoc modo nocebit.

¶ Sed hic queriẗ quare ꝯuenit ad restringẽdũ fluxum ⁊ sputũ sanguis ⁊ nõ post mˀltũ fluxũ sanguinis. ¶ Hic diciẗ ꝙ in fluxu sanguinis qui est ꝓpter vene aptionez vel fracturã ⁊ silˀr i sputo lac ẽ ꝯueniẽs refrigerãdo ⁊ claudẽdo: sꝫ mˀltus fluxꝰ de quo dixi nõ idiget oppilatiuis imo vitupaẗ q fluxũ oppilatiuũ curãt cũ stipticis.16.tertij.

¶ Cõuenit ꝟo ptisicis nõ valde febricitãtibus.

¶ Octaua ꝯclˀio est: ⁊ est de lactis ꝯueniẽtia. lac est ꝯueniens ptisicis nõ valde febricitãtibus. ꝓbaẗ. q꞉ in eis multam facit resumptionem ⁊ ablutionẽ ⁊ ꝯsolidationẽ vlceris qbus oĩbus indiget. Diciẗ aũt nõ valde febricitãtibus ad denotandũ qꝫ cũ forti febre multotiens merito febris maius esset nocumentũ dandi lac q̃ iuuamentuꝫ ꝓpter ptisim. Et nota ꝙ h sumunẗ ptisici pro his qui ꝓprie sunt ptisici. q꞉ cũ vlcere pulmonis consumpti.

Sed hic cadit dubiũ. q꞉ oĩs ptisicus est valde febriens. ꝗ si nõ ꝯueniat valde febriẽtibꝰ nullis ptisicis ꝯuenit. ⁊ ꝓbaẗ assũ ptũ. q꞉ oĩs ptisicus est ethicus. mõ ethica feb. est valde itẽsa. pꝰ q꞉ calor ethici est maior calore tertiãe vt 2ª ꝑmi. cap de causis doloris. ⁊ 2° q꞉ mẽbra ethici sicut ferrũ ignitũ stãt itẽsa vt 10° terapentice. ¶ Diciẗ ꝯclusionẽ aforismi esse verã. ⁊ cum diciẗ ꝙ oĩs ptisicus est valde febriens. ꝯcediẗ ꝙ febrit ethice. sed nõ oĩs ptisicus est valde febriẽs iter ptisicos. q꞉ ille qui cum ethica hẽt ꝯiũctã putridã est magis febriẽs. ille ꝟo qui solã hẽt ethicã aut leuẽ putridã dẗ in eoꝝ numero nõ valde febricitans ⁊ istis ꝯuenit lac. ¶ Oꝫ si diceret nõ ꝯuenit in tertiana q꞉ iflãmaẗ. igiẗ nec in ethica q꞉ mˀlto magis dꝫ iflãmari cũ sit calor itẽsior. ¶ Dicit Marsiliꝰ virtualˀr ꝯcedẽdo ꝙ nocet in ethica nisi cũ aliquo administratũ ꝓhibẽte iflãmationẽ. Aut dẗ 2° ꝙ in ethica est maius iuuamentum nocumento. q꞉ multuꝫ requiriẗ resumptio. In tertiana ꝟo nõ est tãta resumptionis necessitas. ꝙ si ponaẗ tãta erit possibile qꝫ ꝯueniat. ¶ Ego aũt existimo ꝙ multo calidior est humor cholericus in tertiana q̃ mẽbra ethici. sꝫ forte ꝯcedereẗ ꝙ membra ethici sint magis calˀa mẽbris tertianarij. Et q꞉ lac nõ solũ patiẗ in tertianario a calore mẽbroꝝ: sꝫ fumosoꝝ ⁊ cholˀe. iõ magis iflãmaẗ in tertianario q̃ in ethico. vel 2° dẗ ꝙ calor ethici nõ agit vt ꝑternãm. q꞉ est factus mẽbro q̃si nãlis. vt diciẗ pª ꝑmi. cap de ethica. nõ aũt sic calor tertiane.

¶ Dare ꝟo ⁊ in febribus lõgis nullo predictorum signorum presente.

¶ Nona ꝯclˀio. lac est vtile in febribus lõgis nõ presente aliquo accidẽtiũ supra noĩatoꝝ in qbus dicit nõ ꝯuenire. pꝫ: q꞉ in istis febribus ꝑcipue qñ diu durauerũt est necessitas multe resumptionis que fit a lacte. ⁊ nõ est valde nocumẽtũ q꞉ sua iflãmabilitate q꞉ ille sũt tepidi caloris. Et iõ iuuamẽtũ est maius nocumẽto. Et vide ꝙ posset oppositũ ꝯtingẽ. vbi nõ esset mˀlte refectionis necessitas nec humectationis vel vbi essent valde calˀe febres.

¶ Et extra rationem tabefactis.

¶ Ultima ꝯclˀio. lac est ꝯueniẽs tabefactis extra rõnẽ. ꝓbaẗ. q꞉ illud est eis ꝯueniẽs ex quo restauranẗ vel a cita dissolutione ꝓhibenẗ. h aũt est lac sui nutrimentalitate ⁊ humectalitate. ¶ Sꝫ hic ꝑmo q̃riẗ qui itelligãẗ extra rõnẽ tabefacti cũ nullo sint tabidi nisi ex cã rõnabilˀr tabefactiua. Hic puto dici extra rõnẽ. i. rõnalẽ mẽsurã maciei potẽris inueniri in corpore nãlˀr disposito. ¶ Scdm dubiũ cũ in istis sit ꝟtus digestiua debilis ⁊ cõplˀo frida videẗ ꝙ lac nõ digeraẗ ⁊ ꝙ noceat ifrigidando. hic dicit Marsiliꝰ ꝙ lac est dãdũ illis cũ melle qd ꝓhibet acetositatẽ ⁊ frigiditatẽ. sed Galˀ. ⁊ Auic. ꝓhẽt sine melle cũ non timeẗ sua caseatio in istis casibꝰ. Iõ opꝫ dicere ꝙ cũ ꝟtꝰ est debilis in pua q̃titate vt triũ vnciaꝝ. Et iõ nõ obstãte ꝙ sit frigidũ tñ hñ digeriẗ. Et cũ dẗ ꝙ ifrigidat. dẗ ꝙ qñ est ꝯuersuꝫ in sanguinẽ calefacit vt pꝫ 2ª ꝑmi. cap de eo qd comediẗ ⁊ bibiẗ. Infrigidatio igiẗ q̃litatiua nõ est quãtitatiua. dico tñ 2° ꝙ in qbusdã casibꝰ valde debilibꝰ idigemus ammixtione mellis.

Cõmentuꝫ Galeni.

Lac vnum est ⁊c. Istud cõmẽtuꝫ diuidiẗ in duas ptes. Primo ponunẗ q̃dã de opationibus lactis nociua. 2° exponunẗ ꝯclˀiones. 3° mouet dubiũ ⁊ soluit. ibi 2ª [Infirmis.] ibi 3ª [Et cũ supra dixerit.] ¶ In pª dicit ꝙ lac est vna de rebus facile mutabilibꝰ ab vtroqꝫ ꝯrioꝝ. Nã si iueniat fortẽ caloreꝫ ꝯuertiẗ in fumũ. ⁊ si iueniat frigus ꝯuertiẗ in acetositatẽ. ⁊ h facile itelligiẗ. Si lac nouiter mulsuꝫ coquaẗ ⁊ ita dimittaẗ. ⁊ aliud lac nõ nouiter mulsum coquaẗ ⁊ ita dimittaẗ. Coctum. n. in fumositatẽ. nõ coctũ ꝟo in acetositates mutatũ erit: lac tñ digerẽtibus ipm hñ dat multũ ⁊ bonũ nutrimẽtũ: sed dũ digeriẗ ⁊ cogẗ efficiẗ iflãmatio. In alio tñ textu iflãmatio sub diaphragmate ⁊ dolor in capite fiũt ⁊ ab eo ⁊ h in sanis. ET INFIRMIS. Nũc verificat ꝯclˀiones ꝑsentes tres. ⁊ sic diuidiẗ i ptes septẽ. ꝑmo verificat ꝑmã. 2° scdaꝫ. 3° q̃rtã. 4° q̃ntã. 5° octauaꝫ. 6° decimã. 7° loquiẗ de nona. ibi 2ª [Oꝫ aũt.] ibi 3ª [Nocet siticulosis.] ibi 4ª [Nocet ⁊ felleo.] ibi 5ª [Cõuenit.] ibi 6ª [Cũ dixit.] ibi 7ª [Minor tñ.] ¶ De pª dicit ꝙ infirmꝰ aliter facit ꝙ didicit expimẽtũ. sꝫ opꝫ itelligi q̃re. ⁊ si lac facit in sanis iflãmationẽ hypocũdrij ⁊ dolorẽ capitis nõ est mĩꝝ si facit i egris ꝑcipue istis egritudinibꝰ sicut dolore capitis ⁊ iflatione visceꝝ. ¶ De 2ª pte dicit qd hñ subitulit ꝙ malũ est dare his qbꝰ hypocũdria sũt

suspẽsa ꝙ lac nõ nocet istis locis nisi qꝛ hypocũdria quoquo mõ sũt suspẽsa ex apatib⁹ existẽtib⁹ sub ipsis.s.flegmone herisipilla sciirosi ꝛ vndimia:qb⁹ oib⁹ attinet facẽ ea suspẽsa.ꝛ semper in istis apatibus nocet lac:precipue administratũ sicut est.ꝛ id qḋ est magis vsuale ꝛ pecudinũ ꝛ vaccinũ. Nã asininũ ꝯfert:vt supra dr̃:in apate splenis:ꝛ nocet rugitationibus istoꝝ locoꝝ:etiã si sint sine apatibus.qꝛ rugitus nõ est quo ad cãm nisi q̃dã vẽtositas ꝛ inflatio qbus nocet lac cũ in acetositatẽ ꝯuertat̃ ꝛ vẽtositatẽ. ❡ Addit tñ ꝙ aliqñ ꝓcedit̃ in istis ĩfirmitatibus cuꝫ sale ꝛ melle qꝛ humectat vẽtres.i.facit fluxũ aliqualem ventris euacuando aliqualẽ mãm rugitus. ❡ In tertia parte dicit ꝙ nocet siticulosis tam sitibũdis a nã q̃ꝫ etiã ab accidẽte.qꝛ in istis ꝯuertit̃ in fumositatẽ supple faciẽtẽ sitim. ❡ In 4ª parte dicit ꝙ nocet secessui felleo vel fellico.qꝛ transit in fumositatẽ ꝛ supple facile in eis aduritur ꝛ ampliat:qꝛ sil'r nocet vomẽtibus choleram.

Hic tamen cadit dubiũ q̃uo noceat istis:cum tñ valeat valde cõtra venena calida vt pꝫ 2° cañ.cap̊ de lacte:qꝛ ꝯfert potui succi ruthe agrestis ꝛ ellebori ꝛ cantaridaruꝫ ꝛ sitium.ꝛ qꝛ infrigidat lenit ꝛ humectat ꝛ abstergit ꝛ lubricare facit. ❡ Hic dicitur ꝙ ꝯfert anteq̃ꝫ per ista sit vehemẽter ĩflãmatũ.qꝛ istoꝝ virtualis caliditas nõ ĩflãmat lac nisi ꝑ̓us ĩflãmaret corpus. ❡ In q̃nta pte dicit ꝙ ꝯfert ptisicis vlceratis in pulmone. ❡ In sexta pte dicit ꝙ ꝯuenit tabefactis nullo predictoꝝ accñtiũ p̃sente ꝛ vtriusqꝫ rei cã:qꝛ lac vl'r est bonuꝫ ĩdigẽtibus bono ꝛ facili nutrimẽto.Et subdit ꝙ cõuenit ĩuestigari q̃re dixit ptisicis nõ valde febricitãtib⁹. ❡ In septima pte dicit ꝙ miratur q̃re dixit ꝙ det̃ in febrib⁹ longis ꝛ tu in dubio habuisti solutionẽ. ET CVM SVPRA. In ista tertia pte mouet q̃õnẽ ꝛ soluit ꝛ est manifesta sententia.Et tñ nota ꝙ nõ ꝓbauit ꝙ nõ ꝯfert ĩ febre acuta nec etiã qbus sanguis multa egestio facta est qꝛ de febribus erat manifestũ.Et qꝛ egestio multa ꝺm expositionem Marsilij facit frigidũ cui nõ ꝯuenit:vel ꝺm me est plurimũ ex apate vel oppilatione epatis qbus ꝯstat ex dictis ibi non cõuenire. Aforismus. LXVI.

Quibus tumores in vulneribus apparent nõ valde spasmantur neqꝫ insaniunt. His vero non apparentibus repẽte:quibus quideꝫ retro spasmi ꝛ thetani fiunt:quibus vero in priori parte:mania ꝛ dolor lateris acutus:aut empima:aut dissinteria:si rubei fiunt tumores.

❡ In isto afo^mo^ ponunt̃ tres ꝯcl'iones.2ª ibi[His vo.]ibi 3ª[Quibus vo.] ❡ Cõclusio p̃ma est ista.Illi in quorum vulneribus apparẽt tumores nõ valde spasmant̃ neqꝫ ĩsaniunt.ꝓbat̃ ꝯcl'io.illi nõ valde spasmant̃:neqꝫ ĩsaniũt:in qbus materie male nõ mouent̃ ad neruos neqꝫ ad cerebrũ.sed qbus in locis vulneratis tumores apparẽt sũt huiꝰ.g̊ ꝛc̃. ❡ Scḋa ꝯcl'io.Illis oibus in qbus vulnerib⁹ existẽtibus in parte posteriori subito delitescũt vel occultant̃ tumores fiũt spasmi aut thetani.ꝓbat̃.In istis male materie mouent̃ ad neruos.g̊ in illis fiunt spasmi aut thetani. ❡ Tertia ꝯcl'io.In illis in qbus tumores subito occultant̃ in vulneribus existẽtibus in pte anteriori accidit aut mania:aut dolor lateris acutus:aut empima:aut dissinteria.si tumores fiũt rubei. ꝓbat̃ sic.In istis male materie faciẽtes tumores aut mouent̃ ad cerebrum.aut ad pleurã.aut ad spatiũ pectoris.aut ad ĩtestina.sed si ad cerebrũ mouent̃ faciũt maniã.Si vo ad pleuraꝫ faciũt dolorẽ lateris pũgitiuũ.Si aũt ad spatiũ pectoris faciũt empima:ꝛ si ad ĩtestina rubeis existẽtib⁹ tumoribus faciũt dissinteriã.g̊ ꝛc̃. Assũpta istaꝝ ꝯcl'ionũ cũ suis ꝯñtijs statim in notãdis declarabunt̃.Et sniam habetis [illegible] 4ª q̃rti.tractatu 3°.cap̊ p̃mo.illa pte.ĩmo qñ apparẽt in vlcere sanies ꝛ apa est signũ bonũ. ❡ Circa tñ primã ꝯcl'ionẽ nota ꝙ cũ in vulneribus apparet tumor.s.in carne circũdante.significat̃ ꝙ mã que est in motu transit ad carneꝫ circundãtẽ vulneratã.ꝛ ideo plerũqꝫ non vadit ad loca intrinseca.Et per ꝯñs ꝛ cerebrũ:ꝛ nerui in parte interiori remanẽt absqꝫ lesione.ꝛ ideo neqꝫ fiũt spasmi neqꝫ insania. ❡ Nota 2° ꝙ nõ repugnat in aliquo corpore materiam tantã ꝯtineri ꝙ posset pars eius transmitti ad locum vulneris:ꝛ cum hoc etiam ad cerebrũ vel neruos.ꝛ ideo possibile esset ꝙ apparẽt tumores in vulneribus:ꝛ tñ ĩfirmi spasment̃ ꝛ ĩsanirẽt:ħ tñ nõ est multotiẽs.quia multotiẽs nõ est p'lima mã:nec etiã cũ nã ad vnũ locum deriuat mãm accidit multotiẽs vt ad aliũ locũ deriuet. ❡ Nota tertio ꝙ cũ dicit̃ ab Hippo.non valde q̃ñqꝫ intelligit nõ frequẽter:vt infra.illo afo^mo^.acidũ ructuãtes nõ valde pleuretici fiunt.Et hoc modo sumitur in afo^mo^ nostro.q̃ñqꝫ aũt significant idem qḋ nõ intense vel multum in presenti afo^mo^.cuꝫ dicit̃ nõ valde febricitãtibus id est nõ intense.Et ex his pꝫ afo^mi^ verificatio.qꝛ raro accidit ꝙ cũ istis signis fiat spasmus vel insania. ❡ Nota quarto ꝙ tumores apparẽtes q̃ñqꝫ sunt exiccãtes vulnera vt in pũctis.ꝛ ista exiccatio est cã spasmi q̃ñqꝫ.ꝛ ideo intelligamus de tumoribus nõ exiccãtibus. intelligatur etiam de valde apparẽtibus qꝛ magis.naꝫ ꝓpter paruos tumores q̃ñqꝫ nõ ꝓhibetur spasmus ꝛc̃. Et ideo dixit apparẽt ad hoc denotandũ. ❡ Nota quinto ꝙ quidam dicunt hoc verum esse in apostematibus sine vulnere.sed hoc non puto ita verum.nam antraces ꝛ apostemata pestilentialia magna sepe sunt cũ insaniunt. Aliter etiaꝫ lꝫ a vulnere aliquid sanguinis fluxerit non propter hoc est forte signũ perniciosuꝫ spasmi.sed bene tumor ꝛ sanies.

❡ Circa scḋam ꝯcl'ionẽ notãdũ ꝙ auctores medicine faciũt drĩam iter occultare tumorẽ ꝛ quiescere aut nõ apparere. Nã occultare dicit̃ qñ subito delitescit:sed q̃escere qñ paulatine:ꝛ hoc sumit̃ a Gal'.2° ꝓno.66° cõmento.quottatione super illa parte.ꝙ si apa euanuerit. Hippo.igit̃ dixit hic in nõ apparẽtibus repente id est subito occultãtibus id est ꝙ nõ est sensus Hippo.ꝙ si in vulnere nõ est tumor significat spasmũ ꝛc̃.Stat.n.ꝙ apa paulatim fuerit curatum.sed sensus est ꝙ si primo apparẽt tumores:ꝛ post repẽte nõ apparẽt.i.occultant̃ sequunt̃ ista accidẽtia. ❡ Nota 2° ꝙ cause ci:e occultationis posite a Gal'.loco allegato sunt q̃nque.s.subtilitas humoris:ꝛ posset etiam dici paucitas eius.2ª est raritas membri.3ª ab eo posita est caliditas aeris ꝯtinẽtis.4ª est fortis medicina.5ª fortitudo virtutis totius. ꝛ quidam addũt fortem caliditatẽ mẽbri in quo est de qua tñ vtrũ referat̃ ad v̓tutẽ vel v̓tutis fortitudinẽ est dubiũ.iste aũt oẽs aut alique aut vna eaꝝ ꝯcurrũt ad delitescẽtiã.ꝑter istas aũt ẽ aliqñ motus humoꝝ ad ĩteriora.ſꝫ cũ delitescit ex causis supra positis resoluẽtib⁹ istã delitescẽtiã est vocata a medicis ꝺꝫ rõnẽ.qꝛ rõnalis modus cure ꝛ apatis ꝛ tumoris est per resol'onẽ mãe.Cũ aũt delitescit.vltio mõ dr̃ nõ ꝺꝫ rõnẽ qꝛ nõ est bon⁹ modus cure cũ mã moueat̃ ad nobilia vt pl'm. ❡ Nõ p̃ncipal'r 3° ꝙ illa loca dicunt̃ posteriora que sũt dorso vicina. ❡ Nota 4° ꝙ hec loca sũt vicina origini neruoꝝ motiuoꝝ.s.nuche ꝛ posteriori pti cerebri a qb⁹ p'limi nerui oriunt̃.Et iḋ qñ in illis locis delitescit mã ꝑ motũ ad ĩteriora signũ est ꝙ mouet̃ ad mẽbra magis vicina. ❡ Nõ 5° ꝙ nõ solũ qñ delitescit vuln⁹ in pte dorso vicina timet̃ de spasmo ꝛ thetano.sed etiã qñ delitescit in alio mẽbro m'tũ neruoso sicut accidit in vulneribus que sũt in anteriori pte coxe ꝑcipue ꝓpe genu.qꝛ

ista

ista loca etiam cum neruis a posteriori natis habent colligantiam. Ex his patet verificatio ꝯclusionis: qꝛ quādo sunt vulnera in parte posteriori ⁊ tumor delitescit subito p̄ter rōnem qꝛ non ex causis supra noīatis. qꝛ mā mouet ad neruoꝝ origines ⁊ neruos. Et per ꝯn̄s ꝙ fiat spasmus aut thetanus. cognoscitur aūt ꝙ sit occultatio preter rationem ex ꝯsideratione eoꝝ que apparent in mēbris interioribus qꝛ si est rōnalis alleuiat infirmus. ⁊ est cū incolumitate interioꝝ membroꝝ. sed quādo est preter rōnem infirmus grauatur ⁊ in interioribus fit aliqua lesio. ¶ Circa ꝯclusionē scd̄am nota ꝙ mēbra anteriora sūt magis arteriosa ⁊ neruosa respectu mēbroꝝ posterioꝝ. ⁊ sūt etiā lōginqua a posteriori cerebro ⁊ nucha. Et ideo ex delitescētia tumoris in eis plurimū nō expectat māṁ mouere ad neruos. sed ad alia loca nisi forte in coxis ⁊ crure ⁊ manibus quo ad partes valde neruosas. Et ideo hic per partes anteriores itelligemus aut thoracales aut vētrales aut gutturales aut faciei. Iste enim magis cōicant aliis q̄ȝ neruis. ¶ Nota 2° ꝙ cū materie ab istis mēbris delitescūt qn̄qȝ declināt ad superiora qn̄qȝ ad inferiora qn̄qȝ ad medias ptes. cū igit declināt ad supiora ⁊ ad cerebrū tūc faciūt corruptionē opationum cerebri que hic vocat large mania. Si aūt ad pectus tūc aut ad spatium aut ad pāniculum: ⁊ si ad spatiū faciūt empima: si ad pāniculos faciūt pleuresim. si ad vētrē faciūt fluxū ventris vtplm: lȝ aliqn̄ vomitū. ⁊ cū mā est sanguinea faciūt fluxum sanguineū. ⁊ ille large loquēdo ab Auic. vocat hic dissinteria. Ex quo pȝ q̄re dixit dissinteria si tumores rubei fuerint qꝛ tales significāt sanguinis dominiū. ¶ Et si q̄rat q̄re qn̄qȝ ad vnū istoꝝ mēbroꝝ mouetur quādoqȝ ad aliud vadit materia. Respondet ꝙ est s̄m varietatē vicinitatis aut colligantie mēbroꝝ aut debilitate mēbri recipiētis aut varietatem materie in leuitate subtilitate grauitate ⁊ grossitie. aut ꝓpter materie ꝓprietatē. Nō. n. repugnat imaginationi sicut iueniunt venena que a ꝓprietate respiciūt datū mēbrum ita iueniri malas mās. ¶ Ultimo nota ꝙ nō esset ipossibile talē māṁ moueri ad splenē vel aliud mēbrū. ⁊ nō fieri ista accidentia. sed hec accidunt vtplurimum.

Commentum Galeni.

Tumores hic. Istud cōmentū diuidit in tres ptes. Primo exponit hoc nomen tumor incidēter exponēdo nomē flegmonis. In 2ª pte declarat ꝯclusiones afozismi. In 3ª parte remouet dubium. ibi 2ª [Dicit igit Hippo.] ibi 3ª [Nō tn̄ absolute.] De p̄ª dicit ꝙ per tumores itellexit oē apa vel grossitieȝ eminētē p̄ternām iter quos est flegmon de quo flegmone qdā dicūt ꝙ est apa acutū. qꝛ calīn. tn̄ antiq ꝑ flegmonē itellexerūt oēm nimiū calorē vel itēsionē siue sit apa siue nō. DICIT IGITVR HIPPO. Hic ꝯclarat ꝯclionē p̄mā. 2° duas alias. ibi 2ª [Sed si subito. ¶ In p̄ma dicit Hipp. igit dixisse ꝙ si in vulneribus appareant apata nō valde spasmant neqȝ isaniūt. ⁊ ex h̄ dat itelligi ꝙ aliqn̄ spasmant vel isaniūt. sed hoc est raro sicut si apa sit magnū valde ⁊ hāc in se pessimitatē. i. pessimam māȝ sicut in cauernis accidit multotiens. Sed si subito. Declarat aliā. Et p̄mo ponit s̄nias eaꝝ. 2° cās verificantes. ibi 2ª [Retro eni locus.] ¶ Dicit p̄mo ꝙ Hipp. vult ꝙ si isti tumores sint retro ⁊ subito nō appareāt qꝛ delitescūt significat spasmꝰ ⁊ thetanus. sed si appareāt in anteriori ⁊ delitescāt subito voluīt passionē aliā ꝙ spasmuȝ s. illas positas in afoᵐᵒ. RETRO ENIM LOCVS. Uerificat per cās di. ꝙ locus retro est neruosus ⁊ anterior est venosus ⁊ arteriosus. ⁊ hic est ꝙ qn̄ de locis vulneratis aliq̄ mā pessima trāsmittit ad aliqd̄ mēbrū nobile si vulnera sint retro necesse est expectari spasmū ⁊ thetanum: qꝛ iste passiones sūt in locis neruosis: sed si vulnera sint ante ⁊ mā fluxerit ad pectus fit dolor lateris ⁊ plrimi fiūt ide empici: puta qn̄ ad ꝯcauū pectoris mittit mā. si aūt mā tēdit ad itestina si tumores sint rubei fit egestio sanguis. Et itellexit egestionē sanguis que fit sine vulneribꝰ itestinoꝝ que passio sepe cōicat habēribus vulnera in dorso ⁊ h̄ ꝑꝑ cōitatē magne vene ⁊ hn̄tibꝰ vulnera in anterioribus dorso oppositis si mā subito venerit retro. NON TAMEN. Remouet dubiū di. ꝙ per posteriora nō itelligit absolute ꝙ solū de posterioribꝰ tumoribꝰ ific̄ē ꝙ ex delitescētia fiūt spasmi ⁊ thetani qn̄ ēt manus ⁊ pedes posiūt hic itelligi. s. ꝙ ꝑꝑ delitescētiā suoꝝ apatū subito fiāt spasmi ⁊ thetani. ⁊ rō est qꝛ lȝ in prora. i. in an̄riori parte nō mltū sit de lacertis qꝛ sūt ꝯiūcti cū magnis ⁊ fortibꝰ chordis coxe. tn̄ hn̄t maxie chordā in prora genuū. i. in anteriori pte ꝓpe genu. ⁊ iō poſe est pedes semꝑ magnos icipiētes ab ancha facile incurrere spasmi passionē cū delitescit tumor in vulnē. ¶ Et ego multos huiꝰ vidi ⁊ maxie lacertoꝝ in locatoꝝ maiori pte coxe. cū illi lacerti sint ex maiori pte carnosi. iō fit p̄ tumor. postea cōicato nocumēto veriꝰ delitescit. Et iō spasmus nō solū nascit ex cā retro. sed ex pedibꝰ ⁊ manibus que loca sūt lōge a nucha remota. lȝ nerui manuū ⁊ pedū a nucha ꝓcedūt. ⁊ simil̄r nerui dorsi.

Afozismus. LXVII.

Si in vulneribus malis ⁊ fortibus existentibus tumor nō appareat magnū malum laxa bona: cruda mala.

¶ In p̄senti afozismo opponunt tres ꝯclusiones de signis bonis vel malis in vulneribꝰ. p̄ª est. Tumore nō apparēte in vulneribꝰ malis ⁊ fortibꝰ est malū signū. ꝓbat. Istō est malū signū in eis qd̄ significat materiā malā aut fluere aut fluxisse aut fluxurā esse ad mēbrū nobile. sed nō apparere tumorē in huiꝰ. g̊ ⁊c. ¶ Secūda ꝯclusio. vulnera laxa sunt bona. ꝓbat. illa sunt bona que significant dominium virtutis super māṁ currentem ad mēbruȝ vulneratum ⁊ materiei obuiam. sed vulnera laxa sūt huiꝰ. g̊ ⁊c. ¶ Tertia ꝯclio. vulnera cruda sūt mala. ꝓbat. qꝛ illa que significāt inobediētiā materie ⁊ vtutē ipotētē suꝑ illam sunt mala: sed cruda sunt huiꝰ. g̊ ⁊c. Silis sentētia habet 4ª quarti. tractatu 3°. capitulo p̄mo. ¶ Circa p̄mā ꝯclionē nota p̄mo ꝙ vulnera dicuntur mala qꝛ periculosa ⁊ fortia qꝛ causant difficilia accidentia. sicut verbi gratia. dolorem fortem syncopim ⁊ similia. ¶ Nota 2° ꝙ etiaȝ dicūtur mala. aut rōne sue essentie. aut rōne actionis lese. aut ratione virtutis corpꝰ dispensantis. sicut morbū dicinꝰ his modis magnū maxime tn̄ intelligit duobus vltimis modis. ¶ Nota 3° ꝙ ad locum talium vulneꝝ maloꝝ natura dispensans corpus inclinat ⁊ trāsmittit spiritum ⁊ sanguinē ad succurrendum loco leso. Et ideo nisi aliud superueniat debet locus pati tumorē. ¶ Nota 4° ꝙ qn̄qȝ in talibus vulneribus mēbra nobilia cōpatiunt. ⁊ natura māṁ ad membra trāsmittit. qn̄qȝ aūt facto magno nocumento in mēbro leso virtus mēbri illius trāsmittit ad intrinseca ⁊ in his duobus casibus tumor aut nō apparet in p̄ncipio aut delitescit. ⁊ constat ꝙ vtrūqȝ est malum siue nobile mēbrū ita cōpatiatur ꝙ mā currat ad ipsuȝ: siue ꝙ tam maligna sit materia ꝙ mēbrum lesum trāsmittat ad nobilia: qꝛ igit nō apparētia tumoris in fortibus ⁊ malis vulneribus significat aliqd̄ istoꝝ. ideo ꝯstat ꝙ significat malū. ¶ Ex q̄bus patet quare dixit in vulneribus malis ⁊ fortibꝰ: qꝛ si in paruis ⁊ nō malis hoc nō appareat nō est malum cū nō sit rationale trāsmitti māṁ facientem tumorē. ꝓbatur 2° differētiā inter s̄niam huius afozismi ⁊ p̄cedentis in ꝯclusionibus scd̄is: qꝛ ibi per non apparere

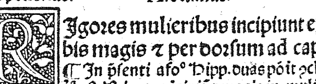
intellexit delitescere per apparitionē. h intēdit de oī mō nō apparēdi siue p delitescētiā: siue q2 a pn° nō appeant.
¶ Circa scdaꝫ ɔclōnē nota pmo per vulnera lassa intelliguntur in qbus apparet sanies. sicut enī dicimus rē molleꝫ lassam. ita vulnus qñ molle ex sanie maxime bona ⁊ laudabili. Ex his pꝫ ɔclōnis verificatio: q2 lassa sūt in qbus apparet sanies maxie bona: ⁊ talia significāt ꝙ mā currēs est obediēs ⁊ vtus fortis vt plʼin lassa. igitur sunt bona.
¶ Circa tertiā ɔclusionē nota vulnera dici cruda per quādā silitudinē. Naꝫ sicut humor dr̄ crudus qui ita resistit nature vt nā de eo nihil possit expellere: ita dicūtur vulnera vel vlcera cruda. qñ ex illi⁹ aut oino nō currit sanies aut q̄si nihil. ¶ Nota 2° ꝙ cū vulnera sūt fortia mā fertur ad ea amplior q̄ꝫ posset virtus mēbri ad carnē mutare. Et ideo hoc supfluū qñ est benignum ⁊ virtus mēbri fortis ɔuertitur in saniē ⁊ vt plurimū laudabilē. qñ aūt nihil in saniē ɔuertitur significatur ꝙ vtus talē materiam nō mutat vt opꝫ maxime in illis in qbus apparet tumor: de qbus solis loquitur. q2 iam dixerat ꝙ in qbus nō apparet tumor est magnū malū. Cū igitur dicat lassa bona nō intelligit de his: ⁊ de eisdeꝫ intelligit in tertia cum dicit cruda mala. Constat enī ex quo est ibi tumor ꝙ est ibi materia superflua. ⁊ cū hoc significatur materiā esse inobedienteꝫ.
¶ Ultimo quo ad ambas ɔclusiones vltimas ꝙ quidam exponunt lassa. i. medicina mollitiua lassuꝫ faciēs est bona in vlceribus. ⁊ cruda. i. repercussiua est mala. q2 nō est conueniens cure vlceris. Sed ego puto hanc non esse ad mentem Hippocratis. Commentum Galeni.

Uod magnum dixit. Cōmētū diuiditur in tres ptes. pmo exponit pmā ɔclōneꝫ. 2° duas alias. 3° ostēdit medicoꝝ errorē in cura. ibi 2ª [Lassa qdā.] ibi 3ª [Sicut aūt.] In pma dicit ꝙ li magnum pōt referri ad vulnera ⁊ apostemata. nā si dicatur in vulnerib⁹ magnis ⁊ fortib⁹ si tumor nō appareat malum est magnū intelligitur ꝙ vulnus est multū malū ⁊ sic refertur ad vulnus. Si autē intelligatur in vulneribus ⁊c. Si nō appareat tumor magnus est malū tunc infertur ad tumorem: ⁊ sic ad apostemata. In nostra tamen littera q2 tumor est masculini generis ⁊ magnū neutri nō ita caderet aptitudo referendi ad tumorē sꝫ in greco est aliter. ¶ De scda pte dicit ꝙ pessimitas. i. vulnera dicuntur mala. q2 sunt in fine lacertoꝝ vel in capitibus vicina magnis neruis aut chordis. ¶ De tertia pte dicit ꝙ sicut ante in imediate pcedēti afo^mo dixit ꝙ apata subito nō apparētia significāt malū. ita hic asserit oīa apostemata ex illis malis vulneribus nō apparentia dixit esse mala. ⁊ hoc supple siue pus apparuerit siue nō. Et causa est q2 in istis vulneribus supple siue apostematibus nō sumus securi ꝙ humor nō moueatur ad aliqua membra nobilia si vulnera sunt cū dolore. ⁊ rō est. q2 in doloreꝫ opꝫ fluere humores. q2 natura ad hoc eos agitat. sed quādo vulnus malitiosum natura debilitatur ⁊ humores superbiunt. i. crescunt in sua malitia ⁊ fiunt inobedientes ⁊ distemperantur. Et ideo si nō fluant ad locum vulneris qd̄ cognoscitur per tumorē est dubitatū ꝙ diffusi per totū corpus. i. ad aliquā partē corpis q̄cūqꝫ sit faciant spasmos ⁊ thetanos ⁊ maniam. LASSA QVIDAM. Uerificat duas ɔclusiones dicēs. ꝙ vulnera lassa qñ sunt de illis. s. fluentia a qbus stillat sanies sunt bona ⁊ cruda indigesta opposito modo se habētia sūt mala. IN HIS. Ponit errorē medicoꝝ di. ꝙ in istis vulneribus malis supradictis medici errant stringēdo humores fluentes. ⁊ cum medicina frigida sicca ⁊ stiptica. q2 dolor fit in istis locis neruosis ex talibus medicinis. vnde est adhibenda medicina calefactiua: non tñ multum: sed anodina in istis locis. quia ⁊c. Aforismus. LXVIII.

Osteriora capitis dolentia: in fronte recta vena incisa iuuat.
¶ Conclusio est. Flobotomia facta de vena recta in frōte existēte iuuat in dolore ptis posterioris capitis. pbatur. per illā euacuatur materia faciens dolorē ⁊ diuertitur a loco doloris. aut phibet fluxurā materiā ad locū aut mēbrum lesum fluere. g ⁊c. pꝫ ɔña. ⁊ assumptū circa lrām declarabo. Et similē sentētiā collige pmo breuiary. ⁊ pma tertij in 6° epidimiaꝝ. ¶ Circa aforismū nota ꝙ per posteriorē capitis itelligimus sinciput in quo est postremus cerebri ventriculus. ¶ Nota 2° ꝙ dolor in hoc loco qñqꝫ est sine mā que nec est sanguinea nec sanguini admixta. ⁊ in istis casibus non fit flōmia vene frontis nisi qñ caput est plenū sanguine sine repletione totius: ⁊ ista fit ne sanguis currat ad locū lesuꝫ: nō ad mām doloris euacuādaꝫ. qñqꝫ vō dolor est a mā sanguini mixta vel sanguinea ⁊ sine multa repletione toti⁹. ⁊ tunc ɔuenit flōmia ptis anterioris que euacuat ⁊ sufficiēter diuertit. Et dico notāter nō exñte repletione in toto: q2 tūc plus noceret trahēdo multā māꝫ ad caput q̄ꝫ pdesset euacuādo illō qd̄ est in capite. ¶ Nota 3° ꝙ dixit de incisione vene recte q2 est maior venaꝝ que sūt in anteriori pte ⁊ magis colligata p ramos suos cū posteriori pte capitis. Ex qb⁹ pꝫ ꝙ etiā scarificatio ⁊ vētosatio ⁊ fluxus sanguinis nariū ɔferūt in dolorib⁹ ⁊ ɔ̄ ista facta in posteriori ɔferūt i dolorib⁹ exñtib⁹ in pte anteriori. vñ fit p dolore ocloꝝ cauteriū aut laque⁹ aut vētosaꝝ positio in occipitio. ¶ Nō 4° ⁊ vltio ꝙ ad bñ flōmādū istā venā ligatur gula cū pāno ita ꝙ strigatur ⁊ tumescāt vene capitis aliter difficulter flōmaretur. Cōmentū Galeni.

On solū intēdit purgare. Cōmentū diuiditur in tres partes. pmo ponit gñalē intētionē aforismi. 2° infert applicationem eius. 3° ɔfirmat suo experimēto. ibi 2ª [Si igitur.] 3ª ibi [Nos aūt.] De pma dicit ꝙ Hippo. hic nō solū inuit euacuādū esse per ptē patiētē. sꝫ mltotiēs satagit euacuare per ptē oppositaꝫ. ⁊ hec euacuatio fit ex loco ɔ̄rio. De scda pte dicit ꝙ ex hoc innuit ꝙ si dolor est in dextro euacuatur per dextrū. ⁊ si ɔ̄rietas fuerit per profunditatē euacuentur per posteriora: ⁊ ecōtra. Et ideo Hippo. dixit posteriora capitis dolētia recta vena in frōte icisa iuuat. ¶ Et tu ex his que dicuntur 4ª pmi. itellige ꝙ existente repletione in toto nō sufficiunt ita parue distātie: sed pauca existente repletione. ⁊ in solo mēbro patiente ista ɔueniūt vt dicitur hic. ¶ In tertia pte dicit ꝙ ipse sanauit multotiens dolores oculoꝝ ad quos humores longo tempore fluxerant cum appositione ventosaruꝫ ⁊ scarificatione in parte posteriori. s. in summitate cranei versus posterius. Aforismus. LXIX.

Igores mulieribus incipiunt ex lumbis magis ⁊ per dorsum ad caput.
¶ In p̄senti afo° Hipp. duas pōit ɔclōnes. pª est. Rigores icipiūt magis in mulieribus ex lūbis ⁊ p dorsuꝫ pcedūt ad caput. pbatur. i illis magis icipiūt rigores retro ex lūbis ⁊c. q sūt fridiores. sꝫ mulieres sūt huiꝰ. g ⁊c. Assūptū cū ɔña circa lrām declarabitur.
¶ Et viris retro magis q̄ꝫ in priori parte corporis velut cubitorum: coxarum: ⁊ propter cutē raram: declarat vo pilus.
¶ Scda ɔclusio. In viris incipiunt rigores magis in pte posteriori q̄ꝫ anteriori sicut in cubitis ⁊ coxis. pbatur. in

viris

viris icipiūt rigores magis in parte frigidiori.ſʒ pars po/
sterior est frigidior.ḡ ꝛc.maior est clara.minor ꝓbat.q₂
pars anterior est pilosior.ḡ calidior.ꝯña tenet.q₂ ðclarat
caliditatē ptis.¶ Nota igit̄ pmo per rigorē itelligi com
motionē inolūtariā mēbroꝝ ad pellēdū reʒ nociuā que
plerūqʒ ꝯiūgit̄ frigori:ꝛ maxime accidit ptib⁹ frigidiori
bus a qbus reuocato calore oē ipzimēs ꝛ moleste mordi/
cās ꝑcipit̄.ꝛ ideo ꝯcutiunt̄ sicut genua ꝛ manus ꝛ pedes
in pncipus paroxiſmoꝝ.¶ Nota 2° ꝙ cuʒ dicimus mu/
lieribus icipere rigores magis a lūbis pōt itelligi duob⁹
modis.vno mō q₂ magis incipiūt in mulieribus a lūbis
ꝙ̄ ab alia parte corporis. Alio modo q₂ magis icipiant a
lūbis in mulieribus ꝙ̄ in viris.Et primum sensum vult
Albertus de Placentia ex cōmēto in 3ª particula epidi/
miaꝝ:cuius causam dicit: q₂ matrix est valde neruosa ꝛ
frigida ad sensum de mēbro neruoꝝ positū supra:ꝛ ideo
lūbos esse frigidos in eis qbus matrix vicinat̄.ego autē
vidi.sed ex sentētia Hippo.naʒ in 6ª particula. 3° cap̊ q̄si
ad lr̄am dicit vt h̄.¶ Sed clarius inuendo ꝙ etiā in vi/
ris icipit a dorso.ꝛ Gal.in cōmēto dicit hic.ꝛ maxime in
mulieribus cū frigidiores sint masculis.ꝛ ideo sensus cō
clusionis pme erit ꝙ rigores magis fiūt in mulierib⁹ ꝙ̄
in maribus.sed in vtrisqʒ magis incipiūt a lūbis ꝛ dorso
ꝙ̄ ab anteriori parte corporis.ꝛ ideo in vtrisqʒ magis in
partibus exterioribus ꝙ̄ interioribus vt extremis sicut
cubiti ꝛ genua:ꝛ h̄ vult 2ª ꝯclusio.¶ Unde ita dicit tex/
tus sexti epidimiaꝝ. Rigores icipiunt mulieribus qdeʒ
magis a lūbis:ꝛ per dorsum ad caput:ꝛ etiā viris a retro
magis ꝙ̄ ante:ꝛ horrēt exteriora magis ꝙ̄ interiora sicut
bracchia.cutis etiā est rara:qð idicat pilus.h̄ Hippo.vbi
ꝯstat illā partē ꝛ horrent exteriora magis ꝙ̄ interiora in
telligere de maribus ꝛ frigidis.¶ Ulterius nota per lū/
bos itelligi dorsales musculos:qui qñ sūt colligati cū nu
cha cōicat̄ frigus pmo nuche viciniori ꝛ molliori. 2° ca/
piti.qð est neruoꝝ origo.qb⁹ multū pticipant musculi.ꝛ
hoc est cōe viris ꝛ mulierib⁹:sed mulieres magis rigent
q₂ frigidiores.¶ Et ex his pʒ verificatio ꝯclionis scðe.
qð aūt dr̄ pilū declarare caliditatē:ideo dicit̄ q₂ pars an/
terior est calidior.nā cū pili requirāt ptē pilosaʒ porosaʒ:
per quā egrediat̄ eoꝝ substātia:ꝛ māe adustionē vtrūqʒ
fit a caliditate.ꝛ ideo pilosiores ptes alijs parib⁹ sūt cali
diores.ꝛ itelligat̄ afoᵐᵘˢ de rigoribus icipiētib⁹ a cā itri/
seca nulla determinata parte corpis habēre passionē pro
priā.nā si pars aliqua esset vlcerata.Cōtingeret ab illa ri
gores incipere vt declarat Cōmētator in commēto sexti
epidimiaꝝ loco allegato. Cōmentum Galeni.

Rigor vero ꝛc. Cōmentuʒ diuidit̄
in duas ptes:q₂ pri/
mo declarat̄ pma ꝯclio.2° scða. ibi 2ª [Ante/
rior ps.] In pma dicit ꝙ rigor icipit sensibilr
cū frigore.i.cū rigore ꝯueniēter sensatio frigo/
ris ꝛ stridor qui est motus ꝯcussiuus cū tali frigore pluri
mū ꝯtingēs icipit a dorso maior ꝛ venit magis subito.Et
ideo Hippo.dixit rigorē ab his locis incipere ꝛ maxime
in mulierib⁹.q₂ sūt frigidiores masculis ꝛ talem rigoreʒ
hoc modo incipientem necesse est pertingere ad neruoꝝ
initiū:qð ꝯstat esse in capite:ꝛ q₂ nucha est in dorso.ideo
necesse est ꝙ in tali rigore primo patiatur.ꝛ post cerebrū
a quo ꝓcedit nucha patitur per eam id est ea mediante.
ꝛ hoc est:q₂ nucha est mollior ꝛ ad mutandum facilior.s.
ad frigus q₂ frigidior.¶ Et nota hūc locum:q₂ nucha sit
mollior cerebro ꝓpter dicta prima primi.¶ In 2ª parte
dicit ꝙ pars anterior corpis nō ita rigescit q₂ sua cōple/
xio est rarior.ꝛ propter hoc calidior ꝛ testantur hoc pili
inde exeuntes quia pili declarant raritatem ꝛ raritas ca
liditatem. Aforismus. LXX.

A Quartanis habiti nō valde a spasmis
apprehenduntur. Si vo appreben/
dantur prius ꝛ superueniat quartana
soluuntur.

¶ Hippo.intēdit duas ꝯcliones.pma est.homines multū
patientes q̄rtanā raro spasmant̄.ꝓbat̄.q₂ raro ꝯgregat̄
in eis mā supflua humida debēs igredi neruos.igit̄ non
valde spasmant̄.¶ 2ª ꝯclio.si hoies patiant̄ spasmuʒ de
repletione ꝛ supueniat q̄rtana liberant̄ a spasmo.ꝓbat̄.
q₂ per q̄rtanā resoluit̄ ꝛ excutit̄ mā faciēs spasmū. ḡ ꝛc.
ꝛ sileʒ sniaʒ habetis 6° epidimiaꝝ.cap̊ allegato. ꝛ 2ª ter/
tij.ꝛ pma q̄rti.cap̊ de q̄rtana periodica.¶ Presupposita
vo terminoꝝ.In isto afoᵐᵒ notate ꝙ trib⁹ modis q̄rtana
ꝓhibet ab euētu spasmi qñ est lōga ꝛ fortis sicut itelligi
tur in habito a q̄rtana.pmus est ꝓpter fortē resolōnē que
in lōgo tēpore facta est a q̄rtana.scðs est ꝓpter mltā eua
cuationē factā in multis sudorib⁹ qui sūt in fine paroxi/
smoꝝ q̄rtane.tertius est ꝓpter multā ꝯcussioneʒ factā in
rigorib⁹ pncipioꝝ q̄rtane:in qb⁹ opʒ aut māʒ excuti aut
euacuari a neruis ꝛ cerebro ꝑsertim humidā:aut saltē ꝑ/
parari ad expulsionē sicut ꝑparant̄ māe alie agitate.ꝛ sic
pʒ verificatio pᵉ ꝯclionis ꝛ 2ᵉ:q₂ his de trib⁹ modis curat̄
qb⁹ ꝓhibet.¶ Sed nota ꝙ dr̄ nō valde q₂ nō est ex toto
ipoſē ꝙ multiplicat̄ mā flegmatica in q̄rtana que pulsa
ad neruos facit spasmū.¶ Nota etiā ꝙ lʒ febris in gñe
sit spasmi curatiua vt dictū est illo afo°.Febrē in spasmo
meli⁹ est ꝛc.Tamē quartana videt̄ magis potens ꝓpter
sui durationē multā ꝛ sui securitatē ꝛ ꝑmanētiā virtutis
in ea ꝛ sudores ꝛ rigores in ea contingētes.ideo Hippo.
voluit specialiter explicare. Cōmentum Galeni.

Spasmus ex inanitione.
Gal.in cōmēto pmo ostendit de quo spasmo
Hippo.itēdit.2° verificat per cām afoᵐⁱ.ibi
2° [Et hūc q̄rtana.] De pma dicit ꝙ spasmus
de inanitione est acutissimus ꝛ mortalis maxime si est
cōis ꝛ ꝯfirmatus.sed q₂ ꝯtingit ex plenitudine vasoꝝ si/
cut in epilepsia ꝛ sitibus nō est ita malus.ꝛ de isto Hipp.
in vtraqʒ ꝯclione itēdit.Et in 2ª pte dicit ꝙ hūc spasmū
q̄rtana supueniēs venire nō ꝑmittit dissoluēs eū qui iaʒ
venit.nam cura spasmi est per digestionē ꝛ euātionē ma
terie que ambe fiūt.in q̄rtana euātio per rigorē mouētē
mām exterius ꝛ que postea pellit̄ sudore ꝛ insensibili re/
solutione.ꝛ digestio fit per calorē suū supple diu durāteʒ
ꝛ cū ꝯseruatione virtutis. Aforismus. LXXI.

Quibus circuntenditur cutis dura ꝛ
sicca sine sudore finient: quibus vo
laxa ꝛ rara cum sudore finient.
¶ Hippo.intendit duas cōclusiones.scðam
ibi [Quib⁹ vo.] Cōclusio pma est.homines ꝓpinqui mor
ti qbus circūtendebant̄ cutes dure ꝛ extēte finiunt vel
moriunt̄ sine sudore.ꝓbat̄.q₂ in istis deficit mā sudoris.
2ª ꝯclio.ꝓpinqui morti qbus circūtēdunt̄ cutes laxe q₂
molles ꝛ rare moriunt̄ cū sudore.ꝓbat̄.in istis circa cu/
tē est mā supflua ꝛ vie apte ꝛ vtus ꝯtētiua ꝓpe mortē de
bilis ꝛ conat̄ expulsiua vltio conatu mās grauātes expel
lere.ḡ sudāt circa mortem.Et iste modus ꝓbationis de/
clarat dubia que solent h̄ moueri:ꝛ silem sniam iuenies
2ª q̄rti.de ſpēbus mortis.ꝛ.16.ꝯtinētis.ꝛ 6° epidimiaꝝ.
Commentum Galeni.

Propinquis morti. Gal.in com
mēto primo
ponit sniam ambaꝝ ꝯclusionum.2° dat cām.
ibi 2° [Prius fit inde.] partes patent ꝛc.
Ugo sup afo. S 4

Aforismus. LXXII.

Ctericí non valde fiunt inflati.

Cóclusio est. icterici nó sũt valde iflati. ꝓ
bať. in itericis nó multiplicať mľta vẽtositas
igiť nó fiũt valde iflati. assũptũ patebit sta/
tim. Nota p̃mo ꝙ icteritia ex dictis in il/
lo afo°. icterici si ante septimuz. Nota z° ꝙ cómunes
expositores itelligũt de vera ictericia dicẽtes ꝙ qꝛ in ea
abũdat cholera nó ꝑmittit aggregari ventositates. Ego
aũt dico me pľimos vidisse ictericos vera ictericia ⁊ hy/
dropicos mixtim ex multa vẽtositate ⁊ aquositate maxi
me qñ sunt apate epatis icterici. pót igiť dici ꝙ ictericia
qñqꝫ sumiť pro p̃ternãli citrinitate in cute: qñqꝫ pro ci/
trinitate coloris non p̃ternãli: sed nãli. Et hoc mó puto
sumi hic: ⁊ tũc ꝓbatio est clara: qꝛ isti sunt cholerici nãľr.
in talibus aũt ꝓpter caliditatẽ nãlẽ cõpľonalem nó val/
de multiplicať vẽtositas. Cómẽtũ Galeni.

Uod Hippo. hic ⁊c. Gale. in cómẽto
tria dicit. p̃mũ est ꝙ opꝫ aiaduerti illud qꝺ
Hippo. itẽdit hic. nã vẽtositas egredi supius
cũ eructuatione ⁊ iferius suo mó si retineať
facit inflationẽ ⁊ extẽsionẽ vẽtris aliqñ ꝓpter debilitatẽ
virtutis expulsiue: qñqꝫ ex adiuuatione flegmatis. z°
dicit ꝙ icterici sũt ꝯꝛῖ huic vẽtositati: qꝛ sũt choľici: ⁊ ex
hoc pꝫ mea expó quã posui. 3° dicit ꝙ si ictericia ven/
tositatem habeat nó erit magna. qꝛ caliditas cito eã dis/
soluit. ex quo patet ꝙ per nó valde intelligit nó multuz.
Et ita sit finis huius quinte particule ad laudem dei.

Sequitur sexta particula. Aforismus. I.

**N diuturnis lienterijs oxiremia su
perueniens prius non existẽs signũ
bonum.**

In presenti afo° Hippo. vult hãc ꝯclu/
sionez. Oxirema supueniẽs in diuturnis
lienterijs in qbus p̃us nó fuit est bonũ si/
gnũ. Cóclſio. ꝓbať. H significat in illis ꝯfortationez calo/
ris digerẽtis ⁊ retẽtiue vtutis. g̊ ⁊c. totũ assumptũ in no/
tatis declarabiť. sileꝫ sniaꝫ habetis. iꝫ. terty. cap̊ de lubri
citate stomachi. ⁊ 16ᵃ terty. cap̊ de fluxu vẽtris oium mo
doꝝ. Circa afoᵐ nõ p̊ liẽteriã eẽ citũ exitũ cibi ⁊ pot⁹
postq̃ʒ assũpti fuerit ꝑ viã itestinoꝝ absqꝫ digestiõe. ⁊ H
in cõ¹° poterit colligi. Ex quo sequiť ꝙ ad H vt fluxus ali
qs dicať lienteria due cõditiones requiruntť. vna ꝙ cito
res egrediať post eius assũptionẽ. z° ꝙ egrediať idigesta
siue cruda. Nota z° liẽteriã pluribus de causis posse
accidere ex p̃mitiua causa. puta cibo medicinali vel me/
dicina assũpta. ⁊ a cã corpea. s. mala cõpľone cuiuscunqꝫ
modi sine mã ⁊ mala cõpľone cũ mã maxime cuꝫ mala
cõpľone humida: sꝫ ⁊ sicca: cũ imoderata discrasia deyci
at actũ ꝓprie vtutis. pót etiã ꝑuenire ex mala cõpositio/
ne puta lenitate sugficiei stomachi. ⁊ 4° ꝓpter soľonem
ꝯtinuitatis. puta ꝓpter vlcera in stomacho vel in itestis.
Nota 3° ꝙ plurimũ diuturne liẽterie fiunt aut ꝓpter
cõpľonẽ malã frigidã cuꝫ humiditate absqꝫ mã. aut ꝑꝑ
malã cõpľonẽ cũ flegmatica mã. nã que a caľitate absqꝫ
mã cito tolluntť: ⁊ siľr ꝓpter calidũ humoreꝫ vel vlcera:
cũ salubres sint. H g̊ Hippo. signuꝫ istud tm̃ in diuturnis
ponere voluit. Nota 4° ꝙ liẽteria dr̃ q̃si ꝙ per lineaꝫ
itestinoꝝ sine nullis obstãtibus cibũ facit ꝓlabi: vt Isi/
dorus 4° etymologiaꝝ. Nota 5° liẽteriam qñqꝫ sumi
pro cibo emisso sine digestione. ⁊ H mó est accidẽs qꝺ dr̃
mutatũ exiẽs: qñqꝫ sumiť pro actu per quẽ cibus H mó
emittiť: ⁊ H mó est accñs qꝺ dr̃ actio lesa. Nota 6° ꝙ i
oi liẽteria ineniunť lese opationes saltẽ duaꝝ vtutũ. s. di
gestiue ⁊ retẽtiue. nã qꝛ citi⁹ debito emittiť retẽtiua nó
ꝯueniẽter retinet: ⁊ qꝛ idigestus emittiť ipediť digestiua.
sed tñ H pót vario mó ꝯtigẽ. qñqꝫ in ea eẽntiaľr ad mo/
dũ loquẽdi medicoꝝ lediť retẽtiua. vt puta qñ defectus
in istro per se subordinato retẽtiue vt in villo trãsuersali
vel tẽperamẽto cõpľonis quo mediãte opať. qñqꝫ ãt per
accñs lediť: vt qñ nó retinet ꝑꝑ idebitũ modũ trãsmutã
di factũ a digestiua vel ꝑꝑ fortitudinẽ opationis expulsi
ue nó obstãte ꝙ merito istroꝝ per se retẽtiue deseruiẽti/
uꝫ ꝯueniẽtia obiecta vtus esset apta debito tpe tenere. ⁊
siľr pót his modis ꝓportionalib⁹ defect⁹ esse in digesti/
ua. H aũt maxime itelligiť qñ in digestiua ⁊ retẽtiua est
lesio per essentiã. Nota 7° ꝙ oxiremia est eructuatio
acetosa cui⁹ cãe ꝭꝫ Auic. iꝫᵃ terty. cap̊ de signis dispositio
nũ stõchi sũt: aut mľtitudo meľie effuse ad os stõchi. aut
flegma acetosuꝫ in stõcho. aut 3° caľitas stõchi p̃ternãľr
ebullire faciẽs cibũ: ita vt ide acetoseť. vt accidit lacti ca
lefacto ⁊ musto. aut 4° frig⁹ faciẽs diminutã digestionẽ
quã sequiť acetositas sicut in mľtis fructib⁹ accidit dimi
nuta digestio facit eos acidos. ⁊ de eructatiõe H vltimo
mó maxie verificať afoᵐᵘˢ. Rõ aũt vificationis ẽ qꝛ
liẽteria diuturna est pľm ꝑꝑ flegma ⁊ malã cõpľonẽ fri/
gidã. sꝫ liẽteria que est absqꝫ acetosa eructuatiõe nó est a
flate acetoso. qꝛ tũc ẽt in tpe liẽterie eẽt acetosa eructua/
tio. ⁊ iõ si in tali liẽteria appeat eructuatio acetosa: H nó
est nisi qꝛ cib⁹ digeriť ẽt quo ad ptẽ grossaꝫ aliq̃ diminu
ta digestione. Cũ igiť p̃us nó digeriť ita vt in eo notabi/
lis talis ipressio sequať ꝙ ea apparẽte debemus sigñare
vtutẽ digestiuã forti⁹ agere in cibũ q̃ꝫ p̃us. ⁊ iõ aut per se
aut per accñs ꝯfortatã eẽ digestionẽ. qꝛ H sigñat bonũ. ⁊
si hec eructuatio acetosa nó ꝑseuerat: sed mutať ad ma/
gis significãdũ digestionis bonitatẽ est certi⁹ signũ salu/
tis ⁊ meli⁹. Nõ 8° ꝙ acetosa eructuatio nó solũ H mó
est bona: sed etiã per viã cause. naꝫ mã acetosa duo facit
iuuatiua in liẽteria. p̃ᵐ est: qꝛ icidit fľa qꝺ est cã liẽterie.
zᵐ est qꝛ corrugat stomachũ: ⁊ ita duo adiuuãt ad remo/
uẽdũ fluxũ vẽtris. ⁊ H sensit Auic. 16ᵃ terty loco allegato.

Commentum Galeni.

Ienteria est velox exitus. Cõmẽtũ
istud diuidiť in ptes duas.
nã p̊ Gal. cõmẽtať afoᵐ. z° iprobat opinionẽ
oxistrati circa diffõnẽ lienterie. zᵃ ibi [Oxi/
stratus.] Pꝛia in tres. nã p̊ ponit duas descriptiones liẽ/
terie q̃si in idẽ redeũtes. z° determiat de causis liẽterie.
3° vificat afoᵐ. ibi zᵃ [Heleni.] ibi 3ᵃ [Quoꝝ vnũ.] In p̊/
ma põit duas descriptiões. p̊ᵃ est liẽteria ẽ velox exit⁹ ci
bi ⁊ pot⁹ i eisdẽ q̃litatib⁹ i qb⁹ sũt comesti vľ supple bibi
ti. zᵃ ẽ. liẽteria ẽ ciboꝝ idigõ: qb⁹ egrediẽtib⁹ supple per
viã ani nulla mutatio vtutis digestiue ineniť neqꝫ in ca
lore neqꝫ in sapore neqꝫ in odore. imo in nulla q̃litate. ⁊
pꝫ ꝙ ambe descriptiões p̃supponũt i liẽteria egredi cibũ
idigestũ. sꝫ p̊ᵃ vr̃ velle ꝙ ꝓp̊e liẽteria nó est idigõ cibi. sꝫ
flux⁹ vẽtris: cõnotãdo ꝙ ꝑ illũ exeat cibus idigestus: ⁊ H
est illõ qꝺ cõiter teneť. vñ põiť maneries fluxus vẽtris.
Sꝫ zᵃ descriptio dꝫ itelligi caľr. s. ꝙ cã q̃re flux⁹ aliqs
est liẽteria est idigõ ciboꝝ egrediẽtiũ in tali fluxu nó ꝑ
mutatoꝝ i aliq̃ q̃litate a digestiua vtute. Sꝫ tũc vr̃ ꝙ
nulla posset eẽ liẽteria diuturna. nã ipoľe est corp⁹ diutur
no tpe stare sine cibo nouiter assũpto vt ꝯstat. sꝫ existẽte liẽ
teria nullũ recipiť nouũ nutrimẽtũ: cũ cibi nullo mó di
geranť. iõ ipoľe est diu viuere cũ liẽteria. Cui⁹ oppositus
inuit Hip. in afo°. Hic dr̃ ꝙ i patiẽte liẽteriã nó semꝑ
ex toto est ablatio opatiõis digestiue cõis stõchi ⁊ itesti/
noꝝ. nã cũ ista totali ablatiõe nó staret vtus diu vt ꝓbat
argᵐ. sꝫ sufficit adeo diminutã eẽ: vt pľima ps cibi p̃serti
grossa egrediať ꝑ viã itestinoꝝ nó ꝑmutata nõbiľr ꝑ op⁹
digestiue

digestiue ṽtutis in aliqua q̃litate: ⁊ cū hoc pōt diu stare
vita. ita vt dicat̃ egritudo chronica: ſ3 vr̃ ꝙ ſi cū iſta lien
teria de q̃ loqt̃ Hip. ſemꝑ eſt partiū cibi quarūdā dige
ſtio: ſeqt̃ ꝙ lieteria iſta nō d3 eē ſine oxirema q̃ eſt cum
debilitate oꝑationis: ⁊ tale3 ſequit̃ oxirema. ⁊ iō ſalte3
nō eſſe lienteria diuturna in qua ꝑus non fuit oxirema.
¶ Preterea dr̃ velox exitus cibi ⁊ potus. Et ꝑ ꝯñs potꝰ
d3 egredi abſq3 permutatione: q tñ eſt ſubtilioꝛ cibis. his
nō obſtātibus rñdet̃ vt ſupra. HELENI. Hic declarat
de cauſis lienterie. Et ꝑmo ponit opinionē helenoꝝ cum
ſua iprobatione. ſcdo dat veras cauſas ⁊ dr̃iam iter mane
ries lienterie a diuerſis cauſis ꝓuenientis. ibi ſcda [Quā
doq3 aūt fit.] ¶ Dr̃ igit̃ de ꝑma ꝑte ꝑmo ꝙ heleni addi
derūt deſcriptioni lienterie lenitatis inteſtini. ſ. h modo
ꝙ lienteria eſt exitus velox cibi ⁊ potus in eiſdē qualita
tibus ⁊c. ꝓpter lenitatē inteſtini: ⁊ h mō vident̃ itende
re ꝙ oīs lienteria eſt ꝓpter hanc lenitatē: qꝛ vt dicunt in
hac paſſione ex lenitate iteſtini: nec retinent̃ nec reſtrin
gunt̃ comeſta ⁊ bibita. mō ſtomachus ⁊ iteſtina qcqd re
tinent. retinent ꝓpter ſui aſperitatē tm̄: ex quo ſequit̃ ꝙ
cū patiunt̃ hoc. ſ. ꝙ nō retineant eſt ꝑꝑ lenitatē. ¶ Dicit
ſcdo ꝙ cū multi antiq poſuerunt noīa laudabilr̃ tñ in h
nō ſunt tolerādi illi q ignoꝛāt actiones ṽtutis cōtentiue.
Cuius ṽtus opus eſt ſꝫ nām amplecti ⁊ tenere recepta ⁊
cum fuerint digeſta mittent̃ ad iferioꝛa. ⁊ hoc ta3 in ſto
macho q̄3 in alijs intelligendo ꝑ inferioꝛa mēbꝛa alia ſe
quētia ſiue ſm ſitū ſint ſuꝑioꝛa vt coꝛ reſpectu epatis: ſi
ue iferioꝛa vt iteſtina reſpectu ſtomachi. ¶ Dicit 3° ꝙ ſi
ſtranguria veſice nō tandiu retinet vꝛinā quouſq3 dige
rat̃. ſ3 vel mittit eā foꝛas ꝑꝑ grauitatē ſui vel ꝑꝑ acumē
ſic cibi ⁊ potus qñq3 a vētre emittunt̃. ⁊ h eſt cōe oībus
egredientibus. ⁊ quo ad hoc 2m nō ꝙ ſtranguria nō emit
tit foꝛas vꝛinā: ſ3 eſt emiſſio vꝛine. ſed dicamus ꝙ cauſa
ſtrangurie eſt cā ꝙ vꝛina mittit̃ foꝛas: vel qꝛ grauat: vel
qꝛ ſtimulat. ⁊ h eſt cōe oībus que a coꝛpoꝛe expellunt̃ qꝛ
expellunt̃: vel qꝛ grauant: vel qꝛ ſtimulāt. ¶ Et iō quar
to ſubdit ꝙ ſi heleni intellexiſſent nō ſic diffiniſſent lien
teriā ſupple limitando tm̄ ad lenitate3 inteſtini: ſ3 dixiſ
ſent ꝙ lienteria eſt ꝓpter ſtomachi defectū cū comeſta
grauāt ſtōchū ⁊ inteſtina ſiue ex lenitate ſiue ex alia cā.
QVANDOQVE AVTEM FIT. Modo nar
rat cauſas lienterie ⁊ diſtinctionē quoꝛūdā ſuoꝝ modo
rū. ⁊ dicit ꝑ ꝙ lienteria qñq3 ꝑꝑ excoꝛiatā eē ſuꝑfciē in
terioꝛē ſtōchi ex humoꝛibꝰ acutis l3 ſit multū defecta cō
tētiua ſtomachi q̄ꝫtū eſt neciu3 deficere in ſili exit. ſi ex
debilitate contentiue tm̄ fieri deberet talis expulſio: qꝛ
expulſiua inſurgit ꝯ pungentia. nā cū cibus venit ad illa
loca excoꝛiata ⁊ nocet qꝛ pungit nō pōt retineri. ⁊ tūc ne
ceſſe eſt vt exeat ſine aliqua digōne. l3 appareant cu3 eo
q̄dā pungētia. i. humoꝛes pungitiui q ſunt cā excoꝛiatio
nis: ſic cholerici vel pungētia q̄dā. i. ſentiant̃ pungentia.
¶ Et ſubdit ꝙ illud qd̕ eſt ex lenitate ſtōchi ⁊ ſine pun
ctura hec eſt ꝑa dr̃ia. dr̃nt ſcdo: qꝛ qñ eſt liēteria qeſcente
curſu humoꝝ acutoꝝ ad ſtōchū aut ſic cito curant̃ cū ſti
pticis: ſ3 qñ nō eſt ꝓfunda excoꝛiatio aut venit ad exitū
ſaniei qñ excoꝛiatio eſt ꝓfunda ſ3 qñ eſt ꝑꝑ defectū ꝯten
tiue tūc eſt ex mala cōplexione q̃ ſi ꝑfecte dominat̃ mē
bꝛo cū duritie ⁊ difficultate ſanat̃. Et aliqñ eſt ex humo
ribꝰ ſe claudentibꝰ iter ſtōchū ⁊ iteſtina. ¶ Ex qbꝰ p3 ꝙ
ex cā extrinſeca pōt eſſe lienteria ꝑꝑ lenitatē ſtomachi ⁊
inteſtinoꝝ ⁊ ꝑꝑ vlcera ⁊ ꝑꝑ malā cōplexionē cū mā ⁊ ſi
ne mā: ⁊ l3 oīs extrema mala cōplexio poſſet eſſe huiꝰ cā.
qꝛ mala cōplo cū fuerit multu3 lapſa deijcit actū ꝓprie
ṽtutis. tñ vꝑlm mala cōplo frida ⁊ humida. aut cū mā.
aut ſine mā eſt hꝫ cauſa. QVORVM VNVM. Hic
vt ſuperius dr̃ verificat afoꝛiſmū. Et dicit ꝑmo ꝙ vnum

iſtoꝝ dictoꝝ de cauſis lienterie. ex qbꝰ fit extrema in ꝑn
cipio eſt frigiditas dominans ſtomacho: ſed qñ elongat̃
multum a temperamēto finitur ⁊ deſinit oxirema: quia
cauſa oxireme eſt aliquātula moꝛa cibi i ſtomacho. ⁊ iō
cū paſſio friditatis que eſt cauſa liēterie maioꝛat̃ neceſſe
eſt ꝙ ſtomachus in retinendo debilitet̃. ⁊ iō ſupple cum
nō retinetur fit oxirema: ſed cibo aliquantulū poſt mi
noꝛāte incipit ſtomachus fieri magis digeſtibilis ⁊ potēs
digerere: ſed qñ nullo mō minoꝛat̃ nullo mō digeritur: ⁊
ideo nulla qualitas neceſſario ſupple ꝑmutata: nulla ēt
paſſio cibi a ſtomacho apparebit. ⁊ in iſto caſu nō incipit
neq3 apparet oxirema niſi cū in ſtomacho nimiū abun
dat flegma ⁊ maxime acetoſum. ¶ Dicit ſcdo ꝙ ꝑꝑ iſta3
cām: qꝛ flegma acetoſu3 exñs in ſtomacho pōt eſſe cauſa
oxireme: etiam ſi cibus nō digerat̃: ideo nō dixit Hipp.
abſolute ꝙ oxirema eſt bonū ſignū in lienteria: ſed ſolu3
in liēteria diuturna in qua ꝑus nō apparuit oxirema. vñ
dixit ꝑus nō exñs cum paſſio de flegmate accidit: qꝛ ali
quādo oxirema in ſtomachi refrigeratiōe multo tēpoꝛe
ceſſat cū ſit inſeparabilis huius paſſionis ſupple qñ eſt a
flegmate acetoſo. Igitur intentio Hippo. eſt ꝙ cū oxire
ma eſt a ꝑncipio lienterie ⁊ poſt ceſſat. qꝛ lienteria nō eſt
a flegmate ꝑcipue acetoſo qñ ſuperuenit poſt aliqd̕ tem
pus oxirema ſignificat̃ ꝙ cibus inter ſtomachū aliquan
diu moꝛat̃. ⁊ iō neceſſe eſt ꝙ poſtea digerat̃: qꝛ a nā redit
ad ſuā actionē. ⁊ iō ſupple ſignificat bonū. ⁊ ſubdit ꝙ ſi
bi videt̃ ꝙ ſua diſputatio ſufficiat ꝓ expōne huiꝰ afomi:
ſ3 q vult caꝑe fundamēta legat librū ſuū de ṽtutibꝰ nāli
bus. ⁊ libꝝ de ſignatiōibꝰ ⁊ accñtibꝰ exeūtiū q vt puto eſt
de accidēti ⁊ moꝛbo. OXISTRATVS TAMEN.
In tertia parte narrat opinionē Oxiſtrati circa liēteriā.
⁊ diuidit̃ in duas. ꝑ ponit opinionē. ſcdo iꝑꝛobat. ſcda ibi
[Neſcio aūt.] ¶ De ꝑma dicit. ꝙ Oxiſtratus in 3a ꝑticu
la de inueſtigationibꝰ eſt mentitus refragans ⁊ opponēs
ſe antiquis in paſſionibus lienterie qd̕ vt itelligat̃ ſubdit
verba Oxiſtrati q dixit ꝙ antiq diuiſerūt liēteriā i tres
maneries fluxus: qꝛ alia eſt diſſinteria. alia eſt lienteria.
alia tenaſmon. quoꝝ diuerſitates antiq putauerunt eſſe
in exeuntibus dicētes ꝙ ſi aliquid egreditur de genere
ſanguinis vel mucoſum vel viſcoſum ⁊ reliqua q̃ egre
diunt̃ ſunt digeſta: ꝙ hec eſt diſſinteria. ſi ṽo egrediatur
res nō cocta ſanguini admixta eſt lienteria. ⁊ ſi egreditur
mucoſu3 vel vnctuoſu3 ſanguinolētū ⁊ aliquātulū dige
ſtū dicūt ꝙ eſt tenaſmon. NESCIO AVTEM. Im
probat ꝑ auctoꝛitates dicta Oxiſtrati. Et ꝑmo generali
bus auctoꝛitatibꝰ: ⁊ poſt pluribꝰ ſpecialibꝰ. ꝑmo ergo di
cit ꝙ neſcit quid coegerit Oxiſtratū ad dicendum ꝙ h
repugnat ⁊ anterioꝛibus ⁊ poſterioꝛibus permiſcēdo rē
indigeſtam cum indigeſtione ſanguinis in deſcriptione
liēterie cui nullus ꝯcoꝛdat. ſic neq3 Philothenꝰ nec Oꝛa
theus: nec alius ad Gal. etate3: neq3 Oꝛigenes ⁊ ſocij ſui
neq3 alij ꝑoꝛes eis. ¶ Scdo dic̃ ꝙ Oꝛatheus in libꝛo ſuo
de moꝛbi cauſa ⁊ curatione dixit. paſſio quam antiq vo
cant diſſinteriam. alij autem lienteriam hanc liquidiſſi
ma ſeqt̃ egeſtio multa ſpumoſa fetida. ⁊ ſic nihil de ſan
guine dixit. ¶ Dicit 3° ꝙ paroxagoꝛas in ſcda particula
de accidētibꝰ ſequentibus moꝛbum inquit ꝙ illi q habēt
lenitatē inteſtini neceſſe eſt eos pati quandam lubꝛicoſi
tatem maxime quando ſunt ieiuni. ⁊ his ſemꝑ cito egre
dit̃. vñ ego ⁊ multi alij medici cōſentiamus nihil aliud
eſſe hāc paſſionē q̄3 velocē exitū cibi ⁊ potus. ⁊ idē intel
ligunt ēt ceteri antiq. ¶ Dixit 4° ꝙ in libꝛo q dr̃ Hipp.
de lienteria egreditur cibus ſubtilis ⁊ nō coagulatus ⁊ ſi
ne doloꝛe. tñ coꝛpus inde conſumitur: ⁊ conſtat ꝙ hic per
ſubtilem ⁊ nō coagulatum itelligit̃ indigeſtū: qꝛ ita anti
qui ſolent intelligere. ¶ Dicit qnto. ꝙ in libꝛo Hipp. de

regimine sanoꝝ:quē quidē negant esse Hipp.ſ3 cuiusdā
filij'oy siue phenicis ita īueīt scriptū. Aliqñ aliq īueniū
tur a qb⁹ cibus crudus īdigestus ⁊ subtilis exit ⁊ sine do/
lore nō ꝓpter aliā passionē nisi lienteriā3.Et hi oēs sunt
Dxistrato antiqores:ſ3 posteriores nō multi fuerunt qn
Dxistratū fatereñ se vidisse ⁊ ꝯcordāt in liēterie passio
ne.vñ dicit Gal.ꝙ nescit qd coegerit Dxistratu3 ad tale
qd dōm vt obuians anterioribus ⁊ mentiens posteriori/
bus dicit lienteriā esse cū re īdigesta mixta cū sanguine.
¶ Ex qbus oībus elige ꝙ ꝗuis ꝓueniendo possem⁹ di/
cere lienteriā esse rē egredientē īdigestā.⁊ possem⁹ dice/
re ꝙ sit egritudo stomachi ⁊ ītestinoꝝ:quā egritudinē se
quiť exitus talis rei.vitas tñ est ꝙ est ille exitus rei indi
geste ⁊ est actio lesa:sed cū in hac actione lesa vnicu3 sit
exiens:triū tñ vtutū opationes īueniunť lese.s.digestiue
vñ cibi egrediunť īdigesti.⁊ est ablatio operationis eius
totalis aut ꝗsi:⁊ silr expulsiue ⁊ est corruptio opationis
expulsiue expellētis illud qđ nō d3 in dispōne nāli.3ª est
opatio retentiue:⁊ est ablatio opationis eius totalis ꝗsi
q₂ cibū nullo mō retinet q̄ ſm nām d3 retinere.aut saltē
paucissimo tpe retinet.¶ Patet ēt ex dictis 2° ꝙ in lien
teria stat vniuscuiusq3 vtutis opationē ledi per essentia3
⁊ stat alicui⁹ istaꝝ vtutū operationē ledi per essentiā qñ
lediť ꝓpter defectum in aliquo nālium instrumētorum
illi⁹ vtutis sibi conuenienter ministrarent. verbi grā.in
loco morpheato ꝗtūcūq3 digestiua ⁊ retētiua ⁊ alie mi/
nistrātes debite seruiāt.tñ ꝓpter malā cōplōnē loci ope/
ratio assimilatiue est lesa.tunc aūt dicimus ledi alicuius
vtutis operationē ꝑ colligātiā qñ lesio est ꝓpter īdebitū
seruitiū alterius virtutis sibi subordinate.vt cu3 opera/
tio digestiue lediť:q₂ retentiua nō seruit opportune aut
expulsiua īpedit actū digestiue.Modo constat ꝙ est pos/
sibile in stomacho ⁊ intestinis esse malā cōplōnē ꝑ se im
pedientē operationē cuiuslibet istaꝝ vtutū.⁊ stat ꝙ leda
tur operatio retentiue ꝓpter defectum in suo instrō īme
diate deseruiente digestiue nō fit defectus ꝗ per se ꝓua/
tio digestionis sequereť.Et tñ q₂ digestiua nō pōt dige/
rere nisi tēpore debito retineatur:ideo accidit notabilis
lesio in operatione digestiue per colligantia3.⁊ sic dicať
de alijs.¶ Sed oxirema pōt ēt ꝯsequi ꝑ se nocumentu3
vtutis retentiue ⁊ per colligantiā digestiue.op3 tñ semꝑ
in oxirema esse defectū in operatione digestiue:sed si vir
tus nō debite retineret cibū īmo cū fluctuatione ⁊ agita/
tione tunc staret fieri debilē digestionē ⁊ diminuta3.vñ
sequereť oxirema similr diminuta digestione siue ꝑꝑ fri
gus siue ꝓpter calorē:vt ostendit.i3ª tertij.esse possibile
⁊ acetoso cibo stat fieri oxiremam ⁊ propter raritatem
texture ⁊ alias causas debilitatis digestionis.Ex quibus
patet ꝙ quando futura est lienteria ꝓpter defectum di/
gestiue.vtplurimum in ꝑncipio est oxirema:ſ3 nō de ne/
cessitate.In statu aute3 non:sed quando est futura salus
est in declinatione.

Aforismus. II.

Quibus nares humide naturaliter ⁊ semen humidum cito infirmantur:q̄bus vo contraria salubris.

¶ In ꝑsenti aforismo Hippo.duas intendit
ꝯclusiones.ꝑma est.oēs hoies qb⁹ nares sunt nāliter abun
dantes supfluitatibus ⁊ semen est humidu3 sunt magis
egritudini ꝗ 3rio mō dispositi.ꝓbať.in talib⁹ cōplexio
est humida ⁊ abundāt faciliter humiditates ⁊ supfluita/
tes respectu 3rio mō dispositoꝝ.igiť ꝯclusio vera.ꝯñtia
ꝓbabitur.⁊ assumptū p3.q₂ nō ꝓpter aliā cām sunt abū/
dantes nares ſm materia3 superfluitatis ⁊ semen humi/
dum:nisi q₂ complexio est humida.⁊ superfluitates mul
tiplicanť.¶ Scōa conclusio.habentes se in naribus ⁊ se
mine modo opposito difficilius infirmantur.ꝓbatur.q₂
habent complexionem siccam ⁊ paucas supfluitates.Et
per ꝯñs difficilius infirmantur.¶ Circa aforismum no
ta ꝙ in hac comparatione debemus intelligere aliorum
paritate3 nō potest esse tanto maior lapsus in siccitate ꝗ
in humiditate ꝙ corpus fieret magis egrotatiuū.¶ No
ta scđo ꝙ corpora humida sunt facilius ꝑmutabilia alijs
paribus ꝗ sicca.p3:q₂ humiditas parat corpus ad patien
dū.cum dicatur qualitas maxime passiua.⁊ hoc p3 de al
teratione de resolutione ⁊ de solutione continuitatis ⁊c̄.
¶ Nota tertio.ꝙ corpora naturaliter abundātia super/
fluitatib⁹ tam possunt supfluitates preternaturā retine/
re in quātitate sufficiente ad faciendū egritudinē.⁊ ꝑter
nāliter ad aliqua mēbra transmittere ꝗ nō abundātia.
⁊ presertim qñ abundant superfluitate corpulēta nō va
porosa.ista p3 per se.Ex his p3 ꝙ ta3 morbo materiali ꝗ
īmateriali facilius sunt egrotare corꝑa humida ⁊ humi
ditatibus supfluis abundantia ꝗ eisde3 carētia.¶ No/
ta 4° ꝙ habentes nares humidas nāliter intelliguńť illi
qui in sua natura sunt humidi ſm cerebrū.nam in talib⁹
abundant maxime:vt p3 scđo tegni.de signis complexio
num cerebri.Et ideo vtplurimu3 sunt humidi ſm totū.
ꝑmo q₂ totum vtplurimum ꝓportionať cerebro in com
plexione.scđo q₂ vbi multa humiditas egreditur signifi/
catur multos vapores a toto ad caput ascendere.¶ No/
ta qnto ꝙ habentes sperma humidū intelliguńť illi qui
habent sperma fluidū.tales autem vtplurimu3 sunt hu/
midi ſm totū cū sperma decidatur a nutrimēto cōmuni
toti ⁊ totu3 ꝓportionať in naturali complexione suo nu/
trimento qđ ex semine humido significať humidū.⁊ q₂
superfluitates cordis ⁊ epatis nō ita sensibiliter ſ3 nām
expellūt sicut supfluitates cerebri ⁊ sperma.ideo de his
duabus maxime fecit Hippo.mentionem.vtilitas aute3
aforismi est in cognscēdo paratos facile vel difficile egro/
tare.⁊ ampliať ad vtrūq3 sexū.⁊ ꝯcordia habeť ꝑ theori
ce dispōnis regalis.

Cōmentum Gal.

Quib⁹ cōplō naturaliter.

¶ Gal.in cōmēto.ꝑmo ostendit qui sunt ha
bentes nares humidas ⁊ semen humidum.
⁊ econtrario.scđo verificat ꝑmā ꝯclusionem
ex qua apparet veritas scđe.ibi scđa[Quoꝝ igitur cōple
xio totius.]¶ Dicit de ꝑma ꝙ illis quoꝝ nālis cōplexio
est siccior.nulla supfluitas sensualis ad nares ex cerebro
effluit neq3 apparet sudor in cute eorum.⁊ ideo supflui/
tas eoꝝ.s.tertie digestionis expellitur subito per resolu/
tionem que a medicis vocatur occulta:sed illi quoru3 cō
plexio naturaliter est humida maxima3 ex corpore emit
tunt abundantiam superfluitatis ⁊ maxime ex cerebro
cuius substantia est naturaliter frigidior.⁊ similiter eoꝝ
semen est humidius ⁊ liquidius.Et illoꝝ quoꝝ cōplexio
est sicca:q₂ aquositas cōsumiť ideo semen exiccať ⁊ sup/
ple nō fit fluidū.Ex h tu elige ꝙ apud Gal.per habētes
nares humidas ⁊c̄.intelliguntur habentes cōplexionem
humidā in toto:⁊ ecōtra ꝑ habētes nares siccas ⁊ semen.
QVORVM IGITVR.Uerificat primam conclu
sione3 dicens.qđ igitur cōstabit.s.ex dictis Hippocratis
aut statim dicendis ꝙ illorum quoru3 complexio totius
corꝑis aut etiā cerebri est humida sanitas est corrupta.
Et assignādo causam dicit ꝙ est q₂ ex parua coctione eis
eueniunt catarri.Et tu ex hoc vides ipsu3 nō intelligere
sanitatem corruptam nisi aptitudine3.Et subdit ꝙ si isti
catarri descenderint ad inferiora nocent gutturi ⁊ canna
libus pulmonis.⁊ pulmoni meri ⁊ stomacho ⁊ alijs mē/
bris.Sicut vbi grā intestinis ⁊c̄.Et ideo necesse est ꝙ a
facili cā incidāt tussim aut anhelitū.i.difficultatē anheli

tus aut sqninātiā aut corruptā idigestibilē.i.corruptionē digestionis:⁊ aliquando diariaꝫ ⁊ si materia fluxerit salsa aliquando dissinteriam:vt dixit Hippo.in libro de aq̄ ⁊ aere ⁊ regionibus.

Dubitatur Utrꝝ aforismus sit verus. negatiue arguit̄.p̄mo auctoritate Hippo.6° epidimiaꝝ vbi dixit.qb⁹ nares humidiores nā ⁊ semen hūidus ⁊ plus sani sunt humidiores qb⁹ eō.vr̄ igit̄ illud ex toto oppo^m^ huic dicto.¶ 2° sic.nocumētū humiditatis ⁊ pinguedinis est minus nocumēto siccitatis ⁊ macilētie. ḡ aforismus falsus.7ª q̄rti.tractatu vltimo.¶ Cōfirmatur.spasmus de inanitione est deterior spasmo de repletione.ḡ defectus humiditatis deterior abūdātia.¶ 3° q2 humiditas est cōformior sanitati.iō cōplō humida sanior. assumptū p3 p̄ma p̄mi.ca.de cōplexionib⁹ v̄tualr̄.⁊ q2 vita cōsistit p calm̄ ⁊ humidū.¶ 4° si sicce egritudies sunt deteriores humidis.igit̄ cōplō sicca deterior.t3 ꝯñtia.q2 sicca cōplō ꝓportionat̄ deteriori morbo.⁊ p3 assumptuꝫ quarti scd̄a.cap̄ de vniuersalibus signis crisis.¶ 5° quia dieta exiccatiua est deterior humectatiua:vt p̄ma particula.q2 tenuis desiccat:grossa humectat.

In oppositum est Hippocras.

In isto dubio Jacobus de forliuio in soluendo argumenta aliter rn̄det ⁊ aliter Marsilius.p̄ ponā pōnē Jacobi.scd̄o illā Marsilij.

Quantum ad primā Nota p̄ ꝙ duo vidētur Jacobo modi ꝓbabil̄r rn̄dendi.p̄mus est supponēdo ꝙ nō fuerint corpora multū habētia humiditatis ⁊ supfluitatis in naribus ⁊ semen multū humidū nisi sint multū lapsa a temperamēto:⁊ cū hoc frida.aut saltē plus ꝓportionabil̄r humida q̄ cal̄a.hāc supp̄ōnē nō declarat.S3 tn̄ q2 ipse in vno notabili circa l̄ram dixit maxie ītelligi de supfluitatib⁹ multū humidis ⁊ aquosis:iō significat̄ ꝙ in istis debilis est digestiua multū.⁊ h̄ cōtingit friditate aut lapsu multo ad humiditatē.q2 oīs imoderata discrasia deycit actū ꝓprie v̄tutis aut saltē ꝓportionabil̄r magis augmentata humiditate:⁊ nō ita obtineat cal̄m sup humidū:⁊ tūc p3 suppō.¶ Scd̄o supponit ꝙ p corpa quoꝝ nares sunt sicce ītelligunt̄ illa a quoꝝ narib⁹ nō effluunt supfluitates aut humiditates:⁊ talia docet esse nō multum sicca:nec multū frida:q2 nō reqrit̄ multus lapsus in siccitate a tēperamēto ad h̄ vt nō effluāt supfluitates:nec multa frigiditas est in istis.Ex his p̄nto ipsuꝫ voluisse ꝙ parū existēte lapsu ī hūiditate ⁊ siccitate a tēperamēto siue s3 totū.siue s3 cerebrū magl apta egrotare sūt sicca q̄ hūida. ⁊ h̄ ꝓbāt rōnes añ oppo^m^:vt inuit in fine q̄ōnis ꝙ nō videt q̄uo soluant̄ ille q̄ōnes aut argumēta si ītelligunt̄ ꝙ alijs parib⁹ cōplō hūida ē vl̄r magis egrotatiua q̄ sicca.

¶ Scd̄s modus rn̄dendi eius est ꝙ hic cōparant̄ frigida ⁊ hūida ad calida ⁊ sicca:⁊ flegmatica ad cholerica:⁊ cōstat ꝙ flegmatica sūt minus sana cholericis:q2 caliditas est cōformior corpori q̄ humiditas.⁊ siccitas q̄ frigiditas:⁊ tūc argumēta soluunt̄.q2 Hipp.de humidis tm̄ nō ītelligit sed de humidis ⁊ fridis.¶ Cōtra tn̄ hūc modū videt̄ cōmētū Gal.nā nihil dixit de fridis sed de humidis.Quoꝝ igit̄ cōplexio totius corporis vel etiā cerebri humidior fuerit sanitatem eoꝝ esse corruptā ꝯstabit.Et qn̄ cōparant̄ humida siccis d3 intelligi alioꝝ paritas.Et iō scd̄a expō que ītelligit apud eū cōparationē fridi ⁊ humidi ad cal̄m ⁊ siccuꝫ est volūtaria.¶ Preterea pinguedo est cū friditate ⁊ humiditate ⁊ ista est laudabilior macie.vt p3 7ª q̄rti.⁊ p̄mo canticoꝝ.⁊ iō nō videt̄ ita clarū ꝙ cōplexio frigida ⁊ humida sit deterior calida ⁊ sicca.

¶ Itē vnde habemus ꝙ ad multiplicandū supfluitates cerebri op3 lapsuꝫ esse intensum:sed ad ꝓbandū sufficiēter paruus lapsus in sicca.nā cū siccitas non multū agat cōsumēdo ⁊ resoluendo:humiditas aūt obtundat caliditatē:iō videt̄ magis sufficere humiditatē ad ꝓhibenduꝫ resolutionē q̄ siccitas ad cōsumendū.¶ Preterea in oī humida cōplōne siue cū caliditate siue cum frigiditate siue cum temperamēto nāliter abūdat supfluitas:vt p3 in 2° tegni de signis haꝝ cōplōnū in sicca.nō.n.deficiūt vt in frida ⁊ sicca a leui cā abūdāt.Et iō potētior est humiditas ad faciendū abundare q̄ siccitas ad faciendum deficere.¶ Et ideo respondendo cōformiter ad locutiones Gal.⁊ antiquoꝝ.¶ Nota p̄mo ꝙ aliud est corpus eē magis sanū:⁊ aliud minus paratū egrotare. Corpus eniꝫ magis sanū q̄ alijs paribus magis est aptū operationes perficere:s3 paratū egrotare est id q̄ est a leuiori causa permutabile ad egritudinē.Quis enim dubitat cerebrū prudentis hominis ⁊ ciuilis nāliter esse sanius cerebro rustici duri sensus ⁊ inepti s̄m nām cū sit aptius opationes perficere vtroq3 existēte in dispōne sibi nālissima:facilius tn̄ egrotare ciuilis hoīs cerebrū q̄ rustici. Et ideo dico hanc conclusionem.l3 qbus sunt nares humide ⁊ semen humidum natural̄r sint alijs paribus magis sani q̄ habentes ꝯ̄rio modo:tn̄ sunt patiores egrotare.p̄mā partem istius vult Hippo.in sexto epidimiarū loco allegato ⁊ ꝓbat̄ quodāmodo ex rōnibus ante oppositū.scd̄aꝫ partem volunt Hippo.in aforismo ⁊ Gal.in cōmēto:nec argumēta facta militant ꝯtra scd̄am partem conclusionis istius.⁊ sic p3 dubij solutio.

Aforismus. III.

In diuturnis dissinterijs abstinentia malum ⁊ cum febre peius.

¶ In presenti aforismo Hippo.duas intendit conclusiones.p̄ma est:abstinentia est malum signū in dissinterijs diuturnis.ꝓbatur.illud est malum signum in eis q̄ significat magnitudinem vlcerum intestinoꝝ aut apostematum eoꝝ:sed abstinentia cibi in diuturnis lienterijs est huiꝰ.igitur abstinentia est malū signū in dissinteria diuturna.¶ Secūda conclusio.Abstinentia cū febre est deterius signum in dissinterijs diuturnis.probatur.id est deterius signum q̄ significat maiora ⁊ deteriora nocumēta:sed abstinētia cū febre est respectu abstinētie sine feb.ḡ ⁊c.assumpta istaꝝ ꝯñtiarū in notatis declarabunt̄.¶ Circa aforismū nō p̄ p abstinentiā ītelligi defectū appetit⁹ quē cōiter seq̄t̄ abstinentia. ¶ Nō 2° ꝙ ī dissinterijs diuturnis abstinētia aut est ab ipso p̄n° aut in ꝓcessu cuꝫ nō fuerit in p̄n°.si est in p̄n° est malū signū significās māe multitudinem:cū dissinteria diuturna debeat esse a cā nō multū acuta impressiua:q2 tūc nō faceret morbū diuturnū.⁊ iō si tale accidēs est in p̄n° vtpl̄m erit cū multitudie māe.q̄re significat̄ rē esse periculosaꝫ.Si v̄o fuerit in ꝓcessu ⁊ fuerit merito dissinterie.h̄ nō erit nisi aliquo triū modoꝝ vtpl̄m.aut enim erit q2 vlcera sūt magnificata ⁊ facta ꝓfunda:pp q̄ stomachus cōpatit̄ vbi p̄us nō cōpatiebat̄.ita ⁊ h̄ est valde malū signū:cū tale vlcus sit icurabile vtpl̄m vt dr̄ particula q̄rta illo afo^mo^.Si a dissinteria habito velut intestinoꝝ carnes.Aut scd̄o est:q2 vlcera intestinoꝝ secutū est ap̄a magnū ad q̄ seq̄t̄ cōpassio stomachi.⁊ h̄ ēt est periculosuꝫ.aut 3° q2 ad dissinteriā secuta est debilitas v̄tutis aut toti⁹ aut epatis aut stomachi.⁊ hoc est etiā periculosuꝫ.Et iō abstinētia est signū ꝑiculosuꝫ in dissinteria diuturna.¶ Attēde tn̄ ꝙ maxie ītelligit̄ de dissinteria in q̄ postq̄ diu durauit supuenit ablatio appetit⁹ vt patet ex Gal.cōmēto.¶ Ex qb⁹ p3 qd in isto aforismo ītelligim⁹ p malū:q2 signū significans periculuꝫ mortis.tertio con

sidera quid sit dissinteria ꝛ quot modis dicat̃ dictuȝ est in quarta particula. Et lȝ Gal. ꝓprie videatur in cõmento intelligere de dissinteria que est fluxus cũ excoriatiõe intestinoꝝ potest tamẽ etiã ampliari ad dissinteriã epaticam. ¶ Nota 4° ꝙ si cum defectu appetitus superadatur etiã febris significat̃ nocumentũ non solũ cõmunicari stomacho sed cordi ꝛ toti. Et ꝑ ꝯñs peius. ¶ Nota 5° ꝙ nõ solũ abstinẽtia est malũ signũ in diuturna dissinteria: vt videt̃ intelligere Gal. in cõmento: sed etiam mala causa cũ corpus idigeat multa refectione: qꝛ est sanitas. abstinentia est valde mala ꝛ deterior cũ febre que addit in resolone ꝛ pȝ ex his verificatio afo^mi. ¶ Silem sentẽtiã magis vl̃em tñ habem⁹ 2ª q̃rti ab Auic. cap de signis ex pte appetitus. ¶ Et vtilitas pȝ in ꝓnosticando ampliatur in vtroqȝ sexu ꝛ ad alios morbos diuturnos in dissinteria cũ habet spãleȝ significationẽ: vt est dictũ. ¶ Sed si querat̃ vtruȝ in dissinteria breui vel acuta abstinẽtia cibi sit malũ signũ concedenduȝ est ꝙ sic: sed tñ non est ita speciale sicut in diuturna. nã sepe contingit in dissinteria diuturna ꝙ hoc signuȝ accidit ꝛ alia signa significãtia malitiam nõ apparẽt de nouo: qꝛ neqȝ exitus amplioris saniei nec cortices maiores exibũt nec in pulsu erit notabilis varietas. In dissinteria aũt acuta malignitas nõ solũ per abstinẽtiã significat̃ malitia. Sed ex pulsu qui fit valde subtilis aut ex q̃litate exeũtiũ. aut ex loco doloris ꝛ mõ suo ꝛ ml̃tis talibus. Et ideo abstinentia nõ est ita solitaria in significãdo malitiaȝ. accidit ad hoc ꝙ qñqȝ in breuib⁹ dissinterijs fit appetitus ꝓstratio: imo sepe ꝑꝑ malos humores petẽtes stomachũ lȝ nec fit magna excoriatio. neqȝ magnũ apa. ꝛ ideo non opȝ ex illo solo in breui dissinteria ita malũ sigñari sic̃ in lõga.

Commentum Galeni.

Dissinteria nascitur sicut.

Gale. in cõmẽto p̃mo ostẽdit quomõ fiat abstinẽtia ex dissinteria diuturna vtpl̃imũ. 2° q̃uo in breui post initiuȝ dissinterie. 3° verificat afo^m. ibi 2ª [Que ab initio.] ibi 3ª [Et ꝑ abstinẽtiã.] ¶ De p̃ma dicit ꝙ dissinteria sicut fuit dictũ in 4ª particula nascit̃ ex humoribus calidis excoriãtibus intestina. ꝛ ista excoriatio in principio est in superficie intestinoꝝ. sed qñ durat diutius magis ꝓuocat ꝛ efficit vulnera vel vlcera in intestinis: vnde ꝓpter colligãtiã stomachi ꝛ itestinoꝝ existẽte magna passione ꝛ morbo opȝ ꝙ subsequat̃ abstinẽtia. i. defectus appetitus: ꝛ pȝ itelligẽti ꝙ hic loquitur de colligãtia absolute nõ que est per transmissuȝ: quomodo aũt vnũ membrũ patitur ex alterius colligantia non opȝ declarare: qꝛ sepius dictũ est. ꝛ tu vide si remanet sil̃is complexio cõpositio ꝛ vnitas. Scđo vtrũ supposito ꝙ remanerent sil̃es lederent̃ operationes. ¶ De scđa parte dicit que abstinẽtia que succedit ab initio morbi in dissinteria fit ꝓpter humores cholericos ab epate vl̃ supple alio mẽbro ad stomachũ defluente ꝗ humores cũ sint de gñe vel saltẽ ipsa participãte corrumpunt. i. excoriant itestina ꝛ isti humores repulsi ab itestinis ascẽdũt ad superiora natãt in stomacho. ꝛ inde fit abstinẽtia. i. defectus appetitus ꝓpter colligãtiã itestinoꝝ. Et nota ꝙ hec cholera nõ est absoluta: sed est ꝑ trãsmissuȝ: ꝛ pȝ. ¶ De tertia pte dicit ꝙ per abstinẽtiã aufert̃ q̃dam actio necessaria ꝛ nãlis: sine qua nullo mõ põt vita regi. ꝛ ista est nutricatio. ꝛ ista abstinẽtia cũ accidit cũ diu permanserint patiẽtes supple dissinteriam necesse est intelligi duo diuisim s. vel ꝙ vulnera fiãt valde saniosa. vel ꝙ maxima innascant̃ apata. ¶ Et qñ ista euenerint ꝛ stomachus patiat̃ modo dicto ex vicinitate intestini infirmus sine dubio incipit periclitari. i. esse in periculo manifeste. aut prius incepit. ¶ Nota igitur p̃mo circa cõmentum ꝙ nomen dissinterie qñqȝ sumitur large pro fluxu sanguineo ventris siue cuȝ illo sit excoriatio siue nõ. ꝛ hoc modo dissinteria epatica dicit̃ dissinteria. Scđo modo stricte pro fluxu vẽtris qui est cũ excoriatione itestini. ¶ Et ꝙ h̄ sit ꝓprius modus capiẽdi pȝ ex Gal. cõmẽto. io. tractatuũ cũ dicit. Restat de vere dissintericis ptrãsire in q̄bus neqȝ epar patit̃ neqȝ est alia dispõ p̄ter vlcerationẽ itestinorũ: ꝛ h̄ mõ sumit̃ in cõmẽto. ¶ Scđo nota. vtrum talis dissinteria semꝑ causet̃ ab humorib⁹ cal̃is: vt dicit Gal. in cõmẽto res non est ita certa. nã Auic. 16ª tertij. vult ꝙ aliqñ fit a fece dura. qñqȝ ab humore viscoso ita adherẽte vt in sui expulsiõe pars sup̃ficiei intestinoꝝ separet̃. ꝛ ꝯstat ꝙ h̄ est flegma mucillaginosuȝ aut vitreũ. Simil̃r etiã a sanie ꝛ virulẽtia qñqȝ causat̃. debemus igit̃ Gale. itelligere vt in pluribus. ¶ Tertio nota. ꝙ calidi humores possũt esse per essentiã vt species cholere. aut per putrefactionẽ vt multotiẽs virulente materie. ꝛ adhuc per adustionẽ vt alij adusti qui saltẽ sũt calidi virtualiter ꝛ de omni modo itelligit Gal. ¶ Quarto nota. ꝙ p̃mo incipit excoriatio ab iteriori cortice in dissinteria: qꝛ ille est paratior egredi non tñ est ipossibile p̄us factũ esse apa ꝛ venisse ad exituraȝ. ꝛ anteq̃ȝ aperiret̃ soluisse in ꝓfundo intestini. ꝛ sic p̄us etiã incepisse solui intestinũ in profundo q̃ȝ in superficie: sed nõ prius egrediunt̃ vtpl̃m partes ꝓfunde q̃ȝ superficiales. ꝛ plurimũ in p̄mis egredit̃ muscositas que est nutrimẽtũ appropriatum intestinis: post aũt cortex: ꝛ post caro itestini. ꝛ h̄ vltimũ est mortale nõ solũ vlceris ꝓfunditatẽ sed significat̃ vlcus corrosiuũ ꝛ maligna valde mã. ꝛ cum hoc ꝓfundum in illo mẽbro. ¶ Nã ego curaui vlcera anni vni⁹ ꝛ vidi curari annoꝝ triuȝ que pro certo erant ꝓfunda: sed nõ erant cũ ita mala mã imo ad visuȝ nec ad cortices: nec caro itestini egrediebat̃: sȝ sola sanies. ¶ Et ex istis pȝ ꝙ lȝ aliqñ species dissinterie distingueret̃ penes exeuntia que sunt de substã intestinoꝝ ad bonũ sensuȝ: qꝛ qñqȝ egestio est pinguedo vel mucillago intestini. qñqȝ cortices. ꝛ qñqȝ caro itestini. ꝛ hoc modo tres species eius tñ rationabilior est distinctio penes modos exeuntiũ ꝛ causaꝝ ꝓpinquaꝝ vt fecit Auic. 16ª tertij. quomõ multe plures sunt species. ¶ Videt̃ mihi scđo ꝙ sane intelligat̃ solutio dubij h̄ moueri soliti vtrũ abstinẽtia cibi sit deteri⁹ signũ in dissinteria diuturna q̃ȝ in breui: ꝛ que modicũ durauit. naȝ dicitur ꝙ lȝ qñqȝ in breui abstinentia sit signum morbi oino interficientis. tñ vtplurimũ dissinteria hoc signũ soluȝ inter mala coniunctis non tamen mali significat quantuȝ in diuturna que diu durauit. Sed vtrũ in quolibet morbo diuturno sit periculosius signũ dissinteria q̃ȝ in acuta est q̃stio ptinẽs ad scđaȝ q̃rti. que nõ verificat̃ nisi vtplurimũ. ¶ Ultimo nota ꝙ ad ablationẽ appetitus sequit̃ tãdẽ ablatio nutrimẽti qñ multũ durat. ꝛ iõ sequit̃ ablatio opationis necessarie ad vitã. vnde vidi placentie nobilẽ ciuẽ in ꝓprio sensu existẽtẽ cui non potuit quoquo mõ ꝓpter deiectionẽ persuaderi vt aliqd aut comederet aut biberet donec mortuus est in fine sex dieꝝ. Et Nicolaum hinõ. senis qui nõ ꝓpter desperationẽ: sed abominationẽ neqȝ cibũ neqȝ potum per multos dies sumere voluit donec est mortuus. ꝛ simile accidit primogenito Nicolatori dissinterio.

Aforismus. IIII.

Circunfluentia vlcera male consuetudinis malum.

¶ Cõclusio aforismi est ista. vulnera a q̄bus circũcirca: siue in circuitu cadũt pili sũt male consuetudinis ꝛ mala complexio. ꝓbat̃. In istis vlceribus est coniũcta mala materia pruritiua ꝛ corrosiua: sed

talia sūt mala. ꝗ rc. ꝯña pꝫ. ⁊ añs statim declabit̃. ¶ Circa afoᵐ nõ ꝑ. ꝙ per vlcera circū fluētia intelligimus illa circa quoꝝ labia in satis notabili distantia cadūt pili. nã raro ꝯtingit ꝙ in valde ꝓpe nõ cadãt. aut ꝓpter mãe defectū que facile ab illis tēdit ad locū vlceris: aut qꝛ fumi a sanie ꝙ̃tūcūqꝫ laudabili elemti sūt corrosiui: qꝛ sanies est nitrosa: vt dixi supra afo°. Quicūqꝫ ex pleuretide empici. Et tales cõicantibꝰ ꝑtibꝰ valde vicinis de necessitate aut ꝑꝑ vnguēta supposita: sed nõ ita est opportunū in partibus distãtibus nisi ex cã alia. ¶ Scdo nota. ꝙ cã casus piloꝝ in talibꝰ vlceribꝰ qñ nõ est nisi ex vlcere vel sua cã añte sūt humores acuti imbibētes partes circūdãtes vulnus aut vlcus. ⁊ isti humores corrodūt radices piloꝝ ⁊ ꝓhibēt eoꝝ adherentiã: vñ cadūt. nõ esset ita etiaꝫ imaginabile ꝓpter nimiū cursuꝫ humoꝝ: aut ꝓpter defectū nutrimēti in loco ꝓpter cadere pilos: sicut cadunt in ethicis: sed h̄ est id qd̃ semꝑ est cã quasi. ¶ Tertio nõ. ꝙ humores hoc mõ corrodētes piloꝝ radices nõ solū illas corrodunt: sed faciūt in vlcere pruritū ⁊ humiditatē nãlem per quã dꝫ fieri incarnatio ꝓhibēt coagulari. ⁊ ideo ꝓhibēt icarnationē ⁊ bone carnis gñationeꝫ. ¶ Quarto nõ ꝙ vlcera dicunt̃ mala ⁊ male ꝯsuetudis: qꝛ cū difficultate curant̃. ⁊ ꝯsueuerūt esse molestoꝝ accñtiuꝫ. Et tunc pꝫ afoᵐⁱ verificatio: qꝛ in talibꝰ vlceribus ꝓpter huiꝰ materie ꝯseuerãtiã ꝓhibet̃ ꝯsolidatio. ⁊ cū fiūt pruritꝰ ⁊ fiūt scarpellatiões ⁊ vigilie ⁊ īquietudo ifirmi. ⁊ multotiēs male carnis gñatio. ꝯcordiã ãt q̃re 4ª q̃rti. tracta. 3°. cap ꝑ. ⁊ vtilitas pꝫ tã in ꝓnostica ꝙ̃ in practica: ⁊ ãpliatio rc.

Commentum Saleni.

Si pilos cadere videris.

Salenus in commento verificat aforismuꝫ. ⁊ patet modus ex dictis rc.

Aforismus. V.

Dolores in lateribꝰ ⁊ pectoribꝰ ⁊ in aliĳs corporis ꝑtibꝰ si multuꝫ dĩnt ad discernendum malum.

¶ Cõclio afoᵐⁱ est. Malū est ꝙ dolores laterū ⁊ pectoꝝ multū durēt anteꝙ̃ distīcte cognoscant̃. vel sic. Multa dilatio cognoscendi dolores lateꝝ ⁊ pectoꝝ ⁊ aliaꝝ partiū est mala. ꝓbat̃. Illud est malū: per qd̃ impedit̃ debita cura ⁊ debita ꝓnosticatio: sed dilatio cognoscēdi huiꝰ dolores est huiꝰ. igit̃ rc. ꝯclio vera. ꝯm tñ vnã lrãm nõ positã a Sale. ꝯclio afoᵐⁱ esset ista. malū est dolores lateꝝ ⁊ pectoꝝ ⁊ aliaꝝ partiū corporis stare multū ad recedēdū. ꝓbat̃. qꝛ h̄ debilitat virtutē ⁊ mãm trahit ad locū. sed ego ꝓsequar expõnē ꝯm ꝑmū modū. ¶ Iuxta quē modū notandū ꝙ nõ solū in doloribus: sed in oĩ alia dispõne multum molesta ⁊ periculosa est mala dilatio cognoscēdi. sed Hipp. maxime de dolore specificauit: qꝛ dolor est de maxime ꝓsternētibus virtutē. ⁊ qꝛ per cognitionem doloris talē qualē intēdit Hippo. multe male dispões cognoscunt̃. ¶ Scdo nota. ꝙ per latera itelligimus partes pectoris corrñdentes locis costaꝝ in quibus maxime apparet dolor ex pleuresi. ⁊ per pectoris partes intelligit loca que rñdēt anteriori: vbi cartilagines in extremitate costaꝝ: quã ꝑtē Sal. 2° tegni vocat thoracē. ⁊ in isto maxime apparet dolor ex peripleumonia. per alias aūt corporis partes intellexit gñaliter alias. has tñ duas explicauit. qꝛ in istis maxima diligētia habēda est ꝑꝑ periculū egritudinis a qua dolores illi pēdēt. ¶ Tertio nota. ꝙ de dolore plures ⁊ varias possumus hr̃e notitias. q̃dã. n. est ꝯfusa ꝙ dolor est. ⁊ ꝙ est in pectore. verbi grã. nõ tñ distincte sumēdo in qua parte sigillatim. Alia vocatur a medico distincta que est per cognitionē ꝓprĳ loci. scdo ꝓprie maneriei. 3° ꝓprie cause ꝓpinque. ¶ Exēplum ꝑmi. si scio ꝙ dolor est in pleura aut in rene aut in colon. ¶ Exemplū scdi. sicut si scio ꝙ est acutus aut corrosiuus aut grauatiuus aut ꝯtinuus aut cū interuallis. ⁊ sic de alĳs. ¶ Exemplū tertĳ. vt si scio ꝙ est ꝓpter malã cõplexionem calidam sine mã aut cū mã cholerica. aut si scio ꝙ cū flegmatica aut ventosa: aut cuꝫ solone ꝯtinui. aut cum apate. ⁊ tūc aut herisipilla aut flegmone. ⁊ sic de talibus. ⁊ Hippo. de istis modis spãlibus oĩbus itelligit: vt dicit̃ in cõmēto. ¶ Quarto nota. ꝙ hoc est malū per viam cause. qꝛ medicus non põt tunc debite curare nec debite ꝓnosticare nisi habēdo taliter notitiã. ⁊ iõ ista dilatatio cognoscēdi est mala. 2° est malū ꝑ viã signi multotiens. qꝛ cã ꝓpter quã medici hesitãt ꝑcipue eruditi est ꝯiunctio ꝯditionū quodammodo oppositaꝝ ⁊ dr̃iaꝝ. vt vbi grã. ꝯiungit̃ dilatatio doloris in vētre cū remanētia doloris fixi apud renes aut in pectore dolor vehemēs sine tussi: ⁊ pungitiuus ⁊ sine notabili feb. ⁊ tūc significat̃ aut pluribus locis cõicari. aut plures ⁊ varias causas cõcurrere ad ipsuꝫ faciēdū. ⁊ per ꝯñs difficultas cure. Sal. tñ in cõmēto solum de cã videtur intelligere. ¶ Ex quibus patet verificatio aforismi. ⁊ tu cape ꝯcordiam sexto epidimiarum. vtilitas ⁊ ampliatio patet ex dictis.

Commentum Saleni.

Oportet vt dr̃ia cognoscat̃

Sal. in cõmēto dimittēdo diuisionē Marsilĳ que mihi nõ apparet ad mētē Sal. vt ostēdã: facit duo. ꝑ ostēdit ꝙ opꝫ medicū vltra loca doloꝝ cognoscē q̃titatē eorūdē in fortitudine ⁊ debilitate. 2° ostēdit ꝙ vltra loca ⁊ q̃titatē opꝫ alia inuestigare. 2ª ibi [Si aūt Hippo. ad hoc itendit.] In ꝑma ꝑte ponit ꝑmo intētionē. 2° h̄ declarat per tria exempla. 3° ostēdit que sit cã fortitudinis doloris in eodē mēbro. ibi 2ª [Si. n. costis.] ibi 3ª [Quãtitas.] ¶ In ꝑma dicit ꝙ Hipp. dic̃ ꝙ opꝫ ꝙ doloris dr̃ia cognoscat̃ a medico. qñ sūt in lateribꝰ ⁊ pectoribꝰ ⁊ alĳs corꝑis ꝑtibꝰ. ⁊ itellexit ꝙ nõ solū sūt itelligēda loca doloꝝ: sꝫ opꝫ ꝙ cognoscat̃ doloꝝ q̃titas. ⁊ horū duoꝝ cognitio est necessaria medico. qꝛ ipa est ꝓnostica. i. faciēs ꝑus cognoscē q̃lis est futura infirmitas. ⁊ quõ est medicãda. ¶ Et tu nõ ꝙ cū ex q̃titate doloris apparētis in vno corꝑis situ sciat̃ que mã peccat ⁊ in quo mēbro. ⁊ mã diuersa idiget vario mõ medicamis: ⁊ silr̃ varia mēbra. iterūqꝫ aliter est futuꝝ periculū ex vno q̃ ex alio. iõ ista cognitio facit nobis ꝑcognitionē ⁊ difficultatē morbi ⁊ modū medicãdi. SI ENIM COSTIS. In hac ꝑte ponit exª. ⁊ ꝑᵐ ꝑtinet ad ꝑtes lateꝝ in q̊ dic̃ ꝙ si in costis. i. in directo costaꝝ magnꝰ dolor īnascat̃ ⁊ ascēdēdo q̃si disgradiat̃ vsqꝫ ad furculas. s. suꝑiores extrēitates in fine colli: aut descēdat īferiꝰ vsus hypocūdria i vtroqꝫ casu hūc modū cognitiõis doloꝝ signant̃ tria. ¶ Primᵐ ē ꝙ apã ē i pellicula coopiēte costas iteriꝰ q̃ vocat̃ pleura: qꝛ ipole ē dolorē eē huiꝰ nisi patiēte illa pellicula. ¶ 2ᵐ qd̃ signat ē ꝙ passio ē molesta ⁊ ꝑiculosa. ¶ 3ᵐ est qꝛ fortis ē adhibēda medicia. ⁊ iõ si passio se extēdit ad furculas: flõmia ē necia. si ꝺscēdit ad diaphragma pharmacia ē necia: vt dr̃ 2° regimis acutoꝝ. quē dic̃ ꝑitonoxematõ. ¶ Sꝫ si dolor fuerit ꝑmus in vno loco lateꝝ remanēs fixus q̊ venit q̃si sic pūctura nõ ascēdēs ad furculas neqꝫ descēdēs ad hypocūdria tūc passio ē in locis carnosis costaꝝ. ⁊ nõ idigemꝰ forti medicia ⁊ nõ ē molesta. ⁊ h̄ mõ in alĳs doloribꝰ idigemꝰ cognitiõe mēbroꝝ dolētiū ⁊ magnitudis doloꝝ. ¶ Attēde igit̃: vt dic̃ 2° regimis acutoꝝ cõᵗᵒ 4°. qñ in pleuresi dolor ascēdit ad furculas idigemꝰ flõmia basilice. ⁊ rõ ē. qꝛ ex ascēsu signat̃ caliditas mãe. ⁊ qꝛ ꝑlm talis est sanguini ꝑmixta. ideo flõmia est faciēda

de basilica:q2 ipsa est per quã pncipalr ⁊ de ppe deferẽ
sanguis ad nutriẽdũ loco pmaꝝ qtuoꝛ costaꝝ supioꝝ:ꝫ
vt dr̃ cõ mẽto. 4 i. ⁊ text. si passio dscẽdit ad diaphꝛagma
opꝫ purgare cum elleboꝛo nigro: aut fellicbino: q2 signat
mãꝫ ꝯgruã. ⁊ p ꝯñs aut flegmaticã aut melãcholicã. ⁊ iõ
purgari debere. ⁊ ꝯstat ꝙ tã hec flõmia ꝙ̃ pharmacia di
cunt a Gal. medicina foꝛtis. ❡ Et hic est cañ. 4ª p mi. ca.
ꝙ in egritudinib⁹ in qb⁹ est timoꝛ icipiẽdũ ẽ a medicia
foꝛti. ⁊ nota qũo flõmia vocat medicia. si aũt doloꝛ ge
scit signat mãm nõ multã ifluere: ⁊ iõ non penetrare in
pãniculũ ꝫ in carnẽ. ⁊ iõ passionẽ eẽ nõ periculosaꝫ ⁊ suf
ficere leuioꝛa adiutoꝛia. ❡ Nõ dixit ãt qd si doloꝛ sit ve
hemẽs ⁊ getus. nã ẽt in isto dũ nõ sit ventosus idigemus
foꝛti adiutoꝛio. ⁊ est periculosus qñqꝫ ducẽs ad moꝛtẽ cũ
ad empima ꝯuertit. secundũ autẽ exemplum ponit ibi.
SIMILITER SI APOSTEMATA. Et est ꝙ si
apostemata sint in loco carnoso ꝙ est pessimũ ad aposte
mãdũ. i. ꝯptissimũ ad apandũ doloꝛes erũt graues: sicut
Hippo. dixit i lib. epidimiarũ. vbi dixit ꝙ i venis graue
põdus poꝛtare inuẽs de locis doloꝛosis: ꝫ cũ doloꝛ ẽ i ce
teris ptib⁹ renũ doloꝛ est acutus. ⁊ p id qđ Hippo. in loco
illo epidimiarũ dicit in ceteris ptib⁹ itelligit pticulas cir
cũdantes singulos renes ⁊ ẽt venas ⁊ artarias renũ ⁊ cõ
cauitatẽ renũ ⁊ poꝛtã per quã exit vrĩa. ❡ Ex quo pꝫ qñ
doloꝛ est in directo renũ ex foꝛtitudie doloꝛis: ⁊ mõ pos
sum⁹ cognoscere vtrũ sit in carne renũ vel in panniculis
vel in venis vl artarijs: ⁊ isto i loco ẽ erroꝛ diuisiõis mar
silij. nã in ista parte cũ dicit Gal. Cũ aũt ceteris dixit pti
bus. Marsili⁹ ichoat scðaꝫ ptẽ cõmenti di. ꝙ exponat h
scða ps afoᵐⁱ nr̃i: ꝫ nõ ẽ ita q2 vt pꝫ h nõ exponit i h vbo
nisi dcm̃ Hippo. in lib. epidimiaꝝ qñ loqtur de renib⁹.

Cadit tamen difficultas quã Thade⁹ diffuse dis
putat. vtꝝ apate exñte i venis aut
artarijs doloꝛ sit acut⁹. ⁊ videt ꝙ sic ex Gal. hic. ❡ Sed
ꝙ nõ pbat. q2 vene ⁊ artarie sũt obtusi sensus vñ nõ fit
rigoꝛ p motũ mãerũ in eis ꝫ bñ per motũ mãeꝝ in mu
sculis ⁊ i exitu ab eis. Preterea ipse sũt plimũ ligamẽta
les ⁊ ligamẽta nõ sentiũt. hic dr̃ venas ⁊ artarias nõ esse
acuti sensus: ꝫ tñ q2 caro renuꝫ nõ sentit. iõ apate exñte
in vena q̃ sentit aut artaria fit acutioꝛ doloꝛ: ꝫ ex apate
carnis renũ fit grauioꝛ. ꝙ si dicat ꝙ si artarie ⁊ vene sen
tiunt ꝙ tunc deberet fieri rigoꝛ in motu taliũ mãerũ. dr̃
ꝙ sũt obtusi sensus: ⁊ iõ nõ fit ex illo motu rigoꝛ. ❡ Ter
tiũ aũt exẽplũ ponit ibi. Idẽ ẽt itellexit di. ꝙ Hippo. idẽ
itellexit ꝙ de epate in quo si doloꝛ sit i carnosis locis do
loꝛ est grauioꝛ. non tñ ꝙ velit carnosa loca dolere epatis
q2 illa caro nõ sentit: sed vult ꝙ si mã q̃ ẽ cã doloꝝ faciat
apa in carne epatis doloꝛ est grauis: ꝫ si ẽ i pelliculis aut
venis eius est acutus respectu ei⁹ qđ est cũ est in carne: et
subdit ꝙ qñ apata sũt in silib⁹ membris ⁊ alia sũt paria
ꝙ̃titas acuminis doloꝝ est ẽm nãm. i. cõplexionẽ hũoꝝ
illoꝝ faciẽtiũ: q2 si humoꝛ erit choleric⁹ doloꝛ foꝛtissim⁹
alijs parib⁹. ⁊ similiter quãdo est grossa vẽtositas nõ ha
bens exitũ doloꝛ fit foꝛtissim⁹: ⁊ si mã fuerit flegmatica
doloꝛ erit mollioꝛ. i. remissioꝛ. ❡ Ex qb⁹ ifert ꝙ ex ꝙ̃tita
te doloꝛis nõ solũ itelligim⁹ q̃litatẽ doloꝛis: sed ẽt ex illa
itelligim⁹ q̃lr dbeat moꝛari. s. mltũ aut paꝝ. ⁊ h q2 cogno
uimus a q̃ humoꝛe depẽdet. SI AVTEM HIPPO.
Hic oñdit iudicio meo ꝙ opꝫ nõ solũ ꝙ̃titatẽ ꝫ alia cõ
siderare ad habẽdũ debitã notitiaꝫ doloꝛis: ⁊ diuidit in
duas ptes. pmo facit qđ dcm̃ est magis ꝯfuse. scðo decla
rat dr̃iaꝫ qualitatis ⁊ ꝙ̃titatis doloꝛis rñdẽdo tacite ob
iectioni. ibi 2ª [Hec aũt.] In pte pma itroducẽdo exposi
tionẽ suã mõ rhetoꝛico dixit. ꝙ si Hip. nõ itẽdit in afoᵐᵒ
medicũ facere attentũ nisi ad cognoscẽdũ ꝙ̃titatẽ dolo
ris sufficit id qđ est dcm̃ in cõmẽto. Sꝫ si p q2 ẽt voluit
aliud eẽ iuestigandũ: sicut vbi grã. quale mẽbꝛũ patiens
doloꝛẽ sit dignius aut nobilius ⁊ quale vilius ⁊ quale est
magis decliue ad periculũ ⁊ silia. i. alia q̃ in doloꝛe sũt cõ
siderãda tũc est intelligẽdũ ab Hippo. ac si diceret. non
sufficit sola iuestigatio ꝙ̃titatis doloꝛis in diuersis locis
neqꝫ ẽt si sint in eisdẽ locis sufficit iuestigare si sit vn⁹ do
loꝛ vel multiplex: vt vbi grã. Si oꝛigines patiant in late
re in eadẽ parte nõ debemus ex istis intelligere doloꝛes
esse equales. s. in periculo vel mõ cure. ⁊ cã qua depẽdẽt
imo opꝫ iuestigare si sint siles vel differẽtes i drĩs dicẽ
dis. ❡ Deinde cum dicit. HEC AVTEM. Specifi
cat magis ꝯsideranda in doloꝛe. ⁊ dicit pmo ꝙ ad itegre
cognoscẽdũ vtrũ doloꝛes in codẽ loco existẽtes sint simi
les vel differẽtes. opꝫ ꝯsiderare vtrũ sint eiusdem ꝙ̃tita
tis ⁊ eiusdẽ q̃litatis. In qualitate aũt ꝯsideramus vtruꝫ
sit pungitiuus vel iflatiuus. vel grauis vel coꝛrosiu⁹ sem
piternus. i. ꝯtinuus vel iductuosus equalis vel diuersus.
ꝫ in ꝙ̃titate foꝛtitudinis opꝫ itelligere plus ⁊ min⁹. ⁊ h
s. intendimus qñ dicimus magnitudinẽ aut puitatẽ vel
ꝙ̃titatẽ magni doloꝛis. ⁊ rñdẽdo tacite qõni dicit. ꝙ me
dici ꝯsueuerũt rem foꝛtioꝛẽ appellare maioꝛẽ ꝙ̃uis foꝛ
titudo nõ pertineat ad ꝙ̃titatẽ sed ad qualitatẽ: q2 dicũt
feb. esse magnã vel paruã cũ feb. nihil sit aliud ꝙ̃ caloꝛ.
Et iõ nõ est mirũ si doloꝛẽ dicũt foꝛtioꝛẽ vel maioꝛẽ: ne
qꝫ si dicãt rẽ in qualitate esse maioꝛẽ volẽtes ꝙ differat
grauitas in doloꝛe a pũgente ⁊ silibus. i. volẽtes notare
drĩam in doloꝛib⁹ pũgitiuis aut grauatiuis ⁊ alijs qñ dif
ferunt ẽm magis ⁊ minus: ⁊ hoc facit per nomẽ magni
⁊ parui. ❡ Nota tñ circa totũ afoᵐ ꝙ multotiens est vti
lis doloꝛ vt doloꝛem facimus in subethicis ⁊ apopleti
cis ⁊ in multis diuersionib⁹. nõ tamẽ est vtile ꝙ multuꝫ
duret anteꝙ̃ doloꝛes cognoscantur. Afoꝛismus. VI.

Nephꝛetici ⁊ circa vesicam doloꝛes la
boꝛiose sanantur in febꝛibus.

❡ Cõctõ afoᵐⁱ est. Habẽtes passiões doloꝛo
sas circa renes ⁊ vesicã laboꝛiose sanantur si
sint senes. ꝯ pbat. In illis iste passiões laboꝛiose sanant
in qb⁹ vt⁹ ẽ debilis ⁊ declinat. ⁊ cũ h humoꝛes salsi mul
tiplicant: ꝫ senes sũt hꝫ. g ⁊c. maioꝛẽ ⁊ mioꝛẽ declarabo
in notãdis. Et hãc sniam allegat Auic. i8ª tertij. ca. de la
pide renũ. ⁊ est vtilis afoᵐ⁹ i pnostico ⁊ ampliat ad vtrũ
qꝫ sensuꝫ. Multi ẽt sunt alij moꝛbi q in senib⁹ laboꝛiose
sanant: ꝫ Hippo. hos tñ in pnosticis voluit specificare:
q2 de alijs alias dixerat. ❡ Nõ tñ ꝙ nephꝛetici dñr illi q
patiunt in renib⁹ sicut splenetici q in splene. Nephꝛes. n.
solẽt renes dici. ⁊ iste passiões sũt sicut vbi grã. lapis aut
vlcus siue ab itrinseco siue ab extrinseco ꝓueniat ⁊ siles
maxime tñ vificant de passiõe q̃ est vlc⁹. nã a lapide re
nũ pmi senes qñqꝫ liberant in transitu ad decrepitã eta
tẽ. ❡ Scðo nota. ꝙ dolẽtes circa vesicã dñr patiẽtes do
loꝛẽ in mẽbꝛis secũ colligatis: sic collũ vesice ⁊ poꝛi vri
tides ⁊ i ipsamet vesica. ❡ Tertio nõ. ꝙ lꝫ i vlcerib⁹ ve
sice fiat doloꝛ i loco vlcerato. tñ mltotiẽs est valde remis
sus ⁊ in hoꝛa emissiõis vrine fit magn⁹ doloꝛ i ipsa virga
ꝓpe caput ei⁹. ⁊ iõ nõ dixit solũ dolẽtes in vesica: ꝫ circa
vesicã: q2 ẽt ex passione ꝓprij coꝛpoꝛis vesice dolent coꝛ
poꝛa circa vesicam. ⁊ loco doloꝛis cõpꝛehenditur loc⁹ vl
cerũ. s. ex loco alio a loco capitis virge. q2 i illa hoꝛa min
gendi ꝯueniunt oẽs vlcerati siue in collo siue in virga si
ue in vesica. ❡ Quarto nõ. ꝙ mẽbꝛa soluta q̃ nõ gescunt
cũ difficultate sanant vt dr̃ 4ª tertij. ca. de prisi. q2 vlce
ra idigẽt qete. Itẽ ẽt mẽbꝛa q̃ sũt via expulsiõis supflui
tatũ multaꝝ ⁊ acutaꝝ vel duraꝝ difficlter sanant: vt dr̃
de ano. i7ª tertij. Itẽ mẽbꝛa q̃ sunt receptacula supfluita
tum difficulter sanant. ⁊ hec oĩa ꝯueniunt renibus. ⁊ ve

fice:sed in oī etate mō talia q̄ in oī etate sunt difficilia ad sanandū vtplū in senectute cum sūma difficultate sanā tur.aut nō sanant.⁊ iō ista vlcera in senibus.aut non sa nant:aut cū difficultate:maxie aūt in decrepitis. ¶ Quī to nō.ꝙ vltra has difficultates:q² in senectute generat̄ humor barrachius ⁊ salsus:qui est mordicatiuus:⁊ talis addit in vlceribus renū ⁊ vesice.ideo hac causa etiā in se nibus difficilius ista curant̄ ⁊c. Cōmentum Gal.

Passiones i renib⁹ ⁊ vesica.

Gal.in cōmento pmo assignat vnā cām diffi cultatis sanandi passiones hoꝝ mēbroꝝ.s.re nū ⁊ vesice.2° aliā.3° spālē exn̄tē in senib⁹.ibi 2ª[Itē ad sanandū.]ibi 3ª[Que passio.] In pma dicit ꝙ passiones renū ⁊ vesice difficulter sanant̄:q² ista mēbra nunq̄ȝ quiescūt:⁊ qes est necessaria in sanatione hoꝝ mē broꝝ qn̄ sunt egra. ¶ Et nota ꝙ nō est itelligēdū ꝙ nū q̄ȝ qescant oīno:sed ꝙ q̄si nunq̄ȝ qescunt.neqȝ renes fere ꝯtinue recipiunt ⁊ emittūt vrinaȝ:⁊ vesica q̄si semꝑ aut recipit aut pellit. ¶ Et nō ꝙ hoc maxie hȝ veꝝ de solo ne cōtinui.nā lapis ꝑ motū remouet̄:ȝ ꝯtinui solutio ꝑ motū ꝓhibet̄ sanari.nō tn̄ est necessariū semꝑ ꝓhiberi. q² qn̄qȝ virtus ⁊ medicina plus possunt ad sanandum q̄ȝ motus ad impediendū. ¶ De scda pte dicit ꝙ Hippo. dixit duros eē ad sanandum morbos harum partium:q² hic transeunt superfluitates acute que renouāt vlcera.i. magnificant ⁊ si essent ꝓpe ꝯsolidationē renouāt. ¶ De 3ª parte dicit ꝙ in senibus has passiones curare est duri⁹ quia etas eoꝝ declinat sicut de aliquibus alys morbis dicit Hippo.alibi ꝙ illis passionibus cōmoriuntur.

Aforismus. VII.

Dolores ⁊ tumores s̄m ventrem exi stentes:superiores quidem leuiores: inferiores fortiores.

¶ Cōclusio est.dolores ⁊ tumores exn̄tes s̄ȝ ventrē superiores ⁊ magis supꝑficiales sunt leuiores exi stentib⁹ interi⁹ ⁊ in ꝓfundo.ꝯ ꝓbat̄.q² isti sunt in mem bro minus sensitiuo ⁊ ignobiliori ⁊ cui facilius pn̄t appli cari medicamina.⁊ silem sniam habetis 4° ꝯtinētis.p̊ ca pitulo.⁊ ampliatio cōis ad sensus ⁊ complones ⁊ etates. ¶ Et pōt ampliari ad alias passiones.vtilitas aūt est:q² opȝ qn̄ tumor est in vētre bene discernere vtrū sit in par te carnosa ⁊ extrinseca q̄ est mirach.aut sit in pte ꝯtenta in cōcauo eius.s.aut in stomacho aut in itestinis.aut alio membro itrinseco:q² magna dr̄ia est in cura ⁊ ꝓnostico. ¶ Nota tn̄ pmo ꝑticulariter ꝙ ꝑ dolores supꝑiores non itelligunt̄ illi q sunt magis ꝓpinq capiti:sed q sunt ma gis in supꝑficie ⁊ magis extra.Econtra aūt per inferiores nō itelligimus illos q sunt magis versus pedes sed sunt magis itra ⁊ i ꝓfundo vt dicit Gal.in cōmēto. ¶ Scdo nō ꝙ ꝑtes itra syphac sunt nobiliores ꝑtib⁹ inferiorib⁹:⁊ eaꝝ egritudines ⁊ apata sūt periculosiora vt stomachus intestina vesica ⁊ silia mēbra:vt epar renes ⁊ splen.⁊ iō illaꝝ egritudines sunt valde periculosiores,plurimū ēt talia mēbra sunt magis sensitiua.⁊ iō fortius dolentia.⁊ q² sunt rariora plus ibibunt̄.⁊ q² sunt calidiora facilius multe mãe ad illa mēbra trahunt̄. Ecōtra aūt accidit in mēbris exteriorib⁹.Et iō ꝓpter magnā dr̄iam in cura ⁊ ꝓnostica hic est diligēter ꝯsiderandū. ¶ Tertio nō.ꝙ hoc nomē vēter ⁊ si multas habeat significationes vt est dcm̄ afoˢᵐᵒ 2° pme ꝑticule.tn̄ hic sumit̄ ꝓ magna cōcaui tate ꝯtinente mēbra nālia:sicut stomachus itestina epar. splen.renes.vesica ⁊c. Et itelligat̄ in ista cōparatione ꝙ cetera sint paria. ¶ Quarto nō.ꝙ dolores exteriores eē leuiores pōt itelligi duobus modis.vno ꝙ sint magis re missi.scdo ꝙ sint leuiores:q² minus mali.⁊ silr de tumo ribus.⁊ constat ꝙ intelligitur solū scdo modo:nō pmo. naȝ stat ita magnū esse tumorē extra.sicut intra.⁊ ita in tensum dolorem extra sicut in certo membro intra ⁊c.

Commentum Galeni.

Superiores hic itelligim⁹.

Gal.in cōmento pmo docet quid itelligat ꝑ superiores.Ex quo intelligit̄ qd intelligatur per oppositū.scdo verificat ꝑtē scdam afori smi:ex q̄ pȝ vitas pme.ibi scda[De autē intra.] ¶ De pª dicit ꝙ ꝑ supꝑiores nō itelligit s̄m corporis longitudinē: ȝ s̄m ꝓfunditatē.vt dixi in expōne aforismi.⁊ iste ꝑtes ab elenis vocāt̄ pellicula.i.supra pelliculas.s.syphac ver sus exteriora. ¶ De scda parte dicit ꝙ illa que nascunt̄ intra pelliculas sunt in intestinis ⁊ stomacho aut supple in aliquo itrinseco mēbro nobili:vt Hippo.itellexit:vbi dixit nō superiores fortiores.⁊ bene dixit:q² dolores qui in istis nascunt̄ sūt fortiores ⁊ maiores. Afoᵐ⁹. VIII.

Hydropicis que vulnera in corpore na scuntur non facile sanantur.

¶ Cō clusio istius aforismi est ista.vulnera q̄ nascunt̄ in corporib⁹ hydropicoꝝ non sanant̄ facilr̄.ꝯ ꝓbat̄.in illis corporib⁹ nō facilr̄ sanant̄ vlcera q̄ abundāt humiditate extranea:ȝ corpa hydropicoꝝ sunt hui⁹.g̊ ⁊c.maior pȝ.q² vlcera idigent exiccatione in sua cura.⁊ minor pȝ ꝑ rōneȝ hydropisis.⁊ silis snia colligit̄ 4ª q̄rti.tractatu 2° ca° p̊.⁊ ampliat̄ ad oēs in qb⁹ quo ad totū vel q̊ ad vlcera mēbra abūdāt extranee humidita tes sic mulieres carētes mēstruis.aut p̄gnātes ⁊c. ¶ Nō igit̄ p̊.ꝙ ꝑ vulnera itelligim⁹ gnāl̄r ⁊ vlcera ⁊ vulnera:⁊ dn̄r inasci siue fiāt ab itrinseco siue ab extrinseco i talib⁹ corꝑib⁹. ¶ 2° nō ꝙ cū tres sint spēs hydropisis.s.asclites q̄ ē ex aq̄ i vētre.⁊ tympanites q̄ est ex vētositate:⁊ hypo sarcha q̄ est ex humiditate ibibita mēbris q̄ nō ē ꝯuenie ter vnita membro de oī spe verificat̄.maxie tn̄ in asclite q̄ ꝓpriissime est hydropisis. ¶ Nō 3°.ꝙ vulnera curantur ꝑ icarnationē ⁊ cōsolidationē ⁊ quelibet istaꝝ opationū idiget exiccatiōe.⁊ iō in corꝑib⁹ in qb⁹ exiccatio ꝓhibet̄ difficulter sanant̄. ¶ 4° nō.ꝙ p̄ter humiditateȝ est alia cā.s.debilitas digestiue i toto sequēs dbilitatē epatꝭ ⁊ ad digestionē ⁊ nutricationē ꝑ quas fit icarnatio ⁊ cōsolida tio reqrit̄ has v̄tutes esse fortes.⁊ pp̄ hāc cām in senib⁹ decrepitis difficulter sanant̄ vlcera.q² debileȝ hn̄t dige stiuā:vt pȝ loco allegato. Cōmentum Gal.

Hippocras in libro.

Cōmentū verificat afo rismū interposita auctoritate Hippocratis ꝙ vulnera sanantur per exiccationē.⁊ pȝ.

Aforismus. IX.

Late pustule nō valde prurigiose sūt.

¶ Conclusio est ista. Pustule late non sunt valde pruriginose.ꝓbatur.Ille non sunt val de pruriginose que sunt de materia dispersa non multum ad vnum locum collecta.ȝ pu stule late sunt hui⁹.igitur ⁊c.Assumptum cū cōsequētia declarabitur circa litteraȝ.similis sententia colligitur se prima quarti.tractatu 3°.cap̊ de scabie.⁊ pȝ ampliatio ⁊ vtilitas. ¶ Nota primo.q² pustula idem est ꝙ paruum apostema.sicut apostema idem est qđ eminentia magna vt colligitur scda primi. ¶ Scdo nō ꝙ pustule differunt qn̄qȝ ex pte mãe:vt q̄dā sūt sanguinee.q̄dā cholerice.q̄dā flegmatice.quedam melācholice.q̄dā ventose.q̄dam ex cōmixtiōe humoꝝ.⁊ hoc est plurimū.Exemplū pmi.sic variole. Exēpluȝ scdi.sicut morbilli. Exēplū tertij.sicut

funt q̃dã ꝑ uteminẽtia moles. Exẽplum quarti. ſicut ver
ruce. Exẽplũ quinti. ſicut iflatiões que aliqñ ſub oculis
apparẽt. Exemplũ ſexti. ſicut ſcabies ⁊ furũculi ⁊ pluriũ
taliũ: qñq; tñ notaꝛ differẽtia ex parte figuraꝝ vt q̃dam
ſunt acute ſicut plurimũ furũculi: quedã late: vt quedã
ſcabiei manerie: quedã bicipites vt in qbuſdã variolaꝝ
manceriebus. ⁊ quedã ſtricte ⁊ quedã obtuſe. in iſto afo^mo
maxime notat diũã ex parte figure. ¶ 3° nota ꝙ hoc no
mẽ pruritus ſumiꝛ duobꝰ modis. vno mõ ꝓ doloroſa vł
triſti ſenſatione ꝓueniẽte a materia pruritiua vt ſic ſiue
ſit cum puſtula ſiue ſine puſtula. ſiue materia ꝓcedat ex
tra cutem ſiue nõ. ⁊ hoc mõ eſt actio leſa. ⁊ hoc mõ ſumi
tur h̃ pruriginoſuꝫ ꝓ eo in quo eſt pruritus magis ſtricte
vt cõtra ſcabiẽ diſtinguiꝛ. ⁊ hoc modo pruritus eſt talis
triſtis ſenſatio ꝓueniens a mã pruritiua non faciẽte pu
ſtulã: ⁊ cõtẽta inter duas cutes. totũ pꝫ ex his que dñr ſe
prima quarti. caplo de ſcabie ⁊ pruritu. ¶ Ex qbus pꝫ ꝙ
nõ eſt repugnãs in quadã ſcabie ſicca eſſe intenſiorẽ pru
ritũ large accipiẽdo q̃ ſit i dato pruritu ſtricte ſumpto.
¶ 5° nota materia ſua ṽtute mordicatiua nõ multũ pe
netrante facit pruritũ q̃ nõ penetrãs. ⁊ ſilr in motu exi
ſtens vr̃ magis pruritũ cauſare. ¶ 6° nota ꝙ qñ puſtula
eſt de mã magis acuta ⁊ cũ hoc ſine mã corpulẽta ꝓpel
lente tũc facit puſtulã acutã cuſpidẽ habẽtem. qñq; aũt
nõ hꝫ talẽ corpulẽtiã penetratiuã a ut nõ eſt acuta ſtimu
lãs facit puſtulas magis latas. ex his pꝫ afoꝛiſmi verifica
tio. qꝛ vtplurimũ puſtule late ſunt a mã minus acuta ⁊
minus corpulẽta ꝓpellente. ⁊ iõ ſunt cũ minori pruritu.

Cõmentum Galeni.

Puſtule vniuerſaliter ⁊c. In cõ
mẽto ponitur diſtinctio. 2° cãe mẽbroꝝ diſtin
ctionis. 3° verificatio. p° dicit ꝙ puſtule vlr in
ueniunꝛ duplici mõ in ſua figura. q̃dã. n. ſunt
alte deſup acutã cuſpidẽ habẽtes acutã figurã. ⁊ alie ſũt
late in fundo: nõ tñ deforis alte aut acute. ¶ De parte 2ª
dicit ꝙ alte ⁊ acute fiunt ex mã calidiori: late aũt ex fri
gidiori. ⁊ cã eſt. qꝛ mã frigidior cõiter eſt groſſior. ⁊ non
tã facile ꝓpelliꝛ extra: ſed que ẽ mediocris groſſitiei nõ
tã ſubtilis qꝛ ꝑ mẽbrũ facile diſſemineꝛ ſicut mã heriſi
pille nec tam groſſe ꝙ nõ poſſit extra pelli iſta facit acu
tã ⁊ altã puſtulã ⁊ habẽt corpulẽtiã in altitudine. ¶ 3°
dicit ꝙ igiꝛ ꝑꝑ duas cãs late puſtule nõ ſũt multũ pruri
ginoſe. ⁊ qꝛ mã nõ eſt calida. ⁊ qꝛ nõ moueꝛ in acutã for
mã in qua facit pruritũ ſoluẽdi continuũ cũ illo mõ.

Sed circa afoꝛiſmũ cadunt difficultates. p̃ma vr̃
ꝙ apoſtemata lata ſine multa eleuatio
ne ſunt a materia acutiori. g̃ ⁊c. a pari in puſtulis cuiꝰ op
poſitũ dicit Gal. ar^m pꝫ. qꝛ heriſipilla eſt apoſtema parue
eminẽtie ⁊ multe latitudinis. ⁊ tñ eſt a cholera que ẽ acu
tiſſimꝰ humor. Silr apparet de ipetigie ⁊ ſerpigine ⁊ aſa
phati que oĩa ſũt lata ⁊ a materia acuta corroſiua ambu
latiua. Flegmones aũt ⁊ furũculi a materia minꝰ acuta
ꝓuenientes ſunt magis alti. ¶ 2ª difficultas qꝛ pruritus
fit a mã groſſiori q̃ ſcabies. ⁊ cũ hoc nõ faciẽte puſtulã.
igitur ad pruritũ cauſanduꝫ nõ reqriꝛ mãm eleuari nec
ipſam eſſe acutã. qꝛ groſſa nõ eſt acuta. ¶ 3ª difficultas.
qꝛ puſtule acute ꝓueniunt a mã magis corpulẽta. g̃ ⁊c. a
groſſiori ⁊ pꝫ aſſumptũ ex Auic. loco allegato cũ dixit. ⁊
illa que ẽ magis ſparſa ẽ corpulẽtior ⁊ acutioris capitis.
ex oĩbus bothor ⁊c. ecce qꝛ vult ꝙ eadẽ eſt corpulẽtior ⁊
acutioris capitis. ¶ 4ª difficultas. qꝛ in ſcabie ſicca ſunt
puſtule paꝝ eleuate. ⁊ nõ acute reſpectu ſcabiei humide.
⁊ tñ in ipſa eſt maior pruritus vt notat experiẽtia. ¶ 5ª
difficultas qꝛ mã puſtule late ẽ magis i ꝓfundo. igiꝛ ma
gis applicaꝛ ꝑtibus ſenſibilibus q̃ mã puſtule acute que
tendit ad exterioꝛa. ⁊ per ꝯñs dꝫ magis cãre pruritum.
¶ Pro ſolutione primi dicendum mãm facientem puſtu
lã acutã oportere oĩno eſſe ſubtilẽ. qꝛ merito huius faci
lius eſt in vicinos poros ꝓpellere ⁊ dilatare q̃ cutẽ in al
tum eleuare. ſed qñ eſt acute q̃litatis mordicatiue ⁊ ali
quãtã hꝫ corpulẽtiã groſſiorẽ. tunc eleuatur in altũ virtu
te ꝓpellẽte ⁊ humore habẽte corpulẽtiã requiſitã: vnde
iſte mãe acutã puſtulã facientes plurimum vſq; ad cu
tim pelluntꝛ. qꝛ per mẽbra rara faciliter penetrant. ⁊ i cu
te figunꝛ: ſi tñ ſine notabili eleuatiõe reſpectu ſui corpo
ris: ille ṽo que nõ faciũt hãc eleuationẽ ⁊ figunꝛ ſũt aũt
ſubtiliores que ſpargunꝛ vt cholera in icteritia aut groſ
ſa vt in pruritu ſtricte ſumpto. ⁊ iõ ad difficultateꝫ dico
ꝙ nõ oẽs mãe que faciũt latũ apoſtema ſũt ſubtiliores:
ſed alique acutũ faciẽtes ſunt ſubtiliores ceteris facien
tibꝰ latis: ſicut mã furũculi vel adomul eſt calidior ⁊ acu
tior mã ſcrofulaꝝ. ſed in puſtulis in qbꝰ mã eſt diuiſa ad
ꝑuas ꝑtes. ⁊ nõ colligiꝛ vna p̃ſertim in cute apparentibꝰ
nũq̃ nõ eſt hic modus ſubtilis. imo ſemꝑ habet aliquaꝫ
ꝑteꝫ groſſiorẽ cõmixtã: ſed qñ pars groſſa habet imbibi
tam ſubtilẽ aduſtam mordicantẽ eleuaꝛ in altum ꝓpter
fortẽ conatũ virtutis ⁊ materie obedientiaꝫ. quando aũt
ex toto groſſior nõ ſic eleuaꝛ ꝓpter cauſas contrarias vt
in formica que diciꝛ aliqñ pura: imaginandum tñ chole
rã groſſiorẽ tã in parte acuta q̃ in pura epilepſia.
¶ Ex iſtis reſpondeꝛ ad 2^m qꝛ in pruritu nõ requiriꝛ ma
teriã facere apoſtema. cõcedo. Sufficit enim corroſio le
uis ⁊ mordicatio ad talẽ pruritũ. ſed qñ eſt cuꝫ acutiori
mã fit intenſior ſi alia ſint paria. ⁊ iõ dico ꝙ mã late pu
ſtule multotiens facit pruritũ vt facit in ſcabie lata. ſed
fortiorẽ materiam puſtule acute. Nõ igiꝛ valet hec cõſe
quẽtia. pruritus fit a materia groſſiori q̃ ſcabies. igitur
nõ reqriꝛ mãm eſſe acutã faciẽtẽ pruritũ. qꝛ illa groſſior
hꝫ ꝑtẽ aduſtã mordicatiuã. ⁊ ſic quo ad qualitatẽ acutã.
¶ Ad 3^m dicitur ꝙ lꝫ puſtule acute ſint corpulẽte. i. haben
tes tumentiã corpulẽtã ſupra ſuperficiẽ vel ſitũ natura
lem ſupficiei corꝑis nõ tñ intelligiꝛ ex iſto ꝙ ſint a mã
magis corpulẽta q̃ nõ acute. ⁊ in auctoritate allegata vo
luit Auic. ꝙ bothor ſiue puſtula in qua iſta tria cõiungũ
tur magis ꝙ ſit ſpanſa: ⁊ ꝙ ſit corpulẽta: ⁊ ꝙ ſit acutioris
capitis eſt ex mã acutiori ſumẽdo corpulẽtũ nõ ꝓ eo ꝙ
eſt ex groſſiori humore. ſed mõ ſupradicto quomõ intel
ligatur magis ſparſa ⁊ acutioris capitis facile eſt videre.
¶ Ad quartũ põt dici ꝙ in ſcabie ſicca ſunt puſtule acuti
capitis lꝫ ſint minores q̃ in humida. Aliquando tñ dicũt
ꝙ intelliguntꝛ in cõparatione iſtaꝝ puſtularũ in alijs re
cepta figura. ſed hec nõ reſpondent expoſitioni afoꝛiſmi
facte nec Auic. q dixit ꝙ ſunt ex acutiori humore. ⁊ ſic
nõ vult paritatẽ in humore ⁊c. Afoꝛiſmus. X.

Caput dolenti vel circundolenti: ſani
es aut aqua aut ſanguis defluens ẜm
aures ⁊ nares ſoluunt egritudines.

¶ Cõcluſio eſt. fluxus ſaniei aut ſanguis aut
aque per nares aut os aut aures curat egritudinem dolẽ
tis ⁊ circundolentis caput. probatur. talis fluxus remo
uet cauſam egritudinis. igitur curat cauſam. patet conſe
quentia. argumentũ declaratur circa litteram. ſimilẽ ſen
tentiaꝫ vult Aui. capitulo de ſoda ex apoſtematibꝰ p̃ma
tertij. ¶ Nota ꝙ per caput dolenti vult intelligere a do
lente in parte determinata ſicut verbi gratia eſt clauus.
aut huiꝰ. Sed circũ dolẽti itelligit dolentem totuꝫ caput
⁊ eſt dolor qui vocaꝛ ouũ vel paſſio galeata a ſimilitudi
ne galee que totũ caput cooperit. ¶ Nota 2° ꝙ tales do
lores qñq; ſunt ex parte qñq; ſine a parte. ⁊ ſi ſine apoſte
mate qñq; ex ſanguie. qñq; ex aliquo vel aliqbꝰ humoꝝ.

aut vētositate: aut aquositate: qñqꝫ ex vulnē: qñqꝫ ex mala cōplone sine mā: ſꝫ nos itelligere debemus maxie de dolore ꝓueniēte ex apate: vt dicit Gal. in cōmēto: qꝛ mlti alij medi doloꝝ curant alijs modis: imo istis nō pñt curari. ¶ Nō 3° nō eē itētionē Hippo. ꝙ semꝑ fluente: aut saniē: aut aquā: aut sanguine fiat cura sode apose: qꝛ pōt esse ꝙ erit incōpleta euacuatio: aut synthomatica: aut sanies ab apostemate ex quo reliquit vlcus mortale in cerebro. Nā quodā vidi post capitis vehementē dolorem mori fluēte saniē: sed est intētio ꝙ multotiēs euadit eger ex aliqua istaꝝ euacuationū: ⁊ ad hūc sensuꝫ ponit hanc sententiam Auic. pª terty. cap de spēbus sode ex apatibꝰ. ¶ Nota 4° ꝙ ꝑ sanguinē debemus intelligere massam sanguineā: per aquā debemus itelligē humorē aquosum de nā flegmatis: per saniē aūt verā saniē: aut humorē putridū iproprie dictū saniē. ¶ Ex his pꝫ afoᵐⁱ verificatio. Nam cum apostemata intrinseca capitis presertim de qbus speratur salus per sensibilē euacuationem faciēdaꝫ a nā sūt quasi semper de aliqua tali materia: aut que est in tali permutatione est apta transire: ideo per talis materiei euacuationeꝫ multotiens accidit materiā talium apostematum purgari: ⁊ ideo dolorem talem sanari.

Sed insurgunt alique difficultates: pma qꝛ sanies si euacuat significat ꝙ remanet vlcus: cum igit tale vlcus non possit esse nisi aut in pāniculis cerebri: aut in substātia eius: ⁊ ista sunt incurabilia: ideo fluxū talis saniei nō pōt sequi salus ifirmi. ¶ Scða difficultas si sanguis fluit: igit nā euacuat mām apatis ante digestionē. ⁊ ideo euacuatio est potius significās multitudinē materiei ꝙ̃ salutis: ⁊ prima ꝯña pꝫ: qꝛ si apa est sanguineū tūc erit digesta mā: qñ erit in saniē cōuersa ⁊ nō ante. ¶ Ad primū pōt dici ꝙ stat fieri saniem intra craneū nō ex apostemate cerebri: aut pāniculorum sed venaꝝ. 2° pōt dici ꝙ vlcus cerebri pōt curari: vt pꝫ in hac particula ex Gal. pꝫ infra. ¶ Ad scðm negatur: ꝙ sanguis apostematū nō est digestus nisi sit in saniē ꝯuersus: nam intra venas sanguis digestus digōne in nocitiuo nō est ꝯuersus in saniem: vt pꝫ in fluxibus sanguinis in hora status contingentibus in synocha: nec etiā opꝫ ꝙ si fiat euacuatio ante complemētum digestionis oino sit mala: lꝫ perfectior fiat post complementum digestionis.

Commentum Galeni.

Multis in locis. Gal. in cōmēto primo ponit quādam excusationē. 2° ponit dictū Hippo. 3° ponit itellectū ſm ipsuꝫ. 4° remouet dubitationē. ibi 2ª [Hippo. n. absolute.] ibi 3ª [Nos autē.] ibi 4ª [Sed si dolores.] ¶ De prima dicit ꝙ alias multis in locis disputauit de isto dolore: ⁊ iō nō faciet inutiliter si nō mltū subtilr nūc velit iuestigare vt qdā alij itelligūt: qui putāt ꝙ dolor capitl solū soluit his modis narratis ab Hippo. in afoᵐᵒ: ¶ De 2ª parte dicit ꝙ veꝝ est ꝙ Hippo. absolute dixit ꝙ si sanguis vel sanies vel aqua fluxerit ex naribus ore vel auribus soluit egritudinem. ¶ De tertia parte dicit ꝙ ipse intelligit ⁊ nos debemus itelligere ꝙ si aliqs doluit caput ex apate sanguineo vel alijs humoribus crudis coadunatis: ⁊ tale apa crepuerit: ⁊ fluxerint he materie per loca dicta soluit egritudo. i. cōtingit ꝙ soluat egritudo sicut dicit Hippo. ¶ De 4ª pte dicit ꝙ si doluerit caput ex grossa vētositate aut cholera rubea aut pessimis hūorib' aut a vulnerib' siue ex alijs apatibus ꝙ̃ ex dictis si sanitas sequi dꝫ alr proueniet.

Aforismus. XI.

Melancholicis ⁊ freneticis hemorroides innate sunt.

¶ Cōclusio est. hemorroides supuenientes melicis ⁊ freneticis sunt bone. pbat. Ille sunt bone in dictis passionib' ꝑ quas mā illaꝝ passionū euacuat ⁊ diuertit: ſꝫ hemorroides sunt huiꝰ. ġ ⁊c. maior est nota. ⁊ minor declarabit circa lrām. s. quo ad primā partē. Similis snia colligitur pma terty. caplo de melācholia: ⁊ quo ad scðam 17ª terty. caplo de cura hemorroidaꝝ. ¶ Particulariter nota pmo: ꝙ per melācholicos debemus hic itelligere patiētes melācholiā que est passio per quā corrumpit opatio vtutis imaginatiue ⁊ estimatiue cū declinatione ad timorē siue sit cū rixa vel tripudio que vocat mania: siue sine agitatiōe corpis que vocat ꝓprie melācholia: ⁊ huiꝰ passionis cā est humor melācholicus adustus in mania: nō adustus in melancholia absqꝫ mania. ¶ Scðo nō. ꝙ hꝫ nomen frenesis est equiuocū ad multa. qñqꝫ. n. sumit solū pro apate calo cerebri vel pāniculoꝝ eius: qñqꝫ aūt sumit pro oī apate aut cerebri aut pāniculoꝝ siue calido siue frigido: qñqꝫ aūt sumit pro corruptione opationuꝫ imaginatiue ⁊ extimatiue ꝯnte aut apa aut malitiā complexionis egritudinalis vel fumoꝝ ꝑseuerātiā: hic maxime sumit pro frenesi que est apa calidum in cerebro vel pāniculis: lꝫ etiā pro alijs modis vificari possit. ¶ Tertio nota. ꝙ per hemorroidas cōiter itelligimus egritudines cōpositionis ꝯtigētis ꝓpter aptionē oris venaꝝ que ad anū terminātur: ⁊ iste sunt qñqꝫ pura aperitio quam sequit fluxus sanguinis absqꝫ dolore: qñqꝫ habēt aptionē sequit aliqua maneries apatis: aut ad modū mori: aut ad modū verrucaꝝ vel vuee: aut itra foramen: aut extra: ⁊ tu diuisiōes illaꝝ collige si vis. 17ª terty. cap 2°. hic tñ similiter quāuis de oībus speciebus verificari forte posset tñ principaliter intelligendū de hemorroidibus quas sequit sanguinis euacuatio: ⁊ ita videt Gal. in cōmēto itelligere. ¶ 4° nota ꝙ ab istis hemorroidibus vtplurimū fluit sanguis cui ꝑmixtus est humor melancholicus: ⁊ iō in egritudinibus a sanguine pēdētibus euacuatio est vtilis vt manifeste vidi pleuresim curari in famoso doctore dño Raphaele cumano per ꝓuocationē hemorroidaꝝ a nobis ꝓcuratā. ¶ Est etiā vtilis in passionib' melicis ex quo multum de tali humore euacuat: maxime aūt qñqꝫ sūt iste egritudines in supioribus puta in capite qꝛ vltra euacuationē fit diuersio materiei a loco patiēte hos morbos. ¶ Ex his pꝫ primo verificatio afoᵐⁱ: qꝛ per hemorroidas inatas iuuantur patientes hos morbos. ¶ Patet 2° ꝙ non per natas. i. a nā veniētes: sed etiā per artificialē venaꝝ ani iuuat. ¶ Tertio pꝫ ꝙ si lrā afoᵐⁱ hrēt sicut in multis libris iuenit loco de li freneticis nefreticis: ⁊ significaret passionē renū que est etiā plurimum ꝓpter sanguinē grossuꝫ: verificaret ēt afoᵐᵘˢ. qꝛ etiā in ista passione ꝯueniūt: maxime tñ ꝯferūt in ambab' passionibus qñ a nā fiūt. ¶ Ultimo sequit ꝙ nō fuit mēs Hippo. ꝙ semꝑ iste egritudies curent aut iuuent ꝑ hemorroidas inatas. nā poẽ est aliquā talē egritudinē esse icurabilē: ⁊ possibile est etiā talē fluxū debilitare ita vtutem ꝙ plus obsit ꝙ̃ prosit.

Commentum Galeni.

Hemorroides. Gal. primo dat modos qbus conferunt hemorroides in passionib' dictis. 2° ifert veritatē afoᵐⁱ. ibi 2ª [Non igit.] ¶ Dicit pmo ꝙ hemorroides nō solū iuuāt in his morbis qꝛ curāt sed qꝛ euacuant q̃le opꝫ. nā per eas euacuat sanguis in quo est melācholia sicut in vino fex. ⁊ ita supple euacuāte sanguinē ⁊ melancholicū humorem qui in his morbis peccāt. ¶ In pte 2ª infert ꝙ non est mirandum si sanent melancholia ⁊ frenesis per hemorroides superuenientes: non tamen dicit de necessitate sanari.

Aforismus. XII.

HEmorroidas sanantí antiquas si non vna fuerit relicta: periculum est fieri hydropem: aut ptisim: aut maniam.

¶ Cóclio est. sanari antiquas hemorroidas nó relinquẽdo vnã facit periculũ cadẽdi: aut in hydropisim; aut ptisim: aut maniã. ꝓbaᵣ. Illud facit periculũ cadẽdi in dictas egritudines quod facit retineri mãᵹ aptã vt sit cã haꝝ egritudinũ: sed ita est in retentione hemorroidaꝝ antiquaꝝ. igiᵣ ⁊c. Assumptũ pro maiori pᵹ: ⁊ minor declarabiᵣ statim: ⁊ hanc sniam ampliatã collige i7ᵃ tertij. caplo de cura hemorroidaꝝ ⁊ est vtilis vt pᵹ ⁊ ampliaᵣ: qꝛ hec retẽtio nó solũ facit periculũ haꝝ triuᵹ speciꝝ egritudinũ sed multaꝝ aliaꝝ sicut epilepsie: melancholie: herpetl: herisipille: cãcri ⁊ multaꝝ taliũ: vt Auic. dicit loco allegato. placuit tñ Hipp. has tres ponẽ tanꝗᵹ forte cóius ɔtingẽtes ab ista sanatione. ¶ Descẽdendo tñ ad spãlia. ¶ Nota ꝙ sanari hemorroidas antiquas põt intelligi duobꝰ modis. vno mõ ꝙ fiãt vt redeant ad dispõnẽ sanitatis absolute: puta ɔstringẽdo aptas ⁊ ducẽdo ad nãlẽ modũ. zᵒ mõ possumus itelligẽ sanari: qꝛ ɔsolidari orificia venaꝝ hemorroidaliũ ita vt nõ remaneãt apte apiri a nã. Et hũc zᵐ modũ puto intellexisse Hipp. vbi grã. qñqᵹ tãtus fluit sanguis ⁊ orificia sũt ita relaxata: ꝙ nõ valet ad claudẽdũ nisi causticũ: ita ꝙ post super loco orificij nascaᵣ caro callosa ꝓhibẽs aptionẽ a nã: ⁊ de pñti ⁊ de futuro: nã in alia sanatione que est mõ ꝑmo cõstat ꝙ remanẽt vene apte apiri a nã supfluẽte sanguine ⁊ ita nõ fit piculũ: ⁊ iõ medici itelligẽtes indistincte qñ cũ emplo stiptico vel balneo vel vnguẽto sanãt hemorroidas nõ curare de vna relinquẽda: sᵹ qñ cũ ferro ignito aut incisione quã sequiᵣ loci cicatriçatio in ɔsolidãdo curãt: tũc diligẽter ɔsiderãt vt aliquã relinquã que non sit h mõ ɔsolidata. ¶ zᵒ nota per hemorroidas intelligi vt dicebaᵣ supra precedẽti afoᵐᵒ. Ex quo pᵹ oẽm hemorroidã esse morbũ cõplonalẽ: ꝗdã tñ esse apata: ꝗdã nõ: ⁊ pᵹ ex Auic. i7ᵃ tertij. capᵒ zᵒ. ꝙ quãuis sint apata tñ nunꝗᵹ sũt hemorroide: nisi fiãt ꝑpter orificioꝝ dictaꝝ venaꝝ apitionẽ. ꝙ si silia apata ibidẽ generenᵣ: ⁊ non ex ista cã nõ dicerenᵣ hemorroide: ex his sequiᵣ ꝙ hemorroides nõ sũt fluxus sanguinis vel euacuatio: nam aliꝗ talis est quodãmõ nãlis: oĩs aũt hemorrois est morbꝰ. ¶ Sequitur zᵒ ꝙ egritudo ꝓhibẽs euõnẽ a vena fit ꝑpter vene illiꝰ aptionẽ: vt pᵹ in surda hemorroide. ¶ 3ᵒ nota ꝙ epar nãlr qñ multiplicat sanguinẽ grossuᵹ cui mlra melia est cõmixta iclinaᵣ illũ expellere nõ solũ ad splenẽ sed ad venas quinque que terminanᵣ ad anuᵹ: ⁊ qñ abũdat hec mã he vene aperiunᵣ ⁊ euacuaᵣ ista sanguis supfluitas ⁊ cũ ea melãcholicus humor: ⁊ hãc euacuationem supra Gal. dixit nãlẽ in cõmẽto illius afoᵐⁱ: sanguis ꝗdam sursum: ⁊ ideo per hãc securationẽ securaᵣ homo qñ fit ordinate ⁊ nõ supflue ab egritudinibus que solent tali sanguine cõtingere sicut sunt mania cancri lepra: ⁊ similes. Et qñ preternãm talis mã retineᵣ periculũ euẽtus eaꝝ. ¶ 4ᵒ nota ꝙ hemorroides dicunᵣ antique qꝛ multo tẽpore ɔsuete: ex quo pᵹ ꝙ in homine in quo accidũt debet esse dispositio ad multiplicãdum humorem qui solet ad has venas transmitti. s. sanguinẽ melãcholicũ: ⁊ ideo qñ claudunᵣ; ita vt aperiri a nã nõ possunt est periculũ euẽtus earũdẽ egritudinũ: maxime tñ hydropis: ꝑpterea ꝙ clausa via qua epar solet exonerari remanẽt materie plurimũ in epate ipsum apostemãte apostemate ꝑcipue duro: qõ vltimũ sequiᵣ hydrops. Et põt esse hyposarcha ⁊ asclites ⁊ tympanites: ⁊ ego testor ex apostemate duro epatis quãlibet istaꝝ maneriꝝ vidisse. ¶ Sequiᵣ scdo ptisis qñ epar est potẽs ad pellẽdũ versus pulmonem ⁊ vene pulmonis ita replenᵣ ꝙ crepanᵣ: ⁊ maniã ⁊ melancholia quãdo materia capiti cõmunicatur melancholia adusta vel non adusta: ⁊ sic patet afoꝛismi verificatio.

Cõmentum Galeni.

HEmorroidas impossibile est esse. ¶ Cõmẽtũ diuidiᵣ in ꝗtuor ptes. ꝑmo dat cãm hemorroidaꝝ ⁊ vtilitatẽ eaꝝ. zᵒ ostẽdit quomodo ex eaꝝ restrictione sequiᵣ hydrops. 3ᵒ quomõ ad eãdẽ ptisis. 4ᵒ infert lrãm quare dixit antiquas ⁊ si non vna relicta fuerit. zᵃ ibi [Quasi.] ibi 3ᵃ [Quã materiã.] ibi 4ᵃ [Bene igitur dixit.] ¶ Dicit primo ꝙ ipossibile est fieri hemorroidas absqᵹ apertione orificij venaꝝ que terminanᵣ ad anum per quas venas epar solet expellere ꝓpter multitudinẽ sanguinis: ⁊ eius grossitiẽ facere melancholicas sanguinis: ⁊ sic pᵹ causa generalis quare Auic. allegat loco allegato ⁊ pᵹ vtilitas hemorroidaꝝ qꝛ ꝑpter eas sanguis euacuatur melancholicus superfluus. ¶ De zᵃ parte dicit: ꝙ sic si tu strinxeris has venas sup. ita ꝙ a natura aperiri nõ possint: ⁊ in homine ɔsueto multiplicare talem facere sanguinis nascuntur in epate magna vel grauia apostemata extinguentia suũ calorem naturalem sicut extinguitur paruus ignis a multitudĩe lignoꝝ: quo extincto epar non bene generat sanguinem qui indiget forti calore naturali pro sua generatione: ⁊ cum epar non bene generat sanguineᵹ fit hydrops: quia hydropisis nõ fit nisi cum sanguis non generatur sup. opportune: ⁊ hoc est commune omni speciei hydropisis. ¶ De 3ᵃ parte dicit ꝙ si epar hanc sanguinis materiam abundantem nõ possit expellere a venis pulmonis: id est non possit ita expellere: quin moueatur ad implendas pulmonis venas tunc ipse crepantur ⁊ fit sputum sanguinis: postea ptisis. ¶ Et nota ꝙ de mania nihil dicit volens ꝙ per dicta intelligatur ꝙ hanc materiam retẽtam si communicat cerebrũ fit mania sumẽdo maniã pro cõmuni ad meliam ⁊ maniã vel mania ꝓprie qñ in hac mã ꝓcedit adustio.

Afoꝛismus. XIII.

ASingultu habito sternutatio superueniens soluit egritudinem.

¶ Conclusio istius afoꝛismi est ista. Sternutatio superueniens patienti singultum remouet. probaᵣ. qꝛ id soluit singultum qõ irritat nãm ⁊ adiuuat ad materiam expellendam: ⁊ hic materiam agitãdo reddit habilẽ expulsioni sternutatio est huiusmodi respectu singultus: igiᵣ conclusio vera. Similis sentẽtia colligiᵣ izᵃ tertij. capᵒ de cura singultus: ⁊ patet vtilitas ⁊ ampliatur: qꝛ per talem motũ materiam a stomacho remouentem curatur singultus: sicut est vomitus. ¶ Pro speciali igitur nota: quid singultus supra in 5ᵃ particula: ⁊ quid sternutatio videbitis in septima. ¶ Scdo nota ꝙ singultus de quo hic intelligimus est singultus de repletione aut non proportionatus ad materiam qui sequitur mordicationem factam in ore stomachi ab aliqua materia. ¶ Tertio nota ꝙ cum per sternutationem fortissime agitentur omnia membra interiora vt dixi supra in particula 5ᵃ illo afoꝛismo. Ad matricũ precipitationes. ⁊ illo. Mulieri que a matrice molestatur: ideo materie adherentes parietibus stomachi per singultũ excutiuntur: ⁊ ab ipsis separãtur ⁊ inhibire etiam agitãtur: ⁊ stomachus iuuatur per illũ ad eas a se excutiendas. ¶ Ex quo patet quomodo singultus curatur per sternutationem: ⁊ patet de quo singultu intelligitur: ⁊ tertio ꝙ non est intentio Hipp. ꝙ semper per sternutationem soluatur: quãdoqᵹ enim non curatur: ⁊ quandoqᵹ curatur per alia iuuamenta vt per vomitum ⁊ solutionem ventris. ¶ Ultimo nota ꝙ per egritudinẽ hic intelligimus illam quã sequiᵣ singultus.

Commentum Galeni.

Singultus sicut dixit ⁊c.

¶ In cõmẽto p̃mo poniť distictio de singultu. 2° verificať afo^{m9}. 3° õndiť qs modus singultus sepi⁹ accidit. ibi 2° [Qui cũ venerit.] ibi 3° [Singultus aũt.] In p̃ma dicit ꝙ singultus de repletione ⁊ de inanitione ⁊ sup. qñqꝫ nõ ꝓportionatus ad mãm. ¶ De 2° dicit ꝙ cũ singultus acciderit sup ꝓpter mãꝫ stimulãtẽ est necessari⁹ fortis motus excutiẽs mãꝫ a stomacho. ⁊ h̄ motus fortis iueniť in sternutatione. ⁊ h̄ mõ sternutatio curat singultũ. ¶ De 3° pte dicit ꝙ singultus pl'm fit de repletione ꝓpter cãm replẽtẽ. ⁊ h̄ dico qꝛ forte nõ ad mãꝫ ꝓportionatus a re mordicãte fit sepi⁹ ꝙ̃ de repletione ꝓprie talis: tñ est ꝓpter cãm replẽtẽ. ⁊ hui⁹ rei signũ est ꝙ singult⁹ maxime accidit pueris: qꝛ ꝯtinue se replent cibis. ⁊ non cauent sibi a frigido: qꝛ frigus contrabit loca neruosa sup mãs dissoluẽdas. ⁊ h̄ mõ ꝓhibet eaꝝ dissolutionẽ claudẽdo poros. ⁊ est causa singultus.

Aforismus. XIIII.

AB hydrope habito s̃m venas in ventrem aqua fluente solutio fit.

¶ Cõclusio est. hydrops curať aqua trãseunte per venas ad ītestina. ⁊ sup. postea exteri⁹ expulsa. ꝓbať. per illud ⁊ eo modo curať hydrops per q̃d aquositas a corpore euacuať. sed per trãsitũ aquositatis de ꝯcauitate in qua ꝯtineť in venas. ⁊ inde ad intestina ⁊ extra aquositas a corpe eũať. g̃ ⁊c. ꝯcl'io vera. añs patebit ⁊ notate silem sniaꝫ 14ª terty. caplo de causis asclitis ⁊ vtilitas pꝫ. ¶ Nota tñ p̃mo ꝙ cũ saltẽ ponãť tres spẽs hydropisis: asclites ⁊ tympãites ⁊ hyposarcha pñs afo^{m9} verificať de asclite que maxime ꝓprie vocať hydrops. ¶ 2° nõ ꝙ aquositas asclitis ꝯtineť in ꝯcauitate syphac. ita ꝙ est extra ītestina ⁊ epar ⁊ splenẽ ⁊ vesicã. ⁊ iõ poterat dubitari de mõ quo aliqñ a nã curať. ⁊ de via trãsit⁹ materiei cũ eũatur: q̃d Hippo. voluit h̄ declarare ⁊ vult ꝙ nã pellit aquositatẽ in ꝯcauũ venaꝝ. Et h̄ intelligať ꝑ poros. nã Gal. vult ꝙ pori m'ti sũt in venis per quos ab artarys sibi cõicať sanguis artarialis. ⁊ iõ nõ est incõueniẽs in conatibus nature mãm aquosaꝫ īde pelli. ⁊ ex venis ad ꝯcauũ ītestinoꝝ. ¶ Et si dicať q̃re non īmediate per poros ītestinoꝝ trãsit. dŕ ꝙ h̄ nõ est īpossibile: sed qꝛ tunice venaꝝ sũt valde magis tenues: ⁊ non est nisi vnica. ideo facilius nã p̃mo in venas postea per eaꝝ apertã ꝯcauitatẽ trãsmitteť ad eoꝝ intestinoꝝ ꝯcauitatẽ vt expellať. ¶ Ultimo nota ꝙ nõ de necessitate talẽ euacuationẽ sequiť sanatio: qꝛ stat aut apa: aut malã cõpl'onem remanere nõ curatã. sed sufficit Hippo. ꝙ vtplurimum qñ fit a nã sanatio hydropisis est hoc mõ. ¶ Utruꝫ aũt in eũone facta ab arte. vbi gr̃a. quando datur succus ireos aut palme chr̃i via sit hec. ⁊ vtrũ per poros haꝝ venarum transiuerit ad ꝯcauum ventris vel per capita venarum vmbilicalium vel aliam viam: videndum est alibi.

Commentum Galeni.

HEc significatio.

Gal. in cõmẽto limitat afo^{m} di. ꝙ hec significatio posita ab Hipp. intelligenda est in euacuationibus per ventreꝫ spõtaneis in quibus nulla est adhibita medicina. quia si esset medicina adhibita non esset spontanea. ⁊ constat intelligenti ꝙ Gal. vult alium sensum ꝙ̃ illum quem dedi supra. videť eniꝫ itelligere ꝙ transitus aquositatis ad venas. ⁊ de venis ad ventrem: ita ꝙ euacueť significat solutionẽ. i. sanationẽ ab hydrope. ⁊ h̄ est qꝛ significatur naturam esse potentem ad expellẽdam materiã per vias conuenientes. Si võ fiat euacuatio ab arte nõ oportet ꝙ hoc significetur: quia non significatur tale dominium virtutis super materiam.

Aforismus. XV.

A Diaria habito diuturna spõtaneus vomitus superueniẽs soluit egritudinẽ.

¶ Conclusio est. vomitus spontaneus curat diariam diuturnã. ꝓbať. vomitus spontaneus curat ⁊ diuertit materiam que est causa diarie diuturne. igitur curat eam. Assumptum probabitur. Et consequentia est clara. ⁊ similis sentẽtia habeť 4ª p̃mi. caplo de retẽtione euacuationis. ⁊ 16ª terty. cap̃ de cura fluxus oium modoꝝ. Et tu vides vtilitatẽ in ꝓnostico: ⁊ cura ⁊ artificialis vomitus dꝫ etiã ꝯferre. sed spãl'r quid sit diaria nota ex dictis in afo° p̃mo huius particule. est enī fluxus humoralis simplex. s. absqꝫ cibo ⁊ chilo ⁊ excoriatione. nam quando est fluxus cuꝫ istis sortitur alia nomina: aut non est pura diaria. ¶ 2° nota ꝙ lꝫ diaria possit a diuersis causis ꝓuenire sicut extrinseca: puta medicina solutiua ⁊ remanẽte virtute eius. aut intrinseca: sicut debilitate ꝯtentiue vel fortitudine expulsiue: ꝓpter p̃sentiaꝫ humoris sua q̃litate aut q̃titate stimulãte. hic maxime itelligimus de illa que est a cã itrinseca ⁊ humoris vitio. h̄ enī est illa que est diuturna cũ raro aliter accidat diuturna. ¶ 3° nota ꝙ vomitus spõtane⁹ significat nãm deriuare humores per supiora. ⁊ iõ significať si p̃cessit diaria diuturna nã humorẽ faciẽtẽ illã quẽ p̃ ad itestina mãdabat nũc mittit ad supiora. ⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ simul eũat mãꝫ ⁊ cũ h̄ diuertit a loco egritudis. h̄ aũt cũ facit curat egritudinẽ. qꝛ remouet a loco cãm ei⁹. ex q̃bus sequiť p̃mo ꝙ vomitus spõtaneus supueniẽs diarie diuturne significat salutẽ eius ⁊ est signũ. ⁊ h̄ Gal. innuit in cõmẽto intẽdere Hippo. cũ dicat. Altera significatio. ⁊ de alys. Est etiã cũ h̄ cã curatiua. ⁊ s̃ꝫ hũc sensũ posita ẽ ꝯcl'io in expõne.

Sed tunc queriť p̃mo q̃re dixit Hippo. a diaria habito diuturna. ⁊ nõ dixit simpl'r de oī diaria. h̄ rñdet Marsilius ꝙ per diariã diuturnã dedit itelligẽ etiã breuẽ in qua magis ꝯfert. ¶ Ego aũt existimo ꝙ in diaria diuturna p̃mo habemus ꝙ est a cã itrinseca ꝙ̃ semp ⁊ humorali. ¶ 2° ꝙ corpus dꝫ esse multum euacuatũ ꝓpter diuturnitatẽ fluxus. ¶ 3° ꝙ est verisimile si nã tẽtat nouũ modũ eũonis q̃d est ex nouo dñio q̃d acquisiuit sup humorẽ. ¶ 4° qꝛ diuertit a loco egritudinis. ⁊ qꝛ pl'imũ crises sũt ad salutẽ: vt dicit supra: significať ꝙ nã vicit humorẽ qui erat radicalis causa debilitãdi ꝯtentiuã aut stimulandi attractiuã. ⁊ per ꝯñs expulsiuaꝫ ⁊ ꝙ salus debet sequi verisimiliter significať. ¶ Iteꝫ hic vomitus cum istis ꝯditionibus: qꝛ vtplurimuꝫ non est synthomaticus nec ꝓpter materiei multitudinẽ dꝫ esse salu ber ⁊ causa sanitatis. In diaria aũt ꝓpinqui tẽporis põt faciliter oppositum contingere. ⁊ ideo dixit in diaria diuturna. ¶ Ex quibus pꝫ quare dixit spontaneus. nam lꝫ mobilis hora debita ꝓuocatus ⁊ cum debitis circunstãtys sit iuuatiuũ: tamen non tãtũ quantũ spõtaneus modo dicto ⁊c.

Commentum Galeni.

ALtera significatio.

Gal. primo ponit afo^{mi} sniam. 2° ostendit quid ex ea medici possunt vlterius arguere. ibi 2° [Dans aũt.] Primo dicit ꝙ hec est altera significatio. sup. post illã positã in p̃cedẽti afo^{mo} sumpta a purgatione facta a nã vel spõte que est ex actione nãe sup. recte opantis. ¶ De 2° dicit ꝙ hec significatio dat auctoritatẽ eũandi artificial'r ꝙ per loca ꝯ̃ria mẽbro egrotanti. nã cũ nã h̄ faciat etiã medicus eius imitator poterat debite facere.

Dubium tñ est an vomitus oꝫ in diarijs ꝯuenire. ⁊ videt̄ ꝙ nō: qꝛ trahit̄ de nobili mēbro ad ignobile. qđ ꝓhibet̄ 4ª p̄mi. cap̄ p̄mo. ¶ 2° qꝛ nō euacuat̄ h̄ mō vnde nā repit. nec per loca ꝯueniētia. nam in diaria nā repit per inferiora ⁊ intestina sunt loca ꝯueniētiora euacuationi. vt dr̄ particula p̄ma. ¶ Rñdet̄ ꝙ qñ natura illud opat̄. s. vomitū: tunc nō repit per inferiora: imo per superiora. p̄us aūt faciebat fluxū. ⁊ nūc facit vomitum: aut si repit per iferiora īcipit repe per superiora. Medicus aūt si intestina nō sunt apta ledi ꝓpter suā debilitatē in diaria potius euacuat per inferiora qñ intēdit solam euacuationē: sed qñ intendit diuersionem: nō opꝫ ꝙ vnde nā repit euacuet. vt ostendi 4° primi. cap̄ p̄mo. ¶ Ad scđm dr̄ ꝙ intestina nō sunt loca inconuenientia: qꝛ sunt lesa ⁊ ex fluxu humoꝝ ad ea magis ledunt̄: sed in naturali dispositione existētia sunt loca ꝯuenientiora q̄ȝ stomachus pro euacuatione. ¶ Et ad primum dicitur ꝙ qñqꝫ licet deriuare ad nobile: dūmodo non figat̄ ibi propter fugere maius nocumentum q̄ȝ fieret in ignobili.

Aforismus. XVI.

A Pleuretide habito: ac periplemonia diaria superueniens malum.

¶ Cōclusio est. diaria superueniens homini supato a pleuresi vel periplemonia est signū malū. ꝯclo ꝓbat̄ sic. Ista significat pessimitatē hoꝝ morboꝝ. ergo est malū signū. Assumptū statim ostēdet̄. ⁊ similis snīa colligit̄ 4ª tertij. cap̄ de signis malis in pleuresi. ⁊ est vtilis in actu ꝓnostico. ⁊ ampliat̄ etiaꝫ ad ptisim: vt pꝫ ex dictis in 4ª particula. ¶ Nota tñ per habitum a pleuresi vel periplemonia ītelligi superatos vel grauatos valde a tali morbo. ¶ Scđo nota ꝙ duobus modis pōt accidere diaria homini superato vel valde molestato a pleuresi. vnus est precedētibus signis digestionis: ⁊ alius est nō precedētibus signis digestionis. Si accidat diaria precedētibus signis digestionis: tūc est bonum signū significans purgationem creticā naturalem. ¶ Si autem nō p̄cedētibus signis dictis: tunc est malū signū. maxime si appareat cū accidētia sunt sceua ⁊ nō alleuiētur. qꝛ significat aut materiei multitudinē aut cōpassionē qua epar cōpatit̄ ꝑtibus patiētibus: ⁊ tūc omni modo est malū. ¶ Cum aūt apparet in p̄ncipio pleuresis qñqꝫ est bonum signum diaria. sed de hoc dicemus in dubio. ¶ Nota 3° ꝙ vtplurimum quādo mā pleuresis est digesta ⁊ pleuresis est fortis ⁊ magna ⁊ sceua sunt accidētia. Si natura euacuat māⁿ non euacuat eam fluxu vētris imo sudore sputo fluxu sanguinis nariū ⁊ similibus. Similiter etiā raro cum digesta materia pleuresis fiūt accidentia fortia nisi quando materia superatur a mā paulatine ante digestionem euacuat̄. Duo igit̄ sunt ꝓpter que quasi nunq̄ȝ pleuresi existente forti ⁊ superante multum fit fluxus vētris laudabilis. vnum qꝛ raro est in pleuresi digesta materia cuꝫ sceuis accñtibus nisi sint accñtia cretica. scđm qꝛ qñ est tñ vtplurimū mā nō pellit̄ per fluxū ventris. ¶ Ex quibus sequit̄ ꝙ vtplurimū talis fluxus est malus. ⁊ idem dicendum de periplemonia.

Commentum Galeni.

Non est intentio sua. Galen⁹ in commēto facit q̄tuor. p̄mo ponit generalem intētioneꝫ afoᵐⁱ. 2° verificat ipsum. 3° rñdet dubio tacito. 4° infert correlariū vnum. 2ª ibi[Et bene.] 3ª ibi[Qꝛ si periplemonia.] 4ª ibi[Unde opꝫ.] De p̄ma dicit ꝙ non est intentio Hippo. ꝙ diaria sit per solaꝫ cōpassionem membrorum colligatorum. sed ꝙ fit ꝓpter fortitudinem ⁊ magnitudinē haꝝ compassionum. sed in quibusdam colligantia est principalis causa. sicut ꝙ epar patitur singultum: qꝛ vicinatur ori stomachi. Et oꝫ intelligi ꝙ epar est causa ꝙ homo patitur singultum. cum singultus non est in epate. Et simil̄r ꝙ patitur tussim. i. est causa patiēdi tussim ꝓpter colligantiam quā habet cum diaphragmate: qđ est istrumētū spiritus ⁊ anhelitus. Et p̄mum est quādo passio est in cōcauo epatis. 2ᵐ qñ est in gibbo: ⁊ non opꝫ passiones esse oīno magnas. sed Hippo. ex suis verbis dedit nobis intelligi rem ꝯsuetudinariā. qꝛ non dixit qui pleuresim vel periplemoniaꝫ habuerit. sed dixit qui ab his superati sunt a pleuresi vel periplemonia diaria superueniens propter eaꝝ magnitudinem est mala. ET BENE. In hac parte dicit verificās ⁊ dicit Hippocratē bene vidisse; qꝛ si isti morbi supuenerit. ⁊ diaria supuenerit est malū signū qꝛ causa huius diarie erit. qꝛ epar nō pōt trahere ad se cibū. i. chiluꝫ ⁊ mutare vt opꝫ in sanguinē. Et aliqñ cā diarie est ex corruptione qua stomachus corrūpit cibū intra se. ⁊ sup. vtrūqꝫ istoꝝ est malū in dictis morbis: qđ tu debes glosare ita esse vt plurimū iuxta modū datū in afoᵐᵒ. QVOD SI PERIPLEMONIA. Rñdet dubio: posset qs dicere pōt ne ifirmus euadere apparētibus istis signis diarie: rñdet ꝙ sic: qꝛ si pleuresis aut periplemonia sint parue pūt curari etiā apparēte diaria maxime si diaria fuerit cā p̄ns s. altera a morbo: puta cib⁹ aut medicina. qꝛ nō significatur nām synthomatice moueri: nec significat̄ stomachus aut epar esse debilitatos. VNDE OPORTET. Infert correlariū ꝙ opꝫ medicū esse studiosum in itelligendis dictis ⁊ ꝯcordātis cuꝫ rebus. qꝛ qñ aliqđ dr̄ absolute oꝫ intelligi veꝝ esse si illa accñtia que dicunt̄ significare aliquid: non sint ex causis presentibus. i. ex causis alijs a morbo. ⁊ sua causa que de presenti occurrūt: sicut hic de diaria dicimus ꝙ significat malum non si contingerit ꝓpter cibum vel potum: sed si ex essentia morbi nominati. s. pleuresis aut periplemonia contingat: qꝛ significationes semper debent iungi suis significatis; id est referri in sua significata quibus debent herere.

Dubitatur Utrū fluxus ventris apparēs in statu pleuresis sit bonū signū. ꝙ sic. arguit̄ p̄mo sic. fluxus vētris in p̄ncipio pleuresis est bonuꝫ signū. ergo in statu. tenet ꝯñā. qꝛ eūones sunt melius signū in statu q̄ȝ in p̄ncipio. assumptū pꝫ ex Auic. 4ª tertij. cap̄ de signis malis ⁊ bonis in pleuresi. ⁊ Mesue in suo de appropriatis. cap̄ de pleuresi. ¶ Et 2° sic. stat in statu māⁿ esse digestā. igit̄ stabit ipsam ꝯueniēter expelli per itestina. ꝯñā tenet. qꝛ mā digesta ꝯueniēter expellit̄ qñ eūat̄ per loca ꝯueniētia: sed itestina sūt locus ꝯuenientissimus eūoni. vt pꝫ ex Gal'. p̄ma particula. illo afoᵐᵒ 21°. que ducere opꝫ. Et ideo stabit talem eūonem esse signū bonū.

In oppositum est Hipp. in afoᵐᵒ. nam in statu est homo maxie supatus a morbo ⁊ a pleuretide supato diaria superueniens est mala.

Propter argumēta facta h̄ dubiū cōprehendit tres difficultates. vna est vtrū fluxus vētris apparēs in p̄ncipio pleuresis sit bonus. ¶ Scđa est vtrū fluxus vētris apparens in ꝓcessu ⁊ post p̄ncipiū sit malus. ¶ Tertia est surgens ex determinatione earum ꝓpter quid vtplurimum fluxus ventris in principio pleuresis est laudabilis: sed in fine ⁊ processu vtplurimum est malus. ¶ Pro primo videtur ꝙ non sit bonus in principio ex Gal'. 4ª particula aforismoꝝ. illo afoᵐᵒ. Egritudinibus quibuscunqꝫ incipientibus. dum dicit. Dum inquam morbus est in initio nulla quam facit f̄m cursum nature in purgatione. ⁊ in eodem paꝝ ifra. Cruditas indiuisibilis necesse est malū ꝓtēdat exitum.

exitum.⁊ in eodē cōmēto.in bona.n.crisi ⁊ laudabili necesse est coctionem p̄cedere.⁊ per ꝯ..sq̄ñ coctio non p̄cedit nō est bona ⁊ laudabilis.⁊ in cōmēto 2° p̄nie particule. Bone crisis nuntia nō opꝫ esse subita.i.in initio.⁊ pꝫ ꝑ rōnē.q꞉ nā̄ nō dn̄at materiei in p̄n°.⁊ per ꝯn̄s nō p̄ōt eā eūare : nisi ꝑꝑ fortitudinē stimulationis.oppo^m^ tn̄ habetur ab Auic.loco allegato cū dixit de fluxu vētris in pleuretico.⁊ est in p̄ncipio signum bonum ⁊ est res iuuans.

¶ Pro istis igit Cōciliator dr̄ia.i9z.p̄mo respōdet ꝯcedēdo ꝙ fluxus vētris in p̄n° pleuresis est bonus.dicit 2° ꝙ nā̄ multotiēs p̄ōt mā̄m indigestā eūare vtilē. Nā̄ sicut ꝯtingit ꝙ virtus digessit mā̄m.⁊ ꝑpter debilitatē nō sufficit eūare:ita ecōtra ꝯtingit ꝙ mā̄ est idigesta. ¶ Et q꞉ pauca aut multū stimulās presertim loca multū sensibilia eūat vtiliter. ¶ Hic declarat p̄mo auctoritate Gal.3° creticoꝝ cū dixit ꝙ virtus expulsiua quādoqꝫ cogit aliquid nociuū expellere ante maturationis cōplementuꝫ. ¶ Scd̄o q꞉ qui patiunt spacbilē in cerebro non possunt liberari si apatio firmet:q꞉ est icurabilis.vt Gal.in commēto in 7^a^ particula.illo afo^mo^:Quicūqꝫ spacbiloꝝ.sꝫ pn̄t curari si trāseūt quartū dīē vt dr̄ ibidē.igitur pn̄t curari.q꞉ mā̄ eūat a cerebro anteq̄ꝫ apa ꝯfirmet.sed h̄ nō est nisi ante digestionē.igit curant ante digestionē per euacuationē.qn̄qꝫ ergo euacuatio ante digestionē est bōa. ¶ 3° id confirmat de apoplexia:q꞉ apoplexia nisi permutetur ad paralysim iterficit. ⁊ qn̄ permutat cōtingit liberari.sed hec permutatio non est nisi ante digestionē.igit permutatio ante digestionē est bona etiā eūo. ¶ Idē cōfirmat per ea que fiunt in stomacho.q꞉ cibū habētē acredinē ⁊ salsedinē multotiens expellit ante digestionē:ꝑsertim cū stomachus fuerit multū sensibilis.⁊ ꝭm h̄ auctoritates Gal.⁊ Hippo.vl'es intelligunt vtplurimū vere:⁊ sufficit ꝙ raro cōtingit ꝯ̄riū.ita igit si pleura sit locus nobilis ⁊ sensibilis:non mirum si nā̄ expellens mā̄m indigestam quandoqꝫ ꝑpter stimulum operetur vtiliter.

¶ Scd̄o rn̄det Cōciliator ꝙ possibile est in p̄ncipio pleuresis esse eūonem vtilē.sed h̄ non erit oīno ante digestionē.q꞉ mā̄ talis pleuresis fuit in tēpore neutralitatis alterata a virtute.⁊ post ante iam habuit multis digōnis expellit pro ꝑte ad pleurā ⁊ pro parte ad intestina.⁊ hic fluxus significat mā̄ꝫ iam aliquo modo superatā a virtute.⁊ ideo est signū bonū.ex quo sequit ꝙ nō valet argumētum apa est in p̄ncipio.igit mā̄ eius est omnino cruda.

¶ Ego aūt cū oībus istis puto dicēdū ꝙ qn̄qꝫ fluxus vētris in p̄ncipio est signū malū qn̄qꝫ bonū. Nā̄ queādmodū ex nimia multitudine quā nā̄ nullo mō p̄ōt superare cōtingit fieri in febribus eūonē in p̄ncipio:ita debet posse in pleuresi ꝯtingere.2° vr̄ ꝙ qn̄qꝫ est signū bonum vt dicit Auic.puta qn̄ maius est iuuamentū exonerationis q̄ꝫ malitia multitudinis significate.nam q꞉ pleura est locus valde sensibilis:ideo nā̄ a transmutando mā̄ꝫ ad locū causato dolore ⁊ si vigorē habeat nō obstante ꝙ non sit mā̄ plurima eā ad intestina trāsmittit.⁊ iō ex sensibilitate ⁊ duritie mēbri patiētis sepius in hac egritudīe accidit nā̄m stimulari ad expellendū per aliam viā:mā̄ tn̄ nō existēte plurima q̄ꝫ accidit in plurimis alijs morbis.

¶ Dr̄ia tn̄ iter illā que significat bonū ⁊ illā que significat malū sumit ex minoratiōe doloris ⁊ digestiue in bona:⁊ egestio in mala:⁊ h̄ est qd̄ Mesue dixit in suo de appropriatis.cap̄ de pleuresi cū dicit.flux⁹ vētris accn̄s eis in p̄n° est ꝭm vnū duoꝝ modoꝝ.aut.n.est ꝑpter multitudinē mā̄e cū ꝑsistētia regulationis nā̄e.⁊ sequit h̄ anhelitus facilitatio ⁊ decrescētia feb. ⁊ est significatio bona. Aut est ꝑpter exuberātiā mā̄e preterq̄ꝫ reguleт a nā̄:imo est sicut egurgitās ⁊ est significatio mala ⁊ ꝑprie cū non sistit per ipsaꝫ difficultas anhelit⁹ ⁊ tristitia ⁊ fe.iflāmatio:hec.s.Mesue ⁊ est dictum veꝝ pro primo dubio.

¶ Pro 2° dubio ex parte negatiua est p̄mo afo^mo^.2° Auic.io^a^ tertij.loco allegato cum dixit.Cum igitur accidit ei.s.pleuretico diuersitas:id est fluxus ventris in fine eius significat ꝙ epar iam debilitatum est:⁊ est malum valde. ¶ Oppositū tn̄ videt:q꞉ pleuresis est egritudo mā̄lis ⁊ digesta materia si euacuetur per loca ꝯuenientia dꝫ conferre.cū igitur eūo per vētrē fit per loca ꝯueniētia sequitur ꝙ debet ꝯferre. ¶ Ad h̄ dubium respōdet ꝙ in fine pleuresis potest ꝯtingere diaria siue fluxus ventris qui est signum bonum.⁊ potest contingere ⁊ significare malum.nam quandoqꝫ in statu vel in fine pleuresis fit fluxus ꝑpter dominium nature super materiam digestaꝫ.⁊ tūc est bonus significās salutē.⁊ signū huius est ꝙ sequitur alleuiatio accidentiū : immo qn̄qꝫ salus propinqua. Et ego pluries vidi.quandoqꝫ autem est ꝑpter materiei multitudineꝫ cui natura non dominat.⁊ hoc est malū signum.q꞉ mā̄ nō est digesta nec oīno regulatur a natura. qn̄qꝫ aūt non est fluxus de mā̄ morbi illius:sed sequens debilitatē epatis aut stomachi:ꝑpter magnitudinē morbi.⁊ h̄ est etiā malū valde.Et hos duos modos nō sequitur alleuiatio fe.vel doloris vel difficultatis anhelitus.⁊ hoc voluit Mesue in loco allegato cū dixit.Si aūt flux⁹ ventris est in fine morbi est similis ꝭm aliquem duoꝝ modoꝝ.aut eniꝫ expellit materia sup.pleuresis ad epar ⁊ viscera.⁊ sequitur ipsum incolumitas.aut accidit a debilitate epatis.⁊ prostratione digestiue virtutis ⁊ contentiue in epate.⁊ sequitur per ipsum pernitiositas.

¶ Cōciliator aūt dr̄ia dicta videt innuere ꝙ qn̄ mā̄ apatis est multa:tūc si per fluxū ventris pellit est maluꝫ.q꞉ remāsit ꝑ loca nobilia:sed pauca p̄ōt expelli ⁊ bene.⁊ iō Gal.dicit qn̄ pleuresis est ꝑua p̄ōt curari apparēte fluxu.

¶ Sed mō restat 3^a^ dubitatio ꝑpter qd̄ est ꝙ vtplurimū fluxus factus in p̄ncipio pleuresis est laudabilis.ecōtra aūt in facto in fine.ꝙ aūt ita sit pꝫ.q꞉ aliter nec Auic.dixisset absolute:nec Hip.dixisset h̄ factū in supato a pleuresi esse malū.nisi ita eēt vtplurimū.videt tn̄ ꝙ nā̄ post p̄ncipiū debeat magis eūare cū dn̄io v̄tutis ꝑ ea que dicunt in cōmēto 4^e^ ꝑticule.illo afo^mo^ 21°. Egōnes nigre. h̄ dr̄ ꝙ absolute pluries ꝯtingit fieri ꝯueniētē eūonē in pleuresi post p̄n^m^ q̄ꝫ in p̄n°.sꝫ nō per fluxū vētris.⁊ iō est.q꞉ nā̄ postq̄ꝫ digessit mā̄ꝫ p̄mū dirigit ad vias loco egritudis magis ꝯueniētes.vn̄ in pleuresi mā̄ ꝑ sputū in crisi.aut per fluxū sanguis nariū aut per sudorē cū vie intestinoꝝ sint lōginque valde raro ꝯtingit ꝙ mā̄ꝫ in pectore ꝯfirmatā per illū locū expellat. ¶ Et ideo pluries fit talis eūo in fine pleuresis ꝑpter nocumētū cōitatis epati vl' stomacho.⁊ mā̄ pleuresis expellat.aut si fit ita vt mā̄ pleuresis expellat h̄ est qn̄ nā̄ nō bene dn̄at materiei ⁊ regulat male eūonē vtplurimū.sed in p̄n° pleuresis raro eūo per fluxū vētris nisi de mā̄ que nondū ad pectus est trāsmissa est in ambitu toti⁹.cui⁹ cū pars que ad pleurā mittit faciat fortē dolorē tētat aliunde vertere: qua dominā̄te fit eūo iuuatiua.nō tn̄ ita sicut in bona ⁊ laudabili crisi.⁊ tūc vides p̄ncipalia argumenta soluta.

Aforismus. XVII.

In oculis patientem diaria accipi:bonum.

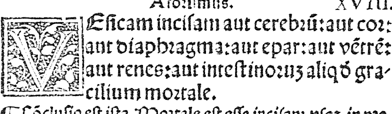
¶ Cōclusio est.bonū est superuenire diariā patienti in oculis.ꝑbat.q꞉ illud est bonum huic per qd̄ diuertit ⁊ euacuat mā̄ passionis oculoꝝ.sed per diariam fit ita.igit ⁊c. Similis habet snīa 3^a^ tertij.cap̄lo de optalmia.⁊ est afo^mus^ vtilis docēs nos.vt in pluribus passionibus oculoꝝ sepe euacuandum per intestina.⁊ sic ampliare possumus ad alias passiones instrumē-

torum sensus in capite: et si contingat diariam esse ex humore eiusdem speciei cum superante in oculis est melius. tu tamen non intelligas omnem diariam esse bonam in passionibus oculorum. nam multotiens est mortalis diaria: sed dicitur hic vtplurimum.

Commentum Galeni.

Hic aforismus. In cōmēto primo ponit excusatio. 2° sniā. 3° vnū documētū ex illo. ibi 2ª [Nō autē.] ibi 3ª [Quā medicus.] Dicit primo qp ille afo^mus est explanatus virtualiter in 4ª particula vbi dicit qp surditas recedit felleis egestionibus superuenientibus. scdo dicit qp non laudant oēm diariam: sed spontaneā pptera qp fit a virtute. et etiam significat eius dñium. De 3ª dicit qp hac euone: qbus medicus dz auctoriçare et eius exēplo in passionibus oculoꝝ euacuare per ventrē: sicut videmus facere medicos nostri tēporis euacuātes aut clisteri aut aliter patientes in oculis.

Aforismus. XVIII.

Vesicam incisam aut cerebrū: aut cor: aut diaphragma: aut epar: aut vētrē: aut renes: aut intestinorū aliqđ gracilium mortale.

Cōclusio est ista. Mortale est esse incisam vsqz in profundū: aut vesicā: aut cerebrū: aut cor: aut diaphragma: renes: aut aliqđ itestinū gracile: aut stomachū: aut epar. pbatur. qr omnis illa incisio est mortalis que est insanabilis: et cuius in sanitatē sequit mors: sed ita est de icisionibus mēbroꝝ nominatoꝝ. igit ōclio vera. et similis habet snia 4ª q̄rti. 2° caplo. et vtilitas est in pnosticando in his passionibus. et ampliat ad vtrūqz sexū: et ad oēm etatē. Sed particulariter nota pmo qp nō quelibet solutio ōtinuitatis in morbis istis est incurabilis: vt pz in passionibus vlceꝝ vesice et intestinoꝝ: sed intelligit de incisione perforante vsqz ad profundū maioris cōcauitatis istoꝝ vel ad aliud latus parietis totius: ita qp dicamus vesicam incisam quando corpus vesice non eius collum est incisum vsqz in pfundum. et cerebrum quādo incisio penetrat ad vētriculos. et diaphragma quando penetrat incisio totius: maxime tñ de ipso verificat quo ad partē magis pāniculare vel minus carnosam. et p intestina gracilia incisa intelligamus duodenum et ieiunium ileon. et renes intelligamus incisos vsqz ad cōcauū vel a ōcauo vsqz ad ōrexū. per ipsum ventrē intelligamus stomachum maxime quo ad partē ori vicinam. sed qr in cōmēto magis istud declarabitur transeamus ad aliud.

Commentum Galeni.

Quod mortale dixit mortē Gal. in cōmento pmo ponit significationem huius termini mortalis. 2° docet qūo incisiones diuersoꝝ mēbroꝝ sint mortales. 3° propter qđ sūt mortales. ibi 2ª [Cordis tñ icisio.] ibi 3ª [Cur aūt.] De pma dicit qp hoc nomen mortale ōsueuit sumi duobus modis. vno modo pro eo qđ innuit mortē presentem. i. qđ innuit necessitatē moriendi. 2° pro eo qđ solet esse signū mortis. i. qđ vtplurimum sequit mors vel saltem mortis periculū. sed Hippo. nō ostēdit ad quā intētionē dicit mortale. In 2ª pte dicit qp incisio cordis necessario est mortalis: sed icisio ceteroꝝ mēbroꝝ nō necessario est mortalis nisi fuerit magna et pforās sup. totū mēbri parietē. vñ nō scit si Hipp. intēderit qp icisio magna et penetrās vsqz in ōcauitatē vesice non sanat: que si sit talis sanari nō pōt: h idē ōtingit in locis diaphragmatis neruosis et in locis subtiliū itestinoꝝ. sup. qp icisio magna et pforās nō pōt ōsolidari: sz de stomacho mlti discordāt. Dicūt qdā qp sanari pōt si icisio fuerit retro suā ōcauitatē. i. posteri⁹ vsus spinā. et cū h dicūt qp pōt ōsolidari nō solū cū sic est icisus vt appareāt sui anguli. i. cuspides aut superior aut iferior. et dicit qp in eo medicando errāt illi qui fecerunt libros de vulnerib⁹ stomachi mortales. CVI AVTEM. Dat modo causas et dicit: qp possunt ōsolidari ppter ōtinuū motū. 2m est qp vesica nō ōsolidat: qr frigida neruosa et sine sanguine. s. cū paucissimo sanguine. tñ ipsa vesica icisa quo ad ptē colli que est carnosa ōsolidat: sicut qñ icidit ad extrahēdū lapidē. 3m dictū qp si est epar icisum nō ōsolidat: qr sequit sanguis flux⁹. et iō morit hō anteqȝ ōsolidet et effusio sanguis est: qr vene icidunt. et iō dicit se opinari qp isti dicūt veꝝ: qr dicūt posse sanari icisionē epatis qñ nō penetrauerit ad ōcauū. sup. venaꝝ magnaꝝ. et ēt veꝝ putat dicē illos qui dicūt estimātes pēnulas epatis q̄ sūt q̄si sui digiti cū incidunt posse sanari. Dicit 4° qp mltotiēs vidit sanari icisionē. nā in media ciuitate Asie vidit sanari vnū vulneratū pfunde in cerebro: sed tñ h est rarissimū. Et iō illi sūt veridici qui dicūt icisionē magnā et pforātē vsqz ad vētriculos nō posse sanari: qr tūc euolāt spūs animales. Et ego testor qp fui vno et eodē anno in cura duoꝝ in ciuitate Senaꝝ qui sanati sūt: lz de suba cerebri notabilē ptē pdidissent: quoꝝ vn⁹ ifans erat duoꝝ annoꝝ: et vixit vsqz ad. 20. sed cū pauca discretiōe: et cū debilitate lateris vni⁹. Alter erat annoꝝ nouē. et fuit itegre liberatus. pmus fuit filius Gabrielis Cōti. et scđs fili⁹ Nicolai filij abbatis: et fuit sine deceptiōe sube cerebri manifesta. vñ a loco vulneris postea excrescebat suba mollis sicut cerebrū superans os: quā fuit opportunū cū corrosiuis remouere. 5m dictū est subtile itestinū et stomachus. qr sunt carnosa si icidant. nō tñ vsqz ad ōcauū pñt ōsolidari: sed si icisio ptigerit vsqz ad iteriorē ōcauitatē vix vel nunqȝ pñt sanari. Dicit ḡ qp idē dicēdū est de renib⁹ qp vulnus pforās nō pōt sanari. Vltio dicit hec mēbra icisa nō solum ex causis dictis sunt insanabilia. sed qr eis non potest apponi medicina sicut in exterioribus.

Aforismus. XIX.

Quando incisum fuerit os aut cartilago: aut neruus: aut maxille tenues: aut preputium: neqz crescit: neqz cōglutinatur.

Cōclio est ista. Os icisū aut cartilago: aut neruus: aut maxille tenues: aut pputiū: nō ōcrescūt nec ōsolidant. pbat. illa icisa nec crescūt nec solidant que habēt debilez valde calorē et substātiā valde solidā et apatā. Sed membra noiata: sunt huiō. igit ōclusio vera. Assumptū declarabit: et patet per visum et tactum. Et similis sentētia ponitur 4ª quarti. caplo 2°. Nota tñ qp dupliciter possumus intelligere ista membra esse incisa. vno modo cum deperditione substantie. Alio modo sine deperditione substantie. propter primū dixit. non crescit. etiam intelligit qp non venit postea ad complementum partium debitaꝝ. Et ppter scđm dicit qp nō conglutinatur. id est nō ōsolidatur per iam prime intentionis: id est sine medio extranee rationis ab eis. Et ista ambo sūt cōmunia spermaticis alijs mēbris. Et tu per eam vide que dixi tertio tegni: maxime tamen assignatur pro causa debilitas innati caloris et durities siue compacta substantia.

Commentum Galeni.

Quod dixit nō crescit. Galen⁹ in commento primo exponit duo vocabula afo^mi. 2° ponit opinionē circa quasdā partes eius. 3° dat

3° dat causam dictoꝝ. ibi 2ª[In hoc autem discordant.] ibi 3ª[Causa autem.] Quia primo dicit ꝙ per non crescere intendit non redire ad tantam quantitatem ad quantam supple redyssent vel venissent nō facta partis remotione: per consolidari intelligit inuiscari adinuicez ꝛ supple vniri sine medio alterius rationis. ⁋ De 2ª parte dicit primo ꝙ de osse nemo dubitat ꝙ non crescant amissa quadam sui parte. sed discordant de cōsolidatione. quia dicunt posse consolidari: sed tamen dicit ꝙ errant. quia in brutis animalibus in quibus fit ossis fractura ꝛ apparent consolidata si moriant̄ aut interficiantur inuenitur os fractum ꝙ partes eius sunt ligate quasi quedam pellicula que si separetur videbitur ꝙ partes non sunt inuicē conglutinate. Et subdit ꝙ aly sunt qui dicunt ꝙ alia mēbra ab osse dicta supra nō cōglutinant̄: sed bene crescunt in loco vbi dz esse cōglutinatio. s. in loco fixure īcisionis dictoꝝ membroꝝ: lz incisio ꝛ fixura differant. qꝛ incisio est quando est penetrans vsqz ad aliam partem. fixura aūt est absqz penetratione. ꝛ sup. Hippo. loquitur solum de incisione. ⁋ De 3ª parte dicit ꝙ non consolidant̄: qꝛ loca ista. i. membra sunt subtilia ꝛ neruosa: ꝛ non tm̄ propter istam causam. sed quia multum distant abinuicem facta incisione. quia partes contraherentur.

Aforismus. XX.

Sicut in ventrem sanguis effundatur p̄ternām necesse est in saniē cōuerti.

⁋ Cōclusio est. sanguine effuso ad ꝯcauitatē aliquaꝫ p̄ternām necesse est ipsum ꝯuerti in saniē. ꝓbat̄. sanguine hoc modo effuso necesse est ipsum relinqui a regimine nāe. sed h̄ stāte corrūpet̄ ꝛ in saniez ꝯuerteret̄. ergo ꝛc̄. Et hec snīa cōfuse ꝛ a lōge pōt colligi primo de differentys febrium de modis generationis sanici. Et vtilis est ad extrahendū sanguinem cum est effusus in locum p̄ternām cum sciamus ꝙ ibi si maneat in saniem ꝯuertetur. ⁋ Nota tamen specialiter ꝙ per sanguinem intelligimus massam humoralem. aut quartum humorē rubeum ꝛ dulcem nālem. per ventrem aūt intelligimus ꝯcauitatem: in qua nō debet nāliter sanguis ꝯtineri. ꝛ in qua non est aptus regi regimine nature. ꝛ per saniem intelligamus aut veram illam. s. que est bona: aut vniuersal̄r rem ex putrido non reducibili ad benignum genitam modo dicto particula scđa. afo^{mo} 47° circa generationē saniei ꝛc̄. ⁋ Causa aūt verificans est: quia sanguis est calidus ꝛ humidus merito qualitatis facil̄r suscipiēs putredinē: sed a virtute regulante ꝓhibet̄. ergo quādo est in loco in quo virtus non pōt eum bene regulare tūc putrefit ꝛ corrumpit̄. ꝛ per ꝯn̄s in saniem cōuertitur aut veram ꝛ propriam aut malam: sicut in rem nigram quemadmodum in concauo stomachi accidit.

Commentum Galeni.

Hic aforismus in libris.

Gal. in cōmento primo ostendit littere diuersitatem. 2° ponit snīam afo^{mi}. 3° ostendit quid per saniem intelligit. 4° verificat afo^{m}. ⁋ De prima dicit ꝙ h̄ afo^{mus} inuenitur diuersa littera. nam quedam littera habet spatiuꝫ loco ventris ꝛ intendit omne spatium ventris. Et hoc firmatur per illud qđ subdit preternām. ⁋ In 2ª parte infert ex dicto ꝙ sensus Hippo. est ꝙ quando sanguis exit a loco in quo esse consueuit ad locum vbi non debet esse ꝺm nām tunc ꝯuertitur in saniem. Sanguis eniꝫ quandoqꝫ exit a vena ꝛ vena vadit in spatiū qđ est intra venas in quo esse non debet. ⁋ De 3ª dicit ꝙ per saniem intelligit quandam maneriem saniei in qua sanguis exiuit propriam qualitatem. ꝛ supple post putredinem est mutatus in aliud siue sit sanies bona siue non. ⁋ De 4ª parte dicit ꝙ Hippo. bene dixit. quia quando sanguis exit locum suum non seruat propriam naturam: sed permutatur aut in saniem supple bonam aut in rem nigram.

Aforismus. XXI.

Maniacis: hemorroidibus: aut varicibus innatis manie solutio fit.

⁋ Conclusio est ista. In maniacis curat̄ mania per superaduentū hemorroidaꝝ aut varicū. ꝓbatur. per illud curant̄ maniaci per qđ mā manifeste diuertitur aut euacuat̄: sed hemorroides aut varices sunt huiusmodi. ergo ꝛc̄. Et concordiam ꝛ notata collige vt supra illo aforismo melancholicis ꝛ freneticis ꝛ vtrobiqꝫ pro cura itelligatis aut integre aut in parte remittēdo morbum: vel prohibendo augmentum qđ alias esset futurum. per varices autem sunt intelligende preternaturaliter ingrossate valde notabiliter in crure sicut multotiens contingit videre in cruribus portitoruꝫ que proueniunt ex fluxu sanguinis melancholici ad crura.

Commentum Galeni.

Quia ergo natura.

Galen⁹ in cōmento verificat aforismum di. ꝙ quia natura materiam manie de membris nobilibus transmittit ad ignobilia cum transmittit sanguinem melancholicum ad anum vel ad varices. ideo sequitur manie curatio.

Aforismus. XXII.

Quibuscūqꝫ dolores a dorso in cubito transeunt flobotomia soluit.

⁋ Conclusio est. omnes dolores transeuntes a dorso in cubitos curat flobotomia. ꝓbat̄ sic. omnes dolores curat flobotomia: quoꝝ materiam ꝛ causam euacuat: sed omnium talium dolorum causam euacuat ꝛc̄. ⁋ Similis sententia habetur 22ª tertij. capitulo de cura dolorum iuncturaruꝫ circa principiū descriptionis: ꝛ est vtilis ꝛ amplia̅t ad sexus ꝛ etates. debetis tamen attendere ꝙ cum dolor non potest trāsire de subiecto in aliud subiectum. ꝛ ideo per dolores transeuntes a dorso in cubitis debemus intelligere dolores qui fiūt ex materia que faciebat dolorem in dorso que a dorso in cubitos transit. ⁋ Secūdo debetis attēdere ꝙ plurimū materia que hoc mō transit est sanguinea ꝓpter venas magnas quibus mediantibus bracchia sunt ligata cum dorso: lz igitur aliquādo ventositas aliquādo materia catarralis frigida aliquādo sola mala qualitas a partibus dorsi cōmunicaretur cubitis ꝛ faceret dolorē in quo nō ꝯueniret flobotomia: tamen nō tollitur quin aforismus vt in pluribus sit verus: qꝛ vtplurimum materia est sanguini mixta: aut sanguis vtplurimum.

Commentum Galeni.

Loco doloris collectio inuenit̄.

⁋ Gal. in cōmēto p̄mo ponit diuersitates inuētas in l̄ra hui⁹ afo^{mi}. 2° verificat l̄ram stāte vt iacet. 3° verificat afo^{m} ꝺm aliā l̄raꝫ. ibi 2ª[Opꝫ igit̄ māꝫ.] ibi 3ª[Et si hoc loco.] ⁋ Dicit primo in quibusdā libris loco doloris poni collectionem facientē dolorē qđ est inutile dici cū sit impossibile māꝫ notabilis q̄titatis currere. ad hec loca ꝛ nō causare dolorē. ⁋ Aly aūt libri hn̄t dolores aliquādo a dorso se mouēt. qꝛ mā de loco ad locū effluit: ꝛ aliqn̄ est sanies maxima qn̄ cum ea est ventositas grossa ꝛ inflatiua. ⁋ De parte secūda dicit ꝙ quādo dolores mō dicto in afo^{mo} a dorso

transeunt ad cubitos opꝫ purgari materiam per flobotomiam ab interiori cubito sicut Hippo. alibi dixit: ꝙ opꝫ euacuare. vñ nã repit ⁊ per loca ɔgrua. ¶ De tertia parte dicit ꝙ si habeať collectio. ⁊ in hoc dicendũ est: ꝙ opꝫ dolorem esse ꝓpter collectionẽ: qꝛ loca neruosa ⁊ lacertosa essentialiter sunt mã doloris. i. sunt per suã nãm faciliter sensibilia. vñ fiũt facil'r subiectũ doloris: in qbus etiã confert flobotomia ad corpus purgãdũ. vbi vides ꝙ sumit h purgationẽ aliter ꝙꝫ in afo°. zz. prime. qꝛ sumit hic pro omni euacuatione. ¶ Sed forte queritur de qua vena ⁊ de quo cubito an de eodem vel diuerso debeat fieri purgatio. ¶ Respondeť ꝑm Auic. zz[a] tertij loco allegato in concordia ꝙ de vena eiusdem bracchij: qꝛ dixit ꝙ opꝫ euacuari de vena manus vt sanguis euacueť ex parte sue declinationis. i. ad quaꝫ declinat. ¶ Ex quo patet ꝙ h intelligitur aut non existẽte totius plenitudine: nec amplius currẽte materia in quo casu oportet diuertere: vel qꝛ flobotomia fit principaliter pro cura doloris dorsi non pro cura doloris bracchij: qꝛ cuꝫ dorsum sit nobilius bracchio non debemus facere materiam versus dorsum recurrere: sed per locum vbi declinat euacuare.

Aforismus. XXIII.

Si timor ⁊ pusillanimitas multuꝫ habeant tempus habentem melancholicum perficit.

¶ Cõclusio istius afo[mi] est ista. Timor ⁊ pusillanimitas multo tempore durantes faciunt hominem melãcholicũ ꝑfecte. ꝓbatur. illa faciunt perfecte ⁊ integre melãcholicũ que faciũt melãcholicũ humorẽ abundare in cerebro. sed timor ⁊ pusillanimitas multo tẽpore durantes sunt huiꝰ. g̊ ⁊c. Assumptũ circa l'ram ostẽditur. ¶ Quidã tñ introducunt ɔclusionẽ ꝙ Hippo. intendit timorem: ⁊ simil'r pusillanimitatem multum durantem significare completam melancholicã passionem. ⁊ ꝓbať ꝙ significant materiã melancholicã cerebro ⁊ cordi plurimũ cõmunicataꝫ. Et similis sententia colligiť ꝑm primã introductionẽ ꝑma tertij. capitulo de melãcholia. ⁊ iuxta scðam. caplo de signis melãcholie. ¶ Sed specialiter descẽdendo nota ꝙ timor sumiť hic ꝓprie pro passione ɔsequẽte perceptionẽ mali futuri: ⁊ a quibusdã diciť expectatio mali: sed est dolor ɔsequẽs hãc expectationẽ: sed pusillanimitas quãdoqꝫ sumiť ꝓprie vt distinguitur cõtra magnanimitatẽ: qꝛ est passio per quã homo paruificat se in humoribus. quãdoqꝫ aũt sumitur pro tristitia rei apparẽtis male de presenti. ⁊ hoc modo Auic. dixit prima tertij. Ex causis vͦo fortibus in generatione melãcholie sunt superfluitas tristitie ⁊ timoris: ⁊ puto hoc Hipp. hic intelligere. ¶ Nota scðo ꝙ melãcholia est corruptio operationũ cogitatiue ⁊ estimatiue virtutis declinãs ad timorẽ ⁊ malitiã ꝓpter humorẽ melancholicũ. ⁊ hoc modo est cõmunis ad illa que manie ɔiunguñ. ¶ Nota 3° ꝙ quando timor ⁊ pusillanimitas accidunt: hoc est aut a causa intrinseca sine presentia cause extrinsece que deberet talem timorem ⁊ tristitiam facere. ⁊ hoc quando est vltra mẽsurã que inuenitur cõmuniter in homine sano: vel in eo sano qui timet significat melãcholiam. ⁊ si diu durauit significat eã cõpletã. sed qñ non diu durauit: nõ opꝫ ꝙ significet ipsam ɔfirmatã. si vͦo sint a causa extrinseca presente ⁊ diu durent causant melãcholiã: ⁊ cuꝫ hoc significant illam: qꝛ nõ est incõueniens idem esse causaꝫ ⁊ signum: vt alibi ostẽdi. ita ꝙ melãcholia est causa timoris. ⁊ ɔtra timor est causa melãcholie: nõ tñ ꝙ idẽ timor singularis sit cã certe melãcholie cuius ipsemet est effectus: sed timor. vͦbi gratia. ab hostibus causauit humoreꝫ melancholicum qui est causa melancholie passionis. ⁊ ista passio facit ipsum melancholicum de nouo timere. posset tamen dici ꝙ vnum est causa producens vel que produxit. ⁊ aliud est causa conseruans vel augens.

Sed dubitatur tũc primo de modo quo timor ⁊ pusillanimitas sunt causa melancholie. ¶ Scðo quõ econtra melancholicus humor est causa timoris ⁊ doloris vel tristitie. ¶ Ad primũ diciť ꝙ tempore timoris spiritus clauduñ intus ⁊ mouentur motibus per quos subtile sanguinis resoluiť ⁊ ꝓhibetur multa spirituũ generatio: ad hoc sequitur sanguinis ingrossatio: ⁊ multi humoris melãcholici generatio. ⁊ cũ hoc ingrossatio ⁊ terrestrificatio ⁊ spirituum animalium cordis: qui postea cõmunicati cerebro ⁊ inde existentes sunt causa ꝙ generanť animales spiritus non clari: sed opaci nigredine participantes ⁊ tandem faciunt melancholiam. ¶ Pro scðo vͦo dixit Gal. 5° de accidẽti in fine. ꝙ causa est. qꝛ melancholicus humor est niger ⁊ tenebrosus: ideo facit timorem cum est intus: quia tenebre exteriores faciunt timorem. vt pꝫ. ⁊ Auic. prima tertij. loco allegato huic rei videtur consentire cum dixit. ꝙ ille propter cõplexionem melancholicam facientem spirituꝫ cerebri interius. ⁊ facientem ipsum timidum propter tenebrans ipsum sicut tenebre extrinsece sollicitant ⁊ timere faciunt. ¶ Auerrois auteꝫ 3° colliget irridet illos di. Et qui dicunt ꝙ anima terreť propter humorem melãcholicum nigrum sicut terretur homo in obscuro dicũt verba cantatoꝝ. ⁊ dicit ꝙ causa est ꝙ humor melãcholicus facit vnam maneriem complexionis in cerebro vel spiritu per quam homo inclinatur timere ⁊ tristari ⁊ cogitare corrupte. sicut sanguis facit letitiam: non quia illuminet animam aut spiritum: sed propter complexionem quam facit. ¶ Unde subdit paꝝ post dicta. sed est sciendum ꝙ de nã istius humoris melancholici est vt ipsum sequantur hec accidentia: sicut de materia sanguinis est vt eum sequatur gaudium ⁊ letitia. ⁊ non dicemus propter hoc ꝙ sanguis det lumen anime. ¶ Et in hoc mihi placet modus Auerrois. lꝫ putem illum voluisse Gal. ⁊ Auic. sed volunt dare causam: quare mala complexio frigida ⁊ sicca ab humore melancholico facit hec accidentia magis ꝙꝫ ab alia causa. ⁊ posuerunt quandam similitudinem. Tu elige.

Commentum Galeni.

Si quis timorem. Gal. in cõmento ostendit habitudinem timoris a causa intrinseca ad melancholiam. 2° timoris a causa extrinseca. 3° verificat per experientiam. ibi 2[a] [Or si horum.] ibi 3[a] [Multotiens enim.] ¶ De prima dicit ꝙ si timor ⁊ pusillanimitas sint ab itriseco ⁊ ꝑternãm tũc significãt melãcholiã etiã si nõ durauerint multo tẽpore. ¶ De pte 2[a] dicit ꝙ qui sũt a cã extrinseca manifesta ⁊ diu durẽt efficiuñ maniaci. i. cõpleti melãcholici. ¶ De 3[a] pte dicit ꝙ vidit multos incidisse has passiones. s. melãcholie ꝓpter iram odiũ ⁊ tristitiã que fuerunt initium sue passionis. sed maxime in paratis per suam naturã.

Aforismus. XXIIII.

Intestinorum si incidatur aliqͦd gracilium non conglutinatur.

¶ Iste afo[mus] cũ cõmento sunt manifesti ex dictis supra in alio afo[mo]. vesicam incisam. Cõmẽtũ huius afo[mi] incipit. hũc afo[m] Hippocras ⁊c.

Aforismus. XXV.

Erisipillã extrisecus factã: itus ɔuerti nõ bonũ: itrisecus vͦo extra bonũ.

¶ Hippo. duas ponit ɔclusiones. prima est.

Permutatio

Permutatio herisipille de loco exteriori ad interiora nō est bonū. pbaṫ. qꝛ pmutatio rei p̄ternām de loco ignobili ad locū nobilē nō est bonū. ❡ zª pclio. Ecōtra pmutari ab iterioribꝰ ad exteriora est bonū. pbaṫ. qꝛ bonū est mām ꝛ rē preternām permutari de loco nobili ꝛ venire ad ignobilē alijs paribus. Et cōcordia sumiṫ 3ª q̄rti. capitulo de cura herisipille. p pte. ꝛ itegre 16º cōtinētis. caplo p̄mo. ❡ Nota tñ ꝙ hic per herisipillaꝫ intelligimus apa cholericū. ꝛ dupliciter possumus imaginari herisipillam exterius factā ꝯuerti itus. vno mō ꝙ sua materia moueatur ad mēbra: q̄ cōiter dicunṫ intrinseca tanq̄ ad terminū ad quē: sicut epar cor ꝛ similia. Et hoc mō malū semp est herisipillā factā exteriꝰ ꝯuerti itus. ꝛ iō Aui. loco allegato dixit. ꝛ caue cū hic redire facias mām ad membrū intrinsecū nobile. ❡ zº mō potest redire intus: qꝛ ad carnē ꝛ venas sub cute existētes. aut si ad loca que vere dicūtur mēbra intrinseca feratur ad illa tanq̄ ad viaꝫ. ꝛ h̄ zº mō qn̄qꝫ bonū est cōuertere intus herisipillā extra factā vt pꝫ: qꝛ p pharmacum in eius cura talem materiaꝫ euacuare in quo trahiṫ mā de exterioribus ad iteriora: sed sicut ad viā: ꝛ similiter cum repercussiuis minorata materia repellimus intus in venas vicinas: quādo nō timemus ꝙ per illud vadat ad membra que vere dicuntur intrinseca. ꝛ tu nota hic ampliationeꝫ aforismi ex his que dicit Cōmentator in cōmento. Cōmentum Gal.

On hoc ō sola herisipilla.

NCōmētator ampliat afoᵐ. zº laudat Hippo. 3º dat moduꝫ quo est habita veritas afoᵐⁱ. zª ibi[Sed videmꝰ.]3ª ibi[Cꝫ aūt.] ❡ De p̄ma dicit ꝙ hoc dictū nō solū intelligendū est de herisipilla: ſꝫ de oī passione: ꝙ qn̄ mutaṫ ab interioribꝰ mēbris nobilibus ad exteriora ignobilia est bonū: sed si fiat ecōtra ꝙ ab extra moueaṫ intra est malū: ꝛ hec sunt itelligenda ſꝫ modū expositū in aforismo. ❡ De parte zª dicit ꝙ nos videmus in hoc libro multa noiare ad similitudinē ꝛ ad auctoritatē multoꝝ alioꝝ: id est ad auctoriçandum multa alia. ꝛ ideo laudandus de breuitate. In zº dicit ꝙ hoc fuit manifestum per experientiam: sed tñ est apertum. i. clarum rationi. i. ratione. Aforismus. XXVI.

Quibuscūqꝫ in causone tremores fiunt alienatio soluit.

❡ Cōclusio est ista. Alienatio est signū sanitatis in causone cui superuenerit tremor. probaṫ. illud est signū salutis causonis ꝛ tremoris: qđ significat materiei resolutionē: ſꝫ alienatio modo dicto ꝯtingens significat resolutionē materiei causonis. igiṫ ꝛc. Et hāc sn̄iaꝫ habetis ab Aui. zª tertij. caplo de tremore. ꝛ p̄ma q̄rti. caplo de causonide. ❡ Ubi nō ꝙ causon dr̄ a caumate siue incendio: qꝛ est febris plurimi incēdij p̄cipue in partibus cordis. Est aūt causon feb. ꝯtinua pendēs a putredine cholere vel flegmatis salsi in venis cordi vicinis aut in venis oibꝰ totiꝰ: ꝛ diciṫ causon verus qn̄ ē a cholera. ꝛ nō verꝰ qn̄ ē a flegmate salso. ❡ Nō zº h̄ nomē tremor sumi qn̄qꝫ p oī motu ꝯcussiuo mēbroꝝ. ꝛ h̄ mō large dicimꝰ eē tremorē i fortibꝰ rigoribꝰ. nec opꝫ ꝙ oīs tremor sit accidēs v̄tutis volūtarie motiue. qn̄qꝫ aūt sumiṫ pro nocumēto opationis v̄tutis volūtarie motiue: quō sumiṫ a Gal. 5º de accidēti ꝛ morbo: ꝛ morꝰ p̄ter nāliter cōpositus ex motu facto a v̄tute membri motiua volūtaria conāte aliquā facere operationē ꝛ motu facto a grauitate mēbri. vel alia sua nāli dispōne ꝯ inclinationē ꝛ conatū virtutis volūtarie motiue. ❡ Et de h̄ loqṫ etiā Aui. zª tertij describēs ipꝫ in caplo ꝓprio: ꝙ est morbus officialis eueniēs ꝓpter defectum virtutis motiue ꝛ motu lacertoꝝ ſꝫ ꝯtinuitatē cōpar grauitati corpis itromittēti suā motionē in motione volūtaria. ꝛ cōstat cōsiderāti v̄ba Aui. ꝙ abusiue dixit morbū p re p̄ternām. nā tremor est accidēs nō morbꝰ vt cōstat ex Galeno loco allegato. ꝙ si tremor ponaṫ morbus quē talis actio sequiṫ: nō tñ est morbus officialis: qꝛ in natura officiali: puta in figura vel situ vel societate vt dicit Marsiliꝰ: qꝛ pp malam cōplexionē frigidam ꝛ siccā cōtingit tremor vt vult Gal. loco allegato: sed officialis dr̄: ꝛ est lesio mēbri organici in opatione sua: sed tñ de vtroqꝫ potest in aforismo itelligi ꝛ verificari vt diceṫ. ❡ 3º nota ꝙ in causone contingit per viaꝫ crisis mām cōicari neruis. vñ accidit tremor. ꝛ post virtute agitante materiam ꝛ soluente contingit fumos huiꝰ male materie cōicari cerebro ꝛ fieri alienationē. ꝛ ita alienatio q̄ nō durabit nisi tēpore resolutionis māe significabit mām dissolui. vñ fuit tremor. ❡ Si v̄o tremor accipiaṫ pro cōcussione accidēte in rigore qui est in p̄ncipio crisis future p sudorē nā trāsmittēte mām de venis ad musculos ꝛ loca sensibilia tūc res est facilior qꝛ alienatio tūc significat mām iā dissolui: ꝛ in vaporem conuerti ita vt capiti cōiceṫ. ꝛ p ꝯn̄s ꝙ morbus soluitur. ❡ Aui. aūt p̄ma q̄rti dat duos itellectꝰ afoᵐᵒ. vnꝰ est ꝙ si patiēti causonē supueniat tremor alienatio significat ꝙ soluiṫ tremor: qꝛ significat ꝙ cerebrū multuꝫ calefit. vñ nerui calefiūt ꝛ resoluitur mā tremoris: ꝛ ita nō diceret Hippo. ꝙ alienatio significat salutem causonidis: sed remotionem tremoris. ❡ Scōs intellectus est ꝙ si in causone est alienatio: ꝛ supuenit tremor soluiṫ alienatio: qꝛ mā alienationis pellitur ad neruos: sed ſm hunc sensum potius deberet aforismꝰ dicere: alienatio soluitur q̄ꝫ soluit. vide si modi priores tibi placent: que sit itentio Gal. dicetur in cōmento. Cōmentum Gal.

Quibuscūqꝫ alijs ꝓmitto.

❡ Gal. p̄mo excusat se a cōmētatione afoᵐⁱ. zº docet quō alienatio pōt soluere tremoreꝫ. 3º infert aforismū nō eē Hippo. ibi zª[Ego tñ.]ibi 3ª[Sꝫ hic Hippocras.] ❡ De p̄ma diċ ꝙ ipse ꝓmittit quoscūqꝫ alios cōmētari hūc afoᵐ cū ipm itroducūt ꝛ dicūt fuisse Hipp. ad multos alios auctoriçādos siue Hip. ipꝫ fecit siue aliꝰ. ❡ De zª pte dicit ꝙ ipse exponit h̄ mō: qꝛ mā faciēs causonē est itra venas ꝛ artarias: ꝛ ista si mitteṫ ad neruos necesse est ꝙ faciat tremorē p̄. postea cōicata cerebro facit alienationē ꝛ tunc remoueṫ causon. qꝛ non erit amplius febris pendens a tali mā in talibus venis: qđ requiriṫ ad esse causonidis. ❡ De tertia dicit ꝙ Hippo. nō consueuit hoc modo dicere ꝙ morbus soluatur: ꝙ scilicet ipse remouetur ꝛ loco eius remaneat alius non minus periculosus p̄mo: ꝛ ideo supple nō credit ipm fuisse Hippo. Aforismus. XXVII.

Quicunqꝫ empici aut hydropici vrunturː aut inciduntur his effluente sanie aut aqua multa ꝛ repente oino peūt.

❡ Cōclusio est. oēs illi empici aut hydropici q aut vruṫ. i. cauteriçanṫ. aut iciduṫ: a qbꝰ subito fluit: aut aqua multa: aut sanies multa pereunt oino. pbatur: oēs illi patiētes hos morbos pereunt: a qbus subito magna quātitas spiritus dissoluiṫ: ꝛ in qbꝰ sp̄ualia membra valde grauantur. sed oēs empici aut hydropici vsti vel i eis a qbus subito fluit multa aqua vel multa sanies sunt tales. igiṫ cōclusio vera. ❡ Et sīlis sn̄ia colligiṫ zª primi caplo de causis debilitatis virtutis. ꝛ quo ad partē de hydropicis. 14. tertij. caº de cura asclitis. vtilis autē est aforismus mouēdo nos ne in dictis casibꝰ pmittamus multaꝫ materiaꝫ egredi subito. ꝛ ampliaṫ in oī euacuatione ꝛ in

fanie magnoꝝ aꝑatū. ¶ Nota tñ p̊mo ꝙ empici dicunᵗ
oēs habētes collectionē faniei in pectore: maxie qñ in cō
cauitatē magnā pectoris effundiᵗ. qñqȝ. n. tāta eſt faniei
q̄ꝫtitas ꝙ nō ſperaᵗ ꝙ poſſit ꝑ ſputū purgari: ꝛ tūc icidūᵗ
aut iter tertiā ꝛ q̄rtā coſtā: aut iter q̄rtā ꝛ quintā. Qñqȝ
aūt loco icifionis fit aptio cū cauterio penetrāte ad pro/
fundū pectoris. ꝛ in iſto caſu dicit. imo ꝙ ſi permittaᵗ ſu
bito multa fanies exire pereūt oino. ¶ Nota 2° ꝙ lȝ hy/
drops dicaᵗ de tympanite ꝛ de hypoſarcha potiſſime tñ
diciᵗ de aſclite in qua vēter eſt plenus aqua. ꝛ qñqȝ aqua
eſt inobediēs medicine ꝛ tūc ꝯtingit ꝙ medici aperiūt
locū ventris aut cū flobotomo aut cauterio ad aquā ex/
trahendā. ꝛ in iſtis etiā dicit Hippo. ꝙ ſi ꝑmittaᵗ ſubito
multa aqua exire pereūt oino. ¶ Attēde tñ 3° ꝙ non de/
bemus tales curas tētare niſi in deſperatis per alios mo
dos. Quō aūt ꝛ cū quibus ꝯditionibus iſta fieri debent
vide partiȝ. 10ª tertij. ꝛ partim. 14. eiuſdē. ¶ Nota tñ 4°
ꝙ aduſtio ſiue cauteriçatio nō penetrās vſqȝ ad iteriora
eſt ſine periculo in empimate. Et tu vide moduȝ ab Al/
bucaſi ꝛ ab Haliabate qui hoc clarius q̄ꝫ Auic. declarāt.

Commentum Galeni.

Ipp. empicos vocare ſo
let. ¶ Gal. in cōmēto. p̊mo declarat quid ſit
empicus: quō ꝛ cū qbus circūſtātijs ſit icidē/
dus aut vrēdus. 2° oſtēdit que haꝝ duaꝝ ope
rationū ſepius fiat in hydropica. 3° ponit mētē Hippo.
4° vificat parteȝ auctoritate Oxiſtrati. 5° ampliat afoᵐ.
6° aſſignat cauſas veritatis afoᵐⁱ. ibi 2ª [Hydropico vo.]
ibi 3ª [Hippo. in his.] ibi 4ª [Oxiſtratus.] ibi 5ª [Or de
ceteris.] ibi 6ª [Or fieri.] ¶ De prima dicit ꝙ Hippo. cō
ſueuit per empicos itelligere illos qui habēt faniē in me
dio ſpatio iter pectus ꝛ pulmonē ꝛ mōſtrauit quō debēt
icidi in libro qui icipit. ſi vene pulmonis. quē librū aliq
intitulāt de empicis. iſtis tñ empicis nō eſt vtilis inciſio
niſi laborent magno empimate in qbus deſperaᵗ ꝙ poſ/
ſint faniē per ſcreatū expellere. iſti eni patiunᵗ magnas
anguſtias anhelitus: qꝛ ſpatiū pectoris in eis eſt factum
anguſtū propter faniē multā. ꝛ ideo cogunᵗ ad inciſionē
vel aduſtionē. ¶ De pte 2ª dicit ꝙ medici magis cōſue/
uerūt hydropicos icidere q̄ꝫ vrere. ꝛ cauſa eſt: qꝛ in empi/
cis eſt ꝓhibēda putrefactio qō fit per aduſtionē: ſed hoc
nō fit in hydropicis. ¶ De 3ª parte dicit ꝙ Hipp. in iſtis
per inciſionē ꝛ aduſtionē intēdit ſubitā purgationē. i. il/
lā in qua eſt ſubita ꝛ multa euacuatio ꝛ vtraqȝ itēdit ſu/
bitā purgationē ꝛc. cauendā: qꝛ ex eis nō ꝓtēdiᵗ bonū.
¶ De 4ª parte dicit ꝙ Oxiſtratus dicit aliqd maius de
hydropicis: qꝛ ipſe vidit multos perire ſubito captos a
febre ꝓpter multaȝ purgationē ꝛ idē hodie ſepe videᵗ a
temerarijs medicis. ¶ De 5ª parte dicit ꝙ hoc qō eſt di/
ctū h̄ ab Hipp. pōt itelligi de ceteris mēbris ſicut de pe/
ctore ꝙ magno exñte aꝑate in aliquo loco ſi ſubito icida
tur vt exeat multa q̄ꝫtitas ſanguis alias faniei eſt mole/
ſtū qꝛ ſubito icidit ſubtilitates. i. gracilitates ꝑiuȝ faciei
ꝛ defectionē v̄tutis ꝛ vix poſtea de ſe redit. ¶ De parte
6ª ꝛ vltima dicit Gal. ꝙ putat hāc debilitatē ſeq euacua/
ta fanie in empicis: qꝛ dū fanies eſt ibi aperiunᵗ pori ve/
naꝝ ꝛ arteriaꝝ acuitate faniei p̄ſentis: per quos tñ oppo/
ſite ſe fanie dū fanies eſt ibi p̄ſens nō euaneſcit nec efflu
it ſpūs: ſȝ fanie eūata egrediᵗ. ꝛ iſta eſt cā defectiōis eoꝝ.
ꝛ tu h̄ dictū nota: ſed in hydropicis dicit eē ſimilē ſniaȝ.
ꝛ cū h̄: qꝛ aquoſitas in vētre exiſtens portat onus aꝑatis
epatis. qñ epar eſt apoſtematum: ꝛ ſi non ſit portat quaſi
onus ſuum. ꝛ ideo ſi aqua ſubito exeat aggrauatur epar
deorſum. ꝛ ſic etiam ſtomachus ꝛ inteſtina ꝛ trahit ſecuȝ
diaphragma ꝛc. membra interiora in pectore exiſtentia

ꝛ ſic maximam facit debilitatem vnde mors ſequitur.

Aforiſmus. XXVIII.

Eunuchi ñ podagriȝāt neq̄ꝫ calui fiūt
¶ Cōcluſio eſt iſta. in eunuchis nō fit poda/
gra nec caluitiū. ꝓbaᵗ. in his nō fit podagra
nec caluitiū in qbꝰ nō ſunt cāe podagre vel
caluitij. ſed in eunuchis nō ſūt iſte cāe. g̊ ꝛc.
Aſſumptū circa lrām declarabiᵗ. ꝛ hanc ſniam de poda/
gra collige. 22. tertij. caplo de dolorib' iuncturarū: ſed de
caluitio habeᵗ ab Hippo. in libro de humana nā. ꝛ vtilis
eſt afoᵐᵘˢ ad docendū ꝙ nimiū coitū eūtemꝰ tanq̄ꝫ poda
grici ꝛ caluitij cām. ꝛ ampliaᵗ ad arteticā vt dicit in com
mēto Gal. ¶ Nota igiᵗ p̊mo ꝙ ꝑ eunuchos debemꝰ in/
telligere mares q carēt teſticulis: ſiue qꝛ fuerint abſciſſi: ſi
ue qꝛ nō fuerint nati. ꝛ iſti ſūt mares iperfecti: qꝛ nō ob/
ſtāte ꝙ merito cōplexionis radicalis ꝛ plurimū mēbroꝝ
gnātionis ſint apti ad generādū ſibi ſimilē: alio tamē ex
accidēte p̄ternaturam hāc aptitudinē ad actuȝ reducere
nō poſſunt. ꝛ tu ex iſtis ꝯſidera ꝙ ſic: vt nō eſt ipoſſe vnū
indiuiduū eſſe maſculini ꝛ feminini ſexus vt eſt herma/
phrodita: ita nō videᵗ ipoſſibile eſſe qui nō ſit maſculus
neqȝ femella: qꝛ neqȝ habeat ex mēbris gnātionis ꝛ cō/
plexione p̊ma aptitudinē ad recipiēdū in ſe ab alio gene
rationē nec ad gnāndū in alio. vtrū autē ſit poſſibile ali
quē marem ita pertranſmutari vt nō ſit maſculus neqȝ
femina: vel ꝙ mas fiat femīa eſt aliqua queſtio. nā Aui.
vr̄ velle ꝙ cōplo maſculina ꝛ cōplo feminina ſint accidē
tia iſeparabilia: ſed hec magis hñt videri p̊ de gnātione
aīaliū. iō dimitto. ¶ Nō 2° ꝙ eunuchis accidit remiſſio
caloris in toto. ꝛ rō eſt: qꝛ cor hȝ tranſmittere ad teſticu/
los nālr ꝛ multū de ſpū vitali. ꝛ epar multū de nāli. ꝛ ce/
rebrū multū de aīali. ꝛ iſti ex illis in fluxibꝰ ſūt apti reti
nere v̄tutē. Ecōtra recalefaciēdi totū recte ſic ignis i for/
nace ſtuffe ꝓ quāto facit ollas vitriatas multo magis ca
lefacit māſionē q̄ꝫ ſi ille olle vitriate nō fuiſſent ab igne
calefacte. videᵗ tñ calor teſticuloꝝ magis ad q̄ſdā ptes
ſe dirigere. ꝛ iō ex ꝑmutatiōe in tali calore accidit in qui
buſdā ꝑtibꝰ pilos cadē vt in barba ꝛ i qbuſdā nō cadere.
ex qbꝰ pȝ ꝙ fiūt eunuchi ēt humidiores q̄ꝫ forēt ſi eunu
chati nō eſſent minori facta diſſolutione. Seqᵗ 2° multi
plicari flegmata in eis ꝛ ſanguinē fieri grauioreȝ magis
aptū deſcēdere. vñ ꝛ crura ꝛ nates creſcūt in eis. ¶ No/
ta 3° ꝙ lȝ ꝑ coitū debito tēpore ꝛ mō factū extrahantur
ſuꝑfluitates: tñ ꝑ ipſuȝ idebite factū ꝛ ampliꝰ opportuno
p̊mo ſeqᵗ caloris inati diminutio ꝛ v̄tutis digeſtiue debi
litatio. ꝛ maxie i iūcturis q̄ ſunt mēbra nālr frigida ꝛ lō/
ginqua plurimū a fonte caloris. ꝛ in qbus humiditas fle
gmati ꝓportionalis nāc effluit ad eas humectādas ꝛ ſūt
apte motui: ꝛ qꝛ hoies ſūt ad libidinē ꝓclíues. iō habē
tes teſticulos ꝛ potētiā coeūdi cōiter vtunᵗ plus debito
coitu: ad qō ſeqᵗ poſtea ſcōs error q eſt inordinata come
ſtio ꝛ potatio ad ſatiſfaciēdū debilitati ſequēti coitū ꝑꝑ
quā multiplicaᵗ indigeſtio. Et ego multos tā ſenes q̄ꝫ iu/
uenes cognoui q h̄ mō ſūt ad mortē deducti: qꝛ vtēdo ni/
mio coitu debilitanᵗ poſtea ſuꝑabundādo i cibis ꝛ nutri
tiuis multis ipleuerūt venas hūoribꝰ apparatis putredi/
ni in qbus accēſa putredine ꝑ febres pierunt. ¶ Nō 4°
ꝙ podagra ſumiᵗ ꝓ egritudie doloroſa pedū ſumendo
pedē ꝓ pede magno icipiēte a capite coxe ꝛ maxie ꝓ egri
tudine doloroſa iuncture alicuiꝰ i pede. qñqȝ tñ ſumiᵗ ꝓ
dolore cōſequente talē egritudinē. Uñ Aui. qñ de poda/
gra loquiᵗ intitulat capitulū de doloribus iuncturarum
ſiue tamen ſit dolor ſiue egritudo in cōplexione ſiue in
cōpoſitione: ſiue tamen apoſtema nō eſſet icōueniens cō
cedere ꝙ podagra eſt cauſa febris ꝛ accñs catarri ꝛ mor/
bus. ſȝ qō dicit Marſiliꝰ ꝙ dolor nō eſt morbꝰ: qꝛ mor/

bi nõ dicunt̃ nisi dispositiones que sunt oībus membris apte accidere sic̃ mala cõplexio ⁊ mala cõpositio ⁊ solutio ꝯtinuitatis. puto ꝙ nõ sit verꝝ: qꝛ dislocatio est morbus: ⁊ nõ põt oībus accidere: ⁊ multe figure sunt morbi ĩ vno mẽbro que nõ essent morbi in alio mẽbro. ¶ Nota 5° ꝙ cãe podagre aut sũt ex pte mẽbri recipientis: aut ex pte mẽbri mãdãtis: aut ex pte humoꝝ ꝯgregatoꝝ in corpore. vbi grã. ꝯtingit residuo corpe bñ hñte vt pes sit debilis cõpõnis frigide cõplexionis: ⁊ iõ satis de sugfluitate ⁊ nutrimẽto recipiens nõ poterit nutrimẽtũ sufficienter digerere. imo ex eo remanebũt ptes in mẽbro q̃ paulatim cõgregate faciũt ibi malã cõplexionẽ ꝑternaturaꝫ aut malã cõpositionẽ. s. tumorẽ. ⁊ tandẽ faciunt doloreꝫ: ⁊ sic podagrã: cui⁹ radix in corpe non fuit alia dispositio nisi mala dispositio mẽbri: quãdoqꝫ ãt hec est ꝯtracta ĩ natiuitate: quãdoqꝫ ex paterna hereditate: quandoqꝫ superueniẽs ex nimio motu aut nimia quiete. aut alỹs causis mẽbruꝫ debilitantib⁹. ¶ Exemplũ scdĩ. sicut si caput aut epar multiplicarent flegmata multa aut alios humores quos transmitterẽt ad pedes ⁊ alias iuncturas: nõ obstante ꝙ ante trãsmissionẽ essent satis fortes iuncture. tunc dicimus ꝓcedere a fortitudine vel dispositione mãdantis. ¶ Exemplũ tertỹ. sicut si propter regimen malũ in cibo vel potu sint multiplicati mali humores q̱ stimulent mẽbra ad expellẽdũ. ¶ Ex his pꝫ causa quare eunuchi nõ podagriçant vtplurimũ: qꝛ nõ coeundo nõ debilitant̃ iuncture ita sicut multũ coeundo: nõ multiplicant̃ ita per idignationẽ mali humores: nõ ita debilitant̃ iuncture: que tria comprehendũt oẽs causas intrinsecas podagre. ¶ Nota 6° ꝙ caluitiũ cũ sit defectus piloꝝ ꝓpter defectũ humiditatis cutis: cũ ĩ eunuchis nõ ita deficiat humidũ eis abstinẽtibus a coitu quin possint pilos cõtinere: ideo ipsi vtplurimũ nõ incurrunt caluitieꝫ. ¶ Ultimo nõ ꝙ Gal. videtur velle in cõmẽto ꝙ tẽpore Hipp. nõ erat visuꝫ eunuchos podagriçare: sed nostro tempore videt̃: nõ tñ ita sicut in coeuntibus. Cõmentum Gal.

Incisio testiculoꝝ ⁊c. Ga. l. primo verificat partẽ afo^mi^ de caluitio. 2° de podagra ibi 2ª [Podagram.] In ꝑma dicit ꝙ incisio testiculoꝝ in eunuchis assimilat eos feminis. ⁊ iõ sicut femine nõ fiunt calue sepe ꝓpter humiditatẽ ita eunuchi nõ fiunt calui. PODAGRAM. Facit qđ dictũ est. ⁊ ꝑmo ponit modum verificationis. 2° narrat generales causas cum quibusdam spãlibus podagre. 3° ex dictis ostendit qũo se habent hoĩes hodie ⁊ tempore Hippo. ad podagram. In 4° ampliat afori smũ. 5° redit ad vnaꝫ specialem causam podagre. ibi 2ª [Hippo. hic intendit.] ibi 3ª [Sed in tempore Hippo.] ibi 4ª [Quecũqꝫ dicta.] ibi 5ª [Et hereditate.] ¶ In ꝑma dicit Hippo. dixisse podagraꝫ supple nõ fieri eunuchis: qꝛ ita erat in tẽpore suo. ⁊ nõ vidit eos podagriçare: sed hodie euenit eis podagra: qꝛ filỹ nostri tẽporis viuũt in suauitate ⁊ in luxuria ⁊ gulositate. ¶ In 2ª parte dicit ꝙ hec est ĩtẽtio Hippo. ꝙ in oĩbus podagricis est appropriatũ ad frequẽter patiẽduꝫ podagrã. cui pedes sũt debiles. ⁊ ista est vna cã ex pte virtutis passiui vel patiẽte sicut in epilepticis est debile cerebruꝫ: sed tñ nõ necio tales incurrunt podagrã nisi peccauerint in dieta. i. in regimine vite. nã nõ fiunt podagrici nisi cũ humores ad eorũ pedes descenderint qui humores si nõ crescerent ⁊ nõ fluerent. hec passio nõ fieret. ¶ Ex qbus sequitur ꝙ fortissime cãe sunt ad podagrã errores in regimine: ꝓpter quos humores aut multiplicant̃ aut fluũt indebite. ⁊ subdit ꝙ nimia quies ⁊ nimia exercitia sunt inimica huic passioni. ⁊ silr̃ forte vinuꝫ ⁊ maxĩe qñ bibit̃ ante saturitatem cibi: qꝛ si illo tẽpore bibatur maxĩe feriuntur nerui ⁊ loca neruosa. nocet etiã coitus. ⁊ ista q̃tuor specificauit ꝑ q̃ intelligim⁹ alios errores: sed isti sunt magis cõiter contingentes ⁊ fortissimi: nimia quies: cum sit causa debilitandi digestiuam ⁊ retinendi superfluitates: ⁊ infrigidãdi mẽbra: nimius motus calefacit ⁊ dilatat. ⁊ h̓ mõ est causa attractionis ad mẽbra fatigata. vinũ aũt sui amicabilitate ĩtrat in venas ⁊ penetrat in eas ⁊ in cerebꝝ. ⁊ postea in neruos. vbi cũ multa sui humiditate penetret acescit nõ regulatũ sufficiẽter a neruoꝝ cõplexione: ⁊ ideo postea illos infrigidat ⁊ loca neruosa ĩplet. ieiuno autẽ stomacho magis nocet: qꝛ est pungitiuus. ⁊ qꝛ ĩmediate tãgit neruos stomachi: per quos sui fumi facile cerebro cõmunicant̃: ⁊ qꝛ trahit̃ ad venas anteq̃ꝫ sua cõpleat̃ calefactio vt dr̃ 2ª ꝑmi. sũma de pulsibus. ⁊ iõ alba magis nocet: qꝛ magis penetratiua. de coitu satis dictum est supra. ¶ In 3ª parte infert qũo se habent tẽpore suo ⁊ tẽpore Hippo. dicẽs ꝙ tempore Hippo. hĩ. s. podagrici fuerunt rari ⁊ pauci: facientib⁹ h̓ regimẽto ⁊ bona dieta ⁊ cõtinentia qua comedebãt ad sufficiẽtiã corporis: non ad voluptatẽ. sed qꝛ hoĩes nostri tẽporis sunt ꝓcliues ad delectationeꝫ. iõ h̓ tẽpore sunt podagrici inumeri. s. sine numero: qꝛ nimiũ se exercẽt ⁊ fatigant̃ ⁊ inebriant̃ vino ⁊ comedũt plus q̃ꝫ digerere possint ⁊ bibũt vinũ forte. i. vinosum ieiuno stomacho ⁊ vtunt̃ multo coitu. ⁊ si nõ faciant oĩa ista simul: tñ faciẽdo aliqd ex istis duo vel plura sunt nocitiua. ¶ Ex qbus sequit̃ ꝙ lꝫ eunuchi nostri temporis nõ coeant: tamen fiunt podagrici ex nimia delectatione ⁊ gulositate. ¶ De 4ª parte dicit ꝙ illa q̃ sunt dicta de podagra ĩtelligunt̃ ẽt de artetica: qꝛ hoĩes prius fiũt podagrici postea artetici. incipiunt aũt prius a podagra: qꝛ pedes sunt ĩferiores. ⁊ iõ magis receptiui humoꝝ ⁊ cũ h̓ magis laborant portãdo corpus. Et sumit̃ hic artetica pro dolore iuncturarũ aliarũ a iuncturis pedum: sicut ⁊ manus ⁊ alỹs locis. ¶ De vltima pte dicit ꝙ podagra comitat̃ podagrã: qꝛ spmate maculato exñte necio est cã debilitatis pedũ filioꝝ. ⁊ postea addita cã mala regimis duplici cã patient̃: scilicet parẽtis ⁊ suimet culpa.

Dubitatur Utꝝ eunuchi nõ podagriçent neqꝫ fiunt calui. Ad partem negatiuã arguit̃ sic. in eunuchis partes superiores ⁊ capitis exiccant̃ magis q̃ꝫ in nõ eunuchatis alỹs ꝑib⁹. igit̃ magis ĩcurrũt caluitiũ. ꝯñtia tꝫ: qꝛ potissima cã caluitỹ ẽ siccitas ptiũ capitis vt pꝫ 7ª q̃rti. Et assũptũ ẽ Ari. ꝑticl'a 4ª ꝓbleumatũ. c. 3° cũ q̃rit ꝑꝑ qd nimiũ coeũtib⁹ ⁊ eunuchis ledunt̃ oculi ad acumẽ visus. ibi rñdet hac forã. Aut qꝛ his qdeꝫ ꝑꝑ coitũ: his aũt ꝑꝑ excussionẽ supiora sicca fiũt magis q̃ꝫ opꝫ. ¶ 2° sic. in eunuchis ꝑꝑ defectũ caloris mã piloꝝ nõ eleuat̃ ad caput sicut in nõ eunuchatis. igit̃ citi⁹ deficiũt pili. ⁊ ꝑ ꝯñs citi⁹ calui fiũt. ⁊ pꝫ argumẽtũ: qꝛ eis ob illã cãꝫ cadit barba. ¶ 3° arguit̃ ꝙ eunuchi debẽt podagriçare. illi facil'r ĩcurrũt podagrã ĩ qb⁹ plurime mãe currũt ꝑternãl'r ad crura ⁊ ptes ĩferiores: sꝫ isti sũt eunuchi: igit̃ ⁊c. Maior est manifesta: qꝛ iuxta Gal. in cõmẽto ꝑꝑ motũ taliũ mãeꝝ ad pedes fit podagra ⁊ nõ sine illo. Et minor. ꝙ multa mã ad ĩferiora mouet̃ in eunuchis ⁊ ad pedes est Aristo. ꝑdicto ꝓbleumate. ⁊ ꝑticula 4ª ꝓbleumate. 37°. vbi q̃rit̃ ꝑꝑ qd eunuchi vlcerosa crura habẽt. ¶ Cõfirmat̃ ꝙ coitus egritudĩes flegmaticas vt sumit̃ 2o. tertỹ. c. de iuuamẽtis coitus. ⁊ ꝑ ꝯñs qui vtunt̃ coitu minus debẽt illas incurrere. Cũ igit̃ eunuchi nõ sũt hõ. imo priuent̃ seq̃t̃ ꝙ magis ĩcurrunt ⁊ ꝑ ꝯñs podagram.

In oppositum est Hippo. in aforismo.

Pro dubio primo ponã notabilia. 2° ꝯclõnes de quesito. ¶ Notãdũ igit̃ ꝑ° ꝙ eunu-

chus dr̄ ꝓprie hō impfectꝰ.aut carēs testiculis a nā.aut
ab aliq̄ alia cā carēs eis vl̄ hn̄s eos absq; v̄tute testiculo
rū:sicut etati ꝓportionata:qḋ iō addit:q2 pōt fieri eunu
chus ꝑ ꝯstrictionē testiculoꝝ sic dicimus castrari tauros
aut arietes.⁊ diceret̄ eunuchꝰ esto ꝙ illos destrictos te
sticulos hēret.¶ Nō 2° ꝙ vt dr̄ circa l̄ram testiculi cū h̄
ꝙ hn̄t v̄tutē gn̄āndi sp̄ma ēt reflectūt calorē suꝑ toto ⁊
vigorem sui irradicatione calorē cordis.⁊ alioꝝ mēbroꝝ
corpis.⁊ iō ipsis deficiētibꝰ aut destrictis d̄ficit ista vigo
ratio:⁊ effectꝰ multi q̄ hāc vigorationē sequunt̄.vn̄ ipsi
fiūt frigidiores ⁊ leuiores multiplicata hūiditate lenien
te.⁊ tā ī moribꝰ q̄ȝ in corpis hitudie declināt ad feminas.
vn̄ q2 eoꝝ sanguis fit frigidior ⁊ grossior accidit ꝙ magi
fert̄ ad iferiora.⁊ iō ingrossant̄ magis sic nates ⁊ crura ⁊
nō solū nāli grossitie:s; aliqn̄ apant̄ ⁊ fiūt ī eis vlcera:pu
trefcā mā q̄ fluxit ad ea.¶ Nō 3° ꝙ ex caliditate reflexa ī
totū corpꝰ a testiculis accidit humores subtiliari ⁊ fieri
mobiliores.2° accidit neruosa mēbra fieri magis aptorū
poroꝝ q̄ cāe quodāmō ꝑparāt ad egritudies iuncturaꝝ.
¶ Nō 4° ꝙ coitus qn̄q; administrat̄ ꝯueniēter.⁊ qn̄q;
nō.ꝑcipue hic attinet dicere qn̄ administrat̄ discōueniē
ter ꝑꝑ nimiū vsū.s; ex coitu ꝯueniēter administrato se
quunt̄ multa iuuamēta q̄ ponūt̄ ab Aui.2° 3a terty.ca° de
iuuamētis coitꝰ.iter q̄ iuuamēta ē:q' ꝯfert oībꝰ egritudi
nibꝰ flegmaticis.ipse tn̄ quātūcūq; tēperate administra
tus dilatat poros ī toto corpe:qḋ p; ex Aui.loco allegato.
nā ī vna pte dic̄ ꝙ ꝯfert egritudibꝰ melie ꝓpterea ꝙ di
latat:⁊ ꝯstat ꝙ nō loqt̄ d̄ dilatatiōe soloꝝ poroꝝ vritidū
q2 nō eēt ad ꝓpositū.3° dicit ī eodē.c.ꝙ remouet̄ qḋ time
tur de nocumēto coartatiōis fumosi vaporosi:qḋ nō fac̄
nisi aperiēdo:⁊ h̄ idē hr̄ ab Aristo.pticula 4a ꝓbleuma
tū.12.ca°.vbi dixit.q̄re idigestibiliores fiāt magis aptis
poris loquēdo vl̄r de pueris qn̄ coire icipiūt. Accidit ēt
ex coitu quātūcūq; debite admistrat̄ q̄dā fatigatio ⁊ de
bilitatio iūcture.Preterea ī coitu anche magis debilitā
tur alys pibꝰ.p° q2 ꝯstrigunt̄ ⁊ cōprimunt̄ ptes eaꝝ.2° q2
calefiūt ⁊ eaꝝ nutrimētū dissoluit̄ vt p; ab Aristo.pticu
la 4a ꝓbleumate 2°.vbi iste due cāe assignant̄ q̄re ī coi
tu anche maxie ⁊ oculi cōpatiunt̄.¶ Nō 5° vt p; ex cō
mēto ꝙ multe pn̄t eē cāe ꝑꝑ q̄s hoies fiūt podagrici oēs
ꝯtente sub malitia regimīs:q̄rū due aut tres:⁊ credo ꝙ
vna qn̄ ē fortis sufficit ad faciēdā podagrā icurrere.iter
ceteras tn̄ cās maxie coitꝰ supfluꝰ vr̄ fortissima.q2 spiri
tū euacuat q est fundamētū oīu; v̄tutū.⁊ ide seqt̄ super
fluitatis multiplicatio:earūdē agitatio:iuncturarū debi
litatio:⁊ calefactio accn̄talis:⁊ ifrigidatio ꝑ ꝑuationē spi
ritꝰ. Aliq̄ue alie sūt itrisece q̄ ꝑ extrinsecas adiuuant̄.sic
dispō hereditatis ⁊ dispō sine hēditate siue q° ad iunctu
ras siue q° ad mēbra:ī qbꝰ ē v̄tus gn̄ādo hūores.¶ Ulti
mo supponit̄ ꝙ pfectior est hō ⁊ sanior hn̄s testiculos nō
hn̄te.p;.q2 tēperamēto optimū inuenit̄ in nō castratis.
¶ Ex his ponunt̄ q̄dā ꝯ°nes:quaꝝ est hec p°ma.possibile ē
eunuchos pati podagrā. Ista est Gal.in cōmēto ⁊ colligi
tur ab Aristo.pticula 4a.⁊ ꝓbleumate.37.vbi q̄rit ꝑꝑ qd
eunuchi aut oīno non hn̄t aut minꝰ hn̄t ischias.i.sciaticā.
¶ 2a ꝯ° Marsily.peius est ceteris paribꝰ ad podagrā in
currēdū eē eunuchos q̄ȝ hr̄e testiculos.ꝓbat̄.Id est peiꝰ
ꝑ qḋ v̄tus digestiua ē debilior ⁊ iuncture sūt debiliores:
s; cāe eunuchis sūt hꝯ cū per eunuchationē debilitet̄ di
gestiua.⁊ cū ēt iūcture fiant debiliores.¶ 3a ꝯ° Marsily
ad icurrēdū podagrā peiꝰ est oīno nō vti coitu q̄ȝ vti coi
tu moderate ⁊ debite cū oībꝰ debitis circūstantys oīum
mēbroꝝ.ꝓbat̄.q2 h̄ vsu coitus euacuat̄ sola supfluitas.⁊
nō sequit̄ notabilis lesio in aliq̄ mēbro:s; ex abstinētia
oīmoda sequit̄ nocumētū ꝑ̄ferri; in etate debita.g° ꝯ° va.
¶ 4a ꝯ° est ista.vtplīm illi q vtunt̄ coitu sunt magis apti
ad incurrēdū podagrā q̄ȝ eunuchi.ꝓbat̄:q2 vtplurimu;
isti vtunt̄ coitu supfluo:s; illud supflue magis fiūt apti
ad podagrā icurrēdā vt p; ex nocumētis coitꝰ supflui su
pra positis.¶ Uidet̄ tn̄ mihi ꝙ possemꝰ ꝓbabil̄r tenere
ꝙ nō oē corpꝰ minꝰ paratū ē podagre hn̄do testiculos q̄ȝ
nō hn̄do ceteris paribꝰ exceptis nectio hn̄tibꝰ:q2 hūores
eunuchoꝝ minꝰ sūt apti penetrare neruosa loca:vn̄ l; cru
ra fiāt vtpl̄m vlcerosa ex motu mãeꝝ:nō tn̄ incurrūt po
dagrā:q2 mãe grosse exn̄tes.⁊ si in carne; pn̄t penetrare
nō ita pn̄t in neruosa loca.possemꝰ ēt ꝓbabil̄r dicere ꝙ
aliqḋ est corpus in quo est vtilis coitꝰ:qḋ tn̄ corpꝰ quātū
cūq; moderate vtēs illo fit magis podagre apparatū:q2
nō obstāte ꝙ maiora sequāt̄ iuuamēta ꝑ remotionē ma
laꝝ dispōnū cerebri.tn̄ icurrit h̄ spāle nocumētū:nec vi
deo ꝙ ꝓhibeat ꝯtingere ꝙ corpꝰ tēperatissimū facilius
incurrat podagrā q̄ȝ datꝰ eunuchus.l; p̄m sit saniꝰ:q2 stri
ctura poroꝝ ⁊ grossities humoꝝ magis ꝓhibēt euētum
podagre in eo q̄ȝ fortitudo virtutis in tēperatissimo.
¶ Ex his respondet̄ ad argumēta p̄ncipalia.¶ Ad p̄mu;
de caluitio d; dici ꝙ illā cām Aristo.assūpsit tanq̄ȝ ꝓba
bilē.vera aūt cā offuscationis vel obtusionis visus ē gros
situdo ⁊ obscuritas spirituū facta ꝑꝑ caloris defectū.vel
posset dici ꝙ quo ad pilos retinēdos plus facit grossities
humidi ⁊ paucitas resolutionis q̄ȝ motꝰ hūiditatis deor
su; ad eoꝝ casu;:s; in oculis est aliud:q2 eoꝝ hūidu; est
magis fluidū q̄ȝ hūidū cutis. ¶ Ad cōfirmationē dr̄ ꝙ
in eunuchis nō est tātus defectꝰ caloris ꝙ nō possit mā
ꝓ pilis capitis eleuari.¶ Ad 3m p̄ncipale dr̄ ꝙ nō vl̄r in
qbꝰ ampliores mãe currūt ad iferiora sūt faciliꝰ podagri
ci.op;.n.ꝯtineri ⁊ penetrare loca duriora mām podagre
q̄ȝ nō pn̄t penetrare mãe eunuchoꝝ.¶ Ad 4m ꝯceditur
ꝙ coitus ꝯfert in egritudinibꝰ flegmaticis euacuādo ma
teriā:stat tn̄ aliquē determinatū eē in q° agitata mā ⁊ de
bilitata qbusdā mēbris in q° cōmouent̄ aliq̄ue flegmati
ce egritudines ꝑ coitū.vn̄ nō q̄libet coitꝰ ī q̄libet pticu
lari egritudie flatica ꝯfert.Si v° teneant̄ ꝯ°nes Marsi
ly ista argumēta cōcludunt v̄itatē de coitu ꝯueniēter ad
ministrato.⁊ de nō eunuchis debitū ordinē seruantibꝰ:
sed auctoritas Hippo.est ꝓpter indebitū vsum coitus.

Aforismus. XXIX.

Mulier nō podagrizat si menstrua nō defecerunt in ea.

¶ Cōclusio est. Mulier nō patit̄ podagra;
nō deficiētibꝰ mēstruis.Cōclusio ꝓbat̄.Mu
lier nō patit̄ podagrā:qn̄ nō adsūt cāe podagre:s; nō de
ficiētibꝰ mēstruis nō sūt ī eis cāe podagre.igit̄ cōcl'io ve
ra.Et sil'is sn̄ia colligit̄.22a terty.ca° de dolorib' iunctu
rarū.vbi iter cās eoꝝ numerat retētionē menstruoꝝ.Et
est vtilis ad regēdas mulieres vt habeāt debite sua mē
strua.Et ampliat̄ ad alias egritudines a qbꝰ ꝑseruat eas
fluxus mēstruoꝝ:vt dr̄.21.terty.ca° de fluxu mēstruorū.
¶ Spāliter aūt nota ꝙ l; fluxus mēstruoꝝ sit p̄ncipali
ter ad euacuandū illud qḋ gn̄atur in muliere ꝓ nutrimē
to fetꝰ.tn̄ cū hac euacuatiōe nā euacuat ēt alias supflui
tates.vn̄ mulier ꝯueniēter mēstruata multū excusat̄ ab
egritudinibꝰ inter quas est podagra.¶ Nō 2° ꝙ hec in
telligūt̄ ī muliere vtēte bono regimie.nā qn̄q; tn̄ errāt
vt hec purgatio nō sufficiat ꝓhibere podagrā.¶ Ex qbꝰ
p; dictū Gal.in cōmēto:ꝙ afomꝰ verificabat̄ tpe Hip.in
quo ꝑꝑ debitū regimē mulieres nō podagriçabāt nisi de
ficiētibꝰ mēstruis.¶ S; nr̄o tēpore ꝑꝑ indebitū regimē
vt est dictū afom° p̄cedēte nō obstāte mēstruatiōe poda
griçāt.¶ Ultimo nō ꝙ deficiētia mēstruoꝝ pōt eē duo
bus modis:vno mō nāliter sicut cōiter post annu; 45m.
Alio mō preter naturam sicut in iuuentute.hoc aute; h;

veritatem vtroqȝ modo: maxime de 2°. Cõmẽtũ Gal.

Contingit igitur. Gal. in cõmento. pmo tangit verificationẽ afo^mi. 2° qd fuit tẽpore Hippo. 3° qua causa magis podagriçant hodie. ibi 2ª [Qꝫ fuit.] ibi 3ª [Multis tñ.] ¶ In pª dic̃ ꝙ contingit mulierẽ nõ podagriçare si purgetur bñ menstruis: qꝛ vt est dictum in precedenti aforismo nõ ex sola pedum debilitate accidit podagra nisi humores ad eos currant. ⁊ ideo supple non currunt humores ad pedes in mulieribus q̃ menstruantur. ideo nõ podagriçant ⁊ hoc vtplurimũ vel respectu viroꝝ. ¶ De 2ª dicit ꝙ tempore Hippo. fuit verũ mulierẽ nõ podagriçare nisi deficiẽtibus menstruis: sed temporibus nostris: qꝛ male dietant̃ contingit ꝙ podagriçant etiam si menstrua nõ deficiãt. ¶ De 3ª dicit ꝙ plurimũ podagriçantes patiunt̃ hoc pp defectũ mẽstruoꝝ sed pauce pp malã dietã. Tu tñ collige ꝙ cũ meretrices publice pluribus coitibus vtãtur q̃ꝫ viri. ⁊ tamen non ita podagriçent ꝙ ipse minus ex coitu leduntur viris. Aforismus. XXX.

Puer nõ podagrizat ante aphrodisiam.

¶ Cõclusio est ista. pueri nõ podagriçãt ante emissionẽ spermatis. pbatur. qꝛ non podagriçant: qñ nõ sunt sufficiẽtes cãe. sꝫ añ spermatis emissionẽ nõ sunt sufficiẽtes: g̊ ⁊c̃. Afo^m minorẽ circa literã declarabim⁹. Et silis snia colligit̃. 22. tertij. Et ampliat̃ ad pueros cuiuscũqꝫ cõplexionis vel sexus nãlis. ¶ Nõ tñ p oib⁹ trib⁹ afo^mis ꝙ oẽs podagricos opꝫ ꝯuenire in debilitate iuncturaꝝ. Aliter. n. vt dixit Gal. superius nõ fit podagra: lꝫ supfluitates multiplicent̃. pñt aũt iuncture debilitari forti labore rarificate. ⁊ cursu humorũ multiplicantiũ: ⁊ calore petrificante p resolutionẽ: ⁊ dissolutis spũalib⁹ ptib⁹ in qb⁹ maxie calor nãlis fundatur. Nũc aũt qꝛ añ spermatis emissionẽ. i. etatẽ. i. qua naturalr̃ est hõ aptus emittere nõ ꝯtingit hec debilitas in iuncturis. iõ nõ sunt añ hãc etatẽ cãe sufficiẽtes ad podagrã. ¶ Et tu hoc habe mẽti. nã cũ pueri multo magis indebite regant̃ q̃ꝫ eunuchi post pueritiã. ⁊ plures supfluitates generent. tñ Gal. nunq̃ꝫ vidit puerũ podagricũ: sed bñ hoies eunuchos: hꝰ igit̃ cãm opꝫ assignare ex debilitate iuncturarũ: ⁊ qꝛ exercitia fortia pñt facere ⁊ qescere sicut eunuchi. ⁊ in nõ coeundo sunt pares: nõ vr̃ disparitas nisi in debilitate cõsequẽte resolutionẽ humidi radicalis iuncturarũ ⁊ porificationẽ illorum locorum qua carent pueri ante aphrodisiam. Cõmentum Gal.

Coitus fortis est ⁊c. Gal. pmo dat vnaꝫ causam nõ hñdi podagrã in pueris. 2° oñdit q sunt parati minus ad podagrã pueri an eunuchi. ibi 2ª [Sed cũ.] In pª dicit ꝙ coit⁹ est magna cã in generãdo podagrã: qꝺ manifestatur p id qꝺ dictũ est de eunuchis ⁊ de pueris. ⁊ iõ supple cũ pueri careant coitu p̃cipue illi de qbus loqmur nõ podagriçant. ¶ De parte 2ª dicit Gal. ꝙ q̃uis viderit eunuchos pati podagrã. tñ nõ meminit vidisse pueros nisi aliqñ tumorẽ genuũ pp suã gulositatẽ: ⁊ cã maioris resistentie podagre in pueris est fortitudo virtutis nãlis expellentis supfluitates per loca debita. vñ si ad pedes mã mandatur tamen versus cutem expellitur. ⁊ sunt alie cause posite supra in aforismi expositione. Aforismus. XXXI.

Dolores oculorum meri potio aut lauacrum aut pyria aut flobotomia aut pharmacia soluit.

¶ Cõclusio ẽ. dolores oculoꝝ remouent̃ aut per potũ vini. aut p balneũ. aut p pyriã vini. aut p flobotomiã. aut p pharmaciã. Cõclio pbat̃: p illa remouent̃ dolores oculoꝝ p q̃ sue cãe abijciunt̃. sꝫ potus vini ⁊ alia remedia noiata sunt hꝰ. igit̃ per ipsa remouet̃ dolor oculoꝝ. minor declarabit̃ statim. ⁊ silem sniam ponit Auic. 3° tertij de generali cura optalmie. ⁊ Mesue in suo de appropriatis. c. de causis doloꝝ oculoꝝ. ⁊ est vtilis in actu practico ⁊ ampliat̃ ad oẽs etates. ¶ Ubi nota ꝙ hic per dolores oculoꝝ itelligam⁹ mãles q pendẽt a p̃sentia alicui⁹ humoris in oculo. H aũt põt eẽ multis modis. aut cũ corporis plenitudĩe: aut sine: aut humorib⁹ currentibus: aut ipsis iã ibi qescentib⁹. ⁊ h siue sit vnus quatuor humoꝝ. aut plures eoꝝ oi mõ verificat̃. ¶ Nõ 2° ꝙ p remoueri itelligimus. aut curari integre. aut remitti. aut prohiberi ne augeat̃. ¶ Nõ 3° ꝙ p potũ vini intelligim⁹ vini puri aut puritati vicini q potus dissoluẽdo ⁊ eliquendo materias ⁊ mouẽdo v̾sus cutẽ euacuat: sꝫ p lauacrũ itelligim⁹ balneũ aque dulcis p qꝺ materie acute remittũt̃ in acuitate ⁊ p poros euacuant̃. p pyriã intelligim⁹ calefactoriũ qꝺ fit in oculis cõiter cũ spongia vel pãnis infusis aq̃ calida. ⁊ dĩ pyria a pyr qꝺ ẽ ignis. Quid aũt sit flõmia. ⁊ qd pharmacia: ⁊ quos humores euacuãt satis dictũ est supra multis locis. ¶ Ex istis pꝫ afo^mi v̾ificatio loquẽdo ex dolorib⁹ curabilib⁹ ⁊ a mã pendentib⁹. qꝛ si mã est sanguis vel humoꝝ multitudo cuꝫ peccato in toto ꝯfert flõmia fm varios modos plenitudis. qñqꝫ basilicã. qñqꝫ saphenã. qñqꝫ venã capitis in bracchio. qñqꝫ venã frontis. qñqꝫ venaꝫ in angulo oculi: vel alias flõmauim⁹. Si v̾o sit humor peccãs ⁊ multus alius a sanguĩe sub forma cause añcedẽtis ex̃ oculos ꝯfert pharmacũ illi humori appropriatũ. Et silr̃ si plures nõ mltũ sanguini mixti aut multũ superãtis. Cũ aũt mã nõ est multa in toto siue fuerit acuta iuuat balneũ dissoluẽdo: siue grossa iuuat mollificãdo. ⁊ vinũ in grossa mã modo dicto: ⁊ pyria conueniẽter administrata. ¶ Ex quibus pꝫ ꝙ in doloribus oculorum qñqꝫ vnum istoꝝ sufficit pro cura. qñqꝫ plura reqruntur. nec tñ soluꝫ ista: sed plura ⁊ sief ⁊ pulueres administrant̃: sed ista sunt potissima. qñ nõ est mãlis solutio ꝯtinuitatis aut pustula in cornea ⁊c̃. Cõmentũ Gal.

Quod hic dixit expimẽtis. Gal. in cõmẽto. p oñdit qũo Hip. certificauit hũc afo^m: ⁊ qd dꝫ in talib⁹ añ opationẽ facere medic⁹. 2° ostẽdit qũo ipse cũ vsu rõnis vsus fuit istis remedijs. 3° narrat hoꝝ remedioꝝ vtilitatẽ. 4° ponit cõpationẽ iter ea. ibi 2ª [Lauacrũ igit̃.] ibi 3ª [Hec igit̃ medicia.] ibi 4ª [Calefactio v̾o.] ¶ De pª dicit Hippo. ista iuenisse expimẽtis ⁊ nõ attẽdas ꝙ rõne iuenerit: qꝛ nõ est mirũ ꝙ balneũ est satis i vsu. ꝙ alicui i dolore oculoꝝ balneũ cõtulerit. Silr̃ nõ est mirũ si alicui debilitãti potãti vinũ fieret ipꝫ i dolore oculoꝝ phibentis. ⁊ post nõ volẽs hãc abstinẽtiã vsus vino iuenerit iuuamẽtũ: ⁊ multa hꝰ visa scripserũt medici in suis libris nõ bñ determinãtes. s. cũ qb⁹ circũstãtijs valeat. ⁊ cũ qb⁹ nõ. ⁊ ita facit hic Hip. inuẽs vbi ⁊ qũo iuuerit nullã reddẽdo rei rõnẽ in isto afo^mo. ¶ Et subdit ꝙ sibi ꝯtingit in alia videre. ⁊ iõ credit Hip. expimẽto cõpisse: qꝛ vidit q̊sdaꝫ iuuare vinũ. ⁊ q̃sdã iuuare balneũ. ⁊ certe nunq̃ꝫ Hipp. scripsisset nisi ex vsu certificasset. ¶ Scripsit ẽt ꝙ ipse vidit nullũ suoꝝ magroꝝ q fecerit tale q̃le fac̃ Gal. i istis expimẽtis: ⁊ est ꝙ postq̃ꝫ vidit expimẽto certificauit cãs ⁊ rõnes eoꝝ. i. igrẽdo certe cognuit cãs: ⁊ postq̃ꝫ ita cognouit cepit opari i curis oculoꝝ cũ eis ⁊ nõ añ. ⁊ ita debent medici rõnales facẽ sp. LAVACRVM AVTEM. Nũc narrat rõnes qb⁹ est vsus istis experimẽtis. ⁊ pmo docet qũo ẽ vsus balneo. postea qũo ẽ vsus potu vini. ibi 2ª [Post vidi quendã.] ¶ In pª pte narrat qũo fuit vo/

catus ad iuuenē patientē in oculis dolorē: qui 2ª die fue- rat flōmatus ⁊ bñ. ⁊ ꝑ totā quintā diē vehemēter dolue- rat. nā dolor cū q̄dā iterpolatiōe crescebat vehementer sentiēdo humores calidissimos ad oculos fluē: ſ3 postea mitigabat̃ illis euacuatis ab oculis. qñ aūt venit inuenit duos medicos astantes oculoꝝ ex melioribꝰ q rome erāt ⁊ ꝓparauerant colyriū albū3 qd̄ repercutit humores ab oculis ⁊ mitigat dolorē: qd̄ ē cōpositū ex cerusa ⁊ amito ⁊ opio. Dicit tñ Gal. se nūq̄3 laudauisse illius medicami- nis vsum. nā est aut parū forte. ita ꝙ nō extinguit acutiē humoꝝ nec sensu3 oculi. ⁊ tūc retinet humores in oculo ⁊ ꝓhibet resolui ⁊ est cā fortissimi doloris aut apatis in cornea vel vuea. aut est ita forte ꝙ extinguit acuitatē hu moꝝ ⁊ sensuū: ⁊ tunc nec io idurat pelliculas oculi ⁊ igros sat spiritꝰ ⁊ obtenebrat. ita vt postea male videat. ¶ Et iō volens experiri tentauit incipere a calefactorio vt ex periret q̄litatē ⁊ quātitatē hūoris. cū g̊ veniret cū spon- gia infusa aqua calefacta: dixit infirmꝰ dñe hec remedia sum vsus. Et Gal. interrogauit qd sibi faciebat. Rñdit eger ꝙ ꝑparuo tēpore mitigabat: ſ3 postea dolor augmē- tabat̃. q̊ audito repulit medicos oculoꝝ dicēs ꝙ sine co- lyrys infrigidatiuis volebat ipsum curare. ⁊ remanēs so lus: stati3 statuit eū in balneo: q postea tota nocte dormi uit ⁊ liberatus est. Et iō certificatus fuit ꝙ humoribꝰ acu tis nocentibus oculo: corꝑe tamen existente non repleto vt erat iste: qui flobotomatus fuerat ⁊ dietatus balneum est conueniens: quia resoluit ⁊ mitigat acutos humores. POSTEA VIDI QVENDAM. Docet quō fuit exꝑtus vnū dicēs ꝙ vidit postea quēda3 qui passus fuit optalmiā multis diebꝰ añ: q2 i rure egrotauerat ⁊ augmē tato dolore fuit coactꝰ ad ciuitatē venire ⁊ vidit oculos siccos. i. carētes lachrymis: ſ3 venas grossas plenas: hunc igit̃ ꝑmo misit i balneo. postea dedit sibi vinū cōmixtū aque ad potādū. ⁊ ille postea tota nocte dormiuit ⁊ dolor cessauit. In crastina die ex qbꝰ visus fuit certificatus ꝙ qñ dolor est in oculis ex sanguie grosso coagulato in eis sine plenitudine reliq corporis ꝯfert illis vinū. q2 soluit coagulata: ⁊ ꝓpter motū suū citissimu3 eycit ea a venis. HEC IGITVR MEDICINA. Hic laudat reme- dia posita ab Hippo. dicēs ꝙ illa medicinalia sūt magna scilicet quo ad vtilitatē si quis vtatur eis ꝭm ꝙ oportet. CALEFACTIO VERO. Ponit quandā cōpara- tione3 inter hec medicinalia. ⁊ postea infert qd o3 medi- cus inuestigare. ibi [Op3 g̊.] Dicit de ꝑmo ꝙ calefactio ē cōmodior alys ⁊ minor a molestatione: q2 aut curat: aut manifestat. nā qñ nō sunt humores alys currētibꝰ curat. ⁊ cū sunt manifestat augmētato dolore: qd̄ ꝑ̊ mitigat: po- stea auget. ⁊ ifert vltio ꝙ op3 inuestigari. Si corpꝰ sit ple nū hūoribꝰ multū: tūc fiat flōmia. ⁊ si nimis aut pl'es aly a sanguie: ſ3 h̄ distiguē ē valde difficile. Afoᵐ°. XXXII.

TRauli a diaria maxime capiunt̃ lōga.

¶ Cōclusio pñtis afoᵐⁱ est ista. Trauli maxi me sūt parati cadere in longā diariā. i. fluxū vētris hūoralē. ꝓbat̃. illi sunt maxie apti ad cadēdū in dictū fluxū in qbꝰ est cā maxie fi- xa ad talē fluxū causandū: ſ3 trauli sunt hꝯ. g̊ ⁊c. ꝯñtia nō ⁊ minor circa l'ra3 ꝯclarabit̃. Et silis habet̃ snia ab Aui. q̄rta ꝑmi. ca. 5°. ⁊ 6. tertȳ. ca° de fluxu vētris oiu3 modoꝝ circa fine3 capl'i. ⁊ vtilitas p3 ⁊ ampliat̃ ad vtrūq3 sexū. ¶ S3 nō ꝙ h̄ nomē trauli sumit̃ dupl'r vt dī in cōmēto ꝯtualr. vno mō spāl'r ꝓ illis q corrūpūt hāc l'ra3. i. qñ im mediate seq̄t̃ in eadē syllaba. s. in ꝑª syllaba dicti nois. s. trauli. Qñq3 aūt sumit̃ large h̄ nomen ꝓ oi corrumpēte vel ꝓnuntiāte aliquā litterā sic̃ inuenit̃ de littera. g. ⁊ lit tera. l. ⁊ ꝑmutant̃ in varias l'ras: aut dimittant̃ oino ꝭm variū peccatū in lingua siue in cōplexione ⁊ cōpositiōe.

¶ Nota scd̄o ꝙ l3 traulitas possit contingere a multis causis vt dicit Gal. in cōmento sicut a nimia siccitate vt cōtingit in qbusdā febribꝰ excessiuis in qbꝰ lingua exic- cat̃. Aut ꝑꝑ malā cōpositionē: q2 sit nimis grossa. aut ni- gra. aut ꝓpter vini potus. aut ꝓpter timorē. aut ꝓpter ni miā cōcupiscētiā: tñ traulitas nālis maxime ꝓuenit ab humiditate ꝓpter quā lingua nō pōt fortiter figi aut ex tendi aut plicari vt o3 in litterarū formatione: cuiꝰ signū est ꝙ oēs pueri a ꝑncipio sunt trauli. ⁊ postea fiūt pluri- mū potētes ad l'ras oēs ꝓferēdas ꝑ siccitatē. ¶ Nota 3° ꝙ lingue humiditas maxie pendet ab hūiditate cerebri: cū sit vnū de ortis a cerebro. Et iō qui h3 linguā multu3 humidā h3 vt plurimū cerebrū hūidū. Talibus aūt ma- xime accidit debilitari lōgo tēpore ꝯtentiuā stomachi ⁊ itestinoꝝ hūiditate extranea multū illis cōicata a capi- te. Et ꝑ ꝯñs accidit eis fieri diariā diuturnā ⁊ accidit eis maxie. i. valde multū. nā hic nō intendo querere vtrū ex epatis vel alterꝰ mēbri dispōne sit possibile aliquē esse paratū longe diarie q̄3 ex cerebri humiditate. Nam Gal. in cōmento sufficit ostendisse ꝙ isti sunt valde parati ca pi a longa diaria. Cōmentum Gal.

BAlbuties lingue. Gal. cōmētan- do afoᵘᵐ facit sex. ꝑmo ostēdit ꝙ sūt plures modi balbutiē di distincti a traulitate ꝓprie dicta. 2° ondit quos balbutiētes itellexit. 3° dat causas diuer sitatis balbutiei. 4° docet q̄re ꝑ traulos oēs balbi itelli- gant̃. 5° dat diuersas causas hoꝝ balbutiēdi. sexto restrin gēdo ꝯficat afoᵐ. 2ª ibi [Cū aūt.] 3ª ibi [Si tñ lingue.] ibi 4ª [Ego aūt.] ibi 5ª [Cā est autē.] ibi 6ª [Naturaliter aūt.] ¶ De ꝑma dicit ꝙ balbuties in greca lingua est di uersa. i. h3 diuersas spēs vel modos ꝭm varietatē balbo- rū corrūpēdo litteras. ⁊ illi q corrūpūt litterā. l. vocant̃ trauli si loco. r. ponāt. l. Quidā aūt corrumpunt. g. litterā ⁊ loco eius ponūt. ç. ⁊ isti vocant phylos. Sed tñ Hippo. in afoᵐ° noīauit solū traulos. Et vos hic ꝓ corrūpentibꝰ litteras itelligatis ex toto dimittētes aut loco illaꝝ ponē tes alias. Intellige 2° multos alios esse modos balbutiē di: ſ3 ad ostēdēdū ꝓpositum sufficit sibi duos noīare vel forte aly modi nō hñt nomē spāle. CVM AVTEM ENIM. Hic ostēdit ꝙ balbutiētes itelligit ꝑ traulos di cens ꝙ itelligit oēs. i. quecūq3 l'ra sit illa q̄ corrūpat̃ ita corrūpentes itelligit sub mō: aut noīe trauloꝝ: qd̄ ꝓbat: q2 ipse absolute loq̄t̃ de oi lienteria. i. diaria: q2 ipse intē- dit ꝑ traulitatē denotare mollitiē lingue ꝓpter humidi tatē ad quā postea seq̄t̃ fluxus: ⁊ hec mollities est genera lis cā balbutiēdi ꝭ3 quācūq3 accidit. ⁊ h̄ testant̃ infātes q balbutiūt ꝭ3 quācūq3 litterā cōtingit balbuties ꝓpter lingue sue nimiā humiditatē. ⁊ cū ꝑueniūt ad etatē per- fectā soliditatis linguis eoꝝ admittūt. i. ꝑfecte ꝓferunt oēs l'ras. l3 in qbusdā eoꝝ remaneat balbuties eoꝝ ēt in etate ꝑfecta. Ex q̊ ifert ꝙ cuiuscūq3 materiei balbutiei est cā hūiditatis mollities. i. mollities seq̄uēs hūditate3. SED TAMEN LINGVE. Hic dat cām diuersoru3 modorum in balbutiendo dicens ꝙ lingue sunt diuerse in formandis litteris. i. habēt varias aptitudines ad va- rias litteras formandas. aut nō bene formandas: ⁊ si lin gua est fortis in oibus bene formandis absoluitur ab eis balbuties oino. Si aūt aliter contingit ꝙ lingua non sit ex toto fortis tunc remanet balbuties in illa littera in q̄: qñ maxie oporteret ea3 formare: tamen non potest: ⁊ ita eā nō ꝓfert supple propter aliquē defectum in lingua ꝑꝑ quem fit improportionata ad illam bene exprimendam. EGO AVTEM. Hic assignat causam quare per trau los omnes balbutiētes itelligant̃ dicēs ꝙ ipse existimat ꝙ Hip. iō solos noīauit traulos quos diximꝰ eē ꝓprie ib

los qui loco.r.ponunt.l.litterā:q꜡ beleni q fuerūt noīati q̄si studiosissimi greci h̄ nomen dare omni balbutiei. Et isti lꝫ peccēt i oi.k.ꝓferēdo:tñ maxie peccāt in lr̄a.r.p̄cedēte tau:id est.t.lr̄a añcedēte:q꜡ ista difficillime ꝓferūt: q꜡ opꝫ fortissime linguā formare i tali ꝓlatiōe. Inueniunt aūt alij corrumpentes lr̄am.k.⁊ loco eius ponētes.l.hñ h̄ qḋ p̄cedat tau.⁊ istis nō fuerat nomē impositū ꝓpriū ab belenis. Et h̄ aut illi soli posuerunt nomē in qua formanda reqrit̄ firmitas lingue sicut est in lr̄a.r.qñ p̄cedit tau. Aut q꜡ tp̄e illo nō fuerūt alie maneries balbutiēdi pp̄ cōtinētiā i cibo. Sꝫ tp̄e Gal.erat multa balbuties.i.multe maneries balbutiēdi:q̄ tñ nō fuerūt notate ab belenis sicut illa q̄ vice lr̄e.d.ꝓfert.t. Et iō manifestū ē ꝙ illa balbuties q̄ corrūpunt.r.p̄cedēte.t.ē illa q̄ peccat qñ maxie firmāda est lingua sic̄ i istis v̄bis traces trahe ⁊ silib⁹:q꜡ lꝫ deficiunt:q꜡ lingua nō ꝑfecte firmat̄:⁊ extendit̄ circa dentes. CAVSA EST. Hic narrat causas cuiuslibet balbutiei ad bonū sensum dicēs ꝙ cā corrūpēdi lr̄as est: aut q꜡ lingua nō hꝫ cōpōnē opportunam vel q꜡ cōplō est mollior ⁊ humidior ꝑ quā cām pueri semꝑ patiunt̄ hanc balbutiē sic̄ patiunt̄ pedū debilitatē:vñ non pñt eos firmare. aut est pp̄ id qḋ etatis ꝑfecte patiunt̄ balbutiē qñ discūt de nouo aliquā linguā:vel idioma pp̄ icōsuetudinē flectendi linguā mō opportuno ꝓ lr̄a iuxta illud idioma: aut sic in illis in qb⁹ v̄tus deficit pp̄ aliquā excellētē animi passionē sicut in ira gaudio spe:cupiditate:timore patiunt̄. est aliqñ h̄ ex nimia siccitate accidēte lingue pp̄ aliquā ifirmitatē. Ista tñ balbuties raro euenit ēt siccissimis supple nāli siccitate:q꜡ balbuties plurima est pp̄ humiditatē:qñ lacerti lingue pp̄ nimiā mollitiē nequeūt ꝑfecte firmari in extremis dētiū aut dilatari qḋ fit vel pp̄ humiditatē in illis latentē:aut pp̄ humiditatē in venis a cerebro venientibus. Accidit etiam balbuties ebrijs q꜡ cerebrū nimia humiditate infunditur:aut q꜡ ab illa grauatur. NATVRALITER AVTEM. Hic restringendo v̄ificat dicēs ꝙ nāl'r balbutiētes:aut h̄ faciūt pp̄ nimias humiditates ipsiusmet lingue vel pp̄ vtrūqꝫ:⁊ h̄ intellige nisi cā sit ex ꝑte ipsi⁹ cōpōnis:⁊ iō si cā sit cerebri humiditas ducēdo ad stōchū est cā lōge diarie. Si v̄o cā sit humiditas lingue ēt ad illud seq̄t̄ stōchū eē humidū:cū pellicula cooperiens linguā sit ꝯtinua cū pellicula interiori stomachi.mō diaria longa est passio stōchi ex nimia hūiditate. ¶ Ex qb⁹ pꝫ qūo afo^m⁹ dꝫ v̄ificari q꜡ de balbutiētib⁹ nāl'r in etate ꝑfecta absqꝫ cā in cōpōne lingue. Quid si dicat̄ nulla diaria est morbus longus cū ponat̄ ꝑacutus. p̊ma ꝑticula cōmēto 12° dr̄ ꝙ ibi per diariā intellexit colicā passionē q̄ est species diarie quo ad ꝑtez fluxus ventris.

Aforismus. XXXIII.

ACidum ructuantes non valde pleuretici fiunt.

¶ Cōclusio est ista. Illi q sepe hñt eructuationes acetosas nō fiūt sepe pleuretici. ꝓbat̄. illi nō fiunt sepe pleuretici qbus nō multiplicant̄ sepe māe pleuresis:sed in eructuatiōib⁹ acetosis nō sepe multiplicant̄ māe causatiue pleuresis:igit̄ isti nō sepe incurrunt pleuresim:maior est clara:sꝫ minorē circa lr̄am oñdem⁹. Et silis snīa habet̄ q̄rta tertij.tractatu 4°.ca.p̊.⁊ ē vtilis ⁊ ampliat̄ vt pꝫ. ¶ Nō igit̄ p̊ ꝙ eructuatio est motus stomachi quo expellunt̄ res ventose aut cibi ꝓportionales de stōcho ꝑ viā oris:⁊ dr̄ acetosa qñ sentit̄ in eo sapor acetosus. De cāis v̄o acetose eructuositatis dictū est afo^mo p̊ hui⁹ ꝑticule. ¶ Nō 2° ꝙ acetose eructuationes sunt duorū modoꝝ quātū attinet ꝓposito. Quedaꝫ enim dicunt̄ tales q꜡ aliqñ acetose eructuāt siue pp̄ sui caloris debilitatē siue pp̄ cibi qualitatē vel aliā cām. Quedā aūt q꜡ cōsuetudinarie pp̄ debilitatē innati caloris stomachi sepe incurrunt in sua sanitate acetosaꝫ eructuationē:⁊ isti plurimū sunt frigidi:nā lꝫ acetosuꝫ flegma posiit pp̄ caliditatē suꝑantē gnāri tñ raro est ⁊ pluries valde gnāt̄ pp̄ frigiditatē. ¶ Nō 3° qḋ dictū est supra pleuresiꝫ eē apā calidū pendēs a mā calida:aut essentiał'r sic̄ chol'a ⁊ sanguis: aut accñtał'r sic̄ a flegmate putrefacto:⁊ ꝑ putredinē calido:vt dr̄.io.tertij. Ex his appet cā v̄ificās afo^m:nā q꜡ eructuantes acetose plurimum sunt frigide complexionis ⁊ frigidos generant humores multiplicando.ideo raro in eis congregatur calida materia que debet esse materia pleuresis ⁊c̄.

Cōmentum Gal.

MVltū acetose eructuātes. ¶ Cōmētū diuidit̄ in tres partes. p̊mo ponit̄ afo^mi snīa cum aliq̄li expōne. 2° oñdit ꝙ pleuresis pōt accidere a quolibet q̄tuor humoꝝ s̄m spēm. 3° v̄ificat̄ aforismus 2ª ibi[Nos aūt.]3ª ibi[Pulmo ⁊ costaruꝫ.] In p̊ dicit ꝙ multū eructuātes acetose nō multū fiunt pleuretici:⁊ iō qñ Hipp. dicit nō valde itellexit ꝙ raro nō ꝙ nunq̄ cōtingeret vt qdā interp̄tātes hūc afo^m exposuerūt. ¶ In 2ª dicit se in alio loco oñdisse ꝙ sputū citrinum puꝝ aut sputū citrinū cū rubedie significat duas spēs cholerā.s. rubeā ⁊ citrinā:sputū āt spumosuꝫ signat flegma. Nigrū sputū ꝑtinet melie:rubicūdissimū.s.ꝑ puritatē rubedis nō admixte cū citrinitate vel alio colore significat sanguinē:⁊ cū pleuresis sit apā in pelliculis iterioribus costaꝝ ⁊ apā possit ex oī mā nasci.s.s̄m gen⁹:iō pleuresis pōt ex q̊libet humore gnāri:⁊ iō imaginādum ꝙ sputoꝝ q̄litas egrediētiū in pleuresi erit s̄ꝫ māe q̄litates:⁊ s̄ꝫ māe q̄litates erit habit⁹ ifirmoꝝ.i.dispō ifirmoꝝ.s.declinās ad spem salutis q̄ ꝑ sputa signat̄. ¶ In 3ª ꝑte dicit ꝙ pulmo ⁊ pellicule costaꝝ diuerso mō se hñt in recipiēdis humoribus:q꜡ pulmo est rari⁹ in tota suba:⁊ iō oēm humorē cito recipit siue grossuꝫ siue subtilē:sed pellicule costarū nō nisi illū q est de chol'ico gñe:⁊ itelligat̄ ꝑ gen⁹ chol'icū humorē calidū aut accñtale aut nāle:vel al'r cholerā vel cui cholera sit cōmixta:nā si de sola chol'a itelligem⁹ ꝯdicēt ꝑti p̄cedēti. ¶ Ex istis pꝫ ꝙ illi in qb⁹ flegma dñat̄: raro fiūt pleuretici:⁊ sepe eructuātes acide sūt hui⁹ ⁊ h̄ maxie qñ flegma salsuꝫ de q̊ magis videret̄ debere fieri q꜡ est flegma calidi⁹ pūgit itestinū ad h̄ vt expellat̄:⁊ cū ipso alij humores expellant̄:⁊ sepe nō accidit ex eis pleuresis:vñ Hip. in li° de aere ⁊ aqua ⁊ regiōib⁹ dixit hūidi vētre nāl'r.i. Illi q sepe ⁊ molliter egerit nō icurrāt pleuresiꝫ neqꝫ aliā egritudinē de facili ⁊c̄. Afo^m⁹. XXXIIII.

QVicunqꝫ calui fiunt his varices non nascuntur magne:quibuscūqꝫ v̄o innascuntur:rursus capillati fiunt.

¶ In isto aforismo due ponunt̄ ꝯ̊nes. p̊ma est. Caluis nō inascunt̄ magne varices. ꝓbat̄. illis nō innascunt̄ magne varices in qb⁹ mā varicū mouet̄ ad superiora:sꝫ calui sunt hui⁹.g.ꝯ̊ v̄a. ¶ 2ª ꝯ̊. Caluis si inascāntur magne varices ipsi fiunt iteꝝ capillati.ꝯ̊.ꝓbatur. illi fiūt iteꝝ capillati i qbus remouet̄ a capite cā caluitij:sꝫ calui in qbus nascunt̄ magne varices sunt hui⁹.g ⁊c̄. Et hanc snīam habetis ab Aui. 7ª quarti. tractatu p̊.ca.2°. Et vtilitas est ad comprehendendū eandem mām esse cām caluitij ⁊ varicū ⁊ ꝙ mā declinās ad vnā differentiaꝫ recedit ab opposita.⁊ ita patet ampliatio. ¶ Nō aūt circa lr̄am ꝙ hoc nomen caluus qñqꝫ dr̄ de illo cui deficiunt pili vel ꝑte suꝑiori capitis pp̄ etatiuū decursuꝫ:⁊ isto mō nō intelligimus hic. 2° mō dicunt̄ calui qb⁹ in capite ꝑternāliter deficiūt pili pp̄ humorē corrodentem radices piloꝝ ⁊ destruentes piloꝝ mām:⁊ hoc 2° mō sumit̄ hic

¶ Nõ scdo mãm hoc mõ corrosiuã eẽ adustã: ⁊ iõ plurimũ esse melancholiaꝫ per adustionẽ generataꝫ. Et iõ qñ quis fit caluus hoc mõ significatur superfluitatem melã cholicã moueri versus superiora: aut motã esse. ¶ Nota terno vt pꝫ. zz. tertij: ꝙ varices plurimũ sunt a sanguine melancholico. ⁊ iõ illi in qbus sunt varices hñt declinationeꝫ melancholici humoris ad inferiora. ¶ Ex his pꝫ causa verificans afoᵐ. q: illi in qbus materia melãcholica aut moueť ad caput aut iam ibi quiescit vtplurimum nõ habẽt superfluitates melancholie currentes vel quiescentes in pedibus vel cruribus. Et si primo sit materia in capite melancholica ⁊ incipiat declinare ad pedes ita fiunt magne varices ꝙ caput a tali mã euacuabiť ⁊ remouetur causa caluitij. ¶ Menti tamen habe hoc verificari pluribus. nam nõ est ĩpossibile ita multaꝫ esse mãꝫ vt ad oẽs positionis differentias currat ad bonuꝫ sensuꝫ vt apparet in lepra ⁊ scabie ⁊ pruritu ⁊ multis talibus.

Commentum Galeni.

SI quis prudens. Gal. in cõm ento primo ostendit vnum sensuꝫ afoᵐⁱ possibileꝫ dari nõ esse Hipp. scdo verificat aliũ sensuꝫ. ibi scda [Ex vo dixit.] ¶ De pma dicit ꝙ si quis prudens in exponẽdis dictis sapiẽtiũ inueniat in eis aliqd falsuꝫ dubitabit nisi in propatulo sit nõ eẽ dubitãdũ: sed tñ rectificata esse flegma putabit istã nõ esse dictã a sapiente precipue ad illũ sensum in quo est flegma. Et iõ cũ ꝯstet caluos ꝑprie capiẽdo vocabulũ nõ posse capillari ẽt si in eis magne varices ĩnascunť. supple tu. nõ est credẽdum Hippo. in h afoᵐᵒ intellexisse de ꝑprie caluis. ¶ In pte scda dicit ꝙ fm alios q volũt dicere hũc afoᵐ esse Hip. ꝑ caluis intellexit patiẽtes tineositatẽ. i. casuꝫ capillorũ ex materia corrosiua corrodẽte radices capilloꝝ: aut exterminãte eoꝝ mãꝫ. ¶ Et h mõ ĩtelligẽdo q: ista passio nasciť ex malis humorib⁹ sicut alopicia ⁊ tyria: iõ qñ isti mali humores se vertũt ad pedes remota cã remoueť tineositas supple mõ: ſꝫ qñ nascunť isti varices mã moueť ad pedes: ergo recapillantur: ⁊ hoc modo nisi vt in pluribus verificantur. Aforismus. XXXV.

Hydropicis tussis superueniẽs: malũ. Preexistens ṽo sine malo.

¶ Hippo. intendit duas ꝯnes. pma est Tussis superueniẽs hydropico est mala. ꝑbať. illud est malũ qd significat tm̃ esse hydropis augmẽtũ vt nocumẽtũ magnũ cõicať spiritualib⁹: sed tussis supueniens hydropicis est huiꝰ. g ꝯ vera. ¶ Secunda ꝯ. Tussis precedens hydropisim nõ est cũ hac malitia dicta: ꝑbatur. q: ista nõ significat malitiã aut nocumentũ pp augmẽtũ hydropis cũ fuerit ante. Et similẽ sñiam habetis i4. tertij. tractatu vltimo: ⁊ ẽ vtilis in ꝑnostico: ⁊ ampliatur ad vtrũqꝫ sexũ. ¶ Nõ igiť hydropisim hic sumi pro asciteã qliter fiat: ⁊ quomodo ab alijs specieb⁹ differat dictũ est supra in quarta particula. ¶ Nõ 2° ꝙ tussim supuenire hydropisi põt ĩtelligi duobus modis. vno modo ex quacũqꝫ cã sit hydropicus infrigidareť ſꝫ caput aut aliud tale. secũdo mõ qñ ex magnitudine superuenit hydropisis: ⁊ hoc secũdo modo intelligit Hippo. vt sepe dictũ est supra: quãdo dicit vnũ morbũ vel accidens ĩnasci in alio: ⁊ sic dicit Gal. in cõmẽto. ¶ Nõ 3° ꝙ tussis ex hydropisi non euenit nisi qñ mã ita multiplicať ꝙ tangit spiritualia ⁊ alique ptes acute penetrant ad stimulandũ expulsiuã pectoris: ⁊ hoc est valde malũ. ¶ Nõ 4° ꝙ tale nocumẽtũ nõ cõicatur pectori nisi q: aqua multuꝫ est augmẽtata intm̃ vt tãgat diaphragma. aut fumi eiꝰ sunt valde acuti penetrantes ꝑ diaphragma ad ptes pectoris: quoꝝ vtrũqꝫ est valde malũ per viã signi. ⁊ cũ h ꝑ viam esse: q: h mõ stimulata ṽtute nobiliũ illoꝝ membroruꝫ ledit valde. ¶ Nõ 5° ꝙ tussis ꝑcedẽs aduẽtũ hydropisis lꝫ significat nocumẽtũ in partibus pectoralibus sine quo nõ est ꝑprie tussis: tñ nõ significat hoc esse ꝑpter magnitudinẽ ⁊ malitiã hydropisis: ⁊ põt esse ex leui causa: ⁊ ideo in comparatione ad malitiã significatã per tussiꝫ superuenienteꝫ hydropisi dicitur esse sine malo: nõ tamen absolute. Cõmentum Galeni.

COnsueuerunt antiqui. Cõmẽtum pmo poniť Gal. 2° additio Joãnitij. 2ª ibi [Joannicius.] pª in duas. p ostendit quid Hippo. ĩtelligat ꝑ superuenire hydropi. scdo verificat afoᵐ. ibi secũda [Si igiť stat.] ¶ Primo dicit ꝙ antiqui ꝯsueuerunt qñ dicũt accidẽs superuenire alicui morbo intelligere solum de illis que superueniũt ex pessimitate morbi: ⁊ ita diť Thimogarus in li° de accñtibus superueniẽtibus morbis: ⁊ ita intelligit hic Hipp. de tussi supueniẽte hydropisi: q: nõ quelibet talis supueniens hydropico est mortalis: ſꝫ solũ que venit ex pessimitate hydropisis. Et tu vides ꝙ ꝑ malũ ĩtelligit mortale. ¶ De scda parte dicit si crescat aquosa humiditas ita ꝙ pertigat vsqꝫ ad cãnales pulmonis hydropicus est ꝑpinquus suffocationi: ⁊ iõ h est signuꝫ mortale: q: significat talẽ humiditatẽ cõicari illis cãnalib⁹ qd facit tussis supueniẽs. ¶ In scda parte principali dicit Joannitius q: ꝑ cãnales intelligit cãnales ⁊ vias per pulmonẽ sparsas lꝫ cãnalis ꝑprie dicať de illa que est in gutture: ⁊ postea dicitur in pulmonem. Aforismus. XXXVI.

DIssuriaꝫ flobotomia soluit: incidere ṽo venam que intus in talo est.

¶ Cõclusio aforismi est ista. Incidere venã interioreꝫ calcanei curat dissuriã. de hoc aforismo vide ꝑbationẽ: ⁊ totũ in 7ª. in quo poniť repetitio quasi eiusdem. Cõmentum Gal.

HOc nõ certificamus nisi.

¶ In pma pte poniť cõmẽtũ Gal. in 2ª cõmẽtũ Joannitij. ibi 2ª [Joãnitius.] primum diuidiť in quatuor. pmo ostẽdit qd requiriť ad ṽificãdum afoᵐ. 2° qd ĩtelligat ꝑ venas ĩtus. 3° ponit vnã aliã expositionẽ. qrto ꝯcludit afoᵐ nõ eẽ Hippocratis. ibi 2ª [Ex int⁹ ĩcidẽ.] ibi 3ª [Quidã ṽo.] ibi 4ª [Dico aũt.] ¶ De pª dicit ꝙ affirmat hũc afoᵐ nisi cũ vna ꝯditione. s. ꝙ dissuria sit pp abũdãtiã sanguinis in toto: tũc eniꝫ soluiť ꝑ flobotomiã. ¶ De 2ª dicit ꝙ si ĩtelligať per venas ĩtus de venis bracchij: h erit flm: ⁊ nõ erit conueniẽs dictis Hipp. q: Hippo. ĩ passiõib⁹ q̃ sunt supra epar docet flõmare venas bracchij. ⁊ ĩ illis q̃ sũt ĩfra docet flõmare aut venã q̃ est sub genu. aut venas q̃ sunt sup calcaneũ. Et h sepe nõ exñte abũdãtia sanguis ĩ toto: nec flõmia fcã gr̃a diuertẽdi: ſꝫ solũ gr̃a euãndi a loco morbi. nã cũ plenitudie totiꝰ ĩ mẽbris priuꝫ supioꝝ flõmamus de bracchio. Et ad diuertẽdũ ĩ sputo sanguis flõmam⁹ qñqꝫ saphenã vt pꝫ ĩ sputo sanguis. ¶ De pte 3ª dicit quẽdã ꝑ venas ĩtus ĩtellexisse venas pedis tã ĩteriores q̃ exteriores: ſꝫ in h est pauca dr̃ia q: oẽs ab vno trũco oriunť. Tu tñ mẽti hẽas ꝙ h nõ obstãte flõmia de ĩteriorib⁹ magis valet in sciatica: ⁊ de exteriorib⁹ min⁹ in passionibus matricis ⁊ cãm hẽs supra. ¶ De 4ª pte diť se affirmare hũc afoᵐ nõ esse Hippocratis: q: repetitio est in septima. Joãnitius dicit ꝙ qñ dr̃ intus ĩtelligiť de latere ĩteriori sicut in bracchio ĩtus ẽ basilica q̃ venit ĩtus ab ascella: ⁊ ex̃ est cephalica q̃ venit ĩ spatulis: ⁊ ĩ pede ĩtus est saphena ⁊ ex̃ sciatica

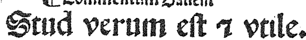
sciatica veniēs a latere exteriori: ⁊ ex ɔmēto cōprehēdit ꝙ illa pars. in talo. nō est pars apho. sed additio.

¶ Aphorismus. XXXVII

Squinātie habito tumorē fieri i gutture bonum. Extra enim conuertitur morbus.

¶ Conclusio est. tumor apparēs i gutture i hoīe patiēte squinātiā est signum bonū. probatur: illud ē signū bonum qd̄ significat mām moueri de mēbris interioribus gutturis nobilioribus ad exteriora ignobilia: sed tumor fiens in gutture. s. quo ad partē exteriorē in squinātia ē hꝰ. g̊ ⁊c̄. Tu oīa nōbilia que pertinēt ad hunc apho. habuisti in quarta particula illis duobus apho. Si a fe. hito tumore nō exñte i faucibꝰ: ⁊ illo apho. Si a fe. hito collū ɔuertatur: vt vix ⁊c̄.

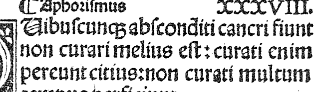
¶ Commentum Galieni

Istud verum est ⁊ vtile.

¶ In ɔmēto verificatur apho. per rationem factam statim. ⁊ est satis manifestum ⁊c̄.

¶ Aphorismus XXXVIII.

Quibuscunq̄ absconditi cancri fiunt non curari melius est: curati enim pereunt citius: non curati multum tempus perficiunt.

¶ Conclusio ē ista. meliꝰ ē nō curari cācros abscōditos q̄ curari. ꝓbat̄. illud per qd̄ infirmi pluri tēpore viuūt ē melius q̄ illud per qd̄ in pauco tp̄e pereūt: sed per nō curari viuūt lōgo tp̄e: ꝑ curari āt cito moriūt̄. g̊ ⁊c̄. Et ɔclō cū ꝓbatiōe pōit̄ i lr̄a. Silr̄s sn̄ia sumit̄ 3ª q̄rti cap. ō cancro. ⁊ .i3. ɔtinētl. ca. ō cācro. i 5º bre. ca. ꝓꝓ. Et pȝ vtilitas ⁊ ampliat̄ ad sexus ⁊ etates. ¶ Nō p̄mo ꝙ cancer est apa de materia melc̄a adusta per adustionem colere fcā aut humor in quo est colera: ⁊ ita vult Auic. loco allegato in diffōne cancri. Et vocat̄ cancer ad silr̄tudinē quā hȝ cuȝ cancro aīali aquatico: nam sicut ille fixe tȝ ea que capit ita ista egritudo fixe ledit membrum in quo est: ⁊ sic̄ ille habet in medio tumorem eleuatum: ⁊ circa illum crura siue brancas suas tortuosas: ita vtplr̄m cancer apostema habet tumorem in medio: ⁊ circa illum habet venas grossas ad nigredinem decliues infundentes locum: que dicuntur a medicis radices cancri. ¶ Nō scd̄o ꝙ cancer dicitur absconditus vt dicitur a Rasi. i3. continentis ꝓpter aliam duarum causarum: aut quia accidit in membris interioribus sicut epar ⁊c̄. aut quia radices hȝ valde ꝓfundas sicut quando est in pectore vel in spatula vl̄ alio loco: ⁊ videtur ꝙ radices sint profunde. ¶ Nota tertio ꝙ dupliciter dicimꝰ cancrum curari: vno modo cura vera que fit per abscissionem eius cum sua radice. ⁊ h̄ aut cū ferro: aut cum cauterio. Alio mō cura blanditiua. hypo. autem intelligit de modo primo: quia ī ista cura oȝ ꝙ dolores fortes superueniant ⁊ alia accidētia mala virtutem debilitantia: vnde cito pereunt: sed de cura blāditiua non opȝ ꝙ citius pereant. quia per illam prohibētur non augeri fortia ⁊ mala accidentia. ¶ Nota quarto ꝙ ī cancris nō absconditis quia existētibus in membris exterioribus ⁊ nō habentibus radices valde profundas nō oȝ ꝙ sit meliꝰ nō curari: imo qn̄q̄ remouet̄ cū sua radice ⁊ fit sanitas: ⁊ ad h̄ nō seqt̄ mors citior: ⁊ iō hypo. dixit ō (abscōditis ⁊c̄.

¶ Cōmentum Galie.

Absconditos cācros itellexit. ¶ Gal. i ɔmēto ōclarat qd itelligimꝰ ꝑ cancros abscōditos. 2º expōit li non curari: ⁊ vificat apho. 3º ostendit quid circa cancros nō absconditos sit faciē. secundum varias opiniones. ibi secunda. (Qd̄ auten curari.) ibi tertia. (Sed cancros exteriores.) ¶ In ma dicit. ꝙ per cancros abscōditos intelligit illos q̄ si. in membris interioribus in profunditate corporis: ⁊ quorum extremitas. s. intrinseca nō apparet propter sui profundationem: ⁊ qui sunt vulnerosi ⁊ saniosi penetrantes interiora corporis. Ex quibus patet qui sunt non abscōditi siue exteriores. ¶ De secūda parte dicit. ꝙ dcm̄ Hyp. non curari esse melius potest ītelligi duobus modis: quorum vterq̄ est verus. vnus est ꝙ quādo videmus ꝙ nō possumus facere omnia opportune ad sanitatē perfectā: sicut est in cancris absconditis ꝙ nos nō intromittamus nos ad sanitatem faciendam: quia est impossibile: sed tamen ꝙ nos temperemus passiones: ita ꝙ membrum possit eius malignitatem tolerare facilius patiendo: qd̄ maxime est necessarium: si cancer sit vlcerosus. tunc enim debemus queri quāuis non curemus pro sanitate inducenda. tamen lauare debemus illum marcorem. i. illam putridam saniem. ¶ Et in quibusdam libris habet̄ cruorem. i. sanguinem ad putredinem tendentem: ⁊ non debemus lauare cum quolibet liquore: sed liquore probato experimētis ⁊ ratōe ⁊ oȝ habere duas conditiones lauando: quarum vna sit ꝙ nō sit causa generationis noue putredinis sicut esset vnctuosa vel aqua pura. Et secūda est ꝙ nō addatur in furiositatem materie facientis cancrū. sicut verbi gratia. lisciuium vel aliquod tale abstersiuuȝ valde acutū. ¶ Secūdus sensus est ꝙ non curemus cancros abscōditos. i. non incidamus eos nec comburamus. Et iste sensus etiam est verus: quia dicit Galie. se vidisse quosdā medicos qui īciderunt vel incenderūt capita cancri in collo matricis: aut in ano qui nō profuerunt sanitati: sed potius infirmos ad mortem martirio duxerūt: quibus si non fuisset facta incisio vel combustio ipsi diutius ⁊ cum minori periculo vixissent. Et ideo nō sunt hoc modo curandi. ¶ In tertia parte docet quid sit faciendum circa cancros exteriores. Et p̄mo dicit absolute sententiā suam circa illos. Secundo alioꝝ opinionem. Tertio suā approbat auctoritate alioruȝ. ¶ Dicit primo. ꝙ cancros exteriores prodest curare supple cum incisione vel cauterio si quoquo modo radicitus possunt incidi. i. radices ex toto remouere. Radices autem cancri sunt vene ipsum circundantes ⁊ infundentes plene melācolico humore.

¶ Secundo dicit alios prohibuisse hanc incisionem cancri: imo dixerunt ꝙ nullus cancer est incidendus aut cauterio medicādus nisi sit vlcerosus: ⁊ ita infestus aut percussiuus ꝙ infirmus precet̄ ipm incidi in quo casu est incidendus etiaȝ si esset in mēbro ex quo nō potest radicitus euelli. Et hoc idē multi cirugici interdixerūt. s. incisioneȝ cancri non abscōditi: ⁊ subdit ꝙ ita nec dixit Hypo. oīno .i. aperte talē cancrū exteriorem esse incidēdū: imo si cancer sit in extremitate corporis ex verbis suis nō pōt ītelligi ꝙ oȝ incidere ipsuȝ medicus vel incendere. ¶ De tertia parte dicit. ꝙ aristodorus ⁊ dyascorides cū suis sequacibus itelligunt ex verbis Hypo. sumpto quasi cōtrario sensu in exteriori ꝙ in abscondito p̄mū. s. exterioreȝ posse curari ⁊ videtur concordare cuȝ dicto qd̄ Galie. posuit primo de cācro nō abscōdito. ¶ Ego testor me vidisse quosdā patiētes cancros exteriores īcisione curatos: ita ꝙ in membro qd̄ p̄mo patiebat̄ ⁊ in parte vicina que remāsit non fuit postea visus cancer vel aliquod simile: īmo erat curata sicut in alioꝝ īcisione ⁊ incensiōe: qui tamē vel ad paucum tempus incurrētes in malignā febrē aut cancro in alio membro nobiliori perierūt. sicut venerabilis dn̄s Joseph de testis de Bononia passus fuit cancruȝ iter nasuȝ ⁊ os magis iuxta nasuȝ a quo fuit curatꝰ ꝑfecte: ita ꝙ ī

loco non remansit nisi cicatrix. Sed postea forte per annuȝ incidit cancrũ in sũmitate ꝯcauitatis nasi versus cerebrũ: ex quo in pauco tempore mortuus fuit. ¶ Dominicus aũt venturi socis sororis mee in pollice passus fuit cancrũ tandẽ fecit abscindi digitũ ⁊ liberatus est: sed pauco interueniente tẽpore incidit febrẽ sepultã maligni modi ⁊ mortuus est. ¶ Aliũ tñ vidi post mẽbri icisionẽ multis ãnis ꝑseuerasse: sȝ est hõ magne custodie regimis vite sue: q̃re amplius nõ passus ẽ. ¶ Apho. XXXIX.

Spasmus fit aut ex plenitudine aut euacuatione ita ⁊ singultus.

¶ In aphõ ponunẽ due ꝯclõnes. pma ẽ ista. Spasmus potest fieri de repletõe ⁊ inanitione. Secũda ẽ. singultus põt fieri de repletõe ⁊ inanitõe. Sed haꝝ ꝯclõnũ ꝓbationes ⁊ declarationes diffinitionũ spasmi ⁊ singultus ⁊ numeꝝ spẽruȝ ⁊ totũ qd̃ huic rei ptinet dixi supra. ꝑticula 5ª in pmis q̃tuor aphis. ideo hic nõ repeto. ¶ Commentum Galieni.

Spasmus est. Gal. in cõmẽto. pmo oñdit spasmuȝ posse fieri pmo de repletõe ⁊ de inanitõe. 2° expo nit de singultu. 2ª ibi (Singultus aũt.) ¶ De pma dicit. ꝙ spasmus est cũ lacertus cõtrahitur ꝯ extremitatẽ suã. s. ꝑorẽ que ẽ sicut pncipium: ⁊ huius motus ꝯtractõis q̄ est spasmo nec est nãlis nec voluntarius: sed supple pter nãm. ⁊ tunc cõtrahiẽ lacertus quando pars sua neruosa replicaẽ ad iteriora. ista pars neruosa patiẽ quando hoc modo replicaẽ vel cõtrahitur idẽ qd̃ patiuntur chorde musicoꝝ istrumẽtoꝝ que quãdo ponunẽ in aere multum humido contrahuntur ⁊ rumpunẽ nec sunt instrumẽto relaxate: ⁊ ita quãdo sunt in aere multũ sicco. Et idẽ patiunẽ ꝙ corrigie exposite foco vel soli estiuo: q̄a vt experientia docet conuertuntur ⁊ plicanẽ retro. ⁊ in duobus exemplis pȝ veritas ꝯclusiõis pme. SINGVLTVS. Hic verificat partẽ de singultu: lȝ icomplete: q̄a satis dcm̃ est in q̄nta ꝑticula. illo aphorismo. Spasmus ⁊ singultus: vbi dicit ꝙ singultus est sicut spasmus stomaci. Et pmo docet cuius modi sit singultus: quasi corrigẽdo dicta in cõmento aphi dicti. secundo remittit nos ad alia. ibi 2°. (Ego aũt.) ¶ De pma dicit pmo ꝙ singultus cõiter vocaẽ spasmus factus ex stomaco vl' meri. ¶ Scdo subdit ꝙ volẽdo iuestigari cẽntialẽ rõnem singultus ipse nõ est spasmus: sed est q̄dã motus stomaci ⁊ meri ad mouendũ. i. ad expellendũ rem nocenteȝ vel id qd̃ est tanquã res nocẽs: est tamẽ singultus fortior motus q̃ȝ vomitus. ⁊ ad ista duo. s. vomitus ⁊ singultus stomacus ⁊ meri moueẽ quãdo desiderat aliquid a se expellere. ¶ Tertio oñdit q̃uo differũt singultus ⁊ vomitus ꝑ qd̃ cognosciẽ ꝙ singultus est fortior motus q̃ȝ vomitus: ⁊ dicit ꝙ in vomitu stomacus ⁊ meri mouenẽ ad expellendũ illa que natãt in eis. i. in eoꝝ cõcauitate nõ profundata in suba stomaci nec multũ adherẽtia: sed singultu mouenẽ ad expellendũ illa que sunt i interiori stomaci imbibita in suba stomaci vel iuiscata i eo. ¶ Ex quo pȝ ꝙ magis inuiscatuȝ est qd̃ singultu dȝ expelli q̃ȝ id qd̃ vomitu. ⁊ iõ fortiori motu indiget. ⁊ ideo stomacus moueẽ ita angustioso motu in singultu ac si itendat expellere iuiscata cũ eius substantia. ¶ In 4ª declarat hoc dcm̃ exẽplo: q̄a si q̄s bibat pmo piper soluȝ. i. deglutiat ⁊ post bibat vinum mixtũ aqua statiȝ incidit in singultũ: ⁊ hoc est: q̄r vinum inuiscat illud per qd̃ cũ suba stomaci ⁊ cuȝ acuitate piperis stomaco noceat moueẽ stomacus vt ipsuȝ eyciat per singultuȝ. ¶ In vltima parte dicit. ꝙ ipse in libro de accñte ⁊ morbo. s. in 5° monstrauit tussim ⁊ sternutationẽ operari idem ꝙ singultus. s. expellere nocumenta iuiscata. ¶ Utrum aũt singultus sit motus fortior vomitu. dicendum ꝙ humores expellendo consimilis qualitatis ⁊ quãtitatis ⁊ loci quãtum est possibile in singultu ⁊ vomitu fortior motus est singultus: q̄a materia magis stimulat cum sit inuiscata: sed nõ seruata paritate nõ oȝ dcm̃ generaliter singultũ omni vomitu esse fortioreȝ. Si etiaȝ queratur quid tentat expellere nã in singultu de inanitione vide in aphõi allegati expõne in 5ª particula.

¶ Aphorismus. LX.

Quibuscunque dolor fit circa hypocondrium sine flegmone: febris hic superueniens soluit dolorem.

¶ Cõclusio est. oẽs dolores existentes circa hypocũdria sine flegmone sine apate calido curat feb. si supueniat. Cõclusio ꝓbaẽ. illud curat tales dolores si superuenit qd̃ remouet istoꝝ doloruȝ causas: sed feb. est huiusmodi. ḡo ⁊c̃. ⁊ minor circa lr̃am oñdeẽ. Similẽ võ sniaȝ collige. i 4. terty. capit'lo de doloribus epatis. Et vtilitas pȝ: q̄a docenẽ in talibus doloribus administrare resoluẽtia. Et ampliaẽ ad vtrũq̧ sexũ. ¶ Nota pmo ꝙ dolores circa hypocũdria venientes sunt illi qui sunt circa costas mẽdosas in q̄bus locis sunt epar ⁊ splẽ ⁊ itestina quedã. Dolores aũt magis iuxta spinã in loco iuxta cingulũ magis dicunẽ renales q̃ȝ circa hypocũdria. Ex quo pȝ ꝙ isti dolores plurimũ aut sunt in epate: aut splene aut in intestinis. ¶ Secũdo nota. ꝙ lȝ flegmon dicaẽ ꝓprie apostema sanguineũ: tamẽ large vtendo vocabulo sumitur pro omni calido apate: ⁊ ita sumiẽ h̄. ¶ Tertio nota. ꝙ q̃uis dolor in istis locis possit cõtingere ⁊ ex mala ꝯplõne ⁊ solutione cõtinuitatis ⁊ ex qualibet mã humorali ventosa ⁊ aquosa: tamẽ vtplurimũ nõ fit in istis locis nisi ab apate calido vel ventositate. ¶ Quarto nota ex Gal. ꝙ quãdo dolor est pungitiuus aut cũ ardore vocaẽ pũctura aut ardor. Et ideo quãdo dr̃ absolute dolor intelligiẽ de illo q̄ est sine punctura ⁊ ardore. Ex his pȝ sensus aphorismi. ꝙ si dolor sine apostemate in dictis locis ⁊ sine punctura ⁊ ardore fiat: ꝙ soluiẽ per febrẽ si superueniat. Et hoc est satis manifestũ: quia dolor hoc modo contingens est vtplurimũ ꝓpter vẽtositateȝ aut flegmaticã mãm vel aliã frigidam incõstipatã: mõ feb. est talium dissolutiua.

¶ Commentum Galieni.

Dolor pungitiuus. Galie. primo docet q̄d itelligere debemus per dolorẽ siue flegmonẽ. secundo verificat. ibi secũda. (Si ergo.) ¶ Dicit pmo. ꝙ dolor pungitiuus vocaẽ pũctura. Sed in herisipila colerica accidit illud qd̃ ꝓprie vocaẽ dolor: quia sempꝰ h̄ apostema cõcomitaẽ dolor: sed sepe h̄ nõ est sine flegmõe. Et ideo intelligaẽ per dolorẽ id qd̃ est siue punctura ⁊ sine ardore: ⁊ ꝑ flegmonẽ intelligimus omne apa calidũ. ¶ De secũda parte dicit. ꝙ quãdo dolor est in locis dictis sine apostemate: ⁊ cũ hoc sine pũctura vel ardore sepe vtplurimũ significat ꝙ est incõstipatio. i. ꝯstrictio ventositatis in aliquo loco vel mala complexio sepe non calida: ⁊ talis curaẽ per febrẽ superuenientẽ dissoluentẽ ventositatẽ inflatiuã: ⁊ eliquat mãm talis ventositatis ⁊ eam dissoluit ⁊ malaȝ complexioneȝ frigidã ad temperamentum reducit. ¶ Et tu nota moduȝ ꝙ feb. reducit ad temperamẽtum ⁊ res pter naturam est causa sana.

¶ Aphorismus. XLI.

Quibuscunq̧ sanies facta in corpore non manifestatur: his propter spissitudinem saniei aut loci grossiciem non manifestatur.

¶ Cōclusio est ista. In quibuscūq̄ corporib⁹ est facta sanies ⁊ nō manifestat̄ h̄ est: q̄ non manifestat̄ aut ꝑꝑ spissitudinē saniei: aut ꝑꝑ spissitudinē loci in quo est sanies. ꝓbat̄. ꝑ illa sanies facta non manifestat̄: ꝑ q̄ ꝓhibent̄ manifeste appere signa saniei: s; ista sunt maxime spissitudo saniei: aut spissitudo loci in quo est sanies. g̊ ⁊c̄. Sil'is hētur s̄nia ab Auic. 3ª q̄rti. cap. de exituris calidis: ⁊ ampliat̄ ad sex⁹ ⁊ etates ⁊ ē vtilis vt p;. ¶ Nō tñ ꝙ sanies postq̄ est genita manifestat̄ ꝑ signa q̄dā posita ab Aui. 3ª q̄rti. loco allegato ⁊ h̊ si nō expellat̄ ex̄. p̄mū est iundatio sub digitis: ⁊ in isto oz tactū esse bñ eruditū ⁊ assuefactu;. 2ᵐ est mollicies loci p̄ter solitū. 3ᵐ est albedo cutis: s; q̄n locus sup saniē est valde spissus. i. magn⁹ ⁊ solidus sicut si sanies esset in ꝓfundo iuxta os cosse in hoīe pingui nō pōt bñ inundatio aut mollicies aut albedo appere. ¶ Sil'r q̄n sanies ē grossa ⁊ idurata nō pōt bñ iundare sub digitis ⁊ locū reddere molliorē spissitudo g̊ saniei ⁊ spissitudo loci supra saniē sunt magna cā ꝙ sanies nō manifestat̄: sed equoce sumit̄ h̊ spissitudo. nā spissitudo saniei ē ei⁹ dēsitas: s; locus dr̄ spissus: q̄ hn̄s magnā dimensionē ꝓfunditatis. Ex quibus p; vitas aphōi: vt i plurib⁹. ¶ Cōmentu; Gal.

Iste aphorismus ⁊c.

Gali. p̊ dicit literā diuersa; iueniri in aphō. 2° v̄ificat vtrāq̄. ibi 2ª. (Uere. n.) 3° dat modū coniungēdi duos modos dictos. ibi 3ª. (Si q̄s āt.) ¶ In p̄ma dicit. ꝙ iste aphūs iuenit̄ duob⁹ modis scriptus: quoꝝ vterq̄ est verus: ⁊ ex dicendis apparet: ꝙ vn⁹ modus dicat ꝙ ꝑꝑ spissitudinē saniei nō manifestat̄: ⁊ alter est ꝙ dicat ꝙ ꝑꝑ spissitudinē loci nō manifestat̄. ⁊ iō in 2ª dicit ꝙ vere sanies grossa nō manifestat̄: ⁊ ēt cu; loc⁹ supra saniē ē grossus nō manifestat̄. ¶ Et q̄dā spissitudinē referebāt grosse saniei: q̄dā grosso loco. ¶ In 3ª dicit. ꝙ si q̄s ꝯiūgat ambos modos ꝙ nō manifestet̄ ꝑpter grossiciē loci ⁊ ēt saniei ⁊ bñ. ⁊ iō iste aphūs hodie h̊ solo mō i nr̄is libris iuenit̄ script⁹. ¶ Apho. XLII.

Ictericis si epar durum fiat malu;.

¶ Cōclusio est ista. Epar esse durū i ictericis ē malū. ꝓbat̄. illud ē malū qđ significat apā ta i epate: s; duricies epatis i ictericis est huiusmodi. g̊ ⁊c̄. sil'is hētur s̄nia. 4ª tertÿ. cap. de ictericis. in fine. ⁊ p; vtilitas i ꝓnostico ⁊ ampliat̄ ad vtrūq̄ sexum: sed q̄a supra. ꝑticula 4ª. illo apho. quibuscūq̄ i febrib⁹. 7. aut. 9. aut. xi. ⁊c̄. totus est expositus. ideo hic nō intendo repetere. q̄rens ibi inuenies.

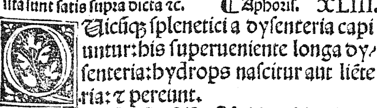
¶ Commentum Galieni.

Varities. n. sua ⁊c.

Gal. in ꝯmēto verificat aphūm. ⁊ p; ꝙ inuit ictericiā fieri aut ex apāte: aut ex opil'one epatis sine apāte aut ꝑ modū crisis: ⁊ pōt addi ꝙ ꝑꝑ abūdātiā colere absq̄ istis: sed ista sunt satis supra dicta ⁊c̄. ¶ Aphoris. XLIII.

Quicūq̄ splenetici a dysenteria capiuntur: his superueniente longa dysenteria: hydrops nascitur aut lienteria: ⁊ pereunt.

¶ Cōclusio est ista. Oēs splenetici patientes dyariā si eis supueniat lōga disinteria fiūt hydropici aut lyētericí: ⁊ postea moriunt̄. ꝓbat̄. in oīb⁹ istis cū supuenit lōga disinteria notabil'r debilitat̄ epar ⁊ stomac⁹. ⁊ iō nō gn̄at̄ sanguis bon⁹: imo aquositas loco sanguis. Si g̊ stomacus digerat nō obstāte debilitate fiunt hydropici epate multiplicāte aquositatē. Si aūt nō digerit fiūt lieterici: q̄a cu; patiant̄ fluxū vētris. p̄mo supueniēte indigōne egredit̄ cib⁹ idigest⁹: aut g̊ fiūt hydropici aut lieterici: sed vtroq̄ istoꝝ supueniēte pereunt ꝑ ꝑ v̄tutis debilitate;. g̊ oēs tales ꝑeunt. Sil'is hētur s̄nia ab Aui. 15. tertÿ. cap. de apātib⁹ epatis ⁊ ē aphūs vtilis in ꝓnostico ⁊ amplieat̄: vt supra. ¶ Circa aphūm nō p̄mo. ꝙ splenetici dicūr ꝓprie illi q̄ lōgo t̄pe passi sunt apā in splene: ⁊ ēt ō facto patiunt̄. ¶ 2° nō. ꝙ hos tales īpossibile est q̄n nō abūdare malis hūorib⁹ in sanguīe: cū multo t̄pe splen nō mūdificauerit epar ab hūorib⁹ mel'icis: ⁊ iō ēt epar nō ē sine aliq̄li debilitate: imo sine m'ta: maxie si patiat̄ dyariā: ⁊ imo si supueniat lōga disinteria. p̄mo significat̄ aut multā mā; malā fuisse: cuius exitus diu durat: aut malā q̄litatē fixā cā; ad regenātōe; fixe māei. Aut 3° pessimā mām q̄ sit causa maloꝝ vlceꝝ ēt in itestinis q̄ ita nō pn̄t sanari. cū igit̄ his tā malis dispōnib⁹ si disinteria diu durat ꝑ compassionē epatis ad itestina multū in lōgo t̄pe debilitat̄ epar in tm̄ vt loco sanguis gn̄et̄ aquo sitas. ⁊ sil'r multū debilitat̄ stomaci digestiua. ⁊ iō aut supueniet hydropisis epate multiplicāte aquositatē: aut lienteria; stomaco nō digerente ⁊ expellēte cibū. ad hoc aūt ꝯiūcta cū malis dispōnib⁹ supradictis necio seq̄t̄ mors. ⁊ sic p; veritas aphōi.

¶ Commentum Galieni.

Bonum esset si quendam.

¶ Gal'. i cōmēto. p̄mo ponit potuisse seruari meliorē ordinē i aphis suis. 2° v̄ificat vnu; aphūm ifra ponēdū in isto 6° loco ab isto. 3° v̄ificat istum. 2ª ibi (Cū igit̄) ibi 3ª (Purgatio vo) ¶ De p̊ª dicit. ꝙ verū esset si ꝑmisisset huic apho vnū positū i 6° loco ab isto postq̄ oz h̊ expōere. ¶ In 2ª dicit. ꝙ ꝑ spleneticos intelligit illos q̄ passi sūt diu duriciē splenis: ⁊ istis si supuēiat disinteria soluit̄ duricies vtpl'm: q̄a purgant̄ hūores q̄ erāt cū duricie splenis. s. mel'ice. Et hoc est qđ vult Hyp. i isto aphō sequēte. ¶ De 3ª dicit. ꝙ si purgatio modū excesserit. s. si fuerit supflua vltra modum illum q̄ reqrit̄ ꝑ cura epatis splēis ⁊ multū diuturnior ⁊ nocuerit īfirmis seq̄t̄ disinteria sup. fortior si multū ꝓlōget̄: q̄a cū hūores mali sepe trāseāt ꝑ itestina ꝑcutiunt̄ itestina ab eis: ita vt deficiat eoꝝ calor ⁊ distēꝑet̄: ꝑꝑ quā cā; fuerit cā hydropisis ⁊ liēterie ꝑꝑ passionē stōi ⁊ itestinoꝝ hydropisis ꝑꝑ compassionē epatis ⁊ eoꝝ itestinoꝝ. ¶ Apho. XLIIII.

Quibuscunq̄ ex stranguria yleos innascitur: hi in septe; diebus pereūt: si non febre superueniente multum vrina fluxerit.

¶ In p̄nti aphō due ponunt̄ ꝯcl'ones: quarū p̄ma est h̊. quibus nascit̄ yleos ex strāguria ipsi pereūt in septe; diebus vtpl'm. ꝓbat̄: q̄a in istis sunt fortissima accn̄tia virtutem ꝓsternētia. ⁊ iō vtplurimu; virtus succūbit in p̄ma creticā radicali vel añ: ⁊ hec est 7ª. ¶ Scōa ꝯcl'o. in istis si ante septimā supueniēte febre fluat multa vrina: isti liberant̄. ꝓbat̄: q̄a in his superueniētibus remouet̄ causa colice ⁊ strangurie. igit̄ remouent̄ morbi. ⁊ ꝑ ꝯn̄s curant̄: ⁊ hāc auctoritatē allegat Auicē. 16. tertÿ. capl'o de yleos dicendo Gal'. ignorasse cām huius. ¶ Ego tñ nō video ibi Aui. ꝯcessisse aut negasse hūc aphm sicut nec Gal'. in commēto facit. Et ideo iste aphūs poss; esse vtilis si casus occurreret que; Gal'. nunq̄ vidit. ¶ Et isto mō q̄ in cōmento dicet̄: aduerte ꝙ Marsilius ⁊ alÿ dicūt concordiā huius etiā inueniri. 19. tertÿ. capl'o de difficultate vrine: sed nō est ita. nam in illo casu circa finē dicit Auicē. ¶ Et expertū q̄de; est in pluribus hoībus ⁊ dcm̄ est: ꝙ q̄ habent difficultatē vrine ⁊ aduenit eis post ipsam tenasmon moritur in 7°. nisi accidat feb. ⁊ ꝓuocationē faciat plurima;. ¶ S; cōstat ꝙ hoc nō dicit̄ de yleos sicut in aphorismo. ¶ Pro declaratiōe tñ aphōi nō. ꝙ ipse pōt habere duos

sensus vnꝰ ē ꝙ ꝓpter apā exn̄s in vesica accidit vt yleon
ꝓpter cōpressionē intestini ꝓhibendo exitū fecū ⁊ supue
niente feb. curet̄ cū fluxu vrine. Et hūc sensū putat Gal.
fl'm in cōmento. ¶ 2ꝰ sensus est qn̄ p̄mo accidat strangu
ria ꝓpter humores frīdos grossos q̄bus augmētatis fiat
yleos cōicata mā frigida intestinis: ⁊ postea supueniente
feb. hos humores eliquari ⁊ ꝑ vias vrine emitti ⁊ ita seq̄
sanitatē: ⁊ h̄ fm Ga. est possibile: tn̄ nō bn̄ vr̄ sibi aphum
ↄfirmādū vtplurimū ꝓ vō vt patebit in cōmento. posse
mus ēt dicere ꝙ ꝑ viā passionis ⁊ cōitatē dolente vesica
impediunt̄ itestina ab expellēdo sicut accidit colica ex la
pide renū: lȝ apā nō cōprimat itestina ita vt merito illius
ꝓhiberet̄ stercoris exitus. Sȝ Gal. talia imaginabilia q̄-
bus experientia nō corn̄det nō admittit. quare ⁊c̄.

¶ Commentum Galieni.

IN yleō nulla exeūtia. Galie. i cōmē
to facit tria. p̄mo declarat yleon. 2ꝰ ponit ⁊
iprobat vnā expōnē aphi. 3ꝰ dat vnū intelle
ctū apho defensabilē. 2ª ibi (Oēs aūt.) 3ª ibi.
(Sȝ hypo) in p̄ma declarat yleon ex pte vnius accn̄tis
ipsū semp cōcomitātis. scd̄o ex pte cāe in generali. 3ꝰ ex
pte cārū in spāli. ¶ De p̄ma dicit. ꝙ yleon nulla exeūtia
egrediunt̄ iferius ꝑ viā ani q̄tuis clisterizent̄ clisteribus
fortibus. ¶ Scd̄o dicit. ꝙ oēs concordāt in omni yleos
claudi vias versus infra. siue in subtili itestino siue i gros
so. ¶ 3ꝰ dicit. ꝙ multi dicūt ꝙ pōt accidere ex solo apāte
⁊ ex omni opilatiōe stercoris duri: aut ab humore grosso
viscoso. Sed ipse dicit ꝙ solū calidū ⁊ durū. i. difficile apā
facit h̄: q2 nō credit ↄstipari ventrē ex humoribꝰ grossis ⁊
viscosis spē ita vt penitus nihil egredi possit. ¶ Sed ta-
mē ↄcedamus sub quadaȝ hypostasi. i. ꝑ modū suppōnis
nō ꝓbate: ꝙ esse possit ex humoribus grossis ⁊ viscosis.
¶ Circa p̄mū nō. ꝙ yleos ꝓprie importat aut dolorē ite-
stinoꝝ graciliū ꝓpter quē fit difficilis exitus ꝑ anū eius
ꝙ deberet egredi fm nāȝ aut importat egritudinē a qua
dolor talis descēdit. nā sub vtroq3 significato iueniuntur
doctores vti isto vocabulo ⁊ stricte capiēdo. ⁊ hoc modo
loq̄t̄ Aui. 16. tertij. caplo de yleos: ⁊ caplo d̄ colica. ¶ Ta
mē vr̄ ex Gal. in cōmento ꝙ h̄ nomen qn̄q3 sumat̄ ꝓ cōi
ad colicaȝ q̄ est in grossis humoris itestinis ⁊ ad yleos qd̄
est in gracilibus: ⁊ q2 nomē colice qn̄q3 sumit̄ hoc modo
large. iō seq̄t̄ ꝙ colica ⁊ yleos large accipiēdo ↄuertunt̄:
sed stricte differūt. ¶ 2ꝰ nota. in omni taȝ colica q̄3 yleos
esse opilatōeȝ ꝓhibitiuā exitus fecū ⁊ vētositatis: lȝ tn̄ nō
oȝ ꝙ i colica oīno nō egrediat̄. quotidie. n. videmus coli-
cos aliq̄d expellere: sȝ n̄ egredit̄ nisi cū difficultate: ⁊ qn̄ȝ
nihil egredit̄ ēt: lȝ clisteria fiant acuta. ⁊ iō accn̄s illud in
quo oēs ↄueniūt. s. ꝙ nihil egredit̄ itelligat̄ mō dicto. s. ni
si cū difficultate vel ꝙ nō sit semp: sȝ aliq̄n nihil egredit̄.
¶ Circa 3m dcm̄: puto nō esse mentē Ga. ꝙ colica ⁊ yleos
nō ꝓueniāt nisi ab apāte: sed puto ipsū h̄ dicere ꝙ nō ꝓ-
ueniūt cū tāta vehementia ⁊ ↄstipatione vt penitus ꝓhi
beat̄ exitus oīum rerū nisi ab apāte. ⁊ hoc tolerari pōt: ⁊
Ga. dicit se ita putare. OMNES AVTEM. Hic po
nit ⁊ iprobat alioꝝ expōnē ⁊ p̄mū ponit illā. scd̄o iprobat
quo ad vnū. 3ꝰ quo ad aliud dcm̄. 2ª ibi. (Ego aūt.) 3ª ibi
(Adhuc dicūt.) ¶ In p̄ma dicit. ꝙ oēs iterpretes huius
aphōi dixerūt q̄ddā qd̄ remotū est a rōne. ⁊ ideo n̄ credē
dū. Dicūt. n. ꝙ si est apā in vesica. tunc ꝓpter cōpressionē
a dicto apāte patiunt̄ intestina. ⁊ ideo fit h̄ passio. s. yleos
post stranguriā. ¶ De secunda dicit. ꝙ ipse vidit multos
de strāguria mortuos: quoꝝ vesica dū patiebant̄ visu ap
parebat plena ⁊ dolorosa: ⁊ nullus taliter patientium īci
dit istū dolorē. s. yliacū: q̄uo igit̄ pōt eē ꝙ yleos nascat̄ ꝑꝑ
intestina esse cōpressa ab apāte vesice q̄si dicat. nullo mo

do. ꝑterea si hoc fieret multo magis deberet hoc fieri ex
apāte matricis: q2 matrix descēdit vsq3 ad dyafragma. ⁊
ideo pōt comprimere itestina gracilia: sed si vesica patia-
tiat̄ apā comprimit solū rectū intestinū. ex cuius compres
sione nō pōt fieri yleos saltē ad modū quo illi forte. iten
dunt. n. nō est possibile ↄstricto recto itestino māȝ redire
⁊ facere cōstipationē in gracili. sicut quādoq3 post colicā
fit yleos. ¶ De tertia dicit. ꝙ isti adhuc dicūt peiꝰ: q2 di-
cunt feb. calidā iuuare yleon supple qn̄ supuenit. nā solū
apā vesice. i. solitarie facit feb. ꝙ q̄to magis maiorat̄ tā-
to feb. augmētat̄: q2 febris est qd̄dā accidēs cōcomitans
apā. s. vesice: neq3 spasmus feb. ⁊ ideo in isto casu nō cura
tur yleos ꝑ superuentū posse sanari nisi per curaȝ apātis.
⁊ apostemate sanato curat̄ ⁊ febris. ⁊ ideo in isto casu non
curatur yleos per superuentū feb. sed potius ex cessatiōe
feb. ⁊ ideo feb. nō est bonū neq3 laudabile signū in yleos.
sicut isti dicūt. ¶ Et ꝑterea nō est cura ꝑ se alicuius mor
bi vel ꝙ sit cū friditate sola: vel cū hūoribus flegmaticis
vel de ventositate grossa: ⁊ istud cōcludit ꝙ ignorat̄ q̄uo
h̄ dixerunt cū nō possint auctorizari. i. cōfirmari ratiōe.
SED SI HYPOCRAS. In hac 3ª ꝑticula dat de-
fensabilē intellectū apho. di. ꝙ siue Hypo. siue aliq̄s aliꝰ
q̄ dicit ꝙ ignorat quis hunc aphum fecerit: q̄cūq3 tamen
fuerit si viderit ifirmū hoc mō sanari bonum est dici hu-
mores frigidos crudos grossos fuisse accidētia huiꝰ mor-
bi. i. causas quas accidit esse causas eius ⁊ feb. superueniē
te ⁊ purgatione vrine esse curatū: ex quibus vides ꝙ Ga.
nō affirmat eius veritatē vt in pluribus: sed negat: sed tn̄
dat modū saluādi ꝙ aliq̄n cōtingit. ⁊ per ↄn̄s nō putauit
hūc apho. fore Hypo. ¶ Aphorismus. XLV.

VUlnera quecunq3 annua fuerint vel
longius tempus habeant: os necesse
est emitti: ⁊ cicatrices fieri ↄcauas.

¶ Cōclusio est ista. Necesse est in cura ānua-
lium aut lōgi temporis emitti os ⁊ cicatrices fieri conca-
uas. ꝓbat̄. id ē fieri necc̄iū i cura sine quo vulnera nō pos-
sunt cōsolidari: ⁊ qd̄ necessario concomitat̄: sed sine ossis
emissione ista nō possunt cōsolidari: ⁊ concauitas cicatri-
cis necessario ↄcomitat̄. ⁊ iō si necessario sanant̄ vulnera
annua: ⁊ lōgioris temporis: ista duo ↄiungunt̄ cure: vnū
tanq̄3 cōicans: ⁊ aliud tanq̄3 seq̄ués. p̄mū est ossis emissio
secundū cicatricis cōcauitas. ¶ Et cōcordia est colligen-
da. 4ª quarti. tractatu 3ꝰ capitl'o p̄mo. ¶ Et est vtilis in
actu practico vt ꝓlongato tempore cōsolidatiōis vlteriꝰ
inquiramus ꝙ os sit emittendū ⁊ nō expectemus in con
solidatōe eq̄litatē sufficici sicut in aliȷs. ¶ Circa aphum
nota. ꝙ nomē vulneris: lȝ ꝓprie importat solutionē con-
tinuitatis in carne vel sibi ꝓportionali absq3 pure ⁊ sanie
quomodo distinguit̄ ab vlcere: tn̄ hic sumit̄ ꝓ vlcere. nō
eniȝ videt̄ bene possibile ꝙ sit vulnus ānuū: qd̄ nō faciat
saniem. ¶ Secundo nota. ꝙ vlcerū tardat̄ cōsolidatio ꝓ-
pter varias causas. p̄mo ꝓpter malā complexionē mem-
bri vlcerati. cum eniȝ cōsolidatio ⁊ icarnatio fiat a virtu-
te membri. ideo mala existēte compōne vt regenerare: ⁊
bene cōsolidare nō sufficiat tardat̄ cōsolidatio. secūdo ex
malicia humoꝝ qui ad vulnus currūt ꝓpter repletioneȝ
totius vt in asclite ⁊ hyposarca aut alicuius particularis
membri inundantis: vt cōtingit multotiens in carnibus
glandosis in gula existentibus: aut propter indebitum re
gimen: aut propter occursum rerum extrinsecarum ꝓhi-
bentium cōsolidationē. quandoq3 aūt ꝓpter defectū fun
damenti in quo caro oriri debet qd̄ est os: q2 os est putri-
dum: aut a nāe regimine derelictum: q2 vndiq3 ab aliȷs
partibus siue totius separatū: qn̄q3 ex idebita figura [illegible]
aut obstracositate lateꝝ vlceris vt i fistulis accidit mul-

totiēs: ſꝫ nō omne vlcus obſtracoſuꝫ ſit fiſtula. ¶ 2° nō. ſꝫ tā multis cāis poſſit ꝯſolidatōis ꝓlōgatio cōtingere: tñ vtplˀm ſi ꝓlōgatio eſt vltra ānū eſt ꝑꝑ defectū in oſſe qđ nō pōt bñ fundare carnē: imo illi q̄ generat̄ cōicat tādeꝫ putredinē ⁊ ꝓhibꝫ debitā ꝯſolidatōeꝫ. ¶ 3° nō. qñ os ē h̄ mō leſum ſi vlcus durat ꝑ annū nō eſt veriſimile leſionē oſſis eſſe ſupficialē: ſed ꝓfundaꝫ: ſꝫ in tali os illud emittit aut abradendo: aut alio mō ꝑ opus nāe aut medici remouēdo. ¶ 4° nota. ꝙ in tali caſu mēbꝝ vtplˀm eſt ibi debilitatū: vt nā ibi nō ſufficiat regenerarī poꝝ ſarcoydē ſine calloſitate: que regenerat̄ loco oſſis ita groſſa ꝙ̄ erat os: nec etiā pōt tātā carnē ſup loco generare vt veniat ad eq̄litatē cū parte ſibi īmediata. ⁊ iō qñ fit cōſolidatio remanet cicatrix cōcaua. ex qbˀ appet verificatio aphōi. ſꝫ qñꝫ poſſꝫ ꝯriū ꝯtingere: ⁊ fieri vlcus annuale ſine oſſis corruptione: ⁊ remoueri os in mēbro forti nō facta cicatrice cōcaua: ſed raro. ¶ Commentum Galieni.

Vlnera que diu. Gal. in cōmento dat cās ꝓlōgationis vlceris ſanitatˀ. 2° oñdit diuerſitatē noīuꝫ vlceꝝ. 3° v̄ificat aphum. 2ª ibi. (Antiq.) 3° ibi. (Sed in hoc apho.) ¶ In pˀma dicit. ꝙ vlcera q̄ diu ꝓlongant̄ anq̄ ſanent̄ aut recidiuent̄ poſt ꝯſolidatiōeꝫ difficilˀr ſanāt̄ ꝑꝑ aliq̄ triū cāꝝ: aut q̄a mali hūores currūt ad locū nō ꝑmittentes ſanari: aut q̄a mēbꝝ eſt debilitatū ꝑꝑ malos hūores currētes ad ipm facientes malas q̄litates ī mēbris: aut ꝑꝑ magnitudinē ⁊ peſſimitateꝫ vlceꝝ. ¶ In 2ª pte dicit ꝙ iſta vlcera difficilia ad cōſolidādū antiq vocabāt farſa: ſed moderni volētes vnicuiq̄ nomē īponere q̄dā vocāt chironia a chirōe pˀmo ipa curāte: q̄dā cileſia. a cileſia poſt curāte. q̄dā dicūt corroſiua: q̄ ſꝫ ſint ꝑ cutē ambulātia nō peiorāt cutē. alia vocāt formicaꝫ. alia ignē ſacrū q̄ ꝑforāt carnē ⁊ cutē: ſꝫ vulnera corroſiua q̄ vocant̄ putrefactiua q̄ cutē ⁊ carnē īteriorē ꝑforāt: nō tñ dnˀr vulnera: ſꝫ q̄dā paſſio ex putrediē ⁊ vulnere cōpoſita. ¶ Et ſubdit ꝙ noſcimus q̄dā membra patientia putredinē ſine vulnere: ⁊ quedā patientia ſola vulnera q̄ vocant̄ heriſipilla. h̄ igit̄ vulnera hñt nomē heriſipille. ſ. farſa ⁊ formica: ſꝫ alia antiq ſolū appellauerūt vulnera.

SED IN HOC APHO. Hic v̄ificat aphm di. ꝙ hyp. ī h̄ apho. teſtat̄ ꝙ vulnera nō ꝓlōgant̄ ī ſanatōe: niſi q̄a oſſa putrefiūt: ⁊ h̄ ſepe ꝓlōgatōe ānuali vel maiori qđ hyp. vidit expimēto rō aūt h̄ nō īueniſſet ſine expimēto: q̄r multotiēs ſanant̄: ⁊ paulo poſt redeūt. ⁊ h̄ fit q̄a medicia gñante carnē ſup mala oſſa appet eſſe ſanitas: cū tñ in oſſibus ſubterioribus ſit corruptela: q̄ fit cā ꝙ reuertat̄ tumor īcipiēte ſanie. ⁊ faciēte vulnera ī carne: ⁊ iſta nō ſanātur niſi cū medicia: quā Hyp. dixit in lib. de vulneribus. ⁊ quā Ga. poſuit. 3° de īgenio. vbi dixit: ꝙ oꝫ vulnera exiccari maxīe cū hñt īteriˀ mala oſſa. terminus aūt ſufficiēs in exiccatōe eſt ꝙ apparebit corruptio oſſis: ⁊ os extraheret̄ exterius: ſed poſtq̄ ſanata ſunt vulnera quantū deficit in loco de oſſe tantā opꝫ hēre cōcauitatē. ⁊ ſic apparet ꝙ opꝫ os emitti ⁊ cicatrix fieri concaua.

¶ Aphoriſmus. XLVII.

Vicūq̄ gibbi ex aſmate fiunt aut tuſſi: ante iuuentam pereunt.

¶ Concluſio eſt iſta. oēs patientes gibboſitatem ex aſmate vel tuſſi pereūt añ iuuētuteꝫ. ꝓbat̄. in oībus talibˀ ita difficultat̄ anhelitus vt ad iuuētutē venire nō poſſint. igit̄ ꝑeūt añ iuuētutē. aſſumptū pꝫ circa l̄ram. ⁊ ſiłis hˀr ſnīa ab Aui. 22. terty. capˀ. de gibboſitate circa fineꝫ: ⁊ eſt vtilis in actu practico. ⁊ ampliat̄ ad vtrūq̄ ſexū. ¶ Nota tñ ꝙ nomen gibbi ſumit̄ cōiter pro mala ſocietate ſpōdiliū ſiue ex ipſoꝝ diſlocatōe: ⁊ ē triuꝫ modoꝝ. Nā qñq̄ diſlocant̄ verſus añriora. ⁊ tūc in directo ſpōdili diſlocāte in ſpina ꝑcipit̄ ꝯcauitas: ⁊ h̄ mō oſtēdi in dño hugolino de caſtello: ꝙ ſpondilis media colli erat diſlocata. in brachio illuſtriſſimi principis dñi Philippi marie ducis Mediolani. Quādoq̄ aūt ē diſlocatio tēdēs ad añriora ⁊ eo mō eodē āno fuit in nobili viro Galeazeo troto. 3° ad alterū laterū. ⁊ hoc mō fuit in Parma de barzono carpētario eodē anno. ſ. 1427. ſed pˀmus modus eſt abſq̄ voce ⁊ ſenſu ꝯtinue poſt caſuꝫ. 2° viuit vita ſanoꝝ: ſꝫ diſlocatōes ⁊ gibboſitates minoris remāſerint. ¶ Nota pˀncipalˀr ſcđo gibbos fieri ex aſmate ⁊ tuſſi pōt ītelligi duobˀ modis. vnˀ eſt ꝙ iungat̄ gibboſitas ⁊ aſma vel tuſſis: ⁊ eſt īpropriˀ modus. 2ˀ eſt ꝙ ex mā aſmatis vł tuſſis fiat gibboſitas nā ꝑmutāte mām ad faciendū apā iuxta ſpōdiles: ꝑꝑ qđ fiat gibboſitas. Et hūc intellcm̄ habuit Aui. loco allega. ad quē intellcm̄ maxime verificat̄ aphus. ¶ 3° nō. ꝙ qñ gibboſitas naſcit̄ añ iuuētuteꝫ. tūc naſcitur ante ꝯplem̄ concauitatis: ⁊ quia ipſa debilitat locū ⁊ corrūpit figurā. iō ꝓhibꝫ debitū augm̄ ſpūalium. Si vero contingit poſt iuuētutē vel in iuuētute: nō opꝫ ꝙ ita impediat̄ ſpūaliū augm̄. Et iō nocumētū nō eſt tm̄ ex quo pꝫ ꝙ dixit añ iuuentutem. pꝫ ſcđo ꝙ iuxta hunc modū ly. añ nō ꝯſtruit̄ cū ly. pereunt. ita ꝙ ſit ſenſus ꝙ ꝑeāt añ iuuentutē: ſꝫ ꝯſtruit̄ cū ly fiunt: ita ꝙ eſt ſenſus ꝙ qñ añ iuuentutē fiūt patientes poſtea pereunt: ſꝫ nō dˀr quando: ⁊ hūc vˀr habuiſſe in ꝯmen. Ga. cū dixit: eos ꝑire ꝑꝑ defectū membroꝝ ſpūaliū ⁊ nō dixit ꝑꝑ nocumētū. ¶ Nō 4° ꝙ Auic. nō limitat hoc mō: imo dicit ꝙ ꝑeunt anq̄ expuāt. Et vˀr ſignificare ꝙ pereāt anteq̄ mā morbi expellat̄ exterius. Et ſecūdo vt dicit eſt: q̄a cum mā aſmatis ⁊ tuſſis ſit groſſa maxime quādo nā nō pellat eā exterius, apparet ꝙ apā qđ eſt cauſa gibboſitatis ſit durū ⁊ magnū. durum ꝑꝑ mām a qua pendet. magnū: q̄r aliter non faceret gibboſitatē. Tale aūt nō dat tm̄ ſpaciū pectori ꝙ dilatet̄ ad refrigeriū cordis ſufficiēter. ideo aufert̄ aut ita impedit̄ vt pereant. ¶ Ex q̄bus pꝫ verificatio aphōi ⁊ intellectus eiˀ q̄ maxime verificat̄ quādo gibbi ſunt verſus anteriora. ¶ Ego aūt maxime credo hunc modū expōnis: q̄a vidi multos gibbos in pueritia durare vſq̄ ad iuuentutem: maxime Nicolaū benedicti ſenēſem: cui quaſi anno. 10. etatis ſue accidit gibboſitas ex ſpaſmo ꝓpter puncturā pedis: ⁊ vidi diu poſt iuuentutē. ¶ Et video ex cauſis alys accidere gibbos ante iuuentuteꝫ: ⁊ poſt: ⁊ nō mori. q̄d ſint iſta duo. pˀmo ꝙ accidant gibbi ex permutatōe māe faciētis aſma vel tuſſiꝫ. ſcđo ꝙ ſint ante iuuentuteꝫ ⁊ ꝙ liberētur nec vidi nec audiui. quid v̄o ſit aſma videbis in cōmento ⁊ q̄d ſit tuſſis dcm̄ eſt in q̄rta ꝑticula illo aphō. q̄buſcūq̄ tuſſes ſiccas ⁊c. ¶ Cōmentuꝫ Gal.

Qomodo gibboſitas. Gal. in cōmento. pˀmo remittendo nos docet quaſdaꝫ cās gibboſitatis. 2° verificat aphum ꝑ cām generalē. 3° ꝑ magis ſpālē. 4° oñdit variā noīationē leſionis anhelitus. ibi 2ª. (Si igit̄ gibbi) ibi 3ª (Vulnera āt) ibi 4ª (Paſſiōes āt) ¶ In pˀª dicit. ꝙ Hypo. docet ī lib. de ꝯcatenatōe q̄nō fiat gibboſitas: ⁊ q̄ fiat añ. ⁊ q̄ fiat retro ⁊ q̄ lateralˀr: ⁊ hᶜ paſſio magˀ attigit dorſo. Et iō q̄ vult eā ꝑfecte ītelligere recurrat ad legēdū dcm̄ libꝝ Hyp. ſꝫ tñ dicit ſe h̄ dictuꝝ q̄tū ē opportunū huic loco. ⁊ ſubdit ꝙ gibboſitas fit ex ꝑcuſſiōe vł caſu vel maximis vulneribˀ. i. vlceribˀ cū apātibˀ in īterioribus ſpine ⁊ ſepe ex alys cauſis: ⁊ iſta gibboſitas ſi ſit in vna ſpondili ⁊ ad interiora. tūc exterius in directo illius ſpondilis apparet cōcauitas. ¶ Sꝫ tu adde ꝙ ex ſpaſmo etiā pōt ꝯtingere: ⁊ aut ꝓpter malā ꝯpōnem: aut propter malā plaſmatōeꝫ obſtetricis ⁊ multa ſiłia vide. 22. terty.

loco alleg. ¶ In 2ª pte dicit. ꝙ si fiāt gibbi ex asmate aut tussi añ iuuētutē ꝙ isti peūt: qa isti gibbi faciūt fortē molestatōez ꝑꝑ iꝑfectionē mēbroꝝ spūaliū: ⁊ ex hoc ↄcipitur ꝙ dr̄ qūo gibbi accidunt añ ꝑfectōez taliū mēbroꝝ. ⁊ iō ly. añ ↄstruit̄ cū ly. fiunt ⁊ nō cū ly peūt: ⁊ nō ↄtingūt h̾ accñtia si nō ꝑcessit casus vel ꝑcussio: sꝫ ex solo apate crudo ⁊ idigesto intus exñte: ⁊ puto ipm velle ꝙ ↄtingit ipꝫ mori. si gibb⁹ est ex apate ⁊ nō ex casu vel ꝑcussiōe: qa est ꝑiculosior gibbositas cuꝫ apate. ibi. n. est gibbositas ⁊ vltra illud apa ꝙ oꝫ esse magnū si oꝫ cāre gibbositatez. In pte 3ª q̄ est ibi. VVLNERA AVTEM. Dat cām v̾ificātē magis spāl'r: ⁊ diuidit̄ in duas. ꝑmo oñdit vulnerū faciētiū gibbositatē dr̄iam. Ex q̄ itelligit̄ dr̄ia apatis. 2º reuertit̄ ad aph̄uꝫ v̾ificandū. 2ª ibi. (Idē ēt.) ¶ In ꝑma dicit. ꝙ vulnera faciētia gibbos dr̄nt ſm q̄ttitatē ⁊ q̄litatē loci i quo sunt ⁊ ſm duritiē. i. fortitudinē vulnerū. Nā si sunt in loco nobili ⁊ magno anhelit⁹ fit maior ⁊ ꝑiculosior: ⁊ ꝑ anhelitū itelligatis asma qđ tūc ē magis qñ anhelitus est magis lesus. Non sumitur igitur hic ly. anhelit⁹ ꝓ respiratiōe: sed ꝓ asmate. ⁊ si aliquātulū humoris fluxerit in vulnerib⁹ in cānales pulmonis gñat̄ tussis. Nā hi morbi nō oꝫ ꝙ sint duri. i. de mā faciēte durū apa. ⁊ iō qñ gñat̄ sanies. ⁊ isto mō iterficit ifirmū: sꝫ vulnera ñ effluētia. i. a qb⁹ ñ effluit sanies ñ mortificāt ifirmū ilico: q2 humores grossi ⁊ duri sunt: sꝫ illa q̄ sūt cū tussi cito faciūt saniē ⁊ occidūt: qa mā cōicat̄ pulmōi. ⁊ iō nō ē dura ⁊ citi⁹ iterfic̄. ¶ Idē v̾ificat ꝑ cāꝫ di. ꝙ vulnera. i. mōbi faciētes gibbos cū asmate. faciūt idē qđ stati dcm̄ ē. s. ꝙ occidūt si sunt añ iuuētutez: qa ista aut sunt magna: aut in ꝑiculoso loco pectoris. mō patiētiū loca circūdātia fiunt ꝑua ⁊ stricta. ⁊ ideo cor ⁊ pulmo nō crescūt debite neq3 sufficiūt ad vitā. gibbositas. n. angustat pectoris spaciū. ⁊ iō incidunt asma: ⁊ ꝙ nullo mō ꝑñt euadere ⁊ si anteq̄3 acciderit gibbositas angustabit̄ spūs ꝑꝑ solū apa q̄̄to magis āgustabitur. si vulnera. i. morbi durescāt ⁊ augmētāt scpe sic̄ fit superueniēte gibbositate q̄si di. multo magis: ⁊ hec est cā q̄re moriuntur. ¶ Ex quo intelligis ꝙ adhuc hic vult ꝙ ly. ante iuuentutem intelligitur de aduentu gibbositatis.

PASSIONES AVTEM. Hic ponit diuersitatez noiatōis egritudini pectoris di. ꝙ q̄̄uis passiōes pectoris sint multe. h̾ Hypo. solū noiauit illos q patiūt̄ anhelituꝫ spissuꝫ. Cōsuetudo. n. antiquoꝝ fuit vocare anhelitum. s. asma spissitudie spūs ⁊ respiratōis ꝑꝑ stricturā vel exerciciū. Sꝫ moderni ēt vocant anhelitū. i. asma oēm diuturnam passionez pectoris cū est sine feb. ⁊ adest pessimitas. i. magna valde passio spiritus ⁊ respirationis.

¶ Aphorismus. XLVIII.

Quibuscunq3 flobotomia aut farmacia confert: hos vero flobotomare aut pharmacia dare ↄuenit.

¶ Cōclusio est ista. oēs qbus ↄuenit flōmia: aut farmacia sunt flōmādi: aut farmacādi in vere. ꝓbat̄. Oēs tales flōmādi: aut farmacādi eo tpe in quo h̾c corꝑa sunt magis disposita ad istas eūones: ⁊ i quo sunt apta incurrere minora nocumēta: sꝫ h9 tps est ver. g̊ ⁊c̄. Maior est clara. minor v̾o circa l'raꝫ declabit̄. ¶ Sil'is snīa colligit̄. 4. ꝑmi. caº 4º ⁊ ē vtil' vt pꝫ. ⁊ āpliat̄ ad vtrūq3 sexū. ¶ Sꝫ circa l'ram. qd sit flōmia ⁊ qd eūat ⁊ qd farmacia. vide i ꝑma ꝑticula. Per ver aūt itelligamus mō medicorū tps tēꝑatū qđ ē iter hyemē ⁊ estatez. ¶ 2º nō. ꝙ qbusdā cōfert flōmia: aut ꝑꝑ curā egritudis actu exñtis: ⁊ de istis nō loquit̄ Hyp. i apho. vt pꝫ ꝑ Hal. i cōmen. Quibusdā aūt ↄfert altera istaꝝ eūonū grā ꝑseruatiōis: ⁊ d̄ istis Hyp. loq̄t̄ i apho. ¶ 3º nō. ꝙ ꝑseruatio q̄dā dr̄ ad moduꝫ medicoꝝ gñalis: ⁊ ē act⁹ q vtpl'm reqrit̄ ipse vel sibi sil'is merito dispōnū tēpoꝝ anni ⁊ in oībus cōiter cōsuetis ad ꝓhibendū morbos in epatis cadere in eos: quedā aūt dr̄ ꝑseruatio spālis ⁊ est in medicia reqsita ꝑ aliquā ↄtingentiā. ¶ Exēpluꝫ ꝑmi. qa in cōi vsu vite tꝑe hyemis vtpl'm fit multiplicatio hūoꝝ q peccāt in q̄̄titate in vere: ⁊ sunt ꝑati in estate peccare q̄litate. ⁊ iō merito dispōnū tēporū āni ⁊ merito regimis ꝙ cōiter obseruatū corª indigentia eūone plurimū tꝑe veris idigēt eūone. Eūo igit̄ ꝑseruatiua ex his cāis in vere nec̄ia dr̄ ꝑseruatio gnālis. ¶ Exemplū scđi. sic̄ si ꝑꝑ casuꝫ vel inordinatū regimē vel aliā cāꝫ nō cōiter consuetā esset opportunū eūare: aut estate: aut autūno: aut hyeme: aut ēt vere diceret̄ ꝑseruatio spālis. In aphō igit̄ loq̄mur de gnāli ꝑseruatiōe. ¶ 4º nō. ꝙ in tꝑe veris pl'm vt⁹ ē fortis merito dispōnū dictaꝝ: ⁊ cōiter ꝑcessit hyems in corꝑib⁹ ꝑatis ad morbos: ſm cōem vsuꝫ regimis faciens. tps aūt veris nec nimis cal'm debilitans nec nimis frigidū coagulādo ꝓhibens eūonē. iō tam merito dispōnis v̾tutis q̄3 merito repletiōis: q̄3 ēt cōditionuꝫ tpis ↄuenit eūo i vere. ¶ Ex quo apꝑet v̾ificatio aphōi. i alys. n. tꝑib⁹ ⁊ si qbusdā possit conuenire merito dictoꝝ. eūo nō tñ ita cōiter sicut in v̾e. ⁊ iō in alys fieri eūonē grā gnālis ꝑseruatōis: ⁊ tu vide in ↄmēto qbus ↄuenit in ꝑnº v̾is eūo: ⁊ qb⁹ in fine veris. ¶ Cōmentum Hal.

Palam est ⁊c̄. Hal. in cōmēto ꝑmo exponit aph̄um. scđo verificat ipꝫ. 3º explicat ꝑticulariter moduꝫ practicādi aph̄m. 4º remittēdo nos ad vnū librū. remouet dubiū. 2ª ibi. (Dixit. n. multotiens.) 3ª ibi (Ego aūt.) 4ª ibi (Medicinal'r aūt.) ¶ De ꝑma pte dicit palā esse. ꝙ h̾ aph̄us itelligit̄ d̄ sanis: quoꝝ sanitas non esset diu duratura nisi eūarent̄. ⁊ iō dicit Hypo. ꝙ opꝫ hos purgare in ꝑnº veris cuꝫ flōmia si timeat̄ de plenitudie spē humoꝝ peccantiū solo q̄̄to. ⁊ oꝫ subuenire cū sol'one ⁊ vomitu si timeat̄ de corruptiōe humoꝝ spē merito alicui⁹ dñy alicui⁹ humoris alterius a sanguie. DIV ENIM MVLTOTIENS. Hic verificat aph̄um h̾ mō itellectū di. h̾ mō multotiēs custodiuit cū ante singulis ānis egrotaret̄: ⁊ ꝙ multis podagris ⁊ arteticis dūmō nō ita paterent̄ ꝙ sui putrescerēt digiti suas distulit passiōes. Et sil'r qbusdā celauit empima ⁊ qbusdā epilēsia. hoc mō purgatōis. s. fecē in vere. Sed flōmia ē vl'is purgatio ↄueniēs omni passioni. De plectorica. i. pctō in solo q̄̄to: ⁊ spē i h̾ ↄueniūt oēs flōmie: qa sūt vtiles eūones respcū humoꝝ: qa vnūquēq3 q̄tuor humoruꝫ eūat. Si purgatio cū sol'one ⁊ vomitu. si loq̄mur gñaliter vr̄ eē vna: sꝫ spāl'r nō est ita: qa alia ē purgatio colere. alia flegmatis: alia melācolie. siue fiat vomitu siue fluxu ⁊ h̾ dr̄ a flōmia: qa ista nō respicit determiatū humorē: sed totaꝫ massaꝫ. EGO AVTEM. Hic explicat ꝑticulariter modū practicādi hūc aph̄m i q̄tuor. ꝑmū est ꝙ ipse cognouit quēdā cui solebat mania euenire d̄ quo mirabar: qa cū mania deberet venire ꝑcipiebat ⁊ vocato Ha. sumpta purgatōe cessabāt accñtia manie ꝑꝑ duo iuuamenta: quoꝝ vnuꝫ erat: qa purgabat malos humores. 2ᵐ erat ꝙ ꝑꝑ acutos hūores egrediētes ⁊ trāsiētes ꝑ anū apiebant̄ sibi orificia venaꝝ emorroydaliū a qbus effluebat pessimus sanguis ⁊ niger: ⁊ iste vene si ↄsuetudinarie fluūt gignit̄ idē mania. dicit se igit̄ dedisse illi maniaco purgationē euacuantē colerā nigram nō solo vere: sꝫ autūno ꝑ singulos ānos ⁊ si differebat cape sētiebat signa futura manie. ¶ Scđm exēplū ē ꝙ ipse vidit mulierē patiētē cancrū quā purgauit cū forti medicia purgāte col'aꝫ nigrā: ⁊ ita singulis ānis cū farmacia quā farmaciā si negligebat sentiebat dolorē in loco cancri. ¶ Tertiū exēpluꝫ est ꝙ nouit quēdā cui incepat venire lepra in ꝑmo anno cū flobotomia ⁊ farmacia purgauit cui post annum sufficit so/

la farmaciã in vere annuatiꝫ. Si vero ꝑtermittebat. ꝛ iõ sepe semꝑ in vere indigebat purgatione ad expellendã colerã nigrã. ¶ Et subdit ꝙ epilepsie ꝛ apoꝑie ẽ neccia minoratio flati. Sꝫ artetica calida est de gñe colere. frigida de gñe flãtis: qꝛ valde raro fit de melia. ¶ 4ᵐ exᵐ. ꝙ nouit quẽdã q oĩ anno ĩ estate ĩcurrebat tertianã cui data ẽ ĩ vere medicia coꝉe rubee purgatiua a ꝑ multos annos nõ fuit passus tertianã. MEDICINABATVR. Jn hac q̃rta ꝑte facit qõ dictũ est. ꝛ posset qs dicere in qua ꝑte veris sunt faciẽde he purgatiões. respõdet ꝙ iste tertianariꝰ medicinabatur in fine veris: vt erat cõgruũ humori in eo peccanti. sed in epilepsia ꝛ artetica ꝛ melia: ꝛ alijs morbis pẽdẽtibꝰ ab humoribꝰ frigidis ꝯuenit euacuatio ĩ pñᵒ veri. VIDE PRO HIS DISCENDIS. Dicit se fecisse vnũ libꝝ de his q̊ s oꝫ purgare ĩ vere: q liber ẽ ꝑs regimis sanitatis. ¶ Circa tñ dicta ista cõsidera q̃ꝛ dicamꝰ flobotomiã euacuationẽ vꝉem: qꝛ ꝑ ea euacuãt oẽs humores vel apti sunt euacuari nõ eligẽdo aliquẽ spãliter: q̃uis de sanguie plus euacuaret. ¶ Attẽde zᵒ ꝙ exñte plectorica cõuenit flõmia: qꝛ ꝓꝑe peccatũ illud remouet: sꝫ qñ ẽ vnꝰ humor superãs alios q nõ sit sanguis: nõ obstãte ꝙ ꝑ flobotomiã minorari possit: tamen nõ euacuat solus: sed cuꝫ alio: nisi cũ farmaco. Et ideo dicit ꝙ euacuatio cõueniẽs corruptioni humorũ est farmacia: nõ ꝙ nullo modo cõueniat flobotomia. naꝫ multotiens in tali corruptione confert. vnde Galienus vndecimo terapẽtice. nõ soluꝫ in sinocis: sed in omnibus putridis febribus docet aperire venã. ¶ Et Auicẽ. ꝑma quarti. capꝉo de cura putridarũ in generali voluit ꝙ quãdo cuꝫ humore qui peccat fuerit sanguis cõueniat flobotomia si vrina fuerit rubea grossa. ¶ Tertio nota ꝙ empima ego vidi interpolatis ex fluxu catarri qui putrefiebat in pectore: ꝛ illud tale per euacuationem pectoris poterit protellari. ¶ Quarto nota. ꝙ colera non ponitur in ebulitione a debili calore. ꝛ ideo nõ timetur ex qualitate tẽporis in vere de suo incẽdio. Nõ igitur oportet ante fineꝫ. i. tertiã parteꝫ veris vltimã euacuare. sed frigidi humores qui hyeme sunt coagulati in tẽpore veris eliquant a tepido calore: ꝛ fluentes possunt facere morbos. ꝛ ideo sunt purgandi in ꝑncipio.

¶ Aphorismus. XLVIII.

SPleneticis superueniens dysenteria bonum.

¶ Jste aphorismus in. 6. ab isto declaratꝰ est supra. ꝛ cõmentũ pꝫ ꝛc̃.

¶ Aphorismus. XLIX.

QUibuscũqꝫ tumores podagrici fiunt in quadraginta diebus deferueẽscentes resident.

¶ Cõclusio est ista. oẽs podagrice fientes resident siue deficiũt deferuescẽdo in. 40. diebus. ꝓbat. ille egritudines resident in. 40. diebus: que nec sunt absolute acute vel pacute: nec absolute cronice: sed podagrice egritudines sunt hꝫ. igitur ꝛc̃. maior patet ex his que dicunt ꝑmo ꝓnosticorum. ꝛ ꝑmo de crysi. in cõmento aphorismi. Egritudines acute in. 9. diebus ꝛc̃. etiã patet ꝛ minor per experientiam est nõ. ¶ Et similẽ sentẽtiaꝫ ponit viatic. auctoritate hypo. ꝛ est vtilis aphorismus in actu practico. ¶ Nota tamẽ ꝙ egritudines podagrice dicunt fieri quãdo de nouo inuadunt post sanitateꝫ: ꝛ quãdo membris existentibus lesis: tamen incipit de nouo tumor ꝛ dolor. De istis igitur loquitur hypo. in aphorismo. Nam de illis podagricis egritudinibus que sunt cõfirmate ex flegmate gypseo torquente membra: nos manifeste videmus cõtinue eos remanere ẽm totã residuaꝫ vitaꝫ. ¶ Secũdo nota ꝙ cuꝫ tales dolores de nouo inuadũt cõmuniter: ꝛ semper aliquid caloris sentitur ꝑus: qꝛ materia flegmatica ꝛ frigida raro ad talia loca currit: nisi per adiutoriuꝫ colere: vt dicit. zz. tertij. vnde precipit in podagra frigida nõ purũ euacuari flegma: sed coleraꝫ ꝛ flegma. ꝛ ideo dicuntur in talibus feruescere. ¶ Tertio nota. ꝙ quãdo finiunt tales exacerbatiões ꝛ paroxismi podagre nõ semper terminãtur ad verã sanitatem: sed ad quẽdam moduꝫ quo non dolet: nisi forti motu: vt patet in illis qui diu passi sunt podagraꝫ. ꝛ ideo finis istorũ nõ est semꝑ sanitas: sed quidaꝫ modus remissionis. Et ideo dicit ꝙ si resident deferuescẽtes ꝛ nõ dixit dissoluunt vel curãtur ¶ Quarto nota. ꝙ morbi recipiũt terminatiões ẽm varietatẽ conatus nature ꝛ fortitudis virtutis: ꝛ modũ resistentie humoris. Et ideo nõ est putandũ omnes tales dolores terminari in. 40. diebus ꝛ non ante: sed quãdoqꝫ ante: ꝛ quãdoqꝫ in illo termio. Et ideo hic ponit terminus longitudinis vtplurimũ taliuꝫ egritudinũ. ꝛ ꝓpter hoc nõ dicitur. 40. diebus: sed in diebus. 40. qꝛ ĩ aliquo illius. ¶ Ultimo nota. ꝙ lꝫ Marsiliꝰ videatur limitare aphо. ad calidos dolores iuncturarũ: tñ Gaꝉ. videtur intelligere apho. vꝉr: vt patet in cõmẽto.

¶ Cõmentum Galieni.

TUmores ĩ podagricis. Gaꝉ. ĩ cõmẽto ꝑmo docet modũ quo fiunt tumores podagrici. zᵒ verificat apho. zᵃ ibi. (Curatio auteꝫ.) Jn ꝑma parte dicit ꝙ tumores podagrici fiunt cũ humores descẽdunt in cõcathenatiõe calcaneoꝝ: ꝛ istos humores ꝑmo recipiũt mẽbra lacertosa cutẽ circũdãtia: ꝛ cũ loca illa repleant humiditate: tũc cutis que custodit ꝯcathenationẽ extendit: sed nerui ꝛ chorde in podagricis nõ tumescũt: ꝛ iõ dolẽt solũ: qꝛ extẽdunt. ꝛ hoc ꝓbat. qꝛ nunq̃ꝫ vident podagrici fieri supueniẽte spasmo: ꝛ spasmꝰ plurimuꝫ cõtingit ex apate ĩ neruis ꝛ chordis. ¶ Circa quã ꝑtẽ nota. ꝙ vtplurimũ mãe que mouent ad faciẽdũ podagrã ꝓcedũt hoc ordine: qꝛ ꝑmo descẽdũt ad ꝯcauitatẽ iuncture. vnde vna de causis ꝓpter quas mãe fluũt ad iũcturas magis q̃ꝫ ad cetera alia mẽbra. vt dicit. zz. tertij. c. de doloribus iuncturarũ. ꝛ cuꝫ materia adhuc est in mẽbro imbibita circundãte cõcauitate extendit cõcauitas: ꝛ ꝓpterea nerui extendunt: ꝛ tunc fit maior dolor ꝓpter neruorum maximã extẽsionẽ. post aũt materia ꝓpellit ad mẽbra iũcturarũ: sicut sunt ligamẽta ꝛ musculi: ꝛ alie caruncule ibi existentes ad replendũ loca: ꝛ tunc fit tumor. Sed qꝛ materia spargit maxime in substãtia carnis musculi. iõ tunc accidit ꝙ nerui nõ tñ tendunt q̃ꝫtũ tendebant. qũ materia erat in sola cõcauitate: ꝛ ideo plurimũ quãdo tumor ẽ manifestus. dolor est minor: tñ vtplurimũ videt ꝙ paruꝫ. aut nihil de tali mã imbibitur in neruis: qui sũt in musculis: ꝛ in eoꝝ chordis. nã si ibidẽ multa talis materia tumorem faciens imbibet apostemarent: ꝛ ad tale apostema neruorũ plurimũ sequeret spasmus: qõ nõ apparet. ¶ Et hanc sentẽtiã voluit Gaꝉ. in verbis suis quã posuit Auicẽ. loco allegato. in fine capituli. Nõ tñ debemꝰ negare vniuersalitatẽ cõmunicatiõis mãei in neruis ꝛ chordis cũ videmus quotidie post dolores iũcturaruꝫ chordas sub genu existẽtes ĩgrossari ꝛ ĩdurari: ꝛ a debita extẽsiõe ꝓhiberi. CVRATIO. Hic verificat apho. ꝛ diuidit ĩ duas partes. nã ꝑmo ponit duo ꝑambula vtilia. zᵒ verificat. zᵃ ibi. (Ideoqꝫ.) ꝑmuꝫ qõ ponit ẽ ꝙ curatio apostematis podagrici est vna: cuius cura alioꝝ apostematũ. s. dissolutio mãei faciẽtis apostema: ꝛ a corpore eductio. ꝛ hec cura ẽm ꝑmã intentionẽ: sed subtilis materia cito dissoluit. Si auteꝫ sit grossa vel viscosa tardius. si vterqꝫ adhuc tardius. ꝛ hoc vltimũ exponit Marsilius. ꝙ si mã habeat has duas dispõnes ꝙ sit grossa ꝛ viscosa adhuc tardiꝰ dissoluit q̃ꝫ si esset solũ grossa vel viscosa. Et ista expõ vitat dubiuꝫ

vtr̄ morb⁹ de mā̃ cōposita ex grossa ꝛ subtili sit longior q̃ de grossa tm̄. ¶ Aly ꝑ vtrūq̃ itelligūt subtilē ꝛ grossaȝ: ꝛ volūt ꝙ qñ podagra est de mā̃ subtili: ꝛ cuȝ hoc de grossa: ita ꝙ vtraq̃ sit certa q̃titas in mēbris est lōgior q̃ si esset de sola grossa i tāta ꝑcipue q̃titate q̃tū de grossa est i alia. ¶ Et tu ꝓ ista vide q̄ dixi in qōne d̄ s̄latica fe. in qua hanc mā̃ȝ tractaui: ꝛ est de ꝑiodicatiōe. ¶ Scōȝ ꝑambulū ē. ꝙ isti podagrici tūores nō trāseūt vltra. 40. dies si patiēs fuerit obediēs: sic apā calīm in carnosis locis teminat̄ vt acute egritudies: q2 caro q̄ est rara ē vicia nāe hūiditatis. s. sāguini: sȝ apāta i neruis ꝛ ligamētis tarde terminant̄: q2 sic tarde veniūt ad collectionē ꝛ duriter: ita tarde determināt̄ur: ꝛ nō tm̄ itelligat̄ ꝙ oia difficilioris ꝛ tardioris collectionis tardi⁹ termient̄ eꝫ. Nā q̄dā sūt apāta cito veniētia: q̄dā tarde resoluētia: sȝ itelligat̄ i his q̄ tarde veniūt merito dēsitatis mēbri in quo sunt. Talia. n. mēbra sunt densa strictor̄ poror̄ ꝛ paucor̄: q̄ duo deficiūt ad tarditatē dissolutiōis apātis i eis. IDEOQVE HYPO. Hic verificat remittēdo nos ad aliū locū di. ꝙ iō hypo. terminauit. i. dixit podagra dissolui in. 40. diebus. q2 hūores existētes in ꝯcauitatib⁹ ante apātl dissolutionē nec̄e ē ꝙ dissoluant̄ ꝛ fiāt fumosi. i. vaporosi. ꝛ ꝑmisceant̄ subali hūiditati mēbri trāseūdo ꝑ poros suos: ꝛ postea purgent̄ q̄ oia fieri in. 14. dieb⁹ minime ꝑn̄t. sȝ in. 40. q2 hūc terminū diuturnor̄ morbor̄ posuit in ꝓnosticis. i. citra quē nō terminantur diuturni. sȝ hic termin⁹ trāsiuit actū. i. trāsiuit terminū absolute acutor̄. ꝛ hec oia dicit se ꝑfecte mōstrasse in lib. de creticis diebus. ¶ Aphorismus. L.

Quibuscūq̃ cerebrū sursuȝ ꝯcutitur: necesse est febrem ꝛ fellis vomitum superuenire.

¶ Cōcl'o ē ista. nec̄e ē supuenire fe. ꝛ vomitū colere oibus illis in qb⁹ cerebr̄ ē ita vehemēter agitatū vt ꝯuertat̄ sursuȝ ꝛ recipiat tumorē versus superiora. ꝓbat̄. nec̄e est supuenire ꝑdicta oib⁹ in qb⁹ cerebrū apāt̄ apāte calido ꝛ subito. sȝ in illis in qb⁹ cerebr̄ est ita fortiter agitatū vt sursuȝ cōuertat̄ recipiēdo tumoreȝ apāt̄ cerebruȝ subito apāte calido. g̊ ꝛc̄. assūptū circa litteraȝ patebit. ꝛ ꝯn̄a est clara. ¶ Et sil'eȝ snīaȝ ponit Auic. ꝑma tertij. c. de plaga ꝛ ꝑcussiōe in capite cū dixit. Cū igit̄ icisio ꝑuenit ad cerebrū apparēt fe. ꝛ vomit⁹ colere. Et vtilitas ē significādo ꝑ ꝑcussiōes nocumētū eē cōicatū cerebro: aly nō. ꝛ ampliat̄ ad sexus ꝛ etates. ¶ Circa apho. nō ꝙ cerebr̄ cōuerti sursuȝ est ipsuȝ agitari vt alique ꝑtes ei⁹ fiāt magis sursuȝ q̃ debeāt fm nāȝ. ꝛ h̊ ꝓpter cām ꝓhibēteȝ reditū facilē ꝛ citā: sic est redit⁹ mā̃er̄: aut subintratio aliar̄ ꝑtiū hyronice. igit̄ hypo. sūpsit vocabulū ꝓ agitatione cerebri quā seq̄t̄ tumor ꝑter nāȝ in cerebro in quo de necessitate alique ꝑtes fiūt magis sursuȝ in cerebro q̃ deberet fm nāȝ. ¶ Nō 2°. ꝙ qñ fit talis fortis agitatio ad cerebri ꝑtes lesas fluūt ex venis mā̃e cal'e apāntes cerebr̄. ¶ 3° nō. ꝙ apā cal'ȝ cerebri seq̄t̄ fe. ꝯtinua ꝑꝑ colligātiam cerebri ꝛ cordis sil' mediātib⁹ multis venis ꝛ arterijs: cōicat̄ fum⁹ malus cordi ꝯtinue putrefacta mā̃ i tali apāte: ꝛ illa ē putrida: lȝ nō negat̄ ꝑꝑ aliqd̊ paucū tp̄s posse apāri sine fe. vt pȝ itelligēti. ¶ Nō 4°. ꝙ ex colligātia cerebri cuȝ stō mediātib⁹ duob⁹ magnis neruis ad stōm veniētib⁹ debilitat̄ stōus i apāte cerebri: ꝛ recipit sup̄fluitates mēbrorū vicinor̄ maxie epatis: ꝛ ꝑcipue illas q̄ sunt magis pāte fluere. tales āt colīce: ꝛ ad stōm venientes faciūt vomere. igit̄ accidit vomit⁹ fellis. ꝛ sic pȝ apho. veritas.

¶ Cōmentum Galieni.

Febrē pati ex percussione. Gal'. in ꝯmēto verificat apho. 2°. dat aliq̄s causas vomitus fellei. 3°. ponit quorūdā opiōnē circa aliq̄ dicta. 2ª ibi. (Colera āt.) 3ª ibi. (Ossistratiani dicūt.) ¶ In ꝑma dicit ꝙ pati fe. nō solū ex ꝑcussiōe cerebri faciēte apā vt denotat̄ ex apho°. sȝ cōe oib⁹ mēbris nobilib⁹ ē qñ patiunt̄ cal'm apā faciūt pati febrē. Et rō ē: q2 mēbra nobilia idigēt multo spū ad suas oꝑatiōes nobiles faciēdas qbus mediātib⁹ ita cōicāt nobilia mēbra cordi ꝙ cōicatur cerebro putrida fuligo. ꝛ fe. ꝛ hoc maxie itelligat̄ si magnū sit apā: ꝛ notabil'r durās: vomit⁹ aūt felleus est ex colligātia cerebri cū stō mediātib⁹ neruis ad stomachū veniētibus. quia duo magni nerui ad stomachuȝ trāsmittūtur a cerebro. COLERA AVTEM. Dat alias cās cursus colere ad stōm dicēs. ꝙ colera nō solū descēdit ad stōȝ ex ista causa: sȝ ex dolore nimio: ꝛ tristitia: ꝛ ꝓpter angustiam mortis: maxie si stōus habeat defectū aliquē. naȝ cū istis passiōib⁹ nāl'r colera agitat̄. Et iō tūc facili⁹ ab epate ꝛ felle pellit̄: ꝛ ad mēbra debilia mādat̄. ꝛ cā ē. q2 qñ mēbra dficiūt. i. d̄bilitant̄: tūc recipiūt ex mēbris sibi vicinis: ꝛ maxime humores subtiles: sic colerā ꝛ aquositateȝ q̄ facilius pellunt̄: ꝛ colera q̄ vomitu expellit̄ est ꝯmixta aquositati. in sanis etiā colericis cū multū tardāt ad recipiēdū cibuȝ colere ꝯueniūt ad stōm. i. currūt ad stōm q debilitat̄: ꝛ humores sūt ibi pāti fluere. ¶ Et addit ꝙ nō solū vomūt colerā ꝑcussi in capite si in cerebrū ꝑcutit̄: sȝ etiā si patiat̄ pāniculus durus coopiēs cerebrū q dicit̄ dura mater: q2 cuȝ iste pāniculus i mlt'l locl iūgat̄ cū cerebro eo patiēte patit̄ ꝛ sup. cū stōus. OSSISTRATIANI DICVNT. Ponit eē hoc vltimū quorūdā opiōnē di. ꝙ ossistratiani. i. discipuli ossistrati dicūt neruos oriri: nō ex pāniculis cerebri. ꝛ iō cū vulnera sūt in dura matre veniūt vomit⁹ ex colera illi⁹ pāniculi cui ꝑ neruos stōus ꝯpatit̄ ꝑ ꝯpassionē q est de eēntia pāniculi: nō ꝑ ꝯpassionē cerebri: sȝ h̊ dixerūt ossistratiani ꝛ nō ossistrates: q2 ipse in senectute fecit librū de anothomia i quo dixit ꝙ initia ꝛ fūdamēta cerebri sūt nerui: qd̊ dictū dicit Gal'. se perfecte explanasse i libris de anothomia hypo. ꝛ puto nō intelligere ꝙ quo ad eē nerui sint initiū ꝛ fundamētū cerebri: sed poti⁹ quo ad oꝑari cognoscēdo ꝙ v̄tutes iteriores cerebri nō cognoscūt nisi aliquo mō preseruet̄ eis a neruis aliqbus sensus.

¶ Aphorismus. LI.

Quibuscūq̃ sanis dolores repēte fiūt in capite ꝛ continuo sine voce fiunt ꝛ stertūt: pereūt in septeȝ diebus.

¶ In isto apho. due ponunt̄ cōcl'ones. ꝑma est ista. oēs illi sani qb⁹ cito ꝛ q̃si subito fiūt dolores i capite: ꝛ post statim fiūt sine voce: ꝛ stertūt pereūt in septē dieb⁹. ꝓbat̄. oēs isti patiunt̄ morbū mortalē ꝑacutū. igit̄ terminant̄ ad mortē in septem diebus ꝛc̄.

¶ **Si nō eos accipiat febris.**

¶ Scōa ꝯcl'o. si fe. supueniat isti nō ꝑeūt. ꝓbat̄. si fe. supueniat istis pol'e ē morbū ꝛ cāȝ morbi remoueri: sȝ his remotis nō ꝑeūt. igit̄ ꝛc̄. ¶ Sil'is snīa ponit̄ ab Auic. ꝑma tertij. c. de apopl'ia. circa finē. ¶ Nō ꝑ sanos h̊ itelligi apparētes sanos: vel sūt sani: q2 neutri in 3° significato pāti i egritudinē cadere ex hūorib⁹ in eis peccātib⁹. ¶ 2° nō. ꝙ aduētus doloris habet̄ ex narratiōe ifirmi: q2 dicit se subito iuasuȝ a fortitudine doloris. ꝛ post q̃ h̊ dicit icidit in emissioneȝ vocis ꝛ stertorē q̄re vocat̄ apoplecticus. qñ. n. h̊ ē iā monet̄ ꝙ totū corp⁹ est offēsuȝ: vt dixi. s̄. illo apho. Si iebriat⁹ aliqs. ¶ Ex his pȝ mō cā verificās apho. q2 sani qbus supuenit subito dolor capitl: ꝛ post statī fiūt sine voce ꝛ stertūt fiūt apopletici: iō satis dictū ē supra ꝙ apoplexia est morb⁹: ꝛ ꝙ ē ꝑacutus: non obstāte ꝙ si a mā̃ frigida: q2 merito loci ꝛ multitudīs in quo peccat facit morbū ꝑacutum. ¶ Nō tñ vlteri⁹ ꝙ ꝑ febrē pol'e est mā̃m apoplexie

subtiliari: ita ꝙ postea ꝓpellet̃ ad neruos vno motu ⁊ ꝑmutabit̃ ad palisiʒ: ⁊ nõ morieẽ in septimo. ¶ Ultio nota ꝙ talẽ fe. ⁊ si oporteat fortẽ eẽ ad mãʒ eliquãdã. nõ tñ oʒ eẽ multũ ṽtutis ꝓstratiuã: q̃ꝛ faceret citi⁹ mori. talis autẽ fe. qñq̃ fit ab itrinseco; qñq̃ ꝓcurat̃ medici adiutorio: ⁊ õ vtraq̃ ꝯtigit veritatẽ: nõ ꝙ semꝑ sanet̃ supueniẽte fe. sed ꝙ qñq̃ poẽ est ꝙ sanet̃. Reliqua hic ꝑtinentia dicunt̃ in ⁊cõmento.

¶ Cõmẽtum Galieni.

Um hypo. sine voce. Gal. i cõmẽto facit q̃ttuor. ꝑ ostẽdit q̃ dicunt̃ sine voce. 2° q̃d significat stertor. 3° verificat scðaʒ ptẽ. s. Si non fe. accidat. 4° verificat p̃mã ꝯclõnẽ q̃re in septẽ dieb⁹. 2ª ibi. (Est aũt.) 3ª ibi. (Cũq̃ sana.) 4ª ibi. (Hec ãt passio.) ¶ De p̃ma dicit ꝙ cũ aliqñ hypo. dic̃ aliqñ esse sine voce vel multũ nõ itẽdit ipsuʒ p̃uatũ sua voce vel sermone: sed vult p̃uatũ sensu: ⁊ tota actiõe volũtaria q̃ est nobilissima. ⁊ ita itelligat̃ h: sʒ iuenit̃ tñ aliqñ hypo. dixisse aliqñ eẽ sine voce: ⁊ nõ sine sensu: sed qñ est p̃uatus sensu et actione volũtaria: tũc significat eẽ apoplexiã: ⁊ ita h itelligam⁹: ⁊ q̃ꝛ qñ fiunt sine voce vel sine volũtaria actiõe ostẽdi sup illo apho. Si iebriat⁹. põt tñ deficere ṽtus motiua. vñ deficiẽte ṽtute sensitiua: q̃ꝛ amplior spũs regrit̃ ad motũ q̃ꝫ ad sensuʒ: q̃ꝛ hñt fieri per eũdẽ terminũ. ¶ Et nõ ꝙ actio volũtaria dr̃ nobilissima quo ad actionẽ ṽtutis volũtarie iperãtis: nõ quo ad actũ insequẽtl. virtus eni volũtarie iperãs: vt vult Arist. in lib. de causa mot⁹ aialiũ dicit̃ ṽtus estimatiua ⁊ appetit⁹. ⁊ in. 3. de aĩa. sensus ⁊ itellect⁹ cũ appetitu. Cõstat. n. ꝙ iste sũt nobilissime in hñtib⁹ itellꝫ ipse in alys estiatiua q̃ ẽ i alys nobilior. EST AVTEM. Hic oñdit q̃d significat stertor. ⁊ dicit ꝙ cũ apopl̃ia q̃daʒ sit maior. i. fortis. ⁊ q̃dã minor. i. debilis. Stertor ẽ signuʒ maioris: cũ stertio ambaꝝ apopl̃iaꝝ est ex defectu ṽtutis neruoꝝ q̃õ dicit Gal. se ꝑfecte mõstrasse in lib. iteriorũ. h tñ dicit se tñ dictuꝝ breuiter id q̃õ est nomẽ. ¶ Ubi nõ ꝙ stertio sumit̃ duob⁹ modis. vno mõ ꝓp̃e ꝓ illo sõnitu preter nãm q̃ fit in naso hora respiratiõis. qñq̃ aũt sumit̃ pro quocũq̃ sonitu q̃ fit in respiratiõe. prio stertio nõ est in minori apopl̃ia: imo est signũ maioris. 2° mõ iuenit̃ in vtraq̃ ⁊ hoc mõ itellexit h vltimũ dictũ Gal. de stertitiõe ambarum apoplexiarũ. ¶ Ego aũt puto ꝙ stertor est signũ apoplexic fortis: q̃ꝛ vtpl̃m appet in forti. tñ põt ꝯtigere in debili vt ostẽdi in ꝑticula scða. sup apho. apopl̃iaʒ fortẽ soluere. Accidit aũt stertor ex defectu ṽtutũ iterioꝝ debẽtium mouere sine multo conatu: sʒ cũ ṽtus eoꝝ deficit succedit ṽtus pectoris nãl̃r motiua: vt dicit Gal. in cõmẽto allegati apho. q̃ fortiter mouẽs ẽ cã stertoris mãe: q̃ꝛ mãe opilant vias colatoꝝ. ego tñ i q̃busdã libris loco õ ly stertio iueni h nomẽ mutatio. vñ dicebãt. ⁊ defcũ aũt actiõis muta°fit ambaꝝ apopl̃iaꝝ. ⁊ h modo inueret stertionẽ eẽ in debili. CVMQVE SANA. Uerificat scðaʒ partẽ di. ꝙ qñ subito venit dolor capitl: qm̃. s. strictura ẽ vocl abla° h ẽ a vẽtositate g̃ssa ⁊ iflatiua subita mota ad cerebꝝ extẽdẽtẽ pãniculos ei⁹ a multo fl̃ate veniẽte sub eo ad caput ⁊ fe. ẽ hoꝝ curatio q̃ calefacit ventositatẽ g̃ssaʒ ⁊ dissoluit fl̃aticã mãʒ. Ex q̃ pʒ Gal. ñ dicer̃ vẽtositatẽ subito eẽ egestã. sʒ subito motã eẽ ad capᵗ. HEC AVTEM PASSIO. Uerificat p̃mã ptẽ di. ꝙ hec passio nõ trãsit 7ᵐ diẽ: q̃ꝛ ẽ in mẽbro nobilissimo: ⁊ mẽbra nobilissima q̃ nõ pñt pati piculositatẽ morbi ⁊ lõgitudinẽ tp̃is: q̃ nisi cito vicãt defcũ suarũ opõnũ fit mors cito: sic̃ dic̃ se ostẽdisse i multis locis. hãc aũt mãʒ itegre tractaui ꝑticula 2ª. ¶ Apho. LII.

Ttendere oʒ ⁊ indiciũ oculoꝝ i sõnis Si enim quid albi appareat cõmissis palpebris: nõ ex diaria existente: aut pharmacie potõe. malũ signũ ⁊ mortale valde.

¶ Cõclusio apho. ẽ i sta. Medicũ volentẽ recte ꝓnosticari oʒ attẽdere iudicia vel idicia oculoꝝ in sõnis. ꝓbat̃. illud oʒ attẽdere ꝑ q̃õ qñq̃ significat̃ malũ veniẽs: sed idicia vl̃ indicia oculoꝝ in sõnis sũt hm̃. g̃ ⁊c̃. maior pʒ. minor ꝓbat̃. q̃ꝛ si in tp̃e sõni palpebris sibi clausis appareãt alba oculoruʒ: nõ ꝓpter potũ farmacie: neq̃ ꝓpter dyariã p̃cedẽteʒ ẽ malũ signũ ⁊ valde mortale: quod hypo. per exꝑientiã: ⁊ ego multotiẽs vidi. ⁊ Auic. 2ª q̃rti. c. õ signis sũptis ab oculis. posuit sil̃em sniaʒ. ⁊ est apho. vtilis in ꝓnosticãdo ⁊ ampliat̃ ad vtrũq̃ sexũ. ¶ Nõ p̃mo circa apho. ꝙ dispositiones oculoꝝ pñt dici idicia: q̃ꝛ indicãt dispõnes totius. Et pñt dici iudicia: q̃ꝛ ꝑ eas indicat̃ de toti⁹ dispõne: nã q̃ꝫuis nõ sint p̃ncipalia mẽbra: tñ ꝓpter multũ spm̃ cõicari a cerebro: ⁊ ꝑꝑ eoꝝ ꝓpingtatẽ ad ipsuʒ: ⁊ nãlẽ subordinationẽ ad ṽtutes iteriores manifestant̃ multũ cetere dispõnes ꝑ apparẽtiã in oculis. ⁊ ꝯñs dispõnes toti⁹. ¶ 2° nota. ꝙ dispositiões q̃ ꝯsiderant̃ in oculis in ifirmis qñq̃ sũt ex ꝑte opatiõis visiue: q̃ꝛ diminuit̃ aut corrũpit̃: aut aufert̃: aut ex ꝑte sui motus: q̃ꝛ sũt celeres: aut tardi: aut fixi. 3° ex situ q̃ꝛ sũt recti: apti: tortuosi: clausi. ⁊ hypo. maxie in isto loco maxie. ⁊ h vltimo significauit. ¶ 3° nota. ꝙ in tp̃e sõni virtus oculoꝝ motiua iclinat̃ nãl̃r ad ipsos claudẽdũ. nã cuʒ tũc nõ sit oportunũ videre. ⁊ ipsi sint valde lesibiles ab itrãtib⁹ ꝓuidit nã: ꝙ cooperiant̃ in sõno ꝙ si cõtingat eos nõ ꝑfecte claudi: tũc alba oculoꝝ apparent: nõ obstãte ꝙ palpebre ꝑ sõnũ sint submisse. i. deorsuʒ misse aliquãtulũ: lʒ icõplete. ¶ 4°. nota h cõtingere ꝓpter fortẽ exiccationem musculoꝝ ⁊ neruoꝝ mouẽtiũ palpebrã. aut q̃ꝛ sũt ab ibibitis hũorib⁹ a caliditate exiccatis ⁊ iduratis. ꝙ cũ est significat̃ sil̃r cerebrũ esse dispositũ. Cũ aũt ex fe. ista cõtigunt est malũ signũ: q̃ꝛ cũ ad hãc dispõnẽ p̃ncipale mẽbrũ puta cerebrũ ducit̃ nõ põt ṽtus ampli⁹ releuari. ¶ 5° nõ. ꝙ si nõ potetur farmacũ forte vẽtris solutiuũ: aut accidit fortis dyaria tũc accidit cerebro siccitas q̃ est ꝑ p̃uationeʒ hũiditatl ibibẽtl ⁊ irrorãtl ipʒ: nõ ꝑꝑ iduratiõnẽ humoꝝ i ea: nec a casu humoris putridi: siue flegma exiccant̃. ⁊ ideo cõtingit in istis causis oculis clausis in sõno palpebre propter siccitatẽ nõ claudunt̃: ⁊ nõ erit tñ mortale signũ. ⁊ iõ Gal. posuit illas ꝑtes. s. neq̃ ex dyaria: neq̃ ex farmacie potatiõe. ¶ Ego autẽ testor in dissynterys rarissime vidisse euadere illũ q̃ ad h signũ deuenerit. ¶ Ex q̃bus pʒ apho. verificatio itelligẽdo ꝙ hoc mõ cõtingat ex egritudie ꝓpria palpebraꝝ oculi q̃ nõ ꝑ cõitatẽ: nec sic ꝑ naturã. multi eni inueniunt̃ qui dormiũt nãl̃r nõ clausis oculis.

¶ Cõmentum Galieni.

Tunc tantuʒ appet albedo. Gal. in ꝯmẽto ꝑ docet q̃re apparẽt alba oculoruʒ. 2° q̃re palpebre nõ bene claudant̃. 3° q̃ causa h accidit in dyaria. 4° q̃re apparet defectus claudendi magis in palpebris. 5° remouet dubiũ. ibi 2ª. (Et duabus fit.) ibi 3ª. (In dyaria.) ibi 4ª. (Que citi⁹.) ibi 5ª. (Arduum) ¶ In p̃ma dicit ꝙ possunt esse due cause non claudendi perfecte palpebras in sõno. vna est virtutis debilitas. Altera est nimia exiccatio.

Sed circa hũc apho. cadũt due difficultates. vna: q̃ꝛ in vno ita accidit defectus claudendi in vigilia sicut in sõno. ¶ Rñdet̃ ꝙ in vigilia possumus addere in conatu ꝓpter volũtatẽ: sed in sõno fit clausio a virtute nãli ꝓp̃a musculo: ⁊ ideo põt meli⁹ in vigilia fieri ꝑfecta clausio. ¶ Scðm dubiũ q̃re in ethica ⁊ ptisi nõ fit ista defectiua clausio oculoꝝ dicit̃ ꝙ siccitas in ethica cõtingẽs est magis vniformis ⁊ magis ꝯsuetudinaria: ⁊ iõ nõ ita ꝓhibet clausionẽ. ¶ Nota dubiũ ꝙ corrigia plicatur ⁊ flectit̃ per siccitatẽ cũ qua nõ flectit̃ os: ⁊ tu cõside-

ra. ¶ In tertio dicit ꝙ in dyaria ⁊ potu medicine accidit ꝓpter nimiã siccitatẽ: lz etiã posset ꝯiũgi debilitas ṽtutis. ¶ Sed tũc est dubiũ quare nõ est ita periculosũz h̃ signũ in dyaria ⁊ farmacia cũ ita significat siccitatẽ sicut in feb. ¶ Dicit̃ ꝙ in fe. vltra siccitatẽ ⁊ debilitatẽ que significantur per hoc signũ: est adhuc ⁊ sua causa a q̃bus ꝓcesserũt debilitas ⁊ siccitas: ⁊ ꝓpter hoc ẽ maximũ periculũz. post opationẽ aũt farmaci ⁊ dyariã oz ꝙ ita inueniant̃ ꝙ si inuenirent̃ ratio ꝯcluderet veritatẽ: vt dixi. s. i apho. me mł totiẽs vidisse. ¶ In q̃rta parte dicit ꝙ hec siccitas citius apparet in palpebris q̃z in ceteris mẽbris supple exterioribus: q̄ sicut coria exiccata difficulter extẽdunt̃ infra hec mẽbra: sic palpebre difficulter extẽdũt̃: cũ tñ oporteat eas extẽdi ad clausionẽ. ⁊ h̃ si patiant̃ siccitatẽ. in alys aũt mẽbris nõ ita oz extẽdi ⁊ ꝯtrahi sicut in alys. ¶ In q̃nta pte dicit ꝙ nõ est dubiũ ꝙ si ṽtus est debilis nõ possunt claudi oculi: ⁊ nõ solũ oculi: sed nõ etiã os. vñ isti hoc mõ defecti dormiũt ore aperto. ⁊ tũc est dubiũ. cũ in mortuo claudunt̃ ⁊ os ⁊ oculi: cũ in eo nõ sit ṽtus. h̃ dicit̃ ꝙ nõ claudũt nisi clausa inueniãtur.

¶ Aphorismus. LIII.

Desipiẽtie cũ risu quidẽ facte securiores: moleste vero cũ tristitia.

¶ Duarũ ꝯnuz. p̊a ẽ desipiẽtie facte risu sunt min⁹ moleste ꝓbat̃. ille sũt min⁹ moleste q̃ pendẽt a min⁹ mã mala: sed desipiẽtie cũ risu sunt h⁹. igit̃ ⁊c̃. ¶ 2a ꝯ est. Desipiẽtie facte cũ tristitia sũt magis moleste. ꝓbat̃. q̃ fiũt a deteriori mã sũt magl moleste. tales aũt sũt facte cũ tristitia. igitur ⁊c̃. Silis sentẽtia ponit̃ p̊ma terty. caplo de ꝑmixtiõe rõnis: ⁊ ampliat̃ ad vtrũqz sexũ. ¶ Circa apho. nota p̊mo. ꝑ desipiẽtiã itelligi corruptionẽ operationũz estimatiue ⁊ cogitatiue q̃ accidũt q̃nqz in karabito: q̃nqz ꝓpter fumos malos caput petẽtes: q̃nqz ex dñio melancolie ꝑ adustionẽ colere: vt in mania. ¶ Scdo nota. ꝙ q̃n mã faciẽs h⁹ corruptionẽ est ꝑ adustionez sanguis: aut sanguini mixta: tũc melia est potius cũ risu. ⁊ iõ melãcolie ⁊ desipiẽtie facte cũ risu sunt facte a mã facta ꝑ adustionẽ sanguinis. Alie que cuz tristitia sũt ꝓpter alios humores. ¶ Tertio nota. ꝑ sanguinis adustionẽ genita nõ ẽ ita maligna sicut ꝑ adustionẽ alioꝝ humoꝝ: q̄ nec tãtã siccitatẽ nec frigiditatẽ q̃ztũ alie seruat sapiẽs nãm eius ex quo est genita. Silr q̃n sanguis est melãcolie mixtus non ꝑmittit eũ tm̃ malignari: q̄ est frenuz eius sibi cõtrariuz in ambabus qualitatibus: ⁊ cũ tẽperamẽto ⁊ vigore virtutis magl q̃z cũ dominio alterius humoris alys paribus. ¶ Quarto nota ꝙ per desipientias cũ risu intelligim⁹ illas que sũt cũ cogitatione aduẽtus bonoꝝ: aut de p̃senti: aut de futuro. ꝑ quã causaz letant̃: ita ꝙ per risuz intelligamus letitiã vel delectationẽ. Sed illas dicimus cũ tristicia que sunt cuz p̃ceptione aduẽtus maloꝝ vnde timent aut irascunt̃: aut tristant̃. ¶ Quinto nota istas cũ risu esse minus molestas ⁊ alias magis: põt intelligi duobus modis. vno mõ ꝙ cuz minori impedimẽto ⁊ tedio possũt gubernari. 2° ꝙ facili⁹ possunt curari. ⁊ vtroqz modo aphorismus est verus. naz facilius et minus tediosuz est cuz alacribus q̃z cũ tristib⁹ viuere: ⁊ mã melancolica cũ sanguine vel ex sanguine per adustionẽ genita: vt pz ꝑ notata facilius curatur.

¶ Cõmentum Galieni.

Nulla quidem ⁊c. Gal. in cõmẽto p̊mo ostendit quõ desipientie se habent ad curã. 2° dat causas desipiẽtie. 3° ostendit differẽtiã earuz rõne causarũ. 4° ponit cõparationẽ iter melãcolicas factas per adustionez. 2a ibi. (Oẽs vero). 3a ibi. (Tamẽ differẽtia.) 4a ibi. (Oportet aũt.) ¶ De p̊ma dicit ꝙ nulla desipiẽtia est salubris: sed illa que est cũ risu ẽ min⁹ ꝑiculosa. i. nulla faciliter curat̃. ¶ De 2a dicit ꝙ oĩs desipiẽtia est ex passione cerebri: aut solius: aut ꝑ ꝯpassionez alioꝝ mẽbroꝝ. ¶ De tertia dicit ꝙ tñ differẽtia ẽ desipientie ſm diuersitatẽ carũ. naz desipiẽtia que est de solo calore: que cũ materie corrupte sunt quasi ebrietas: q̃dam ex vino. Sed desipiẽtia que accidit de. colera rubea est cũ sollicitudine ⁊ tristitia sicut in karabito ⁊ fe. causonide ⁊ silibus. Sed si auget̃ calor colere ru. ita ꝙ illa colera mutet̃ in nigrã facit quasi maniã. Ex hoc collige quomõ tales corruptiones operationũ nõ sunt oẽs manie. ¶ De quarta. dicit ꝙ oportet ꝙ recorderis alibi dictoꝝ de colera nigra que fit ex incensione colere ru. que est ceteris speciebus melãcolie deterior ⁊ similis tamen feci sanguis: q̄ supple est grossa: nõ tamẽ sicut fex sanguinis que est melãcolica nãlis est grossior ceteris humoribus supple nãlib⁹. ¶ Et sicut alibi dictũ est nisi cito medicent̃ passiones de isto humore pessimos facit morbos. ⁊ intelligas ꝙ melancolia per adustionẽ colere est deterior: q̄ peiora faciẽs accidentia ceteris paribus. sed ista que per adustionẽ melie facit morbos difficilius curabiles.

¶ Aphorismus. LIIII.

In acutis passionibus cũ febre luctuosa suspiria malum.

¶ Cõclusio est. difficultas anhelitus luctuosa est mala in passionibus acutis existẽtib⁹ cuz fe. Iste aphorismus est sufficienter declaratus in quarta particula. illo apho. In febribus spũs offendẽs maluz: q̄ ille fuit magis generalis. Iste aũt restringit se ad passiones acutas cũ q̃bus est fe. sicut pleuresis peripleumonia ⁊ siles morbi: ⁊ ꝑ spm̃ offendẽtẽ cuz luctu oportet intelligi anhelitũ duplũ similẽ illi qui accidit pueris plorantibus: qõ deficit inueniẽs in cõmento.

¶ Cõmentum Galieni.

Multotiens in pueris ⁊c. Gal. in cõmẽto facit quattuor. p̊mo ostendit quid sit spiritus offendẽs. 2° a quibus causis potest euenire. 3° verificat aphorismũ. 4° declarat illud verbũ cuz luctu. ibi 2a. (Qõ fit.) ibi 3a. (Consuetudo. n.) ibi 4a. (Per offensiões.) ¶ De p̊ma dicit ꝙ multotiens videmus in pueris cuz lachrymant̃ ꝙ anhelitus coꝝ quasi findit̃ in trahendo aerẽ: ⁊ fit quoddaz interualluz in trahendo: ⁊ postea complent dilatationẽ pectoris quã inceperant. ⁊ de anhelitu dixit hypocras in epidimia. spiritus duplicãs introituz suũ: ⁊ quasi res aliq̃ adderet̃ in qua trahimus aerẽ cuz iternallis. ¶ In parte 2a dicit ꝙ hoc fit aut de defectu virtutis mouẽtis pectus: aut ex duricie organi virtutis supple vel intẽtione vel alia cã quare fit inobediẽs: vel ex ambobus. nã si virtus est debilis pigritat̃ ad attrahẽdũ aerẽ q̃ztũ sufficit aiali. ⁊ post redit ad cõplendũ intentũ suũ: sed duricies istrumẽti non sufficit obedire vt fiat dilatatio itegra cũ leuitate. i. cũ vniformitate: imo quasi tremit. ¶ De spasmo aũt istrumenti si faciat hunc modũ anhelitus nõ oportet ꝙ monstret̃: q̄ clarũ est: ⁊ cum dominat̃ frigiditas in lacertis pectoris fit duricies. ⁊ fit etiam motas de genere spasmi. s. ꝯtractiuus. ¶ De tertia pte dicit ꝙ cõsuetudo fe. est sanare talia accidentia ex frigore: ⁊ iõ si cũ istis accidẽtib⁹ fit fe. significat̃ ꝙ ista accidẽtia nõ sũt ex duricie ꝓpter frigus: sed ꝑꝑ siccitatẽ: vel ꝓpter defectũ virtutis: vel ꝑꝑ spasmuz: ⁊ qõcũqz hoꝝ sit est valde malũ in morbis acutl. ¶ De quarta parte dicit ꝙ illud dictũ cũ luctu põt itelligi de motu mẽbri aiati. s. pectoris de motu dicto in anhelitu. Et si intelligat ꝙ hic sit spũs cũ voce luctuosa: tũc significat vehemẽtez dolorez: ⁊ erit ac si dicat suspiria cõposita cũ alta voce.

¶ Aphorismus. LV.

P O dagrica ⁊ maniaca vere ⁊ autumno monentur vt in pluribus.

¶ Cõclusio ẽ. podagra ⁊ mania plˀm excitãt in vere ⁊ autũno. pbatˀ: illis tpib⁹ multũ excitatˀ mania ⁊ podagra i qb⁹ vtplurimũ inuãt ⁊ fortificãt cãe hoꝝ faciẽtes: sꝫ h̃ ẽ i vere ⁊ autũno. g̊ ⁊c. Similis hˀ snia 3ª ꝑticˀla h⁹: ⁊ pͥa tertij: ⁊. 22ª tertij. Et ẽ vtilis ptim i pnosticãdo: qꝛ añ h̃ tpa corpa apta ad has passiones sũt euãnda. ¶ Nõ p̊ ꝙ i tpe hyemis i corpib⁹ patis multiplicantˀ flegmatici hũores: ⁊ ẽt melĩci: ⁊ lꝫ colˀa sit min⁹ calida in hyeme: tñ augetˀ i q̃titate. Aduenĩete ãt tpe veris. qꝛ isti hũores eliquãtˀ: q q̃si coagulati erãt in hyeme: ⁊ magl molestãt: ⁊ iõ a venis ꝓpelluntˀ ad alia mẽbra ꝑsertim pata recipe. ⁊ tũc excitãt egritudĩes i mẽbris illis. Cuꝫ igˀ podagra ⁊ mania ex istoꝝ humoꝝ fiãt lesionibus: cõstat ꝙ sũt apti cõcitari i vere in q̊ tpe isti hũores plurimuꝫ incipiũt de venis moueri ad mẽbra. ¶ Nõ 2°. ꝙ in tpe estatl ⁊ qꝛ virtus digestiua ẽ debilis ⁊ comeduntˀ fructus ⁊ alij cibi maloꝝ hũoꝝ gñatiui. iõ fcã ꝯgregatiõe in tpe autũno ẽt morbi q ab istis hũorib⁹ pendẽt sũt apti excitari sĩc podagra ⁊ mania: ẽt ꝑꝑ adustiões humoꝝ que precedunt in estate.

¶ Commentum Halieni.

P Assio podagrica ¶ Hal. in ꝯmẽto p̊ tãgit vitatẽ apho. quo ad vnã pte. 2° ponit vnũ ꝑambuluꝫ. 3° verificat in gñe ãbas ptes. 2ª ibi (Ego aũt) ibi 3ª (Diuturne) In prima dicit ꝙ passio podagrica ⁊ artetica mouetˀ in ṽe: vt dixit hypo. i tertia pticˀla noiando vlˀes egritudĩes. mouetˀ ẽt in autũno in qbusdaꝫ in qb⁹ in estate ꝑꝑ comestiões fructuũ sũt ꝯgregati mali humores. ¶ In scõa dicit ꝙ ipse mõstrauit in libro ð virtutib⁹ nãlib⁹ ꝙ ṽtus expulsiua expellit nociua. Et ꝙ res nociue sũt duob⁹ modis: vno mõ sui q̃litate: alio mõ sui q̃titate. ¶ De tertia dĩc ꝙ i vere mouetˀ egritudines diuturne ꝑꝑ duas cãs dictas: qꝛ hũores liquefiũt in vere. ⁊ ita fiũt maioris q̃titatis. ⁊ cũ h̃ suis q̃litatib⁹ nociua. ⁊ iõ pelluntˀ de mẽbris fortib⁹ ad debilia: sꝫ in autũno mouẽtur: vtplˀm solũ ꝑꝑ vnã cãm supradictã. s. q̃litatẽ malã humoris. vñ supradicitur ꝙ autũnus similatur morbo ð corruptõe humoꝝ.

¶ Aphorismus LVI.

I N melãcolicis egritudinib⁹ ꝑiculose eruptiões aut apoplexiã: aut epilepsiam aut cecitatẽ aut maniam significat.

¶ Puto ꝯclusionẽ h⁹ apho. eẽ istaꝫ. Subite terminationes morboꝝ melĩcoꝝ sũt ꝑiculose. pbatˀ. ille significant: aut appoplˀiam: aut spasmũ: aut maniã: aut cecitatẽ. igitur sũt piclˀose. ꝯñã ẽ satis clara. ⁊ assũptũ docet experientia. ¶ Silˀis snia hˀ a Ra. 16. ꝯtinẽtis cap. p̊. Et ẽ vtilis i actu pnostico. Et ampliatˀ ad vtrũqꝫ sexũ. ¶ Ubi nõ. ꝙ hũor melĩc⁹ ẽ grossus ⁊ multũ resistẽs. iõ raro ꝯtingit nãꝫ ð tali hũore facere crisim subitã ⁊ ꝑfectã: imo vtplurimũ est crisis ꝑmutatiõis i q̃ mouetˀ ad determiatũ membrum. ¶ Nõ 2°. ꝙ qñ h̃ mã agitatˀ ⁊ ꝯmouetˀ a ṽtute ꝑiculũ est ne latitudĩe viaꝝ ⁊ ipulsu caloris moueatˀ ṽsus ptes superiores: qꝛ vene caput ascẽdẽtes sũt valde late. ¶ Nõ 3°. ꝙ hypo. vˀ velle aut inuere ꝙ vtplˀm eruptiões siue subite termiatiões melĩcaꝝ egritudinũ terminãtˀ ad has passiones noiatas: sꝫ ꝙ ẽ dubiũ in his agitatiõib⁹ de tali terminatiõe. ¶ Nõ 4°. ꝙ si melĩa mouetˀ ad cerebꝝ fꝫ varietatẽ sue q̃litatis ⁊ loci i q̊ figitˀ: fiunt varij morbi. nã si mouetˀ ad ꝯcauũ vẽtriculoꝝ: ⁊ sit multa fac̃ apoplexiaꝫ. si sit pauca male q̃litatis fac̃ epilensiam: si in suba cerebri diffunditˀ facit maniã: si sit cũ adustiõe colere. Si vero ad neruoꝝ capita facit spasmũ si ad oculos fac̃ cecitatẽ. Ex qb⁹ pꝫ apho. ṽificatio: ⁊ ꝙ ꝑ signum intelligam⁹ ꝙ significãt ꝑiclˀm haꝝ passionũ. ⁊ nõ oĩo has passiones.

¶ Commentum Halieni.

A Ppoplexia ⁊c. ¶ Hal. i ꝯmento oñdit ꝯueniẽtiaꝫ ⁊ dĩfiaꝫ q̊rũdã morboꝝ in mã a q̃ pendent di. ꝙ appoplˀia epilepsia spasm⁹ ⁊c. ⁊ cecitas pñt ꝯtingere ex flegmate ⁊ melĩa: sꝫ mania nõ cõicat cuꝫ his oĩb⁹ cãis. qꝛ nõ pt fieri de flegmate: qꝛ mã vñ nascitˀ ꝑ ẽ furiosa: q̃ furiositate pticipat colˀa rubea. sꝫ melĩa nõ nisi qñ fuerit multũ intẽsa: ⁊ i malas q̃litates trãsiens corrupta. ¶ Ex qbus pꝫ ꝙ oẽs morbi noiati ab hypo. pñt fieri ex melĩa. ⁊ iõ ex eruptiõe morbi melĩci.

¶ Aphorismus. LIII.

A Popletici maxie fiunt etatibus. a. xl. annis vsqꝫ ad. lx.

¶ Cõclusio ẽ. Appoplexia eẽ melĩa maxie fit ab anno. 40. vsqꝫ ad. 60. pbatˀ: qꝛ in illa etate maxie fiũt appopletici de melĩa i q̃ maxie melĩc⁹ humor multiplicatur: sꝫ h̃ ẽ maxie in dcã etate. g̊ ⁊c. Maior pꝫ. Mior circa lrãꝫ declarabitˀ. Et lꝫ qdã dicãt ꝯcordiã sumi 3ª h⁹: nõ ẽ veꝝ: qꝛ ibi nec loqˀ solũ de appoplˀia pendẽre a melĩca: nec solũ in hac etate: sꝫ solũ dixit ꝙ seniorib⁹ fiunt appoplexie: ⁊ iuxta Hal. hic loqˀ de vtrisqꝫ ð p̊mis senib⁹ ⁊ decrepitis: nec Aui. h̃ spãle pͥa tertij dixit. ¶ Nõ tamẽ ꝙ lꝫ decrepita etas sit frigidior ⁊ siccior q̃ p̊ma senectus. tñ nõ ita multiplicat melĩam ꝑꝑ defcm̃ in digestiua. iõ etas multiplicatiua melĩe est maxie posita in apho. ¶ Nõ 2°. ꝙ h̃ apho. vˀ quodãmõ referri ad precedẽtẽ: nã ibi dixit q̃ꝝ egritudinũ fac̃ ꝑiculũ eruptio melĩe egritudinibus in qb⁹ nũerauit appoplexiã. hic vult dicere in q̊ tpe de tali appoplexia ex tali eruptiõe ẽ magis dubitandum.

Commentum Halieni.

N On oꝫ hic intelligere. ¶ Halien⁹ p̊ limitat apho. 2° ṽificat. 2ª ibi (Et ẽ) Dĩc prio ꝙ nõ ðbem⁹ apho. itelligere ð oĩ manerie appoplexie: sꝫ de melĩa. de qua dixit in ꝑcedẽti apho. ¶ In 2ª parte dicit ꝙ h̃ ẽ ꝑꝑ dñiuꝫ h⁹ hũoris in hac etate sicut i autũno q fridus ẽ ⁊ sicc⁹ sĩc ista etas.

¶ Apho. LIIII.

S I omẽtũ eruperit: nec̃e ẽ putrefieri.

¶ Conclusio est. nec̃e ẽ omentũ putrefieri si rupto vẽtre vlˀ mirach exierit extra. pbatur. nec̃e ẽ putrefieri omẽtũ: si ita debilitatˀ calor su⁹ nãlis: vt ei⁹ hũiditatẽ regulare non possit tũc. n. ab extraneo calore corrũpetˀ. sꝫ si h̃ modo erupit necessariũ est suũ innatũ calorẽ ita debilitari: vt hũiduꝫ suum regulare nõ possit. igˀ nec̃e ẽ putrefieri si erupit. silˀis hˀ snia q̃rta q̃rti. ca. de vulnerib⁹ visceꝝ: ⁊ ẽ vtilis i practica: ⁊ ãpliatˀ ad sex⁹ ⁊ etates. ¶ Nõ p̊. ꝙ omentũ ẽ q̃si coopimentũ: qꝛ cooperit stõacũ ⁊ intestina. Ista tñ operimta sunt diuersa. Nã p̊ coopit cutis. 2° pinguedo. 3° pannicul⁹ sup musculis: postea musculi: postea pãniclˀs dur⁹ p⁹ illuꝫ ẽ de mẽbris interiorib⁹: pãniculus vn⁹ ꝯtext⁹ ex venis et artarijs et panniculis ⁊ pinguedine ad modum retis habẽtis pinguedĩes iter fila. ⁊ h̃ ꝓpe vocatˀ omẽtũ siue zirbus adipin⁹: q lꝫ in alijs aĩalib⁹ pedib⁹ ⁊ sanguinẽ hñtib⁹ nõ coopiat nisi solũ stõacũ. In hoĩe tñ cooperit stomacuꝫ ⁊ intestinũ: vt dˀ. 22ª tertij. cap. p̊. ¶ Nõ scõo ꝙ ꝑꝑ h⁹ pãniculi raritatẽ calor su⁹ nãlis facilˀr extinguitˀ: ⁊ ꝑꝑ humiditatẽ suã suba sua facillime fit nõ bñ regulabilis a ṽtute sui caloris. ⁊ iõ qñ extrahitˀ a corpe vel exit multum h̃ ꝯtingit in vulnerib⁹ nõ multo tpe stando extra debilitatˀ calor su⁹. si postea itromittatˀ putrefit. Et ideo qñ nobili

tpe stetit extra nõ oꝫ ꝙ intromittatᷣ imo icidiᷣ obſuatis cautel' q̃ dicũᷣ 4ª q̃rti loco allegato. Et h̾ voluit hypo. in apho. intelligẽdo. vt i plurib⁹. ¶ Cõmẽtũ Gal.

Multi putãt hũc apho. ¶ Galie. i cõmẽto. ꝑ ponit quorũdã opinionẽ falſã. 2° abſolute. ſniaꝫ apho. cũ aliq̃li expõne. 3° oſtẽdit drĩam iter omẽtũ ⁊ alia interiora mẽbra. 4° rñdet dubio ꝯ hypo. ibi 2ª (Sꝫ ego) ibi 3ª (Sꝫ ſi iteſtia) ibi 4ª (Sꝫ ſi q̃ñqꝫ) ¶ De pria dic̃ ꝙ multi ꝓꝓ breuitatẽ aphoriſ. putãt eẽ falſũ: ⁊ debuit eẽ: q2 omẽtũ ẽ nomẽ cuiuſdã coopimẽti: ⁊ nõ oẽ tale exiẽs putrefit: aut ꝓꝓ aliuꝫ falſũ intellcm̃ quẽ dabãt aſſo. propter breuitatẽ: nõ bñ itelligẽtẽ. ¶ De pte ſcða dic̃ ꝙ ipe ꝑ omẽtũ itelligit coopimẽtũ qð ẽ imediate ſuꝑ iferiorẽ ptẽ ſtõaci qð vocaᷣ vulgariter rete: qð cũ exierit ab aggregato ex oib⁹ pelliculis totũ vẽtrẽ coopiẽtib⁹ qð vocaᷣ ſiphac: ⁊ ꝑmanſerit aliquãdiu foris vt multotiẽs in vulnerib⁹ vẽtris ẽ ipoſ̾e ꝙ q̃muis itromittatur ꝙ remaneat ſanuꝫ ſic̃ inuenim⁹ in alijs mẽbris iteriorib⁹ q̃ extra egrediẽtia retromittũtur itra ⁊ fiũt ſana: ⁊ h̾ ẽ mẽs hypo. h̾. ¶ De 3ª pte dicit. ꝙ eſt drĩa iter omẽtũ ⁊ alia iteſtina ⁊ pẽnulã epatis: lꝫe vulnere exierũt extra ⁊ ſint ifrigidata: tñ poſ̾e ẽ ꝙ itromiſſa fiant ſanata iciſiõe vẽtris. i. ſiphac: ſꝫ girb⁹ adipin⁹ dict⁹ q̃uis nõ diu moreᷣ ex̃: tñ q̃ñ redit int⁹ putrefit: ⁊ iõ ꝯſueuerũt medici icidere ipm̃ q̃ ad ptẽ totã q̃ exiuit. In 4ª dicit ꝙ ſi q̃ñqꝫ exiuit ⁊ citiſſime reduct⁹ ſit nõ putrefit. ſed h̾ non falſificat apho. q2 ſufficit ꝙ ſit ver⁹. vt i plurib⁹: ⁊ ita ẽ h̾.

Sed hic cadunt aliq̃ dubia. ꝑm̃ eſt ꝙ ſiphac vr̃ dici õ nõ aggregato ex oibus coopientib⁹ vẽtrẽ. ſ. cute: ⁊ muſculis ⁊ piguedie. imo mirach. vt pꝫ. 22ª tertij. ca. ꝑ. circa finẽ. h̾ dr̃ ꝙ multotiẽs ⁊ equoce dr̃ ſiphac de q̊lꝫ pãniculo coopiẽte: ⁊ h̾ ſumiᷣ ita.

¶ Secunda dubitatio ꝙ zirb⁹ adipinus extract⁹ a vẽtre diu ſtat añqꝫ putrefiat q̃re ⁊c̃. retromiſſus putrefit.

¶ Hic dr̃ ꝙ ꝑ ſui raritatẽ facile ifrigidaᷣ: ita vt calor innat⁹ deficiat i eo: ſꝫ ex̃ corp⁹ manẽs nõ oꝫ ꝙ occurrant ei vapores ciboꝝ ⁊ fecũ ſic̃ itra: ⁊ iõ nõ tã facile putrefit. ſꝫ iteſtina q̃ ſũt magl ꝯpacta: nõ tã facile patiunᷣ a frigido expſſionẽ ꝓꝓ calidũ. ⁊ ſil'r epar: ⁊ iõ pñt ifrigidari ⁊ intromitti ⁊ ꝯſeruari. imo reduci ad ſuã ſanitatẽ: extra aũt citius putrefiũt q̃ꝫ pinguedo ⁊ aerea. ſꝫ nõ citi⁹ q̃ꝫ pellicule ⁊ vene ⁊ arterie q̃ ſi cũ pinguedie remaneant ꝯmixte faciunt ipſam putrefieri. ¶ Aphoriſmus. LIX.

Quibuſcũqꝫ a ſciatica moleſtatis vertebrũ reſilit foras: ⁊ rurſus incidat in locũ ſuũ: his mucilagies facte ſũt.

¶ Concluſio eſt iſta. i oib⁹ patiẽtib⁹ ſciaticã qb⁹ v̾tebꝝ reſilit foras a piſcide: ⁊ rurſus redit in piſcidẽ ſũt fcẽ mucilagies i piſcide. i. ꝯgregate. Concluſio ꝓbaᷣ. In oib⁹ illis ſũt fcẽ vl' ꝯgregate mucilagies i piſcide in qb⁹ ligamẽtũ q̃ v̾tebꝝ alligaᷣ piſcidi: ⁊ alia ligamẽta coadiuuãtia ſũt plm̃ mollificata: ſꝫ ita ẽ in patiẽtib⁹ ſciaticũ cũ ꝑdictis ꝯd'onib⁹. igr̃ ꝯ̊ va. ſil'em ſniam vl't Auic. xxij. tertij. cap. de dolorib⁹ iũcturaꝝ circa finem: ⁊ vtilitas ⁊ ãpliatio patẽt. ¶ Nõ tñ ꝙ inueniunᷣ iſta tria vocabula. ſcia ancha coxa. ⁊ dꝫ ſcribi cũ ſc. vt pꝫ ex ſymone. Ancha vr̃ nõre iũcturã ſolã vbi vertebꝝ ꝯiungiᷣ cuꝫ piſcide. h̾ aũt nomẽ ſcia vr̃ nõre iũcturã cũ toto vertebro vñ i greco ychion ſcriptũ cũ o puro iportat v̾tebrũ. Et iõ Aui. dixit. 22. tertij ꝙ i dolore anche dolor dĩſcẽdit ad poſteriora v̾ſus coxã vbi ꝑmutaᷣ ad ſciaticaꝫ. Coxa ãt iportat mẽbꝝ icipiẽs a iunctura anche vſqꝫ ad genu: ſꝫ vertebꝝ dr̃ os coxe c⁹ extremitas rotũda v̾ſus anchã vocatur ẽt v̾tebꝝ. ſꝫ in oſſe anche qð al'r vocaᷣ ylion ẽ ꝯcauitas rotũda in qua dꝫ eẽ alligatũ vertebꝝ cum lagamẽtis fortibus. Ex his apparet ꝙ ſciatica ẽ dolor circa iũcturaꝫ anche extẽſus ꝑ coxã ꝑcipue ꝑ chordã latã i ſilueſtri pte coxe extrĩtis. ¶ Nõ 2° ꝙ i nãli diſpõne vertebꝝ valde exit difficulter piſcideꝫ: ⁊ ligamẽta ſũt ibi fortiſſima: v̾untñ i paſſiõe ſciatica q̃ñqꝫ tã multe mãe flegmatice mucilaginoſe ꝯgregãᷣ in iũctura ꝙ ligam̃ta illa relaxãᷣ: ⁊ ẽt cartilagines iũcture fiũt magis lubrice q̃ꝫ debeãt. vñ iſtis ambulãtib⁹ q̃ñqꝫ vertebꝝ egrediᷣ piſcidẽ: ⁊ de iſtis proprie loqtur Hypo. in apho. ¶ Nõ 3°. ꝙ ẽ poſ̾e ꝙ hoc mõ facile igrediaᷣ ⁊ egrediaᷣ niſi fcã h̾9 mollificatiõe: ⁊ hec mollificatio nõ põt fieri niſi ꝑ mucilagines diu imorãtes circa dcã ligamẽta. Ex qb⁹ pꝫ ꝙ in iſtis moleſtatis a ſciatica in qb⁹ vertebꝝ h̾ mõ reſilit ⁊ incipit oꝫ mucilagies eẽ fcãs. i. ꝯgregatas in iũctura. ¶ Ultio nõ ꝙ ex ꝑuitate piſcidis. i. ex latitudie marginũ ei⁹: ⁊ ex nãli debilitate ligamentoꝝ põt v̾tebꝝ facil'r exire a piſcide: vt nõt Aui. ſeptima q̃rti. Sil'r ex fractura marginũ iũcture: ⁊ ex ꝑuitate eminẽte debẽtis ingredi ꝯcauitatẽ: ſꝫ hypo. innuit ꝙ hoc ſit ſolũ ex moleſtatiõe a ſciatica in q̊ caſu nõ ẽ niſi ꝓpter mucilagies. Alij. n. modi eueniũt. ſ. dicti abſqꝫ ſciatica.

¶ Commentum Galieni.

Multotiens in cõcathenatione. ¶ Gal. in ꝯmẽto. ꝑmo q̊dã mõ v̾ificat apho. poſtea declarat h̾ nomẽ v̾tebꝝ quõ h̾ intelligaᷣ. ibi ſcða (Dpꝫ aũt) ¶ De pria dic̃ ꝙ multotiẽs aggregānᷣ hũores flegmatici i ꝯcatenationib⁹: ⁊ infũdunt eas ita vt facile igrediaᷣ: ac egrediaᷣ. ⁊ de h̾ dicit hypo. in apho. de ſciatica. ¶ De ſecũda pte dicit ꝙ oꝫ intelligi nõ ꝙ vertebrũ egrediaᷣ: ſed oſſa q̃ ſũt ibi. ſ. in iũctura. ⁊ loqtur h̾ ſic̃ ipſe loqᷣ in libro õ ꝯcathenatione. vt dixit ꝯcathenatio ſpatule ex vna tãtũ reſilit pte: ⁊ ꝯſtat ꝙ ꝯcathenatio nõ reſilit: ſꝫ arm⁹ poſit⁹ in ſpatula ẽ ille q̃ reſilit ex vna pte tm̃. Ex quo pꝫ Gal. h̾ velle ꝑ vertebrũ itelligere iũcturã anche: os aũt illud qð ẽ in coxa a Gal. in libro de vtilitate ꝑticularũ. ſ. 30. cap. 8. vocatur crus. ⁊ concauitas quaꝫ ingreditur ſua extremitas vocatur cotila. ¶ Aphoriſmus. LX.

Quibuſcunqꝫ a ſciatica moleſtatis vertebrũ reſilit foras his tabeſcit crus ⁊ claudicat ſi non vrantur.

¶ Concluſio eſt iſta. Oib⁹ illis tabeſcit crus ⁊ oẽs illi claudicãt ſi nõ vranᷣ qb⁹ moleſtatl a ſciatica vertebrũ reſilit foras. ꝓbaᷣ. in oib⁹ tabeſcit crus ⁊ claudicãt ſi nõ vrãᷣ in qb⁹ iunctura anche ẽ debilitata ꝓꝓ vehemẽtiã doloris. ⁊ ꝓꝓ humorẽ multũ flegmaticuꝫ infrigidantẽ: ſꝫ oẽs moleſtati a ſciatica qb⁹ vertebꝝ reſilit foras ſũt h̾9. q̊ ⁊c̃. ¶ Sil'is ſnia hr̃. 22. tertij. cap. de dolorib⁹ iũcturaꝝ ⁊ cura. Et pꝫ vtilitas tam i ꝓnoſtico q̃ꝫ in cura. ¶ Et ampliaᷣ cũ ampliatione. ¶ Circa apho. nõ ꝙ nomẽ crus q̃ñqꝫ ſumitur ꝓ toto mẽbro icipiẽte a iunctura anche et termiato ad pedes: qð mẽbꝝ a qbuſdã vocaᷣ pes. vt pꝫ ꝑ almãſoris: q̃ñqꝫ ãt ſumiᷣ ꝓ tali incipiẽte ꝓtenſo vſqꝫ ad genu. Q̃ñqꝫ vt dixi in ꝑcedẽti ꝯmento ꝓ oſſe illius ptis. h̾ ſumiᷣ mõ ꝑ aut ſcðo. Nam vtroqꝫ mõ v̾ificaᷣ. ¶ Nõ 2° ꝙ tabeſcere idẽ eſt ꝙ ſubtiliari. ¶ Nõ 3°. ꝙ totũ corpus in ambulãdo oꝫ firmari ſuꝑ illa iunctura. iõ ſi ſit infirma neceſ̾o claudicatur. ¶ Nõ 4°. ꝙ cauſe macrefactiue cruris ſunt ſupradicte. q2 ex dolore cõicato coxe ⁊ per idẽ debilitate. ſcðo ꝓpter frigiditatẽ flegmatis h̾ facientis. 3° ꝓꝓ defcm̃ exercitij cũ illud mẽbꝝ bñ exerceri non poſſit. ¶ Nõ 5°. ꝙ ſciatica q̃ñqꝫ non eſt cõfirmata. ⁊ in ſua cura ſufficiunt multotiens medicie calide reſolutiue ⁊ exiccatiue abſqꝫ vſtione: q̃ñqꝫ aũt ẽ ꝯfirmata. vnde multa mã

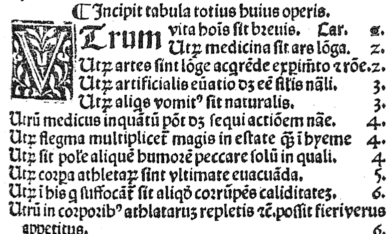
continet̄ in concauo iuncture: ⁊ ipa iūctura ē multū debilitata non potēs resoluere malā māin: nec bn̄ ɔuertere suū nutrimētū: nec ꝓhibere mãeꝝ descēsum ad eas: et iõ ad ɔfortandā iuncturā ⁊ hūiditatē in ea exn̄tem exiccādū ⁊ ꝓhibēdū nouū incursum indigem⁹ ꝑ cura cauterio. Cū igr̄ ī claudicātib⁹ dictis a qb⁹ resilit vertebrū sit ɔfirmata sciatica. isti nõ curāt̄ nisi ꝑ cōbustionē. Si autē nõ ɔburāt̄ oꝫ ꝙ claudicēt. Ex qb⁹ pꝫ toti⁹ apho. veritas quõ sit ꝓ sciatica facienda coctura. vide ab albucasi capitulo primo. ⁊ ab Auic. 3z. tertij. ℭ Commentū Gal.

Portet autem ⁊c. ℭ Gal. i cōmento prio expõit apho. scdo circa totā ɔmētatiōeꝫ apho. ōn̄dit se fugisse quēdā errorem alioꝝ. scda ibi (Anncessores) Prima in tres. primo ponendo hitudines isti⁹ ad ꝑcedētē expõit. scdo verificat exemplo ⁊ auctoritate partem de adustione. 3° ostēdit quare claudicant. scda ibi (Sicut. n.) 3ª ibi (Uertebrū autē) ℭ In pria dic̄ hūc apho. fuisse iūgēdū ꝑcedēti: qr illis patiētib⁹ sciaticā qbus ex nimia hūiditate vertebꝝ resilit foras. ⁊ postea nõ redit lõgo tp̄e crus putrescit. i. macrescit ⁊ cõsumitur nisi succurratur cū ferro ⁊ exiccetur humiditas. Et nõ ꝙ cauteriū nõ opꝫ cōburere ossa vel ita exiccare vt nõ hēant hūiditatē rozidā sed consumere supfluā. ℭ In scda pte dicit ꝙ hoc ē faciēdū sicut ipsemet hypo. ꝑcepit in lib. de ɔcathenationib⁹ de armo exeunte a loco supple ꝑp hūiditatē dūmodo ꝙ oꝫ succurrere ei cum incēsione .i. cauterio ne de loco exeat āpli⁹. ℭ In 3ª dicit ꝙ si vertebꝝ exiret pīscidē: ⁊ diu pmāserit necessario faciat claudicare: qr pes ſm ꝙ oꝫ nõ firmatur. Et idē cõtingit ī oīb⁹ mēbris ꝑdētibus motū suum nālē: ita ꝙ ipm nõ pn̄t integre facere. ℭ In pte scda pncipali ɔmēti dicit ꝙ antigores interpretes plurima dixerunt in pmis pticulis apho. postea ꝑcesserūt dicēdo minus in tm̄ ꝙ qn̄ venerunt ad finē nihil vtile dixerunt qbus accidit sicut rethoricis qui dicūt cās egregie in pncipio postea negligunt ⁊ in causis succumbunt. Et iõ ipe sibi multū cauit: ne incurreret infamiā h⁹ rei decurtādo inutilia. ⁊ explicādo ꝑ posse vtilia. ⁊ ita in tota libri iterptatione nõ excessit mēsuram: quia neqꝫ nimis abreuiauit: neqꝫ nõ amplificāda āplificauit.

ℭ Finis.

ℭ Explicit vtilissima expositio clarissimi artium ⁊ medicine doctoris. D. Magistri Ugonis Senēsis sup aphorismos hypocratis ⁊ super commentum Galieni: cum suis questionibus.

ℭ Incipit tabula totius huius operis.

Tabula

¶ Finis.

¶ Uenetys impressuꝫ mãdato ⁊ sumptibus Nobilis viri domini Octauiani Scoti Ciuis Modoetiensis. Decio kalendas Junias. 1498. per Bonetum Locatellum Bergomensem.

Registrum

A

¶ Expositio ugonis
¶ Incipit expositio
hodie discordent
nales veruntamen

B

non fortius
ciant respectu
antecedens pro
tate: vel aliorum

C

et est timpanites
signa non
modo supra
questionis. Sed

D

in temperato
quitur temperamētū
tempore anni ꝛ
¶ Secundo solet

E

quem sequitur
tur resolutiua
tium que debent
non ponuntur

F

accidentia ipsum
docunqꝫ sic est
rum rerum est
colligi. secunda

G

facientium
ua a bonis
in ventris
Hic dicitur

H

de signis mortis
igitur cause
tionem ad
tis motus

I

materia sui
rum dierum
qua virtus
dentia communia

K

huius apoplexie
per proprietatem
quia cum aer
et non sentire

L

tendantur hec
videri conclusionem
silr operandum.
tertio. alter

M

humiditates
hic autem
per se ꝙ virtus
penetrationem in

N

titur a quo
mortale: ꝯña
¶ In non
veniunt ibi

O

propinquiorem
scđe particule
re. Ex his
spasmari mēbꝝ

P

nia ꝙ aūt
siua. Specialiter
ra fracture
heretur congelatio

Q

¶ Scđm dubiū
tu. Si vero
corpis nutrimento
¶ Tertia auctoritas

R

melius mel
vero dicuntur
nota ꝙ latus
tis recipiendum

S

caliditatem: et
tare. ¶ Pro
ēt cum neruis
viris incipiunt

T

aut ventositate
¶ Cōmentum Gal.
tendat exitum
dam partes

V

syatica veniens
¶ Conclusio
totiens: lꝫ non
la farmaciam

Finis.

